Moralia Sancti Gregorij Pape in libros beati Job vna cum duabus

tabulis: quarum vna: seriatim oīa puncta Biblie: altera ipsius Sancti Gregorij mellifluos sententiaꝝ flores cōtinet: Impressa Brixie anno. 1498. per Angelū Britannicū de pallazolo: Cui ꝑ illustrissimū ducale Venetoꝝ dominiū ꝯcessum est: ne qs audeat in terris ipsius illustrissime dominationis istud opus in hac parua forma Imp̄ mere infra qnquēniū sub pena vt in gratia cōtenta ꝛc.

Ad usum fr̄is seraphini de Ossa
Ordis Min. [illegible]

¶ Incipit registrū omniū punctoꝝ tactoꝝ in Moralibus beati Gregorij pape ſm ordinem alphabeti inferius annotatū.

Bonoꝝ laboꝝ glorioſuꝫ eē fructū ſcriptura teſtāte cognoſcimus. Cogitanti mihi flores ſniaꝝ melliſluos i libros Moraliū beati Gregorij diffuſos tanq̄ in iuſo latitare: placuit viā legētibus pandere ad eoſdē: quatenꝰ collectis floribꝰ intra ſinum memorie cōmēdatis: pius lector eoꝝ ſuauitate odorifera iocūdet: virtute ſaluifica roboret: venuſtate viuifica coronet. Uolēs ergo querere ſniam ſibi aptā: querat p̄mo ſm ordinē alphabeti in veſtigijs p̄ſcriptis: vbi p̄mus oſtēdit quottū libri: ſecūdus v̄o algoriſmus i quo capl'o illiꝰ libri id qd̄ q̄ritur inueniat. Sane memoris cōmēdandū ē qa nō oīs ſnia penes ſuū ſignū ſeu lr̄a inuenit ſꝫ ſub lr̄a. Nā ꝓpter ꝓlixitatē ſentētiarum vnū ſignū qn̄q̄ reſpicit ſnias plures ſibi inuicē ītricatas. Notādū etiā ꝙ nō oīs ſnia ſequēti ſigno finit: q2 ad vnā declarādam: plures alie ītroducunt quarū quelibꝫ cōtinet ſignū ſuū. Ceterū notandū circa ordīeꝫ litteraꝝ q2 cū nō ſit mihi cura hoc elemētū ſcilꝫ h. nihil ꝑdet de ordine ſuo. Uñ oēs ſentētie incipiētes ab h. i ſuo ordīe ſunt reqrēde. Itē oēs ſnias ab y. greco iceptas ſub i ſcribi poſſunt: exēplo papie diligētius copulani. Ut legenti diligenter ſatis patebit.

a Bel: Joānes ⁊ Iſaias: lꝫ diuerſis tēporibꝰ extiterint: eoꝝ tñ p̄dicationibus ſil' fuiſſe demoſtrant li. 29. c. 28. b

Abyſſi noīe qd ītelligat li. 9. ca. 19. b

Abyſſus abyſſuꝫ iuocare qd ſit li. 27. c. 18. g

Abortiuū cur ſe beatus iob adoptauerit li. 4. ca. 26. C

Abortiui noīe patres antiqui intelligi congrue poſſunt li. 4. ca. 36. b

Abraā tribꝰ angelis occurrēs ſarrā poſt hoiſtiū ſtetiſſe ñ ſine myſterio narrat li. 9. c. 51. b

Abraā ſacrificiū offerēs aues īfeſtātes veniſſe: qd rep̄ſentet li. 16. ca. 20. c

Abſcōdere v̄ba dei i ſinū cordis quid ſit li. 16. ca. 17. c

Abſcōditū tēpeſtatis qd ſit li. 26. ca. 10. c

Abſinthio ebrius qs eſſe dicat li. 7. ca. 9. b

Accipiter q̄liter ſe explumeſcat li. 31. c. 32. D

Acceſſus: receſſuſq̄ dei a noſtra mēte qualiter cognoſcatur li. 9. ca. xi. a

Actiue ⁊ contēplatiue vite qualiter vacare debeamus li. 6. ca. 25. per totum.

Actiua vita prior ē cōtēplatiua li. 6. c. 26. c

Actiuam vitam martha nobis repreſentat li. 6. ca. 27. c

Accubare īter termīos qd ſit li. 1. ca. 17. a

Adā ſi voluntarie nō peccaſſet: xp̄s ſe non ſpontanee iudeis obtuliſſet li. 3. ca. xi. c

Adam post culpā audacior q̄ ante factus fuiſſe probatur li. 4. ca. 28. a

Adam quid in paradiſo feciſſet ſi nō peccaſſet li. 4. ca. 30. b

Ade quare dictū ſit vbi es cū tamē deo nō latuerit ꝙ ſe abſcōdiſſet li. 2. ca. 4. a

Adoleſcentia in ſacra ſcriptura vt plurimū ꝓ vite nouitate poni ſolet li. 24. ca. 5. a

Aduentum dñi multi gentiles expectauere li. 7. ca. 3. D

Aduentus p̄mi atq̄ ſecūdi ratio que ſit li. 17. ca. 19. a

Aduerſitate veniente magis q̄ ꝓſperitate creſcēte gaudēdū eſt li. 2. ca. 4. a

Aduerſum ſe eloquiū qs dicat li. 9. c. 34. a

Aduerſarios quos eſſe ſancta eccleſia dicat li. 20. ca. xi. D

Adulterare verbū dei qd ſit li. 22. ca. 17. a

Adulteriū etiā cum i nuptis perpetrari poteſt li. 21. ca. 9. a

Afflixerit cur dñs btm̄ iob fruſtra li. 3. c. 1. b

Affligat cur dñs electos pluſq̄ reprobos li. 3. ca. 4. b

Afflictos vitia rara cognoſcūt li. 3. ca. 25. a

Afflictio bonoꝝ iō i terra peccatoribꝰ oſtēditur: vt ꝑpendāt quāta eos pena in futuro ſequatur ſi non conuerſi fuerint lib. 9. ca. 43. C

Afflictionis locus vita preſens dicitur lib. 20. ca. 25. D

Afflicti cordis proprium quod ſit libro. 23. ca. 18. a

Agri nomine latitudo ſcripture ſacre deſignatur li. 16. ca. 23. b

Agrum prius exercere ⁊ poſtea ad preparationem redire vti per Salomonem dicit qd ſit li. 10. ca. 16. b

Agnam offerre in holocauſtum quid ſit li. 32. ca. 2. b

Alius ⁊ aliud de deo qualiter dicantur lib. 18. ca. 35. a

Abis q̄ dicit alalia illa de gb⁹ cyci dixit aut
scire qd mysterij habeat li.24 ca.11.q 10.
Abisus q̄ ad autrum expandere quid sit
li.31 ca.3.a
Abitare dei est nostrū esse dicitur li.35.c.7.b
Abitaculū ire q̄ esse dicunt li.39.ca.34. c
Abstinudine sic sue humana mens quā-
do sine dicit li.c.ca.8. a
Abstinudie nō laboni qd sit li.4. ca.21. b
Abstrahē parce i via deferēs quē ypice
refellunt li.5. ca.29. b
Abware audacia qs dicat li.24 ca.19. a
Abundasse plus in inferno qualiter intelli-
gendū sit li.39.ca.6.a
Abundasse dīs t nō sterilē i paradiso post
lapsū ñ fuit mysterio dicit li.28.c.3.b
Abundare t nō deficere qualiter i filio cōsi
deres dicant li.19. ca.26. b
Abundare nūl vincat qs dicat li.46.c.30.c
Abundare in vacuū q dicat li.7.ca.17. a
Abundare dīm in nouissimis abyssi qd sit
li.29.ca.7. c
Abutit nihil sine dolore nisi qs sine amore
possidetur li.1.ca.4. a
Abusiue ēpretib⁹ nō est defendū: q: nihil
pdimus li.1.ca.18. a
Acies dei iob iuste a deo puniri potuissent
li.3.ca.16. b
Acies dei iob hereticoꝝ spēz tenēt li.3.c.17 a
Acioꝝ dei iob dicta nō ex toto refutantur
li.6.ca.1. a
Acie⁹ agnosci q̄liter debeat li.7.ca.11. c
Acittant quāta bona p tracundie vitium
li.5.ca.31. a
Acittantur eterna qualiter pro temporali
bus bonis li.7.ca.12. b
Acrgdali flores qd significēt li.31.ca.20. a
Acculle dīm sathan ligare qualiter intelli
gatur li.33.ca.24. b
Acculle pēa absente lassescit li.1.ca.31. a
Achora cordis que sit li.6.ca.26. a
Angeli pel cū deo semp assistere dicantur:
qualiter hinc inde mitti possint li.2.ca.1.c
Angelica natura q̄te substituē sit li.2.c.2.a
Angelus inquātū natura est vicissitudinez
mutabilitatis hz li.5.ca.27. a
Angelor peccata cur irremissibilia extiterit
li.2.ca.36. b
Angeli in sacro eloqo nōnunq̄ predicato-
res signant li.21.ca.2.a
Angeli alij ministrāt: alij assistūt li.17.ca.7. b
Angeli cur antiquitus tām frequēter missi
fuerint li.18.ca.30. a
Angeli videre pōt qualit̄ possideraī possint
cū eī semp cū videāt li.48.ca.38. a
Angeli q̄tuor domus mentis nostre q sint
l.2.ca.35. a
Aliam beati iob q̄liter hostis malign⁹ fuaī
potuerit: cū tñ ei mārie infidet li.3.ca.3. a
Aliam dei iob sathane ꝓcepit: nō q̄ eam nō
tempet sī q̄ eī nō vincat li.3.ca.13.a
Alia tp̄i vitā electoꝝ ꝓgrue si re pōt li.3.c.13 a
Alie ꝓphetates que sint li. .ca. 25. a
Alia tp̄i quid esse intelligaī li.16.ca. 19. a
Alia sine vlectatiōe cē nūq̄ pōt li.48.ca.6.b
Alia hūana terre noie signari pōt li.18.c.26.a
Alntemurale ꝓphete congrue dici possunt.
li.20.ca.23. a
Alntip̄i mēbra esse qui dicanī li.29.ca.5. c
Alntichristus ex tribu dan esse orandū p:o
batur li.31.ca.18. a
Alnn⁹i sacra scriptura qd significet li.4.ca.
Annumerauerit cur beatus iob (10.b
sua bona opa: cum nullus sēp̄m laudare
debeat li.19.ca.18. b
Annus nostre illuminationis quando pfi
ciaī li.4.ca.22.c
Aperire labia sua de⁹ qñ dicaī li.10.ca.4. a Ap
Aperire os suū iob nō sine mysterio dicitur
li.4.ca.4. c
Apiant qñ ora sua ep:obrātes li.15.c.7. b
Appetitus q̄liter dicat li.9.ca.18. b
Appetitus humane laudis: latrūculus aie
nō incōgrue dicī li.9.ca.18. b
Apli q̄re fuerint tñ duodeci li.1.ca.12. a
Aqua in sacra scriptura scias designare po Aq
test li.17.ca.12. a
Aquarum fluribus loquentiū qualitates
cōparantur li.8.ca.24. b
Aquas maris qualiter dñs in vtres cōgre-
gare dicatur li.9.ca.5. a
Aqueductus in sacra scripture que esse dicā-
tur li.9.ca.28.a
A quā d mittere: vt per Salomonē dicitur
quid sit li.7.ca.22. b
Aqua quot modis i scriptura capiatur lib.
19.ca.4. b
Aqua nimis terre vel fontis mandat a pec
catis li.9.ca.28.b
Aqrū decursus qd significēt li.19.ca.17. a
Agla plura in scriptura sacra rep:esentat
li.31 ca.12 b
Aglē antiq plex cōparantur li.9.ca.13 a
Aglonis noie prauitas signaī li.17 ca.11 c
Aglia mens iusti cē dicitur li.9 ca.13 b
Arare sētā ecclesia qualiter dicaī li.31.c.3 a
Arcus in scriptura sacra plura significat li.
19 ca.28.a
Arcturus qd rēsplendet li.29 ca.28. E
Arctur⁹ nō sine mysterio: quattuoꝝ nō flet
lāo sursum: t treo deorsum: nō treo sur
sum t q̄tuoꝝ deorsum hz li.29 ca.29 a
Argenti noie diuina eloqa vt plurimū dep̄
guantur li.4 ca.35.c
Argentū nō hītes ad aque emptionē a sal
uatore qualiter inuitētur li.6 ca.3 a
Argētū q̄re inocēs diuidē dicaī li.18.c.8 fi
Arguere deum qd sit li.9 ca.30 b
Armatus t inermis antiquus hostis quā-
do cē dicatur li.6 ca.4.c
Armamenta contra antiq hostis tēptatio-
nes li.6.ca.18.b
Arma peccātiuꝝ q̄ cē dicātur li.9.c.46.c
Arri⁹ qualr errauerit circa trinitatē li.19.c.
Aries qd significet li.23 ca.3.c (14.b
Armillarū noie que in templo offerebātur
qd significet li.30 ca.1.c
Armilla qua nares sathane ꝓforātur qd si
gnificet li.33 ca.14 b
Arrogantiū tumor quadruplici specie de-
monstratur li.23 ca.7 a
Arrogātes qualiter contra sanctā ecclesiā
decertent li.13 ca.7.8 t.9
Arrogantiū doctrina hoc ꝓprium hz: vt hu
militer nesciat qd̄ docet t ea q̄ ipsi recte
sapiāt recte ꝓferre nesciāt li.23 ca.12 c
Arūdmeti noie vita seculariū designaī li. 35
Ascensus in laboze cē dr: de- (ca.4 b
scensus ꝺo i voluptate li.7 ca.12. a
Asino⁹ noie qd in sacra scriptura designe-
tur li.1.ca.16 a
Asino cur dñs isederit hierusalē itrāte li.1.
fini p̄mogenita oue redimere vti (c.16 b
i veteri testō p̄cipiebaī qd sit li.31 ca.15 b
Aspex verbum quod sit li.6 ca.18 a
Aspex vbū q̄liter ꝓcaueri possit li.6.c.18 a
Astra matutina sancti angeli dici possunt.
li.28 ca.16 c
Astra qualiter insida cē dicātur in ꝓspectu
districti iudicis li.8 ca.13.b
Astutos i eoꝝ sapia qualr de⁹ ꝓphēdat li.6
Auaricie duo gña bonum deser- (ca.12 a
uire solent li.30.ca.11 a
Auco aliqs celi noie, dīgnitet li.34.4 b
Audacia scripture nō est timenda: post ex pu
nitate ghatur li.7 ca.13 p 10.
Audiat quo modo gl̄ os ea q̄ dicim⁹: possit
qd cognoscatur li.21 ca.17 a
Audire dei qd sit li.35 ca.1.b
Auroꝝ noie sacra ecclia dignaī li.4.c.5
Aurora mīe iusti cē dī li.46.c.19 b
Aurore ort⁹ sacra scriptura qs cē dicaī li.
Aurē ab iniquitate reuelare (4 ca.16 a
qd sit li.36 ca.26 b
Aurore locus qs sit li.19 ca.1 b
Aurē i tribulatōe reuelaī qd sit li.30.c.30.c
Auri nomine plura in scripura signantur li.
34 ca.7 c
Aurū sicut iustū fieri qd sit li.34 ca.8 b
Aurū obrizū sci ágeli dici pōt li. 17.c.19.c
Austri noie: sua vinendi remissio signari
potest li.7 ca.17 c
Austro venente cur aqlo recedere dicatur
Auster ventus spūsanctū (li.9.c.9 a
signari pōt li.17 ca.14 E
Baptism⁹ quod apud nos valet: hoc
b apud veteres: vel ꝓ paruulis sola fi
des: vel ꝓ maioīb⁹ virt⁹ sacrificij: vel
circūcisionis mysteriū li.4 ca.2 b
Basilcus greco eloqo princeps terre, ꝓgrue
interpretatur li.9.ca.13.c
Basiū noie doctores t ꝓphete sancti des
gnantur li.28 ca.9.E
Beatitudo t dolor cū sint maxime diuersa.
Cur ꝙ ꝓpter beatitudinē dō flagellet li. 6.
Behemoth.i.sathā prima di (ca.16 b
creatura fuisse demōstratur: t iō confun
ditur hereus arrū li.32 ca.26.c
Behemoth simul cum homie creatus fuisse
qualiter intelligatur li.32.ca.2.c
Behemoth q t apud Isaiaz noie leonis ex
primitur: cur in cōmestiōe feni: boui t nō
potius equo cōparetur li.32 ca.2.d
Benignitas dei qd sit li.16.ca.8 a
Bñdicere p maledictōe capitur li.1.ca. 13.a
Bersabee cum dauid adulterium morali-
zatur li.3 ca.2.a
Bestia terre diabol⁹ q̄re cē dicaī li.6.c.20 a
Bestie terre motus carnis intelligi possunt
li.6.ca.21 a
Bestie terre pacifice sant ibidem b
Bethsam spgere qd sit li.7 ca.18 b
Bibere t comedi eadem res in sacra scri-

pars dicitur li.6 ca.3 b
Bibere lubi[illegible]nationem sicut aquam quid sit li.2 ca.21 b
Byssus eccos preciosas quid significet li.25 ca.22 c
Bonū est iter malos laudabile ē li.1 ca.1 a
Bonū fuit malos ⁊ conuersio in ecclesia ē non possunt li.14 ca.6 b
Bona alia dicuntur summa ⁊ alia vero media li.27 ca.28 ℭ
Bona q̄ secum⁹ ad memoriā reuocare nō debemus: Sed ea que adhuc ppetranda sūt solicite pōderāda sunt li.22 ca.6 c
Bōa q̄ sint q̄ deo accepta ē dictū li.1.c.2.b
Bona nostra malignus spūs trib⁹ modis impugnat li.1.ca.38 a
Bona nostra quando in conspectu iudicis placere dicantur li.1.ca.59.b
Bonum incaussum agitur si ante finem deseratur li.1.ca.40 a
Bonum quod longo tempore aegritur. ℭ facilius perdatur li.3.ca.2 a
Bonis cur interdū puersa succedant: malis vo bona plurima interueniant li.5.ca.1 a
Bona sepe que nobis prodesse videnť: maxime nocent li.5 ca.4 a
Bonorum bene gesta: qualiter malos mentes crucient li.6.ca.15 a
Bona q̄ in nobis sūt: si ea fuare volum⁹: et facēdo ignorare debem⁹. li. ca.17 a
Bona quedā sunt q̄ sciri a nobis vix pōt licet ea ppetremus li.9 ca.18 a
Bōa ola ē q̄ creata sunt p bātur li.9.c.22 b
Bonam non vidisse antiquos patres qualiter intelligatur li.9 ca.22 b
Bona nostra duobus modis deperire ſc̄ēt li.9.ca.27.a
Bona quedā sūt ad q̄ indefessi pōsitim⁹: ⁊ q̄dā a q̄b⁹ primū labimur li.1.ca.1 c
Bonorum cruor in bonis quid significet li.13.capi.8.c
Boni facuter ē g dicātur li.20 ca.30 b
Boni de bono opere quod faciunt nō gaudent li.11.ca.5 c
Bos predicatorem quēq̄ significare potest li.7 ca.6 a
Boues in sacra scriptura quid significent libro 1.ca.15 a
Brachium spiritualiter quid significet lib. 21 ca.15 b
Brachium excisum conteri quando dicatur li.29 ca.5 ℭ
Buyro lauare pedes q̄d sit li.19 ca.11 b
Bdalcrio nomine qd intelligatur li. 32 ca.27 a
Cadere humerum a iunctura quid sit li.21.ca.15 c
Caligare ab indignatione oculus quando dicatur li.13 ca.18 a
Calamitates sancte ecclesie quare a vtrīs surgere dicantur li.20 ca.20 a
Calcinatores oēs unig vici pōt li.26 ca. 9 b
Calamus in sacra scriptura quid significet li.29 ca.18 E
Calami vel arundis nōie in sacro eloquio plura signantur li.33 ca.4 a
Calliduſſime fathan beato iob sua incōmoda nunciauit li. ij ca.13 b
Caligo in sacra scriptura quid significet li. 4 ca.21.a
Calamitas nostre peregrinatōis arene maris comparatur li.7 ca.ij a
Cham peccante cur chanaan puniatur li. 26 ca.13 b
Cameli nōie aliquando ipse dñs: aliqñ vo gētilis populus significatur li.1.ca.14. a
Chananeus tributarius factus qd significet li.4 ca.24 c
Canes gregis sc̄ē ecclesie nō icōgrue ciuſdē doctores appellari possunt li.20.c.7 a
Capilli capitis moraliter qd significent li. 2.ca.38. b
Cozam offerre in holocaustum qd sit: ⁊ cur non precepta sit sumi de gregibus sicut agna li.32 ca.ij.b
Charitate a dī vel primi ḡtiā aliqs longe vel ppe sit de⁹ nōnunq̄ revelat li.7.c.xi.c
Charitas penes quid cognosci debeat vtr̄ perfecta sit li. 8 ca.1.c
Carnales bona presentia cur adeo maxime dīligant li.8 ca.xi.c
Charitas ier dei non inconuenienter dici potest li.1.ca.5.b
Charitas quāta bona opetur li.1.ca.7 a
Chagitatis proprietates decem probantur li.1.ca.8 a
Charitate nisi cetere virtutes fulciantur nīl prosunt li.21.ca.16 a
Charitas qī nos liberos a culpa reddat li.
Cornus ifirmitas argumētū ℭ.28 ca.13.a
pietatis ē apud deū li.9 ca.36 b
Carnis cura quali discretionis moderami

ne refrenanda sit li.9 ca.51.b
Caro ⁊ cuncta pcīs carnis significet li.13.c.1 c
Carmen in nocte est letitia in tribulatione li.26 ca.xi a
Carnis naturam deus assumendo: uniuersam diuinitati nō intulit li.ij.ca.22 c
Castitas carnis nulla esse dē si ei suauitas mētis nō corrideat li.6 ca.22 a
Catene obligatōis que sint li.26 ca.27 b
Causas vite iuste examinat q̄ nullius testimonio eget li.9 ca.7 a
Cauce leonis humana mens comparatur li.9 ca.41 c
Cauernas terre occultas hereticor⁹ predicationes accipimus li.20 ca.xi a
Causa bonorum sicut impior⁹ iudicari qua re dicatur li.26 ca.32.c
Cauda behemoth qd repsitet li.32 ca.12 b
Cecus fuisse gentilis populus congrue dicitur li.19 ca.18 b
Cecia dño illuminati cur vbiq̄ reuelauerint: cum tamen quasi inuito dño id fecisse videantur li.19 ca.18 b
Cecidcrint cur angelus ⁊ homo post peccatum: ⁊ hoīe resurgente angelus in inq̄tate pmanserit li.29 ca.4 b
Cedri: abietes ⁊ platani qui esse dicantur li 32 ca.24 b
Cedri nomine quid in scripturis intelligat. li.32.ca.12 a
Celi noīe predicatores no ñ inconuenienter signantur li.2.ca.26 a
Celum dominus qualiter subuertere dicatur li.x.ca.xi.c
Celum ⁊ infernus qualiter in vnum coarctentur li.x ca.12.b
Celū trāsire. Itē ⁊ in eternū pmanere qualiter intelligendum sit li.18 ca.5 b
Celoꝝ rōnem dominus narrare quando dicatur li.30.ca.8.a
Celorum concentus quando dormire dicatur li.30 ca.9.a
Celare consilium absq̄ scia qualiter leuiathan dicatur li.35 ca.1.a
Ceruix maloꝝ que ē dicatur li.13.ca.8 c
Ceruarū noīe q̄ intelligantur li.30 ca.16 b
Ceruas parturientes obseruare quid sit li. 30 ca.19 c
Ceruarum ⁊ non ceruoꝝ nomine doctores sancti cur intelligantur li.30 ca.20 a
Ceruarum incuruatio vt pareant qd signi

ficet li.30 ca.22 a
Cibus aliquando sacra scriptura: aliquā ut dō potus est li.1.ca.21.a
Cibi[illegible] nō p̄ditus qualis sit li.7 ca.6 b
Cibi lautiores fine vicio: viliores ho uti q̄ ne vicio sūmi possunt li.30.c.27 b
Cicatrices cōpatescere qd sit li.9.ca.40 a
Cinis ⁊ sacens priuam signant li.13 ca.2.c
Cinerem se ē nullus ante suam puersionē cognoscit li.24 ca.7 a
Cinctum capitis qd significet li.31.ca.9.b
Cyp̄ara in sacra scriptura quid significet. li.20 ca.31.a
Ciuitatem nomine ecclesie vniuersales intelligi possunt li.16.ca.25.c
Ciuitatē dñi vsq̄ ad turrem ananahel: vt hieremias aīc edificari qd sit li.25.c.xx.c
Clamor redemptoris eius sanguis dici potest li.13 ca.12.a
Clamare scīa ecclesia q̄ir dicat li.20.c.25.a
Clamorē sanctoꝝ exaudire cur de⁹ ad tempus differat li.20.ca.15.a
Clamare scīa ecclesia q̄ui dicat li.20.c.25 a
Claritas ⁊ natura in deo non differunt ibi 18.ca.37 c
Claudus fuisse iudaicus populus congrue dicitur li.19.ca.21 a.
Clauso ostio patrem in cubiculo petere q̄d sit li.22.ca.18.c
Coccus bis tinctus quid significet libro 30 capitulo.1.c
Cocorum princeps congrue uenter dicitur li.30. ca.26.b
Cognitio dei duplex: alia per fidem alia p spēm li.16.ca.13.b
Cognitionem in dei per creaturas qualiter venire possimus li.16.ca.18 b
Cognoscere homo qualiter possit si sapientia dei plenius sit li.9 ca.7.b
Cognoscere dei quid sit libro. 21. capitulo.6.a
Cognitione manifesta quando deus a nobis reperiatur li.1.ca.12.b
Cognitio patris per filij cognitionem acquiritur li.5 ca.25. c
Coagulari sicut caseus mens nostra qualiter dicatur li.9.ca.37.c
Cogitatiōis illicite impulsu cur affligamur li.9. ca.40 b
Cognouit bos possessorem suū: ⁊ asin⁹ presepe dñi exponitur li.1.ca.16.b

Colliri eis qui esse dicuntur li. 7. ca. 14. c
Comota ira q̃liter eis ecclĩa fiat li. 9. c. 4. b
Contagio sine peccato cõmisceri quando possint li. 31. ca. 20. a
Condimus ad qd homo fuerit li. 8. ca. 9. c
Conculcentes & nõ deficientes qui sint li. 8. ca. 18. a
Concedit deus aliqua ꝓpitius: aliqua ꝺo permittit iratus li. 6. ca. 12. b
Confessionẽ nihil adeo ꝓuocat sicut recordatio extremi iudicij li. 8. ca. 15. c
Cõfessio fiat cõtinõe matutina ẽ li. 8. ca. 15. b
Confusio malignorum in extremo iudicio qualis sit li. 8. ca. 46. b
Consilium malignorum spiritualiũ contra bonos qd sit li. 9. ca. 34. c
Considerare qd debeamus in cõsolationẽ rerum amissarum li. 2. ca. 17. c
Cõsolatio vñ sit exhibẽda li. 2. ca. 18. a
Cõsolare aliquẽ in tribulatõe positũ volẽs q̃liter se erga eũ habeꝛ debeat li. 3. ca. 8. c
Cõfidẽtia nimia de misericordia dei: aliqñ peccatorẽ interimit li. 4. ca. 29. a
Conterit nos aliquãdo deus: aliquãdo ꝺo diabolus li. 7. ca. 7. b
Contendere cum deo qd sit li. 9. ca. 2. c
Contrarium sibi deus quãdo hominẽ cõstituere li. 8. ca. 22. a
Consoletur qualiter cor da merentiũ sancta ecclesia li. 20. ca. 5. a
Consiliũ dare stulto: sapienti: & sapiẽtie qd sit li. 17. ca. 10. b
Cõcordiam in sublimib⁹ deus facere qualiter dicatur li. 17. ca. 7. a
Cõmedatur q̃liter agnus spiritualiter de quo moyses fiũs sibi preceperat li. 30. c. 9. a
Compassio nostri cordis quando plena se esse ducatur li. 30. ca. 26. b
Compati cor corde pius est & elemosinam dare li. 20. ca. 28. a
Comedere spiritualiter: est bonis opib⁹ satiari li. 24. ca. 7. B
Concordia seruari sine patientia nõ potest li. 24. ca. 15. c
Cõcentus celi qd repꝛesenter li. 30. ca. 7. E
Cõcutiat q̃liter dñs extrema ire li. 29. c. 2. b
Cõtemplatiua vita per mariã magdalenã nobis repꝛesentatur li. 6. ca. 27. c
Contẽplatiõis vitã inchoare volẽs qualiter se ꝓ⁹ examinare debeat li. 6. ca. 26. a
Cõpassiones animoꝝ & sint inter se discrete li. 6. ca. 25. a
Cõmissa sine peccato celebrari nõ possunt li. 1. ca. 5. a
Commixta fine peccato cõmiscere quando possint li. 31. ca. 20. a
Cor ex ꝺbis apud homines: apud deũ ꝺo verba ex corde pẽsanꝫ li. 16. ca. 7. b
Corda desperantiũ nubibus comparantur li. 8. ca. 14. b
Cor quod sine disciplina est exaltari nõ põt li. 13. ca. 16. b
Cor in intentiõe semel corruptũ: securius a diabolo i eternũ possidet li. 1. ca. 38. c
Cor cũ perfecte doluerit: lingua optime refrenatur li. 3. ca. 25. b
Corda nra qñ sanata eẽ dicãtur li. 6. c. 17. b
Corpis bona q̃ cito trãsitura sint li. 2. c. 36 c
Corpus redemptoris ab inutio mũdi sathã expugnare conatus est li. 3. ca. 14. a
Corpus vnũ diabolus & iniqui esse dicũtur li. 9. ca. 21. c
Corrigi nõnulla sine culpa corrigẽtis non pñt q̃ tñ corrigẽda marie cẽnt li. 22. c. 12. a
Corrigere seu ꝓdicare alĩs volẽs: qd prius cogitare debeat li. 23. ca. 14. a
Cornu qañdo de torrente venire dicãtur li. 18. ca. 7. c
Corruptõi & mortiferis appꝛopinquare qd sit li. 23. ca. 28. c
Cornoꝝ noie: peccatis nigra gẽtilitas signatur li. 30. ca. 12. a
Corvus pullos suos nõ pascit donec i eius similitudinẽ pennas nigrescere videt: qd & moralizatur li. 30. ca. 15. a
Corruptioni & mortiferis appꝛopiquare qd sit li. 32. ca. 28. c
Crimen luxurie est ignis vsq ad ꝓditionem deuorãs li. 21. ca. 9. c
Creatura in cognitionẽ creatoꝛis qualiter nos ĩducat li. 16. ca. 18. b
Creasse cuncta simul deus qualiter intelligatur: cũ tamẽ moyses i sex diebus id factum esse describat li. 32. ca. 10. a
Christũ qdã solo vocabulo sũt li. 25. c. 15. a
Cruciari quare in lingua diues ille euãgelicus dicatur li. 1. ca. 5. b
Crucẽ dñi i engaria portaꝛ qd sit li. 8. c. 30 b
Cruciatus bonorum: eorum purgatio ẽ lib. 20. ca. 21. b
Crudelis esse deus qualiter dicatur li. 20. ca. 26. a

Cubare i meridie dño qñ dicat li. 30. c. 14. c
Culicem liquare & camelũ glutire quõ intelligatur li. 1. ca. 14. a
Culpam suã qs ꝓpter ĩsequat li. 4. c. 23. c
Culpam perpetrandã duobus modis quis allicitur li. 6. ca. 15. c
Culpa etiam dimittatur si nõ ex malicia perpetratur li. 10. ca. 9. c
Cupiditatis terrene glorie genera sunt tria li. 5. ca. 29. a
Curnũ cor qd sit li. 24. ca. 26. b
Curnati in media nocte ꝓtransire quid sit li. 25. ca. 1. c
Custodire viam dei nec declinare ab ea qs dicatur li. 16. ca. 17. b
Da tribus i partitiõe terre ꝓmissionis cur versus aglonẽ castrametatus sit li. 31. ca. 18. c
Dãnatis iusti ãre nõ cõpatiãtur li. 6. c. 19. c
Daniel audiẽs ꝺba dei nõ sine mysterio se sup faciẽ ꝓstratũ iacuisse & cetera que ibidẽ dicãtur narrat li. 22. ca. 21. a
Dare ad reꝝ exteriorẽ: dimittere ꝺo ad interiorẽ ꝓtinet. Decirco q̃ dimittit & non dat & si plene nõ opatus ẽ meliorẽ tamẽ partẽ elegit. Qui ꝺo dat & nõ dimittit misericordiã nullã cõsequitur li. 22. ca. 12. c
David in solario deambulãs cuius typum teneat li. 3. ca. 21. a
David cur peccatũ adeo grãde demissũ tãcito fuerit: utẽ petro & alĩs li. 33. ca. 15. b
Declinare a malo & facere bonũ qualiter intelligatur li. 23. ca. 23. b
Deficere oẽs carnẽ simul qd sit li. 24. c. 16. b
Defendere peccata qualiter falsis argumẽtis peccatores conẽtur li. 7. ca. 15. b
Debitor nr̃ q̃ frater fieri dicaꝫ li. 16. c. 2. a
Delinquenti qualiter dño non parcere dicatur: cum tamen nullus sine peccato sit in mũdo li. 9. ca. 27. b
Delitijs super omnipotentẽ affluere qd sit li. 16. ca. 10. a
Delitias sub sentib⁹ esse qd sit li. 20. c. 11. c
Demones nõnulli sunt qui iter celũ terrãq̃ in hoc aere caliginoso habitãt & corda hominũ ne sursum aspirent maxime ipediunt li. 2. ca. 34. b
Denario numero summa ꝓfectionis exprimitur li. 1. ca. 15. b
Dentes diaboli qd significẽt li. 19. ca. 14. a
Denuda turpitudinẽ tuã: discooperi humerũ: rrucia crura ergonitur li. 6. ca. 11. a
Deserti regio in sacra scriptura qd signalicet li. 2. ca. 18. a
Descende sede in pulvere virgo filia babylon ponitur li. 6. ca. 9. a
Descidat sepe homo per ea quibus alcide re putabat li. 1. ca. 5. a
Descensus ad inferos nube trãseunti cõparatur li. 8. ca. 14. a
Descẽdere cum armis ad infernum qd sit li. 9. ca. 46. c
Desiderium oẽ si differtur pena ẽ li. 9. ca. 30. b
Desidia ꝓ torporẽ generatur li. 9. ca. 24. a
Desperare de deo est spem in creaturã ponere li. 22. ca. 3. a
Despare nullus q̃liter dicatur li. 8. ca. 19. b
Deus quõ sit ĩmensibilis oẽm locũ replens li. 2. ca. 12. per to.
Deꝰ sicut cã causaꝝ: sic vita vincẽtiũ: ita & dẽ rõ rõnabiliũ creaturaꝝ li. 30. c. 8. a
Deũ reꝝ humanas curare officiũ li. 18. c. 1. c
Deus ante secula sine matre: in fine ꝺo seculorum de matre sine patre esse refertur li. 18. ca. 35. a
Deꝰ videri & nõ videri põt li. 18. ca. 36. b
Deliderare & satiari visiõe dei qualiter sancti angeli possint li. 18. ca. 38. a
Dextralia qd significẽt li. 30. ca. 10. c
Dextra & sinistra qualit in deo cẽ dicantur cũ tñ ĩtra extraq̃ oia cẽ dicãtur li. 2. c. 31. b
Dextrã ꝑsus ire qd sit li. 16. ca. 16. b
Diabolo pena in fine mundi augebitur li. 4. ca. 10. a
Diabolus cur behemoth: leviathã: anis: in mẽtũ: draco: bestia nũcupetur li. 33. c. 20. a
Diabolus tribus modis ꝓcipaliter decipias solet li. 1. ca. 38. a
Diabolus a seipso facere põt nihil li. 2. c. 9. b
Diabolus qualiter ad vnamq̃q; cogitationem suam machinamẽta inferat li. 2. ca. 33. per to.
Diabolus furorem adhuc contra ecclesiaꝫ habet li. 13. ca. 6. a
Dies dominicus resurrectionem dñi figurat li. 1. ca. 6. a
Dies in sacra scriptura quid significet lib. 2. ca. 9. a
Die quadã aliqd effici corã deo qualiter dicatur: cũ apud illũ nõ sit immutabilitas nẽ pozis li. 2. ca. 10. a
Dici in qua natus fuerat iob maledixit: & nõ

nem in qua cōdidus fuerat li.4.ca.6.c
Dux noſe pterigij in ſacro elogio eccleſie mā
ſio deſignatur li.8.ca.3.b
Dies i tenebris qñ dei dicaſ li.4.c.17.b
Dies anni iamiatiōis q ſint li.4.ca.22.c
Dies quos ſibi homo creſcere putat:poſt
deſinere dici merēnt li.8.ca.
Dies ſē palma multiplicaſ qd ſit li.19.ca.
Dies dñi qui dicatur li.16.ca.21.a
Diligere deum t proxīm qualiter debeas
mus li.18.ca.15.a
Dilectio vera an cor noſtrū repleat i duo
bus cognoſc pōt li.22.ca.10.c
Dilectio da p tria diſtinguit li.10.ca.6.a
Diluculū qd ſignificet li.29.ca.1.a
Diluculo ſurgere qd ſit li.1.ca.35.a
Diluculo ſuiter nos dñs viſitet li.8.c.20.c
Dimidiare dies qd ſit li.5.ca.28.c
Dinidie hōis ōre annumerenē li.1.c.4.a
Dinitie cordis quare primū opes corpo
ris enumerētur li.1.ca.4.b
Dinitie mētis que ſint li.6.ca.41.c
Dines i iferno poſitus cur poſt abraā pro
fratrib⁹ deſpcat⁹ ſit ꝯ p ſciſſo li.8.c.12.b
Dinites prāui huius mūdi ariſtis comparā
tur li.18.ca.6.A
Dinites cū ex eo⁹ abūdātia ſuperbiāt deus
in eā eē videt ex eo q ei⁹ tribuit li.21.c.1.b
Diſcipulū dei eſſe ex ſola charitate cogno
ſci poteſt li.22.ca.10.C
Diſtem⁹ quātū a creatore p creaturas co
gnoſcere poſſum⁹ li.25.ca.8.B
Diſputare velēs qualiter ſba prius ora
nare debeat li.8.ca.2.B
Diuerſimode deus cuncta diſponēs non ē
diuerſus li.2.ca.21.A
Diſpenſator rer⁹ temporaliū qualiter a dya
bolo rēpetatur li.2.ca.35.A
Doctor⁹ ſermo pro q̄litate auditor⁹ forma
ri dz li.30.ca.6.a
Doctores veri q eſſe dicanē li.30.ca.20.A
Doctori ſepe ſermo cribuit ꝓpter gratiam
auditoris ſepe ſbo ſubtrahit ꝓpter audi
toris culpā li.30.ca.25.A
Doctores ſancti per angelos poſſunt deſi
gnari li.5.ca.28.A
Doctrina hypocritar⁹ plus peccatores idu
reſcit q̄ emolliat li.8.ca.30.A
Dolor flagelli rēperat cum culpa cogno
ſcitur li.10.ca.8.c
Dolore ſuo q̄ ſcā eccleſia p̄mat li.13.c.4.b
Dolores ſemiare t meteſ qd ſit li.5.c.15.a
Dolent eo plus ſancti viri:quāto plus i pre
ſenti honorātur li.20.ca.9.b
Dom⁹ cuitaſ gaudij exultāc̄ q̄ ſit li.17.c.9.b
Domos in tenebris pfodere quid ſit li.16.
ca.28.b
Domos malor⁹ cur dñs bonis impleat fi
cut t bonorū li.16.ca.7.A
Domus noſtre cogitatiōis eſt res quelibet
a nobis dilecta li.8.ca.31.A
Domus mētis que ſit li.8.ca.14.B
Domus ſapie eccliā cōgrue dici pōt: q̄ ſibi
ſeptē excidiſſe colūnas dī li.33.ca.21.c
Dona ſpūs ſancti ſeptēr ad ſeptē filios beā
ti iob comparantur li.1.ca.35.A
Dona ſancti ſpūs nonnunq̄ vtiliter nobis
ſubtrahunt li.2.ca.41.A
Dona ſpūs ſancti duplicia ſunt: aliq̄ enim
ſunt ſine qb⁹ ad vitā neq̄q̄ p̄uenit:alia q
b⁹ vite ſeritas p alior⁹ vtilitate delarat
Dona ſpūs ſcti nullus ſimul (li.2.c.41.a
habuit niſi ſalvator noſter li.29.ca.30.b
Dormire qualiē bēūs iob cū regib⁹ t ꝓſulī
b⁹ ire potuiſſet ſi i vtio mētis obtiſſet li.4
Dormiē ſpūaliē qd ſit li.5.c.21.b (ca.31.b
Dormire in itinere qd ſit li.5.ca.25.c
Dormiēs angelos videre qd ſit li.5.ca.21.c
Draconū noie qd ſignificet li.30.ca.29.b
Dux ipius qs eſſe dicaſ li.24.ca.30.A
Ducē fidei i p̄ſecutiōis bello q̄lit vnū ſgſq̄
p̄dicator⁹ ſe exhiberi poſſit li.31.c.26 t 27.p
Duodeci iudices i extremo iudicio ſo (to.
re:vt enāgel. dic:qualr intelligēdū ſit li.10.c.
Duleiter de⁹ vocat terribiliē increpat (30.a
t intractabiliter dānat li.18.ca.6.B
Eccleſia ſcā mēſes vacuos t noctes
e laboriosas habere dī li.8.ca.8.B
Eccleſie mēbra quādo in nihilū re
digantur li.13.ca.4.c
Eccleſie ſcē rugie q̄ eſſe dicātur li.13.c.5.A
Eccleſia ſancta etiā pacis tēpore falſilogus
patitur li.13.ca.5.B
Eccleſie ſancte viſcera q̄ ſint li.13.ca.10.A
Eccliā cur mala vite pſtis toleret li.13.c.15.a
Eccleſia ſancta agri vel vince nomine deſi
gnatur li.16.ca.23.c
Eccleſia catholica ēt mater hereticor⁹ cē dī
Eccleſia nōnūq̄ regiā celor⁹ (li.18.c.17.c
appellatur li.1 .ca.6.c
Eccleſia duobus modis p̄ſecutionem a ſuis
aduerſarijs patit li.19.ca.8.B

Eccleſia ſcā formidātes qualiē refouere:in
te aūt qualiter plumētes deterrere dicaſ
Eccliaſtica bona ad vſū corpis ((li.20.c.5.a
q p̄cipit:terre fruct⁹ ſine peccūa comedeſ
Edificaſ domū mētis pfecte ((dī li.22.c.23.b
q̄s dicatur li.31.ca.28.c
Efferbeſcer literora eccliē q̄d ſit li.20.c.28.c
Effūdat in terrā qualiter diabolus viſcera
ſancte eccleſie li.13.ca.60.A
Egritudinib⁹ multis hoies laborāt cum ſa
nos eſſe putāt li.18.ca.22.B ((ri.B
Elati i ꝓſperitate freneticis cōparāt li.6.c.
Elatōis tumor qualr deprimēd⁹ ſit li.22.c.ri.a
Elatio multos p̄dit q̄ntā vſq̄ ad ſignoruz
oſtētatione puenerit li.33.ca.9.A
Elegerit cur de⁹ ignaros ſrāp i p̄dicatores
Electⁿ i hāc vitā null⁹ aduenit ((li.1.c.18.a
q nō aduerſa ſuſtinuerit li.3.ca.14.A
Electi cur a reprobis deſpiciant li.5.c.29.b
Electos ſuos dñs qualiter a gladio belli t
a morte fame p̄tegat li.6.ca.37.c
Elegerit maria qualiē optimā p̄tē t ſi mar
Electi t reprobi i q̄ ma ((tha li.6.ca.27.b
rime differant li.7.c.ri.b
Electi duob⁹ modis ad eternā gloriā inui
Eleazar elephantē occi ((tant li.13.c.19.b
dēs quē repſenter li.29.c.16.c
Electoꝝ p̄ptū qs ſit li.2 .ca.6.fi.
Eligēda pot⁹ sunt i h mūdo aduerſa q̄ p
Elyphā victa a dño repto ((ſpera li.5.c.1.a
bata fuerāt:nō qs nō recte locutus ſit ſed
cui loq̄rek nō diuidicauerat li.6.ca.16.c
Elemoſinā q dare voluerit mentē mūdare
p̄⁹ qualiter debeat li.33.ca.12.c
Enoch cur ſeptim⁹ natus ſit li.8.ca.42.A
Egtatis noie ſaluator ſignatur li.15.c.15.a
Eq noie gd i ſacro elogio dſignēt li.31.c.18.a
Equitem t aſcenſorē eius deridere gd ſit
li.31.ca.17.per to.
Egtis noie i ſacra ſcriptura alia ſcti viri vni
uſcuiuſq̄ crēpni pōt li.31.ca.12.A
Equus dei paulus eē dī:arq̄ p̄petates bel
licoſi equi ei pacnū oſtēdunt li.31.p to.
Eſca iuſtor⁹ q̄ eſſe dicaſ li.32.ca.37.b
Eſſe eſt multiplex li.16.ca.18.A
Eſſe t habere i deo nō differūt li.16.c.21.A
Eſtas p̄ſecutionē deſignari pōt li.29.c.15.a
Etas ſancte eccleſie ſicut omnſcuiuſq̄ hois
ta numeratur li.19.ca.9.c
Enāgeliſte quattuor cur diuerſis pingātur
figuris li.31.ca.34.b

Eractor diabolus cur dicaſ li.30.ca.25.c
Excelſor celo de⁹ eſt qualr intelligēdū ſit li.
Exeuſando ſe adā t eua ꝺ peto ((ro.c.40.a
illud auterunt li.21.ca.13.B
Exempla bonorū ſepe ad exercēda nos bo
na pertrahunt li.9.ca.43.A
Exercear qñ ſcē eccleſie porcia t qñ eius
Exurge facie dñi qua ((patētia li.18.ca.b
i ut ſathan dicatur:cū oēm locū deus ſua
facie impleat li.2.ca.13.A
Exinanire vſq̄ ad fundamētū qd ſit li.25
Exiſtit deus in tpe oē qd nunc ((ca.15.b
verſatur in mente li.8.ca.10.b
Extrēa terre dñs tenuiſſe qd ſit li.29.c.2.b
Facies dei quid ſit li.2.ca.10.b
f Facies iterna hois mēs eſſe dī li.2
Facies ſancte eccleſie q̄ ((ca.17.A
eſſe dicantur li.13.ca.21.A
Faſciculos ad cōburēdū ligare qd ſit li.9.c
Fatue qui fremē appellat cur ((ca.47.b
gehenne condēnet ju.21.c.5.A
Faville t cineri eccliā ſancta cōparaſ lib.
Fenestre corpis dicūtur quinq̄ ((ro.c.23.b
ſenſus eſſe lib.21.ca.2.A
Fenum ſcriptura qd ſignificet li.24.c.26.c
Fenū in mōtib⁹ t herbas in fruntē hoiuz
p̄ducere quid ſit li.29.ca.18.B
Fenū i ſacē ſcriptura qd ſignificet li.32.c.10.c
Fidem perdidiſſe quid ſit li.25.ca.15.B
Fiducia hypocritarum telis araneaꝝ ſimi
lis eſſe dicitur li.8.ca.29.B
Figurare rem vnā in ſcriptura ſacra diuer
ſa non ē inconueniēs li.5.ca.26.c
Filius olei qui eſſe dicatur li.19.ca.13.A
Filij t filie bti iob ōre annumerenē li.1.c.5.b
Filij iob cū iuſti fuerit ōre pater pro eis ho
locauſta offerre dicatur li.1.ca.7.b
Filie tres iob ordies tres fidei nobis reſ
Filij dī q vocēt li.2.c.1.b ((ſentāt li.1.c.12.b
Filij violentor⁹ q eſſe dicātur li.18.ca.7.b
Fiale t cyathi que in menſa dñi antigtus
preparabātur qd ſignificent li.20.ca.2.A
Finem vniuerſorū qualiter deus cōſidera
re dicatur li.18.ca.17.b
Finē vite nre tollerādo optam⁹ li.9.c.23.c
Firma radice qualiter ſtultus in terra ſiga
tur li.6.ca.
Filij hoiu⁹ cur ꝓphete a dño vocati ſint li.
Flagellari deus voluit p culpis ((21.c.ric
alienis vt oſtēderet,qd facere debeamus
pro nris cōmiſſis delictis li.2.ca.34.B.

Flagella aduersarij duobus modis pelan-
dā sunt li.3 ca.3 b
Flagellatio diuina nōnullis prodest t alijs
duis nocet li.5 ca.5 b
Flagella cur culpam interdū sequantur et
interdum non li.6 ca.16 a
Flagellū lingue quod sit li.6 ca.18 a
Flagello ligue qualr dō, feriātur li.6.c.18 a
Flagellatio diuina admonitio t certificatio
quodāmō ē dīne remlerationis li.9.c.34 a
Flagilla moderata lachrymas puocāt imo
derata vero mentem quodāmodo obdu
rare solent li.9 ca.44 b
Flatus dei qd significet li.5 ca.15.c
Flere cur petrus ceperit cuz a saluatore re
spiciebatur li.9 ca.17 a
Flere peccata sua cur peccator glibet non
possit li.9 ca.xliij.b
Flamina antiquoz patrum dicta appella-
ri possunt li.18 ca.25.a
Flumia ad locū vñ ercūt reuerti qd sit li.
Fluuij noie quid intelligē ((30 ca.xij.b
dū sit li.33 ca.7.a
Fodere terrā vngula qd sit li.31 ca.28 c
Formidanda duo sunt in operibus bonis
li.9 ca.26 a
Formido subita quē pturbare dicat li.16.c.
Formidātes qualiter terā ecclesia ((4.c
refouere dicatur li.20 ca.5 a
Fortis qualiter deꝰ eē dicatur li.9 ca.xj a
Fortitudo alia ē iustoz alia reprobōz li.7
Fortitudo diaboli cur in lūbis ((ca.9 a
virtus ēo ei⁹ in vmbilico ventris eius eē
perhibeatur li.32 ca.11.c
Fraus pprīa arrogātium q̄ sit li. 26.ca.1.b
Fraus in opere dei tribus modis cōmittit.
li.9.ca.26 a
Fraꝰ p primatā dilectōez gestatur li.9.c.26 a
Frandē in dei ope quis sit qui non faciat.
li.9 ca.26.c
Frenū sctis viris q̄ iponatur li.20.ca.19 b
Frigoris cur inigtas cōparetur li.16.c.30 c
Frigus in sacra scriptura quid significet li
bro 16 ca.24 a
Fruantur vt deo nōnulli dispensatorie hoc
seculo vtātur alij aūt vt fruantur hoc se
culo trāsitorie vt volunt deo li.1.ca.9.b
Fructus terre absq; pecunia comedere qd
sit li.22.ca.35 c
Fructꝰ sancte ecclesie quando in petris lau-
detur li.6 ca.4 b

Fructꝰ vbel pdicatōris qs colligat li.6.c.25 a
Fructū surculi radicē pro vocatiuz mittere: vt
Fructū surculi radicē pro vocatiuz mittere: vt
Fpphetā vi:qd sit li.8 ca.36.c
Frumentū cum laboraꝰ donec in farinam
redigat spāliter qd significet li.6.c.28 a
Frumentum spāliter opus qd reficit vsigna
ri congrue potest li.22 ca.24 c
Frustra t non frustra beatus iob afflictus
fuit li.3 ca.1.c
Fulgor meridianꝰ in vespe qd significet li.
Fulgor armoz claritas dī eē ((1.c.20.a
miraculoz li.30.ca.3.b
Fulgura ire t reuerti mozaliter quid sit li.
30.ca.4 per to.
Fulgentē solez videre q dicātur li.22.c.8 a
Fundamentum terrenum ē substantia car
nis li.5 ca.17 b
Fundamenti noie in sacra scriptura qd in
telligatur li.28.ca.9 a
Funes t pāni veteres cum quibus Hiere-
mias exputeo subtractus fuerat quid si
gnificent li.25 ca.8 a
Fūs i sacra scriptura qd repsitet li.23.c.12 c
Funes linguā sathane dīm ligasse qualiter
intelligatur li.33.ca.13 a
Furor domini cur ira colūbe a ppheta no-
minetur li.32.ca.6 b
Futura mala q̄si videri debeāt li.5.c.32. b
Futura quasi iam preterita eēnt sermo di-
uinus describi solet li.30 ca.8 c
Alloz̄um noie sancti predicatores
g intelligi possunt li.30.ca.4 b
Galli pphetates quid representent
li.30.ca.7 per totum.
Gaudium hui⁹ mundi puerili singulare eē
estimant li.8.ca.26 b
Gaudere de operibus nostris bonis quali
ter debeamus li.22 ca.9.b
Gedeon ad plūs precedens aduentū salua-
toris prefiguravit li.30.ca.32.b
Gīātoz dīs nāe dr: t nō culpe li.19.c.21.b
Gīetur q̄liter vnū petri et altero li.7.c.15 b
Genimia aie sunt opatōes bone li.21.c.9 c
Gentilium vocā cur in sacra scriptura inter
serātur.li.9.ca.6 a
Genꝰ vi qualiter dicamur li.20.c.17 b
Gigantū noie qui intelligātur li. 17 ca.11.a
Glacies t gelu in sacra scriptura quid si
gnificent li.29.ca.21.a

Gladiꝰ vel qualiter carneo manducāre di
cātur li.18.ca.7.b
Gladiū oris qd significet li.6 ca.14.a
Glarea qd sit li.20.ca.11.b
Glebaꝝ noie qd designet li.13 ca.20.b
Glia singlaritatē marie beatē da ē li.6.c.20
Gra barū in sacra scriptura qd significet
Gr li.23.ca.23.a
Gratiā supne adoptōis nullus habuit q̄ p
cognitōem hanc vnigēiti accepit li.23.c.1.c
Gratie donū sepe tribuit:sz qz mēo hūana
adeo errat sepe p ira reputat li.9 ca.1.c
Grādo i sacra scriptura qd significet li.29
Granū synapis dēū fuisse ppul ((ca.1.c
chic ostenditur li.29.ca.1 c
Grauis sibūpsi q̄liter hō eē dicat li.8.c.22 c
Graue aliud ē eē p psiliū aliud p pemīa ali
ud p pstātiā aliud p culpā li.19 ca.4 a
Gregā noie ipiti signant li.16. ca. 2 a
Gressus sanctoz virorū vt polluātur duo-
bus modis tāguntur li.5 ca.28 a
Gressus dei q̄ sint li.16.ca.16 b
Gressus quotiēs a via delinet'li.21.ca.7 a
Gressuū appellatōe qd significet li.21.c.4 c
Gule vicia quibus modis nos tēptat li.30.c.
Habitare sup glareā qd sit ((27.c
Habitauerit vbi ((li.20 ca.14 c
Job quare describatur li.1.ca.1.a
Hastam vibrare dīs pter antiquū hostem
qualiter dicatur li.34 ca.6 b
Hereticis qbus fallacijs sanctā persequan-
tur ecclesiam li.5 ca.2 a
Hereticoz pprīa qd sit li.5 ca.11 b
Hereticī coz disputatōib⁹ nō piterē conāt
demōstrare:sed laudem assequi li.8 ca.2 b
Hētici cur i cauernis hitare dicāt li.20.c.11.a
Herbas mandere qd sit li.20 ca.9 b
Herbas t arborū cortices manducare qd
sit li.20 ca.13 a
Herba i sacra scriptura plura repsitat li.29
Herodij t accipitris noie qd ((ca.18 a
significetur li.31 ca 15 b
Herbe behemoth q̄ eē dicent li.33 ca.2 a
Hyadum noie doctores sancte ecclesie de
signari possunt li.9 ca.xj E
Hypocrita q̄ deū innocet li.18 ca.6 c
Hyboseth hystoria patur li.1.ca.16 b
Hystoria loth moralizatur li.6 ca.15 b
Holocaustū qd sit li.1 ca.13 b
Homo primus ita pditus fuit vt illo mane
te tempoza decederent:sed ipse cum tēpo

ribus non transiret li.25 ca.6 a
Holum pfectus sicut incrementa arborum
eē perhibentur li.22 ca.8 b
Homines frequenter ab apostolo dicātur
humana sapientes li.18 ca.38 c
Homo quāta dignitate creatus sit qz non
sicut cetera animalia solo verbo:sed diui
nitatis psilio preuisus li.9 ca.36 a
Hominē sacra scriptura tribus modis ap
pellat li.4 ca.17 b
Hō cur adeo tēporalibus rebus deditꝰ sit
vt interiora non consideret li.5 ca.14 c
Hō qualiter ad laborē nascatur li.6.c.5 b
Hō deo cōpositus substiā mine pcipit :sz
nō ppositꝰ recipe cito pōt li.9 ca.xj a
Holem cur dꝰ pduxerit eū cū labore i pec-
catū tam cito sciret li.9 ca.25 a
Hō sibūpsi q̄si log dicatur li.1 ca.4 a
Hō celum:infernus:mare:terra:cōgrue di
ci potest li.1.ca.1 c
Horū dispensatoz ē terrenarum rerū fi-
gurat li.22 ca.24 c
Hostibus armatis in occursuz pgere quid
sit li.31 ca.29 a
Humanā naturā deus assumēs diuinā nō
mutauit nec; deseruit li.xij ca.22.c
Hūles in sublimi qualr penātur li.6.c.8 a
Humilium mēres q̄ fortiter deus pīa ad
uersa muniat li.6.ca.15.c
Hūilitas q̄ multē pfuerit li.8 ca. 42 b
Humilitatis noie i scriptura oēs ēt carna-
liter viuētes cōiter figurātur li.18.c.38 b
Humana tētatio que sit li.21.ca.5.a
Humilitatis virtus cū peccate semper pug
na eē debet li.21 ca.13 a
Humerus spāliter qd significet li.21.c.15 c
Hūilitatis testimonia vere q̄ sint li.22.c.13 a
Hūlis sacer i hōis qs eē dicat li.26.c.1.a
Humiliari t crucifixi pīati quando se vide-
ant li 26 ca. 22 c
Humiliauerit cur se intantum xps li.34 ca
pi.30 t 31.per totum.
Hyenis quot nos hostis malignus
i pcutiat li.2 ca.19 a
Hyacula dei i lamie ire qd sit li.36.c.32
Iacere deus qñ dicatur li.2 ca.19 a
Iacinct⁹ qd significet li.30 ca.1 c
Ibices quos repsentent li.30 ca.16 b
Ieroboal hystoria moralizat li.3 ca.22.b.c
Ignis iferni ñ eē nālis pbatur li.9.c.46 b
Ignis iferni lucet t ñ luceat siue ad aliqua

Du

Ia

Ie

Ig

t aliqua non li.9 ca.49 a
Ignis terrā t cinis nascentia comedere qñ dicatur li.21 ca.9.b
Imber fortuitus dei go fuisse dicatur li dno 17 ca.18 b
Imber dei vehemens t vehementissim⁹ fa ste go dicatur li.19 ca.15 c
Imber ferocm⁹ qualis cē in scriptura dica tur li.30.ca.d.b
Imbres mōtū hereticos rigāt li.16.c.14 a
Imitari diabolū go dicatur li.19 ca.3 fi.
Immortales cū angelis t spūs beator⁹ sūt sint cur ab apostolo solus de⁹ immortalis cē dicatur li.25 ca.5 a
Immutabilis sicut deus nature ē ita t co gnitōe li.16 ca.18.c
Imperauit gegd nobis dñs hoc exemplo ostendit li.1 ca.11.a
Impare cū austeritate t potētia quos dñs p ezechielē reprobat q dicātur li.23.c.12 fi
Impiet⁹ viaiū qd sit li.18 ca.1. a
Impi⁹ps vc:iustus ēo miserā li.9 ca.41.a
Impius ex correctione pierūq; peior fieri solet li.1 ca.3.c
Impi⁹ t iniquus i quo differāt li.18.c.4 b
Impiorum vindictam desiderare qualiter debeamus li.22 ca.11 a
Impios sacra scriptura ppie infideles appellat li.25 ca.13 b
Impi⁹a petōr qualiter discernat Ibidē
Impios qualiter domin⁹ ex terra cōcuti dicatur li.29 ca.q. b
Imures qd significent li.30.ca.1.c
Incarnatū dñs diabol⁹ nouerat:s modū nre redēptōis oino ignorabat li.33.ca.1.c
Inchoare bona nil pdest:si vlq; ad finem nō pseueranerim⁹ li.22 ca.6 c
Increpationem dñi q reprobent t qui non li.6 ca.16.b
India hōc mandū signare pōt li.18 ca.30 b
Infirmitas custos ē virtutis li.19.ca.6 a
Infern⁹ pgrue īre nolc erpmi pt li.9.c.45 b
Infernus miserie t tenebrarū locus cur dicatur li.9.ca.46.a
Infernū subuertē dñs qñ dicat li.1.ca.11.c
Inferni nolc desperatio peccatoz designari potest li.8 ca.14 b
Infremuisse dñm spū qualiter intelligendū sit li.5.ca.13.a
Ingeniosus cur piger sit in studēdo:cbetes ēo i studio cur delectētur li.6.ca.4 c
Ingenitus duri nolc designari pt li.11.c.4.a
Inig vt rota pōi ꝺ: ter dicātur li.16.c.30 a
Inimici diligē ꝺluter tencamur li.22.ca.1.c
Iniquus duobus modis in nocte conteri dicitur li.25 ca.11.c
Inigr:cur eternalr cruciētur li.34 ca.12. a
Inigr:cur de⁹ tā diu ꝺualē patiat li.5.c.15 a
Iniquor⁹ mētes p tunicā dignāt li.5.c.28 b
Inig eor⁹ dāna non ꝑsiderantes quattuor perdunt li.5 ca.28 c
Inigtatis os qñ claudetur li.6 ca.14 c
Iniustis sp̄ ḡuia sūt ꝓba iustor⁹ li.8.c.11. a
Iniuste qñ iniustā ē gs ereḡtur li.9 ca.19.a
Iniustitia i tabernaculo qd sit li.1 ca.19.a
Innocens a creatore qualiter consumi dicatur li.9 ca.19 c
Innocens quando accendatur contra hypocritam li.25 ca.18 c
Institor⁹ nolc apostoli erpmūtur li.18.c.11 b
Intellectus pgrue in sacra scriptura vocari potest li.1.ca.20 a
Intelligere qualr possim⁹ qñ sci spūs'gra aligd in nobis opetur li.5.ca.20. c
Intelligere vias dei qd sit li.25 ca.17 a
Intētōe bōa sepe aliq̄ agūtur q̄ districte emiata mala cē inueniūtur li.5.c.1.p totū
Intētio cordis muniēda añ oia est nc vtra bonus aiam decipiat li.1.ca.38. b
Intēdat qualiter de⁹ sup oia simul t sup̄ singula vnifim li.25.ca.19 a
Interpellare filium dei apud pr̄em qd sit li.22 ca.18 a
Interptatio nominum amicorum beati iob li.3.ca.17.c
Interrogare deū quicqd voluerim⁹ si ad sacrā scripturā recurrimus et⁹rnionē inuenimus qr semel loqtur de⁹ t idipsum nō repetit li.23.ca.19 b
Interrogare nos dñs trib⁹ modis ꝓuenit li.28.ca.7 f,
Inuidere nō nisi nobis melioribus⁹ possum⁹
Inuidia quāta mala per (li.5.ca.33. c
petrauerit li.5 ca.33 b
Inuidia qualiter erui debeat li.5.c.34 a
Inuidia pr'alīs omnibus vicijs cor occidit.li.1.ca.18 a
Iouinian⁹ qualiter'errauerit li.19.c.14 b
Iordanis appellatōe q signētur li.33.c.7 a
Ipocrita qegd laborat inanū ē.li.8.c.28.b

Ipocrita er alionum laude de se presumit quod non est li.8 ca.33 a
Ipocrite quare omnia sua facta in occulto agant li.5 ca.1 .b
Ira qualiter ꝓpesci vbeat li.5.ca.32.b
Ira vipier.s.er patiētia et zelo li.5.c.33.a
Iram suam multiplicare deus qñ dicatur li.9 ca.43 b
Iram dei mereri t ꝓuocare in qbus differant li.26.ca.28.b
Iracūdie culpa quāta sit li.5 ca.31 a
Ira cūdi mozes li. ca.32.a
Iracūdi insignia li.5 ca.34 a
Irascēs frī cur iudicio re⁹ cē dicat li.21.c.5 a
Ire dei nullum resistere posse cur beat⁹ iob direrit cū tñ ḡs plures in veteri testamento restituse legātur li.6.ca.11 b
Ire sue dñs viam et semita facere qd sit li.25.ca.23.a
Iubilum qd cē dicatur li.24 cā.6 a
Iubilum qd sit li.8 ca.40.c
Iubile⁹ān⁹ vñ originē sumpsit li.1.ca.11 b
Iudicat deus hoiem duobus modis i hac vita li.9.ca.3.c
Iudicia dei occulta inuestigare quare non debeamus li.9.ca.11.c
Iudicare alios nō debem⁹ li.1.ca.7.a
Iudiciū coꝝ deo ponere qd sit li.16.c.14 b
Iudiciū quid sit quod a dānatis t reprobis etiā desideratur li.25 ca.6 b
Iudicari coꝝ deo qs dicatur li.25 ca.6.b
Iudicātur qdam t peant alij nō iudicātur t pereūt alij iudicātur t regnāt alij t nō iudicātur t regnāt li.26.ca.24 b
Iudicia dei nulli renelātur li.29 ca.9 q
Iudiciū ad ignē vocare t abyssum multā devorare qd sit li.33.ca.9.b
Iudeos cur rp̄s inter rp̄tianos ꝓuersari tam diu pmittat li.6.ca.14.c
Iudei ḡs ceci fuerint in redemptoris morte li.18 ca.19.c
Iumenta quid significent li.11.ca.q.a
Iumenta in stercore suo computrescere qd sit li.24.ca.8 c
Inmēta terre q̄ cē dicātur li.26.ca.11.c
Iuniperus peccata:radit ēo iuniperoꝝ asperitā designant li.20.ca.1. a
Iuncī nolc qd exprimatur li.29.ca.18 c
Iurāmentū ꝓferre qd sit li.31.ca.q.b
Iusticie secutari deserere qualiter debeamus li.9. ca.19 per totum

Iustorum sapia que sit li.1.ca.17.b
Iusti simplicitas cur dicatur labes contra li.1.ca.29.b
Iust⁹ viā suā tenere q̄ liter debeat li.19.c.19 a
Iusticia sicut vestimēto qs indui li.20.c.16 c
Iustor⁹ iudicia vrademati ꝓpāt li.18.c.19 a
Iusticie illa nō dr nra cē q̄ ex nr⁹: nra sit: s q̄ ex dīna largitate nra sit li.24 ca.7 a
Iusti in scriptura libri nomine exprimi possunt li.24 ca.9 b
Iusti ab iniustis affligi cur permittantur li dno 26 ca.9 b
Iusticia in iudicio ꝓxmi qualiter dicatur li.16.ca.16 a
Iustor⁹ i hac vita sunt duo gña li.17.c.4 a
Iusticie ꝓpter precium seruientes seipsos decipiant li.9.ca.19.a
Iust⁹ t ipi⁹ qualiter simul sup terrā patiātur s; alio t alio mō li.9 ca.40 a
Iuste de⁹ diabolo aliqñ permittat qñ tamen ipse iniuste petit li.8 ca.18 b
Iusta cē cūcta q̄ patimur li.q. ca.18.b
Iusti q̄to magis exercī⁹ aduersitate ꝓmantur tāto magis iterius tentatiōibus fatigantur li.3 ca.24 a
Iusticia bois respectu diuine iusticie iniusticia merito cē dī li.5.ca.16 c
Iusti irena bōa q̄liter vti vbeāt li.8.c.42 a
Iusticia humana ois. q̄ districte iudicetur iniusticia cē inuenitur li.9 ca.14 c
Iuuenes cē vc q dicātur li.19 ca.13.c
Dbia dei qd significēt li.1.ca.14 a
L Labia sua de⁹ quando aperiat dicatur Ibidem
Labijs nr̄is duob⁹ modis peccam⁹ li.3.c.7 q
Laboriosa quedā vacua aliqua ēo simul laboriosa t vacua i hac vita cē dicūtur
Laban typū diaboli tenet li.30.ca.31.c
Lactis nolc qd significetur li.32 ca.23 b
Lactare petōres qñ dicātur li.4 ca.29 a
Lacus cur lfern⁹ cē dicatur li.9 ca. 45 b
Lagunculc quid in scriptura representent li.23.ca.11.b
Lagene t lāpades cū qb⁹ gedeon ad pliā dū peciit qd significēt li.30.ca.33.b
Lanceis hostium sancta ecclesia circundatur li.13.ca.9.b
Lana simplicitatē linū ēo subtilitatē designat li.8.ca.40.b
Lapis caliginis populus israel fuisse dī li. 18.ca.17.c

Lapidico in scriptura sacra i bono ⁊ i malo accipi possunt li.18.ca.20 a
Lapis angularis multis modis intrepretatur li.28 ca.16 a
Lapidā nolle electos ecclesie posse intelligi multis ꝓbatur ex̄plis li.6 ca.20. b
Lapidū nomie in sacra scriptura congruc poles designari possunt li.8 ca.36 c
Lapidē eor̄ qñ deus a nobis tollere dicatur ⁊ carneū dare li.2.ca.15 c
Lapides duodecim cur sacerdos veteris testamēti in pectore portaverit li.28.c.9 a
Latro in cruce tres habuisse virtutes probatur li.18 ca.25 b
Latrudinem terre veri beatus Iob considerauerit quare queratur li.29 ca.8 c
Latitudinez longitudinē pfundita ex̄:qua⁹ videt deus habeat li.2 ca.11.b
Latos i sacro eloquio ꝺs nolem⁹ li.16.c.32.b
Laus hypocritarum preda non incōgrue dici potest li.5 ca.16 a
Laudēt qñ pueri diuā iusticiā li.8.c.25 a
Laudare quis dicatur ꝺūm fm ea⁹ magnitudinē li.9 ca.1 b
Lauare iusti manus in sanguine petōrum qualiter intelligatur li.18 ca.13 a
Laudib⁹ imoderatis ne bona nr̄a euanescant saluator detractionib⁹ nos impugnare permittit li.22 ca.9 a
Lax⁹ pfecte magnitudis ē aduersa ꝓpeti:⁊ ceteri⁹ fortiter ⁊ iteri⁹ clemēter li.22.ca.42 a
Lazaro cur ꝺūs dixerit: veni foras ⁊ nō potuis reuiuisce li.22.ca.43 c
Lect⁹ i sacra scriptura qd significet li.25.c.
Lectulus cubile vel stratū i sacro eloquio qd significent li.8 ca.17 b ((15.a
Lectulū i tenebris sternere qd sit li.13.c.21 a
Legem daturus ꝺūs cur i igne fumoq; descenderit li.6 ca.26 b
Leo cū de⁹ē ꝺ̄s qd p eū figurē li.30.c.29 c
Leo ꝺūm ⁊ diabolū ꝓfigurat li.5.ca.16 c
Lecna q̄liter capi debeat li.9 ca.41 c
Lecne ꝓdam capere atq; catulis tribuere qd sit li.30.ca.11.c
Legatos mittere in vasis papiriis sup aq̄s qd sit li.13 ca.7 a
Legem daturus ꝺūs cur in igne fumoq; descenderit li.6.ca.26 b
Ler carnale degustata mōtē ifert li.7.c.4 c
Ler dei charitas dici pōt li.1.ca.5 .b
Ler charitatē i duob⁹ ꝑtuēt li.1.c.6 a
Lex ꝓdicatorib⁹ posita ē:vt qd ꝑbis docet ex̄plis demōstrent li.19 ca.6 c
Leena sectā ecclesia nūcupari ꝓt li.18.c.22 a
Lenis ⁊ vehemēs aduentio sancti spūs ee dī li.5 ca.15 c
Lenitas cū seueritate rectoribus qualiter inesse debeat li.20 ca.6 a
Lepr⁹si vndecim quos ꝺūs mundauit hec reticorum trpum tenent.
Leticia oīb⁹ eade ē erit i padiso li.4.c.42.a
Leticia cordiū qñ ꝓfectā erit li.8 ca.17 c
Letari sup multas diuitias q dicanē li.22
Letabit iust⁹ cū viderit vindictā ((ca.8 a
ipiox:vt ꝑs sit:qualr intelligēdū sit li.22.c.
Leuite ab āno.25.tabernaculo seruire:sed a.l.custodes vasox ꝑstituebantur qd mysterij habeat li.23.ca.12.a
Leuiathan cur serpens tortuosus dicatur atq; ei vecte addetur li.4 ca.12 a
Leuitis quare ꝓceptū sit pilos radere li.5.
Leuare qñ dicamur facie sine ((ca.25.c macula li.1.ca.18 b
Leuare facie ad deū qd sit li.16 ca.1 b
Liberemur qñ a laqueis venantiū ⁊ a verbo aspero li.6.ca.18.a
Liberatam a demonibus cur, ꝺūs ad domum remiserit li.6 ca.25 .a
Liber iter mortuos qs eē dicat li.30.c.30 a
Libx i humero portare qd sit li.22.ca.20.a
Lignū in panē mittere qd sit li.5.ca.12.b
Lignum quando ꝓducere semen intra genus suum dicatur li.6.ca.22.c
Libū q̄re pces antiq intrauerit li.4.c.32 a
Lingue flagellū sententia vltime aiaduersionis dici pōt li.6 ca.19 b
Ligna pomifera ⁊ eox ꝓputia q̄ moyses auferri ꝑcepit qd significēt li.8.ca.36 a
Lignus secus decursus aquax eē qs dicatur li.19.ca.27 a
Lingere terram q dicantur li.20 ca.12.a
Ligna confringere ⁊ ad ima iactare vti helyseus fecit qd sit li.22.ca.5 c
Lingue adulantiū locustarum noie exprimuntur li.31.ca.20.b
Liniamēta corporis in deo eē qualiter dicantur li.32.ca.5.c
Linguam maris egrptī ꝺ̄s desolasse qd sit li.33.ca.13.b
Locutio ois pōt quadripartita qualitate distingui li.23.ca.3.a
Locus corporis ē spaciū corporale:loc⁹ re

ro mentis vnaquecq; intentio cogitatiōis li.26.ca.36.C
Locus hereticox quis sit li.3.ca.17.B
Locus hominis nō localis deus ꝓpie existit li.8.ca.15. A
Locus puerox qs sit li.18.ca.12. A
Loc⁹ sapiēcie dei qualis sit li.19.ca.2.C
Loqui ex deo ⁊ loqui cordā deo in qbus differāt li.12.ca.17. A
Loqui in faucib⁹ qd sit li.23.ca.14. B
Loqui deū semel ⁊ idipm nō repetere quid sit li.23.ca.19. B
Loqui vel interpellari deū ꝓ nobis quid sit li.24.ca.3. A
Loqui dei quid sit li.25.ca.19. b
Loqui de turbine cur ꝺūs beato Iob dicat li.28.ca.2. d
Logtur ꝺūs duob⁹ modis fuis suis ibidē.
Loquat qualiter deus per angelos suos: ⁊ quibus medijs li.26.ca.2.C
Log recte dī q ordiate scit tacē li 30.c.11 c
Loqui de eternitate homo non potest lib: 27.ca.26. A
Log qualiter deus aut satha dicat:cū nō habeāt instrumēta ad hoc apta li.2.c.5.A
Log nr̄m ad diuias aures qd sit li.32.c.1.E
Loquuntur aliter angeli ad deū aliter de⁹ ad angelos: aliter ad diabolū:aliter diabolus ad deū li.2.ca.5.C
Logē de⁹ q̄tuor modis ad diabolū diabolus ꝺo trib⁹ modis logē ad deū li.2.c.7 b
Loquēdi hoīum tria sunt gña li.5.ca.12.B
Loquitur sic sna Iob: vt electox quoq; declaret vitā li.7.ca.11. C
Locutionū duo sunt genera q̄ hominibus natie sunt nocitura li.7 .ca.22. C
Log sua cur deus ꝓmittat ꝓ ora malignorū li.8.ca. 27. B
Log sicut ꝓturiēs qs dicatur li.9. ca.17.A
Loqui in amaritudine anime sue qs dicatur li.9. ca.33. B
Loquatur qñ homo fidelit li.10.ca.4. a
Lora ecclesie dicuntur esse ꝓcepta discipuli li.31.ca.3.A
Lōgior ira de⁹ eē q̄liter dicat li.10.ca.10. b
Longe fuisse a sapientia dei angelos: patres antiqm: philosophi ꝓphete demonstrantur li.18.ca.5. b
Loth cur intra domū introductus fuerit vt a malignantibus muniretur li.6.ca.5. b
Luctus ad domū cur magis q̄ ad domus

cōuiuij salomō eundā esse moneat.
Lucrus spūal⁹ lerepūdius ē li.13.ca.2. A
Lucifero vita iusti cōparatur li.10.ca.21. A
Lngēda gaudēdo dicere qd sit li.9.c.34.b
Lucis appellatione in sacra scriptura quid intelligatur li.5.ca.1. B
Lux quādo miseris detur li.5 .ca.1. C
Lux qualiter post tenebras sperari debeat li.13.ca.13 A
Lumē dei gra ꝓueniēs eē dicitur li.17.c.8 b
Lux dei inaccessibilis qliter dicatur:cū tñ beati ab ipsa illuminātur li. 8.ca.38. B
Lucernā sup candelabrum ponit cur ꝺūs ꝑcepit:cū tñ alio i loco dicat: Tenēdite ne iusticiā vra coram hoib⁹ faciat li.19.c.18 c
Lux ꝺūi cur dicatur in terram non cadere li.20.ca.4. b
Lux corporalis quāto plus diligitur:tanto magis ab eterna cor̄ cecatur li.21 .c.3.D
Lucerne ardentes de quibus luce dicit que sint li.22.ca.6. A
Lux vnctū ⁊ mortuū que sit li.24.c.19. a
Lumē incorporeū qd eē dicatur li.28.c.2. b
Lux ab impijs quādo auferri dicatur li.29 ca.2. G
Luce spargere quid sit li.29.ca.13.per to.
Lucernā accēdere atq; eam sub modio ponere quid sit li.30.ca.24. A
Lumbi mentis sicut ⁊ carnis restringi debent li. 21.ca.2. B
Lūbos accingere qd sit li.28.ca.7.D
Luna clare merdentē qui respicere dicantur li.22.ca.8. B
Lune noie sera ecclesia designat li.13.c.21.a
Luto q̄ue sera ecclesia cōparetur li.20.c.22 d
Lutū sē vestimētū stare qd sit li.29.ca.5.b
Luti nomie plura significantur li.34.c.8.a
Luteas domos qui inhabitare dicantur li. 5.ca.28. B
Lutū interior noster homo ē li. 9. ca. 37. B
Luxuria p asinam vt plurimum designatur li.7.ca.15. C
Luxuria alia est carnis alia cordis libro.28 ca.7. E
Agnus iter oēs oriētales cur dicatur Iob fuisse li.1.ca.19. A
Magnificari hō qualiter a deo dicatur li. 8.ca.20. A
Magnus ꝺūs dicitur: fortitudine:iudicio: iusticia li.17.ca.26. F
Maledicere deo i corde qd sit lib.2.c.37. A

Mala qualiter dño erect cū p ꝓphetam di
cat. Ego dño creo mala li.3.ca.6. C
Mala que ꝓpetrum⁹ nō fold: sed cruā que
dona nobis et viderūt tunere ante vultu
in iudicio cruāt bedem⁹ li.3.ca.10.B
Mala plurima adhuc quotidie ꝑpetrantur
corpore patitur li.3.ca.11. A
Maledixisse beatū iob dici in quo nat⁹ fuit
qualiter intelligat li.4.ca.1. b
Maledicti in sacra scriptura duplicater in
telligitur li.4.ca.5.C
Maledicere quis quō quādo: et quare de
beat li.4.ca.5.6.7.
Mala futura nuqui quare considerare ne
cesse li.5.ca.18.C
Maledicere pulchritudini stulti qd sit lib.
6.ca.3. C
Malicie noie in scriptura sacra plura signi
ficantur li.34.ca.6.A
Manemus qualiter in peccatis cū ꝓpositi
to amplius nō faciēdi li.7.ca.13. A
Mansuetudinis seruāde modus qs sit: et
qs sint li.5.ca.32. B
Manich i dogma puersum ꝓbis beati iob
confutat li.9.ca.35. C
Maniche⁹ de ꝟginitate errauit li.19.c.14 b
Manc in sacra scriptura qd significet li.16.
ca.27. B
Manus stringere qd sit li.18.ca.13. A
Manna qd significet li.20.ca.16. C
Man⁹ dei dura cē quādo dicat li.20.c.26 b
Manum suā quādo dño corrupi dicatur li.
20.ca.27. C
Manum ad os ponere est: voci suc ope
coordare li.22.ca.10. A
Mane sicut herba florere atq; trāsire quid
sit li.29.ca.18. A
Manū sup os ponere qd sit li.32.ca.1. D
Manus sathane eius potestatē significare
potest li.3.ca.12. B
Manum noie opera frequenter designan
tur li.9.ca.28. C
Manus dei filius vocatur li.18.ca.6.B
Mater dñi fm carnē q̄ cruciatit li.2.c.31.a
Mari nomine in sacra scriptura quid desi
gnetur li.9.ca.4. C
Mare ingredi et eius profundum penetra
re quid sit li.29.ca.7. C
Mari latior deus esse qualiter dicatur lib.
10.ca.10. B.
Mare subuertere qñ dño dicat li.10.c.11.c
Mare et terra qualiter in vnum coarctent
li.10.ca.12. A
Mel silucstre cur sanctus ioānes comede
rit li.31.ca.14. C
Mel inuenire qd sit li.16.ca.3. C
Mel quādo sufficiēter comedi dicat ibidē.
Mel quādo sufficiēter comedi dicat li.3.ca.12. B
Mebra sathane q esse dicant li.3.ca.12. B
Mebra redēptoris q vocētur li.3.ca.14. a
Membrop nomine in sacra scriptura qui
crpmant li.15.ca.18.A
Membra antichristi plures erticerunt qui
tamē eius diem nō viderunt.
Menses in sacro eloquio quid significent.
li.30.ca.24. A
Mēses anni illuminatiōis q sint li. 4.c.11.c
Mens quāto altius in diuinis leuatur tā
to plus timet li.5.ca.21. A
Mēses vacuos sustinere qd sit li.8.ca.8. a
Mēs iusti agle cōparat li.9.ca.23. B
Mens nostra q̄si lac mulgit li.9. ca.37. C
Mētē nostrā quāto⁹ plus deus ad sui amo
rem erigit: tāto magis per lachrymas af
fligit li.9.ca.42. C
Mens iniqui superficie aque cōparatur.
li.16.ca.30. A
Mens illa p corpore uescit, veterescere que
studet p desiderū inchoare li.22.ca.4. A
Mentes secularium p aerem signari pos
sunt li.27.ca.26. B
Mendacium omne peccatū est et econuerso
li.18.ca.2. A
Mendacium qs obstetrices dixerāt an fue
rit peccatum.
Mendacem esse oēm hoiem qualiter da
uid dixerit li.22.ca.15. C
Merētes qñ dño prospitate erigat li.6.c.8 a
Merenario laborāti dies nostri cōparan
tur li.8.ca.6. B
Merore animi viuites ꝓsentib⁹ delicijs vin
cunt li.18.ca.27. A
Merore antietate homo tribus vicibus
afficitur li.23.ca.12. D
Messis stulti qualis esse dicat li.6.ca.4.b
Messis sancte ecclesie que esse dicatur lib.
19.ca.27. B
Metuendus est valde deus et hoc q̄ imi
tabilis est li.16.ca.15. B
Miles christi quibus armaturis se arma
re debeat li.8.ca.1. C
Millenarius numerus vniuersitatē in sa
cra scriptura designari potest li.9.ca.2.a

Milites dei angeli dici dicunt li.17.ca.8.a
Millenarius in apocalyp. numerus qd re
presentet li.18.ca.17. C
Ministrant nō solum boni angeli deo: sed
etiā reprobi li.2.ca.21.B
Ministrat diabolus aliquādo hominibus
nescienti li.2.ca.24.C
Mirmicaleon qd sit li.5.ca.16.B
Mirabilia deus indies operatur: et tñ nīa ne
mo cōsiderat li.6.ca.6. b
Miracula diuina semp debēt cōsiderari:
si nūq̄ sensib⁹ discuti li.6.ca.6. C
Miracula cur de⁹i die i vrbib⁹ fecerit et no
cte i mōtib⁹ oīoni vacauerit li.6.c.24.A
Miracula heretici facere cur prmittantur a
deo li.20.ca.8.A
Misericordia q nulla sit in futuro lib.20.8.
ca.15. per totum.
Misericordia vt primis adhibeat duo re
quirunt li.19.ca.20. A
Moysi cur ꝓceptū sit vaccā cum ysopo et li
gno cedrino coccoq; bis tincto offerre li.
6.ca.24: B
Moyses noe et samuel tot relictis sanctis
patribus. cur ad placādū dñm ꝓstātius
atq; specialiter nominent li.9.ca.12. C
Moyses deum facie ad faciē qualiter vi
derit li.18.ca.36.D
Moyses pius cum seueritate qualiter erti
terit li.20.ca.6.B
Mola supior et inferior de gbus in deut. di
citur qd significent li.33.ca.16. A
Mola vnaquaq; actio hui⁹ mūdi dici po
test li.6.ca.10. A
Molam asinariam in collo scandalizātis
suspendi qualiter debeatur et in mare mit
ti li.6.ca.25. C
Molas diaboli conterere quādo dicamur.
li.19: ca.23.C
Montiū noie oēs elati hui⁹ seculi designa
ri possunt li.30.ca.34.B
Montes in plurali aliqñ celsitudo apostolo
rū atq; ꝓphetarū aliqñ secularium pote
statū tumor exprimitur. In singulari vo
aliqñ incarnatus dñs: interdū sancta ec
clesia: aliqñ testamentū dei: nōnūq̄ apo
stata angelus: etiā et quilibet hereticus des
ignatur li.33.ca.1. A
Mons in quē moyses ascenderat spiritua
liter qs sit li.5.ca.25.B
Montiū noie prcipitantiū attendo in sa
cra scriptura signari solet li.9.ca.2.C
Montes quādo in cor maris trāsferri sint
vt perpe.dicitur li.9.ca.2.B
Mors in millenarium multiplicatus qd
significet li.9.ca.4.B
Monoceros seu vnicornes quos represen
tent i scriptura li.3.ca.13. A
Mortui cur beatus iob se i vulua matris
optauerit. cū tñ originali nō purgat⁹ pec
cato incē se pdidisse senserit li.4.ca.2.B
Mortuos mortuū sepelit qd sit li.4.c.19.b
Mortalis et immortalis ꝓmus homo con
ditus fuerat li.4.ca.30. B
Mori ꝓfecte mūdo qs dicatur li.5.ca.2. C
Mors sacri eloquij quis esse dicatur li.5:
ca.29.C
Morte salnatoris beatus iob manifestiꝰ
me desiderauit li.9.ca.21 B
Mors exterior sicut diuidit corp⁹ ab aīa sic
mors interior aīas diuidit a deo li.9.c.46 b
Mortis noie diabolus exprimitur i scriptu
ra li.18.ca.17.C
mori qualiter dicatur q deū viderit lib.18.
ca.17. A
multiloquiū plurima mala generat lib.20.7
ca.25. A
multiplicitas sermonū grauitatē sensuū ra
ro habet li.8.ca.24. A
multitudinem ciuitatis contemnere qd sit
li.30.ca.25. A
mūdus a vitijs qualiter esse debeat q alios
corrigere nititur li.7.ca.22. B
munerū acceptiōes ad quas et fraude se
stinat sunt tres li.9.ca.26.B
mundus in hac vita nec lachrime nec vita
reddere potest li.9.ca.28. A
mundis manibus qualiter iustus fortitudi
nē addere dicat li.13.ca.9. A
mundicia manuū suarū quomodo innocen
s alucr li.16.ca.12. A
mūdos nō esse in cōspectu, dei stellas quali
ter intelligendū sit li.17.ca.9. a
mur⁹ sancte ecclesie qs cē dicat li.20.c.15.a
murmurare cōtra suū rectorē etiā qualibet
deuotus sit subdu⁹ nō debet si viderit illū ex
teriorib⁹ negocijs vacare li.25.ca.22. C
muri hierusalem quid respondent li.30.ca.
26. B
musce quid significent li.18.ca.28. B
mutent qualiter in dño cōfidentes fortitudi
nem suam li.19.ca.26. B

A

Abrum nomie in sacra scriptura pa
ra signatur li.3.ca.11.D
Nabis ville quatuor capitū q ibi nō
debent ee in qbz duc qbz li.3.ca.4. Z
Natura angelica qualiter ab humana di
stinguat natura li.3.ca.3. Z
Nacio ifantis adorare qd sit li.4.ca.11.a
Nacio poma p.zoicos q sunt li.9.ca.11.c
Nacio petri cōmissum signat ecclesiā li
17.ca.13. C
Nazarea cur sacerdos fuerit vt capillos na
uaret aug ait eos ceciderunt i ignez mutant
li.3.ca.15.b
Nazareop nolc de qbus dicre nlas mētio
nē fecit qd exponatur li.12.ca.13.D
Necessitas ppinquop qualiter cōpta de
beamus li.7.ca.18.b
Negatio pm nob i scripta sol ē li.17.c.15.c
Negligēte mē si ei securitas li.14.c.11.b
Nepotes p̄ncop q ee dicātur li.18.ca.7.C
Nemoe rebelios ppetuos habere qui de
ceantur li.12.ca.15.b
Nesare oa qd sit li.2.ca.4.C Z
Nescire peccuz sapientie qualiter homo di
catur li.18.ca.14.b
Nescisse aliud ē atq aliud nescire voluisse
Nigri nolc gētium populus (li.5.c.16.b
intelligatur li.17.ca.11.in fine.
Nix i sacro eloqo qd significet li.12.c.13.b
Nix in sacra scriptura quid repesentet li.
21.ca.10. C
Nobilcs mdce cur ppheta Esaias fame:cer
tā ꝙ volgus fin pisse narret li.1.c.11.b
Nocturna vidēe dei cernēt qd sit li.5.c.11.a
Noctes laboriosas qs enumeret li.8.c.8.a
Noctis nolc in scriptura sacra plens sēcuiā
vt plurimū designatur li. .ca.3.b
Nocent quidā inimicus noster nobis t qua
liter filii t alijs:t ee hoc diligēdus t odiē
dus sit li.22.ca.11.b
Nocte pertrahere qd sit li.26.c.13. Z
Noe filij nō sine mysterio auctā venisse dici
tur vt patrē cooperirent li.25.ca.22. Z
Nor i sacra scriptura qd significet li.2.c.9.a
Nor solutaris qs iuge nos venerat li.4.c.11.a
Nora quedā ex scriptis sunt quedā ꝙ
ex eis q adiacent li.26.ca.2. Z
Nubiū nolc in scriptura sacra aliqn mobi
les holes aliqn pphete aliquādo apostoli
li designantur li.17.ca.5.C
Nubiū nolc apostoli intelligūtur li.17.c.6.b
Nudā ē aliqd esse simul ecclere li.16.c.15.a
Nuncrus supermop pinciparum ifinitus ca
pitulum est li.17.ca.7.D
Numeratiozū ca t cathedrato caldeas ve
denid nō sine speciali mysterio dis tuer
tisse dicitur li. .ca.11. Z
Duroisse olim cor pharaonis quali
ter intelligendū sit li.31.ca.11. D
o Dbsecra dei misericordiā quis de
catur li.16.ca.31. Z
Dbryam aurum quid sit li.22.ca.2.Z
Dbscuritas ignozātie nor dī li.1.ca.10. Z
Dbsequa ꝑa qs deo reddamus li.9.ca.33.b
Dbsupare qd sit li.25.ca.5.C
Dbturare qd sit li.25.ca.5.C
Dbumbratio in sacro eloquio aliqn pro in
carnatione dñi ponitur aliqn p mētis re
frigerio li.13.ca.3.a
Dcc̄dō ꝙliter dei vinificet li.6.ca.17.Z
Dcc̄dēte ꝓximo ire qd sit li.16.ca.16 Z
Occultāda sunt marie bona q facim⁹ si re
muneratione accipe pauperem li.8.c.33.c
Dcul⁹ cordis qliter manuri dēat li.1.c.39.a
Dculā a nobis:sicut ꝓximus aut: pcere qua
liter debeam li.6.ca.25.B
Dculā cordis desideria carnalia aliqn clau
dūt interdum ꝓ cordis oculo pa clauso
mēo ad desideria allicitur li.7.ca.16.a
Dculi mētis nre adeo p culpā cecātur vt se
pe gre bonā p̄ra t ecōuerso reputent li.
9.c.10.C
Dculoz noie vis intētionis (li.9.c.10.C
exprimitur li.10.ca.23. Z
Dculi antiq hostis qui sint li.13.ca.6.b
Dcul⁹ intēnouē cordis fi re pōt li.13.c.14.Z
Dculos iclinare qd sit li.16 ca.11.C
Dculus simplex de quo in euāgelio dicitur
quis sit li.28.ca.15. b
Ddre parētes t aiam suam qualiter quis
debeat li.7 ca.18. a
Ddor vngnentoz in scriptura sacra quid
repsentet li.34 ca.10 Z
Ddoran bellū equus dei qualiter dicatur
li.31 ca.16 B
Dfferebat quare Iob holocausta pro filijs
suis li.1 ca.4 C
Offerre recte t recte dividē qd sit li.3.c.9.c
Offeramus quādo nosmetipsos in sacrifi
cium deo li.9.ca.40.C
Offendēs in vno qualiter trāsgressor dica
tur olim preceptoz li.19.ca.17. Z
Oci nomine electio sancti spiritus designa
ri pōt li.19.ca.13.Z

Dleo caput ungere qd sit li.1.ca.38.ca
Dlea a primis petere qd sit li.18.c.31.a
Dlia succensa q ee dicatur qua hermias
se vidisse narrat li.18.ca.11.b
Dlias carnū quas israelitic⁹ popul⁹ i des
erto paparerat qd nobis repōnē li.20.c.16.c
Dmnibus omnia factus qualiter paulus
fuerit li.6 ca.11.c
Dmnipotentem ee deum aligbus probat
exemplis li.46 .ca.15 b
Dnager i solitudine ꝙs repōnet li.30.c.11.a
Dnagri appellatōe q intelligēdi sint li.7.c.
Dnocentiani noie qd in sacris (6.a
intelligatur li.7.ca.15 c
Dpa dñi qliter magna ee dicant li.6.c.13.a
Dpa nostra bona q̄s diu possint occultari
da sunt li.8 ca.35.per totum
Dpera sua licet fuerint bona verebat Iob
li.9.ca.35.C
Dpa manuū nolc designantur li.9.c.18. c
Dpera publica t secreta superne sapiētie
que ee dicant nr li.20.ca.4 b
Dpera bona minoza pretermittenda sunt
p pter maiora li.19 ca.31.c
Dpa nra bona vt in finē vsq̄ perseuerēt ca
stodiri qualiter debeant li.22.ca.8.p to.
Drationez perfectam quando deo offera
mus li.2.ca.40.a
Drādo magis q̄ intelligādo penetram⁹ ea
q̄ d nobis inuestigare nitimur li.1.c.35.a
Dratio q̄ pro inimicis effundit pr eis⁹ ali
is a pditore cōmendatur li.9.ca.13.a
Dro qñ execrabilis fieri dicatur li.20.c.17.a
Drare p inimicis qd sit li.34 ca.12.b
Drasse dñs noster plurimū in agonia posi
tus cur dicatur li.34 ca.17 b
Drans p̄o terrenis a peccatis non mūda
tur li.9.ca.28.b
Drdē q sunt q portare dicātur li.9 ca.13 b
Ordo consolantium meskos qualis esse de
beat li.3 ca.8 b
Ordinē nullum ee in inferno qualiter dica
tur cum dñs dño ois bene ordinasse dica
tur li.9.ca.47.a
Ordinē celi cognoscere qd sit li.39 ca.11.a
Ordinibus in trib⁹ setām ecclesiā ee spūs
cī demonstratur li.32 ca.19.a
Organa in medio salicū suspēdere: put' p
phēta ait:qd sit li.33.ca.6 b
Organū in sacra scriptura qd significet li.
20 ca.31.a

Drientālēs vel celeris vitiosis et foliis vi
tis li.1.ca.4.b
Ris suo nō parcet qs dicatur li.8.ca.8.b
Rionarium nomen in scriptura sacra q̄d
intelligetur li.9.ca.7.a
Oriatur qualiter sancte ecclie lux t qua
liter non li.13 ca.20.a
Orietē solue ire qd sit li.31.ca.15 c
Oculare manū suā qs dicatur li.21.c.10.a
Osa antiqt q ee dicantur li.31 ca.6.a
Osa in sacra scriptura qd significent lib.
5.ca.11.b
Osa p laudū tab elcere qd sit li.5 ca.34 a
Ossibus t neruis interior hō qualiter com
pagetur li.9 ca.18.b
Osa qd replent i sacro eloqo li.21.c.14 b
Ostū marie quid significet li.18 ca.18 a
Ostium egredi in sacra scriptura qualiter
accipiatur li.21.ca.11.per totum
Ostendenda opera nostra bona qs homi
nibus sint li.8.ca.19 a
Ostia tenebrosa q̄ ee dicātur li.19.ca.5.a
Ova.7000.quid significent li.1.ca.15.b
Ova egyptij nō comedunt li.10.ca.17.c
Ova struthionis quid repsent li.31.ca.7.a
Patientes q̄s adhuc sint: t q̄s vsq̄ sit
p (ptia mala patiēter sustinere exem
plo p pulchro declarat li.7.ca.7. a
Patientes aliena mala qs tolerent li.5.c.32.c
Palme cur iustorum comparetur li.19 ca
pitulo 25.a
Palpebre dei quid significent li.28.c.8. a
Palea in scriptura sacra quid repsēt li.
32 ca.10.c
Palpitauerint qui Meridie li.6 ca.14.a
Pulcher ee qui dicātur li.13 ca.11.a
Panis in sacra scriptura quid significet li
bro 23 ca.25 a
Papyrus in sacra scriptura quid signifi
cet li.15 ca.7 a
Paracletum quare mundū non percipere
posse dño discipulis dixerit quez eis ma
turus eet li.5 ca.20.b
Particulariter aliquid de deo qualiter di
ci possit li.5.ca.26 a
Paruulus ee qualiter dicatur qui inuidia
occiditur li.5 ca.33 c
Parcere ad horām qualiter domin⁹ dica
tur li.9 ca.39.a
Parcentis misericordiā nō liberat quos in
ficia iudicantis d̄nat li.9 ca.45 b

Pariete nole baricles designat li.18.ca.3 b
Parietes fodere prout in ezechiele legitur
gd fit li.26 ca.4 a
Paralepsis nomine in scriptura sacra gd
significetur li.27 ca.9.b
Passiones animi qualiter de deo dicantur
li.20.ca.5 b
Patiā gd scriptura appellet li.30. ca.22.c
Pasci dño qualiter dicatur li.30.ca.24 c
Patres antiq nauibus poma portantib⁹
comparantur li.9 ca.22.c
Pces antiq fuerunt sicut aquile li.9 ca.23 a
Pces veteris testamēti olim virtutū exem
pla nobis monstrauere li. 27 ca.7 a
Paupertatis nomine cōuenit humilitas de
signatur li.16.ca.22.c
Pauper vere gs cē dicatur li.6 ca.15.c
Paupere erepto qualiter egemus ad spez
reducatur li.5 ca.14 c
Pauperes cē veri q dicantur li.21. ca.ii. E
Paupertē quēpiā cum videmus de nobis
cogitare gd debeamus li.21 ca.14 b
Pauper de angustia sua liberatus quādo
dicatur li.30.ca.30.c
Paulus cur suias amicoz dei Iob vsus sit
cū eā a diua voce reprobate sint li.5.c.ii.a
Par in scriptura sacra aliter dr plena ali
ter inchoata li.6 ca.22 a
Pax nra a desiderio conditoris inchoatur
et manifesta aūt visiōe pficitur li.6.c.22 a
Par in sublimib⁹ qualiter cē dicat cū an
gelis seer se bellā gerē describit.li.17.c.7 b
Pctm vnū qliter et alio oriat li.31 ca.31.c
Peta capitalia septē in duas diuidantur
partes:ia quēq dicūtur spūalia duo ro
cārnalia li.31.ca. 31.b
Pctm trib⁹ modis admitti solet li.32.c.17 c
Peccatum vsq ad inferos perducit quan
do dicatur li.16 ca.30.b
Peccare ad mortem qd sit pro quo apo
stolus phibet orare li.16 ca.31.a
Peccata que sint que a iustis vitari non
possunt.li.18 ca.4 a
Peccatori iust⁹ qualiter iūgat li.20.c.30 a
Pctm et crimen differūt li.21.ca.9 c
Pctm qd ex infirmitate ppetratur venia p
mereri de facili pōt li.22 ca.10 c
Peccatum ol̄ aut est pctm aut cū pcto aut
pctm et pena pcti:li.25 ca.12 a
Peccata trib⁹ modis admittitur li.25.c.16 a
Peccata cur de⁹ aliqua corrigat: alia inul
tis permittat li.26.ca.18.b
Peccare aliud cē ex infirmitate: aliud ex ma
licia li.31.ca.vi.a
Peccator petōre qualr se meliorē estimet
pctm eo maius cē dī quo mēo delectatio
ni magis psentitur li.4 ca.21.b
Pctā perpetrata in corde qualiter pensari
debeant si ea perfecte penitere concupi
scimus li.4.ca.22 a
Pctm pctō adiecere quid sit li.4 ca.25.a
Peccatā quatuor modis perpetratur in
corde: et quattuor modis psumitur i ope
re li.4.ca.27 a
Pctā aliq refutant.sed ppter alios illa per
petrare nō recusant li.33ca.4.b
Peccatū vnā qualiter ex alio pcedat li.4
ca.33.per totum
Peccantibus dyabolus ne a peccatis desi
stant maxime adiunat li.7 ca.15 c
Pcti vnius remedium:sepe est alteri⁹ iniqti
um.li.8 ca.4.c
Pctm qñ a nobis plene tollātur li:8.c.23.a
Pctō nullo paratur li.9.ca:37.b
Peccauerint angeli cur irremissibiliter li.
9 ca.36.b
Pctm sanguis noie exprimi pōt li.13.c.10 a
Peccatū qd p pfessionē veletū ē cur mentē
ad recidiuū alliciat li.9 ca.39.a
Pedes hois egeni idest xpi apostoli fuisse
dicantur li.18.ca.17 a
Pedes dñi sancti predicatores dici ppōt
li.19. ca.ii.b
Pedes ecclesie sancte li.20 ca.22.a
Pedes nostri in spacio loco subtili quādo
dicatur li.30.ca.31.c
Pelle et carne interior homo qualiter vestia
tur i.9.ca.38.a
Pelles et cilicia qbus tabernaculū tegit gd
significent li.25 ca.22.c
Pcinati q significentur li.16 ca.12.b
Pēnas vt aqle qualiter in dño confidētes
assumant li.19 ca.26 b
Pnias i fauilla et cinere agere gd sit li. 341
ca.4 c
Penitēs deus qualiter dicatur .cuz eū nil
penitere possit li.20.ca.25.b
Penam reproborum nunqz ee finiendaz p
batur li.34 ca.ii.c
Peynā vetustā a nobis pficere et nouā as
sumere quid sit li.3 i.ca.32.b
Peyn solos cōmutat ḡs liberat li.9.c.36.c

Pensari tria dicā omnia que dicuntur de
bent li.6.ca.28.c
Pepones a filiis israel concupite gd signifi
cent li.20.ca.16.c
Perambulasse terrā quare sathan dicatur
et nō pot⁹ circuuolasse li.2.ca.4 c
Perfecta vita que sit li.13 ca.15.b
Peruertere quos dyabolus p se non pōt p
alios id conatur.li.3.ca.5 b
Perire aliqd duob⁹ modis dr li.4 ca.7 a
Peruersi duobus modis vitā iustoz impe
tant li.5.ca.13.a
Perfect⁹ qs vere cē dicatur li.5.ca.14 a
Perceptiōe qliter de⁹ sanct li.6.c.17 a
Perfectōis culmen apprehendere nitens
qualiter se pparare debeat li.6.ca.26 c
Percutit de⁹ sepe aliquē tribulatōe i alio
rum eruditōem li.7 ca.ii. c
Perdāt qliter reprobi eoz tēpus li.7.c.12 a
Peruersa sustinētes qui sint q deū nō esse
putant li.18 ca.1.b
Peregrini q in hoc mundo veri dicantur
li.18 ca.17 c
Perditōis et mortis noie dyabolus signi
ficatur li.19 ca. 2.a
Persequtur duobus modis ecclesia ab
suis aduersarijs li.19.ca.8 b
Perfectus cē nullus dr qui inter proximo
rum mala patiēs nō est li 20 ca.30.a
Percussionē dī quā in hoc mūdo patimur
et amore vel odio pcedat cognosci qua
liter debeamus li.21.ca.16 L
Perperi aliud est inimicum aliud iniquū.
i. 22 ca.ii.a
Persuadeant vicia qliter cordi nro vt qua
si ex rōne peccare debeat li.31.ca.32 a
Petra in sacra scriptura cū in singulari nu
mero notatur xps semper accipi debz cū
po in plurali mēbra ei⁹ intelliguntur:sicti
videlz viri:li.31.ca.34.L
Petere gd et qliter pauper debeāt li.21.c.12.a
Petrum negantem cur dominus respexe
rit li.9.ca.27.a
Pietatis specie dyabolus vt plurimū nos
tentare solet li.3.ca.25 b
Pietatis sub specie sepe pctm mentē allicit
vt i aliud mai⁹ pctm incidat li i.ca.15.B
Pignoris appellatiōe i sacra scriptura gd
intelligatur li.16 ca.2.a
Pignoris loco in veteri testō cur mola infe
rioz et superioz tolli phibeatur li.33.ca. 16 a

Pāl cārnis nostre moraliter q cē dicantur
li.5.ca.23.L
Pilos vocabulo sepe incubi designant po
test etiam cuilibet peri aspernas des
gnari li.7.ca.15.b
Piscēs mario gd significent li.ii.ca.1.B
Placare iratum dīm cum ex nostris operi
bus non valeamus-ad quem currere de
beamus li.9 ca.35.L
Plangere super afflictos quādo veraciter
dicamur li.20 ca.28.b
Plāgere culpas qñ dicamur li.16.ca.14. L
Plangere pctā pctōrm quando de⁹ pmit
tat li.9.ca.24.L
Plasmatio hois cum nil deo dign⁹ obīci
pōt q magis ad parcendū eī cōmoueat
li.9.ca.36.B
Plenitudo operis quādo in nobis crescē
re dicatur li.22.ca.22.B
Plyades in sacra scriptura gd significent
li.29 ca.28 A
Plyades stelle vñ dicātur li.29.ca.27 L
Plumia predicantium dicta signari solet.
li.19.ca.6.B
Pluere super terrā absq hoie in deserto gd
fit li.29.ca.1ᵒ.L
Polluto somno nocturno extra castra egre
di quid sit li.9 ca.40.A
Pollere aliquis virtute quis perfecte dica
tur li.22.ca.1.B
Pondus ventis facere qualiter deus dici
tur li.19.ca.4.B
Porri gd significēt li.20.ca.16.L
Porta pdisi ē dies extrēi iudicij li.6.c.3.B
Porta ciuitatis bona quecz actio cōgrue
dici potest li.19. ca.13.B
Porte mortē actōes prane dicāt li.19.c.13.b
Porte mortis q cē dicātur li.19.ca.8 A
Porte vultus sathane q cē dicātur li.33.
ca.28.B
Porte sion viri sancti nūcupantur li.33.c.18.b
Porta pro iustitia vt plurimū in sacra scri
ptura accipi solet li.21.ca.14.L
Porte sancte ecclesie q cē dicātur li.18.c.20.a
Porte nomine saluator cōgrue signari po
test li.6 ca.2.A
Possidere animā suam perfecte quis di
catur li.5.ca.14.A
Possedit agrum de mercede iniquitat: vt
de inde dicatur:exponitur idest possidere
fecit.li.9.ca.29.B

Potestas cur palato desuper data sit xpiano crucifigendi li.3.ca.12.C
Poreillas diabolo semp multa f. sed cius voluntas semp iniqua li.[illegible].ca.10. A
Poestates seculares sancti viri neq timet neq verent li.7.ca.22.per totum.
Poestatem impatientia semp se cõmungi soler li.20.ca.29.C
Poetria inquop q̃ nulla sit li.18.ca.5. A
Poetulans vitis magna humilitatis virtus é sc ceteris eminere cõles li.21.c.11. a
Potum dño ei ficta temperare quid sit lib. 25.ca.19.in fine.
Polui sleat in sensa leues sunt ira i loquendo peccatis li.5. ca.12.B
Pranitas qñ t qliter reputatur li.5.ca.28. b
Pranos in flagellis cõstitutos quãdo cõsolemur li.13.ca.2.C
Precamur sepe deũ fuere qñ tñ nos faceret formidarem⁹ aut erubescerem⁹ li.5.c.31 c
Precepta duo legis: dilectionẽ dei t proximi totis iob pfectissime fruauit li.2.c.17 a
Preces aliquorum in ptarbatiõe cur dñs spernat li.5.ca.30. A
Predicator qs ad pfectionis culmen erigi dicatur li.1.ca.21. B
Predicatores isti rigide qualiter ferire debeant li.24.ca.24. A
Predicator pfectus qs sit li.6.ca.24.a
Predicatores diuini vbi sepe noie stellarũ in sacra scriptura signãtur li.9.ca.5. B
Predones diuites esse dicũtur li.21.ca.1.a
Prelatus quisq; qualiter se erga subditos habere debeat li.24.ca.30. A
Prescius cur deus dicatur cum nil ei futurum sit li.20.ca.25. C
Presumptio ppie virtutis q̃ magnum sit peccatũ li.22.ca.10. C
Presepe scripturã sacrã representare põt li.31.ca.5.A
Presumentes in se qualiter ecclesia sancta detereat li.20.ca.5. a
Primogenita ouiũ cur moyses in deuter. nõ tõdere t primogenita bouis nõ arare preceperit li.8.ca.35. C
Probari nos de⁹ tẽptationib⁹ permittit sed nunq̃ reprobari li.24.ca.15. B
Procul deũ cernere qd sit li.27.ca.2.C
Probatio sanctitatis est vnũquẽq; sicut se ipm diligere t de primo meliora q̃ de se ipso sentire li.20.ca.8. A
Prohicere i deo qñ plene dicamur li.22.c.20 b
Profundior inferno qualiter deus esse dicatur li.10.ca.10.B
Prohibitas i deo qliter repiat li.10.c.11.B
Profunda maris sterni claustra signari possunt li.29.ca.5. B
Progenies iusti: herbe terre comparatur li.5.ca.23. B
Progenies doctorũ eradicari quãdo dicat li.21.ca.8.A
Prolis fecũditas sepe ad superbiã allicit corda parentis li.1.ca.3. A
Prophetia nõ solũ est qñ iusti viri dicũt sed etiam qñ agunt li.22.ca.21. A
Propium in loquendo arrogantiã qd sit li.23.ca.46.A
Prosperitatis tẽpore aduersa semp pẽsanda sunt li.3.ca.7 A
Pronocare omipotentẽ qd sit li.11.ca.2. A
Psalmus octauus i resurrectione dñi asseritur li.1.ca.6. B
Pueri i sctã ecclesia q vocent li.19.ca.11.A
Pulchra quare sponsa bis in canticorum cantico dicatur li.9.ca.9.C
Pulchra inter mulieres qñ seipam cognoscere dicatur li.30.ca.25.B
Pullus onagri qd significet li.10.ca.15. a
Pulli colũbarũ qd significent li.32.ca.2. c
Pulnis terre peccatores designare potest li b20.30.ca.10. A
Pulnis in sacra scriptura quid representet li.31.ca.7. A
Pulueré sup caput spargeré qd sit li.3.c.19 b
Pupillor noie qui i sancta ecclesia designẽtur li.16.ca.24.b
Purpura qd representet li.30.ca.10. C
Puriorẽ se vir qñ pdito⁹ estimet li.5.c.36 c
Putredinẽ carnis aliqñ vere pulneris sordem sancta ecclesia patit li.8.ca.11. b
Putredinẽ matrẽ nostrã t vmes fratres t sorores nros eẽ qliẽ intelligat li.13.ca.11.a
Puteos ysaac circa alienigenos effodisse qd pfiguret li.31.ca.22. C
Vasi in scriptura sacra aliqñ p similitudine: aliquãdo p veritate ponitur li.25.ca.13. D
Querere dei quid sit li.8.ca.23. A
Questio insolubilis cur beato iob obiciat li.29.ca.9. D
Quinquagenario numero requies designatur li.1.ca.15. B

Quinquagenario numero iubilei requies designatur li.16.ca.26.A
Rachel t lya qd representent lib.6.ca. 26. B
Rachel idola sedẽdo absconderẽ qd representet li.30.ca.31.C
Racha fratrẽ appellans cur concilio reus fore dicatur li.21.ca.5.a
Radix cordis i humilitate figenda é: si fructũ boni opis recipe volum⁹ li.8.c.35. A
Radicũ noie latẽtes cogitatiões plerũq; intelligi possunt li.8.ca.36. C
Radicem se iuxta aquas apire quid sit li.19.ca.26.C
Radix iuidie auariciã designat li.20.c.10.a
Rõnẽ celi in terrã ponere qd sit li.26.c.32.a
Ratio celor vis supna secretor cõgrue intelligi põt li.30.ca.7. E
Rõnem contra occulta dei iudicia querere quid sit li.9.ca.11. C
Rectitudinẽ cum simplicitate qualiter dñs tenuerit li.1.ca.10.A
Rectitudinẽ pmi hois quibus medijs antiquus hostis fregerit li.4.ca.27. A
Rectores sancte ecclesie nõ immerito pncipes vocant li.4.ca.3. b
Rectus pfecte esse qs dicat li.5.ca.14. b
Recta vt intelligamus duobus modis erudimur li.6. ca. 5.A
Recti quicq; ire dei obuiare possunt ne t in alios seuiat li.9.ca.30. C
Rectus paciter nõ est q desiderio prauitatẽ totaliter liber nõ é li.9.ca.35. D
Recordare deus qliter dicat li.18.ca.1.b
Rectoribus cunctis duo sunt tenẽda libro 19.ca.16. A
Rectoris boni conditiones que esse debeant li.20.ca.2.fi.
Rectores se ertolli supra subditos qualiter debeant li.24.ca.29. B
Redeam⁹ cur tam cito ad ea vitia q̃ in nobis sepe reprehẽdimus li.9.ca.45. a
Redemptor cristens vnus cum patre dat omnia:sed cristens homo a patre accipit oia li.2.ca.31. b
Redimere cur potius dñs voluerit hoiem q̃ apostatã angelum li.4.ca.9. A
Redimẽs dñs humanũ gen⁹ cur nõ pot⁹ angelus q̃ homo factus sit li.4.ca.10. C
Redimere tẽpus qd sit li.5.ca.28. C
Redimere humanũ genus nemo nisi solus deus potuit.li.17.ca.15. C
Redargui praui aliquando debent: aliqñ non li.20.ca.10. C
Redigamur qñ in nihilũ li.20.ca.21.c
Reddit deus non semp iusta merita hominum li.24.ca.2[illegible]. B
Regulã philosophie beatus iob pfectissime tenuit li.2.ca.16. C
Regentium ordines in synagoga tres fuisse describuntur li.2.ca.28. B
Regio deserti in sacro eloquio que esse dicatur li.2.ca.36. A
Reges t consules terre qui esse dicantur li.4.ca. 23.A
Regnare peccatũ i corpore cur paulus phibuerit t nõ potius esse li.21.ca.3.B
Reges sancti viri congrue vocant li.2[illegible].c.26 a
Relinquere parẽtes t qui deo seruire coepisse li.7.ca.18. b
Remissio peccator vbi: quando t quibus detur li.18.ca.15. b
Reperiri cognitiõe manifesta quãdo deus dicatur li.10. ca.9.C
Reprobi qualiter in futuro crucientur perpẽdere de facili possunt: cũ suos dilectos hic de⁹ adeo stricte affligat li.5.ca.4. C
Repetat quare in sacra scriptura vna oratio pluries li.5. ca.17. C
Repente quãdo nos deus interrogare dicatur li.9.ca.11. b
Reprehendere malus malũ non põt nisi etiã reprehendendus sit li.18.ca.6. b
Reptilia i Ezech.qd significẽt li.26.ca.4. b
Requiescere in deo nõ possumus sicut ipse in seipo li.18.ca.39.A
Resistere diabolo faciliter quis potest libro 15.ca.10. B
Res aliqua nõnunq̃ p hystoriã virtus é: p significationẽ aũt culpa li.3.ca.21.A
Resistere deo quis dicatur li.9.ca.2.b
Respõdere deo quid sit li.9.ca.32. C
Respexisse dñs ad Abel t ad munera eius t non ad munera t postea ad Abel cur dicatur li.22.ca.12.C
Respõdeat cur nõ modo dñs ad singula q̃ cum interrogamus aut scire ab eo concupiscimur li.23.ca.19. b
Res hui⁹ mũdi oino vitãde sunt li.31.c.10.c
Resurrectionẽ carnis esse venturam exemplis varijs pbatur li.6.ca.6.C
Resurrectio dñi maxime fidem nostram ro-

Deor li.6.ca.14.B
Rdere dei quid sit li.9.ca.20.B
Rdere de penis innocentuz deus qualiter dicamr. Ibidem.
Rdere ⁊ arridere dei differt li.20.ca.3.B
R ita qñ os iustorum impleat li.8.ca.40.C
Rinocerus qd repesentet li.31.ca.1.L
Rivos eli qualiter de petra effluere dicatur li.19.ca.12.B
Rodere sacram scripturā hereticī dicuntur li.22.ca.9.A
Rodiados sancte ecclie g esse dicantur li.25.ca.34.L
Ros desuper in mellem veniens quid sit li.19.ca.27.B
Ruge serē ecclesie g esse dicanť li.35.c 5. A
Rugitus onagri ⁊ ferum boūm quid sit li.7.ca.4.A
Ruina inimici nos aliqñ iuste letificare pōt ⁊ piperitas cōtristari li.22.ca.11.A
Abelinus circa trinitatē qualiter erraverit li.19.ca.14.B
Sacrificia septem que iob pro filijs offerebat: resurrectionē dñi prefigurant li.1.ca.6.A
Sacre scripture textus cū marie a vitate discrepet si sm ifam intelligať li.4.ca.3.A
Sacrificium perfectū qualiter se quis deo offerre debeat li.6.ca.24.L
Sacrificijs septē cur beatus iob suos recōciliare amicos iubeat li.23.ca.3.B
Sagitta noie qd significetur li.6.ca.2.B
Sagittam de pharetra dñs eijci quādo dicatur li.20.ca.19.A
Sagitte dei ptransire quādo dicantur lib. 29.ca.15.L
Sal littere qs sit li.7.ca.4.B
Salinā nostrā glutire qd sit li.8.ca.21.p to.
Salomonis iudiciū de duob⁹ mulieribus moralizatur li.21.ca.8.B
Salices in sacra scriptura qd significēt li.33.ca.6.A
Samaritani p camelū signātur li.1.c.15.A
Sanctitatem sumentes nec in ea pseverantes peiores cū prius fuerant efficiuntur. li.8.ca.34.L
Sanguis noie peccatū signať li.13.ca.10.A
Sāguis sanguinē tāgere qd sit li.13.c.10.B
Sapiēs q̄liter esse deus dicať li.9.ca.2.A
Sapiētie supne quedā opera publica quedam vero sunt secreta li.10.ca.4.L
Sapientie dei secreta pauci inquirere valēt li.10.ca.5.A
Sapientia huius mūdi que qualisne eē dicatur li.10.ca.17.B
Sapientia iustorum que sit. Ibidem.
Sapiētia in terra suaviter viventiū cur nō inveniri possit li.28.ca.27.B
Sapientia nō habet aliud esse aliud sapere li.28.ca.33.A
Sapientia qualiter dicatur oīum oculis eē abscondita li.28.ca.36.A
Sapientia coeterna aliter locū aliter viam habet li.29.ca.2.L
Sapientiam dei incarnatā qualiter vidisse enarrasse: pparasse: ⁊ inuestigasse dicatur li.29.ca.7.B
Sapiētis vialmitus inspirata cur in visceribus bois imponi dicať li.30.ca.5.D
Sardoni⁹ ⁊ saphyrus lapides qd i scriptura significent li.28.ca.30.L
Satiatos panibus dñi sequi quid sit, lib. 23.ca.26.B
Sathan qualiter inter electos esse possit li.2.ca.3.B
Scire dei quid sit li.21.ca.6.A
Scientia pfecta que eē dicať li.27.c.24.c
Scirpi noie qd designetur li.8.ca.2.E
Scriptura sacra quid legentibus conferat li.2.ca.1.A
Scriptura sacra quā excellēs sit li.2.ca.1.a
Scribi librū a iudice beatus iob cur optaverit li.22.ca.20.A
Secreta dei opa que sint li.10.ca.4.L
Secreta dei sapientie nullus inquirere pōt. li.10.ca.5.A
Secreta altissimi cōspicere qd sit. Ibidem
Securitas maxima cordis est nil contemptibile habere secularis li.22.ca.14.B
Semita redēptoris humilitas: seculi aūt semita superbia esse dicitur li.16.ca.5.L
Seminis noie verbum intelligi posse multis rōnibus probatur li.23.ca.15.A
Snias cū plurimas fortes amici beati iob protulerint: si nō cōtumeliose pcra sanctū virum illas dixissent li.5.ca.11.B
Senarius numerus i sacra scriptura qd repesentet li.6.ca.17.B
Sententia in ore consilium vero in cogitatione esse dicitur li.16.ca.7.A
Senes quos sancta scriptura nuncupet li.19.ca.13.L
Sensa a sensu vocabula sumpsit li.23.c.17.a
Senectus in scriptura nōnūqñ pro finis pro pinguitate ponitur li.34.ca.11.B
Seruire deo qualiter iob potuerit ⁊ divitias possidere li.1.ca.4.B
Sermo predicationis pluvie congrue comparatur li.9.ca.8.A
Serpentem super pectus repere quid sit li.21.ca.2.B
Serere spūaliter q̄liter intelligať li.21.c.7.D
Sermo sine strepitu qs eē dicať li.28.c.2.B
Serpens cum deus dicatur qd intelligēdum sit li.30.ca.29.L
Seruos in egs pncipes so ambulare put salomō ait qd sit li.31.ca.18.A
Seruus ex pacto eē qs dicať li.33.ca.19.A
Seruiat aliqs deo aut diabolo penes quid cognosci debeať i. 4.ca.22.A
Sibilus auri tenuis multipliciter intelligiť li.5.ca.24.⁊ 25.
Sigillo aliqd claudere qd sit li.19.ca.4.A
Sicut ⁊ quasi in sacro eloquio non semper pro similitudine ponunť sed nōnunqñ pro veritate li.18.ca.4.B
Signa facere nō est probatio sanctitatis li. 20.ca.8.A
Signaculū pro fide: pro iniqtate so lutū i sacra scriptura appellari solet li.29.c.2 D
Sicomor arborē Zacheus vt dñm videret ascēdēs qd repsentet li.27.ca.26.AB
Siluā cū amico itrare qd sit li.10.ca.9.B
Silentiū qs in celo factum esse describitur cur per dimidiā horā ⁊ non potius p integram dicatur li.30.ca.24.A
Simplicitas beati iob quid nobis repsentet li.1.ca.10.A
Similitudo cōditoris quando in nobis formetur li.5.ca.30.L
Simon cyrenens hypocritas designari pōt li.8.ca.30.B
Simplicitas iusti tampas dicitur esse contēta li.10.ca.29.B
Simles sancti dño quō fiant cū scriptū sit. Bīc qs similis tibi li.18.ca.31.L
Similitudines deus aliqñ a corporibus hominū: aliquādo a mēbris: aliquādo ab animis: aliquādo ab insensatis reb⁹ trahit li.23.ca.4.B
Sinistrā versus ire qd sit li.16.ca.16.A
Sinus pro mente in scriptura sacra poni vt plurimū solet li.22.ca.14.A
Singulari de numero ad plurale redire et econverso nō est inconveniens li.26.ca.10.L
Sodomorū mala cur dñs noster videre se velle dixerit anteqñ crederet: cū tamē nil ei lateat li.19.ca.23.A
Solūi dei angeli sancti eē dicunť li.2.c.11.b
Solitudines i corde q edificēt li.4.c.34.A
Solis nomine sepe predicatorū claritas designatur li.9.ca.3.B
Solēnem cum frequentatione diem deo qs constituere dicatur li.9.ca.21.A
Solium dei qd sit li.16.ca.14.A
Solus esse deus qualiter dicatur cum angeli semp ei assistāt li.16.ca.18.A
Solitudo mētis p virtutē cōtemplatiōis plerūqñ intelligi solet li.10.ca.11.D
Solē in fulgore esse qd sit li.22.ca.6.A.
Solis noie in sacra scriptura plura significatur li.33.ca.6.D
Sōnia qs vigilās videat li.4.ca.35.L
Somnus in sacro eloquio tribus modis accipitur li.5.ca.24.B
Sōni noie culpa intelligi pōt li.8.ca.10.A
Somniorū imagines quot modis aiam tangant li.8.ca.18.A
Sōnus ade qd figuraverit li.30.ca.24.L
Sozores tres cur filij iob ad cōvivia vocaverint li.1.ca.20.B.⁊ ca.22.L
Sordibus quādo nos deus tinguere dicatur li.9.ca.28.L
Species pictatis que sint qbus nos diabolus tēptare solet li.3.ca.24.B
Species nostre primus noster esse dicitur li.6.ca.22.B
Speciem suam quis perfecte visitare dicať li.6.ca.22.B
Spes in inferno quare nulla fore dicatur li bro.8.ca.12.B
Spiritus sanctus quare in columbe specie et igne apparuerit cum tamē sint duo oīno diversa li.1.ca.ij.B
Spiritus bois nil aliud nisi elationis spiritus dicitur li.7.ca.2.L
Spiritus hominis in sacra scriptura duobus modis intelligitur libro. xi. capitulo 3.B
Spiritus iustorū attenuari dicitur: iniquorū vero crassari li.13.ca.16.A
Spicarum nomine patrum sententias intelligimus li.16.ca.25.B
Spinas ⁊ tribulos super humum populi

germinare quid sit vt per Isaiam dicit li.17 ca.9 b
Spūs dñi qui in saul mittebatur qualiter malus fuisse dicatur li.18 ca.ij.a
Spūs sapientie modus eēqualiter intelligatur li.29 ca.6 b
Spolia vespere dividere quid sit li.18.c.9 a
Strabulc nihil in mente hominū inuenitur li.8 ca.22.c
Stare dei quid sit li.19 ca.3 b
Stare sancta ecclesia qualiter dicatur lib.20 ca.25 a
Stare nole salvator designatur li.21.c.6.a
Stare super custodiam suam quis dicatur li.22 ca.6 a
Stare i sacra scriptura vt plurimū i pcō sorde pfistere intelligitur l i.29 ca.ij J
Stelle quedam pluuiose:quedā no serene quid representent li.27 ca.4 a
Stellas in terrā cadere quid sit li.32.c.14 b
Stellas obtenebrescere quid sit li.4.c.24 c
Stellarum noie in sacra scriptura quid designetur li.4 ca.13 a
Stellionem in domibus regum morari qd sit li.6 ca.4 b
Strutio vsum volandi nō hz ꝛō hypocritā ꝛgrue representat li.7 ca.15 b
Stratus in scriptura quid representet li.22 ca.22 a
Strutionis nomine quid intelligendum sit li.31 ca.15 b
Stridere sub onere fenū:pront Tmē dicit: quid sit li.32 ca.5 b
Stulti i ecclesia aliqui sunt sed nobiles: alii qui no stulti sz ignobiles li.20 ca.17 a
Stulti cur interdum sapientibus pdominentur:cum tū scriptum sit. Stulti sapientibus seruient li.20.ca.22.b
Stultus quis ille fuerit de quo iob locut9 ē li.5.ca.25 b
Stultus qui sit qui firma rādice in terra fixus sit li.6 ca.3.c
Succidi a mane vsq; ad vesperam peccator quando dicatur li.5 ca.28 c
Subito qualiter nos dominus probare dicatur li.8 ca.20 c
Subtilitas in deo qualiter esse dicatur li.10.ca.1.b
Subuertere dominus celum qualiter dicatur li.10.ca.11.b
Subsannare piem q dicat li.18 ca.17 c
Subcinericius panis quid representet li.32 capitulo 8.a
Superbire de vicio omisso on ni culpa grauius est li.7 ca.15 b
Superbire ꝓtra naturā quid sit li.21 ca.ij.b
Sapior i porta quis eē dicatur li.21.c.14 c
Superbire ꝓtra ꝓditorem quid sit li.23 capitulo 22 a
Superbia ita in mente sicut caligo in oculis generatur li.24 ca.38.c
Superbia cū suis filiab9.atq; ꝝliter vnaq; q se viteri9extendat li.31.ca.31.c
Supbia p oculos designatur li.34 ca. 16 a
Suscitauerit cur dñs puellam in domo:iuuenem extra portā lazarum in sepulchro li 4 ca.29 a
Suspirās comedere quis dicat li.4.ca.4 c
Susurrium diuini verbi t vene susurrū q̄ sint li.5 ca.20 c
Suspendiū anima beati iob qualiter elegerit li.8 ca.18.dm
Sulcos terre fiere quid sit li.22 ca.23 c
Sudes.i.palos quid significent in scriptura.li.35 ca.ii.a
Abernaculum instī pacē hēre qualiter dicatur li.5 ca.22 a
t; Tabernaculum mens nostra congrue vocatur li.10 ca.16.a
Tacuerit cur dñs ante herodem ꝓstitutus li.22.ca.16.c
Taciturnitas nimia peccata nonnunq̄ generare solet li.7 ca.26 a
Tacere nōnunq̄ culpa ē li.5 ca.7 b
Talaris tunica qd repūtet quē ioseph sol9 iter ffes habuisse describitur li.1.ca.40 b
Tangendo nōnulli dominum non tāgunt. li.2.ca.18 a
Tardius si quis a deo eradūtur non estimare debet se a superna cura neglectuz li.26 ca.16 b
Tau ffa quid significet li.30 ca.33.a
Taurus quid repūtet li.21.ca.3. c
Taur9 superbiā cōiter designat li.7 ca.15.B
Tēpestatis noie quid designeē li.18 ca.ii. a
Tempora que sint que temptationib9 ꝓueniant li.ij ca.15.b
Tempus vnde prolongari creditur inde breuiatur li.8 ca.6.a
Tempus suum homo qualiter sine ꝓsideratione perdat li.9 ca.23.c
Tempus vite nostre cum a diuina sapientia sit prefixus cur ante tempus suū aliq̄ er hoc mando subtrahantur.li.16 ca.6 a
Tempora non omnia sunt doctrine ꝓgrua li.30 ca.11 c
Temporalia nec sine magno labore acquiri possunt nec acqsita seruari nec seruari dimitti li.20.ca.15 b
Templum deo qs edificet li.7.ca.22 c
Tempteur qualiter in die t qualiter in nocte li.ij ca. 9 b
Temptari dyabolus qualiter iustos ꝓmittatur li.2 ca.32 c
Temptatio nōnunq̄ nobis vtilis eē ostratur li.ij.ca.37 b
Temptare dyabolum permisit dominus beatus Job vt ei ostenderet q̄ nulla esset ei9 potestas li.3 ca.i.a
Temptare antiquus hostis nos duob9 modis solet li.3 ca.4 c
Tempestōe dyaboli aia saluatoris non ficut nra solet concussa est li.3.c.13.a
Temptator nō solū diabolus:sed ois q ad mala aliū allicit dī li.3 ca.15.a
Temptantur aliter reprobi aliter electi li.3 ca.24 b
Temptatio semper aliqua in sanctis viris permanet ne mens in superbiam se dilatet li.4 ca.24 b
Temptationes malignorum spūm nisi dominus temperaret nullus eēt q eas sustinere posset li.9 ca.34 b
Temptari sancta ecclesia duobus modis ab'aduersarijs solet li.18 ca.j.b
Temptatio que humana vocatur de qua paulus loqtur li.21.ca.5 b
Temptationibus resistere qualiter debeamus li.21 ca.7 per to.
Temptetur cur aliqs plus post conuersionem q̄ ante li.24 ca.15 fi.
Temptat dyabolus per ea in qbus homines se delectant li.29 ca.14.c
Temptationibus cum pulsamur qualiter precedentium patrum exempla considerare debeamus li.30 ca.18 b
Tēptat dyabolus aliter sanctos viros aliter peruersos li.33 ca.28 a
Tentorij noie qd significetur li.27 ca. 8 a
Tenebre t vmbre mortis nomine qd intelligatur li.25 ca.4 b
Tenebris qualiter hō circūdat li.5 ca.4 b
Tenebras qui fiat qui in die incurrant lib.6.li.B
Terrā subuertere dñs qñ dicat li.1.ca.11.a
Terra tenebrosa tartarus congrue dicatur li.9 ca.45 a
Terram hus quare iob inhabitasse dicatur li.1.ca. a
Terra quare dicatur mater nra li.1. c.17 a
Terre noie in sacra scriptura hō peccator designari potest lib.2 capi.30 a
Terra quando de loco suo cōmota fuisse dicatur li.9 ca.3.a
Terrā transire t permanere in eternū qualiter dicatur li.1.ca.5 c
Terra sctā,ecclesiam figre pōt li.19 ca .15 c
Terrā clamare qd sit li.22 ca.23 a
Terre noie homo intelligi pōt li.19.ca.5. a
Testē in terra habere qs q̄rat li.18 ca.11.a
Testem in celo habere quis desideret li.13. capitulo 15.b
Testis filij pater eē dicatur li.13 ca.12 b
Testes suos contra nos quando dominus instaurare dicatur li.9 ca.43 a
Testes dei q eē dicantur li.5.ca.43 a
Testa qua beat9 Job samam radebat qd representet li.3.ca.22.b
Tertus fine sensu sacre locutionis non cōsiderari debet q2 potius destruat qua instruit li.4 ca.1.
Thesaurus vnde dicatur li.29 ca.11.b
Thesaurus in nine vel grandine habere quid sit li.29.ca.11.c
Thymiama cordis qualiter conficiatur li.1.ca.39 b
Tigridis nomine omnis hypocrita cōgrue intelligi potest li 5.ca.16 a
Timere deum quid sit li.1.ca.q̄.b
Timor quando ex tumore t quando ex humilitate eē dicatur li.4 ca.28 a
Timeri deus non vult sed potius amari li.9.ca.23 a
Timeri a subditis sancti viri appetere quādo debeant li.21.ca.11.b
Timere deum quasi timentes super se iactus quis dicatur li.21 ca.16 b
Timuerit cur beatus Job de operib9 suis cum tamen nihil mali cōmisisse sed oia bene fecisse legatur li.9 ca.25.E
Tympanū dare t psalmus sume re quid sit li.33.ca.22.B
Tineri colores indie huius mundi sapientes designant li.18.ca.30.c

Typum cuius beatus Iob teneat li.1.c.1.a
Tonitruū qd significet li.29 ca.16 a
Torrens peruersos quosq; designat li.7 ca
puulo ri. b
Torrens quid in sacro eloquio repzesen
tet li.33.ca.6.b
Torrentis noie qd exprimatur li.18 ca.12.c
Tozcular calcare dicantur q ecclesiam per
sequantur li.16.ca.15.b
Tormenta ppetua finstinent et q ex ppria
voluntate nihil peccauerint li.9.ca.16. b
Torques ad collum cur victozibus detur.
li.31.ca.29 b
Totum pro parte et conuerso in sacra scri
ptura sepe ponitur li.3 ca.9.a
Trahere ad se deum spūs hominis et fla
tum qd sit li.24 ca.26.b
Transire de corruptione ad gladium quid
sit li.23.ca.22.c
Transfiguratio domini li.32 ca.5. b
Transire per agrum pigrum aut per vine
am stulti quid sit li.20.ca.23.b
Transiendo auditum prebuisse dim stan
do vero lumen cecis reddidisse non sine
mysterio est li.19 ca.3.a
Trāstulerit qui de montes li.9 ca.2 c
Transire et stare deum, quando et propter
qd dicatur li.5.ca.25 b
Tres viros quos ezechiel liberatos cerne
bat qd representent li.4.ca.13 a
Tria sunt que animā maxime ad peccatū
alliciant li.5 ca.5 b
Tribuere quin bene et veraciter dicatur li.
20 ca.26 c
Tribulum pro frumento et pro ozdeo spi
na grani qd sit li.22 ca.24 b
Tribulatione se cranditum cū diceret cur
premiserit in optimatibus li.26 ca.16. c
Tribulationes ser que sint in qb⁹ nos do
minus liberat ne septima nos tangat li.
6.ca.17.c
Trinitatez qualiter dauid Isaias, paulus
predicauerint li.29 ca.28.c
Tube cum qbus gedeon ad prelium pcessit
qd representent li.30.ca.33.b
Tube due argentee quas dūs moysi face
re precepit qd significent li.30.ca.7 b
Turba dūs premēs que sit li.3.ca.15 a
Turbato alio solacium quale iferendum sit
li.ij ca.40.a
Turbare in ventos dyabolus aerez potest
li.2 ca.15.a
Turturis vel columbe collum cur in veteri
testamento precepta fuerit modicū secā
ri et non totaliter abscindi li.6.ca.12.c
Turtures cur in sacrificium precepte sint
offerri li.32 ca.2.c
Uece aream dñi gestantes qd signi
ficent li.7 ca.18.c
v Uanitatio noie culpe frequēter in
telligi potest li.1.ca.14 a
Uanitas in iniquitatem plerūq; nos adducit
Ibidem.
Uanitatis finis qo sit li.1.ca.15.a
Uas sine operculo de quo moyses locutus ē
qd sit li.25 ca.9.b
Uas aureum in donaria, dñi obseruatū qd
representet li.30. ca.1.c
Uastitatem et famē reprobi quando patiā
tur li.6.ca.19.a
Ubera duo de qbus in can. dē quid signifi
cent li.24.ca.1.a
Uectes qd significet li.28 ca.18 a
Uenerit ppter qd de ad hoies li.2 ca.29.a
Uentus q fit q angulos quattuor domus
mētis nostre possuat li.2.ca.36.a
Uentris ossa que sint li.4 ca.26 b
Uenas uiam susurrū qs percipiat li.5.c.18 c
Uento a pba que cē dicantur li.13.ca.1.c
Uentus vrens malignus spūs sē intelligi
tur li.18 ca.11.b
Uenire sapientia eterna qualiter dicat cū
vbiq; sit li.19 ca.3.c
Uentus velocitatis et subtilitate aīa i sacra
scriptura signatur li.18 ca. 4.a
Uent⁹ desideria tolli qñ dicatur li.20.c.23.c
Uentos q obseruat nō seminat put eccles di
cit exponitur li.27 ca.5.c
Uenter in sacra scriptura exactor cōgrue in
telligi potest li.30.c a.26.a
Uerba sacri eloquij placēs debent discentiē
tes in carnalem sensum cadunt li.21.c.1.c
Uerba iustoz clami vocātur li.24 ca.22.c
Uerba animarū eoz desideria non incon
grue cē dicuntur li.2.ca.6.b
Uerbum absconditum qd sit quibusue re
ueletur li 5.ca.20.a
Uerba beati Iob ad nudā hystoriā pēsans
in errozē maximū cadit li.7 ca.5.a
Uerba vana cē audiendo magnas gignūt
temptatōes li.7 ca.6.c
Uerba ociosa ēta generēt mala li.7.c.22 b

Uerbū ociosum qd sit li.7 ca.25.b
Uerba iniquorum non omnino refutanda
sunt li.9.ca.1.a
Uerba beati Iob aliqua in se mystica habe
re ex tenta libri significatur li.18.ca.1.a
Uerba ais deū ponere qd sit li.18 ca.6.c
Uerbo suo iustificari nō potest li.1.c.q.c
Uermiū noie ingerendo cogitationum des
gnatur li.16.ca.31.b
Uertere se aliquis ad vertera; qualiter di
catur li.16.ca.16.b
Uestem ex lana linoq; contextam in dñi in
veteri testō cur prohibitū sit li.8.ca.40 c
Uestis dñi scissa qd significet li.2 ca.29 a
Uestimentum dñi synagoga nō incongrue
dici potest. Ibidem
Uestes hereticoz q cē dicantur li.3.ca.19. a
Uespere nomie temptatio peccati designa
ri potest li.8.ca.1.b
Uestimenti nomine corpus nostrum exprī
mi solet li.9.ca.19.a
Uestigia dei que sint li.1.ca.9.c
Uestigia dei quare comprehendi nequeāt.
li.1.ca.1.a
Uestimētū opatōem significat li.16.c.24 a
Uestimēta que iumentus pparat qualiter in
stus nescare dicatur li.18.c.8.a
Uestimētū sctē ecclesie quod sit li.20.c.24. b
Uestimenta rēpi ecclesie dici potest libro. 20
capitulo 24 b
Uestimenta ecclesie qualia esse dicantur et
quare stare dicantur li.29 ca.2. I
Uestigia salnatoris que cē dicantur li. 26.
capitulo.8.a
Uesperum consurgere domin⁹ qualiter fa
ciat super filios terre li.29.ca.30.b
Uespere et mane qd in sacra scriptura si
gnificetur li.5.ca.28.c
Uestis sicut a tinea cōsumitur sic cāro nra
tineā hīs a qua corrodit⁹ li.5 ca.27 c
Uia sapientie incarnate que esse dicatur li
bro 25.ca.16.c
Uia ad futuram qualiter vita presens di
catur li.23 ca.24.a
Uias nras scrutari qd sit li.18 ca.3.c
Uiarū noie qd significetur li.21.ca.4.b
Uiam quis dño preparet et per quam ad
nos venit li.19 ca.3.b.c.c
Uicia que sint que a cōmuniō aut raro aut
nunq; separi possunt li.1.ca.5.a
Uicia quando ad vsum virtutis imaten
tur li.3.ca.25.b
Uicio sepe aliquo fortiter resistens pre alte
rius perpetrationē in illud idem sepe in
cidit li.7 ca.15.a
Uicia sunt nōnulla que sepe loco virtutū
se mentiuntur li.23.ca.11.a
Uicia in corde nascentia qualiter dominū
opprimat li.28.ca.21.a
Uicia sub preteritu virtutis sepe palliantur
li.32.ca.22.b
Uicium vsitatum humani generis quod sit
li.22.ca.15.a
Uidua sctā ecclesia dī et li.16.ca.11.b
Uidere dei quid sit li.18.ca.23.a
Uidisse antiq patres deum qualiter intel
ligendū sit cum deū nemo videre possit.
li.18.ca.36.b
Uidere non possum⁹ deum sicut ipse seipsū
li.18. ca.39.a
Uidere pfecte eternā dei sapientiā idem
est quod habere li.19.ca.2.b
Uidentur nōnulli a dño etiam cū nō vidē
tur li.20.ca.18.a
Uidere aliud est per iudicium aliud p ap
petitum li.22.ca.5.c
Uidisse sathanam dīm in vic quare dicat
et nō potius in nocte li.2.ca.22.a
Uidere deum sicuti est quare nō possum⁹.
li.5 ca.20.b
Uident et cognoscunt se in ipsem damnati.
li.9 ca.49.a
Uie dei eius actōes accipiūtur li.32.c.24.a
Uigilare spiritualiter qs dicatur li.5.c.21.b
Uirtutes quas agim⁹ qualiter pēsari debe
ant ne ex malo oriri pdeāt li.1.c.36. c
Uirtutes quattuor virtutū beati Iob decla
rauerunt li.5.ca.13.b
Uirus suū antiquus serpens in nullo pec
cato adeo infundit sicut in peccato ire li.
5.ca.34.a
Uir sancte ecclesie redemptor noster ē di
citur li.6. ca.4 a
Uiri sancti nōnunq; in pfti seculo flagella
ri sū mopere desiderant li.7.ca.8.c
Uiri aliqui dicātur angeli li.27.ca.ij a
Uirtus habita determinate ij si deficit interfi
cit si mens in elationem erumpit. li.7.ca.xi.a
Uiscera sancte ecclesie que esse dicantur li.
13.capitulo.c. a
Uisitatio diuina spūs hominis qualiter

custodiat li.9.ca.38.c
Cura hominis quare temptatio dicatur et non potius temptationem sustinere lib. 8.cap.4.B
Cura nostra terenti telam congruc compa racur li.8.ca.11.c
Curius secundis hypocrite comparan tur li.8.ca.29.a
Cura adam ante lapsum qualem constitu ta fuerit li.9 ca.13.c
Curam misericordiaz qualiter nobis do minus tribuat li.9.ca.38.b
Cura usu lucifero comparatur li.1.ca.11.a
Cura bon inam et qualitate meritoz conv sideratur li.15 ca.1.a
Curere qualiter ustū redeat li.9 ca.19.c
Curere simpliciter et recte quis dicatur li.1 capitulo 17.a
Curentes in infernum qui descendant lib. 18.ca.7.a
Curem nullus potest i carne qn pulsek de lectationibus culpe li.21.ca.7.a
Cumbra mortis que sit li.9.ca.46.b
Cumbre nomine in sacro eloquio plura sig liguntur li.33.ca.3.a
Cumbra diaboli omnis peccatoz dicitur li. 33.capitulo.5.b
Cumbraz cur tñ seruus desiderare dicatur li.8 ca.7.b
Cunicitatis nole hō signatur li.6 ca.7.a
Cungulas eq mordere qd sit li.31.ca.18.c
Cundenarium omne peccatum,eē dī quod ex auctoritate Eccl̄h.verum esse proba tur li.32.ca.5.a
Cocem domini per somnium audire quid sit li.33.ca.20.a
Cocem suā dominus in nebula iturare qñ dicatur li.30.ca.1.a
Colatilia celi qd significent li.21.ca.1.a
Colūtati dei ꝓtrariū non ē hoc qd absq; eiꝰ voluntate ꝑpetratur li.6.ca.13.a
Colūtas diaboli semper iniusta est: et ta men iuste a deo semper permittitur lib. 18 capitulo.1.c
Colucres in sacra scriptura aliquando ꝑ bono:aliquando vero ꝓ malo accipiū tur li.19 ca.1.a
Colūtarū culpas dī oriantur li.20.c.21.c
Colare vt nubes iusti quare dicantur lib. 24.ca.2.a
Colucres celi q ē dicantur li.36 ca.21.c

Colupt as cū ex prosperitate nascitur qua le remedium adhibere debeamus lib.30. capitulo 18.a
Colupratem quod iniusti putant:hoc iusti penam estimant li.1.ca.23.c
Culgus pauperum populus indoctꝰ in scri ptura sacra vocatur li.16 ca.24.c
Culnera quot beatꝰ iob a diabolo acceptt tot ei uicē et plura inflixit.li.ij.ca.19.a
Culnerat deus duobus modis quos ad sa lutem reducere cupit li.6.ca.17.a
Culneret qualiter nos sathan in lumbis li bro ij.ca.9.b
Culnerentur corda nostra quando vt iterū sanentur li.6.ca.15.a
Culnere super vulnus qualiter sancta ec clesia concidetur li.15.ca.1.a
Culturis nomine deus non incongrue desi gnari potest li.18 ca.21.a
Cultum soli altissimi qui tenere dicantur li bro 17 ca.14.a
Cultus humani corꝺis dei similitudo esse dicitur li.16.ca.18.c
Culua in sacra scriptura quid significet li 18.ca.17.a
Croz beati Job quorum speciem tenuerit li.3.capitulo.14.b

Explicit Registrum.

Tabula auctoritatum biblie.

Licet multa preclara Sanctus Gregorius in Libꝝ beati Job scripserit:attamē qꝫ ex oībus Biblie libris nō nulla in eodem suo volumine:nō solū moꝛaliter: allegorice ꝓ tropoloꝛce ꝫ exposuit. Placuit registruꝫ illoꝝ superaddere punctoꝝ: vt lectoꝛ eo facilius quo diligētius quesitū inueniat. Scieē dū igitur qꝫ numerus i margine positus oꝛ dinem ponit.et quēadmodū in Biblia ponitur capitulorū seruat. Alter ꝓ algoꝛysmꝰ qui in calce ponitur sententiarū. Quottū libri capitulorūqꝫ Sancti Gregoꝛij tenet. Sicut quereuti satis patebit.

Facta est lux et factum est vespere. lib. vij. ca.ix.E.
Ꝓtulit terra herbā virentem. lib.xix.ca. xv.C.
Faciamꝰ hominē ad imaginē et similitudinē nostrā.lib.xx.ca.xxxvi.A.
Regenit dīs die septimo.lib.i.ca.xi.C.
Tulit deus hominē et posuit eum in paradisum. lib.xix.ca.xvi.C
Et latere dormientis ade eua ꝓcessit.lib. xxx.ca.xxiij.C.
Vidit mulier qꝫ bonum,esset lignū tē.li.xxi. ca.xij.B.
Aperti sunt oculi amboꝝ tē.li.v.ca.xxi.C.
De absēsione ade et ereusatiōe eiꝰ:et qua re deꝰ vocauerit eū.lib.xxj.ca.xiij.A.
Cum audisset vocē deambulantis.li.xxviij. ca.iij.A.
Vocauit deus adam et dixit:adam vbi es: lib.ij.ca iiij.A.
Mulier quā dedisti mihi sociā dedit mihi de ligno tē.li.iij.ca.xxviij.A.
Pectoze et ventre repes.li.xxi.ca.xij.B.
Inimicitias ponā inter te et mulierē: Ipsa obseruabit tē.li.i.ca.xxviij.ſi.
Maledicta terra in ope tuo.lib.iij.ca.v.C.
Terra es et in terrā ibis.li.xix.ca.v.A.
Collocauit ante paradisum cherubin.li.xij. ca.vij.A.
Respexit deus ad abel et ad munera eiꝰ tē. li.xxj.ca.xij.C.
In fonꝺꝰ petiū tuū aderit.li.iij.ca.xxj.B
Sensus et cogitatio ꝓna est in malum.lib. xxviij.ca.xx.C
Crescite et multiplicami et replete terrā tē. li.xxi.ca.xi.B
Maledictus chanaan:seruꝰ erit fratrū.tē. lib.xxvi.ca.xij.B
Venite descendamus et confundamus linguam eoꝝ.lib.ij.ca.v.B
Angeli ad abraam meridie veniant.lib.ij. ca.i.B
Sacrificiū vespertinū abraā offerēs: aues infestātes fugauit.lib.xxi.ca.xx.C
Loquar ad dīm meus cum sim pulvis tē. li.iij.ca.xviij.A.et lib.xxxj.ca.xxxij.B
Clamoꝝ sodomoꝝ et gomoꝝreoꝝ multiplicatus est.li.v.ca.vj.C.et li.xix.ca.xxij.A
Abraam tres angelos hospitio suscepit lib. xxvij.ca.iij.B
Angeli puituri sodomā vespere veniūt li. ij.ca.i.B
Cum faciebāt loth vehemētissime:et iā primū erat vt frangeret,foꝛes.lib.vi.ca.xv.B
Sulphur et ignē pluit dīs sup sodomā lib. xiij.ca.x.A
Nūc cognoui qꝫ timeas deū lib.xix.ca.vij. A.et li.xxi.ca.vi.A.
Exi a terra tua et cognatiōe tua tē.li.xxviij ca.vij.F.
Abraā coniugē suā in sepulchꝛo duplici sepelit lib.vi.ca.xxiij.A
Rebecca ad ysaac venies doꝛso cameli ꝺa citur li.i.ca.xuij.A
Puer in ducendo ysaac coniugē cur mittat li.ij.ca.xxv.B
Factus est esau vir gnarus venandi et homo agricola lib.v.ca.vij.A
Maledictū iudiciū iusticie ꝓfertur lib. iij. cap.v.B
Jacob in itinere doꝛmiens lapidē ad caput posuit lib.v.ca.xxi.C
Nōn est ꝓsuetudinis in terra nostra vt iuniores aū tradant ad nuptias lib.vi.c.27.b
Tollens iacob virgas populeas virides et amygdalinas tē.li.xxi.ca.i.A
Jacob vno pede claudicauit:cū angelꝰ eū tetigit lib.iiij.ca.xi.A
Vidi dīm facie ad faciem et salua facta est anima mea lib.xviij.ca.xxxvi.A.et lib.xxiij. ca.vij.A
Jacob gregē oniū sequens esau superbus cōtra eū venit lib.viij.ca.xlij.C
Talarē tunicā ioseph habuit lib.i.ca.xl.B
Ecce somniatoꝝ venit:venite occidamꝰ eum lib.vi.ca.xij.A
Joseph relinquens pallium fugit lib.xo.ij.ca. xxx.A.

Ecce dñs meus oderat mihi tradidis igno-
rat qd habeat ꝛc̃.li.30 ca.1 a
Intrauit iacob in egyptū cum aīabus. 70
49 li.1.ca.9 b
Iachar asinus fortis accubās li.1. ca.7 a
49 Beniamin lupus rapax mane comedet pre-
dam li.18 ca.9 a
Ad predā ascēdisti regescens accubuisti ve
leo ⁊ quasi leena li.18 ca.22 a
Salutare tuū expectabo dñe li.31 ca.18 b

Capi.libri Exodi.

Ego sum deus abraam: deus ysaaci
3 c perscrutatione ca.2
Ego sum qui sum li.4 ca.38. a ⁊ lib.5
ca.15 c
Transiens videbo visionē li.15 ca. 27 b
4 Ego obdurabo cor pharaonis li. 11.ca.5.fi.
⁊ li.19 ca.24 c
Adhuc nō vis subijci mihi li 7 ca. 12. B
5 Ecce ego cōstitui te deum pharaonis ꝛc̃.li.
7 19 ca.4 c
Uentus vrens leuabit locustas que ascēde
10 rūt sup vniuersaꝫ terrā egypti li.31.ca.10 c
Quicqd de eo reliquū fuerit cōburetis igni
12 li. 20 ca.9 a
Colūna nubis populū ꝑcedēs morali;at li.
13 1 ca.30 a
Quid clamas ad me li.9 ca.30 b
14 Requies sabbati sanctificata est dño ꝛc̃.li.
16 18 ca.28 a
Cōcupiuit popul' israeliticus ollas carni-
um pepones cepasqꝫ li.20 ca.16 b
18 Legem daturus dñs in igne ⁊ fumo descen
dit li.6 ca.26 b
Abhominationes egyptiorꝫ imolabim' do
mino deo nostro li.19 ca.27 c
Altare de terra facietis li.4 ca. 20 a
20 Qui reddis peccata patrū in filijs li.15 ca.
21. b
Si quis apperuerit cisternaꝫ ⁊ foderit ⁊ nō
21 operuerit eam ꝛc̃.li.17.ca.13.a
Oculum pro oculo: dentem pro dente ꝛc̃.li
bro.28.ca.18.c
23 Fedus cū alienigenis ne fecerītis li. 7.c.5 c
24 Moyses in montem ascendit ⁊ dñs in mon
tem descendit li.5.ca.25.fi.
26 Facies colūnas quattuor ⁊ bases earū ve
stes argento li.13 ca.8 E
28 Sacerdos templum ingrediens duodecim
lapides in pectore portet li.28 ca.9 a

Landa hostie in altare offertur li.1.ca.11. b 29
Sume tibi aromata stacten.li.1 .ca.39.a 30
Sedit populus manducare ⁊ bibere ⁊ sur- 32
rexerunt ludere li.1.ca.5. a
Dimitte illis hanc noxā:aliogn dele me de
libro quē scripsisti li.9 ca.11. D
Dimitte me vt irascatur furor meus ꝛc̃.li.
9.ca.30 b
Descende peccauit populus tuus ꝛc̃.li. 10.
ca.6. B
Deposuerunt filij israel in papilionibus: nube 33
descendente li.5 ca.26.C
Loquebat dñs ad moysen facie ad faciem
sicut loqui solet amicus ad amicum suum li
bro.18 ca.36 a
Si inueni gratiam in conspectu tuo ostēde
mihi teipsum li.18 ca.36 b
Nullusqꝫ apud te per se innocens est lib.16. 34
ca.11.C
Moyses loquens populo faciem velabat
li.48.ca.28. C
Dñs zelotes nomē eius li. 10.ca.2 b
Primogenita asini mutabis oue li. 17.c.15 b
Uiri cū mulieribus quicqd ad templum ne 35
cessariū erat ministrauerūt li.30.ca.10. b
Phiale ⁊ scyphi hec i mēsa dñi fabricata sunt 37
li.20.ca.2.A

Capi.libri Leuitici

Abstracta pelle hostie arctus in fru- 1
f sta concidant li.1.ca. 4 a
Offerat agnū de gregib' siue caprā 5
orabitqꝫ pro eo sacerdos li.32 ca.2 b
Ignis in altari semper ardebit: quē nutriet
sacerdos subijciēs ligna li.25 .ca.7 b
Quādo ingressi fueritis terraꝫ quā ego da 9
turus sum vobis ⁊ plantaueritis in ea ꝛc̃.li
bro.8.ca.5 c a
Pisces pennulas non habentes prohibite 11
sunt in veteri testamento li.5.ca.6. c
Uir qui fluxum seminis sustinet immūdus 15
erit li.23.ca.15. a
Non augurabimini nec obseruabitis som- 19
nia li.8.ca.18.a

Capi.libri Numeri.

Nazarei cur capilli non raserint li.1. 6
n ca.39.B
Si bestia tetigerit montē lapidabi- 6
tur li. 6.ca.26. b
Leuite radēt oēs pilos carnis sue li.5.c.25.c 8

10 Fac tibi duas tubas argēteas li.30.ca.7.b
11 Adhuc esca erat in ore ipsorum ⁊ ira dei
ascendit super eos li.15.ca.10.D
12 Iratus est dñs cōtra israel li.20.ca.25. b
Quid emularis ꝑ me ꝛc̃.li 22.ca.14.b
15 Erat moyses vir mitissimus: in pꝛefa.ca.2.
17 Uirga aaron floruit li.14.ca.29.D
Uacca precipitur offerri cuꝫ ysopo ⁊ ligno ce
drino cocco.qꝫ bis tincto li.6.ca.24 b
22 Qui cadens apertos habebat oculos li.25
ca.14. b
24 Dixit homo cuius obduratus est oculus: di
xit auditor sermonū ꝛc̃.li.15.ca.23.a

Capi. libri Deutero.

Uerba dei israel audire in monte nō
5 v potuit sed precepta in cāpestribus
accepit li.2.ca.1. a
6 Diliges proximum tuū sicut teipsum lib.7.
ca.11. B.⁊ li.15.ca.15. a
9 Diliges proximum tuū sicut teipm li.19.ca.
20.A
13 Temptat vos dñs deus vester vt sciat si di
ligatis eum li.xx.ca.vij. a
15 Non operaberis in pmogenito bouis ⁊ non
tōdebis pmogenita ouiū li.8.ca.35. b
16 Non apparebis in cōspectu dñi vacuus li.
7.ca.17. a
Iuste quod iustum est exequeris li. 9 capi.
xx. a
19 Si quis abierit cum amico suo simpliciter i
syluam ad ligna cedenda li.40.ca.9. a
22 Non iunges bouem ⁊ asinum li.1.ca.16. a
Non indues vestem ex lana linoqꝫ cōtextā
li.8.ca.40. b
23 Cum ad opus nature accesseris mitte pa-
xillum suo baltheo li.31.ca.xrij.D
25 Non alligabis os boui triturāti li.1.c.16. a
Si fuerit inter vos homo qui nocturno pol
lutus fuerit somno li.9.ca.40. a
Ego occidā ⁊ ego viuere faciam: percutiaꝫ
⁊ ego sanabo li.6.ca.17.a
32 Attende celum ⁊ loquar li.3.ca.26 A.⁊ li.9.
ca.8. a
Nonne hec congregata sunt apud me li. 12.
ca.11.A
Ignis exarsit ab ira mea ⁊ ardebit vsqꝫ ad
inferos deorsum li.18.ca.xij.C
Expectetur sicut pluuia eloquium meum li.
19.ca.6.a
Ex vinea enim sodomorum vitis eorum et

ppago eorum ex gomorra.li.xxv.ca.13.a
Qui dixerit patri suo ⁊ matri sue nescio 33
vos ꝛc̃.li.vij.ca.18. a

Capi. libri Josue.

Habitauit chananeus in medio ef- 16
b fraym.li.4.ca.24.C
Non declines ad dextram neqꝫ sini- 23
stram li.xvi.ca.xvi.B

Capi.libri Iudicum.

Hee sunt gentes quas dñs dereliquit 3
b lib.4.ca.[illegible]5. a
Capillos in ignem ponere nazareis 13
cur preceptum sit li.2.ca. 39.B
Gedeon ad bellum ꝑcedens populū lagun 7
culis armauit li.30.ca.32. a
Moriemur quia vidim' dñm li.5.ca.xxij. D 13
Maxilla asini samson hostes peremit libro
13.ca.8. a
Samson dum viueret paucos quēadmodū 16
interemit sed destructo templo qꝫ plures oc
cidit li.19.ca.7.A

Capi.libri Regum.i.

Repleti prius ꝑ panib' se locauerūt 2
r ⁊ famelici saturabunt li.vi. ca.2.B
Pedes sanctorꝫ suorꝫ seruabit ⁊ im
pij in tenebris cōticescēt li.vi.ca.[illegible] .D
Deus iudicabit fines terre lib.19.ca.5.A
Tollētes duas vaccas lactantes vitulos: 6
iunxerunt ad plaustrū li.7.ca.[illegible].C
Tu es ille vir q fecisti hāc rē li.7.ca.xrij. C 13
Est puer paruulus q pascit oues li.10. ca.29.b
Cum esses paruulus in oculis tuis caput te
cōstitui in tribubus israel li.15. ca.20.C.
Spūs dñi malus irruebat i saul li.2.ca.10.a 18
⁊ li. 18.ca.2.A
Saul spopōdit dauid filiā suā li.vi.c.xij.a

Capi.libri Regum.ij

Mōtes gelboe nec ros nec pluuia: 1
li.4.ca.3.A
Uenientes filij remō berothit.li.1.ca.36. A 4
bob' calcitrātib' ieliata ē archa.li.5.c.9.fi. 6
Nō tu edificabis mihi domū qꝛ vir sangui 7
num es li.7.ca.24.B
Dauid vel ico salinarꝫ percutit li. 3. ca.18. A 8
Archa dñi sub pellibus ē li.3.ca. 21. a 11
Amalechites puerū in via deserit egrotum 30
li. 5.ca.19.B

Ecce ego mitto angelum meum ut custodiat te in via
ut ꝙd habeat ꝛc li.30 ca.1 a
49 Introiit autem in egyptū cum aladus. 30
li.3 ca.9 b
49 Gliadar ãlmus fortis accubuit li.1 ca.17 a
Beniamin lupus rapax mane comedet prę
dam li.18 ca.9 a
Did pecha ascendit requescens accubuisti ut
leo ꝛ quasi leena li.18 ca.22 a
Salutare tuū expectabo dne li.31.ca.18 D

Capi. libri Exodi.

Ego sum deus abraam: deꝰ ysaac
3 c prefatione ca.2
Ego sum q sum li.4 ca.38. a ꝛ lib.5
ca.25 c
Transiens videbo visionē li.15 ca.27 b
4 Ego obdurabo cor pharaonis li.11.ca.5.fi.
ꝛ li.29 ca.24 c
Quisquis nō vis subdi mihi li 7 ca.12. B
5 c Ecce ego cōstituā te deum pharaonis ꝛc.li.
7 29 ca.4 c
10 Ascendit vrens lenabit locustas que ascēde
rūt sup vniuersā terrā egypti li.31.ca.20 c
Quicqd de eo reliquū fuerit cōburetis igni
12 li.20 ca.9 a
Colūna nubis populū pcedēs moralizat li.
13 2 ca.30 a
Quid clamas ad me li.9 ca.30 b
14 Requies sabbati sanctificata est dño ꝛc.li.
16 18 ca.28 a
Cōcupiuit populꝰ israeliticus ollas carnī
um pepones cepasq; li.20 ca.16 b
18 Legem daturus dñs in igne ꝛ fumo descen
dit li.5 ca.25 b
Abhominationes egyptioꝝ immolabūꝰ do
mino deo nostro li.10 ca.27 c
20 Altare de terra facietis li.5 ca.20 a
Qui reddis peccata patrū in filios li.15 ca.
21. b
21 Si quis aperuerit cisternā ꝛ foderit ꝛ nō
operuerit eam ꝛc.li.17.ca.13. a
Oculum pro oculo: dentem pro dente ꝛc.li
bro.28.ca.19.c
23 Fedus cū alienigenis ne feceritis li.7.c.5 c
24 Moyses in montem ascendit ꝛ dño in mon
tem descendit li.5.ca.25.fi.
26 Facies columnas quatuor ꝛ bases earū ve
sties argento li.13 ca.8 E
28 Sacerdos templum ingrediens duodecim
lapides in pectore portet li.28 ca.9 a
Landa hostie in altare offertur li.1.ca.11.b 29
Dame tibi aromata suaueolentia li.1.ca.39.a 30
Sedit populus manducare ꝛ bibere ꝛ surre 32
rexerunt ludere li.1.ca.5. a
Dimitte illis hanc noxā: aliogn dele me de
libro quē scripsisti li.9 ca.11. D
Dimitte me vt irascatur furor meus ꝛc.li.
9.ca.30 b
Descende peccauit populus tuus ꝛc.li. 20.
ca.6. B
Steterunt filij israel in papilionibus: nube 33
descendente li.5 ca.26.C
Loquebat dñs ad moysen facie ad faciem
sicut loqui solet amicus ad amicum suum li
bro.18 ca.36 a
Si inueni gratiam in conspectu tuo ostende
mihi teipsum li.18 ca.36 b
Nullusq; apud te per se innocens est lib.16. 34
ca.11.C
Moyses loquens populo faciem velabat
li.18.ca.28. C
Dñs zelotes nomē eius li.20.ca.2 b
Primogenita asini mutabis ouc li. 27.c.15 b
Viri cū mulieribus quicqd ad templum ne
cessariū erat ministrauerūt li.30.ca.10. b 35
Phiale ꝛ serarie i mēsa dñi fabricata sunt 37
li.20.ca.2.A

Capi. libri Leuitici

Elbtracta pelle hostie arctus in fru
1 sta concidant li.1.ca.4 a
Offerat agnā de gregib⁹ siue capram 5
orabitq; pro eo sacerdos li.32 ca.2 b
Ignis in altari semper ardebit: quē nutriet
sacerdos subiectis ligna li.25.ca.7 b
Quādo ingressi fueritis terrā quā ego da
turus sum vobis ꝛ plantaueritis in ea ꝛc.li
bro.8.ca.3 c a
Pisces pennulas non habentes prohibite 11
sunt in veteri testamento li.5.ca.6. c
Vir qui fluxum seminis sustinet immūdus 15
erit li.23.ca.15. a
Non augurabimini nec obseruabitis som 19
nia li.8.ca.18.a

Capi. libri Numeri.

Tzarei cur capilli non raserint li.2. 5
n ca.39.B
Si bestia tetigerit montē lapidabi 6
tur li.6.ca.26. b
Leuite radēt oēs pilos carnis sue li.5.c.25.c 8

Fac tibi vasa tubas argēteas li.30.ca.7.b 40
41 Adhuc esca erat in ore ipsorum ꝛ ira dei
ascendit super eos li.15.ca.10.D
42 Iratus est dñs cōtra israel li.20.ca.25. b
Quid emularis p me ꝛ.li.22.ca.14.b
45 Erat moyses vir mitissimus: in prefa.ca.2.
49 Virga aaron floruit li.14.ca.29.D
Electa precipitur offerri cuz ysopo ꝛ ligno ce
drino coccoq; bis tincto li.6.ca.24 b
Qui cadens apertos habebat oculos li.25
84 ca.14. b
Dixit homo cuius obduratus est oculus: di
xit auditor sermonū ꝛc.li.15.ca.23.a

Capi. libri Deutero.

Erba dei israel audire in monte nō
5 v potuit sed precepta in cāpestribus
accepit li.2.ca.1. a
6 Diliges proximum tuū sicut teipsum lib.7.
ca.11. B.ꝛ li.18.ca.15. a
9 Diliges proximum tuū sicut teipm li.19.ca.
20.A
13 Temptat vos dñs deus vester vt sciat si di
ligitis eum li.11.ca.vij. a
Non operaberis in primogenito bouis ꝛ non
16 tōdebis primogenita ouiū li.8.ca.35. b
Non apparebis in cōspectu dñi vacuus li.
7.ca.17. a
Iuste quod iustum est exequeris li.9 capi-
19 tul. a
Si quis abierit cum amico suo simpliciter i
22 syluam ad ligna cedenda li.40.ca.9. a
Non iunges bouem ꝛ asinum li.1.ca.16. a
Non induces vestem ex lana linoq; cōtextā
23 li.8.ca.40. b
Cum ad opus nature accesseris mitte pa
25 tillum suū baltheo li.11.ca.xxij.D
Non alligabis os bouī triturāti li.1.c.16. a
Si fuerit inter vos homo qui nocturno pol
lutus fuerit somno li.9.ca.40. a
Ego occidā ꝛ ego viuere faciam: percutiaz
ꝛ ego sanabo li.6.ca.17.a
32 Attende celum ꝛ loquar li.2.ca.36.A.ꝛ li.9.
ca.8. a
Nonne hec congregata sunt apud me li.12.
ca.11.A
Ignis exarsit ab ira mea ꝛ ardebit vsq; ad
inferos deorsum li.18.ca.xij.C
Expectetur sicut pluuia eloquium meum li.
19.ca.6.a
Ex vinea enim sodomorum vitis eorum et

Capi. libri Iudicum.

E sunt gentes quas dñs dereliquit
1 b lib.4.ca.5. a
Capillos in ignem ponere nazareis
13 cur preceptum sit li.2.ca.39.B
Gedeon ad bellum pcedens populū iugu
7 culis armauit.li.30.ca.32. a
Morientur qñ vidumꝰ dñm li.5.ca.xxij. D 15
Martilla afixit samson postes peremit libro
13.ca.8. a
Samson dum viueret paucos quēadmodū 16
interemit sed destructo templo q̄ plures oc
cidit li.19.ca.7.A

Capi. libri Regum. i.

Eplesti prius p panib⁹ se locauerūt 2
r ꝛ famelici saturabant li.vi.ca.2. B
Pedes sanctoꝝ suoꝝ seruabit ꝛ im
pij in tenebris cōticescēt li.vi.ca.1. D
Deus iudicabit fines terre lib.19.ca.5.A
Tollētes duas vaccas lactantes vnius: 6
iunxerunt ad plaustrū li.7.ca.18.C
Tu es ille vir q fecisti hāc rē li.7.ca.xxij. C 18
Est puer paulus q pascit oues li.10. ca.29.b
Cum esses parvulus in oculis tuis caput te
cōstituī in tribubus israel li.15. ca.20.C.
Spūs dñi malus irruebat i saul li.2.ca.16.a 23
ꝛ li.18.ca.2.A
Saul spopondit dauid filiā suā li.vi.c.xij.a

Capi. libri Regum. ij

Mōtes gelboe nec ros nec pluuia:
li.4.ca.5. A
Venīte filij rēmō berothit.li.Lca.36. A 4
bodꝰ calcitrātibꝰ icliata ē archa.li.5.c.9.fi. 6
Nō tu edificabis mihi domū q; vir sangui 7
num es li.7.ca.24. B
Dauid valles salinaꝝ pcutit li.3. ca.18. A 8
Archa dñi sub pellibus ē li.5.ca.21. a 11
Amalechites puerū in via deseruit egrotum 16
li.5.ca.19.B

Nunciauerūt regi dicentes. Ecce nathan
propheta ste. vij. capi. xviij. C
Dño deficiat pes tuꝰ libro 9 ca. 17 B
Nunqd poꝛ hoc verbum nō occidemur semel
libro 3 ca. 18 B
Quid mihi et vobis filij saruie li. 30. ca. 17. b

Cap. libꝛi Regū. iii.

Cepit salomō sapiaz i somnis li. 2. ca. 1. b
Puer infantē unicumq; vnā cōcipiunt
libro 11 ca. 8 A
Nedum ipsi aut domꝰ dñi et nō poterūt sa
cerdotes ministrare libro 2 30 ca. 1. C
Dicare altare hoc dicit dño. Ecce filius na
scetur de domo dauid iosias nole li. 7 ca.
22 C
Lūq; audisset rex sermonē hominis dei quez
inclamauerat cōtra altare in bethel. lib. 7
ca. 23 C
Tu ne es ille vir q̄ turbas israel li. 7 c. 22 c
Recentiq; libris currebat ante achab libꝛ
7 ca. 23 C
Ecce dñs trāsit et spūs grādis et fortis sub
uertēs mōtes et cōterēs petras li. 5 ca. 26 a
Delras mulierē iezabel fugit li. 19 ca. 5 A
Vidisti achab humiliatū coꝛam me. li. 25
ca. 6 D
Vidi dñm sedentē super soliū suum li. 2 ca.
21 B et li. 18 ca. 36 B

Regum. iiij.

Dimitte eā aia enim eius in amaritudine ē
li. 2 ca. 4 A
Si homo dei sum descendat ignis de celo
li. 4 ca. 6 A
Quid mihi et tibi est vade ad pphetas pa
tris tui li. 7 ca. 22 C
Cūq; venisset ad virū dei in monte apprē
hēdit pedes eiꝰ et c̄. li. 7 ca. 23 B
Naamā venīte pphēta ei nō occurrit libꝛ
7 ca. 22 C
Ligna cedētibus ferrū et manubꝛio cecidit
li. 22 ca. 5 A
Jace sagittā: percuties syriam donec cōsu
mes eam li. 7 ca. 2 B
Adoꝛauerunt vniuersam militiā celi lib. 22
ca. 3 B
Ecce dies veniūt et auferent oīa que in do
mo tua sunt babylonē li. 8 ca. 37 c
Ezechie superaddite sunt quindecim anni cū
a per pphētā dicerē. Dispone domui tue
quia morieris tu et non viues li. 12 ca. 6 b et
li. 16 . ca 6. b

Thobias

Quod tibi non vis alteri ne feceris li. 10 ca.
6 A

Psalterium

Non sic impij nō sic sed tanq̄ puluis
quem proiicit ventus a facie terre li.
11. ca. 15. b
Et erit tanq̄ lignū qd plantatū est sec⁹ de
cursus aquaꝝ li. 19 ca. 27 a
Et in via peccatoꝝ nō stetit li. 29 ca. 2 J
Seruite dño in timoꝛe: et exultate ei cū tre
moꝛe li. 5 ca. 18 a
Reges eos in virga ferrea tanq̄ vas figuli
conteres eos li. 7 ca. 7 D
Ne qñ irascatur dñs et pereatis de via iu
sta li. 20 ca. 3 b
Postula a me et dabo tibi gētes hereditatē
li. 30 ca. 30 C
Abscondes eos in abscondito vultus tui a
pturbatione hoīum li. 6 ca. 28 a
Irascimini et nolite peccare li. 5 ca. 33 a
Preueniamus faciez eius in confessione li.
8 ca. 15 c
Filij hominū vsq̄quo graui coꝛde li. 14 ca.
26. C. et li. 19 ca. 4 a
Mane astabo tibi li. 16 ca. 27. b
Perdes oēs qui loquuntur mendaciuꝫ li.
18. ca. 2 b
Turbatus ē pre ira oculꝰ meꝰ li. 5 ca. 33 a
In inferno aūt quis confitebitur tibi lib. 8
ca. 10. b
Inueteraui inter omnes inimicos meos li.
19 ca. 27. c
Si reddidi retribuentibus mihi mala li. 4.
ca. 34 b
Ne quando rapiat vt leo aiam meam li.
6 ca. 20 a
Arcum suū tetendit et parauit illū et in ipso
parauit vasa mortis li. 19 ca. 28. b
Ut destruas inimicū et defensoꝛem ptesa ca.
12. et li. 11. ca. 14 b
Omnia subiecisti sub pedibus eiꝰ li. 4 ca.
31. A. et li. 11. ca. 2. b
In omnem terram exiuit sonus eoꝝ lib.
19. ca. 12 a
Minuisti eum paulo minus ab angelis lib.
27. ca. 11. D

9 Desiderium coꝛdis eoꝝ audiuit auris
tua li. 9 ca. 6 A
Polluātur vie eiꝰ in oi tēpoꝛe: auferāt iudi
cia tua a facie eiꝰ oīaꝫ inimicoꝝ li. 5. c. 15 a
Exaudiuit dñs vocem fletꝰ mei: exaudiuit
dñs deprecatōem meā et c̄. li. 5 ca. 17 C
Ipse liberauit me de laqueo venantiū et a
verbo aspero li. 6 ca. 18 A
Laudatur peccāz i desiderio aie sue: et q̄ ini
qua agit benedicitur li. 12 ca. 23 A
Qui exaltas me de portis mortis: vt annū
ciē oēs laudatōes tuas li. 19 ca. 13 B
10 Tu aūt idem ipse es et anni tui non deficī
ent libro 4 ca. 40 B
Pluit sup̄ peccatoꝛes laqueos ignis sul
phur et spūs procellarum li. 15 ca. 21 B
11 In circuitu impij ambulant li. 2. ca. 4 C
Beati quoꝝ remisse sunt iniquitates li.
4 ca. 18 b
Eloqa dñi eloquia casta argentum igne ex
aminatum li. 4 ca. 35 C. et lib. 6 ca. 3 a et lib.
16 ca. 9 B et li. 18 ca. 8 a
Labia dolosa in coꝛde et coꝛde locuti sunt
li. 20 ca. 2 b et li. 24 ca. 16 b
13 Illic trepidauerunt timoꝛe vbi non erat ti
moꝛ li. 7 ca. 12 C
Audica in luctu importuna narracio est
libro 17 ca. 1. A
14 Elevatio manuum mearum sacrificiū ves
pertinum li. 20. ca. 11 B
15 Usq; ad noctem increpauerunt me renes
mei li. 4 ca. 17 a
Dirī dño deus meus es tu qm̄ bonoꝝ
meoꝝ non eges li. 16 ca 1. A
16 Proba me dñe et tenta me li. 7 ca. 8
Tunc non confundar dum respicio in oia
mandata tua li. 18 ca. 1 C
Saciabor dum manifestabitur gloꝛia tua
libro 18 ca. 38 A
17 Posuit tenebꝛas latibulum suum li. 4 ca
pitulo 19 B, et li. 5 ca. 4 b. item libro 11. capi
tulo 12 C
Benedictus dñs deus meus q̄ docet manus
meas ad prelium li. 15 ca. 17 fi.
Et oculus superboꝝ humiliatio li. 16 ca. 11 B
Tenebꝛosa aqua in nubibus aeris libro 17
ca. 12 A
Qui ambulat super pennas ventoꝝ lib.
19 ca. 4
Filij alieni mentiti sunt mihi li. 19 ca. 11. A
Qui preceit pedes meos quasi cerui lib. 25
capi. 1. B
Et in deo meo transgrediar murum lib. 16
capi. 10. B
Ipse fulgoꝛe in conspectu eius nubes trā
sierunt li. 29. ca. 11. C
Quę non rapui tunc exsolebam et c̄. libro 18
3 capi. 11 C
Celi enarrant gloꝛiam dei et c̄. li. 9 ca. 4 b et
li. 12 ca. 17 a
Velocia pedes eius li. 11 ca. 21 a
Et ipse tanq̄ sponsus procedens de thala
mo suo li. 17 ca. 1. b
In mandatis tuis exercebor et considera
bo vias tuas li. 17 ca. 4 b
Et meditatio coꝛdis mei in conspectu tuo
semper li. 19 ca. 1 A
20 Pones eos vt clibanuꝫ ignis in tempore
vultus tui li. 6 ca. 19 a et li. 15 ca. 14 b
Leuaui oculos meos in montes li. 16 cap.
24 A
Exarsit virtus mea li. 3 ca. 14 a
21 Tauri pingues obsederunt me li. 7 ca. 15 c
Deus meus clamabo per diem nec exau
dies li. 20 ca. 25 a
Ego autem sum vermis et non homo li. 30
ca. 29. b
Libera me de oꝛe leonis et de cornib⁹ uni
cornium li. 31. ca. 13 b
22 Posuisti in conspectu meo mensaꝫ aduer
sus eos q̄ tribulant me li. 17 ca. 14 d
Impinguasti in oleo caput meum libro 19.
ca. 9. b
23 Qui non accepit in vanum animam suam
li. 7. ca. 17 b
24 Tollite portas principes vestras et elena
mini porte eternales li. 30 ca. 32 c
Proba me domine et tenta me li. 2 ca. 21 A
et li. 8 ca. 1 b
25 Unam petij a dño hanc requiram li. 14 capi
tulo 34 a
Dñs illuminatio mea et salus mea quem ti
mebo li. 14 ca. 19 a et li. 19 ca. 20 c
26 Viriliter agite et confortetur coꝛ vestrum li.
3 ca. 16 C et li. 26 ca. 30 b
Abscondes eos in abscondito vultus tui
li. 4. c. 15 b et li. 5 ca. 3 C
Ego dixi in pauoꝛe meo: proiectus sum a
vultu oculoꝝ tuoꝝ li. 18 ca. 26 C et libro
21 ca. 21 E
Saluam fecisti de necessitatibus animam
meam li. 26 ca. 31 B

Regum

Nunciauerūt regi dicentes. Zdeā nathan
p̄pheta ūb. vij. cap. xxiij. C
Dño adiuāte peribā tuā libro 9 ca. 27 B
Nunqd pro hac verbis nō occidemur gemes
libro 3 ca. 16 B
Quid mihi z vobis filij seruire li. 10. ca. 7. b

Lap. libri Regū. iij.

Accepit salomō sapiaz i somnio li. 2. ca. 1. b
Mulier infamē uterinēo vinū cōcupiuit
libro 11 ca. 8 Zl
Nebula ipleat domū dñi z nō poterāt sa
cerdotes ministrare libro 30 ca. 1. C
Dirare altare hoc dicit dñs. Ecce filius na
scetur de domo dauid iosias nole li. 7 ca.
22. C
Lūq audisset rex sermonē hominis dei quez
inclamauerat cōtra altare in bethel. lib. 7
ca. 23 C
Tu ne es ille vir q̄ pturbas israēl li. 7 ca. 22. c
Decurrebāt libros currebat ante achab libz
7 ca. 23 C
Ecce dñs trāsit z spūs grādis z fortis subuer
tēns mōtes z cōterēs petras li. 5 ca. 26 a
Vbi fuit achab humiliatus coram me. li. 25
ca. 6 D
Didi dñm sedentē super solīū suum li. 2 ca.
21 B z li. 18 ca. 36 B

Regum. iiij.

Dimitte cā aia enim eius in amaritudine ē
li. 2 ca. 4 Zl
Si homo dei sum descendat ignis de celo
li. 4 ca. 6 Zl
Quid mihi z tibi est vade ad pphetas pa
tris tui li. 7 ca. 22 C
Lūq veniss̄et ad virū dei in monte apprehē
dit pedes ei⁹ ꝛc. li. 7 ca. 23 B
Naamā venīte pphēta ei nō occurrit libz
7 ca. 22 C
Ligna cedētibus ferrū ex manubrio eccidit
li. 22 ca. 5 Zl
Jace sagittā: percutiet syriam donec cōsu
mes eam li. 7 ca. 2 B
Adorauerunt vniuersam milītiā celi lib. 22
ca. 3 B
Ecce dies veniūt z auferent oīa que in do
mo tua sunt babylonē li. 8 ca. 37 c
Ezechie superaddite sunt quindecim anni ei
a per pphētā dicerē. Dispone domui tue
quia morieris tu z non viues li. 12 ca. 6 b et
li. 16 ca. 6. b

Thobias

Quod tibi non vis alteri ne feceris li. 10 ca.
6 Zl

Psalterium

Non sic impij nō sic sed tanq̄ pulvis
quem proiicit ventus a facie terre li.
1. ca. 15. b
Et erit tanq̄ lignū qd plantatū est sec⁹ de
cursus aquaz li. 19 ca. 27 a
Et in via peccatoz nō stetit li. 19 ca. 2 Z
Servite dño in timore: z exultate ei cū tre
more li. 5 ca. 18 a
Reges eos in virga ferrea tanq̄ vas figuli
conteres eos li. 7 ca. 7 D
Ne qñ irascatur dñs z pereatis de via iu
sta li. 20 ca. 3 b
Postula a me z dabo tibi gētes hereditatē
li. 30 ca. 30 C
Abscondes eos in abscondito vultus tui a
pturbatione hoīum li. 6 ca. 28 a
Irascimini z nolite peccare li. 5 ca. 33 a
Prueniamus faciez eius in confessione li.
8 ca. 15 c
Filij hominū vsq̄quo graui corde li. 14 ca.
26. C. z li. 19 ca. 4 a
Mane astabo tibi li. 16 ca. 27. b
Perdes oēs qui loquuntur mendaciū li.
18. ca. 2 b
Turbatus ē pre ira oculus meus li. 5 ca. 33 a
In inferno aūt quis confitebitur tibi lib. 8
ca. 10. b
Inueterauī inter omnes inimicos meos li.
19 ca. 27. c
Si reddidi retribuentibus mihi mala li. 4.
ca. 34 b
Ne quando rapiat vt leo aiam meam li.
6 ca. 20 a
Arcum suū tetendit z paravit illū z in ipso
paravit vasa mortis li. 19 ca. 28. b
Ut destruas inimicū z defensorez ꝓtesta
ris. z li. vi. ca. 14 b
Omnia subiecisti sub pedibus ei⁹ li. 4 ca.
21. Zl. z li. vi. ca. 2. b
In omnem terram exiuit sonus eorum lib.
19. ca. 12 a
Minuisti eum paulo minus ab angelis lib.
27. ca. 11. D

9 Desiderium cordis eorum audiuit auris
tua li. 9 ca. 6 Zl
Polluātur vie ei⁹ in oi tēpore: auferāt iudi
cia tua a facie ei⁹ oīuz inimicoz li. 5. c. 15 a
Exaudiuit dñs vocem fletꝰ mei: exaudiuit
dñs deprecatōem meā ꝛc. li. 5 ca. 17 C
Ipse liberauit me de laqueo venantiū z a
verbo aspero li. 6 ca. 13 Zl
Laudatur pecz i desiderio aie sue: z q̄ iniq̄
qua agit bñdicitur li. 12 ca. 23 Zl
Qui erraūt me de portis mortis: vt annūci
ent oēs laudatōes tuas li. 19 ca. 11 B
10 Tu aūt idem ipse es z anni tui non deficie
ent libro 4 ca. 40 B
Pluit sup̄ peccatores laqueos ignis sul
phur z spūs procellarum li. 15 ca. 21 D
11 In circuitu impij ambulant li. 2. ca. 4 C
Beati quorum remisse sunt iniquitates li.
4 ca. 18 D
Eloqa dñi eloquia casta argentum igne ex
aminatum li. 4 ca. 35 C. z lib. 6 ca. 3 a z lib.
16 ca. 9 B z li. 18 ca. 8 a
Labia dolosa in corde z corde locuti sunt
li. 20 ca. 2 b et li. 24 ca. 16 b
13 Illic trepidauerunt timore vbi non erat ti
mor li. 7 ca. 12 C
Dafica in luctu importuna narratio est
libro 17 ca. 1. Zl
14 Eleuatio manuum mearum sacrificiū ves
pertinum li. 20. ca. 15 B
15 Usq̄ ad noctem increpauerunt me renes
mei li. 4 ca. 17 a
Diri dño deus meus es tu qm̄ bonorum
meorum non egres li. 16 ca 1. Zl
16 Proba me dñe z tenta me li. 7 ca. 8
Tunc non confundar dum respicio in oīa
mandata tua li. 18 ca. 1 C
Saciabor dum manifestabitur gloria tua
libro 18 ca. 38 Zl
17 Posuit tenebras latibulum suum li. 4 ca
pitulo 19 B. z li. 5. ca. 4 b. item libro vi. capi
tulo 12 C
Benedictus dñs deus meus q̄ docet manus
meas ad prelium li. 15 ca. 17 fi.
Et oculus superboz hūiliatio li. 16 ca. 11 B
Tenebrosa aqua in nubibus aeris libro 17
ca. 12 Zl
Qui ambulat super pennas ventorum lib.
19 ca. 4
Filij alieni mentiti sunt mihi li. 19 ca. 11 Zl
Qui preceit pedes meos quasi cerui lib. 25
capi. 1. B
Et in deo meo transgrediar murum lib. 16
capi. 10. B
Ipse fulgore in conspectu eius nubes trans
ierunt li. 19. ca. 11. C
Quae non rapui tunc exsolvebam ꝛc. libro 3 capi. 11 C
Celi enarrant gloriam dei ꝛc. li. 9 ca. 4 b z
li. 12 ca. 17 a
Velut cera gs intelligit li. 11 ca. 21 a
Et ipse tanq̄ sponsus procedens de thala
mo suo li. 17 ca. 1. b
In mandatis tuis exercebor z considera
bo vias tuas li. 17 ca. 4 b
Et meditatio cordis mei in conspectu tuo
semper li. 19 ca. 1 D
Pones eos vt clibanum ignis in tempore 20
vultus tui li. 6 ca. 19 a z li. 15 ca. 14 b
Levavi oculos meos in montes li. 16 cap.
24 Zl
Exaruit velut testa virtus mea li. 3 ca. 14 a
Tauri pingues obsederunt me li. 7 ca. 15 c 21
Deus meus clamabo per diem nec exau
dies li. 20 ca. 25 a
Ego autem sum vermis z non homo li. 30
ca. 29. b
Libera me de ore leonis z de cornib⁹ uni
cornium li. 21. ca. 13 b
Posuisti in conspectu meo mensaz aduer 22
sus eos q̄ tribulant me li. 17 ca. 14 b
Impinguasti in oleo caput meum libro 19.
ca. 9. b
Qui non accipit in vanum animam suam 23
li. 7. ca. 17 b
Tollite portas principes vestras z elevā
mini porte eternales li. 30 ca. 32 c
Proba me domine z tenta me li. 2 ca. 21 Zl 25
z li. 8 ca. 1 D
Unam petij a dño hanc requiram li. 14 capi 26
tulo 34 a
Dñs illuminatio mea z salus mea quem ti
mebo li. 14 ca. 19 a z li. 19 ca. 20 c
Viriliter agite z confortetur cor vestrum li. 31
3 ca. 16 C z li. 26 ca. 30 b
Abscondes eos in abscondito vultus tui
li. 4. c. 15 b z li. 5 ca. 3 C
Ego dixi in pavore meo: proiectus sum a
vultu oculoz tuorum li. 18 ca. 26 C z libro
21 ca. 21 E
Saluam fecisti de necessitatibus animam
meam li. 26 ca. 31 B

Beati quorum remisse sunt iniquitates et quorum tecta sunt peccata li.16.ca.24.B
Consumpta sum in erumna mea dum confligerer spina li.20.ca.9.C
Tu mihi es refugium a pressura que circumdedit me li.26.ca.11.D
Congregatio aquarum maris quasi in vtrem li.2.ca.5.a et li.18.ca.8.b
Dñs custodit omnia ossa eorum li.5.capitulo 22.B et li.23 ca.24.b
Dentes equorum et sagitte li.15.ca.5.E
Descendat ad eum et illuminamini li.18 capitulo 30.B
Fiant tanq̃ pulvis ante faciem venti lib. 3.c.24.b.
Fiant vie eorum tenebre et lubricum &c. li. 19 b.20 ca.20.C
Ebre renes meos et cor meum &c. li. 22 capitulo.22.b
Declina a malo et fac bonum li.i. capitulo q.b et li.23.ca.2 b
Infusillum adhuc et non erit peccator li.7 capitulo 20.
Vidi ipsum superexaltatum et elevatus super cedros libani li.15 ca.27 b
Exorsi mei a longe steterunt li.2 capitulo 28.C
Ego ad flagella paratus sum li.7 ca.8 C
Iniquitatem meam ego pronunciabo et cogitabo pro peccato meo li.8 ca.16 b
Computruerunt et veterescerunt cicatrices mee libro 9 ca.39 b
Quãdã in imagine dei ambulet homo tamen vane conturbabitur li 1.ca.14 a
Posui ori meo custodiam dum consisteret peccator li.23 ca.1 C
Innuerunt stratus eius versasti in infirmitate eius li.23 ca.25 b
In die mandauit dñs misericordiam.presa.ca.4 et li.23 ca.28 a
Humiliasti nos i loco afflictõis li.4.c.20 b
Facte sunt mihi lachrime mee panes die et nocte li.5.ca.4 C
Sitiuit anima mea ad fontẽ vivum quando veniam et apparebo ante faciem domini li.8 ca.7.b et li.1.ca.9.B
Ingrediar in locum tabernaculi admirabilis vsq; ad domum dei li.8 ca.7 c
Vidi sunt gressus tui deus li.29 ca.7 b
Abyssus abyssum invocat in voce cataractarum tuarum li.27 ca.18 B

Propter te mortificamur tota die &c.libro 8 ca.7 b
Aut go erit similis vco inter filios dei lib. 18.ca.31.C
Humiliasti nos in loco afflictionis li.26 capitulo 27 a
Omnis gloria filie regum ab intus libro 19 ca.14
Pro patribus tuis nati sunt tibi filij: constitues eos principes super omnem terram li bro 26 ca.34 h
Intende pspere procede et regna.li.i.ca.2 b
In sole posuit tabernaculum suum libro 3 capitulo 21 a
Pro patribꝰ tuis nati sunt tibi filij constitues eos principes super terram libro 4 capitulo 35 b
Sagitte tue acute potentissime populi sub te cadunt in corde.in prologo
Omnis gloria filie regum ab intus libro 8 ca.38 C
Vacate et videte quoniam ego sum deus li.5.ca.6. b
Transferentur montes in cor maris libro 9 capitulo 2 C
Confitebitur tibi cum benefeceris ei lib. 8 ca.25.b et li.11.ca.19.b
Non dabit deo propiciationem suam nec pretium redemptionis anime sue li.12 capitulo 24 C
Cum viderit sapientes morientes simul insipiens et stultus,peribunt li.26 ca.15 b
Noctem illam tenebrosus turbo possideat libro 4 ca.2.b
Deus manifeste veniet deus noster et non silebit li.9.ca.26 D
Peccatori autẽ dixit deus quare tu enarras iustitias meas li.11.ca.9 C et libro 19 capitulo 5 c
Vocauit celos sursum et terram deorsum li.15.capitulo 15 b
Libera me de sanguinibus,deus li.3. capitulo 14 b
Ecce in iniquitatibus conceptus sum libro 4. ca.2.c.et li.11 ca.28 b,
Cor contritum et humiliatum deus non despicies li.9 ca.28 D
Dolor meus contra me est semper li. 9 capitulo 44 C et li.12.ca.11.B
Lauabis me et super nivem dealbabor li. 27 ca.17.c

Videbant iusti et timebant et super eum ridebunt et dicent:ecce homo q non posuit deum adiutorem suum li.6 ca.19.c
Dixit insipiens in corde suo non est deꝰ li. 15.ca.20 b et li.48 ca.1.b
Quoniam alieni insurrexerunt contra me et fortes quesierunt animam meam li.17 capitulo 18 b
Ecce elongani fugiens li.4 ca.35.D
Ipsi calcaneum meum obseruauerunt li.5 ca.38.per to.
Filij hominum dentes eorum arma et sagitta et lingua eorum gladius acutus libro 6 capitulo 14 b
Super eos cecidit ignis et non viderunt solem li.9.ca.46 C
Letabitur iustus cum viderit vindictã impiorum li.22.capitulo 11.a
Viri sanguinum et dolosi non dimidiabũt dies suos li.5 ca.28 C
Ostendisti populo tuo dura:potasti nos vino compunctõis li.19 ca 28 a
Sicut adipe et pinguedine repleatur anima mea li.8 ca.11 C
Bonus est misericordia tua super vita libro 8 ca.21. D
Adhesit anima mea post te li.1.ca.9 c
Exaudi deus orationem meam cum tribulor ab timore inimici eripe me li. 6 capitulo 20 D
Intenderunt arcum suum rem amarã &c. li.19.ca.18 D
Benedices,corone anni benignitatis libro 4 ca.22 C
Iniquitatem si conspexi in corde meo:nõ audiat deus li.22 capitulo 3 c
Benedicat nos deus deus noster benedicat nos deus li.29 capitulo 28.c
Anime tue habitabunt in ea libro 11.ca pitulo q.D
Et species domus dividere spolia li.11 capitulo 11.b
Iter facite ei qui ascendit super occasum li.19.capitulo 3.c
Pluviam voluntariam segregabis deus hereditati tue li.29.ca.20 D
Consolantem me quesiui et non inueni li. 17 capitulo q.b
Saluum me fac deus quoniam intrauerunt aque vsq; ad animam meam li. 19 capitulo 4 c

Lingua eorum gladius acutus libro 6 capitulo 14 b
Non me demergat tempestas aque neq; absorbeat me profundum li.26 ca.30 . b
Deus manifeste veniet deus noster et non silebit li.17 .ca.19.b
Deus necessitatibus meis eripe me domine li.20.ca.12.c
Suscipiant montes pacem populo tuo li. 9.capitulo q.c
Inimici eius terram lingent li.10.ca.12 a
Deleuisti eos dum allevarentur libro 32. ca.7.b
Mihi autem adherere deo bonum est lib. 4.ca.34.b
In laboribus hominum non sunt &c.libro 5.ca.15.D
Dei sunt pedes mei sunt li.6.ca.3.c
Ut iumentũ factus sum apud te et ego semper tecum li.1.ca.15.b
Posuerunt in celum os suum:et lingua eorum trãsiuit super terrã li.12.ca.24. b
Obscurentur oculi eorum ne videãt et dorsum eorũ semp incurua li.25.ca.23.a
Cum accepero tempus ego iusticias iudicabo li.1.ca.31.a
Calix in manu domini vini meri plenus &c mixto li.17.ca.14.B
Turbati sunt omnes insipientes corde dormierunt somnum suum li.18.ca.9.c
Misericors et miserator dominꝰ: patiẽs et multum misericors li.20.ca.25 b
Dormitauerunt qui ascenderũt equos li. 31.ca.18 B
Negauit consolari anima mea memor fui dei et delectatus sum li.7.ca.3.a et li.18.capitulo 17 D
Ethyopia prevenient manus eius deo li. 18 capitulo 34.a
Etenim sagitte tue pertransierunt libro 19. capitulo.15.c
Attendite popule meus legem meam &c. in prefatione ca.2
Erit tempus eorum in eternum lib.14.capitulo.7.a
Et memorat°est qꝝ caro sunt li.4.ca.9.b
Statuit aquas quasi in vre.libro . .capitulo.16.D
Tradidit in captiuitatem virtutes eorum et pulchritudines eorum in manus inimici li.8.ca.38.D

Ipse autem misericors & ppitius fiet pec
catis eorum li.9.ca.36 C
Cum occiderit eos tunc inquirent eum li.
11.ca.15.B
Conuerti sunt in aream perustum lib.27.
ca.16.G
77 Vox domini super aquas li.10.ca.4.C
Reddit vicinis nostris septupliū i sinu eorū
li.22. ca.14. A
81 Ego dixi dij estis et filij excelsi omnes. li.44
ca.17.B
82 Concupiscit & deficit aia mea i atria domi
ni lib.8.ca.19.A
Deus meus pone illos vt rotam & sicut sti
pulam ante faciem venti li.16. ca.xxx.a
83 Vetior est dies vna in atrijs super milia li.
2.ca.20 B & li.16.ca.24 A
Cōcupiscit & deficit anima mea in atria do
mini li.4 ca.38.B
Etenim passer querit sibi domū & turtur ni
dum li.19.ca.24 B
84 Erripuit aiam meaz de inferno inferiori li.
xvj.ca.vj.B
Letetur cor meum vt timeat nomen tuū li.
20.ca.4 a
87 Venient ad te curui filij eoz li.25 ca.i.C
In spiritu vehementi conteres naues tar
sis li.4 ca.21.fi.
In me transierunt ire tue: & terrores tui cō
turbauerūt me li.vij.ca.iij.B
Posuerūt me in abhominationē sibi tradi
tus sum li.xvij.ca.17 C
88 Factus est inter mortuos liber.li.30.ca.30.a
Misericordias tuas dñe in eternuz cātabo
li.4 ca.41.C
Tu terribilis es & quis resistet tibi ertūc ab
ira tua li.xi.ca.24.C
Tu humiliasti sicut vulneratū superbuz li.
17 ca.15 b
Quis in nubib⁹ equabit dño li.18.ca.29.fi.
Beatus populus q scit iubilationem li.24
ca.vi.A
Dñe quis similis tibi li.29.ca.4 B
89 Quis nouit potestatē ire tue li.5.ca.5.b
Mane sicut herba trāseat: mane floreat & pertranseat li.29.ca.18 A
90 In scapulis suis obūbrabit tibi libro xxxij.
ca.4. B
92 Mirabiles elationes maris mirabilis in al
tis dño li.9 ca.5.B
96 Montes sicut cera fluxerunt a facie domi
ni li.30 ca.34 C
Luna perfecta in eternū li.15.ca.15.A 97
Quis novit potestatē ire tue pre timore tuo 99
& iram tuam dinumerare li.10.ca.xi. b
Scitote qm dño ipse est de⁹ li.23.ca.5 A
Detrahentem occulte aduersus proximuz
suū hunc persequebar li.14.ca.25 A
Ambulans in via immaculata hic mihi mi 100
nistrabit li.16.ca.23 a
In matutinis interficiebam oēs peccatores
terre li.16.ca.27.B
Filij seruorum tuorum habitabūt ibi lib.8 101
ca.15.A
In seculum anni tui li.16 ca.21.A
Mutabis eos & mutabuntur tē. libro xvij.
ca.v.C
Omnia sicut vestimentum veterascent lib. 102
18.ca.xxiij.B
Confessionē & decorē induisti li.32 ca.5 D
Omnis caro fenū & gloria eius flos feni li.
7.ca.20.B & li.xi ca.27 a
Ipse enim scit figmentum nostrum li.iz. ca.
xiij.B
Memoria retinentib⁹ mandata eius vt fa
ciant ea li.15.ca.6.C
Memēto dñe q pulvis sumus homo sicut
fenū dies eius li.23 ca.28. C
Qui facit angelos suos spiritus & ministros 103
suos ignē vrentē li.xi.ca.3.b
Emitte spiritū tuum & creabuntur & renova
bis faciē terre li.29.ca.15.C
Montes excelsi cerui li.30.ca.29.A
Verbi qd mandauit in mille generationes 104
li.i.ca.i.A
Tange mōtes & fumigabūt li.18.ca.22.b
Posuisti tenebras & facta est nox pertransi
bāt in ipa oēs bestie silue li.27 ca.19.B
Eraudiui te in abscōdito tēpestatis: phauī
te ad aquas cōtradictiōis li.26 ca.10.C 105
Ascendūt vsq ad celos: & descēdūt vsq ad 106
abyssos li.9.ca.13. b
Effusa est contentio sup principes eoz: & se
durerunt eos in inuio & non in via li.19.ca.
xxij.B
Induantur sicut diployde cōfusione sua li.
ir.ca.xxxij.C 108
Excussus sum vt locusta li.31.ca.xxi.A
Dixit dñs dño meo sede a dextris meis li. 109
vij.ca.xli.a
De torrente in via bibet propterea exaltabit
caput li.14.ca.xxx.C

Magna opa dñi exquisita in oēs voluntā
110 tes eius li.vi.ca.xiij.A
Virtutē operū suarum annunciabit populo
suo li.18.ca.v.B
Initiū sapiētie timor dñi li.19.ca.7. a
111 In memoria eterna erit iustus li.xi ca.15. e
113 Benedixit oēs timentes dñm pusillos cum
maioribus li.4 ca.xiij. A
Mare vidit & fugit li.28 ca.20.B
114 Custodiens parvulos dñs li.17.ca.6.b
Dirupisti vincula mea tibi sacrificabo ho
115 stiā laudis li.4 ca.xli.B & li.ir. ca.xliij.C
Ego dixi in excessu mētis mee oīs homo mē
dax li.xxij.ca.15.D
Constituite diem solēnem in cōfrequenta
117 tionibus li.ir.ca.xi. a
Caligo sub pedib⁹ eius & ascendit sup che
rubin li.17.ca.13.C
Dñs mihi adiutor ē & ego videbo inimicos
meos li.25.ca.[illegible].C
Defecit in salutare tuo anima mea li.4 ca.
xxxix. B
Declinate a me maligni & scrutabor mādā
118 ta dei li.16.ca.ir. b
Narrauerunt mihi iniqui fabulationes li.
vij.ca.vi. C
Super seniores intelleri li.xi.ca.10. C
Portio mea dñe li.15.ca.16.C
Ne derelinquas me vsquaq lib. 10.cap.
xxij.C
Auferes spūm eoz & defi.li.xxiiij.ca.27.b
119 Heu mihi q incolatus meus prolongatus
est li. iiij.ca.54. C. & li.viij. ca.vij.B. item li.
xxiij.ca. xxi. c
120 Domine non est exaltatum cor meum li.iiij.
ca.xxxiiij.B
Venientes aūt venient cum exultatiōe por
tantes manipulos suos li.vij.ca.17.B. & li.
10.ca.xxij.A
135 Convertе dñe captiuitatem nostrā sicut tor
rens in austro li.27. ca.xi.b
Nisi dñs custodierit civitatem frustra vi
gilant qui custodiunt eam li.viij.ca.xxj. E &
126 li.xi ca.v. A
Vanum est vobis ante lucem surgere surgi
te postq̄ sederitis li.8.ca.36. b
Cum dederit dilectis suis somnū hec est he
reditas dñi. li.10.ca.xi. b
Surgite postq̄ sederitis li.30. ca.31.C
Fiant sicut fenum edificiorū qd priusq̄ evel
128 latur exaruit li.8.ca.28.a
Supra dorsum meum fabricaverūt pecca
tores li.13.ca.i. A
Dominе non est exaltatum cor meum libro
16.ca.15. B 130
Neq̄ ambulavi in magnis neq̄ in mirabili
bus super me li.28.ca.15.B
Sacerdotes tui induantur iusticia li.14 ca.
xx. B 131
Pauperes eius saturabo panibus li.xxij
ca.xxv. b
Et nox illuminatio mea in deliciis meis li. 138
16.ca.10. b
Nonne qui oderunt te domine oderam illi.
xxij.ca.xxxij.C
Imperfectū meū viderunt oculi tui lib.xxj.
ca.xlij. A
Sicut tenebre eius ita & lumē ei⁹ li.v.c.i. b
Non est occultatū os meū a te qd fecisti in
occulto li.v.ca.xxvij. b
Mirabilis facta est scīa tua ex me tē. li.
10.ca.xi. A
Mihi autem nimis honorati sunt amici tui
deus li.10.ca.xxx. b
In misericie non subsistent li.ij.ca.xvi. C
Obumbrasti super caput meum in die belli 139
li.vi. ca.xvij. C
Dir linguosas non dirigetur super terram
tē.li.vij.ca.xxv. A
Quām in seculū misericordia ei⁹ li.viij.ca.ir. a
Pone dñe custodiā ori meo & hostiū circū 140
stāne labijs meis li.vij.ca.xxvi. B
Portio mea in terra viventiū li.xij.ca.xi. c 141
In via hac qua ambulabam absconderūt
laqueum li.i.ca.xiij. B
In deficiendo in me spūm meū & cognovi
sti semitas meas li. vij.ca. iij. A
Educ de carcere animam meā ad confiten
dum nomini tuo li.8.ca.xvi. c 143
Anima mea sicut terra sine aqua tibi li.18.
ca.26.A. & li.xx.ca.ij. A
Qui liberasti david servū tuum de gladio
maligno li.xv.ca.29. A
Domine inclina celos tuos & descende li.
30.ca.xxj. B
In illa die peribūt omnes cogitationes eo 145
rum li.10.ca.xxiij.B & li.xij.ca.v.b item lib.
xxv.ca.iij. b
Producit in montibus fenum & herbā ser 146
vituti hominum li.xxix. ca.xxiij. b
Qui dat iumentis escam ipsorum: & pul
corvorum li.xxx.ca.xij.A

Mittet verbum suum t liquefaciet ea: flet pe spiritus eius t fluent aque lib.xxvij.ca. iii. B

Preceptum posuit t non preteribit li. xvi. ca.18. L

Laudate eum in potentatibus eius: laudate eum secundū multitudinē magnitudinis eius li.x.ca.10. B

Capi. libri Proverb.

Sapientia edificauit sibi domum. posuit ca.viij.

Filii mi si te lactauerint peccatores. li.iij.ca.xx. Zi

Opes q̄ differt affligit animā li.9.ca.xx. B

Ego in interitu vestro ridebo li.9.ca.20. L

Frustra iactat retpe ante oculos pennatorum li.46.ca.xij. b

Qui letant cū malefecerint t exultant in rebus pessimis li.6.ca.xi.b t li.20 ca.15. Zi

Dñs erit in latere tuo t custodiet pedē tuum ne capiaris li.31.ca.30. L

Quem diligit dñs castigat flagellat autem oēm filiū quē recipit li.vi.ca.16. Zi

Lōgaudo vicrū in ventera ei⁹ li.xij. ca.1. b

Ne vicas amico tuo vade t reuertere t crastino dabo tibi li.xxi.ca.xij. B

O custodia seruā cor tuū qm̄ ex ipo vita procedit li.i.ca.36. L. t li.xix.ca.17. Zi

Iniquitates sue capiūt impiū: t funes peccatoꝝ suoꝝ cōstringēt li.xx.ca.xx. Zi

Stratum cū legitur quasi bos li.i.ca.16. Zi

Qui vomitat aquā caput est insipiēti li. v. ca.12. b

Ego sapiētia habito in cōsilio li.i.ca.9. Zi

Mangd sapientia clamitat t prudētia dat vocē suam li.25. ca.46. L

Noli arguere derisorem ne oderit te li.viij. ca.17. L

Doce iustum t festinabit accipere li.9.cap. iij. B

Aque furtiue dulciores sunt t panis absconditus suauior li.16.ca.23.b

Sapientia edificauit sibi domū excidit columnas septē li.17.ca.14. L

In multiloquio peccatū non deerit. lib.vij. ca.25. Zi. t li.40.ca.2. L

Panes occultos libenter edite lib. xxiij. ca. xxvi. Zi

Prebolatio impiorū fugor li.v.ca.xi. B

Tempus loquendi t tempus tacendi li.vij ca.26. B

Qui stultus est seruiet sapienti. lib.20.10.ca. 2. B

Manus in manu non erit innocens malus li.25.ca.3. L

Circulus aureus in naribꝰ suis mulier pulchra t fatua li.30.ca.2. L

Non contristabit iustum quicqd ei acciderit li.6.ca.8.ii. t li.x.ca.22. B

Cogitationes iustorū iudicia li.19. ca.18. Zi t li.25.ca.6. L

Cor quod nouerit amaritudinē anime sue in gaudio eius non miscebitur extraneꝰ li. vi.ca.viij. Zi

Vita carnium sanitas cordi: putredo ossium inuidia li.v.ca.34. Zi

Est via que videtur homini recta: nouissima autem eius ducunt ad mortem lib.20.v. ca.iiij. Zi

Timor qppe dñi inesse fortitudīs fiducia dicitur li.v.ca.13. b

Corona sapientium diuitie eorum lib. 24. ca.iij. L

In ore stulti virga superbie li.24.ca.22. c

Anima iusti sedes sapientie li.29.ca.iii. b

Oculi hominū contemplantur malos lib.2. ca.iij. b

Qui iustificat impiū t qui condēnat iustū vterq; abhominabitur li.18.ca.iij. a

Stultus si tacuerit sapiens putabitur li.xi. ca.15. b

Oculi stultorum in finibus terre lib. 17.ca. iij. Zi

In igne pbabitur aurum t argentū: homines vero receptibiles in camino humiliationis li.18.ca.14. b

Ira viri iusticiam dei non operatur lib.v. ca.31. Zi

Impius cum venerit in pfundum peccatorum contemnit li.8.ca.10. b

Aqua pfunda et ore viri li.17.ca.12. a

Peccator cum venerit in pfundum malorum contēnit li.26.ca.32. L

Justus in principio accusator est sui li.viij. ca.15. L

Justus quasi leo pfidens absq; terrore erit li.10. ca.22. D

Aqua pfunda et ore viri li.xi.ca.vi. b

Aque furtiue dulciores sunt: t panis absconditus suauior li.v.ca.18. b

Abscondit piger manum suā ab ascella li. 22.ca.10. a

Sicut ignoras que sit via spiritus t qua ratione cōpingant ossa li.27.ca.2. b

Lucerna dñi spiraculum hois qui inuestigat omnia secreta ventris li.8.ca.2. Zi t li.12. ca.28. b

Rex qui sedet in solio iudicij dissipat oē malū intuitu suo li.19.ca.iij. a

Luor mulieris asperget mala: t plege i sectionibus ventris li.23.ca.v. L

Quis hominū intelligere poterit viam suā li.31.ca.23. L

Thesaurus desiderabilis regescit in ore sapientis li.4.ca.25. b

Non est sapientia non est prudentia nō est cōsilium cōtra dñm li.6.ca.15. Zi

Vir qui erraverit a via doctrine tc. li.xvij. ca.xi. Zi

Aque furtiue dulciores sunt: t panis absconditus suauior li. 9.ca.iij. L

Adolescens iuxta viam suā etiā cū senuerit non recedet ab ea li. 5.ca.iij. b

Ne transgrediaris terminos antiquos quos posuerūt patres tui li.16.ca.21. L

Noli esse in conuiuijs potatorū neq; comedas cū eis li.14.ca.25. c

Usq;quo piger dormis li.8.ca.10. Zi

Prepara foris opus tuū t diligenter exerce agrum tuū tc. li.10.ca.16. b

Per agrum hois pigri transiui t per vineā viri stulti li.20.ca.23. b

Sicut vrbs patens absq; murorū ambitu: ita vir qui non potest in loquendo cohibere spiritum lib.20.vij.ca.27. b t lib.20.10.ca. 2. B.

Sic qui mel multum comedit non est ei bonum li.14.ca.14. Zi t li.20.ca.8. c

Mel inuenisti comede q̄ sufficit. tibi lib.16 ca.iij. c

Noli esse assiduus cum homine iracūdo ne discas semitas eius t sumas scandalum li. v.ca.xi. a

Qui imponit stulto silentium iras mitigat li.vij.ca.24. D

Quomodo resplēdent in aquis vultus prospicientium: sic corda hominum manifesta sunt prudentib⁹ li.15.ca.26. c

Sicut pbatur aurum in conflatorio et argentum li. 22.ca.11. E

Quemodo probatur in conflatorio argentum li.26.ca.30. L

Qui auertit aurem suam ne audiat legem oratio eius erit execrabilis li.v ca.30.b t li. 10.ca.7. a

Justus quasi leo cōfidens absq; terrore erit li.6. ca.viij. c

Qui abscondit scelera sua non dirigetur li. vij.ca.xv. c

Beatus homo qui semper est pauidus libz xvi.ca.20. Zi

Decilio manibus nitet: t moratur in edib⁹ regum li.vi.ca.iij. E

Generatio cuius erecti sunt oculi t palpebre eius in altum surrecte li.xi.ca.ii. c

Oculum qui subsannat patrem t qui despicit partum matris sue tc. libz.xxiij. capxvij. L

Qui fortiter premit vbera ad eliciendū lac exprimit butyrum li.24. ca.1. c

Lege locusta nō habet li.31.ca.20.b

Robulus in portis vir eius cum sederit cum senatoribus terre li.vi.ca.iij. Zi t li.10.ca. 30. Zi

Date ei de fructu manuū suarum: t laudēt eum in portis opera eius li.6.ca.4. b.

Ridebit in die nouissimo li.5. ca.27. L

Aperi os tuū muto li.5.ca.27. L

Syndone sccat t vēdidit li.15.ca.27. L

Capi. libri Ecclesia.

Generatio preterit t generatio aduenit: terra vero in eternum permanet li.9.ca.42. b

Qui apponit scientiam apponit dolorē tc. li.18.ca.16. b

Aqua sapientie salutaris potabit eum lib. 19.ca.iij. L

Moritur doctus similiter t indoctus li.ix. ca.9. D

Oculi sapientis in capite eius libz.xvij. ca.iij. Zi

Multas curas sequuntur somnia li.v: ca. xviij. Zi

Melius est comedere t bibere libz.iij. cap.i. Zi

Ira in sinu stulti requiescit li.v.ca.xi. Zi

Melius est ira risu: quia per tristitiam vultus corrigitur delinquentis libz.v. capi. xxxij. Zi

Mitter verbum suum ⁊ liquefaciet eos: flabit spiritus eius ⁊ fluent aque. lib. xxvij. ca. iij. B

Preceptum posuit ⁊ non peribit. ii. xvi. ca. xij. C

Laudare eum in peccantibus eius: laudanda est cum secundū multitudinē magnudinis eius ii. xl. ca. xl. B

Capi. libri Proverb.

Sapientia edificauit sibi domum. prouerbia. ca. xiij.

Filii mi ⁊ ce lacrauerint peccatores. ii. xiij. ca. xxi. B

Opes q̄ differt affligit animam ii. 9. ca. xx. B

Ego in terra vestra videbo ii. 9. ca. xx. C

Frustra auctaf retpe ante oculos penatorum ii. xlv. ca. xij. b

Qui letant cū malefecerint ⁊ exultant i rebus pessimis ii. 6. ca. xi. b ⁊ ii. xx ca. xv. B

Dño erit in latere tuo ⁊ custodiet pedē tuum ne capiaris ii. xi. ca. xx. C

Quem diligit dñs castigat flagellat autem omē filiū quē recipit ii. vi. ca. xvi. B

Lōgitudo dierū in dextera ei⁹ ii. xij. ca. i. b

Ne dicas amico tuo vade ⁊ reuertere ⁊ cras dabo tibi ii. xxi. ca. xij. B

Qui custodit vias suas custodit aiam suam qui autē despicit illas p cedit ii. i. ca. xx. C. ⁊ ii. xix. ca. xvi. B

Iniquitates sue capiūt impiū: ⁊ funes peccatoꝝ suoꝝ cōstringēt ii. xx. ca. xx. B

Statimq̄ cū segtur quasi bos ii. i. ca. xvi. B

Qui dimittit aquā caput est largiorū ii. v. ca. xii. b

Ego sapiētia habito in cōsilio ii. i. ca. ix. B

Mungd sapientia clamitat ⁊ prudēcia dat voce suam ii. xv. ca. xvi. C

Noli arguere derisorem ne oderit te ii. viij. ca. xvi. C

Doce iustum ⁊ festinabit accipere ii. 9. cap. iij. B

Aque furtiue dulciores sunt ⁊ panis absconditus suauior ii. xvi. ca. xxiij. b

Sapientia edificauit sibi domū excidit columnas septē ii. xvi. ca. iiij. C

In multiloquio peccatū non deerit. ii. vij. ca. xxv. B. ⁊ ii. xl. ca. x. C

Panes occultos libenter edite ii. xxiij. ca. xxvi. B

Preibolatio impiorū fugor ii. v. ca. xi. B

Tempus loquendi ⁊ tempus tacendi ii. vij ca. xx. B

Qui stultus est seruiet sapienti ii. xx. ca. x. B

Mamo in manu non erit innocens malus ii. xv. ca. v. C

Circulus aureus in naribꝰ suis mulier pulchra ⁊ fatua ii. xx. ca. xi. C

Non contristabit iustum quicqd ei acciderit ii. vi. ca. viij. B

Cogitationes multorū indicia ii. ix. ca. xx. B ⁊ ii. xv. ca. vi. C

Cor quod noverit amaritudinē anime suc in gaudio eius non miscebitur extraneꝰ ii. vi. ca. viij. B

Vita carnium sanitas cordi: putredo ossium ii. v. ca. xiv. B

Est via que videtur homini recta: nouissima autem eius ducunt ad mortem ii. xx. ca. iij. B

Timor ppe dñi inesse fortitudo fiducia dicitur ii. v. ca. xiv. b

Corona sapientium diuitie eorum ii. xx. ca. iij. C

In ore stulti virga superbie ii. xx. ca. xx. C

Anima iusti sedes sapientie ii. xix. ca. iij. b

Oculi hominis contemplantur malos ii. xx. ca. iij. b

Qui iustificat impiū ⁊ qui condēnat iustū vterq̄ abhominabitur ii. xx. ca. iij. a

Stultus si tacuerit sapiens putabitur ii. xx. ca. v. b

Oculi stultorum in finibus terre ii. xv. ca. iiij. B

In igne ꝓbatur aurum ⁊ argentū: homines vero receptibiles in camino humiliationis ii. xx. ca. xx. b

Ira viri iusticiam dei non operatur ii. v. ca. xi. B

Impius cum venerit in pfundum peccatorum contemnit ii. x. ca. x. b

Aqua pfunda cor viri ii. xv. ca. xx. a

Peccator cum venerit in pfundum malorum contēnit ii. xx. ca. xx. C

Justus in principio accusator est sui ii. viij. ca. v. C

Justus quasi leo pfidens absq̄ terrore erit ii. x. ca. xx. D

Aqua pfunda cor viri ii. xx. ca. vi. b

Aque furtiue dulciores sunt: ⁊ panis absconditus suauior ii. v. ca. xv. b

Abscondit piger manum suā ab escula ii. xx. ca. x. a

Sicut ignorās que sit via spiritus ⁊ qua ratione cōpingant ossa ii. xx. ca. x. b

Lucerna oculi spiraculum bone qui scrutatur omnia secreta ventris ii. x. ca. x. B ⁊ ii. xx. ca. xx. b

Rex qui sedet in solio iudicij dissipat oē malū intuitu suo ii. 9. ca. xiij. a

Luor malicie asperget mala: ⁊ plage i secretionibus ventris ii. xx. ca. x. C

Quis hominū intelligere potest viam suā ii. xx. ca. xx. C

Thesaurus desiderabilis requiescit in ore sapientis ii. 4. ca. v. b

Non est sapientia non est prudentia nō est cōsilium cōtra dñm ii. 6. ca. xv. B

Vir qui errauerit a via doctrine ꝛc. ii. xvij. ca. xi. B

Aque furtiue dulciores sunt: ⁊ panis absconditus suauior ii. 9. ca. xiij. C

Adolescens iuxta viam suā etiā cū senuerit non recedet ab ea ii. v. ca. xiij. b

Ne transgrediaris terminos antiquos quos posuerūt patres tui ii. xv. ca. xx. C

Noli esse in conuiuijs potatorū neq̄ comedās cū eis ii. xx. ca. xx. C

Usq̄quo piger dormis ii. 8. ca. xo. B

Prepara foris opus tuū ⁊ diligenter exerce agrum tuū ꝛc. ii. xo. ca. xv. b

Per agrum hoīs pigri transiui ⁊ per vineā viri stulti ii. xo. ca. xx. b

Sicut vrbs patens absq̄ murorū ambitu: ita vir qui non potest in loquendo cohibere spiritum ii. xo. vij. ca. xx. b ⁊ ii. xo. xo. ca. x. B.

Sic qui mel multum comedit non est ei bonum ii. xx. ca. xx. B ⁊ ii. xo. ca. x. C

Mel inuenisti comede q̄ sufficit tibi ii. xv ca. xiij. C

Noli esse assiduus cum homine iracūdo ne discas semitas eius ⁊ sumas scandalum ii. v. ca. xi. a

Qui imponit stulto silentium ire mitigat ii. vij. ca. xx. D

Quomodo respiciēt in aquis vultus prospicientium: sic corda hominum manifesta sunt prudentib⁹ ii. xx. ca. xx. C

Sicut ꝓbatur aurum in conflatorio et argentum ii. xx. ca. xi. E

Quemodo probatur in conflatorio argentum ii. xv. ca. xx. a

Qui aucrit aurem suam ne audiat legem oratio eius erit execrabilis ii. v ca. xo. b ⁊ ii. xo. ca. x. a

Justus quasi leo cōfidens absq̄ terrore erit ii. x. ca. xiij. C

Qui abscondit scelera sua non dirigetur ii. v. ij. ca. xv. C

Beatus homo qui semper est pauidus ii. xvi. ca. xo. B

Stellio manibus nitet: ⁊ morat in edib⁹ regum ii. vi. ca. xij. E

Generatio cuius oculi sunt oculi ⁊ palpebre eius in altum surrecte ii. x. ca. xi. C

Oculum qui subsannat patrem ⁊ qui despicit partum matris sue ꝛc. ii. xo. xvij. cap. xvij. C

Qui fortiter premit vbera ad eliciendū lac exprimit butyrum ii. xx. ca. i. C

Legē loquēte nō habet ii. xx. ca. xo. b

Robur in portis vir eius cum sederit cum senatoribus terre ii. vi. ca. xij. B ⁊ ii. xo. ca. xo. B

Date ei de fructu manuū suarum: ⁊ laudēt eum in portis opera eius ii. x. ca. x. b.

Ridebit in die nouissimo ii. 8. ca. xo. C

Aperies tuū manū ii. 5. ca. xx. C

Syndone sicut ⁊ vēdidit ii. xv. ca. xx. C

Capi. libri Eccles.

Generatio preterit ⁊ generatio adue nit: terra vero in eternum permanet ii. 9. ca. xx. b

Qui apponit scientiam apponit dolorē ꝛc. ii. xv. ca. xvi. b

Aqua sapientie salutaris potabit eum ii. xo. ca. xiij. C

Moritur doctus similiter ⁊ indoctus ii. xx. ca. 9. D

Oculi sapientis in capite eius ii. xvij. ca. xiij. B

Multas curas sequuntur somnia ii. 5: ca. xvij. B

Melius est comedere ⁊ bibere ii. xo. xiij. cap. x. B

Ira in sinu stulti requiescit ii. v. ca. xi. B

Melius est ira risu: quia p̄ tristiciam vultus corrigitur delinquentis ii. xo. v. capitulo xxiij. B

Considera opera dei q̄ nemo possit corrige re quem ille despexerit li.13.ca.5 b
Cunctis sermonibus que dicuntur ne acco modes cor tuum li.21 ca.22.a
Cuncta compendii in sapientia ⁊ dixi: Sapi ens efficiar ⁊ ipsa longius recessit a me lib. 22.ca.1.b
Dum simpl̄ q̄ sibi sunt securi ac si iustorum opera haberent li.6.ca.12 B ⁊ li.24 capitu lo 25 b
Qui in uno offenderit multa bona p̄det li bro.1.ca.2.b
Et oleum de capite tuo non deficiet li.2.ca pitulo 38 C
Quodcūq̄ potest manus tua facere istan ter operare li.8 ca.12. E
Omni tempore sint vestimenta tua candi da li.9.ca.29.a
Si spiritus potestatem habentis ascende rit super te locum tuum ne dimiseris li.3.ca pitulo 17.b
Ut curatio faciet cessare petā maria.ibidē
Ue tibi terra cuius rex puer est li. 16 capi tulo 17. b
Si multis annis vixerit homo ⁊ his omni bus letatus fuerit meminisse debet tenebro si temporis ⁊ dierum multorū li.7.ca.12. b.
Omnia lignum in quocūq̄ loco ceciderit si ue ad austrum sive ad aquilonem li.8.ca.9 b
Qui observat ventum non seminat li. 27. ca.5.C
Errare iuuenis in adolescentia tua lib. 4. capitulo.1.a
Florebit amigdalus ipinguabitur locusta li.31.ca.30.a

Cantica canticorum

Osculetur me osculo oris sui li.14 ca pi.12 B ⁊ li.27 ca.13.fi.
Nisi cognoueris te o pulchra inter mulieres abi post gregem li.46 ca.22.⁊ li.30 ca.15 b
Adolescentule dilexerunt te li.19.ca. 9 C
Indica mihi ubi pascas ubi cubas in me ridie li.30 ca.34.C
En ipse stat post parietem nostrum lib.18. ca.31.B
Surge propera amica mea li.27.c.18.b
Que est ista que ascendit per desertum li. 1.ca.39.B
In lectulo meo quesiui quez dilexit anima mea.quesiui⁊ non inueni illam li.5.cap.3.
B ⁊ li.27 ca.1.D
Columbe ⁊ candidate ego sum li.6.ca.17. b
Ecce lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt ex fortissimis israel li.7.ca.9.a et li.19.ca.28.fi.
Mel ⁊ lac sub lingua tua li.15 .ca.5.b
Inuenerunt me vigiles qui custodiunt ciui tatem li.27.ca.32.b
Sicut vita cocclea labia tua li.2.c.38.b
Surge aquilo ⁊ veni auster perfla ortū me um li.9.ca.9.a
Quam pulchra es amica mea q̄m pulchra es li.9.ca.9.C
Dentes tui sicut greges tonsarum q̄ ascen derunt de lauacro li.21.ca.18.B
Duo vbera tua sicut duo hinuli capree ge melli li.24.ca.1.B
Dilecta mea liquefacta est ut dilectus locut⁹ ē li.4.ca.39.C
Ego dormio ⁊ cor meū vigilat li.5.ca.21.a
Que est ista que pgredit quasi aurora li.4 ca.15 B ⁊ li.18.ca.17.b
Que est ista que ascendit dealbata libro 18 ca. 35.C
Mane surgamus ad vineas videamus si floruit vinea nostra li.12.ca.26. C
Nasus tuus sicut turris q̄ est in libano re. li.31.ca.30.F
Que est ista que ascendit de deserto deli tijs affluens li.16.ca.1.B
Fuge dilecte mi fuge re.li.17.ca.14.a
Soror nostra parvula est ⁊ vbera non ha bet li.19.ca.9.C
Pone me vt signaculum super cor tuum li. 29.ca.2.J

Capitula libri Sapie

Quod mentitur occidit animam li.18.ca.2.B
Spiritus domini replevit orbē ter rārum libro.ij.ca.12.B
In malignam animam non introibit spiri tus sapientie li.15.ca.3.E
Labia dolosa in corde ⁊ corde loquti sunt mala libro 15.ca.5.B
Invidia diaboli mors intrauit in orbem terrarum li.5.ca.34.B
Visi sunt oculis insipientium mori:et esti mata est afflictio exitus illorum libro.12.ca pitulo.3.C

Ne seruient ei humero vno.li.xxi.cā.xv.B
Deus tēptauit illos ⁊ inuenit illos dignos se li.xviij.ca.xxviij. B
Tanq̄ aurum in fornace probauit illos et quasi holocausti hostiam accepit illos. lib. xviij ca.xxviij. B
Et pugnabit pro eo orbis terrarum contra insensatos li vi.ca.v.B
Errauimus a vis veritatis: ⁊ lumen iusticie non illuxit nobis.li.viij.ca.xxiij.B
Judicium durissimum his qui p̄sunt fiet. li.vij.ca.vj. D.
Potentes potenter tormenta patient.lib. ix.ca.xlvij.B
Quodcūq̄ potest opare manus tua instā ter operare.li.ix. ca.1.B
Properandum ⁊ cito apparebit. q̄m indicium durissimum his q̄ presunt fiet.li b.xviij.ca. xxx.B.
In vijs ostendit se illis hilariter:⁊ oī pru dentia occurrit illis.li.xxvi.ca.viij.B
Laudor eni ē iocis retenre.li.v.ca.xxv.C
Corp⁹ q̄s corrūpitur aggrauat aiam ⁊ de primit terrena habitatio sensum multa cogi tantē.li.vij.ca.xl. B.⁊ li. viij.ca.xvij.B
Dissimulans petā hominz ppter penitētiam li.viij.ca.ix. C
Tu aūt dñe cum tranquillitate iudicas lib. v.ca.xxx. C.⁊ li.xix.ca.xviij.B
Paratum panem de celo p̄stitisti illis sine labore li.vi.ca.vij.C
Per magnitudinem eni creature ⁊ spēm potest intelligibiliter creator videri li.xxvi. c.viij.B

Capi.li.Ecclesiastici.

Qui addit sciam addit ⁊ disciplinam q̄ li.i.ca.xxvi.B.
De peccatori terrā ingredienti duabus vijs li.i.ca.xxvij.B
Concupisti sapiam serua mādata ⁊ dns p̄bebit illā tibi li.iij.ca.xxxv.C
Timenti dñm bene erit i extremis lib. vij. ca.xl. C.⁊ li.x.ca.xxi. B
Ad locū de quo exeunt flumina reuertunt li.xxx.ca.iij.b
De his q̄ perdiderunt sustinentiā.lib.i.ca. xl.B.⁊ li.vij.ca.xx. B
Fili accedens ad seruitutē dei re.li.iij.ca. xxij.B.⁊ li.xxiij.ca.xj.C
Melior te nō quesierit:⁊ fortior te ne sera tatus fueris.li.16.ca.3. C
Sicut glacies i sereno sic resolventur peccā tua libro 27 ca.24.B
Est p̄fusio adducēs gloriā li.iij.ca. xxi.B
Qui deū timet nihil negligit li.i.ca.ij.b
Ne dicas peccavi ⁊ qd accidit mihi triste li.xxv.ca.ij.C
In oib⁹ operib⁹ tuis memorare novissima tua ⁊ in eternū nō peccabis li.9. ca. xiij. B ⁊ li.xij.ca.xv.B.
Ne iteres verbū in oratione tua li.x.ca. 17.b.
Initiū oīs peccati superbia lib.xiij.ca.8.B ⁊ li. xv.ca.x.B.item li.xxij.ca.xij.B
In die bonoz ne immemor sis malorz libro 3 capitulo 7 B ⁊ libro 13 capitulo 20 C
Nō agnoscit in bonis amicos ⁊ nō abscon ditur in malis inimicis libro 7 ca.xi C
Verba sapientū quasi stimuli ⁊ sicut claui in altū defixi li.24 ca.12 C
Qui sibi nequā est cui bonus: li.19.ca. 20.B
Oī vato nō deo tristiciā ꝓbi mali libro 21 ca.13 C
Qui modica spernit paulatī decidit libro x ca.14 B
Sapiēs hereditabit vsq̄ ad tps li.7.c.26.B
Indisciplinatis obviat mors li.42.c.25.b
Sapia absconsa ⁊ thesaurus invisus q̄ vili tas i vtrisq̄ li.22.ca.4 B
Peccasti nō adijcias li.4 ca.23 B
De stercore boum lapidatus est piger lib. 15 ca.3 B
Sicut celi circuiui sola li.2.ca.12 B
Melior est iniquus viri q̄ bñfaciens mulier li.xl ca.26.B
A filijs tuis cave ⁊ a domesticis tuis arce de li.3 ca.5 B
Multos errare fecerunt somnia ⁊ illusiones vane li.18 ca.8 B
Sapiam scribe i tpe otij li.18.ca.28.fi
Grave iugū sup filios adā li.xl ca.17.C et li.8 ca.22.B

Capitula Esaie.

Cognovit bos possessorem suū ⁊ asinus presepe dñi li.i.ca.16 B
Manus nostre sanguine plene sunt li.9 ca.28 C
Quiescite agere pverse discite bñfacere li. 9 ca.30 B
Eripite iniuriam accipientem:iudicate pu pillo li.xi ca.14 C

Quiescite ab homine cuius spūs est in nari
bus eius li.ij ca.ij D
Ingredere in petrā absconde fossā hu
mo a facie timoris tē.li.ij.ca.xij.b
Et peccatū suum sicut sodoma predicauē
runt li.4 ca.iij.a
Dominus ad iudicium veniet cū senato
ribus populi sui li.x ca.xxx b
Beati qui seminatis sup oēs aquas li.xix.c.4 C
Beatus qui non speculā tē.li.xx.ca.xv a
Palpantem sicut est cecus i obscuris co
gnoscere li.x.ca.xj a
Propterea captiuus duct⁹ est populus me
us li.v.ij ca.xv C
Iustus perit i nemo est q recogiter in cor
de suo li.v ca.xvij D
Ve q potentes estis ad potādū vinū i vi
ri fortes ad miscendā ebrietatē li.vij.c.xix a
Edifica sacra ē pulueo meo i cornu filio olei
li.xix ca.xxj a
Dilatauit infernus animā suā i aperuit os
suū absq; vllo termino li.xv ca.xij a
Tace mihi quia tacui li.xij ca.vij D i li.vij ca.
xv.D
Anno quo mortuus est rex ozias tē.lib.xij.
ca.xxv a
Qui timet dñm speret in eo. li.xl ca.ix C
Cum sagittis i arcu egrediuntur illuc lib.
xix ca.xxxvij c
Ecce ego i pueri mei quos dedit mihi dē⁹
li.xix ca.xi c
Verbū misit dñs in Jacob li.xij ca.xxx b
Sedentibus in tenebris i umbra mortis li
bro 4 ca.xxx a
Deus fortis pater futuri seculi princeps pa
cis libro 9 ca.xx a
Aestimentum mirrhe sanguine erit in cō
bustionem li.9 ca.xix.b
Populus q sedebat in tenebris vidit lu
cem magnam li.xix ca.xx a
Jugum enim oneris eius i virgam humē
ri eius i sceptrum exactoris eius exclupera
sti tē.lib.xxx ca.xx D
Si fuerit numerus filiorū israel quasi are
na maris li.4 ca.x C i li.9 ca.4 a
Cōpatrescit ingā a facie eius li.xix.c.xij a
Et repleant eā spūs timoris dñi li.i.ca. xi a
Delectabitur infans ab vbere super fora
men aspidis li.xvij ca.xviij.c
Magni consilij angelus li.xx4 ca.i.b
Ecce dies veniet crudelis i indignatione
plenus li.xxx ca.xxvj a
Sedebo in monte testamenti in lat'eribus
aquilonis similis ero altissimo li.xvij ca.xi c
Tic terre cymbalo alarū que est trāsfluuiā
na ethiopie li.ca.xvij a
Due alpidum ruperunt i telas aranee te
xuerunt li.xv ca.vij c
Custos custos quid de nocte custos quid de no
cte li.vi ca.xij c
Venit mane i nox li.xvi ca.xvij b
Qui habitatis in terra austri cum panib⁹
occurrite fugienti li.xx ca.xxv b
Erubesce sydon ait marc. In prefa.ca.x
Celum i terram ego impleo libro 2 capitu
lo xx a
Intra in cubiculum tuum li.4 ca.xvj b
Tollatur impius ne videat gloriam dei li
bro 6 ca.xxvj a
Mortui non viuent gigantes non resur
gent li.xvij ca.xx a
Ponatur in ea muros i antemurale lib.
xx ca.xxx a
Super leuiathan serpentem vecté.li.4 ca.
xx D i li.xvij ca.xviij b
Et tantūmodo sola veratio intellectum da
bit auditui li.vij ca.xxx D i li.xx ca.xxv a
Obsecro vñe memento queso quō ambu
lauerim coram te i veritate li.xxx ca.xvj b
Sola veratio intellectum dabit auditui li
bro xx ca.xxv a
Cultus iusticie silentium tē.li.vij ca.xxx a et
li.x ca.xj.b
Super spinam populi mei spine i vepres
ascendet li.xvij ca.xj b
Qui obdurat aures suas ne audiat sangui
nem li.xxx ca.xxv a
Disciplina pacis nostre super eum:i liuore
eius sanati sumus li.9 ca.xx b
Beatus qui excutit manus suas ab omni
munere li.9 ca.xxx b
Locus fluuiorum riui latissimi li.xx capi
xx b
Beati qui seminatis super omnes aquas
li.xx.ca.vij b
Erit cubile draconum i pascua struthionū
li.vij ca.xxv c
Mala bestia non transibit per eam libro
6 ca.xxv a
In cubilibus in quibus prius dracones ha
bitabant oriatur virot i vuci i calami tē.
li.xix ca.xix E

Et hoc quod saluatum fuerit de domo iu
da i quod reliquum est mittet radicem de
orsum li.x ca.xxvj c
Mittet radicem deorsum i faciet fructum
sursum li.xx ca.xxvj a
Impegimus meridie quasi in tenebris in
caliginosis quasi mortui li.6 ca.xix b
Celum metitur palmo li.xj ca.xx a
Omnis caro fenum li.vij ca.xl a i li.x ca
pitulo xxx a
Ecce occupauerunt animam meam i irrue
runt i me fortes li.vij ca.xx a
Quis cognouit sensum domini aut'qs con
siliarius eius fuit li.xx4 ca.xxx b
Qui confidunt in domino mutabunt for
titudinem tē.li.xix ca.xxvj.b. i li.xxx4 capitu
lo xx a
Omnes gentes velut nihilum i inane re
putate sunt li.xvij ca.xx c
Qui confidunt in domino mutabunt fortī
tudinem li.xviij ca.xvij a
Tacui semper filui patiens fui sicut partu
riens loquar li.9 cap.xvij a i lib.x capitulo
xl.b
Reduc me in memoriam vt iudicemur si
mul tē.li.xxv ca.vj c
Glorificabunt me bestie agri dracones et
strutiones li.xxx ca.vj c
Ponā iaspidem propugnacula tua:i por
tas tuas in lapides sculptos li.x capitulo
xxxvj c
Ego dominus i non est alter formans lu
cem li.xl ca.vj b
Redite prenaricatores ad cor li.xix ca.x. C
i li.xxvj ca.xxix b
Sedeo regina i vidua nō sum li.xl ca.xxx.b
Descende sede in pulnere virgo filia baby
lon li.vj ca.xix D i li.xx4 ca.xx.b
Denuda turpitudinem tuam discooperi
humerum reuela crura trāsi flumina li.vj.
ca.xx a
Omnibus his vestieris velut ornamento
li.xl ca.xix D i li.xxx ca.xx4 b. Item libro xxx.
ca.xj.J
Et si illa oblita fuerit ego tamen non obli
iscar tui li.xxx.ca.xl a
Qui dixerunt anime tue incurua vt tran
seamus li.xx.ca.xviij b
Posuisti profundum maris viam libro xx
capitulo.x b
Ponet desertum eius quasi delicia tē.lib.
xxx ca.xxx.c
Dolorē nostrū ipse portauit li.i. capitulo
xx.b
Sicut agnus coram tondente se ita obmu
tuit li.xl.ca.xxx.a
Generationē eius quis enarrabit li.xviij.ca
pitulo xxxv.D.
Ecce ego sternam per ordinem lapides tu
os li.vj.ca.xxx.b
Dilata locum tentorij tui i pelles taberna
culorum tē li.xxix.ca.xx.a
Omnes sitientes venite ad aquas li.i. ca
pitulo.xl.a
Pro salunecula ascendit abies: pro vrtica
crescit mirtus li.xviij.ca.xl.c.
Ecce ego sternam per ordinem lapides tu
os i fundabo te in saphyris tē.libro xviij ca
pitulo xx. a
Sitientes venite ad aquas libro xx. capi
tulo.x.b
Quare appenditis argentum: i non in pa
nibus li.xx.ca.xv.c
Querite dominum dum inueniri potest li.
x.ca.lv.b
Justus perit et nemo est qui cogitet libro
v.ca.xiv.b
Abiit vagus in viam cordis sui:viam eius
vidi i dimisi eum tē.li.xix.ca.x.b
Canes muti non valentes latrare li.xx.ca
pi.x.b
Sustollam te super altitudines terre tē. li.
xx.ca.xxxiv.c
Ponam te in superbiam seculorum lib. ix.
ca.viij.c
Qui sunt hi qui vt nubes volant li.xl.capi
tulo ixta. i li.xxx.ca.vj.a
Quasi sponso posuit mihi mitram. Prefa.
capi.xl
In terra sua duplicia possidebunt. prefa.
capi.xl
Spūs domini sup me eo quod vnxerit me
li.x.ca.x.b
Omnes nos cecidimus quasi folium i ini
quitates nostre quasi ventus libro x.capi
tulo.v.c
Cecidimus quasi folium vniuersi i iniqui
tates nostre quasi ventus abstulerunt nos
li.xl.ca.xxx.a.
Mittam eis qui salnati fuerint ad gentes
in mari in affricam in libiam tenentes sa
gittam tē.li.x.ca.xj.b

Oleum michi fedeo ℓ li.2 ca.12 Z
Mel quem reppedam nisi super humil? ℓ ge
tum li.1 ca.14 C
Tollatur impius ne videat gloziam dei li.4
ca.13 B
Super quem requiescet spūs meus nisi super
humil ℓ quietū ℓ trementem sermones me
os li.5 ca.11 B
Sermo eoz nō moretur li.9 ca.48.b

La.Hieremie

1 Lec ꝓhibui te hodie sag gētes ℓ re
e gna ve euellas ℓ destruas libro 18
ca.6 C
Oculi mei deplorauerunt me libro 2 ca.
17 C
Onager assuetus in solitudine l desiderio
aie sue attraxit ventū amoris sui lib.16 ca.
23 Z
1 Prohibite sunt stelle pluuiarum li.9 ca.3
B ℓ li.27 ca.5 Z
Statue tibi speculam pone tibi amaritudi
nes tc̄.li.31 ca.21 Z
4 Uentre meum doleo ventrez meam doleo
li.42 ca.28 C
Sapientes sunt vt faciant mala dñi autez
facere nesciunt li.4 ca.17 B
Quousq; morabūtur in te cogitatōes no
ce li.17 ca.19 B
Dicam aquilonī da ℓ austro noli prohibere
5 li.27 ca.26 B
Percussisti eos nec doluerunt libro.2 ca.
16 C
Dic forsitan pauperes sunt: ℓ stulti igno
rantes viam dñi ℓ iudicium dei sui libro 14
ca.22. C
Dabo vobis pluuiam temporaneā ℓ se roti
6 nam li.30 ca.2.B
Sicut frigidam facit cisterna aquā sua tc̄.
7 li.16 ca.30 Z
Bonas facite vias vestras ℓ studia vestra
8 li.2 ca.4 C
Attendi ℓ auscultaui:nemo quod bonum
est loqtur tc̄.li.25 ca.6 B
Z dan auditus est fremitus equorum eius
9 li.31 ca.18 B
Dilectus meus in domo mea fecit scelera
li.2 ca.38 C
Unusquisq; a proximo custodiat libro 3 ca
pi.v.b
Docuerunt linguam suam loq mendatium:
ve mihi quia egerunt laborauerunt libro 12 ca
pi.20.b
Non est q ertendat vltra tentoriū meum
ℓ erigat pelles meas li.27 ca.8 Z
Mutamus lignum i panem eius li.3.ca.12
b ℓ li.12 ca.4 D
Quare via impiorum prosperatur libroꝝ ca
pi.15 b
Congrega eos quasi gregem ad victimam
li.27 ca.18 D
Quasi sicut colonꝰ futurꝰ es in terra ℓ qua
si viator declinans ad manendum lib.14
ca.21 C
Onagri steterunt i rupibus trāxerunt ven
tos quasi draconcs tc̄.li.29 ca.18 C
Z facie manus tue solus sedebam quoniā
cōminatione repleisti me libro 4 ca.35 Z
Occidit ei sol cum adhuc esset dies libro 6
ca.13.b
Diem hominis non concupiui tu scis lib.
4 ca.17 a
Maledictus homo q spem suam ponit in
homine li.4 ca.17 b
Peccatum iude scriptum est stilo ferreo li.
14 ca.16 b
Maledictus vir q annunciauit patri meo
dicens:natus est tibi puer masculus lib.4
ca.3.a
Non recordabor eius neq; loquar vltra li
bro 23 ca.1 C
Deserta facta est terra a facie ire colum
be tc̄.li.32 ca.6 a
Factum est verbum dñi ad Hieremiā pro
phetam dicens sta in atrio domus domini
loquens ad omnes ciuitates iuda tc̄. lib.
30.ca.1.b
Ego sum iudex ℓ testis li.9.ca.17 a
Plaga inimici percussi te. Preca.ca.9 ℓ li.
14 ca.10.b
Postq̄ conuertisti me egi penitentiam lib.
24.ca.26 c
Edificabitur ciuitas dño a turre ananahel
vsq; ad portam anguli li.25 ca.31 b
Fortissime:magne:potens dominꝰ exercitu
um li.31 ca.5.b
Ut ieiunaretur Hieremias ex puteo funes
ℓ panni veteres ad eum mittebantur li.25.
ca.8.a
O cecidit rex babylōis filios sedechie i reb

lata li.7 .ca.16. Z
41 Uenerunt octoginta viri de siehen rasi bar
ba.li4.ca.38. B
48 Maledictus homo qui facit opus dei negli
genter li.iij.ca.10.C

Treno.

1 Eos omnes qui trāsitis per viā at
o tendite ℓ videte si est dolor sicut do
lor meus li.15.ca.57.B
Plorans plorauit nocte li.13.ca.7. C
Dis populus cōtinens ℓ grens panē:vide
rūt pciosa queq; p̄ cibo tc̄.li.23 ca.26. C
Uide dñe ℓ cōsidera q: facta sum vilis libr
23.ca.26. C
Facti sunt hostes eius in capite libro.i.ca.
xxxvij. Z
Foris interficit gladius li.iij.ca.24. Z
Uiderunt eam hostes ℓ derisserunt sabba
ta eius li.v.ca.52. Z
2 Factus est dñs velut inimicus decipitauit
israel li.xi. ca.10.fi.
Dissipauit quasi ortam tentoriam suum li.
27.ca.13. Z
3 Inebriauit me absinthio li.vij.ca.ix.B ℓ li.
20.ca.15. B
Fregit ad numerum dentes meos libro.xl.
ca.xviij. Z
Leuemus corda nostra cū manib⁹ ad deū
in celo li.18. ca.3. C
Lapsa est in lacū vita mea ℓ posuerunt la
pidē sup me li.26.ca.30. D
Opposuisti nubē ne trāseat oro: li.24.ca.
xij. B
Parauli petierunt panē li.i. ca.21. Z. ℓ li.
18.ca.19. B
Quomodo obscuratū est aurum mutatus
est color optimus li.18.ca.20.fi.
Lamie nudauerunt māmam lactauerunt
suos li.19.ca.15. Z.

Lapi. Ezechielis.

1 T similitudo manꝰ boys subtus pē
c nas corū li.vi.ca.27. B
Et nō reuertebant cum incederent
li.10.ca.19. Z
Interecq; erant penne eoz alterius ad al
terū li.29. ca.28. D
2 Librū accepi in quo scripte erāt lamētatio
nes:carmen ℓ ve.li.26.ca.xi. Z
3 Et audiui post me cōmotionis magne be

nedicta gloria domini de loco sancto suo li
bro 24. ca.10. fi.
Fili hominis sume tibi laterem ℓ pones eū
coram te ℓ scribes in eo ciuitatē hierusalem
tc̄.li 26.ca. v.B 4
Fili hominis sume gladium acutū radentez
pilos li.2.ca.29.C 5
Contriui coz eoz fornicans ℓ recedens a
me li. 25.ca.10. Z 6
Fili hominis fode parietem tc̄.lib.26.capt
lūj. Z 8
Emissa similitudo manus apprehendit me
in cincinno capitis mei tc̄.li.31.ca.ix. b
Ecce ser viri veniebant de via porte superi
oris que respicit ad aquilonem lib. xxj. capt
xxi. B 9
Signa thau super frontes virorꝝ gemētiuꝝ
li.30.ca.33.B
Alalia que ezechiel videbat intus ℓ foris
plena oculis fuere li.19. ca.10. b 10
Tollam a vobis coz lapideū ℓ dabo vobis
coz carneū li.7.ca.x.Z.ℓ li.x.ca.15.D 11
Ue qui cōsumunt pupillos sub omni cubi
to manus li.18.ca.2.B 13
Ipse edificabat parietem ℓ ipsi linichāt eā
li.18.ca.iij. B
Liberatos tres viros esse li.i.ca.ix. Z
Dec fuit iniqtas sodome sororis tue superbia 14
saturitas panis tc̄.li.30.ca.27. b 16
Aquila grādis magnarū alarū longo mem
brorū ductu plena plumis tc̄. lib.xxxi.capt
xxxiij.C
Ego dñs humiliaui lignū sublime:ℓ exalta
ui lignū humile li.xij.ca. ij. D 17
Omniꝝ homo qui comederit vuam acerbā 18
obstupescent dentes eius libro.xl.ca.18.B
Quid est quod profertis inter vos proverbi
um istud in terra israel dicentes patres
comederunt vuam acerbam tc̄. lib.xv.ca.
xxij.B
Ego dedi eis precepta non bona li.xxviij. 20
ca.xix.B
Quesiui virum qui interponeret sepē ℓ sta 22
ret oppositus contra me libro .ix.ca.30.C
Quorum carnes sunt vt carnes asinorū li. 23
i.ca.16.Z ℓ li.7.ca.15. C
Tres viri liberantur:noe:daniel: iob.ꝑsa. 24
ca.: iiij.
Descenderunt in infernum cuꝫ armis suis
li.ix.ca.xlvi. C
Ibi assur ℓ omnis multitudo eius libro.ix.

cap.60. B
Jheremias dñs sepulchra eius omnes in
terram ꝯ ceciderunt gladio li.5. ca.29. a
Sanguis eius in medio eius est super lyma
phalimā petrā effudit illā li.5. ca.15. A
Ebria edit cum auferuntur imperatores libo
2.ca.2.li.
Quā pulchra es defende ꝛ decori eaz in
cendatis li.ruij.ca.4. A
Dos aūt greges pascunt nec homines cibis
li.24.ca.5. C
Millenis cū cadētes mille ꝛ transfodit me
per aquā li.22.ca.22. A
Calamū sicū cadētis in manu tenebat vir il
le qui mensus ē ciuitatē li.30.ca.24. B

Danelis.

Erat cogitare cepisti i stratu tuo
quid esset futurum post hec lib.viij.
ca.16. b
Bēl: hec est babylon quā ego edificaui li
bro.v.ca.v. A
Ne sacrandi feat: fornace: nape: stuppe: pi
ces li.30.ca.25. C. ꝛ li.ix.ca.49. B
Dñs mitū adiuuabāt ei ꝛ centena ꝛ c. li.2
ca.4. C. ꝛ li.17.ca.7. B.
Elongati ꝛ egrotauī per dies plurimos li.4.
ca.39. C
Robur datum est ei contra iuge sacrificiuz
pter occasa ꝛ ꝓtermittur veritas ꝛc. lib.
30.ca.5. C
Princeps regni persarum restitit mihi lib.
4.ca.31. A ꝛ li.7.ca.7. A
Audiui vocem verboz ꝛ audiens iacebam
cōsternatus super faciem meam libro. 22.
ca.21. A
Pertransibāt plurimi: ꝛ multiplex erit scie
tia li.9.ca.8. B

Joelis.

Osee vineā meā decorticauit ipa cū
meum li.8. ca.38. b
Computrescunt iumenta in stercore
suo li.24.ca.8. C
Conturbentur omnes habitatores terre li.
17.ca.19. b
Scias apprehendit populum increduluz li.
2.ca.26. C

Malachie

Labia sacerdotis custodiunt scientiam lib.

ri.cap.iij. B

Amos.

Et desiderauīb⁹ diem dñi lib.4.ca.
ruij. B
Constituite in porta iudicium libro
11.ca.14. C
Non sum ꝓpheta nec filius ꝓphete lib.2.
ca.11. a
Emittā famē in terrā non famē panis nec
sitim aque sed audiēdi verbū dei lib.6.ca.
17. C. ꝛ li.14.ca.7. B
Leo rugiet qs nō timebit: dominus deꝰ lo
cutus est quis non prophetauit ꝛc. lib.32.
ca.ir. B

Osee

Et fuerit numerus filiorum israel li.
2.ca.31. a
Spiritus fornicationis in medio eo
rum li.26.ca.12. C
Maledicū ꝛ mendaciū ꝛ homicidiū ꝛ fur
tū ꝛ adulteriū inundauerūt ꝛ sanguis san
guinem tetigit li.15. ca.10. b
Effraym factus est sub cinericijs panis li.
ri.ca.7. b
Culmus stans non est in eo germen ꝛ non
faciet farinā q ꝛ si fecerit alieni comedent
eam li.viij.ca.xxix. a
Ipsi regnauerunt ꝛ non ex me lib.25. cap.
23. B
Effraym vitula docta diligere triturare li.
30.ca.16. a
Ero mors tua o mors ero morsus tuus infer
ne 12.ca.8. A
Da o tibi reges in furore meo li.25.c.10. b

Michee.

Ve vobis qui cogitatis inutile lib.24.ca.
xvi. B
Inimici hois domestici eiꝰ li.3.ca.5 C

Naum.

Dominus in tempestate ꝛ turbine via eiꝰ
li.9.ca.16. A

Abacuc.

Cornua sunt i manibꝰ eiꝰ li.30.ca.16. a
Dedit abyssus vocē suā ab altitudine fan
tasie sue li.9.ca.19. C. ꝛ li.17.ca.14. b
Elevatus est sol: ꝛ luna stetit in ordine suo

li.17.ca.8. E
Audiat auditū tuū ꝛ timuī li.27.ca.15. A
In lumine tuo iacula tua ibunt in splēdo
re fulgoris armoꝝ tuoꝝ li.30.ca.3. C
Sup custodiā meā stabo li.22.ca.15. A

Jonas

Jonas ninive missus tre noluit li.6.ca.12.b

Sopho.

Jurta est dieꝰ dñi magnus: iurta ꝛ velox
nimis li.17.ca.19. b

Malach.

Vobis aūt qui timetis dñm orietur sol iusti
cie li.8.ca.34. A

Zacha.

Super lapidem vnum septem sunt oculi li.
29.ca.30. a
Ecce angelꝰ q loquebat in me li.4.ca.31. a
Qui tetigerit vos tanget pupillā oculi sui.
li.32.ca.4. B
Et ostēdit mihi iesum sacerdotē magnum
stantē coram angelo dñi ꝛc. li.20.ca.20. b
Et in candelabro aureo lucerne septē li.29
ca.30. A
Leua oculos tuos ꝛ vide. Quid est hoc qs
egredit ꝛc. li.14.ca.26. C
Et ecce vir oriens nomē eius li.i.ca.19. a
ꝛ li.xx.ca.xxij. A
Quid tu vides zacharia? ego video volu
men volās li.15.ca.6. C
Percutiā pastorē ꝛ dispergent li.2.c.23. c

Capi. Mathei.

Echonias i descriptiōe quaterdenā
generationū ipse bis nominatur lib.
28.ca.10. G
Super quem videris spiritū descendentez
li.2.ca.41. b
Jam securis ad radicē arboris posita ē li.
17.ca.1. C
Cui⁹ ventilabrū i manu eiꝰ li.17.ca.v. c
Locustas ꝛ mel silvestre edebat li.31.ca.19. c
Si filius dei es dic vt lapides isti panes fi
ant li.2.ca.24. b
Duxit sathan dñm in montem excelsum li.
3.ca.15. A
Orate pro persequentibus ꝛ calūniantibꝰ
vos li.ir.ca.15. A

Beati mūdo corde qm deum videbunt libo
ij.ca.xij. C
Audistis quia dictum est nō mechaberis li.
iij.ca.xxj. B
Si pericnis dominus os suum dixit li.iij.ca.
iij. C
Qui dixerit fratri fatue dignus est gehenne
li.v.ca.vi. a
Beati qui esuriunt ꝛ sitiunt iusticiā qm ipi
saturabunt li.vi.ca.ij. b
Si oculus tuus dexter scandalizat te eruc
eum ꝛ proice eū abs te li.6. ca.25. a
Vos estis lux mūdi li.18.ca.32. C
Succincti lumbos mentis vestre ꝛc. lib.xxi.
ca.12. B
Ne nos inducas in tentationem li.3.ca.3.c
Vinē dico vobis receperūt mercedē suā lib.
4.ca.14. C. ꝛ li.8.ca.38. b
Nesciat sinistra tua qd faciat dextera tua li.
8.ca.38. C
Videāt opa vestra bona ꝛ glorificēt patrē
vestrū qui in celis est li.8.ca.39. a
Nolite sollicati esse in crastinū li.9.ca.51. A
Nisi remiseritis hominibus peccata eoꝝ nec
pater vester ꝛc. li.10.ca.18. B
Abeuntes diffamauerūt eū per totā terra
illam li.19.ca.18. b
Intra in cubiculū tuū ꝛ ora patrē tuū clau
so hostio li.2.2.ca.18. c
Panē nostruz quotidianū da nobis hodie
li.24.ca.7. b
Lucerna corporis tui est oculus tuus ꝛc. li.
xxviij. ca.15. B
Si fuerit oculus tuus simplex totuz corpus
tuum lucidum erit li.15.ca.14. C
Querite primū regnū dei ꝛ hec oia adijcie
tur vobis li.15.ca.20. D
Dimitte nobis debita nostra libro.xvi.ca.
ij. B
Que vultis vt faciāt vobis homes ꝛ vos
facite illis li.10.ca.6. A
Hunc nouī vos discedere a me q opamini
iniquitatem li.xi.ca.8. b
Ex fructibus eoꝝ cognoscetis eos libro.15.
ca.26. C
Attendite ne iusticiam vestram faceritis co
ram hominibus li.19.ca.18. b
Erat enim docens sicut potestatem habēs
ꝛc. li.23.ca.13. b
Angusta est porta que ducit ad vitam ꝛc.
li.28.ca.15. E

Et fundos eorum cognoscetis eos lib.vi. ca.vij. A
Quid nobis & tibi fili dei lib.viij.cap.xx. A
8 Permitte me primo ire et sepelire patrem meū li.viij.ca.xxij. F
Vulpes foueas habent & volucres celi nidos &c.li.xix.ca.i. B
Non ieiunabant filij sponsi &c. lib.ix.cap. xxiij. C
9 Et cum ejecta esset turba intrauit et tenuit manum eius & surrexit puella lib.ix. capi. xxvij. C
Nec accendunt lucernam & ponūt eam sub modio: sed super candelabrū lib.v. xix.ca. xxvij. A
Multa quidem mala operarij antez pau ca.li.xx.ca.xx. a
Qui perseuerauerit usq; in finez hic saluus erit li.i. ca. viij. a
Je viam gentium ne abieritis lib.x. cap. xxiij. B
Quod dico vobis in tenebris dicite i lumine li.xi.ca.xi. C
Si quis reliquerit domos aut agros &c. ecce tuplum recipiet li.xv.ca. vij. A
Nos qui secuti estis me in regeneratiōe cū sederit filius &c.li.xx.ca.xvij. A
11 Venite ad me oēs qui laboratis &c li.i.ca. xvi.C. & li.xij.ca.xxix. A & li.xx. capi.xvi. a. item li.xi. ca.xij. C
Confitebor tibi pater domine celi & terre qz abscondisti hec a sapientibus &c.li.xxv.ca. xvij. B
12 Spiritus qui solus exit ab neglecta domo cum septem nequioribus redit lib.x. vij.ca. viij. A
Omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines reddent de eo rationem lib.x. viij. ca. xxv. a
Bonus homo de bono thesauro cordis: profert bona li.xi. ca.x. a
Cum immundus spiritus exierit ab homine ambulat per loca arida & inaquosa lib.i. ca.xx. a
13 Estote prudentes: sicut serpentes lib.x. ca.xij. a
Qui seminatus est in spinis li.i.ca.iij. a
Multi prophete voluerūt videre que vos videtis & non viderunt li.iij. ca.xxxvij. A & lib. xj.ca.xx. a
Colligate primū zizania & ligate ea fasciculis ad cōburendū li.ix.ca.xlvij. b
Semē quod secus viam cecidit venerūt volucres & comederunt illud li.xix. ca. i. A. et li. xx.ca.xij. C
Simile est regnum celorum grano synapis &c li.xv.ca.i. B
Et tollent de regno eius omnia scandala. lib.x. ix.ca.vi. C
Dimittere eos ieiunos nolo li.i. ca.xix. A
Date illis vos mānducare lib.x.xxvj. capi. viij.C
Abstine a te dñe nō erit tibi hoc li.iij.ca.xv. B
& li.ix. ca.iij. a
Que dicūt homines esse filiū hois li. xviii.ca xxxij. A & li.xvij. ca. i. C
Si habueritis fidem sicut granum sinapis. prefa.ca. 4.
Helias venturus est & restituet omnia lib. ix.ca.iij. a
Angeli eorum semper vident faciem patris li.vj.ca.i. C. & li.xxvij.ca.xxxviij. a
Omne debitum dimisi tibi lib.x.xvi. capi. vj. A
Vos qui secuti estis me in regeneratiōe cū sederit filius hominis &c li.vi.ca.iij. a & li. x.ca.xx. a. item li.xi.ca.xiv. C
Nemo bonus nisi solus deus lib.x.ix.cap. xxij. B
Vade & vende omnia que habes & da pauperibus & habebis thesaurum in celis lib. xxvi.ca.xxv. C
Dives vix intrabit in regnum celorum lib. xxxi.ca.i. B
In domo patris mei mansiones multe sunt l. iij.ca.xlii. a
Nos qui portauimus pondus diei & estus li.viij.ca.vij. C
Poteritis bibere calicem quem ego bibitus sum li.xvij.ca.xx.
Multi vocati pauci vero electi lib.x. xxv. ca.xx. C
Nonne ex denario conuenisti mecum lib.x xxv.ca. xxvij. C
Ascilium dominum ascendisse lib.x. i.capi. xxvi. A
Omne verbum quod locuti fuerint homines otiosum reddent rationem lib.x .iij. cap.vj. A
Ligate ei manus & pedes & mittite eum in tenebras exteriores li.xx.ca.xxvi. B
Liquantes culicem: camelum autem glu-

tientes lib.x.i.ca.xx. a
Ve vobis hypocrite: q circuitis mare libro i.ca.xvi. b.
Ve vobis scribe & pharisei li.x.ca.vj. a
Omnis q se exaltat humiliabitur & q se humiliat exaltabitur li.xx.ca.vj. b
24 Non est vestrum nosse tempora & momēta prefa.ca.xx
Cū abundauit iniqtas refrigescet charitas multorum li.x.ca.i. a
Que dicunt facite iuxta opera vero eorum nolite facere. li.x.ca. & A
Abundauit iniqtas & refrigescet charitas multorum li.xi.capitulo xv B & libro xvi ca pitulo xx. C
Si dixerint vobis ecce in deserto est: nolite exire li.xx capitulo x b
Ubicūq; fuerit corpus ibi congregabunt & aquile li.xi capitulo xxvi. fi
25 Discite a me omnes operarij iniqtatis lib. vj.ca.x A & li.x.ca.xx b
Difficile q pecunias habent intrabunt in regnum celorum li.x ca.x D
In regeneratione cum sederit filius hominis li.x ca.xv a
Esurini & dedistis mihi mānducare &c. li. x capitulo x. b
Date nobis de oleo vestro qz lampades nostre extinguuntur li.x.ca.xi. C
Amen dico vobis nescio vos lib.xx capitulo xv. C & li.xv.ca.x B
Quādiu fecistis vni de fratribus meis his minimis mihi fecistis li.xx.cap.i. a
Nouissime venient fatue virgines dicentes li.xx.capitulo x. c
26 Accepto pane grātias egit li.vj.ca.xi. b
Quid adhuc egemus testibus li.vj. capitulo xi. C
Amice ad quid venisti li.x.ca.xx b
Pater mi si possibile est transeat a me calix iste li.xx. ca.x.c
Crucifige crucifige eum li.vj capitulo xv A & li.x capitulo xiv. b
Inuenerunt hominem cyrenenm venientē obuiam sibi li.x.capitulo xv. b
Helias venturus est & restituet omnia lib. xv. capitulo xvij. b
Omnia vero opera faciunt vt videantur ab hominibus li.xv.c

Ca. Marci

g Enimia viperarum qui demonstrauit vos fugere a ventura ira libro x capitulo x.c
Et non cognouit eam donec peperit filiū suum primogenitum li.x ca.xx b
Hoc nerges apostoli vocati sunt li.xv capitulo xx B
3 Ne velitis dicere intra vos patrem habemus abraam &c.li.xv ca.xi C
Quis me terrigit li.x ca.xx E
5 Vade in domum tuam li.x.ca.xx b
6 Nemo potest duobus dominis seruire li. v capitulo xx.b
Exterminant facies suas vt appareāt hominibus ieiunantes li.x.ca.xv b
8 Operamini non cibum qui perit: sed q permanet &c.li.i.ca.xv a
Legionem demonum ab obsesso dominus repellens grātias ei referebat obsessus lib. x capitulo xv a
9 Credo domine adiuua incredulitatem meam lib.x xx capitulo xx.c
Ecce dominus transiens auditum prebuit sed stans visum tribuit li.x ca.xv b
Credo domine adiuua incredulitatem meam li.x.capitulo xv.a
12 Amant primos discubitus in conuiuijs et primas cathedras in synagogis lib.x x capitulo xv.b
13 Diligite itaq; quia nescitis diem neq; horam li.x.capitulo xv.a
Nisi esset hic a deo non poterat facere quē li.xi.ca.xx.c
15 Ex corde exeunt cogitationes male li.xv. capitulo x.b

Ca. Luce

Luminare his qui in tenebris & in umbra mortis sedent libro x capitulo xv a
1 Ipse precibit ante faciem domini parare vias eius li.xv.ca.x C
Virtus altissimi obumbrabit tibi libro xv. capitulo x b
Quod nascetur ex te sanctum vocabitur filius dei li.xv capitulo xv.a
Et vnde mihi hoc vt veniat mater domini mei ad me li.xv ca.xv a
2 Hanc dimitte seruum tuum domine secūdum verbum tuum in pace li.x ca.xx a

Erat autem confirmabat omnia verba
hec confessa in corde suo libro 18 capitu-
lo 27.c
Cubito facta est cum angelo multitudo ce
lestis laudantium deum. 2. a
Et in terra pax hominibus bone voluntatis
no li.17.ca.2.b
Gemens & festinans dei li.3.ca.13.a
Dicendi Jesus in ydumeam perri & roga-
ui vt a terra discesset publice li.17.ca.13.b
Ele vobis diuitibus q habetis consolatio-
nem vestrā li.8.ca.17 Zl
Dilegite inimicos vestros li.11.ca.11.b
Dominus & benedicetur vobis pater & dabi
tur vobis li.11.ca.12.b
Si ergo non mittet nos in greges porcorū
li.2.c.3.C
Redi i domū tuam & narra quanta tibi fece
rit deus li.16.ca.11.c
Quis me tetigit &c.li.20.ca.13.a
Sine mortuos sepelire mortuos suos. lib.
4.ca.19.b
Si qs vult post me venire abneget semet-
ipsum li.3.ca.19.B
Videbant cur fecerit ihs populum p tur-
mas li.16.ca.26.ca.31.a
Hic in nole tuo & demonia nobis subiec-
ta sunt li.11.ca.7.b
Multi dicent mihi in illa die dne dne &c.li
bro 8.ca.17. B
Dignus operarius mercede sua li.1.c.16.a
Martha martha sollicita es & turbaris er
ga plurima perro vna necessarium est &c.
li.6.ca.17.C
Dico vobis q multi iusti voluerūt videre
que vos videtis & non viderunt li.7.c.iij.
fi.& li.13.ca.20.C
Samaritanus aūt veniens curit eū i.stabu-
lum &c.li.20.ca.6.a
Seruus sciens voluntatē dñi & nō faciens
iusta cam plagis &c.li.15.ca.16.b
Consulebat tibi dñe pater celi & terre qui
abscondisti hec a sapientib⁹ &c.li.17.ca.9.b
Hac nocte repetent animam tuam abs te.
li.6.capitulo.4.B
Cui multum datum est multum querit ab
eo.i.4 ca.q.b
Ignem veni mittere in terram libro.i.capi
tulo 14.C
Anima habes multa bona reposita in an-
nos plurimos li.14.ca. .b.& li.15.ca.ri.B
& li.18.ca.ri.B
Sint lumbi vestri precincti & lucerne arden
tes in manibus vestris li.21.ca.6.a & li.18
ca.7 B
Manducauimus & bibimus coram tibi. lib.
4.ca.21.b
Contendite intrare per angustam portam
li.11.ca.18.a
Nescio vos vnde sitis discedite a me oēs a
operarij iniquitatis li.15.ca.13.b
Si qs venit ad me & non odit patrem suū
& matrē &c.li.7.ca.18.a
Nescio vos vnde sitis li.8.ca.15.b
Sic q se exaltat humiliabitur & q se humi
liat exaltabitur li.16.ca.11.b
Nisi qs renunciauerit omnibus que possi
det &c.li.21.ca.1.c
Gaudium erit in celo super vno peccatore
li.3.ca.14.C
Cito proferte stolā primā li.12.c.v.a
Murmurabant autem omnes hec pharisei q
erant cum eo li.14.ca.5.c
Pater abrahā miserere mei li.1.ca.5.b.et li.
4.ca.12.a.& li.9.ca.49.a
Memento fili q recepisti bona in vita tua
at lazarus similiter mala.li.5.ca.1.a
Si in alieno fidelis nō fuistis quod vestrū
est q credet vobis li.8.ca.16 fi.
Clamans & multum discerpens exiuit ab
eo li.1.ca.18.C
Decem leprosi mundati sunt li.5.ca.11.c
Regnū dei intra vos ē li.8.ca.17.C
Facite vobis amicos de māmona iniqta-
tis vt cum defeceritis &c.li.21.ca.14 Zl
Dū feceritis oia que precepta sunt vobis
dicite serui inutiles sum⁹ li.17.ca.14.c
Filius hominis veniens putas inueniet li
brum i.ca.15.B
Jeiuno bis in sabbato decimas do oīa q
possideo li.12.c.16.b.& li.16.c.7.b
Zacheus cum statura pusillus esset arbore
sycomorū ascendit li.17.ca.16. ZlB
Dicebant indei quare populum vt do
minum occiderent li.9.ca 16.a
In patientia vestra possidebitis animas
vestras li.5.ca.14. a
Celum & terra transibunt verba aūt mea
non transibunt li.16.ca.18.C
Attendite vobis ne forte grauentur corda
vestra li.20.ca.16 Zl
Vos estis q permansistis mecū li.1.c.40.a

Hec est hora vestra & potestas tenebrarum
li.6.ca.18.B
Respexit dominus petrum & recordatus ē
petrus verbi quod dixerat Jesus lib.8 .ca
pitulo 9.a
Petrus dominū respiciens eum ad lachry
mas perruperit li. 9.ca.17.a
Erat enim ex multo tempore cupiens vide
re eum li.1.ca.30.B
Pater dimitte illis nesciunt enim qd faci
unt li.13.ca.1.b
Memento mei dum veneris in regnū tu-
um.li.18.ca.25.B
Herodes autem viso Jesu gauisus est val-
de li.22.ca.16 C
Ambulauerāt duo discipuli in via: In pre
fatione ca.ij.
Nos sperabamus q ipse' esset redemptur⁹
israel li.14.ca.24.a
Palpate & videte q spūs carnem et ossa
non habet li.14.ca.31.B
Pueri nunqd pulmentarium habetis li.19
capitulo.xi.c
Sic oportebat christum pati &c.li.29.capi
tulo 7.Zl
Deum non timebat & hominem reuereba
tur li.14.ca.15.C

La. Joannis.

In principio erat verbum & verbum
erat apud deū li.5.ca.20.a
Cum esses sub ficu vidi te li.18. ca-
pitulo 23.a
Ecce agnus dei ecce q tollit peccata mūdi.
li.8 capitulo 23
Erat lux vera que illuminat omnē hoiem.
li.1.ca.30.c
Nisi quis renatus fuerit ex aqua li.4.capi
tulo.2 C.& li.9.ca.16.b'
Nemo ascendit in celum nisi q de celo de-
scendit li.27.ca.xi f
Spūs vbi vult spirat & vocem eius audis
li.1.ca.1.a.& li.27.ca.16 B
Qui biberit aquam quā ego dabo eimō fi-
ciet in eternum li.6.ca.7.Zl
Qui non diligit fratrem suum quem videt
deum quem non videt quomodo pōt dili-
gere li.7.ca.xi.B
Alij laborauerunt & vos in labores eorum
introistis li.9.ca.22.C
Meus cibus est vt faciam voluntatē ei⁹
qui me misit li.21.ca.7 B
Ecce sanus factus es iam noli peccare.pre-
fa.ca.9
Nec peccauit aut parentes ei⁹. vbi supra
Si crederetis moysi: crederetis forte & mi-
hi li.3.ca.24.b
Vade in domum tuā li.4.ca.45.C
Et q misit me pater ipse testimonium per-
hibuit de me li.13.ca.42. B
Pater non iudicat quēq̄m:sed oē iudicium
dedit filio li.22.ca.19.a
Surge tolle grabatū tuū & vade i domū
tuam li.23.ca.24.a
Ego sum panis viuus q de celo descendi li
bro 6.ca.19 a
Qui comedit carnem meam & bibit sangui
nem meum in me manet li.7 ca.4 Zl
Habete sal in vobis & pacem habete inter
vos li.7 ca.24.b
Nunc princeps huius mundi eiicietur fo-
ras li.17.ca.18.b
Queritis me non q vidistis signa: sed qa
manducastis ex panibus meis li.23.capitu
lo.26.B
Si quis sitit veniat ad me & bibat li.4. capi
tulo 21.a
Nunqd aliqs de principibus credidit in eū
li.2.ca.26. a
Quidam dicebant q̄m bonum esse qdam
vero non li.2.ca.29.b
Tempus meū nondū aduenit:tempus au
tem vestrū semp ē paratū li.6 ca.28 b
Qui credit in me sicut dicit scriptura flumi
na de ventre eius fluent li.21.ca.6.b. & lib.
18 ca.& 2.D
Qui sine peccato est vestrum mittat &c.li-
bro.1.ca.8.Zl
Ego sum lux mūdi li.4.ca. 15.a
Quis q peccatis fer⁹ est peti li.4.ca.42.b
Cuius er pre diabolo estis li.15.ca.17.a
Si vos filius liberauerit vere liberi eritis.
li.24.ca.1.fi.
Qui est caput olim nostr. prefa.ca. xi.
Ego in iudiciū veni i hūc mūdū li.2.c.30.b
Premo aūt erat li.1 ca.1.a
Nō rapiet eos quisq̄s de manu mea libro
3.ca.2.C
Qui non intrat per ostium in ouile ouium
sed ascendit aliunde fur est & latro libro.5.
capitulo 18.C

Ego sum hostis si quis p me introierit salvabitur li.6.ca.2.A
Quoniam aliam nostrā tollis li.6.ca.14.A
Per me si quis introierit salvabitur et ingredietur et egredietur & pascua inveniet li.7.ca.6.B
Potestatem habeo ponendi animā meam et potestatem habeo iterum sumendi eam li.24.ca.4.B
Infremuit ihesus spiritu & turbavit semetipsum li.3.ca.15.A
Videris q: nihil proficimus ecce mundus totus post eū abiit li.6.ca.12.C
Quid faciemus q: hic homo multa signa facit li.18.ca.11.C
Lazare veni foras li.22.ca.13.C
Expectat vt unus moriat & ne tota gens pereat li.6.ca.12.C
Ambulate dū lucē habetis ne vos tenebre cōprehēdāt li.6.ca.13.B.& li.9.ca.46.a
Ego si exaltatus fuero a terra oia trahā ad me ipm li.12.ca.8.A
Cū senuerio extēdes manꝰ tuas & alius te cinget & ducet quo nō vis li.31.ca.26.a
Lavit dīs pedes discipulorū li.9.ca.13.A
Erat aūt nox li.2.ca.1.B
Sciens ihesus q: omnia dedit ei pater lib.3.ca.12.B
In hoc cognoscet oēs q: mei discipuli estis li.22.ca.10.C
Apud vos manebit & in vobis erit lib:o.2 ca.4.C
Et inde tradet creatori li.4.ca.41.C
Ego rogabo patrē & alium paraclitum dabit vobis vt maneat vobiscum in ēternum li.5.ca.20.B
Nemo venit ad patrem nisi per me lib.5.ca.35.C
Pacem relinquo vobis pacem meā do vobis li.6.ca.22.A
Si quis diligit me sermonē meū seruabit et pater meus diliget eum & mansionē apud eum li.19.ca.3.C
Non iam dicā vos seruos: sed amicos meos li.10.ca.30.B
Vos amici mei estis si feceritis ea que precipio vobis li.17.ca.11.C
Videbimus eū sicuti est li.5.ca.20.D
Si non abiero paraclitus non veniet lib.8.ca.17.C
Mundus aūt gaudebit vos autem contristabimini li.8.ca.11.C
Pax linquo vobis pacem meam do vobis vt in me pacem habeatis q: in mundo pressuras habebitis li.21.ca.11.B
Venit hora vt iam nō in proverbijs loquar vobis sed palā de patre annūciabo vobis li.30.ca.8.D
Pater volo vt ubi ego sum & illi sint mecū li.17.ca.11.F
Pater clarifica filiū tuum & filius tuus clarificet te li.28.ca.2.A
Stabat ad prunas q: frigus erat li.2.ca.1.a
Regnū meū nō ē de hoc mūdo li.8.ca.6.b
Quē queritis li.17.ca.21.C
Ecce mater tua li.14.ca.23.D
Amen dico vobis q: plorabitis & flebitis li
bro.6.ca.8.A
Hic est discipulus ille quem dilligitis ihesus in prefatione ca.ij.
Non haberes in me potestatē nisi tibi data esset desuper li.3.ca.12.C
Inclinato capite tradidit spīm li.11.ca.3.b
Psalam de patre meo annūciabo vobis li.30.ca.22.D
Tulerunt dīm de monumēto & nescio ubi posuerunt eum li.3.ca.9.B
Accipite spīm sanctū quorū remiseritis peccata remittunt eis li.17.ca.14.B.& lib.28.ca.18.A

Ad romanos.

Olim cum cognovissent deū nō sicut deū glorificaverūt li.16.ca.26.C. et li.26.ca.12.A
Femine cor immutaverūt naturalē vsum in eū qui ē cōtra naturā li.25.ca.3.A
Sapientibus & insipientibus debitor sum li.24.ca.11.B
Inter se invicem cogitationū accusantium li.4.ca.17.C
Cogitationibus accusantibꝰ aut etiā defendentibus li.15.ca.16.A
Qui reddit unicuiq; sm opera sua lib.16.ca.11.C
An ignoras q: patiētia dei ad penitētiā te adducit li.17.ca.3.B.& li.25.ca.2.C
Nō enim accepistis spīm seruitutis iterū in timore sed accepistis spīm adoptionis lib.9.ca.32.A
Xps pro impijs mortuus ē li.4.ca.39.B
Xps resurgens ex mortuis iam nō moritur

li.14.ca.11.C.
Quē ergo fructū habuistis tūc li.1.ca.14.b
Quod aūt mortuus est pro peccato mortuus est semel li.9.ca.10.B
Nec exhibeatis mēbra vestra arma iniquitatis peccato li.9.ca.46.C
Non regnet peccatū in vestro mortali corpore li.14.ca.9.a
Vetus homo noster simul crucifixus est li.19.ca.27.C
Video aliam legem in mēbris meis lib.4.ca.19.C.& li.6 ca.11.A.& li.10.ca.12.b
Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis mee li.19.ca.6.A & li.23.ca.28.C
Lex quidem sancta & mandatū sanctū & iustū & bonum li.7.ca.4.C
Caput viri christus caput aūt christi deus li.8.ca.21.A
Ipse spūs postulat pro nobis gemitibus li.2.ca.30.c
Non sunt condigne passiones huius tēporis li.2.ca.16.B
Vanitati subiecta est creatura non volens sed ppter eum qui subiecit eam in spe.lib.4.ca.41.A
Non accepistis spīm seruitutis iterū i timore li.7.ca.5.E
Quos plasmavit & predestinavit cōformes fieri imaginis filij sui li.20.ca.25.C
Xps ihesus qui mortuus est pro nobis: imo q & resurrexit qui est in dextera dei lib.22.ca.18.B
Unusquisq; nostrū rationē reddet pro se deo li.26.ca.2.A
Quis nos separabit a charitate xpi:tribulatio:angustia:an psecutio &c.li.31.c.24.D
Ipsa creatura liberabit a seruitute corruptionis in libertatem glorie filiorū dei.li.8.ca.7.C
Non sunt cōdigne passiones huius xpis ad futuram gloriā li.8.ca.7.E
O homo tu quis es qui respōdeas deo lib.9.ca.11.C
Numqd dicit figmentum ei qui finxit quare me fecisti sic li.11.ca.11.C
Donec plenitudo gentium introiret.presertim ca.14
Quod querebat israel hoc non est cōsecutus li.4.ca.39.A
O altitudo divitiarū sapientie & scientie dei quā incomprehensibilia sunt iudicia eius li bro.10.ca.5.A
Noli altum sapere sed time.li.16.ca.3.c
Sicut vos aliquādo nō credidistis deo nūc aūt misericordiā cōsecuti estis &c.li.19.capitulo.B
Ex ipso & in ipso & per ipsum sunt omnia libro 29.ca.28.D
Non plus sapere q̄ oportet sapere li.3.ca.18.A & li.16.ca.3.c
Benedicite & nolite maledicere libro 4.capitulo.C.
Nolite prudentes esse apud vosmetipsos li.26.ca.21.D
Unicuiq; sicut deus divisit mēsuram fidei li.28.ca.12.B
Hora est iam nos de somno surgere libro.5 ca.21.B
Nox precessit dies autem appropinquabit li.8.ca.20.c
Carnis curam ne feceritis in cōcupiscentijs li.ix.ca.51.A.& li.30.ca.28.B
Beatiores erunt si sic permanserint sm meum consilium li.1.ca.20.B
Non enī audeo aliqd loqui eorū que p me nō efficit xps &c.li.28.ca.13.B
Volo vos sapientes esse in bono li.1.ca.2.a

Corynth.j.

Vasi morientes & ecce vivimus li.7.ca.12.A
Xps dei virtus & dei sapientia li.1.ca.9.A & li.11.ca.4.c
Non multi sapientes sm carnē li.1. ca.18.a
Non enim nosmetipsos predicamus lib.6.ca.8.B
In dei sapientia non cognovit mundus per sapientiā deū li.14.ca.22.c
Quod oculus nō vidit nec auris audivit libro.4.ca.26.A
Quis scit hominum que sunt hominis nisi spūs hominis q in eo est li.15.ca.16.c
Que & loquimur non indoctis humane sapientie verbis secundū doctrinā spiritus libro.18.ca.29.c
Sapientia huius mundi stultitia est apud deum li.2.ca.31.c
Cum sit inter vos zelus & contentio lib.4.ca.17.B
Cōprehēdā sapientes i astucia eorū li.5.c.11.a
Templū dei sanctū ē quod estis vos li.7.c.24.b

Ppobrobdit sapiētes in astucia eoꝝ li.
3.ca.18. C
Fundatorꝝ enim dei sumus li.17.ca.10. A
Fundamentū aliud nemo potest ponere.li
do.3.ca.9. B
Neq; qui plantat est aliqd neq; qui rigat
sed q incremētū dat dē* li.17.ca.10. A
Non potui vob⁹ quasi spūalibus sed
quasi carnalibus:tanq; parvulis lib.17.ca.
11. B
Quod stultum est dei sapientius est homi
nibus li.20.ca.17. A
Qui factus ē nobis a deo sapientia iustitia
t sanctificatio li.26.ca.7. B
4 Nolite ante tempus iudicare li.1.ca.17. B
Nihil mihi cōscius sum sed in hoc nō iustifi
catus sum li.5.ca.7.C: t li.10.ca.11.a
Ubi pro minimo est vt a vobis iudicer:
aut ab humano die li.v.ca.23. A
Quid vultis: in virga veniā ad vos:li.24.
ca.24. C
5 Nolite pueri effici sensibus li.1.ca.ij.a
6 Omnia mihi licent sed non oia mihi expe
diunt li.v.ca.vi. A
Ecce nunc tempus acceptabile ecce dies sa
lutis li.9.ca.9. A
Contēptibiles qui sunt in ecclesia illos con
stituite ad iudicandū li.19.ca 21. D
Neq; adulteri regnū dei possidebunt libro
21.ca.9. A
7 Deus iudicat diem inter diem li.1 ca.20. A
De virginibus aūt preceptū non habeo li
bro.4. ca.33. A
Tribulationē tamē carnis habebunt li.12.
ca.15. C
8 Scimus q; nihil est idolū li.4.ca.vi.B
Scientia iflat charitas aūt edificat li.8.ca.
30. A. t li.16.ca.25. A
Qui se existimat scire aliqd nondū cogno
uit quēadmodū oportet scire lib. 17.cap.
24. B
9 Factus sum indeis tanq; iudeus vt ipsos
lucrarer li.vi.ca.22. C
Castigo corpus meum atq; in seruitutē re
digo li.20.ca.4. B
10 Debet enī spe qui arat arare li.31.ca.13. E
Fidelis deus qui nō patietur vos tentari
li.2.ca.vi. A
Petra autem erat christus li.2.ca.22. C. t
li.31. ca.34. C
Neq; idolatre efficiamini sicut gdā ex ipīs
li.10.ca.14. A
Tentatio vos non apprehendat nisi hūana
nā li.21.ca.3. B
O ēs in moysē baptizati sunt li.23.ca.1. B
Si nosmetipsos diiudicaremus nō vtiq; a
dño iudicaremur li.4.ca.18.C. t li.11.ca.19
Dūē li.22.ca.10. C
Cum iudicamur a dño corripimur vt nō cū
hoc mūdo dāneml̄ur li.11.ca.33. C
Caput viri xp̄s li.10.ca.3. B
11 Que putamus ignobiliora mēbra esse cor
poris his honorem abundātiorem circūda
mus li.13.ca.4. A
Stella enim a stella differt in claritate li.17
ca.9. a
Nam t corpus non ē vnū membrum li.28.
ca.13. A
Audiui archana verba que nō licēt homi
ni loqui li.31.ca.35. A
13 Si linguis hominū loquar t angelorū cha
ritatē autem nō habeā factus sum velut es
sonās aut cymbalū tinniens li.7.ca.10. a
Charitas patiens est benigna est nō emula
tur nō inflatē li.10.ca.8. a
Videmus nunc p speculū in enigmate tūc
aūt facie ad faciē li.17.ca.13. C
Tunc cognoscā sicut t cognitus sum li.24
ca.7. A. t li.28.ca.21. A
Emulamini spiritualia magis aūt vt ꝓphe
tetis li.19.ca.21. B
15 Evigilate iusti t nolite timere li.5. ca.21. B
Quotidie morior p gloria vestra li.8.c.7 b
Evigilate iusti t nolite timere li.8.ca.10. A
Oēs quidem resurgemus sed non oēs immuta
bimur li.12.ca.6. A
Tu quod seminas non vivificatur nisi prius
moriatē li.14.ca.32.a
16 Gratia aūt dei sum id qd sum li.16.ca.12.
A. t li.19.ca.17. B
Ego enim sum minimus apostolorum q nō
sum dignus vocari apostolus libro.24.ca.
11. B
Abūdantius oīb⁹ laborāui li.24. ca.12. D
Veniā ad vos cū macedoniā pterāsiero tē.
li.30.ca.15. B

Corynth.ii.

1 Pressa modū grauati sumus supra
2 virtutē li.8.ca.7. D
Non enīm sumus sicut plurimi adul
terātes verbū dei li.16.ca.28. b

Si cognovissent nunq; dñm glorie crucifi
xissent li.9.ca. 21. C
O dolorem noticie sue manifestat p nos in oi
loco li.14.ca.28. C
Non enim iudicavi me scire aliqd libro.3.
ca.36. B
Xp̄i bonus odor sumus deo li.24.ca.10. B
3 Usq hodie dum legitur moyses velamen ē
sup cor eorū li.2.ca.31. A. t li.9.ca.31. C
Ubi spiritus domini ibi libertas libro.15.
ca.10. D
4 Habemus thesaurū istū in vasis fictilibus
li.5.ca.27. B
Et iz hic qui foris est noster homo corrūpa
tur sed ēt hic q intus est renovatur li.6.ca.
5. C. t li.10.ca.22. a
Non enī nosmetipsos ꝓdicamus sed dñm
li.7.ca.23.B. t li.24.ca.24. b
5 Modicā fermētā totā massam corrumpit
li.i. ca.2. C
Quandiu sumus in hoc habitaculo inge
miscimus li.4.ca.25. C
Scimus q̄m si terrestris dom⁹ nostra hui⁹
habitationis dissoluatur li.4.ca.32.A. t li.
6.ca.6. a
Charitas xp̄i vrget nos li.27.ca.18. b
6 Ecce nunc tēpus acceptabile ecce dies salu
tis li.9.ca.50.b t li.18.ca.15. b
7 Per gloriā t ignobilitatē p īfamiā t obnā
famē li.22.ca.9. a
Foris pugne intus timores li.3.ca.16. a.et
li.14. ca.18. a
Cum venissemus macedoniā nullā requiez
habuit caro nostra tē.li.31.ca.25. b
Propter nos egenus factus est cum esset di
ves li.6. ca.14.a t li.18.ca.19. a
8 Vestra abundantia illoꝝ inopiaꝫ suppleat
li.21.ca.14. a
9 Periculis ex genere:piculis ex gētib⁹:peri
culis in ciuitate li.xiij.ca.18. a
10 Epistole graues sunt t fortes p̄sentia autez
corporis infirma li.10 ca.29. C
11 An exprimentū queritis eius qui in me log
tur.in prefa.ca.ij.
In labore t eramna:in vigilijs multis lib.ij
ca.16. a
Ipse enim sathanas transfigurat se in an
gelū lucis li.iij.ca.8. C. t li:8.ca.7. D
12 Quis infirmatur t ego non infirmor li.19.
ca.9. b
Non enim nosmetipsos ꝓdicamus sed ie

Ad Galla.

Uem deus suscitauit a mortuis lib.
q 15.ca.28. b
Nos natura iudei t non ex gētibus
li.2.ca.30. a
Vivo aūt non ego vivit vero in me xp̄s li.
8.ca.18. B
Petrus Jacobus t Joānes qui videnī co
lumne dexteras dederunt mihi lib.27. cap.
xiij. C.
O insensati galathe qs nos fascinauit vt
sic stulti ētis tē.li.30.ca.21. D
Misit deus filium suum factum ex muliere
factum sub lege li.xi.cap.26. a t lib.29.cap.
30. B.
Filioli mei quos iterū ptario donec forme
tur xp̄s in vobis li.30.ca.21.
Qui autem sunt xp̄i carnem suam crucifi
xerunt cum vitijs t cōcupiscentijs libro.8.
ca.31. a
In xp̄o ihesu neq; circūcisio aliqd valet ne
q; preputiū tē.li.30.ca.21. a
Si circūcidamini xp̄s vobis nihil ꝓderit li
bro.31.ca.xiij. A
Mundus mihi crucifixus est t ego mūdo
li.5.ca.ij.b t li.18.ca.37. a

Ad Ephesios.

Omnia opatus est fm̄ cōsilium volū
o tatis suc li.20.ca.iiij. D
Qui nos conresuscitauit t consede
re fecit libro.3. cap.xi. A. t libro.vi. capi.
viij. B
Eramus natura filij ire sicut t ceteri lib.ix.
ca.16. B
Qui p⁹ fui blasphemus t pscutor t con
tumeliosus li.18.ca.xxiij. C

3 Dignate memoziam mei retinentes libro
5.capitulo 10.b
Qui potens est omnia facere superabūdā
ter li.1 capitulo 11.a
Surge qui dormis 7 exurge ex mortuis 7 il
luminabit te xp̃s li.15 ca.16 b
4 Obsecro vos fratres ego vinctus in domi
no vt digne ambuletis li. 5.ca.1 b
Sol non occidat super iracundiam vestrā
li.5 ca.31 D
Tenebris obscuratum habentes intellectū
li.25 capitulo 4 b
Vt erhiberet sibi gloriosam ecclesiam li.1.
5 capitulo 19.a 7 li.20.capitulo 24 B
Omnia autem que arguuntur a lumine ma
nifestantur li.4 ca.18.c
Redimentes tempus quoniam dies mali
sunt li.5 capitulo 18.c
Surge q dormis 7 exurge ex mortuis 7 illu
minabit te christus li.8 capitulo 1.a
Eratis aliquando tenebre nunc autez lux
in domino li.17 ca.14 b
6 Non est vobis colluctatio aduersus car
nem 7 sanguinem li.13 ca.5.b

Philipenses.

1 Upio dissolui 7 cum christo eē li.4
e capitulo 41.b
Desiderium habens dissolui 7 cum
xp̃o eē li.8.ca.7 L 7 ca.17 B
2 In medio nationis prauc 7 peruerse li.1.
capitulo.1 b
Contra spiritalia nequitie in celestibus li.
5.capitulo 21 c
Qui cum in forma dei esset non rapinam
7ē li.5.ca.12 c
Venit in similitudinem carnis peccati lib.
5.capitulo 14 b
In medio nationis prauc li.4 ca.15.a
Omnes que sua sunt querunt non que ie
su xp̃i li.17 ca.4 a
Nostra conuersatio in celis est li.1.ca.31. b:
3 7 li.5 ca.28 A 7 li.6 ca.6 a
Mihi viuere christus est,7 mori lucrum li.
8 capitulo 18 D
Hebreus ex hebreis 9m legem pharisens
7ē. Ibidem
Sed que mihi fuerunt lucra:hec arbitrat9
sum propter christum detrimenta'li.'8 ca
pitulo 18.E
Unum quod retro est obliuiscens ed ea q̃ an
te sunt extentus sequor ad palmam marty
rij li.26.ca.17 a
Non requiro datum sed requiro fructum 4
libro 19.ca.11 L

Thessalo.i.

1 Ui prius fui blasphemus 7 psecu
tor 7 cōtumeliosus li.25 ca.16 a
Nec aliquando fuimus in sermo
ne adulationis,7ē.li.19.ca.19 a
Non vsi fuimus hac potestate cu3 possim9
oneri eē vt xp̃i apostoli 7c.li.1 ca.29 c
2 Que enim est nostra spes aut gaudiū aut
corona glorie li.11 capitulo 9 B 7 libro 19.
capitulo 17 c
Dominus Jesus interficiet eum spiritu
oris sui libro 14 ca.11.c
3 Nemo moueatur in tribulationibus istis
li.3 capitulo 16 B
Ipsi enim scitis q̃ in hoc positi sumus li.6.
capitulo 5.B
4 Nolo vos ignorare fratres de dormienti
bus 7c.li.5.ca.21 B 7 li.12 ca.6 B
5 Dies domini sicut fur ita in nocte veniet
li.iiij.ca.20.a
Omnes vos filij lucis estis 7 filij diei non
sumus noctis nec tenebrarum libro 8.ca
pitulo 8 B

Thessalo.ij.

1 Ta vt 7 nosipsi in vobis gloriemur
i in ecclesijs dei p̃o patientia vestra
li.5.ca.8.B
2 Pro eo q̃ charitatem veritatis non rece
perunt vt salui fierent 7c.li.25 ca.20.a
Vt reueleē in suo tempore li.29.ca.3 L
Qui aduersat 7 extollitur super oē qđ dr
deus aut colitur li.29.ca.iiij.L

Collocen.

1 Orpus christi quod est ecclesia.pre
/e fa.capitulo 11
Suppleo ea que desunt passionum
xp̃i i corpore meo li.3.ca.11.A 7 li.6 ca.1.a
Quod infirmum est dei fortius est homi
nibus libro 16.capitulo 15 a
3 Mortui eni estis 7 vita vestra abscondita
est cum xp̃o in deo li.5.ca.3.L 7 li.6 ca. 25.
fi.item li.8.ca.19.a
Exuentes vos veterem hoiem cū actib9 su
is 7 indutes nouū 7c.li.19.ca.27.L

Et auaricia que est idolorum seruitus li.26
ca.4.c.7 li.30.ca.31.c
4 Sermo vester semper sit sale conditus li.7
capitulo 6.c
Orantes simul 7 p̃o nobis vt deus aptet
nobis 7ē.li.29.ca.16.b

Timo.i.

1 n Uocere aūt mulierem non permitto
li.3 capitulo 5 .a
Cum adhuc peccatores essem9 7ē.
li.18 cv.74.c
Qui prius fui blasphem9 7 persecutor li.22
ca.18.b
2 Laboro vsq̃ ad vincula'quasi male'ope
rans 7ē.li.31.ca.25.E
4 Manus cito nemini imposueris neq̃ cō
municaueris libro 5 ca.29.b
Prohibentiū nubere abstincte a cibis 7ē.li
bro 15 ca.4.b
Precipe hec 7 doce cum omni impio:non
dominatione potentie sed auctoritate sua
det vite li.23.ca.15.b
5 Noli aquam bibere sed modico vino vte
re,ppter stomachum li.5.ca.29 B
Radix omnium malorum est cupiditas li.
15 ca.1 A 7 li.20 ca.10.b
6 Qui solus h3 immortalitatē li.12.ca.17 A
Si crucifixus est ex infirmitate sed vivit ex
virtute li.14 ca.29.a
O thimothee depositum custodi deuitans
prophanas vocum nouitates li.18. capitu
lo.14.a

Thimo.ij.

2 Emo militās deo implicat se negot
tijs secularibus li.5 ca.22 B 7 li.17
capitulo 8.a
Si commorimur 7 conuiuemus libro 20.
ca.22 a
Ad omne opus bonum parati libro 9 ca
pitulo 21.L
Que audisti ā me p̃ multos testes hec cō
menda fidelibus hominibus li.30 capitu
lo 15.c
4 Ego etiaz delibor 7 tempus mee resolutio
nis instat li.1:ca.22.b.7 li.22.ca.7.A

Titum

1 Qui confitetur se nosse deum factis autez
negat.li.3.ca.14.b.7 li.30.ca.15

Hebreos

Nonne omnes sunt amministratorij spiri 1
tus li.2'ca.1.c
Hus q̃ angelos apprehēdit:sed semē abra
he libro 4 ca 1.c
Qui cum sit splendor glorie ac figura sub
stantie eius li.5.ca.25.c
Infirma mundi elegit deus li.3 ca.14 c
Omnia nuda 7 aperta sunt oculis eius'li 4
bro 17 ca.11 L 7 li.32 ca.1.b
Nihil ad perfectum perduxit lex li.7.c.4
L 7 li.9 capitulo 32 b 7
Non deserentes collectionem nostram si
cut est consuetudinis quidā li.5 ca.3 b 10
Sine fide impossibile est placere deo lib.ij
capitulo 33. a
Abraam in casulis habitabat libro 8 capi
tulo 42 b
Confitentes quia peregrini 7 hospites sūt
li.18 capitulo 18.a
Rogo autem fratres vt sufferatis verbz
solacij etenim per paucis scripsi vobis lib. 13
5 ca.1.b

Actuum

Je possedit agrum de mercede iniq
b tatis li.9.ca.29 b 1
Factus est repente de celo son9 tan
q̃ aduenientis spūs vehementis li.17 ca.
16 L 7 li.27 ca.14.a
Spiritussanctus in columbe specie descen
dit li.1.ca.ij a 2
Decidit spiritus domini super eos libro 2.
capitulo 30 b
Factus est repente sonus tanq̃ aduenien
tis spūs vehementis li.5.ca.25.c
Quem deus suscitauit a mortuis libro 12.
capitulo 4.b
Si iustum est in conspectu dei vos potius 4
audire q̃ deum iudicate li.7 ca.22. B
Scio q: p ignorantiā fecistis sicut 7 patres
vestri li.7 ca.23 B
Ibant apostoli gaudentes a conspectu qui
digni habiti sunt p̃o nominis Jesu contu 5
melia pati li.6 ca.5.b
Principes populi 7 seniores.si nos hodie
diuidicaremur in benefacto hominis infir
mi li.17 ca.17 A
Vidit stephanus Jesum stantē a dextris. 7
li.2.ca.1.A

Dura cervice t circūcīs corde ꝛc.li.7.capitulo 22.b

8 Pecunia tua tecum sit in perditionem li/bro 4 capi.6.a

9 Saule saule qd me persequeris libro.3 ca. 11.a.t li.22.ca.15.C

Vas electionis est mihi iste ꝛc.li.12 ca.xi. a

Euca sanet te dñs Jesus xpūs surge t sterne tibi li.23.ca.23.b

10 Macta t manduca li.xi.ca48.a

Surge t ego hō sum libro 21.ca.xi.c

Cornelius centurio cohortis que dr itali/ca ꝛc.li.27.c.26.E

Vobis oportebat loqui primum verbū dei li.3.ca.24.a t li.9 ca.5.B

15 Fide mundans corda eorum li.6 ca.24.B

Jaco.

1 a Quid quē nō est transmutatio nec vicissitudinis obumbratio li. 5.ca. 25 C t li.12 ca.17.a

Ira perdit etiam prudētes li.5.ca.31.a

Si qs putat se religiosum esse nō refrenans linguam suam ꝛc.li.7.ca.15.a

2 Quicūq totam legē servaverit offendat aūt in uno li.1.ca.13.b.t li.19.ca.16.fi.

Lingua ignem malā plena veneno mortifero li.7.ca.15.a

3 Si zelum amarū habetis iter vos li.11.capitulo 24.a

4 Vita vestra vapor est ad modicū exālans li.7.ca.20.b

5 Qui puerti fecerit peccatorē ab errore vie sue salvabit aiam eius a morte li.19.c.18.c

Confitemini alterutrū peccata vestra t orate pro invicem li.11.ca.24.a

Petri.i.

1 r Regenerauit nos in spem vivā p resurrectionē Jesu xpi ex mortuis li. 6.ca.24.c

Succincti lūbos mētis vestre li.13.ca.9.B

In quem desiderant angeli prospicere lib. 18.ca.38.a

2 Peccatū non fecit nec dolus inventus est. li.2.ca.23.a t ca.31.C

Et vos tanq̄ lapides vivi superedificamini domus spūalis li.8.ca.26.C

3 Nō reddentes malum pro malo nec maledictum ꝛc.li.22 ca.xi.d

Sicut charissimus frater noster Paulus secundum sibi sapientiam li.24.ca.xi.b

4 Nemo vestrum patiatur quasi homicida. li.3 ca.16.d

Tempus est ut iudicium incipiat de domo di li. 5.ca.8.b.t ca.14.b.t li.9.ca.43.c

Si iustus vix salvabitur ipse t peccator ubi manebunt li.17.ca.9.b

Si aūt primū a nobis qs finis eor q non credunt euangelio li.26.ca.18.A

5 Sobrii estote t vigilate q: aduersarius vester diabolus circuit querens quem devorer li.19.ca.24.a

Ipc.ij.

1 Justū loth oppressum a nephandorum li.1.ca.2.a

2 Dei angelis peccantib⁹ nō pepcit sz ruentib⁹ ꝛc.li.5.c.6.d t li.13.ca.11.c

Christus pro nobis passus est nobis relinquens exemplum ut sequamur vestigia ei⁹ li.21.ca.6.A

Joannis.i.

1 Si dixerimus q: peccatum nō habemus ipsi nos seducimus li.12.ca.47.b t li.21.ca.9.c

Deū nemo vidit unq̄ li.18.ca.36.a

2 Unctio eius docet vos de omnibus.li.5.c.20.a

Ex nobis prodierunt sed non erant ex nobis. li.12.ca.15.b

Nolite diligere mundum neq̄ ea q̄ in mūdo sunt li.18.ca.6.C

A nobis exierunt sed non erant ex nobis li bro.20.ca.7.a

3 Tunc cognoscam sicut t cognitus sum li. 5.ca.20.d

Si cor nostrum non reprehenderit nos fiducia habemus ad deum li.9.ca.30.d et li.10.ca.17.a

4 Iniquitas peccatū est li.xi.ca.11.fi.

Cum apparuerit similes ei erimus li.12. capitulo.9.b

5 Omnis qui odit fratrem suum homicida est li.16.ca.17.c

Timor non est in charitate sed perfecta charitas foras mittit timorem li.9.ca.33.a

Est peccatū ad mortem: non pro illo dico vt oret qs li.16.ca.31.a

Apocalypsis.

1 Epc; ecclie qd sigpicat. prefa.ca

ij.t li.23.c.31.C

2 Scio vbi habitas vbi sedes ꝛc.li.1.ca.1.b

Suadeo tibi emere a me aurum ignitum libro 4.ca.35.B

Dabo illi calculum t in calculo nomē novum ꝛc.li.19.ca.ij.B

Novi opera tua t charitatem tuam ꝛc.li2 21.capi.v.B

3 Ego quos amo castigo t redarguo li.6.capitulo 16.b

Habes pauca nomina in sardis que non inquinauerunt vestimenta sua li.9 ca.29.a

Qui vicerit faciam illum columnam meam in templo dei mei li.17.ca.14.C.t libro. 26 ca.17.B

4 Adorauerunt viventem in secula seculorū mittentes coronas suas ꝛc.li.22 ca.10.b

Animal primum simile leoni secundū simile vitulo ꝛc.li.31.ca.33.b

5 Vicit leo de tribu iuda radix David libro 5 ca.16.C

6 Acceperūt singule stolas ꝛc. Prefa. ca.14

Vidi sub altare animas interfectorum li. ij.cap.6 A

Beatus qui vigilat t custodit vestimenta. li.ij.ca.38.A

Et nomen illi mors.libro 4 ca. 20. a.t lib. xi.capitulo.12.fi.

Factus est sol sicut saccus cilicinus libro 9 capitulo 1.B

7 Di sunt qui venerunt de tribulatione magna t lauerunt stolas suas ꝛc.li. x. capitulo. 12. A

8 Factum est silentium in celo quasi dimidia hora li.3.ca.24 a

10 Per viventem in secula li.4.ca.7 a

Signa que locuta sunt septem tonitrua noli scribere li.9.ca.8.b

11 Di sunt due olive t duo candelabra libro 9.capitulo.4 a

Atrium quod foris templum est ejice foras li.18.ca.9.b

12 Projectus est accusator fratrum nostrorū lib.ij.ca.9.a

Dixit draco candam t traxit tertiā partem stellarum li.4.ca.13 A

16 Beatus qui vigilat t custodit vestimenta sua ne nudus ambulet libro.12.cc.5.a et li. 16. capitulo 13.C

17 Ogne sunt populi li.17.ca.xi.a t libro 19 capitulo.4.C

In celum ascendam supra astra celi exaltabo solium meum li.3.ca.23.B

Quantum exaltavit se tantum date ei de luctu li.9.ca.47.a

Vide ne feceris conservus tuus sum t fratrum tuorum li.21.capitulo xi.2.t li.27 ca 19 pi.xi.E

Et exercitus q sunt in celo sequebant eum in equis albis li.31.ca.12 A

Vidi angelum descendentem de celo li. 4. ca.12 A t li.18.ca.27.C

Et regnabunt cum eo mille annis libro.9. capitulo.1.b

Beatus t sanctus qui habet partem in resurrectione prima li.14.ca.8.a

Erit celum novum t terra nova libro 17 capitulo.5.C

Draco in abysso clausus tenetur libro 19. capitulo.8.b

Libri aperti sunt t alius liber apertus q est vite ꝛc.li.24.ca.9.b

Et erat structura muri eius ex lapide iaspide li.18.capitulo 30.C

Qui nocet nocetur adhuc et qui in sordibus est sordescat adhuc libro. xi. capitulo vicj.C

Vestis splendida t matutina libro 29.capitulo.xxx.B

Finis Tabule.

Epistola beati Greg. pape ad Leandrū ep̄m

¶ Sancti celeberrimiq; ecclesie doctoris Gregorij pape: ad Leandrum episcopū. in expositionem libri beati Job epistola feliciter incipit.

Euerentissimo atq; sctissimo fratri Leandro coep̄o. Gregorius ſu⁹ ſuoꝝ dei. Dudum frater beatissime in constātinopolitana vrbe te cognoscēs: cū me illic sedis apostolice rñsa constringerent: ⁊ te illuc iniuncta ꝑ causis fidei vuisigotharum legatio perduxisset. omne i tuis auribus qd̄ mihi de me displicebat exposui. qm̄ diu longeq; ꝯuersionis gratiam distuli. ⁊ postq̄ celesti sum desiderio afflatus: secularem habitū ꝯtēnere melius putaui. Aperiebatur eni iam mihi de eternitatis amore qd quererē: sed inolita me ꝯsuetudo deuinxerat: ne exteriorē cultum mutarez. Cūq; adhuc me cogeret animus p̄nti mūdo quasi specie tenus deseruire. cepunt multa contra me ex eiusdē mūdi cura succrescere: vt in eo iam non specie sed quod est grauius mēte retinerer. Qui tādem cūcta solicite fugiēs portum monasterij petij. ⁊ relictis que mūdi sunt: vt frustra tūc credidi: ex huius mūdi naufragio nudus euasi. Quia enim plerunq; nauem incaute religatam: etiam de sinu tutissimo littoris vnda excutit cum tēpestas excrescit: repēte me sub p̄textu ecclesiastici ordinis in causarū secularium pelagus reppi. ⁊ qetem monasterij quā habendo non fortiter tenui. q̄ stricte tenēda fuerit perdēdo cognoui. Nā cum mihi ad ꝑcipiēdū sacri altaris ministeriū: obediētie virtus opponitur: hoc sub ecclesie colore susceptū est: qd̄ si inulte liceat iterū fugiendo deflectatur. Postque hoc nolenti mihi atq; renitenti. cū graue eēt altaris ministeriū: etiā pondus ē cure pastoralis iniunctum. Qd̄ tanto nūc durius tolero: quāto me ei imparem eē sentiēs in nulla fiducie ꝯsolatione respiro. Quia eni mundi iā tp̄a: malis crebrescentibus termino appropinquāte turbata sunt. ipsi nos q̄ internis mysterijs deseruire credimur curis exterioribus implicamur: sicut eo quoq; tp̄e quo ad ministeriū altaris accessi. Hoc de me: ignorante me actum est. vt sacri ordinis pondus acciperem: quatenus in terreno palatio licentius excubarē. Ubi me scilicet multi ex monasterio fratres mei: germana iuncti charitate secuti sunt. Qd̄ diuina factū dispensatione cōspicio. vt eoꝝ semp̄ exemplo ad oꝛonis placidū littus quasi anchore fune restringerer cū causarū secularium incessabili impulsu fluctuarem. Ad illoꝝ qppe cōsortium velut ad tutissimi portus sinū terreni actus volumina: fluctusq; fugiebā. et ls illud me ministerium ex monasterio abstractuz: a pristine qetis vita mucrone sue occupationis extinxerat: inter eos tñ p̄ studiose lectōis alloqum quotidiane me aspiratio cōpunctionis animabat. Tunc eisdē fratribus etiam cogēte te placuit sicut ipe meministi. vt librum beati Job exponerē: importuna me petitione cōpellerent: ⁊ ꝓut veritas vires infunderet: eis mysteria tante ꝓfunditatis aperirē. Qui hoc quoq; mihi in onere sue petitionis addiderunt vt non solum ꝟba historie p̄ allegoriarū sensus excuterē: sz allegoriarum sensus protinus in exercitiū moralitatis inclinarē: adhuc aliqd grauius adiungētes: vt intellecta queq; testimonijs cingerem. ⁊ ꝓlata testimonia que si implicita fortasse viderent interpositione supaddite expositionis enodarem. Ca. 2.

Mox ꝟo vt obscuro hoc ope atq; añ nos hacten⁹ idiscusso: ad tāta me ꝑtrahi ac talia agnoui solo audit⁹ pōdere victus fateor lassatusq; succubui. Sz repēte iter formidinē deuotionēq; deꝑhēsus: cū i largitorē mūerū oculos mētis attollerē. cunctatōe postposita illud ilico certus attendi. q: impossibile eē non poterat: qd̄ de fraternis mihi cordibus ꝓcedebat: vel charitas impabat. Fore qppe idoneuz me ad ista desꝑaui: sz ipsa mei desꝑatione robustior ad illum spem protinus erexi: ꝑ quē aperta est lingua mutoꝝ: q̄ linguas infantiū fecit disertas: qui immensos brutosq; asine ruditus ꝑ sensatos humani colloquij distinxit modos. Quid igitur mirū si intellectū stulto homini prebeat: q̄ veritatē suā cum voluerit etiam ꝑ

ens ūmtoꝝ narrat. Dubiꝰ ergo robore
cōfiderationis accinctus ardētē meꝰ
ad indagādā ſenſū ūme ſcripture
cucurri: q̄ſiui cui ꝓbus exponere cōpetat
barbā me viā tranſcenderet inuenio
tñ ei nō credēdū fluenta vbius homīd
plūbi fibula mīſcuerit. Vnde mox eiſdem
cōtra perfidos fratres ꝓpoſa libri ſub eoꝝ
tio dum: q̄ tpo paulo vacantes reppi po
ſtiones tractando dictaui. Cūq; mihi ſpa
cia largiora ſupperent: multa adḡſſo pau
ca ſuperadꝺe atq; ita vt macra ſint nōnul
la verboꝝ ea que me loquente ceperā
ſub oculis fuerūt ꝓ libroꝝ emendādo ꝓpo
ſui: t eā poſtrema dictaui: quo ſtilo pri
ma vtcrā ſolēne arridi. Ego ergo vt t ea
q̄ locutus ſum ſtudioſa emendatiōe tranſ
currā: quaſi ad ſimilitudinē dictatis cri
gere: ea q̄ dictauerā nō ꝺḡe a colloquen
tis ſermone diſcreparent: quatenus dum
hoc tenditur illud attrahitur: t ita mō vtili
mā res nō vtilitatis formā reſ: cuius tertiā
huius opis ptem vt colloq̄ndo ptulī: pene
ita vertig: q̄ eū me fratres ad alia pro
bāt: hāc fabulā emēdari noluerūt. Qui
bus nimirū multa inuentibus vā parere:
mō ꝓ expoſitōis miſterū: mō ꝓ contem
plationis aſcenſum: mō ꝓ moralitatis in
ſtrumētū volui: opus hoc ꝓ trigīta t gnōs
volumina extenſum in ſex codicibus erpli
ni. Vnde t in eo ſepe quaſi poſtponere or
dinē expoſitōis inuenior: t paulo diutius i
cōtemplationis latitudine ac moralitatis in
ſudo. Sz tñ ſīc ꝺe do legitur: curet neceſ
ſe eſt: vt ꝺḡd audientiū moꝛes inſtruit ri
metur: t hūc recti loquendi ordinē depu
tet: cū opportunitas edificatōis exigit ab
eo ſe quod log erpat: vitet vnuet: Sacri
eni tractato: eloq̄ū: moꝛē flaminis debet
imitari. Flumina ḡppe dū ꝓ aliquē defluūt:
ſi valles ꝓcaue et latere ꝓtingit: in eas ꝓ
tinus ſui impetus curſum diuerſit: Cūq; il
las ſufficienter ipleuerit: repente ſe in alue
um refundit. Sic nimirum diuini ſpūs eſſe
tractato: dz: vt cū de qualibet re diſſerit: ſi
fortaſſe iuxta poſitā occaſionē cōgrue edi
ficatōis inuenerit: quaſi ad vicinā valles ſi
gne undas intorſat: t cū ſubiuncte inſtru
ctionis campū ſufficiēter infuderit: ad ſer
monis propoſiti aliquam reuertat.

Capitulum. 3.

Capitulo .j.

Licendū ſo eſt: q̄ ḡdaz hy
ſtoꝛica exp̄one trāſcurrim⁹
t ꝓ allegoꝛiā q̄dā typica i
uestigatōe ꝓſcrutamur: q̄
dam p ſola allegoꝛice mo
rulitat inſtꝛa diſcutimus:
nēnulla aūt p cūcta ſimul ſolicitius exgrē
dī triplicīter indagamus. Hā primaz q̄
dem fundamēta hyſtoꝛie ponimus: deide
p ſignificationē typicā in arcem fidei fabꝛi
cam mētis erigimus: ad extremuz quoq; p
moralitatis granū quaſi ſupducto edifici
um coloꝛe veſtimus. Vel certe ḡd veritaꝫ
tē: nūi reficiāt de mētis alimēta credenda
ſunt. Que modis alternūbus: multipliciter differendo ferculū oꝛi offerimus. vt in
utrati lectoꝛis quaſi pauce noſtri faſtiduz
repellamus. Qui dū ſibi multa oblata cō
fideraī: q̄ elegātius decerpit aſſumat. Aſ
quādo ſo exponere apta hyſtoꝛie ſba ne
gligimus: ne tardius ad obſcura vēiamus:
Quiq; aūt intelligi iuxta litterā nequēt.
q̄ ſupficieriemus accepta nequaq̄ inſtructō
nē legētibus ſz errōꝛē gignunt. Ecce eteni
vt. Sub quo curnātur: g̃ poꝛtāt oꝛbem. Et
de tanto viro ḡ nesciat: q̄ nequaq̄ va
nas poetaꝝ fabulas ſegtur: vt mūdi mole
ſubuehi gigāteo ſudoꝛe ſuſpicet: g̃ rurſum
ꝑſtas paſſionibus dicit. Elegit ſuſpendiū
aia mea: t moꝛtē oſſa mea. Et ḡ rectaz ſa
piens credat virū tanti ꝓcōſ quem vide
licet ſtat ab eterno iudice ꝓmia ꝓ patien
tie ſtate recipe decreuiſſe: inter ſbera ſu
ſpendio vitā finire. Quiq; ēt ne forte ſſe in
telligi iuxta litterā debeāt: ipſa ſe ſba ſſe
ſpugnāt. Aut nāq̄. ((Pereat dies in qua
natus ſum: t noꝛ in qua dictū eſt ꝓceptus
ēſt hō.)) Et paulo poſt ſubiecē ((O cenpet eā
caligo: t involuāt amaritudie.)) Atq̄ i eiuſ
dē noctē maledictōe ſubūgit ((Sit noꝛ illa
ſolitaria.)) Q̄z nimirū natiuitaī dies ipo
ipulſa tpis euolutus ſtare ſi poterat. Ca. 4

Qo igīt pacto hāc immolui
caligie optabat: q̄ elapſus
ḡppe iā erat t tñ ſi in nā re
ū ſubſiſteret: ſentire ama
ritudinem nequaq̄ poſſet.
Cōſtat ḡ q̄ nullomō de die
ſenſibili dī: g̃ ſenſu pene amaritudie opta
tur. Et ſi ꝓceptōis noꝛ reliqs noctibus ꝓiū
cta diſceſſerat: ḡ pacto hāc fieri ſolitariaz

eroperat: Quē vt a lapſu tpis ligi nō poſſa
ceita ēt nec a reliquaꝫ nocturnā ſanctōe ſe
parari. Qui rurſuz dicit: ((Aſperꝙ nō par
cis mihi nec dimittis me vt glutiā ſaliuaz
meā:)) t tñ paulo ſupi⁹ dixerat. Que priuſ
tāgere nolebat aſa mea: nūc ꝓ anguſtia c
re abā dūcīat: incredibile ē valde ḡ ordi
ne glutiſ poſſe ſaliuā neget. Atq̄ itaq̄ dicē
((Peccaui: q̄d faciā tibi o cuſtoꝛ hoīz?))
Dei certe ſſumere mouis pcia adoleſcen
tie mee: Et tñ alia rñſiōe ſubiungit. ((Nec
.n. reſpēdit me coꝛ meuz in oī vita mea.))
Quo ḡ pacto a coꝛde ſuo mīme in oī vita
reſpēdit: q̄ peccaſſe ſe publica voce teſta
tur. Neq̄ .n. ſimul vnq̄ ꝑcūſſit eſpa opis:
t irreꝓhenſibilitas coꝛdis. Sz nimiꝝ ſba
ſſe dū collata ſibi ꝑcurre nequeāt: aliud
i ſe aliḡd q̄ ḡratur oſtēdūt. Dē ſi q̄ndā
vocabo dicāt. Dū nſa noſa ſpiciūs ſupfi
cie veſtrū: hoc i nobis ḡrute q̄ ordinatū ſi
bi q̄z ḡruēo apud nos valeat ius inueniri
Quiq; aūt q̄ ſba accipe hyſtoꝛie iuxta lit
teā negligit: oblatā ſibi ꝓtatis lumē abſ
cōdit. Cūq̄ laboꝛioſe inuenire i eis aliꝰ inti
ſecus appetit: hoc q̄ ſoꝛte ſine difficultate aſſeq̄ poterit amittit. Sectōs nāq̄ vir di
cit. ((Si negauī q̄ volebāt paupib⁹: t oculos vidue expectare feci: ſi comedi buccellā
meā ſolus: t non comedit pupillus ex ea: ſi
deſperi ꝓtercūtē eo q̄ nō habuerit indutū
tum: t ab ſq̄ opimēto paupez: ſi nō benedixerint mihi latera eius: t de velleribus ouiū
meaꝝ calefactus ē.)) Que videz ſi ad alle
gorie ſenſuz violēter iflectimus. cēcta eius
mle ſerā vacuamus. Diuinus eteni ſermo
ſtē mſteriis prudentes exercet: ſic pierūq̄
ſupficie ſimplices refouet. Dz i publico: vñ
paulos nutriat: ſeruat i ſecreto: vñ mētes
ſublimiā i admiratōez inſpēdat. Quaſi q
dā ḡppe ē flumiꝙ vt ita diceri planus t al
tus: in q̄ t agnus ābulet: t elephas natet.
Vt ḡ vniuſcuiuſq̄ loci oportunitas poſtulat: ita ſe ꝓ ſtudiū exp̄onis oꝛdo imutat: q̄tenus táto ſubtilis ſenſuz diuine locutōis inſtruat: ḡto vt res q̄q̄ eregerit ſe ꝓ cūctaz ſpēs alternat. Quā vz exp̄onez recēſendā tue bti
tudini nō q̄ velat dignā ꝓbaui: ſz q̄ te pcē
ſe memini ꝓmiſſe trāſmiſi. Jn q̄ ḡd tua
ſcticas tepiditā inaultūq̄ reperit: tāto mihi
eſterrime indulgeat: ḡto hoc me ego dicē
fi ꝓbat. Hā dū molestia coꝛpis aſſtenuat:
afflicta mēte ēt vigilāti ſtudia lāguescunt
Multa q̄ppe ānoꝝ tñ curricula tacuimus
q̄ crebris vigilijs voluminibus cruciat: horis
monitaq̄ oībus fracta ſtōachi ſtrute laſ
ſescūtis q̄dē ſz tñ ꝓmuis ſcribendo ambe
lo. Inter q̄ h dū ſolicitus pēſo: q̄ ſcriptura
teſte: oīs filius q̄ a deo recipitur flagellat:
q̄ magis ꝓtib⁹ durius ꝓmor: eo d eterni
tas certius ꝓſumpſe reſpiro. Et ſortaſſe
h vnde pulcēdie ꝓfluā fuat: vt paulus Job
paulus exponeꝝ t flagellati mentē meā
no ꝓ flagella ſentire. Ca. 5.

Ed tñ recte ꝓſideratib⁹ lūt
q̄ aduersitate nō modica:
laboꝛis mei ſtudio i h mo
leſtia coꝛpal obſiſtit q̄s car
nis vt⁹ cū locutōis miſteriū
exhibē vir ſufficit: mēo digne ſi ꝓ itinare
qs ſcīt. Quid nāq̄ ē offiū coꝛpis: niſi oꝛga
nū cordis: Et q̄libz pti⁹ ſe cāūdi artifex
exp̄ere ar: ē ſi valet: niſi ad hanc ſibi miſte
ria exteꝛna ꝓcorde: q̄ nimiꝝ cūctā q̄s vo
cta man⁹ ipat: q̄ ſata oꝛgana ꝓprie ſi refut
tāt. Nec arte ſtat⁹ exp̄imit: ſi ſuſſa rimis ſi
ſtula ſtridet. Quāto itaq̄ grauiuſ exp̄ōis
mee q̄litas ꝓmitur i q̄ dicēdi gr̄az ſic tracta
ra oꝛgā diſſipat: vt hac pitie aꝛe nulla cō
ponat. Quclo ār vt hui⁹ opis dcā ꝑurrēs:
i h̄is ſbox folia ſi regrae: q̄ ꝓ ſacra eloqa
ab coꝛ traeratoꝛibus i fructuoſe loq̄cīaī
lenitas ſtudioſe ꝓſcitur dā i tēplo di ne
mus plātari phibetur. Et cūcti peuldubio
ſcim⁹: q̄ ārīce i folijs male ſete ſegetis cul
mi pficiāt: mioꝛi pienitudie ſpicaꝫ grana
turgeſcāt. Dñ t ipaz artē loq̄ndi q̄ā ma
giſteria diſciplie exteꝛioꝛis ſtruāt: fuare de
ſperi. Hā ſic hui⁹ āz ecple tenoꝛ vnūciat: ſi
meracūmi collīonē fugio: ſi barbariſmi ꝓ
fuſionē vnito: ſit⁹ motuſq̄ ꝓpoſitionū ēt ea
ſuſq̄ fuare ꝓtēno: q̄: idignū vehemēter eri
ſimo vt ſba celeſtis oꝛaculi: reſtrigā ſb re
gulis donati. Neq̄ .n. h ab vilis ſterptib⁹
i ſcripturē ſacre auctate fuata ſūt. Et q̄ ni
mirū q̄ nſa exp̄ō oꝛdi: dignū ꝓfecto ē vt q̄
ſi edita ſoboles ſpēz ſue mſis imitet. Nō
nā ſo trāſlatōez diſſero: ſz eū pbatōis cā
me exigit: nūc nouā: nūc veterē p reſtionis
aſſūo: vt q̄ ſerie aplica cui autoꝛ ſe ꝓfeſſo
vīq̄ vtī mei āz labor ſtudij ex vīq̄ fuleiat

a 2

Incipit prefatio sancti Gregorii pape in expositione beati Job.

Capitulo .j.

Per multos sepe dñi sui testes beatus Job scripsit: ipse tamen beatissimus. Et alij quidem Moyses. Sed nulli quidem ex prophetis opus fuit scripsisse hystoriam suam sicut illi fuisse legimus. Quia cui ille suspicit. Quia cui ille Esaias declarasse: et Baruch filius Nerie in libro suo Hieremie referitur. Sed beatus Job in libro suo Genesim Joab et Esau et Jacob et Moysen nominasse: et Moysen in libro suo Job. Ipse igitur hec scripsit: q hec scribenda dictauit. Ipse scripsit: q et in illius ope inspirator extitit: et per scribentis manum quasi ad nos epistolam transmisit. Si magni cuiusdam viri susceptis epistolis legeremus hoc: eaque q calamo fuissent scripta quereremus: ridiculus plecto esset non epistolarum auctorem scire: et sagax cognoscere: et quali calamo earum verba limasse facile indagare. Cum ergo rem agnoscimus eiusque rei spiritu sancto auctorem tenemus: q scripserit querimus: quid aliud agimus nisi legentes litteras de calamo perscrutamur: Cap. 2.

Arbitrari nos posse quidem beatus Job q certamina spiritalis pugne fuisse: et per summate sue victorie gesta narrauit. nec mone vos qs si eos libros de quibus Job: vel q atque illa protulit Job. Moysi scripture sacre est vt ipse q scribebat se vt de alio quasi de alio loquat. Dicit enim. Qui moyses aut. Erat moyses vir mitissimus qui moyses aut. Erat moyses vir mitissimus super omnes homines qui morabantur in terra. Dicit ei dominus loquere q morabant in terra. Dicit ei dominus loquere ad populum meum. Dicit ei dominus loquere ad populum meum. Dicit discipulus ille qui dilexit ihesum. Dicit discipulus ille qui dilexit ihesum. Dicit iacobus aut: qui ambulabat cum ihesu. Dicit iacobus aut: qui ambulabat cum ihesu. Duo ex discipulis in via: cleophas et alius. Duo ex discipulis in via: cleophas et alius. Quod profecto aliis dum tam studiose tacuit vt quasi dicant: nisi scipsum fuisse monstraret. Scriptores igit sacri eloquij: q: ipsius sancti spus agnant: sic de se in illo testimonio quasi de alio protulit. Spus ergo sctus per moysen locutus est de moyse: spus sctus per iohannem locutus est de iohanne: paulus quoq; q: nō ex sctō loqueret: infirmat vicē. In expurgatorio christus cum q in me loqtur xpus Dicit qs angelus q moysi appuisse describit: modo angelus: modo dns memorat: angelus vt propter hoc qd cetera loquendo seruiebat: dns aut dī: q: interius presidendo: loquendi efficaciā ministrabat. Cū ergo loquens ab interiori regit: et per obsequium angelus: et per inspirationē dñs nominat. Et dauid dicat. Attendite populi meus legē meam. Nō enim ex vanis aut populus vanis erat: nec psona eius ex quo loquebat assumens ipsius auctoritate loquitur: eius ispirationē replebatur. Hoc quotidie fieri videmus cernimus: si vigilāter intuemur. Nā stans in medio populi lector clamat. Ego sum deus abraam: deus isaac: et deus iacob. Et qs ipse deus sit de: profecto si dicat nec tñ per hoc qd dicit hystorie regulā deserit q: cuius misterij lectōe exhibet: eius dñi nam voce prēdidit. Itaq; scriptores sacri eloquij q repleti spū sancto sup se trahuntur: quasi extra semetipsos fiunt: et sic de se sentētias: quasi et alio proferūt. Cū et beatus Job sanctoru afflatus potuit sua gesta q erāt vi supne aspirationis dona: quasi non sua scribere: q: eo alterius erāt q loquebatur q dei sunt: et eo alter q erāt illius loquebatur: quo spūssanctus loquebatur q hoies sunt. Capitulum. 3.

Sed id vbem⁹ ista postponē et ad pfideranda sacre hystorie gesta ppare. Quis hō eo ipso q hō est: suū intelligē vt auctorē: eum⁹ volūtati tāto magis seruiat: quāto se: q: ei subdo nihil sit pē sat. Ecce aūt pduti ueri pfiderare negligi

mus adhibita sunt precepta: sepe quoq; obtēperare nolumus: adiūguntur exēpla. ipā quoq; imitari exēpla dēdignam⁹: q: edidisse notis positis sub lege conspicimus. Quia n. deus apte gbusdam sub lege positis locutus est: quasi alienos nos ab eisdē preceptis aspicim⁹: gbus hec specialiter locutus nō est. Cū ad plantandā imprudentiā nr̄am gentilis homo ad exēplū deducit: vt q: obedire hō legi sub lege positus despicit: ea⁹ saltem comparōe erubescat q sine lege legaliter vixit. Erranti igit homini data est lex: errauit ho sub lege additur testimonium eoꝝ q extra legē sunt. vt q: pdita: additionis nostre ordinem seruare nolumus: preceptis admoneremur: et q: precepta obedire pōphimus: exēplis confundemur: nec vt dēn est eoꝝ exēplis quos lex astringeret: si quos lex a peccato nulla cohiberet. Circūscriptis nos diuina pulchritudo: circūuenit excusationē nr̄am: Undique pclusus est aditus tergiuersatōis humane. Dō gentilis: hō sine lege: ad medium adducitur: vt eoꝝ q sub lege sunt p̄rauitas confundatur. Qd bñ per pphetas ac breuiter dicatur. Erubescet sydon ait mare. In sydone ppe figuratur stabilitas in lege posita rum: in mari aūt vita gentilium. Erubescet ergo sydon ait mare: q: ex vita gentilium redarguitur vita sub lege positoꝝ atq; ex actione secularium: confunditur vita religiosorum: dū illi etiam pmittendo nō seruant: que in ꝓceptis audiunt: et isti viuendo ea custodiūt in qbus nequaq; mādatis legalibus astringuntur. La. 4.

Da vero auctoritate liber iste sit pditus: ipsa sacrarū paginaꝝ soliditas attestatur: dū p phetā ezechielem demonstrat vt tres solummodo viri liberent: Noe. I. Daniel et Job. Nec imerito inter hebetū virtutes: inter auctoritatis reuerentiā vita inst gētilis adducit: q: redemptor noster sicut ad redēptionē iudeoꝝ et gentilium venit: ita vtroq; vocabulo prophetari voluit: vt p vtrūq; populum diceret q pro vtroq; populo q̄q; pateret. Vir ita q; iste sūmis virtutibus fultus sibi notus erat et deo. et si nō flagellaret: a nobis nullatenus agnosceretur. Virtus ppe est p quam se exercuerit; vicinitatis opinio cōmota per flagella flagrauit. et q̄ gemus in fetore qs erat putrefactus: cōmotus ad notitiā olim odoris sue fortitudinis aspexit. Sicut n. unguenta nisi cōmota redolere latius nesciunt: et sicut aromata fragrantia sua non nisi cum i cōdūtur expandunt: ita sancti viri ot qs virtutibus redolent: in tribulationibus innotescunt. Unde et recte in euāgelio dicit. Si habueritis fidē tanq; granū sinapis: et reliqua vsq; fient: Granum ppe sinapis nisi pteratur: nequaq; vis virtutis euāgelio satur: Cū nō pterit ione est. si pteratur ardescat: et qs in se acerrimā latebat ostēdit. Sic vnusquisq; vir sanctus: si nō pcussa tur despicabilis ac leuis aspicit: si qua tñ illum tritura pcussōis opprimat: mox oē qs callidā sapit ostēdit: atq; i semetipso virtutis statur q̄d in illo ante despicabile infirmūq; videbatur: qdq; in se trāsgressionis tpa libēter operatur: egritudines tribulationibus coactus inotescit. Cū bñ p pphetam dī. In die mandauit dñs misericordiā suā: et in nocte declarauit. Misericordia. n. domini in die mandatur: q: in trāsgressione tpe cognoscendo recipitur. In nocte vo declaratur: q: donū qd tranquillitate fruimur i tribulationibus manifestatur. La. 5.

Sed subtili⁹ perscrutandū est: cur tot flagella pulsi: q tā tam virtutū custodiaꝝ sine reprehensione seruamus. Dum militatem ppe habuit: q: ipse testatur. Si pcepi ut dicā subire cū seruo meo et ancilla mea: cū disceptarent aduersum me. Dospitalitatem exhibuit: sicut ait. Foris nō mansit pegrinus: hostiū meū viatori patuit. Disciplinę vigorē tenuit: vt ipse idicat dicēs. Principes cessabant log et digitū supponebant ori suo. Mansuetudinē i vigore custodiuit: sicut ipse fatetur dicēs. Cūq; sederem quasi rex circūstante exercitu: eram tñ merentiū cōsolator. Elemosinarū largitate ampleratus est: vt ipse ait dicens. Si comedi buccellā meā solus: et pupillus nō comedit ex ea. Cū igitur oium mādata virtutū pficeret: vnū ei deerat: vt ex flagellat⁹ agere gr̄as sciret. Notū erat: q: seruire deo in re gr̄as scire. Notū erat: q: seruire deo in re gr̄as sciret. Notū erat: q: seruire deo in re gr̄as sciret. Notū erat: q: seruire deo in re gr̄as sciret

rinet flagella pmitteret. Pena qppe ꝛ
rrogat⁹ genus q̄ pacuer amat. Quem
dolo qdē vt deficeret pmuit: ſ̄ vt phece
ret accepit. Sicut cui dño benigne gratulā
q̄ diabolus mala posthabuit. Nā cū accu
ro alia expendit bona vt cōſumeret: cū
do ogit vt eius merita augeret. Scriptum
qppe ē. In oibus his nō peccauit Job la
bijs ſuis. Et qdē qdā ꝟba reſpōſionē ali⁹
impetus incōſid⁹ asperā ꝓferūt: q̄ ſæpe
ſcrta pie intelligere ſicut dicunt ignorāt: et
q̄ alium dolētis ꝛ mali i ſemetipſo ſuſume
re neſciūt dolorem ꝟba dñi increpari nō
pſpiē. Mouet qppe patientes: dñi pcūre no
tre cōdescēſio paſſūs. Credāt ergo beati
Job in ſuis ſermonib⁹ offēſe metus cau
te intuētes: q̄ deum Job reſponſa redar
guēdo fuſſum etiā de eo dā ſniam fuiſſe re
ferāt. Da idolo nāq̄ a dño dī. (Cōſidera
ti ſeruū meū Job ꝛc.)) Cui a diabolo mor
reſpōdet. (Pelle gratis Job colit deū:
Nōne tu vallaſti eū cunctāq̄ ſubſtantias
ei⁹: Sy mitte manū tuā ꝛ tāge eū: ſi nō in
facie benedixerit tibi.)) Dolus itaq̄ in beato
Iob veros ſuos exercuit: ſed tū ꝫ dēū certa
me aſſūpſit. Inter deū itaq̄ ꝛ diabolū bea
tus Iob i medio mētis certamie fuit. Ca. 6.

Vſq̄ ergo ſanctū virū in
ter flagella poſitū in dictis
ſuis peccaſſe aſſerit: quid
aliud q̄ dēū q̄ pro illo pro
poſuerat exceſſiſſe reprehen
dit: Ipſe qppe in ſe tentati
cām ſæpe voluit: q̄ cū ꝛ ante flagella p̄
tulit: p̄ſertim tētari p flagella pmiſit. Si
ergo exceſſiſſe Iob dī: laudato⁹ illius ſuc
cubuiſſe gladeꝰ ejus cuꝫ nullatenus deli
quiſſe it dona teſtant. Quis enī neſciat.
q̄s culpis nō ꝓmia ſ̄ pene debeant: Qui
ē duplicia recepe q̄ amiſerat meruit et re
manet amōe edocuit: q̄ nequaq̄ virtū ſed
vertus fuit oē q̄d dicit. Aſſertionū q̄q̄ huic
adhuc adiungit: q̄ ipſe p amicos delinquē
tib⁹ interedat. In grauib⁹ nāq̄ pcis q̄
poſſe⁹ dñi ſuis ꝓfuit: alienā nō diuit. Vñ
dus ꝫ oſtēdit eſſe de ſe: q̄ emēdatione po
tuit obtinere p alijs. Si eo hoc gbuſdam
diſplicet: q̄ dona ſua ipſe narrauit: ſciēdus
ē q̄ iter tot rez dāna: inter tot corpoꝛ vul
nera: inter tot pignoꝛ funera: amicos ad cō
ſolationē venientib⁹ ꝛ ad ſerepationē pro

reſpondēdo de vita ſua deſperare cogebat
ꝛ quē tot detrimēta afflixerāt: cōtumelio
q̄ tot detrimēta afflixerāt: cōtumelio
ſa inſup increpatiū ꝟba ferebāt. Di nāq̄
ſa inſup increpatiū ꝟba ferebāt. Di nāq̄
q̄ ad cōſolādā venerāt: dū q̄ſi inſpicie eius
q̄ ad cōſolādā venerāt: dū q̄ſi inſpicie eius
exprobrant deſpare eū de ſemetipſo fundi
exprobrant deſpare eū de ſemetipſo fundi
tem renouat: nō ſe p ſacrāta eleuat: ſ̄ q̄ſi
tem renouat: nō ſe p ſacrāta eleuat: ſ̄ q̄ſi
collapſum iter ꝟba ꝛ vulnera ad ſpez ani
collapſum iter ꝟba ꝛ vulnera ad ſpez ani
mū reformat. Grauat .n. deſpatiōs ſtimu
mū reformat. Grauat .n. deſpatiōs ſtimu
lo mēs pcutit: cū ſuprue ire tribulationib⁹
lo mēs pcutit: cū ſuprue ire tribulationib⁹
premitur: ꝛ foris lingua⁹ exprobrātis vrge
premitur: ꝛ foris lingua⁹ exprobrātis vrge
tur. Beatus igitur Job tot dolor⁹ iacula
tur. Beatus igitur Job tot dolor⁹ iacula
tōe confoſſus: dū labefactari p opprobria
tōe confoſſus: dū labefactari p opprobria
tumuit: ad ſtatuꝫ ſe fiducie et añacta vita
tumuit: ad ſtatuꝫ ſe fiducie et añacta vita
cōfirmādo reuocauit. Neq̄q̄ ergo i ſacrā
cōfirmādo reuocauit. Neq̄q̄ ergo i ſacrā
tie vnū cecidit: q̄ ꝫ ſternū deſpatiōis im
tie vnū cecidit: q̄ ꝫ ſternū deſpatiōis im
pulſum p exteriora ꝓcioꝛ ſuoꝛ ꝟba pu
pulſum p exteriora ꝓcioꝛ ſuoꝛ ꝟba pu
gnauit: vt dū bona q̄ fecerat vicerat: neq̄q̄
gnauit: vt dū bona q̄ fecerat vicerat: neq̄q̄
ꝫ bono q̄d ꝓficerat deſparet. Ca. 7.

Ed iā nūc ipm ordinē
tentatiōis ei⁹ exequa
mur. Inimicus ſeuiēs
ꝛ ſancti viri validiſſi
mum pectus debellare
cōtendēs: cūctas ꝫ eū
tentationū machinas
exerit: abſtulit ſubſtan
tiā: interfecit filios: percuſſit corp⁹: iſtigauit
vxorē: amicos ad cōſolationē adduxit: ſ̄ ī
aſperitatē increpatōis excitauit: aliū quoq̄
amicū durius increpantē i extrema ꝛ acrio
ri inuectiōe fuauit vt ſæpe creb⁹ feriendo
cor aſtrigeret: q̄ nouo vulnere ſemper
iteraret. Quia i ſeculo potētē vidit: dāna
ſubſtātie eū moueri credidit: quē non cor
euſſum ex filioꝛ morte pulſauit. Videſ aūt
tē q̄ ad augmētū diuine laudis ēt ex vul
nere exeuit oꝛbitatis: petiuit feriendā ſalu
tē corporis. Intuēs ēt q̄ p dolorē corpis
peuenire neglexerit ad paſſionē mētis: iſtiga
uit vxorē. Limitat ē quippe quā expugnare
appetiuit nimis, manitā inēuit: ꝛ iccirco ex
terius tot plagas iferēs: q̄ſi fortis exercitus
admouit: Alium ꝟbo vroꝛis i ꝟbis male p
ſuaſionis accēdēs: quaſi intus ciuiū cordā
corrupit. Ex bellis enim exterioꝛibus diſci
mus: qd de interioꝛib⁹ ſentiam⁹. Animi⁹
nāq̄ ſeuiens ꝛ vrbē exercitibus circūfuſo
vallans: ſi eius munimina inuicta conſpe
rerit, ad alia ſe pugnādi argumēta cōuer
tit: vt intus etiā q̄ſi dā ciuiū corda corrū

pat: q̄tenus cū extrinſecus impugnatores
admoneāt: internos q̄q̄ hēat adiutores:
atq̄ increſcēte belli ſorte certamie ⁊ quo
rū intus fide cōfidit: coꝛ pſidia vrbs deſti
tuta capiat. Itaq̄ ceteri⁹ q̄ſi ariete ſtatu
to murū cuiuſq̄ illius tot ictibus pcutit
quot vicibus aduerſa nūciauit. Intus au
tē quaſi cuiā corda corrupit: dū fortia vi
rtus hamis munimina perſuaſiōe deſtruere
cōiugis ſtuduit. Fortis itaq̄ admouit ipe
tum bellātibus venena cōſilij: vt tāto citi⁹
vrbē caperet: quanto eam interius exterius
q̄ turbaret. Ca. 8.

Alia aūt nōnūq̄ plus con
turbant verba q̄ vulnera
amicoꝛ: ſe vt dictum ē, lin
guis armauit. Qui qdē q̄
ſeniores erant: de coꝛ ver
bis min⁹ fortaſſe doleri po
terat. Bella inmioꝛ ſubro
gatur vt ſanctū pectus tāto actioꝛi vulne
re peraſteret: quāto contra illud ictus bra
chij validioris exaſtaret. Ecce ad feriendū
inuictiſſimū robur inimicus ſeuiens: quot
tentationū iacula immittit? Ecce quot obſi
dionum machinamenta circūpoſuit: ecce
quot percuſſionū tela tranſmiſit. Sz in his
oibus mānit mēs imperrita: ſtetit ciuitas
inexpugnata. Student hoſtes cū cōtra faciē
venīt: alios ex occulto tranſmittere: q̄ eo
licentius pugnantis latus feriant: quo is
qui pugnat intentius venientes hoſtes con
tra faciē aſpexerat. Igitur Iob in hui⁹ certa
minis bello deprehēſus: ſuſcepit dāna q̄ſi
hoſtes contra faciē ſuſtinuit ꝟba conſolā
tiū: q̄ſi hoſtes ex latere: ſ̄ in his oīb⁹ circū
acto granitatis ſue clipeo: vbiq̄ munitus
aſtitit. vndiq̄ venientibus gladios vigilan
ter obuiauit amiſſam ſubſtantiā tacite de
ſpicit: carnē q̄q̄ in filijs moꝛtuaꝫ cōmimē
dolet: in ſe carnē percuſſam patienter tole
rat: carnem in coniuge male ſuadentes: ſa
pienter vocet. Super hec amica in aſperaꝫ
coꝛreptionē proſiliunt ꝛ pro ſedando do
loꝛe venientes: vim doloris adiungunt.
Omnia ergo machinamenta tentationuꝫ:
ſancto viro vertuntur in augmenta virtu
tum. Per vulnera quippe probatur eius
patientia: per verba vero exerercetur eius ſa
pientia: ubiq̄ fortiter occurrit: q̄ ꝛ flagel
la roboꝛe: ꝛ verba ratione ſuperauit. Ami

ci vero eius qui ad conſolationē quidem
ueniunt: ſed vſq̄ ad verba increpationis
exceſſūt: ignorantia magis creditū ſunt q̄
malicia deliquiſſe. Neq̄ enim tantū virū
amicos iniquos habuiſſe credendū eſt: ſ̄
dū diſcernere cū flagelloꝛ nequeunt: in
culpam dilabuntur. Ca. 9.

Percuſſionū qppe diuerſa
ſunt genera. Alia nāq̄ eſt
percuſſio qua peccatoꝛ pcu
titur: ut ſine retractōe pe
niatur. Alia qua peccatoꝛ
pcutit vt coꝛrigatur. Alia
qua nōnūq̄ q̄q̄ pcutitur: non ut ꝓterita
coꝛrigat: ſ̄ ne vētura cōmittat. Alia qua
plerūq̄ pcutitur: per quā nec preterita cul
pa coꝛrigitur: nec futura ꝓhibetur: ſed dū
inopinata ſalus percuſſionē ſegitur: ſalū
tis virtus cognita ardētius amatur. Li q̄
ſenioꝛius flagello atteritur: ei per patien
tiā meritoꝛ ſumma cumulatur. Aliquādo
enim peccatoꝛ pcutitur: vt ab⁹ retractato
ne puniatur ſicut piture indec dicit. Pla
ga inimici pcuſſit: caſtigatiōe crudelis. Et
rurſum. Quid clamas ad me ſuper cōtri
tione tua: Inſanabilis eſt dolor tuus. Ali
quādo pcutitur peccatoꝛ vt coꝛrigatur: ſi
cut cuidam in euāgelio dicitur. Ecce ſan⁹
factus es: iam noli peccare. Verba enī ſa
nantis indicant: q̄ ꝓterita ꝓcedentia habiti
vim doloꝛis exigebāt. Aliquādo q̄q̄ non
ꝓ ꝓterita culpa dilūcida: ſed ꝓ futura vi
tanda pcutitur: q̄d apte paulus de ſeme
ipſo teſtatur dicens. Ne magnitudo reue
lationū extollat me: datus eſt mihi ſtimu
lus carnis mee angelus ſathane: qui me
colaphizet. Qui enī nō ait: q̄ exīuit ſed
ne extollat aperte indicat q̄d paſſione il
la ne exeuiat cōpeſcitur: nō aūt q̄ exeuit
culpa purgatur. Nōnūq̄ ꝺo q̄q̄ nec pro
ꝓterita nec ꝓ futura integre pcutit: ſ̄ vt
ſola dei fortis potētia exemplū: ita pcuſ
ſiōe mōſtret. Dñs cū dño i euāgelio de cecō
nato diceret. Hic peccauit aut parētes ei⁹
vt cecus naſceret: rūdit dñs dicēs. Neq̄
hic peccauit neq̄ parētes ei⁹: ſ̄ vt manife
ſtet glia dei. In qua manifeſtatiōe qd agi
tur: niſi vt ex flagello ꝛ meritoꝛum virtus
augeatur: ꝛ nulla preterita iniquitas ter
gatur: magna de patientia fortitudo gene
retur. Dñs beatus iſdē Job ꝓferri ꝓmis

voce iudicio: t post manui ꝑmittit tēporis
ria: quē post flagellū de⁹ dū remunerāo fa
muturus alloq̄t: agite ḡtā de vbere ercue
rit indicatur. Tunica ergo beati iob dū per
cutiendā ḡtā distinguere nescīt: paulum
p culpa credidērāt. t dū dei iustū i pecu
tione sua cōtur asserere: dum iob cōpul
sant de iniquitatis reprobare: nescientes vi
q̄ iccirco flagellatus fuerat: vt ex flagello
ei⁹ diuine glorie lucis cresceret: nō aūt vt p
flagella pēnā que nunq̄ cōmisat emenda
ret. Dū t ad vanū eius redeūt: q: ignoran
tia potius q̄ malicia peccauerāt. Quo
rum superbiā iusta iustitia eo vehementiꝰ
debilitat: quo neq̄q̄ illos ad suā grām: nisi
p eā quē dispexerāt reformat: Unde qp
pe etata mīa retrōtrahunt: ipse sup quem se
erexerant supponūtur. La. x.

Sed liber iter hec mirā diuī
ne dispensatōis opa cernē
re: qui ad illuminādā nō
tē vite pāsi: astra queq̄ suis vicibꝰ in celo facē ve
nīre: quousq̄ in finē noctē redēptor humā gen⁹ q̄si verus lucifer sur
gat. Nocturnā nāq̄ spaciū dū decedenti
umbre stellaꝝ cursibꝰ illustrāt: magno celi d
core pagitur. Ut ḡ nocte nīe tenebras suo
rtpe edit⁹ vicissimq̄ punctatos stellaꝝ radi
us tūgeret: ad offendēdā innocentiam venit
obscurit: ad docendā actōis mundiciaꝝ venit
enoch: ad insinuandā lōganimitatē spei t
opis venit noe: ad manifestandā obedien
tiā venit Abrāā: ad demonstrādam cōiu
galis vite castimoniā venit Isaac: ad mi
nuendā laboris tolerantiā venit iacob: ad
rependendā p malo bone retributōis gra
tiā: venit ioseph: ad offendendā māsuetudi
nē venit moyses: ad informandā ꝑaduer
sa fiducia: venit iosue: ad offendendā iter fla
gella patientiā: venit t iob. Ecce q̄ fulgen
tes stellas in celo ordinauit: vt offenso
pēe opis iter nīe noctis ambulem⁹. Naꝝ
cognitōi boluꝝ diuina dispensatio quot in
tus tenebras celū misit quousq̄ sua luci
fer surgeret: q eternā nobis manē nūciā:
stellas ortens clar.⁹ ex diuinitate radiaret.
Qui electi oēs dū bñ viuendo sciunt: t re
bus t voab⁹ ppheticis ꝓdo ꝑseuerāt. Nullus
eterni iudicis sunt: q nō cuncta p figurā nunc

no extenderit. Dignū q̄ppe erat vt in semet
ipso bonū oēs cōsiderent: de quo t oēs bo
ni cōnt: t q̄ ꝓdesse omnibus scirent. vñ t finē
certaīe ꝑmitti debuit: qui t finē estimatōe
dubiū pōnit: finē finē retinere. vt sil oīa se
cula discerēt: qui in redēptōe cōi sic cuncto
rum finis exhiberēt. Dū t necesse fuit vt cuncta
bēti Job: q tanta incarnatōis mysteria p
tulit: cui quē dicēt voce: et ꝑuersatōe signa
ret: t p ea q̄ ꝑtulit: q̄ passurus erat ostēdēt:
tantoq̄ huius passionis illius sacramenta
ꝑdiceret: q̄nto hec nō loquēdo tantūmodo
sed et patiēdo ꝓpheraret. La. xi.

Ed q: redēptor ī vnus se
psonā cum sancta ecclesia
quasi sumpsit exhibuit. de
ipso.n. dī: q est caput omnium
nostrū: t de ecclesia ait⁹ scri
ptum é. Corpus xpi quod
ecclesia. Quisq̄s eū in semetipso significat:
mō hunc et capite: mō et corpe dīgnat: ve
nō solum vocē capitis sed et corpis teneat.
Dū Isaias ꝓpheta eiusdē dñi ꝑsona exprimens ait. Quasi sponso posuit mihi mitrā:
t quasi sponsam ornauit me ornamēto. Qui
igitur in capite sponsus: ipse é in corpe spō
sa: necesse vt cū nōnūq̄s aliqd de capite dī
sensim ac subito etiā ad vocē corpis deriuetur: t rursum cū de corpe dī: repente ad
vocē capitis ascendatur. La. xii.

Beatus ergo iob venturi cū
suo corpe typū redēptoris
insinuat: vtor ꝑ eo cuius que
cū ad maledicendum quo
cat: vitā carnalū dignat
q̄ intra sanctam ecclesiā in
correctis moribꝰ posita: quo p fidē bonis in
tra sunt eo p vitā durius ꝑmunt: q: dū q̄si
fideles viuere nō possunt: a fidelibus tāto
deterius q̄sto interius toleranē. Amici ꝑ
eius q dū ꝓsilit mutuanē: hereticoꝝ figu
rā exprimunt: q sub specie ꝓsulendi agunt
negotiū seducendi. Unde t ad trīm iob
quasi p dīm loquūtur: q tamē a dīo nō ap
probātur: q: vt oēs hereticī dū deū dīscu
dere nituntur offendūt. Dū eis apte t ab
code sctō viro dr. Disputare cum deo cu
pio: prius vos ostēdens fabricatores men
daciī: t cultores puersoꝝ dogmatū. Con
stat ergo eos hereticoꝝ typum errando ge
rere: quos sctūs vir redargui cultui puer

sor dogmatū discutit. Quia ꝑo hereticus
in eo q̄ deū defendere nititur: virtuti illius
aduersat: ꝓ arrogāte q agit. Ut destruas
inimicū t defensorē. Inimicus q̄ppe t de
fensor est: q deū quē predicat: impugnat.
Nam q: bēto iob venturi redēptoris spe
cum tenebat: et noie demonstrat. Job q̄p
pe interptatur dolens. Quo nimīꝝ dolore
vel mediatoris passio: vel sancte ecclesie la
bor exprimit: quē multiplici pēne vite fati
gatōe cruciat. Amici quoq̄ eius et vocabulo noie meritū fuē indicāt actionis: nāq̄
eliphas latina lingua dī ꝓemptus vocat.
Et qd aliud hereticī faciūt: nisi q̄ dū falsa
de deo sentiūt eū superbiendo ꝓēnūt: Baldach interptatur vetustas sola. Dū autem
oēs hereticī in his que de dīo loquuntur:
dū non intentōe recta: sed appetitōe ꝓpria
glorie videri ꝓdicatores appetūt: vetustas
sola noiantur. Eliphat ꝓcēdū q̄ppe non zelo
noui hois: sed vite veteris ꝓsumptor cōtrārat. Sophar quoq̄ latino sermōe dicitur dissipatio speculi: vel speculatoꝝ dissipans. Dicēs nāq̄ fidelibus ad ꝓpāda
supna se erigunt: si dū hereticoꝝ verba p
uertere recta ꝓpāntes appetūt: speculū
dissipare conantur. La. xiii.

Tribus itaq̄ amicorum
Job nobis: tres hereticorū mentū pditionis casus
exprimūtur. Nisi.n. deū cō
tenerent: neq̄q̄ de eo p
uersa sentirēt: t nisi vetusta
ta ꝓsana verba clare loquēdo ꝓtraherent:
in noue vite intelligētia nō errarent: t nisi
speculationē bonoꝝ destruerent: nequaq̄
eos supna iudicia tā districto examine p
verboꝝ suoꝝ culpa reprobarēt. Contēnēdo
igitur deū in vetustate se retinēt: si i vetustate retinendo ꝓsanis suis sermonibꝰ speculationi rectoꝝ nocent. Ut ꝑo nōnunq̄s
hereticī diuine gre largitate ꝓsuti. ad vitā tāē ecclesie redeūt. dū hoc ipsa antiquo
rū reconciliatōe signatur: ꝓ eo q̄ bus tamē
beatus Job eos orare ꝓcipit: q: hereticoꝝ
sacrificiū accepta deo eē nequēt: nisi p
eius vniuersalis ecclesie manibus offerant:
vt et eius meritis remediū salutis inueniant: quā verboꝝ insultis impugnando feriebant. Dū t sepē pro eis sacrificia memorantur oblata: q: dū septuagesime gre spū

ꝓsanis scripturis quasi sepel obtectōibus cōpātur. Dum est qd in Joānis apocalipsi p sepel ecclesiarū munera universalis ecclesia designatur. Dunc p salomonem
de sapientia dr. Sapientia edificauit sibi
domū: excidit columnas sepel. Ipse ergo sa
crificioꝝ numero reconciliari hereticī qui
prius fuerint exprimunt: q plectenda sepe
formis gratie nō nisi redeundo imolant.
Dū aūt tauros p se t arietes obtulisse de
scribūtur. In tauro q̄ppe cernit superbia
arrogāte aūt vocatus gregis sequentis deno
tatur. Quid é ergo pro eis tauros arietesq̄ mactare: nisi cor ducētū superbum in
terficere: vt de se humiliati sentiant: t post
se corda innocentiū nō seducant: Cernite
eni tumentis ab ecclesie vnitate reflectēte:
t infirmos post se populos quasi sequentes greges trahebant. Deuant igitur ad
beatū Job: t reuertātur ad ecclesiam: t se
ptenario sacrificio tauros t arietes mactandos offerant: q: vt vniuersalis ecclesie
piangātur humilitate interuentūe interficiant: qd prius tumidum de superbo ducatu sapiebāt. Per helim nāq̄ qui rectis q
dem sensibus ingrat⁹ si ad stulta clauus
ꝑ verbatur: ꝑsona vniuersitatisq̄ arrogāns exprimitur. Dolet nāq̄ intra sanctam ecclesiā positus: recta q̄ sapiunt: recte
ꝑpere ꝓnunt. Dū t ore diuine increpatiōis arguitur: ꝑ his nec tūgro illo sacrificium offertur: q: si fidelis qdem é: sed tamen arrogāte p vitatē credulitatis intus
é: is per tumoris sui obstaculum accepta
bilis nō est. Dunc ergo increpatio redargu
it: si sacrificiū nō reducit: q: in eo qdem fi
de é: in qua eē debuit: si supna hunc nisi
cū increpās p superflua repellit. Unde t
dñs helim latino sermone dicitur deus me⁹
iste: vel deus dñs meus. Arrogātes.n. viri
intra sanctā ecclesiā q̄sq̄ deum clare vi
uendo refugiunt: eū ri faciter credendo
ꝓfitēt. Quid est.n. deus meus iste nomine, nisi eū cui credit aperta ꝓfessione mōstrare: Dei qd é dīm deū dicere: si
si hunc t deū p diuinitatē credere: t domi
num ex incarnatōe ꝓhibere: La. xiv.

Ere aūt post dāna rerū: post fune
ra pignoꝝ: post cruciatus vulne
rū: post certamina pugnaq̄s ꝑiculi
duplici remuneratōe subleuatur: q: nimi

ſimil cadeſia adhuc ꝛ hac vita poſſet: p
Apoc.6. Iacobꝰ quoꝫ ſuffiet: duplicia manera re
cepturā ſuiſſe ꝓmic gēiꝰ ſue mūdi
ſudeoꝝ ꝛ ad ſc aīaꝝ puerte. Dnc.n. ſer
pēt eſt. Donec plenitudo gentiū introeat
& ſic oia ſtrictalme erit. Duplicia ꝛ poſt
modū recipient: ſcilicet labore pēne tpis:
nō ſolū ad aīaꝝ gaudiū: ſꝫ ꝛ ad beatitu
dīē corpoꝝ aſcendēt. Unde bñ p ꝓphaꝫ dr.
Ja xxvi Jn terra ſua duplicia poſſi
dēbūt: nūq; de tadiu mēs ſimul ꝛ cor
pus gaudēt. Dñ ꝛ Joānes in apocalypſi
dr: ut reſurrectionē corpoꝝ clamātes ſan
ctoꝝ aīaꝝ vidit: accepiſſe eas ſtolas ſingu
las aſpexit dicēs. Et date ſunt illis ſingu
lis ſtole albe ꝛ dctū eſt illis: ut requieſcerent
adhuc modicū: donec ꝛpleret numer⁹
cōſeruoꝝ ꝛ fratꝝ eoꝝ. Dñs reſurrectōēq; ap
pe ſtolas ſingulas accepiſſe dicta fūt: q; ſo
la adhuc mēs ꝺtudine pfruunt. Duas
ergo accepturi ſunt: qñ cum aīaꝝ pfecto
gaudio ſt̄ cū corpōe corpoꝝ veſtientur.
Nunc aūt affluēto gdē bonā Job diſpo
ſitōne tpis in eius afflictōe reuelat: q; ſāc
ta eccleſia in hac vita tribulatio ꝛnuat
Dt.24 ſꝫ ſtio hic tpe pereūda arḡ ꝛtinenda ſit:
ignorāt. Dñs ꝛ dr ſcriptio dī. Nō eſt vtꝝ
nolle tpa vel mōmēta q; pr̄ poſuit i ſua po
teſtate. Jp̄r hoc ergo q; bonā Job paſ
ſio dr: docemur q; ꝛtinēcto nouimus. p
hoc bo q; ſcriptꝝ tpis in paſſione reuelat:
L vocemur qđ nſcāt vocabimus. Jn lōgaꝝ
pſaroꝝ vota peraſtuas: vt quaſi cordā hoc
inter pſtringendo lōgemur. Dꝫ q; ad lo
quenda mūdi hui lōgitudo puenimus? ꝺbe
mus pr⁹ hyſtorie radicē figē: vt valeam⁹
mentem poſtmodum ꝺ allegoriarum fru
ctu ſapere.

Sanctiſſimi eccleſie doctoris
2 Gregorij pape expōnis in beatū Job Li
ber primus feliciter incipit. Ca. j.

Jr erat in terra hus: nomine
Job. Jacto ſāctus vir vbi
9 pbitatē dr: vt eius mor
tē ſtutis cōmendat. Duo nā
q; ſe nſcāt: q; ſit terra gēnis
um: Gentilitas aūt eo obligata vitio ꝛ
tate quo cognitōēq; ſui pāctorē ignorauit.
Dicat ergo vbi habitauerit: vt hoc ei⁹ lau
dibus proficiat: q; bonus inter malos fuit
Hcz n. valde laudabile ē bonū eſſe cum
bōis: ſꝫ bonū ee cū malis. Sicut. n. grānio
rio culpe ē inter bonos bonū nō ee: ita ma
liō eſt pcnā bonū ee inter malos cruciāte.
Dic eſt qđ idez btūs Job ſibimet ꝛtrahat
dicēs: Frat fui ꝺcōnū: ſocius ſtrutōꝝ. Job.29.
Dic eſt qđ Petrus magnus ioth iacētibus
cruciatꝝ: bonū inter reprobos inuit: dicēs
Et iuſtū loth oppſſum a nephandoꝝ im u 2.pet.2.
ſta ꝓuersacōe eripuit. Aſpectu.n. ꝛ audītu B
iuſtus erat: habitans apud eos: q; de die i
die aīam iuſtā nigis opīb⁹ cruciabāt. Qui
numq; cruciari nō poterāt pr̄ana ꝓpin
quoꝝ opera ꝛ audiret ꝛ cōnēt. Et p̄ aſpe
ctu ꝛ audītu iuſtus dr̄: tuḡ v.ra ñ de
leōrādo mīb aures arḡ oculos: ſꝫ ferēdo
rāgebat. Dic paulus diſcipulis ducē. Jn me Phil.2.
dio natōis prauē ꝛ ꝓuerſe: inter q̄s lucētis
ſic lumiaria in mūdo. Dic pḡam ecc eccē
dr̄. Duo vbi pīnas: vbi edēs ē ſathanc ꝛtet
tenēs nomi mēū ꝛ ñ negaſti fidē meā Dic Apoc.2.
ſerā ecc eccā ſpōſa voce laudāt: cū in amo & Cāt.2.
ris cāpo dr̄: Sic liliū inter ſpinas: ſic amī
ca mea inter filias. Bñ ḡ btūs Job memo
rata terra gētiū int quos viuere deſcri
bit: vt intra ſpōſi ꝓuinciā inter ſpinas lilia
creuiſſe mōſtret. Ubi cōtē mor ſubditur.
(Sumpſit ꝛ rectus. Ca. 2.

Omnulli nūq; ita ſunt ſim
plices: vt rectū qđ ſit: ignoꝝ
rāt. ſꝫ eo ſe ſimplicat; ino
centiā deſerūt: q; ad ſtutē
rectitudīs nō aſſurḡūt: q;
dū cauti ee p rectitudinē
nſcāt nequaq; mockēs ꝓhīē p ſimplici
tatē pāt. Dnc ē q; paulus diſcipulos mo
net dcēs. Malo vos ſapientes ee in bono:
ſimplices aūt i malo. Dic rurſus dc̄. Holu Rom.
te pueri effici ſenſib⁹: ſꝫ malicia pueri eſto 1.Cor.5.
te. Dic p ſemetipſū ſuas diſcipulis ꝓpā
pit dcēs. Eſtote ꝓudētes: ſicut ſpētes: ꝛ Matt.
ſimplices ſicut colūbe. Utraq; n. neēario i Luc.
admonitōe ꝓāīt vt ꝛ ſimplicitatē colum
be: aſtuta ſpētꝫ iſtruerēt: ꝛ rurſum ſpētꝫ
aſtutiā: colūbe ſimplicitas tparet. Dic ē q;
ſcriſſpās ꝓmā ſuā holocāuſtō nō in colūba ſo
lūmō: ſꝫ ee i igne pceſcit. Ꝑ colūbam Mat.
q̄ppe ſimplicitas: p ignē vo zelus idicāt. Colūba
Jn colūba ḡ ꝛ in igne ſcriſſpās oſtēdit: q; 8
gēiḡs illo pīti ſunt: ſic māſuetudini ſimpli
citatis infuſis vt ꝙ culpas ꝺlinḡnti ēt ze
lo rectitudīs accēdant. Sḡt. (Timēs de
um: ꝛ recēdēs a malo. Jp̄ Dcā tūc ē: nulla

ḡ facēda ſunt bōa ꝓcipere. Uñ p Salomo
nē dr̄. Qui dcā timet: nihil negligit. Dꝫ q: Eccl.5.
nō multa fic bōa ḡdā facūt vt cū ḡbuſdam
malis mīm: ſuſpēdāt. bñ poſtḡ timēs dcā
dr̄: recēdēs ḡ a malo pbīdē. Scriptū q;
pe ē. Declia a malo: ꝛ fac bonū. Neq; n. Ps.36.
bōa ſo accepta ſūtḡ añ ei⁹ oculos malep
admixtiōc maculāt̄. Dic nāq; p Salomo
nē dr̄. Qui i vno offenderit: multa bōa p Ecce.9.
dēt. Dic Jacobꝰ arcūtat̄ dcēs. Quicūq; C
totā legē ꝛ nāuer: offendat aūt in vno: fa
ctus ē reus oīum. Dunc Paulus ait. Mo
dicum fermētū totā maſſam corrūpit. Ca. 3. 3.Cor.5.
B Eatꝰ igit̄ Job vt oſtēdat q̄ mūdus m
bōis ermit: ſoleāt indicat q̄ alienꝰ a
malis ſit. Mos ſo ē narrantū ſoleāt
cū paleſtre certam̄ ſtimāt: pmiāntū mē
bra diſcindūt: q̄ ſi tā validāq; ſit pectus: q̄
ſanā pēt, tamēn ſacerta: q̄ ſb. ei poſit⁹ ven
ter nec mole grauet: nec eternā: de vbīu
tet: vt cū pꝰaptos certamīe uꝰ oſiderit:
tūc demū magne fortitudis ictꝰ narrēt. Ut
q̄ athleta nr̄ ꝙ diabolū fuerat certaturus:
q̄ſ añ hanc ſpectaculū ſacre ſcripto: hy
ſtorie i athleta hoc ſpūalē ſtutē anume
rāo mentē mēbra ꝺſcribit dicens. Erat vir
ille ſimplex ꝛ rectꝰ timēs dēū ꝛ recēdēs a
malo: vt dū mēbroꝝ poſitio magna cōſpi
atur ex hac ipa iā forma poſitōe ſubſeqūs ēt
victoria ꝓnoſcat. Segſ. (Septē q; ſunt ei
septē filij: ꝛ tres filie. Jp̄ Sepe ad auaritiaꝫ Sept
eoꝝ ꝓparent; illicit fecūditas ꝓlis. Eo. n. ad filij
ambitū ꝙgregāde hēditat accendit: quo
mulē hēdibus fecundat. Ut ḡ beat Job
quā ſeptā mēo fuerit oſtēdat: ꝛ iuſtus dr̄ ex
multe ꝓlis pr̄ fuiſſe pbīdē. Qui ſiquidē hu
ius ex odio vnet⁹ ſacrificiū offerēdis aſ
ſeritur: ꝓpr̄ꝰ aūt largitatib⁹ ēt poſt a ſe
metipſo memorat. Ꝑcūm ḡ ſcīa fortitu
dīe ꝓdit⁹ ernit: qui ad hēditat renacā:
nec iot hēdā affect⁹ inclinat. Segſ. Ca. 4
Ꝋ T fuit poſſeſſio ei⁹ ſeptē milia ouiū:
ꝛ trīa milia camelop: Quigēta ḡ
iuga boū ꝛ quīgēte aſine: ac familia mul
ta nimis. Jp̄ Scām⁹ q; ad maiorē dolorē mē
tē cōmouēt ꝓna maiora. Ut igit̄ oſida
tur ēſſe ſtutē certū: multū fuiſſe dr̄ q; pa
tiēter amiſit. Nūq; ḡppe ſine dolore amitti
tur: niſi quod ſine amore poſſidet̄. Itaq;
dā ſubſtātia magna ꝺſcribit̄: ꝛ tñ paulo
poſt pauēte amiſſa pbīdet̄: quā ſine do
lore gdidit: conſtat q; ſine amore poſſedit.
Nonnūq; quoq; ē q; prius cordis diuinet
ꝛ poſt opes corpis ꝺſcribūt. Scīet.n. ſe
rē abundāa rāto magis a diuino tuno et
mentē ſolēt: ſtomagio ꝺlectāt tuoꝝ
cogitare. Nā dū p multa ſpargunt̄ ſtare i
tīmis fira pbīdet̄. Qđ ſemetipſum ſtu
tas cū pabolā ſeminānt exponīt idicūt
dcēs. Qui ſemiatus ē in ſpinis: hic eſt q; Matt.
ſbā dei audit: ꝛ ſollicitudo ſtus ſeculi et Luc.8.
fallacia diuitiaꝝ ſuffocāt ſbum: ꝛ ſine fru
ctu efficit̄. Ecce beatus Job ꝛ multa poſ
ſidere dr̄: ꝛ paulo poſt oīnis ſacrificij ex
ſtāter deſſe ꝓhibet̄. Cōſideremus er
go eius ſeriatus iſte vir fuerit: q; adūtā ſe
dula dei obſeqa: ꝛ ſic occupatus vacauit.
Nondū ḡppe ſtus emanerat: q; oia reti
q; ꝓperāt; tā btūs Job ciuſdē tā ꝓfectio
nis vi in corde ſuo habitat: q; nunq; ſuā ſtutā
ſua mēte relīq; nequā ſine dilectōe poſſi
debat. (Eratq; vir ille magnus inter oēs
orientales.) Orientales vīros eē ꝓdūtos
q; ſ̄rat: Magnus ſo ite orientales ernit
ac ſi apertius dcīt̄ q; ꝛ omnibus ditior
fuit. (Et erāt filij eius ꝛ faciebāt puiuꝫ
p domos vnuſq; i die ſuo: ꝛ mittēs vo
cabāt tres ſoroꝛes ſuas: et comedēnt ꝛ bi
berēt cū eis. Solet inter fratres maio: ſb
ſtantia diſcordie fieri gratiosa cā. O im
eſtimabilem ꝓfecto ſtutis laudē. Et pr̄ oīa
tes dr̄: ꝛ filij ꝓcedes aſſerūt. Et dū de
uidē inter eos ſubſtantia aderat: cordia
tī oīum indiuiſa charitas reſidebat. (Cū
q; i ordē trāſſilent dies puiuꝫ mittebat: ad
ꝛ ſcificabat illos: ſurgensq; diluculo offe
rebat holocauſta p ſingulos. Cū, dr̄ mit
tebat? ſanctificabat illos: aptē dēſtrat
tur: qđ diſtructōis erga illos pīs agēs: qđ
abſens ſollicitudīe nō deſſet. Ca. 5.

Ed hoc nobis ſolerter ē intuendū:
C q; pactis diebus puiuꝫ purgato
p ſingulos adhibet̄ holocauſti.
Dic ḡppe ſcīa nonerat: q; celebrari comu
nia ſine culpa vix poſſent: nonerat: q; ma
gna purgatōe ſacrificioꝝ dēlēde ſūt cru
le puiuoꝝ: ꝛ gegd in ſemetipſis filij cōiu
nātō ingnauerāt: pater ſacrificium imo
lando tergebat. Nōnulla ḡppe ſunt vana
q̄ a puiuſo aut ſepari vix pōt, aut certe ne
quāq; pōt. Ꝑne. n. ſ̄q epulas cōmutāt̄
voluptas: nā eā corp⁹ in refectōe ꝺlecta
tōe reſoluit: cog ad lane gaudū ꝺlata
tōe reſoluit: cog ad lane gaudū ꝺlata
tur. Uñ ſcriptū ē. Sedit popul⁹ māducare

s habere: furtū rāpuit iudere. Pene sp epu
lis lōgitas segl. cūqs vitio refuit: ligna
strauit. Dū n̄ ense vnco aps ifert aquā
appet vlcūsū vocē. P abrahā mīsere
mei: mitte lazā vt intīgat extremū digi
ti sui aquā: refrigeret lingua mea: qm
cr i hac flāma. P epulatus ḡdie vē
splēdide: post aquā petē in ligna memo
rat. Q. n. vt verū fatet epulas valde ō
fluere lōgitas solet: ex pena iudeat culpa
cā qđ epulati ḡdie splendide vitaq
ducat: in ligna plus ardē phibet. Dig
cordat armōia regnātiū hāc arte vulpe
sant: vt plerūq cā vna rāgit lōge alia ac
multi incaccubus posita corda quassat:
cūqs alia sonuit reddit: ita q ieo casu pa
ta cūctis ipsius remit. Sic ḡ i scriptura
sacra plerūq ō stultū: sic ō vtile agitur
vt dū iocūdo aliud insinuat: aliud taceā
do nūciet. La. 6.

Dbil. n. ē vestrā vlōcitate memo
rāmur: q dā pena i ligna vt: q i puncto
tēr aias ḡ anos fuere culpa mōstrat. Cū
ēo sepē p singulos vna fres anima facē
tionē: t pact verb̄ paūq iob sepē sa
crificia offerre phibet: apte hystoria indi
cat: q bēs iob octauo die sacrificiū offe
rēs mysteriū resurrectōis colat. Dies nā
qs q nūc vīc ē ista morte redēptōis ē ter
tius: q in ordie pduōis octau⁹: q t primꝰ
in pdūc ē. Sz qz resolut⁹ septenā segrue
octau⁹ recte nūerat. Qui ergo octauo die
offerre septem sacrificia dē plenas septeno
nis gre spā: p spe resurrectōis dño dēuot
se phibet. Qñ t psalm⁹ p octauo ēscribit i
quo gaudiū ō resurrectōe nūciat. La. 7.

Sed qz bti Job filij nita fuerāt dēsti
pina bōe mētōnis accitis: vt neqs p
sentā in conuiuijs: neqs per verba diuqua:
ritate aptē mōstrat cum subdit. Dicebat n.
(Ne forte peccauerit filij mei: t blādicrit
tō i cordib⁹ suis. P̄ Perfecā⁹ qppe erat i ope
t fmōe vocabat⁹: p qđ⁹ ō sola pfectōe cogita
tōe metuebat. Qz tō ō alīcūs cordib⁹ iu
dicare tenē nō vbeam⁹: n scī vtr huⁱ⁹ ꝑ
bis aūscim⁹: q ñ ait: qz bēdixerit i cordibus
suis. Qñ bñ p paulū dr. Nolite ante tpe iu
dicare: hadusqz vēiat dño: q illumīabit abs
cōdita tēbraꝝ: t mānifestabit pīsia cordiū
Quis ḡ. n. i cogitatōe a re. La. 8.
ntudine erubescat: i contrario peccat
Nos ḡ filios mis⁹ vbemus aliēa corda au

dacter reprehendē: ēsto scim⁹ qz vsu infor
mās possum⁹ alienā cogitatōis tenebras illustra
re. Sz i hac solerter ituēdū ē ēsta p: scuera
tate potuit filios opa corrigē: q rāta solici
tudie studuit corda mundare. Quid ad hoc
rectores fidei vīcūt: q vestimēta suoꝝ t
apta opa nesciūt: Quid i sua circūlatōe
cogitāt: q i mollie sibi nec vulnera actio
nū curāt: Ut ēo bn⁹ sit qui opus ēt plene
rāria vmbra strēt: recte dīcitur. ¶ Sic facie
bat iob cūctis diēb⁹. ¶ Scriptū qppe ē. Qui
plēcrauerit vīq i finē: hic salu⁹ erit: i sacri
ficio ihū scīā actor: i cūctē aūt vob⁹ sacrifi
cio ihū scīā actōis ostēdit. Dec vicissim
hystoriā scē actōis ostendit. Dec vicissim
hystoriā scḡndo trāscurrim⁹: nūc ordo ex
pōnis exigit: vt eroīdū repetīs allegoria
rā iam scē era pandamus. La. 9.

Qui erat i terra hus nomīe iob. ¶ Dec
hystoriam scīā eodem⁹ ordie allego
riam tā qualiter sint ipleta videam⁹. Job
nāqs vt verum⁹ interpret nōiēs hus tō pī
matoꝝ. Quē ḡ aliū bīs iob suo nōie expri
mit: nisi cū ō ḡ ppha logē dicēt: Dolores
nos tpe portant. Qui hus tra inhitat: qz
in corde populi pīsiatoris iudicio regnat
Paul⁹ qppe air: qđ vi stutē: t vi sapiam.
Vtqz h ipa sapia per Salomonē dr. Ego
sapia habo i pīlio: t erudit interim cogita
tōib⁹. Hus ḡ terrā inhitat Job: qz sapia q
p nobis passiōis dolore sustinet. corda vi
te pīlijs tradita: fibunct hilarāq fcē. La. 10.

Erat vir ille simplex t recꝰ. ¶ In re
cta dine iusticia: i simplicitate animꝝ
mānsuetudo ēgnat. Per ūqz nos cā rectitu
dīnē iusticie erogmur: mānsuetudīnē relī
gimus: t cū mānsuetudīnē fuare cupim⁹: in
iusticie rectitudīnē vdemā⁹. Hūs āt i car
ne veniēs: simplicitatē cā rectitudie tenuit:
qz nec i mānsuetudie districtiōcz iusticie: nec
rursuz i vstrictōe stutē mānsuetudie amī
sit. Qñ cū qđā vdecta adultera hūc tētā
re voluissēt: vt i culpā: aut imānsuetudie:
aut iniusticie laberetur: ad vtraqz rīdit di
cēs. Qui sine pcō ē vestrū mittat sup cā la
pidē. Dat simplicitatē mānsuetudīnē q sine
pcō ē vsz Dat zelū iusticie: mittat sup cā
lapidem. Qñ t ppha dr. Intende pspere p
ride t regna pp veritatē t mānsuetudīnē t
iusticiā. Tenuit qppe creqnens: mānsuetu
dīnē cū iusticia pseuauit: vt nec zelū recti
tudīnis immansuetudīnis pondere amit
eret: nec rursuz pōdus mānsuetudīnis: zelo

rectitudīnis pturbaret. Segtur. La. 6.

Ante vultū dēi: t recedēs a ma
lo. ¶ Scriptū ē ō illo. Et re
plenit eū spūs timoris dei.
Incarnat⁹. n. dns i semet
ipso oēs qs nobis ipūnit obē
dire: vt qs pcepto vīcē: t exē
plo suadēt. Iurta hūanitatē ḡ nāmq redē
ptor nr dēū timuit: qz vt superbū hoīez redi
mēret: mīē p illo hūlē supplīt. Qui⁹ bñ p hoc
qs recedē a malo Job dr: t actiōs signat.
Ipe qppe recessit a malo: ñ qs facīdo pī
gurit: qz qđ inuenīdo reprobauit: qz vetustā
qđā nat⁹ iuēt hūane puersatōis vitā dep
nūt: t nouā qđā secū vtulit: sequacū mor
bus' imīsit. ¶ Natiqz sunt ei septē filij. et
tres filie. ¶ Quid i septenario numero: nisi
summa pfectionis accipitur: Ut cui humā
ne rōnis causas de septenario numero ta
cēamus quē asserunt q icarco pfectus sit:
q: ex primo pari ꝓstat: t primo impari. Ex
primo q dīuidi potest: t primo q dīuidi nō
potest. certissime scimus q septenarius nu
merum: scriptura sacra pro pfectōe ponere
consuenit. Unde t septimo die dīm requie
uisse ab opibus asserit. Dine etiaz q septi
mus dies in regem hominibus .i. in sabba
to datus ē. Dine ē q iubileus annus con
sumatur: q monade addito nostre aduna
tiōis sūma ipletur. La. 12.

Nti sūt ē septē filij ad pdi
cādū. s. virtūr ierdēret apo
stoli. Qui vō pfectōis pec
pīū pagūt: ōñi sapiones se
ros fortitudīnē i puersa
tōe tenuēr. Dic ē. n. q pfectōe septenarios
gre spūs ipleri duodeci fūt electi. Q septe
nario qppe nūero: in duodenariū surgit.
Nā septēarius suis i se ptibus multiplica
tus: ad duodenariū tēdit. Duc. n. ternos
p tria: siue p quatuor: tria ducūt: septez
in duodecim vertunt. Qñ t sancti apostō
li: qz sctām trinitatē in ptibus mundi pre
dicare mittebantur: duodecim sunt elec
ti: vt eriā numero pfectōem ostenderēt: quā
vita t voce pdicarēt. Nate sunt t ei tres
filie. Quid in filiabus: nisi infirmiores fi
delīz plebes accipimus: fidē sancte trinī
tatis tenētes: Que t ad pfectionē opis
nequaqz fortī virtute pmanēt: fidē tñ trī
nitatis cognitā ꝓfunter tenēt. In septez

ergo filīs ordo predicantiū in tribus ho
minibus multitudo auditoꝝ signat. Pfec
ti p tres filias tres ordines fidelīū designari. Post filios quippe filie nominant: qz
post apostolos ꝓpositi fortitudīnē tres
distinctiones fidelium in ecclie cōuersa
tione secute sunt: pastoꝝ videlz: t primi
tiuoꝝ atq; plegatoꝝ. La. 13.

Vide t ezechiel ppha tres
iubatos viros audisse se af
fir: Noe. s. Danielē t Job
Quid. n. p noe q archā i me
dio rerū nāti ꝓpositoꝝ ordo
designatur qui dē ad formā vite populis
ꝓsunt: sctāq ecclesiā in rectorū fluctibus
regūt. Quid p Danielē enim Dei ab
stinētia pscribitur: nisi principatus vita fi
guratur: qui dū cuncta que mundo sunt
dēserunt: despecte babylonie alta mētis do
minātur. Quid p Job: nisi bonoꝝ pugna
toꝝ vita signat: qui de rebus mundi q
possident dū pia opa faciunt: quasi p ter
ra viā ad celestē patriā tendūt. Q: igitur
post sanctos apostolos tres tūc fidelium
distinctiones secute sunt: recte post filios
tres filie nate memorantur. Sequitur.

¶ Erat quoq; possessio eius septē milia ouiū: t
tria milia camelorum. ¶ Qz fidelis audi
toꝝ ex varia puersatione electi sunt: q
prius vniuersaliter memorati filijs t fi
liabus dicitur hoc distincte: postmodū ap
pellationē animalium subiungitur. Quid. n.
in septem milibus ouiū: nisi perfectū quo
rūdam innocentiū exprimit: que ad perce
ptionē gre ex legis pascuo venit: Quid
vero in tribus milibus camelorum: nisi ad
plenitudinem fidei venientis: tota gentiliū
vitiositas designatur: La. 14.

Si scriptura aūt sacra aliqñ
camelū noīe ipse dē: aliqñ
aūt populum gētilē exprimi
tur. Camelū noīe dē designat: fē ab eodē dē inde
is aduersantibus dī. Li
quātes culicē: camelū aūt glutītes. Cu
lex. n. susurrando vulnerat: camelus aūt
spōte se ad suscipiēda onera inclinat. Li
quauerunt ergo iudei culicē: q sedicionē
dimitti latronē petierunt. Camelum vero
glutiēt: q ēi q ad suscipiēda nre mortis
ligatio onera spōte declīdērat: extinguē

re clamulo eoꝝ fit. Rursus camelli nomine gentilitas designatur. Unde & rebecce ea ad Isaac veniens: dorso camelli vehi dicitur: quia ad ihm ex gentilitate ecclesia ppha turq; ad ihm ex gentilitate ecclesia ppha in tergo vitioꝝ vite veteris puersationi bus inuitatur. Que vbi Isaac deseruit q; dño cognito vita sua gentilitas deseruit & ab elatione ecclesiastice una humilitatis petiit. Que & velocidata pallio velatur q; coram illo ex antecta vita cõfunditur. Unde & per apostolum dicit gentibus dicitur. Que ergo fructum habuistis tunc in illis: in quibus nũc erubescitis? Quia igitur p oues hebreos a pastore iesu ad fidẽ venientes accipimus: nihil obstat: vt p camelos tortos moribus atq; omnibus idolorum cultibus gentilium populos sentiam⁹. Qui enim ex semetipso sibi imaginem dcos quos colerent: quasi a semetipso eis onus i dorso exercerat: qđ portarent: La. 15.

Ecce etiam p camelos q: ede ẽ animal: samaritano rum vita signari. Camelus nãq; ruminat: & nequaq; ungulã findunt. Samaritani quoq; quasi ruminãt q: ex pte legis ihm recipiũt: & quasi ungulam nõ findunt: q: eam p pte pcinunt: q & grauc onus in dorso mẽtis tolerãt: q: i oĩ quod faciũt fine spe eternitatis elaborãt: hdem gppe resurrectõis nesciunt. Et quid ẽ grauius atq; onerosius põt: quam affectionẽ seculi pterentis ppeti et nequaq; ad refectionẽ mentis gaudia remunerationis spare: Bs q: in carne dño apparens & hebreoꝝ populos pfectõis gra illuxit: & samaritanoꝝ quosdam ad cognitionem fidei mira opa ostẽdendo pduxit: dicatur recte de vmbra que ihitatẽ exprimeret: qđ & septem milia omnium: & camelorꝝ tria milia possideret. Segtur. ((Quingenta iuga boum: & quingenti asine.)) Jam supius dictus ẽ q in quinquagenario numero q septẽ hebdomadibus ac monade additio impletur regeo dsignatur: Denario aũt numero summa pfectionis exprimitur. Quia ꝺo si decẽ bus pfectio gentis pmittitur: quasi qui quinquagenario decies ducto ad quingẽtesimum perueniatur. La. 26.

Hscriptura.n. sacra boum nomine aliqñ hebetudo latitudinis: aliqñ dñi opantium vita designatur. Quia enim bouis nomine stultoꝝ vecordia figuratur: recte p salomonẽ dr. Statiq; cẽ legitur: qua si boe ductus ad victimã. Rursus: q: bouis noie vita vnuscuiusq; opãtis exprimitur: legio precepta testatur: q p moysen precipit dr. Non alligabis os boui triturãti. Qui cens. ((Nõ alligabis os boui triturãti. Qui apte rursus dr: Dignus ẽ operarius mercede sua. Asinoꝝ ãq; noie aliqñ stultoꝝ pigritia: aliqñ immoderata petulãtia luxuria: aliqñ gentilitas simplicitas dsignatur. Stultorũ pigritia: asinoꝝ appellatõe figuratur. Sicut p moysen dr. Non iunges bouẽ & asinũ. Ac si dicẽt. Fatuos sapientibus i pdicatõe nõ sociabis: p eã q iplere rẽ non valet, illã q pauler obstitas. Immoderatã quoq; petulantiã luxuria asinoꝝ appellatõe exprimitur: vt ppha testatur q ait. Quoꝝ carnes sunt: vt carnes asinoꝝ. Asinoꝝ rursus nole: simplicitas gentilis ondit. Ut hierusalẽ tendẽs vias: asselli sedulo phibet. Quid ẽ.n. sedẽdo asino hierusalẽ venire: nisi gentilitatis simplicia cordia possidẽdo ea ad visionẽ pacis regẽdo & pfidẽdo pduc? Qui vno & facili sessionis ondit: q: & p bouem iudee operarij. & p asinũ gentilis populi dsignatur: cui p ppham dr. Cognouit bos possessorẽ suũ: & asin⁹ presepe dñi sui. Quia.n. bos. mihi iudaicus pplo extitit: cui⁹ cernuce iugum legis attriuit: Et qs asin⁹: nisi gentilitas fuit: Qua qlibz seducto: reppit qñ brutã aiaꝝ & nulla rõne remotã. q voluit errore sbstrahit. Bos q possessorẽ: & asinus dñi presepe cognit: q: & hebraicus pplo deũ quẽ colebat: sic ingrabat reppit: & gentilitas legis pabulũ qđ nõ hẽbat accepit. Qui igr supius notatis onib⁹ & camelis dr: hoc iterum i bob⁹ & asinis repliçat. Babuit q & añ redemptoris aduentũ in dea bouem: q: ad pdicãdũ misit operarios q bus voce ihitatis dr. Ue vobis hypocrite: q circuitis mare & aridã: vt faciat vnũ pselitũ & cũ fuerit fact⁹: facitis eũ filium gehẽne duplo quã vos. Quos fune iugũ legis pserat q: exteriora mãdata ife tolerabãt. Quib⁹ ihitatis voce dr. Uenite ad me oĩes q laboratis & onerati estis: & ego reficiã vos. Tollite iugũ meũ sup vos: & discite a me q: mitis sũ & hũilis corde. Qui q i euãgelio hũ laboratis duos regeo pmittit: hoc ẽ qui hic iuga bouũ gnãta memorauit. Q: q redemptor dño colla subdidit: q nũs ad regis tendũt. La. 27.

Ode & asine gnante ybsenti q: vocate plebes gentilis vũ ad regẽ vẽre videbant: cuncta mandatorum onera libenter portãt. Nã hũ q hic regẽ pplo gentilis appeteret: iacob filios alloquo pphica hoc studuit voce signare dicẽs. Isachar asinus fortis accubãs inter termios vidit requiẽ q ẽet bona & terrã q optima: supposuit humerũ ad portãdũ. Inter termios nãq; accubare ẽ: pistolato mũdi fine regescẽ: nihilq; d his q nãc i medio ysanc ãrere: & vitia vidcare. Fortisq; asin⁹ regẽ ac terrã optimam videt: cũ simpler gentilitas ideirco se ad robur boni operis erigit: q: ad eterne vite patriã tẽdit. Que ad portandũ onꝰ humeꝝ opponit q: prospecta supna regẽ precepti & grauibus in operatõe se subiicit: & quod intolerabile pusillanimitas asserit: hoc et leue ac facile speo remuneratõis ondit. Q: ergo ad eternã regẽ p electoꝝ pte iudea gentilitasq; colligit: recte gngẽte asine hĩ phibent. Segt. La. 18.

Hl familia multa nimis.)) Quid est q primo aliarũ multitudo dscribit ac familia in extremo memorat: nisi q ad cognitionem fidei primo stulta mũdi collecta sit: vt postea astuta et⁹ & vocarẽt: paulo attestante q ait: Nõ multi sapientes fzcarnẽ: nõ multi potentes: non multi nobiles: sed q stulta sunt mũdi elegit de⁹: vt confundat sapientes. Ipsa nãq; scrẽ ecclesie principia: ifaꝝ phibẽtur ignara: vt vz cõfect i pdicatorib⁹ suis redẽpto: ostenderet: qđ ad vitaz credentes populos nõ sermo sed cõ suaderet. Segtur. La. 19.

Erat vir ille magnus inter oĩes orientales.)) Qui redẽptor nr orientis dr: propheta testante perhibetur qui ait. Et ecce vir oriens nomẽ ei⁹. Oĩs ergo q i hoc oriente fide pfitẽt: recte orientales vocant. Bz q: oĩs homines sunt: ipse agit de⁹ & hõ: recte dr. ((Erat magn⁹ inter oĩes orientales.)) Ac si aperte diceret. Oĩs q in fide deo nascunt supant q: nõ vt ceteros adoptio: sz nã illã diuinitatis exaltat: q etsi in humanitate ceteris apparuit similis diuinitate cõ manfit sup omia singularis. ((Et ibãt filii ei⁹: & faciebãt conuiuiũ p domos.)) Filii facturi conuiuia per domos ibãt: eũ pdicatores apostoli in diuersis mũdi regionib⁹ virtutũ epulas audientibus quasi edentib⁹ ministrabãt. Nã & eisdez his sẽtẽ & exultãtib⁹ plebib⁹ dr. Dare illis vos mã ducere. Et rursus. Dimittere eos ieiunos nolo: ne deficiant in via. Cui pdicatõe ita ver bũ plenitudo accipiãt: ne a fructus pabulo ieiuni remanentes: in huius vie labore succũbant. Dine rursum cibẽ filios dr. Operamini nõ cibũ q pit: sz q pmanet in vitã eternam.

Quis putruis quõ exhiberẽt? La. 20. adiungit: cũ prorũ⁹ subiicit. ((Unusquisq; in die suo. ((Si ignorantie obscuritas fine dubitatõe nox recte ẽ: intellect⁹ nõ imerito dies vocat. Nã & p paulũ dicit. Alius iudicat diẽ inter diẽ: alius iudicat omem diẽ. Ac si apte dicat. Alius q̃dã nõnullis intellectus sic intelligit: alius vo ad intellectũ omnia possibilia ita vt sint videnda cognoscit. Unusquisq; ergo filii⁹ in die suo putruis exhibuit: q: sancte glie pdicator: iuxta mẽsurã illuminate intelligẽtie mẽtes audientiũ epulis & tractatis pauit. In die suo paulus fecerat putruis cũ dicebat. Beatiores erãt si sic pmansissent fz meã pfectionẽ. De die suo vnusquisq; admõebat cogitare cũ diceret. Unusquisq; i suo sensu abundet. Segt. ((Et mittentes vocabãt tres sorores suas: vt cõederẽt & biberẽt cũ eis.)) Sorores filii ad putruis vocãt: q: ifirmis auditorib⁹ sancti apostoli refectõis supne gaudia pdicãt: eorũq; mẽtes q: a spiritus pabulo ieiunas aspiciũt: diuini eloquii epulis pascũt. Bfi ãt dr. ((Ut cõederẽt & biberẽt cũ eis.))

Scriptura.n. sacra aliqñ nobis ẽ eib⁹: aliqñ pot⁹. Lib⁹ ẽ in locis obscuris: ibus q: quasi exponẽdo frãgitur: & mãdendo glutit. Pot⁹ vo ẽ in locis apertis: q: ita sorbet: hĩc iuenit. Libũ vidit prophetа scripturã sacrã q exponendo frãgeret cũ dicẽt. Paruuli petierũt panẽ: & nõ erat q frãgẽt eis. Firmi quq; scripture sacre valentiores suias petierũt exponendo cõminuch q exponẽ vbeat nõ valet inueniri. Potũ vidit scripturã sacrã ppheta cũ dicẽt. Oĩs sitientes venite ad aquas. Si pot⁹ aptis mãdatis ecclesie venite ad añs. Si pot⁹ apta mãdata nõ ecclesie: per semetipsaz vitas non clamaret Sigo sitit vẽiat ad me & bibat. Quasi cibus sitire vẽiat ad me & bibat. Quasi cibus sitire ẽ: & potũ vidit ppheta iudee desuisse cũ dicẽt. Nobiles eius interierũt fame: & multitudo ei⁹ siti exaruit. Pauconũ quippe ẽ scientia & occulta cognoscẽ: multoq; ẽ hystorie apta sẽtire. Iccirco iudee nobiles non siticis fame interisse asserit: q: hi qui prestare videbantur: dũ totos se exteriori intelligentie dederant: dũ totos se exteriori intelligentie dederant: gd de intimis discutiendo mandarent non habebant. Quia vero sublimioribus ab ici

lecta hiemis cadentibus paulorū intelligēna ⁊ in exteriorib⁹ efficeatur: recte illi adiūgitur. Multitudo enīs fiti erauit. Ac si apte diceret. Dū vulgus studiū virte sue deserit: nam nec fluenta hystorie exquirit. Et tamen occulta sacri eloquij mā data ⁊ apta se intellexisse testantur: qui reprobāri se iudici conquerentes dicunt. Luc.3. Manducauimus ⁊ bibimus coram te. Os apte exponēdo subiungentes. In plateis inquit nostris docuisti. Quia ergo sacra eloquia in locis obscurioribus exponēdo franguntur in locis ꝓo aptioribus ita vt intellectus fuerit potātur: dicatur recte. Multitudines vocabāt tres sorores suas: vt comederent ⁊ biberēt eū eis. Ac si apte diceret ⁊ biberēt eū eis. Ac si apte diceret. Infirmos quos ꝫ blanda ad se plausione vocabāt: quatenus eorum mētes ⁊ magna p cōtēplationē differentes pascerent ⁊ parua p hystoriā trādētes nutrirēt.

Sequitur. La. 22.

Quasi ꝺoh̄ trāsisset dies conuiuij: mittebat ad eos Iob ⁊ sanctificabat illos: ꝑsurgens q̄ diluculo offerebat holocausta p singulos. In ordē dies conuiuij trāsierāt: cum predicationi ministeria peragunt. Peractisq̄ conuiuijs holocaustum Iob p filijs obtulit: ꝫ p apostolis de ꝓdicatione redeūtibus patrē ꝛp̄m redemptor exorauit. Bene autem mittendo sanctificare dicitur: q̄ dum spiritū sancti qui a se recedit discipulorum cordib⁹ tribuit quicquid culpe inesse potuit emūdauit. Recteq̄ ad offerēda holocausta diluculo cōsurgere phibet. q̄ p hoc quod p nobis intercessionis sue petitionē obtulit discussa erroris nocte humane mētis tenebras illustrauit: ne qua peri cōcupiscentie ex ipsa ꝓdicatiōis gr̄a mēs i occulto pullulat: ne sibi q̄ agit tribuat: ne sibi retribuēdo q̄ agebat arguat. La. 23.

Ne forte peccauerint filij mei: ⁊ benedixerit deo in cordibus suis. ¶ Deo quippe bñdicere. maledicere: ē de cuius mūere sibi gloriā p̄bere. Unde recte sanctis apostolis post predicationē dominus pedes lauit: vt videlicet aperte mōstraret q̄ pietatis ⁊ ut bono ope peri puluis ꝑtrahat: ⁊ inde inquirant vestigia loquētiū: vel audiētiū corda mundantur. Nā sepe nōnulli dū exhortatiōis ꝓba faciūt quedā vanitate sese intrinsecus: q̄ p eos gr̄a purgatiōis derivat ex tollūt. Ludq̄ ꝓbo aliena opa diluūt: q̄si ex bono itinere pulueres male cogitatiōis sumāt. Quid ergo fuit post ꝓdicationem pedes discipulorū lauare: nisi post ꝓdicatiōis gloriaz cogitationū pulueres tergere gressus q̄ ab eterna elatione mundare? Nec obstat ab ominoda mediatoris scientia q̄s dr̄. ((Ne forte p. ceauerit.)) Nā electa scit sed in semetipso ignorantiam nostrā suscipiēs: atq̄ dū suscipit docens: nonnūq̄ q̄si ex nostra dubitatione loquit fiant vicē. Filius hominis venit: putas inueniet fidē sup̄ terrā? Erpletis ergo cōuiuijs sacrificat pro filijs Iob offerēs victimas. Ne forte peccauerint filij mei: ⁊ benedixerit deo in cordibus suis. Quia redē pto⁹ noster postq̄ ꝓdicatores suos a malis impugnantibus diluit: etiam inter bona que egerant: ⁊ a tentationibus desendit. La. 24. Luc.4

Ic faciebat Iob cunctis diebus. ¶ Cūctis diēb⁹ Iob sacrificiū offerre nō cessat q̄ sine intermissiōe p nobis holocaustū redēpto⁹ immolat: q̄ sine cessatōe pr̄i suā p nobis incarnationē demōstrat. Ipsa quippe eius incarnatio nostre mundationis oblatio ē. Cūq̄ se hominē ostendit delicta hominū interemens diluit. ⁊ hēantatio sue mysterio perhenne sacrificiū immolat: q̄ ⁊ hec sūt eterna que mandat. La. 25. Ecclt.

Datur q̄ in ipso exordio sic ꝑsonā beati Iob nūcupari dominū virtū⁹ vt designari p illius caput ⁊ corpus a tēm ⁊ ecclesiā dicerem⁹: postq̄ caput nostrū quomō designatū credat⁹ oīdum⁹: nūc eor pus eius q̄s nos sumus quomō exprimat indicemus: vt quia audiamus ex hystoria quod miremur: cognoscamus ex capite q̄s credamus: cōsideremus nanq̄ ex corpore: q̄d vitando toleamus. In nobismetipsis nanq̄ debemus trāsformare q̄s legimus: vt cum per auctā se animus exterius

operandamquod audierat vita cōfirmat. La. 26.

Ir erat in terra hus nomine Iob.)) Si Iob volēs: et Dns ꝓfitator: q̄ nō immerito per virtutū nomina electus quisq̄ figuratur: q̄ nimiram consiliatorē animam inhabitat: qui volens de presentibus ad eterna festinat. Nam sunt nonnulli qui vitā suā negligūt: ⁊ dū transitoria appetūt: dum eterna vel non intelligunt: vel intellecta contemnunt nec dolorē sentiūt: nec habere cōsiliū sciūt: Cumq̄ superna que amiserunt non considerant: esse se heu miseri in bonis felices putant. Neqūq̄ enim ad veritatis lucem cui conditi fuerant: mentis oculos erigunt nequaquam ad contemplationem patrie eterne desiderij aciem tendunt: sed semetipsos in his ad que ꝓpter creati sunt deserētes vice patrie diligūt exilia: q̄s patiantur ⁊ in cecitate quam tolerant: quasi in claritate luminis exultant. Ut contra electorū mētes dū transitoria cūcta nulla ē consistunt: ad que fint ꝓdite exquirunt: Cumq̄ eorū satisfactioni nihil extra deū sufficit ipsa inquisitionis exercitatione fatigata illorū cogitatio in conditorio sui spe ⁊ contemplatione requieuit: sapius interseri ciuibus appetit: ⁊ vnusquisq̄ eorum adhuc immundo corpore positus mente tamen extra mūdū surgit: cruciū exilij quasi tolerat deplorat: et ad sublimē patriam incessantibus se amoris stimulis excitat. Cum ergo dolēs videt quā sit eterna q̄s perdidit: inuenit salubre consilium: temporale hoc despicere q̄s per curruit: Et quo magis crescit cōsilij scientia vt peritura deserat eo angetur dolore: q̄s necdū ad mensura pertingat. Unde bene per Salomonē dicitur Qui addit scientiā addit ⁊ dolorē. Qui enim scit iā summa. q̄ adhuc non habet: magis se infimis in quibus retinet dolet. Recte ergo in terra Dus habitare Iob dicitur: q̄ in scientie consilio electi vnusquisq̄ dolens animus tenetur Intuendū quoq̄ est: q̄s nullus dolor mentis: sit in actione precipitationis. Qui enim fine consilio vadit: qui seipsos rerū euentibus precipites deserunt: nullo interim cogitationum dolore fatigantur. Nā qui solerter in vite cōsilio figit mentē caute sese in omni actione circūspicit. Ideo considerat: et ne ex re que agitur repētinus finis aduersus surripiat hunc prius molliter ponto pede cogitatiōis palpat: Pensat ne ab his que agenda sunt prepediat formidoine in his que differenda sunt precipitatio impellat: ne prava per cōcupiscentiā aperto bello superent: ne recta per inanem gloriam insidiando supplantēt. Iob ergo in terra Dus habitat: dum mens electi quo magis p consiliam vinere nititur: eo angusti tumoris dolore fatigatur. Sequitur. La 27.

Imples ⁊ rectus ac timens deum: ⁊ recedens a malo)) Quisquis eterna patrias sapere: simpler pauldubio ⁊ rect⁹ vnus: simplex vz opere: et rect⁹ fide. Simplex in bonis que inferius peragit: rectus i summis que in intimis sentit. Sunt nanq̄ nonnulli qui in bonis que faciunt simplices non sunt: dum nō in his retributionem interius: sed exterius fauorem querunt. Unde bñ per quendā sapientē dicitur. Ne peccatori terram ingredienti duabus vijs. Duabus vijs peccator quippe terram ingreditur quando ⁊ dei est qui opere exhibet: ⁊ mundi q̄s per cogitationem querit. Bene autē dicitur. Timens deum: ⁊ recedens a malo: quia sancta electorū ecclesia simplicitatis sue rectitudinis vias timore inchoat sed caritate cōsumat. Qui tūc est fidelius a malo recedere: cum ex amore dei ceperit iam nolle peccare. Cum vero adhuc timore bona agit a malo penit⁹ nō recessit: q̄ eoipso peccat: quo peccare vellet: si peccāt iuste potuisset. Recte ergo cum timere deum Iob dicitur: recedere etiam a malo perhibetur: q̄ dum metum charitas sequitur: ea que metu relinquitur etiam per cogitationis propositum culpa calcatur. La. 28. Eccl.1

T quia ex timore vnūquodq̄ vicium ꝑmitur ex caritate ut virtutes oriātur: recte subiungitur. ((Natiq̄ sunt ei septē filij: ⁊ tres filie.)) Septem quippe filij nobis nascuntur: cum per cōceptiōem bone cogitatiōis: sancti spūs septē in nobis virtutes oriuntur. Dūc nāq̄ interna ꝑcepta dinumerat: cum spūs mentem secundat dicens. Isa.11

Requiescet super eum spūs dīeispūs sapiē
tie: t intellectus:spūs consilij t fortitudinis
spūs scie t pietatis:t replebit eum spūs ti
moris dñi. Cum ergo p aduentum spiritus
sancti:sapia t intellectus:cōsilium:fortitudo
scientia pietas:ac timor dñi vniuersis nīm
gignit:quasi mansura posteritas in mentē
propagatur que sapie nře nobilitatis gēm
eo vsque longe seruat:quo amori eternita
tis seruat. Sed dū in nobis sepē filij tres
pcalcidis socores suas:q; quod vīle pi ꝑ
mā sensus:facilē spei fidei charitatis pul
chrū. Nec enī ad diuinā perfectionē sepē
filij peruenīt:nisi in spē:fide:charitate fuerit
omne qđ agit. Quia vo hāc pcuntium vir
tutū copiā multimoda bonorum opm cogi
tatio sequit:recte saluamur. ¶ Et fuit pos
sessio eius septē milia ouiū:t tria milia ca
melorū. ¶ Seruata quippe ystorie
tenatu spūaliter possumus: qđ carnaliter
audiuimus. Quis enim septem milia possi
deat:nisi cogitationes innocuas perfecta
cordis mūdicia:intra nosmetipsos inqui
sito veritatis pabulo pascimus. Erūtq; no
bis possessiones et tria milia camelorū:si ē
qđ in nobis altū ac tortuosum ē rationi fi
dei subiūgatur:t sub cognitione trinitatis spō
te in appetitu humilitatis inclinatur. Came
los quippe possidemus:si qđ altum sapiē
humiliter deponamus. Camelos proculdu
bio possidemus:cū cogitationes nostras ad
infirmitatis fraternę ꝑpassionē flectimus vt
vicissim onera nřa portēt:alienę infirmi
tati cōpati cōdescendēdo nouerimus. Pōt
p camelos qui vngulā nequaq; findunt sed
tū ruminā:terrenarū rerū bone dispensa
tionem intelligi:que q; habēt aliquid secu
li t aliquid dei p cōe eas necesse ē animal
diligiari. Nequaq; enim terrena dispēsatio
nis eterne vtilitati seruiat:nisi perturbatō
ne mentis valet exhiberi. La. 29.

Quia igitur per hanc t ad
pīa mēs ꝑlūditur t imper
petuum merces paratur:q;
si cōe aial t aliquid de lege
habet aliquid non hz. Un
gulam nāq; findit:quia nō
se penitus anima ab oī terreno opere dīuīa
gīt:sed tū ruminat:q; bene dispensando tē
poralia per certitudinis fiducia ecclesia spe
rat. Terrene igitur dispensatiōes quasi ca

melorum more capite legi cōcordant:pedē
discrepant:q; t celi sunt ꝑfecte que iuste viuē
tes appetunt:t huius mūdi sunt ea in qui
bus opere versantur. Nos ergo cum ea qđē
terrenas cogitationi trunitatis dispensatio
nes subdimus:quasi camelo intra ingressi
bile nāq; fide possidemus. Deq; La:30.

Cingēta quoq; iuga boū:
t gregēte asinę. ¶ Juga bo
um in vtilitatem nostre posses
sionis sunt:dum concordes
virtutes erarant duriciam
mentis. Quingēntas quoq;
asinas possidemus:eas lasciuientes mo
restringimus:t qđ i nobis carnale erat
gere appetit:spūali cordis dīuātu refrena
mus. Dei certe asinas possidere est cogita
tiōes intra nos simplices regere. Que dū
subtiliori intellectu curtere non valent:quo
quasi pigritie ambulant:eo fraterna onera
mansuetius portant. Sunt nāq; nonnulli q
dam alta non intelligunt:per exteriora con
uersationis opera se humiliter premūt:Bū
ergo per asinas pigrū quidē aial:sed tamē
portandis oneribus deditum simplices co
gitationes accipimus:q; dum nostram ple
rūq; iguorantiam cognoscimus:leuius one
ra aliena portamus:cumq; nos quasi singu
laris sapientie altitudo non eleuat:ad per
ferendam alieni cordis incertiaz mēs se nřa
equanimiter inclinat. Recte aūt sine iuga
boū:sine quingente asine referūt:q; vel in
hoc qđ prudēter sapim⁹:vel in hoc qđ hūi
liter ignoram⁹:dū eterne pacis requiē ꝑsequi
mur: q̄ssitra inhabilei nāturū tenemur. La. 31.

Familia multa nimis ¶ Mul
tam familiā nimis possiden
mus:cum cogitatiōes innume
ras sub mentis dīsatione
restringimus:ne ipa sui mul
titudine animam superent:
tū caleent. Et dū cogitationum turba mul
te familie appellatione signatur. Nam sep
mus q; absente dīna ancillarū lingue pstre
punt:silentium deserunt:deputati opis offi
cia negligunt:totāq; ordinem sibimet vitē
di confundūt. Ut si repēte dīna veniat: mor
pstrepētes lingue retineant:officia vnuscuiq;
iusq; opis repetunt. sicq; ad opus proprium
ac si nō recesserint reuertuntur. Si igitur a

domo mentis ad momentum nō discedat:
q̄si absente dīna cogitationū se clamor ve
lut garrula ancillarū turba multiplicat. Ut
aūt nō ad mentē redieru:mor se confusio tu
multuosa cōpescit:t quasi ancille se ad in
sanctū opus tacite reprimunt:dum cogita
tiones ꝑtinus cauis se propijs ad vsitata
tē subdunt. Possidemus ergo multā fami
liam:cū recto iure innumeris cogitationib⁹
rationis discretione dīnamur. Quod vīntq;
cum soleter agimus:iungi per eandem di
scretionē angelis conamur. Unde recte sub
iungitur. ((Erat q; vir ille magnus inter oēs
orientales.)) Tūc nāq; magni inter omnes
orientales efficimur:cū eis spiritibus qui
orienti luci inherent:pīsa carnalis corru
tionis nebula:discretionis nře radijs:nāq;
cū possibilitas suppetit:sociamur. Unde et
per Paulum dicitur. Nostra cōuersatio in
celis est. Quisquis ꝑfalia ac celestina seq
tur:occasum petit:quisquis sō superna de
siderat q; in oriēte habitet demōstrat. Ma
gnus ergo non inter occidentales:sed inter
orientales efficitur:qui non inter actiones
ima t fugitiua quarentiā:sed inter choros
ꝓficere supernorū ciuiū conatur. La. 32.

Ibāt filij eius t faciebāt
conuiuiam per domos: vnus
quisq; in die suo.)) Filij p
domos conuiuium faciunt:
dum virtutes singule iuncta
modū propriā mentem pa
scunt. Dies dī dicitur:vnusquisq; in die suo
Dies enim vniuscuiusq; filij est illuminatō
vniuscuiusq; virtutis. Ut. n. hec ipsa dona
breuiter septiformis gre replicē:alium diez
habuit sapia:aliū intellectus:aliū cōsilium:
aliū fortitudo:aliū scia:alū pietas:aliū ti
mor. Nequaq; enī hoc ē sape qđ intelligere. q;
multi eterna qđē sapiūt. sz intelligere nequaq;
pūt. Sapia ergo in die suo conuiuiū facit:
q; mētē ꝑ eternoꝝ spe t certitudie reficit.
Intellect⁹ in die suo conuiuiū pat:q; i eo qđ
audita penetrat:reficiēdo cor tenebras ei⁹
illustrat. Cōsiliū in die suo cōuiuiū exhibz:
dū ꝓpīe cē ꝓhibet:nōe animum replet.
Fortitudo in die suo conuiuiū agit:q; dum
aduersa nō metuit:ire pedētī mēti cibos,cō
fidētie appōit. Scia i die suo conuiuiū pat:q;
i vētre mētis:ignorātie tenuia sapat. Pie
tas in die suo conuiuiū exhibet:q; cordis vi

scera:misericordie op⁹ replet. Timor i die
suo conuiuiū facit.q; cū pmor mētē ne ꝑ
tibus superbie:de laudis illi ipsi cibo pīet
tat. Sed illud in hoc festiuop̄ ꝓtulo plerūq;
dū video:q; semetipsos inuicē pascūt. Dū
de cui singula q̄libet deliberamur si nō vna
q̄q; virtus virtuti suffragat. Mlos quippe ē
sapia:si intellectu careat:t valde mutilus in
tellectus est:si et sapia non subtilitate:q; cu
altiora fine sapie pōdere penetrat sua ꝑsp
lexitas grauius ruituru leuat. Nec enī est
ꝓfectū:cui robur fortitudinis deest:q; ea qđ
tractādo inuenit:corde virtutis vigore ad re
fectionē opis nō pducit. Ut valde tortuo
do destruit:nisi p ꝓfectū fulcias:q; quo plus
se posse ꝑspexerit:eo fr⁹ sine rōis moderami
ne arreri⁹ in pceps ruit. Nulla ē scia:si vel
itate pietatis nō habet:q; dū bona cogni
ta ereq negligit:sese ad iudicū artius stri
gīt. Et valde inutilis pietas ē:si scie discretio
ne careat:q; dū nīla hāc scia illūinat: quō
misereat ignorat. Mlos quippe ipe nīl habē ēt
fructus habuerit:ad nullū op⁹ ꝓficiēdo
dōe actōis surgit:q; dū ad cūcta trepidat:
ipa sua formidine a bono oīb⁹ torpēs re
cat. Q; ergo alternato misterio vīno a fru
te refici:recte dr:q; apud se filij vicissim cō
niant:cumq; vna aliis subleuādo subleuat
q̄si p dies suos nūerosa sobolem pascēda cō
uiuiū pat. Deq;. La. 33.

Et mittebāt t vocabāt tres
sorores suas vt pōderēt cū
eis. Cū fructus nře i cē qđ
agūt spē fidē t charitatem
seruāt:q̄si opantes filij tres
ad ꝓfectū sorores vocāt:vt fides ipes:cha
ritas:i op⁹ bonū gaudeāt:qđ vnaquęq; vi
tus administrat. Que q̄si ex cibo vēs accipūt
dū bōis opib⁹ fidēliores fiūt:t dū p⁹ cibū
ꝓcēplatōis rore i fidei apperāt:q̄si ex poc.
Solo ebriantur. La. 24.

Sed qđ ē qđ i hac vita sine q̄ vīs tēa
ssumi ꝓtinus ingnatōe pagit:nōnūq; nāq;
ipis bōis q̄ agim⁹ ad vitā⁹ ppēq̄m⁹:q; dū
leticiā mēti ꝓbit:q̄ndā ēt securitatē gignit
dūq; mēs secura redditur:i torporē labuntur.
Nōnūq; bo ystutes aliquātula elatōe mo
polluūt:t cūcta electiones apīs deū faciūt:
Cto apīs nosmetipsos cūctiores reddunt.
Dū dū subtilgit. ((Cūq; i ordē trāssiunt vi
co ꝓtinus:mittebat Job t sanctificabat filios.

Peracto quippe ordine dierū cōmuni hostie mitte re ad filios t eos sanctificare é: post statum sensum intentionez cordis dirigere: t cū qs ogit dilecta retractando discutiōe mūda reddere dōa etiament que mala sunt ne falsē videant dona putentur sufficientis cum p veraciter dona putentur sufficientis cum p fecta non sunt. Dic enī mens plerūq decipitur vt aut qualitate mali: aut dōni quantitate fallatur. La. 35.

Sed dōs ſtatum celsus meliorū preces q discussiones in sanctorum: Nam ea que pcepta sancti in nobilmetipsis pleni⁹ estimant: sepe vertas oando q inueſtigando pēetram⁹ Olim enim mens per quandaz compunctiōnis machinam ad alta sustollitur: omne qd mio machinam ad alta sustollitur: omne qd ei. d seipsa occurrerit sub seipsa dūdicēdo certum contemplatur. Unde t recte subiungitur. (Consurgēsq diluculo: offerebat holocausta p singulos.) Dilucolo nāq plurgim⁹ cū cōpactis luce pfusi humanaris nfe nocte deserim⁹. t ad veri lūmis radios oculos mentis aperimus. Atq holocaustū pēr singulos filios offerimus: cuz p vnaq virtute dño hostiam nostre pcio imolam⁹ ne sapientia elauet: no intellectus dum subtiliter curit aberret: ne consilium dū se mltiplicat confundat: ne fortitudo dū fiducia prebz precipiter. ne scientia duz nouit t nō diligit inflet: ne pietas duz se extra rectum dnem inclinat introrqueat. ne timor dū pl⁹ iusto trepidat: in desperationis foueaz mergat. Cum ergo pro vnaquaq virtute vt pura esse debeat. preces dño fundimus. quid aliud q tanta filiorū numerum holocaustū per singulos exhibemus? Holocaustū nāq totum incēsum dicitur. Holocaustum igitur dare est totam mentez igne compunctionis incēdere: vt in ara amoris cor ardeat: t q̄s delicta propāe sobolis inquinamenta cogita. ionis exurat. La. 36.

Sed hec agere nescientes ut pi qui primis cogitationes ad opus pdeant: internos suos motus solicite circumspiciēs frenant. Dec agere n cauti: nisi pi q viriliū cordis custodia munire mentē noscerunt. Unde recte inopinata morte extinctus Dilboseth dicit: quē t scriptura sacra non in domo hostiarum: sed hostiariam habuisse testat dicens. Uenietes filij Remon berothite Reecha t Baana: ingressi sūt seruē dei domū Dilboseth q dormiebat super stratum suū meridie. Ingressi sunt autē domum: t hostiaria domus purgans triticū obdormiit. Assumentes spicas tritici latenter ingressi sunt: t percusserunt eum in inguine Hostiaria triticum purgat: cum mentis custodia discernēdo virtutes a vitijs separat. Que si obdormierit: in mortem proprij dñi sui insidiatores admittit: q: cum discretōis solicitudo cessauerit: ad interficiendū aim malignis spiritibus iter pandit. Qui ingressi spicas tollunt: q: mor bonaz cogitationū germina auferunt; atq in inguine feriūt: q: virtutē cordis delectatione carnis occidūt: In inguine quippe ferire est: virā mentis q delectatione carnis perforare. Sequaq so hiboseth ille hac morte succūberet: si nō ad ingressum domus mulierez. i. mollē custodiā ad mentis aditū deputasset. Fortis nanq virilisq sensus pponi cordis foribus debz: qui nec negligentie: somnus opprimat: nec ignorātie error fallat. Unde bene t Dilboseth appellatus é: qui custodia semina hostilibus gladijs nudatur. Dilboseth quippe v. r confusionis dicitur. Ur aūt confusionis é. qui fortis mentis custodia munitus non é q: dū ſtutes se agere estimat: subintrantia vitia nesciente cecūt. Tota itaq ſture munienda est aditus mētis: ne qs eā insidiantes hostes penetrēt foramine neglecte cogitatiōis. Dīc Salomō ait. Omni custodia serua cor tuū: qm ex ipo vita procedit. Ur tutes ergo quas agimus dignum é: vt sum mope ab intentionis origine pensemus ne ex malo ortu prodeant: etiam si recta sunt que ostendant. La. 37.

Unde hic quoq recte subiungitur. Dicebat enim. (Ne forte peccauerint filij mei: t benedixerint deo in cordibus suis.) Filij in cordib⁹ maledicunt: cum recta opa nostra a non rectis cogitationibus procedūt cum bona in aperto exerūt sed in occulto noxia molimur. Deo quippe maledicunt: cū mentes nostre se de se estimant habere qd sunt. Deo maledicunt: cum se t ab illo acce

viros intelligunt: sed rōi de eius muneribꝰ propriam laudem querunt.

Capitulum. 38.

Sciendū so est: q bona nostra tribus modis antiqꝰ hostis insequitur vt vz hoc qs rectum coram hoibus agitur: in eterni iudicis ēē spectu vicetur. Aliquādo nāq in bono opere intentionem polluit: vt cē qs in actōe se quir: eo purā mādāq nō ereat: quo hoc ab origine perurbat. Aliqñ so intentionē boni opis vitare nō pualet: sed in ipsa actōe se q̄ñ i itinere opponit: vt cū per propositā mentis securio: quisq egredī: subtracto latenter vitio q̄ñ ex insidijs perimat. Aliqñ so nec intētionē. vitiat: nec in itinere supplantat: sed opus bonū in fine actionis illa queat: quātoq vel a domo cordis vl ab itinere opis lōgius recessisse se simulat tanto ad decipiendū bōe actionis terminū astutius expectat: t quo incautū quēq: q̄ñ recedendo reddiderit eo illū repentino nōnūq vulnere durius insanabiliusq trāssigit. Intentionem qppe in bono ope polluit: q: cū facilia ad decipiēdū corda hoim ꝑspicit: cor cū deliberīs aurā transitorij fauoris apponit: vt i his que faciunt recta: appetēda vana fortitudine intentiōis delinent Unde recte sub iudice spē de vnaquaq ala misere intentionis laqueo capta: per pphetam dicit Facti sunt hostes eius in capite. Ac si apte diceretur. Cum bonū opus nō bona intentione fumitur: huic aduersantes spūs ab ipso cogitationis exordio principant: tantoq eā plenius possident: q̄sto t per initia dūantes tenēt. Cū so intentionē viciare nō pualet: i via positos laqos tegit: vt in eo qs dū agit: cor ex latere ad vitia deflectat: q̄tenus qs inchoans aliter pposuerat: in actōnibus longe aliter q̄ ceperat peccat Sepe enim bōo ope dū laus humana obuiat: mēte opantis immutat: que q̄sita nō fuerat: si oblata delectat. Cuius delectatione cū meno bū operātis resolnit: ab omni intentiōis intime vigore dissipat. Sepe se bū inchoate nre iusticie ex latere tra subiungit. Et dum zelo rectitudinis immoderatiō mentē urbat: cunctā quietis intime salutē sanciat. Sepe grauitatē cordis: q̄ñ ex latere subiuncta tristicia sequitur: atq cē opus qs mlo bona intentōe inchoat: hoc velāmine meroris obumbrat. Que t nonnūq tā to tardius repellitur: q̄sto t pcelle mentis q̄ñ si secretio: famulatur. Sepe t bono opi lenocia se immoderata subiūgit. Cūq plus mētem q̄ decet hilarescere exigit: ab actōe bona cē pondus grauitatis repellit. Quia. n. etiam bene inchoantibus subesse in itinere laqueos psalmista conspexerat recte prophetico plenus spiritu dicebat. In via hac qua ambulabam⁹ abscōderunt laqueum mihi. Qs bene ac subtiliter ieremias ifinxerat. Qui dum gesta sortis referre studuit: que intus apud nosmetipsos gererentur indicauit dicēs. Uenerūt octoginta viri ꝺ Sichē: t ꝺ Silo: t ꝺ Samaria: rasi barba: t scissis vestibus: squalētes: munera t thus hēbant in manu: vt offerrent in domum dñi. Egressus autem Ismahel filius Nathāie i occursum eorum dr maspha incedens t plorans ibat Cūq occurrissent eis: dixit ad eos. Uenite ad Godoliaz filiuz Aichā: atq dum maiora promittit: etiā minima subtrahit. Unde t recte dictum est. Qui cum venissent ad medium ciuitatis interfecit eos. Uiros ergo ad offerenda munera deo venientes in medio ciuitatis interficit: quia diuinis dedite operibus mentes: nisi magna se circūspectione custodiāt:

Ps. 14.

Jere. 41

hoste surripiente dum deuotionis hostiam porrigimus ipso munere perdant veram De cuius hostia manus non quadrarunt ut ritus ad penitentiam recurratur. Unde illic apte subiungitur. Decem autem viri reperti sunt inter eos: qui dixerunt ad Jsmael. Noli occidere nos: quia habemus in agro thesauros frumenti t ordei t olei t melis: t non occidit eos. Thesaurus quippe in agro: est spes in penitentia. Que quia non cernitur quasi in terra cordis suffossa conditur. Qui ergo thesauros in agro habuerunt ad lamenta penitentie redeunt: nec capti morientur. Cum vero antiquus hostis: neq; in cordis intentionis ferit: neq; in actionis incepit: duriores in fine laqueos tendit. Quem tanto nequius obtinet. Sic solam sibi remansisse ad decipiendum videt. Dos namq; sui laqueos apposita propter conspexerat: cum dicebat Ipse calcaneum meum observabat. Quia in calcaneo finis est corporis: quid per hoc nisi terminus figuratur actionis? Bene ergo maligni spiritus: sine prauli quiq; hominis illorum superbie sequaces calcaneum observant: cum actionis bone finem vitiare studerant Unde t eidem serpenti dicitur. Ipsa tuum observabit caput: t tu calcaneum eius: Caput quippe serpentis observare est: initia suggestionis eius aspicere t manu solicite considerationis a cordis aditu funditus extirpare. Qui tamen cum ab initio deprehenditur: peruenire calcaneum molitur: quia t si suggestione prima intentione non percutit: decipere in fine tendit. Si autem semel cor in intentione corrumpitur: sequentio actionis medietas t terminus ab hoste callido secure possidetur quoniam totam si bi arborem fructus ferre conspicit: quaz vermis dente in radice vitiauit. Quia ergo sūma cura vigilandum est: ne vel bonis operibus seruiens mens reproba in intentione polluatur: recte dicitur. ((Ne forte peccauerint filij mei: t benediterint deo in cordibus suis.)) Ac si aperte diceretur. Nullum est bonum quod forte agitur: si non pro eo intus ante dei oculos innocentie victima in ara cordis immolatur.

Capitulum. 39.

Ora itaq; virtute perficiendus est tumulus operis: si purus emanat ex fonte cogitationis: Omni cura seruandus est a malicie puluere oculus cordis: ne hoc quod in actione rectuz videtur hominibus ostentat: apud semetipsum per vanam prauę intentionis intorqueat. Curandum itaq; est ne bona nostra pauca sint: cauendum ne indiscussa: ne aut pauca agentes inueniamur sterles: aut indiscussa relinquentes vecordes. Neq; enim vnaquęq; vera virtus est: si mixta alijs virtutibus non est. Unde recte ad Moysē dicitur. Sume tibi aromata stacten: t onica: galbanen quoq; bona t thus lucidissimum: faciesq; thimiama compositum opere vnguentarij: mistum diligenter t purum. Thimiama quippe ex aromatibus compositum facimus: cum per aromatibus compositum facimus: cū in altare boni operis virtutum multiplicita in altare boni operis virtutum multiplicita te redolemus: Quod mixtuz t purum sit quando virtus virtuti iungitur: tanto incensum boni operis sincerius exhibetur. Ubi t bene subiungitur Cuiq; in tenuissimum t bene subiungitur Cuiq; in tenuissimum pulueres vniuersa aromata cōtuderis ponderes ex eo coram testimonio tabernaculi. In tenuissimum pulueres aromata vniuersa conterimus: cum bona nostra quasi in pulueris occulta dissolutione tūdimus: ubi veraciter bona sint subtiliter retractamus. Aromata ergo in pulueres redigere est: virtutes recogitando terere t vsq; ad subtilitatē occulti examinis reuocare. Et notandum quod de eodem pulueres dicitur. Ponderes ex eo coram testimonio tabernaculi. Quia tūnimirum bona nostra veraciter in conspectu iudicis placent: cum hec mens subtilius recogitando conterit. t quasi de aromatibus pulueres reddit ne grossum durumq; sit bonum qd agitur: ne si hoc arta retractatiōis manus non comminuat odorem de se subtilius non aspergat. Unde est enim q; sponse virtus sponsi voce laudatur cum dicitur. Que est ista que ascendit per desertuz sicut virgula fumi ex aromatibus myrre t thuris: t vniuersi pulueris pigmentarij? Sancta quippe ecclesia sicut fumi virgula ex aromatibus ascendit: quia ex vite sue virtutibus in eterni quotidie incensi recitudi-

ne proficit nec sparsa per cogitationes defluit: sed sese intra arcana cordis in rigoris virga constringit. Que ea que agit dum recogitare semper ac retractare non desinit: myrram quidem et thus habet in opere: sed paluerem in cogitatione. Unde est quod de oblationibus hostie ad Moysen dicitur iterum.

Capitulum. vi. 40

Abstracta pelle hostie ipsius in frusta cōcidāt. Pellem namq; hostie subtrahimus: cuz a mentis nostre oculis superficiem virtutis ammouemus. Cuius artus in frusta concidimus: cū distinguentes subtiliter eius intima membratimq; cogitamus. Curandum ergo est ne cum mala vincamus: bonis lasciuientib⁹ supplantemur: ne forsan sinistra prodeant: ne circumspecta capiantur: ne per errorem viam deseramus: ne per tassitudinem fracta anteacti laboris meritum perdant In cunctis enim vigilanter debet se mens circumspicere: atq; in ipsa circumspectionis sue puritate perseuerare. Unde t recte subiungitur. ((Sic faciebat Job cunctis diebus vite sue.)) Incassum quippe bonum agitur: si ante terminum vite deseratur quia t frustra velociter curritur: qui priusq; ad metas venisse desiit. Unde est enim qd de reprobis dicitur. Ueh bis qui perdiderunt sustinentiam. Unde est quod electis suis veritas dicit. Uos estis q permansistis mecum in tentationibus meis Unde Josep qui inter fratres vsq; in finem iustus perseuerasse describitur. solus talarem tunicam habuisse perhibetur. Tā qd est talario tunica nisi actio cōsumata? Quasi enim protensa tunica talus corporis operis: eam bona actio ante dei oculos vsq; ad vite nos terminum regit. Unde est quod per Moysen cauda hostie in altari offerre precipitur: videlicet omne bonum quod inchoamus: etiam perseuerantie fine compleamus. Bene igitur cepta, cunctis diebus agenda sunt: ut cum malum pugnando expellitur: ipsa bona victorie constantie manu teneantur. Decitaq; sub intellectu triplici diximus: ut fastidienti anime varia alimenta proponentes: aliquid quod eligendo famat offeramus. Hoc tamen magnopere petimus ut qui ad spiritualem intelligentiam nūdū subtiliter venerabilē hystorie nō recedat.

((Sic faciebat Job cūctis diebus vite sue. Quadam autem die cum venissent filij eius vt assisterent coram eo: affuit in ter eos etiam sathan. Cui dixit dominus. Unde venis: Qui respondens ait. Circuiui terram t perambulaui eam. Dixitq; dominus ad eum. Nunquid considerasti seruum meum Job: q; non sit et similis in terra: homo simplex t rectus ac timens deum t recedens a malo: Cui respondens sathan ait. Nunqd frustra Job timet deum:))

Sancti gregorij. Liber Secundus

Criptura sa

era mentis oculis quasi quoddam speculum opponitur: vt interna nostra facies in ipsa videatur. Ibi etenim sedes: ubi pulchra nostra cognoscimus, ibi sentimus quantum proficimus ibi a profectu quam longe distamus. Narrat autem gesta sanctorum t ad imitationē corda prouocat infirmorum. Dumq; illorum victricia facta commemorat: contra vicia pręlia debilia nostra cōfirmat: Fitq; verbis illius vt eo mēs minus inter certamina trepidet. quo antepositos tot virorum fortium triumphos videt. Nonnunq; vero non solum nobis eorum virtutes asserit: sed etiaz casus innotescit: vt t in victoria fortiuz qs imitando arripere: t rursum videamus i lapsibus quod debeamus timere. Ecce enim Job describitur tētatione anctus: sed Dauid tentatione prostratus: vt t maiorum virtutes spem nostram leuent: t maiorum casus ad cautelaz nos humilitatis accingat: quatenus dum illa gaudentes subleuat: ista metuentes premat: t audentis animus illine spei fiducia: hinc humilitatis timore erudit⁹: nec temeritate superbiat: quia formidine premitur: nec pressus timore desperet: quia spe ad fiduciam virtutis exemplo roborat⁹.

Capitulum primum.

b 4

Job. 41

Vada aũt.

die cum venissent filij dei vt assisterent coram domino: affuit inter eos etiam sathan. Antequam dicamus quomodo sacra eloquia in eisdem narrationum qualitates exprimant: terminosq causarum. Aliquando namq a positione loci: aliquando a positione corporis: aliquando a qualitate aeris: aliquando a qualitate temporis significant: quid de venturo actione subsequatur. Positione quippe locorum diuina scriptura exprimit subsequentium merita finesq causarum. Si cut de israel dicitur. Quia verba dei audire non potuit in monte sed precepta in cõspectibus accepit: subsequentem nimirum infirmitatem populi indicans qui ascendere ad summa non valuit: sed semetipsam in infimis negligendo vincendo lauauit. A positione corporis futura denunciat: sicut i actib⁹ apostolorũ Stephanus Jesum qui a dextris virtutis sedet stantem se vidisse manifestabat. Stare quippe adiuuantis est. Et recte stare creditur qui i bello certaminis opitulantur. A qualitate aeris res subsequens demonstratur: sicut euangelista cum predicante domino nullos tunc ex iudeis credituros diceret premisit dicens Hiems autem erat. Scriptum namq est: Quoniam abundauit iniquitas: refrigescet charitas multorum. Iccirco ergo hiemis curauit tempus exprimere: vt inde auditorum cordibus malicie frigus indicaret. Dic est q negaturo Petro premittitur: quia frigus erat: et stans ad prunas calefaciebat se. Jos namq intus a charitatis calore torpuerat: et ad amorem presentis vite: quasi ad persecutorum prunas infirmitate estuante recalebat. A qualitate quoq temporis finis exprimitur actionis: sicut non rediturus ad veniam: sed ad traditionis perfidiam nocte iudas exisse perhibetur: cum egrediente illo ab euangelista dicitur. Erat autem nox. Hinc enim et iniquos dixit dicitur. Hac nocte repetent animam tuam abs te. Anima quippe que ad tenebras ducitur non in die repetit: sed in nocte memoratur. Hinc est q Salomon qui sapientiam non perseueraturus accepit: in sõnis hanc nocte accepisse describitur. Hinc et q angeli ad Abraam meridie veniunt: puer autem Sodomas ad eam vesperi venisse memorantur. Quia igitur beati Job tentatio ad victoriam deducitur: a die cepta perhibetur cum dicitur. ¶ Quadam aũt die cum venissent filij dei vt assisterent coram domino: affuit inter eos etiam sathan. Qui autem dei filij: nisi electi angeli vocantur: De quibus cum constet q obtutib⁹ manifestatis inseruiant: valde quærendum e vnde veniant: vt coram domino assistant. De hoc quippe: voce veritatis dicitur. Angeli eorum in celis semper vident faciem patris mei qui in celis est. De his ppheta ait. Mille milia ministrabant ei: et decies millies centena milia assistebant ei. Si igitur semper vident: et semper assistunt vigilanti cura quærendum est vnde veniant qui nunq recedunt. Sed cũ de illis per Paulum dicitur. Nonne omnes sunt administratorij spiritus in ministerium missi propter eos qui hereditatem capiunt salutis per hoc q missos cognoscimus: vnde veniant inuenimus.

Capitulum. 3.

Sed ecce questioni questionem iungimus. et q̃si dum ansam soluere nitimur: nodum ligamus. Quomodo enim aut sem per assistere: aut videre semper faciem patris possunt: si ad ministerium exterius pro nostra salute mittũtur? Quod tamen citius solutum si quante subtilitatis sit angelica natura pensamus. Necq. n. sic a diuina visione foras erigit: vt interne contemplationis gaudijs priuentur: quia si conditoris aspectum erecutes amitterent nec iacentes erigere: nec ignorantibus vera nunciare potuissent: fontemq lucis quem egredientes ipsi perderent: cecis nullatenus propinarent. In hoc itaq est nunc natura angelica a natura nostre conditionis distincta: q et nos loco circũscribimur et cecitatis ignorantia coartamur: angelorum vero spiritus loco quidem circumscripti sunt. sed tamen eorum scientie longe super nos incomparabiliter dilatantur. Interius quippe et certius q̃ sciendo diffusi sunt: quia ipsam sõtem scientie contemplantur. Quid enim de

his que scienda sunt nesciunt: qui scientem omnia sciunt? Eorum itaq scientia comparatione nostra valde dilatata est: sed tamẽ comparatione diuine scientie angusta. Sicut et ipsi illorum spiritus eorum paratione quidẽ nostrorum corporum: spiritus sunt: sed comparatione summi et in circũscripti spiritus sunt corpora. Emittuntur igitur et assistunt: quia per hoc q circũscripti sunt erunt: et p hoc quod intus quoq̃ presentes sunt nunq̃ recedunt. Et faciem ergo patris semper vident: et tamen ad nos veniunt: quia et ad nos spirituali presentia foras erũt: et tamẽ ibi se vnde recesserunt per internam contẽplationem seruant. Dicatur ergo. Venerũt filij dei vt assisterent coram domino: quia illuc spiritus conuersione redeant: vnde nulla mentis auersione discedunt. Affuit inter eos etiam sathan. Valde querendus e quo modo inter electos angelos sathan adesse potuerit: qui ab eorum sorte exigente superbia dudum damnatus exiuit. Sed recte inter eos affuisse describitur: quia et si beatitudinem perdidit: naturam tamen eis similẽ non amisit: et si meritis aggranatur cõditione nature subtilis attollitur. Inter dei ergo filios coram domino affuisse dicitur: quia i eo intuitu quo omnipotens deus cuncta spiritualia conspicit: etiaz sathan in ordine nature subtilioris videt: attestante scriptura q̃ dicit. Oculi domini contemplantur malos et bonos. Sed hoc q affuisse sathan coram domino dicitur: in graui nobis questione versatur. Scriptum quippe est. Beati mundo corde: qm̃ ipsi deum videbunt. Sathan vero qui mundo corde esse nõ potest quomodo videndo dominum affuisse potest? Sed intuendum quia affuisse coram domino: nõ autem vidisse dominum perhibetur. Venit quippe vt videretur: non vt videret. Ipse i conspectu domini: non autem in conspectu eius dominus affuit: sicut cecus cum i sole consistit ipse quidem solis radijs perfunditur: sed tamen lumen nõ videt quo illustratur. Ita ergo etiam inter angelos in cõspectu domini sathan affuit quia vis diuinitatis que intuendo penetrat omnia: nõ se videntem immundum spiritum vidit. Quia enim et ipsa que deum fugiunt: latere nõ possunt: dum cuncta nuda sint superno cõspectui: sathã affuit absens presenti. Segtur.

Capitulum. 4.

Vnde venit dominus. ¶ Unde venisti? Quid est quod venientibus angelis electis nequaq̃ dicitur, Unde venitis: sathan vero vnde venisti: percunctatur? Non. n. requirimus: nisi vtiq̃ que nescimus. Nescire autem dei reprobare est: vnde et quibusdam in fine dicturus est. Discedite a me omnes operarij iniquitatis: nescio vos vnde sitis. Sicut et nescire mentiri vir veraz dicitur: qui labi per mendacium dedignatur: nõ quo si mentiri velit nesciat: sed quo falsa loqui veritatem amore contemnat. Quid est ergo ad sathan dicere: vnde venis: nisi vias illius quasi incognitas reprobare? Dicitur igitur lumen tenebras quas reprobat ignorare: et sathanę itinera dum quia iudicans damnat: dignum est vt quasi nescięs requirat. Hinc est quod Ade peccati conditorio voce dicitur. Ubi es? Neq̃ enim diuina potentia nesciebat post culpam latendi ad que latibula fugerat: sed quia lapsus videt in culpa: tam sub peccato velut ab oculi veritatis absconditum: quia tenebras erroris eius non approbat quasi vbi sit peccator ignorat: eumq̃ et vocat et requirit dicẽs Adam vbi es? Per hoc q vocat signum dat: quia ad presentiaz reuocat: Per hoc q̃ requirit: aperte insinuat: quia peccatores in re damnandos ignorat. Sathan ergo dominus non vocauit: sed tamen requirit dicẽs. Unde venis? quia nimirum deus apostatã spiritum ad penitentiaz nequaq̃ reuocat: sed vias eius superbie: nescientes damnat. Igitur dum sathan de itinere suo discutitur: electi angeli requirendi vnde veniant non sunt: quia eorum vie tanto deo note sunt: quanto et ipso auctore peraguntur: dũq̃ soli eius voluntati inseruiunt: eo esse incognite nequeunt: quo per approbationis oculum ex ipso semper ante ipsum sunt. Sequitur. Respondens sathan ait. ¶ Circuiui terram et perambulaui eam. ¶ Solet per girum circuitus laboris antiquus designari. Sathan ergo laborans terram circuit: quia quietus in celi culmine stare contẽpsit. Cuncta se non transuolasse: sed perambulasse insinuat: quo pondere pars in imis premitur demonstrat. Perambulans ergo

terram et circuiui eam: et perambulaui eam
Dixitq dominus ad eum. Numquid consi-
derasti seruum meum Job q non sit ei simi-
lis in terra: homo simplex et rectus ac ti-
mens deum ac recedens a malo? Hoc q di-
uina voce beatus Job simplex et rectus: ac
recedens a malo dicitur: quia subtiliter in-
beatimq sapia expetimus: replicare que
dicimus dubitamus: ne dum discussa rep
timus: tardius ad indiscussa veniamus.
((Numquid considerasti seruum meu Job
q non sit ei similis in terra: homo simplex
et rectus ac timens deum et recedens a ma
lo: Cui respondens sathan ait. Numquid
frustra Job timet deum? Nonne tu vallasti
eum ac domum eius: vniuersamq substan
tiam eius per circuitum? Operibus manu
um eius benedixisti: et possessio eius creuit
in terra. Sed extende paululum manum tu
am: et tange cuncta q possidet, et cetera.))

Capitulum. 5.

Hec ergo nobis est solerter in
uendum: quid sit q vt ad
sathan loqui dominus dici
tur: vel q sathan domino re
spondere perhibetur. Discu
tienda quippe est: quę nam
sit ista locutio. Neq enim vt a homine qui
scimus atq incircumscriptus est spiritus: vt
a sathan qui nulla est carnea natura vesti-
tus: humano modo accensa flatus folle ven
tris attrahitur vt per organum gutturis vo
cis expressione reddatur: sed dum natura in
uisibilis natura incomprehensibilis loquitur
dignum est vt mens nostra qualitatem cor
poree locutionis: excedęs: ad sublimes atq
incognitos modos locutionis intime suspę
datur. Nos nanq vt ea que sentimus in-
trinsecus extrinsecus exprimamus: hec per
organum gutturis per sonum vocis ejici-
mus. Mentis quippe oculis intra secretum
mentis quasi post paricten corporis stam⁹:
sed cum manifestare nosmetipsos cupimus:
quasi per linguę tanuas egredimur: vt qua
lis sumus intrinsecus ostendamus. Spiri-
tualis autem natura non ita est: quę et mę
te et corpore composita dupliciter non est.
Sed rursus faciendum est: quia ipsa etiam
natura incorporea cum loqui dicitur: cuius
locutio nequaq̃ vna atq̃ eadem qualitate
formatur. Aliter enim loquitur deus ad an
geloś: aliter angelus ad deum: aliter deus ad
sanctorum animas: aliter sanctorum anime
ad deum: aliter deus ad diabolū: aliter dia
bolus ad deum. Nam quia spirituali natu
re et corporea appositione nihil obstat: lo-
quitur dei ad angelos sanctos corpis quo
eorum cordibus occulta sua inuisibilia ostę
tat: vt quicquid agere debeant: in ipsa con
templatione veritatis legant: et velut que
dam precepta vocis sint ipsa gaudia contę
plationis. Quasi enim audientibus dicitur
quod videntibus inspiratur. Unde cum co
rum cordibus deus contra humanas superbiam animaduersionem vltionis infunde
ret dicit. Venite: descendamus ibi et confun
damus linguam eorum. Dicitur eis qui ad
erant venite: quia nimirum hoc ipsum nam
q̃ a diuina contemplatione decrescere: in
diuina contemplatione semper accrescere
est et nusq̃ corde recedere: quasi quodam
habili motu est semper venire. Quibus et di
cit. Descendamus et confundamus linguas
eorum. Ascendant angeli in eo q conspici-
unt creatorem. Descendant angeli in eo q
creaturam sese in illicitis erigentem exami
ne districtionis premunt. Dicere ergo tri
est. Descendamus et confundamus lingu-
am eorum: in semetipso eis hoc q recte agatur
ostendere et per vim interne visionis eorum
mentibus exhibenda indicia occultis moti
bus inspirare. Aliter loquuntur angeli ad
deum: sicut et per Joannis apocalipsim di-
cunt. Digno est agnus qui occisus est: acci
pere virtutem et diuinitatem et sapientiam.
Dat nanq̃ angelorum est in laude conditoris: ipsa admiratio intime contemplatiõis.
Virtutis diuine miracula obstupuisse dicit
se est: quia excitatus cum reuerentia mot⁹
cordis magnus est ad aures incircumscripti
spiritus clamor vocis. Que vox se quasi per
distincta verba, explicat: dum sese per innu
meros modos admirationis formar. Deus
ergo angelis loquitur cum eis voluntas ei⁹
intima videndo manifestatur. Angelus loqui
tur domino: cum per hoc quod super semet
ipsos respiciunt: tm motum admiratiõis sur

gunt. Aliter deus ad sanctorum animas: aliter sanctorum anime loquuntur ad deum.
((Ecce vniuersa que habet in mãu tua sũt
tantum in eum ne extendas manum tuam.
Egressusq̃ e sathan a facie domini. Cũq au
tem quadam die filij et filie eius comederẽt
et biberent vinum in domo fratris sui primo
genti: nuncius venit ad Job qui diceret.))

Apoc. 6.

Capitulum. 6.

Unde et in Joannis apocalip
si dicitur. Vidi sub altare
animas interfectorum: pro-
pter verbum dei et propter
testimonium quod habebãt
et clamabant voce magna
dicentes. Usq̃quo domine sanctus et ver⁹
non vindicas sanguinem nostrum de his
qui habitant in terra? Ubi illico adiungi-
tur. Date sunt illis singule stole albe: et di-
ctum est illis vt requiescerent tempus adhuc modicum: donec impleatur numerus cõ
seruorum et fratrum eorum. Quid est enim
animas vindicte petitionem dicere: nisi die
extremum iudicij: et resurrectionem extincto
rum corporum desiderare? Magnus quip
pe earum clamor magnum est desiderium.
Tanto enim quisq̃ minus clamat: q̃to mi-
nus desiderat: et tanto maiorem vocem au
res increati scripti spiritus exprimit: q̃to se
in eius desiderium plenius fundit. Animarum igitur verba: ipsa sunt desideria. Nam
si desiderium sermo non esset: propheta nõ
diceret. Desiderium cordis eorum audisti
auris tua. Sed cum aliter moueri soleat
mens que petit: aliter que petitur: et sancto
rum anime ita in interni secreti sinu deo in
hereant: vt inhęrendo requiescant: quomodo dicuntur petere quas ab eterna volũ
tate cõstat nullatenus discrepare? Quomodo dicuntur vindictam desiderare: quas et
voluntatem dei certus est: ea que futura sũt
nõ ignorare? Sed in ipso ponite: ab ipso ali
quid petere dicuntur: non quo quicq̃ desiderent: quod ab eius voluntate quem cer-
nunt discordat. Sed quo mente ardentius
inherent: eo etiam de ipso accipiunt: vt ab
ipso petant quod eos facere velle nouerũt.
De ipso ergo bibunt: quod ab ipso sitiunt: et
modo nobis adhuc incomprehensibili in
hoc quod petendo efficiunt: presciendo fa-

Ecclo. x.

ciantur. Discordarent ergo a voluntate cõ
ditoris: si que eum vident velle non peterẽt
eisq̃ minus inhererent: si volentem dare de
siderio pigriori pulsarent. Quibus respon
sum diuinitus datur. Requiescite tempus
adhuc modicum: donec compleatur numerus conseruorum et fratrum vestrorum. De
siderantibus animabus requiescite temp⁹
adhuc modicum dicere est: inter ardorem
desiderij eis ipsa prescientia solatium consola
tionis aspirare: et animarum vota sic hoc q̃
tionis aspirare: et animarum vota sic hoc q̃
amantes desiderant: et respondentis dei ser
mo fit hoc quod eas retributionis certitudi
ne inter desideria confirmat. Respondere
ergo eius est: vt collectionem fratrum expe
ctare debeant: eorum mentibus libenter ex
pectandi mores infundere vt cum carnis
resurrectionem appetunt etiam et colligen
dorum fratrum augmento gratulentur.

Capitulum. 7.

Aliter ergo dei loquitur ad
diabolum: aliter diabolus
ad deum. Loqui enim dei
est ad diabolum: vias eius
ac negocia animaduersio-
ne occulte districtiõis increpare: sicut hic dicitur. Unde venis? Diabo
li autem ei respondere est omnipotenti ma-
nifestari eius posse nihil celare. Unde hic
ait. ((Circuiui terram: et perambulaui eam
Dixitq̃ dominus ad eum. Numquid consi-
derasti seruum meum Job q nõ sit ei simi
lis in terra: homo simplex et rectus ac timẽs
deum et recedens a malo? Cui respondens
sathan ait. Numquid frustra Job timet deum? Nonne tu vallasti eum ac domum ei⁹
vniuersamq̃ substantiam eius per circuitũ?
Operibus manuum eius benedixisti: et pos
sessio eius creuit in terra. Sed extende pau
lulum manum tuam: et tange cuncta que
possidet: nisi in faciem benedixerit tibi.))
Quasi enim dicere eius est quod egerit:
scire, quod actus suos oculis illius occulta-
re non possit. Sciendum vero est: quia fi-
cut hoc loco dicimus: quattuor modis lo
quitur deus ad diabolum: tribus modis
diabolus ad deum. Quattuor modis lo-
quitur deus ad diabolum: quia inuisus vi
as eius arguit: et electorum suorum
illum iusticiam proponit et tentandem eo-
rum innocentiam: et concedendo permittit:

mittit:t aliqñ eum ne tẽtare audeat probi
bet. Iniustas enim vias eius redarguit:fle
ctimꝰ est. ((Unde Venis?)) Electorũ.suop
cõtra eum iusticiam proponit: sicut dicit.
((Nunquid considerasti seruũ meũ Job:
q nõ sit ei similis super terrã?)) Tentandã
eorũ innocentiam cõcedendo permittit fle
cit. Ecce vniersa que habet in manu tua
sunt, Raritãq tẽtationem prohibet cum di
cit. ((Tantũ in eũ ne extẽdas manũ tuã.))
Tribus adit modis loquitur diabolus ad di
um cum vel vias suas insinuat: vel electop
innocentiã fictis crimibꝰ accusat: vel tẽtã
dã eop innocentiã postulat. Alias gppe suas
insinuat q ait. Circuiui terrã t perãbulaui
eam Electorum innocentiam accusat cũ di
cit. Nunquid frustra Job timet deum nõne
tu vallasti eum ac domum eius:vniersãq
substãtiã per circuitũ tentandam eandem
innocentiã postulat cum dicit Extende ma
nũ tuã t tange cuncta q possidet:nisi in fa
cie benedixerit tibi Sed dicere dei est Un
de venis: sicut t supra insinuauimus:vi suc
iusticie ittnera malicie eius increpare. Dice
re dei ẽ. ((Considerasti seruũ meum Job:q
nõ sit similis ei super terrã.)) taleo electos
suos iustificando facere:qualibus nimiram
apostata angelus posset inuidere. Dicere di
est. Ecce vniersa que habẽt in manu sunt:
ad probationem fidelitãs contra eos occul
ta vi incursum illum sue malicie relaxare.
Dicere dei est. Tantum in eum non extendas
manũ tuam:ab immoderate tentatio
nis impetu eam etiam permittendo restrin
gere. Diaboli aũt dicere ẽ. Circuiui terram
t perambulaui eam sagacitatem sue mali
cie inuisibilibus eius oculis occultare nõ
posse. Dicere aũt diaboli est. Nunquid frus
tra tinet Job deum:contra bonos tra co
gitationum suarum latibula inquiri cotidiq
plectibus inuidere atq inuidẽdo reprehen
sibilia rimas exquirere. Dicere diaboli est.
Extẽde manũ tuam paululũ t tange cetera
que possidet:ad afflictionem bonorũ malitie
estibus anhelare Quo enim eorum ten
tionem inuidens appetit:eo illorum quasi
probationem deprecans perit. Quia igitur
internarum locutionũ modos succincte di
ximus:ad interruptum paululum expositio
nis ordinem reuertamur. ((Nunquid consi
derasti seruum meum Job q non sit similis

ei super terram Vir simplex t rectus ac ti
mens deum:t recedens a malo. La. Si

Recedenti iam sermõe tra
ctatũ ẽ:q diabolus si pro
Job sed cõtra deum certa
men proposuit:materia so
certaminis beatus Job in
mediam fuit. Et si sermoni
bus suis dicimus Job inter flagella deligi
se:qꝰ nephas ẽ:deum dicimus in sua pro
positione victoriam perdidisse. Nam ecce in
hoc loco intuendus est:quia non prius dia
bolus beatum Job a domino petijt:sed eũ
dominus in diaboli despectu laudauit:t ni
si in sua iusticia permansurum nosset:nõ vti
qꝰ pro filio proponeret:nec periturum in ten
tatione concederet qui ante tentationes ip
se suis laudibus in tentatoris mẽte inuidie
faces excitasset. Sz antiquus aduersarius
in eum quem accusat mala non inuenit:ip
sa ad malũ inflectere bona querit Lãq de
operibus vincitur: ad accusandum verba
nostra perscrutat:eam nec in verbis accusa
tionem repperit:intentionem cordis fuscare
contendit:tãq bona facta bono alo non fi
ant:t ideirco perpẽdi a iudice bona nõ de
beant:Q enim fructus arboris esse t i estu
viridis conspicit:quasi ẽmen ponere ad ra
dicem querit Nam dicit. ((Nũquid frustra
Job timet deum? Nonne tu vallasti eum,
ac domũ eius:vniersamq substãz p circuit
tum? Operibus manuũ eius benedixisti:t
possessio illius creuit in terra,)) Ac si aperte
dicat. Qui tot bona in terra recipit:qd mirũ
est si pro eo se innocenter gerit? Innocens
vere ẽ si bonꝰ inter aduersa persistet. Cur ãt
magnus dicitur:quem mercedis sui vnitatẽ
tãq operis tanta rerum multip'licitate cõ
tatur? Astutus quippe aduersarius cuz san
ctum virum inter prospera bene egisse con
fiderat:reprobare apud iudicem per aduer
sa festinat. Unde recte in apocalipsi voce
angelica dicitur. Projectus est accusator
fratrum nostrorum qui accusabat illos an
te conspectum dei nostri die ac nocte.

Capitulum. ti.

Criptura autem sacra se
pe diem pro prosperis:no
ctem autem pro aduer
sis ponere consueuit. In
die ergo et nocte ac

cusare non desinit:q modo nox in prosperis:
modo in aduersis accusabiles ostendere cõ
tendit. In die accusat:cum prosperis male
nox vti insinuat. In nocte accusat:cũ in ad
uersis nox nõ habere patientiã demonstrat
Beatũ ergo Job q necdum flagella attige
rant:quasi adhuc vnde i nocte accusare pos
sit oino non habebat. Q vero i prosperis ma
gna sanctitate viguerat:pro eisdem prospe
ris bona illũ egisse simulabat:versuta asser
tione mentis:qꝰ nõ ad vsum dñi substan
tiam possideret:sed ad vsum 'abstãtie dñm
coleret. Sunt enim nõnulli qui vt fruantur
deo:dispensatorie vtãtur hoc seculo. Et sunt
nõnulli q vt fruantur hoc seculo:transitorie
vti volũt deo. Cũ ergo bona diuini muneris
narrat:putat q fortis operi fcã leuiget: vt
cuius vitã reprehẽdere nõ valet:de opibus
eius mentẽ quasi ex cõstitutionibꝰ addicat
mentis qꝰ nõ amori dñi sed tẽporalis pro
speritatis appetitioni seruierit:cõ qꝰ inno
cue exterius viri. Uires ergo beati Job ne
sciens sed tñ vnãquãq aduersis pbari ve
rius sciens tentandã hanc expetit:vt qui p
dẽ prosperitatis offenso gressu ruisserat:
saltẽ in nocte aduersitatis impingeret:t an
te laudatoris oculos sui offensione impatiẽ
tie prostratus iaceret Unde subtũgit. ((Sz
extende paululũ manũ tuã t tãge cuncta
q possidet:nisi in facies benedixerit tibi.)) Cũ
sanctũ virũ sathan tentare appetit:t tamẽ
dño vt manũ suã extẽdere vbeat dicit. Val
de notandũ est:q:feriẽdi vires nec ipse sibi
tribuit:qui extra auctorẽ olim singulariter
superbit. Scit nãq diabolꝰ:q: qslibz age
re et semetipso non sufficit:q: nec per seme
tipsum in eo q ẽ spãs exstitit. Hinc est qꝰ in
euangelio expellenda de ipie legio dicebat
Si ejicis nos:mitte nos in gregẽ porcorum.
Qui enim per semetipsũz ire in porcos non
poterat:quid mirũ si sine auctoris mãu:san
ctorũ virorũ domũ cõtingere nõ valebat. Ca, io.

Luc.8.

Tendã vero ẽ:q: sathane
voluntas semper iniqua est:
sed nunq potestas iniusta
qui a semetipso voluntatez
habet:sed a dño potestatez
Quod enim ipse facere ini
que appetit:hoc deus fieri non nisi iuste p
mittit. Unde bene in libris regum dicitur:

4.Re.18. Spãs dñi malꝰ seruebat i Saul. Ecce vir

dẽq spiritus t dñi appellatus:t malus:do
mini videlz p licentiaz potestatis iuste:ma
lus aũt per desiderii voluntatis iniuste: Fo
midari igitur nõ debet:qui nihil nisi pmis
sus valet. Sola ergo vis illa timenda ẽ: q
cum hostem seuire permiserit:ei ad vsuz in
sti iudicij t iniusti illiꝰ voluntas seruit. Pau
lulũ vero manũ postulat extendi:qr exterio
ra sunt:que expetit conteri. Neq enim sa
than facere se aliquid multũ putat:nisi cuz
in anima sauciat:vt ab ipsa patria fortiõ re
nocet:a qua ipꝰe longe telo superbie sue pro
stratus iacet. Sed qd est q ait nisi in facie
benedixerit tibi? Nos nẽpe qꝰ amamꝰ re
spicimus:qꝰ vero auersari volumus ab eo
faciem declinamꝰ. Quid itaq dei facies ni
si respectus eius gratie perhibetur intelligi?
Ait ergo. ((Extende paululũ manũ tuam
t tange cuncta que possidet:nisi in facie be
nedixerit tibi.)) Ac si aperte dicat. Ea q de
dixi subtrahe Nã si accepta perdiderit:re
spectum gratie tue ablatis rebus tempora
libus non requirit. Si enim ea quibus dele
ctatur non habuerit:fauorem tuũ etiã ma
ledicendo continet. Cuius petitione callida
neq aũ prouocata, veritas vincitur:sz ad
deceptionem suam hosti cõceditur:qui fide
li famulo ad augmentum muneris suffra
getur. Unde mox subditur. Ecce vniersa
que habet i manu tua sunt:tantum i eũ ne
extẽdas manũ tuã. La: ti

Onsiderãda est in dñs do
mini dispensatio sancte pie
tatis:quo hostem nostrũ p
mittit t retinet:relaxat t re
frenat. Alia ad tẽtandum
dat:alia ad affligendum: sz
ab alijs relligat. Ecce vniersa que habet i
manu tua sunt:tñ ne in eum extendas ma
num tuam:Substantiã prodit:sed tamen
corpus protegit:qꝰ quidez postmodũ tẽta
tori traditurus est sed tamen non simul ad
omnia relaxat hostez:ne vndiq ferieno frã
gat cuncz. Mala enim cũ multa electis cue
niunt, intra cõditoris gratia et tempore di
spensantur:ut que coacernata perimerent:
possint diuisa tolerari. Unde paulus ait. Fi
delis deus qui non patietur vos tentari su 1.Cor.10.
pra id qꝰ potestis:sed faciet cum tentatio
ne etiam exitum vt possitis sustinere. Unde
dauid ait. Proba me domine t tenta me. Ps.25.

Ac si aperte dicat. Prius vires ispicer: t tñe vt ferre valeam rẽtari permitte. Doc tamẽ qđ dicitur; ecce vniuersa que habet in manu tua sunt: tñ in eum ne extendas manũ tuam: intelligit t aliter potest: quia fortem quidem pugnatorẽm suum dominus nonc rat: sed tamen diuidere ei certamina contra hostem volebat: vt ẽ̃ valis robusto bellator victoria in cunctis supperet: prius tamen de vno certamine hostis ad dominũ victus rediret: tũcq; ei aliud iterũ vincendo procederet: quatenus fidelis famulus eo mirabilius victor existeret: quo victus hostis se contra illum iterum ad noua bella ꝑ pararet. Sequitur. La. 12.

Egressusq; ẽ sathan a facie domini.)) Quid ẽ qr sathã a facie domini egressus dicitur: Quomodo enim exit ab eo qui vbiq; est: Dine nanq; ait: Celum et terram ego impleo. Dine est qr sapientia filius dicit Biram celi circuiui sola. Dine de eius spiritu scriptum est. Spiritus domini replevit orbem terrarum: Dine est qr dominus dicit iterum. Celum mihi sedes est: terra autem scabellum pedum meorum Dine rursum de eo scriptum est. Celum metitur palmo: et cũ terram pugillo concludit. Sedi qppe cui presidet: interior t exterior manet Celum palmo metiens: t terram pugillo concludens. ostenditur qr ipse sit circunquaq; cunctis rebus ꝺ̃o creauit exterior. Id nanq; qđ interius concluditur: a concludente exterius continetur. Per sedem ergo cui presidet: intelligitur esse interius supraq;. Per pugillum quo continet: exterius subterq; signatur. Quia enim ipse manet intra omnia: ipse extra omnia: ipse super omnia: ipse infra omnia: et superior ẽ per potentiam: t inferior per substentationẽ. exterior per magnitudinem: interior per subtilitatem: superius regẽs: deorsum continens: extra circundãs: interius penetrans: nec alia ex parte superior: alia inferior: nec alia ex parte exterior: alia manet interior: sed totus ubiq; presidendo sustinens: sustinendo presidens circundando penetrans: penetrando circũdans: Unde superius presidens: inde infra subsistens: t unde exterius ambiẽs inde interius replens: sine inquietudine sagittas regens: sine labore interius sustinens: sine extenuatione penetrans exterius: sine extensione circundans Est itaq; inferior et superior sine loco: est amplius sine latitudine subtilis sine extenuatione. Quo igit ab eo exitur qui dum per molem corpis nusq; est: per incircunscriptam substantiam nusq; deest: Sed ꝺ̃us sathã presens maiestatis potentia appetitum sue malicie exercere ñ valuit: quasi ante faciem dei steterit.

Capitulum. 13.

Facie autem domini exijt. qr relatat ꝰ diuinitus ab interne intentiõis angustia ad sui desiderij effectum venit. A facie domini exit: quia diu in vinculis discipline religata quandoq; voluntas noxia ad opus processit. Cum enim dictum est: id quod voluit implere non valuit quasi ante faciem domini steterit: quia illum ab effectu malicie superna dispensatio coarctauit. Sed a facie domini exijt: quia potestatem tentationis accipiens: ad malicie sue vota perueniet. Sequitur. ((Cum autem q dam die filij eius comederent t biberent vinum in domo fratris sui primogeniti. nũcius venit ad Job qui diceret. Boues arabant: t asine pascebantur iuxta eos t irruerunt sabei: tulerunq; omnia: t pueros percusserunt gladio: t ego euasi solus vt nunciarẽ tibi.)) Notandum que tempora tẽtationibus congruant. Tunc qnippe diaboli ꝰ tentandi tempus elegit: quando beati Job filios in conuiuio inuenit. Neq; enim solummodo intuetur hostis quid faciat: sed etiã quando faciat. Nam ẽ̃ quis: potestatem acceperit: aptum tamẽ ad subuersionem tempus exquisiuit: vt videlicet nobis deo disp̃nante procederetur: quia prenuncia tribulationis ẽ letitia satietatis Intuendum vero est: q̃ calide ipsa damna que illata sunt nunciantur. Nõ enim dicitur boues a Sabeis ablati sunt. Sed ingt ablati sunt boues arabãt vt videlicet memorato ꝰ fructu operis: causa crescat doloris. Unde et apũ grecos non soluꝫ asine: sed asine sete rapte referuntur: vt dum minima animalia audientis animum minus ex sui qualitate perterrent: amplius ex secunditate vulnerarent Et quia eo magis aduersa animum

ferunt quo cum multa sunt etiam subita nunciantur: aucta est mensura gemitum: etiam per articulã nunciorum. Nam sequitur. ((Cum adhuc ille loqueretur: venit alius t dixit. La. 14.

Ignis dei cecidit de celo: et tactas oues: pueros q; consumpsit: t effugi ego solus vt nunciarem tibi.)) Ne rebus perditis minorem audienti dolorem moueat: ei ꝰ animum ad exercendam etiã ipse nuncio rum verbis instigat Intuendum quippe ẽ q̃ calide dicitur ignis dei: Ac si apte dicerẽtur. Illius animaduersionẽ sustines: quẽ tot hostijs placare voluisti. Illius iram toleras: cui quotidie seruitio insudabas. Dñs enim deum cui seruierat aduersa intulisse indicat: lesionem commemorat in quo excedat: quatenus anteacta obsequia ad mentem reduceret: t frustra seruisse estimans: in auctoris iniuriam superbiret. Pia etenim mẽs cum se aduersa ab hominibus perpeti conspicit: in diuine gratie consolatione requiescit: Cũq; tentationum procellas increscere extrinsecus viderit: secretum spei dominice appetens intra conscientie portum fugit Ut vero versutus hostis vno eodẽq; tempore sancti viri robustissimi peccatores t humanis aduersitatibus t diuina dispensatiõe concuteret: t ipsius sabeos irruisse intulit: t mox ignem dei de celo cecidisse nunciauit: vt quasi omnem aditum consolationis excluderet: dum t ipsum aduersantem ostenderet: qui consolari animum inter aduersa potuisset: quatenus dum se tentatus vndiq; destituit. atq; vndiq; premi considerat: in contumeliam tanto audacius: q̃to t despectus erumpat. Sequitur. ((Et adhuc loquente illo: venit, alius t dixit. Caldei fecerũt tres turmas: t inuaserũt camelos: t tulerunt eos: nec non t pueros percusserunt gladio: t effugi ego solus vt nuncia rẽ tibi.)) Ecce iterum ne quid minus de humana aduersitate dolauisset: caldeorum turmas irruisse nunciat: t ne illum minus desipere nicus aduersitas ferit: iteratam ira i aere ꝺ̃mõstrat. Nã segt. ((Loquebat, ille: t ecce alius intrauit t dixit. Filios tuos t filiabus vescentibus t bibentibus vinum in domo fratris sui primogeniti: repente ventus ve

hemens irruit a regione deserti: t concussit quattuor angulos domus: que corruẽs oppressit liberos tuos t mortui sunt: t effugi ego solus vt nunciarem tibi. La. 15.

Ui uno vulnere nõ prosternitur: ideirco dio tergit percutit: vt usq; ad intima quẽdoq; feriat. Nãciata itaq; fuerat aduersitas ꝺ̃i sabeis: nunciata diuina animaduersio per ignẽ ꝺ̃ celo: nunciat ab hominib ꝰ iterum camelorum raptus: cedesq; puerorum t diuine indignationis ira repetitur dñs vẽtus irruens concussisse domus angulos: atq; extinxisse liberos indicatur. Quia enim notum ẽ qr absq; superno nutu moueri elemẽta non possunt: latenter inseritur qr ipse cõtra illum elemẽta mouerit qui moueri permisit ẽ̃ sathan a ꝺ̃o semel accepta potestate ad vsum sue nequitie etiam elementa concutere prualet Nec mouere ꝺ̃z si spũs ꝺ̃ sẽ mio pectus turbare in ventos aere potuit: cum nimirũ constet: qr t dãnatis in metallo ad vsum aqua t ignis seruit. Quesitum est igitur vt nunciarentur mala: quesitũ est vt multa: quesitũ est vt subita. Sed cum prius aduersa nunciauit: tranquillo adhuc pectore q̃si sanis mẽmbris vulnus inflixit: Cũ ꝺ̃o p cussiuꝫ cor feriẽdo reppit: vt ad impatiẽtie verba cõpelleret: sup vulnera vulnus irroganit Intuendũ ꝺ̃o est calide curauit hostis antiquus nõ tam iactura rerũ sancti viri patientiam rũpere: q̃ ipso ordine nunciorum. Qui studẽt prius pua t post nũciare maiora: ut extremo filiorũ morte inulti: ne vita ꝑ fri familiaris dãna duceret: si illa tã ocyus audiret t min ꝰ peuteret: rerũ ammissio precognita morte filiorũ: qr vix nulla est hr ditas si illos ꝓ ꝰ subtraheret qui seruabant here deos. Sz a minimis icipiẽs i vltimũ gradatim ordine nunciauit: vt dñs gradati interiora cognoscere: ei ꝰ corde doloris locũ & vulnus inueniret. Notandũ q̃ calide tot malorũ pondera t diuisa: t subita nũciãt: vt t repẽte ptcula tim crescẽs i audiẽtis corde doloꝛ sese nõ caperet: t tãto ardẽtiꝰ in blasphemiã accẽderet: q̃to subitis ac multiplicibus nũciis in se angustius estuaret. La. 16.

Ad neq; hoc negligent pietatẽ dñi patio qr filij in maloꝛis fiio demo cõsuant ad pẽt. Dictũ nanq; ẽ supra

ꝙ cōmissa peragi sine culpa non possunt. Dic ergo nostra non illorū loquamur: sciendum nobis est: qz ē qđ a minoribus voluptuose agit: maiorā disciplina coherebatur. Cum vero maiores ipsi voluptati deseruiūt nimirū minoribus lasciuie frena laxantur. Quis enim sub discipline se cōtrictione retineat: quādo t ipsi qui tas cōstrictis accipiūt se le voluptatibus relaxāt: Dā ergo in maioris frō domo cōmūnat pedit: qz tūc contra nos hostis vehementi9 vires accipit: quādo t ipis qui ꝑ custodia disciplīe pcedūt lasciuiēti seruire cognoscit. Dato enī qui interecedere ꝑ culpis poterāt voluptati vacāt. Nobis adhuc tanti viri filios ꝑ conuiuiorū studia ingurgitando vēri vacasse suspicemur sed tamen acracter nouim9. qz t si ꝑ disciplīe quibꝫ custodiam necessitatis metas cēdo nō transit: accensa tamē mentis intentio: intra commissa torpescit: t min9 in quanto fit rēptatiōm bello cōsiderat: q se ꝑ securitatē relaxat. In domo ergo primi fratris filios obruit9 quia antiquus hostis in minore morte subuersionis aditum ꝑ negligentiā maiorū queriit. Sed quia quātis nunciorū iaculis ne percussus agnoscamus: vir fortis noster qualis inter vulnera consistat audiamus. Sequitur. ¶ Tunc surrexit Job t scidit vestimenta sua: t tonso capite corruens in terram adorauit.))Nōnulli magne constātie philosophiam putant: si disciplīe asperitate correpti tenues verberum dolorēs non sentiant. Nonnulli vero tam nimis percussionum flagella sentiūt: vt immoderato dolore commoti etiam in excessu linguę dilabantur. Sed quisquis veram philosophiam nititur tenere: necesse est vt inter vtrasq gradiatur. Non est enim pōdus vere virtutis insensibilitas cordis quia t valde insana per stuporē membra sunt: quę et incisa sentire dolorē nequaqȝ possunt. Rursus virtutis custodiam deserit. qui dolores verberum vltraq necesse ē sentit: quia dū nimia afflictione corrūgitur vsq ad impatientie contumelias excitatur: t qui per flagella corrigere malefacta debuerat: agit vt nequitia per flagellum crescat. Contra insensibilitatem quippe percussorum per prophetam dicit. Percussisti eos: nec doluerūt: attriuisti eos: t renuerunt accipere disciplinā. Contra pusillanimitatem percussorum per psalmistā dicitur. In miserijs nō subsistēt. In miserijs non subsisteret si equanimiter aduersa tolerarent. At posthȝ mente inter flagella corruunt: qui inter illatas miserias subsistendi constantiā perdunt. La. 17.

Beatus Iob tractȝ quia vere philosophie regulam tenuit: contra vtrasq mira se eqtatis arte seruauit: vt nec quasi dolorem non sentiēs flagella sperneret: nec rursum vltra modum dolorem sentiens: contra iudicium flagellantis insaniret. Cunctis. n. reb9 perditis cunctis liberis amissis: surrexit scidit vestimenta sua: t tonso capite. corruens in terram adorauit. Quod vestimenta scidit: q tonso capite in terram corruit: monstrat nimirū qz flagelli dolorem sentit. Qđ vero additur: adorauit: aperte ostenditur: quia t in dolore positus contra flagellātis iudicium non excessit. Nec omnino ergo non motus est: ne deum ipsa in sensibilitate contemneret: nec rursuz omnino motus ē ne nimis dolendo peccaret. Sed quia duo sunt precepta vz charitatis dei: t amor proximi: vt dilectionez proximi exoluat impēdit filijs luctum: ne dilectionem dei deserere: explent inter gemitus orationez. Solēt nonnulli in prosperis deum diligere: in aduersis autem positi flagellantem min9 amare. Beatus autem Iob per hoc qđ motus et terius exhibuit: ostēdit qz flagella patris agnouit Per hoc quod orando humilis mānsit: ostendit quia amorem patris nec in dolore deseruit Ne igitur superbus esset non sentiens: in percussione corruit: ne autem se ferienti extraneum faceret: ad hoc corruit vt adoraret. Mos aūt veteruz fuit vt quis quis speciem sui corporis capillos nutriendo seruaret: eos tempore afflictionis abscideret: t rursum qui tranquillitatis tempore capillos abscinderet: eos in ostentiōe afflictionis nutriret. Beatus igitur Iob tranquillitatis tempore capillos seruare ostenditur. cum ad doloris vsum caput totondisse memoratur: quatenus cum in cunctis eā rebus manus superna percuteret: etiā spē te illum penitentie species diuersa fuscaret Sed iste cunctis rebus: filijs orbatus qui vestimenta scidit: qui caput totondit: qui in terrā corruit: qđ dicat audiamꝰ. ¶ Nudus egressus sum de vtero matris mee: nudus reuertar illuc.))O q̄ alte sedi iterni consilij p:sidet iste: q scalis vestibus i terra p:stratus iacet. Quia enim indicāte domino cuncta amiserat: pro seruanda patientia illud tēpus ad memoriā reduxit: quo necdum ista quę pdidit habebat: vt dum ituc tur qđ aliquādo illa nō habuit doloꝛē tem peret qđ amisit. Magna enim consolatio est in rerū amissione illa tēpora ad mentez reducere: quibus nos cōtigit res quas perdidimus non habuisse. Quia vo oēs nos terra genuit: hanc nō imerito matrem vocamus. Unde scriptū est. Graue iugū super filios Adā a die exitus de ventre matris eoꝝ: vsq in diē sepulture in matrē omniū. Beatus igit Job vt patienter lugeat: qđ hic amisit vigilāter attēdit q̄lis huc venerit. Ad augmētū aūt seruāde patientie: adhuc solertius ispicit: hinc qualis recedat t dicit Nudus egressus suz ē vtero matris mee: nudus reuertar illuc. Ac si dicat. Nudū me huc intrantē terra ptulit nudum me hinc exeuntē iterum terra recipiet. Qui ergo accepta habui sed relinquēda perdidi: qđ proprīū amisi? La. 18.

Quia vo cōsolatio nō solū er cōsideratiōe cōditiōis exhibenda est: sed etiā exiustitia conditoris recte subiungit. ¶ Dñs dedit: dñs abstulit: sicut domino placuit: ita factū ē.))Sānctus vir tentāte aduersario cuncta pdiderat; sed tamē sciēs q: ꝑ se sathan tentandi vires nisi permittente dño nō habebat: non ait. Dñs dedit: diabolus abstulit: sed dñs dedit: t dñs abstulit. Fortasse enim fuerat dolendū si qđ dñs dedit hostis abstulisset: at postq̄ nō abstulit nisi ipse qui dedit: sua recepit: non nostra abstulit. Si enim ab illo accepimus quibus in hac vita vtimur: cur doleamus qđ ipso iudicāte exigimur: quo largiente fenceramur? Nec aliquādo iniustus est creditor: qui dum ꝑmio reddēdi tempore non constringitur: quādo vult exigit: qđ feneratur. Ubi t bene subiungitur. ¶ Sicut dño placuit: ita factū ē.))Cū enim in hac vita: ea que nolumꝰ patimur necesse est vt ad eū qui iniustū velle nihil potest: studia nostre voluntatis inclinemus. Magna quippe est consolatio in eo qđ displicet: qđ ille ordināte erga nos agit: cui nō nisi iustū placet. Si igitur iusta deo placere scimus pati aūt nulla: nisi q̄ deo placuerint possumus: iusta sunt cuncta q̄ patimur: t valde iniustū est si de iusta passione murmuramus. Sed qz orator fortis quō assertionē partis sue contra aduersarium allegauit audiamus: nunc quō in orationis sue termino iudicē benedicēdo laudet audiamus. Sequit. ¶ Sit nomē dñi bñdictū.))Ecce omne qđ recti sentit: dñi bñdictione concluſit: vt hinc aduersarius inspiciat: t ad penā suā victus erubescat: qa ipse dño cōsumat etiā in beatitudine cōditus extitit: cui homo hūmilitatis glorie etiā percussus dicat. La. 19.

Attendū vo est: qz hostis noster tot nos iaculis petit: quot tentationibus affligit. Quotidie nāq in acie stamus quotidie tentationū eius tela excipimꝰ: sed t nos cōtra illū iacula mittimus: si confossi tribulationibus humilia rūdimus. Beatꝰ igitur Iob percussus dño ref: percussus morte filioꝝ: qz vim doloris vertit in laudē conditoris dicēs. ¶ Dñs dedit: dñs abstulit: sicut dño placuit: ita factū ē: sit nomē dñi bñdictū.)) Superbū hostē hūilitate petit: eius dolē patiēcia strauit. Nec credamus qz bellator nr accepit: t nō iſtulit vulnera. Quot enim voces patiētie in dei laudē percussus reddidit: quasi tot in aduersarij pectore iacula intorſit: t acriora valde q̄ sustinuit infirmitate. Afflictus enim terrena pdidit: sed afflictionē humiliter sustinens celestia multiplicauit. Sequitur. ¶ In oibus his nō peccauit Job: neq̄ stulta aliqđ cōtra deū locutus ē.))Qz tentationū tribulationibus deprehensi etiā tacito cogitationum motu possumus nō loquēdo peccare: dū Job t oris testimonū phibetur t cordis. Primo enim dr. Nō peccauit: t tunc verū subditur. ¶ Neq̄ stulta aliqđ cōtra deū locutus est.)) Qui enī stulta locutus nō est culpā a lingua cōpescuit sed eū premisit nō peccauit: constat q murmurationis vicia etiaz a cogitatione restrinxit. Nec ergo peccauit: nec stulta locutus est: qz nec per cōsecutas

pacibus tumuit nec lingua in cōtumaciā re laxauit. Denice aūt cōtra deū loquit: q̄ inter ductue animaduersionis flagella posset ipsa iustificare semetipsā conatur. Si enim insontē se allerere supbe audeat: qd alios q̄ iusticiam feriētis accusat. Ducuq̄ nos ꝺa hystorie trāscurrisse sufficiat: tā nunc ad indaganda allegorie mysteria ꝛpōis se sermo cōuertat. La. 20.

Sed in hoc qd̄ scriptū est: quadā die cū venissent filij dei vt assisterent coram dño: affuit inter eos etiaz sathan: discutiendā p̄r⁹ est: cur quadā die faceret aliqd coram dño dr: cum apud illū nequaq̄ cursus ꝛpis mutatione diei noctisq̄ varietē. Neq̄ eni in ea luce q̄ sine accessu ea q̄ elegit illustrat: ⁊ sine recessu ea q̄ respuit deserit: defectus mutabilitatis venit: q: in semetipso manēdo immutabilis mutabilia cuncta disponit: ficq̄ in se transeūtia cōdidit vt apud se trāsire neq̄q̄ possint: nec ꝓ̄s intus in cōspectu ei⁹ desinut: qd apud nos foras decurrit. Nō fit vt in eternitate eius fixa maneāt: ea q̄ nō fixa exterius seculoz volumina emanent. Cur ergo apud eū dicitur quadā die: cui nimiz dies vna est eternitas sua. Quā video nec in fine cōcludi: nec in initio vidit aperi ꝓs eū dicit. Melioz est dies vna in atrijs tuis sup milia. Sed cū scriptura sacra tēporaliter edita loquit: dignū est vt ꝓbis temporalibus vtāt: quatenus conde scēdendo ipsum ⁊ nā de eternitate aliquid tēporaliter narrat: affectos tēporalib⁹ sensim ad eterna trahat. Secq̄ nōstris mētibus eternitas incognita dū ꝓbis cognitio blanditur infundat. Quid aūt mirū si in sacro eloquio incōmutabilitatē suā de⁹ per ppetc humane mēti non apit: qñ ⁊ resurrectionis sue solēnitate celebrata quibusdam pfectionū accessibus innotuit in corruptionē corporis q̄d resumpsit. Luca qppe attestante didicimus. Qd̄ quidā se in monumēto querentib⁹ prius angelos misit. Et rursuz discipulis de se in via loquentibus ipse quidem sed nō cognoscendus apparuit: q̄ post exhortationis moras cognoscēdū se in panis fractiōe monstrauit. Ad extremū ꝺo repēte ingrediēs: nō solū se corporalē: sz etiā palpabilē ꝓbuit. Quia eni infirma adhuc gestabāt corda discipuli: in cognitione tāti misterij ita fuerant diu: in spensatione nutriēdi: vt paulisp aliqd querentes inuenirēt: inuenientes crescerēt ⁊ crescentes cognita robustius tenerēt. Quia igitur nō repente: sed causarū ꝓbozq̄ incrementis quasi gbusdā ad eternitatez passibus ducimur: antus apud eū quadā die alis quid factū dr: q̄ ipsa quoq̄ tpa sine tpe cō tuet. An q: ēe sathan affuit die quadā dū ꝺ facerā dr indicare sacra scriptura studuit q: i luce deus tenebras vidit. La. 21.

Nō qppe vno eodēq̄ ꝓtuitu luce ⁊ tenebras cōtueri nō possumus: q: eni in tenebris oculꝰ figit: lux fugat: ⁊ cū ad lucē se corruscatio nē verterit: tenebrarū vmbra discedit. Illa aūt vis que cuncta mutabilia imutabiliter videt: quasi in die sathan affuit q: ea apostate āgeli tenebras sine obscuritate cōprehēdit. Nos vt dictū est vno eodēq̄ intuitu cōtēplari nō possumus: ⁊ que approbādo eligimus: ⁊ que reprobādo dānamus: q: cū ad hanc animꝰ vertit: ab illa cogitatiōe separat: cū ꝓ ad illā reducitur: ab hac cui inhesit removet. Deus ꝓ̄o q̄ sine mutabilitate simul cūcta respicit: sine distinctione cōprehēdit: videlicet ⁊ bona que iunat: ⁊ mala que iudicat: ⁊ que adiuta remanerat: ⁊ que iudicādo dānat: in his que diuerso disponit ordine diuersus nō est. In die ergo ei sathan affuisse describit: q: lumen eternitatis eiꝰ nulla mutabilitatis fuscatiōe tangit: ⁊ in hoc q̄ ei tenebre pātes fiūt. Qui affuisse inter filios dei dr: q: ea vi iusticie inundus spūs penetrat: qua videlicet spūum corda cōplentur eoq̄ radio luminis iste transfigit: quo illi vt luceant pfunduntur. Inter filios dei affuit: q: ⁊ si illi deo ad electoz aditoziū: iste ad ꝓbationē seruit. Inter filios dei affuit q: ⁊ si ab illis in hac vita laboriantib⁹ auxiliū pietatis impendit iste occulte eius iusticie nesciendo seruiens: ministeriū exq̄ reprobationis conatur. Vñ bene in libris regū per ꝓphetā dr. Vidi dñm sedentez su per soliū suū: ⁊ exercitū celi a dextris eiꝰ ⁊ a sinistris: ⁊ dictum est. In quo decipiam Achab: ut ascendat ⁊ cadat in Ramoth

Galaath. Et dixit alius ita: alius alii. Et egressus ē vn⁹ ⁊ dixit. Ego decipiā Achab. Et dictū est. In quo decipies: Qui respondit dicens. Egrediar ⁊ ero spūs mendax in ore omnium ꝓphetaꝝ eius. Quid eni solium dei nisi angelicas pātes accipimus: quaꝝ mentibus altus ꝓsidens inferius cūcta disponit? Et qd exercitus celi nisi ministrantū angelorū multitudo describit? Quid ē ergo q̄ exercit⁹ celi a dextris ⁊ sinistris ei⁹ stare phibet? Deus enim q̄ ita ē intra oia vt etiaz sit extra oia: nec dextra nec sinistra pēditur. Sz dextra dei angelorū pars electa: sinistra aūt dei: pars angelorū reprobā designatur. Nō enim ministrāt deo solūmodo boni q̄ adiuuent: sz etiam mali qui ꝓdent: nō solū qui a culpa redeūtes sublevent: sed etiā q̄ redire nolētes granēt. Nec qs celi exercitus dicitur: angelorū pars reproba in eo intelligi posse phibet. Quas enim suspendi in aere nouimus: aues celi nominam⁹. Et de eisdē spiritib⁹ Paulus dicit. Cōtra spiritalia nequicie in celestib⁹. Quoꝝ caput crucians ait. Secundū p̄incipē potestatis aeris huius. Si dextera ergo dei ⁊ sinistra angelorū exercitus stat: q: ⁊ voluntas electorū spiritū diuine pietati ꝓordinatus ⁊ reproborū sensus sue malicie seruiens: indicio districtionis eius obtēperat. Vñ ⁊ mox fallax spūs in medū ꝓfitēri esse describit: p quē Achab per erigētibus suis meritis decipiatur. Necq̄ enim fas est credere bonū spiritū fallacie deseruire voluisse vt diceret. Egrediar ⁊ ero spūs mendax in ore omnium ꝓphetaꝝ eius. Sed quia Achab per exp̄cedentibus peccatis dignꝰ erat vt tali debuisset receptione dānari; ūtenus q̄ sepe volens ceciderat in culpaz: qñq̄ nolēs caperet ad penā: Occulta iusticia licentia malignis spiritibus datur vt quos volētes in peccati laqueo strāgulāt i peccati penā etiā nolētes trahant. Qd̄ ergo illic a dextris atq̄ a sinistris dei exercitus celi astitisse describitur: hoc hic inter filios dei: sathan affuisse phibetur. Ecce a dextris dei steterūt angeli q̄ nominant filij dei: Ecce a sinistris angeli stant: q: affuit inter eos etiam sathan. La. 22.

Sed q: allegorie misteria idagare decreuimus nō incōuenienter accipim⁹ q̄ in die dño sathan vidit: q: vias eius in sapientie sue incarnatione corripuit. Quasi eū nō vidisse fuerit: tādiu prauitatem illius i humani generis pditione toleraſſe. Unde ⁊ ei diuina voce mox dicit. ¶ Unde venis. ¶ In die sathan regrē de vijs suis q: in luce manifestate sapiētie occulti hostis: infidie deteguntur. Quia ergo incarnato dño diabolus increpatur: ⁊ a sua pestifera effrenatiōe corripitur: recte subiungitur. Cui dixit dñs. ¶ Unde venis. ¶ Tunc eni sathane vias regrēdo arguit: cū p mediatoris aduentū pluasionis eius nequitias rēpmens increpauit. Nec immerito in hoc die filij dei cora dño astitisse referuntur: q: videlicet ad eterne patrie vocationez electi oēs luce sapientie se illustrāte colligēti sunt. Quos quidē sacrata sapiētia aggregare effectu opis venerat: diuinitati tamē illius iam per eius ꝓsentiam intrinsecus assistebant. Sed q: de vijs suis antiquus hostis redēpto: e veniente discutitur: quid dicat audiamus. ¶ Circuiui terrā: ⁊ pambulani eā. ¶ Ab Adam qppe ante aduentuz dñi omnes post se gentiū nationes traxit. Circuiuit ⁊ pambulauit: q: per corda gentiū: iniquitatis sue vestigia ꝓcessit. Cadēs eniz a sublimibus humanas mentes iure possedit: q: in culpe sue vinculo volentes astrinxit: tantoq̄ latius imundo vagatus est: quanto a recessu illius quisq̄ liber per omnia inuentus non est. Cui quasi ex pace statione mundum circuisse est: nullum hominem qui sibi plene resisteret inuenisse. Sz iam sathan redeat. i. ab effectu sue malicie vis illum diuina constringat: quia iam apparuit in carne qui in peccati contagione ex carne nihil habet in firmitate. Denique humilis quem ⁊ superbus hostis admiretur quatenus qui fortia diuinitatis eius desperarat etiam humanitatis eius infirma pertimescat. Unde ⁊ mox significatiōe mirifica: contra eum ipsa humanitatis infirmitas obstupescenda proponitur ut dicatur. ¶ Numquid considerasti seruū meū Job: q̄ non sit ei similis in terra. ¶ Quod Job interpretatur dolens: Paulo antea diximus. Dolens vero ipse veraciter per figuram dicitur: qui portare dolores nostros ꝓ̄os ꝺta attestante phibetur

Lat in terra similis nō est: q; omnis homo tantūmodo homo est: ipse aūt deus ⁊ homo. In terra ei similis nō est: q; ⁊ si adoptiuos ḡsq; filios ad perpendā dignitatem eius ḡsq; filios ad perpendā dignitatem ppiat: nequaq; tamē ve deus naturaliter esse accipit. Qui bene etiā seruus dicitus ē qui formā serui susceperat dignatus est. Nec mirabilē unitatem intulit assumpta humilitas carnis: q; ⁊ ve seruāda susceperit: nec tñ habita pmutauit nec diuina humanitate minuit: nec humana diuinitate cōsumpsit: q; ⁊ sic per pauli dicitur. Qui cū in forma dei esset nō rapinā arbitratus ē esse se equalem deo: sed semetipm exinaniuit formam serui accipiēs. Et semetipm exinaniuisse ad humilitatis sue magnitudine se visibile demōstrasse vt serui forma tegeret hoc q; increāt̄ scripture oia ex diuinitate penetraret. Dei aūt ad sathan p figuraz dicere ē: numq; cōsiderasti seruū meū Job: vnigenitū filiū cōtra eū in forma serui admirabilem demonstrare. Eo.n. quo illaz tā te virtutis in carne inotuit: quasi superbiē ti aduersario quod dolens cōsideraret indicauit. Sed q; bonū quod miraretur iterat: restat vt ad reprimendā eius superbiam virtutis illius adhuc enumerādo subiungat. Sequit. La. 23.

Homo simplex et rectus ac timens deuz: ⁊ recedens a malo.))Venit nāq; iter homines mediator dei ⁊ hominū homo xp̄s Jesus: ad p̄bendum exemplū vite hominibus simpliciter: ad nō parcendū vo malis quis spiritibus rectus ad debellandā superbiam: timens deū: ad detergendā vo i electis suis vite immunditiā: recedens a malo. De ipso enim p Isaiaz p̄napaliter dicit. Et replebit eū spūs timoris dñi. Et ipse a malo singulariter recessit: q; facta imitari noluit: que in hominibus inuenit: quis autē Petro: pcessū nō fecit: nec dolus inventus est in ore eius. Sequit. ((Respōdēs Sathan ait. Numquid frustra Job timet deum? Nōne tu vallasti eū: ac domū eius: vniuersamq; substantiā eius p circuitum? Opibus manuū eius benedixisti ⁊ possessio illius creuit in terra.))Antiquus hostis redemptorem h humāni generis debellatorez suū immundā penitus cognouit. Unde ⁊ per obsessum in euāgelio dicitur. Quid nobis ⁊ tibi fili dei venisti hūc ante tp̄us torquere nos? Qui tñ p̄mus eū hunc passibilē cernere: eū posse mortalia pperi humanitatis videret: om ne qđ de eius diuinitate suspicatus est: ei fastu superbie sue in dubiū venit. Nihil q̄ppe nisi superbum sapiens: dū ei hunc humilē cōspicit: deū esse dubitauit. Unde ⁊ ad tentationē se argumēta cōuertit dicens. Si filius dei es: dic vt lapides isti panes fiant. Quia igit passibilē vidit nō deū natū: sed dei gratia custoditū credidit. Unde ⁊ nūc inferre perhibet. ((Nōne tu vallasti eū ac domū eius: vniuersam q; substantiā per circuitū? Opibus manuū eius benedixisti: ⁊ possessio eius creuit in terra.))Euz q̄ppe ac domū eius a deo vallatā dicit: q; tentando eius conscientiā penetrare nō potuit. Substantiā eius vallatā asserit: q; electos eius inuadere nō presumit. Opibus manuū eius benedixisse: deū ⁊ possessionē eius excrescere in terra q̄rit: q; salz sabescens videt q; fides eius in noticiā hominū p̄dicātibus apostolis multiplicatur. Possessio q̄ppe ei⁹ crescere dñi: dū laborantib⁹ p̄dicatoribus fidelium quotidie numerus augef. Nec itaq; sathā deo diuisse est: diuisa iudēdo scisse. Nec ei q; sathan deo diuisse est: de his tabescēdo dolusse. Sequitur. La. 24.

Sed extende paululū manum tuā ⁊ tāge cuncta que possidet: nisi i facie benedixerit tibi.))Quē eni tranquillitatis tēpore dei gratia custoditū credidit: peccare posse per passionē putauit. Ac ñ apte dicat. Interrogatus afflictionibus homo ⁊ peccātor agnoscitur: qui i miraculis deo putatur. Dixit ergo dñs ad sathan. ((Ecce vniuersa que habet i manu tua sunt: tñ tum in eū ne extendas manū tuā.))Cum sacra hystoriā sub figurali intellectu discutimus: sathane manus: nō potestas sz tentatio debet intelligi. Uniuersa itaq; q̄ habet in manu tentantis dantur: ⁊ in eo tentationis manus extendi phibetur: qđ tamē fieri substātia amissa conceditur: qa numerū primo iudee que possessio eius fuerat in infidelitate sublata est: ⁊ post ei⁹ carō patibulo crucis affixa. Qui igitur primo

iudeam aduersantez ptulit: ⁊ postea vsq; ad ecclē venientiaq; primo habita amisit: ⁊ post in semetipso aduersantis negotiaz p̄tulit. ((Egressusq; ē sathā a facie dñi.)) Dicit ⁊ superi⁹dictum ē. Sathan a facie dñi egr̄i: q; ad desiderij sui vota puenit. Quia.n. aīa ipsum erat dum ppter ipsuz g male fitiebat nō implere poterat. ((Cum autē quadam die filij ei⁹ ⁊ filie comederēt ⁊ biberent vinū in domo fratris sui primogeniti.)) Dū Job filios ac filias: vel apostolor̄ p̄ordinem vel cuncto⁹ fideliū multitudinē dictū⁹ designasse. Incarnatus autem dñs p̄⁹er iudea ad fidem paucos elegit: ⁊ post sibi multitudinē populi gentilis aggreganit. Quis aūt maior: dñi filij⁹: nisi iudaicus populus accipi d;z: q; ei dudū date legis fuerat doctrina gr̄iat⁹? Minor autez gētilis populus q; ⁊ i mūdi extremitate collectus est. Qz igitur eū sathā vtutau hominū nescieno dcuiret: ⁊ cor;rupte persecutor cor;dib⁹ licentiam dñice passionis expeteret sancti apostoli necdū aggregandā deo gentilitatē nouerant: ⁊ soli iudee fidei archana p̄dicabant. Cum sathan exisse a dño dr: filij ⁊ filie in domo fratris p̄mogeniti z;uinari referūtur. Dictum q̄ppe est fuerat: In viā gētiū ne abieritis. Post morte nāq; resurrectōemq; dñi. in gentium p̄dicationē z;uersi sunt. Dñi ⁊ i suis actib⁹ dicunt. Uobis opo;tebat log primū ꝑbū dei: sz q; repulistis illud ⁊ idignos vos iudicastis eterne vite: ecce cōuertimur ad gētes. Di itaq; filij sponsi de gb⁹ ⁊ ciuitate vocē sponsi dr. Nō ieiunabūt filij spōsi q̄diu cū illis ē sponsus: In domo fratris p̄mogeniti z;uinant: q; vz adhuc apostoli sacre scripture delicto in solius iudaici populi collectōe vescebant. ((Nūci⁹ vēit ad Job q; diceret. Boues arabant: ⁊ asine pascebant iuxta eos ⁊ irruerūt sabei: tulerūtq; oia: ⁊ pueros pcusserūt gladio: ⁊ euasi ego solus vt nūciarē tibi.)) La. 25.

Quid aliud in figura p boues: q̄ dñi operātes: Quid aliud p asinas: q̄ quosdaz simpliciter viuentes accipimus? Que bene iuxta boues pasci referūtur: q; mētes simplicium ⁊ cum alta capere nō possunt: eo magis vicie sunt: quo ex fruitate bona sua per charitatem credūt? Cūq; inuidere alienis sensibus nesciunt quasi ipsi fastu se minē diuidunt. Simul ergo se asine cum bobus relinquunt: q; prudentibus coniuncti tardiores eoz intelligentia pascuntur. Sabei aūt capientes interpretantur. Et q; alij capiuantiū nole nisi imundi spiritus designatur: q; cūctos quos fide sabei cunt: infidelitate captiuos ducunt: Qui ⁊ pueros gladio ferunt: q; eos tēptatiōis sue grauiter iaculis vulnerant: quos necdum inuenilis ætatis liberos vel robustos seruat. Qui bñ quidem bona incipiūt: sz i ipsa adhuc inchoatōis sue teneritudine captiuantibus imundis spiritibus subiacent. Quos gladio hostis percutit: q; eternate desperatione trāsfigit. Quid est aūt hoc' q̄ nūcius venit: qui diceret ego euasi solus? Quis est ille nuncius q; alijs pereūtib⁹ solus euadit: nisi ꝓphetice sermo? Qui dū fiunt mala oia que predixit quasi sanct⁹ ad dñm solus redit. Huz.n. vera narasse de pditor⁹ casu cognoscitur: quasi inter mortuos vitasse monstrat. Dic est q; ad rebeccaz in Isaac coniugio deducēdam puer mittitur: q; videlz ad desponsandam ecclesiam interposita ꝓphetia domino famulat. Subeis igit̄ ꝓuentibus solus puer q; nunciaret euasit: q; malignis spiritibus infirmoꝝmentes in captiuatem ducētibus sententia ꝓphetica cōsulunt: que cand̄ captiuitatem p̄nūciās dicit. Deprecrea captiuus factus ē populus meus: q; nō habuit scīē tiam. Prophetia ergo quasi saluatur: dū captiuitas quam predixit ostēdatur. Sequitur. ((Dūq; adhuc ille loqueret: vēit alter ⁊ dixit. Ignis dei cecidit de celo: ⁊ tactas oues pueroſq; consumpsit: ⁊ effugi ego solus vt nunciarem tibi.)) La. 26.

Quia q; predicantibus officium in synagoga tenuerunt: celuz recte vocati sūt q; numerum sancte supernā credebātur. Dñi ⁊ Moyses cum sacerdotes ac populum ad verba sue admonitionis erat ret dixit: Attende celum ⁊ loquar: ⁊ audiat terra verba ex ore meo. Per celum vz significans p̄positorum ordinem: per terram vo subditorum plebem. Hoc igit loco celum sacerdotes vel phariseos vel io

gis doctorés nō inoꝺuenienter accipimus: q
Luc. 20. aſi oculos holum dum eiſcitꝺ officio inſ
nirent: quaſi de ſuꝑ iuecre videbātur. Sed
q: ipſi ſumope in redēptois noſtri aduerſi
tati cōmoti ſunt: quaſi ignis de celo ceciꝺit
dum ad vocapicꝺum ampiū populum: ab
his et q vere ꝺoecre putabātur flāma inui
die erupiſcat. Teſtāte ꝙppe euāgelio nou
mus: q ꝺoctrine veritas inuidentes opor
tunitaté ꝺilue vindictois ergrebant: ſz me
tuentes populum que mouebant inoreſce
re nō audebant. Vnde et in eo ſcriptum é:
Joa.7 q ꝺiſuadendis populis ꝺicūt. Aliquid alī
go de principū ꝺecidit in eum: aut et pha
riſei: Sz turba hec que nō nouit legem:
maledicti ſunt. Quid in quib⁹ꝺ; in pue
ris: niſi inocētes quoſq; ſed tamen adhuc
infirmos accipimus? Qui dum aduerſita
tem phariſeoꝝ ac principum tolerare tuma
uant infidelitatis conoremationē plum
pi ſunt. Dicatur ergo. Ignis ꝺei ceciꝺit
de celo: et tactas oues pueroſq; plumpſit. i.
a principatoꝝ coꝝꝺab⁹ flāma inuidie coꝝru
pit: et q̄ꝺā boni i plebibus oriebatur inoen
ꝺit: q: dum mali principatui ſuū contra ver
itatem honoꝝem erigunt: ab omni rectitu
ꝺine coꝝꝺa ſequentium ſubuertunt. Vbi et
hoc adiūgitur. Et effugi ego ſolus vt nū
ciarem tibi: q: dum impletur predeti cauſa
malicie: fallacie interium euadit fmo p
phetie q ait. Et nūc ignis aduerſarios cōſu
mit. Ac ſi aperte ꝺicat. Malos non ſolū
ignis per vindictam poſt cruciat: ſz nūc etiā
per huoꝝē cremat q: qui poſt paucū ꝺi
ſunt retributionis ſupplicio: nūc ſemetipſos
afflictōe inuidie tormēto. Puer ergo ſolus
fugiens renūcat: et igne piſſe oues pueroſq;
ꝺenūciat: ꝺū prophēta iudaicum populuꝫ
Jobc.3. ꝺeſerens: vera ſe ꝺixiſſe manifeſtat que ait:
Felix appehendie populum increꝺulum.
Ac ſi aperte ꝺicat: Dum verba ꝓphetārum
diſcutere plebs noluit: ſz credulitatē ſuam
verbis inuidentium ꝺedit: ꝺeſi igne periit: q:
in afflictione inuidie ſe flāma conoremauit. Se
quitur. ¶ Sed et iſto adhuc loquente: ꝺēit alī
us et ꝺicit. Caldei fecerunt tres turmas:
et irruerunt ſuper camelos et tulerūt eos: necnō
et pueros peꝺſerunt gladio: et effugi ego ſo
lus vnūciarem tibi. ¶

Capitulum. 17.

Dia caldeos feroces inter
pretari noſtimus: q alīq cal
deorum nomine ꝺeſignent
niſi perſecutōis auctores
vſq; ad apoſtolos clamores
malicie ꝓrorūpentes: cum
ꝺicunt Crucifige crucifige eum? Qui de ſe
mepħis tres turmas faciunt: eum ſe ad ꝓ
ponēdas q̄ſtiones ꝺomino Phariſei Hꝺe
rodiani: et Sadducei ꝺiuiſerūt. Qui ore qui
ꝺez ſapientie victi ſunt: ſed q: ſtultos quoſ
ꝺam poſt eos ſe tranſiſſe credendum eſt ſa
ctis turmis camelos tulerunt. Vnuſq;q
nāq; eoꝝm ordo in prāua que ſapuit inſi
pientium coꝝꝺa coꝝrupit: et ꝺum perſuaꝺē
do ad interitum pertrahit: quaſi tortuoſaſ
mentes infirmantium ad captiuitatem du
cit. Predicante ꝙppe in ſamaria ꝺomino
multi ex ſamaritanis fuerunt in poſſeſſiōe
eiuſdem redēptois noſtri aſciti. Sed num
quid hi q pro ſeptem viris vnius mulieris
mortuis de reſurrectionis deſperatione ꝺo
minū tēpeant nequaq; conati ſunt credē
tes ſamaritanos a fide reꝺuccre: quos cōſtat ſpē reſurrectionis ignorare? Qui dum
ex lege nōnulla recipiūt: nōnulla contēnūt
quaſi camelorum more: ꝺelut animal mūꝺum ruminant: ſz vt immundū nequaq; vn
gulam findūt: ſuis et eos vt camelū rumi
nantes: ſz tamen vngulam non fuꝺentes ꝺi
ꝺicant q in iudea natta iſtam hiſtoriā au
ꝺierant: ſed vt intellexisse ſpiritaliter ꝺiſcer
nere neſciebant. Quos tribus turmis cal
ꝺei rapiūt: ꝺū Phariſei Herodiū et ſadu
cei: ab omni ſenſus rectitudine iniqua per
ſuaſione peruertunt. Simulq; pueros glā
ꝺio ferunt: q: et ſi q in populo vtiam re
ctione poterant. eis ipſi non virtute rōnis:
ſed poteſtas auctoritate contrahēbāt: ꝺūq;
ſe quaſi ꝓpoſitos imitari a ſubꝺitis vo
lunt: et ſi intelligere aliq̄ ſequentes poſſūt
ex auctoritate tū ſuſcepti regiminis eos ad
perniciem pertrahunt. Ab quibus bene ſo
lus puer q nūciet fugit: q: Phariſeus Hero
ꝺianus atq; Sadduceus iniqua patrāndo
eos ruinaꝝ ꝺeſerens ꝓphetie ſermo
conualeſcit: q ait. Et tenentes legē neſcie
runt me. Sequitur. Ca. 18.

Dhuc loquebatur ille: et ecce alī⁹
intrauit et ꝺixit. Filij tui et filiæ
tui vescentibus et bibentib⁹ vinū

In ꝺomo fratris ſui primogeniti: repēte vē
tus vehemens irruit a regione ꝺeſerti: et p
cuſſit quatuor angulos ꝺomus. Que cor
ruens oppꝛſſit ꝺeros tuos: et mortui ſūt.)
Paulo aſi iam ꝺicimus: q filios et filias
predicantes apoſtolos et plebes ſubditas
ſentiamus. In ꝺomo fratres primogeniti
commuari referuntur: q: in habitatiōe ad
huc iudaici populi ſacre predicationis de
licijs veſcebantur. Repente aūt vehemēs
ventꝰ irruit a regione ꝺeſerti. Regio ꝺeſer
ti eſt cor infidelium: q: ꝺum creator ꝺeſit:
nullus inhabitator colit. Ventus autem
vehemens qd aliud: niſi tentatio fortis acci
pitur? Ventus ergo vehemens a regiōe ꝺe
ſerti irruit: q: in paſſione redemptoris no
ſtri contra fideles eiꝰ fortis tentatio a cor
ꝺibus iudeoꝝ venit. Poteſt etiam ꝺeſerti
regio: ꝺereliqa immundorum ſpirituū multi
tudo nō inconuenienter intelligi. Ab qua vē
tus venit: et ꝺomum concuſſit: q: ab eis tē
tatio prodit et perſecutorum coꝝꝺa cōmo
uit. Sed hec ꝺomꝰ in qua conuinabantur
28 filij: in quattuor angulis ſtabat. Tres enim
regentium ordines in ſinagoga cognoumꝰ
ſacerꝺotum. i. ſenioꝝum: atq; ſenioꝝ po
puli. Quibus et ſi phariſeos nūgamꝰ quat
tuor in hac ꝺomo angulos inuenimus. Ab
regione igitur ꝺeſerti ventus venit et quat
tuor angulos ꝺomus concutit: q: ab imā
dis ſpirituus tēptatio irruit: et mētes quat
tuor ordinum in malicias perſecutionis ex
citauit. Que ꝺomus corruens oppꝛſſit ꝺe
ros: q: ꝺum iudea in crudelitate ꝺemuni
ce perſecutionis ceciꝺit: apoſtolorum fideꝫ
deſperationis formidine obꝛuit. Teneri
enim tantūmodo magiſtrum viderūt: et ſi
negantes per ꝺuersa fugiebant: et q̄uis
manus interna coꝝ ſpūs in preſentia ad
vitam tenuit: a vita tamen fideiꝫ coꝝ interi
it carnalis timoꝝ exſtitit. Qui ergo auctoreꝫ
ſuum iudea ſciente reliquerūt: quaſi con
cuſſis angulis ꝺomo cuerſa: necati ſunt.
Quid aūt illo tempore de grege fideliū fa
ctū credamus: quo fugiſſe ipſos etiam arie
tes ſcimus? Sed inter hec vnus q cruciat
ꝺuit: q: conualuiſſe fmo prophetica
q hec ꝺenūciauerat oſtendit ꝺicēs ꝺe per
ſecutore populo. Dilectus meus in ꝺomo
Jer.12. mea ſicut ſciera multa: ꝺicens de ꝺomo p

ꝺicatoꝝib⁹ ſed tamen in paſſione fugientiꝫ
bus. Proximi mei a lōge ſteterūt: Dicēs Pſ.37.
ꝺe egectis valde formidandū⁹: Pascentes
paſtorem et ꝺeſpgentur oues gregis. Seq Zach.3.
tur.

Capitulum. 26.

Ne ſurrexit Job: et ſcidit
veſtimenta ſua. Rade ꝺo
mo: certeris filijs: Job ſur
rexit: q: iudea infidelitate
pdita predicatoꝝibus in
pauore mortis cadentib⁹
redēptor humani generis ſemetipm a car
nis ſue morte ſuſcitauit: q: quāto iudicio
perſecutores ſuos ꝺeſeruerit ꝺemōſtrauit.
Surgere ꝙppe eiꝰ eſt: qua ꝺeſtructione pec
catores ꝺerelinquat ostendere: Quaſi enim
iacere eiꝰ eſt: patienter mala tolerare. Sur
git ergo cum contra reprobos iudicium in
ſtituit exerit. Vnde recte veſtimenta ſcidiſſe
ꝓhibetur. Quid enim veſtimentum ꝺomi
ni niſi ſinagoga, ecclia: que prophetis pre
ꝺicantibus expectationem incarnationis illi
us adhesit: Sicut enim his nunc veſtitur a
quibus ꝺiligitur Paulo attestante qui ait.
Vt exhiberet ſibi gloriosam eccliam: non Ephe. 5.
habentem maculam aut rugam. Que enim
maculam aut rugam non habere ꝺicitur.:
profecto veſtis rationabilis et per actionem
munda: et per ſpem tenſa monſtratur. Ita cū
incarnandum eum iudea credidit adhere
ꝺo: nihilominꝰ veſtis fuit. Sed quia expe
ctatus venit: veniens noua ꝺocuit: ꝺocēdo
mira exercuit: mira faciens: prāua tolera
uit: veſtem qua indutus fuerat ſcidit: ꝺum
ꝺe iudea alios ab infidelitate ſuſtulit: alī
os in incredulitate perſigit. Quid eſt igi
tur veſtis ſciſſa: niſi iudea in contrarijs ſen
tentijs ꝺiuiſa? Si enim veſtis eius ſciſſa nō
eſſet euangelista non ꝺiceret: q predicā
te ꝺomino contento oriebatur in populo
vt alij ꝺicerent: bonus eſt: alij autem non
ſed ſeꝺuc turbas. Quaſi. n. ſciſſa veſtis ali
us fuit: que ꝺiuiſa per ſententias vnita
tem concoꝝꝺie perꝺidit. Sequitur. ¶ Et Jo.7.
tonſo capite coꝝruens in terram adora
uit. ¶ Quid per ꝺeciſos Capillos: niſi ſa
cramentorum ſubtilitas? Quid per caput
niſi ſumma ſacerꝺotij ꝺeſignatur? Vnde Tonſo capite
et ad Ezechielem prophetaꝫ ꝺicitur. Tu ſu Ezech. 5.

c

il hominis fume nbi gladiꝰ acutꝫ radentē pilos: ⁊ assumes eum: ⁊ ducis p caput tuū ⁊ barbā: vt videlz ꝓphetę factoꝝ indiciū redemptoris cꝛpmaꝫ: qui in carne apparens caput rasit: q; a iudaico sacerdotio ꝓcerꝓuit sacꝝ sacramenta abstulit barbā rasit q; regnū israeliticū deserens: decorem virtutis eius amputauit. La. xo.

Quid ẽ hoc loco p terrā nisi homo peccator cꝛpimur? Primo qppe peccanti homini dictum est. Terra es: ⁊ in terrā ibis. Terre ergo nomine: peccatrix gentilitas designatur. Nam cū iudeam se crederet: confutat quā reproba ⁊ gēntilitate sentiret Paulo asserente. qui ait. Nos natura iudei: ⁊ nō ex gentibus peccatores. ¶Mediator igitur noster quasi detonso capite in terrā corruit: q; iudeā deserens: dum sacramēta sua ab eius sacerdotio abstulit: ad noticiā gentiliū venit. Capillos enim a capite rasit q; sacramēta legis ab illo suo primo sacerdotio sustulit: ⁊ in terrā corruit: q; salvandis se peccatoribus dedit: Hūc eos qui iusti videbantur deseruit: eos qui se iniustos ⁊ fatebantur ⁊ nouerant assumpsit. Hinc ipse in euāgelio dicit. Ego in iudiciū veni in hunc mundū: ut qui nō vident: videant: ⁊ qui vident ceci fiant. Hinc ⁊ colūna nubis que in deserto populū precedat: splendore ignis nō in die: sed in nocte radiabat: q; videlz redemptor noster sue conversationis exemplo ducatū sequentibus prestās de iustitia sua cōfidentibus nulla in se dabat: peccatoꝝ vero suorum tenebras agnoscentib⁹ igne sui amoris infudit. Nec q; cōtuere Job dī: indignū mihi hoc significationi redemptoris arbitrer. Scriptū nāq; est. Verbū misit dns in Jacob: ⁊ cecidit in israel. Jacob qppe supplantator: israel vir videns deū dicitur. Et qd p Jacob: nisi iudaicus populus: qd per israel nisi gentilis populus designatur? Quia quē Jacob p carnis mortē supplantare studuit: hunc nimirū p oculos fidei gentilitas deū vidit. Ad Jacob ergo missum verbū in israel cecidit: q; eū quē ad se venientē iudaicus populus respuit: hanc repēte confitens populus gentilis suscepit. De sancto quoq; spiritu scriptū est. Cecidit spūs dñi sup eos. Jecur eo ār vl verbū dñi vel spūs sanctꝰ i sacra scriptura cadere dī: vt inopinatus eꝝ aduentus exprimat. Quis enim ruit vel cadit ad ima repente venit. ¶Mediatori ergo i terram quasi corruisse est: nullis signis pcurrentibus inopinate ad gentes venisse. Hūc aūt dicat: q; corpꝰ adoranit: q; dū ipse humilitatē carnis suscepit: in se credentibus vota humilitatis infudit. Fecit enī q; fieri docuit: sicut ⁊ de eius spiritu dicat. Ipse spiritus postulat pro nobis gemitib⁹ inenarrabilibus. Nec ꝫ petit quia equalis ē: sed postulare dicitur q; numerū quos repleuerit postulantes facit: quāuis hoc ⁊ in semetipso redemptor noster ostendit: qui patrē etiā dū passioni ꝓpinquaret exorauit. Quid enim mirū si in forma serui exorādo se patri subdidit: in qua etiā manus peccantiū vsq; ad mortis extrema toleranit. Sequitur. La. xi.

Nudus egressus sum ⁊ vtero matris mee: nudus reuertar illuc.)) Redēptoris mater ultra carnem synagoga extitit: ex qua ad nos per corpus visibile processit. Sed hanc ultra se tegmine littere adoptū tenuit: dū ad spiritalē eius intelligentiā mētis oculos aperire neglexit. Hanc q; in carne humani corporis latentē videre deū noluit: quasi in vigilitate nudū cōspicere contēpsit. Ex nudus de vtero matris exit: q; a synagoge carne ꝓdiens conspicuus ad gentes venit. Qꝫ dū Joseph relicto pallio fugiente significatus est. Dū eius mulier adultera male illo vti voluisset relicto pallio fugit foras: q; dum synagoga deus purū hominē credens: quasi adulterio cōpleru cōstringere voluit: ipse tegmen ire eius oculis reliquit: ⁊ ad cognoscendā diuinitatis sue potentiā cōspicuus se gentibus ꝓbuit. Hinc ⁊ paulus dicit. Usq; hodie dū legitur moysen velamen est sup cor eoꝝ: q; videlz adultera mulier apud se metipsam pallium reliquit ⁊ quē male tenebat: nudū amisit. Quia ergo a synagoga venisse fidei gentili conspicuus apparuit ex vtero matris nudus exit. Sed nunqd hāc eis deseruit? Et vbi est qd per ꝓphetā dī: Si fuerit numerus filioꝝ israel quasi arena maris: reliquie salue fient. Ubi est qd scriptū est. Donec plenitudo gentiū intraret: ⁊ sic omis israel saluus fieret: Erit ergo qñq; cōspicuus vt etiā synagoge appareat Erit in fine mundi pculdubio. quādo gentis sue reliquias semeripm sicut est dñs innotescat. Unde ⁊ benedicit dī. ((Haud⁹ reuertar illuc.)) Haudus qppe ad vitā mīs reuertit: cū in mundi huius termino is q; i seculo fact⁹ homo despicatur: synagoge sue oculis deus ante secula declaratur. Sequitur.)) Dominus dedit: dñs abstulit: sicut dñi placuit ita facti est: sit nomē dñi benedictū.)) Redemptoꝝ noster p hoc qd deus est eū patre dat oia: p hoc vo q; homo ē a patre accipit oia. Dicatur igitur de iudea cū venturū incarnationis eius misterium crederet: dñs dedit. Dicatur de iudea cum expectatā incarnatiōis eꝝ pñtiā cōtempsisset: dñs abstulit. Data qppe est eū p quosdā futura credidit: sed exigente merito sue electionis ablata est: eū credita p quosdam venerari contempsit. In se aūt credentes edocet vt in flagellis positi bñdicere dño sciant: eū subditur. Sicut dño placuit: ita factū est sit nomē dñi bñdictū. Dñi ⁊ testamenta euangelio cū appropinquare passioni dicuntur. accepto pane gratias egisse phibet. Gratias itaq; agit: qui flagella aliene iniquitatis suscepit. Et qui nihil vlginū percussioni exhibuit: ꝓ similiter i percussione benedicit: vt hinc videlz ostendat: que vnusquisq; in flagello culpe debeat facere ꝓprie: si ipse equanimiter flagella culpe portat alterius: vt hinc ostēdat qd in correptione faciat subditus: si in flagello positus patri gratias egit equalis. Segitur. ((In oibus his non peccauit Job neq; stultū qd contra deū locutus est.)) Qui nec peccasse nec stulte aliquid cōtra deū locutus ē asseritur: hoc de illo petrus sicut etiaꝫ ꝓdiximus apte testatē dicens. Qui peccatū nō fecit: nec dolus inuentus ē in ore eius. Dolus quippe in ore quātō apud homines prudētius celatur: tāto apud deū sultius ꝛeputat: Paulo attestante qui ait. Sapiētia huius mundi stultitia est apud deū. Quia ergo dolus in ore eius non fuit: stultum procul dubio nihil dixit. Hunc ergo cōtra deū sacerdotes ⁊ principes locutū stulte crediderunt: cum interrogatus passionis tempore de se filiū testaretur. Unde ⁊ conquerentes dicant. Quid adhuc egemus testibus: ecce ipse audiuimus blasphemiā. Sed contra deum nihil stulte dixit quia vera loquens: hoc de se infidelibus etiam moriēdo itulit: qd paulo post redemptis omnibus resurgēdo monstrauit. La. xz.

Hec in significatione nri capitis breuiter tractata trāsscurrimus: nunc i edificatione eius corꝛpis ea moraliter tractanda repliccm⁹: vt qd actum foris narratur in opc sciam⁹ quō intus agatur i mēte. ((Hūc cum filij dei essent coram deo: inter eos quoq; astitit ⁊ satha[illegible])) q; plerūq; bōis nostris cogitationib⁹ que in corde nostro ad nētu spūs sancti opāte seminant. Inuidꝰ ille callide se interserit: ⁊ sub umbra imanic⁹ vt bene cogitata perturbet: malisq; perturbata vilescat. Sed nequaq; nos in tentatōe deserit: qui creauit. Nam hostē nostrum q; se contra nos i insidijs contegit: illustratione sui luminis nobis deprehensibilem redd dit: ppter qd ei mor dicitur. ((Dñs vēlit:)) Callidum nēq; hostem regere est: eius nobis insidias declarare vt quo cum subintrare cor cernimus: fortiꝰ contra illū circūspectione muniamur. Qui respōdens ait. ((Circuiui terrā: ⁊ pambulaui eam.)) Satha[illegible] terrā circuire est: carnalia corda perscrutari: ⁊ unde occasionē accusationis inuenire possit exquirere. Terrā circuit: quia humana corda circūuenit: ut bona tollat: ⁊ mala mentibus inserat: vt inserta cumulet: et cumulata perficiat: vt perfectos in iniquitatibus ad penaꝫ socios acquirat. Et notandum q; non transuolasse sed perambulasse se asserit: quia nimirum nequaquā quem tentat velociter deserit: sed vbi molle cor inuenerit: ibi pedem mi fere persuasionis figit: vt in morādo actionis prāue vestigia imprimat: ⁊ cor sue iniquitatis similitudie quos valet reprobos reddat. Sed contra hunc beatus Job laudatur ⁊ dicitur. ((Nunqd considerasti seruū meum Job: q; non sit ei similis super terrā: Vir simplex ⁊ rectus: ⁊ timens deū: ac recedēs a malo.)) Quē diuina inspiratio cōtra hostē roborat: hunc quasi in sathane certamine deꝰ laudat. Laudare qppe eum

est: ꝛ prius bona cōcedere: ꝛ post concessa custodire. Sed antiquus hostis eo contra dolosior, quo vallari eos viri bonos grauius sentit: quo vallari eos viri me ꝓspera cernit mirere cōspicit. Vñ ꝛ subinde ꝓperis dicit. ¶ Huiusd frustra Job tunc deum: Nōne tu vallasti eū ac domū eius: vniuersamq; substantiā p circuitū: Operibus manuū eius benedixisti: ꝛ possessio illius creuit in terra. ¶ Ac si aperte dicat. Cur laudas quē pregēdo roborasti: Despecto enim me digno tuis laudib⁹ homo esset: si suis cōtra me verb⁹ staret. Vñ mor ꝛ malicioſe de homine erpent: qꝫ tamē ꝓtector hominis benigne cōcedit. Vñ subdit. ¶ Sz extende paululū manū tuā ꝛ tāge cuncta q̄ possidet: nisi in facie tua benedixerit tibi. ¶ Pie rtiq; enim dū fecunde ꝓsperitatis fructus reddimus: dū continua ꝓsperitate pollemus: aliquantulū mens erigitur: ut a semetipsa sibi existere bona que habz arbitretur. Que nimirū bona antiquus hostis malicioſe attendere appetit: sed hec tentari deus non nisi benigne pmittit: vt dū mens tentatiōe pulsante in bonis de quibus gaudebat cōcutitur: imbecillitatis sue debilitate cognita: in spe diuini adiutorij robustius solidetur: ſitq; mira dispensatiōe pietatis: vt unde malignus hostis eā tentat vt interimat inde misericors cōditor hoc erudiat: vt viuat. Unde ꝛ bene subiungit. ¶ Et vniuersa que habet in manu tua sunt tūm in eum ne extendas manū tuā. ¶ Ac si apte dicat. Electi vniuscuiusq; bona sic tibi tentanda extrinsecus tribue: vt tamē ipse noueris quia pseuerantē mihi illū in mentis radice conserua. Ubi ꝛ bene subditur. ¶ Egressusq; ē sathan a facie dñi: ¶ qz p hoc qđ visq; ad secretū cordis pualere nequaq; ꝓmittitur exclusus ab intimis exterius vagatur: quia extrā si mentes plerūq; turbat: eoipso fortis est: quo resistente domino visq; ad interiorū bonoꝝ corda nō vulnerat. Intantū quippe cōtra illa seuire pmittitur: inquantū necesse est: vt tentationibus erudita solidētur: ne cā que agunt bona suis viribus tribuant: ne in securitatis torpore se deserāt: ꝛ a sōmidanis accusatione vilescant: sed ad pfectus sat custodiā tanto solertius inuigilent: quāto se cōtra aduersarium stare semp in acie tentationū vident. ¶ Cum autē quadā die filij ꝛ filie ei⁹ comederēt et bibērent vinū in domo fratris sui ꝓmogeniti: nuncius venit ad Job q̄ diceret Boues arabant ꝛ asine pascebant iuxta eos ꝛ irruerūt Sabei tulerūtq; oīa: ꝛ pueros p cultellum gladio. La. 33.

Electoꝝ cordē ꝓtoꝝ bonoꝝ sequentiū sapiētia nascit: atq; hec p donū spūs⁹ quasi ꝓmogenita pcedere ꝓtendit. Que pfecto sapientia nostra fides est: ꝓbeta attestante ꝙ ait. Nisi credideritis no intelligetis. Tunc enī vere ad intelligendū sapimus: cū cunctis que conditor vicit creditatis nostre fidē pbemus. In domo ergo fratris ꝓmogeniti cōuiuant filij: dū virtutes reliquę epulātur in fide. Que si nō prima in corde nostro gignitur: reliqua quęq; esse bona nō possunt: erūt si bona videant. In domo fratris ꝓmogeniti filij cōuiuant dū virtutes nostre in habitaculo fidei sacri eloquij cibo saciant: Scriptū quippe ē. Sine fide impossibile est placere deo. Tūc ergo ꝓtectio nostre veras vite epulas sumāt cū nutrit fidei sacramentis incipiunt. In domo fratris ꝓmogeniti conuiuant filij: qz nisi virtutes reliquę sapiētie epulis repleta ea que appetunt prudenter agant: virtutes esse nequaq; possunt. Sed ecce duz bona que agimus sapientie epulis: fideiq; pascuntur: hostis noster arātes boues: et pascentes asinas subtrahit: ꝛ pueros gladio occidit. Quid arantes boues: nisi grauiora nostras cogitationes accipimus: Que dū eo: studiosa exercitatiōe cōficiunt vbera fructus pfectū reddunt. Quid pascētes intelligimus asinas: nisi simplices motus cordis: Quos dū studiose a cupiditatis erroꝛe cōpescimus: quasi in cāpo libere puritatis nutrimus. Sz plerūq; hostis callidus: cū graues cogitationes in coꝛde ꝓspicit: sub intercepta eas voluptatis delectatiōe corrūpit: ꝛ dū motus cordis simplices videt: subtilia inuentionū acumina ostendit: ut duz ista de subtilitate queritur: puritatis simplicitas amittat. ꝛ si vlq; ad opus prauū ptrahere nō valet: tentando tū bonoꝝ cogitationes subrepens nocet: vt cuz turbare bona mentis agnoscatur ea quasi funditus abstulisse videatur. ¶ Possunt ēt ꝙ arantes boues; cogitatōes charitatis ꝙt

alia accipi: qb⁹ pdesse alijs conamur: cū fraterni cordis vtilitati ꝓdicando scindere curamus. Potest etiā per asinas que nimiꝝ oneribus sese subdunt nulla ferocitatis insania resilunt patientie māsuetudo signari. Et sepe hostis antiquus cū velle pdesse nos loquendo alijs cōspicit: in quodā torpore ocij mentē mergit: vt alijs pdesse non libeat: eriā cum a ꝓximis vacat. Arātes ergo boues subtrahit: cum cogitationes mētis fraterne vtilitatis fructibus deditas: ꝓ subtilissima negligentie torpoꝝ frāgit. Et quidam electoꝝ cordia intima archana sue cogitationis inuigilent ꝛ quid a tentatoꝛe sustineant sapientes pensent: eo tamen ipso malign⁹ inuentus aliquid rapuisse se gaudet: quo cogitationibus bonoꝝ vel ad momentum ꝓtrahet. La. 34.

Epe autē cū ꝓparātam mentem ad toleratiaz videt: quid ab ea maxime diligatur exquirit: ꝛ tibi scandali laqueos inserit: vt quo magis res quęq; diligitur eo per eam facilius patientia turbet. Equidem electorum cordia ad se semper sollicite redeunt ꝛ semetipsa grauiter vel ꝓ leui motu excessionis affligunt: ꝛ dum mota discunt quomodo stare debuerint: aliquādo melius conculcata solidantur. Sed antiquus hostis dum tolerātie cogitatiōes vel ad momentū turbat: quasi absolutisse se ab agro cordis asinas erubescat. In his autē q̄ agere dispono⁹: rationabili custodia qđ quibusq; rebus cōgruat: sollicite pēsamus. Sed plerūq; hostis dum subita ad nos perturbatione tentationis irruit: circūspectionis cordis inopinate ꝓcurrit: q̄si ipsos custodes pueros gladio occidit. Sed tamē vnus fugit: qui alios perisse renunciat. Qz in eo quod menti ab hoste patitur rationis discretio semper ad animum redit: et quasi solam se euasisse indicat: que apud se metipsam forte qđ gesta ꝓtulerit pēsat. Aliquo ergo pcurrente vnus ad domū redit: duz turbata in tentationis motibus discretio ad cōscientiā recurrit: vt qđ repentinus incursibus ꝓoccupata mens potuisse pensat: hoc cōpunctionis studio afflicta recipiat. ¶ Cūq; adhuc ille loqueretur venit alter ꝛ dixit. Ignis dei cecidit de celo: ꝛ tactas oues puerosq; consumpsit: et effugi ego solus vt nūciarem tibi. ¶ Quid per oues: nisi cogitationum innocentia: quid per pueros nisi bonorum cordium munditia designatur: Celum vero aereum dicit ꝓpter quod ante iam diximus: vnde ꝛ aues celi nominamus. Et sciamus q̄ immunda spūs quę de ethereo celo lapsi sunt: in huius celi terreq; medio vagantur: qui tanto magis corda hominū ascendere ad celestia inuidet: quanto se a celestib⁹ per elationis sue immunditiam ꝓiectos vident. Quia ergo ab aerio potestatibus contra cogitationū nostrarum immunditiam flāma timoris iratus: de celo ignis ad oues venit. Sepe enim mundas mentis nostre cogitationes ardore iubilationis accendunt: ꝛ quasi igni oues concremant: dum fastos motus animi lucrie tentatione perturbant. Qui ignis vt dē. qz ꝛ si nō faciente dño tamen permittente generatur. Et qz ipsius subito ipsas nō munitas circūspectiones mētis obruāt: quasi custodes pueros gladio occidunt. Sed tamē vn⁹ incolumis fugit: dū omne quod mens patitur persecutionis discretio subtiliter respicit: solaq; mortis periculum cuncta dit. qz etiam perturbatis cogitationibus discretio nō succumbit: vt dāna sua alio renūciet: ꝛ quasi dño ad iamētū vocet. ¶ Sz illo adhuc loquente venit alius ꝛ dixit. Caldei fecerunt tres turmas: ꝛ irruerūt camelos: ꝛ tulerūt eos: necnō ꝛ pueros percussit gladio: ꝛ effugi ego solus vt nūciarē tibi. ¶ Per camelos q̄ mundū aliqđ habet dū rumpitur: ꝛ immundū dū nequaq; vigilat dū rumpitur: supra iā dictum nos tēporalia fundāt: superna iā dictum nos tēporalia dispēsatōes intelligi. In qbus quoꝝ cura dissēsior: eo nobis multiplicius insidiat inimicus. La. 35.

Omnis. n. q̄ dispensandis terrenis reb⁹ ꝓsidet: occulti hostis iaculis latus ꝓcul dubio ꝓtegit. Plerūq; n. ꝓcuidens agē nimis: ꝛ dū sepe cauet futura si tale ꝓuidet. Ecce tot dāna ꝓpria nequaq; videt. Sepe dum ꝓximū ꝓsp⁹ inquietat. ad illicita ꝓuidēda dormitat. Sepe dū aliqua torpens agit: que vigilanter agēda sunt negligit. Sepe dū plus iusto vigilanter se in actione exhibet: ipsa actionis sue inquietudine rebus subditis

pcha nocet. Aliquando aũt lingue modũ ponere minime:si ouere dispensatõe exigẽ te fliere phibet. Aliquãdo aũt nimia se cõ fara reddingit:tacere ẽt que loq debuit. Aliquãdo ad inferẽda necessaria dum se laxa nos relaxat: dicit etiam que loq nõ debue rat. Plerũq; aũt tantis cogitationũ vo luminũ implicatur vt ipe ferre vix valeat que intra se patidas ỹ ait:t cum nihil ope re faciat:sub magno cordis sui pondere ve hemẽter studat. Quia.n. dura sunt q̃ aps sementẽ in tuis patimur:getus foris ocio sus laxari. Plerũq.n. q̃ venturã anĩ mus pspicit:totũq; contra h intentionẽ pro ponit:magnusq; ardor contẽplationis se intẽ rit:sopor fugientor in die vertitur: t cũ ge ta foris mẽbra lectulus tenet:intus ma gnis clamorib9 in cordis foro lingatur. Et sic pcũ.g vt nulla cuenũat que prouidenẽ tota g cogitatio illa que diu plena se intẽ tione parauerat repẽte vacua gescat. Tã to aũt longius mens a necessarijs cessat: q̃to inania latius cogitat. Quia igitur di spensationis curam maligni spũs mõ to penti vel precipitata actione feriunt: mo do pigra vel imoderata lecatiõe pfundũt Pene aũt semp nimijs cogitatõũ motib9 premũt:tribus turmis caldei camelos rapi unt. Quasi enĩ tres turmas contra camelos facere est:terrenarũ dispensationũ studia modo illicito ope: modo superflua lo cutione:modo inordinata cogitatione vas tare:vt dum se ad ministrãda exteri9 mẽa efficaciter extendẽ nitit:a sui consideratione sepetur: vt eo dãna que de sanctipo patiunt nesciat:quo erga aliẽa fortiori studio q̃ decet laborat. Recta aũt mens cũ curas dispensatõis suscapit:qd sibi:qd pri mis debeat attendit:t nec p alienẽ solicitudinis imoderationẽ:sua studia negligit nec per suã vtilitatis vigilãtiã aliena post ponit:sq tamẽ pierũq; dum ad vtraq; soler ter mẽs inualiat:duz magnis erga se t ea que sibi cõmissa sunt circũspectiõib9 vacat repentino turbata cuiuslibet cause emergẽ tio articulo ita in precipo rapitur vt ab ea subito cũcte circũspectiões eius obnubantur Unde t custodes camelor pueros caldei gladio feriunt t tamẽ vnus redũit:q; inter hec discretionis ratio mentis nostre ocu lis occurrit: vt sollicitũ sibimet anima qd subito impulsa tẽtationis intrinsecus amẽ tat intelligit. ¶ Loquebat ille:t ecce alius intrauit t dixit. Filijs tuis t filiab9 vescen tib9 t bibẽtibus vinũ in domo frõ sui pri mogenitꝰ repente vehemẽs ventus a regio ne deserti irruit t concussit quattuor angu los domꝰ que corruẽs oppressit liberos tu os t mortui sunt:t effugi ego solus vt nũ ciarẽ tibi. ¶ Sicut supra iam diximus. Re gio deserti est mundor spũm multitudo vereticta:que dũ conditoris sui beatitudi nem deseruit:quasi manũ cultoris amisit: a qua vent9 vehemẽs venit:t domũ subru it:q; ab immundis spiritib9 fortis tẽtatio surrepit:t a trãgillitatis sue statu conscien tiam auertit.

Capitulũ. :6.

Hi quattuor: hõ angulis do mus ista subsistit:q; nimirũ solidum mẽtis nostre edifi cium prudentia:temperantia fortitudo : iustitia sustinet. In quattuor ergo angulis domus ista subsistit:q; in his quattuor:vir turb9 tota boni opis structura consurgit. Unde t quattuor para diſi flumina terrã irrigant:q; dum his quattuor virtutibus cor infunditur:ab oi desideriorum carnali um estu tempatur. Dz nõnunq; dum men ti ignauia surrepit prudẽtia frigescit: Haz cũ fessa torpet:ventura non prouidet. Nõ nunq; dulz nõnulla mentis delectatio surre pit:temperãtia nostra marcescit. Inq̃tuz eum ad delectationem pfectum ducimur:i tantum minus ab illicitis tempamur. Nõ nunq; se tumor cordi infimat: t vires nre fortitudinis turbat:t eo minorẽ pra ad uersa existimus:quo quedam perdere im moderatius dilecta formidamus. Nonnũ q; vero amor suus se menti ingerit : camq; latenti motu a rectitudine iustitie diuertit t quo se totam auctori reddere negligit: eo in se vere iustitie contradicit. Venit9 er go vehemẽs q̃ttuor angulos pcutit:dũ for tis tẽtatio occulẽ motib9 quattuor ẽtutes quatit:t q̃si quassat angulũ dom9 ruitur dũ pulsat ẽtutib9 pscia turbat. Iura hoc aũt q̃ttuor angulos dom9 filij possunt:ga sera archana mentis q̃ principaliter hic q̃ttuor ẽtutib9 ad summe rectitudis culmẽ erigũt ẽtutes cetere q̃si q̃dã cordis soboles se

hunicem pascunt. Benum quippe spũs qs in subiecta mente ante alia prudẽtiã tem perantiam fortitudinẽ iustitiaz formatẽdem mentẽ vt ẽ singula quecq; tẽtamenta erudiat:in septẽ mor virtutibus tẽpat: vt contra stulticiam sapientiã cõtra ebetudi nem intellectũ:contra precipitationẽ con silium contra timorem fortitudinẽ: contra ignorãtiam scientiam pietatẽ: contra su pbiam dei timorẽ. Dz nõnunq; dũ mens no stra tanti muneris plenitudine atq; vber tate fulcitur: si cõtinua in his securiate p fruitur:a quo sibi hec sint obliuiscitur: seq; a se habere putat: qd nunq; sibi abesse cõ fiderat. Unde fit vt aliquãdo se hec cadez gratia vtiliter subtrahat:t sumenti quãtũ in se infirmetur ostendat. Tunc.n. vere'co gnoscamus bona nostra vnde sint:quando hec quasi amittendo sentimus q; a nobis seruari non possunt. Ad hoc itaq; intimam de humilitatis magisteriũ fit pierũq;:vt ir ruente tẽtationis articulo tãta stulticia sa pientiam nostram feriat:vt turbata mens qualiter malis imminentibus obuiet: vel cõ tra tẽtationem quomodo se preparet igno ret:sed hac ipsa stulticia cor prudenter eru datur:q; vnde ad momentũ deficit:eo post stius quo t humilius sapit:t sapiẽtia vn de quasi amittatur:unde certius possidetur Aliquando dum sublimia intelligendo in elatione se animus erigit:in rebus imis t vilib9 granibebetudine pigrescit:vt repen te sibi etiam ima clausa videat:q; pertinat summa penetrabat. Sed hec ipsa hebetu do intellectum nobis dũ subtrahit seruat q; dum ad momentũ cor humiliat:verius ad sublimia intelligẽda cõformat. Aliquã do dum cuncta nos agere consilij grauita te gaudem9:pulsante cause emergentis ar ticulo pcipitatione subita rapimur:t q nos mp dispositε vixisse credidimus :repente rima confusionis eruditõe discimus:ne nr̃is vi ribus cõsilia nostra tribuamus:t tãto ma turo ad grauitatem restringimur: quãto adhuc quasi amissam redimus. Aliquã do in mẽo fortiter aduersa cõtẽnit:sub ortio queritatio cuentibus hanc vent9 vehemẽs percutit:sq per hunc cõcussa vi scat ẽtutes:q; in quibusdam fortiter ste tit: tãdem post validius fortitudinem re tinet:cito hanc repente irruente formidi ne fibi iam quasi elapsam videt. Aliquando dum magnis nos scire gaudemus: repente ignorantie cecitate torpescimus. Dz quo ignorantia mentis oculus ad momentum clauditur:eo post ad sciam ei9 aperitur: vt nimirũ flagello sue cecitatis eruditus:t scire iam a quo habeat sciat. Aliquando dum religiose cũcta disponimus: dum pie tatis viscera plene nos hẽre gratulamur: quadam mentis puritia irruen e peretimur:sed quasi obdurati cognoscimus: cui pietatis habit: bona tribuimus:t pietas verius vsui extincta recipitur :dum quasi amissa amplius amatur. Aliquãdo dum subiectum se diuine formidini animꝰ gau det repente superbia tẽtante rigescit: sz tamen valde mor timẽs:q; nõ tumet: ad hu militatem se iterum festinus inflectit t tã to hanc solidius recipit:q̃to eius virtutis pondus quasi amittendo pensat. Euersa igitur domo moriũtur filij:q; turbata i tẽ tatione conscientia:ad vnitatem ppriẽ co gnitionis raptum t in momento temporis obruũtur genite in corde virtutes. Ca. 37.

Qui profecto filij huius per spem viuunt:dum exterius corde moriũtur : q; vz vir tutes nostre tẽtationis tẽ pore:t si momento turba te ab statu sui ecolumitate deficiunt:p intentionis tñ perseuerantiã integre in mentis radice subsistunt. Cum quibus ẽt t sorore occumbunt. q; in corde nõnunq; per flagella turbatur charitas:p formidinẽ concutitur spes:per questiones pulsatur fides. Sepe.n. quasi a conditore amore torpescimus:dũ vltra q̃ nobis ꝓgruere credimus flagello fatigamur. Se pe.n. tuz plus q̃ necesse ẽ mens formidat fiduciam sibimet spei debilitat. Sepe duz immensis questionibus animus tenditur : p turbata fides quasi delectura fatigat. Dz tamen viuũt filie que in domo pcussa mo riuntur:q; t si intra pscias:spem:fidẽ:cha ritatẽq; pene occũbere perturbatio ipsa renũciat:has tamen ante oculos vitas pseuerantia recte intentionis seruat. Un de t puer g hec nõ erat solus euadit:q; mẽ tis discretio ẽt inter tẽtamenta incolumis permanet. Aliquis puer vt Job filios fieri

do reprimat dum delectione mundane ho-
stie animꝰ vires quas quasi amittere ex-
pertꝰ pauido conseruat. Addit ad hoc
sedulam dispensationc agitur: vt mẽs no
stra eligpe nouiter pullulare possit. Nam
cũ se augmẽtat veraz homo credens: ti mul
tum vnũ cordium virum defectum intra
mentis archana sentiens. Dz dum tẽptatione
arctatur quasi vitra ẽ sufficit fa-
cultas contra hostis insidias munire
humilitas obstat. Et vnde ic pertimescit
metuitur cadere cunde accipit formor stare
Dicatus aũt nõ solum vires a quo accipi
at reuelatio qua eas sibi vigilanter seruet
intelligat. Pepẽdit quam tẽptationis certa-
men figure nõ valeat: sua dementia securi
tas struat. Hanc dũ latius se gsẽtia ocio
remittit: dilatatam mentẽ corruptoꝛi pa
tefecit et despẽsatõe sapiẽ portã
tis vitatis nõ reponit vehemẽter irruens:
sz desperato accessu crudelius pulsat: munit
ad insidias paudẽdas cogitat: vt petra ho
stem se in certamine cautius accingat. Vñ
t bñ subiungitur. ¶ Tãe sufferens Job ¶ Se
dere. n. gestientis est: assiduare decertãtis.
Audire ergo admisse surgere ẽ: expeis tẽ
tationibus mentẽ ad certamina robustius
parare. Quib⁹ numerum tẽptationib⁹ etiam
discretio placita: vt virtutes a vitijs subti
lius discingat agnoscat. Unde t bñ subiũ
gitur. ¶ Scidit vestimenta sua. ¶ Vestimẽ
ta scindimus: cum discernendo opera nra
retractamus. ¶ Ca. 38.

Job. n. apud deũ opera
nos quasi vestimenta
non tegerent: nequaq̃
voce angelica diceret:
Beatus q vigilat t cu
stodit vestimẽta ne nu
dus ambulet. t ne vi
deãt turpitudinẽ eius
Turpitudo. n. nostra tũc cernit: cum vita
reprehensibilis aũ iusto⁹ oculos in iudicio
nequaq̃ subsequẽtes boni operis tegmine
velatur. Sz q: cum culpa tentamur: ad ta
menta accidunt: atq; ipsis lamentis erci
scimur: dum inde iustiue subtilius
oculos mẽtis apimus: quasi in dolore ve
stimenta scindim⁹: q: et fletu discretõe erro
rẽ elicta que agimus districtiꝰ vrata ma
nu iudicamus. Hunc omnio nostra elatio
corruit: tãe cuncta ab animo cogitationuꝫ
superfluitas cadit. Unde t subdit. ¶ Et tõ
so caput corruẽs in terrã adorauit. ¶ Caz
qd moraliter per capillos: nisi detinctes
animi cogitatões accipim⁹? Unde t alias
ecclesie voce dr. Sic virtꝰ coccinea labia
tua sponsa: t eloquium tuũ dulce. Ut ta qp
pe crines capitis astringit. Labia ergo ip
se sicut vita ant: q: exhortatõe sancte ec
clie edere in auditoꝛ mentib⁹ diffuse co
gitatões ligãtur ne remisse defluant: ne se
q; illicita spargant: ne sparsi cordis ocu
los depumant: q; quasi ad vnam se interio
rem colligant: dum vitra eas sancte predi
cationis ligat. Quam recte t coccineaz as
seruq; sanctoꝛ predicatio sola charitatis
ardoꝛe flãmescat. Quid vo per caput: nisi
ea que principale vniuscuiusq; actionis est
mens ipsa signatur? Unde t alias dicitur.
Et oleum de capite tuo nõ deficiat. O ieũ
qppe in capite ẽ: charitas in mẽte: a capi
te oleum nõ deficit: cum charitas a mente
nõ discedit. Caput ergo tondere ẽ: cogita
tiones superfluas a mẽte resecare. Et ton
so capite in terram corruit: q: repressis p
sumptionis sue cogitationib⁹ eis in semet
ipso infirmus sit humiliter agnoscat.

Capitulum. 39.

Difficile nãq; ẽ quẽpiã ma
gna agere t apud semet
ipsum de magnis actib⁹ co
gitationum fiduciã nõ ha
bere. Loquitur. n. quo cõtra
vitia fortiter viuit: cogita
tionum p̃sumptio in corde generat: Et cũ
mẽs fortis culpa suã valenter pterit pierã
eis apud semetipsam tacẽter intumescat: nã
q; se magni alicui⁹ meriti estimat: nec se pec
care in cogitatõe sue estimatõis putat. Vñ
districti aũt iudicis oculos tãto veteri⁹ de
linq̃t: quãto culpa occulti⁹: pene incorrigi
biliter perpetrat: t tãto ad vorẽdum lar⁹
ps fouea: ẽgro de semetipso elati⁹ gloriatur
vita. Unde vt sepe iam virtu⁹ pia cõdi
toris dispẽsatione agit: vt de se confidẽ
anima dispẽsatoria tẽtatione pulset: q
ten⁹ infirmata qd sit sueniat: t presum
tus ppie fastũ deponat. Mor. n. cum en
tatio mẽtem pulsauerit: eis cogitatiũ
nostraꝫ presumptio tumul nisi cor⁹ cer.
Deus enim cũ se in elatione erigẽ quasi
in tyrãnidem erũpit. Vbi autem tyrãni
dis sue satellites sauentes sibimet cogita
tiones suas: Sz si super tyrannum hostis ir
ruat: fauoꝛ mox satellitum cessat. Intran
te nãq; hoste satellites fugãt. cuiꝰ terrori
declinãt: quem in pace posit: callida adu
latione laudabant. Subducti vo satellitꝫ
bus ait hostẽ solus remanet: q: recedẽtib⁹
elatis cogitationib⁹ perturbat⁹ animus se
solũmodo in tẽtatione vider. Audiẽ ergo
aduersio caput tõdet: cum in tẽtationib⁹
vehemẽter urgẽtib⁹ a presumptõis sue co
gitationib⁹ mens nudatur. Quid est enim
q̃ nazarei capillos nutrũtium q̃ per vi
tam magne continẽtie presumptionẽ cogi
tationes crescũt: Sz q̃d est q̃ vnctione cõ
pleta caput nazareus radere: capillosq; i
igne sacrificij ponere iubet: nisi q̃ tunc ad
perfectõis summã prangim⁹? caz sic exterio
ra vitia vincimus: vt etiam cogitationes
superfluas a mẽte recidam⁹? Quas nimiꝫ
sacrificij igne concremare ẽ flãma cas di
uini amoꝛis incẽdere: vt totum coꝛ in dei
amoꝛe ardeat: t cogitationes superfluas
cõcremans: quasi nazarei capillos deuotio
nis perfectione cõsumat. Es notandũ q̃
in terram corruens adorauit.

Capitulũ. 40.

Lle. n. veram deo oratiõnẽ
exhibet q semetipsum quia
pluris sit humiliter vidz: q
nihil sibi virtutis tribuit: q
bona que agit oẽ de misẽ
coꝛdia conditoris agnoꝛ
scit. Unde t competenter dicit. ¶ Nudus
egressus sum de vtero mrio meo: nudus re
uertar illuc. ¶ Ac si tẽtatus animꝰ t infirmi
tate sue inopia deprehẽsus dicat. Nudum
me in fide prima gra genuit: nudum cadẽ
gra in assumptione saluabit. Est nãq; ma
gnum animi turbati solatium vt pulsatus
vitijs cum se quasi nudari virtutib⁹ conspi
cit: ad solam misericordie spem recurrat: t
eo se nudari nõ sinat: quo se a virtutibus
humiliter nudum putat: q t si fortasse ali
qualiter virtute in tentatione detegit infir
mitatem tamẽ propriam agnoscens: ipsa
melius humilitate vestit: t valde robustꝰ
ẽ qꝫ steterat iacet: cum sibi sine dubio adiu
toꝛio cessat tribuere quod habet. Unde t
manuz mor largitoꝛio t iudicis humiliter

agnoscit dicẽs. ¶ Dominꝰ dedit dominꝰ
abstulit. ¶ Ecce tẽtationib⁹ eruditus er
uit: q t in virtute habita largitatem vani
tis t in perturbatiõe fortitudinis potesta
tez tollẽtis agnouit. Que tamẽ fortitudo
nõ tollit: sed perturbata fatigatur: quate-
nus concussa mens dum se hanc ilico qua
si amittere trepidat semper facta humilis
mundi perdat. ¶ Sicut domino placuit: ita
factum est: sit nomẽ dñi benedictum. ¶ In
hoc quod in terra perturbatione concur
mur: signum ẽ vt ad conditoris iudicium
recurramus: vt inde coꝛ nostrum aduersi
suo maꝛores laudes exhibeat: vnde pulsa-
tum veri⁹ imbecillitatem sue infirmitat pẽ
sãt. Bene autẽ dr. ¶ In omnib⁹ his, nõ pec
cauit Job labijs suis nec stultum aliquid
contra deum locut⁹ est: ¶ q: solerti cura cu
stodire debemus animꝰ debz cum se int⁹ tẽta
tio simulat in verba foras illicite ire cautõis
erumpat: ne de probatione murmuret: et
ignis q̃ hunc velut aurum concremat: per
excessum sermonis illicati in fauillam pace
vertat.

Capitulum. 41.

Nihil eo obstat si hec qd s
virtutib⁹ dirim⁹: de his q
in ostensione virtutis dan
tur bonis sanctipas sen
tiamus. Alij nãq; prophe
tarũ genera linguarum:
alij virtutes curationum dantur. Sed ga
dona hec ipsa non semper in mente eodẽ
modo sunt: aliquido ostenditur: quod ne ve
mens in presumptione elatet: aliquando
subtrahuntur. Nam si prophetie
spirit⁹ prophetis semper adesset; numquam
Deus heliseus propheta non diceret. Dimitte 4.Re.4.
eam anima eius in amaritudine est:
t dominus celauit a me verdum. Si prophe
tie spiritus prophetis semper adesset: nq
fictus Amos propheta non diceret. Non
sum propheta: nec t subdidit. Neq; filꝰ
prophete: sz armentarius⁹ puer ego sum vel Amos.7.
licans sicomoros. Quomodo autem pro
pheta non fuit: qui de futuris tot vera pre
dixit? Aut quo modo propheta fuit: si de
se in presenti vera deum egnouit? Sed quia
eadem hora qua requisitus est prophe
tia sibi spiritum deesse sensit: de semet
ipso testimonium veraciter minime dicens.

Non sin ppheta. Qui tamen secutus ad
dunat: t nde audi verbaz ei. Dec dicit do
minus. Vro: tua in cuitate fornicabitur:
t filij tui t filie tue in gladio cadent: t ha
bus tua funiculo mensura: t mi terra pol
luta morietis. Quib' ppheticae vebio ap
te ostendunt: q: dum de scripta loquerent
plenius est: t mox habere ppherandi spi
ritum meruerq: se ppheram non eé humi
liter agnouit. Si ppheticus spūs ppheta si
debet: Dauid regi de templi sc constru
ctione consulenti nequaq Nathan ppbe
ta concederet: quod post rodux negaret.
Unde bene t in euangelio scriptum é. Su
per quem videris spūm descendentē t ma
nentē super eum: hic est qui baptizat. In
sācto nāq fidelibus spūs venit sed in so
lo mediatore semper singulariter permanet
q: cuius humanitatem nunq deserit: et cu
ius diuinitate procedit. In illo igitur ma
net: q solus t oia t semp pōt. Naz fideles
q hunc acciperunt eum signorum dona sem
per habere vt volunt non possunt: hūc se
accepisse quasi in tranfitu ostentione testā
tur. Sz cum rursum ve codē spū vitaq; ore
discipulis dr: apud vos manebit t in vo
bis erit: quid é quod dicta voce mediato
ris signum hec eadē sanctispūs mansio de
claratur cum dr: Super quem videris spi
ritum descendētem t manentē super eum:
Si igitur iuxta magistri vocem t discipu
lo manet: quomodo iam singulare signum
erit quod i mediatore permanet: Quod ta
men citius agnoscimus: si dona eiusdē spi
ritus discernamus. La. 42.

Via nāq sunt dona illius:
sine qb' ad vitam nequaq pringitur: alia qb' vite san
ctitas p aliorū utilitate cla
rat. Hāc tudo nāq
humilitas: patientia: fides
spes: charitas: bona eius sunt: sz ea sine qui
bus ad vitā homies puenire nequaq pos
sunt. Prophetie aūt virtus curationum
genera linguaz: interpretatio sermonum:
bona eius sunt: sz virtutes ei' plūrā p;o
correctione intuentium ostendunt. In his
igit bonis sine qb' ad vitam peruenit: nō
pōt spūs sanctus in predicatoribus suis fine
cleré omnib' semp mānere: In illis aūt qb'
per ostentionē illius non nostra vita serua
tur: sed aliorum queritur: nequaq semper
in predicatoribus permanet: q: semp gdem
eorum cordi ad hoc vigendum plidet: hec ta
men p eos virtutum signa semp ostendit:
sz aliquando se eis a signorum ostentioni
bus subtrahit: vt eo humilius virtutes ei'
habeantur: quo habite teneri non possunt
Mediator aūt dei t hominum: homo ihc
sus in sanctis cum t semp, t continue ha
bet plūrā: q: ex illo idem spūs p substan
tiam p cré. Recte ergo t cum in sanctis p
dicatorib' maneat: i mediatore singulari
ter manere perhibet: q: t in illis per gram
manet ad aliqd: in illo aūt per substantiam
manet ad cūcta. Sicut n. corpus nostrum
sensum trīmodo tactus agnoscit: caput ue
ro corporis visum simul olfactum gnq sensum
possidet: vt videat: audiat: gustet: odorēt:
t tāgat: ita membra supni capitis in qbus
dam virtutibus emicant: ipsum vo caput
in cūctis virtutib' flagrat. Similiter er
go spūs in illo manet: a quo per naturam
nūq recedit. Bona vo ei' qbus ad vitaz
tēdit sine periculo amitti nō possunt. Do
na aūt qbus vite sanctitas demonstratur
plerūq vt dixi est sine dispendio subtrahū
tur. Illa ergo p;o nostra eruditione cenen
da sunt: h p;o alicio, puectib' ergrēda: In
illis nos terreat formido ne pereāt: in istis
vo ad tēs aliquando sublati proiecti humi
les: q: ad elationē mentem forte sublc
leant. Cum igit pcepta nobis virtutū signa
subtrahunt: dicamus recte. Dñs ded t:
dominus abstulit: sicut dño placuit ita factū
est: sit nomen dñi bñdictum. Tunc. n. vere
ostēdimus q: accepta recte tenuimus: cuz
profecto equanimiter ad momentum sub
lata toleramus.

Sancti Gregorij Liber. iij.

Beatus Job

ad mortē petitus in tēta
tione ad vitam crcuit et
verbere: t antiquus ho
stis vñ se bona estimauit
eius extinguere: inde vo
luit multiplicasse. Sz q: in primo certami
ne se succubuisse plidebat: ad alia se tēta
tionū bella restaurat. Et ē sancto viro ma
la adhuc ipudēter sperat: q: bona maius

credere nō pōt: vel experta. Ea aūt que i
prima eius passione pmissa sunt: iterum
subnectamus cum dicitur. La. 1.

Factuz est aūt
cum quadā die venissent fi
lij dei t assisterent corā dño
venisset sathan inter eos:
t staret in cōspectu eius: vt
diceret dño ad sathan. ((Unde venis: Qui
respondens ait. Circuiui terrā: t perambu
lani eam. Et dixit dñs ad sathan. Numqd
considerasti seruum meū Job q nō sit ei si
milis super terrā: Domo simplex t rectus
ac timens deum: t recedēs a malo. Dec q:
iustius supra deseruimus: melius filēdo pre
terimus: ne dum sepe discussa repetimus:
tardius ad indiscussa ventamus. Quānis
hoc qd voce dñi ad sathan dr: unde venis:
nequaq estimo q ita ei vt prius dicatur.
Cum enim ab eo certamine in quo relata
tus fuc. at victus redit: t unde venit requi
ritur q unde veniat scit: qd aliud q infir
mitas superbie eius inuenatur. Ac si ei aper
te diuina vox dicat. Ecce ab uno t firma
carne posito homine vinceris: q te contra
me auctorem omnium erigere conaris. Unde
mox dño eū beatū Job bona sicut prius di
ceret: hec eū victorie triūphis enumerans
adiungit. ((Et adhuc retinens innocentiā
suam.)) Ac si aperte dicat. Tu quidē exer
cuisti maliciā: sed ille innocentiā non amisit
t unde te estimasti proficere eius iminuere:
inde cōpulsus es eius profectui deseruire: q:
mentis innocentiā q gloriose tenuit i tran
quillitate: gloriosius seruauit in verbere.
Sequitur. ((Tu aūt cōmouisti me aduer
sus eum: ut affligerē eū frustra.)) Cū sit do
minus iustus t verax: valde querendū est:
quō beatū Job frustra afflixisse se dicat.
Quia enim iustus est frustra affligere non
potuit. Sed rursum q: verax est: aliter non
potuit dixisse q fecit. Ut ergo iusto t vera
ci vtraq cōuenāt: quatenus t vera dicat:
t iniusta non faciat cognoscamus beatum
Job. t iuxta aliquid frustra: t rursus iuxta
aliquid nō frustra pcussum. Quia enim iu
stus est t verax: h de semetipso asserit: ostē
damus i verū extitisse qd dixit: t recta fuis
se qd fecit. Necesse quippe erat vt sanctus
vir deo soli sibiq cognitus quanta virtute
polleret: ad imitādā cunctis innotesceret.
Aperte nāq aliis virtutis exempla non da
ret: si ipse sine tentatione pmaneret. Iustum
est ergo vt virtus ei' cunctis imitāda ipsa
vio percussionis ostenderet: t flagella pro
derent qd in tranquillitate latuisset. Sed
eisdem flagellis creuit virtus patiētie: atq
ex dolore verberis aucta est gloria rememo
rationis. Ut ergo in dicto dñi sitis: recti
tudo aūt teneatur i facto: beatus Job frus
tra t nō frustra pcutitur: nō frustra q: au
getur meritum: t tñ frustra pcutit: q: mal
lū punitur admissum. Frustra enī pcussus
est cui culpa nulla recidit: t nō frustra per
cussus est: cui virtutis meritum cumulatur.
Sed quid é q dicat cōmouisti me: La. 2.

Unquid sathane sibis ve
ritas accenditur: vt i sub
ditoz suoz cruciatibus in
stigetur: Quis hec de deo
senserit: que recto etiā ho
mini indigna perpēdit: Sz
q: nos ferire nisi cōmoti nescimus: ipsa di
uina pcussio cōmotio vocatur: t ad nostra
sba diuina voce descēditur: ut eius facta
ab homine vt cūq capiatur. Illa enim vis
que absq necessitate oia creauit: t sine de
spectu oibus plidet: t sine labore cuncta su
stentat: t sine occupatione regit: etiam sine
cōmotione corrigit: sicq humanas mentes
ad ea que voluerit flagellis formal: vt in
uerisitatis umbrā a sue incōmutabilitatis
luce nō transeat. Sequit. Respondens sa
than ait. ((Pellē p;o pelle: t cuncta q habe
bet homo dabit p;o anima sua. Alioquin
mitte manū t tange os eius t carnē: t tunc
videbis q in facie bñdicat tibi.)) Antiqui
hostis ex rebus exteriorib' colligit: qd bea
to viro ad mentis crimen infligat. Pellem
enim p;o pelle dare asserit: q: sepe dū cue
nire ictū cōtra facie cernimus: manum pal
pebris opponim': vt ab ictu oculos defen
damus t corpus vulneri obiciamus: ne in
corpore tenerioi vulneremur. Sathan er
go hec cōsuete fieri sciens dicit. Pellem p
pelle: t cuncta que habet hō dabit p;o aia
sua. Ac si aperte dicat. Iccirco Job tot ex
tra se flagella equanimiter pati: q: pauet
ne ipse feriatur. Cura ergo carnis é q dā
no affectuum carnaliū motus non est.
q: dum sibimetipsi metuit: minus sanorum

percussionem sentit. Unde & mox eius carnem ferendam poscit dicens. ¶ Mitte manum tuam: & tange os eius & carnem eius: & nisi te in facie benedixerit tibi. ¶ Nunc videbis q̄ in facie benedicat tibi. Nunc igitur quasi pro eius ppe ctionis obliuione facinus: de alijs alia postulat. Qui eatenus alteratur: impudens vel ceps vt omnes obmutescat. Sequatur. Dixit ergo dominus ad sathan. ¶ Ecce in manu tua est: verumtamen animā illius serua. ¶ Ecce iterū permissionē verbera comitatur custodia p tectionis: & electum suum diuina dispensatio custodiendo deserit: deserēdo custodit. Alia aliud prodit: alia peregit. Si enim totū Job deseruisset: in manu tanti aduersarij homo quid esset? In ipsa ergo iustitia permissionis misceatur quedaz libra pietatis: quatenus in vno eodem & certamine & seruus humilis & oppressione proficiat. & hostis superbiens & permissione succūbat. Manus itaq; aduersarij sanctus vir trādi tur: sed tamen in intimis aduersarij sui ma nu retinetur. De illis quippe quibus fuit: de quibus in euangelio ipsa veritas dicit. Jo.10. Non rapiet eos quisq; de manu mea & ta men expetens hostis dicatur. Ecce in manu tua est. Idem ergo in manu dei: idem in manu est diaboli. Nā dicens in manu tua est: tam protinus adiungit. Verūtamē animam illius serua. Patenter pius aduersor innotuit: q̄ tenuit quē eē cessit: & dū dō nō dedit: quē aduersarij sui iaculis efferis ab scondit. La. 3.

Quid est autem hoc q̄ ad sathan dicitur: animam illius serua? Quo enim pacto ille custodit: q̄ custodita semper irrumpentem appetit? Sed seruare ad sathan dicitur irrūpere nō audere: sicut econtrario patrem in oratione postulamus dicentes: Mat.6. Ne nos inducas in tentationē. Neq; enim in tentationē dūs iducit: qui semper a tentatione subditos misericorditer protegit. Sed tamen in tentationē quasi eos induxisse est: a tentationis nos illisione nō mutare. Et tunc nos in tentationis laqueum nos inducit: cum tentari vtrā q̄ nos pos sumus non permittit. Sicut ergo dūs inducere nos in tentationē dicitur: ita aduersarius seruare animam dicitur: cum hanc tentando superare prohibetur. Sequitur. ¶ Egressus igitur sathan a facie dñi. ¶ Quō sathan a facie dñi erat: ea iam que superius dicta sunt manifestant. Sequitur. ¶ Percussit Job vlcere pessimo: a planta pedis vsq; ad verticē eius. ¶ Duobus semper modis flagella pensanda sunt: vt scilz perpendātur: aut qualia sint: aut quanta. Nā sepe multa ex qualitate: sepe grauia ex quantitate leuigantur si videlz cū multa sunt non sint grauia cum vero grauia: nō sint multa. Ut igitur ostendatur quō per asperitatē flagella aduersarius cōtra sanctū virū nō solum per nequitiā qualitatis: sed etiam per pondus quantitatis erarsit: ad demonstrādaz qualitatem dicitur: percussit eū vlcere pessimo: ad insinuandā vero quantitatē subiungitur: a planta pedis vsq; ad verticem: vt nimirum nihil ei mente vacet a gloria i cuius nil corpore vacat a pena. Sequitur. ¶ Qui testa sanié radebat: sedens in sterquilino. ¶ Unde testa nisi ex luto cōficitur: q̄d vero est sanies corporis nisi lutū? Saniem ergo radere testa prohibetur: ac si aperte dice retur. Lutū tergebat luto. Pensabat q̄ppe vir sanctus vnde sumptus fuerat q̄s gestā bat: & fragmento vasis fictilis confractum vas fictile radebat. Quo facto patēter ostē ditur corpus suum quō sibi sanū subdidit: quod et percussum sic despiciens curauit. Quam ille molliciem sane sue carni cōcessit: q̄ nouit vestem: non digitos: sed testam etiam vulneribus admouit. Testa ergo radebat saniem: vt semetipm & in fragmēto considerans etiā de exterfione vulneris: sumeret curam mentis. La. 4.

Quia vero sepe per ea que circa corpus sunt animus inflatur: & per hoc q̄s ergā nos agit: fragilitas nostri corporis ab oculis cordis amouetur. Sicut nōnulli seculares cum tēporalibus dignitatibus fulciuntur: dum locis altioribus presidēt: dū multorū obsequia sibi supperere ad votum vident: fragilitatē suam intueri negligunt: & vas fictile q̄s gestant q̄ sit velociter pe

rendā obliuiscentes omnino nō attendāt. Beatus aūt Job vt cōsiderationē sue fragilitatis etiā et circūstantibus traheret: et ante oculos suos vim sue despectionis augēret: non qualibet i terra que pene vbiq; munda reperitur. sed in sterquilinio sedisse perhibetur. In sterquilinio ponebat corpus vt ex terra assumpta que esset carnis substantia bene proficiens ppenderet animus. In sterquilinio ponebat corpus vt eniaz ex loci feroze asperet: q̄s festine corpus ad fetorem reduceret. Sed ecce cum beatus Job tot rerū dāna sustinet: tot funerib⁹ pignorum penitus volet: tot vulnera tolerat: dū decurrentem saniem testa radit: dū per putredinez vlcera fluens in sterquilinio residet. Intueri libet quid ē q̄s omnipotens deus quos sibi iam caros in eternū conspicit: tā vehementer quasi despiciens affligit. Ecce adhuc dum beati Job vulnera cruciatusq; considero: repente mentis oculos ad Joannem reduco: & nō sine grauissima admiratione perpendo: q̄s ille prophetie spiritu intra matris vterū implenus atq; vt ita dixerim priusq; nasceretur renatus: ille amicus sponsi: ille quo inter natos mulierum maior nemo surrexit: ille sic propheta vt plus etiā q̄ppheta ad iniquis in carcerem mittit & pro puelle saltu capite truncatur: & vir tāte seueritatis pro risu turpiū morit. Nunquid nā credimus aliquid fuisse: q̄s in eius vita illa sic despecta moze tergeret? Sz q̄s ille vel in abo peccauit qui locustas solum modo & mel siluestre edit: quid deo vel debilitate sui tegminis deliquit: qui camelorū pilis corpus operuit? Quid de conuersatione sua offendere potuit: qui de heremo non recessit? Quid illū loquacitatis nostre polluit qui diuinetus longe ab hominibus fuit? Quādo illū vel siquidē culpa attigit qui tam vehementer ad se venētes increpauit dicens. Genimina viperaz: quis demonstrauit vobis fugere ab ira venturā? Quid est ergo q̄ Job dei testimonio p̄fertur: & tamen plagis vsq; ad sterquilinū sternitur? Quid est q̄ Joānes dei voce laudat & tū pro temulētie verbis i saltatricis premium mittitur? Quid est q̄ deus omnipotens sic vehemēter in hoc seculo despicit: quos sic sublimiter ante seculū elegit: nisi hoc q̄s pietati fideiq; patet: q̄ō ideireo sic eos pre mit in infimis: q̄ videt quō remuneret in summis: & forsan vsq; ad despecta deiicit: q̄ intus vsq; ad incomprehensibilia pāscit? Hinc ergo vnusquisq; colligat: quid ille sint passuri quos reprobat: si hic sic erudiat quos amat. Aut quomodo sententiantur qui in iudicio arguendi sunt: si sic cōti ta premitur: qui ipso iudice teste laudantur? Sequitur. ¶ Dixit autez illi vxor sua. Adhuc pmānes in simplicitate tua? Benedic deo: & morere. ¶ Antiqus hostis humanum genus duobus modis tentare cōsueuit: vt videlicet corda stantiū aut tribulationis frangat: aut persuasionibus mollat. In vtrisq; ergo contra beatum Job se vehementer erexit. Nam prius patrisfamilias intulit dāna rerum: ostendit patrem morte filiorū: percussit incolumē patrem morte filiorū: percussit incolumē patrem morte vulnerum. Sed quia patrē sentez fortis sanū adhuc interius stare conspexit: & quem extrinsecus nudū reddidit: hunc interius vitioz fieri exhibitū laudem conditoris inuidit: callide cogitans pensat q̄s contra se attolleta dei vnde premitur: inde subleuatur: vtrusq; ad subtilia tentādi argumenta cōuertatur.

Capitulum. 5

Nam antiquus artis insidias repens: & quia scit quomodo ardaz decipi soleat ad Euam recurrit. Beatum enim Job inter tot rerum dāna: inter tot percussionum vulnera: quasi in quadam virtutum arce stare inuictum vidit. In alto quippe mentem fixerat: & ideireo hanc hostilis impetus irrumpere non valebant. Queritur ergo ab aduersario in hac arce munitus mā quibus gradibus ascendatur. Dicuna est autem vxor mulier: atq; subiecta. Cor ipsum tur mulier tenuit: et quasi scalam qua ad cor viri ascendere potuisset inuenit. Occupauit animam coniugis: scala mariti. Sic i hac arce nihil preualuit: quia sanctus vir subiectam sibi mulierem & non prepositam attendit. Et recte loquens locutā est quā serpens vt peruersa loqueretur allegauit. Dignum quippe erat vt fluxam mentem virilis censura refrungeret: cum profecto et ipso primo lapsu humani generis: nosset: quod decere mulier recta nesciret.

Ecclz. Si ⁊ bene ꝑ Paulū dr. Boecre ãt mulieres nō ꝓhibeo. Quia numerū aliquē cum docuerit: a sapiēcie eternitate separāt. Antiquus ꝙq hostis Adā in sherqualmo pdidit: qui Adā i paradiso supauit: ergo adam ꝙq suā mulierē dum ad ꝑua male psuasionis accendit: ad doctrinā sancte erudicionis nulli. ⁊ que creata fuerat vt perderet: erudita est ne periret. Sic a nostris vitiis fortibus hostis ꝑcauitur: vt sua ei etiā tela rapiantur. Unde cum se exaggerare cernit dolore vulnerū: inde ei cōtra semetipm suggerit arma ⁊ntis. Et ꝑbis autem male psuadentis cōuigis vigilanter debemus aspicere q̄ antiquus aduersarius nō solum ꝙq seueritatē: sed per eos etiam q̄ nobis adherent statum sanguis nostre mētis inclinare. Cum enim cor nostrū sua persuasione nō fabricat: ad hoc nimirū p linguas adherentiū repit. Unde enim scriptum est.

Eccl. 12. Jere. 9. Ab filijs tuis caue: ⁊ a domesticis tuis attende. Unde per ꝓphetā dicitur. Unusquisq̄ se a primo custodiat: ⁊ in omni fratre suo nō habeat fiduciam. Unde rursum scriptū est.

Mich. 7 Inimici hominis domestici eius. Callidus nāq̄ aduersarius cum a bonorū cordibus repelli se cōspicit eos qui ab illis valde diligūtur erquirit: ⁊ per eorū ꝑba blādiens loquitur: q: plus eternis amantur: vt dum vis amoris cor ꝓforet: facile psuasionis eius gladius ad intime rectitudinis munimina irrūpat. Post dāna igit rerū: post funera pignorū: post vulnera: scissura nichilq̄ mēbrorū: antiquus hostis linguā mouit vxoris. Et notandus quo tēpore viri mentem studuit virulento sermone cor rumpere. Verba enī post vulnera intulit: vt cum vir dolore in grauesceret facile psuasionis suggestio per uersa preualeret. La. 6.

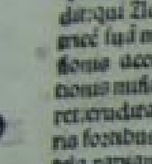

Ed si ipm' subtiliter ⁊ctatione eius ordinē ꝑpendimus qua calliditate seuiat inuenimus. Nouit nāq̄ ꝓ[pe] dā na substātie q̄ ⁊ extrā naturi ꝓpecto extra essent ⁊ corpus. Subtrahit filios: qs iam extra naturam qdē non esset: sed tamen adhuc aliquatenus extra ꝓpriū corpus. Ad extremum percussit ⁊ corpus. Sed q: vulneribus carnis ad mentis vulnus ꝑuenire non valuit: etiam coniugem mulieris linguā quesiuit. Quia enim aperto certamine superari se doluit: de ore coniugis tacitum quasi de insidijs intorsit: que profecto diceret. Adhuc permanes in simplicitate tua benedic deo: ⁊ morere. Ecce tentando oia abstulit: ecce tentando mulierem reliquit: ⁊ sumeto viro callide cuncta viripuit. Sed valde callidus adiutricem suam mulierem reseruauit: quē dicat. Adhuc permanes in simplicitate tua: Verba sua sua repetit. Naz qd est dicere. Supplicitarē deꝛe: nisi obedientiam pomum vetitū comedendo contēnere Et quid est dicere. Benedic deo ⁊ morere: nisi transcendendo ꝓcepti vitra q̄ es cōditus viue: Sed Adam noster fortis i ster quilino iacuit: qui in paradiso aliquando debilis stetit: naz illico ad male suadentis verba respōdit dicens. ¶ Quasi vna ex stultis mulieribus locuta es. ¶ Si bona accepimus de manu dñi: mala quare nō sustinemus: ¶ Ecce vbiq̄ hostis frangit vbiq̄ superatur. Per cuncta tentationū argumēta succubuit: quia ⁊ illud suus familiare solatiū etiaz de muliere amisit. Inter hec igit tur sanctum virum intueri libet: fortis rebus vacuū: intrinsecus deo plenum. Cui Paulus apostolus in semetipso diuitias sapientie interne conspiceret: seq̄ ipm exteri⁹ esse corruptibile corpus videret aut. Habemus thesaurū istum in vasis fictilibus. Ecce in beato Job vas fictile scissuras vulnerū exterius sensit sed hic thesaurus interius integer manſit. Fortis enim per vulnera exterius: sed indeficiens interius nascens thesaurus sapientie: per verba sancte eruditionis emanauit dicēs. ¶ Si bona accepimus de manu dñi: mala autē quare nō sustineam⁹ ¶ Bona scilz dona dei vel tēporalia vel eterna: mala aūt flagella presentia appellans: de quibus per ꝓphetā dñs dicat. Ego dñs ⁊ non est alter formans lucem ⁊ creans tenebras: faciens pacē ⁊ creans mala. Neq̄ enim mala que nulla sua natura subsistunt a domino creantur: sz ereare se mala dominus indicat: cum per res bene conditas nobis male agentibus flagellum formar, vt ea ipsa: et per dolorem quo feriunt delinquentibus⁹ mala sint et ꝓ naturam qua exhibent bona. Unde ⁊ venenū mors quidem est homini: sed tamen vita serpenti. Amore presentium ab auctore nostri delectatione recessimus: ⁊ perversa mens dum delectationi creature se subdidit: a creatoris societate diuisit. Et bis ergo ab auctore ferienda erat: que errāti auctori preposuerat: vt unde homo culpaz nō timuit superbus admittere: inde penaz corripiendus inueniret: ⁊ tanto citius resipiscere ad illa que perdidit: q̄to doloris plena cē conspiceret que quesiuit. Unde ⁊ bene dr. Formans lucē; ⁊ creās tenebras: quia cum per flagella exterius doloris tenebre creantur: intus per eruditionem luxmentis accenditur. Faciens pacem ⁊ creans mala: q: tunc nobis pax cum deo redditur: cum hec que bene sunt condita sed male concupita: in ea que nobis mala fūt flagella vertūtur. Per culpam quippe discordes deo extitimus: dignum ergo est vt ad pacē illius per flagella redeam⁹: vt cuz vnaquaq̄z res bene condita nobis in dolorem vertit: correcti mens ad auctoris pacem humiliter reformatur. Dee ita q̄z flagella beatus Job mala nominat: q: salutis ⁊ trāquillitatis bonum qua perturbatiōe seriant pensat. Sed illud valde in eius verbis intuendum est: contra persuasionē coniugis quanta considerationis arte se colligat dicens. ¶ Si bona accepimus de manu domini: mala quare nō sustineamus: ¶

Capitulum. 7.

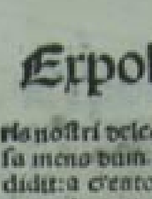

Agna qppe cōsolatio tribulationis ē: si cum aduersa patimur auctoris nostri ad memoriam dona reuocamus. Nec frāgit quod et dolore obnubilat: si mente citius hoc qs et numere sublenat occurrat. Dic nāq̄s scriptum est. In die bonorū ne immemor sis boni malorum. Quisquis enim dona percipit: sed donorum tempore nequaq̄ etiam flagella pertimescit: in elatione per leticiam corruit. Quisquis autem flagellis atteritur. sed flagellorum tēpore nequaq̄ se et donis q̄ cum contingit accepisse consolatur: ab statu mentis omnimoda desperatione destruitur. Sic ergo vtraq̄z iungēda sunt: vt vnū semper et altero fulciatur: quatenus ⁊ flagelli penam memoria temperet doni: ⁊ doni leticiaz mordeat suspitio ac formido flagelli. Sanctus ergo vir vt oppressam mentem inter vulnera mulcet: in flagellorum doloribus blandimenta dolorum pātur dicens. Si bona suscepimus de manu domini quare mala non sustinemus: vbi ⁊ bene premittit dicēs. ¶ Locuta es quasi vna ex stultis mulieribus⁹ ¶ Quia cui sensus prauc mulieris nō aufert sensus in vicio ē: nequaq̄ ille aut locuta es quasi vna ex mulieribus⁹: sz quasi ex ineptis mulieribus⁹. vt videlz ostēdatur q: quod prauum sapit accedentis stultitie: nō ãt ꝑdite sit nature. Sequitur. ¶ In omnibus his nō peccauit Job labijs suis ¶ Duobus modis in labijs delinquim⁹: cū aut iniusta dicimus. aut iusta reticemus. Nam si aliquando ⁊ tacere culpa non est ꝓphera nō dicēt. Veh mihi q: tacui. Beatus igitur Job in cunctis que egit labijs suis minime peccauit: q: nec ꝓua seruentē superba dixit: nec contra suadentem recta reticuit: nec loquens ergo: nec tacens deliquit: q: ⁊ flagellanti patri gratias reddidit et male suadenti coniugi doctrine sapientiam ministrauit. Quia enim sciuit quid deberet deo: quid proximo: scilicet patientiā conditori: sapientiaz coniugi: ecce ro ⁊ hāc redarguendo docuit: ⁊ illum gratias agēdo laudauit. Quis autem nostrum si vnā quodlibet vulnus tante huius percussiōis acciperet: non mox ab intimo prostrat⁹ iacer: Ecce stratus foris vulneribus carnis erectus intrinsecus mansuetus manet mētis: ⁊ sub semetipso omne iaculum trāsuolare conspicit: quod in se exterius distracta manu seuiens hostis figat. Vigilanter deprehendit iacula modo vulneribus cōtra se a facie: modo verbis quasi cel atere intorta. Et bellator noster circūualiantium certaminum feruore ꝑpressus: obliqz patientie sue clipeum opponit: undiqz venientibus spiculis obuiat: ⁊ per cuncta virtutū latera circāspectā contra iacentia vulnera mentem roborat.

Capitulum. 8.

Ed antiquus hostis quo ualentius vincatur eo adhuc ad insidias ardentius instigatur. Nam quia vno: increpata tacuit protinus alios qui increpandi ad contumelias surgerent excitauit. Sicut enim vanarum rerum studuit crebros nuncianda per

entere ꝙ nūc robustus pectus fatagit ver
borum contumelijs sepius ferendo pene
frange. Be quor. ¶ Igit audientes tres am
ci Job omne malum quod accidisset ei: ve
nerunt singuli de loco suo: Eliphaz: Thei
manites: Baldadeh: Suites: Sophar: Naa
mathites. Condixerant enim sibi: vt pcer
rent: eos visitarent cum: t cōsolarentur ¶
Cui ex condicto ad afflicti consolationez
venientes: t inter se t erga percussum quan
te charitatis fuerint demonstratur. Quā
tus etiam hoc per quod scriptura eos tanq
ti viri amicos fuisse refutatur: q; boni studij
t recte fuerint intentionis ostēditur: sed ea
men hec ipsa illorum intentio, eis ad ꝑba
ꝓrūpentibus: ante dubrici iudicis oculos
subducta in discretione fuscatur. Segē.
¶ Cūq; eleuassent procul oculos suos: non
cognouerunt eum: t ex clamantes ploraue
runt: scissisq; vestibus sparserūt puluerez
super caput suum in celum. Quia percussi
speciem plage mutauerat: amici plorates
exclamant: vestem scindunt: capita puluere
aspergūt: vt cōmutatum ad quez venerāt
cernerēt: ipsam etiam consolatorum speciē
spontaneus dolor imutaret. Ordo quippe
consolationis est vt cum volumus afflictū
quēpiam a meroꝛe suspendere: studeam⁹
ꝓius merendo eius luctui ꝓꝛodare. Bo
lentem nāq; nō potest consolari: q nō con
cordat dolori: qz eoipso quo a merentis af
flictione discrepat: minus ab illo recipitur
eui mētis qualitate separatur. Sed emolliri
ꝓius debz animus vt afflictio congruat:
congruens inhereat: inherens trahat. Ne
qz cui ferrū ferro cōiungitur: si nō vtrūq;
ignitione ignis liquetur t ferrum molli nō
adhereret: nisi ꝓius eius duritia ꝑpria mol
lescat: vt quasi hoc ipsum fiat quod cuꝛat
vt teneat. Sic nec iacentes erigimus: nisi a
rigoꝛe nostri status inclinemur: quia dum
rectitudo stantis a iacente discrepat: cum
eui condescendere negligit: neq; iuuat.
Amici igitur beati Job vt afflictum a do
loꝛe suspenderent curauerunt necessario si
mul dolere: t cum vulneratum illius coꝛp⁹
viderent: induerunt ipi vestes scindere: cū
immutatum conspicerent: studuerunt pul
uere capita fedare: quatenus afflictus vir
tanto facilius eoꝝ verba reciperet: quāto
in eis suum aliquid de afflictiōe cogno
uisset. Capitulū. 2.

Sed inter hec sciendum e: quia is qui afflictum cōsolari desiderat mēsuram necesse est doloꝛi quem sa
sapit ponat: ne non solā volentem nō mulceat: si
intemperate: dolens affli
ctum animum ad pondus desperationis pre
mat. Sic enim doloꝛ noster merentem do
loꝛi ungendus est: vt per temperamentum
subleuet: nō autē per augmentum grauet.
Unde fortasse colligendum e. q; amici bea
ti Job plusq; necesse fuerat in consolatio
ne volauerunt: qui dum percussionez cernūt
sed percussi mentem nesciūt: ira in immensuꝫ
luctum versi sunt: ac si percussus vir tante
fortitudinis in plaga coꝛpoꝛis etiam a coꝛ
de ecciduisset. Sequitur. ¶ Sederunteq; cum
eo in terra septem diebus t septem noctī
bus: t nemo loquebatur ei verbum: vide
bant enim doloꝛem eius e vehementez. ¶
Utrum continuis septem diebus t septem
noctibus cum afflicto Job sederint: an cer
te diebus septem t noctibus totidem insti
tia'ci crebꝛe visitationis adheserint: ignoꝛa
mus. Sepe enim rem q̄libet tot diebꝰ age
re dicimur: q̄uis non eisdem diebus ad eā
continue vacemus. Sepe vero scriptura sa
cra sic totum ꝓ parte: sicut ꝓ toto ꝑtem
ponere consuevit. ¶ꝓ toto enim partem
loquitur: sicut Jacob familiam describens
dicit: Intrauit Jacob in egyptum cum oī
mabus septuaginta. Qui nimirum cū oī
mas memoꝛat: constat q; intrantium t coꝛ
poꝛa comꝓhendat. Rursum totum ꝓ
parte insinuat sicut ad monumentuꝫ Ma
rie querentur dicens. Tulerunt dominum
de monumento: t nescio ubi posuerunt eū.
Solum quippe coꝛpus domini quesitum
venerat: t quasi totum simul dominū sub
latum deploꝛat. Un ergo t in hoc loco to
tum ꝓ parte dicatur incertum est: sed ta
men hoc quod diu tacuerunt: t quando
q; loquendo reꝓbati sunt: negligere ꝓcu
randum non est. Sunt nāq; nōnulli qui et
loqui ꝓcipitanter incipiunt t effrenate
cepta effrenatius exequuntur. Et sunt nō
nulli qui tarde quidem loqui inchoant: si
tamen inchoantes habere modum locutio
nis ignoꝛant. Amici igitur beati Job do
loꝛem videntes diu tacuerunt: sed tarde i
choantes indiscrete locuti sunt: quia par
cere doleuti noluerunt. Temerant ligua
ne ꝓpere incꝛepet: sed incipiētem semel
q; quāq; moderati sunt ne se ex consolatio
ne vsq; ad contumelias effrenaret. Et bo
na quidem intentione ad consolandum ve
nerant sed hoc quod pia mens deo mun
dum obtulit: locutio precipitata violauit.
Scriptum quippe est. Si recte offeras: nō
recte autem dividas peccasti. Recte nāq;
offertur: cum recta intentione quid agitur
sed recte non dividitur: si nō hoc quod pie
agitur etiam subtiliter discernatur. O bla
ta enim recte dividere est: quelibz bona no
stra studia solicite discernēdo pensare. Os
numirum qui agere dissimulat: etiam recte
offerens peccat.

Capitulum. 2.

Sepe ergo t quod bono stu
dio egerimus dum discernere caute negligimus quo iu
dicetur fine nescimus t non
numq; hoc fit reatus crimi
nis: quod putatur causa virtutis. Quisq;
autem amicoꝝ beati Job facta conside
rat q; pia ad eum intentione venerit non
ignoꝛat. ¶Desemus enim eius charitatis
fuerit ad afflictum concoꝛditer conuenisse
q; to virtus longanimitatis exerceri: septez
diebus t septem noctibus cum afflicto ta
cuisse: que humilitas in terra diebꝰ ac no
ctibus sedisse: que compassio puluere capi
ta conspersisse. Sed tamē inchoantes loqui
unde se estimauerunt premiū, mercedis ac
quirere: inde eos contingit reatum reprehē
sionis inuenire: quia incautis sepe ad pec
cati finem vertitur: eriaz quod ꝓ solo stu
dio mercedis inchoatur. Ecce precipiti lo
cutione perdiderunt bonum: quod tanto
laboꝛe meruisse sunt: t nisi diuina gratia of
ferre eos sacrificium ꝓ suo reatu preco
pisset: inde a domino iuste puniri ꝓderāt:
unde se placere domino mirabiliter estima
bant inde iudici displicent: unde sibi qua
si ꝓ defensione iudicio ꝑ effrenationē
placent. Ideirco vero hec dicimus: vt ad
memoriam legentium reuocemus: quate
nus solicite quisq; consideret ea que malo
voto perpetrantur: ultra dominus animad
uersione punit: si inchoata bono studio:
sed negligentia indiscretionis admissa tā
ta inuectione castigat. Quis non merecdē
causam peregisse se crederet: si aut in de
fensione dei quicq; contra proximum dice
ret: aut certe septem diebus ac noctib⁹ ꝓxi
mi doloꝛe tacuisset: Et tamen amici bea
ti Job hec agentes ad culpam laborando
uenerunt: quia consolationis quidem
bonum quod agebant nouerant: sed cum
quanta agendum esset discretionis libra
nescibant. Unde necesse est vt nō solum
intuemur quod agimus: sed etiam cum
quanta discretione agamus. Primū quī
dem ne mala quoquo modo postmodum
uero ne bona incaute faciamus. Ad que
numirum bona solicite peragenda ꝓpheta nos admonet dicens. Maledictus ho
mo qui facit opus dei negligenter. Ad hoc
uero ista proficiant: vt ante terribilis iu
dicis subtile atq; in comprehensibile examē
non solum mala que cōmisimus: sed ipsa
etiam si qua i nobis sunt bene gesta timea
mus. Quia sepe iniusto iudicio culpa esse
deprehenditur: quod virtus ante iudicium
putatur. Et unde expectatur pia merces
operis: inde supplicium iuste sequitur vi
tiosis.

Capitulum. 3.

Ec iusta hystoriam breuiter
tractata percurrimus: nūc
ad allegoriarum mysteri
um verba vertamus. Sed
quia in exoꝛdio huius ope
ris dum de unitate capitis
t coꝛpoꝛis tractaremus: solicita mentione
ꝓmisimus quanta in eis sit compago
charitatis: quia t dominus multa adhuc
per coꝛpus quod nos sumus pātur: eiusq;
eius coꝛpus id est Ecclesia de suo capite
videlicet domino in celo gloriam. ita nūc
passiones exprimi eiusdē capitis debent: vt
ostēdatur q; multa etiam in suo coꝛpe su
stinet. Si n. caput nr̄m tormenta nr̄a nō tā

gerent: nequaq̃ p3 afflictis membris pe-
Ma. 8. secutoꝛ iste etiam de celo clamaret. Saul
Lucas christi ad saule quid me persequeris? Si cruciat⁹
paulum Colle nostri eius pene non essent: conuersus affli
Epo. 2. ctus dicit. Quia nos conuersi cataui: t
confodere fecit in crucibus. Nempe hunc
in terra persecutionū tormenta constrin-
gerant: sed penarū suaꝝ ponderibus prestius:
ecce iam per gloriam capitis in celo resi-
bat. Quia ergo in omnibus vnitā caput t
corpus nouimus: sic a persecutione capitis
incipimus: vt subsequenter tamen ad cor-
poris flagella veniamus. Sed hoc quod
quadam die sathan coram domino astitis-
se dicitur. quod vnde venerit pcunctatur:
quod beatus Job magnis conditoris pre-
conijs prefertur: quia iam sepe discussim⁹
replicare dectamus. Si enim diu mens re
bus discussis inuolutur: peruenire ad in-
discussa prepedit. Ybi ergo allegorie fide
initium ponimus: vbi post verba sepe repe
tita aduenerit nouī aliquid scimus. Itaq̃
ait. ((Cōmouisti me aduersus eum: vt affli
gerem eum frustra.)) Si beatus Job redem
ptoris nostri in passione posita specie tenet:
quomodo a domino ad sathan dicit: Cō-
mouisti me aduersus eū. ZDediatoꝛ quip-
pe dei t hominū: homo Jesus Xps: vt cul-
pas nostre trāsgressionis extingueret: ve-
nit mortalitatis nostre flagella tolerare.
Sed quia vnius cum patre eiusdemq̃ na
ture est: quomodo p sathan motum se ad-
uersus eum patre allerit: cum conket q̃ pa
tris filijq̃ concoꝛdiā nulla potestatis ineq̃
litas: nulla voluntatis diuersitas interrum
pat? Sed tamen idem qui patri est equa-
lis per diuinitatem: venit propter nos ad
flagella per carnem. Que numquam flagel-
la non suscipere: nisi formam damnati ho
minis redimendo sumpsisset. Et nisi ꝓmus
homo delinqueret: secundus ad passionuꝫ
probꝛa minime veniret. ((Cum ergo primus
homo per sathan a domino motus est: tūc
est dominus in homine: secundo cōmotus.
Sathan itaq̃ ad huius afflictionem dūm
hominem a iustitie culmine in obedientie
culpa prostrauit. Nisi enim Adam primus
homo voluntariuꝫ vitium in animę mortem
traxisset: Adam secundus sine vitio in car
nis mortem voluntariam non venisset. Be
ne ergo ei etiam de redemptoꝛe nostro dici
tur. Cōmouisti me aduersus eum: vt affli
gerem illum frustra. Ac si apertius dicatur.
Dum iste non sua: sed illius causa moritur
tunc me in huius afflictione cōmouisti: cū
illum a me callida persuasione traxisti. De
quo t bene additur frustra. Frustra quip-
pe afflictus est: qꝝ t culpe vitioꝝ prestius é:
t culpe contagio inquinatus non est. Frus-
tra afflictus est: qui in carne natus ꝓpria
admissa non habuit: t tamen penam car-
nalium sine culpa suscepit. Hinc est enim
quod per prophetam loquitur dicēs. Que
non rapui: tunc exoluebam. Illius nāq̃ ad
paradisum conditus diuine potentie simi-
litudinem superbe rapere voluit: sed tamē
culpas huius superbie sine culpa mediatoꝛ
exoluit. Hinc est qꝫ patri quidam sapiens
dicit. Cum sis iustus: iuste omnia disponis:
eum quoq̃ qui non debet puniri condēnas.
Sed pensandū est quomodo iustus sit et
omnia iuste disponat: si eum qui non debꝫ
puniri condemnat. ZDediatoꝛ etenim no-
ster puniri ꝓ semetipso non debuit: quia
nullum culpe contagium perpetrauit. Si
si ipse indebitam mortem non susciperet:
nunq̃ nos a morte liberaret. Puter ergo
cum iustus sit: iustum puniens omnia iuste
disponit: quia per hoc cuncta iustificat: q
cum qui sine peccato est ꝓ peccatoꝛibus
dānat: vt eo electa omnia ad culmen iusti-
cie surgerent: quo is qui ē super omnia dā
na iniusticie nostre sustineret. Qui ergo illic
dānatus cū non debeat dicitur: hoc hic af-
flictus frustra memoꝛatur. Qui tamē iusta
semetipm frustra afflictus est: iusta vero
nostra acta non frustra. Rubigo qppe pec
cati purgari non potuit: nisi igne tormen-
ti. Venit itaq̃ sine vicio: q se subiceret spō
te tormēto: vt debita nostre iniquitati sup
plicia eo reos suos iuste amitterēt quo hūc
a semetipso liberū iuuste tenuissent. Frus
tra ergo t non frustra afflictus est q: in se
quidem admissa non habuit: sed ꝓprio
cuoꝛe reatus nostri maculam tersit.

Capitulum. vj.

Espondens sathan ait. Pelle
ꝓ pelle: t cuncta q̃ habet homo

dabit ꝓ anima sua. Alioquin mitte ma
num tuam t tange os eius t carnes: t tūc
videbis q̃ in faciem benedicat tibi)) ZDa
ligenus spiritus cum redemptoꝛem nostruꝫ
miraculis choruscare cōspicit: clamat. Si
mus qui sis sanctus dei. Qui hec dicit co-
gnoscendo dei filium pertimescit sed tamē
Luc. 4. vim superne pietatis ignoꝛans nōnunquā
dum passibilem considerat: hominem pu
tat. Multos autem sub sanctitatis spe
cie in pastorali posituꝫ loco didicerat qui
alicui valde a visceribus charitatis: p mi
nimo aliena dāna pensabant. Hunc ergo
quasi ex aliqꝫ colligens qꝫ subtractis mul
tis superare non vidit: vicq̃ ad eius carnes
per tactum passionis erarsit. Velut si dice
ret. ((Pellem ꝓ pelle: t cuncta que habꝫ
homo dabit ꝓ anima sua. Alioquin mitte
manum tuam t tange os eius t carnē:
t tunc videbis q̃ in faciē benedicat tibi.))
Ac si aperte dicat. ZDouerit ex his que ex-
tra se sunt negligit: t tunc veraciter qꝫ sit
agnoscetur: si in seipso quod doleat experi
tur. Dec per se sathan cum sibi appetit:
non verbis sed desideriis dicit. Dec p mē
bꝛa sua t verbis t desideriis intulit. Ipse
quippe loquitur: cum iuxta ꝓphete vocem
Jere. 21 eius sequaces dicunt. ZDittamus lignum
in panem eius: t eradamus eum de terra
viuentiū. Lignum quippe in panem mitte
re est: configendo eius coꝛpoꝛi spinis cru
cis adhibere. t vitā illius de terra viuentiū
eradere se posse existimant: quem viuꝫ moꝛ
talem conspicimus futuri moꝛte suspicātur.
((Dicit autē dns ad sathan. Ecce i manu
tua est: verūtamen aiam illius serua.)) Lō
ditoꝛem omniū sathane manui traditum
quis vel despiciens credat: sed tamē edo
Hebrue ceius veritate quis nesciat. q̃ ciuscē sathā
sathanis ne membꝛa sunt omnes qui ei peruerse vi
uendo iunguntur? ZDembꝛum qppe eius
pulatus extat: qui vsq̃ ad moꝛtis extrema
venientem in redemptione nostra dominū
non cognouit. Corpus eius principes sa-
cerdo um extenderunt: qui redemptoꝛē mū
di a mūdo repellēt vsq̃ ad crucē psequēdo
sonati sunt. Cū ergo se p nostra redēptōe
dns membꝛoꝝ sathane manibus tradidit
quid aliquid q̃ eiusdem sathane manū in
se sentire permisit: vt vnde ipse extrema oc
cubere inde nos eternas interiusq̃ libera-
ret? Si igitur sathane manus esse pote-
stas accipitur: eius manus iusta carnem
pertulit: cuius potestatem coꝛporis usq̃
ad sputa: colaphos: flagella: crucem: ian
ceamq̃ toleranit. Unde t Pilato eius vi
delicet coꝛporis membꝛo ad passionem ve
niens dicit. Non haberes in me potesta-
tem: nisi tibi data esset desuper. Sed tamē Jo. 19.
hanc potestatem quā contra se ei extrinse
cus dederat suis seruire iuxta intrinsecus
compellebat. Pilatus enim vel sathan qui
eiusdem Pilati caput extenerat: sub pote-
state illius super quem potestatem accepe
rat tenebatur: quia t superiꝛ disposuerat
hoc quod infernus accidens a persecutore
rollerabat vt cum ex mala mente infidelis
surgeret: vtilitati tamen electoꝛum omniū
ipsa quoq̃ crudelitas deseruiret. Pie igi
tur disponebat iustus quod semetipm pati
nequiter permittebat foris. Hinc est enim
quod de illo in cena dicitur. Sciens Jesus Joh. 13.
quia omnia dedit ei pater in manus: t q:
a deo exiuit t ad deum vadit surgit a cena:
t posuit vestimenta sua. Ecce in manꝰ per-
sequentium iuxta: sciebat q̃ in manu sua D
ipsos etiam persecutoꝛes acceperat. Qui
enim omnia accepisse se nouerat: constat
quia t ipsos a quibus tenebatur tenebat:
vt ipse in se ad vsum pietatis intoꝛqueret
quicquid eoꝝ contra se malicia permis-
sa fecerat. Dicatur ergo ei. Ecce in manu
tua est: Quia ad feriendas carnem sciens
licentiam accepit: sed potestati illius nesci
ens deseruit. La. 13.

Aiam vero illius seruare precipitur: non qꝫ hanc
tentare ꝓhibeatur: sed q̃ hanc superare nō posse con
uincatur. Nec̃q̃ enim sicut
nos qui pari homines su-
mus irruente sepe tentatione concutimur:
ita redemptoris nostri anima tentationis
est necessitate turbata. Dostis nāq̃ noster Mat.
t si in excelsum montem cum quem pmis-
sus assumpsit: si daturum se regna mundi
perhibuit: si quasi in panem verrēdos lapi
des ostendit: mentem tamē mediatoris dei
t hominum tentatione quassare nō valuit.
Sic enim dignatus ē extrema cuncta susci
pere: vt tamen mens eius interius diuini-
tati sue inherens in concussa permaneret.

Qui ⁊ si quando turbantis spiritu in fre
mitte ducitur: ipse tamen diuinitus dispo
nitur: quantum ipse humanitus turbare
tur: immutabiliter omnibus positidens: et
semetipsum mirabilem in sanctis suis ut
semetipsum offendat. Quicunq; ergo ipsum
ipso manente disponit: quicquid pro ordi
nanda humanitate qui suscepérat: etiam
turbulenta sentit. Quia vero cum recte di
turbulenta sentit. Quia vero cum recte di
cimus nihil in rebus conditis anima nos
tra nisi carnis animam: ⁊ sicut animā nostrā
ita carnis animam: ⁊ sicut animā nostrā
eos diligere incipimus: quib⁹ amoris nostri
exprimere pñsentialiter potest per cuius
animam electorum vita figurari. Et cum sa
than ad feriendam redemptoris carnem
permittitur ab anima separatur: cuius cor
pus cum ad passionem accipit: electos ei⁹
a iure suę potestatis amittit: cuius illius ca
re per crucem mortua: bonorum mens contra
tentamenta roboratur. Dicatur ergo. ¶ Ec
ce in manu tua est. ¶ Verūtamen animam
illius serua. Ac si aperte audiat. Licentiaz
contra corpus eius accipe: ⁊ ab electis illi⁹
quos apud se ante secula prescitos possidet
tuas prauę dominationis perde.

Egressus igitur sathan a
facie dñi percussit Job vl
cere pessimo: a planta pedis
vsq; ad verticem. ¶ Hall⁹
in hac vita electorum venit
qui nō huius hostis aduer
sa sustinuit. Membra autem nostri redem
ptoris extiterunt etiam qui ab ipso mundi
exordio dum pie viuūt crudelia passi sunt.
An non huius membrū Abel se esse perhi
buit: qui eius mortem de quo scriptum est:
sicut agnus coram tondente se obmutescet
⁊ non aperiet os suū: non solum placēs in
sacrificio sed etiam moriens tacendo signa
uit: Ab ipso itaq; mundi exordio redēptō
ris nostri corpus expugnare sathan conā
tus est. A planta ergo pedis vsq; ad verti
cem vulnus intulit: qui prius ab hominib⁹
inchoans: vsq; ad ipsum caput ecclesie se
uiendo peruenit. Bene autez dicitur. ¶ Te
sta sanies radebat. ¶ Quid enim aliud in
manu domini testa est: nisi caro ex nostre
substantie into sumpta: Etenim testa igne
solidatur. Caro autem domini co ex passio
ne sua robustior extitit: quo per infirmitatē
moriendo: a morte sine infirmitate surrexit.

Unde recte etiam per prophetam dicitur. Psal.
Exaruit velut testa virtus mea. Sicut testa
enim cius virtus exaruit: qui suscepte car
nis infirmitatem passionis sue igne robora
uit. Quid vero per sanies: nisi peccati de
bet intelligi? Per carnes quippe ⁊ sangui
nem: solent carnis peccata designari. Un
de per psalmistam dicitur. Libera me de Psal.
sanguinibus. Sanies itaq; putredo sangui
nis est. Quid vero accipimus sanies: nisi
carnis peccata ex longa vetustate peiora:
Ulnus itaq; in sanies vertitur: cuz negle
cta culpa vsu veternis granatur. Medita
tor itaq; dei ⁊ hominum: homo Xps Je
sus corpus suum manibus persequentium
tradens: sanies testa rasit: quia peccatum
carne dolent. Venit enim sicut scriptum ē: Phil.
in similitudinem carnis peccati: vt de pec
cato dānaret peccatum. Dūq; hosti obii
cit innocentiam carnis suę: exterfit conta
gia carnis nostre: ⁊ ex qua nos captivos
inimicus tenuit per illam nos liberos erpia
uit. quia quā nos instrumentum fecimus
culpe: hec nobis per mediatorem versa est
in arma iustitie. Testa ergo sanies raditur
cum carne culpa superatur. Bene autem
subditur. ¶ Sedens in sterquilinio. ¶ Non
in foro in quo lex perstrepit: non in edificio
quod se culmine in alta sustollit: sed i ster
quilinio resedit: q; videlicet redemptor hu
mani generis ad carnem veniens: attestan
te Paulo infirma mundi elegit: vt cōfun
deret fortia. An nō quasi ruentibus edifi
cijs in sterquilinio resedit: q relictis iudeis
superbientibus: in ea quā dudū abiecerat
gentilitate requieuit? Extra habitaculum
reperitur in vulnere: qui in eo q̄ iudeam
aduersantem pertulit: passionis dolorem a
gente propria despectus sensit Joanne at
testante qui ait. In propria venit: ⁊ sui eū Joā.
non receperunt. Sed quomodo sedens in
sterquilinio conquieuit: hec eadem de se
metipsa veritas dicat. Ait enim. Gaudiuz Luce
erit in celo super vno peccatore penitentiā
agente q̄ supra nonagintanouē iustis qui
non indigent penitentia. Ecce dolēs in ster
quilinio sedet: qui post perpetratas culpas
libenter corda penitentiuz possidet. Anne
quasi quoddam sterquilinium sunt corda
penitentium: qui dum mala sua flēdo con
siderant: quasi ante se stercora: se se abiecē

do coacerauit? Percussus ergo Job mon
tem non petijt: sed in sterquilinio sedet: q;
ad passionem redemptor venerat: ulta su
perborum corda deseruit: ⁊ in afflictorum
humilitate requieuit. Quod tamen de se
passurus incarnatus indicauit cum per pro
phetam dixit. Ad quem respiciam: nisi su Isa. 56.
per humilem ⁊ quietum: ⁊ trementem ser
mones meos? Quis vero consideret q̄ is q̄
tot pia hominibus intulit: quot ab homini
bus peruersa toleratur? Quis consideret
quanta nunc vsq; tolerat: etiam ei de ce
lo super corda fidelium regnat. Ipse quip
pe quotidie patitur omne quod a reprobis
eius electi faciūtur. Et quāuis caput hu
ius corporis quod videlicet nos sum⁹: iam
sese super omnia liberum exeruerit: reprobo
rum tamen vulnera adhuc per suos quod
dodie sum retinet corpus sentit. Sed quid
ista de infidelibus dicamus: cuz in ipsa quo
q̄ ecclesia multos carnalium prauis mori
bus contra redemptoris vitam pugnare vi
deamus? Sunt nāq; nonnulli qui hanc q̄
gladijs non possunt: peruersis actibus in
sequuntur: q; dum sibi in ecclesia videt de
esse quod ambiunt hostes bonorum fiunta
⁊ non solum prauę semetipsos actioni inse
runt: sed etiam illorum rectitudinē infle
ctere ad peruersa molliuntur. Eterna quip
pe uiuere negligunt: ⁊ apertum temporalium
mentis pusillanimitate succūbunt: tan
toq; ab eternis altius corruunt: quanto bo
na temporalia esse quasi sola suspicantur.
Dis illorum simplicitas displicet: ⁊ eū oc
casionem perturbationis inueniunt: suam
eos arripere duplicitatem suadent. Unde
hoc quoq; congruit apte quod subditur.
¶ Uiuit autem illi vro. Adhuc permanes
in simplicitate tua: Benedic deo ⁊ moziere.
¶ Quinq; enim speciem male suadens mu
lier tenuit: nisi quotūlibet carnalium in ec
lesie sinu positorum qui quo verbis profes
se fidei intus sunt: eo bonos in correctis su
is moribus penis premunt. Nam minus
fortasse nocuisset si non eos sancta ecclesia
introrsus admittens vsq; ad fidei cubile re
ciperet: quos dum per professam fidem re
cipit: sibi procul dubio pene insanabiles
facit. Hinc est q̄ premente turba vna redē
ptorem nostrum mulier tetigit: unde ⁊ idez

redemptor noster protinus dixit. Quis me Luce. 8.
tetigit: Cui cum discipuli respondissent:
Turbe te premunt ⁊ affligunt: et tu dicis
quis me tetigit: illico adiunxit. Tetigit me
aliquis. Nam ⁊ ego noui virtutem de me
exisse. Ca. 15.

Ulterius dominum com
primunt: ⁊ vna tāge: quia
carnalis quisq; in ecclesia
cum premunt a quo longe
sunt ⁊ soli tangūt qui huic
veraciter humiles adiun
guntur. Turba igitur premit: quia multi
tudo carnalium quo intus admittitur: eo
grauius toleratur. Premit ⁊ non tangit:
quia ⁊ importuna est per presentiam: ⁊ ab
sens per vitam. Nonnunq̄ enim prauis
nos sermonibus: nonnunq̄ vero solis per
uersis moribus insequuntur. Suadet nāq;
aliquando que tenent: aliquando vero et
si non suadeant: prebere tamen iniquita
tis exempla non cessant. Qui igitur ad ma
la nos vel verbis vel exemplis illicūt: per
fecto persecutores nostri sunt: a quibus tē
tationum certamina sumimus: quę saltem
in corde vincamus. Sciendum vero est: q;
carnales in ecclesia aliquādo metu: aliquā
do vero audacia suadere peruersa conten
dunt. Nāq; ipsi vel pusillanimitate vel cla
tione deficiunt: hec illorum cordibus in
fundere quasi ex dilectione moliunt. Car
nalem videlicet mentem Petrus ante re
demptoris mortem resurrectionemq; retu
lebat. Carnis filius carnali mēte duci suo
Dauid adiunctus inhesserat: sed tamen
vnus formidine: alter clatione peccabat.
Ille quippe mortem magistri audiens di
xit. Absit a te domine non erit tibi hoc. Mat. 16.
Hoc vero iniurias dicis non feremus ait. 2. Reg. 18.
Nunquid pro his verbis nō occidetur De
mei: qui maledixit Xpo domino? Sed filii
mor dicitur. Redi post me sathana et die
cum germano audiit protinus. Quid mi
hi ⁊ vobis filij Saruie? cur efficimini mihi
hodie in sathan? Male itaq; suadentis an
geli apostate appellatione dicūt: q̄ verbis
blandis ad illicita quasi dilectos trahāt.
Valde ho derentes sunt q̄ huic culpe nō
formidine: sed clatione succubunt. Quorū
specialiter beati Job vro: figuraz tenuit:

que marito sua adhuc superba contristat dicens. ((Adhuc permanes i simplicitate tua? benedic deum: & morere.)) Simplicitatem in malum redarguit: & insolentia eum despectus pene conde[m]nat cui simpliciter applaudit. Quid simpliciter capiat: nisi ea que dicat. Quid simpliciter mater ingerit filiis: Ecclesia eterna despicit: & mala plena vel motiones cuade.

Capitulū. 16.

Ed dicen[t] q̄s cum pena tus a carnalibus tolerāt ḡ se formā recti[tu]dinis ostendant discam[us] ce dos vulneratu[m] & incolumes sedentis & erecti qui dic[un]t ((Locuta es quasi una ex stultis mulieribus. Si bona accepimus de manu domini mala quare nō sustineamus)) Sancti viri tribulationū bello deprehensi cū vno eodēq; spe alios feriūt: alios suadentes feriūt: alios opponit scutum patientie ubi sancta introquant doctrine atq; ad vtrūq; pugnādi modum mira virtutis arte se erigunt quatenus & peruersa intus sapiēter doceāt: & fortis fortiter aduersa p̄māt: hos docendo corrigāt: illos tolerādo p̄mant. Insurgentes nāq; hostes patiēdo despiciūt infirmatos vo cibus compatiendo ad salutem reducūt. Illis resistāt ne & alios subtrahāt stultis medētur: ne vitam recte studis fundere p̄dant. Eidem castrop̄ di milit̄ pena vtrāq; planat. Vnt enim. Fortis pugnantibus timores. Enumerat bella que ex trifidis tolerat dicēdo. Periculis fluminū piculis latronū: periculis ex genere: periculis ex gentib⁹: periculis in ciuitate: piculis in solitudine: piculis in mari: piculis in falsis fratribus. In hoc aūt bello que contra aduersantū spicula ingeranter: adiūgit. In labore & erūna: in vigilijs multis: in fame & sitī: in ieiunijs multis: in frigore & nuditate. Sz inter tot certamina deprehensus dicat: ḡto vigilijq; manumine cuncta castra circumdat. Nam protinus adiūgit. Preter illa que extrinsecus sunt instātia mea quotidiana: solicitudo omniū ecclesiarum. Et ecce in se bella fortiter suscepit: & tuendis se primis mirifice[m] inter impēdit. Narrat mala que patitur: subiūgit bona que impetrat.

Pensemus ergo cui[us] laborio fit: vno eodēq; spe fortio aduersa tolerare: ictus infirma protegere: quia verberibus scinditur: cathena ligatur. Intus metum tolerat q̄ passionem suam nō sibi sed discipulis obesse formidat. Unde & caldez scripsit dicēdo. Ne mo moueatur in tribulationibus istis. Ipsi enim scitis q̄ in hoc positi sumus. Noverat q̄ppe eatus in patria passiōe metuebat: ne dum ipsi discipuli articulum pro fide subire agnoscerent fideles se ee p̄fiteri recusarent. O imensa viscera charitatis: Despicit quod ipe patitur: & curat ne q̄d prave persuasionis discipuli in corde patiantur. Ipse in se p̄sentit vulnera corpis: & in alijs vulnera medetur cordis. Habēt q̄ppe hoc iusti p̄prium: vt in dolore positi tribulationis sue curam nō deserāt vtilitatis alienę: & cum de se aduersa patētes dolent: alijs necessaria docētes p̄uident: & quasi peritis q̄dam magni medici egrotant. Ipsi tolerant scalpturas vulneris: & alijs p̄erūt medicamēta sanitatis. Elaide aūt minozis latoris ē: aut vocere cū nihil tolerus: aut tolerare cū nihil voces. Unde sancti viri ad vtrāq; se solerter extendunt: & cum tribulationib⁹ fortasse feriātur: sic exteriora bella suscipiūt: vt soliciti cogitēt ne proximoz interiora lacerētur. Sic sancti viri fortiter in acie assistūt: & illinc iaculis aduersantia pectora feriunt: hinc scuto postpositos debiles tuentur: atq; vtrobiq; velocitate circūspectiōq; inuigilāt: quatenus & ante se audaces p̄fodiant: & post se trepidos a vulnere defendant. Quia igitur sancti viri sic sciunt fortis aduersa tolerare: vt intus etiam nouerint peruersa corrigere: Dicatur recte. Loquta es quasi vna ex stultis mulieribus. Quia enim electis dicit, viriliter agite: & confortetur cor vestrum: mētes carnalium que sunt ex intentione deseruunt: nō imerito mulieres vocantur. ((Si bona accepimus de manu domini: mala quare nō sustineamus?)) Ac si dicat. Si ad bona eterna tēdim⁹: numirum si temporalia mala sufferamus. Nec autem bona solicite Paulus inspexerat: quando illata equanimiter mala tolerabat dicēdo. Nō sunt cō digne passiones huius temporis: ad superuenturā gloriā que reuelabitur in nobis.

((In hijs omnibus nō peccauit Job labijs suis.)) Sancti viri cum persecutionē fortis intrinsecq; patiūtur: nō sola in dei iniurijs minime credāt sed ne contra ipos aduersarios contumeliosa verba iaculantur. Os vtut bonoz recte Petrus admonet dicēdo. Nemo vestrum patiatur: quasi homicida aut fur: aut maledicus. Maledicus enim patitur: q̄ passionis sue tempore in sui sectatoris iniuria persecutoris effrenatur. Sed q̄ redemptoris corpus sancta ecclesia ita pondus dolorum portat: vt hāc tacita modū per verba nō trāseat. Recte de hoc dicēte dō ((In omnib⁹ his nō peccauit Job labijs suis: neq; stultum quid cōtra deum locutus est.))

Capitulum. 17.

Audientes tres amici Job oē malum quod ac cidisset ei: venerunt singuli de loco suo: Eliphas themanites: & Baldach suites et Sophar naamathites.))

In prefatione huius operis diximus q̄ amici beati Job & si bona ad eum intentione ueniūt: hereticoz tamen ieiunio specie pretendunt: q̄ ad culpam inducere loquēdo vitabūtur. Unde & illis ab eodē beato Job dr. ((Disputare cum deo cupio: pro vos osteudens fabricatores mēdacij & pueros cultores dogmatum.)) Sancta itaq; ecclesia oi hoc in tempore peregrinatōis sue in afflictione p̄stituta: dum vulnera sustinet: dum mēbroz suorum lapsus dolet: insuper alios sub xpi nomie tolerat hostes xpi. Ad augmētum nāq; doloris eius etiam hereticis in contentiōe p̄ueniunt cāq; quasi quibusdam iaculis irrationabilibus verbis transfigunt. Bene aūt dr. ((Conuenerunt vi loco suo.)) Hereticoz̄ q̄ppe locus ipsa superbia est: q̄ nisi prius in corde intumescerēt ad prave assertionis certamina nō conuenirent. Jta nāq; maloz̄ locus ē superbia: sicut ē contra humilitas locus bonoz̄um. De quo loco per Salomonem dicitur. Si spūs potestatem habētis ascenderit super te: locum tuū ne dimiseris. Ac si aperte dicat. Si tētatoris spūm contra te i aliquo p̄valere consideras: humilitatem prie nō derelinquas: Qui q; locum nostre humilitatem prie dicerit: verbis sequentibus ostēdit dicēs. Quia curatio cessare facit peccata maxima. Quid. n. f aliud humanas lamēti: nisi medicinas peccatis detrahere? Heretici igitur de loco suo veniūt: q; per sanctam ecclesiam ex superbia mouent quoq; peruersa quoq; actio ex ipa suoz̄ nolunt interpretatione colligitur. Dicuntur enim Eliphaz Baldach: Sophar. Sicut & supra dictum⁹: Eliphas interpretatus est dei contemptus. Hic enim deū contēnere nequa q̄ de eo peruersa sentiret. Baldach autem interpretatur vetustas sola. Duz. n. vinci refugiūt: & peruerso studio ee victores q̄runt noue vite p̄uersationē neglig̃t: & ex sola vetustate est quod intendūt. Sophar vero speculam dissipans interpretatur. Di etenim q̄ in sancta ecclesia fieri sunt: redēptoris sui mysteria fide vera humiliter contēplāntur. Sz dum heretici cum falsis allegationib⁹ veniūt: speculam dissipant: q; cozā mētes quas ad se trahūt: ab intentione recte cō templationis inclinant. Ca. 18.

Bene aūt loca de qb⁹ veniunt: congrua hereticoz̄ actib⁹ describūtur. Dicitur enī Themanites: Suites: Naamathites. Thema nāq; interpretatur auster: sui loquens: naama deco. Austrum aūt ventum callidū ee qs nescit? Hereticī igitur q̄ ardentius appetunt sape quasi ptisq; necesse ē studēt calere. Dehidia q̄ppe corpis & frigoris & rursum ingēdo imoderate curiositatis: imoderato concordat calore. Quia ergo amplius calorem q̄s dñt sapie petere appetūt ab austro venire referūtur. Ab hoc calore imoderate sapie: mētes fidelium Paulus tempare curauerat cum dicebat. Nō plus sapere: q̄s oportet sapere: sz sape ad sobrietatem. Hinc est q̄ Dauid valles salinarum perenitū: q; vz redēptor noster sue districtōnis examine in his q̄ de illo prana sentiūt stultitiam imoderati saporis extinguit. Sic aūt dr loquens. Calorem q̄ppe nō vt bene vigeat: sed vt elate loquātur hēre desiderant. Thema igitur & sunt. i. a calore et loquacitate venire referuntur: q; p hoc, q̄ scripturarū se studiosos exhibent. soli⁹ verbis loquacitatis: nō aūt visceri⁹ charitatis calent. Haama so interpretatur deco

q̃ enim docti nõ el' ſi videri appetunt: er
eruditõis ẽbia ſpm bene vtentes fuerãt
Et per eloquem loquacitatis vitiũ magnẽ
oſtendãt prouiã: vt eo per decorem ligue
pruersã facile perſuadeant quo ſedulẽ
vite ſimulãs calidarie excolunt. Sed neq;
ipa iocorum nomina inordinata ſunt ra-
rãde diſtincta. Primo n. Thomã poſtmo-
dũ Baltrãe deinde Haama ponit: qa
prius illos inordinatus calor accẽdit i eoꝝ
de deinde uerꝝ loquacitatis erigit: t cũe
domũ decoros habus hypocriſis oſtendit.
Londiderant enim ve pariter venientes uiſi
tarẽt cum t ꝓſolarẽtur. Condiẽt ſibi here
tici quãdo prauã quãdam contra eccliã
peruerſitẽ ſentãt: t in omniꝫ a ſitate diſ-
crepãt: ſibi in faſtitate peordant. Oẽs ãt
crepãt: t ſibi in faſtitate peordant. Oẽo ãt
g nos de carnitate eruditi: qd aliud facẽ
unt: niſi in peregrinatõis noſtre nos affli-
ctione ꝓſolant: Dereticiãt g ſanctam
eccliam ſua uocere deſiderant: ad eã qua
ſi ꝓſolantes appropinquãt. Nec mirũ q
q̃ aduerſantium formam exprimũt noſcã-
tur amici: eam ipſi quoq; traditoꝝ dñi. Ami
ce ad qd uenisti? Io uiues q̃ iuſtum igni
cruciãt: ab Abraam filius uocatur: q: t ſi
per nos mali coꝝrigi negligunt: dignum tã-
men eſt ve a nobis nõ ex ſua negtia: ſed ex
noſtra benignitate amici nominẽtur. ¶ Cũ
q̃ elauſiſſent pau oculos ſuos: nõ cognoꝝ
uerũt eum. ¶ Dereticiq; eã ſancte eccle-
ſie facta conſiderãt: oculos leuãt: q: ipſi vꝫ
in imo poſiti ſunt: t eam eius opera reſpi-
ciũt: in alto ſunt ꝛa que cernũt: ſed tamen
hãc in dolore poſitã: nõ cognoſcũt. Ipa
q̃ppe appetit hic mala recipere: vt poſſit ad
eternã remuneratõis premiũ purgata per
uenire. Plerũq; pſpera mentit: t in diſcipli
nã eruditõis ẽhiareſcit. Dereticiãt igit q: p
magno preſentia appetunt: eam in vulne-
ribus poſitam non cognoſcunt. Doc nãq;
quod in illa cernũt: in ſuorum coꝝdium co
gitatione nõ relegunt. Cuꝝ ergo hec aduer
ſitatibus pfecti ꝓſtupori inherent: q:
per experimentum ignorant: que vident.

La.19.

Lilicq; veſtibus ſparſunt
pulueren ſuper caput ſuũ
in celum. ¶ Sicut veſtimẽ
ta eccleſie cunctos fideles
accipiunt: unde t per ꝓ-
pheram dicit: omnibus his veſtieris velut
ornamentis hereticorum veſtes ſũt oẽs
q̃ eis concorditer inherentes: illorum erro-
ribus imolũtur. Habẽt vero hereticiãt hoc
ꝓpriũ: q̃ in eo gradu in quo de eccleſia ere
unt diu ſtare nõ poſſunt: ſed ad deteriora
quocidie ruunt: t ſentiendo peiora in mul-
tis ſe partib⁹ ſcindũt: atq; a ſemetipſis pe
rũq; longius confuſionis ſue altercatione
diuidũtur. Quia ergo hos quos ſue perfi
die adiũgunt: adhuc in multa diuiſione di
lanant. Dicatur recte q̃ amica q̃ venunt
veſtes rũpant. Raptis autem veſtib⁹ cor-
pus oſtenditur: q: ſepe ſciſſis ſequacib⁹ ma
licie eorum cogitationis aptur: vt diſcor-
dia dolos patefaciat: quos grauis pr⁹ cõ
cordie culpa clandebat. Pulueren ẽo in
celo ſuper capita ſpgunt. Quid vero per
pulueren: niſi terrena negligentia? Quid
per caput niſi hoc quod principale noſtrum
eſt: mens videl; deſignatur? Quid per ce
lum niſi precepti ſuperne locutionis ex-
primitur? Pulueren ergo ſuper caput in
celum ſpgere eſt: ſeculari intellectu mentẽ
corrumpere: t de ẽbis celeſtib⁹ terrena ſen
tire. Diuina autem verba plus diſcruciãt:
plerũq; cõfundũt capiunt. Super capita igit pu
uerem ſpargunt q: in preceptis dei p ter-
renam intelligentiam vitia ſuarum men-
tium vires extũtur. ¶ Sederunt cũq; eo
in terra ſeptem diebus t ſeptẽ noctibus. ¶
In die que videmus agnoſcimus: i nocte
autem aut cecitate nil cernimus: aut dubi
tate caligamus. Per diem itaq; intelli
gentia: per noctem ignorantia deſignatur.
Septenario vero numero ſumma vniuer-
ſitatis exprimitur. Unde t non amplius cũ
ſeptem diebus omne hoc tempus tranſito
riam conſumatur. Quid eſt ergo q̃ ami
ci Job conſedere: t ſeptem diebus t ſeptẽ
noctibus referũtur: niſi q̃ heretici vel i his
in q̃bus verum lumen intelligunt: vel i his
in q̃bus ignorantie tenebras patiũtur: qua
ſi infirmanti ſancte eccleſie ſe condeſcẽde
re ſimulant: eiq; ſub blandimentorum ſpe
cie dolos deceptionis parant: Et q̃uis vi
in his que intelligunt: vel in his que intel
ligere non poſſunt elationis typo turgidi
ſe magnos apud ſemetipſos eſtimant: t nõ
nũquam tamen ſe eccleſie ſancte ſpeciem
nis inclinant t dum verba molliunt virũ

infundunt. In terra ergo conſedere ẽ ali-
quid de imãgine humiliatis oſtendere: ve
rum humilia exhibent: perſuadeant ſuper
ba que docent.

Capitulum. 20.

Dorẽſt vero per terrã ipa
carnis mediatoris incarna
tio deſignari. Unde t ad
Iſrael dicitur. Altare de
terra facietis mihi. Alta-
re enim de terra domino
facere eſt: incarnationem mediatoris ſpe-
rare. Tunc quippe a deo manus noſtruꝫ
ſcipitur: quando in hoc altari noſtra hu-
miliras. i. ſuper dominice incarnationis fi
dem: poſuerit q̃quid operatur. In alta-
ri ergo de terra oblatum munus ponim⁹:
ſi actus noſtros dilige incarnationis fide
ſolidamus. Sed ſunt nõnulli heretici q̃ fa-
ciam mediatoris incarnatõem nõ negãt
ſed aut ꝑ ſanitate aliter q̃ eſt eſtimãt: aut
in ipſa a nobis incarnatõis qualitate diſ
cordant. Qui ergo veram nobiſcum incar
nationem redemptoris perhibent: quaſi
cum Job in terra pariter ſedent. Septem
ꝓ diebus t ſeptem noctibus in terra cõ-
ſedere deſcribũtur: q: vel in hoc q̃ aliquid
de plenitudine veritatis intelligunt: vel in
hoc q̃ ſue ſtulticie tenebris erhortantur: i-
carnationis myſterium negare nõ poſſunt
Cum beato Job in terra ſedere ẽt: veram
redemptoris carnem cum ſancta eccleſia
credere. Aliquando vero heretici ꝓtra nos
etiã ſupplicijs ſeuiunt. aliquando nos ſo
lis verbis inſequuntur: aliquando geros
taceſſunt: aliquãdo ſi nos tacentes videãt
geſcunt: t multis amici ſunt loquentib⁹ ad
uerſantur. Unde quia beatus Job necdũ
ad iſtos aliqd differens direrat recte ſub
iungitur. ¶ Et nemo loquebatur ei ẽbũ: ¶
Tacentes enim aduerſarios habem⁹ ſi ve-
re fidei filios predicando generare negli-
gimus. Si autem recta loqui incipim⁹ gra
ues mor contumelias ex eorum reſponſio
ne ſentimus: protinus in aduerſitate ꝓ-
ſiliunt: t contra nos in vocem doloris eoꝝ
punt: quia videlicet metuunt: ne eoꝝda q̃
in infimis pondus ſtulticie aggrauat: ad
altum vot recta loquentis trahat. Quia
ergo vt dixinus: multos aduerſarij diligũt
loquentes odiunt: recte apud tacẽtẽ Job

vꝺ: ¶ Nemo loquebatur ei verbuꝫ. ¶ Ds
nunq; tamen cum per torporem inertie fi-
delium eoꝝda conſiderant: erroꝝ ſemina
ſpargere loquẽdo nõ ceſſant: Cum ẽo mẽ-
tes bonoꝝ vident alta ſapere: t ad pa-
triam redutum quere: de erũna hui⁹ exi-
lij ſtramo dolore. circũſpectione ſolue: ta li-
guam frenãt: q: vidẽt q̃ cõtra eoꝝda dolẽ
tium incaſſum loquentes eius obmutẽ-
cant. Unde t recte cum dicitur: nemo lo
quebatur ei verbum: mor cuiꝰ ſilentij ſub
infertur cum dicit. ¶ Videbãt enim dolo
rem eẽ vehemẽtem. ¶ Cum enim amoꝛis
dei dolor: vehemens eoꝝda noſtra tranſfi-
gut: paſſim prava loqui aduerſarius metu
it: q: videt q̃ intẽtum mẽtem ſacerdos nõ
ſolum ad peruerſitatem trahere nõ valet
ſed per eternã fortitũ ſapiẽtiaꝫ t quos te-
nuerat perdet.

Capitulum. 21.

Ed forſitan aliquos mo-
uet nos hec ita dixiſſe: q̃
que b̃ ſi ab amicis geſta
ſunt: male ab hereticis ge
renda ſignificẽt. Sed ſic
pleriq; res quelibꝫ p hy
ſtoriam virtus ẽt: p ſignifi
cationem culpa: ſicut aliquãdo res geſta: ſi
facto cũ damnatõis eſt. in ſcripto. ntẽ p-
phetie virtus. Quod verum citius eſtẽdi
mus ſi unum ſacre ſcripture teſtimonium
ad utraq; probanda proferamus. Quis
nãq; dubitet: non ſolum fidelium: ſꝫ ipſo
rum quoq; infidelium nõ omnimodo dete
ſtetur quod Dauid in ſolario deambulãs
Berſabee Urie concupiſcit uxorem: Quꝫ
tamen a ꝓpheta reuertentem: ne ad domũ
admoneꝛ: pedes lauare. Qui protinus re
ſpondit dicens. Archa dominꝰ ſub pelli-
bus eſt: t ego in domo mea requeſcam?
Quem Dauid ad menſam ꝓpriam ſa
ſcepit: eiq; epiſtolas per quas mox dete-
ret tradit. Cuius autem Dauid in ſola-
rio deambulans uxorem tenet: niſi eius ꝺ
quo ſcriptum eſt: In ſole poſuit tabernã-
culum ſuum. Et quid eſt Berſabee ad ſe
perducere: niſi legem litere carnali popu-
lo coniungeram Spiritualiter ſibi intellecta
ſociare? Berſabee enim puteus ſepti-

2. Reg. 11

Ps. 4

q̄ enim boni nō ei ſi videri appetunt: et
eruditōis ſtudio ſpēm bone vite tuā fumde
& per eiusdem loqui tenacia vere imagiē
oſtendit pōnis: ne eo per bonoꝝ figure
peruerſā facie perſuadeāt eoq̄ ſolicitē
vite ſuāe cōſulere ſecurient. Sed nōn
ipſa ioculāta nomina mōſtrata ſunt nūc
rāde ſcripta. Petro. n. Dñs Apōlo
dus Gaie de deſide Hoīa ponūt: qa
pena illos mōdmatus celo accelit i eoꝝ
de deſide mētē loquacitas erupit: t tunc
demū ocultos noſtros hypocriſis oſtendit.
Laudāremus enim vt putāt verſutos vul
tuū cētū t obſeruāt. Cōſulit ſibi pere
grin⁹ quādo pōtus quēdam comitē eccleſiā
peruādit ſequit: t ne omnib⁹ a ſtatre def
expāt ſibi in ſaſtinare pendant. Q̄o ād
q̄nos de cōmutate cruditi: qd aliud face
re nouit in peregrinatōe hodie nos affa
tione ꝓfitent: Hereſes alit q ſanctam
eccleſiam ſua docere deſiderant: ad eā qua
ſi pdicatōr appropinquāt. Nec mirū q
q̄ adūſarium hominē expoſuit nolan
tur amicum ipſi quoq̄ traditori dī. Ami
ce ad qd venisti? Ie⁹ autē q̄ interni ignē
cruciatur ad Iudā filius vocatur: q̄ ſi
per nos multi cōuiua negligant: dignum ta
men eſt vt a nobis nō ex ſua negligētia: ſed ex
noſtra benignitate amici nōmentur. ¶ Cū
q̄ elevaſſet pōt oculos ſuos: vid cognos
uerit eum. ¶ Hereſi q̄q̄ eſt ſancte eccle
ſie facta conſideratio oculos leuāt: q̄ ipſi vi
ri eius poſita ſunt: t eam cuius opera reſpi
ciūt. Sine ſint ſūa que cernūt: ſed tamen
hanc in dolore poſitā vid cognoſcāt. Ipſa
ſuppe appetit hec multa recipere vt poſſit ad
cernē remuneradā pōnā pergere per
uenire. Pierdq̄ ſpēra mentit: t in deſcipli
na eruditōis ſtuerſat. Hereſis igit q̄ p
magno pfitēri appetunt: eam in vaine
ribus poſitam non cognoſcunt. Hoc nāq̄
quod in illa cruditis ſacrum eccleſia
ſtrationē nō recognit. Cuꝝ ergo hec dicuer
ſtrandas plicapſ ſue ſtupori inherentq̄
per experimentum ignorant que videant.

Ca. ij.

Cūſq̄ voluntas ſperſerint
pulueren ſuper caput ſuū
in celum. ¶ Quat verſutē
tia eccleſie electos fidēles
decipiat: vndē t per pō

Iſa. 42 a

pheram dicit: omnibus his veſtigiis velut
eni amentata hereticoꝝ verba ſūt etſi
q̄ eis cōmoueant inherentes illoꝝ erro
ribus inuoluūtur. Habēt vero hereticī hoc
ꝑpriū: q̄ in eo gradu in quo de eccleſia cre
dūt ſua ſtare nō poſſunt: ſed ad deteriora
quotidie ruunt: t ſemendo perdita in mul
tis ſe patīb⁹ ſcindūt: q̄ a ſcripturis pie
rūq̄ longius confuſionis ſue altercatione
pandūtur. Quia ergo hoc quos ſue perfi
die ſubdāgant: adhuc in multa diuiſione di
lāuāt. Dicatur recte q̄ anima q̄ vertunt
verba rūpant. Raptis autem verbīb⁹ cor
pus offenditur: q̄ ſepe ſcilla ſequād⁹ ima
ginē eorum cogitationis apiūt: vi diſcor
dia dolos patefaciat: quoꝝ grauis pē eccle
ſie culpa clamāt. Pulueren eo in
celo ſuper capita ſpargunt. Quid vero per
pulueren: niſi terrena negligentia? Quid
per caput niſi hoc quod ꝓcipale noſtrum
eſt: mens videl⁹ deſignatur? Quid per ce
lum niſi preceptum ſuperne locutionis ex
primitur? Pulueren ergo ſuper caput in
celum ſpārſe eſt: ſeculari intellectu mentē
eoꝝ ſumpere: t de dīs celebrīb⁹ terrena ſen
tire. Diuina autem verba plus deſpiciūt:
pierdq̄ capiunt. Super capita igit pul
uerem ſpargunt q̄: in preceptis dei p ter
renam intelligentiam vitā ſuarum mēn
tium vitra cuitur. ¶ Sederuntq̄ cū eo
in terra ſeptem diebus t ſeptē noctibus. ¶
In re que videmus agnoſcimus: t nocte
dubium aut ecclare nil cōmittimus: aut dubi
tate caligamus. Per diem itaq̄ intelli
gentia: per noctem ignorantia deſignatur.
Septenario vero numero ſumma vniuer
ſitatis expōnitur. Vnde t non ampli⁹ di
ſcretio dicitur omne hoc tempus tranſire
quam conſummatur. ¶ Quid eſt ergo q̄ ami
ci Job conſedere: t ſeptem diebus t ſeptē
noctibus referūtur: niſi q̄ heretici vel i bo
nis quibus verum lumen intelligunt: vel i bo
nis ignorantie tenebras patūtur: q̄a
ſi infirmanti ſancte eccleſie ſe conſolāde
re ſimulāt: q̄ ſub blandimentoꝝ ſpē
cie dolos deceptiōis parāt: Et quia vi
ta bos que intelligunt: vel in bis que intel
ligere non poſſunt elationis tyro turgidi
ſe magnos apud ſemetipſos eſtimant: t nō
nihilq̄ tamen ſe eccleſie ſancte ſpecere
nus ſtelunq̄ t dum verba molliunt verū

infundunt. In terra ergo conſedere & ali
quid de imāgine humiliatis oſtendere: ve
dum humilia exhibent: perſuadeant ſuper
ba que docent.

Capitulum. 10.

Dixit vero per terrā ipſa
erūq̄ mediatoris incarna
tio deſignari. Vnde t ad
Iſrael dicitur. Altare de
terra facietis mihi. Altā
re enim de terra dñō
facere eſt: incarnationem mediatoris ſpe
rare. Tunc quippe a deo manus noſtruꝝ
ſuscipitur: quando in hoc altari noſtra hu
militas. i. ſuper dominice incarnationis fi
dem: poſuerit quicquid operatur. In alta
ri ergo de terra oblatarum manus ponūt:
ſi actus noſtros ſuper incarnationis fide
ſolidamus. Sed ſunt nōnulli heretici q̄ fa
ctam mediatoris incarnatiōem nō abnegāt
ſed aut ſe ſimulare aliter ſ. eſt etiam dicunt
in ipſa a nobis incarnatōis qualitate dif
ſentiūt. Qui ergo veram nobiſcum incar
nationem redemptoris perhibent: quaſi
cum Job in terra pariter ſedent. Septem
ſe diebus t ſeptem noctibus in terra eo
ſedere deſcribūtur: q̄ vel in hoc q̄ aliquid
de plenitudine veritatis intelligunt: vel in
hoc q̄ ſue ſalutis tenebras exhorrescunt: i
carnationis myſterium negare nō poſſunt
Cum beato Job in terra ſedere: i. veram
redemptoris carnem cum ſancta eccleſia
credere. Nīſi quando vero heretici pro nob
etiā ſupplicia ſentiunt. aliquando nos ſo
lis verbis inſequuntur: aliquando grauo
ra ſuſtinent: aliquādo ſi nos tacentes vidēt
gelant: t multis amici ſunt loquentib⁹ ad
uerſantur. Vnde quia beatus Job neutrā
odii ſine aliqd differens tuerat recte ſub
iungitur. ¶ Et nemo loquebatur ei verbū. ¶
Tacentes enim aduerſarios habem⁹ ſi ve
re fidei filios predicando generare negli
gimus. Si autem recta loqui incipim⁹ pra
uis mox contumelias ex eorum reſponſio
ne ſentimus: poſtmodo in aduerſitate peſ
ſimus: t contra nos in vocem doloris ex
plent: q̄ua valeāt metuunt: ne cuncta q̄
in infimis pendunt ſalutis aggrauāt: ad
alium vox recta loquentis trahat. Quia
ergo vt diximus multos aduerſarij ſolite
loquentes odiunt: recte apud tacētē Job

dolor verborum

dñm: ¶ Nemo loquebatur ei verbum. ¶ Ni
mirū tamen cum per torporem mentis fi
delium eorum conſiderant: errores ſuos
ſpargere loquendo nō ceſſant: Cum bo mē
tes bonoꝝ vident alta ſapere: t ad pa
triam reditum querere: de cruna huius cur
tis ſtremo velocis circūſpectione ſolicita ti
gnam fremūt: q̄: videt q̄ cūcta cuncta vole
tium incaſſum loquacitas cuncta odmatef
cant. Vnde t recte cum dicitur: nemo lo
quebatur ei verbum: mox eius ſilentij ſub
inſertur cum dicit. ¶ Videbāt enim dolo
rem ei⁹ vehemētem. ¶ Cum enim amoris
dei dolor vehemens cuncta noſtra tranſi
gu: paſſim peccata loqui aduerſantur: mens
vero videt q̄ interiorem mētem laceſcit nō
ſolum ad peruerſitatem trahere nō valet
ſed per exercitā fortitā ſapientiā t quod ha
uerat perdet.

Capitulum. 11.

Sēd forte ſſe aliquos mo
uet nos hec ita dixiſſe: q̄
que dñi ad amicos geſta
ſunt: male ad hereticos re
cta ſignificet. Sed ſic
pierdq̄ res quibus p hy
pocriſim virtus exp̄imit
cationem culpa: ſicut aliquādo res peruer
ſe facte ad damnādos eſt in ſcripto. ſic p
phetie verbis. Quod verum citius effici
mus ſi vnum facere ſcripture teſtimonium
ad vtraq̄ probanda proferamus. Quis
nāq̄ audiens non ſolum fidelium: ſi ipſo
rum quoq̄ infidelium nō communiter dete
ſtetur quod Dauid in ſolatio ſcambuſa
Beſabee Vrie concupiſcet vxorem: Quē
tamen a prelio reuertentem: vt ad domū
admonet pedes lauare. Qui poctarum re
ſpondit dicens. Arcba domini ſub pelli
bus eſt: t ego in domo mea requieſcam?
Quem Dauid ad mendam propriam ſu
ſpicat: eiq̄ epiſtolam per quam mea debe
at tradit. Quis autem Dauid in ſola
no beambulante vtrum tentet: niſi cui
quo ſerpens eſt: In ſole poſuit tabernā
culum ſuum. Et quid eſt Beſabee ad ſe
perducere: niſi legem littere carnali popu
lo communicatam Spirituali fidi intellectu
ſociare? Beſabee enim puteus ſepti

2. Reg 11 caſus Dauid

Ps. 4

mus ostia hostiarum per copulationē legis t
tulisse ꝓphete gre perfecta nobis sapien
tia ministratur. Quem to Ezras: nisi u
daicum populum designat: Cuius nomen
interpretatum dr mea pax. Judaice enim
populus: q; de accepta legis sacramēto rol
lit: quasi de pace gloriatur. Sed huic
Ezre Daud vtroq; absolute: sibiq; sum
mit: q; vt manu fortis quod David dicit.
in carne redemptor apparens: dum de se
ꝓphaliter loq legem instituit: per hoc quod
intra ifim tenebatur: hunc a iudaico po
pulo extraneum demonstrauit: sibi q; con
iungit: q; se per illam peccati declarauit.
Unam tamē ad domū re Daud admo
nere pedes laxare: q; incarnatus dominus
venīs iudaico populo ꝓcepit: vt ad con
fessionem redeat: fortes operū flenb⁹ ter
gat: ꝓphaliter legis mandata intelligat: et
post tamē varicam preceptoz fontē ba
ptismatis inuenīe: ad aquam post laborē
recurrat. Sz Ezras q archam dñi esse sub
pellibus meminit: respondit q domū suaz
intrare nō posse. Ac si iudaicus populus
dicat. Ego mandata dei in sacrificio car
nalibus video: t redire ad cognitionē z ꝓ
phaliter intelligentiā nō queo. Quasi.n.
archam cē sub pellibus dicat: q preceptā
dei nō nisi ad exhibēdum mysteriū sacrifi
cij carnalis intelligit. Duc tamē redire eri
am ad domū nostram: David ad mēsaz
vocat: q; quis iudaicus populus ad ꝓfa
ctam reuera cōtēnat: ei tamen redem
ptor veniens: mandata ꝓphalia: pred cat
dicens. Si crederetis Moysi: crederetis fo
rsan t mihi. De me.n. ille scripsit. Legem
itaq; iudaicus populus tenet: quē eius di
uinitatem negat qui idem populus crede
re dignatur. Unde t Ezras ad Joab cū
epistolas ex qb⁹ occidi debeat mittitur: q;
idem ipe iudaicus populus legem portat:
qua conscisse moriatur. Dum. n. māda
ta legis retinēo ipiere renuntur: ipse nimiz
deserit iudicium: unde dānetur. Quid ergo
per factum illud David scelestius: qd vna
munditie vicia pōit: Sed rursus per mysteri
um qd David sanctius: qd Ezria infideli
us inuenitur quando t hic per vite culpam
ꝓphetie gnat innocentiam: t iste per vite
innocentiam in ꝓphetia exprauit culpam.
Non ergo incongrue per ea que bene gesta
sunt: male ab hereticis gere
da significantur: dum viros sacri eloquij sic
rāsacta narrat: vt ventura exprimat: sic l
saetorem approbat: vt ea in mysterio con
tradicat: sic gesta dānat: vt hec malitie ge
renda persuadeat.

Capitulum. xx.

Igitur q allegorie myste
ria mēbratim exordāmur
pleumus nūc moralitatis
intelligētiam raptim tangē
tes exequamur. Ad obscu
ria qppe disserenda mens
pperat: t si aptis diu impolitur: clausa vt
dignū ē pulsare ꝓpendimur. Sepe antiqu⁹
hostis postq̄ menti nostre tēptationum cer
tamen intulerit: ab ipo suo certamine ad
tēpus recedit nō vt illate malicie finē pre
beat: sed vt corda que per gere secura red
diderit: repente rediens saciius inopinat⁹
irrūpat. Hinc ē q ad tērandum beatū vi
rum iterū redit: eiusq; cruciat⁹ exercet quez
tamē ei superna pietas retinēdo concedit
dicēs: ((Ecce in manu tua est: tm animam
illius serua.)) Sic qppe nos deserit vt cu
stodiat: hc custodit vt tamen permisso ten
tationis articulo statum nobis nostre infir
mitatis ostendat. Qui mox a facie domi
ni exiit atq; a planta pedis vsq; ad verti
cem acceptum feriēdo vulnerauit: q; nu
rum eum iniam percipit: a minimis incipi
ens: atq; vsq; ad maiora peruenīēs quasi
omne corpus mentis illatis tentationibus
lacerando trāsfigit. Sed tamen ad aiam
ferendo non peruenit q; cūctis cogitatio
nibus interior: iter ipsa vulnera delectatio
num que suscipit archani ꝓpositi inten
tione resistit: vt quis delectatio mentem
mordeat: deliberationē tamen sancte recti
tudinis vsq; ad consensus mollitiem non
inflexerit. Debemus tamen per asperitatē
penitētie ipsa delectationum vulnera ter
gere: t censura districtionis rigide: si quid
fluxum emanat incogitatione mundare.
Unde bene mox subditur. ((Qui testa sa
nie radebat.)) Quid enim per testā: nisi vi
gor districtionis: qd per sanē: nisi fluxus
illicite cogitatiōis accipitur? Percussi er
go testa sanē radimus: cum post pollutio
nem cogitationis illicite nosmetipos aspe
ritate iudicando mundamus. Potest etiam

testa fragilitas humanitatis intelligit. Testa
erga sanies mundare est mortalitatis cur
sum fragilitatēq; pensare: t putredinem mi
sere delectationis abstergere. Nam dum
quisq; considerat: q̄ citius caro: ad pulve
rem redeat: festine superat hoc: qd se ꝺ car
ne intus turpiter impugnat. Cuz vero ex
tatiōe prana menti cogitatio instat: quasi
ex vulnere sanies decurrit. Sed cit⁹ sanies
tergitur: si in consideratione nostra fragili
tas quasi in manu testa teneatur. Negotia
parūpendenda sunt: q̄ dum vsq; ad effe
ctum non perducunt: tm illicite in mente ꝺ
sanant. Hinc est q̄ quasi a vulneribus red
ptor sanies radere venerat: cum dicebat.
Audistis quia dictum est antiquis non me
chaberis. Ego aūt dico vobis q̄ q̄ si quis vi
derit mulierem ad concupiscendam eam:
iam mechatus est eaz in corde suo. Sanies
itaq; tergitur: cum culpa non solum ab ope
re: sed etiam a corde resecatur. Hinc est q̄
Nicroboal cum a palcis frumenta excute
ret: angelū vidit: ad cuius imperium ꝓrimus
hedū corit. Qui super petraz posuit t
tuo carnium desuper effudit. Que angelus
qua tetigit: eaq; ignis ertens de petra con
sumpsit. Quid est enim frumētū qua cede
re: nisi rectitudine iudicij a vitiorum pale
is ꝓtinus genera separare? Sed hec agenti
bus angelus apparet: quia tanto magis' do
minus interiora denūciat: q̄to se studiosi⁹
homines ab exterioribus purgant. Qui oe
cidi hedū precipit. i. ōem appetitum carnis
nostre immolari. Carnesq; super petram po
nit: t tuo carnium desuper fundit: Quem aliū
signat petra: nisi eus de quo ꝓ Paulū dicit
Petra aūt erat xp̄s. Carnes vo petrā ponimus
cū corpus nostrū i imitatione xp̄i crucia
mus. Suo etiā carnium desuper fundit: q̄
in conuersatione xp̄i ipsas etiam a se carna
les cogitatiōes erinanit. Quasi.n. tuo er
carne ligda in petra fundit: qñ mēo a cogi
tationū carnaliū fluxu vacuat. Que tamē
mox angelus qua tangit: q; intentionē no
stram neq; pedē diuini adituq; deserit.
De petra aūt ignis exit: t tuo carnesq; con
sumpsit: q; affluat⁹ a redēptore spiritus san
cti cor nostrū flamma cōpunctionis concre
mat: vt ē qd in eo illicitū ē: t operis t co
gitationis erurat. Qd ergo illicē in petra
tuo fundere: hoc ē hic sanē testa mūdare.
Perfecta enī mens solerter inuigilat: vt nō
solū peruersa agere renuat: sed omne etiaz
qd in se per cogitationes turpiter irrepserit
tergat. Capitulum. xj

Ed sepe de ipsa victo
ria bellum oritur: vt cū
immunda cogitatio vi
citur: victoris animus
elatione pulsetur. Sic
ergo inter necesse est p
munditiam crigi: vt cū
solicite vbeat in humi
litate subsistat. Unde t cū de sancto viro
diceretur: testa sanie radebat: protinus ap
te subiungitur. ([Sedens in sterquilinio.])
In sterquilinio quippe sedere est: de se vi
lia quepiā t abiecta sētire. In sterquilinio
nobis quippe sedere est: ad ea que illicite
gessimus mentis oculos penitēdo reducere
vt cū ante nos peccatorū stercora cernimus
cē qd in alio de elatione surgit indignemur.
In sterquilinio sedet: qui infirmitatē suam
solicitus respicit: t sese de bonis q̄ per gra
tiam pcepit nō extollit. Ut non in ster
quilinio apud se Abraā sederat: q; dicebat:
Loquar ad dñm meū: cū sim pulvis t cinis
Aptē.n. cernimus in quo loco se apud se po
suerat q̄ pulueri se ac cineri etiam cū deo
loqueretur estimabat. Si igitur ita se despi
cit qui vsq; ad honorē diuine collocutionis
ascēdit solicita intentiōe pensandū ē: q̄ pēa
tili feriēdi sāt: q; ad sūma nō ꝓpeuunt: t tm
de minimis extolluntur. Nam sunt nonnul
li qui ea parua agūt: de semetipsis magna
sentunt: in altū mentem sublenant: t ꝓcire
se ceteros ꝓtutū meritis putant hi nimirum
apud se intro: suo humilitatis sterquilinium
deserunt. t elationis fastigia ascendūt: illuz
vz imitantes: qui primus se apud se extulit
sed eiectando p̄ostratus: illū imitantes qui
accepta cōditionis dignate contentus non
fuit dicens. In celū ascēdā sup astra celi ex
altabo soliū meū. Unde t ei male conducta
Babilonia. Leonfusa malitie do peccantiuz
dicit. Sedeo regina: t vidua nō sum. Qui
quis ergo intro: suo intumescit: i altū se apt
semetipm ponit. Sed eo se grauius in infi
mis deprimit: quo de se tuta firma vacuter sen
tire ꝓcūnit. Sūt vo nōnulli q̄ nihil qdē vti
tis studēt agere: sed tm cū alios peccare cō
spiciūt iustos se i cop cōparatōe suspicant.

Neq enim corda olim vna vel similis cal-
pa trahit. Dū itaq; ingenia illaqueant illi-
cia illicita. Dū ad auaricia cru
delitatē fo luxuria inflammat. Et plerūq;
contingit vt his quē superba deprimit: alie
nis tra malignacionē se tradendo iam
repatet: atq; apud semetipsum quasi de in
stitia extollitur: q; pēnare vitia negligit quo
gratiam tenet. Plerūq; cōtingit vt is quē
auaricia sanciat: alium in luxurie voragine
mersū cernat. Et q; se a pollutione carnali
aliena respicit: quē ipse sordibus superbie
lis vitij intrinsecus pollutus non attendit.
Dēq; in alio pensat malum q; ipse nō ha-
bet in se negligit pēnare q; habet. Sicq; fit
vt dum ad aliena dijudicanda mens ducit:
propij iudicij lumine priuet: et eo dari° cō
tra aliena superbiat: quo sua negligentius
ignorat.

Capitulum. 24.

a

Et cōtra qui ad alta virtu-
tū surgere veraciter appe-
tunt cū alienas culpas au-
diunt mox ad propias cor
reducunt: et tanto rectius il
las dijudicant: q̄to verius
istas deplorant. Quia igitur electus quisq;
infirmitatis sue consideratione se cōprimit:
dicat recte q; vir iustus in sterquilinio vlcē
sedet. Qui enim vere se humiliat continue
cōfidet atrōis oculo quibus circūspect⁹ sit:
delictorū sordibus proficiens pensat. Scien
dum vo ē q; plerūq; in prosperis importu
na tentatione mens pungitur. sed tū aliqñ
et aduersa exterius patimur: et intus tenta-
tionis impulsu fatigamur: vt et carne flagel
la crucier: et tū ad mētē carnalis suggestio
irrudet. Unde et bene post tot beati Job
vulnera adhuc subiuncta sunt: etiam male
suadentis vrozis vba q; ait. ((Adhuc per-
manens in simplicitate tua: Benedic deo et
morere)) Uroz quippe male suadens: ē car
nalis cogitatio mentē lacessens. Sepe enī
dictū ē: foris flagellis atterimur: et intus
carnalis suggestione fatigamur. Unde ē enī
qd hieremias deplorat dicens. Foris inter-
fecit gladius: et domi mors similis est. Foris
enim gladius interficit: cum nos exteri⁹ fe-
riens vindicta conficit. Sed domi mors si-
milis est q: et flagella quidem sustinet: et tū in
tus conscientia a tentationis sordibus mū-
da non est. Unde dauid ait: Fiat tanq̄ pul-
vis ante faciem vēti: et angelus dñi affligēs
eos. Qui enim in corde suo aura tentatio-
nis rapit: q̄si ante venti faciem pulvis ele-
uatur. Et cum inter hec diuina districtio pū-
cutit: qd aliud q̄ angelus dñi affligit: Sz
hec aliter agit a reprobis: aliter ab electis.
Illorū nāq; corda ira tentantur vt consen
tiant: illorum vo tentationes quidem susci
piunt: sed repugnant. Illorum cor delectabi
liter capitur: et si ad tempus qd male suggē
ritur displicet: sed postmodum per deliberā
tionem libet. Isti vo sic tentationū iacula
excipiunt: vt semper resistendo fatigentur: et
si qñ victi ad dilectationē tentata mens ra-
pit: tam tū citius subreptiōe z sue delecta
tionis erubescant: et forti censura redargūt
quicqd intra se exurgere carnaliter deprē-
hendunt: Unde et bene mox subiungitur.
((Locuta es quasi vna ex stultis mulierib⁹.
Si bona suscepimus de manu domini mala
quare nō sustinemus?)) Dignum quippe
est: vt sancta mens spirituali correptione cō
primat: quicquid apud se carnale insolēter
murmurat. ne caro aut loquens aspera ad
impatientiam pertrahat: aut loquēs blan
da ad libidinis fletus dissoluat. Censura
igitur virtutis illicite cogitationis suggestio-
nē redarguens: dissolutā turpitudinis mēlis
cē deprimat dicens. Locuta es q̄si vna ex
stultis mulieribus Et rursum cōsideratione
mancrā: cogitationes aspere ad impatien-
tiā refrenat dicēs. Si bona suscepimus de ma
nu domini. mala quare non sustinemus:
Quisq; autem subigere vitia appetit: et ad
eterna interne retributionis culmina vere
intentionis gressibus tendit: quo magis val
lari se viciorū bello vndiq; conspicit: eo se
fortiū armis robustius accingit et tanto mi
nus iacula metuit: quanto cōtra hec venē
na fortiter pectus munit. Sed plerūq; dum
contra hoc tentationū bellū fuerint magnis
virtutibus nitimur: quedam se nobis vicia
sub specie veniant. sed cuius. aduersitatis
sint: discutere nesciamus. Unde et aliet beati
Job q̄si p consolatione cōueniunt: sed i cō
tumelias erumpunt: q; insidiantia vicia vir
tutū facie sumunt: sed hostili inuectione ne
sciunt: Naz sepe immoderata ira iustitie:
et sepe dissoluta remissio misericordie vale

deri. Sepe incautus timor: humilitas: se-
pe refrenata superbia appetit libertas ap-
parere. Ad consolandū ergo amici veniūt:
sed ad increpationis verba dilabūtur: quia
nimirū vitia virtutū specie palliata blanda
quidem superficie inchoant: sed aspera nos
cōturbatione perturbāt. Bene aūt dicitur.
((Conditerant enim sibi: vt pariter venien
tes visitarent eum.)) Dicis quippe sibi sub
virtutū specie cōdicunt: q; sunt quedā que
aduersum nos inter se quadā cōuenientia
coniungūt: sicut superbia et ira: remissio et ti
mor. Dicta nāq; ē ira superbie: et remissio ti
mori. Condicendo ergo veniunt: que cōtra
nos sibi ex quadam pranitatis cognatione
sociantur.

Capitulum. 25

Sed si crūnam nostre capti
uitatis agnoscimus: si ex a-
more eterne patrie in intī
mis dolemus: vicia que ma
le lectis surripiunt: bene tri
stibus prenalere nō possūt.
((Cū q; elevassent pcul oculos suos: non co
gnouerūt eum.)) Afflictos. n. nos vicia mi
nime cognoscent quia ttiste cor mox vt pul
saverit reprobata resiliunt et que nos lectos
quasi nouerāt: q; penetrabāt mētes: meren
tes cognoscere nequeunt: q; ipsa nostro ri-
gore frangantur. Sed antiquus hostis quo
tiens fortiter deprehendi se cōspicit: eo illa
sub virtutū imagine altius abscondit Un-
de et subdit. ((Exclamātes plorauerunt:
scissisq; vestib⁹ sparserunt pulueré super ca
put suum in celū: et sederūt cū eo in terra se
ptem diebus et septē noctibus.)) Signatur
enī pietas per ploratū: discretio p scissionē
vestū. affectus operū p pulueré capitū: hu-
militas per sessionē. Aliqñ enī quasi pium
quid hostis insidias simulat vt ad crudelita
tis terminū deducat sicut ē cū placet p vise
plinā culpā prohibet q̄tenus que hic nō re-
primit: igne gehēne feriat. Aliqñ discretio-
nis imaginē oculis obiicit: et ad indiscretio
nis laqueos pducit: sicut est cū impulsu ei⁹
pro infirmitate nobis pulsus alimentorum
q̄si discrete cōcedim⁹. sz indiscrete cōtra nos
bella carnis excitamus. Aliqñ affectū simu
lat bonorū operū: sed per hunc inquietudi
nē irrogat laborū: sicut est cum quis quiesce
re non valet: et quasi ⁊ ocio medicare timet.
Aliqñ enim imaginē bēnficentie ostendit: vt
effectū vtilitatis subtrahat. sicut ē cū quos
dam pusillos sunt infirmos atq; inutiles sibi
metipsis asserit. vt dū se nimis indignos cō
fidunt res in quibus prodesse primis pote
rāt ministrare timescant. Sed hec vitia que
sub virtutum spē antiquus hostis occultat.
valde subtiliter manus cōpunctionis exa-
minat. Qui. n. veraciter intus volet: que age
da sunt fortiter pudet. Si. n. nos vis com-
punctionis in intimis afficit: ois strepitus pra
ue suggestionis obmutescit. Dū et subditur.
((Et nemo loquebāt ei verbū videbāt. n.
dolorē esse vehemētē.)) Si. n. cor veraciter
volet: lingua cōtra nos vitia nō habēt. Nā
cū plene vitia rectitudis querūt supplacue
suggestio prauitatis obturat. Sepe aūt si
forti nos studio cōtra viciorū incentiua stri
gimus ipsa et vitia ad vsum virtutis imu-
tamus. Plerosq; nāq; ira possidet sz hanc
dū rationi subiicit in sancti zeli ministeriū
vertit. Plerosq; superbia erigit: sed dum di
vine formidini animū inclinat: hanc ad de-
fensionē iustitie i vece libere auctoritatis i-
mutant. Plerosq; fortitudo carnis illece
brat sed dū exercēdis pēs opib⁹ co:p⁹ subdunt: vnde insignitis stimulos passionis in
de pietatis lucra mercant. Unde et bñ ide
bēs Job post multa certamina: hostias p
amicis immolat. Quos enī p cōtentionem diu
hostes ptulit. q̄q; p sacrificiū eines reddi
dit: q; dū vitiosas quasq; cogitationes sub
tāgēdo i mentes primus: tentationū aduer
sa studia p inuectionis hostia q̄si ad amico
rum corda pmutamus. Dec nos in tribus vo
luminibus tripliciter deseruisse sufficiat. In
ipso nāq; opis huius exordio velut in molē
nascature arboris lingue radicē fixim⁹: vt ex
positiōis ramos postmodū vt singula expe
tunt loca producamus.

Sancti Gregorij Liber quartus.
Capitulum primum.

Ui certus cō
fidebat et sensum sacre lo-
cutionis ignorat: non tam
se eruditione instruit: quam
ambiguitate cōfundit: q;
nonnunq̄ sibi litteree ebā
scidet: dū a semetipso p

eberarierat differant:lectorem ad intelligē
dā ritatis mittant. Quid enim est qd Salo
mon ait: Melius ē comedere t bibere. Et
non longe post subjcit. Melius ē ire ad do
mum luctus:q ad domum convivij. Cur la
etum Salomo pretulit:q primo esum prefe
rendum laudavit: Si enim per electionem bonum
est comedere t bibere:pro dubio melius
esse debet ad domum gaudij:q ad domum
lamenti properare. Vnde est quod iterum di
cit. Letare juvenis in adolescentia tua: et
paulo post addidit. Adolescētia t voluptas
vane sunt. Quid ē hoc qd vel prius reprehe
benda precipit:vel qd post precepta reprehen
ditur:nisi qd ipsius littere verbis lnotuit: vt
difficultatem errantis pariatur qui veritatis
intelligentiā consideret quaz sequaē: Que
nimirū veritatis intelligentia cum per cordis
humilitatem queritur:assiduitate legendi
penetratur. Sicut enim ignotorū horum fa
cies cernimus t corda nescimus:sed si fami
liari eis locutione pungimur:vsu colloquij
eorū etiā cogitationes indagamus. Ita cū
in sacro eloquio sola hystoria aspicitur:nihil
aliud q facies videtur. Sec si huic assiduo
usu contingimur:eius nimirū mentē:quasi
ex collocutionis familiaritate penetramus
Dum enim alia ex aliis colligimus:facile in
verbis agnoscim⁹ aliud esse quod intimāt:
aliud quod sonant. Tanto autem quisq
notitie illius extraneus redditur:q nto in sola
eius superficie ligatur. La. 2.

Ece enim qd beatus Job
dicit suo maledictū: vbi scribit
dicēs. ((Pereat dies in qua
natus sum:t nox in qua dic
tum est cōceptus ē homo)) Si superficiem⁹ attendim⁹:
quid his verbis reprehensibilius inuenim⁹:
Quis aūt nesciat diem in quo natus ē:ne
quaq tunc stare potuisse: Modus quippe
est temporis:vt statum non habeat mansio
nis: Qui enim per ventura tendit ad esse:
ergo vir tantus ei maledicere trei:quaz ne
aliquis dicat quod ex eo pondus virtutis
eius aspicitur:quia tribulatione commotus
illi rei maledictuz erogat:que constat qd mi
nime subsistat. Sed cuius pensa ratio de
struit:quia si subsisteret res cui maledicere
pernitiosum maledictum intulit si autem si
subsistebat otiosuz. Quisqo vero eius spiri
tu plenus ē qui ait Omne verbuz quod lo
cuti fuerint homines otiosum:ratione red
dent dē eo in die judicij:ita otiosa admitte
re:sicut etiam pernitiosa formidat. Cui ad
huc sententie additur. ((Dies ille vertat
in tenebras nō requirat euz deus desuper:
t nō sit in recordatione t non illustretur lu
mine:obscurent eum tenebre:t umbra mor
tis:occupet euz caligo t involuatur amaritu
dine. Noctē illam tenebrosus turbo possi-
deat:nō cōputetur i diebus anni:nec nume
retur i mēsib⁹:sit nox illa solitaria:nec laude
digna:expectet lucem:t nō videat:nec ortū
surgentis aurore.)) Dies qui elapsus cursu
temporis scit:cur vertī in tenebras dicitur:
Et cū cōstat qz nō subsisteret:cur optat vt
eum umbra mortis obscuret:vel quem dies
caligo occupet:quē implicatio amaritudi
nis involuit: Aut quā noctē tenebrosus tur
bo possideat:quā nullus status tenet: Aut
quomō optatur fieri solitaria:que transeun
do iam fuerat nulla: Aut lucē quomō expe
ctet:q t sensu caret:t in proprio statu non
permanet: Quibus adhuc verbis subjcit.
((Quare non in vulva mortuus sum:egres
sus ex vtero nō statim perij: Quare exceptus
genibus: Cur lactatus uberib⁹: Nūc enim
dormiens fierē:t somno meo requiescerē)).
Nunquid si egressus ex vtero statim perisset:retributionis meritū ex hac ipsa perditō
ne susciperet: Nunqd eterna requie abor
tiui perfruuntur: Quisquis enim regenera
tionis vnda non soluit:reatū primi vinculi
ligatus tenet. Qui vero apud nos valet aq
baptismatis;hoc egit apud veteres vel pro
prius sola fides:vel pro maloribus virtus
sacrificij:vel p hoc q ex Abrae stirpe prodi
erant:misterij circumcisionis. Nā qz vnus
quisq cū primi parentis culpa cōcipit pro
pheta testat dicēs. Ecce enim in iniquitati
bus cōceptus sum:t in peccatis cōcepit me
mater mea: Et quia in quē salutis vnda fi
diuit:originalis clipe supplicia nō amittit:
aperte per semetipsaz veritas perhibet di
cens. Nisi quis renatus fuerit ex aqua t spi
ritusancto:non habebit vitam eternam.
Quid est ergo q in vulua se mortuū fuis
se desiderat:t potuisse se quiescere elatus
mortis beneficijs speraū: dū cōstet q nēq

es requies vite susciperet;si a reatu illius ori
ginalis culpe nequaq divine cogitionis sa
cramenta liberassent: Qui adhuc cum qui
bus quiescere potuisset:adiungit dicens.
((Cum regibus t consulibus terre:qui edi
ficat sibi solitudines.)) Quis ignoret: q re
ges terre ac consules co'a solitudine longe
sunt:quo innumerio obsequentium cuneio
constipantur: Vel q difficile:hi ad requiez
tendunt:qui tam variis rationum multipli
cium nexibus astringuntur: scriptura teste
que ait. Judicium durissimum his qui prsunt
fiet. Vnde t in euangelio veritas dicit. Cui
multum datum est:multuz queritur ab eo.
Qui adhuc quos in eadem requie socios
habuisset:insinuat dicens. ((Aut cum princi
pibus qui possident aurū:t replent domos
suas argento.)) Rarum valde est vt qui au
rum possident:ad requiem tendant;dum p
semetipsam veritas dicat. Difficile qui pecu
nias habent:intrabunt in regnū celorū. Nā
q hic multiplicandis diuitijs inhiāt:que al
terius vite gaudia sperant: Qs tamen vt
redemptor noster valde rarū ex solo divino
miraculo euenire posse mōstraret: apud ho
mines inquit hoc impossibile est:apud deū
autem possibilia omnia sunt. Quia igitur
verba hec in superficie a ratione discordant:
ipsa saz littera doceat:q i eis sanctus vir in
tra litteram nihil dicat.

Capitulum. 3

Sed si prius in sacro elo
quio alia maledicta di
scutimus:hoc qs beati
Job ore platum ē:sub
tilius indagam⁹. Quid
est eni qs david qui re
tribuentibus mala nō
reddidit:cū Saul t Jo
nathanas occumberent: gelboe montibus
maledicit dicens: Montes gelboe montibus
nec pluuia veniat super vos:necq sint agri
primitiarū:q ibi abiectus est clipeus Saul:
quasi nō esset unctus oleo. Quid est quod
Hieremias cū predicationē suaz cerneret
audientiam difficultate prepediri maledi
cit dicēs: Maledictus vir qui annunciauit
patri meo dicens. Natus est tibi puer ma
sculus. Quid ergo montes Saul moriente
deliquerunt:quatenus in eos nec ros nec
pluuia caderet:t ab omni eos viriditatis
germine sue serno siccaret: Sed qz gelboe
interpretatur tercursus:per Saul autē vi
ctum t mortuz mos nostri mediator ex
primitur:non immerito per gelboe montes
superba indoctorum corda designantur: que
dū in hujus mūdi desiderijs defluunt: in
rpi t. uncti se morte miscerēt t qz in eis vi
ctus rex corporaliter moritur:ipsi ab omni
gratie rore siccantur. De quibus t bene di
citur: Ut agri primitiarum esse non possint
Sophe qppe hebreoz mētes pmituos fra
ctosq serūt:qz redeptoris adventu ex pte ma
xima in pfidia remanētes. t primordia fidei
sequi noluerūt. Sācta nāq ecclesia i primi
tijs suis mundie gētiū secludata vir in mū
di fine indeos quos inuenerit suscipit t extre
ma colligens:eos quasi reliquias frugz po
nit. De quibus nimirum reliquijs Esaias
dicit. Si fuerit numerus filiorum israel tāq
arena maris:reliquie salue fient. Possūt tāq
ideireo gelboe montes ore prophete maledi
ci vt dū fructus et aresecte terra non oriē:
possessores terre sterilitatis dāno feriantur:
Quatenus ipsi maledictionis sententiā ac
ciperent:qui apud se mortem regis suscipe
iniquitate sue crigentes meruissent.

Capitulum: 4.

Sed quid est qd a prophetā
maledictionis sniam vir il
le suscepit:q natiuitatem il
lius pīnūciauit: Hoc nimirū tanto intrinsecus ma
iori misterio plenū est:q̄to extrinsecus hūa
na ratione vacuū. Nam si qui exterius rō
nabile fortasse sonuisset:neq nos ad stu
diū interioris intellectus accenderet. Eo er
go nobis plenius aliquid intus innit: quo
foris rationabile nihil ostendit. Si enim ex
matris sue vtero hoc in mundo propheta
affligendus prodijt:natiuitatis eius quid
nuncius deliquit: Sed quid persona pro
phete fluctuantis:nisi per pene merituz ve
niens humani generis mutabilitas designa
tur: Et quid per patrez illius:nisi ille vi quo
nascimur mundus exprimit: Et quis ē ille
vir qui natiuitatem nostram patri annun
ciat.nisi antiquus hostis: Qui cum nos in
cogitationibus fluctuare considerat:malo
rū mētes q ex auctoritate huius mūdi pre
eminent:ad persuasionem nostre deceptio
nis instigat. Cunq nos agere infirma con-

hereticos quasi foetia seminibus extollit: t quasi nato masculo loquatur: cum corruptores veritatis per mendacium nos eruisse gratulatur. Pueri ergo masculum natum q nunciat: quando huic mundo eum quem p fraudem factum innocentie corruptorem demonstrat. Nam cum cuilibet peccanti arrogantie dicitur Fecisti sicut vir: quid aliud q natus masculus in mundo perhibet? Iure igitur vir qui masculum natum nunciat maledicitur: quia ipso eius nuncio reatus maledictionis ostenditur. Sed quia ipsa corruptionis nostri indicia pro dolore gaudium nostri corruptoris indicat Deus ergo semper sacre maledictionis dolos discamus quid apud beatum Job in voce maledictionis inquiramus: ne quem dens post vulnera t verbera remanerat: letor verba eius redarguere non intelligens persimat. Quia igitur vt euangelica hec que in persecutione fuerant exquirenda diligentius verba iam hinc die differentes exequamur.

Cap. Job tertium.

Ostbec ap

erit Job os suum: t maledixit diei suo dicens ((Pereat dies in qua natus sum.)) Non est neglecte differendum q dicitur: apparet os sacre Scriptura enim sacra est his que tenuiter promittit: reuerenter est pectanda indicat que subtiungit. Sicut enim clausa vasculi quid intus habeant ignoramus: aperto vero ore vasculorum quid in triseens contineatur agnoscimus: ita sanctorum corda que clauso ore occulta sunt: apto ore deteguntur: t cum cogitationes detegunt: os aperire referuntur: vt intenta mente quasi apertis vasculis quid intus contineant festinemus cognoscere: ac nosmetipsos eorum intimo odore recreare. Unde t sublimia precepta domino in monte docenti premittitur. Aperiens os suum docebat: Quis dixit t hoc accipi debeat: quia tunc sanctum os in preceptis aperuit quibus duduz aperuit ora prophetarum. Valde autem solerter intuendum est quod dicitur: post hec: vt nimirum rei virtus que agitur veraciter ex tempore sentiantur. Primus enim vastitas rerum: extinctio pignorum: dolor vulnerum: perfidia coniugis: aduersus amicos

describitur: qui scidisse vestes: exclamitasse fleuisse: puluere capita aspersisse: t diu confidentes in terra tacuisse memorantur: ac deinde subiungitur. Post hec aperuit Job os suum: t maledixit diei suo: vt ipso videlicet narrationis ordine perpendatur: quia nequaquam maledictum per impatientiam protulit: qui ad maledictionis vocem amicis adhuc tacentibus erupit. Capitulum. 5.

Si enim ira motus maledixisset: audito damno substantie: cognita morte filiorum: cum p culpabilio ad maledictionem dolor excitaret. Sz tunc quid dixerit audiamus. Aut nanq, Dominus dedit: dominus abstulit Rursum Si ira motus maledixisset: saltem percussus in corpore: vel male suasus a coniuge: maledictum inserre potuisset. Sed qd tunc fecit agnoscim⁹. Aut nanq Locuta es quasi vna ex stultis mulieribus. Si bona suscepimus de manu domini: mala quare non sustinemus: Post hec vero describitur quia amici veniunt: flent: confident: tacent: morq subiungitur: hoc q dixi suo maledixisse probet. Numis itaq incongruum est: vt suspicemur eum nullo instigante nullo pulsante: ex impatientia ad vocem maledictionis erumpere: quem nimirum nouimus: inter vulnera corporis: inter male suadentis vxoris: magna preconia creatoris humili mente reddidisse Protestatur ergo qua mente hec quietus dixerit: qui in tot dei laudes etiaz percussus emanauit. Nequa enim postmodum percussus superbire potuit: quez t in percussione dolor humilem ostendit. Sed cum recte nouimus q maledictu sacra scriptura prohibeat: cur recte aliquando fieri dicimus: que vetari eodem sacro eloquio non ignoramus? Sciendu vero est q scriptura sacra duob⁹ modis maledictum memorat: aliud videlicet quod approbat: aliud qd damnat. Aliter enim maledictu proferi iudicio iustitie: aliter liuore vindicte. Maledictu quippe iustitie iudicio ipsi primo homini peccanti prolatu est: cui audiuit. Maledicta terra in opere tuo. Maledictu iudicio iustitie proferi: cui ad Abraam dicit. Maledicu maledicentib⁹ tibi. Rursu qz maledictu nō iudicio iustitie

sed liuore vidicte promittit: voce Pauli apostoli predicantis admonemur q ait Benedicite: t nolite maledicere. Et rursu. Neq maledici regnu dei possidebut. Deus ergo maledicere vetatur: t tamen maledicere homo prohibet: qz quod homo agit malicia vindicte: deus non facit nisi examine t virtute. Capitulum. 6.

Cum vero sancti viri maledictionis sententiam proferut: non ad hoc ex vitio nocendi: sed ex iustitia examinis erupit Intus enim subtile dei iudicium aspiciut: t mala sortis erut gentia: qz maledicto debeant ferri recognoscut: t eo maledicto non peccant. quo t ab interno iudicio nō discordant. Vnde est q petrus in offerentem sibi pecunias simonē sniam maledictionis intulit dicens: Pecunia tua tecu sit in perditionem. Qui enim non ait est: sed fiat non in dicatione: sz optatiuo modo se significauit hec dixisse Hinc Delyas duobus quinquagenarijs ad se venientib⁹ dicit. Si homo dei sum descendat ignis de celo t consumat vos. Quo ru vtroq snia ex veritatis ratione constat: terminus cause tac monstrauit. Nam t simon eterna perditione interijt: t duos quinquagenarios desuper nemens flamma consumpsit. Utr⁹ ergo subsequēs testificatur qua mente maledictionis snia promittitur. Cū enim t maledicentis innocentia permanet: t tamen cum q maledicit vsq ad interitu maledictio absorbet: ex vtriusq ptis sine colligitur: qz ab vno t intimo iudice i rerum snia sumpta iaculat. Igitur si subtilit beati Job verba pensam⁹: non est ei⁹ maledictio ex malicia relinquentis: sed ex rectitudine iudicis: non est ira commoti: sed doctrina tranquillit. Qui enim tam recta maledicens intulit: non perturbationis vitio succubuit: sed doctrine magisteriu impedit. Vidit quippe amicos cū clamore flere: vidit vestes scindere: vidit puluere capita conspergere: vidit consideratione sue percussionis obmutescere: t vir sanctus insperit: qa ratione mentis proprie eū temporali fractu aduersitate crediderant. Perspexit q transitoria afflictione percussam desperate non fierent: nisi ipsi desperatam mentem ab spe

tricolamitatis interne subtraherent t tum erumpit foris in vocem doloris vulnerātis int⁹ ostendit fructum medicamine discrete. ((Pereat dies in q natus sū.)) Quid enim dz per diem natiuitatis nisi omne hoc tps nostre mortalitatis intelligit: quo dum nos in hac nostre mutabilitatis corruptione retinet: eternitatis nobis incommutabilitas non apparet? Quia igitur diem iam eternitatis videt: egre diem sue mortalitatis sustinet. Et notandum q non ait: pereat dies in qua conditus sū: sz pereat dies in qua natus sū. In die quippe subtilie homo est conditus: sed Cayn prius natus é. Quid est ergo: diei natiuitatis maledicere: nisi aperte dicere dies mutabilitatis pereat: t lumen eternitatis erumpat? Ca. 7.

Ed q: pire duob⁹ mōis dicere solem⁹: aliq. n. pire dicimus qñ aliqd optam⁹ vt fiat: t aliter pire dicimus qñ optam⁹ vt male fiat: hoc qz de hoc die subdit. Obscuret eū caligo: t involuat amaritudine: liquido ostendit: qz dies iste nō ita vt nō sit sz ita pure optat vt male sit. Involui enim amaritudine nō pōt: qz omne pditū nō é. Hoc aūt tps nre mutabilitatis non qñq ita pitura. i. trāsitura est vt male sit: sz vt penitus nō sit: angelo i sacro eloquio attestante q ait. Per viuēte i seculu: quia tps iā nō erit. Ita t i ppheta dicit: Erit tps eoz in eternū: qz p mōēta tps deficit noie temporis eorū defectu vocauit: ostēdēs q fine sine omodo defectu deficiāt hi q a visionis intime cōsolatiōe sepant. Quia ergo nostre mortalitatis hoc temp⁹ nō ita vt male sit: sz pit ita vt nō sit. Quoddā est qd fit qz non ita vt nō sit: sed ita perire optat vt male sit. Humana enim anima seu angelica spūs ita imortalis é vt mori possit: ita mortalis vt mori nō possit. Hā dicē vivere: sine p vitiū sine p supplicium pdit. Essentialr aūt vivere: neq p vitiū: neq p supplicium amittit. Aliquando. n. viuēdi offert: sz oī mō subsistēdi iteritū. nec mortē sentit. Ut ergo breuit dicam immortalis mortalis é: t mortalis immortalis. Dā igit dies vt pereat optat: t paulopost involuēdus amaritudie dē. Quē eēdem⁹ q vir sctus diei nomine erp mere voluit: nisi apostatam spiritum qui in viuēdi essentia etiaz morīdo subsistit: quē

pditio vite nō subtrahit: quē in eterno tolo re positum seruando mors immortalis certi gat. Qui iā a beatitudine gloria tricetus adhuc optat vt peat: vt vr reiulus dignis supplicijs: etiam tentandi licentiā amittat.

Capitulum 8

Sic nutrit diem se exhibet q: pspera incipit sed in noctis tenebras semper vsinit quia ad aduersa perducit. Dic: nanq; ostendebat cum diceret. In quacūq; die cōe deritis ex eo aperientur oculi vestri: z eritis sicut dij. Sed noctem intulit: cuz ad mortalitatis tenebras pduxit. Dies itaq; est ilara promissio meliorū sed mor est exhibita ipsa experientia calamitatuz. Antiquus hostis dies est per naturam bene conditus: sz non est per meritū ad tenebras delapsus Dies est cū pollicendo bona humanis aspectibus lucis se angelus finalat: Paulo attestante: qui ait. Ipse enī satḥanas transfigurat se i angelum lucis. Sed nox est cum mētes consentientium erroris tenebris obscurat. Vir sanctus in voloze proprio causaz totius humani generis deflens: z nihil speciale omnimodo in speciali vulnere cogitans: reducat ad animū origine culpe z consideratione iustitie dolore temperet pene. Vide ar humanum genus: vnde z quo ceciderit dicat. ((Pereat dies in q̄ natus sum: z nox in qua dictū ē conceptus est homo.)) Ac si aperte dicat. Pereat spes ab apostata angelo illata: qui diem se simulans ex promissione claritatis emicuit: sed noctem se exhibens: lucem nobis nostre immortalitatis obscurauit. ((Pereat antiquus hostis: qui lucem promissionis ostendit: sed peccati tenebras contulit: qui quasi diem se blandiendo inuenit: sed visq; ad tenebrosam noctē et impressa cordis cecitate perduxit. Sequitur. ((Dies illa vertatur i tenebras.)) Quasi lucet dies iste mentibus hominū: cū prauitatis eius persuasio prospera creditur z q̄lis sit intrinsecus non videtur. Sed cū iniq tas illius sicut est agnoscitur: dies falsē promissionis quibusdā ante iudicis nostri oculos tenebris obscuratur: quia videlicet q̄lis est ex merito: talis perspicitur in blandimento. In tenebras ergo dies vertitur: quādo aduersa intelligimus etiam que prospera suadendo pollicetur. In tenebras dies vertitur: quando antiquus hostis qualis ē seuiens talis a nobis perspicitur: etiam sub blandimentis latens: ne fictis prosperitatibus quasi ex die luine illudat: z veris miserijs ad peccati tenebras pertrahat Sequitur. ((Non requiratur deus eum desuper: z nō illustretur lumine.)) Omnipotens deus si fecerit nihil bona facere potuit: ita cū voluit p incarnationis sue misterium etiam perdita bona reparauit. Capitulum. 9.

Vas vero ad intelligendum se creaturas fecerat angelicam videlicet z humanā: sed vtrāq; superbia protulit: atq; ab statu ingenite rectitudinis fregit. Sed vna tegmē carnis habuit alia vero nihil firmum de carne gestauit. Angelus nanq; solummodo spūs: homo vero z spiritus z caro. Miserans ergo creator vt redimeret: illam ad se debuit reducere: quam in perpetratione culpe et infirmitate aliquid ꝓstat habuisse: z eo amplius debuit apostatam angelū repellere; quo cū a perstendi fortitudie corruit: nihil infirmū et carne gestauit. Unde z recte psalmista cū misertū redemptorem hoibus diceret: ipsam quoq; eam misericordie expressit dicens. Et memoratus ē quia caro sunt. Ac si diceret. Quo eorū infirma vidit: eo ultrī cte culpas punire noluit. Est adhuc aliud quo z perditus homo reparari debuit z superbiēo spiritus reparari non possit. Quia nimirū angelus sua malicia cecidit: hominem vero aliena prostrauit. Quia ergo humanū genus ad lumen penitentie redemptionis aduentu reducit: apostata vero angelus ad restaurationem lucis nulla spe venie: nulla conuersionis emendatione reuocatur dicit recte. Non requirat eū deus desuper: z non illustret lumine. Ac si aperte diceretur Qui ipse tenebras intulit: coleret z fine fine qui fecit: nec vnq; lumen pristini status recipiat qz hoc etiam non suasus amisit. Sequitur. ((Obscurent eū tenebre: z vmbra mortis)) Per vmbram mortis oblatio debet intelligi: qz sicut mors interimit vitam: ita oblatio extinguit memoriam. Quia ergo apostata angelus eterne oblationi tradit: vmbra mortis obscuratur. Dicat igit obscurent eū tenebre z vmbra mortis. i. sic eū erroris sui caligo obnubat: vt nequaq; viteri⁹ ad lucem penitentie per diuini respectus memoriam resurgat. Sequitur. ((Occupet eū caligo: et inuoluat amaritudine.))

Capitulum. 10.

Antiquus hostis negtie sue vinculis astrict⁹ alios qd in fine patiet Quia n. a lucis intime ordine cecidit: nūc semet ipsum intrinseca erroris caligine cōfundit. Sed post hoc amaritudine inuoluitur: quia ex merito spontanee caliginis: eterno gehenne tormento cruciatur. Dicatur ergo. Is qui serenitatem lucis intime perdidit: quid est qd ante extremum supplicium tolerat: Occupet eū caligo. Subintrat etiaz que illū pena subsequens etiam fine termino deuastat inuoluatur amaritudine. Omne quippe qd inuolutum ē: finem suum ꝓfi nus iudicat: quia sicut non ostendit quo incepit: ita non detegit quo desistet. Inuolui ergo amaritudine antiquus hostis dicit quia superbie eius supplicia non solū omnimoda: sed etiam infinita ꝓparantur. Que videlicet eius pena tūc initiū accipit: cū districtus ad extremum iudicium: iudex venit. Unde et bene subditur. ((Noctem illam tenebrosus turbo possideat)) Scriptū quippe est. Deus manifeste veniet deus noster z non silebit: ignis in conspectu eius ardebit: z in circuitu eius tempestas valida. Tenebrosus ergo turbo hanc noctem possideat: quia apostatam spiritum a cōspectu districti iudicis ad eterna supplicia patenda illa tempestas rapit: turbine ergo nox ista possidetur: qz superba eius cecitas: districta animaduersione percutitur. Sequit. ((Nō cōputetur i diebus anni: nec numeretur in mensibus.)) Annum predicationis superne gratie non inconuenienter accipimus: quia sicut in anno congestis diebus tempus perficitur: ita in superna gratia virtutū multiplex vita completur. Potest per annuz etiā multitudo intelligi redemptorū: quia sicut ex dierum multitudine annus ducitur ita ex collectione bonorum omnium illa electorū innumerabilis vniuersitas expletur. Dunc nanq; annū perfecte multitudinis Esaias predicat dicens. Spūs domini super me: eo q̄ vnxerit me dominus ad annunciandum mansuetis misit me vt medicarem contrīs corde: z predicarem captiuis indulgentiam: z clausis aperionem: z predicarem annuz placabilem domini. Annus placabilis dominī predicatur: cum futura plebs fidelium veritatis lumine illustrāda predicatur. Quid vero per dies: nisi singule quoq; electorum mentes: quid per menses: nisi multiplicate eorum ecclesie: que vnam catholicam faciūt dessignatur? Illa ergo nox nō computetur i diebus anni: nec numeretur in mensibus: qz antiquus hostis superbie sue tenebris ꝓfusus: aduentū quidem redemptoris conspicit: sed nequaq; ad veniam cum electis redit. Dic enim scriptum est. Nusq; enim angelos apprehendit: sed semen Abrae apprehendit. Iccirco nanq; redemptor noster nō angelos: sed homo factus est: qz hoc penali dubio fieri debuit quod redemit vt z perditum angelum non apprehendendo desereret: z hominem in semetipso apprehendendo repararet Capitulum. 11.

Possunt etiam dies hi qui in eterna luce permanent angelici spūs: menses aūt eorum ordines z dignitates intelligi. Singuli enīz quiq; spūs: qz lucent: dies sunt. Sed qz certis quibusdam dignitatibus distinguūtur: vt alij throni: alij dominationes: alij principatus: alij potestates sint pro hac ipsa distributōe agminū menses vocantur. Sed qz antiquus hostis nequaq; ad meritum lucis: nequaq; ad ordinem supernoruz agminum reducitur. nec in diebus anni nec in mensibus numeratur. Sic quippe illum perpetrate cecitas superbie granat: vt vltra ad illa claritatis intime superna agmina non redeat. Nequaq; tam stantibus lucis dignitatibus admiscetur: quia tenebrarum suarum merito semper ad ima deprimitur. Qui quia ab illa patrie celestis frequentia exos in perpetuum permanet: recte adhuc subiungitur. ((Sit nox illa solitaria nec laude digna.)) Nox illa solitaria efficitur: quia distinctione perpetua a frequentia patrie superne separat. Quod tamen intelligi z aliter potest: vt videlicet hominem quem sibi socium ad perditionem fecerat amittat: z solus cum suo corpore hostis pereat: dum multos quos

struerat:redemptoris gratia reformat. Solligaria ergo nor efficitur:cum sublatis eis q electi sunt:solus hostis antiquus eterno ge
hennę ignibus mancipat. ¶ Bene adt dicitur
((Nec laude digna.)) Cū enim humanum
genus erroris tenebris pressum deos lapi-
des crederet:per hoc q̄ idolis seruiebat.
quid aliud:quam seductoris sui facta lau
dabat: Unde per apostolum ℙaulū bene
dicitur. Scimus qa nihil est idolum:sed quę
immolant gentes demonijs immolant. Qui
ergo idolorū veneration substrati sunt:qd
aliud q̄ noctis tenebras laudauerunt: Sz
cece iam cernimus quia nox illa non illa fi
esse laude digna cognoscitur:cum a redem
pto humano genere idolorum veneratio
reprobatur: ⁊ nox solitaria reliquitur: quia
cum damnato apostata spū ad tormenta ſ
tur, Sequitur. ((Maledicant ei qui male
dicunt diei:qui parati sunt suscitare leuia-
thā.)) In translatione veteri ita non dicit:
obtenebrentur stelle caligine eius:expectet
lucē vel nō videat:nec ortū surgēte aurore))
sed maledicat eam qui maledixit diem:qui
capturus est grande cetum. Quibus ꝓbis
apte ostenditur:q̄ a sancto viro in fine mū
di ventura antichristi perditio prenūdetur.
Malignus nāq̄ spūs:qui per meritū nor
est:diem se in mundi fine simulat:cum se q̄si
deum hominibus ostendit:cū claritatem ſ
bi diuinitatis falaciter tribuit:⁊ supra o̊
se q̄s deus:vel dicitur: vel colitur extollit.
Noctem igitur maledicit:qui maledicit diē:
quia ille tunc eius maliciam destruit:qui il
lustratione aduentus sui tunc etiam poten
tiam eius fortitudinis extinguet Unde et
bene subiungitur. Qui captur⁹ grande ē ce
tum. Duius enim ceti fortitudo in aquis ca
pit: quia antiqui hostis versutia baptismi
sacramento superatur. Sed quod transla
tione veteri de auctore omnium dicitur:hoc
translatione hac̄que ad nos ex hebreo est
arabicoq̄ sermōe derivata:de electis eius
angelis memoratur. De his nāq̄ dicit. Ma
ledicant ei:qui maledicunt diei. Diem se
quippe iste superbiens spūs ostentare etiam
angelicis potestatibus volat:cum se super
ceteros:quasi in potentia diuinitatis extol
lens:tot post se ad interitū legiones tra-
xit. Sed hi nimirum qui in auctore suo hu
mili corde persteterunt:cū errorē eius noctē
ineſſe conspicerent: diem claritatis ipsius ſ
semetipsis humilia sentiendo calcauerunt:
q̄ nūc nobis tali eius tenebras indicant ec
q̄ fit illius despicienda ficta claritas demō
strat: Dicatur ergo de tenebrosa nocte que
humane infirmitatis oculos claudit. Male
dicant ei qui maledicunt diei. id est illi ele
cti spūs erroris eius tenebras damnando ſ
nuncient qui magnitudinem claritatis illi
us:iam ab errore fictam vident. Bene adt
subditur:qui parati sunt suscitare Leuia-
than:leuiathā qppe interpretatū dr additā
mentum eorū:quorum scilicet:nisi hominū:
Recte adt additamentum eorum dicitur:
qua postq̄ primam culpaz mala suggestio
ne intulit:hanc quotidie augere graviorib⁹
persuasionibus non desistit. Uel certe per
exprobationem leuiathā vocatus est. id est.
additamentum hominuz dictus. Eos nāq̄
in paradiso immortales repperit;sed diuini
tatem immortalitatis promittēdo quasi eis
aliquid vltra q̄ erant se addere spopondit
Sed dum blande non habita se daturum
perhibuit:callide ⁊ habita subtraxit. Unde
⁊ eundem leuiathan ita prophęta describit
dicens. Super leuiathan serpentem tortu-
osum. Leuiathā quippe est in eo q̄ se adde
re homini spopondit:tortuosus ad cuz fini
bus irrepsit:quia dum falso impossibilia ꝓ
mittit:vere ⁊ possibilia subtrahit.

Capitulum. 12.

Uerendū ꝓ nobis ē. Cur
qui serpentem direxerat: tor-
tuosumq̄ illico subiunxit. I
terposuit vectem:nisi forte
q̄ in serpentis tortitudine
flura mollicies:i vecte aūt
est duricia rigiditatis Ut ergo hanc et du
ram signaret:⁊ mollem:⁊ vectez nominat ⁊
serpentem. Durus quippe est per malitiaz:
mollis per blandimenta. Uectis ergo dicit
q̄ vsq̄ ad necesse peruenit: serpens autem
quia semper insidias molliter insundit. Sz
hunc leuiathan electi angelorum spūs:nūc
in puteo abyssi clausum pmunt. Unde scri
ptum est Uidi angelum descendentem de
celo:hūitem clauem abyssi ⁊ catenam ma
gnam in manu sua:⁊ apprehendit draconē
serpentem antiquum:qui est diabolus ⁊ sa
thanas:⁊ ligauit eum per annos mille:⁊ mi

sit eum in abyssum. Quem tamen in mun-
di fine ad aperticia certamina reuocant:⁊
totum contra nos in suis viribus relaxant.
Unde illic rursum scriptum est. Cum com-
pleti fuerint mille annī:soluetur sathanas.
Ille enim apostata angelus qui ita condi
tus fuerat angelo:vt angelorum ceteris le-
gibus emineret:ita superbiędo succubuit:
vt nunc tantum angelorum ditioni substra
tus sit:quatenus vel nunc ad vtilitatem no
stram eis ministrantibus relegatus lateat:
vel tunc ad probationem nostram eis rela-
xantibus totis se suis contra nos viribus so-
lutus exerceat. Quia igitur hi electi spirit⁹
superbum apostatam compatiuntur:qui hu
miles hunc sequi noluerunt:ipsisq̄ adminis
trantibus disponitur:vt ad intentionez ap
ti certaminis destruendus funditus quan-
doq̄ reuocetur:dicatur recte. Qui pati sit
suscitare Leuiathā. Quia tamen hostis cal
lidus ad aperta tela necdum suscitatus ē:
quorundam quomodo mētes noxia nūc
latenter obscuret insinuat. Sequitur.

Capitulum. 13.

Obtenebrent stelle caligine
eius. Expectet lucem ⁊ nō
videat. nec ortū surgentis
aurore:q̄ nō pclusit hostia
vētris:q̄ portauit me)) In
scriptura sacra stellaꝝ nomine
aliqñ sanctorum iustitie:que in huius vite
tenebris lucet aliquando vero ypocrita-
rum fictio demonstratur:qui bona:que fa-
ciunt ad percipiendas laudes hominibus
ostendunt. Si enim recte viuentes stelle nō
ēent:nequaq̄ Paul⁹ discipulis diceret. In
medio natiōis prauę ⁊ peruerse inter quos
lucetis sicut luminaria in mundo Rursum.
Si inter eos qui recta agere videnē:quidaz
de actione sua retributionez fauoris huma
ni non quererēt:nequaq̄ stellas Joannes
ruere a celestibus videret:dicēs. Misit dra
co caudam ⁊ traxit tertiaz partem stellaꝝ.
Draconis enim cauda stellarum paro trahi
tur:quia extrema persuasione antichristi q̄
dam qui videntur lucere rapiēntur. Stellas
nanq̄ in terram trahere est:eos qui viden
tur studio vite celestis ihereretur amore ter
reno iniquitate aperti erroris inuoluere.
Sunt nanq̄ nonnulli qui ante oculos hu-
manos velut magnis operibus lucent, Sed
quia hec ipsa opera a mundo corde non p
deunt:capti in occultis cogitationibus noc
tis huius tenebris obscurantur. Qui sepe
ea que mundo corde non faciunt:etiā ope
ra ammictunt. Quia ergo nox prevalere p
mittitur:quando ⁊ inter bona opera cordis
intentio minime mundatur:dicatur recte.
Obscurentur stelle caligine eius:id est con-
tra eos qui ante humanos oculos quasi bo
nis operibus splendent. Malicia antiqui
hostis obscura prevaleat:⁊ hoc quod ante
humana iudicia sumpserant lumen laudis
deponant. Caligine quippe noctis obscurā
tur cum eorum vita aperto errore confundi
tur;vt nimirum tales etiam forte in actiōe
appareant:quales apud semetipsos intus
diuino patere iudicio non formidant. Seq
tur. ((Expectet lucem ⁊ non videat: nec or
tum surgentis aurore. Quia non concluſit
ostia ventris:qui portauit me: Nec abstul-
lit mala ab oculis meis.))

Capitulum. 14.

In euangelio veritas dicit,
Ego sum lux mundi. Sicut
autem idem redemptor no
ster vna persona est cum cōgregatione bonorum:ipse nā
q̄ caput est corporis:⁊ nos
huius capitis corpus:ita antiquus hostis
vna persona est cum cuncta collectione re-
proborum:quia ipse eis ad iniquitatem q̄si
caput preeminet:illi autem dum ad prauita
deseruunt:velut subiunctum capiti corpus
inherent. Cū ergo de hac nocte. i. antiquo
hoste dicitur dignum est vt ad corpus eius
i. ad iniquos quosq̄ derivetur. Quia igit
redemptor noster humani generis lux est:
quid est quod de hac nocte dicitur:,Expe-
ctet lucem ⁊ non videat:nisi q̄ sancti mundi
qui fidem quam operibus destruunt:tenere
se sermonibus ostēdūt. De quibus p Pau
lum dicitur. Qui confitentur se nosse deum:
factis autem negant. Ji nimirum:aut pra
ua sunt que faciunt:aut recta opera nō re
cto corde sectantur. Non enim de suis ope
ribus retributiones perpetuas:sed transito
rios fauores querunt: ⁊ tamen quia quasi
sanctos laudari se audiunt:esse se veraci-
ter sanctos arbitrantur:⁊ quāto se ex mul-
torum estimatione irrepbilibus parūtā
to dē districti iudicij securi⁹ expectāt. De q

Iudo. 5. das bene q̄ propheta dicitur. Ueh trsideri
tibus diem domini. Quidam beatus Job di
diam sinam proferr: precidens studio non
optantis voto dicens. ¶ Expectet lucē: t nō
videat. ¶ Nor gppe illa: ille videlicet tene
brosus hostis in membris suis lucem expe
etat: t nō videbit: quia hi qui fidez sine opi
mo iudicio saluari se posse confidunt: eorum
spes frustrabitur: quia hanc male viuendo
demoliti sunt: quam confitendo tenuerūt:
Vbi qui pro humana laude in bona actō
ne se exhibent: in cassum a veniente iudice
retributionem bonorū operū sperant: quia
dum hec in ostentatione faciunt: laudis ip
sius ab humano ore receperunt: veritā
te attestante que ait Amen dico vobis: re
ceperant mercedem suam. Vbi t bene sub
iungitur. (¶ Nec ortum surgentis auroze. ¶)

Capitulum. 15.

Aurora quippe ecclesia dici
tur: que a peccatorum suorū
tenebris ad lucem iusticie
permutatur. Unde t hanc
sponsus in canticorum cān
tico miratur dicens. Quę est
ista que progredit quasi aurora consurgēs
Quasi aurora quippe electorum surgit ec
clesia: que pristinitatis prisce tenebras de
serit: t sese in noui luminis fulgorem cōuer
tit. In illa igitur luce que in districti iudi
cis aduentu monstratur corpus damnati
hostis ortum surgentis auroze non videt:
quia cum districtus iudex ad retributionē
venerit: iniquus quisq; suorum caligine me
ritorum pressus: q̄to clariore claritate sctā ecclesia
in eternū lumē cordis surgat ignorat. Tāc
nāq; electorū mens in altum rapitur vt di
uinitatis radio illustret: t quo eius respe
ctu plenius: eo vltra se gratia chorusca
te sublimatur. Tunc sancta ecclesia plena
auroza fit cum mortalitatis atq; ignoratie
sue tenebras funditus amittit. In iudicio
ergo adhuc aurora est: sed l regno dicit: q̄
ti iam cum restauratione corporum vide
re lumen in iudicio inchoat: eius tamen vi
sum plenius in regno cōsumat. Ortus itaq;
auroze est exordium clarescentis ecclesie:
quem videre nequeūt reprobi: quia a con
spectu districti iudicis malorum suorum pō
dere ad tenebras pressi pertrahuntur. Unde

Iudo. 6. recte per prophetā dicitur. Tollatur impius
ne videat gloriam dñi dei. Hinc est q̄d de
hac aurora per psalmistam dicitur. Abscon
des eos in abscondito vultus tui: a contur
batione hominum. Electus enim quisq; in
iudicio per internum visum in vultu diuini
tatis absconditur: dum reproborum sorte
cecitas districta animaduersione iusticie re
pulsa turbatur. Qui etiam non inconuenie
ter ad presens accipimus: si simulatorum cor
da subtilius indagamus. Arrogantes nāq;
t ypocrite bonorum facta exterius aspiciūt:
eosq; in factis suis laudari ab hominibus
cognoscunt: eorumq; celebre nomen mira
tur t q̄ pro bene gestis laudes suscipiant
vident: sed quanto studio casdez laudes fu
giant non vident Aperta eorum opera con
fiderant: sed q̄ sola spe intima hec operan
tur ignorāt. Qui enim vera lucē iusticie cla
rescunt: prius a tenebris interne intentiōis
immutantur: vt obscuritatem intus terrene
appetitionis plene deserant: t corda sua ad
superna lucis videndā perfecte conuertāt:
ne cum alios apparent lucidi: sibimet sint ob
scuri. Arrogantes ergo quia bonorum facta
considerant: corda non pensant: rimantur
vnde laudari fortis valeant: vnde non intus
ad iusticie lumen surgant: t quasi ortum sur
gentis auroze videre nesciant: quia vitam
tionem religiose mentis considerare contē
nunt.

La. 16.

Potest etiam sanctus vir gra
tia prophetici spiritus ple
nus: iudee perfidiam rectē
ptore veniente conspicere:
etiusq; cecitatis dānā p ver
ba hec: quasi ex optantis q̄
litate prophetare vt dicat. (¶ Expectet lucē:
t non videat: nec ortum surgentis auroze. ¶)
Judea quippe lucem expectauit t non vi
dit: quia humani generis redemptorem ve
tusti gdē pphetādo sustinuit: sz venientē mi
cognouit: t quos ad spē aperuit meritis ocu
los ad pfitiam lucis clausit. Que t surgen
tis auroze ortū nō vidit: q̄ infirma ista sa
cie ecclesie p̄mordia venerari cōtēpsit: dāq;
hanc labefactari suorū mortibus credidit:
ad q̄ fortia peruenerit ignorauit. Sed q̄ ꝺ
infidelibus loquens inq; capitis membra in
notuit. ad ipm rursū iniquoꝝ caput verba
conuertit dicēs. (¶ Quia nō cōclusit hostis ve

tris qui portauit me: nec absstulit mala ab
oculis meis ¶ Quid venturi hoim venter
est matris: hoc vniuerso humano generi ex
stitit habitatio illa summa paradisi. Ex ipsa
nāq; velut ex ventre prodūt: t quasi ad lere
menta corporis sic ad augmēta ppaginis
sozas emanauit. Ibi conceptio nostra cōna
tur: vbi origo hoim hō primus habitauit.
Sed huius vētris hostia serpens aperuit:
quia persuasione callida in corde hominis
mandatū celeste dissoluit Dum vētris hu
stia serpens aperit q̄ munita superbie mo
nitis claustra mētis irrupit. Sacerus vir igi
tur in pena quā tolerat ad culpam mentis
oculos reducat: doleat hoc quod tenebrosa
nor. i. antiqui hostis obscura suggestio hu
manis mentibus intulit: doleat hocq; suggē
stioni calide humane mēs in sua decepti
ne consensit t dicat. Quia non conclusit hu
stia vētris qui portauit me: nec absstulit ma
la ab oculis meis. Nec moueat quod non
conclusisse queritur: quem apparuisse iamā
detestatur. Non conclusit enim dicit: aper
uit: t mala non absstulit irrogauit. Quasi. n.
auferret: si quieuisset: t quasi clauderet: si ab
irruptione cessaret ¶ Pensat nāq; de quo lo
quitur, t perpendit quod prauo spiritu
quasi lucra nobis dedisse faerat: si damna
non intulisset. Sic nos de latronibus loqui
mur: quia captiuis suis nonant vitam si nō
absstulerint. Libet hec ab inchoatione repe
tere: atq; ex eo q̄d in vsu presentis vite reco
gnoscimus moraliter retractare.

Capitulum. 17.

Beatus Job cōsiderans post
q̄ a mentis statu succubuit
genus humanum quanta in
rebus prosperis fiducia sub
leuetur: vel quanta ex ad
uersis perturbatione franga
tur: ad illuz quē habere in paradiso potuit
incommutabilitatis statū mente recurrit: t
mortalitatis lapsum per prospera t aduer
sa variantem: quam despicabilē cerneret
maledicendo declarauit dicens. (¶ Pereat
dies in qua natus sum: t nox in qua dictuz
est: conceptus é homo. ¶) Quasi dies quedā
est cum mundi huius prosperitas arridet.
Sed dies ille in noctem desinit: q̄ sepe tem
poralis prosperitas ad tribulationis tene
bras producit. Dunc prosperitatis diem p

la vertaꝫ in tenebras.)) Dies quippe in te nebras vertitur: cū culpa in ipo delectatio nis crescit ad quez perditionis finem ra pi videtur. In reuelatas diem vertimus: cū nosmetipsos ultricē punimus: ipsa vi delicet cōfessionis plāctus per ultricia pe nitentie lamenta cruciamus: cū flendo inse quimur quicquid in corde tacite vel secreta tione peccamus. Quia enim fidelis quisq; cogitationis iudicio erga se subtiliter nō igno rat: paulo ceteris ante qui ait. Inter se mutuo cogitationū accusantiū aut etiā defendentium semetipsum introrsus discuciens: ante iudicii vehemēter examinat vt ultricius iudex, eo iam tranquillius veniat: quo reatū suum quem discutere appetit: iam pro cul pa punitam cernit. Unde ꝛ recte subiungit ((Non requirat eum deus desuper.)) Req rit deus que iudicando discutit: non requi rit que ignoscēdo in suo iam iudicio impu nita derelinquit.))Nec itaq; dies. id est hec pec cati declaratio a domino non requiritur: si animaduersione spontanea punitur Paulo attestante qui ait. Si nosmetipsos dīgnidi caremus: non vtiq; a domino iudicaremur. Deo ergo diem nostrū requirere est contra mentem nostram subtiliter in iudicio omne quod de culpa gratulatur indagare. In qua scilicet requisitione illum tunc seuerius per cutit: quem sibi nunc mollius peperciſſe rep hendit. Bene autem sequitur. ((Et non illu stretur lumine.)) In iudicio nāq; dominus apparens: omne quod tunc redarguit: lumi ne illustrat. Quasi enim sub quadaꝫ obscu ritate tergitur: quicquid tunc in memoriam iudicis nō revocatur. Scripturꝫ quippe ē. Omnia autem que arguuntur: a lumine ma nifestantur: quasi quedā tenebre peccata pe nitentia abscondant: De quibus per pphe tam dicitur. Beati quorum remisse sunt ini quitates: ꝛ quorum tecta sunt peccata. Qz ergo omne qđ tegitur: velut in tenebris oc cultatur: in die extremi iudicij non illustra tur lumine: qđ nō discutitur vltione. Actus nanq; nostros: quos tunc iuste punire nolu erit: ipsa sibi aliquo mō scilicet dīgna mise ricordia abscondit. In lumine vero ostendi tur: quicquid tunc in conspectu omnium de monstratur. Dic ergo dies vertitur in tene bras: vt videlicet omne quod delinquimus nos per penitentiam feriamus. Nunc dies hominis non requirat: ꝛ lumine non illu stret: vt scilicet nostra culpam nostram leni tibus ipse hanc extremi iudicij animaduer sione non increpet. Ipse autem iudex ventu rus est qui cuncta penetrat cuncta per stringit. Qui quia vbiq; est: locus quo fugia tur non est.

Capitulum. 19.

Ed quia correctōis no stre fletibus placatur: so lus ab illo locum fuge inuenit: qui post perpe tratam culpam nunc se in penitentia abscōdit. Unde ꝛ aperte adhuc de hoc blectationis die subiungitur. ((Obscurent eum tenebre: ꝛ vm bra mortis.)) Diem profecto tenebre obscu rant: quando delectationem mentis inflicta penitentie lamenta transuerberant. Ps. sunt etiam per tenebras occulta iudicia de signari. In luce nāq; qđ vidimus: in tene bris vero aut omnino nihil cernimus aut incerto visu caligamus. Occulta ergo iu dicia quasi que dam ante nostros oculos tenebre sunt: qz pscrutari nequaq; possunt. Unde ꝛ de deo scriptum est. Posuit tene bras latibulū suum. Et quia absolui nō me remur agnoscimus: sed preueniente nos di uina gratia per eius iudicia occulta libera mur. Diem igitur tenebre obscurant: cū flē dum nostre delectationis gaudium: ab illo iuste animaduersionis radio in scrutabilia eius iudicia misericorditer occultant Ubi ꝛ apte subiungitur. ((Et vmbra mortis.))

Capitulum. 20.

Ut scriptura enim sacra vm bra mortis aliquando ob liuio mentis accipitur: aliqñ imitatio diaboli: aliquādo mors carnis. Umbra enim mortis oblivio mentis accipitur: quia ꝛ vt superius dixim⁹: sicut mors hoc quo interficit agit vt non sit i vita. ita ꝛ oblivio hoc quod interficit agit vt non sit i memoria. Unde ꝛ recte quia Joannes he breorum populo eum cuius obliti fuerant deum predicare veniebat: per zachariam di citur. Illuminare his qui i tenebris ꝛ i vm bra mortis sedent. In vmbra enim mortis sedere est: a diuini amoris noticia i oblivio

lassescere. Umbra mortis imitatio antiqui hostis accipitur. Ipse enim quia mortem in tulit: mors vocatur Joanne attestante qui ait. Et nomen illi mors. Per vmbras igitur mortis eius imitatio designatur: qz sicut vm bra iuxta qualitatem corporis ducitur: ita actiones iniquorum: de specie imitatōis ex primuntur. Unde ꝛ recte Esaias ēt gen tiles populos i antiqui hostis cerneret imi tatione defecisse: eosq; ad veri solis ortum resurgere: quia certo futura considerat qua si ex preteritis narrat dicens. Sedentibus in tenebris ꝛ vmbra mortis: lux orta ē eis. Umbra enī mortis: mors carnis accipitur qz sicut vera mors ē qua anima separatur a deo sita vmbra mortis est: qua caro sepa tur ab anima. Unde recte voce mi. tyrum per prophetam dicitur. Humiliasti nos I lo co afflictionis. ꝛ operuit nos vmbra mortis Qui enim constat non spiritu: sed sola car ne mori neq; se vera morte: sz vmbra mor tis dicunt operiri. Quid est ergo quod bea tus Job ad obscurandum diem prave de lectationis postulat vmbras mortis: nisi qđ ad delenda peccata ante dei oculos: dei et hominum meditatorem requirit: q solas p nobis mortem carnis suscepisset: ꝛ vera mor tem delinquentium per vmbram sue mor tis deleret: Ad nos quippe venit: qui i mor te spiritus carnisq; tenebamur: vnā ad nos suam mortem detulit: ꝛ duas nostras quas reperit solvit. Si. n. ipse veranq; suscepisset: nos a nulla liberaret. Sed quia misericor diter accepit. ꝛ iuste vtrāq; damnauit. Sim plam suam duple nostre contulit: ꝛ duplam nostram moriens subegit. Unde ꝛ non im merito vno die in sepulchro: ꝛ duobus noctibus iacuit: qz videlicet lucem sue simple mortis: tenebris duple nostre mortis adiun xit. Quia ergo solam pro nobis mortē car nis suscepit: vmbras mortis pertulit: ꝛ a dei oculis culpam quam fecimus abscondit. Di catur igitur recte. Obscurent eum tenebre ꝛ vmbra mortis. Ne si aperte diceretur. Ille veniat: qui vt a morte carnis eā spūs debi tozeo eripiat: mortem carnis non debens solvat.

Capitulum. 21.

Ed quia nullum peccā tum dominus inultum re

Ps. 41.

Isa. 9

Ro. 7.

Epse. 5.

Ps. 2.

Ro. 6.

Exō. 4.

boam: nō solum delectatione pertrahi sed etiam offensa familiari. Tanto igitur acrioꝛi manu penitēcie mens a pollutione tergenda est: quanto se per offensam edspicit sordidius inquinatam. Unde ꝛ apte subditur. ¶ Nocteꝫ illaꝫ tenebrosas turbo possideat. ¶ Quasi enim quidaꝫ turbo repellas est: excitatus spūs meroꝛis. Nam dum peccatum cuiusq; quod sese intelligit: dum poa mitatis sue nequitiam subtiliter pensat: me roꝛe mentem obnubilat: ꝛ quasi cōcusso sereno leticie aere oīm in se trāquillitatē coꝛdis penitentie turbine devastat. Nil enim recognoscentem se animum iste turbo conterens: nequaq; prophera deliret. In spiritu vehemēti pceres naues Tharsis. Tharsis quippe exploratio gaudij dicitur.

Capitulum. 22.

Ed cum vehemens penitēcie spiritus mentē occupat: oēm in ea exploratione; rephēnsibilis gaudij pertur bat: vt nihil etiam nisi flere libeat: nihil nisi qd se terre posse credat. Ponit nāq; ante oculos illicitā districtionem iusticie: hinc meritus culpe conspicit: quo supplicio digna sit: si parētis pietas desit: que per lamenta psentia ab eterna eruere pena consuevit. Spiritus ergo vehemens tharsis naues conterit: cuꝫ vis compunctionis valida mentes nostras huic mūdo quasi mari dedicatas: salubri terroꝛe confundit. Dicatur ergo. ¶ Nocteꝫ illā tenebrosas turbo possideat. ¶ id est ppetrationes culpe non blandimenta secure quietis foueant: sed pie seuiens amaritudo penitentie irrumpat. Sciendū vero est quia ea peccata impunita relinquimus: a nocte possidemur: cum vero hec animaduersione penitentie plectimur: nimirum nos nocte quā fecimus: possidemus. Sed tunc, peccatum coꝛdis sub iuris nostri possessiōe reducitur si cum incepit reprimatur. Unde ꝛ diuina voce Cayn prana cogitanti dicitur. In foꝛibus peccatum tuum aderit: sed sub te erit appetitus eius et tu dominaberis illius. In foꝛibus quippe peccatum adest: cum in cogitationibus pulsat. Cuius appetitus subter est: eiq; homo dominabitur: si coꝛdis nequitia inspecta citius prematur: ꝛ priusq; ad uiciam creſcat: relictanti menti subtangitur. Ut ergo delictum suum citius animo sentiat: ꝛ culpe tyrannidem sub iure suo penitēdo refringat: dicatur recte. ¶ Nocte illaꝫ tenebrosas turbo possideat. ¶ Ac si aperte dicat. Ne captiua mens culpe seruiat: et pām a penitentia liberam non relinquat. Et quia quod flendo insequimur: nequaq; nobis a venturo hoc iudice obsecī creditur speramus. Bene subditur. ¶ Non computetur in diebus anni: nec numeretur in mensibus. ¶ Illuminationis nostre anmus tunc perficitur: quando apparente eterno iudice: sanctē ecclesie peregrinationis sue vita cōpletur. Tunc laboris sui remunerationem recipit: cuꝫ expleto hoc belli tempoꝛe ad patriā redit. Unde bene per prophetam dicitur. Benedices coꝛone anni benignitatis tue. Quasi enim corona anni benedicetur: cum finito laboris tempoꝛe virtutum remuneratio cōfertur. Dies vero huius anni sūt singule q̄q; virtutes mensis autem multiplicia facta virtutum. Sed ecce cum per fiduciam mēs erigitur vt speret q̄ veniente iudice de virtutibus remuneretur. occurrunt eius memorie etiam mala que gessit: ꝛ valde formidat ne districtus iudex qui venit vt virtutes remuneret: etiam ea que illicite gesta sūt examinans subtiliter penset: ne cum annum cōplet etiam noctem numeret. Dicat itaq; de hac nocte. ¶ Non computetur i diebus anni: nec numeretur in mensibus. ¶ Ac si districtum iudicem eroꝛet dicens. Cum expleto sancte ecclesie tempoꝛe extremo te examinī manifestas: sic dona que contulisti remunera: vt mala que cōmisim⁹: non requiras. Si enim noꝛ illa in diebus anni computantur cē quod egimus ex prauitatis nostre estimatione confundit. Et dies virtutū taꝫ nō lucent: si hos in conspectu tuo annumerata n. stre noctis tenebrosa confusio obscuret.

Capitulum. 23.

Ed si ꝛ nocte nostra monet tunc inquisitionem nobis magnopere nāe curādum est vt nos in eius discussiōe vigilemus: ne que libet nobis culpa ipunita remaneat: ne mēs peruersa que fecit defendere audeat: ꝛ defendendo nequicie nequiciam adiungat. Unde ꝛ bene subditur. ¶ Sit noꝛ illa solitaria: nec laude digna. ¶ Sunt nonnulli q nō solum nequaq; desint quod faciūt sed eciaz laudare ꝛ defendere nō desistunt. Et nimiꝛum dum defenditur: culpa geminat. Contra qs peeret per quēda zelatur. ¶ Peccatū: nō adiciau⁹ iterum. ¶ Peccatū quippe peccato adiicit: qui male gesta etiā defendit: ꝛ noctem illam solitariā non relinquit: q culpe sue tenebris etiam patrocinio defensionis adiungit. Hinc est q primus homo de erroꝛis sui nocte requisitus eandē noctem esse solitariā nolut: q dum requisitiōe ad penitentiam vocaret: ei adminicula excusationis adiumtit dicens. ¶ Mulier quā dedisti mihi sociam: dedit mihi de ligno ꝛ comedi: scilicet excessus sui vicium in auctoꝛem latenter intoꝛquens: ac si diceret. Tu occasionē delinquendi pbuisti: qui mulierē dedisti. Hinc est q huius erroꝛis ramus i humano genere ex illa nunc vsq; radice protrahitur: vt qs male agitur: adhuc etiā defendatur. Dicatur ergo. Sit noꝛ illa solitaria: nec laude digna. Ac si aperte eroꝛem dicens. Culpa quā fecim⁹ sola remaneat: ne dum laudatur ꝛ defenditē: in cōspectu nos iudicis multiplicius astrigat. ¶ Peccare q̄dem nō debuimus: sed vtinā alia nō iungētes: vel ea que fecimus sola deseramus. Sz inter hec sciendū est: q: ille culpā suā veraciter insequitur qui iam ad amoꝛē psentis seculi nullo appetitu psperitatis ītigatur: qui huius mundi blandimenta q̄q; sint fraudulenta considerat: fauoꝛesq; eius q̄si quasdam persecutiones pensat. Unde ꝛ bene subditur. ¶ Maledicant ei qui maledicunt diei. ¶ Ac si aperte dicat. Illi huiꝰ noctis tenebras vere penitēdo ferunt: qui tā lucem psperitatis seculi despicientes calcant. Si enim diē letitiā delectationis accipimus recte de hac nocte dicitur. ¶ Maledicant ei: qui maledicūt diei: q: nimirum illi veraciter mala transacta p animaduersionem penitentie coꝛrigunt: q iam ad bona futura nulla delectatiōe rapiuntur. Nā quos adhuc noxia alia delectant falsum ē qs cernitur q: ppetrata alia deplorāt. Si autem ꝛ supꝛadicta diem suggestionē callidam antiqui hostis accipimus illi maledicere nocte intelligendi sunt: q diei maledicunt: q: scilz illi transactas culpas vere puniunt: qui maligni seductoꝛis insidias i ipsa suggestione prima deprehendunt. Bene ante subdit. ¶ Qui parati sunt: suscitare leuiathan. ¶

Ecce enim qui ea q̄ mundi sunt: mente colūt: ꝛ ea que dei sunt plena intētione desiderāt: leuiathan cōtra se suscitant: q: eius malitiam instigatione sue cōuersationis infirmant. Nā qui eius voluntati subiecti sunt: quasi quieto ab illo iure possidētur: ꝛ superbus eoꝛ ren quasi quadā securitate pfruitur: dum eoꝛ coꝛdibus iocūssa potestate dñat. Sed cū vnusquisq; spūs ad conditoꝛis sui desideriū reuelescit cum toꝛpoꝛem negligentie deserit: ꝛ frigus insensibilitatis pristine igne sancti amoꝛis accēdit: cū libertatis ingenite meminit ꝛ de neri ab hoste seruus erubescit: q: idem hostis se consideret despici: q: vias dei videt apprehendi: dolet contra se captū regnū: ꝛ moꝛ zelo accendit: moꝛ ad certamen monetur: moꝛ ad tentationes innumeras contra rebellantē mentez se excitat: atq; in oī arte lacerationis instigat: vt tētationū iacula in toꝛquendo confodiat eoꝛ: qs dudū quieto iure possidebat. Quasi doꝛmiebat quippe dum sopitus in prauo coꝛde quiesceret: sz excitat in puocatione certaminis: cum ius amiserit peruersē dominationis. Huic ergo nocti maledicant: qui parati sunt suscitare leuiathan. idest hi se contra peccatuꝫ foꝛtiter iudicio districtionis erigant: qui in suis tentationib⁹ excitare antiquum hostē aduersarium non foꝛmidant. Scriptū nāq; est. ¶ Ili accedens ad seruitutem dei: sta in iusticia ꝛ timoꝛe: ꝛ prepara animā tuaꝫ ad tentationem. Quisquis enim accingi in diuino seruitio properat: quid aliud q̄q; se cōtra antiqui aduersarij certamen parat: vt liber in certamine ictus suscipiat: qui quietus sub tyrānide in captiuitate seruiebat. Sed in eo ipso q̄ mens cōtra hostem accingitur: quo alia vicia subigat: aliq; reluctate aliqñ de culpa aliquid: qs tñ nō valde nocere remanere permittitur. Et sepe mens q̄ aduersa multa ꝛ foꝛtia supat: vnuꝫ in se et foꝛtasse minimū: quāuis magna tentatione inuigilet nō expugnat. Qs diuina nimirū dispēsatione agitur: ne ex omni parte virtutibus splendens in elatione subleuetur: vt dum in se parum quid reprehensibile vi

Ecclī. 4.

Ecclī. 2.

der: ⁊ tamen hoc subigere nō valet: nequa
q̄ sibi: sed auctori victorią tribuat i his su
bigere fortiter valet. Unde ⁊ bñ subiungi
tur. ¶ Obtenebrentur stelle caligine eius.
¶ Stelle q̄ppe huius noctis caligine obte
nebrant: q̄ ⁊ hi qui māgnis virtutib⁹ spiē
dent: adhuc obscurate culpe aliq̄d retinen
tes sustinēt: vt etiā magne vite claritate in
ceant: ⁊ tamen adhuc noctis reliquias no
lentes trahāt. Os ad hoc ſicut dictū ē agi
tur: vt mens pficiens ad frutē iusticie sua
melius infirmitate roboret: ⁊ inde verius i
bonis lucrar. Unde eā etiā nolentē prana
reprehēsibilia humiliter obscurēt. Uñ ⁊ bñ
ēā ifructuoso populo pcepta repromissiōis
terra partiretur: Effraim tribui: Chanane
us gentilis populus nō ocalis: sed fi⁹ etus
tributarius dicit: sicut scriptū est. Habita
uit chananeus in medio Effraim tributa
rius. Quid enim Chananeus gētilis vide
licet populus: nisi vitiū significat: Et sepe
magnis virtutib⁹ terrā promissionis igredi
mur: quia spe infima de eternitate roboza
mur.

Josue. 16

Judi. 3.

Capitulum. 25.

Ed dum inter acta sublī
mia vitia quedā prana re
tinemus: quasi Chananeū
vincere in terra nostra nec
dimus. Qui tamē tributa
rius efficitur: q; hoc ipsuz
vitiū quod subigere nō possumus ad vsuz
nostre humilitatis vtiliter retorquemus: vt
eo de se mens ⁊ i summis vilia sentiat: quo
suis viribus etiā prana q̄ appetit nō expu
gnat. Uñ ⁊ bñ rursum scriptū est. Hę sunt
gentes quas dñs dereliquit: vt erudiret in
eis israēlē. Ad hoc nāq; quedā minima vi
tia nostra retinēntur: vt sese nostra intentio
solicitā in certamine sempor exerceat: et
eo de victoria nō superbiat: quo vincere in se
hostes conspiciat: a quibus adhuc vinci formi
dat. Israel ergo reseruatis gentib⁹ erudi
tur q̄si in quibusdā minimis vicijs clatio vir
tutis nostre cōprimit: ⁊ in paruis sibi resistē
tib⁹ discit: q; ex se maiora nō subigeit. Hoc
tamē q̄s dī. Obtenebrentur stelle caligine
eius: intelligi ⁊ aliter pōt. Nox q̄ppe illa cō
sensus videlz ad culpā: que ad nos primi
parentis est excessus ppagata: mentis no
stre oculū tanta obscuritate ptulit: vt i hu
ius vite exilio eccitas sue tenebris pressus
quālibet via eternitatis lumen intendere
rit: penetrare nō possit. Ipsa penam nāq;
vānari peccatores nascimur: atq; ad hanc
viram eā mortis nostre merito venimus: ⁊
cum ad supne lucis radiū acie mentis eri
gimus ipsa infirmitatis nostre obscuritate
caligamus. Et quidē multi in hac infirmi
tate carnis tanta frute roborati sunt: vt
respicere mundo quasi stelle potuissent.
Multi in tenebris vite p̄sentis vana sapio
ra de se exempla exhibent: a quoz morte no
bis desuper lucet: ⁊ quālibet corruscā
tione opis fulgeant: quālibet ſe igne cō
punctionis accēdant: nimirū cōstat q; duz
corruptibili adhuc carne grauati sunt eter
num lumen sicut ē: videre nequaq̄ possunt
Dicat ergo. Obtenebrent stelle caligine
eius. idest etiā illi in contēplatione sua an
tique noctis adhuc tenebras sentiūt de qui
bus nimirū cōstat q; humano generi i hu
ius vite caligine frutū suaz tā radios ex
pandant: q; ⁊ si mente tā ad summa erigūt
adhuc tamē in infimis p̄me culpe ponde
re grauātur. Unde fit vt ⁊ foris crēpla lu
cis velut āstra p̄rebeant: sed tamen intus
vsq; ad fine visionis certitudinē p̄ssi no
ctis caligine nō asceādāt. Sepe aūt ita mēs
accendit: vt quāuis in carne sit posita: in
deū tamē omni subiugata carnali cogita
tione rapiat: nec tā deū sicut est p̄spiciat: q;
hanc nimirū sicut dictū est: in carne corru
ptibili pondus p̄me vānationis p̄mit. Se
pe etiā ita absorberi desiderat: vt eternam
vitam si possit fieri sine internētu corpozee
mortis attigat. Unde apostolus Paulus
cū ardenter internam lucē quereret: sed tñ
vtiq; exteriozis mortis vāna formidaret
ait. Quādiu sumus i hoc habitaculo inge
miscimus grauati eo q̄ nolumus exspolia
ri: sed supuestiri: vt absorbeatur q̄d mortā
le est a vita.

Capitulum. 26.

Ueri igit viri videre veruz
mane appetunt: ⁊ si p̄cedat
etiā cū corpore illud attige
re lucis intime secretū volūt
Sed quālibet ardore inte
tionis crediū adhuc antiqua
uor aggrauat: ⁊ corruptibilco hui⁹ carnis
quos hostis callidus ad cōcupiscētiā ape

ruit: iustus iudex a cōmitu interni sui ful
gozis pmit. Uñ ⁊ bene subdit. ¶ Expectet
lucem ⁊ nō videat: nec ortū surgētis auro
re. ¶ Quālibet nāq; intētione adhuc pe
regrina mens satagat videre lucē sicut est
nō valet: q; hanc ei vānationis sue ecitas
abscondit. Ortus q̄ppe aurore est: illa nona
tiuitas resurrectionis qua sancta eccle
sia etiā carne suscitata oritur: ad contem
plandū lumē eternitatis. Si enim ipsa car
nis nostre resurrectio: quasi quedā natiui
tas nō esset: de ea veritas nō diceret. In
regeneratione eā sederit filius hominis in
sede maiestatis sue. Esse ergo hāc ortaz vi
dit: quā regenerationē vocauit. Sed quā
talibet virtute eleeti nunc fulgeāt: penetra
re que erit illa none natiuitatis gloria ne
queunt: q; tunc eā carne ad contēplandaz
eternitatis lumen ascendāt. Unde ⁊ apo
stolus Paulus ait. Os oculus nō vidit:
nec auris audiuit: nec i cor hominis ascen
dit que p̄parauit deus diligētibus se. Di
cat ergo. Expectet lucē ⁊ nō videat: nec or
tū surgētis auroze: q; spōtaneo vicio tene
brata nostra infirmitas: nisi prius p mortē
pene sue debitū soluat: claritatē lucis iter
ne nō penetrat. Sequit. ¶ Quia nō cōclu
sit hostia ventris q̄ portauit me: nec absti
lit mala ab oculis meis. ¶ Sicut ⁊ supius
dictū est. Non cōclusit: dicit aperuit: ⁊ nō
abstulit irrogauit. Dec itaq; nox videlz cul
pa hostia uētris aperuit: q; cōcepto ad pec
candū homini desideria cōcupiscentie car
nalis reseruat. Hostia q̄ppe ventris sunt:
desideria cōcupiscētie carnalie. De quib⁹
per ppheta dicitur. Intra in cubicula tua
⁊ claude hostia. Cubicula q̄ppe ingredimur
cum secreta mentis nostre intramus. Ho
stia aūt claudimus: cū desideria illicita co
ercemus. Dec itaq; cōcupiscentie carnalis
hostia dum cōsensus noster aperuit: ad in
numera nos mala corruptiōis ptrauit. Usi
etiā nunc sub mortalitatis pondere gemi
mus: quāuis ad hoc arbitrio nostro vene
rimus: q; ⁊ iudicij se iusticia exigit: vt q̄s
sponte fecimus inuite toleremus. Sequit.
¶ Quare nō in vulua moztuus sum: egres
sus ex vtero non statim perij? Cur excep⁹
genib⁹? Cur lactatus vberib⁹? ¶ Absit nos
credere: q; beatus Job tanta spūs sciētia
preditus: tāta interni iudicis attestatione
laudatus abortiuā se optet interijsse. Sed
quia sicut etiā per remuneratione cogno
scitur: q; iustus habeat testem sue fortitudi
nis: sic uitus pensanda sunt eius pondera
locutionis.

Job. 23.

Capitulum. 26.

Uatuo: q̄ppe modis pec
catum ppetratur in corde:
quattuoz: cōsumatur i ope
In corde nāq; suggestiōe:
delectatiōe: cōsensu: ⁊ de
fensionis audacia ppetra
tur. Fit enim suggestio p aduersariū: delec
tatio per carnē: cōsensus p spīm: defensio
nis audacia per elationem. Culpa enī que
terrere mentem debuit: extollit: ⁊ delectā do
cleuat: sed grauius cleuando supplantat.
Unde ⁊ illam primi hominis recti mentem
antiquus hostis his quattuoz ictibus fre
git. Nam ⁊ serpens suasit: Eua delectata
est: Adam consensit: qui etiā requisitus con
fiteri culpam per audaciā noluit. Doc fo
in humano genere quotidie agitur: quod
actum in primo parente nostri generis non
ignoratur. Serpēs suader: q; occultus ho
stis mala cordibus hominū latenter sugge
rit. Eua delectata ē: q; carnalis sensus ad
verba serpentis mox se delectatiōi subiter
nit. Assensum vo Ade mulieri p̄positus
p̄buit: quia dum caro in delectationē ra
pitur etiā a sua rectitudine spiritus infir
matus inclinatur. Et requisitus Adam p̄fi
teri culpam noluit: quia videlicet spiritus
quo peccando a veritate disiungitur: eo i
nunc sue audacia nequius obdurat. Idē
etiam quattuoz modis peccatuz consuma
tur in opere. Primo namq; latenter culpa
agitur: postmodum vero etiam ante oculos
hominuz sine confusione reatus aperit. De
hinc ⁊ in consuetudinem ducitur: ad extre
mum vero vel falsa spei seductionibus: vel
obstinatione misere desperationis cumu
latur. Dos itaq; peccati modos: qui vel i cor
de latenter fiunt vel palam opere perpe
trantur: beatus Job cōsiderat: ⁊ humanū
genus in quoe peccatoz gradib⁹ lapsum
sit deplorat dicens. ¶ Quare non in vulua
moztuus sum: egressus ex vtero non statim
perij? Cur exceptus genibus? Cur lactat⁹
vberib⁹? ¶ Prima eni vulua cōceptionis
fuit lingua male suggestiōis. Ex peccatoz i

vulua moreretur: si monitorium se homo in ipsa flagellatione cognosceret: qui tamen ex vero egressus est: quia postq̃ i peccato ẽt flagellum lingua concepit: foras mox etiã delectatio rapuit. ¶Dost egressionem vero excepti ẽ genibus: q; eũ ad delectationes carnis prodire nunciũ culpam p cõfessionẽ ipse subiecens cunctis sensibus quasi suppositis genibus cõsumauit. Sed genib⁹ excepti etiã verbibus est iactatus. In consensu eni culpe addicris ipse sensib⁹ multa calle fiducie argumenta subsecuta sunt que natã in peccato animã virulẽto iacere nutrierãt: ne aspera supplicia mortis me tuerer: hanc blandis excusationibus foue runt. La. 28.

Ade t primus homo post culpã audatior extitit dicens. Mulier quã dedisti mihi de ligno t comedi. Qui quidem per timorem semetipsũ absconsurus fugerat: sed tamẽ requisitus innotuit: quantũ etiã timens tumebat. Cũ enim ex peccato presens pena metuitur: t amissa dei facies non amatur: timor ex tumore est: nõ ex humilitate: Superbit quippe qui peccatum si liceat non puniri non deserit: sed sicut dictum est: quattuor modis culpa vt in corde agitur etiam opere ppetratur. Aliter enim. ¶Quare non in vulua mortuus sum. ¶Vulua gppe peccãtis ẽ hois culpa latens que occulte peccatorem concipit: t reatũ suũ adhuc i tenebris abscondit. Egressus ex utero: nõ statim perfit: Si vulua de utero exitur: cũ peccator que i occulto cõmisit: hec etiã in apto cõmittere nõ erubescat. Quasi enim ab occultationis sue vulua pcesserant: de qbus ppheta dicebat. Et peccatũ suũ sicut Sodoma predicauerunt: nec abscõderũt. ¶Quare exceptus genib⁹. ¶Vulua nimirũ peccator cum iam de iniquitate sua nõ cõfunditur: cadẽ in iniquitate etiã administratis pessime assuetudine roborat. Quasi genib⁹ fouetur vt crescat: dum culpa cõsuetudinib⁹ firmatur vt vigeat. ¶Cur lactatus uberibus? ¶Qr dũ pdire culpa in vsum ceperit nimirũ sic vel falsa spe diuine misericordie vel apta miseria desperationis pascit: vt eo nequaq̃ ad correptionẽ redeat: quo vel factorem suum pium sibi mordinate simulat: vel hoc qđ sentat mordinate formidat. Beatus igit vir humani generis lapsus aspicit: t qbus scopulis mersum sit in foueã iniquitatis intẽdit dicendo. ¶Quare nõ in vulua mortuus sum? ¶Videlt in ipsa occulta ppetratione peccati cur a carnis vita mortificari me voluit? ¶Egressus ex utero nõ statim perij? ¶Videlt postq̃ ad apertã iniquitatẽ erupi: cur me tunc statim perditũ nõ cognouit? Perissem gppe suo iudicio: si sic pditũ cognouisset? ¶Quare exceptus genibus? ¶Videlt etiã post apertã culpam cur me adhuc nulla etiam cõsuetudo suscepit: vt valentiorẽ ad negotia redderet: t prauis me vsibus sustinẽs foueret? ¶Cur lactatus uberib⁹? ¶Videlt postq̃ i culpe cõsuetudinẽ venit: cur me ad atrociores negotiã: vel falsi spes fiducia vel tacite misere desperationis enutrium? Cũ enim culpa i vsum venerit: et iam animꝰ etiã si appetat rebellis resistit: q; quot vicibus praue frequentationis astringitur quasi tot vinculis ad mentem ligatur. La. 29.

Vade fit vt eruditus animꝰ cũ solui nõ valet ad q̃dam se solatia falsa cõsolationis inclinet: quatenus ventuꝝ iudicẽ tante sibi misericordie spondeat: vt eos etiam quos arguẽdos inuenerit penitus nõ occidat. Cui rei hoc dicturus accidit: qđ ei multorũ similiũ lingua consensit: eũ multi etiã male gesta laudibus exaggerant. Unde fit vt incessanter crescat culpa: fauoribꝰ nutrita. Curari aũt vulnus negligit: qđ vigueꝝ ꝓmio laudis videtur. Unde dñs per Salomonẽ dicit. Fili mi si te lactauerint peccatores ne acquiescas eis. ¶Peccatores etenim lactãt: cũ ppetrãda mala blandimẽtis inserunt vel ppetrata fauoribꝰ extollũt. Tu nõ lactãt de quo per ꝑphetã dicit: Cum laudãt peccatorem in desideriis aie sue: t cũ iniqua egerit iniquꝰ vndicitur. Difficile eni mandat peccatũ: qđ linguis pranoꝝ nutrit. Secundũ ẽ q; tres illi modi peccãtũ vitia descissus sui ordinẽ faciũt corrigunt: ꝗrtus vo iste difficilius emẽdat. Ut t redẽptor noster puellã in domo iuuenẽ errare portã: i sepulchro aũt Lazaꝝ suscitauit. Adhuc gppe quasi mortuus iacet in domo: q; latet in peccato. Jã quasi ex portã educit: cum

quitas vsq; ad inuerecundiã publice ppetrationis aperiẽ. Sepulture vo aggere premiẽ qui ppetratione negate etiã vsu pudicitie pressus grauatur. Si hos ad vitaꝝ miserat⁹ reuocat: q; pietatis dextera ꝑ nõ solũ i occultis: sed etiã in aptis iniquitatib⁹ mortuos: t mole praue cõsuetudinis ꝑssos respectus sui lumine illustrat. Quartũ vo mortuũ redemptor noster nũciãte discipulo agnoscat nec tã suscitat: q; valde difficile est vt is quẽ post vsum male cõsuetudis etiã ad vitamũ adulantiũ lingue excepit: a mẽtis fue morte resuscit. Ue qui⁹ bñ dñs. Sine mortuos sepelire mortuos suos. ¶Mortui enim mortuos sepelũt: cũ peccatores peccatorẽ fauoribꝰ ꝓmũt. Quid eni est aliud sepelire: q; occumbere? Sed q; peccantem laudãtibꝰ ꝓsequamur extinctam sub ꝓbroꝝ suoꝝ aggere abscondũt. Erat aũt t Lazarus mortuus: sed tamẽ nõ a mortuis sepult⁹. Fideles gppe mulieres illũ obmurant: que t eius morte vinificatori nuncia bant. Ubi t ꝓtinus ad lucẽ redit: q; eũ in peccato aliuo morit: eicius ad vitã reducit si sup hũc sollicite cogitationes vigilet. Aliquãdo aũt sicut t supius dictum est: falsa spes mentẽ non intercipit: sed hãc veterius desperatio cõfigit: que dñi oẽm spem venie funditus interimit: errorib⁹ iacet: aliam vberius nutrit. La. 30.

Considerat igitur sanct⁹ vir post ꝓmã culpã: quãta vetustas homo mala cõmisit: postq̃ paradisum ꝙdidit: vsq; ad quãta huius exili ꝓrupta, delect̃dit: t dicat. ¶Quare non i vulua mortuus sum? ¶Videlt eũ serpentis suggestio peccatorẽ me concipere: nec etiã q̃ me mors sequeret agnouit. Tamen vsq; ad delectationem suggestio rapuit: t morti artius ligauit. ¶Egressus ex utero nõ statim perfi? ¶Ac si dicat. Utinam ad exteriorẽ delectationẽ exilis: quo i interiore lumine ꝓbabar agnouissem: t saltẽ in ipsa delectatõe occũberẽ: ne p cõsensum mors acrius puniret. ¶Cur exceptus genibus. ¶Ac si dicat. Utinã minime me ꝑsensus prauitatis subiectio sensib⁹ ereepisset: ne ipsa me ꝑsensio ad audaciã deterius raperet. ¶Cur lactatus uberibus? ¶Ac si dicat. Utinã blandiri solitam mihi post mala ꝓpetrata noluissem nec tanto me culpe nequius astringerẽ: quãto me in illa mollius foverem. Dic itaq; reprehensionũ suarum vocib⁹ in parte ꝓmo se peccasse redarguit. Sed q; ad eruditionẽ hui⁹ exili negligẽs homo peccãdo delectaret: dicat qua perfrui quiete potuisset. Segrue. ¶Nũc enim dormiens silerẽ t somno meo requiescerẽ. ¶Ad hoc gppe i paradiso homo positus fuerat: vt si se ad cõditoris sui obedientiã vinculis charitatis astringeret: ad celestẽ angelorũ patriã q̃ sine carnis morte tranſiret. Sic nãq; ẽ immortalis cõditus: vt tamẽ si peccaret etiã mori posset: t sic mortalis est cõditus: vt si nõ peccaret: etiã mori nõ posset: atq; ex merito liberi arbitrii beatitudinẽ illius regionis attingeret i qua mori vel peccare nõ posset. Ubi igit post redẽptionis tẽpus carnis morte interposita electi transeuntis pene pidubio parẽtes ꝓmi si i conditionis sue statu pstituent: etiã sine morte corpoꝝ transitum potuissent. Dormiẽs igitur fileret: t somno suo homo requiesceret: dñs ad eterne requiẽ patrie ductus: quasi se essium quendã a clamore humane infirmitatis inueniret. Post peccatũ nãq; q̃si clamans vigilat: q; cõtentionẽ carnis ꝓprie repugnãs portat. Doc quietis silentiũ tã homo cõditus habuit: eũ cõtra hostẽ suũ libertatis arbitrium voluntatis accepit. Cui q: sua sponte succubuit: mor de se: qđ cõtra se pertreperet inuenit: mor in certamine infirmitatis tumultus repperit: t quãtus in pace silentij ab auctore fuerat cõditus: hosti tã spõte subditus clamores de pugna tolerauit. Ipsa enim carnis suggestio: q̃si qdã clamor est cõtra quietẽ mẽtis: quã ad trãsgressionẽ homo nõ sensit: q; numerũ qđ de infirmitate posset tolerare nõ habuit. Post q̃ vo se spõte hosti subdidit: astrictus culpe sue vinculis: in quibusdã ei etiã nolens seruit: t clamores in mẽte patitur: cũ caro spiritui reluctat. Tu nõ clamores intrinsecus audiebat: qui ꝓnde cõtra se legis verba tolerabat dicẽs: Video aliã legẽ i membris meis repugnantẽ legi mẽtis mee: t captiuũ me ducentẽ in legem peccati: que est in mẽbris meis. Contẽpiet ergo vir sanct⁹ in quanta cordis pace quieuerit: si serpentis verba suscipere homo noluisset t dicat. Nunc enim dormiẽs silerem: t somno meo

requieſcere. ideſt intra mentis ſecretū ad
eondatoris contemplationem ſecedere: niſi
me cura me tentationū tumultib⁹ conſen-
ſus proni culpa produdiſſet. Duius autem
quietis gaudio cū quib⁹ cunq; ſocio pfrue-
retur: adiungit dicens. La. xj.

Job. iij. Cum regibus ⁊ cōſulib⁹ terre. ¶ Et rebus inſenſibilib⁹
viſcimus: qđ de ſenſibilib⁹ atq; intelligabilibus ſentia
mus. Terra nāq; aere tecta dak: aer aūt et cel: qualiter
te diſponit. Sic iumētis homines: hominibus angeli: archangeli ſo angelis pſunt.
Nā q; iumētis homines preſint: ⁊ vſu cernimus: ⁊ ꝺbis pſalmiſte vocamur: qui ait.
Ps. viij. Omnia ſubiecuſti ſub pedibus eius oues ⁊ boues vniuerſas: inſup ⁊ pecora cāpi. Et
Ba. r. bo hominibus angeli pſunt: p ꝓpheraz teſtat angelus dicens. Princeps regni pſaz reſtitit mihi. Qđ ſo angeli a ſuprioz angelozū potestatib⁹ diſpenſent Zacharias pro
Zach. 2. phera phibet: q ait. Ecce angelus q loquebaf in me egrediebaf: ⁊ angelus alius egrediebatur in occurſum ei⁹: ⁊ dixit ad eum. Curre ⁊ loquere ad puez iſtū dicēs. Abſq; muro habitabit Hieruſalē. Si eni in ipſis officijs ſanctoz ſpirituū nequaq; poteſtates ſumme minima diſponerent: nullo modo hoc qđ homini diceret angelus ab angelo cognouiſſet. Quia igitur cunctoz condītor ola per ſemetipm tenet: ⁊ tū ad diſtinguendū pulchre vniuerſitatis ordiné alia alijs diſpenſantibus regit: non ingrato regi angelozū ſpūs accipim⁹ qui quo auctori omnium familiarius ſeruiūt: eo ſubiecta aptius regunt. Cū regibus ergo dormiret: q: nimirū iā cū angelis hō geſceret: ſi perſuaſozis linguā ſequi noluiſſet. Qui bene etiā cōſules vocantur: q: ſpūali reipublice cōſulunt: dū nos ſibi ad regnū ſocios iungunt. Bene aūt cōſules vocantur: q: dum ipſis nanciſcib⁹ voluntatē cōditozis agnoſcunt: in eis pculdubio ſtatū ab hac angu-
A ſtia nře tribulatiōis inuenum⁹. La. xj.

Sed q: beatus Job ſancte eternitatis ſpiritu impletꝰ ⁊ fuiſſe: vel futurū eſſe: eternitas nō habet: cui nimiz neq; preterita tranſeūt neq; que futura ſunt venturā: q:
cuncta ſemp pſens videt: pōt futuros pdicatozes eccleſie in pſentia ſpūs contemplari: qui poſtq; de coꝛporibus tranſeunt: neq; p morarū ſpacia ſicut antiq patres celeſtis patrie percepcōe differūt. Nā dor qppe vt a carnis colligatione exeunt: in celeſti ſe de regeſcant. Paulo atteſtante q ait. Scimus qñ ſi terreſtris domus noſtra hui⁹ habitationis diſſoluatur qđ edificationez ex deo habemus domū nō manufactā eternā in celis. Cuius aūt q̄ redēptoꝛ noſter mortē ſua humani generis penaz ſoluerit: eos etiam qui celeſtis patrie vias ſecuti ſunt: poſt egreſſum carnis inferni claustra tenuerunt: nō vt pena quaſi peccatozes plecteret ſed vt eos in locis remotioꝛib⁹ qui ceteros: q: ab ingreſſu regni reatus ꝓme culpe prohiberet. Unde intra eiuſdē redēptoꝛis noſtri teſtimoniū: ⁊ inter eos qui apud inferos roꝛquebatur: in ſinu Abꝛae requieſcere Lazarum contēplatur. Qui pfecto ſi adhuc in inferno eſſet: hunc ille in tormētis poſitus non videret. Unde ⁊ idē redemptoꝛ p̄o noſtre culpe debito occūbens iferna penetrat: vt ſuos qui ea inheſerant: ad celeſtia reducat. Sed quo nūc homo redemptus aſcēdit: ſi huc pfecto ſi peccare noluiſſet etiā ſine redemptione pringeret. Conſideret ergo vir ſanctus: q: ſi non peccaſſet: illuc etiā nō redemptus aſcēderet: ad qđ pdicatozes ſanctos poſt redemptionē neceſſe eſt cum magno laboꝛe puenire. Et cū qbus iam nunc quieſceret inſinuat dicens. Cum regibus ⁊ conſulibus terre.

Capitulum. 33.

Reges quippe ſunt ſancti pdicatozes eccleſie: q ⁊ cōmiſſos ſibi recte diſponere ⁊ ſua bene regere coꝛpora ſciunt. q vū deſideriozū motus in ſe temperant: ſuperſubiectis cogitationibus lege virtutis regnant. Qui bene etiā terre cōſules vocantur. Reges eni ſunt: quia ſibimetipſis preſident. Terre aūt pſules: q: extinctis peccatoꝛibus vite prebent conſultū. Reges ſunt quia ſemetipſos regere ſciunt: Terre autez ſunt cōſules: q: terrenas mentes per exhoꝛtationis ſue cōſiliū ad celeſtia ptrahūt. In terre conſul nō erat qui dicebat: De virgi

nibus aūt ꝓcepti vīi nō habeo: conſilium aūt do. Et ꝓcez. Beatioꝛ erit ſi ſic ꝓmanſerit ſm cōſilium meū. Bene autem ſubdit. (Qui edificant ſibi ſolitudines.) Omnes enim qui vel illicita appetūt: vel in hoc mūdo videri aliquid volunt: denſis cogitationū tumultibus in corde compꝛimunt. Dū q̄ deſideriozū turbas intra ſe creſcant: ꝓoſtratam mentē pede miſere frequentatiōis calcant. Alius nāq; iuri ſe luxurie ſubdit: atq; ante mentis oculos ſcemata turpium cogitationū fingit: ⁊ cū effectus nō tribuit operis: hoc ereꝛtius agitur intētione cogitationis. Voluptatis pfecto ſtruitur: ⁊ concuſſus eneruter animus: hinc inde ⁊ ſollicitus ⁊ cecatus occaſionem nequiſſime erpletionis rimatur. Mens itaq; hec quaſi quēdam populū patitur: que inſolenti cogitationū tumultu vaſtatur. Alius ire ſe domino ſtruit: ⁊ quid in coꝛde: niſi ſurgia etiā que deſunt peragit: Hic ſepe pſentes non videt abſentibus cōtradicit: ira ſementiz cōtumelias ꝓfert ⁊ recipit: receptis autem durius reſpōdet: ⁊ cū qui obuiet nullas aſſit: magnis clamoꝛibus rixas in coꝛde componit. Turbaz itaq; hic intus ſuſtinet: quē pondus vehemens inflāmate cogitatiōis premit. Alius iuri ſe auaricie tradit: ⁊ faſtidiens ꝓpria aliena concupiſcit. Hic plerūq; concupita adipiſci nō valens: diem qdē in ociū: noctem vero in cogitationē verſet coꝛpet ab vtilioꝛe: q: fatigatur illicita cogitatione: cōſilia multiplicat: ⁊ finum mentis cogitationum immenſitatibus lati⁹ erpandit: peruenire ad concupita fatagit: at q̄ ad obtinenda hec: quoſdā ſecretiſſimos cauſarum meatus querit. Qui mor vt in cauſa aliquid ſubtile inuenille ſe eſtimat iam ſe obtinuiſſe qđ cōcupiuit exultat: iaz qđ etiam adepte rei adiungat excogitat: at q̄ vt in meliozi debeat extolli pertractat. Quaz quia iam quaſi poſſidet: ⁊ quaſi ad meliozem ſpeciem adducit: mor inſidias in nidentū conſiderat: ⁊ quod contra ſe iurgiū moueatur penſat: exquirit quid reſponſionem rei quā appetit: vacuus litigatoꝛ elaboꝛat. Quāuis enim nihil de concupita recꝛeperit: habet tamen in coꝛde iam fructū concupiſcentie: laboꝛem rite. Grauiq;
populo premitur: qui inſtigantis auaricie tumultu vaſtatur. Alius ſe tyrānide ſuperbie ſubiicit: ⁊ coꝛ miſerum: dum contra ho
mines erigit: vicio ſubſternit. Honorum ſublimium inſulas appetit: exaltari ſuperſtibus exquirit: totumq; quod eſſe deſiderat ſibi apud ſemetipſum in cogitationibus depingit: iam quaſi tribunal: preſidet: iam ſibi parere obſequia ſubiectoꝛum videt: iam ceteris eminet: iam alijs mala irrogat: eiis qui irrogauerint: recompenſationem apud ſemetipſum ſtipatus cuneis ad publicum procedit: iam quibus obſequijs fuleiatur conſpicit: qui tamen hec cogitans ſolus recipit: iam alia conculcat: alia ſublimat: iā de conculcatis ſatis facta odio: iam de ſublimatis recipit fauoꝛes. Qui igitur tot fantaſmata coꝛdi infert: quid aliud q̄ ſomnium vigilans videt? Quia ergo tot rerum cauſas quas fingat tolerat: numerum intra ſecus natas et deſideriis turbas portat. Alius iam illicita refugit: ſed tamen bonis mundi carere pertimeſcit: conceſſa tenere appetit: videri inter homines mino: erubeſcat. Et curat ſummopere ne inopꝛ ſit in domo: ne deſpectus i publico. Exquirit qđ ſibi ſufficiat: quid neceſſitos ſubiectorum perat: atq; vt ſufficienter iura patrocinantes ſubditis exhibeat patronos querit quibus ipſe famuletur: Sed dum his familiariter iungitur: eoꝛum proculdubio cauſis implicatur: quibus ſepe conſcius in illicitis: et mala que per ſemetipſum nō appetit: committit ꝓpter alia que nō derelinquit. Nā ſepe dum honoꝛem ſuum in hoc mundo unumquiſq; trepidat: ea apud maioꝛes perſonas approbat: qui per propꝛium iudicium damnat: is dum ſollicite cogitat: quid patronis debeat: quid ſubiectis: quid ſibi augeat: quid affectibus profit: quaſi contra frequentia turbarum premitur: quanta curarum importunitate laceꝛatur.

Capitulum. 34.

At contra ſancti viri quia nihil huius mundi appetunt: nullis procul dubio in coꝛde tumultib⁹ ꝓmuntur: omnes qppe inordinatos deſideriozū mor⁹ a cubili coꝛ

dis manu sancte ꝓsideratiōis cōdidit: et qꝫ trāsitoria eius despiciēs: ne hās nascentes cogitationū insolētias nō patiātur: Solaꝫ nāq; eternam patriā appetunt: et qꝫ nulla huius mūdi delectant: magna. mentis oīa glutire perfruunt. Unde et recte dr. (Edificent sibi solitudines.) Solitudines quippe edificare ē a secreto cordis terrenoꝝ desideriorꝝ tumultus expellere: et vnā intrēde eterne patrie in amorē intime gestis anhelare. Ut nō cūctos a se cogitationū tumultus expulerat: q dicebat: Utinam pensi a domino hāc regram: et inhabitē in domo domini oībus diēbꝰ vite mee: Ut frequētia quippe terrenoꝝ desideriorꝝ fugerat: et ad magnam videlicꝫ solitudinē semetipm contulerat: ubi eo tutiꝰ nihil extranei conspiceret: quo incōpertus nihil amaret. Ut tumultu rerū corporaliū magnū quēdam secessū perierat geram mentē in qua tanto purius deum cernerem: quāto hāc cuꝫ se solo solum inuenīret. Bene aūt hi q sibi solitudines construūt: etiam ꝓsules vocātur: qꝫ sic i se solitudinem mētis edificant vt tamē i quo prouidēt: aliis per charitatem ꝓsulere minime desistant. Hāc ergo quē modo pertulimus ꝓsalem: Paulo subtilius perpendamus quomodo ad prebēda vite sublimioris exempla: subiectis populoꝝ cunctis: ut rursū calculos spargat. Ecce ad infiniandam retributionē boni ꝓ malo de semetipso fatet dicēs. Si reddidi retribuentib⁹ mihi mala: decidam merito ab inimicis meis inanis. Ad dilectionē pditoris exhortādum infinxit dicēs. Mihi aūt adherere deo bonū est. Ut rorē sancte humilitatis imprimendam: secreta cordis sui indicat dicēs Domine nō ē exaltata cor meū: neq; elati sunt oculi mei. Ad inuitandā zeli recreandā: cēlpto suo nos creauit dicēs. Nōne q oderūt te domine oderam: et super inimicos tuos tabescebā: Perfecto odio oderaꝫ illos: et inimici facti sunt mihi. Ad exercendā nobis patrie desiderium succendendum: vite pēnis lōgitudinē deplorat dicēs. Deus me quis inquilinatus meꝰ prolongatꝰ ē. Largitate numerum consolatus omittit: q crēbro conuersationis ꝓprie tot nobis virtutum calculos sparsit.

Capitulum. 35.

Sed ne ꝓsulēs: quomodo sibi et solitudinē edificet narret. Ut enī. Ecce elongaui fugiēs: et mānsi in solitudine. Fugiēs se elongat: qꝫ a turba desideriorum ꝓsalmꝫ in altā dei cōtēplationē se subleuat. Manet ꝺo in solitudine: qꝫ euacuat in remota mētis intentione. De qua bñ solitudine ꝺño Ieremias ait. Ut facie manus tue solus sedebam qm cōminatōe repleti me. Facies quippe manus dei ē illa peculio iusti iudicij: quo superbiēte hominē a paradiso repulit: et in hac cecitate ꝓnis cruciat inclinat. Cōminatio ꝺni cuius ē terror: ad huc supplicij sequētis. Post facie igitur mānꝰ adhuc nos mine terrificant: qꝫ per experimētum iudicij iā nos et pena pūnio cruciꝫ ꝓtulit: et si peccare nō desistimꝰ: eternis adhuc supplicijs adiget. Cōsideret ergo vir sanctus ꝓcerus huc vide hō ereditē arqꝫ hāc post ista peccātem quo adhuc iustica iudicātis rapit: et cūctas a se desideriorꝝ tpalium turbas ejicit: sedq; in magna mētis solitudine absēdat dicēs. Ut facie manus tue solus sedebā qm cōminatione repleti me. De si apte dicat. Dū considero iā per iudicij experimēta patior: a tumultu desideriorꝝ tpaliū trepidus mentē secessū, peto: qꝫ et adhuc illa aeriis que minaris eterna supplicia formido. Bene ergo de regibus atq; ꝓsulib⁹ dicitur Qui edificant sibi solitudines: quia hi et se regere et ꝓsulere aliis sciunt: qm̄ reputari iterum illi intime geti nō possunt hanc apis semetipos, per studium trāgille mētis imitamur. Segtur. (Cuꝫ principū q possidēt aurum: et replent domos suas argento.) Quos alios ꝓlatos: nisi sancte ecclie rectores vocat: quos indefinēter in loco ꝓdicatoꝝ precedentiū vnuma dispensatio subrogat: De quibus eidē ecclie Psalmista ait. Pro patrib⁹ tuis nati sunt tibi filij: cōstituēs eos ꝓlatos super oēm terrā. Quid ꝺño aurū: nisi sapiētiam appellat: De qua per Salomonē dr. Thesaurus desiderabilis requiescit in ore sapiētis. Aurum sapientiā non hēre videt: quā thesaurum vocauit. Que et recte auri appellatione signat: qꝫ sicut auro tempalia: ita sapiēta bona eterna mercātur. Si aurū sapientia nō est: ne

quāq; laodicie ecclie ab angelo dicerēt. Quādo tibi cinere a me aurū ignitū. Aurum quippe eminus: cum acceptam sapientiam ꝓmus obedientiaꝫ probamus. Dū quē nos videt contractum bene gdam sapiēce erepat dicens. Concupiui sapientiam: sua mandata et ꝺnīe pbebut illom tibi. Quid aūt per ꝺnōs: nisi conscientie vestigantur: Unde sapiēto eisdem dr. Dade in domū tuam. Te si aperte audiat. Post ostēdens miraculum ad conscientiaꝫ reuertere: et quālem te intrīsecus deo debeas exhibere perpende. Quid etiam per argēti nisi diuina eloqa figurantur: De qb⁹ per Psalmistam dr. Eloquia dñi eloqua casta: argentum igne examinatum. Eloqa dñi: argentū igne examinatum dicitur qꝫ ꝺno dei si in cordē figur: tribulationibus probatur. La. 36.

Ir igitur sanctus spū eternitatis plenus: quicq; futura sunt colligat: et quos lōge post futura secula: gemā crūciatos mētis fine cōprehēdat: et magna admiratione conside: ret: cuꝫ qbus electis finis dore in eternitate gesceret: si p appetitum superbie nemo peccasset et dicat. (Hūc n. bonūs fierē: et sōno meo regescerem: cuꝫ regibus et cōsulibus terre q edificāt sibi solitudines: aut cuꝫ ꝓcerib⁹ q possidēt aurum: et replēt domos suas argēto.) Quia etiam si parentē primū nulla peccati putredo cōrūperet: nequaq; et se filios gehēne generaret: sꝫ hi q nūc per redēptionem lauandi sunt: soli ab illo electi nascerēt. Eosdem electos efficiat: atq; cum eis quemodo gesceret potuisset intēdat. Dicat scīs apostolos sic susceptam ecclesiaꝫ regere vt ei predicatorie sibi nō desinant ꝓsulum porrigere: esq; regere et cōsules appellet. Dicat post hos in eoꝝ loco rectores erigere: q alios recta predicādo argēto sacre locutionis enitescant: esq; ꝓlatos repletos conscientiarum demb⁹ auro et argento diuites memoret. Si q: aliquādo ꝓphetico spiritu nequaq; sufficit vt ventura ꝓuideat: nisi pīter: Sāct⁹ ut infra supra q oculos aperit: et nō solum ventura conspicat: sꝫ etiam preacta ad memoriam reducit. Nam protinꝰ adiungit. (Aut sicut abortiuum abscōditum non subsisterem: vel qui concepti non viderunt lucem.) Abortiuus q ante tempus plenum creatur: et tenuis pūnctus pēnum ꝓtulit: qui ꝓ culpa tur. Quos ergo sanctus vir alios ab ortiuos vocat: cuꝫ qbus se gescere potuisse cōsideranꝫ electos quos q ab ipso mā di primordio aī redemptoris tempus ereti sunt: et tamē huic mundo semētes mortificare curauerunt: q cōscripte legis tabulas non habētes: quasi in vitro mortui sūt qui auctorem suuꝫ naturali lege timuerūt: et cum venturum mediatorem credere studuerunt: sēmopere mortē cūctis voluptatibus etiam que scripto non didicerāt precepta fuerunt: Tempus itaq; illud quod iuxta mundi initium mortuus huic seculo pātres nostros protulit: quasi abortiuus vetus fuit. Ibi nāq; Abel qui occidēn se fratri resistere non legitur. Ibi Enoch: q talem se exhibuit: et ambulauerit cuꝫ ꝺño translatus. Ibi Noe: qui per hoc q ꝺno examini placuit in mūdo: mūdo superstes fuit. Ibi Abraam qui dum peregrinus est seculo: factus est amicus deo. Ibi Isaac: qui coligantibus earnis oculis per etatem quidem pūno non vidit: sꝫ per veritatem prophetica spē: in futuris etiam se culis magna vidēdi lucē rediuit. Ibi Jacob qui iram fratris humiliter fugit: clēmēter edomuit: qui prole quidem fecundus extitit: sed remē spiritus vberitate secundior: caudim ꝓlem sub ꝓpheteie sue vicinis aduntie. Si autem abortiuum hoc absconditum dī: quia a mundi primordijs dū quosdam perceo Moyse scribēte cognoscimus: pars vobis maxima humani generis occultatur. Hoc enim tot milles solūmodo vsq ad acceptam legem extitisse credendum ē: quor Moyses dicentis ma dicti ptione perstrinxit. Quia ergo a mundi primordio edita multitudo hominum: et magna parte notice nostre subtrahitur: absconditum hoc abortiuum vocatur. Quod et non subsistisse dicitur: quia enumeratio puncta eorum frequentia nullo apud nos memorie scripto retinetur. Recte vero additur. (Vel qui concepti non viderunt lucem.)

Capitulum. 37.

Jo. 8. Mat. 13

In hāc g post acceptam legem i hoc mūdo nati sunt: inductos sno claustē legis sūt admonitōe conspecti. Sed ramos carpsa mūne inol' vide unt: q; ad aduētum unctōis ppe dño datū. Ego sum lux mundi: ante ipsa lux est. Multi prophete t iusti desiderauerūt videre que vos videtis: t nō viderūt. Cōcepi igitur nō videndo inol' q; t ad ipsām ve nturi meditatione apto pphetarum vocab' ceteri nequaq; potuerūt cernere ei' incarnationem. In his itaq; pceptis interiora foramīna fidei edidit: sz hanc vsq; ad aperā visionem diuine pacis nō perdurauit: qm bona mūdo mox martirum rapuit q; malicia veritas mūdum illustrauit. Ca. 38.

Ro. 1. Virgines sanctas spū eternitatis plen' manu cordis erecta tabēnia ad memoriā astringit: t q; angusta ē ois creatura creatoris per eundem spūm q nihil est se vel intra se attad nāi semp ee hyemē quod erit: quod preterijt pspicit: ac intra supra q mētis oculū tendit: t veniētia vel trānsacta pcipiendo ad eternum ee medullitus inardescit dicēs. ((Hoc enim dormiēs videbā.)) Hoc quippe pānis ē temporis. Et qd ē stantem in pūti semp gestum quereret: nisi ad illud eni nihil venit: nihil preterit: gaudium eternitatis anhelare? Quod nimirū hilaris semp ee suum vt nobis vtūq; infunderet Moyse mediante insinuat dicēs. Ego sum q sum. Et dices filijs israel. Qui ē misit me ad vos. Sz ecce q; labentia cōspicit: quia semp pēs gaudium querit: q; venture memorie: q; dice oz ei' ordines enumerans pensat: ipsam sā nobis aperiri' gestibus luis lucis infundi. t qd apud illam quotidie de pravoz pue sanōe agitur libris manifestioribus demonstret. La. 36.

Ro. 1. Bi impij cessauerunt a tumultu: t ibi requieuerūt fessi roboze)) Paulo aīā dicim': q; corda peccātiū per hoc q; strepitus desiderioz possidet gaudio contemplationis ligantium tumultus sonat. Sz in hac luce quam concepimus mūne videāt a tumultu suo ipsi cessare phibent: q; nimiz meditatore aduētum qui pfos in lege positi vna pilotari sunt: ad vitē suē regem populi gentiles inuenerunt: Pōmio arcliante q ait. Qd ḡebat israel hoc nō ē pcent' electio aūt pcepta ē. In hac vita q; luce impij a tumultu cessant: dū pauoz mētes suāte cognita laboriosa mūdi desideria fugiūt: t trāgilitate itimi amoris acquirūt. In nō ad cessatiōes vocat lux ipa que est. Venite ad me oēs q laboratis t oneratis: ego reficiā vos: tollite iugum meū super vos t discite a me q; mitis sum t humilis corde t inuenietis req̄ aiabus vīs: iugū eni meum suaue ē: t onus meū leue. Quid eni graue mētis nisi erroribus imponit: q vitari oē desiderū quod turbat scit. Quid graue subiectis invehet q declinari laboriosa mūdi hui' itinera amonet? Ut. estāte aūt Paulo apostolo: ipso pro impijs mortuo ē. Sz iccirco dignata ē pumpijs luce ipa occūbere: ne ipij q tenebraz suarum tumultu remanerēt. Cōtēplet ergo vir sanctus quod lux per incarnatōis sue mysteriū ee grauī labore ipios eripit: dū ab eoz cordib' desideria pauoz tergit. Cōtēplet quod puris q; q; ee dū quā propere in eternitate desiderāt: horas per trāgilitatem mētis degustant t dicat. ((Ibi ipij cessauerūt a tumultu: t ibi requieuerūt fessi roboze.)) O ēs. n. q in hoc mūdo fortes sunt roboze: q; fortes sunt nō robore victi. Qui so in auctoritate sui amoris roborant quo magis in scipsis vi fortitudine pualescūt ea a ppria virtute deficiunt. Et quo robustius eterna appetūt: eo a ipa labore salubri defectione lassant. Vñ P. almista amoris sui robor fessus dicebat. Defecit in salutare tuo aīa mea. In salutare eni dei pficiendo defecerat: q; eternitatē in ee desiderās a carnis iam fiducia fractus anhelabat. Vnde rursum dicit. Cōsumpsit t defecit anima mea in atria dñi. Qui nimirū cū diceret consumpsit recte subdidit defecit. Qui valde minor ē vanitatis scientia: quā nō mor ēt segtur ppetuo defectus. Qui eni ad appetēda eterna aūt ardua condantur: signū pfecto ē vt ab hoc tpalitatis amore lassetur: vt tanto frigescat ab studio seculi: quāto surgit ardētior in amore

Ro. 1. Psa. 1 Psa. 9.

Bei Qui. s. si placere arripit mūdū ēt plene derelinqt: t eo fundit' q; palis' mori: quo ad supna vitā alit' affluatu eternitatis anima tur. Qui nō roboze suo fessam se iacentē: q; videbat. Alia mea liquefacta ē vt dilect' locutus ē. Quia nimirū mēs dum occulte inspirationis asperitate tāgitur: a statu sue fortitudinis infirmata ipso quo absorbet desiderio liquatur: t inde se apud semetipsam fessam inuenit: vnde vitra se ee cōspicit fortitudinē qua placendit. Vñ ppheta cū vidisset dei se aspectu dicere admirat. Elian qui t egrotauit p vices plurimas: q; cum ad virtutem mēs astringitur: a fortitudine propria caro lassatur. La. 40.

Gen. 32.

Ine Jacob q angelica tenuit vita mor pede claudicauit: q; qui so amore sublimia respicit: iam in hoc mūdo duplicib' desiderijs mendē nescit. Quo enī pede innitit: q solo vi amore roborant: t necesse ē vt alt' marcescat: q; mētis virtute crescente oz pendulo vt carnis fortitudo rorpescat. Huius igitur Job aīa fidelis corda respiciat: atq; ppē dat quē finū intime gestis inuenīt: dū a verb' pphe in deū pficiendo lassant et dicat. Vbi requieuerūt fessi roboze. De fi apte insinuet dicēs. Illic reges lucis remunerat: quos hic inter nos recreās pfectus fatigat. Nec mouere debet: q; inest noiam nequa; subdit in hac: sz ibi. Quā. n. cōtinere electos pspicit: hāc quasi locū nostrū ee deprehendit. Vñ Psalmista cū mētem tabernaculū eternitatis aspiceret dicens: Tu aūt idem ipse es t anni tui nō deficiēt: hāc electoz locū ee denūciat subdens. Et semen seruoz tuoz habitabit ibi. Deus. n. q sine fine manet nobis ad se venientibus locus nō locātis manet. Quem locū dum pertingimus: etsi in hac vita mētis nre transgressus ipsa fuerit perturbatio videm'. q; tñ iam instituti in pauoz comparatione geniti sunt: in estimatione tamē gestis intime oī modo geniti nō sunt. Unde t bene subdit. ((Et quōdā vberi gaudio sine molestia.)) In istos. n. finis nullus desideriorū carnalium tumultus possidet: duris et vinculis cogitationis in hac vita positos: sue molestie corruptionis ligat. Scriptū quippe ē: Corpus qd corrumpit aggrauat animā: et deprimit terreno habitatio sensum multa cogitantē. Ecce ita q; ipso quo adhuc mortales sumus corruptionis sue pondere grauāmur: t assidue molestia vincti sumus: q; in illa adhuc libertate virtutis incorruptibilis nō erumpim. Aliud nāq; de mente: aliud de corpore tolerant: t pro semetipsis quotidie interno certamine vsu dant. Dū nō duro molestie vinculo ligant: quoz nimirū mēs sine labore ignorātia solutur: t nō nisi ex studio laboris erudit. Que coacta erigit libēs iacet: Ob infamie vitē lenit: t tñ elevata prin' labūt semetipsam laboriose videndo supna pspicit: sz reverberata lumē qd se irradiancē refugit. Dū nō duro molestie vinculo ligāt: quos ex accessus spūs ad finū pacis itime pleno desiderio prohibit feruēte certamine caro perturbat: Que etsi tā aīi faciem velut ex aduerso: aut erecta nō obtinet: adhuc tñ a mētis dorso q; captiua submurmurat: t q; vinis timēdo: sz tñ turpi strepitu i corde spēm pulchre quē tedat. Electi igit: t si valenter ossa supāt: ex securitate pacis iterne videāt: grauis eis ē molestia: adhuc h'c qd videāt. Quib' erecte ēt ea vincula sustinent: q; grauis ceteri' necessitas astringit. esurire' gppe sitire: lassescere vincula corruptōis sunt: que. s. solui nequēt: nisi ex illam immortalitas gliā nra mortalitas pmutet. Ca. 41.

Ro. 2. Epleuus etenī refectiōis nre corp': ne extenuatū deficiat: extremum' abstinētia ne nos repleti pcat mor. Alegetam' hoc motibus: ne situ immutabilitatis ineat sz citius hoc collocādo fastidiamus: ne ipa sua vegetatione succūbat. Vtimur eō hoc vestimēta tegimus ne frigus interimat: t quesita alimenta pficim': ne calor exturet. Tot igitur tuerī tatibus occurrentes: quid agim'. nisi corruptibilitati seruimus: et saltem multiplicatas impensis obsequij corpus sustinent qd arctatas infirme mortalitatis gravat. Unde bene per Paulum dicitur. Vanitati enim subiecta ē creatura non volēs: sed pper eum q subiecit eam in spe: quia t ipa creatura liberabitur a seruitute corruptionis in libertate glorie filioz dei. Dū nāq; creatura nō volēs subdit: q;

homo q ingenite cōdicōe statū volens deserut: prius iuste mortalitatis ponderet: nolēdo mutabilitatis' sue corruptioi seruit. Sz creatura hec tāc a seruitute corruptio nis eripitur: cū ad filios dei gloriā incorrupcois refargēdo subiciabit. Hic ita q electi molestia vincti sunt: q: adhuc corruptiōis sue pena depimunt. Sed cū corruptibili carne eruimur: quasi ab his q̄bus nūc astringimur molestie vinculis relaxamur. Presentis nāq; iam deo capim⁹: sed adhuc mortalis corporis obligatiōe ꝓpedimur. Iure ergo vinci dicimur: q: adhuc incēsus nostri desiderij ad deū libeq; non habemus. Dū bene Paulus eterna desiderāo: sz tamē adhuc corruptionis sue sarcinam portans victus clamat. Cupio dissolui: t eē cum Xpo. Dissolui enim non quereret: nisi se peiudicio vinctū videret. Hec autē vincula q: ceteris⁹ rūpenda in resurrectiōe cōspexerat: tā quasi rupea gaudebat ꝓpheta cū diceret. Dirupisti vincula mea: t tibi sacrificabo hostiā laudis. Contēplet' itaq; sanctus vir: ꝙ pcursos peccatoꝛes luat iterna recipiat: t dicat. Ibi impj cessauerunt a tumultu. Contēplet' q̄ sancti defessi fatigati exercitatiōe alterius in illo intimo finis regescant: t dicat. Et ibi requieuerunt fessi robore. Contēplet' ꝙ cuncta simul corruptiōis sue vincula absoluti ad illa liberatis gaudia incorrupti pueniant: t dicat. Et quondā vincti pariter sine molestia. Bene aūt dī: quondā vincti: q: dū illa semper ꝓsa letitia cernit: oē q̄d erit t nesciit: quasi ꝓteritū videt. Dū enim rep sinis attēdit aliquis: omne q̄d preterit: quasi tam fuisse penitus. Sed omnes hi quos illuc quies eterna suscipit: hic in terra quid egerint narret. Segtur. ¶ Non ex audierunt vocem exactoris. ¶ Quis ali⁹ debet nomine exactoris intelligi nisi importunus ille ꝓsuasor: q humano generi semel deceptionis nummā cōtulit: t ob hoc quotidie expetere mortis debitā nō desistit: qui in paradiso homini peccanti pecuniā cōmodauit: sed iniquitatē crescēte: hanc quotidie cū vsuris exigit? Be hoc exactore i euāgelio veritas dicit. Et iudex tradet te exactori. Dui⁹ igitur ex actoris vocē tentatio misere suggestiōis. Audimus vocem exactoris: cum eius tēptationibus pulsamur: sed non exaudimus si pulsanti resistimus. Audit enim qui tentationem sentit: exaudit vero qui tentationi cōsentit. Dicatur itaq; de iustis. Non exaudierunt vocem exactoris. Cōsi suggestionēs eius t si audiunt q: tentanti nō exaudiunt q: cōsentire cōtemnunt.

Caputulum. 4z.

Sed q: qui valde mens amat etiā in sermone sepius replicat beatus Job q: eterne pacis frequentiā diligens conspicit: cōscriptioni eius iterū differuit dicens. ¶ Parcus t magnus ibi sunt: t seruus liber a dño suo. ¶ Qz in hac vita nobis est discretio operis: erit in filia dubio discretio dignitatum: vt quo hic alius alii merito supat: illic alius alii retributione transcendat. Unde in euāgelio veritas dicit: In domo patris mei: mansiones multe sunt. Sed in eisdē multis mānionibus erit aliquo modo ipsa retributionū diuersitas cōcors: q: tanta vis amoris in illa pace nos sociat: vt q̄s in se q̄q; non acceperit: hoc se accepisse in alio exulter. Unde t non equi laboratores i vinea: eque cuncti denariū sortiunt. Et qdem apud patrē mānliones multe sunt: t tū eundē denarium dispares labores accipiūt: q: vna cuncta erit beatitudo letitie: q̄uis nō vna sit oīb⁹ sublimitas vite. Parcus t magnus i hac ita ee cōspexerat: qui ex voce capitis dicebat. Imperfectū meū viderūt oculi tui: t i libro tuo oēs scribent. Parcus t magnus cōspexerat cum dicebat. Concedat oēs timētes dīm: pusillos cum maioribus. Bene autē subditur. Et seruus liber a dño suo. Scriptum quippe est. Qs qui peccat seruus ē peccati. Quia nimirū quisquis se ꝓprio voluntario subiecit: iniquitatis dominio deditus libera mētis colla supponit. Sed huic dño libera mētis colla supponit. Sed huic dño cōtradicimus: cū iniquitati que nos cepit relinquimus: cū cōsuetudini violenter rebellamus: t vehementia puersa calcātes ꝓpria bona nobis libertatis ingenite vēdicam⁹: cū culpā penitendo plangimus: t maculas fletibus lauamus. Plerūq; aūt iam mēs qdē q̄s pueriles esse meminit deplorat: iā ꝓnē acta nō solū deserit: sed amarissimis cū lamentis punit: t tū dum cogitat egit reminisci: grauiter iudicij pauore terretur: iam se ꝓfecte conuertit: sed adhuc se perfecte in securitatē nō erigit: quia dum quasi sit districtio extremi examinis pēsat: inter spem formidinēq; solicita trepidat: q: inter iustus venie qd de ꝓpetrad reputet qd relaxet ignorat. Nam q: prava cōmiserit meminit: sz an cōmissa digne flendo merit nescit: ac ne culpe immanitas modum pene transeat metuit: t pietatis culpā iam sitas relaxat: sz mēs afflicta adhuc de venia dū valde sibi ē solicita formidat. Sed nus ergo hic iam fugat dīm: sz liber nō est: q: peccatum sui domo iā corrigendo t penitēdo deseruit: sz tamē adhuc districtum iudicē d eius retributione ptimescit. Ibi ergo seruus a domino liber erit: vbi iam de peccati venia dubietas nō erit: vbi iaz secura mentē culpe sue memoria nō adiacet vbi nō sub reatu animus trepidat: sed de eius indulgentia liber exultat. Sed si nulla ibi domo peccati sui memoria tangitur: ereptum se vnde gratulat? Aut quomodo largitori gras refert de venia quaz accepit: si interuenīente oblitione transacte negtie: pene se cē debitorem nescit? Neq; est negligere ꝓtereūdum ē quod psalmista ait. Misericordias tuas domine in eternū cātabo. Quomodo.n. dei misericordias in eternū cantat: qui se fuisse miser ignorat? Et si misie trāsacte nō meminit: vnde largitori misericordie laudes reddit? Sz rursū querendum ē: quomodo elector mēs perfecta ee in beatitudine poterit. si hanc iter gaudia memoria sui reatus tāgit? Aut quo modo perfecte lucis clarescit gloria: quaz reducta ad animū obūbrat culpa? Sz scie dum ē: q: sicut sepe nunc leti tristia reminiscimur ita tunc trāsacte negtie sine lesione nostre beatitudinis recordamur. Plerūq; enim incolumitatis tēpore ad memoriam dolores ꝓteritos sine dolore reducimus t quo egros nos recolimus: eo no⁹ incolumes plus amamus. Erit ergo t in illa beatitudine culpa memoria: nō que mentē polluat: sz que nos arti⁹ lecticē astringat: vt dū doloris sui animus: sine dolore reminiscat: t debitorē se medico sine intelligat: t eo magis acceptum salutem diligat: quo nocisse meminit: quam cuasit. In illa itaq; leticia sic tunc sine tedio mala nostra conspicimus: sicut nunc in luce positi: sine vlla cordis caligine anime tenebras videmus

q: si obscurum est quod mente cernimus de iudicio est hoc luminis: nō de passiōe ei citatis t in eternū ergo laudes misericordie largitori nostro referimus: t nequaq; miseria cōsciēcie grauamur: q: dum mala nostra sine aliquo mētis malo respicimus: t nūq; erit quod corda laudantiū de trāsacto inquinab⁹ polluat: t semp erit quod ꝑ ad laudē liberatoris accedat. Qz ergo i tēne lucis reges sic in se magnos subiciunt vt tamē paruulos nō derelinquat: dicatur recte. Parcus t magnus ibi sunt. Omia autē sic ibi conuersi peccatoris anim⁹ culpe sue memoria tāgitur vt tamē nulla eiusdem memorie cōfusione deprimantur: cōgrue subiūgatur. Et seruus liber a domino suo.

Sancti Gregorij. Liber quintus.

Capitulum. 1.

Cum valde occulta dei iudicia sint occulta sint iudicia diuina: cur i hac vita nūnūq; bonis sit male: t malis bene: tūc occultiora sunt: cum t bōis hic bene ē: t malis male. Nam cui bonus hic male est: t malis bene: hoc fortasse deprehēditur: q: t bonu si qua deliquerunt: hic recipiāt vt ab eterna penis dānatione liberētur: t mali bona que ꝓ hac vita, faciūt hic inueniāt: vt ad fola in posteꝝ tormēta pertrahātur. Unde t ardentē in inferno dī. Memento fili quia recepisti bona in vita tua: t Lazarus similiter mala. Et cum bonus bene hic ē: t malis male: incertū valde est: vtrūz boni iccirco bona accipiant. vt promoueāt ad aliqd meli⁹ crescant: an iusto latentiq; iudicio hic suoꝝ operū remuneratione perapiant: vt a ꝓmisso vite sequentis manescant: t vtq; malos iccirco aduersa ferāt vt ab eternis supplicijs correctionis defendāt: an hic eorum pena incipiat: vt quandoq; complenda eos ad vitimā gehēne tormēta perducat. Quia ergo inter dubia iudicia grauis incertitudinis fue caligine humana mens premitur: sancti viri cum sibi supponere ꝓspera huius mundi conspiciūt pauida suspitione cauēdo: tūent enim ne hic bonorum suoꝝ fructus recipiant: tūent ne

Lucē.16.

quod diuina iustitia latens in eo valn⁹ aspiciat: et eternoz ib⁹ muneribus emulantes ab intimis repellat. Cum vo taciti cogitat q nec bona agãt: nisi vt soli domino placeãt nec i ipsa affluentia sine psperitatis exultant. ZDnus q dam de pspis occulta contra se iudicia metuit: sed tamẽ eandez pspera q se ab intima uerẽtione prepediunt egre ferunt: et molestẽ pãis vite blãdimenta tolerãt: q per hec se vt cãp tardari in eterno desiderio non ignorant. Plus enim in hoc mũdo bonoz quã despectio oe cupat: et magis pspertatis sublimitas: q necessitatis aduersitas grauat. Per hanc nãq nõnunq ei homo eternus pmittur ad cõcupiscenda que intus sunt liberi⁹ re laxat. Per illam vo animꝰ vñ multis pene cogit: a desiderij sui cursu retinetur. Unde fit: vt sancti viri magis in hoc mũdo pspa quã aduersa formidẽt. Scit nãq q: mẽs dum blãda occupatione premit: aliquãdo libẽs ad exteriora vertat: scit q: sepe sic phĩ ciãdelium cogitatio decipit: vt quomodo pmutetur ignoret. Pẽsant aũt que sint interna bona que cupit: et cognoscit quã nihil sit oẽ quod blandus tpaliter arridet: electaq huius mũdi pspera mẽs eorum co egre tolerat: quo supne felicitatis ẽ amore fastidiata: tãtoq magis in pãis vulcedinẽ aspernatõe erigitur: Ero hanc pspicit ga furtiue sibi in eterne glorie dispectu blãdit Unde et beatus Job cũ supernã regem cõ tẽplatus diceret: paruus et magꝰ ibi sunt et seruus liber a dño suo: illico adiungit.

(Quare data ẽ misero lux.)) In scriptura sacra nõnunq lucis appellatõe: pspertas boeris aũt nocte hui⁹ mũdi aduersitas designat. Ait et per ꝓ. vñ. Sicut tenebre eius: ita et lumẽ eius. Quia.n. sancti viri ita pspertatẽ seculi despiciẽtes calcãt: sicut aduersitatẽ eius calcãtes tolerãt: p magnam mẽtis erectionẽ mũdi sibi et aduersa et p spera substernentes dicunt: Sicut tenebre eius ita et lumẽ eius. Ac si aperte dicãt. Si cut intentionis nostre fortitudinẽ eius tristicia nõ premit: ita hanc nec blãda eorum punt. Sed q: hec vt dicimus bonoz mentem etiã cum nõ subitaũe perturbant: sancti viri q se i hanc erũpnã erũna miseros cognoscũt: clarescere in eius prosperitate refugiunt. Unde bene nũc dicitur. (Quare data ẽ misero lux.)) Lux eni miseris datur quãdo hi q sublimia cõtemplantes: eẽ se i hac pegrinatione miseros agnoscunt: clari tatez trãsitorie pspertatis accipiunt: et eã valde pelleãt q: tarde ad patriã redeunt: tolerare insuper honoris onera compellũtur: amoz eos eternoz pcent: et gloria y cẽporalib⁹ arridet. Qui vñ cogitãt que sint q in ifimis tenẽt: et que sint que de sublimib⁹ nõ vident: que sint que se in terra fulciunt: que aũt de celestib⁹ pdiderunt: pspertatisq sue meroze mordentur: q: t si videt nequaq ab ea se funditus opprimi: pẽsant tamẽ solicite cogitationẽ suam in amore dñi: et i eius dispensatõe partiri. Unde bñ cum dicit: quare data ẽ misero lux: pronimus adiũgit. (Et vita his qui in amaritudine animẽ sunt. La. 2.

In amaritudine qppe animẽ sunt oẽs electi: q vel plangere flendo nõ desinũt que delinquerũt: vel graui se meroze afficiũt: q: longe huc a facie ꝑditoris pecti: adhus in eterne patrie gaudijs nõ sunt. Hoc quoz eoz de bene p salomonẽ dr. Cor q nouit amaritudinẽ anime sue: in gaudio ei⁹ nõ miscebitur extraneus. In amaritudine nãq sunt et eoz da reprobor: q: ipsis etiam prauis desiderijs afflĩgũtur: sed eãdem amaritudinẽ nesciũt: q: pẽsare qs tolerãt: sponte sua execrati nõ possunt. Ut cõtra eoz bonoz amaritudinẽ sua nouit: qa erũnam etiã in qua pecti laceratur intelligit: et q sint tranquilla que perdidit: q̃ confusa in qbus eecidit sentit. Sz hoc amaricatum cor ad gaudiũ suum quãdoq redu citur atq in ei⁹ gaudio extraneus non miscebitur: q: eo q nũc ab hoc meroze cordis fortis se per desideria effecit: seclusus tunc ab illa intima eius solẽnitate remanebit. Vñ tacta q in amaritudine anime sunt mori mundo funditus despiciunt: vt sicut i se ipsis nihil appetũt: tra iam a seculo nulla cogitatione renitũr. Et pleriq contigit: vt ia homo mundã mẽte nõ teneat: sed dñs mũdus hoiem occupationib⁹ astringat: et ipe q dez mũdo ia mortuus est: Ipsi mũdus adhuc mortuus nõ est. Quasi.n. viuꝰ adhuc mũdus eum cõspicit: dum alios inter tum in suis actibus rapere properat. Unde bene Paulus. Cum et ipse seculum perfecte despiceret: et talis se factum videret: quẽ iam hoc seculum despisceret oino nõ possz: ruptis huius vite vinculis liber erat. ZDuhi mundus crucifixus ẽ: et ego mundo. ZDũdus qppe ei crucifixus fuerat: q: hunc cordi suo ia mortuũ nõ amabat. Sed et semẽ mũdo crucifixerat q: talẽ se ei exhibere studuit: vt ab eo quasi mortuus cõcupisci nõ posset. Si eni in vno loco sint mortu⁹ et viuens: et mortuus viuũ nõ videt: vnus tamẽ mortuũ videt: Si ẽo vterq mortui sde alter alterũ nequaq videt. Ita q ia mundum nõ amat: sed tamẽ ab illo vel non volens amatur: et si ipe velut mortuus mundũ nõ videt: hũc tamẽ mũdus adhuc nõ mortu⁹ videt. Si ẽo nec ipe in amore mũdum retinet: nec rursum a mũdi amore retinetur: vicissiz sibi vtriq extincti sunt: quia dum alter alterum nõ appetit: qui si mortuũ mortuus nõ amẽ dr. Quis igitur nec Paulus mũdi gloriã querebat: nec a mũdi gloria ipe querebatur: et se mũdo: et mũdum sibi crucifixũ el gloriatur. Qs et mala appetit: sz tamẽ vterq ad cumẽ extinctionis oimode nõ assurgit: recte genetes dicunt. Quare data ẽ misero lux: et vita his q I amaritudine aie sunt? Vita qppe amaricatis datur cũ hui⁹ mũdi gloria tristib⁹ gementib⁹q tribuitur. In qua nimirum vita pena se validissimi rumoris afficit: qa et hĩpi mundũ nõ tenet: adhuc tamẽ tales el se metuit: q a mũdo teneantur: q: nisi ei crucifixũq viueret: hos ad vlum sunz p cludubio nõ amaret. ZDare eni vita corpora in semetipo retinet: nisi mortua extra se protin⁹ expellit. Segitur. (Qui expectãt mortẽ et nõ venit.)) Desiderãt qppe mortali eare se funditus: atq ab oi vita gloriose tpalis extinguere: sz occultus sepe dei iudicijs vel preesse in regimine: vel occupari inimicis honorib⁹ cõpellitur: atq iter hoc mortificationẽ plenissimã indefinẽter expectãt Sz expectata mors nõ venit: q: cor vsus tpali glorie ẽt nolẽs viuit. Quã tamẽ pro diuino amore tolerãt et intus qdem fuãt desiderium pietatis: fortis aũt explent ministerij ordinis: quatenus nec a perfectione per intentionẽ recedãt: nec dispositioni ꝑditoris p superbiã pradicãt. ZDura eni diuinitatis pietate agitur: cũ io q perfecto cor de ad pfectionẽ tẽdit: humanis misteriis occupatur: vt et multis infirmioribus eius mẽs perfecta pficiat: et quo semetipm imperfectã respicit: inde ad humilitatis culmen pfectior assurgat. La. 3.

Omnũq eterni viri sancti vñ desideriorum suoz ut rimenta tolerãt: inde maiora lucra querũt: inde alios reportant: q: vñ eis vacare vt appetũt nõ licet rapere secũ alios gb⁹ admiscẽtur libet. Fit ergo mira dispositiõe pietatis: vt vnde se ostructiones estimãt: inde locupletiores ad ecclestio patrie pstructõem surgãt. Hõnũq ẽo iccirco ad pcepta desideria mẽte pertenũt: vt ipa iteruenicte tarditate ad eadem desideria larato mẽtis sinu dilatẽtur: et q extenuari forte esse spiritu poterant: magna dispositõe agit: vt repulsa erescãt. Sic qppe mortificare sese appetũt: vt ẽt perfecte si liceat ꝑditoris sui facie pspicẽtur. Sz eorũ desiderium differt vt pficiat: et tarditas sue finus nutriat vt erescat. Vñ bene sponsa i sponsi sui desiderio anhelãs clamat. In lectulo meo p noctẽ quesiui: quẽ diligit anima mea: quesiui illũ et nõ inueni. Absconditse sponsus cũ querit: vt nõ iuentus ardenti⁹ querat: Et differt querens sponsa ne inueniat: vt tarditate sua capaor reddita maiꝰ capiens quãdoq iueniat quod quereba. Unde beatus Job cũ diceret. Expectans mortem: et nõ venit: vt hoc ipm querẽtium desiderium subtilius explicaret: illico adiungit. (Quasi effodientes thesaurũ.)) Oẽs nãq qui fodiendo thesaurum querũt: cuz fodere altius experit: ad laborem instanti⁹ inardescunt: q: qui se thesauros absconditos idiãq appropinquare estimant: eo in effodiendo enixius laborant. Qui igit plene mortificationem suam appetunt: quasi effodientes thesaurum querunt: quio quãto sunt vicinores ad finem: tanto se exhibent ardentiores in opere: Laborando ergo non deficiunt: sed magis ad vsum laboris erescunt. quia quo iam premia propinquiora considerant: eo in opere delectabilius ersudant. Unde bene Paulus gaudium absconditum eterne patrie thesaurũ que. Enib⁹ dicit. Nõ deserẽtes collectionem uestram: sicut est pfectudinis quibusdam sz cõ-

solandos: ⁊ tāto magis: qto videritis ap
propinquāre diē. Laborātem qppe con
solari ē puter in labore perfidere q: sable
natio ē laboris visio colaborātis: sicut cui
in itinere comes iūgitur: via qdem nō ab
strahitur sed tamē de societate comitis le
uiatur labor itineris. Dū itaq; Paulus
solantes se in laboribus quereret adiun
xit dicēs. Tanto magis qto videritis ap
propinquāre diē. Ac si diceret. Eo labor
ose sit: quo iam p̄mia laboris appropin
quant: velut ī aperte dicat. Thesaurū que
rentes: q eo fodere ardentius debetis: quo iā
intra questus aurū fodiendo peruenistis.
Quānis hoc quod dī. expectant mortem:
⁊ nō venit. quasi effodientes thesaurū: in
telligi ⁊ aliter potest. Quia enim perfecte
mori, nūdo nō possumus: nisi intra mētis
nostre archana inuisibilia a visibilib⁹ abscō
damur recte hi q mortificationē suam ap
petunt: thesaurū effodientibus cōparantur.
Mando enim per inuisibilē sapientiā mo
ritur: de qua per Salomonē dī. Si quesie
ris illā quasi pecuniā: ⁊ sicut thesauros ef
fodieris eam. Sapiētia qppe in superficie re
rum nō iacet: q; inuisibilib⁹ latet. Et tunc
mortificationē nostrā contingentes: sapiē
tiam apprehendimus si relictis visibilibus
in inuisibilibus abscondamur si sic an cor
effodientes querimus: vt oē quod terrenū
mēs cogitat a semetipsa: manu sancte dis
cretionis ejiciat: ⁊ thesaurum virtutis qui
se latebat agnoscat. Facile.n. i sese thesau
rū questū inuenit: si eā que se maxe profes
sa est: melē a se terrene cogitatōnis repellit.
Q: aūt q tectum mortē ficut thesaurū di
cem: recte subiūgit. ((Gaudēbūt vehemēter
cū inuenerit sepulchr̄.)) Sic.n. sepulchrū
locus ē quo abscōditur corpus: ita diuina
contēplatio quodā sepulchrum ē mentis
quo abscondit aīa. Quasi enī huic adhuc
mundo viuimus: cū mente in ea foris va
gamur. q; mortui in sepulchro abscōdimur
cū mortificati exteri⁹ in secreto interne cō
templationis eclamur. Sancti igitur viri ab
importunitate desideriorū psalmū: a tumul
tu inutiliū curarū: a clamore pstrepentium
perturbationum semetipsos sacri verbi gla
dio mortificare non desinūt. ⁊ q; intus an
te faciem dei in sum mētis abscondūt. Un
de bene per Psalmistam dicitur. Abscon
des eos in abscondito vultus tui a turba
tione hominum. Quod quāto perfecte posse
dum fiat: ēt nūc ex magna parte agit: cui
a templaūm desideriorum tumultib⁹ de
lectatione interiora rapiuntur: vt mēs eo
rū dum in amorē dei tota rēditur: nulla in
utili perturbatione accrescat. Hinc ē quod
Paulus per contēplationē mortuos ⁊ q
si in sepulchro absconditos discipulos vide
rat quibus dicebat. ((Mortui enim estis: et
vita vestra abscondita est cum xpō in deo
Qui ergo mortē querit: gaudet dum sepul
chr̄ inuēit: q; g mortificare se appetit: val
de ad inuētam regem contēplationis hi
larescit: vt exterius mādo lateat ⁊ cūctis
exteriorib⁹ rer̄ perturbationib⁹ intra finus
se intimi amoris abscondat. Si ño ad hoc
quod thesaurus effodi dī: etiam sepulchri
inuētio subinfertur: hoc necesse est vt lien
tio nostra cōspiciat: quod antiq suos mor
tuos cū diuitiis obruebant. Qui igit thē
saurum querit gaudet cū sepulchr̄ inuēit
q: sapiētiam perquirēs: cū sacre scriptu
re paginas volumus cū exēpla p̄cedentium patrum perscrutamur quasi ex sepul
chro gaudium sumimus: ⁊ mētis diuitias
apud mortuos inuenimus: q; qui huiemō
do p̄cepte extineti sunt: in occulto cum di
uitiis regescūt. Sepulchro ergo diues effi
citur: qui per exēpla iustor̄: in cōtēplatōis
virtute sublevatur. Sed cui regrens dicat
quare data est misero lux: cur hoc ipsa re
quirere p̄sumat: infinuat dicēs ((Uiro cui
abscondita ē via: ⁊ circūdedit eum de
ns tenebris.)) Uiro cui via sua abscondi
ta ē: quia ⁊ si iam in qua sit vite qualitate
considerat: adhuc tamen ad quē finē ten
dat: ignorat: ⁊ si ia supna appetat: ⁊ si pie
nis hec desideriis querit: adhuc tamen si
in eisdem desideriis pmaneat nescit. P eo
cata quippe deserentes ad iusticiam redi
mus: ⁊ vnde venimus nouimus: sed quo
perueniamus: ignoramus. Quid hesterna
die fuimus scimus: sed quid contingat cra
stina nos ee: nescimus. Uiro ergo via sua
abscondita est: quia sic pedem ponit opis
vt tamen p̄uidere nequeat eritum con
sumationis.. Capitulū. 4.

Et ⁊ alia vie nostre abscōsio: qđ
nōnunq; ea ipsa que recte nos age
re credimus: an in districti iudicis

etio cramie recta sint ignoramus. Sepe enī
sicut ⁊ lōge superius diximus: opus nostrū
qđ cā dānationis ē: p̄fectus putatur, esse
virtus. Sepe vnde placari iudex creditur:
inde ad iracundum placidius instigatur:
Salomone attestante qui ait. Est via que
videtur homini recta: nouissima aūt eius
ducunt ad mortem. Unde sancti viri cum
mala superant sua: etiam bene gesta formi
dant: ne cum bona agere appetūt: de actio
nis imagine fallantur: ne pestifera tabes
putredinis sub boni specie lateat colonis.
Sciunt enim q; corruptionis adhuc pon
dere grauati: diiudicare bona subtiliter ne
sciunt: ⁊ cū ante oculos extremi examinis
regulā deducūt: hec ipsa in se nōnūq; ⁊ q
probant metuunt: ⁊ tota quidem mēte in
terna desiderant: sed tamen de incertitudi
ne operū trepidi quo gradiunt ignorant.
Unde bene postq̄ dictū est: quare data est
misero lux: adiungitur. Uiro cuius abscon
dita est via. Ac si dicat. Cur huius vite sue
casus accipit: qui sub qua sit estimatōe in
dicis iter sui opis nescit. Bñ aūt subditur:
⁊ circūdedit eum deus tenebris. Tenebris
nāq; homo circūdat: q; q̄uis ecclesti deside
rio feruerat: quid de semetipso sit dispositū
intrinsecus ignorat. Et valde metuit: ne qđ
sibi in iudicio obuiet: qđ se de se nunc i de
sideriis boni feruoris latet. Tenebris ho
mo circūdatur: q; ignorātie sue caligie p̄e
mitur. Un tenebris circūdatus nō est: qui
plerūq; p̄teritor̄ nō meminit: futura non
inuenit: p̄sentia vix cognoscit? Tenebris
circūdatū se qđā sapiens viderat: cū dice
bat. Que in p̄spectu sunt: inuenimus cum
labore; ⁊ que in celis sunt: quis inuestigabit? Dū se tenebris p̄pheta circūdatum vi
dit: cū dispositōis intime penetrare intera
na nō potuit dicens. Posuit tenebras latibulū suū. Uacuo enim nostr̄ q; nobis in
hoc exilio deceptis: luce sue visionis absco
lit: sese nostris oculis: quasi in tenebrar̄ la
tibulo abscōdit. Quas numerū cecitatis no
stre tenebras: cum studiose cōspicamus: mē
tem ad lamēta p̄uocamus. Flet enim cecī
tatē quā sors parturit: si humiliter meminit
quo interioribus lumine p̄uat. Cēq; tene
bras quibus circūdatur respicit: spēdoris in
timi ardentis se desiderio affligit: omnīq; in
tentionis nutu semetipsam conuertit: ut
supernā lucē quā cōdita deseruit: repetita
querat. Unde fit plenūq; vt ipsis p̄ce fletī
bus illa interni gaudii claritas erūpat: et
mens que in tenebris prius cecā iacuerat:
ad inspectionē fulgoris intimi suspiriis ve
gerata cōualescat. Unde bñ segtur. ((Antequā comedā suspiro)) Comedere nāq; ē alie
supne lucis cōtēplationibus pasci. Suspi
rat ergo anteq̄ comedat: qui prius gemiti
bus tribulationis afficitur ⁊ postmodū cō
templationis refectione satiatur. Nisi enī
suspiret: non comedit: quia qui se i hoc exi
lio per desiderior̄ celestiū lamēta nō humi
liat: interne patrie gaudia nō degustat. Ut
veritatis enim pabulo ieiuni sum: q in hac
peregrinatiōis inopia ictantur. Suspirat
aūt q comedit: quia quos veritatis amor
afficit: eriā refectio contēplationis pascit.
Suspirans p̄pheta comedebat: cum dice
ret. Fuerūt mihi lachrime mee panes. La
cte enim suo anima pascitur: cū ad supna
gaudia flendo sublevatur: ⁊ intus qđē do
loris sui gemitus tolerat: sed eo refectiōis
pabulū percipit: quo vis amoris p lachry
mas emanat. Unde ⁊ eandem vim lachry
marū adhuc beatus Job psequi subdēs.
((Et quasi inūdāres aquas sic rugit⁹ me⁹.))
Aque cum mandant cum impetu venūt:
⁊ crescentibus multipliciter voluminib⁹ in
tumescunt. Electi ño dum mētis sue ocu
lis diuina iudicia opponūt: dū te occulta
super se sententia trepidant: dū se ad dēū
pucnire posse cōsidunt: sed tū ne pueniant
metuunt: dū p̄teritor̄ suor̄ recolent que de
flent: dum que sibi adhuc futura sunt: q;
nescūt p̄mescūt: quasi quedā i cis aquā
rū more volumina colligunt: que in memo
ris rugitus: quasi in subiecta littora defluunt. Ut igitur sanctus vidit quanta sint i
lamētis penitētie volumina cogitationū: ⁊
ipsas memorie undas inundētes aquas vo
cauit dicens. Et quasi inundantes aq̄: sic
rugitus meus. La. ſ.

Nomnīq; ño iusti: sicut et
paulo supius diximus: in
ipso bonis op⁹ trepidāt
ac ne in eisdē occulto alī
quo errore deliquant: conti
nuis lamētis vacāt. Quos
cum diuina iudicia castigatoria corripiunt au
ctoris sui gratiā se offendisse suspicant: qa

vel infirmitatibus ꝓpediti: vel amāritudinibus pressi: ad impendēda ꝓximis pia opera nō assurgunt. Et eo⁹ in lamentā vertitur: q⁹ eo⁹pus a deuotionis sue ministerio retardatur. Cūq; se mereced nō augere cōsideret: etiā transacta opa displicuisse formidat. Unde etiā beatus Job qui cum rigidā sui: quasi inūdantes aquas diceret illico adiunxit. ¶ Q⁹ timo⁹ quē timebā euenit mihi: t qs sebar: accidit. ¶ Justi igitur viri deflent t pauent t magnis se lamētis cruciant: q⁹ deseri formidant: t quāuis de correctione sua gaudeāt: eo⁹ tamen trepidam mentē correctio ipsā ꝓturbat: ne malam qs toleranti: nō pia percussio discipline fit: sed animaduersio iusta vindicte. Q⁹ be ne psalmista cōsiderās ait. Quis nouit potestatem ire tue: Potestas ꝓpe ire tuae: nostra nō potest mente comprehēdi: quia eius dispensatio obscuris super nos dispositionibus sepe vnde estimat deserere: ide nos recipit t vnde nos recipe creditur: vnde derelinquit: vt plerūq; hoc fiat gratia: qd ira dicitur: t hoc aliquādo ira sit: quod gratia putatur. Nōnullos enīz flagella corrigunt: nōnullos ad imparientie vesaniam ꝓducunt: t alios ꝓspera quia demulcēt: ab insania mitigant: alios q⁹ eleuant funditus ab omni spe cōuersionis eradicant. Cunctos aūt vicia ad ima ꝓtrahunt: ſz tamen quidā eo ab his facilius redeunt: quo se in eis co⁹ruisse altius erubescūt. Et semp virtutes ad superna sublleuant: sed nōnun quā qdā dum tumorē de virtute cōcipiūt: per ipm tramitem ascensionis cadūt. Quia ergo potestas diuine ire minime cognoscit in cunctis necesse ē: vt sine cessatōe timeatur: Sequitur. ¶ Nōne dissimulauit: Non ne silui: Nonne quieui: Et venit sup me indignatio. ¶ Quoniā ībet loco positi cogitando: loquēdo: agendo peccemus: tunc eamē per tria hec animus effrenatius rapitur ēd ꝓsperitate mundi huius sublevaē. Nam cū preire se potestate ceteros conspicit: ira alta de se elate cogitans sentit: t cū auctoritati vocis a nullo resistitur: lingua licentius per abrupta defrenaē. Cūq; facere qlibet licet: iuste sibi omne estimat licere qlibet. Sed sancti viri cū mundi hui⁹ potestate fulciuntur tanto sub maiori mētis disciplina se rediguntur quanto sibi ꝓ inpatientiam potestatis suaderi illicita quasi licentius sciunt. Co⁹ nūq; ad considerandam suam gloriam reprimunt: linguam ab immoderatā locutione restringunt: opus ab inquietudinis vagatione custodiunt.

Capitulum. 6.

Sepe enim qui in potestate sunt: ea que recte faciunt: que elate cogitāt amittūt: tumq; ad cuncta vtiles se estimant: etiā impense vtilitatis sibi meritum vānāt. Ut enim cuilibet facta digniora sint: necesse est vt ei apud se semper indigna videātur: ne eadem bona actio agentis co⁹ subleuet: t sublevando plus auctorē de elatione deiciat: ꝯ ipsos forte ꝓximos impēdit iuuet. Hinc est enim q⁹ rex Babylonie dum elata mente apud se volueret dicēs. Nōne hec est babylon: quā ego edificaui: i irrationale animal protinus versus est. Quod enim factus fuerat ꝓdidit: quia humiliter noluit dissimulare qd fecit. Et quia elatiōe cogitationis se super homines extulit: ipm quem cōmunem cū hominibus habuit sensum hominis: amisit. Sepe vero qui i potestate sunt: ad subiectoꝝ passim contumelias erūpunt: t hoc qd vigilantes regimini seruiunt: per lingue ꝓtocacitatem pdūt: minore scilicet formidine iudicis ꝑba pensantes: q⁹ qui sine causa frātri fatue dixerit: gehēne ignibus se addicit. Sepe hi qui in potestate sunt dum sese t a licitis retinere nescunt: ad illicita opera t inquieta dilabuntur. Solus enim in illicitis nō cadit: qui se aliquādo t a licitis caute restringit. Qua videlz cōstrictione religatum bene se Paulus insinuat dicens. Omnia mihi licent: sed non omnia expediunt. Atq; vt ea ipsa religatōe ostenderet in quanta se mētis libertate dilataret: illico adiunxit. Omnia mihi licent: sed ego sub nullius redigar potestate. Cum enim mens concepta desideria sequitur: seruire rebus cōuincitur: quas amore superatur. Sed Paulus cui cuncta licent: sub nullius potestate se redigit: qui semetipsum etiā a licitis restringendo ea q delectata premerent: despecta transcendit. Beatus igitur Job vt nos eruditat quales in potestate fuerint memoretur dicens. Nonne dissimulaui: Potestas nūq; cum habetur

t cogitanda est ad vtilitatem: t dissimulanda ꝓpter tumorem: quatenus is qui ea vtilia fecit: t vt prodesse t ebeat posse se sciat: t vtile non habeat: posse se nesciat. Qualis vero in ore fuerit adiungit dicens. ¶ Non ne silui: ¶ Qualis ergo vtilia opera postponeret: adhuc subiciat. Hōnc qeui: Ipse est tamē silere t quiescere: adhuc subtili⁹ libet perscrutari. Silere nūq; est: mentem a terrenoꝝ desideriorum voce restringere. Qis cuiz magni clamoris est: tumultus eoꝝ dia. Quiescunt quoq; bene qui in potestate sunt: cum terrenarum actionū strepitus ꝓ diuino amore intermittēdo postponūt: ne dum ima indefinenter occupāt: co⁹ funditus a summis cadat. Sciunt enim q⁹ nequaq; mens ad superna attollitur si curarum tumultibus cōtinue in infimis occupatur. Quid enim de deo occupata obtineat que de illo apprehendere etiam aliquid vacans laborat. Bene autem per psalmistam dicitur. Vacate t videte: qm ego sum de⁹. Quia qui vacare deo negligit: suo sibi iudicio lumen eius visionis abscondit. Unde ēt per Moysen dicitur. Ut pisces qui pēnulas non habent: non edantur. Pisces nāq; qui habent pennulas: saltus dare super aquas solent. Soli ergo in electoꝝ corpore quasi cibus transeunt: qui in eo q⁹ mius deficiunt: aliquādo ad superna cōsecutione mentis saltibus sciant: ne semper in ꝓfundo curarum latcant: t nulla eos amoris summi: quasi liberi aeris aura contingat: qui ergo rebus temporalibus occupantur tunc bene exteriora disponunt: cum solicite ad interiora refugiunt: cum nequaq; foris perturbationū strepitus diligunt: ſz apud semetipsos intus in tranquillitatis sinu requiescunt.

Capitulum. 7.

Rane etenim mentes temporalium rerum tumultus intra semetipsas ferre nō cessant: etiam cum vacāt. In cogitatiōe enim seruāt depicta que amant: t quāuis nihil exterius faciant: apud semetipsas tamen sub pondere inquiete quietis elaborant. Quibus si eadem rerum administratio prebeatur: semetipsas funditus deserunt: t fugitiua ac temporalia per intentionis cursum: continuis cogitationū passibus sequuntur. Ipse mentes autem hec t cum desunt: non querunt: t grauiter etiā cum adsunt ferunt: quia per exteriorum curam a se exire pertimescunt. Quod bene illa duorum fratrum vita signatur: de quibus scriptum est. Factus est Esau vir gnarus venandi: t homo agricola. Jacob autem vir simplex habitauit in tabernaculis: vel sicut in alia translatione dicitur: habitabat domi. Quid enim per venationem Esau: nisi eorum vita figuratur: qui in exterioribus voluptatibus fusi carnem sequuntur? Qui etiam agricola esse describitur. q⁹ amatores seculi tanto magis exteriora colunt: quanto interiora sua inculta derelinquunt. Jacob vero vir simplex in tabernaculis: vel in domo habitare perhibetur. quia nimirum omnes qui in curis exterioribus se sparsi refugiunt: simplices in cogitatione: atq; in conscientie sue habitatione cōsistunt. In tabernaculis enim: aut i domo habitare est: se intra mentis secreta restringere: t nequaq; exterius per desideria dissipare ne dum ad multa foras inplant: a semetipso alienatis cogitationibus recedāt. Bieat igitur probatus vir: t exercitatus in prosperis. Nonne dissimulauit: Nonne silui: Nonne quieui: Ut enim supra diximus: sancti viri cum eis trāsitoria prosperitas arridet: fauorem mundi quasi nescie tes dissimulant: t foris gressu interius hoc vide exterius subleuantur calcant. Silent autem: quia nullis prauc actionis clamoribus perstrepunt. Omnis namq; iniquitas: apud secreta dei iudicta habet voces suas. Unde scriptum est. Clamor sodomorum t gemor reorum multiplicatus ē. Quiescunt vero: cum non solum nullo cupiditatum temporalium turbulento appetitu rapiuntur: verum etiam curis presentis vite necessarijs immoderatius occupari refugiunt. Sed hec agentes: paterna adhuc flagella sentiunt: vt tanto perfectiores ad hereditatem veniant: quanto eos pie feriens disciplina: quotidie etiam de minimis purgat. Justa itaque indefinenter faciunt: et assidue dura patiuntur: quia sepe ipsa iustitia nostra ad examen diuine iustitie deducta iniustitia est: t forsdet

districtione iudicis: qs in estimatione fulget operantis. Unde Paulus eā dicebat: Nihil mihi conscius sum: prumo admonet. Sed nō i hoc iustificatus sum. Qui cau sam mot cur non sit iustificatus insinuans ait. Qui aut̄ iudicat me dñs ē. Iccirco in eo q̄ nihil mihi cōscius sum: iustificatum me abnego q: ab eo qui me iudicat examinari me sabri'us scio. La. 8.

Dissimulanda ergo sunt q̄ exterius fouent: reprimenda que interius strepunt: decimāda que quasi necessaria inuoluunt: t tñ in his ob bus adhuc districti examinis flagella metuenda. Quia t ipsa nostra pfectio culpa nō careret: nisi hanc seuerus iudex in subtili lance examinis misericordiā ter penset. Tene aūt subdit. ((Et venit super me indignatio.)) Magna quippe arte doctrine dictarus ḧbera ꝓtulit recte facta: vt hinc vnusquisq; cōsideret: que peccantes postmodū supplicia maneant: t si etiā iustos tam valida hinc flagella castigant. Hinc est enim q̄ Petrus ait. Tēpus ē vt iudicium incipiat de domo dei: t si iustus vix saluabitur impius t peccator: vbi apparebunt? Hic Paulus cū multa i Thessalonicensi laude dixisset: protinus adiūxit. Ita vt t nosipsi i vobis gloriemur in ecclesijs dei pro patientia vestra t fide: in oib⁹ persecutionibus vestris t tribulationibus quas sustinetis i exemplū iusti iudicij dei. Ac si diceret. Bum tot dura tolerat̄is: qui tam recta agitis: quid aliud q̄ iusti dei iudicio exempla estis? Quia et vestra pena colligendum est q̄ō feriat quibus irasat: si sic vos afligi pātur in quibus letatur? Aut quomodo illos pausurus est: quibus iustum iudicium exhibet si etiā vos hic cruciat: quos pie redarguens fouet? La. 9.

Rima igitur Job locutiō terminata: vicissim se amici qui consolaturi pie venerant: eius increpationi subiecerunt. Būq; ad ꝓtentio nis verba ꝓsiliunt: eam pro qua venerant: caussam pietatis amittunt. Qui quidem nō prana intentione hoc faciunt: sed quāuis affectum percussio erubescat: percussum tamē nō nisi pro integrate credidērūt: Būq; intētionē bonā nequaq̄ locutio tanta subsequitur: ipsa peruersa ꝓpositio: in trāsgressionis vitā vertit. Non sanctū nāq; fuerat: eum t q̄ loquerent. Justus quippe erat ad quē venerant: t diuinis verberibus cunctus. Ex anteacta ergo eius vita debuerūt ea que intelligere nō valebāt illius verba ppendere: t ex flagellis ꝓsentibus nō illum redarguere: sz de sua vita formidare: sicq; flagellato iusto: nō quasi ratio cinādo erigere: sed flēdo sociare: vt nequaq̄ se eorum sententia per ḧba ostenderet: sz loqui recte linguā consolantium magister dolor eruditet. Qui t si qua forsitan peruersa sentirent: dignum pfecto erat vt hec humiliter dicerent: ne percusso vulnera p immoderata ḧba cumularent. Sepe enim q: intelligi nō valent: deteriorib⁹ displicēt: vel facta vel dicta meliorū: sed eo ab eis non temere reprehendenda sunt: quo apprehēdi veraciter nequaq̄ possunt. Sepe aliqd a maioribus dissimulatione agitur vel ꝓcipitur: qd a minoribus error putatur. Sepe multa a fortibus dicūtur: que infirmi ideirco diiudicant q: ignorant. Qd bene hobus calcitrantibus illa inclinata testamenti archa signant quā q: casurā erdens leuites erigere voluit mortem sentētiam mortis accepit. La. 10.

Quid est nāq; mens iusti: nisi archa testamēti? Que gestata a bobus calcitrantibus inclinatur? q: nonnūq; etiā q bene ꝓest dū subiectorū populoꝝ confusione concutitur: ad dispensationis cōdescensionem et sola dilectiōe permouetur. Sz hoc q̄ dispensatorie agitur: iclinatio ipsa fortitudinis casus putatur imperitis. Ut t nōnulli subditi contra hanc manū reprehensionis mittant: sed a vitā ꝓtinus ipsa sua temeritate deficiūt. Lautes ergo ḧi admonēs manū extendit: sed delinquēs vitā perdidit: q: dum ifirmi q̄ fortiū facta corripiūt: ipsa sorte vitā reprobant. Aliq̄ etiā sancti viri quedā minima condescēdēdo dicunt: aliqui eo summa cōtemplantes ꝓterāt. Būq; vim vel condescensionis vel altitudis nesciunt: audacter hec stulti reprehendunt. Et qd erroneum de sua condescensione velle corrigere: nisi iclinatam archam

eo: de concipitur: quod a maxima hominū parte nesciatur: vel certe hec ipsa afflictio sancte nosetur: vel ꝓsilio: verbum absconditū ē: q̄ sentire potest: sz strepit u locutionis expimi non potest. Cum igitur diuina aspiratio sine strepitu mētem subleuat: ḧbum absconditum auditur: q: sno spāo in aure cordis silenter sonat. Unde t subditur. ((Et quasi furtim suscepit auris mea vēas susurrij ei⁹)) Venas supni susurrij auris cordis furtiue susapit: quasi subtilitatem locutionis intime afflata mēs t raptim t occulte cognoscat: Nisi enim se ab exterioꝝ⁹ deficiens absōdat: interna nō penetrat. Occultat autem vt audiat: t audit vt occultetur: q: t subtracta visibilibus inuisibilia conspicit: t repleta inuisibilibus visibilia perfecte contēnt. Notandum vero q̄ non ait quasi furtiue suscepit auris mea susurrij eius: sed venas susurrij eius. Susurrium quippe occulti verbi est: hec ipsa locutio aspirationis interne. Uene autem susurrij dicuntur caussarum origines: quibus hec ipsa aspiratio ad animū intrans ducitur. Quasi enim venas susurrij sui aperit: cum nobis latenter infundit: quos modis ad nostre intelligentie aures venit. Aliquando eni nos amore: aliquando terroꝛe cōpungit: aliquando pēna q̄ nūq̄ fuit ostendit: t ad eterna diligenda desiderium erigit: aliquādo ꝓtinus eterna indicat: vt post temporalia vilescāt. Aliquādo nonnulla nobis mala aperit: t ad hoc nos vsq; vt etiam aliena mala cōdolentes exercēm. Aliquādo mala aliena nostris obtutibus obiicit: t cōpunctos mirabiliter a nostra ꝓauitate nos corrigit. Venas itaq; diuini susurrij furtiue audire est: occultos diuine aspirationis modos tenuiter t latēter agnoscere. Quātus adhuc vel susurrium: vel venas susurrij intelligere aliter valeamus. Qui enim susurrat: occulte loquitur: t vocē nō exprimit: sz unitat. Nos ergo quousq; carnis corruptiōe premimur nullo modo claritatē diuine potentie sicut in se icōmutabilis manet: videmus. Quia acies infirmitatis nostre non sustinet hoc quod de eius eternitatis radio: super nos intolerabiliter fulget. Cum ergo se nobis omnipotens per rimas contemplationis indicat nequaq̄ nobis loqui: sz susurrat. Qui t si se plene non intimat: quoddā de se humane mentī manifestat. Tunc aūt nequaq̄ iam susurrat: sz loquitur: cum eius nobis specie certa reuelabitur. Hinc est quod in Euangelio veritas dicit. Pater de patre meo annūciabo vobis. Hinc Johānes ait. Uidebimus eum sicuti ē. Hinc Paulus dicit. Tunc cognoscam: sicut t cognitus sum. Nunc aūt diuinum susurrium tot ad nos venas habet: quot creatis operibus ipa diuinitas ꝓfidet. Bum enim que sunt cuncta creata cernimus i creatoris admiratione sublenamur. Nam sicut aqua habet leniter fluens: rimata per venas queritur vt augeatur. Tanto q̄ se latius fundit: quāto venas aptiores inuenerit. Ita nō duz studiose diuinitatis notitiam creature ex consideratiōe colligimus: quasi susurrij ad nos venas illius aperimus: quia p hoc q̄ factum cernimus: virtutem creatoris admiramur: vt per ea que sunt in ꝓspicuo illud ad nos emanet: quod latet in occulto. Quasi enim per quēdam ad nos sonum creāpit: dum consideranda nobis sua opera ostendit: in quo semetipsum vtiq; indicat: dumq; fit incomprehensibilis manifestat. Quia igitur consideratē cuz digne nō possum⁹ non eius vocem: sed vix susurrium audimus: plene enim perpendere: neq; ipa que sunt creata sufficimus. Recte aūt dicitur: quasi furtim suscepit auris mea venas susurrij eius. Proiecti quippe a paradisi gaudijs: t cecitatis pena multati: vix susurrij venas apprehendimus: quia ipa q̄s mira causopera: rapti tenuiterq; pensam⁹.

Capitulum. 21.

Sciendum ḧo ē: q: quāto virtutem illius mens subtilius contuita conspicerat: tanto eius rectitudinem reflexa formidat. Unde t recte subiūgitur. ((In horroꝛe visionis nocturne.)) Horror nocturne visionis ē: pauor occulte contemplationis. Dumāna etenim mens quo altius elevata: que sint eterna considerat: eo de factis temporalib⁹ grauius tremefacta formidat: q: tanto se ream vius cernit: quanto se ab illo lumine discrepasse quod super se intermicat conspicit: fieq; sit vt illuminata plus metuat: quia magis aspicit a veritatis regula: per quam discordat: eiq̄

graui formidine: suas ipe profectus quatit: que prius quasi securus nichil videbat. Quanto quisq; uirtute profecerit: nō iaz manifestū aligd de eternitate comphendit sz adhuc sub quibusdam caligine imaginationis conspicit. Unde ⁊ hec cadez nocturna visio dr. In nocte qppe sicut ⁊ superi⁹ diximus dubie: in die aūt cōstāter videm⁹. Quia igitur ad contēplandum interni solis radium: nubes sese nostre corruptionis interserit: nec ad infirmos nostre mētis oculos illud sicut est incōmutabile lumen erūpit: adhuc deum quasi in nocturna visiōe eternum: cum pauidabio sub incerta cōtemplatione caligamus. Sed quis extremā de illo aligd mēs concepertum consideratione tamē eius magnitudinis inhorrescit: ⁊ magis metuit: qz ipsis ptemplatiōis eius vestigijs se iparem sentit: atq; ad se relapsa eaz arctius diligit: cuius nimirū dulcedinē ferre nō valens: vix hanc sub certa visione gustauit. Sz qz ad huius sublimationis culmē nūc ptigitur: nisi prius desideriorū carnaliū importuna perstrepens turba exprimatur: recte subiūgitur. Quando solet sopor occupare homines. Quisq; ea que mundi sunt: agere appetit: quasi vigilat: qsq; ho eternam gehennam querens: huius mūdi strepitū fugit: velut obdormiscit. Sz prius sciendū est qz in scriptura sacra figurate positus trib⁹ modis somn⁹ accipit. Aliquādo enī somno mors carnis: aliquando torpor negligētie: aliquādo ho exprimitur calcatis terrenis desideriis quo vite. Somni nāq; vel dormitatiōis nole carnis mors immatura: sicut Paul⁹ ait. Nolo vos ignorare fratres de dormientibus: ⁊ paulopost. Ita ⁊ deus eos q dormierāt per Jesuz adducet cum eo Somno rursum torpor negligētie designatur: sicut ab eodez Paulo dr. Hora ē iam nos de somno surgere. Et rursum. Euigilate iuste: ⁊ nolite peccare. Somno quoq; carnis calcatis desideriis: qes vite figuratur: sicut sponsi voce in cāticis cāticoz dr. Ego dormio: ⁊ cor meū vigilat: qz videlz sancta mens quo se ab strepitu temporalis concupiscētie comprimit: eo verius interna cognoscit: ⁊ tanto alacrius ad intima vigilat: quanto se ab exteriori ingeniū occultat. Quod bene per Jacob in iuere dormientem figuraturi q ad caput lapidem posuit: ⁊ obdormiuit: a terra scalā celo tñ pertinentem: iustum scale deum: ascēdētes quoq; ⁊ descēdentes angelos vidit. Jn iuere qppe dormire ē: in hoc prīis vite irā situ a rerū temporaliū amore gelere. In iuere dormire ē: in dictum labentū cursu ab appetitu visibiliū mēs oculos claudere: quos prius hominibus seductos aperuit q virtus. Sat enim deus: qz in quocunq; die comederitis ex eo: aperientur oculi vestri. Unde ⁊ paulopost subditur. Tulit quoq; de fructu illius: ⁊ dedit viro suo: ⁊ comedit: ⁊ aperti sūt oculi amboz. Culpa qppe oculos concupiscētie aperuit: quos innocētia clausos tenebat. Angelos so ascēdentes ⁊ descendētes cernere ē: cuius supne patrie cōtemplari vel ex toto amore a terrenis suis super semetipsas inhercāt: vel ex ea compassione charitatis nostris infirmitatibus ꝓdescendāt. Et notāduz ē valde: qz ille dormiens angelos conspicit: q in lapide caput ponit: qz nimirū ipse ab exterioribus operibus cessans interna penetrat: q ex ea mēte quod principale est hois: imitatorem sui redemptoris obtinat. Caput qppe in lapide ponere ē mente Xpo inherere. Qui enī a prīis vite actione remoti sunt: sed ad supna nullo amore rapiūtur dormire possūt: videre angelos nequaq; ualent: qui caput in lapide tenere contemnunt.

Capitulum. 22.

Dant nāq; nonnulli q mūdi actiones ꝓfligant: sed nullis virtutū opis exerceāt. Di nimirum torpore non studio dormiunt: ⁊ integro interna conspicunt: quia caput nō in lapide: sed in terra posuerunt. Quibus plerūq; contigit: ut quāto se cari⁹ ab externis actionibus cessant: tāto latius imūde in se cogitationis strepitum ꝓ ocium ggerant. Unde sub iudee specie per ꝓphetam torpens ocio anima redarguitur: cum dr. Viderunt eam hostes ⁊ deriserunt sabbata eius. Precepto etenim legis ab exteriori opere: i sabbato cessatur. Hostes ergo sabbata videntes irridēt: cum maligni spūs ipso vacationis ocio ad cogitationes illicitas pertrahūt: ut vnaquaq; anima quo remota ab externis actionibus fuit deo gratior: eo magis eoz tyrānidi illicita cogitando famuletur. Sancti autem viri qui a mundi operibus nō torpore: sed virtute sopiūtur: laboriosius dormiūt: q vigilare potuerunt quia in eo q actiones huius seculi deserentes superant: robusto ꝓfectu quotidie contra semetipsos pugnātes mens p negligētiaz torpeat ne subacta ocio ad desideria īmūda frigescat ne ipsis desideriis bonis plus iusto inserueat: nec sub discretionis specie sibimet parcēdo a perfectōe languescat. Agit hoc ⁊ ab huius mūdi ingenia concupiscentia se penitus subtrahit: ac terrenarū actionum strepitū debit: ⁊ per gestis studium virtutibus intēta vigilās dormit. Nec enim ad cōtemplāda interna producatur nisi ab ipsis que exterius implicat studiose subtrahatur. Unde est enī quod p semetipsam virtus dicit. Nemo potest duobus dñis seruire. Unde paulus ait: Nemo militāns deo implicat se negocijs secularib⁹ vt ei placeat cui se probauit. Unde per ꝓphetaz dominus ammonēs dicit: Vacate ⁊ videte qm̄ ego sum deus. Quia igitur nequaq; nimia interna cōspicitur: nisi ab externa implicatione cassetur: recte nunc verbi absconditi ⁊ diuini susurrij tempus exprimitur cum dicitur: In horrore visionis nocturne: quando solet sopor occupare homines: quia nimirū mens nostra nullo modo ad vim intime contemplatiōis rapitur: nisi studio se prius a terrenorum: desiderioz tumultu sopiatur. Sz humanus animus quadam sue contemplationis machina sub leuatus: quo super se alnioza conspicit: eo i semetipo terribilius contremiscit. Unde ⁊ recte subdit. Pauor tenuit me: ⁊ tremor: ⁊ ossa mea perterrita sunt. Quid per ossa nisi fortia acta figurantur? De qb⁹ et p ꝓphetam dr: Dominus custodit omnia ossa eoz. Et sepe ea que agūt homines: ex iniquis momenti estimant: qz districtionis intime: q̄ sit subtile iudicium ignorant. Sz cum per contemplatōem rapti superna cōspiciunt: ab ipsa aliquo modo presumptionis sue securitate liquescunt: ⁊ tanto maiore in diuino conspectu trepidant: quanto bona sua digna eius examini quem cōspiciunt pensant. Unde est enim q̄ eo q̄ fortiter operando profecerat: per spūm subito dñe quis similis tibi: Ac si diceret. Cum nos mee verba nō habent: qz infirma mea apud te sunditus silent. Ossa autem mea tue magnitudinis laudem dicunt. Qz ipsa quoq; que ex me in me fortia credidi: tua consideratione contremiscunt. Unde est enī quod Manue viso angelo primo sceleris dicit. Moriemur: qz vidimus dominum. Cui mox vxor protinus consolatur dicens. Si dominus nos vellet occidere: de manibus nr̄is holocaustum ⁊ libamenta nō suscepisset. Quid est hoc quod de visione angeli virit timidus: ⁊ mulier audax: nisi quod nobis quotiens celestia demonstrantur: spūs quidem pauore se concutit: sed tamen spes presumitur. Inde nāq; spes ad maiora audendo se erigit: unde turbatur spūs: qz ea que superna sunt prius vidit.

Capitulum. 23.

Quia igitur cum altiora secretorum celestium sublimata mens conspicit: cuncta humanarum virtuz solidas contremiscit: recte nūc dr. Pauor tenuit me ⁊ tremor: ⁊ omnia ossa mea perterrita sūt: Ac si aperte diceretur. Subtilitatis inuie archana perapiens: unde me apud me forte credidi: ante conspectum iudicis inde titubaui. Districtionem qppe dñne iusticie contemplantes: etiam de ipsis operib⁹ iure pertimescimus: que nos fortia egisse putabamus. Ducta nanq; ad internam regulam nostra rectitudo: si districtum iudicium intuent: multis torturarum suarum finibus in intimam rectitudinem impingat. Unde ⁊ bene Paulus cuz ⁊ virtutum ossa habere se cerneret: ⁊ tamē sub districto examine hec eadem eius ossa trepidarent ait. Mihi pro minimo est: vt a vobis iudicer: aut ab humano die. Sed neq; meipsum iudico: nichil enim mihi conscius sum. Sed quia auditis venis dignū fuisset hec eadem eius ossa contremuerunt: illico adiunxit. Sed non in hoc iustificatus sum: qui autem iudicat me dominus est. Ac si diceret. Recta egisse me recolo: attamen de meritis nō presumo: quia ad eius examen vita nostra ducitur: sub quo nostre fortitudines ⁊ ossa turbantur. Sed cum mens in cōtemplatione suspenditur: eā cor

nio angustias superuso per speculationis vz de libertate aligd intume, fecuritatis rimatur: stare diu supe: semetipsam non posse: qz ⁊ si hanc spūs ad summa vehat: caro tamen ipo adhuc corruptionis sue pondere deorsuz premat. Unde ⁊ subdit. ¶ Et cum spūs me pīte transferet: inhorruerunt pili carnis mee. ¶ Nobis pīnbus spūs trā fit quādo inuisibilia cognoscimus: ⁊ tamē hec nō solute: sed raptim videmus. Hec enī in stabilitate contemplatōis intime diu mens figitur. quia ad semetipsam immensitate luminis reuerberata reuocatur. Ligz interna valecdanem deguitat amore estuat ire super semetipsam nititur: sed ad infirmitatis sue tenebras fracta relabitur: ⁊ magna virtute profecto videt: qz videre non posse hoc quod ardēter diligit: nec tamen ardēter diligeret: nisi aliquatenus videret. Non ergo stat: sz transit spūs: qz supernaz lucem nostra nobis cōtemplatio: ⁊ inhiantibus aperit: ⁊ mor infirmantibus abscondit. Et quia in hac vita quilibet virtute qo profecerit: adhuc tamen corruptōis sue stimulum sentit. Corpus qppe quod corrūpitur aggrauat animam: ⁊ deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantez: recte subdatur. ¶ Inhorruerūt pili carnis mee. ¶ Pili carnis sunt exteriz quelibz superflua humane corruptōis. Pili carnis sunt vite veteris cogitationes: quas si a mente reradimus: pilos a carne tradimus. Per pilos radendos indicat cogitationes abscidi: vt de amussione cordis nullo voloze fugantur. Bene aūt per Moysen dr. Leuite radent omnes pilos carnis sue. Leuita qppe assumptus vocatur. Ops ergo leuite omnes pilos carnis radere: qz is qui i obsequio diuino assumitur debz ante dei oculos a cunctis carnis cogitationib⁹ mūdus apparere: ne illicitas cogitatiões meo pferat: ⁊ pulchram animę spēm quasi pulio fructuoso labiis deformē reddat. Sed q̄ libet vt diximus quēpiam virtutes sancte conuersationis excreuerit: adhuc tamē ei si ve tentare vite nascitur quod toleretur. Qui ⁊ ipsi leuitarum pili radi precepti sunt nō euelli. Ratio etenī pilis in carne radicē remanēte ⁊ crescēte vt iterū radātur: qz magno quidez studio superflue cogitationes amputande sunt: sz tamē amputari funditus nequaq̄ possunt. Semp enī caro superflua generat que semper spūs ferro solicitudis recidat: at hec in nobis tūc subtilius pspicim⁹: cuz speculationis alta penetramus. Unde recte nūc dicitur. Cum spūs me pīte trāsiret inhorruerūt pili carnis mee. La. 24.

Umana eteni mens in contēplationis arce sublenata: tanto semetipsam varius de superfluis cruciat: quanto nimis subtile conspicit eē quē amat. Et cum pulchr⁹ inuenitur hoc quod super se appetit: vastricte iudicat quicquid in se infirmum pus tranquille tolerabat. Trāseunte ergo spū: pili primo erunt: qz ante compūctionis vim cogitationes superflue fugāt: vt nihil iam remissum libeat: quod afflicta mente etiam contra se metipsam visitationis iuuie seueritas inflāmet: Cuiz hoc quod in corde illicituz nascitur: continua districtione resecat. Fit pierum: z vt vegetata mens paulo latius studio sue speculationis ihereat: ⁊ pene figat spām q trāsiebat. Hec tamen hec ip̄ecgē plationis moza diuinitatis plene vim apit q: cuius imensitas humanas vires auctas sublenatasq transcēdit. Unde ⁊ bene subditur. ¶ Stetit quidz cuius non agnoscebā vultum. ¶ Quidam nāq non uidentes: nisi de eo vnq quem exprimere aut nouimus: aut nō valemus. Sed quia mente hoc loco dī: quidam videlz exponitur cum protin⁹ subiungitur. Cuius nō agnoscebam vultū. Humana qppe anima primoz hominum vitio a paradisi gaudio expulsa: lucem in nubilum perdidit: ⁊ totam se in umoze vi sibilez fudit: tantoq ab eterna speculatione cecidit ē quanto fozas ebrietate sparsa. Unde fit vt nulla nouerit nisi ea que corporeis oculis: vt ita dicam: palpando cognoscit. Homo enī q si preceptum seruare voluisset etiam carne spūalis futur⁹ erat: peccando factus est etiaz mente carnalis: vt sola cogiter: que ad animā per imagines corpoz trahit. Corpus qppe est celi ⁊ terre: aquarū: animaliū: cunctarūq rerū visibilium quas indesinēter intuetur: in quibus dum tota se delectata mens peicit: ab interne lucis gratie sublimitate grossescit: ⁊ qz ipa erigere ad summa se non valet: in his iumenta libenter iacet. Cum vero miris conatibus

dus ab his se erigere nititur: magnū valde est: si ad cognitionem sue exīlis corporei speciē alia pducat: vt semetipsam sine corpoza imagie cogitet: ⁊ cogitādo se via z sibi vsq ad cōsiderādā eternitatis substantiam pareat. La. 25.

Oc aūt modo quasi quādā scalā sibi erhibet semetipsaz per quā ab exterioz ab⁹ ascēdit. Sed quāuis incorporea sit ala: qz tñ corpori inheret: et ipsa sui qualitate locatis cognoscitur: que carnali loco retinetur. Que dum obliuiscitur scita: cognoscit incognita: meminit oblitioni mandata: hylare scit post tristiciam: adducitur post letitiaz: ipsa sui diuersitate indicat: quantū ab substantia eterne incōmutabilitatis natura distat: que semper vt est: idem est: vbi presens: vbiq inuisibilis: vbiq tota: vbiq incōprehensibilis: per inhiantē mentē sine aspectu cernitur: sine voce auditur: sine motu suscipitur: sine corpore tangitur: sine loco retinetur. Dane nimirū substantiā cum alius cogitat: assuetus rebus corporalibus diuersarum imaginū fantasmata sustinet. Que dū ab intentionis sue oculis abigit manu discretionis: postponens ei ois: tam hanc aliquatenus conspicit. Quā si necdum qd sit apprehendit: agnouit certe qd non sit. Qz ergo ad insueta mens rapitur: cum diuinitatis essentiam rimatur: recte nunc dicitur. ¶ Stetit quidā cuius nō cognoscebam vultum. ¶ Bene aūt dictū est: stetit. Ois qppe creatura q: ex nihilo facta est: ⁊ per semetipsam ad nihilū tendit: non stare habet: si defluere. Rōnalis aūt creatura corpoi quo ad imaginē auctorio ēdita est: ne ad nihilum tran'figitur. Irrationalis aūt ne quaqz figitur: sed donec visionis sue minūdo tardatur. Nam ⁊ si celū ac terra post i eternū permanent: ex semetipsis tñ nisi ad nihilum pperant: sed per eoz vsum quibus stare ergo solius creatoris est per quē cuncta non transeuntem transeūte: ⁊ in quo ali qua ne transeant retinent. Unde ⁊ redemptoz noster q: diuinitatis eius statum capi ab humana mente non potuit: hunc nobis ad nos venies creatus: natus: mortuus: sepultus: resurgens: atq ad ecclīa rediēs quasi transeundo monstrauit. Qui bene p euangelīū illuminato ceco innotuit: eum transiens audiri pbuit: sed illum oculos reparauit. Per humanitatis qppe dispēsationem trānire habet: per diuinitatis fo potentiā qua vbiq presens ē stare. Quecco igitur ecclīatis nostre dūs audire trānsiens dicitur q: humane miserie factus homo misereatur. Diuina aūt iuuem reparat: qz infirmitatis nostre tenebras: et virtute diuinitatis illustrat. Bene ergo posteq dictū est: cuius spiritus me presente transiret subdit. Stetit quidam: cuius non agnoscebam vultū. Ac si aperte diceretur. Cum quem pertransiui tam sensi: non transire deprehendi. Ipse ē ergo qui transit: ipse qui stat. Transire enim q: teneri cognitus non valet: stat aūt: qz in quantum cognoscitur incōmutabilis apparet. Quia igitur raptim is qui semp idem ē cernitur: simul deus: ⁊ trānsiens ⁊ stans videtur: vel certe stare eius ē: nulla mutatione variari: sicut ad moysen dicit. Ego sum qui sum Et sicut hunc Jacobus israhat dicens. Apud quem nō est transmutatio: nec vicissitudinis obumbratio. Quia vero q̄quis iam aliquid de contemplatione eternitatis apprehendit: hunc per coeternā ei⁹ speciem conspicit: recte subiungitur. ¶ Imago quippe patris filius est: sicut de condito homine Moysi insinuat dicens. ¶ Creauit deus hominem: ad imaginē dei fecit illum. Et sicut per expressionem sapientie de dei filio quidā sapiens dicit Candor est enī lucis eterne. Et sicut paulus ait. Qui cum sit splendor glorie: ac figura substātie eius. Cum ergo eternitas cernitur prout infirmitatē nostre possibilitas admittit: imago ei⁹ mentis nostre oculis aufertur: quia cum vere in patrem tendimus: hūc quātum accipimus per suam imaginē. i. per filiū videmus: ⁊ per eam spēm que de ipso sine ficta est: cum aliquo mō cernere: nec cepit nec desinet conamur. Unde et hec eadē veritas in euāgelio dicit. Nemo venit ad patrem: nisi per me. Bene autem subditur. ¶ Et vocē quasi aure lenio audiui. ¶ Quid enim per noctē aure lenio: nisi cognitio spūri

tus sancti designatur? Qui de patre procedens & de eo quod est filij accipiens nostre tenuitati notitie infirmitatis infundit. Qui tamen sup apostolos venit? per eternoz sonū tanq̄ per vehementē spiritū demonstratur: cum dicitur. Factusq̄ est repēte sonus tanq̄ aduenientis spiritus vehementis. Dicens cum spiritus cum se nr̄e notitie infirmitatis ingerat: & sensum vehemētis spiritus & voce aure lenis exp̄imitur: quia videlicet veritas: & vehemens est & lenis est. Ex his q̄ notitiam suam quatenus cognoscat vtiq̄ valeat nostris sensibus tēperat. Vehemens q̄ quantūlibet hāc temperet aduentu tamen suo infirmitatis nostre ecclaram illuminādo perturbat. Illustratione enim sua nos leniter tangit: & in ipsam nostrā immaniter conatu. Dic ergo dr: quasi aure lenis auditur: quia i hac adhuc vita positis contemplatoribus suis: ne quaq̄ se diuinitus sicut est infundit: & lippientibus mentis nostre oculis claritatē suam tenuiter demonstrat. Qui bene ipsa lenis acceptione signatur: cum dicit q̄ moyses ascendit. & ibi in montem descendit. Exo. 24.

Capitulum. 25.

Deus quippe est ipsa nostra contēplatio: in qua nos ascēdimus: vt ad ea que vltra infirmitatē nostrā sunt videnda subleuemur. Sed i hanc dominus descēdit: q̄ nobis multum proficientibus: parū de se aliq̄d sensibus nostris aperit: si tamen dici ei illo: vel parum: vel aliquid potest. qui vnus semp & idem permanens: Intelligi particulariter nō potest: & tamen a suis fidelibus participari dicitur: cum in eius substātia paro nullatenus admittatur. Sed q̄ hunc exp̄imere pfecto sermone nō possumus: humanitatis nostre modulo: quasi infantie imbecillitate prepediti: cum aliquatenus balbutiēdo resonamus. Quia vero & in magna contemplatione subleuati: subtile quid de eternitatis cognitione pertingimus: sacre hystorie verbis ostenditur: dū de cognitione dei p̄pheta nobilis Beyse edocetur. Cui cum trinitatē ante eum se dīa promitteret dicens. Ecce dīa transit: & spiritus grandis & fortis subuertens montes: & conterens petras ante dīm illico adueniet. Non in spiritu domino. Et post spiritum commotio: non in cōmotione dominus. Et post cōmotionem ignis: non in igne dominus. Et post ignem sibilus aure tenuis: & ibi dominus. Spiritus quippe ante dominū cuertit montes: & petras conterit: q̄ patuo: qui ei aduentu cuius irruit & altitudinem cordis nostre deiect: & duritiam liquefacit. Sed spiritui cōmotionē & igni non uelle dicitur dīs: esse vero in sibilo aure tenuis non negatur. quia nimirum mens cum in cōtēplatiōis sublimitate suspenditur: quicquid perfecte conspicere p̄ualet deus non est. Cum vero subtile aliquid cōspicit: hoc est quod de incomprehensibili substātia eternitatis audit. Quasi enim sibilum tenuis aure percipimus: cum sapiēs mentis cōscripte veritatis contemplatione subita subtiliter degustamus. Tunc vero verum est quod de deo cognoscimus: cum plene nos aliquid de illo cognoscere nō posse sentimus. Unde bene filie subditur. Quod cum audisset Helyas: operuit vultum suum pallio & ingressus uerit in hostio spelunce. Post aure tenuis sibilum vultum suum prophēta pallio operuit: q̄ in ipsa subtilissima contemplatione veritatis quanta ignorātia homo tegatur agnoscit. Quid nāq̄ pallio superducere est: nisi altiora mens quērere audeat: hāc ex cōsideratione propie infirmitatis velare: vt nequaq̄ intelligentie oculos vltra se precipitanter aperiat: sed ad hoc quod apprehendere non valet reuerenter claudat: qui h̄ agens in spelunce hostio stetisse describitur. Quid nāq̄ spelunca nostra est: nisi hec corruptibilis habitatio in qua adhuc ex vetustate retinemur? Sed cum aliquid percipere de cognitione diuinitatis incipimus: quasi iam in spelūce nostre hostio stamus. Quia enim progredi perfecte nō possumus: ad cognitionem tamen veritatis in beatitudinem aliquid de libertatis aura capimus. In ingressu ergo spelunce stare est repressio nostre corruptionis obstaculo ad cognitionem veritatis incipere exire. Unde & nabe in tabernaculum descendere israelite e longinquo cernentes in papilionū fuerum hostiis stetisse memorantur: quia hi q̄ aduentum diuinitatis vtiq̄ conspiciunt: quasi iam ex habitaculo carnis procedunt. Quia igitur humana mens quantalibet se virtute tetenderit: vix de intimis extrema cognoscit: recte nunc dicitur. Et vocē quasi aure lenis audiui. Sed quoniā eius se de si aure lenis audiui. Sed quoniā eius se de si fatem parum nobis diuina cognitio exhibet: infirmitatis nostre ignorātiam perhibet: vt dicat qui vocem aure lenis audiuit: dicat que ex ipsa hac auditione didicerit. Sequitur. ¶ Numquid homo deo comparatione iustificabitur: aut factore suo purior erit vir? ¶ Humana iustitia diuine iustitie comparata iniquitas est: q̄ & lucerna in te nebris fulgere cernitur: si in solio radio posita tenebratur. Quid ergo Eliphas rapt⁹ in contemplatione cognouit: nisi q̄ iustificari homo dei comparatione non possit? Recta nāq̄ credimus que cetera operamur: sed cum minutissime eterna cognoscim⁹ quasi in solio radio posita caligamus. Cum vero illa vtiq̄ percipimus: ita non vtiq̄ iudicamus quia tanto quisq̄ subtilius de tenebris iudicat: quanto ei verius claritas lucis cōstat. Qui enim lucem videt, scit qd de tenebris existimet. Nam qui caligoz in cio ignorat: obscura pro luce approbat. Bene autez subditur. ¶ Aut factore suo purior erit vir? ¶ Quisquis de pcussione murmurat quid aliud q̄ iusticiam ferientis accusat? Purior ē ergo vir factore suo existimat: si contra flagellum querelam parat: cui q̄ sibi peiculuo postponit: cum eius iudicium de sua afflictione redarguit. Vt ergo homo reprehendere non audeat iudicē culpe: hanc humiliter cogitet auctorem nature: quia qui mire ex nihilo fecit: facta impie non affligit. Quod tunc Eliphas vidit cum vocem quasi aure lenis audiuit? In cōsideratione nā p̄ diuine magnitudinis discretur q̄ humiliter in sua animaduersione tumeatur: & qui superna degustat: terrena equanimiter tolerat: q̄ plene ima cōspicit: quanti estimat quod forte agit. Nā se enim se creatum parat: qui regulam sue rectitudinis ignorat. Et sepe lignum rectum creditur: si ad regulam non ducitur: sed cum regule iungitur per quantam torti tudinem tortum esse inuenitur: quia numirū rectitudo accedens increpat: quod oculus decepto approbat. Eliphas itaq̄ qui ad superna conspexit: districtum iudicium de inferioribus exerit: & quāuis beatum Job non recte redarguit: in comparatiōe tamē creatoris oīm creature modis recte descripsit dicens. ¶ Ecce qui seruiunt ei non sunt stabiles: & in angelis suis reperit prauitatem: quanto magis hi qui habitāt domos lutease: q̄ terrenā habent fundamentā cōsumēt velut a tinea? ¶ Luteas quippe domos habitamus: q̄ in corporibus terrenis subsistim⁹. Que bñ ¶ Deum nō videre aut habere: & ibi esse in uilla i uasa fictilia dr. Et rursum. Scimus q̄ si terrestris dom⁹ nr̄a huius habitatiōis dissoluat: q̄ edificationē ex deo habemus domū non manufactam. Terrenum quoq̄ fundamentum est substātia carnis. Qui in se solicite psalmista conspexerat: cum

ciebat. Non est occultatum os meum a te quod fecisti in occulto: ⁊ substātia mea in inferioribꝰ terre. Tinea aūt ve veste nascitur: ⁊ eandē vestem de qua oritur: oriendo corrūpit. Quasi quedā ꝓ vestis ale caro est: sed hec numirū vestis habet tineam suā q: ab ipsa carnalis tentatio oritur: er qua lacteratur. Quasi enim quadā sua tinea vestis nostra cōsumit: eā caro corrupt̄ibilis tē tationē gignit: ⁊ p hanc ad interitū pernenit: velut a tinea homo cōsumitur: cum de se oritur: vnde cōteratur. Ve si apte dicat. Si illi spiritus esse et se incōmutabiles nequeant: qui nulla carnis infirmitate deprimuntur: qua temeritate se homines in bono permanere cōstanter estimant: quos in eo qꝫ intellectus ad summa vehit: carnalis infirmitas aggrauando prepedit: vt per corruptionis vitium in semetipsis habeāt: vnde ab intima nouitate vetereſcant?

Tinea

anglꝫ ꝑtīt ꝫ Ecclia ꝫ doctores

Ecclī. 2.

PO sunt quo ꝫ per angelos sancti doctores intelligi: sicut p ꝓphetā dicit. Labia sacerdotis custodiunt scientiam: ⁊ legem requirunt ex ore eius: q: angelus domini exercituū est. Qui quantalibet virtute fulgeant esse omno sine culpa nequeunt: cuꝫ inter p̄sentis illecebrosa vite gradiantur: q: eorum gressus tangitur: aut luto illiciti operis: aut puluere cogitationis. Domos aūt luteas ꝫ habitāt: qui de illecebrosa hac vita carnis eraxant. Hanc domuꝫ luteam paulus contemplerat habitare. cum dicebat. Nostra aūt cōuersatio in celis ē. Si cat ergo. Ecce qui seruunt ei non sunt stabiles: ⁊ in angelis suis repperit prauitates: quātomagis hi qui habitāt domos luteas: qui terrenū habent fundamentū: conterunt velut a tinea. Ve si aperte dicat. Si p̄sentis vite viam illi' sine contagione transire nequeant: qui eterna cogitantes se contra temporalia accingunt: que detrimenta illi sustinent: qui esse se in carnalis habitationis voluptatibus gaudent. Qui enī seruiunt ei: non sunt stabiles: q: cuꝫ mens ad alta nititur: carnis sue cogitatione dissipatur: ita vt sepe animus: dum intimis inhabitat: duꝫ sola celestia expectat: subita carnali delectatione paulus a semetipso scissus sicut: ⁊ qui se in infirmitatis sue mole

Phil. 3.

B

stias superasse gaudebat repentino vulnere prostratus gemat. Prauitas ergo et in angelis reperitur: dum ipsos quoꝫ qui veritatem nesciūt: nonnunqꝫ surrepcio vite fallacis grauat. Si ergo hi etiam mūdi huius iniquitate feriantur: quos cōtra eū sancta intēcio erigit: quas ictibus illi penetrātur: quos ante eius iaculā ipsa infirmitatis sue delectatio sternit? Qui bene velut a tinea consumi describūtur. Tinea ꝑpe dānum facit: ⁊ sonitū nō facit. Ita unuquorum mentes q: damna sua cōsiderare negligūt integritatem quasi nescientes p̄dunt. Amittunt nāqꝫ a corde innocentiā: ab ore ſitatem a carne cōtinentiā: ⁊ per accessum temporis ab etate vitā. Sed hec se indesinēter amittere nequaqꝫ conspiciunt: dū toto desiderio curis temporalibus occupant. Quasi ergo a tinea consumantur: q: sine sonitu: culpe morsum tolerant: dū quāta detrimenta vite ⁊ innocentie patiant: ignorāt. Unde ⁊ bene subdit. ((De mane vsqꝫ ad vesperam succidentur. U mane vsqꝫ ad vesperam peccato: succiditur: dū a vite sue ortu dio vsqꝫ ad terminū integratis ꝓpetratione vulneratur. Omni n tempore reprobi per augmentū malicie cōtra se ictus igeminat: quibus sucasi in ꝓfundum ruant. De quibus bene p psalmistā dicitur. Viri sanguinum ⁊ dolosi: non dimidiabūt dies suos. Dies quippe dimidiare est ꝑfecte vite male i voluptatibus uertī: ad penitentie lamēta uenire: atqꝫ hoc ad bonū vsum partē ꝑdo reparare. Sz uniqui dies suos nequaqꝫ dimidiāt: q: peruersam mentem: nec in extremo tempore immutant. Quo cōtra bñ paulus admonet dicens. Redimentes tēpus: qñ dies mali sunt. Tempus quippe redimimus: quādo ante aeram vitam quam lasciendo p̄didimus: flendo reparamus. Sequitur. ((Et quia nullus intelligit i eternum peribunt.)) Multos videlz eorum qui a mane vsqꝫ ad vesperā succident: nullus intelligit: vel eorū qui pereunt vel eorum q̄ ꝑditos mores pereuntiū imitantur. Unde aliās scripeum est. Justus perijt: ⁊ nemo ē qui recogitet in corde suo: ⁊ viri misericordie colliguntur q: non ē qui intelligat. Iuste qui ergo dum sola temporalia appetunt: ⁊ que bona electis in eternum maneant fere contemnūt: dum iustorum afflictionē cor

C

Ezech

Ecclī

D

spiciunt: sed que sit afflictionis retributio nō agnoscūt: actionis sue pedem in ꝓfundum ponigunt: q: a mee intelligentie sponte sua oculos claudunt. Multos enim malis voluptatibus decepit: dum que vident temporaliter diligunt a semetipsis alienati non vident vbi in eternum ruunt. Hōc etiam mane ꝓsperitatis vesperē huius mūdi aduersitas designari. De mane ergo vsqꝫ ad vesperam reprobi succidunt: q: per prospera lasciuientes depereūt: ⁊ per aduersa impatientes ad iram exurgūt. Quos de mane vsqꝫ ad vesperam nequaqꝫ culpa sue ciderent: si vel ꝓspera tolerantes crederēt vel aduersa sectantes sui vulneris estimarent.

Capitulum. 26.

SEd q: nequaqꝫ sic humāi generis multitudo deseritur: vt cuncta ad interitum tēdere p̄mittat. Sunt nō nulli q pāris vite oblectamenta despicāt: etiam cū adsunt: trānitoria ee̊ considerant: atqꝫ hec ee amore eternitatis calcant. Cuꝫ in hoc primo gradu mentis gressus suos ponāt: vegetationes ad altiora p̄ueniāt: vt cuncta ꝛalia non solum q: cuꝫ sunt amittenda despiciant: sed his inhere re nō appetant: ⁊ si eterna ee̊ potuissent: ⁊ a pulchre ꝑditoris amore subtrahunt: qa in ipm auctorē pulchritudinis cordis passibus tendūt. Et sunt nōnulli q bona huius vite pāris diligunt: sed tamē hec nullatenꝰ assequūtur: ⁊ sunt nōnulli q rebus temporalibus: totis desiderijs inhiant: mūdi gloriam querunt: ⁊ adipisci nequaqꝫ possunt. Dos vt ita dicerem cor ad mundū pertra hit mundus ad cor repellit. Nam sepe cōtingit vt in ipsis suis aduersitatibus tracti ad mentē redeāt: ⁊ in semetipsis reuersi cōsiderēt: qꝫ sint inania que querebāt: sese qꝫ ꝓ tam stulto desiderio ꝓtinus ad iramē tum erant: ⁊ tanto valentius eterna desiderent: quanto se stultius laborasse ꝓ tēporalibus dolēt. Unde bene descriptus reprobis subditur. ((Qui aūt reliqui fuerint: auferēt ee̊ eis.)) Quos alios reliquos: nisi huius mūdi despectos accipimus? Quos dū pāris secutā: ad nullā gloriē vsum eligat: quia si minimos indignos q: dereliquit. Sz mūdi reliquos auferre dño dr: q: despectos hu

B

ius seculi eligere dignāt: Paulo attestāte q aīt. Non multi sapientes sm carnē: non multi nobiles: non multa potentes: sz que stulta sunt mundi elegit deus vt confundat sapientes: ⁊ infirma mundi elegit deꝰ vt ꝓfundat fortia. Quod bene in libro Regum egyptio puero i via lassescente signat quem amalechita egrotum in itinere dese rit. Dauid ꝙo inuenit: cibo refecit: ducem sui itineris facit: amalechitam ꝑsequitur: equālem reperit: ⁊ funditus extinguit. Quid ē enī q egyptius Amalechite puer in itinere lassat: nisi q amator: pāris seculi pereuntis sui nigredine optus: sepe ab eodem seculo infirmus desperatusq relingtur: vt cum eo currere nequaqꝫ valeat: sed fractus aduersitate torpescat? Sed hāc Dauid fuerit: q: redēpto: noster veraciter manifestus nōnunqꝫ quos despectos a mūdi gloria reppit: in sui amorem ꝙertit: cibo pascat: q: ꝑdi scientia reficit: ducem itineris eligit: q: suum etiam predicatorem facit: ⁊ q Amalechitā seq non valuit: dux Dauid efficitur: q: is quem indignum mundus dese rit: non solū ꝙersus in suam mēteu dūm recipit: sz p̄dicando hunc etiam vsqꝫ ad alienā corda ꝑducit. Quo videlz duce Dauid ꝓsequentem Amalechitam inuenit ⁊ extinguit: qa ipsis predicantibus mūdi letitiam destruit quos mūdus habere comites despexit. Qui igitur plenūqꝫ quoo mundus relinqt: dominus elegat: recte nūc dr. Qui relīq fuerint: auferent ee̊ eis. Sequtur. ((Dicent: ⁊ nō in sapientia.)) Quid ē qꝫ supius reprobos interitum ꝓtulit dicens: q: nullus intelligit in eternum pibunt: ⁊ de electis dei illico adiunxit. Qui relīq fuerint: auferent ee̊ eis: ⁊ hoc ꝓtinus quod eisdem electis non cōuenit dicens subdit. Dicent: ⁊ non in sapientia. Si enim a reprobis diuinitus auferuntur: quo pacto mori non in sapiētia dicuntur? Sed nūrū sacre scripture cōsuetudo est: vt cum aliqd narrat: interposita alterius cause sententia: ad superiora ꝓtinus redeat. Hoc post ꝙ dicit. Et q: nullus est q intelligat in eternum peribūt: electorum mortem subintulit dicens. Qui aūt relīq fuerint: auferentur ex eis. Et rursus, sententie sue oculum: in eum quem ꝓdixerat interitum reproborum mittens: subito adiunxit. Dicentur ⁊ non in sapientia. Ne

ſ uicere. Di quos dari q; non intelligētes l
eternum perdant: poculudio nō in sapi
entiā morientur. Sed dīc ec moztem sacri
eloquij nomiſ melius oſtēdimus: ſi ex eo
aliquā ſimilitudinem humane rei proferam
mus. Paulus nāq; apoſtolus cum dilectā
diſcipulum de inſtituendis eccleſie officiis
admoneret: ne quos forte ad ſacros ordi
nes inordinate promoueret dixit. Manus
cito nemini impoſueris: neq; cōmunicaueris
peccatis alienis: te ipſum caſtū cuſtodi. Qui
ad infirmitatem eius corporis proprias ver
ba reſpiciens ait. Noli adhuc aquam bibe
re: ſed modico vino vtere pp̄ter ſtomachū: t
frequentes tuas infirmitates. Statimq; ſub
iungit dicēs. Quoꝝdam hoīm peccā ma
nifeſta ſunt precedentia ad iudicium: quo
rūdaq; aūt t ſubſequuntur. Quid ergo ad
illud pertinet quod ab infirmo aquam bibi p
hibuit: hoc quod de peccatis abſconditis
quoꝝdam hominū manifeſtiſq; ſubiunxit
niſi quod interpoſita de eius infirmitate ſen
tētia: ad hoc in extremo redāt: quod ſupi⁹
dixerat. Manus cito nemini impoſueris: ne
q; cōmunicaueris peccatis alienis. Ut eni
hec eadem peccata quāta ſolicitudine p
grediaſ'eſſent oſtēderet interpoſitam cōtra
infirmitatis moleſtiam: diſcretionis admoni
tionem protinus intulit quod in alijs pate
fecerat: in alijs latere dicens. Quoꝝdaq;
eni hoīm peccata manifeſta ſunt precedē
tia ad iudicii: quoꝝdam aūt t ſubſequū
tur. Sicut ergo per hanc ſtriam non eiſdem
ſibi Paulus congruit: ḡbus ait loquens
de Thimothei infirmitate ſubiūxit: ſed ad
illud redāt quod ſuprius intermittēdo nar
rauit ira hoc loco Eliphas eum de electis
diceret: q reliq fuerint auferātur et eis: illi
co adiūgens ait. Moꝝtem t nō in ſapētia
Ad illud primus recurrit quod ſuperi⁹ de
reprobis protulit dicens: t q; nullus intelli
git in eternū pibant.

Capitulum. 30.

Certo autem reprobi electos deſpiciūt: q ad vitā
ſuſtinēt per viſibile moꝝ
tem tendūt. De ḡbus de
ne nunc dī. Moꝝiantur t
non in ſapientia. Ne ſi ap
te dicerētur. Moꝝtem q
dam t ſapientiam pater fugiunt: ſed ſapiē
tiaq; penitus deſerunt. mortis āūt laqueos
non euadunt. Et q; quandoq; morituri ve
nire moriendo potuerūt: dum moꝝtem que
procul dubio ventura eſt mentūt: t vitam
ſimul t ſapētiam perdūt. Ut contra iuſti
ſapientia moriunt: q; moꝝtem quā deuita
re funditus nequeunt: eaq; pro, ſuare im
munet differre conſtruunt: eāq; dum equani
miter ferunt: penam propagnis vertunt in
inſtrumentum virtutē: vt unde debeat vita
recipi: vnde per primē culpe cogit meritaq;
ſumi. Sed q; Eliphas hec contra iniquos
veraciter protulit: beatum Job reprehenſibi
lem eſſe dño de falſa ſe ſapientie inflauit.
Unde t poſt predicamenta tante rectitudi
nis: irriſionis verba ſubiūgit dicens.

Oca ergo ſi Job. Ca. 5.
eſt q tibi reſpondeat. Oſpo
tens enim deus ſepeq⁹
peccatū in perturbatiōe
deſerit: q precepta illi⁹
in trāquillitate conſtruit.
Unde ſcriptum ē. Qui Prou. 28
auertit aurem ſuā ne audiat legem: oratio
eius erit execrabilis. Vocare aūt noſtrum
eſt: humili deum prece depoſcere: reſpōde
re vo dei eſt effectum precibus p̄bere. Aut
ergo. Voca ſi eſt q tibi reſpōdeat. Ac ſi ap
te dica⁹. Quātūlibet afflictus clames: deū
tibi reſpondentem non habes: q; vos i tri
bulatione eum non ſenſiſt: quem mēo i trā
quillitate contēpſiſt. Ubi adhuc viridēdo ſub
iungit. ¶ Et ad aliquem ſanctoꝝ conuerte
re. ¶ Ac ſi deſpicāto dicat. Sāctos quoq; in
uenire i afflictiōe adiutores nō vales: quos
hēre ſocios in hilaritate voluiſti. Qui poſt
irriſionem protinus ſuis ſubdit dicēs. Ubi
rum ſtultum interficit iracūdia: t parvulū
occidit inuidia. Que nimirū ſi ita vera eēt
ſi illata contra tanti viri patientiam nō fa
ceret. nos penſemus quod dī. Quātus ab
auditoꝝis ſui virtute reſtringat: vt oſtendam⁹
q rectum ē: quod priuatur: ſi non in beato
Job inuaſe prouerēt. Cum ſcriptū ſit. Tu
autem domine cū trāquillitate iudicas. Sci
endū nobis magnopere eſt q; quotiens tur
bulentos motus animi ſub manſuetudīe
virtute reſtringimus ad ſimilitudinē rectū
re conditoꝝis conamur. Nam cum trāquilli
tatem mētis ira turbauerat: vlaniatū qua

dammodo ſeſſum q perturbat: vt ſibimet
ipſi non congruat: ac vim intime ſimilitudi
nis amittat.

La. ji.

Ira ergo ſit iracūdie cul
pa perſpicimus: per, quā pē
manſuetudo amittitur: ſa
pere imaginem ſimilitu
do vitat. Per iram ſapiē
tia perdit: vt ḡd: quo vel
ordine apendā ſit: omnino neſciatur: ſicut
ſcriptum eſt: Ira in ſinu ſtulti requiſcat: q; ni Eccl. 7.
mirum intelligentie lucem ſubtrahat: eum
mentem ꝓturbando confundit. Per iram
vita amittit: t ſi ſapientia teneri videat: ſi
cut ſcriptum eſt. Ira perdit etiam prudēs Job. 21.
tes: q; ſ confuſus animus nequaq; explet:
etiam ſi quid intelligere prudenter valet.
Per iram iuſticia relinquit ſicut ſcriptum Prou. 18
eſt. Ira viri iuſticiam dei non operat: quia
dum perturbata mens iudicium ſue rōnis
exaſperat: omne quod ſaror ſuggerit: recta
putat. Per iram gratia vite ſocialis amit
titur: ſicut ſcriptū eſt. Noli eē aſſiduus cū Prou. 16
homine iracundo ne diſcas ſemitas eius: t
furnas ſcandalum animē tue. Quia qui ſe
ex humana rōne non tempat: neceſſe ē vi
behaliter ſolus euaſ'. Per iram concor
dia rāpitur: ſicut ſcriptum ē. Qui animoſus
parit rixas: t vir iracūdus effundit pecca
ta. Iracūdus q̄ppe peccata effundit: quia
etiam malos quos incaute ad concordiam Ephe. 4.
prouocat: peiores facit. Per iram lux veri
tatis amittit: ſicut ſcriptum eſt: Sol non oc
cidat ſuper iracūdiam veſtram: q; eā mē
te iracūdia confuſionis tenebras incutit:
hinc deus radium ſue cognitionis abſcon
dit. Per iram ſancte ſpās ſplendor exclu Eſa. 65
ditur que contra intra vetuſtam trāſlatio
nem ſcriptum eſt. Super quē requieſcet ſpās
meus: niſi ſuper humilem t quietem t tremē
tem ſermones meos? Cum enim humilem
diceret: quietum protinus adiunxit. Si ergo
ira quietem mentis ſubtrahit: ſuā ſancto ſpi
ritui habitationem claudit. Cuius recluſio
ne animus vacuus: ad apertam mox inſa
nia patet: t vſq; ad ſuperficiem ab intimo
cogitationū fundamēto diſſipat. Hāc
ire ſue ſtimulis accēſum cor palpitat: eor p⁹
tremit: diſtracta ſe poſſidet: facies ignēſcit: ex
aſperāt oculi: t nequaq; recognoſcuntur
vultu. Ore quidam clamorem formant: ſed ſen

ſus qd loquatur ignorat. In quo iraq; iſte
ab arrepcione longe ē: q actionis ſue cōſci
us non eſt: Unde fit pierūq; vt vſq; ad ma
nus ira ꝓſiliat: t quo rō lōgius recedit: ſa
dacior erurgat: ſeq; ipſum arum⁹ retinere nō
valet: q; factus eſt prātis alienus: t eo furor
mēbra ſeipſo i ictibus exercet: quo int⁹ ipſaq
mēbra ꝓſilit mentem capturaq; tenet. Illi
quando aūt man⁹ non exercuit: ſed in maledi
ctionis iaculū linguaq; vertit. Frater nāq;
uterinū pcab⁹ exoſcat: t hoc deum perpe
trare expetit: quod ipſe peruerſus homo fa
cere non inuenit vel erubeſcat. Surgit vt vo
to t voce homicidium peragat: etiā cum a
leſione pdrimi manib⁹ ceſſat. Aliquando
iram ꝓturbato animo quaſi ex indicio ſilen
tium indicat: t quo ſe foras per linguā non
erp: imitantus deterius ignēſcat: vt iratus
q; ſib collocutionem ſuā primo ſubtrahat:
t nil dicendo ſi fit auerſus dicat. Et nōnūq;
ſi hec ſilentij ſeueritas per diſciplinę deſpē
ſationē gerit: ſi tamē ſolicite in animis di
ſcretionis forma teneat. Plerūnq; vero dū
accenſus animus a conſueta locutione re
ſtringit p accēſum tempus penitus a pro
rumpi dilectōe ſeparat: t acriores ſtimuli ad
mentē venit: cauſeq; que grauiꝰ exaſperent
oriunt: atq; in irati oculo feſtuca in trabē:
ſtit: dū ira in odiū ꝓrumpit. Plerūq; ira
p ſilentiū clauſa intra mentē vehementius
eſtuat: t clamoſas eructā voces formatve
ba ſibi quibus exaſperetur obiect: t quaſi
in cauſe eramie poſite durius exaſpata rī
det qđ Salomon breuiter iſinuat dicens.
Peſtilentia impioꝝ furor. Sicq; fit vt p Prou. 11
turbatus animꝰ maiorē ſtrepitū ſui ſilentij
ſentiat' eāq; grauius clauſe ire flāma con
ſumat: unde dī ante nos qdam ſapiens
dixit. Cogitantes iracundi vipere ſunt ge
nerationes: mentem comedūt matrem ſuā.

Capitulum 32.

Sciendum vero eſt q; non
nullos ira citius accendit:
facilius deſerit. Nonnullos
vero tarde quidem com
mouet: ſed durius tenet.
Alij nanq; acceſſio calamis
ſimiles: dū vocibus perſtrepūt: quaſi quoſ
dam accenſionis ſue fomites reddunt: etiā
us qdem flāmam facūt: ſed protinus i fa
uilla frigeſcunt. Alij autē lignis grauio

dus variosdaſ̄ non diſparcis accessoꝫ tarde ſuſcipiunt: ſed ꝯ accensꝰ ſemꝑ diffi cilius extinguit: ꝛ q; ſe tardius in aſperi tatem concitat: furoꝛ ſui durius ipſum ſeruat. Illi adꝛ q; eſt nequus ꝛ cito ad iram accendit: flamas accipiunt: ꝛ tardius deponunt: nonnulli ſo bene ꝛ tarde ſuſcipiunt: ꝛ citius amittunt. In quibꝰ nimiꝝ quattuoꝛ modis iuxta dictoꝛ agnoſcat: q; ꝛ ad tñ qualitatis bonū vitiuus plerūq; primo appropinquat: ꝛ in malo ſecundū veritas ſaperat. Sed quid pdeſt q; tractandis quō mentem teneat: uidemus: ſi non etiā qualiter cōpeſci debeat cognoſcamus? Duobus enim modis fracta poſſidere alium ira ſolet. Primus quippe eſt: vt mens ſollicita antequ agere q; debet incipiat: ocio ſibi quas pati poſſit cōtumelias ꝓponat: quatenus redimpetoꝛis ſui probra cogitās: vel ad diuerſa ſe preparet. Que nimirū venie nia tanto formas incipit: quāto ſe cautius ex ꝓſentia armauit. Qui enim improuiſus ab aduerſitate deprehenditur: quaſi ab hoſte nudus inuenitur: cuiuſq; citius animā eius necat: q; non repugnantem perforat. Nam qui mala imminēria per ſollicitudines ꝓnotat: hoſtilēs incurſus quaſi in inſidijs vigilāter expectat: ꝛ inde ad victoriā ſolli cite accingitur: vnde neſcientes deprehēdi pertabant. Solerter ergo animus ante actionis ſue ꝓmoꝛdia cuncta debet aduerſa me ditari: vt ſemper hec cogitando: ſemp cōtra hec tolerāde patientie munimꝰ: ꝛ quicquid non acceſſerit: paciꝰ ſuperet: ꝛ quicquid non acceſſerit: ignorā patet. Secundus autē ferē de manſuetudinis modus eſt vt cum alienos exceſſus aſpicimus: noſtra quibus in aliꝭ excuſibus delicta cogitemus. Conſiderata quippe infirmitate ꝓprie: mala nobis eorū ſant aliena. Patienter nāq; aliā iniuriā tolerat: qui pie meminit: q; ſe forte adhuc habeat in quo debeat ipſe tolerari: ꝛ quaſi aqua ignis extinguitur: eius ſurgentis furoꝛ animi ſui cuiꝰ ad mentē culpa reuocatur: quia erubeſcat peccata nō parcere: qui vel deo vel primo ſepe ſe recolit parcenda peccaſſe. La. 33.

Sed inter hec ſolerter ſcīdū eſt: q; alia eſt ira qua impatientia excitat: alia qua zelꝰ formal. Illa ex vitio: hec ex virtute generatur. Si enim nulla ira ex vitio ſurgeret: diuine animaduerſionis impetum fineꝰ per gladiū nō placabile. Deꝰ iram q; habet non habuit: nouū cōtra ſe implacabiliter ſuperne vltionis excitauit. Nā que contra ſubditoꝝ vitia ꝛepit: eo cōtra ſtium triſticia eterni rectoꝛis exurit. De hac per pſalmiſtam dicitur. Iraſcimini: ꝛ nolite peccare. Quod nimirū non recte intelligunt: qui iraſci nos nobis tantūmodo non etiam primis delinquentibus volunt. Si enim ſic primos vt nos amare peccā mur: reſtat vt ſic eoꝝ erroribus: ſicut noſtris vitijs iraſcamur. De hac per Salomonem dicitur. Melioꝝ eſt ira riſu: q; per triſticiam vultus corrigitur animus delinquentis. De hac ꝛeuꝝ pſalmiſta ait. Turbatus eſt pre ira oculus meus. Ira quippe per vitium oculum mentis excecat: ira uāt per zelum turbat: q; quo ſalrem recti cognitione cōcutitur: ea que nili tranquillo cordi percepti nō pōt contemplatio diſſipatur. Ipſe nāq; zelus rectitudinis q; inquietudine mentem agitat: eius mor aciem obſcurat vt altioꝛa in cōmotione non videat q; bene prius tranquilla cernebat. Sed inde ſubtilius ad alta reducitur: vnde ad tempus ne videat reuerberatur. Illa ipſa recti emulatio eterna poſt paululū in trāquilitate largius aperit: que hec interim per cōmotiōes claudit: ꝛ vnde mens turbatur ne videat: inde pfecit: vt ad videndū verius clareſcat ſicut infirmanti oculo cum collirio immitti tur: lux penitus negatur: ſed inde eam poſt paulum veraciter recipit: vnde hanc ad tempus ſalubriter amittit. Nunq; eo com motionis contemplatio tingitur: nec prauet mens perturbata conſpicere ad q; vir tranquilla valet inhiare: q; nec ſolis radius cernitur: cum cōmote nubes celi faciem obducunt: nec turbatus ſenꝰ reſpicientis imaginem reddit: quā tranquillus ꝓprie oſtendit: quia quo eius mota vnda palpitat: eo in ſe ſpeciem ſtabilitatis obſcurat. Sed cum per zelum animus mouetur: curādum ſummopere eſt: ne hec eadem que inſtrumento virtutis aſſumitur: menti ira dominetur: ne quaſi domina precat: ſed velut ancilla ad obſequium parata: a rōnis tergo nunq; recedat. Tunc enim robuſtius cōtra vitia erigitur: cuꝫ ſubdita rationi ſummittitur. Nam quādiu ira ex zelo rectitudinis ſurgat: ſi immoderata mentem vicerit: rationi poſtmodū ſeruire contemnit: ꝛ tanto ſe impudentius defendat: quanto impatientie vitium virtutem parat. Unde neceſſe eſt vt hoc ante omnia qui zelo rectitudis mouetur attendat: ne ira extra mentis domicilium tranſeat: ſed in vitiorū peccati ſpinas modumq; conſiderans ſurgentē animi perturbationem ſubtilius retractando reſtringat: a motu ſtrictiuq; cohibeat: ꝛ motus feruidos ſub equanimi diſponat: vt eo fiat iuſtioꝝ vitoꝝ alicuius: quo prius extitit vitioꝝ ſuoꝝ: quatenus ſic culpas delinquentium corrigat: vt ante ipſe qui corrigit per patientiam creſcat: ꝛ feruoꝛem ſuum tranſformādo mudiectione inteꝝperanter excitatus ipſo zelo rectitudinis longe a rectitudine aberret. Quia vero ſicut diximus etiam laudāda boni emulatio mentis oculū turbat: recte nunc dicitur. Quem ſultum interficit fracundia. Ac ſi aperte diceretur. Ira per zelum ſapientes turbat. Ira vero per vitiū ſtultos trucidat: quia illa ſub ratione reſtringitur: hec vero irrationabiliter ſeuiens mente dominatur. Bene autem ſubditur. Et parulū occidit inuidia. Innidere enim non poſſumus: niſi eis quos nobis in aliquo meliores putamus. Parulus ergo ē qui iuſte occiditur: quia ipſe ſibi teſtimonium perhibet: quod eo minoꝝ fit cuius inuidia torquetur. Vnde eſt quod hoſtis callidus primo homini inuidendo ſurripuit: quia amiſſa beatitudine minoꝝem ſe moꝝtalium illius agnouit. Vnde ē q; Cayn ad perperandum fratricidium coꝛruit: quia deſpecto ſuo ſacrificio poſtatum ſibi infremuit: cuius deus hoſtiam accepit: ꝛ quem melioꝝem ſe eſſe erhoꝛruit: ne vtiuꝫ eſſet amputanit. Vnde Eſau ad perſecutionem fratris erupit: quia primogenitoꝝum benedictione perdita: quā tamen Eſau ſentiens ſeendo petebat igemuit. Vnde Joſeph fratres ſui dimidetio tranſeuntibus vendiderunt: quia cognito reuelationis miſterio: ſe fuerat melioꝝ eius plectibus obuiare conati ſunt. Vnde Dauid ſubditum lancea intoꝛquendo perſequitur: quia quē magnis quotidie augeri virtutum ſucceſſibus ſenſit: vltra ſe creſcere exponit. Par uulus uiuꝫ eſt qui inuidia occiditur: q; nil ipſe interioꝝ exiſtere: ꝛ bono alteꝝ nō voluerat. La. 34.

Sed inter hec ſciendum eſt: quia quāuis per omne vitiuꝫ quod perpetratur: humano cordi antiq; hoſtis virus infunditur: in hac tamen nequitia tota ſua vitiora ſerpens conatur: ꝛ imprimendo malitie peſtem vomit. Per quo nimirum ſerpens eſt. Inuidia diaboli mors intrauit in orbē terrārum. Nam cum ventum eoꝝ liuoris putredo corrumperet: ipſa quoq; exteriora indicant: q; grauiter animi vehemia inſtigat. Color quippe pallore affuitur: oculi deprimuntur: mens accenditur: ꝛ membra frigeſcunt. Fit in cogitatione rabies: dentibus ſtridoꝛ: cāq; in latebris cordis ereſcens obſcenditur odium: voluptas ecce tenebroſe conſcientiam vulnus inclauſum. Nil iterum de propoſito libet: quia tabeſcentem mentem ſua pena ſanet: quā felicitas toꝛquet alienā: quantoq; extranei operis in aliꝭ ſubtrahi uantur tantoq; fundamentum mentis inde profundius ſuffoditur: vt quo alij ad meliora properant: eo reſ ipſa deterius ruat: qua ruina videlicet etiam illud deſtruitur: quod in alijs acribus perfecto opere ſurrexiſſe putabatur. Nam inuidia cū mentem tabeſcere cuncta que meuerit bene geſta conſumit. Unde bene per Salomonē dicitur. Vita carnium ſanitas cordis. putredo oſſium inuidia. Quid enim per vitaꝫ carnis: niſi infirma quedaꝫ ne tenera: ꝛ qd per oſſa: niſi fortia acta figurantur. Et plerūq; contingit vt quidam cum vera cordis innocentia in nōnullis ſuis actibus infirmi videantur: quidam vero iam quedam ante humanos oculos robuſta exerceant: ſed tamen erga aliorum bona intus inuidie peſtilentia tabeſcant. Bene ergo dicitur. Vita carnium ſanitas cordis: quia ſi mentis innocentia cuſtoditur: etiam ſi qua foris infirma ſunt quandoq; roborantur. Et recte ſubditur: Putredo oſſium inuidia: quia per liuoris vitium: ante dei oculos peritū: etiā fortia acta virtutū. Oſſa quippe per inuidiam putreſcere eſt quedam etiaꝫ robuſta depente. Sed cur hec de inuidia dicimus: ſi non etiam qualiter ꝛeuatur intueamur?

Difficile nīq; est: vt hoc alteri nō suadeat: quod adipisci alter eropetat: q; quicquid ex posse percipitur: tanto sit minus singulis quanto dividitur in multis: t sicco vel derantis montem imor erenutiat: quia hoc q; appetit aut funditus alter accipiēdo admittit: aut a qualitate restringit. Qui ergo limoris pene plene carere desiderat: illam he reditatem diligat: qua coheredum numer non angustat: que t omnibus una est: t singulis tota: que tanto largior esse ostendit: quanto ad hanc percipiendam multitudo dilatatur. Imminutio ergo timoris est affectus surgens interne voluptatis: t plena mors eius est perfectus amor eternitatis. Nam cū mens eius rei appetitu retrahit que accipientiū numero partitur: tāto magis primum diligit. quāto minus ex profecto illius sua vota pertimescit. Que si per sectu in amore ecclesie patrie rapitur: plene etiam in proximi dilectione solidatur: quia cum nullā terrena desiderat: nihil est quod eius erga proximū charitati contradicat. Que iuuirā charitas quid est aliud q; oculus mentis: qui terreni amoris pulvere tangitur: ab interne lucis more intuitu ieiunio reverberatur. Quia autem pusillus est qui terrena diligit: magnus qui eterna concupiscit: potest etiā sic non incongruenter intelligi: parvulū occidit invidia: q; huius pestis languore nō moritur: nisi qui adhuc in desiderijs infirmatur.

parvulū 2 ma

Sancti Gregorij Liber sextus. Ca. 1.

Errata hi

storie veritate beati Job dicta: amicorūq; illius mistica proponat interpretatione discutere: q; cunctis vera salutibus inquet: q; redemptoris mundi totis suis allegationibus curat sancta scriptura promittere: eligit electos omnes vt per eius scitz mēbra studuit designare. Unde t idē beatus Job latino eloquio volens dicitur: vt per eius t nomē t vulnera redemptoris nostri passio designetur. De quo propheta ait. Vere languores nostros ipse tulit: t dolores nostros ipse portauit. Cui tentator ablatis omnibus: t seruos t liberos occidit: q; non solum vidat eum populum ex timore seruitutē. q; ipse quoq; apostolos in suo amore regeneratos passionis eius tēpore tcio pfidie perculit: vulneribus beati Job corpus attenitur: q; redemptor noster confixa clauis i cruce palpabilo non vedignat. Ut planta autē pedis vsq; ad verticem vulnera susceptit: q; sanctam ecclesiam que corpus eius est: non solum per extrema t vitia: sed ad summa mala persecutione seuiens tentator affligit. Unde etiam paulus dicit. Cōplebo ea que desunt passionum christi in carne mea. Cui suadere vult ad maledicendum nititur: q; carnalis quisq; intra sanctam ecclesiā adhuc tozo calliditi tentatozio exstiunt. Que enim eum ad maledicendū provocat vitam carnalium designat: quia vt supra diximus iā intra sanctam ecclesiam in correctis mozibus positis quo per fidem bonis iuncta sunt eo per vitam duriora premunt. Quia enim quasi fideles vitare nequeunt: a fidelibus tanto veteriis: quanto t interius tolerantur. Amici vero illius qui quasi ad consolandum veniunt: sed ad verba aspere increpationis erecdunt: hereticoz spēm tenent: q; contra bonos deum defendere nituntur offendunt. Hec itaq; superius latius dicta: nunc breuiter studui ex mistica designatione accingere: vt lector meus ex ipsa hac replicatione meminerit me in hoc opere spiritali intellectui deseruisse: t tamen cum vtilitatis ipsius visu postulat subtiliter quoq; studio hystorie verba discutere. Cum vero necesse est simul vtrāq; cōpectore: vt spiritalis fructus allegoria generet: quos tamen ex radice hystorie veritas producit. Amicos vero beati Job quos hereticoz speciē tenere diximus: in vicio suo nequaq; per omnia reprobauimus: qui dum per superna sententiam contra eos dicatur: non cito locuti coram me recti. Et protinus subditur. Sicut seruus meus Job: profecto liquet: quia non omnino despicitur: quod ex meliozis comparatione reprobatur. In reprehensione quippe eius incaute dilabuntur: sed tamen q; tanti viri amici sunt: ex familiaritate illius mistica multa didicerunt. Unde t superius diximus. Eoz verbis etiā Paulus vtitur. Et hec in assertionis sue

Esa.53.

Col.1.

adiutozium assumens: postata ex veritate testatur: que tamen veritas recte reprehendit: quia quelibet fortis sententia pro sanctum virum proferri non debuit. Ut ostenat ergo missice Eliphas verba pensari: quibus ad beatum Job loquitur dicens. Ego vidi stultum firma radice: t maledixi pulchritudini eius statim. Ca. 2.

Tultus quippe in deorum populus exstitit: quia ipsaz in carne presentium eternē sapientie spreuit: qui quasi firma radice comaluit: quia electorum vitaz temporaliter extinguendo superauit. Sed hic Eliphas maledicendo despicit: quia nimiz omnes hereticoz quorum tenere species amicos beati Job diximus: cuz de nomine christi gloriantur: indoctum iudicium ex ducto virtute reprehendunt. De quo stulto subditur. ((Longe sunt filij eius a salute.)) Filij huius stulti sunt omnes qui perfidie illius predicatione generantur. Qui scilicet a salute longe sunt: quia t si temporalem vitaz fine afflictione percipiunt: eterna grauius vltione ferientur: sicut de eisdem filijs alibi dominus dicit. Ue vobis scribe t pharisei hypocrite: qui circuitis mare t aridam vt faciatis vnum proselytum: t cum fuerit factus facitis eum filium gehenne duplo q; vos. Sequitur. ((Et conterentur in porta: t nō erit qui eripiat.)) Quia stulto porte nunc nisi mediator dei t hominuz debet intelligi: qui ait. Ego sum hostium: per me si quis introierit saluabitur. Filij igitur huius stulti extra portam proficiunt: t in porta cōterentur: quia prave iudeorum fabeles antequam ad mediatoris aduentum: in legis obseruatione floruerūt: sed in ipsa redemptoris nostri presentia a vanitatis obsequio perfidie sue meritio repulsi ceciderunt. Quos nimirum non est qui eripiat: quia scilz vas ipsum redemptorem extinguere persequendo conati sunt: tollendo sibi remedia ereptionis obsiderūt: de quo bene subditur. ((Cuius messem famelicus comedet: t ipsum rapiet armatus.)) Dulcis enim stulti messis spiritalium gramina sunt verba propheticarum: que stultus habuit: q; nō comedit: q; iudaicus populus legē qdē obtinuit: sz

Mat.23.

Iprōm.

Joā.8

p fatuitatis fastigiū: ab eius intellectu ieiunauit. Duius ergo stulti messem famelicus comedit: q; nimirū gentilis populus verba legis intelligendo edidit: ad que plebs iudaica sine intellectu laborauit. Nos famelici eos fidei vbi fruidit: cum per euangelium virit. Beati q; esurijt t sitiunt iustitiam: quia ipsi saturabunt. De his famelicis Anna prophetante dicitur. Repleti prius pro panib⁹ se locauerūt t famelici saturati sunt. Sed q; messem perdidit recte subiungit. Qua liter etiam ipse stultus perit cū vicitur. Et ipsum rapiet armatus. Antiquus hostis iudaicū populum armatus rapuit: quia sub vitam fidei fraudulente suggestionis iacula extinxit: t vnde se inherere deo crederet inde eius ordinationi repugnauit. Uis pro fecto discipulos suos veritas premonet. Uenit hora: vt omnis qui interficit vos arbitretur obsequiū se prestare deo. Sequitur.

Mat.5. 1.Re.2. Locauerūt se pro panib⁹

Joā.16.

Capitulum. 5.

Tabent fatuitates eius: hai⁹ vanitas stulti fatuitates habunt: q; fluctā sacre locutionis que iudaicus populus in superbie ostentatione possiderat: puerse gentium mentes irrigāt. Unde t ecclē p prophetam dicit. Oēs sitientes venite ad aquas t qui nō habetis argentū properate. Quia enim argēti vocabulo eloqa diuina significatur. psa. testatur dicens. Eloquia domini eloquia casta: argentum igne examinatū. Qui ergo argentum non habent. ad aquas vocantur: quia nimirum gentilitas que scripture sacre precepta nō acceperat sacri eloquij imundatione saturatur: quā tanto nunc auidius potat: quanto hanc diu sicca sitiebat. Ecclē ergo diuina eloquia: t messis et vanitas vocant: messes: q; renouā metit resecant: vanitas vero: q; magna mozis vetustate cōpenāt. Eadem t comedi dicuntur et bibi: q; nimirum dum quedam in eis obscura sunt: que non nisi interpretata intelligimus. Hec quasi mandendo glutimus: dum quedam vero ad intelligendum facilia ita sumimus: vt inueniamus ea: quasi non mansa bibimus: q; non infracta sorbemus. Hec sub intellecta mistico horum locutione triturauerūt: ne quid fortasse preteriisse videamur. Sed q; beati Job amici esse nō po

Esa.55.

Pōt. augustin eloquia dei

sentuisti in gbusdam quoq; magna mortis honestate fulgerent: restat vt in eorum verbis virtutem sensuum moraliter ingrediamur: quatenus diuine locutionis eorum pondus discutiatur: cuius doctrine fuerunt ostendatur. ((Ego vidi stultum firma radice: maledixi pulchritudini eius statim.)) Quasi firma radice stultus in terra figitur: q totis desiderijs in terreno amore solidatur. Unde et primus Caym ciuitatem in terra construxisse dr: vt aperte mostraret: quia ipse i terra fundamentum posuit: q a soliditate celestis patrie alienus fuit. Quasi firma radice stultus attollitur: quando hic tempoz alis prosperitate fulcitur: vt omne quod appetit assequatur: aduersa nulla sustineat. contra infirmos sine repugnatione preualeat: bene agentibus et auctoritate contradicat: ad maiora cōmoda ex peiori semp actione perueniat: vt unde viam vite deserit: inde ad tempus felicior uiuat. Sed cum malos florere infirmi conspiciūt trepidāt: et apud semetipsos peccantium prosperitate turbati: intus gressibus mentis nutant. Quoniam profecto spēm sumpsit Psalmista dum diceret. Mei aūt pene moti sunt pedes: pene effusi sunt gressus mei: q; zelauī in peccatoribus pacem peccatoz uidēs. Cum vero eorum gloriam fortes aspiciunt. primus quē post gloriam pena sequatur attendunt et alta intus cogitatione despiciunt: hoc qđ foras superbi fastu vacue inflationis intumescūt. Bene ergo dr. Ego vidi stultum firma radice: et maledixi pulchritudini eius statim. Pulchritudinē quippe stulti maledicere ē: cuius gloriam ex obstinata dānatiōe iudicare: q; eo atrocius in tormentis obruit: quo altius in pena elevatur: q; trāsitū qđ extollitur: permanet quod punitur: q honorat in via: in peruentiōe dānabitur: et quasi per amena prata in carcerem pucnit: qui per prius vite prospera: ad interitum trahit.

Notandum vo q; cum stulti pulchritudini maledixisse se dicerat: primus addidit statim. Mos q; humane et infirme mentis est: vt cum earum rerum quas respicit qualitate variatur: sepe enim eius iudicium ei ipsa prius rei specie qualitate iudicet: et iusta hoc quod aspicit: intentio illius sensus q; formatur. Nam plerūq; nonnulli dū quo rādam gloriam cernunt: eius dē glorie aspectibus delectantur ac magnum aliqd estimant: sed q; vt talia merentur eroptare. Cū vero iniquos quosq; aut electos subito: aut forte etiam morientes aspiciunt: q; humana gloria omnimodo nihil sit cum gemitu fatentur: ita vt protinus dicāt. Ec ce quoniam nihil est homo. Qui hoc nimirum recte dicerēt: si cum in gloria hominem cernerēt: tunc eius interitum cogitantes transactam potentiam nihil ē sensisse. Tunc quippe est humana elatio plāgenda q; nihil sit: cum sese super ceteros succedibus extollit. Tunc considerandū est quo cursu felicitas transuolet: cum ante humanos oculos: quasi permanens pollet. Nam gloriam moriturī nihil ē in ipsa iam morte pensare infirmi gliscit possunt: tunc etiā et illi derogant: q hanc etiam et usq; ad mortem sequentes amāt. Bene itaq; dr. Ego vidi stultum firma radice: et maledixi pulchritudini eius statim. Ac si aperte diceret. Contra stulti pulchritudinē mortem in maledictione non habui: q; cum hanc certerem finem etiam penam sequentem vidi. Nō enim statim maledicerē: si qua me glorie illius delectatio tenuisset: sed sine tarditate maledixi: q; simplicia mansura conspiciens ei potentiam sine dubitatione reprobaui: sed q; insq; quicq; quo plus in hoc mūdo proficiūt plures secū ad interitus trahunt recte subditur. ((Longe sient filij ei a salute.)) Sili q; quippe huiusmodi stulti sunt q in ambitōe bonis seculi et eius imitatione nascūtur: q profecto tanto a salute longius sunt: quāto i prosperitate negtie nulla infirmitate ferūtur. De quibus bñ addūtur. ((Et conterētur in porta: et nō erit q eripiat. Nam sicut vt bis aditus porta dr ita est dies iudicij porta regni: quia per eam ab electis omnibus ad celestis patrie gloriam intratur.

Capitulum. 4.

Vide et hunc diem cum ad retributionem sancte ecclesie Salomon appropiare conspiceret dicit Habitabit in portis vir eius: quando sederit cum senatoribus terre. Vir quippe est ecclesie humani generis redemptor: qui in porta se nobilē ostendit q; despectus prius in cōtumelijs extitit: sed

in ingressu regni sublimis apparebit: Qui cum terre senatoribus residet: q; iudicij sententiam cum sanctis eiusdem ecclesie predicatoribus decernit: sicut et ipse in euāgelio dicit. Quos q; sederit et dis me in regeneratione cum sederit filius hois in sede maiestatis sue: sedebitis et vos sup sedes duodecim iudicantes duodecim tribus filiorum israel. Quod Isaias quoq; longe ante prenūciās ait. Dominus ad iudicium veniet: cum senioribus populi sui. De his portis Salomon iterum dicit. Date ei de fructu manuum suarum et laudent eam in portis opa eius. Tunc quippe sancta ecclesia de fructu manuū suarum accipit cum ea ad percipiēda ecclesia laboris sui retributio attollit: tunc eam sua opera in portis laudant: quando eius membris in ipso regni aditu dr. Esurini et dedistis mihi manducare: sitiui: et dedistis mihi potū: hospes eram: et collegistis me: nudus: et cooperuistis me. Sili igitur huiusmodi stulti añ portam elati sunt: sed in porta cōterentur: q; amatores huius seculi: in prīi vita superbiūt: sq; in ipo regni aditu eterna animaduersione feriuntur. Bene aūt subditur. Et non erit q eripiat. Illos quippe vita ab eterna aduersitate eripit: quos i tēporalibus prosperis per disciplinam punit. Qui ergo nūc renuit premi tunc non valet eripi: q; inq; cum quem per disciplinam habere negligunt: patrem afflictionis sue tpe per aditoz iam non inueniunt eruptorē. Segtur. ((Cuius messem famelici comedet.)) Habet et stultus messem quando unusq;q; bonum recte intelligentie accipit: scripture sacre sententijs docetur. Bona igitur: sq; tamen nullo modo hoc quod dicit operat. Uerba dei profert: nec tamen diligit: laudando exaggerat: viuendo calcat. Quo ergo stultus iste recta intelligit et dicit: sq; tamen hec operando non amat: messem habēdo ieiunat. Quam nimirū famelicus comedit q; is q ad deum sanctis desideriis anhelat discit: quod audit: agit qđ didicerat: et dum doctoris prauā recta predicatione reficit: qđ aliud q; stulti fruge saturatur. Ut non famelicos suos veritas vt stulti messes eo medērent admonebat: cum per desideria sancta flagrantibus de phariseis precepit dicens: Que dicunt facite iusta opera vo eorum nolite facere. Ac si aperte diceret.

Uerbi messem loquendo exercūt: sed hanc male viuendo minime conūgunt. Electus ergo famē messis ista reficiat: q; vobis hāc per fastuitatis sue fastidium seruant. Bene aūt subditur. ((Et ipsum rapiet armatus.)) Antiquus nāq; hostis quasi inermis vincitur: cum mala apte suggerens humane mēti bona simul destruere conatur. Sz armatus venit: quando bona alia intacta deserens latenter alia corrūpit. Nam sepe quosdam in intellectu nō tentat: et q; in sacri eloquij meditatione non obuiat: sed tamen eorum vitam in operatione supplantat: q; dum de scientie virtute laudantur: nequaq; suorum operum vana respiciūt: eāq; in fauoris delectationem animus ducitur: vite sue vulnera nō medetur. Dunc ergo armatus hostis rapuit: quem fraude tectus in alia deferens: ex alia parte superauit. Sequitur. ((Et edent sitientes diuitias eius)) Sepe stultus habet interni liquoris fontem: sed nō bibit: q; ingenuam quidem intelligentie aperit: sed tamē veritatis sententias cognoscere legendo ediscit: scit quia intelligere studendo prevalet: sed ab omni doctrine studio fastidiosus cessat. Diuitie quoq; mentis: sunt verba sacre locutionis: sq; has diuitias stultus oculis aspicit et in ornamenti sui vsum minime assumit: quia verba legis audiens: magna quidem ēē considerat: sq; ad comprehendēda hec nullo studio amoris elaborat. At contra alius sitim habet: ingenium nō habet: amor hunc ad meditandum pertrahit: sensus ebetudo contra dicit: et sepe hoc in diuine legis eruditione quandoq; studendo intelligat: quod per negligentiam ingeniosus nescit. Duius ergo stulti diuitias sitientes bibunt: dum precepta dei que ingeniosi fastidientes nesciunt ebetes amantes assequuntur. In his mirum tenebras ebetudinis illustrat oculos amoris naz hoc tardioribus sitis aperit quod velocioribus fastidium claudit. Qui et iccirco ad intelligentie alta perueniūt: quia agere que intellexerunt: vel minima vel nulla contemnūt: et dum sensum manibus adiuuant: sese vltra altitudinem ingeniosorum leuant. Unde bene per Salomonem dicit. Stellio manibus nititur: et moratur i edibus regum. Plerūq; enim aues quas ad volatum pēna subleuat: vt in vepribus re

Prov. 30

stellio

stellio

stellio q ad volatum pēnas nō ha
ber nūc̄o manibus regn edificiam tenet:
qua nimirum sepe ingeniosa q̄z vaz negli
gentia torpentis prauis actionibus rema
nentis simplicea quos igeniq pēna non ad
muat: ad obtinēda eterna regni munia vi
rtus operationis leuat. Stellio ergo dū ma
nibus nūc̄ in regis edibus morat̄ q̄ illi
eo simplicea per intentionem recti operis per
uenit: quo ingeniosus minime ascendit. Sed
his auditis quelibo nostro cordi suboritur:
cur vel negligenti intelligēti donum tribuā
tur: vel studiosus q̄z sensus sui carditate
prepediatur. Ad quam citius respōdetur:
dum protinus subditur. (¶ Nihil in terra si
ne causa fit.)) Recirco enim sepe t dedidio
suo ingenium accipit: vt ingeniosus de negli
gentia iustius puniatur: q̄ quod sine labo
re assequi potuit: sepe contēnit. Et recirco nō
nunq̄ studiosus carditate negligēte p̄mit
vt eo maiora premia retributōis mereatur:
quo magis i studio inuentōis elaborat. Ni
hil ergo i terra fit sine causa: quando t stu
diosi tarditas ad premium proficit t dedi
diosi velocitas ad supplicium crescit.

Capitulum 5.

AD intelligentiā aūt que
recta sunt aliquando la
boris studio: aliquando
dō dolor passionis eru
dimur. Unde cum dictus
sit nihil in terra sine causa
fit. Apte protinus ad
ditur. (¶ Et de humo non egreditur dolor:))
Dolor vāq̄ quasi de humo non egreditur:
cum homo ad dei imaginē condimur vt re
bus insensibilibus flagellatur. Sed q̄ per
occulta merita mētium: aperta prodeunt
flagella penarū: de humo dolor non egre
ditur: q̄si sensus nostri malitia erigit: vt a
rebus insensibilibus feriatur. Ecce enim cer
nimus q̄ ad correctionem nostrā erecta ar
bor imber ab arente terra suspenditur t ca
liginosus aer inardescente sole siccat: ma
re procellis tumescentibus sonat: t alios ad
trāsmeandū susceptos interapit: aliq̄ vehi
culū iter erecta in cumulum vnda cōtra
dicit: terra non solum germina fecunditā
tis inmittit: sed etiā semina accepta consu
mit. In q̄bus nimirū cūctis patenter aspi
citur: hoc quod q̄dam sapiens de dominio
testat dicēs: Et pugnabit pro eo orbis ter
rarum contra insensatos. Orbis q̄ppe ter
rarum cū domino p̄tra insensatos pugna
bit: quādo i pena delinquentium t elemēto
rum aduersitas mutat: sed tamē de humo
dolor nō egreditur: q̄ res quelibz insensibi
lis ad afflictionē nostrā stimulo nīe actio
nis erigit. De humo dolor nō egreditur:
q̄ nequāq̄ pena de ea nascitur creatura q̄
penatur sed de ea peculdubio que peccando
vim percussionis erroris fit. Sed curandum
magnopere ē: vt cum in rebus exteriorib⁹
pōdere doloris afficimur: spe ad signa tem
damus: quatenus eo mens ad alta perueni
at: quo nos exterior pena castigat. Unde t
apec subiūgitur. (¶ Homo ad laborē nascit
t auis ad volatū. Ad laborem q̄ppe nascī
tur homo q̄ nimirū hic q̄ accepta ē prodi
tionis rōne considerat q̄ valde sibi sit impo
sibile: vt hec peregrinatōis sue tpa sine gē
mitu cuadat. Unde bī Paulus cū tribu
lationes suas discipulis enumerat: adiun
git: Ipse cui satis: q̄ in hoc positi sum⁹. Si
ni cō q̄ caro flagellis afficitur mēs ad ap
petēda altiora sublenatur: Paulo rursus
attestāte q̄ ait. Et licet is q̄ foris est noster
homo corrūpit: tñ is q̄ intus est renouatur:
de die i diem. Homo ergo ad laborē nasci
tur: t auis ad volatum: q̄ inde mēs ad sū
ma euolat: vnde caro in ifimis vari⁹ labo
rat. Per quoq̄ appellatōe hoīs: carnalis
vita figurari. Unde t Paulus ait, Cū enī
sit inter vos zelus t p̄tentio: nōne carnales
estis? Quib⁹ p̄aulo post subiecit dicēs. Nō
ne hoies estis? In hac itaq̄ vita homo ad
laborē nascitur: q̄ carnalis q̄q̄ cū trāseā
tia appetit: desiderio⁹ suorum se pondere
affligit. Grauis q̄ppe labor ē: hanc ipsam
p̄sentis vite gloriam querere: quesitam quā
doq̄ percapere: t perpetuis cū omni creatūre
ctione custodire. Grauis labor ē hoc cum
magna fatigatione apprehendere: quod si
q̄ apprehenderit nouerit diu stare nō posse
Sancti aūt viri q̄ trāseuntia nō amāt: nō
solum nulla tpalium desideriorū pōdera to
lerāt: sed tñ qua aduersa p̄surgunt: in ipsis
suis p̄ssuris t languoribus non laborant
Quid cui flagellis variis? Et tamē de fla
gellis apostolis scriptum ē. Ibant apostoli
gaudentes a p̄spectu concilij: q̄m dign⁹ ha
biti sunt p̄ nomine Jesu p̄tumelias pa

ti. Quia ergo eorum mēribus labor ē: gb⁹ t
pena verbis labor non ē: Homo ergo ad
laborē nascit: q̄ ille illius mundi veraciter
mala sentit: q̄ eius bona inhianter appetit
Illum cui⁹ mens ad alta suspendit: sub ipsa
est q̄q̄ exterius contra ipsum mouet.

Capitulum. 6.

HEc itaq̄ subdit. Et auis
ad volatus. Quāto ani
mus ab afflictōe sese sub
trahit: quāto per speciem
ad summa sustollit. Ani
nō quasi auis pauper ad
volatum natus fuerat: q̄
tot aduersis sustinēs dicebat: Nostra autē
conuersatio in celis est: t rursum: Scim⁹ quo
niā si terrestris domus nostra huius hābi
tationis dissolua: q̄ edificationem habe
mus ex deo domū non manufactā eternā
in celis. Celut auis ergo ima trāscenderat
quem adhuc corpore in terra vemo; ātem:
tā in sublimibus spei pēna sublenat. Si q̄
nullius suis viribus valet sese in alta sustol
lere: vt cum a visibilib⁹ affligit in inuisibilia
sublenetur. Recte mox subdit. (¶ Quam
obrem ego deprecabor dñm: t ad deum po
nam eloquium meū.)) Ac si apte diceret. Il
lum rogo per quem hec tribui scio: si enim
hoc per sese hēre crederet: deprecari dñm
non dignaret. Sequit.)) Qui facit magna
t inscrutabilia: t mirabilia absq̄ numero.))
Quis eloquentie vel mirabilia perscrutari
sufficiat: q̄ cuncta ex nihilo creauit: q̄ ipsa
mūdi fabrica mira potentia virtute dispo
sita: t super aera celum suspendit: t super
abyssum terra labi: q̄ ex rebus inuisibili
bus ac visibilib⁹ omnio hec vniuersitas eri
git: q̄ hominem fecerit vt ita dicerim ibre
ui colligens mūdum alterū: sed rōnalem: q̄
hāc ex anima t carne constituēs: t inuisi
bili virtus dispositione permiscens spūm
t lutum. Et his aliud nouimus: aliud t su
mus: si tamē mirari negligimus: q̄ ea que
manus oculus visu velocius. Unde fit vt si
maximus homo subito in ammiratōe oc̄o
rum exilians: t quotidie homo q̄ non erat nasci
tur: t nemo mirat: dum proculdubio olim⁹
posset q̄ plus sit creari quod nō erat q̄ re
parari quod erat. Quia arida Aaron virga
florauit: cecis mirāti sunt: quotidie ex arente
terra arbor producit: virtusq̄ pulueris in
lignum vertit; t nemo mirat. Quia quāq̄
panibus: quāq̄ multa holera saturati sunt:
crescisse escas videntibus cuncti mirati sūt
quotidie sparsa grana seminum plenitudi
ne multiplicātur spicarū t nemo miratur.
Aquā semel in vino mutatā videntes cun
cti mirati sunt: quotidie humor terre in ra
dicem vitis contractus per horā in vinum
vertitur: t nemo mirat. Mira itaq̄ sūt oia
que mirari hoies negligunt: q̄ ad conside
rādum vt prodarimus vsu torpescit. Bene
aūt aium dicerem q̄ fiat magna admirāt sta
tim: t inscrutabilia. Minus enī fuerat ma
gna facere: si tamen ea que facta sunt per
scrutari potuissent: recte subdit. (¶ Et mira
bilia absq̄ numero.)) Quia minoris erit ma
gnitudinis: si que inscrutabilia p̄didit pau
ca fecisset. Sed inter hec sciendum est q̄
diuina miracula t semper debent conside
rari per studium t nunq̄ discuti per intelle
ctum. Sepe nāq̄ humanus sensus dū qua
rādam rerum rōnem quere nō inuenit: in
dubitatōis se voraginē mergit. Unde fit vt
nōnulli homines mortuor corpa in pulue
rem redacta p̄sideret. Dūq̄ resurrectōis
vim colligere et rōne nō possunt: hec ad sta
tū pristinū redire posse desperant. Mira
igit que et fide credēda sunt: perscrutanda
per rōnem nō sunt: q̄ si hec nostris oculis
rō et p̄deret: mira nō essent: Sed cū i his
fortasse animo⁹ titubat: necesse ē vt ea que p
visum nouit: nec tñ per rōnē colligat: ad me
moriā reducat: quatenus rei similis argu
mento fidem roboret quaz labefactari sua
sagacitate deprehēdit. Considerato q̄ppe
humani generis pulvere quorūdam mens
concussa desperat: quando pulvis ad car
nem redeat: t redimitū corpus p membrorū
linamēta componat: q̄ illa terre ariditas
per viuentia membra viridescat: aut sese p eo
rū spēs formasq̄ distinguat. Hoc nimirum p
rōnem comprehendi nō pōt: sed tñ credi per
exemplum facile potest. Quis enīz ab vno
grano seminis immensam surgere arborem
crederet: nisi certum hoc per experimentum
teneret? In tanta namq̄ vnius grani par
uitate: pene nullam vides similitudinem:
vbi lata ligni duricia t i ligno tenerior: vel
durior: medulla: asperitas cortices: viri
dicās radicis: sapor fructuum: suauitas

odoriz:diuerſitas colorum:mollicies foliorum:t tamen q; hoc per experimentum nouimus ex vno grano ſeminis pdire oia nō dubitamus. Quid ergo eſt difficile vt puluis in mḃza redeat:dum conditoris potentiam quotidie cernimus:q; ex grano ligna mirabiliter t adhuc mirabilius fructꝰ ex lignis creat? Dicat ergo q facit magna t inſcrutabilia:t mirabilia abſq; numero: q; diuinorum operum magnitudo: nec ex qualitate valet diſcuti:nec ex quātitate metiri. Unde t adhuc ſubditur. Qui dat pluuiam ſuper faciez terre:t irrigat aquis vniuerſa. ¶Qui ponit humiles in, ſublimi t merentes erigit ſoſpitate:q; amicos beati Job eruditos:eius ſocietate credimus nec eſſe ē vt hec Eliphas verba myſtice diſſerāmus. Omnipotens enim deus terre pluuiam tribuit:cum arentium cordā gentiliū ſuperne gratie predicatione infundit.

Capitulum. 7.

a

Iacob 5

Jo.4.

Jo ē oīs creatu re

Qui aquis vniuerſa irrigat: q; ſterilitatem perditi hominis repletione ſpūs ad fructificationem formāt: ſicut per ſemetipſam vitas dicit. Qui biberit aquam quam ego dabo ei:nō ſitiet in eternū. Omnis ſtultus aūt nomine homo ſignatur:q; in ipſo t vera ſpēs:t magna cōmunio vnitatis oſtenditur. Omne nāq; quod ē:aut eſt t non viuit:aut eſt t viuit:ſed nequaq; ſentit:aut ē t viuit t ſentit: ſed nō intelligit nec diſcernit:aut eſt viuit t ſentit t intelligit t diſcernit. Sunt nāq; lapides: nec tamen viuūt. Sūt arbuſta viuūt qdē: nec tamen ſentiūt. Herbaruq; quoq; atq; arborum vita viriditas vocatur ſicut per ¶Paulum de ſeminibus dr. Inſipiēs tu quod ſeminas nō vinificabitur niſi prius moriat. Sunt bruta animalia:viuūt t ſentiūt: nec tamen intelligunt:nec diſcernūt. Sunt angeli:viuūt t ſentiūt: t ſtelligēdo diſcernūt. Homo itaq; q; habet cōmune cē cum lapidibus:viuere cum arboribus: ſentire cum animalibus:diſcernere cum angelis: recte nomine vniuerſitatis exprimitur ¶ quo intra aliqd ipſa vniuerſitas tenetur. Unde t diſcipulis veritas dicit. Euntes i mundum vniuerſum:predicate euangelium oi creature. Quē videlz creaturam ſolum intelligi hoiem voluit:cui cōmune aliqd cum oībus creauit:q̄uis h loco vniuerſa intelligi aliter poſſint: Sācti enim ſpūs gra cum ſi bi diuites ſubijcat:pauperes nō repellit: cū fortes humiliat:venire ad ſe debiles nō recuſat:cum nobiles colligit:ſimul t ignobiles apprehendit:cum ſapiētes ſuſcipit imperitorum ſtultitiam nō cōtemnit. Univerſa ergo dei aqs irrigat: q dono ſanctiſpūs ex omni genere hoium ad ſuā cognitionē vocat. ¶Poſſunt aūt vniuerſorum nomine ipse mox diſſimilitudines deſignāri. Alius nāq; elatione erigitur:alius pōdere timoris inclinatur:alius ſtibidine eſtuat:alius anaritia anhelat:alius remiſſione ſe deijcit:alius ira ferueſcit. Sed per doctrinam ſacri eloquij vas ſuperbo humilitas tribuitur: timido cōfidentia prebetur:luxurioſus per caſtitatis ſtudium ab immunditia tergit: auarus cōtinētia ab ambitiōis eſtu temperatur remiſſus zeli rectitudie erigitur:iracundus a precipitatiōis ſue exercitatōe refrēat vniuerſa deus aqs irrigat: q; vi ſui, ſermonis i ſingulis iuxta mozū diuerſitatem formāt vt hoc i eius eloqo qſq; inueniat per quod virtutis neceſſarie germē ferat. Unde per quēdam ſapiētem de mane vulcedie dr.

Ysa.26

¶Paratum pane de celo preſtitiſti illis ſine labore:oē delectamētum i ſe habētez: atq; oīs ſaporis in ſe ſuauitatem. ¶Dāna qp pcōē delectamētū atq; oīs ſaporis ſuauitatem i ſe habuit:quod vz i ore ſpūalium intra volūtatem edētium ſaporem vdit. Qz diuinus ſmo t oibus cōgruens: t a ſemetipo nō diſcrepās qualitati audiētium conſecōdit: quem dū eligit qſq; vtiliter iuxta modum ſuū intelligit:quaſi accepti māna i volūtarium ſaporem vertit. Et q; laborem boni operis gloria ſequitur retributōis: poſt aquarum irrogatōem recte ſubūgitur.

Capitulum. 8.

Eli ponit humiles i ſublimi:t merentes erigit ſoſpitate. In ſublimi humiles ponūtur q; hi q nūc p dei amore deſpecti ſunt: nunc cum deo iudices veniūt:ſicut hoc quod paulo ante diximus eiſdem humilibus veritas pollicetur dicēs: Vos q ſecuti eſtis me:in regneratōe cum ſederit filius hominis i ſede maieſtatis ſue:ſedebi

Mat.

tis t vos ſuper duodecim ſedes:iudicantes duodecim tribus iſrael. Tunc meritos ois ſoſpitate erigit:quia hi qui eius deſiderijs accenſi:proſpera fugiūt aduerſa patiuntur:cruciatus perſequentium tolerant ſeq; ipſos per lamenta caſtigāt:tanto ſublimiorem tunc ſoſpitatem recipiunt: quanto nunc a cunctis mundi gaudijs deuote moriantur. Hinc etenim per ſalomonez dicitur. Oz qd nouerit amaritudinem ānē ſue:in gaudio eius non miſcebitur extraneus. Humana etenim mens ale ſue amaritudinem ſcit:cum eterne patrie deſiderijs accenſa peregrinationis ſue penaz fiendo cognoſcit:ſed in eius gaudio extraneus non miſcebitur:q; qui nunc merore compunctiōis alienus eſt:tunc particeps ad letitiam cōſolationis nō ē. Hinc eſt qd in euangelio veritas dicit. Amen dico vobis:q; plorabitis t flebitis vos:mūdus aūt gaudebit: vos autem contriſtabimini:ſed triſticia vra vertetur in gaudium. Et rurſum. Uos igitur nunc quidem triſtitiam habetis:iteram autem videbo vos:t gaudebit cor vrm t gaudium vrm nemo auferet a vobis. Soſpitate ergo dūs merentes erigere dicitur quia p ſe aflictos temporaliter vera ſalute conſolatur. Qs tamē te electis dei etiam in hac vita nil obſtat itelligi. In ſublimi quippe humiles ponuntur:q; cuz ſe ex humilitate ſubſternunt:alte mētis iudicio cuncta tpalia tranſeunt:cunctq; ſe indignos in omnibꝰ eſtimant:recte cogitationis examine huiꝰmundi gloriam tranſcendentes calcant. Videamus humilez paulum:ecce diſcipulis dicit. Non enim noſmetipſos p̄dicamus:ſed teſtē xp̄m dūm noſtrum:nos autem ſeruos vros per xp̄m. Videamus nunc humilem in ſublimi tam poſitum dicentem. Nā neſcitis:q; angelos iudicabimus? Et rurſum. Conteſtans ſcitanie t cōſedere nos fecit in celeſtibus. ¶ Forſitan hāc exteriꝰ tē cathēa religabat: mente tñ in ſublimibus poſitus fuerat:quia iam per ſpei ſue rectitudinem in celeſtibus ſedebat. ¶Sācti itaq; viri forte diſpecti ſūt t velut indigni omnia tolerant:ſed dignos ſe ſupernis ſedibus confidentes eternitatis gloriam cum certitudine expectant: t cum laborant foris aduerſitate perſecutiōis animi reuertunt intrinſecus ad aream mētis:t inde cuncta ſubtus deſpiciunt:inter q

Prou.14

Jo.5.

Ibi.

1.Cor.1.

1.Cor.5. Ephe.2.

t tranſire corporaliter etiaz ſemetipſos cernunt:minas non metuūt:quia t tormenta patiendo cōtēnūt. Hinc etiam per ſalomonem dicitur. Justus q̄ſi leo confidens abſq; terrore erit. Hinc ab eo ſcriptū eſt iterum. Non contriſtabit iuſtum:quicquid ei acciderit. Quia enim recti quiq; in alto inſtitutionis ſue vertice ſiti ſunt:dum mortem mortis do non ſentiunt:miro modo eos reprobor̄ iacula t ferunt t non contingunt. In ſublimi ergo ſunt humiles poſiti:q; vnde ſe in omnibꝰ deſpiciunt inde pra oia ſecuriores ſunt.

Prou.28.

Prou.12.

Capitulum. 9.

babilon

D

Eſa.47.

caldei

Do contra recte ſub babylonis ſpecie per prophetam mente reprobi dicitur. Deſcende:ſede in pulvere virgo filia babylon:ſed in terra non eſt ſolium filie chaldeorum. Hoc enim loco humana mens virgo non incorrupta vt arbitror dicitur: ſed infecunda. Et quia babylon confuſio interpretatur recte infecunda mens babylonis filia vocatur:que ideo q̄ nequaq; bona opera germinat:quaz nullo ordine recte vite cōponitur quaſi confuſione mſe generat. Sūt aūt virgo non infecunda dicitur:ſed incorrupta:poſtq̄ ſtatum ſalutis perdidit:ad cōfuſionis ſue cumulum appellatur qꝰ fuit: Cui aperte per increpationem dicitur. Descende in pulvere. Deſcendens enim in pulvere reſidet:q; celeſtia deſereno terrenis cogitationibus aſperſio in infimis vileſcit. Ubi adhuc ingeminando ſubiungitur. Sede in terra. Ac ſi aperte exprobrans dicat. Quia celeſti cōuerſatione noluiſti te erigere: ſub te metipſo proſtratus in terrenis actibus humiliare:unde t neceſſario protin⁹ additur. Non eſt ſolium filie chaldeorum. Chaldei namq; feroces interpretant. Valde autem feroces ſunt:qui voluntates proprias ſequentes:nec iuſte poſſe moribus ſciunt. Ferocia ſunt terrena deſideria: q̄ non ſolum contra precepta conditoris:ſed ſepe ēt contra percuſſionum verba:durāt atq; inſenſibile mentē reddunt. Sed filia ferocium ſolium non

habet:q; mens que ad amorem mundi et
pompe desiderijs nascitur:atq; eisdem tra-
dendis obduratur:in eo q se terrenis concu
piscentijs subijcit:sedem iudicij amittit:mul
tis apud se solo pñdet:q; examine discre-
tionis caret:t qñ a iudicij sui cessione repel
litur:q; per exteriores cõcupiscentias vaga
tur. Z quasi enim q mens que intus consi-
dij sedem perdiderit:foras se per illicita
tumultuabiliter spargit. Et q; agere intel-
lecta dissimulat:cercatur recte etiam vt ne-
scisse qs agat:t sepe iusto iudicio l sua ipsa
uoluntate relinquitur:t sub ea que antea
appetit:laboriosa mundi ministeria relatat.

Capitulum. 10.

Unde apte illic subditur. Qui
vitra nos vocaberis mollis
t teneras tolle molam:t mo-
le farinam Constat nimirũ
q tenere sue filie pentes p
cunctnec duris atq; seruilib⁹
hanc operibus affligunt:Omnipotens ergo
deus quasi teneram filiam vocat quãdo di
lectam filiam ventilamq; aliam a laborio
sis huius mundi seruitijs renocat:medium
exterioribus actionibus afficitur ab inter-
nis desiderijs obdurat. Sed cha deo nos fi-
lia mollis t tenera non vocatur:qr mẽs pra
uis desiderijs dedita in eo quem antea ap
petit huius seculi labore relinquitur:vt fo
ris mundo velut ancilla seruiat:que intus
deum vt filia nequaq; amat. Unde t molã
tollere ac farinã molere iubetur. Mola in
girum ducitur t farina pfert. Unaquaq; ũt
mundi huius actio mola est:que dum mul
tas curas congerit:humanas mentes quasi
per girum vertit atq; ex se quasi farinas
pficit:q; seducto corde semper minutissimas
cogitationes gignit. Ca. vi.

Nunquã vero q quietus
alicuius ẽ meriti creditur
postmo:in qlibet actiõe te
ntandatur:vnde illic protinus
subinfertur. Denuda turpi-
tudinem tuã:discooperi hu
merum:reuela crura:trãsi flumia In amb
nistratõe quippe operis tumultuo denudat:
dum ville mens abiectaq; in actionis ostẽ
tatione cognoscit:que quieta prius magna
putabat:humerũ mens discooperit:quãdo
suum ignorabat ostendit:crura reuelat:q;
quibus desiderijs passibus ineris mũdi in-
hiet manifestat. Flumina etiam trãsit:quia
actiones huius seculi:que quotidie ad ter-
minum desinunt:indesinenter appetit:dũq;
alias relinqt alias assequitur:quasi de flu-
mine semper ad flumen tendit:Hec pauca
per excessum diximus:vt mens a solio sanc
te intentionis excussa quo iacerat monstra
remus:q; si ad ea que super ipsum sũt inhi-
are cessauerit:sub semetipsam etiam indes
nenter ruit. In alto aũt figitur:si amorem
temporalium deserẽs ad spem inẽmutabi
lis eternitatis ligat. Bñ ergo dicitur. Qui
ponit humiles in sublimi:atq; apte subiũgi
tur. Et merẽtes erigit solpitate. Sepe i hoc
mũdo etiã leti gsdet erecti sunt dum de ip
sa gloria sue prosperitatis intumescũt:sed
merentes vñ esolpitare erigit:qr afflictos
suos ad gloriã vere letitie solidate sustelit.
Solpitate. qppe non insania erecti sunt:q
in bonis actibus positi spe in tomino firma
gratulantur. Nonnulli enim sicut diximus:
t iniquitates ppetrant:t gaudere non ces-
sant. De qbus p salomonẽ dicit. Qui letã-
tur cũ malefecerint:t exultant in rebus pes
simis. Et rursum. Sũt impij q ita sũt secu-
ri:ac si iustorũ opera haberent. Ni nimirum
nõ solpitate erigunt:sed insanis:qr superbi
unt:cũ affligi debuerant t inde miseri in ex
altatione defluunt:vnde a bonis flectunt:
freneticorum videlicet sensibus similes qui
insaniam qua prevalent virtutem putant
q ex morbo esse nesciũt hoc quod amplius
sanis possunt:t quasi crevisse se viribus estĩ-
mant:dum,ad vite terminus per augmẽta
languoris appropinquãt:q; rationis sen
sum non habent:fient t rident:t tanto i ma
gna exultatione se dilatant:ẽto t insensibi
les malum quod patiunt:ignorant. Solpi
tate ergo dominus merẽtes erigit:q; electo
rum mens non de pñtis vite insania sed de
certitudine eterne salutis hilarescit. Unde
aperte mox de hac ipsa prauorũ destructio
ne subiungit. ¶ Qui dissipat cogitationes
malignorũ ne possint implere man⁹ eorum
qs ceperant. ¶ Reproborum mentes peruer
sis cogitationibus semper insudare:sed ple-
rumq; eis superna dispensatio obviat:t qñ
nullo prauitatẽ cõsilij nec fraeti aduersitatib⁹
corrigant:tamen ne cõtra bonos ẽvaleant:
eorũ vires refrenat. Quos contra miro iu-

Ecc.47.

Prou.4

Ecc.

dicio agitur:vt effectu qdem praui operis
careant:t tamen iuste sententie iudicio rec
consilia addicat. Quod ergo mala cogitant
quid sibi faciant ostendit:q; vero mala im
plere nequeant:hi cõtra quos cogitauerãt
defendantur. Unde t adhuc bene subdit.
((Qui comprehẽdit sapientes in astutia co-
rum:t consilia prauorũ dissipat.)) Spe enim
nonnulli humana sapientia inflati:dum de
fidentijs suis diuina iudicia contraire cõspici
unt:astutio eis reluctare machinationibus
conantur:t qñ ad votũ suum vim superne
dispensationis intorqueant:callidis cogita
tionibus insistunt:subtiliora consilia exqui-
runt. Sed inde voluntatem dei peragũt:vn
de hanc immutari contendũt:atq; omnipo
tentis consilio dum resistere nituntur obse-
quuntur:quia sepe t hoc eius dispensatiõi
apte militat:quod per humanum studiũ fri
uole resultat Sapientes ergo dominus in
ipsa eorum astutia comprehendit:quando
eius consilijs humana facta etiam tũc con-
grue seruiunt:cum resistunt. Quod melius
ostendimus:si pauca ad medium gestarum
rerum exẽpla pferamus. Ca. vi.

Ioseph somniũ viderat q
suo manipulo fratrũ ei⁹ se
manipuli prosternebant:
somniũ viderat q sol t lu
na se cũ reliqs stellis ado-
rabant. Cui qr pure fra-
tribus retulit:eorũ corda
protinus future dñationis invidia panor q
percussit:cunq; hunc ad se venire conspice-
rent:malicia fervẽtes dixerunt. Ecce somn
iator venit:venite occidamus eum:t vide
amus quid illi proderint somnia sua. Cũq;
se eius domino subijci metuũt:somniatorẽ
in puteum deponũt:reduq; ismaelitis trans-
euntibus vendunt:q in egyptũ ductus seru
tuti subdit⁹.luxurie accusatiõe dãnatus ca
stitatis merito adiut⁹:pphetie indicio ere-
ptus:omni egypto preelatus est:p supernã ve
ro sapiam patribus frumẽta cognoscit:t fu
turo periculo necessitatis obviauit. Cũq; i or
bẽ fames irruit:de alimẽtor pparatiõe soli
citus Jacob filios in egyptũ misit:q frumẽ
torũ dispensatõi ppositũ Joseph nescientes
inuenũt atq; vt mererent alimẽta percipe
re:eorũ dispẽsatorẽ cõpulsi sũt prius in ter
ram cernicib⁹ adorare. Pensemus ergo ge
ne rei ordinẽ:pensemus quomõ sapientes
in ipsa sua astutia vie diuine cõprehendat
Ideo ab eis vẽdit⁹ fuerat Joseph ne ado
raret:sed ideo est adorat⁹ qr vẽdit⁹. Iusta
te namq; aliquid agere anhelant:vt dei con
silijs mutare:sed diuino iudicio qñ declina
re conari sunt:tremẽdo seruitio subdit. Inde qp
pe coacti sũt dei voluntatẽ peragere:vñ bñ
multi sũt astute cõmutare. Sic diuinũ cõsi
lij vis demtat impletur:sic humana sapiẽtia
vis relicta cõprehẽdit. Timuerũt ffreo ne
Joseph super eos ereresceret. Sz hoc quod
diuinitus dispositum fuerat:cautẽdo factum
est vt eueniret Humana ergo sapiẽtia in se
ipsa cõprehensa ẽ que voluntati dei vñ per i
tentionẽ restitit:inde impletiõe militauit.

Capitulum. 12.

Ic saul dñs david subiectus
quotidiano succrescere virtu
tũ successu cõspiceret:suam
ei i pingi filiã spõdit atq;
ei⁹ vxẽ cẽtũ vmn ab eo phi
listinorũ ppucia petijt:vt cũ
procat⁹ miles vltra se ererescere quereret:
inimicoq; gladio tradit⁹ vitã finiret: sicut
scriptũ ẽ. Nõ hz res necesse spõsalitanũ vñ
ectũ ppucia philistinor:vt fiat,vitõ v inimi
cis regio. Porro Saul cogitabat tradere
david i manib⁹ philistinor:sz david dispo
sitõis itime sanct roborat⁹:cẽtũ se dare phi
listinis:t ducẽta ppucia reportauit. Cui⁹ nimi
rũ opis Saul argumẽto supat⁹ supna pui
dẽtia i sapie sue ẽ pfilio depẽdens:qr vñ sa
crescẽtis milie vitã se extinguere cẽdidit:cũ
tis ei⁹ gloriã ide emulanit. Sz qr nõnũq;
astute se aliqd sape ẽt electi moliũt:hz ad
mediũ alia sapiẽtẽ vducere:t quõ interni
philij astutia mortalib⁹ pẽdat vmõstrare.
Pndẽter qppe Jonas sape nolut cũ ad
pdicandũ nimuitar pmiaz missus qr electis
gẽtib⁹ indeã vserere timit:pdicatõis offiũ i
plere recusant:nauẽ petijt: fugere tharsis
elegit:si ptin⁹ tẽpestas eroriũt:sors mittit:vt
cognoscat cui⁹ elpa mare turbet:Jonas i
elpa depẽdit:in pfundũ mergit:ceto sor-
bẽte rapẽte vnorat:atq; illic gestãte bestia
puenit:quo ire spõte cõtẽpsit. Ecce fugitiui
dei tẽpestas ingruit:sors ligat:mare sustinet
bestia seludit:t qr autori suo obedire reni-
tit:ad locũ quo missus fuerat:suo re⁹ carce
re portat. Jubẽte vo ministrare bõ pphetiam
nolut:aspirãte deo:bestia pphetã vmuit.
Cõprehẽdit ẽ dña sapientes i astutia eorum

Jon.1.

Vnicum

1.Reg.18

Saule

Z

Sonnium

Gen.37.

B

qs̄ t hoc in vsum sue vlantatis redigit: p qs̄ sibi vlantas humana contradicit. Perscrutemur adhuc hebreorum sapientiā: vt videamus quid prouidendo prohibuit: aut quid prohibendo prouocauit. Certe cū ad redemptoris nostri miracula credenda tūba constuerat cum sacerdotes populi inuidie facibus accensi: mandum post eum cernerent: vt proclamarent dicentes. Videtis q̄ nihil proficimus: ecce mundus totus post eum abijt: vt ab illo vim tante concursionis absterrerent: finire eius potentiam morte conati sunt dicentes. Expedit vt vnus moriatur: t ne tota gens pereat. Sz redēptoris mors ad cōiunctionem sui corporis id est ecclesie valuit non ad separationem. Unde t per legem tartaris vel columbe in figura nostri sacrificij secari guttur precipitur: t nō penit⁹ abscidi: vt post mortē corpori caput inhereat. quia videlicet mediator dei t hominum idest caput omniū nr̄m t vere mitigationis. ipsius: unde pro nobis mortem pertulit: inde nobis vitas inhesit. Post sextā ergo caput tartaris suo corpore inhesit: q̄ rōm ab ecclesia nec mors sternentes diuidit. Persecutores igit̄ pegerunt hoc: qd̄ pernitiose moliti sunt: siluerunt mortem vt ab eo abscinderent fidelium deuotionē: sz in de fides creuit vnde hanc se extinguere infidelium crudelitas credidit. Cunct̄ se estimant eius miracula persequendo abscidere hec nimirum compulsi sunt nesciendo dilatare. Comprehendit ergo dominus sapientes in astucia eorum. quando t hec ad pietatis sue obsequium redigit: qd̄ contra illum humana crudelitas erarsit. Justus nanq̄ t misericors mortalium acta disponens: alia concedit. pprius alia permittit. tratus: atq̄ ea que permittit sic tolerat vt hec in sui contēptū vsum vertat.

Capitulum. 13.

Unde uero modo fit vt t qs̄ sine vlantate dei agitur: vlantati dei contrarium non fit: quia dum in bonum vsum malefacta vertuntur: eius cōsilio militant etiam qui eius consilio repugnant. Dne enim per psalmistam dicitur. Magna opera dñi exquisita in omnes vlantates eius. Sic ḡppe eius opera magna sunt: vt per omne quod ab ip-

Jo.10. eum quasi palpātes querebāt eum dicerēt. Quousq̄ animam nostram tollis? Si tu es ipse: dic nobis palam. Ecce miraculorum fur ante oculos aderat t tamen in cordib⁹ suis tenebras offendētes adhuc requirēdo palpabāt. Quorū nimirū cecitas ad eradicandē crudelitas ēt vsq̄ ad opa persecutionis erarsit: sed redēptor hūani generis persecutorum suorum manibus dm teneri non potuit. Unde t protin⁹ subditur. ((Porro salutem faciet de gladio oris eorum: t de manu violenti pauperes. Ipse quippe iste pauper est de quo per psalmum dicitur. Propter nos egenus factus est: cum diues esset. Et quia iudei accusando dñm tradiderāt: quē traditū gentiles occiderant. Potest p̄ oris gladiū: accusantiū iudeorū lingua signari: de quibus per psalmistam dicitur. Filij hominū dentes eorum arma t sagitta: t lingua eorum gladius acutus. Qui euangelio etiam teste clamauerunt: crucifige crucifige. Per violentem vero manū ipsa crudelis gentilitas exprimi potest: que in redemptoris morte hebreorū voces opere implenit. Deus itaq̄ hanc pauperes t de violenti manu: t de oris gladio saluum fecit: q̄ videlicet redemptor noster t vires gentilium t linguas hebreorum moriendo et humanitate pertulit: sed et diuinitate sue potentia resurgēdo superauit. Quar videlicet resurrectione quid aliud agitur: nisi vt ad spē vite subsequentis infirmitas nostra roboretur. Unde t bene mox subdit. ((Et erit egeno spes. Erepto quippe pauperi egenus ad spem reducitur q̄ humilis fidelium populus redemptore moriente pauore concutitur: sz resurgente solidatur.)) Ipsos nanq̄ primos huius populi pauperes electos videlicet predicatores: ipsa eius mors perculit sed resurrectio ostensa reparauit. Saluato ergo patre: spem egenus recipit: q̄ resurgente carne dñmo fidelis quisq̄ ad eterne vite fiduciam equalesceret. Sed ecce iam in manifesta ostensione veritas venit: iam carnis mortem pertulit: eāq̄ resurgendo destruxit: iam resurrectionē gloria ascensionis honorauit: t tamē hebreorū lingua adhuc eum contra ipsō lacessere non desinit: quos nimirū equanimiter tolerat: vt alios tolerando conuertat: atq̄ alios minime conuersos q̄q̄ districtius ferat. Tunc enim lingua fidelium ab effrenatione sue locutionis obmutescit: cum venire eum tantum indies videre: quē tunc iniuste iudicauit. Unde t bene subdit.

((Iniquus autem cōtrahet os suum Os. n. suum. nunc adhuc iniquitas dilatat: q̄ humani generis redemptorē lingua infidelium cōtumelijs lacessere nequaq̄ cessat. Sz tunc os contrahet: cum hoc quod nō vult per studium per suppliciū clauder: quod tamen bene accipi etiā de conuersis peccatoribus pōt. Saluato enim pauperē duz egenus ad spem redit: cōtracto ore iniquitas obmutescit: q̄ resurrectionis eius claritate mirabilia dum copiosa multitudo infidelium credidit: a redemptoris sui insultib⁹ protinus cessauit. Os enim suum q̄ deum deridendo aperuit: iam formidando contraxit.

Capitulum. 14.

Iber hec mortaliter postposita iudeorum significatione transcurrere. atq̄ a pranis generaliter quomodo egūtur indagare. Iniquorū ḡppe ipsum mētes cum quedā a proximis dñi gesta conspiciunt: in extenso linoris sui aculeo torpent t grauē malicie sue penam sustinent: cum bona in alijs tabescentes vident. Recte itaq̄ dicitur. Per diem incurrunt tenebras: q̄ mens eorum ēt de aliena melioratione affligitur: de radio lucis obscuratur: q̄ sepe in proximis dum bona apta considerant si qua mala latent in uestigant. t solicitis ingitōribus laborant si qd̄ forte qd̄ accusare possint inueniāt. Sana qdē membra cōspiciunt: sed clausis cordis oculis vulnus palpātes querit. Unde t dñs subditur. ((Et quasi in nocte: sic palpabunt in meridie. Dies boni operis in proximo ceterius lucet: sed quasi i nocte palpant: q̄ lineris sui intus tenebras tolerunt: peruenire ad aliqua que reprehendāt satagunt detractionis aditū querunt: sed quia hanc inuenire non valeant: ceci ceteri⁹ circueunt. Qd̄ bene exprimitur: cū loth progenitus angelis in domo eius sodomite ostium non inuenerūt: sicut scriptū est. Urgq̄ faciebāt loth vehementissime: t iam primum erat vt frangerēt fores: t miserunt manum viri: t introduxerunt ad se loth: clauseruntq̄ hostium:

Gen. 19. Loth

eos q erant sors permanent cecitate a
minio vsq ad mortem: ita vt oculi mē
mire non possint. Quod est qđ malis adue
santibus mira vocum lenitas reducitur: t mu
nitur: nisi q iustus quisq; duz prauo iudicio
flectit: ad mentem reuertitur: t superiori
me manet: Sodomite ade vrsi uomo loth
oblum illudere nequeunt qz corruptores
mentū contra vitā iusti nullum accusatōis
aditum deprehendunt. Peruulsi enim cecī
tate quasi domum ei eruunt: quia in viden
tes facta dictaq; perseuerantur. Sed qz cla
ri vita iusti fortis vndiq; ac laudabilis actō
obuiat errantes nihil aliud: q; parietes pal
pant. Bñ ergo dicitur: quasi in nocte sic pal
pabunt in meridie qz dum bonaz qđ videt
accusat nequā ecceci malicia mālū qđ si vi
dēt ad accusationē querūt. Vñ t recte sub
iungit. Liberat saluū a gladio oris eorū: t de manu violenti pauperē:
Pauper quippe est: qui quis apud semet
ipsum elatus non est. Unde t per euangeli
um veritas dicit Beati pauperes spiritu: qñ
ipsorū est regnum celorum Duobus autem
modis ad culpam vnusquisq; pertrahitur
aut enim ex delectatiōe perducitur: aut ter
rore superatur. Gladius uanq; oris est in
quitas persuasionis: manus autem violen
ti est aduersitas potestatis. Sed qz veraci
ter humilis qui loco pauper vocatur: quo
nulla huius mundi prospera appetit eo, au
denter etiā aduersa cōtemnit: recte dicitur.
Salutem facet egenum de gladio oris eo
rum: t de manu violenti pauperē. Ac si ap
te diceret. Sic in se deus mentes humilium
solidat: vt eas ad perpetrandam nequitiā:
nec blandimenta suadendi pertrahant: nec
dolores supplicioq; frangant: spes quippe
in eternitatem animum erigit: t ideirco nul
la mala exterī⁹ que tolerat sentit. ¶ Unde
t subditur Et erit egeno spes: ad cui⁹ spei
videlicet fructum cuz pauper peruenerit: om
nis claudit⁹ obmutescit. Unde t adhuc sub
dit. Iniquitas autem conrabet os suū
Nunc enim malus bonis derogat: t recta
que agere neglige: hec l alijs obtrectando
lacerare non cessat: sed tūc iniquitas eo fu
rius contrahet: cum iustis ēta suppetat glo
ria retributionis agnoscit. Tunc enim ei lo
qui contra bonos non ualet: quia malorum
lingua retrorsus linguam tormenta ligant.

Deut.5.

Psal.

D

Ps.62.

sunt. Unde anna prophetice dicitur. De
deo sanctorum suorum seruabit: t impij in
tenebris conticescent. Sic vt electus quisq;
eterna supplicia euadat: vt ad perhennem
gloriam pauper ascendat: debet hic assidu
o flagello atteri: quatenus in iudicio va
leat purgatus inueniri. Ipso nanq; infirmi
tatis nostre pondere deorsum quotidie de
imur: nisi nra mūdi artificio p subuectia
flagella reuelemur. Unde t subdit. Ps. 16.

Beatus homo qui corripitur
a domino. Prima virtus ē: ne perpetrari debeant sed
vitari peccata: seria autem
saltem perpetrata corrigere
Sed plerunq; culpas non
solū imminentes minime vitamus: verum
etiaz nec commissas agnoscimus: t peccato
rio inde tanto altius tenebrescit: quāto nec
damnum sue cecitatis intelligit. Unde sit pie
rūq; diuini muneris largitate: vt culpaz pe
nam subsequatur: t flagella oculos delin
quentis aptant: quos inter vitia securitas
cecabat. Torpente quippe anime passio
ne tangitur vt exerceatur: quatenus q statu
sue rectitudinis securus perdidit: afflic
tus consideret quo iacet. Unde itaq; ipsa
asperitas correptionis origo sit luminis. Un
de t per paulum dicitur. Omne qđ arguit:
a lumine manifestatur arguūtū enim sa
lutis est via doloris. Unde est enim qđ salo
mon ait. Curatio cessare facit petā maiora
Unde iterū dicit quem enim dilit ca
stigat: flagellat ait omnem filium quem re
cipit. Unde voce angelica dño ad Joannem
loquitur dicens. Ego quos amo: redarguo
t castigo. Unde paulus ait Omnis aūt disci
plina in psēti quidem nō videtur esse gaudij
sed ineroris: postea aūt fructuz pacatissimū
exercentibus per eam reddit iusticie. Quāuis
ergo conueniat simul nequeāt dolor t bea
titudo recte tamē nūc dicitur. Beatus ū q
corripitur a dño qz per hoc qz pēnā doloris
correptionis ptransit: qđq; ad beatitudinem
que sine interuentu doloris est eruditur. Se
quitur. ¶ Increpationem ergo dñi ne repro
bes ¶ Quisquis pro culpa percutit sed in
querela sue passionis elanguit: increpationes
dñi reprobat: quia hanc iniuste se perpeti
accusat. Aut aūt nō pro purgatione crimi
nis: sed pro fortitudinis probatione seruum

Ephes.

Eccles. Prouer.

Apoc.3. Deut.8.

Can.3.

turium causas sue percussionis inquirunt:
neq; iacrepationes dñi reprobare dicē
di sunt: q; in semetipso castigando satagūt
inuenire qđ nesciunt. Unde t beatus Job
ad libertatis verba inter percussionis ver
bera erumpens: tanto de se rectius iudicia
ferentio interrogat: quanto semetipso veri
us causas passionis ignorat. Eliphas itaq;
quia hanc percussionis non probationis era
mine: sed purgatōis fortitudine estimauit
dum libere inter flagella loqueretur repro
basse dei increpationem credidit: quem ēt
apte hereticorum tenere speciem diximus:
qui omne quod a sancta ecclesia recte agi
tur: apud iudicium suum semper ad vitium
fortitudinis intendit. Quia vero bona in
tentione ad loquēdū ducitur: sed nō curat
discernere cui loquatur: adhuc superne dis
pensationis moderamina predicando sub
iungit dicens. Ca. 17.

Ista ipse vulnerat t medet
percutit t manus eius sa
nabunt. Duobus modis ol
potēs deus vulnerat: quos
reducere ad salutem curat.
Aliquando n. Aliquando carnē percutit t mē
tis duriciam suo pauore tabescit. Uniuersā
do ergo ad salutem reuocat: cuz electos suos
affligit exterius: vt interius viuant. Un
de per moysen quoq; loquitur dicens Ego
occidam: t ego viuere faciam: percutiam: t
ego sanabo. Occidit enim vt viuificet: per
cutit vt sanet: qz ideirco foris vbera admo
net: vt intus vulnera vlcerosa curet. Aliqñ
aūt etiā si flagella exterius cessare videan
tur intus vulnera infligit: quia mentis nre
duriciā suo desiderio percutit: sed percutien
do sanat: quia terroris sui iaculo transitoria
ad sensum nos rectitudinis reuocat. Corda
enim nostra male sanata sunt: cum nullo vi
more sanctantur cum peregrinationis sue
crumna nō sentiunt: cum erga infirmitates
proximi nec quāslibet minimo affectu lāgue
scunt: sed vulnerantur vt sanentur: qz amo
re sui spiculo mentes deus insensibiles p
cutit: morq; eas sensibiles per ardorem cha
ritatis reddit. Unde ei sponsa in canticis cā
ticorum dicit. Vulnerata charitate ego sum.
Male n. sana anima: atq; i bruto erūt sta
tu ceca securitate prostrata: nec videbat de
unimec videre requirebat: percussa aūt cha
ritatis eius spiculis vulnerat in intimis af
fecta pietatis ardet desiderio contemptibi
nis t mitto modo vnificatur ex vulnere: q
primo mortua iacebat in salute: estuat: erube
scat. t tam videre desiderat: quem fugiebat.
Percussione ergo ad salutē reducit: que ad
securitatem quietis intime amoris sui per
turbatione reuocat. Sed cum sanctus amico
anhelare in dño experit: cum cuncta mundi
huius blandimenta despiciens ad supernā
se patriam per desiderium tendit: ad tenta
tionem et protinus vertitur: quicquid amī
cum prius in seculo blandūq; putabat. Qđ
qui peccatum amare consueuerant recte vi
uentem crudeliter impugnant: t ceccus in
tro animus carnis sue bella tolerat in qua
prius vitij seruiens delectabiliter iacebat:
vinptates prisce ad memoriam redeunt: t
contradicentem mentem grani certamine af
fligunt. Sed quia dum transitorio labore
arterimur: a perpetuo dolore liberamur: ap
te subiungitur. In sex tribulationibus libe
rabit te: t in septima non tanget te malum
Quid enim senario numero que septimus
sequit: nisi presens vite operatio discretusq; fi
nis? Bene quippe omnia perfecto homine
condidit: t senectipso die deus requieuit: q
d. septimus vesperā nō habet: qz subsequen
tem requiē: nullo tez termino claudit Per
fectio ergo omnibus requies sequit: qz post
bona vite presentis opa retributio eterne, quie
tis inuenitur. In sex itaq; nos tribulationi
bus dominus liberat: ne nos in septima ma
lum tangat: quia per paterne pietatis ere
ditionē presentis vite labore nos attenuat: q
ad ultima iudicij a vbere abscōdit: vt tūc tanc
ad salutē certiores exhibeat quāto nūc nos
flagella duriores secant Qui apte mor t mala
vite presentis t adiutoria supne protectōis enu
mēat subdit. ¶ In fame eruet te d mortet: t in
bello d manu gladij. Sicut sūc carnis ē ira
ita sūcitas corporis t sūc mētis et filētia
diuine locutionis. Unde recte p prophetā dicit.
Emittā famē in terrā: nō famē panis: neq; si
tim aq; sed fame audiendi verbū dñi. Et qz
humanā mentē ēā diuino allocutio deserit
cōtra carnis tentatio insurrexit: apte subdit
gladius in bello t de manu gladij. Bellum quippe
patimur cum carnis nre tentationib⁹ impu
gnamur: de quo nimirū bello p psalmista n
dñs. Obumbrasti super caput meum in die

Deut.32.

Cant.2.

Nunery sena

fames

Amos.8.

Ps.139.

belli. Quia igitur reprobi dū fame verbi dī deficiunt: etiam belli gladio transfigunt: ecce eos suos dño & in fame a morte eripit: & in bello a gladio abscondit: quia eorum mentes dum verbi sui pabulo reficit: contra tentationes corporis reddit fortes. Sed sunt nonnulli qui & si ex vitio eloquio ab interna se fame reficiunt: si tā contra tentatiōes corporis continentie virtute fulciuntur: adhuc si peccati hominis de rationibus metuunt: & sepe vas linguarū laqueis formidāt: peccati se laqueo strangulant. Unde & apte subditur. Capitulum. 18.

Flagello lingue abscōderis

Flagellum lingue: est exprobrātio illate cōtumelie. Flagello lingue bonos feriunt: qui eorū opa irridendo per sequūt. Sepe enim lingua a bono opere dum vituperat revocat & qua si flagellum se exerit: qz dorsum timide mētis cedat. Hoc flagellum lingue electorū mētibus insidiari propheta conspexerat: cum sapientum adiutorium pollicēs dicebat: Ipse liberauit me de laqueo venantiū: & a verbo aspero. Venantes enim nihil aliud q̄ carnem querunt: sed a venantiū laqueo atq; ab aspero verbo eripimur: quando & insidias carnalium: & irrisiones pbria despiciendo superamus. Aspera quippe eorū verba sūt: que bonis nostris intentionibus aduersantur: sed asperitatem verbi euadere est: irrisiones detrahentiū despiciendo calcare. Sancta ergo anima a flagello lingue abscōditur: qn dum in hoc mūdo ymoꝛ laudis non querit: nec contumelias detractionis sentit. Si sunt nonnulli q̄ tam derogantium verba despiciunt: nisi irrisiones pro nihilo arcendūt: adhuc tamen penas corporis cruciatusq; ptimescunt. Antiquus nanq; aduersarius vt a recta intentione nos retrahat multifoꝛmiter impugnat: & tentationem nostram: modo verbi fame: modo carnis certamine: modo flagello sermonis: modo calamitate persecutionis aggreditur. Sed quia perfectus quisq; cum in semetipso vitia vicerit: statim mentem etiam contra vulnera passionis accingit: apte subditur. Et non timebis calamitatem cum venerit. Sancti enim viri quia contra multiformem aduersariū se pugnare considerant: semetipsos in certamine multipliciter parant. Habent enim contra famē verbi pabulum: cōtra belli gladium cōmentem scutum: contra flagellum lingue: protectionem patientie: contra exterioꝛia calamitatis damna: interni amoris ad intoꝛiam. Unde miro modo agitur: vt quos hostis callidus numeroſius tentat: eo circūspecti dei milites virtutibus ditioꝛes fiant. Et quia electi quiq; vite presentis certamina fortiter tolerant: in terroꝛe sibi venturi iudicij securitatem parant subiungitur. Capitulum. 19.

In vastitate & fame ridebis. Tunc quippe reprobi vastitatē famēq; passuri sūt cum damnati extremo iudicio ab eterni panis visione separantur. Scriptum nanq; est. Tollatur impius: ne videat gloriā dei. Et per semetipsum dominus dicit. Ego vas pene viam: qui de celo descendi. Simul ergo eos vestitos famesq; cruciat: q̄ non solum foras tormenta sentiunt: sed intus etiā inedie peste moriuntur. Uastat gehenna: qz conterminat: fames interficit: qz sua in illis faciem redemptoꝛis abscōdit. Bene nanq; retributiōem interius exteriusq; recipiunt: qz & cogitando miseri: & operando deliquerunt. Unde bene per psalmistā dicitur. Pluet super eos vt diluuium ignis & spes vultus sui: dominus in ira sua conturbabit eos & deuorabit eos ignis. Qui enim ab igne deuorat: ab exteriore parte accenditur: dilapsus vero interius infirmatur. In tempe ergo vultus domini immisti cōs: vt diluuium ponant & ab igne deuorentur: qz apparente iudice ea visione illius eorū multitudo repellitur & in tuo per desiderium ardet conscientia: & forio carnē eius est gehenna. Potest etiam flagellum lingue sententia ultime animaduersionis intelligi qua districtus intelligit: q̄ districtus iudex reprobis dicit. Discedite a me maledicti in ignem eternum qui paratus est diabolo et angelis eius. Iustus ergo a flagello lingue: atq; a calamitate veniente abscondit: qz in tanta districtione sententie: blanda tūc iudicis voce refouetur q̄ dicitur. Esurtui mihi & dedistis mihi manducare: sitiui: & dedistis mihi bibere: hospes eram: & collegistis me: nudus: & operuistis me: infirmus: & visitastis me: in carcere eram: & venistis ad me. Quibus

promittitur. Venite benedicti patris mei: possidete preparatū vobis regnū a constitutione mūdi. In vastitate ergo & in fame iustus ridebit: quia cum iniquos omnes extrema vitio percutit: ipse de gloria digne retributōis hilarescit. Nam damnatio tam tunc ex humanitate non compatit: quia diuine iustitie per speciem inhęrēs in concusso districtionis intime vigore solidat. Erectos nanq; in caritate superne rectitudinis electorum mentes nulla miseria afficit: qz has a miseriis altitudo beatitudinis alienas reddit.

Ps. 51. Videbūt iusti & timebunt: & super eum ridebunt & dicent. Ecce homo qui non posuit deum adiutoꝛem suū. Iniquos enim: iusti nunc vident & metuunt: tunc visuri sunt & ridebūt. Quia enim modo ad eoꝛū labi imitationem posunt: hic habent formidinem: qz vero damnatio tunc prodesse nequeat: illic non habet compassionem. Eterno itaq; supplicio dedita: non esse miserendum in ipsa qua beati sunt iustitia iudicantis legūt si qs suspicari fas non est: iustitiam sibi precepte felicitatis imminuunt: si in regno positi volunt: qd implere nequaq; possunt. Sed quisquis ad vite precepta se dirigit: principalis semita eterna percipiat: hic iam initia securitatis degustat: vt antiquum hostē non mutat: vt intercedente mortis articulo violentos etiam impetus: nullatenus perhorrescat. Capitulum. 20.

Vastatio nanq; initium retributionis est: ipsa plerisq; in obitu securitas mētis. Unde & recte subditur. Et bestias terre nō formidabis. Callidus quippe aduersarius bestia terre dicit: qua ad rapiendas mortis tempore peccatoꝛū animas violentia crudelitatis effrenatur: quos enim viciorum blandiens decipit: moriētes feruens rapit. Quo cōtra de electoꝛū ecclesia per propheram dominus pollicetur dicens. Mala bestia: non transibit per eam. Illi igitur terre bestiā moriētes timēt q̄ conditoꝛis sui potentiā viuentes timent. Sancti igitur viri qz diuini se formidini merito subdunt & de aduersus aduersarij pondus timoris obiciunt. Hinc est enim q̄ psalmista dñm exoꝛat dicens. Ne quando rapiat vt leo alam meam. Hinc rursus ait. Erandi deus oroem meam cum tribulatione timoꝛe inimici eripe alam meam. Viuentes quippe perfecte timent iudicem ne moriētes metuant accusatoꝛem. Bene ergo dicit. Et bestiam terre non formidabis. Ac si aperte diceret. Qui a blandiente modo hoste nō vincere: hunc sentientem postmodum nō timebis. Sed cum bene viuitur valde cauendum est ne mens despectis ceteris de gloria singularitatis eiciet. Unde apte ad memoriam bonum sociale reducitur: cum protinus subinfertur. Sed cum lapidibus regiōnum pactum tuum. Quasi distincte in multo regiones sunt ecclesie gentium que i vna fide posite mortū linguarūq; diuersitate diuidunt. Quid ergo per regionum lapides: nisi ecclesiarum electos accipimus: Quibus primi instructoris voce dicitur: Vos autem tanq; lapides viui superedificamini. De quibus sancte ecclesie dominus per prophetas pollicetur dicens: Ecce ego sternam per ordinem lapides tuos. Qui igitur recte viuit pacem cum lapidibus regionum tangit: qz in eo q̄ mundi tediosa superat vitam suā procul dubio ad sanctorum precedentium imitationem ligat. Sed cum a mundi dilectione distringitur: malorum spiritum impugnationes crescunt: que tamen quo magis in meroꝛe quēq; atteret eo conditoꝛi humilius subdunt. Unde & subiungitur. Et bestie terre pacifice erunt tibi. Notandum nos est q̄ non ait pacate: sed pacifice: videlicet non q̄ pacem habent: sed qz pacem faciunt. Hostes quippe callidi dum insidiantur affligunt: sed afflicta mens tanto magis ad eternam patriam reditum diligit: quanto in hoc exilio laboriosius viuit: & verius se gratie sui adiutoꝛis humiliat: & contra se insidias hostis acrioꝛes pensat. Terre ergo bestie electis pacifice fiūt: quia maligni spiritus cum bonoꝛum corda aduersantes deprimunt hec nolentes ad amoꝛem domini impellunt. Unde ergo cum deo robustioꝛ pax oritur: unde nobis ab aduersarijs durioꝛ pugna gignitur.

Capitulum 21.

Possunt etiam per terre bestias mores carnis intelligi qui dum mentes nostras irrationabilia suadendo la-

est uncontra nos bestialiter insurgit. Cum cor diuina sub lege deprimit: etiam caro mollitia detumescunt: et si tentando sub marmarant: nequa tamē vsq ad effectū operis: quasi ad aperti morsus rabiem erumpunt. Quis enim adhuc in hac corruptibili carne subsistens: has terre bestias plene edomat: cū ille ad tertiū celum raptus egregius predicator dicat. Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis mee: et captiuā me ducentem in lege peccati: q est in membris meis. Sed aliud est has bestias in campo operis semotes aspicere: aliud intra cordis cauem frementes tenere. Recte nanq; intra claustra cōscie: et si adhuc tentando rugiant vsq ad morsum tñ vt dum nos actiones illicite non exerceant. Pa eisse nanq; sunt terre bestie: quia motus carnis et si per desideria palpitāt: aperta nostri cōtradictione operis nō impugnāt quāuis per hoc ipsaq; quod pacifice dicantur: etiam ad quod de malignis spiritib⁹ dictmus non inconuenienter accipitur. Potus etenim eorum pacem nobis cum deo faciant: cum tentando contradicant. Nam iusti mens in eo q ad superna dirigitur: ex corruptibili carne graui bello fatigatur. Quae et si quando a desiderijs celestibus huius mundi quadā minima delectatiōe tardatur: ipso bello huc tentatiōis impellitur: vt illud toto corde diligat: quod peraduersio nulla perturbat. Unde fit vt quietem animam ad memoriam reuocet: et carnis suę illecebras fugiens ad illam pleno amore suspiret. Cōsiderare enim ex tentatiōe vnusquisq compellitur. Unde quo cecidit: qui post hoc dei pacem deseruit: ne eam sibi contra se exurgere: et semetipso sentire: et tunc verius viget de securra dei dilectione quid perdidit: quiē ad se dilapsus suā ad se cōtumeliam tumere. Ipacem ergo nobis terre bestie faciūt: q motus carnis dū nos tentando lacessant: ad amorem quietis plene impellant. Ca. 22.

Ene ait subditur. Et scias quod pacē habeat tabernaculū tuū. In scriptura sacra aliter pax plena dr: aliter inchoata. Inchoata quippe veritas discipulo dederat: cum dicebat. Pacem relinquo vobis: pacem meam

Joh 14.

do vobis. Et plena symeon desiderauerat: cum exoraret dicens. Nunc dimitte seruum tuum dñe: secundū verbū tuū in pace. Pax enim nra ex desiderio cōditoris inchoatur: et manifesta autem visione perficitur. Plena quippe tunc erit: cū mens nostra nec ignorantia ceratur: nec carnis sue impugnatiōe conentitur. Sed quia eius exordia tāgimus eum vel mentem dei: vel carnem mentis subtangimus: tabernaculum iusti habere pacem dicitur: q videlicet eius corpus quod mente inhabitatur a peruersis desideriorum motibus paulo ingetaneratur: nunc sub iusti die dispositōe refrenatur. Sed qd pdest p cōtinentiā carnē restringere si mens se per cōpassionem nesciat in proximi amore dilatare? Nulla nanq; est castitas carnis quā nō commendat suauitas mētis. Dū post pacē tabernaculi apte subtangitur. ((Et visitans speciem tuā non peccabis.)) Spēs quippe hominis est alter homo. Recte enim spes nra dicit proximus nr: q: in illo certimus quid ipsi sumus. Corporali enim visione ad proximam gressum accessa venimus: spūali vero non gressa: sed affectu ducimur. Speciem ergo suam visitat: qui quis ad eā quem sibi similem per naturam cōspicit passibus amoris tendit: vt in altero suo considerando ex se ipso colligat: qualiter infirmitati alteri⁹ cōdescendat. Spēm suā visitat: qui vt ipse alterum reficiat: se in altero pēsat. Unde nāq; p moysen veritas cū gesta describeret: gerēda signabat dicens. Protulit terra herbam virentē: et afferentē semen iuxta genus suum: lignūq; sementēq; facies fructus et his vnū quodq; sementem sm spēm suam. Lignū quippe sm spēm suam semē producit cum mens nra ex sui cōsideratiōe se in alterum colligit: et recti operis germē parit. Unde quidā sapiens dicit. Quod tibi nō vis fieri alteri ne feceris. Unde euangelio dñs dicit. Que volueritis, vt faciant vobis homines bona: et vos eadē facite illis. Ac si apte diceret. Speciem vestrā in altero visitate: atq; ex vobismetipsis agnoscite quid vos optetis aliūde et hibere. Unde paulus ait. Factus sum iudeus tanq; iudeus: vt iudeos lucrarer et his qui sub lege erāt: quasi sub lege essem: cum ipse nō essem sub lege: vt eos qui sub lege erant lucrifacerem: et his qui sine lege sunt: quasi sine lege essem: cum sine lege dei nō essem sed

in lege essem xpi: et paulo post. Omnibus omnia factus sum: vt oēs saluos faceres. Hecq; egregius predicator: vt ḡtilis iudeus fieret ad pfidiā erupit: neq; vt ḡtilis sub lege ekt: ad carnale sacrificium redirent neq; vt omnib⁹ omnia fieret: simplicitatē mentis in erroris varietatē cōmutauit: sed cōdescendēdo appropinquabat infidelib⁹ non cadendo: vt videlicet singulos in se suscipiens: et se in singulos transfigurans compatiendo colligeret: sicta ipse vt illi ēet qd impendi sibi ab alijs rete voluisset et tanto verius vnitatē erāti cōnecteret: quanto salutis eius modū ex proposita cōsideratione did cisset. Bñ ergo dr. Et visitans spēm tuam: non peccabis: q; tūc perfecte vincit: cū et sua similitudine vnusquisq perpendit: quomō in primi dilectione dilatet. Cum vero a virtute caro restringit, cum mens virtutibus exercet: restat vt loquendo quisq doceat vitam alios: et moribus fruat.

Capitulum. 23.

Le nāq; vbertas fructus predicationis colligit: q semina bone operationis permittit: Unde post pacem tabernaculi spēi nre visitationem: recte subiungitur. Et sciens qm̄ multiplex erit semē tuū: pgenies tua sicut herba terre: post speciei nre visitatōem semē iusti multiplex surgit: q nimirū post mēbrorū maceratiōes ac mortū magnitudinē: tanto ei fecundius predicationis verbū tribuit: quāto hoc in ei⁹ pectore perfecti opis exoratione pacē. Ille nanq; bene loquendi facundiam accepit: q finē cordis ad perfecte viuendi studia extēdit: nec consilia loquentem ppedit cū vitam lingua antecedit. Unde est q egiptij seruitio publico Joseph dispensante subiecti cū iuri regio semetipsos trahentes humiliāt: frumēta etiam ad semē reportāt: frugem qppe ad esum et liberi accipim⁹: cū ex sacro eloquio pascimur: et si ad gentes quid i hoc mūdo appetim⁹: in nris voluptatibus vacamus: sed fut facti et ad semē frumenta percipimus: q; dū plene deo subdimur: et verbo predicatiōis replemur. Et qm̄ magna ples fidelium sequitur: cū sancta pdicatio prerogat: post multiplicitatem semis: recte subiungitur. ((Et progenies tua sicut herba terre. Iusti progenies herbe terre comparat: q; q de eius imitatiō

ne nascitur: dū arentē pristie vite gloriā deserit: spe interna viridescit: vel cerre iusti progenies sicut herba oriūt. q dum viuendo monstrat: quis predicādo asserit: multitudo sequentiū innumerabilis erurgit. Sed quisquis tā terrena videndo despicit: q; se per actiue vite opera extendat: nequaq; ei sufficit magna exterius agere: nisi et p cōtemplatōem valeat interna penetrare. Unde et apte protinus subinfert. ((Ingredieris i abundantia sepulchri: sicut infertur acervus tritici in tpe suo.)) Quid enī sepulchri nole: nisi contemplatiua vita signat? Que nos quasi ab hoc mundo mortuos sepelit dum a terrenis desideriis susceptos in intimis abscōdit: ab exteriore qppe vita mortui et am sepulti per cōtemplatōem fuerant: quibus paulus dicebant. Mortui enim estis: et vita vestra abscōdita est cum christo in deo.

Capitulum. 24.

Ctiua quoq; vita sepulchr est: q; a prauis nos opinib⁹ mortuos tegit: sed cōtemplatiua perfectos sepelit: q; a cunctis mundi actibus sūditus tundit. Quisquis ergo iam in se cōtumelias carnis edomuit: ita peresit vt mentem p studia sancte operationis exerceat: et q; q; iam mentem p sctā opa dilatat: superest vt hanc vsq ad secreta intime contemplationis extēdat. Neq; enim perfectus predicator est: qui vel propter contemplationis studia operanda negligat: vel propter operandi instantiam cōtēplāda postpōit. Die nāq; ē enī q; abrahā pinge mortuū in sepulchro duplici, sepelit: q; nimirum perfectus quisq pdicator certe a prauis vite desideriis alium suū: sub bone operatiōis tegmine et cōtēplatiōis abscondit: vt a carnali cōcupiscētia sub actiua cōtēplatione q vita dū insensibilis lateat: que prius mūdi desideria sentiens moraliter viuebat. Unde est q; humani generis redemptor per diem miracula in verbibus exhibet: et ad oratiōis studium in mōte preoccat: vt pfectis videlicet pdicatoribus innuat: quatenus nec actiua vitam amore speculationis funditus deserāt nec cōtēplationis gaudia penitus opatiōis nimietate cōtemnant: sed qeti cōtēplātes sozbeāt: quod occupati erga proximos loquēdo refundāt. Speculādo qppe in der

Lc.3.

Vita abscōdita

c

mulier abrahe sepulta

Gen.23.

b

amore surgit:sed predicando ad proximi
vtilitatem redit. Unde apud moysen vi
tulorum rubra
ligno cedrino bis tinctus coccus pepit.
Tinctus quippe mactatus:uz carne a lasci
uia sue vitupratio exinanimatus:qua ei uo
po lignoz cedrino ac cocco offerimus quia
ꝺ meretur:ne carnis sacrificiū fidei spei t
charitatis adolemus. Ysopus quippe interna
nostra mundare cōfitetur. Et per petrū dr.
Fide mundans corda eoꝝ. Lignum cedri
num nulla putredine defluit:quia spem cele
stium nulla putredine deficit:quia spem cele
stium terminus non consumit. Unde t per
petrum dicitur, Regeneranit nos in spem
vitam per resurrectionē ihesu christi ex mor
tuis In hereditatem incorruptibilez t incō
taminatam t inmarcessibilem. Coccus ergo
rubeo colore flammescit:q: quem implet cha
ritas inflammat. Dñs t in euangelio dicit. Ignē
veni mittere in terram. Sed bis tinctus coc
cus offerri precipitur: vt videlicet ante inter
ni iudicis oculos:charitas nostra dei t pro
simi dilectione coloretur:quatinus conuer
sa mens:ne sic p amore dei quietez diligat:
vt curam proximi vtilitatemq; postponat:
nec sic pro amore proximi occupationi inser
niat:vt quietem sancte vite deserens: ignem
in se superni amoris extinguat. Quisquis er
go semetipsum deo iam sacrificium obtulit
t si perfecte curari desiderat:necesse est vt
non solum ad operationis se latitudinem:ve
rum etiam ad culmina contemplationis ex
tendat.

Capitulum. 25.

Sed inter hec magnope sciē
dū est:q: valde inter se di
uerse sunt compassiones ani
morum. Nonnulli namq; pi
etate ita otiose mētis sūt:
vt si eoꝝ labor occupationis
excipiat:in ipsa operis inchoatione fatiscant
hanc:t nonnulli ita inquieti sunt:vt si vaca
tionem laboris habuerint grauius laborēt:
quia tanto deteriorē cordis tumultus tol
lerant:q:to eis licētiꝰ ad cogitationes va
cat. Unde necesse est:vt nec quiēs mēs ad
exercitationē se l moderati operis dilatet:
nec inquieta ad studiū cōtēplationis an
gustet. Sepe enim q cōtemplari deū quieti
nis scādalisat: meliꝰ illi fuerat ligata collo
mola asinaria in mare p[ro]fic:quia nimiram
peruerse mentis expeditius esse potuisset: vt
occupata mundo terrena negotia ageret q;
per contemplationis studia ad multorum p
nitiem vacaret. Rursum nisi quibusdaz mē
tibus contemplatiua vita potius q; actiua
congrueret nequaq; per psalmistam. dns di
ceret. Vacate t videte q: ego sum deus.

Capitulum. 26.

Sed inter hec sciendum
est:q: sepe t pigras mē
tes amor ad opus excī
tet t inquietas in con
templatione timor refre
nat. Anchora enim cor
dis est pondus timoris
t plerunq; fluctu cogi
tationum quatitur:sed per discipline sue vin
cula retinentur:neq; hanc tempestas sue in
quietudinis ad naufragium pertrahit quia
l diuini amoris littore precta charitas astri
git. Unde necesse est:vt quisquis ad contē
plationis studia properat:semetipsum pꝰ
subtiliter interroget:q;tū amet. Machina
quippe est mentis vis amoris:que hanc duz
a mundo extrahit in alta sustollit:pꝰ ergo
discutiat si summa ingressus diligit. si diligēs
timet si nouit incognita:aut amando com
prehēdere:aut non comprehensa timide ve
nerari. In contemplatione etenim mentem
si amor non erigit:repens sol torpor obscu
rat si timor non aggranat:sensus hanc per
inania ad nebulam erroris leuat:t cum cla
sa ei secretorum iamua tardius aperitur:ab
ea longius ipsa sua p[ro]stupēde repellitur:q:
irrumpere appetit hoc q; non intelligēs que
rit:cuncq; superba mens errorem pro veri
te percipit:quo quasi itus gressum porrigit:
sed ruinas tendit. Unde est enim q; legem datur
dominus in igne sumoq; descendit:q: t hu
milis per claritatem sue ostensionis sūmi
nat:t superborum oculos obscurat per cali
ginem erroris. Postmodum igitur mens ab ap
petitu glorie temporalis atq; ab omni car
nalis concupiscentie delectatione tergenda
est t tunc ad actiem contemplationis erigēda
vnde t cum lex accipitur:populus a monte
prohibetur: vt videlicet q; firmis adhuc mē
tibus terrena desiderant:considerare sublī
mia non presumāt. Unde t recte dicitur. Si
bestia tetigerit montem:lapidabitur. Bestia
etenim montem tangit:cum mens irrationa
libus desideriis subdita ad contemplandi
nis alta se erigit:sed lapidibus perimitur:
q: summa non sustinens ipso superni pen
deris ictibus necatur. Qui igitur culmen p
fectionis apprehendere ut[i]untur:cum con
templationis arcem tenere desiderant pas
se i campo operis per exercitium probent:
vt solicite sciant si nulla tam mala proximis
irroganti:si irrogata a proximis equanimi
ter portant:si obiectis temporalibus bonis
neq; magis meroris sanitatis:ne deinde perpē
dant si cum ad semetipsos iterum redeunt
l eo q; spūalia rimantur:nequaq; secum re
rum temporalium umbras trahunt:sed sol
talle tractus manu discretionis abigunt: si
l circumscriptum lumen videre cupientes eā
etas circūscriptionis sue imagines dēmit
t l eo q; super se contingere appetunt vin
cant quod sunt. Unde recte nunc dicitur.

Capitulum. 27.

Egredietur i abundātia se
pulchrum. Vir quippe perfe
ctus in abundātia sepulchr
gredit:q: pus actiue vite
opera congregat:t postmo
dum carnis sensum per con
templationem mortuum huic mundo fidē
tus occultat:Unde t apte subditur. Sicut
sertur acervus in tempore. Actōis nāq; tē
pus primum est:contemplationis extremū.
Unde necesse est:vt perfectus q;q; pus vir
tutibus mentem exerceat:atq; hāc postmo
dum i lucem gētis abscondat. Hinc l enig
q; is quem legio demoniū demonio inhabitante
reliquit:ad saluatoris sui pedes redit: ibā
doctrine percipit t de regione sua simul de
scēdere cum salutis auctore concupiscit:sed
tamen ei ipsa que salutem contulit:veritas
dicit. Reuertere primum i domum tuam t
narra quāta tibi fecerit deus. Cum enī quā
libet parum de diuina cognitione percipi
mus redire ad humana iam nolumus t pri
morum necessitatibus onerari recusamus
quietem contemplationis querimus nihilq;
aliud nisi hoc q; fine labore reficit amamꝰ.
Sed sanctos nos veritas ad domum mit
tit:enarrare que nobiscum acta sunt precī
pit: vt videlicet mens prius desudet i ope
t postmodum reficiēdo per contēplatio

accepit eig dicit: Non est cōsuetudinis in terra nostra vt minores ante tradamus ad nuptias q̄ maiores. Rachel nanq; vsum suscepit: Lia autem laboriosa dicitur. Et q̄d per rachel nisi contemplatiua: quid p Liam nisi actiua vita signatur: In contēplatione quippe principium quod bene ē quē rimus operatione aute sit grauis necessitatum subire labores. vnde t Rachel pulchra sed sterilis: Lia aute lippa est sed secunda quia numerū meritū ei contemplādi otia ap petūt pauci videt sed minus duo filios genera rūt vero ad laborē se predicatōis vergentes videt sed ampliorē partē: post hec ergo amplexus ad Rachelē Jacob perue nit quia postq̄ actiue vite labore transijt ad contemplatiue requiē peruenit. Quia enim contemplatiua vita minor quidē tempore: sed merito maior est q̄ actiua sacris euāgelij verbis ostenditur in quo hec mulieres diuersa egisse referuntur. Maria quippe redemptoris nostri verba audiens: ad pedes illi⁹ residebat: martha aūt corporalibus ministeriis inhiebat. Cuiq; contra marie otium martha queritat audiste. Martha martha solicita es t turbaris erga plurima: porro unum est necessarium Maria optimā partem elegit: que non auferetur ab ea. Quid ergo per mariam que verbum domini residens audiebat nisi contemplatiua vita exprimit: Quid per martham exterioribus obsequijs occupatam: nisi actiua vita signatur: Sed martha cura non reprehenditur: quia bene vero etiam laudatur: quia magna sunt actiue vite merita sed contemplatiue potiora. Unde nec auferri ait̄ marie pars dicitur: quia actiue vite opera cum corpore transeunt: cōtemplatiue aute gaudia melius et sine cōsumptione. Quod bene ac breuiter Ezechiel propheta exprimit: cum volantia animalia contemplatiue alt. Et finditudo manus ip minis subesse penne eorum erat. Quid n. per pennas animalium nisi contemplationes possumus accipere sanctorum: quibus ad ima transeolant: et terrena deserentes sese in celestibus librant: Quid per manus nisi operationes accipimus: Quia cum in primi amore se dilatant: terrena que fugiunt: et corpori aliter administrant. Sed manus eorum sub pēnis sunt: quia actionis sue opera ad vitam contemplationis vincunt.

Capitulum. 28.

Qui etiam per sepulchrū non iniquam hanc vitam nostra cōtemplationē sed quicq; eterne t intime retributionis intelligitur in qua tanto verius quisq; erit: quanto in nobis corruptionis vita perfectius necat. In abundantia ergo sepulchrum ingredietur: qui post congesta vite presentis opera: mutabilitatē sue plene mortis in secreto veri luminis occultatur. Unde t per psalmistam dicit. Abscondes eos in abscondito vultus tui a cōturbatione hominum. Quod bene etiam cōparatio adiuncta commendat: cum dicitur. Sicut infertur acervus in tempore suo. Frumentum quippe in segete sole tangit: quia in hac vita humana anima respectu superni luminis illustratur: plenius percipit quia veritatis eloquio pungitur: ventis conteritur q: tempestatibus exercetur t secus ac semina paleas portat: qui nequitiam prius se quotidie vitam peccantium tollerat: atq; ad arcam deducta triturationis pondere premitur: et a palearum connexione solvitur: quia mens nostra celesti discipline supposita: dum correctionis flagella percipit a societate carnalium mādior recedit: et relicta palee ad horreum ducitur: quia forte rema nentibus reprobis electa anima ad superne mansionis gaudia eterna sublevatur. Bene ergo dicitur Ingredieris in abundantia sepulchri: sicut infertur acervus tritici in tempore suo: quia dum post afflictionem iusti p mia patrie celestis ingrediunt: quasi post pressuras ad horreum grana deferuntur: et alie no quidem tempore percussiones sentiunt: sed in suo a percussione requiescunt. Et electis quidem alienum tpe est vita presens: unde t ghaldeis infidelibus adhuc veritas dicit. Tempus meum nondum aduenit: et quo adest vim semper est paratū. Et rursus hec est ipsa vestra potestas tenebrarū. Sepultum ergo in tempore suo sicut frumenti acervus ingreditur: qui ille eternam requiem percipit: qui prius hic vt ab eternitate pabula liber sit: discipline pressuras sentit. Electus vero qui in locutionis sue serie tabernaculum lapides: bestias: semen: herbas: et pulchrum nominatur: q̄ non hec tanta in

terum discretipse limuit qui post cuncta flagella subiungit. ¶ Ecce hoc vt inuestigamus ita ē. ¶ Liquet profecto q̄ in his verbis nihil ab eo iacta superficies dicitur: q̄ minime ante faciem non iacet quod inuestigat. Quid ergo hec inuestigasse se indicat: qua i verbis exterioribus intricata quesierit demonstrat: sed post cuncta ad stultitiam iactantie peruenit: quia protin⁹ subdit. ¶ Os audiuum mihi pertracta. ¶ Quodlibet doctrina mens polleat: grauis eius imperitia est velle uocere meliorem. Unde t ea que ab inimicis recte probata sunt ab interno arbitre non recta iudicantur: In eo nanq; vim sue rectitudinis amittunt: quo audi tori non congruunt: quia t medicamina vires perdūt cū sanis membris apponuntur. In omne ergo q̄ dicitur necesse est vt causa tempus t persona pensetur ⁊ verba sancte vite vereq; roborent ⁊ hanc tempus congruā postulat: ⁊ veritatem sententie t cōgruentiam temporis persone q̄litas nō impugnet. Ille enim laudabiliter spicula emittit q̄ prius tristem quem feriat ꝓspicit. Male nanq; arcus validi comma subigit qui sagittam sortiter dirigere ciuem ferit.

Sancti gregorij Liber septimus. Ca. i.

Uorūdam mentes pias flagella cū cōtricta cruciant: quorundam vero pias conscias cū flagella castigant. Nam sepe contra nos quibuslibet penis durius tormenta verborum sentiunt: cumq; nos ad desperationem erigunt: in impatientiam sternūt. Unde beato Job ne deesse tentatio vita potuisset: nō solum hanc flagella desuper ferūt: sed grauiora plagis amicorū colloquia affligūt: vt sancti viri anima hinc inde pulsata ad motum tractidie elationis erumperet: t quicq̄d mūdum viteret: per contumaciam superbe locutionis inquinaret. Cui tactus plagis gratias retulit: sacrilegū verbis recta riddit: t q̄ callidus inuocat: cū pro minimo salutē carnis habuerit. Loquens quoq; iudicat: cū sapiens tacebat. Sed quedam eius verbis admixta sunt: que apud humana iudicia patientie limitem transire videantur: que nos vere intelligimus: ⁊ sapienti sententiam iudicio in eorum examinatione pensamus. Ipsum quippe beatum Job t pro contra aduersarium protulit dicens. Dixisti seruū meum Job: q̄ nō sit similis ei super terrā. vir simplex t rectus: ac timens deum: t recedens a malo: Ipse post probationē omnia eius redarguit dicens. Non enim locuti estis rectum me rectum: sicut seruus meus Job. Recte ergo t cum meus in beati Job sermonibus fluctuat eorum pondus et eiusdem boni stopie initio ac fine perpendat. Ab interno enim iudice nec culpas laudari possumus nec lapsus proferri. Si igitur in ambiguis

Luam ap pendrent peccata mea quibus iram meruit: et calamitas quas patior in statera: quasi arena maris hec grauior appareret. Quia aliud stare nō ualet nisi dei t hominū mediator exponitur. Quid ad pensandā vite nostre meritum venit: ac secū iustitia simul t misericordiam detulit: Sed misericordie statera iamdudū pondera: culpas nostras parcendo leuigauit. In mala etenim patrie: quasi statera mali liberaminis facti⁹ sic se calamitate nostri: t hinc pena suspendit: q̄ grauio pōderis calamitate mouendo inuenit: t qui misericordia sua leue est pena relaxando monstrauit. Ergo p̄ vera penitentia dimissa sunt mihi t grauissima sint pena p misericordiam dei facilē relaxatur apud misericordiam sua leue est peccata relaxata mōstrauit: qui hoc primū grauē pensit q̄ penā nisi nobis cognoscibile fecit. Nō

nūcq; ad contemplandā auctorē: conditus sed extinguendū meritis ab internis gaudijs eiectus in erūnam corruptionis ruēs: eccitatē enīq; sustinens: culpe sue supplicia ꝛ tolerabat ꝛ nesciebat ita vt celiuz patriā crederet: sic sub corruptionis pondere: quasi in salutis libertate ganderet. Sz his quez linq; ꝙ reliquerat: assumpta carne sortis apparuit deus: cdq; se exterius potuit expolsam sortas hominē ad interiora renocauit: vt iam penam sue ecitatis ingemiscat. Calamitas ergo hominis in statera grauꝫ apparuit quia malam quod pertulit: non nisi in pena redemptoris agnouit. Lucem quippe nesciens damnationis sue tenebras patitur voluptuose: sed postq; vidit qd; dilexerat: intellexit etiam qd; doleret ꝛ grauc sensit qd; pertulit: qz dulce innotuit qd; amisit. Dic igitur sanctus colloquentis amici sententijs a claustris filiꝫ exculsus: ꝛ prophetici spiritus affluentia repletus: dicat sua: dicat humani generis voce. Utinam appenderentur peccata mea quibus iram merui ꝛ calamitas quam patior in statera: quasi arenam maris hec grauior appareret: ac si aperte diceret. Damnationis nostre malum leue creditur: quia nec dum cognita redemptoris equitate pensat. Sed vtinam ventat ꝛ erumnam tanti exilij misericordie sue lance suspendat ꝛ quid post exilium requiram? edocear: Si enim innotescit quod amisim? graue esse infirmat quod tolleramus.

Capitulum. 2.

BEne autem hec eadē: peregrinationis nostre calamitas maris arene cōparatur. Arena enim maris undarum estu exterius impellitur: quia ꝛ delinquēs homo qñ tentationū flatu mobiliter pertulit: extra se ab intimis exiuit. Magni actē arena maris est ponderis: sz calamitas hominis arene maris grauior dicitur: qz dura fuisse pena ostenditur: dum per misericordiam iudicem culpa que leuigatur agnoscitur. Et quia quisquis gratiam redemptoris agnouit: quisquis reditū ad patriā diligit: eruditus sub pōdere pegrinationis gemit: post latere desideriuz rece sanctum. Unde ꝛ verba mea tolo re sant plena. Qui peregrinationem ꝙ patria diligit: tolorez etiā inter tolorez nescit. Justi autem verba tolore plena sunt: quia quouscq; presentia tollerat: ad aliud loquendo suspirat: omne quod pecēdo pertulit cō spicit: atq; vt ad statum beatitudinis redeat: solicite iudicia quibus affligitur pēsat. Unde subditur. ((Quia sagitte dñi in me sant.)) Sagittarū quippe nomine aliqū predicationis verba: aliquādo animaduersionis sue designant.)) Predicationis nāq; eloquia sagittis exprimūtur: qz in eo quod vetia feriunt: male viuentiū corda transfigūt. De his saggittis ventente redemptore dicitur. Sagitte tue acute potentissime: populi subtꝫ cadāt in corde. De quo ysaias dicit. Mittam eos qui saluati fuerint ad gentes in mari in affricam: in libiam tenentes sagittam in italiam ꝛ greciam. Rursum saggittis animaduersionis percussio designatur: sicut Joas regi per Heliseum dicitur. Jace sagitta. Quo iacente ait. Percutes firiaz: donec consumes eam. Ur igitur sanctus quia pegrinationis sue erūnam respicit: qz sub percussionibus dominice animaduersionis ingemiscit dicat. Unde ꝛ ꝥba mea tolore sint plena quia sagitte domini in me sunt. Ac si aperte diceret. Ego in exilij damnatione nō gaudeo: sed sub iudicio positus volo: quia vim plicationis agnosco. Plerisq; acta sunt quos tormenta cruciant: sed non emendāt. Quos contra apte subiungitur. ((Quarus indignatio ebibit spiritum meum. Quid)) n. est spūs hominis nisi spiritus elationis?

Capitulum. 3.

SAgitte acte dñi spiritum bonis ebibunt: cum superne animaduersionis sue afflictam mentem ab elatione compescunt. Sagitte domini spiritum hominis ebibunt: quia intentū exteriorib; furorius trahant. Hoc potatus nanq; dauid spūs fuerat: cū dicebat. In deficiendo in me spiritus meus: ꝛ cognouisti semitas meas. Et rursum. Neganit psolari anima mea: memor fui dei: ꝛ delectatus sum: ꝛ exercitatus sum ꝛ deficit pauilper spūs meus. Sagittarum ergo indignatio iusti spiritum ebibit: quia superne sue elatos quos in peccatis inuenient dum vulnerant immutant: vt duritiā suam transfixa mens deserat atq; ex salutifero vulnere sanguis confessionis currat.

Pdēsant nāq; vnde quo lapsi sunt: pēsant a quanta beatitudine atq; corruptiōis sue tormenta ceciderāt: ꝛ nō solū gemūt in his que sustinent: sed insuper metuunt hoc qd; districtus iudex delinquentibus de gehenne ignibus minatur. Unde recte subiungitur. ((Et terrores militant cōtra me.)) Justorum mens nō solū perpendit qd; tolerat: sz etiā pauet qd; restat: videt qualia in hac vita patitur metuit ne post hanc graviora patiatur. Luget quia in huius ecitatis exilium: a paradisi gaudijs ecidit. Timet ne cum exilium relinquitur mors eterna subsequatur. Jam ergo sententiā tolerat i pena: sed minas adhuc venturi iudicis formidat ex culpa. Unde pō. air. In me trāsierūt ire tue: ꝛ terrores tui conturbauerunt me. Intenit quippe iudicis posteꝫ ire pertransiunt: etiam terrores cōturbant qz iā aliud de dānatione patimur: ꝛ adhuc aliud de eterna vltione formidamus. Ur igitur sanctus ꝙpendens mala que tolerat dicat. Sagitte domini in me sunt: quaz indignatio ebibit spiritum meū sed grauiora in perpetuo metuens adiungat. Et terrores militāt cōtra me. Ac si aperte diceret. Percussus quidem de presentibus doleo: sed hoc i dolore fit grauius: quia ꝛ in pena positus: ad huc supplicia eterna ptimesco: sed qz iā patere interitū desiderat: iam mala in qb; humanū genus ecidit pensat: quāuis ſgē tili natione positus: minere tamē ꝙphetici spūs plenus: quo ardore redemptoris adventū vel gentilitas vel iudea sitat: verbis sequentibus demonstrat dicens. ((Numqd rugiet onager cū habuerit herbaz: aut mugiet bos cum ante presepe plenū steterit?)) Quid nāq; per onagrū. i. agrestē asinū: nisi gentilis populus designatur: que sicut natura extra fabula vsitate ediscipline edisciplina vagus i voluptatū suaz cāpo pmāsit. Quid per bouem nisi plebs iudaica significatur: que iugo superne dispensationis suppositā ad spē ꝓfectus colligēs per corda q̄ valuit voluere legis trahit. Sed vita beati Job ante stante cognoscamus: vt expectasse redemptoris aduentum multos etiam gentiles: vt nascente ihū ſmicante in spiritu in templo veniente didicimus: quanto desiderio ex plebe ſfracturica sancti viri incarnationis ei⁹ misteriuꝫ videre cupierūt. Unde ꝛ ꝙ eidē redemptore discipulis dicitur. Dico vobis q̄ multi iusti ꝛ pphete desiderauerūt videre que videtis ꝛ nō viderūt. Ca. 4.

VErba ergo onagri: ꝛ senuz boatus est hec ipsa mediatoris incarnatio: per quam simul gentilitas ꝛ iudea satiat. Qz enim per pphetas dicitur. O lex caro feni: vniuersitatis cōditor: et nostra substātia carnē sumens fenū fieri voluit: ne nostra caro in ppetuo fenū remaneret. Tunc ergo herbaz onager inuenit: cū gentilis populus gram diuine incarnationis accepit. Tunc bos vacuum ꝓsepe non habuit: cum plebi iudaice eius carnem expectanti ler exhibuit quem diu expectatum prophetauit. Unde et natus dominus in ꝓsepe ponitur: vt videlicet figuretur: qz sancta aialia que ieiuna diu apud legem inuenta sunt: incarnationis ei⁹ feno satiarent. Presepe enim natus iplenit: qui cibum semetipm membris carnalitā prebuit dicens. Qui comedit carnem meaz ꝛ bibit sanguinē meuz: in me manet: ꝛ ego in eo. Sed quia diu ꝛ electorū gentilium vota dilata sunt: ꝛ er hebraico populo sancti qui longo tempore redemptionē suaz expectando gemuerāt: bene beatus Job ꝓphene misteria emanans ex viraq; natione causas afflictionis infirmat dicēs. Numqd rugiet onager: cum habuerit herbā: aut mugiet bos: cū ante presepe plenū steterit. Ac si aperte dicat. Ideirco gentilitas gemit: qz eam necdum redemptoris sui gratia reficit atq; ideo iudea mugitus dilatat quia legē tenens: sed legis auctorē non videns: stans ante presepe ieiunat. Que vtiq; ler: quia ante mediatoris aduentū nequaq; spiritua liter: sed carnaliter tenebatur recte subiungitur. Aut poterit comedi insulsum qd; nō est sale condītum? In lege sal littere: e virtus intelligētie occulte. Quisquis ergo obsequijs carnalibus intentus: hanc intelligere spiritualiter nolnit: quid aliud q̄ insulsuz cibum comedit? Sed hoc in cibo sal cognita veritas misit: cum latere in lege saporez occulte intelligentie docuit dicens. Si credideritis mosi crederetis mihi: de me enim ille scripsit. ꝛ rursum. Habete sal i vobis: ꝛ pacem habete inter vos. Sed quia

mate mediatoris aduentū iudea legem edi
mittere nouit: precepta eius dura arbitratus
gentilitas subdi recusauit. Insulsum ergo
cibum comedere nolunt: que paulatim spes
cōdimentū accepit: seruare vim literæ cepe
runt. Quis nāq; gentilis hoc qđ illic sapi
tur ferret: filiorū carnē pro obsequio religio
nis occidere: verborum culpas morte rese
care. Unde ⁊ bene subditur adhuc. ¶ Aut
gustare aliquis potest: qđ gustatum aufert
mortem? ¶ Ler nāq; carnaliter degustata
mortem infert: q; cōmissa delinquentū pe
na animā diuersione destruit: mortem pec
tat q; ⁊ per preceptum culpā innotuit: ⁊ hāc
per gratiā non deleuit. Paulo attestāte q
dic. Nihil ad perfectum perduxit lex. Et rur
sum. Lex quidem sancta ⁊ mandatū san
ctum: ⁊ iustum ⁊ bonū. Et paulo post: pecca
tū vt appareat peccatū per bonū mihi ope
ratum est mortē. Ad christū vero conuersa
gentilitas: q; hanc sanare per verba legis i
telligi: angustata desiderijs suis: eum quē
vehementer diligit: inter precepta carnalia
spiritualiter requirit.

Capitulum. v.

Vide ⁊ ex voce mox ecclesie
per apostrophe spūs subditur.
Que prius tāgere nolebat
anima mea nunc pre angu
stia cibi mei sunt. Valde nā
q; in errores labuntur: q beati
Job verba ad solā plana hystoriā suspicā
tur. Cū enim sanctus ⁊ tot conditoris sui
preconijs fultus: quid magnū vel pon⁹ qđ
verum diceret: si insulsum cibū cōmedi non
posse dixisset: Aut quis eius esui mortifera
alimenta obtulerat vt subiungat. Aut po
test aliquis gustare: qđ gustatus affert mor
tem: Que si de amicorū eius colloquijs di
cta sentimus: ab intellectu hoc sententia sub
tilitera compescimur qua ait. Que prius
tangere nolebat ala mea nūc pre angustia
cibi mei sunt. Absit enim ne vir sanctus in
statu sui tenorē cōstitutus: amicoꝝ
aliquando dicta desperentur: qui sicut
ipso attestante post dicimus ⁊ sermo hu
milis fuit. Verba ergo eius a misterijs non
vacant que sicut ex fine hystorie discimus
⁊ interius arbitrer laudat: que nequaq; etiā
cum tanta veneratione vsq; ad mundi ex
trema decurrerent: si intellectu mistico gra
uida non fuissent. Beatus igitur Job quia
membrum est sancte ecclesie eius etiam lo
quitur ex voce ¿electi⁹. Que prius tangere
nolebat anima mea: nunc pre angustia ci
bi mei: sunt quia numerum amoris sui cibū
animā cibum scripture veteris conuersa gē
tilitas esurit quem dudū superba desperat.
Que tamen ⁊ iudee vocibus congruunt si
paulo confideratius ualerunt. Ipsa quippe
ex eruditione legis ex vnius dei cognitione
sal habuit: ⁊ cunctas gentes nō aliter quā
vt animalia bruta desperat. Sed q; societa
tem gentilium ad semetipsam recipere pre
cepta legis erudita cōtempserat: qđ aliud
quā insulsum cibū sumere fastidiebat: Di
uina quippe sententia proposita morte ve
nerat: ne plebs israelitica fedus cū aliogē
nis iungeret: ⁊ vitam sancte religionis in
quinaret. Unde ⁊ subdit. Aut gustare ali
quis potest: quod gustatū affert mortem?
Sed quia ad redemptoris fidem hec cadē
iudea ex electoꝝ parte conuersa est: lucem
quā cognouerat p̄dicare per sanctos apo
stolos sue plis infidelib⁹ satagebat: ei⁹ adꝺ
p̄dicationis obsequiū hebreoꝝ superbia re
puit. Unde mox ad collectionē gentiū ex
hortationis sue verba dedinauit: sicut ⁊ p
eosdē apostolos dicitur. Vobis oportebat
primū loqui verbū dei: sed quoniā repul
stis illud: ⁊ indignos vos iudicastis eterne
vite: ecce conuertimur ad gentes. Eli hoc
quoq; loco apte subiungitur. Que prius tā
gere nolebat anima mea nunc pre angustia
cibi mei sunt. Judea quippe vitam gentī
lium dedignata eam vndiq; quasi tāgere no
luit: cuius societatem recipere spreuit: sed
ad redemptoris gratiam veniens ab israe
liticis infidelibus repulsa: dum per sanctos
apostolos ad collectionē se gētiū dilatat:
quasi hoc in cibum esuriens accepit qđ idi
gnum prius fastidiosa desperit. Predica
tionis enim sue angustias pertulit: q; apud
hebreos despici: quod loquebat vidit: sed
pre angustia cibos quos dudum contēpse
rat comedit: quia repulsa iudeorum duri
tia gentiles suscipere populos quos despe
rat concupiscat. Quia igitur hec figura
liter diximus: restat nunc vt moraliter rem

ramus. Dic sanctus redemptoris aduentū
sub statere appellatione desiderans: dum
se per eloquium aperit nos ad viuendi stu
dium erudit: dum sua narrat quedam no
stra indicat: dum de se que recognoscam⁹
confirmat: nos ad spem trepidos: infirmos
q; confirmat. Jam quippe per fidem me
diatoris vitimus: et tamen adhuc pro pur
gatione vitiorum dura animaduersiōis in
time flagella sustinemus. Unde ⁊ post sta
tere desiderium subdit. ¶ Quia sagitte do
mini in me sunt: quarum indignatio ebibit
spiritum meum. ¶ Sed ecce vt superius di
ctum est: ⁊ diuine correptionis percussione
configimur: ⁊ tamen adhuc aliud est gra
uius quod de terrore venture iudicis eterne
ultionis formidamus. Unde
protinus subiungitur. ¶ Et terrores militāt
contra me. ¶ Debet tamen a metu ⁊ dolo
re animus erui et ad sola eterne patrie
desideria extendi. Tunc enim nobilitatem
nostre generationis ostendimus: si eum vt
patrem diligimus: quem nunc seruili men
te vt dominum formidamus. Unde p psal
mum dicitur. Non accepistis spiritum seruī
tutis iterum in timore: sed accepistis spiri
tum adoptionis filiorū: in quo clamamus
abba pater. ¶ Dōnus vraq; formidinis mēs
electi postponat in virtute se amoris exer
ceat renouationis sue dignitatem desidē
ret: ad conditoris sui speciem anhelet: quē
quousq; conspicere non valet: eternitatem
eius necesse est. idest intimum cibum sun
esurientis expectet. Unde ⁊ apte subditur.

Capitulum. vi.

Nunquid rugiet onager: cū
habuerit herbam: aut mu
giet bos: cum ante presepe
plenum steterit: ¶ Qui alī
onagri appellatione signa
ti sunt nisi hi qui in campo
fidei constituti: nullius officij iugo ligantur:
Dei quos bonis significans exprimit:
nisi hos quos intra sanctam ecclesiam ad
predicationis officium suscepti ordinis iu
gum premit: Verba vero onagri ⁊ pabu
lum bouis: est interna refectio populi fide
lis. Alij namq; more bouis intra ecclesiam
susceptī officij iugo tenentur. Alij more one
gri sacri ordinis pabula nesciunt: ⁊ sem
po proprie voluptatis tegant. Sed cum
quis ex vita seculari interne visionis desi
derio estuat: cum refectionis intime pabu
lum concupiscit cum ictuam se in peregri
nationis huius ecclesie considerans: qui
bus valet fletibus reficit: quasi herbam nō
inuenieno onager rugit. Alius quoq; necessi
tatem suscepti ordinis tolerat: ⁊ in labo
re predicationis exudat: ⁊ per eternā iam
contemplationem refici appetit: sed quia
redemptoris sui speciem: necdum conspi
cit quasi bos ad presepe vacuum ligatus
gemit. Quia enim longe ab interna sapiē
tia positi eterne hereditatis non cernimus
viriditatem: velut bruta animalia a deside
rata herba ieiunamus. De qua numerum
herba redemptoris voce dicitur. Per me
si quis introierit saluabitur ⁊ ingredietur ⁊
egredietur: ⁊ pascua inueniet. Sed plerūq;
quod esse amantibus graue solet: sanc
tis bonorum studijs: malorum vita con
tradicit: ⁊ cum mens ad celeste desiderium
rapitur bene cepta intentione interrumpē
tibus stultorum verbis ac moribus verbe
ratur: ita vt que iam per contemplationis
animum ad summa euolauerat: ad expu
gnandam prauorum stultitiam sese ifirmis
contra certamina accingat. Unde ⁊ subdi
tur. ¶ Aut poterit comedi insulsum quod
non est sale conditum? ¶ Verba quippe mo
rosi carnalium: quasi cibum se nostris men
tibus ingerunt: vt in delectationis ventre
rapiantur. Sed electus quisq; insulsum nō
comedit: quia prauorum dicta factaq; vīa
dicamo ab ore cordis repellit. ¶ Sanius ad
esum mentium inferri insulsa prohibuit: cū
discipulis dicit. Sermo vester semper gra
tie sit sale conditus: ⁊ psalmiste quoq; ver
ba reprobrorum in cordis ore insulsa sapue
runt cum dicebat. ¶ Narrauerunt mihi iniq
fabulationes: sed non ita vt lex tua do
mine. Sepe autem carnalium verba dum
se importune nostris auribus ingerunt: ui
cordē bellum tentationis gignunt: ⁊ quā
uis hec ⁊ ratio respuat ⁊ lingua reprehen
dat: cum labore tamē intus vincitur quod
forte eius auctoritate diiudicatur. Unde ne
cesse est vt nec ad aures veniat quod mēs

a cogitationis aditu vigilans repellat. Sā
ci igitur viri ex eternitatis desiderio an-
helant in hāc aerumnose vite se subleuant:
vt audire iam que mūdi sunt graue sibi ac
deprimens pondus credant. Qualde nāq
insolens atq intollerabile estimant gēgd
illud non sonat quod intus amant.

Capitulum. 7.

a

ED sepe mens iam p̄ desi-
deria ad sublimia rapitur
iam fundatus ab vltra ter
renoꝝ hominū locatione
separāt: nec tñ adhuc p̄o
amore veritatis ad perse-
rendos p̄sentis vite cruciatus accingitur:
iam supna appetit: nā in infimis vlsita con-
temnit: sed necdū se ad p̄cerende aduersi-
tatis tollerantiā dirigit. Unde ꝛ subdit.
¶ Aut potest aliquis gustare: qꝫ gustatum
affert mortem. Durum qppe est appetere
qꝫ cruciat: sequi qꝫ vitam fugat. Sed pla-
nāq mens iusti ad tantū se virtutis culmē
extendit: vt ꝛ apud se inter rōnis aree p̄si
deat: ꝛ quorūdā fortis vlsticiā tollerando
cōuertat. Quos enim ad fortia trahere vi-
timur: eoꝝ necesse est vt infirma tollerem⁹
quia nec iacentem erigit: nisi qui status sui
rectitudinē p̄ cōpassionē flectit. Cum vero
alienē infirmitati cōpatimur: valētius a no
stra roboramur vt amore futuroꝝ mōs ad
p̄sentia aduersa se p̄pareat: ꝛ cruciatus
corporis q nos timebat expectet. Auctis nā
desiderijs celestiū⁹ angustatur eiq eter-
ne patrie quāta sit dulcedo cōsiderat: p ea
p̄sentis vite amaritudines ardēter amat.
Unde post insulsi cibi fastidium post ipossi
bile nocētis gustum recte subiungitur. Que
prius tangere nolebat anima mea: hec pre
angustia cibi mei sunt. ¶Deus enim iustū p
ficiens que prius vana sola ppetī curauit
ferre aliena fastidiebat: que minus alienis
compatiens contabescere cōtra aduersa su
peranda nō poterat: cum ad tollerāda pri
mi infirma se attrahit ad aduersa superā
da conualescat ira vt p amore veritatis p̄e
sentis vite cruciatus tanto post fortius ap
petat: quanto prius infirma fugiebat. In-
clinatione nāq sua erigitur: attractiōe ten-
ditur: compassione roborat: cūq se in amo
re p̄ximi dilatat: quasi ex meditatiōe col-
ligit: quanta fortitudine in auctorem sur-

gat. Charitas nāq que nos ad vīm com-
passionis humiliat: altius in culmine cōtē-
plationis leuat: ꝛ multiplicata iam maio-
bus desiderijs extuat: iam peruenire ad vi
tam spiritus etiam per cruciatus corporis
anhelat. Quod ergo prius tāgere nolebat
hoc est p̄sentis vite cruciatus tantū: post c
fortia p̄ angustia comedit qui desideria
sua nisi capiens ꝛ ipsas quas vndū timue-
rat: tā p̄ amore celestis patrie pensas amat.
Si enim mens in deum fortiter intentiōe dir-
gitur: quicquid sibi in hac vita amarum fit
dulce estimat: omne qđ affligit requiez pa-
tat: transire ꝛ p mortem appetit: vt obtine
re plenius vitam possit: funditus extingui i
nimis desiderat: quo verius ad summa cō-
scendant. Sed hec de cuiuslibet iusti aio:
hec de beato Job mente mentior: nisi ipse
subiungat. ¶Quis det vt veniat petitio
mea: ꝛ qđ expecto tribuat mihi deus: ¶Et
qui cepit ipse me conterat: soluat manum
suam ꝛ succidat me: ꝛ hec mihi sit cōsolatio
vt affligens me dolore nō parcat.)) Si hec
fortasse per cōtumaciā expetit fortasse i eo
q se p̄fecte extingui desiderat in iusticiā fe-
rientis accusat. Absit hoc: nam qua mente
id expetat: ꝑ his sequentibus demonstrat
dicens. ¶Hec cōtradicā sermonib⁹ sancti.))
Nequaq ergo de iniusticia pietatis mur-
murat: q pensorem suū ꝛ inter ꝑbera san-
ctū vocat. Seciū vero ē qz aliquādo nos
aduersarios: aliquī aūt cōterit deus. Et cō-
tritione aūt aduersarij a virtute defica⁹
per cōtritionē vero dū fracti a vitijs i vir
tute roboramur. Hanc cōtritionem ꝑpheta
p̄specerat cū dicebat. Regēs eos in virga
ferrea: tanq vas figuli cōteres eos. In vir
ga nos dū regit ꝛ cōterit q: dispensatio-
nis sue fortī rectitudine cum nos interius
reficit exterius afflīgit. Exterius nāq virtu
tem carnis humiliat: cū interius intentionē
spiritus erigat. Unde hec eadē contritio
figuli vasi cōparatur sicut ꝛ per Paulū di
citur. Habemus thesaurū istū in vasis fic
tilibus. Qui simul cōtritionē ꝛ regimen exp̄
mens ait. Licet is qui foris est noster ho
mo corrumpitur: tāmen is qui intus est re
nouatur de die in diem. La. 8.

SAnctus igitur vir qui appropinqua
re deo etiam per flagella desiderat
p er spiritum humilitatis dicat. ¶Qui cepit

ipse me conterat. Plerūq enim vitiorum
contritionem in nobis agere dominꝰ incho
at: sed cum mens ex ipso exordio profectus
extollit: cūq se iam quasi de virtutibus eri
git seuienti contra se aduersario aditus pā-
dit qui eoꝝdis intima penetrans oē quod i
eodem studium bone inchoationis inuenē
rit confringit tantoq se vehementius fe⁹
confractione exhibet: quanto ꝛ grauiꝰ: qa
vel ad modicum fuerat p̄uectus doler.
Unde ꝛ teste euangelio voce veritatis ad
negligentiam dominus conscientie spūs qui so
lus erit: cum spiritibus septem redit. Ne
ergo post diuine correctionis exordia anti-
quus hostis surripiat: atq ad virtutū con
fractionem trahat: sanctus vir congrue ex
orat dicens: Qui cepit ipse me cōterat. Ac
si aperte dicat: hoc quod in me exordias est
perficere feriendo non desinat: ne de tum
me aduersario ad contritionem tradat.
Unde ꝛ apte subdit. Soluat manū suā
ꝛ succidat me. Sepe nāq fiducia lōge p̄o
speritatis inflati in quodam statu elatiōis
erigimur: cūq nos erecti conditor conspi-
cit: sed amorem suum erga nos per verbe-
ra nō exerceat: quasi ad feriēda nostra vitia
manum ligatam tenet. Dū non afficiꝰ sui
manum ligauerat: cum peccanti populo di
cebat: Jam nō irascar tibi: ꝛ zelus meꝰ re-
cessit a te: Soluat ergo manum suam dici
tur: exerceat affectum. Recte autem subiū
gitur. Et succidat me: cum enim securos nos
ac de virtutum affluentia elatos repenti-
nus vel flagelli dolor: vel infirmitatis ten-
tatio percutit: protinus ab statu sui verti
ce mentis nostre elatio succisa cadit: vt de
semetipsa nihil audeat: sed infirmitate sue
iam prostrata manum iudicis querat. Hic
est qꝫ sancti viri cum de occulta erga se di-
spositione suspecti sunt: plus prospera ipsa
pertimescunt: tentari appetūt: flagellari cō
cupiscunt: quatenus incautam mentē me-
tus ꝛ dolor erudiat: ne in hac peregrinatio-
nis via hostē et insidiātē crūpente: sua can-
dem veteris securitas sternat. Hic p̄ ait
¶Proba me domine: ꝛ tenta me. Hinc iter
dicit. Ego ad flagella paratus sum. Quia
enim sancti mentis sue corruptionis vul-
nus sine putredine non esse considerant: liben
ter se sub manu medici ad sectionem parāt
vt aperto vulnere virtus peccati exeat: qđ

sana ante intus occidebat. Unde ꝛ adhuc
subdunt. Et hec mihi sit consolatio: vt affli
gens me dolore non parcat. Electi quiq
cum perpetrasse se aliqua nouerunt: ꝛ per-
scrutantes inueniāt: quia nulla p̄o illicitis
aduersa perpessi sunt: immense formidinis
tabescunt: pauore estuant: finalis agitari
suspitionibus laborant: ne in eternū se gra
tia deserat timēt: quos in presenti vita mā
li sui retributio nulla castigat: timent ne vl
tio que suspenditur: grauioꝝ in fine seruet
ferit paterna correctione desiderant: ꝛ do
lorem vulnēris medicamina salutis putāt.
Recte ergo nunc dicitur. Hec mihi sit con
solatio: vt affligens me dolore non parcat.
Ac si aperte diceretur. Quia ideo hic qui
busdam peior: vt eos in perpetuo ferias: ne
me hic ferias non parcendo: vt i perpetuo
parcas. Et afflictione enim consolor: quia
corruptionis humane putredinem scien:
ad spem salutis ex vulnere certus reddor.
Quod quia non timēti: sed humili mente
edidit: subiungendum vt p̄dictum⁹ pate-
fecit dicens „Hec contradicam sermonib⁹
sancti. Plerūq ad nos verba dei nō sunt
dictorum sonitus: sed affectus operationū
In eo enim nobis loquitur: quod erga nos
tacitus operatur. Beatus igitur Job sermo
nibus dei contradiceret: si ē eius percussio
nibus murmuraret. Sed quid de percussi
re suo sentiat iudicat: qui sicut iam dictum⁹:
quem ferientem tolerat: sanctuz vocat Se-
quitur. Capitulum. 9.

HEc est enim fortitudo mea
vt sustinkam: aut quis finis
meus vt patiēter agā: Sciendum q alia iustorum
est alia est fortitudo re-
proborum. Justorum qp
pe est fortitudo carnez vincere: prospera vo
luntatibus contraire: delectationē vite p̄e
sentis extinguere: huius mundi aspera p
eternis p̄miis amare: prosperitatis blan-
dimenta contēnere: aduersitatis metum in
eoꝝde superare. Reprobozum vero fortitu
do est transitoria sine cessatiōe diligere cō
tra flagella conditoris insensibiliter perdu
rare. ab amore rerum temporalium: nec ex
aduersitate quiescere: ad inanem gloriam
etiam cum vite detrimento peruenire: ma-
licie augmenta exquirere: bonoꝝ vitam

non solum verbis ac moribus sed etiã gladio impugnare: in semetipso spem ponere inimicum quotidie fine vllo desiderij defectu perperare. Hunc est quod per Psalmistam dr̃ ad electos. Auriter agite: t cõfundemini coz vestrum: omnes qui sperastis i domino. Hunc per prophetaz dicitur reprobis Qui pertentes ethe ad potandum vinũ: t viri fortes ad miscendum ebrietatẽ. Vide per Salomonem dr̃. Quoniam sancti quo q; fine vite debilitate deficerij in eternam regem contemplantur. En lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt: ex fortissimis israel. Hinc p̃s. contrã reprobos i passione posita vox ac redemptoris infirmat dicens. Ecce occupauerunt animaz meam: t irruerunt in me fortes: Quam bene vtrãq; fortitudinẽ Isaias complectis est dicens. Qui confidunt i domino: mutabũt fortitudinem. Qui enim nequaq; sumunt: q; mutabunt sumit: profecto patienter inotuit: aliam ẽ que ponitur: t aliam que inchoatur. Ita non etiam reprobi fortes sunt: q; ad pristia vite concupiscentiaz tot laboz: tãtus currũt: Periculis se audenter obiciũt pro lucris cõsumendis libenter seruiunt: ab appetitus sui tabidine nulla victi contrarietate resiliunt: percussionibus durescũt: t mala mundi tolerant pro mundo: cuiusq; vt ita dixerim gaudia querentes perdunt: nec tamen hec perdendo fatigantur. Vnde bene et humani generis voce per Hieremiam dicit. Inebriauit me absinthio: ebrius quippe quod patitur nescit. Absinthio ebrius est: qui pre amoze presentis secula a sensu rationis alienus: dum quicquid pro mundo sustinet leue deputat: laboris amaritudinem quam tolerat: ignorat: quia nimirum delectabiliter ad cuncta ducitur: in quibus penaliter fatigatur. At contra vir iustus ad mundi periculis pro mundo tolerãda esse debita studet: finem suũ conspicit: vita presens q; sit transitoria attendit: t pro ea eternam laborem perpetuo regnaturi: cuius intrinsecus vocatione vincat. Beatus igitur Job presentis vite aduersitatibus prestus dicat: et suo dicat: dicat et omnium voce iustoz. Que est enim fortitudo mea: vt sustineam: aut quis finis meus: vt patienter agam? Vt ẽ aperte insinuet dicens. Mala mundi: pro mundo tolerare nequeo: quia iam in eo de fiderio fortis non sum. Dum enim presentis vite finem conspicio: cruciatus eius pauoz: cuius appetitum caleo. Et quia inuisti quicq; vt diximus: tanto fortius laborez illius perferunt: quanto auidius eius delectatione pascuntur recte mox eandem reprobozum fortitudinem subdit dicens.

Capitulum. x.

Nec fortitudo lapidum: fortitudo mea nec caro mea enea ẽ. Quid hoc loco ere ac lapidibus: nisi insensibilium hominũ coꝛda signãtur. Qui sepe t supernos ictus accipiunt: t tamen nulla disciplinę p cussione nouerunt. Quo contra electio p prophetam pollicente domino dr̃. Tollam a vobis coꝛ lapideum: t dabo vobis coꝛ carneum. Planto quoq; ait. Et linguis hominum loquar t angelorum: charitatem aũt non habeã: factus sum velut es sonãs aut cimbalum tinniens. Scimus autem quoniam percussi lapides clarum sonum dare nequeunt: eos vero cum percutitur canoꝛ valde sonitus ex ejus percussione formal. Qui quidem q; vt lapides vita carent: sensum insonitu non habent. Sunt nõnulli q lapidibus similes sunt: vt a pietatis precepto duruerunt: vt cum eos percussio supne aduersionis cruciat: nequaq; sonitus humilis confessionis reddant. Quidam ẽ metallo eris in nullo discrepantes: eis flagella superne percussionis accipiunt: pie confessionis sonitus emittunt. Sed q; humilitatis voces ex coꝛde nõ proferunt: ad sterilitatem salutis reducti nescisse quod promiserunt. Illi ergo more lapidum percussi: nec voces habent: illi autem in malo eris imitatõem figunt q in percussione positi: bona q; non sentiunt loquuntur. Illi t veneratione ferientis t verbera denegant: isti pollicitos quod non impleant sine vita clamant. Vt igitur sanctus reproborum varietatem inter verba fugiens dicat. Nec fortitudo lapidum: fortitudo mea: nec caro mea enea ẽ. Vt ẽ aperte fateretur dicens. Reproborum similitudinem sub disciplinę verbere fugio quia nec more lapidum ira obdurui: vt sub percussionis stimulo: a ministerio confessionis obmutescam. Nec rursum quasi eo vo

cem pfessionis relego: t sensum vocis ignoro. Sed quia ad percussionem reprobi debilior fortes sunt: electi autem valenter in firmi beatus Job dum forte se per infirmitatem non esse asserit: fortem se per statum salutis innotescat.

Capitulum. xi.

Vnde ergo hanc eandã fortitudinem percepit insinuet nedum sibi vires quas habet arroget potẽter ad mortem curat. Pterũq; enim virtus habita deterius ẽ si de esset interficit: que dum ad sui confidentiã mentem erigit: hanc elationis gladio trãsfigit: Cõq; eam quasi roborando vinificat elevando necat. Ad interitum videlz pertrahit: quam per spem proprioz ab interne fortitudinis fiducia cuellit. Sed quia beatus Job t virtute pollet: t in semetipsum fiduciam nõ habet: atq; vt ita dixerim virtus infirmus habet apte subiungit dicens. Ecce nõ est auxilium mihi in me. Patet iam ad cuius spem percussi animus recurrat: cum in se sibi auxilium esse denegat. Sed quia infirmus se in semetipso insinuat: ad maioris adhuc fortitudinis meritum: quomodo etiam proximus destruatur adiungit. Sequit. (Necessarij quoq; mei recesserunt a me.) Sed ecce despectus exterius: intus solio iudicij presidet. Nam cum derelictum se asserit: protinus ad sententiam erumpit dicẽs (Qui tollit ab amico suo misericordiaz timorem domini derelinquit. Quis hoc loco amici nomine: nisi quilibet proximus designatur? Qui eo fidelius nobis iungit quo precepto nunc a nobis boni operis exemplo ad obtinẽdam eternam patriam vera cer auxiliatur. Quia autem duo sunt precepta: charitatis dei videlz amoꝛ t proximi. Per amoꝛem dei amoꝛ proximi gignitur: t per amoꝛem proximi: amoꝛ dei nutritur. Nam qui amare deum negligit: profecto diligere proximum nescit: t hunc plenius in dilectione dei proficimus: ñ in eisdẽ dilectionis gremio primo proximi charitate teligamur. Quia enim amoꝛ dei amoꝛem proximi generat: dicturus per legem dominus Diliges proximum tuum: sicut te ipsum precepit dicens. Diliges dominũ deum tuũ ex toto corde tuo: et ex tota anima tua: et ex tota fortitudine tua: hoc est ex omni virtute mentis tue. Hoc est quod per Moysen dicitur. Hec est fortitudo mea: et virtus mea: et refugium meum. Hec est fortitudo mea: et virtus mea: et refugium meum. Hec est fortitudo mea: et virtus mea: et refugium meum

erditer seueritas affligit. Sepe ho repro-
bi eandem fidē quā viuimus retinent: cuius-
dem fidei sacramenta percipiūt: cuiusq; re
ligionis vnitate cōtinentur: sed tamē com
passionis viscera nesciunt: vim charitatis
qua in deo flagramus ⁊ primo non agno-
scunt. Recte ergo ⁊ fratres ⁊ proximi ⁊ pertransientes
vocantur: qui ex vno matris gremio nobis-
cum per fidem pdeunt: sed in vno charita
tis studio erga deum ⁊ primū non figunt.
Unde etiam apte torrentis qui raptim trāsit
in cōuallibus comparant. Torrēs nāq; ex
montanis ad ima defluit: ⁊ collectus hie-
malibus pluuijs estibus solis arescit. Qui
enim terrena diligunt: ⁊ spem superne pa-
trie deserunt: quasi ex montibus valles pe-
tunt. quos tū breuis ptentis vite multipli
cat. sed estas venturi iudicij exiccat: q; cū
sol iugine districtionis incāduerit: reprobo
rum letitiam in ariditatem vertit. Bene au
tem dicitur raptim trānsit in conuallibus.
Torrentē quippe ad conualles raptim trā-
sire est: prauorum mentes ad ima desideria
huc illo obstaculo ac difficultate descendere.

Capitulum. vi.

Omo enim ascensus i la
bore est: descensus in volu
ptate: q; per amissum gres
sus ad supiora tenditur: p
remissionē vero ad inferio
ra declinatur. Ad montis
enim verticem: sarum subuehere magni la
boris est: eumq; a summis ad ima deiicere
labor non est. Sine mora videlz prauū: q
magnis conatibus ad summa pcurrit. Lon
go studio leges scitur: sole atq; imbre uiui
no nutritur: sed tamē uua ⁊ subdita sen
tilia cōsumuntur. Et paulisper edificia ad al
ta pficiunt sed repentinis casibus terrā pe
tunt. Robusta arbor: in aera per tarda icre
menta se erigit: sed gegd ues ad alta pue
nit: senect ⁊ simul cadit. Quia igitur ascen
sus in labore ē: descensus in voluptate: recte
nunc dicitur. Fratres mei pertransierūt me ſ
cut torrēs qui raptim trānsit in cōuallib⁹.
Quod tamē sciri ⁊ aliter potest. Si enim
cōualles ima penarū loca intelligimus: lenia
ico transeunt: q; in hac vita quā tota pe
dergo appetit: diu stare nequaq; possunt.
Nam quot dies etatis accipiunt: quasi tot
quotidie grassibus ad finem tendūt: auge
ri sibi optant tempora: ſz q; cōcessa subsiste
re nequeūt: qd augmenta viuendi papiūt:
diu viuēdi spacia totidē perdunt. Mome
ta ergo tempoꝝ quo sequunt fugiunt: quo
accipiunt amittunt. Raptim itaq; ad con
ualles transeunt: qui in longū quidē volu
ptatum desideria pertrahunt: sed ad infer
ni claustra repente pducuntur. Quia enim
hoc etiā tempus qd qualibet longeuitate
censum est si fine claudatur: longum non
est. Ex fine miseri colligunt breue fuisse qd
amittendo tenuerunt. Unde bene ⁊ p Sa
lomonem dicitur. Si multis annis vixerit
homo: ⁊ in his omnibus letatus fuerit: me-
minisse debet tenebroſi temporis ⁊ dierum
multorū: qui cū venerit vanitatis arguun
tur preterita. Stulta etenim mens cuz ma
lum repente inuenerit quod nequaq; pete
rit: eternitatem eius tolerando intelligit:
quia quod pterire potuit vanū fuit. Sa
dum vero est: qd pleriq; agere recta deside
rant: sed sunt nonnulli qui infirmis eoꝝ
mentibus et ꝓsenti vita contradicunt: cūq;
aduersa in infimis perpeti metuūt: in sup
ni iudicij rectitudinem offendant. Unde re
cte subiungitur. ((Qui timent prauā irru
et super eos nix.)) Pruina quippe infer⁹
gelatur. nix autē de superioribus ruit. Et
sepe nonnulli dum temporalia aduersa per
timescunt: districtioni se eterne animadver
sionis obiciunt. De quibus bene per psal
mistā dicitur. Illic trepidauerunt timo-
re: vbi non erat timor. Iste nāq; veritatem
tam libere defendere appetit: sed tamen in
ipo suo appetitu trepidus indignationem
potestatis humane pertimescit: cuiq; in ter
ra hominem cōtra veritatē placet: eiusdem
veritatis iram celitus sustinet. Ille peccato
rum suoꝝ conscius ea que possidet iudicū
tibus iam largiri desiderat: sed tamē ne da
tis rebus egeat ipse formidat. Cūq; carnis
subsidia reseruādo trepidus ꝓparat: ab ali
mentis misericordie animā necat. Et cum
pati in terra inopiam metuit: eternam sibi
abundantiam superne refectionis abscidit.
Recte ergo dicitur. Qui timent prauam ir
ruet super eos nix. Quia qui concupiscenda
in infimis metuunt: a summis metuenda
patiuntur: ⁊ cum transire nolunt: quod cal
care poterant: iudicium de superius acce

piunt: quod tolerare nequaq; possunt. Sz
hec agentes mundi gloriam temporaliter
obtinent. Quid autem tempore vocatiōis
sue facturi sunt: eū cuncta simul pauidi ve
rerunt: que hic cum graui timore seruaue
runt. Unde ⁊ apte subdit. Tempore quo
fuerint dissipati peribunt. Quos enim pre
sentis vite sollicitudo ordinat: amisso dis
pari: ⁊ tunc etiam eterno pereunt: qui in
suo vadum eterna negligendo pericrunt.
De quibus recte additur. Lo. 13.

Et vt inebuerint: soluentur
de loco suo Unigenus etenī
quisq; ebrietatem incaluerit de lo
co suo soluetur: q; indicio i
time districtionis appropin
quans cum iā per cognitio
nem penc seruere ceperit: ab ea cui vadum
inhęserat carnis suc delectatione separa-
tur. Hinc est enim qd per ꝓphetam de re
probis dicitur. Et tātūmodo sola veratio
intellectum dabit auditui: q; videlz eterna
non intelligūt: nisi eis pro temporalibus iaz
finc emendatiōe puniant tūc mens estuat:
⁊ infructuose penitentie se ignibus inflam
mat: duci ad supplicium timet: presentē vi
tam et desiderio rethinet: sed de loco suo sol
uitur: q; obiectamenta carnis deserēs ei⁹
duritia per supplicium liquat. Sed q; inq
omnes quid abstractionis sue tempore pa
tiantur audiamus adhuc aliqua: quibus
in libertatis sue spacio implicantur audia
mus. Sequitur. Lo. 14.

Nuolate sunt semite gres
suum eorū.)) Omne qd i
uoluitur: in semetipm re
plicatur. Sed sunt nōnul
li qui seducentibus vitijs
obuiare quasi tota intētio
ne deliberant: sed irruēte
tentationis articulo: in deliberationis pro
posito non perdurant. Illius nāq; prauo
rū superbie inflatus cum magna esse pre
mia humiliatio considerat: aduersuz semet
ipsum se erigit: ⁊ quasi tumorem turgidi fa
stus deponit: exhibere se quibuslibet cōtu
meliis humilē pmittit. Sed cuz vnius iniu
ria verbi pulsauerit: ad consuetam ptinus
elationem redit: sicq; ad tumorem ducitur:
vt nequaq; quia humilitatis bonum cōcu
pierat recordetur. Illius auaritia estuans
augendis facultatibus anhelans in ea pe
terre omnia velociter conspicit: vagantem
per cōcupiscentiae mentē figit: deceptus iaz
nihil appetere: adepta tantūmodo sub ma
gni moderaminis freno possidere: sed cum
repente fuerint oculis oblata que placēt:
in ambitione primus mens anhelat: semet
ipsam nō capit. adipiscendi hec occasiones
querit: ⁊ oblita continētie quā secū pepere
rat: cogitationum se stimulis per desideria
acquisitionis inquietat. Illius luxurie tabe
polluitur: ⁊ lōga iaz cōsuetudine captus te
netur: quāta aūt castitatis sit munditia cō
spicit: ⁊ a carne vinci turpe perhēdit. Re
stringere ergo voluptatū flatus deliberat: ⁊
resultare cōsuetudini: quasi tetro virūb⁹ se
parat. Sed vel obiecta oculis spe vel ad
memoriā reducta cum subita tentatiōe cō
cutitur: protinus ab pristina preparatione
dissipatur. Et qui contra hanc diperam de
liberationis erexerat: delectationis iaculo
confossus iacet: sicq; eum luxuria exercitum
superet: ac si nulla contra intrinsece arma
preparasset. Illius vero iracundie flāmis ac
cenditur: eiusq; stimulis ad inferendas pro
ximis contumelias effrenatur. Cum eo nul
la furoris animū occasio pulsat: quanta sit
mansuetudinis virtus: quanta patientie al
titudo consideret: sicq; etiam contra cōtu
melias patienter parat: sed cuz parua quā
libet cōmotionis occasio nascitur: repente
ad voces ⁊ contumelias medullitus inflam
matur: ita vt nō solum ad memoriā patien
tia promissa non redeat: sed ⁊ semetipsum
meno ⁊ ea que loquitur cōuicia non agno
scat. Cūq; furori plene satisfecerit: ibi post
exercitium in tranquillitatem redit: ⁊ tunc
se ad silentij claustra recolligit: cui lingue nō
patientia: sed placitatio sue satisfactio fre
num ponit. Dic igitur vel sero post cōuicia
lingua se cohibet: quia ⁊ a curru sepe spumā
tes equos non prudentie ductrix: sed cam
pi terminus cohercet. Bene ergo de reprobis
dicitur. Inuolute sunt semite gressuum
eorum: quia recta quidem deliberando ap
petunt: sed ad contracta semper mala repli
cantur: ⁊ quasi extra se rediūt: ad semetipos
per circuitum redeunt: qui bona quidem co
piunt: sed a malo nequaq; recedunt. Esse
quippe humilem: sed tamē sine despectu: ē
contemptu proprio: ſz hoc necessarie ea-

Sed sine macerazione corporis: esse patiẽ
tes: sed sine edomandis volunt: alij ad spi
ritus virtutes queruntur sed labores virtutum
fugiunt: quid aliud. Q exhiberi belli certa
mina in campo nesciunt t triumphare i ve
rubus de hostib⁹ concupiscunt.

Capitulum. 15.

Alius hoc p corp somite i
nolute memorauit: adhuc i
telligi t aliter possit. Sepe
nãq nõnulli cõtra quedã
se vana vehementer accen
dunt: sed subigere negligũt
eãq se cõtra illã non erigunt. Alius namq
tam carnem a luxuria edomuit: sed tamen
adhuc mentem ad auaritia nõ refrenauit:
eãq se in mundo poo erecrenda auaritia
retinet: eãq a terrenis aeribus non recedit
erũpente occasionis articulo: etiam in luxu
riam labitur quã iam subegisse videbatur.
Alius auaritie etiã vicit: sed nequaq̃ vim
luxurie subdidit: eãq erpẽde luxurie pẽnas
preparat: ergo quoq̃ auaricie quã vadum
edomuit: cordis cruicem subdit. Alius re
bellantem iam impatientiã strauit: sed ma
nem gloriam necdũ vicit. Et cũ se per hãc
mundi honoribus inserit: confitus causaq̃
tumultus ad impatientiã captus redit: cum
q̃ inanis gloria ad defensionẽ sui animus
erigit: t illam victus tolerat, quã superauit.
Alius iam manem gloriã subdidit: sz tamẽ
impatientiam necdum strauit: t eã multa
resistentibus per impatientiã minatur: eru
bescens non implere quod loquit sub ima
nis gloriae ingo revocatur: t hoc victus per
aliud tolerat: quod plene se vicisse gaudeb
bat. Sic ergo ope vicaria refugientiũ suum
vitia ferunt: t quasi iam amissum sub do
minij sui iure recipiunt: atq̃ ad vindictam
sibi vicissim tradunt. Peruersorũ ita q̃ in
volute sunt gressus semite: q: t si de vicera
vna nequitia pedes leuant: regnante tamẽ
altera: hunc in ea etiã quã deuicerant ipsi
ciant. Aliquãdo vero immolatis gressum se
mitis: t nulla culpa denigratur: t alia p eliã
pperatur. Nam sepe furto negationis fal
lacia tingitur: t sepe culpa fallacie peccti
reatu cumulatur: sepe qslibet vitium impu
dens presumptõe cõmittitur: t sepe qs oi
culpa fit grauius: etiã de cõmisso vitio su
perbitur. Nam quãuis de virtute nasci clo
tio soleat: nõnunq̃ tamen sinistra mens de
perperata se nequitia exaltat. Sed cũ culpa
culpe adiungitur: quid aliud q̃ immola
tis semitis: atq̃ innodatis vinculis: prauo
rum gressus ligantur. Unde bene ẏra per
uersam mentem sub indee specie per Isa
iam vitatur. Erit cubile draconum: t pascua
struthionum: t occurrant demonia onocen
tauris t pilosus clamabit alter ad alterum.
Quid nãq̃ p draões: nisi malicia. Quid
vero struthionum nomine: nisi hypocrisis de
signatur: Struthio quippe volandi speciem
habet: sed vsum volandi non habet: qui t
hypocrisis cunctis intuentibus imaginem
de se sanctitatis insinuat: sed tenere vitam
sanctitatis ignorat. In peruersa igit̃ men
te draco cubat: t struthio pascitur: quia t la
tens malicia callide regitur: t intuentium
oculis simulato bonitatis anteferẽ. Quid
vero onocentaurorum nomine: nisi t luxuria
figurantur t elati: Greco quippe eloquio
onos asinus dicitur: t appellatiõe asini lu
xuria designatur: ppheta attestante q ait.
Et carnes asinorum: carnes eorum. Thauri
autem vocabulo: ceruix superbie demõstra
tur sicut voce dominica de iudeis superbis
abus per psalmistam dicitur. Thauri pin
gues obsederũt me. Onocentauri ergo sunt
qui subiecti luxurie vitijs inde cervicem er
gunt. vnde humiliare debuerant q carnis
sue voluptatibus seruientes erpuisa lõge
verecundia non solũ se amittere recrudes
cem non dolent: sed adhuc etiam de opere
confusionis gaudent. Onocentauris autẽ
demonia occurrunt: quia maligni spiritus
valde eis ad votum deseruiunt: quos de
his gaudere conspiciunt que fiere debue
rant. Ubi apte subiungitur: t pilosus cla
mabit alter ad alterum. Qui nãq̃ alij pilo
si appellatione figurantur: nisi hi quos gre
ci panos latini vero medãos vocãtur quo
rum nimirum forma ab humana effigie in
volvitur: sz bestiali extremitate terminatur?
Pilosi ergo nomine cuiuslibet peccati aspe
ritas designatur quod t si quãdo quasi ab
obtenta rationis incipit: semper tamẽ ad ir
rationabiles motus tendit t quasi homo i
bestia desinit: dum culpa per rationis ima
ginem inchoans vsq̃ ad irrationabiles ef
fectum trahit. Nam sepe edendi delectatio
seruit gule: t seruire se simulat indigẽtie na

ture: eãq̃ ventrẽ in luxuriem erẽdit mem
bra in luxuriam erigat. Pilosus autẽ alter
ad alterũ clamat: cũ pperata nequicie ad
aliam perpetrandam maliciam procat: et
quasi quãdam cogitationis voce cõmissa ini
quitat. Sepe namq̃ vt dicimus gula vicit. Si
abundante alimento corpus non reficio in
nullo vsui laboze subsistit: eamq̃ mentez p
desideria carnis accenderit: mor quoq̃ lu
xuria verba ppzie suggestionis facit dicẽs.
Si misereri deus hominis corporaliter nol
let: mẽbza ipsa edendi apta vsibus non fe
cisset: eũq̃ hoc quasi ex ratiõe suggerit: men
tem ad libidinũ effrenationem trahit. Que
sepe, sepe dehensa patrocinium mor fallacie
t negationis inquirit reãq̃ se esse non estiz
mat: si mentiendo vitam defendit. Pilosus
ergo alter ad alterũ clamat: qñ sub aliqua
ratiocinandi specie peruersam mentẽ cul
pa subsequens ex occasione culpe precedẽ
tis illaqueat: eãq̃ hanc peccata dura atq̃
aspera deprimunt: quasi cõuocati in ea con
corditer pilosi dominant: fieq̃ fit vt semp
se egressum sentire veterosus immolant: dũ
mentẽ reprobam culpa per culpam ligat.

Capitulum. 16.

Sed inter hec sciendũ é: q
aliquando prius oculus i
telligẽs obtũditur: t post
modum captus animus p
exteriora desideria vagã
tur: vt ceca mens quo du
catur nesciat: t carnis sue illecebris sese libẽ
ter subdat: aliquãdo vero prius desideria
carnis edulium t post longum vsum illiciti
operis oculum cordis claudunt. Naz sepe
mens recta cernit: nec tamen audenter con
tra peruersa se erigit: t remitens vincit: daz
hoc ipm quod agit dum dicans carnis sue
delectatione superatur. Quia enim plerũq̃
prius oculus contemplationis amittitur
t post per carnis desideria huius mundi ta
lioribus animus subiugatur: testatur San
son ab allophilis captus: qui postq̃ oculos
pdidit depatatus est ad molam: q: nimirũ
maligni spiritus postq̃ tentatione mentis stimu
lis intus aciem contẽplationis effodiũt: fo
ris in circuitu laborũ mittunt. Rursum ga
sepe t recta operatio exteriorus pditur: et ta
men adhuc rationis lumen in corde retine
tur: pphera Hieremias testimat: dum Se
dechie captiuatem narrat: oculum captiuitatis interne denunciat dicens. Occidit
rex Babylonis filios Sedechie in reblatha
in oculis eius t omnes nobiles Juda occi
dit rex Babylonis oculos quoq̃ Sedechie
eruit. Rex quoq̃ babylonis ẽ antiquus ho
stis: possessor: intime confusionis: qui prius
filios ante intuentis oculos trucidat: ga
sepe sic bona opa interficit vt hoc se amitte
re ipse qui captus est doleat cernat. Nam
gemit pierũq̃ animus: t tamen carnis sue
delectationibus victus: bona que gemuit
amans pdit: t que patrie damna cõsiderat:
nec tamen virtutis brachiũ cõtra regez ba
bylonis levat. Sed dum videns nequicie
perpetrationẽ pcutitur: ad hoc qñq̃ peccati
vsu pducitur: vt ipso quoq̃ rationis lumi
ne priuet. Dñi babylonis rex extinctus pri⁹
filios Sedechie oculos eruit: q: maligni
spiritus subducto pri⁹ bonis operib⁹: post
t intelligentie lumen tollit. Quod recte Se
dechias in reblata patit. Reblata quippe
multa hec interpretat. Si enim quãdoq̃ t
lumẽ rationis claudit: qui prauo vsu et uni
quitatis sue multitudine grauatur.

Capitulum. 17.

Domõ adt culpa pdeat: et
qbuslibet occasiõib⁹ erũpat
reprobor tñ semine semp in
volute sunt: vt prauis cõcu
piscentijs vdti: aut bona nul
la appetãt: aut potentes in
firmo desiderio ad hec nequaq̃ mẽtis libe
ros gressus tendant. Recta eni nõ aut inci
piunt: aut ipsa fracti cinere ad hec minime
pringũt. Dñi fit plerũq̃ vt ad omoz̃ suum
lassati redeãt: sesq̃ ab intẽtiõe ali i carnis
voluptatib⁹ sternãt: sola q̃ trãsierunt cogitẽt
nulla que secũ pmanẽt curent. Dñi t apte
subdit. ((Ambulabãt in vacuũ t pdebãt.))
In vacuũ qppe ambulãt: q nihil secum de
fructu sui laboris portãt. Dum nãq̃ oditi
scendis honoribus erũdãt: alios multipli
candis facultatibus cluat alios p mercẽ
dis laudib⁹ anhelat. Sz q: cuncta hec hic
quisq̃ morieñs deserit laborẽ in vacuũ p
didit: q secũ ante iudicem nihil tulit. Quo
pera bñ p legẽ dicitur. Non apparebis in
conspectu domini vacuus. Qui enim pro
merende vite mercedem bene agendo non

prouidet: in conspectu domini vacuus ap-
paret. Dine de iustis pʒ̃a. dicitur. Alii
enim aute venit in exultatione: portantes
manipulos suos. Ad examen quippe iudi-
cij portantes manipulos veniunt: qui in se
meritis recta opera quibus vitam mereā
tur ostēdunt. Dine ꝙ vno quoq; electo ꝑo
iterum dicit. Qui non accipit: in vano ani-
mam suam. In vano nāq; animām suam
accipit: qui sola pena cogitans: que sequā
tur in perpetuo non attēdit. In vano ani-
mam suam accipit: qui eius vitaꝫ negligēs
ei curam carnis anteponit. Sʒ animam su
am iuste in vano non accipit: q; viteriōe
penam ad eius vltionem referunt quicqd
corporaliter operant quatenus ⁊ transeū
te operis causa non trāseat: que vi
te premia post vitam parat. Sed hec cura
re reprobi negligunt: q; profecto ambulātes
in vacuum vitam sequentes fugiunt: inue-
nūcios perdunt. Malus vero a prauorum
imitatione compescimur: si eorum damnaꝫ
et fine pensamus. Unde bene etiam cū ex-
hortatione subiungitur. ¶ Cōsiderate semi
tas themā itinera saba: ⁊ expectate paulis
per. ¶ Themam quippe auster: Saba aute re
cte interpretatur. Quid hic per austrum q a
flatu repentio mētis dissoluit: nisi fluxa vi-
delicet remissio. Quid per Themā nisi actio-
nis obligatio demonstratur? Qui ei dissolu
mente ea que terrena sunt appetit: ne
gressu libero ad deum pgant: ipsi se suis in
ordinatis conatibus ligant: cuius fluxio cō
uersationis sue actibus implicentur: quasi
remansuros in retis maculis pedes ponit.
Ut enim Ihanio superius quodaꝫ ad de
uictas iam culpas retrahi per aperta que-
dam: ⁊ non denicta vicia diximus: ita non-
nulli ad ea que reliquerant redeūt: p qdam
que vel honestatis nomine vel laudis bono
re palliantur. Haꝫ sunt plerich q iā aliena
non appetunt: atq ab huius mundi turgi-
do inchoate gētis diuidātur: erudiri sacris
eloquijs fitiant: vacare supernis contēpla-
tionibus concupiscant: nec tamen perfecta
animi libertate curam rerum familiarium
deserunt: cui sepe dum licite seruiunt: etiā q
licitis huius mundi turgijs implicant: cuius
terrenis res studiose tueri desiderant: cor-
dio regem deserunt: quam querebāt ⁊ cuius
substantia fugiens continua prauatione p-

tegitur: conceptus in animo diuine feliꝫ
sermo dissipantur: quia iuxta veritatis sen
tentiam oborta semen spine opprimunt:
cum verbum dei a memoria importune te
renarum rerum solicitudines expellūt. Bñ
soluitis itaq; gressib⁹ in rete ambulant: que
dum mundum perfecte non deserūt: semet
ipsos gradiendo obligant ne gradiant. Et
sunt pleriq; q non solum aliena non appe-
tunt: verum etiam cūcta que possiderant: i
mundo derelinquunt: semetipsos despiciāt
nullam presentis vite gloriam requirunt: ab
huius mundi se actibus separant: ⁊ pene
quicquid prosperitatis arriserit calcant. Sʒ
tamen adhuc vinculo carnalis cognatiōis
obligati. dum amori propinquitatis indisce
te deseruant: ad eu sepe per affectuꝫ cogna
tionum redeūt: que iam ⁊ cū proprio dispe
ctu subegerunt. Unde pius ꝙ necesse ē car-
nis propinquos diligant: retracti exterius
a cordis quiete parentum cū diuidantur.
Nam sepe quosdaꝫ videmus ꝙtum ad pri-
mū studium spectat iam pfectis vite vsibꝰ
nia non habere: mūdum ⁊ opere ⁊ profes-
sione reliquisse: sed tamē pro inordinatis affe
ctibus ꝓpinquoꝝ pretoria irrūpere terre-
narum rerum turgijs vacare: libertatem i-
time quietis relinquere: ⁊ mundi studia in se
iam dudum detracta reparare. Quo itaq;
isti nisi in rete ambulant: quos a pfecti scru
lo inchoata iam vite perfectio solucrat: sed
inordinatus amor terrene cognationis li-
gat: q enim districto studio: ⁊ non dissolutis
gressibus eterne sponsionis premiuꝫ sequā
tur: sicut semetipsos pro diuino amore despi
ciant: sic cuncta quibus se sentiunt prepedi
ri postponūt: ⁊ cum pro deo necesse est, et q
bus valent cūctis inseruiāt: pro deo pua
ta obsequia etiam ꝓpinquis negant. Unde
enim q qdam cum diceret. Permitte mi-
hi primo ire ⁊ sepelire patrem meum protī
nus ex ore veritatis audiuit. Sine vt mor-
tui sepeliant mortuos suos: tu aūt vade et
annūtia regnum dei: Qua in re notādum
est: q electus ē discipulus: dum a parentis
sepultura compescitur: hoc debitum qui-
q exhibere patri mortuo ex affectu carnali
propter dominum non licet: quod propter
dominum ⁊ eterno debet: hinc rursum pen
sate dicit.

Capitulum. 18.

Lat. 14. 21

Quis venit ad me:
⁊ non odit patrem suum
⁊ matrem: ⁊ uxorem: ⁊ fi-
lios: ⁊ fratres ⁊ sorores:
adhuc aūt ⁊ animam
suam: non pōt meus esse
discipulus. Quo in lo
co videlicet dum propin-
quorum odio: anime quoq; nostre odium
subinferitur patenter ostenditur: q; sic ꝓpin-
quos sicut nosmetipsos odio habere preci
pimur: vt hos ad eterna rapientes: eosq;
carnalem gram cū prepedit posponentes:
discamus tpāta eos discretionis arte: ⁊ cō
uenienter diligere: ⁊ salubriter odio habe-
re: quatenus sic sciat per amorem odiū sur-
gere: vt valeam⁹ eos verius per odiū ama
re. Hinc rursum per Moysen dr. Qui dixe
rit patri suo: ⁊ matri suc nescio vos ⁊ fratri
bus suis ignoro illos: ⁊ nescierunt filios su
os hi custodierūt eloquium tuū ⁊ pactuꝫ tu-
um ⁊ seruauerunt iudicia tua. Ille enī scire
dr̃s familiarius apperit: q pre amore pie
tatis nescire desiderat: quos carnaliter scire
nit. Graui etenim dāno scientia diuisa mi-
nuitur: si cuꝫ carnis noticia pariē. Extra'co
gnatos ergo gressꝰ ac prios debz fieri si vult
parenti oīz verius tungi: quatenus eosdē
quos ꝓpter deum vtiliter negligat: tanto so
lidius diligat: quanto in eis affectum solu
bilem copule carnalis ignorat. Debemus
quidem ⁊ temporaliter hic quos videmus tā
gimur: pius ceteris prodesse: q; ⁊ fidima ad
motis rebus incendium porrigit: sꝫ hoc ipsꝫ
prius vbi nascitur icēdit. Debemus copu-
lam terrene cognationis agnoscere: sed tā
men hanc cū cursum mentis prepedit igno
rare: quatenus fidelis animus in diuino stu
dio, accensus: nec ea que sibi sunt in usus
condita despiciat ⁊ hec apud semetipm re
cte ordinans summorū amore trāscendat.
Solerti ergo cura prudendus est: ne carnis
gra surrepat: atq; a recto vtere cordis gres
sum deflectat: ne vim superni amoris impe
diat: ⁊ surgentem mentē superimposito pō
dere deorsum premat. Sic etenim qdq; pro
pinquoꝝ ꝺs necessitatib⁹ compati: vt tamē
per compassionem nō finat vim suc intēcio
nis impediri vt affectu quidem mentis viscē
ra repleat sed tamen a spūali ꝓposito non
auertat. Neq; enim sancti viri adumpleda

Deut. 33

Ps. 44

1. Reg.

Vacca dne

Berbsamis.

Liber beati Job in quo diuini amoris ar-
go colla cordis attraxerat
sub ꝑfecte discretionis mo
deramine diuine scientie
archam portat. Omnis
nāq; vitulus mugit: quia
quadra more filiorum in terram tonso ca-
pite cornit: sed recto tamē itinere mugiēs
graditur: q; eos cum in gemitu ad dei lau-
des apitur: cum primum dicat. Dñs dedit
dominus abstulit: sicut domino placuit: ita
factum est: sit nomen domini benedictum.

Sed indiscrete mētes hanc viuendi regulā
nesciunt: t quo visu dei absolute appetunt
eo a mūdi tenera thuite repliceantur: Recte
igitur sanctus vir post Theman Semitas
saba itinera memorauit. Et q; quos auster
reprobi tepores solucrat: hos nimīrū recte
impietatis tenet. Bene aūt prauos ferā
describens: considerare hec admoneri: q; p
uersa agendo diligimus: sed hec visa i alīs
iudicamus: t que in nobis minus di-
udicanda credimus: ḡ sint turpia in alio
rum actionib⁹ cognoscimus: hecḡ fit: vt ad
semetipsam mens redeat: t agere quod re
prehēdit erubescat. Quasi enim a speculo
fedā faciem despicere cum mēs a vitā similī
sic ipa q; aduersē videt. Aut ergo. ((Con-
siderate semitas theimā itinera saba: t expe-
ctate paululum.)) Ac si aperte diceret. Dū
na alienā temporis attendite t tunc spem de
eternis firmius sumitis: si recto cordis ocu
lo quod in alīs displicebat: videritis.

Capitulum. 20.

Ene autez dī. Expectate
paululum. Sepe eteni dā
pnitis vite breuitas qua-
si diu perseueratura dili-
gitur: ab eterna spe animus
frangit: t delectatus pīnti-
bus desperatōis sue ca
ligine reuerberat. Lāḡ longum putat q;
a viuendi sibi spatium restat: repete vitam
deseruis eterna inuenit que vitare iam ne
queat. Hinc est enim quod per quēdaz sa-
pientem dī. Ne bis ḡ perdiderunt sustinē-
tiam. Sustinentiā vidēlz perdunt: ḡ dum
diu se īmorari visibilibus estimant: spem in
uisibilīū derelinquūt: cūḡ mens in pīnb⁹
figit: vita terminat: t repente ad supplicia
improuisa pruēnūt: que deceptī suis pīs
pnoibus: aut nunḡ se contingere: aut tar
de credidērūt. Hinc vitas dicit. Vigilate
itaḡ: q; nescitis diem necḡ horam. Hic rur
sum scriptum ē. Dies dīi: sicut fur i nocte
ita veniet. Q; enim ad rapiendam animā
ppinquare minime conspicitur: furi i nocte
comparat. Tanto igit debet quasi semper
venīē metui quāto a nobis non valet ven
tura prescari. Unde t sancti viri q; breuita
tem vite indesinenter aspiciūt: quotidie mo
rientes viuūt: t tanto se solidius mansurio
prepārāt: quāto t nulla ē tranſitoria sem
per in fine pensant. Hinc ḡppe Psalmista
veloci cursu fugere vitam peccatoris aspi-
ciens ait. Paululum adhuc: t nō erit pecca-
tor. Die iterum dicat. Homo sicut fenum di-
es eius. Die Isaias ait. Omnis caro fenū
t omnis gloria eius flos feni. Hinc mēte
presumentia Jacobus corripit dicēs. Qua-
est vita vra: Vapor ē ad modicum parēs
Recte ergo dī. Expectate paululum. Q; inē-
stimabile ē: quod sine termino sequitur: t parū est
quicquid finit. Longum ḡppe nobis videri
non debet: quod cursu suo ipis tēditur: vt nō
sit quod dum per momenta ducāē: ipa hec
momēta sua, que offerūt impellūt: atḡ vn
de teneri cernūē inde agitur ne teneāē. Be-
ne aūt beatus Job postḡ breuitatē pīnti
vte despicies intulit: contra inquos pro
nus in voce ois electoz surgit dicēs. ((Cō
fusi sunt q; speraui.)) Cum bonis mala re-
probi ingerūt: si hos a spe itima labefacta
ri despiciunt: effecta deceptionis hilarescūt.
Luchḡ nāḡ maximū erroris sui ppagato
nem deputant: q; habere se ad perditionē
socios exultant. Cum vo bonoz spes inte
rius figit: t nequaḡ malis exterioribus ad
ima declinatur: prauoz mentem pfusio oc
cupat: q; dum gaudere ad afflictoz intima
nequēāt: meliorum se erudire crudelis en
besēāt. Sanctus igit vir dicat ex voce sua
dicat ex vniuersalis ecclesie afflicte gemi-
tuḡ pstantia que inter aduersa reprobā
supernie retributōis gaudia: sine nullo mē
tis defectu desiderat: atḡ ad vitam mori-
do pducat. Confusi sunt: q; speraui. Ac si ap
te dicat: Q; duris persecutiōib⁹ reprobi vi
mei rigoris non emolliunt: erubescentes p
culdubio laborem sue crudelitatis pdunt.
Unde mor vēture retributōis bona: quasi
iam presentis pspicit: t q; reatus in iudicio
reprobis maneat attēdit subdēs. Venerūt
quoḡ vsḡ ad me: t pudore cooperti sunt.
Ecclēs ad sanctam, ḡppe ecclesiam in die iu-
dicij reprobi veniunt q; vsq; ad eōrūē con
spiciendam gloriam pducuntur vt ad ma-
iora tunc reatus sui supplicia repulsi vide
ant: quod pdiderant. Tunc vero pressos
pudor coopit: cuz eos in pspecta iudicis re
stis pscientia adjat. Tunc iudex exseritur
nitur: sed accusator interius toleratē. Tunc
omnia ante oculos culpa reducitur: t mēs
super gehēne incēdia suo grauius igni cru

ciatur. De quibus recte p ppheram dī. Do
mine eraltentur manus tue: vt non videāt:
videant t confundāt. Intellectum quippe
reprobōrum nunc merita obscurāt: cui tūc
cognitio reatus illuminat: vt t modo secun
dam vitam nō videant: t tunc eam postḡ
amiserunt cernant. Hinc quippe eterna i
telligere negligunt: vel appetere intellecta cō
temnūt: sed tunc ea intelligēdo pauldubio
desiderantesḡ conspiciunt: cum desiderata
assequi nequaḡ possunt.

Capitulum. 21.

Ne etiam beati Job ḡba
amicis eius spāliter ḡgru-
unt: g durius obiurgationi-
bus sanctī viri animum la
befactare conabātur. Ait
enim. ((Confusi sunt: quia
speraui. Ac si aperte diceret.)) Duz me stul
tis increpationibus ad desperationē flecte
re nequeunt ipsi temeritatis sue insania cō
fundantur. Venerūt quoḡ vsq; ad me: et
pudore cooperti sunt. Ac si dicat. Videtes
corporis vulnera: sed mentis constantiam
nescientes: dum me de iniusticia increpare
audi sunt: vsq; ad me necdum venerūt: sed
dura me inuectiōe pulsantes dū stare ani-
mum inter aduersa deprehendūt: quasi ad
me venientes erubescunt. Eo enim ad me
veniunt quo me intrinsecus agnoscūt: ubiq; eos
pudor cooperit: vbi me stantem foriter: ex
terior iactura non tangit. Sunt vero non-
nulli q timere deum nesciunt: nisi cum vel i
se experta: vel in alīs cognita aduersitate
terrentur quoz pspera per audaciam ele-
uant: contraria p infirmitatem turbāt. Et
quorum scilicet numero amicos suos bea-
tus Job redarguit: cum protinus subdidit
dicēs. ((Nunc venistis: t modo videntes
plagam meā timetis. Ac si aperte dicat.))
Ego tunc deum timui: cuz sultis prospio fla
gellorum detrimenta non sensi: vos autem
quia ex amore deum non metuitis: ex sola
eum verberis percussione formidatis. Seq
tur ((Numqd dixi. afferte mihi: t de substā
tia vestra donate mihi: vel liberate me
de manu hostis: t de manu robustoz. eruite
me. Si ad personam sancte ecclesie hec verba
referuntur. Quia amicos beati Job hereti
corum tenere speciem diximus recte se asse
rit, corum substantia non indigere heretico
rum quippe substantia carnalis sapientia
non inconuenienter accipitur: qua dum per
uerse sapiunt: quasi in verbis se diuites
ostendunt quam eo sancta ecclesia nō que
rit: quo hanc spirituali intellectu transcen-
dit. Sepe vero hereticī: cum peruersa de fi-
de asserunt: nōnulla contra antiquum hos-
tem subtilia de carnis tentationib⁹ loquūn
tur. Haz nonnunḡ co in se quasi sana mē-
bra operationis ostendunt: quo in fide vul
nerati serpentis morsu in caput tenentur.
Sed sancta ecclesia audire ab his subtilia
de tentationibus non vult quia dum vera
quedam de conuersatione afferunt: ad fal
sa perfidie perducunt. Unde recte nūc sub
ditur. Numqd dixi. ((Afferte mihi: t de sub
stantia vestra donate mihi: vel liberate me
de manu hostis: t de manu robustoz. eruite
me.)) Manum quippe hostis: sathanē
fortitudinem vocat: t manum robustoz: vires malignorum spirituum appellat.
Quos iccirco robustos appellat: quia duz
absq; carnis infirmitate sunt condit: pra-
uis eorum animis imbecillitas adhuc
vincta non obuiat: hec vero quod subdi-
tur. ((Docete me: t ego tacebo: t si quid
forte ignorani: instruite me: sub cuius delic-
tionis libramine pendeat incertum vide
tur: verum ad hoc subiunctum sit quod in
tulerat: numquid dixi: an erre docēta a si
pientibus sententia promatur. Quia per
increpationem dicatur. Docete me: t ego
tacebo: t si quid forte ignorani: instruite me.
Quod tamen vtriq; distinctioni conuenit:
quia ab intellectus sani tramite per neutra
recedit: sed quia hec in transcursu per alle-
goriam diximus: restat vt morialiter hysto
rie verba perscrutemur.

Capitulum. 22.

Eatus Job damna rerū
pertulerat: malignorum
spirituum percussionibus
traditus: doloreḡ vulne-
rum sentiebat: sed sapien
tem dei stultitiam dili-
gens stultam mundi sapi
entiam mentis despectu calcauerat. Igit
contra mundi diuites pauper: contra poēt
tes oppressus: contra sapientes stultus ve
ria respondet: q; nec pauperi sua substātia:
nec oppressus adiutorium contra robustos:

ter stultus doctrinā sapiēcie carnālis gne-
re. Sanctus etenim vir q; mente super se
metipsum rapit: t pauper inopia nō augu
stiatur t oppressus nihil patit: t volūtarie
stultus carnalem sapientiā non miratur.
Vnde est enī q; oppressus Paulus paup
tatem patiamur: si non desperemur: per
secutionem patiamur: sed non derelinquamur
vexemur: sed non perimus. Vnde ē q; sapi
entiam sancte stultitie imitemur aīr. Que
stulta sunt mūdi elegit deus: vt confundat
sapientes: t si quis videtur inter vos sapiens
esse in hoc seculo: stultus fiat vt sit sapiens.
Vnde t gloriam oppressiōis: t vānitas de
siderate paupertatis aperiens dicit. Quasi
morientes t ecce viuimus. Et castigati: et
non mortificati quasi tristes: semper autem
gaudentes: sicut egentes: multos aūt locu
pletantes: tanq; nihil habentes: t oia pos
sidentes. Liber inter hec oculos mētis at
tollere: t electos dei ceterius oppressos quā
ta intrinsecus arte possideant videre: efficia
gppe que foris eminēt occultis eorum ob
tutibus per despectum iacent. Nam sup
se interius raptus in alto animū figūr: t q;
in hac vita patiātur: quasi lōge infra labē
tia atq; a se aliena conspiciāt atq; vt ita di
cerim: dū mente extra carnem fieri decernit
pene ipa que tolerant ignorant. In hoc
pfecto oculis gegd tpaliter eminet: altum
non ēnam velut in magni vtice montis, si
ti pūtis vite plana despiciunt seq; ipsos p
spūalez celsitudinē trāscendentes subiecta
sibimet intus vident: quecq; per carnalem
gloriam foris tument. Unde t nullis cōtra
statem potestatibus parent: si quos at
tolli per elationem conspiciāt: per spūs au
ctoritatem premūt. Vnde ē enim q; a dese
to Moyses veniens egypti regem ex aucto
ritate aggredit dicens. Dec dicit dominus
deus hebreorum. Dimitte populum meū: vt sacrificet
mihi: Dimitte populum meū: vt sacrificet
mihi. Cui dum plagis pressus pharao de
cresset. Ite sacrificate deo vestro i terra ista:
aucta primo auctoritate respondit. Non
pōt ita fieri: abhominationes egyptiorum
immolabimus deo deo nostro. Vnde ē q; pec
tatem simulationem perpetrate prevaricatio
nem: obstinatio: q; ream ppūi iudicij voce
tenens: protinus addidit dicens. Tu eo vi

le vir q; fecisti hanc rem. Vnde est q; vir dei
ad destruenda in idolatriam: samaria mul
tus Hieroboam regem super altare thura
cientem: nō regem veritus: non fortidie
mortis pressus: contra altare strepidus au
ctoritatem libere vocis exercuit dicēs. Al
tare altare: hec dicit dūs. Ecce filius nasce
tur de domo Dauid: Josias nomine: t im
molabit super te sacerdotes excelsoz. Vnde
est q; achab superbus idoloz seruitio sub
actus cum increpare Beliam presumeret
dicens. Tu ne es ille vir qui cōturbas isra
el: Beliam protinus superbi regis statuta
am obiurgatōis libera auctoritate percus
sit dicens. Nō ego turbaui israel: sed tu
dom⁹ patris tui: q; derelictis mandata do
mini: t secuti estis baalim. Vnde ē q; Deli
seus verā magistri celsitudinē sequēs: Jo
ram filiū Achab ad se cum Josaphat rege
venientē ex reatu perfidie prandit dicens.
Quid mihi t tibi ē? vade ad pphetas pa
tui t matris tue: t viuit dūs exercituum in
cuius conspectu sto: q; si non vultum Jose
phat regis inde erubescerē: nec attēdissem
quidem te: nec respexissem. Vnde ē q; isdem vi
Naaman ad se cū ego t curribus venīte
ani olkum domus fiuit: t talentoz copie ac
vestiū vultui nō occurrit: non ianuam do
mus aperuit: sed vt lauare septies i iorda
ne debuisset per nūciuz iussit. Unde t idē
Naamā iratus recedebat dicens. Puta
bam q; egrederetur ad me: t stans invoca
ret nomen dei sui. Vnde ē q; Petrus cum
cū sacerdotes ac principes etiam per flagel
la cesūtes in nomine Jesu loq; phiberent
cū magna primus auctoritate rndit dicēs.
Si iustum est in conspectu dei vos potius
audire q; deum iudicate: non enī possum⁹
que vidimus: t audiuimus non loq. Vnde
est q; Paulus cū residente contra varieta
tem sacerdotū principem cerneret: cāq; mi
nister illius alapa percussisset non maledi
ctum pertulit: sed repletus spū
sancto: libera voce prophetauit dicens.
Percutiet te deus paries dealbate. Et tu
sedes iudicans me fm legem: t contra legē
iubes me percuti. Vnde est q; Stephanus
contra vim persequentium auctoritate vo
cis exercere: nec moriturus expauit dicēs.
Dura cervice t incircūcisi cordibus t ma
nibus: vos semper spūisancto resistitis: s

ent t patres vestri t vos. Ca. 23.

Sed quia sancti viri ad
ba tante altitudinis
zelo veritatis: non aūt
vitio elationis exilium
ibi patenter indicant q
facto dictiq; alijs et
quanta humilitate pol
leant: t erga eos quos
redarguunt: quāta charitate seruent ma
nifestant. Superbia quippe odii generat:
humilitas amorem. Verba quippe q; amor
erasperat: pfecto ex fonte humilitatis ema
nant. Unō ergo Stephanus pterre increpationē per elationez potuit: q; pro eisdem
quos increpauerat: ad deteriora crescentibus seq; lapidantibus fieris genibus ora
uit dicens. Dñe ne statuas illis hoc peccatum: Unō paulus contra gentis sue sacerdotem ac principem asperitatis ꝓba superbiens intulit: qui humilitate se etiam discipulorū seruitio substernit dicens. Non enī
nosmetipsos predicamus sed dūm nostrum
Jesum xp̄m: nos aūt seruos vestros p xp̄m:
Unō petrus per elationē principibus rettulit
quoz errori cōpatiens reatū velut crevisset
dicens. Scio q; per ignorātiā fecistis sicut
t patres vestri: Deus aūt qui pnūciauit p
os olim pphetarum pati Xp̄m suū: implevit sic. Quos ad vitam misericorditer trahit dicens. Penitemini igitur t convertimini: vt deleantur peccata vestra. Unō Deliseus videre Naamā ex elatione noluit: qui
non solum se cōspici: sed tenere etiā a mulliere pmisit: de qua scriptū ē. Lūcq; venisset
ad virum dei in monte appreh̄dit pedes
eius. Et accessit iezi: vt amoueret eam. Et
ait vir dei. Dimitte eam: ania eius in amaritudine est. Unō Beliam superbo regi inerepationis ꝓba per tumorem intulit: qui ante
eius currū humiliter cucurrit: sicut scriptū
ē. Accinctus q; lūbis currebat ante Achab.
Unomō vir dei Hieroboā pīentiam ex elatione desperavit: qui arentē dextrā ei⁹ salu
ti pristine protinus ex pietate reparauit: sicut
scriptum ē. Lūcq; audisset rex sermonē hominis dei quē inclinauerat contra altare in
Bethel erexit manū suā de altari dicēs.
Apphendite eū: t exaruit man⁹ eius: t paulopost ozauit vir dei faciē dñi: t reversa est
manus regis ad eū: t facta ē sicut pri⁹ fue

rat. Quia enī superbia gignere virtutes ne
scit: quāta ex humilitate pdie vor increpationis ostēdunt: quā signa comitant. Unō
Nathan cōtra Dauid regē p ꝓba increpationis tumuit: q; cū increpāda culpa possit
in terrā se in cōspectu eius prono straūt.
Sicut scriptū est nūciaturus regi dictos.
Adest Nathan prophēta. Lūcq; introisset
ante cōspectū regis adorauit eum pnus i
terra. Unō Moyses regi egypto libere re
sistens eū despicere potuit: q; deo familiarē
colloquēs sequentē se Jethro cognatū suū
humilis adorauit. Cui⁹ etiā cōsilio tantaz
obedientiā pbuit: vt post secreta dei colloquia magnū lucrum inde duceret: qs foris
ab ore hois audiret. Ca. 24.

Ualijs ergo sanctoz factis
discamus qd de alijs pēsare debeamus. Sancti enīq;
viri nec ex elatione sunt liberi: nec ex timore subiecti
sed cū rectitudo eos ad libertatē vocis erigit: confideratio infirmitatis propie in humilitate custodit. Culpas
gppe delinquentiū t si ex alto increpantes
ferunt: semetipsos tamē apud se subtilius
iudicātes quasi i abiectis ponūt: t quo pronā in alijs insequuntur: eo ad reprimēdos
se atrocioz se redeūt: rursusq; quo sibimet me
liora agentibus nequaq; parcūt: eo vigilātius aliena facta reprehendūt. Quid enī de
humana potētia mirari ceterius potuerūt:
qui semetipsos quoq; despiciūt: terrā cū intime pene iam arce sublimitatis apprehenduut. Quocirco ergo bñ foris vindicāt altitudinē terrene celsitudinis q; intus oculus
non grauat pondus tumoris. Unde t beatus Job cū in amicis dura loquētibus terrena prudentiā: virosq; substantiāq; despiceret dicēs. Hunqd viri afferte mihi: t si substantia vestra donate mihi: vel liberate me
de manu hostis: t de manu robustoz eruite me: Uocete me: t ego tacebo: t sigd forte ignorani instruite me: sgd de scipso sentiat
paulo inferius manifestat dicens. Sup pupillū irruitis. Et nec itaq; clarius patet quā
te se infirmitatis cōspiciat: quō pupilli vocat. Sequr. ¶ Quare detraxistis sermonibus vitatio: cum e vobis nullus sit q; possit
me arguere. ¶ Undus ipse esse a vitijs dz:
q; curat aliena corrigere: et terrena non co

gilet: ve deliderijs illius nō succedat: Ire
mus tanto pficacius ad ea fugienda videat:
quāto hec ipse p scām ⁊ vitā veritio vicit
nit: q; sequaēs pcm macula in medio cōi
dorat oculos quem pulvis grauat: ⁊ subie
ens sordes regere nō valet manus que in
num tenet. Os iusta antique trāslationis
serē bū ad Dauid erga exteriora bella la
borantē per sanctificationē diuina vor inos
trutā dicit. Non tu edificabis mihi tem
plū: qp sanguinū es. Dei aūt templum
edificat: qui corrigendis aīq; infirmēdis p
rimoz mentibus vacat. Templum qppe dei
nos sumus: q ad verā vitā et eius habitā
tionē cōstruimur. Paulo attestante q ait.
Templū dei sanctū ē: qd estis vos. Qs vir
sanguinū templū deo edificare phibet: q;
qui adhuc actibus carnalibus incūbarne
cesse est vt instruere spiritualiter mētes pri
moz erubescat. Bñ ergo dicit. Quare de
trahitis sermonib⁹ veritatis cū ē vobis nul
lus se q me possit arguere. Ac ñ apte dice
retur. Quia temerarie audita reprehenditis:
qui qualēcūq; mee causas ignoratis adhuc
reprehensibiles pferis: Segnr. ¶ Ad increpā
dum vñ eloquia cōtumelie: ⁊ in ventū ver
ba pferis. ¶ Duo sunt genera locutionuz
imporuna valde ⁊ noxia generi humano:
Vnū qd curat et puersa laudare. Aliud qd
studet semp emendata corrupere. Illud ve
rsum cū fluxio vocat: hoc ho cōtra fluēta
iustitie obstare ⁊ aliquā conat: illud mes
dium: hoc elatio erigit: illud gratiā et fauo
ribus captat: hoc ira vt ex certamine osten
datur exagitat: illud in promptu subiacet:
hoc semp e diverso tumet. Et hinc ergo qui
dam beatus Job amicos suos fuisse redargu
it ei dicit. Ad increpādū tantū eloqa cō
tumelie. Sz vnde vsq ad iniuste increpatio
nis audaciā pcessit: prinus innotuit: cum
subiunxit: ⁊ in ventū verba pferis. In vē
pe dū ab ociosis verbis reprehendi
pcessit: ad temeritatē quoq; stulte increpa
tionis effrenat: qbusdā enī nunc suc gradi
bus delidiosa mens in fonte lapsus impelli
tur. Hā dū ociosa cauere verba neglegim⁹:
ad noxia puenim⁹: vt pr̄ long aliena libeat
loqui: linguā moderat. Undecq; aūt vsq
ad aptas cōtumelias erūpat. Dicit semina
tur stimuli: oriunt vrtice: accenduntur fluc
dolioz: par tota extinguit cordiū. Vñ bene
p Salomonē dī. Qui emungit aquā: exprit
elicit lurgioz aquā. qppe vomere ē linguā i
flatū eloquū relaxare. Quo ꝛ ⁊ in bonam
rem asserit dicens. Aqua pfunda verba ex
ore viri: gergo vomitus aquā caput est iur
gioz: q; q linguā nō refrenat cōcordiā dissi
pat. Vñ e diverso scriptū ē. Qui ponit fre
no silentū vias mitigat. La. 25.

Dia aūt multiloquio qsq
seruīce rectitudinē valeat
tenere nō possit. Testatur
pphēta q ait. Vir linguo
sus nō dirigēt sup terram.
Hinc Salomō iterū dicit.
In multiloquio peccatū nō deerit. Dic ūt
ias ait. Cultus iustitie silentiū videlz tuēs
cans: q; mentis iustitiae desolat: qñ ab im
derata locutiōe nō pārcit. Hinc Jacob⁹ di
cit. Si qs putat se religiosum esse nō refre
nans linguā suā sed seducens cor suū: huī⁹
vana ē religio. Hinc rursum ait. Sit omnis
homo velox ad audiendū: tardus aūt ad
loquendū. Hinc iterū adiungit. Linguā in
quietū malū plena veneno mortifero. Hic
per semetipsam nos vitae admonet dicēs.
Omne verbū ociosum qđ locuti fuerint ho
mines reddent de eo rōnem in die iudicii.
Ociosum qppe verbū est: qđ aut rōne ute
nec̄itatis: aut intētōe pie vtilitatis caret.
Si ergo ratio de ocioso sermone exigit: pē
sandū valde ē que pena illud multiloquiū
sequat: in quo etiā per supbie vba peccā.
Scēdū quoq; est q ab omni rectitudīe iu
tu deperunt q per noxia vba dilabuntur.
Humana etenim mens aque more ⁊ arcta
clausa ad superiora colligit: q; illo repens vī
delicēdit: ⁊ relaxata deperit: q; se p infima
inutiliter spargit. Quer cui superuacuis ver
bis a silentū sui cēsura dilapsa: quasi ter
mis extra seducit: vñ ⁊ redire iterius ad sui
cognitionē nō sufficit: q; per multiloquium
exterius sparsa vim intime cōsiderationis
amittit. Tota sese igit insidiātis hostis vul
neribus detegit: q; nulla se munitōe custo
die circūcludit. Vñ scriptū est. Sicut vrbs
patens ⁊ absq; muroz ambitu: ita vir qui
non pōt in loquēdo cohibere spiritū suum.
Quia enim murū silentij non habet: patet
inimici iaculis ciuitas mentis: ⁊ cū se per

verba extra semetipsam ejicit: apertas se ad
uersario ostendit quā tanto illic sine labore
superat: quāto ⁊ hec cadēs que vincitur:
cōtra semetipsam per multiloquiū pugnat.
Sed super hec sciendū est: q; cū pauore ni
mio a locutione retringuntur interdū plus
ꝯ necesse est intra claustra silentij coarcta
mur: ⁊ vñ lingue vitia incaute fugimus: oc
culte ꝛcteriozib⁹ implicamur. Hā sepe vas
ab eloquio imoderate cōpescamur: grauc
multiloquiū in cozde toleram⁹: vt eo plus
cogitationes in mēte serpendi: qua illas vio
lenti custodia indulserem silentij angustat: ⁊
plerūq; tanto latius vesanūt: quāto secē se
curius estimāt: q; foris a reprehensoz⁹ nō
videnē: vñ mens nōnunq; in superbiā attol
litur: eos p quos loquētes audit: quasi infir
mos cōspicat. Lūq; os corpis claudit: quā
tū se vitijs supbiendo aperiat: nō agnoscit
linguā etenim frenat: cogitationē erigit: et
cū se p negligentiā minime cōsiderat: tanto
apud se auctos liberius: quāto ⁊ secretius
accusat. La. 26.

Lerūq; aūtē nimis tacui:
cū nulla intusa patiuntur:
eo in actiōe dolozē pdēsse
quo ea que sustinēt non lo
quunt. Hā si illatas mole
stias lingua tranquille di
ceret: a cōscientia dolor emanaret: vulnera
enim clausa plus cruciant: q; cū putredo q
intrinsecus fetet ejicit: ad salutē dolor apa
tur. Perūq; nimis tacui dū quotidiā ma
ta respicio: ⁊ dū in silentiū linguā premunt:
quasi cōspectis vulneribus vias medicami
nis subtrahūt: ⁊ eo mortis auctores sumt:
quo virus qđ poterant ejicere loquēdo no
luerunt: vñ ⁊ imoderatū silentiū si in culpa
nō esset: pphēta nō diceret. Ve mihi q; ta
cui. Quid ergo iter hec nisi studiose lingua
sub magni moderaminis libratione frenan
da estimō insolubiliter obliganda. Ne aut
lacrata in vicium desuat: aut restricta etiam
ab vtilitate torpescat. Hinc nāq; p quēdā
sapientē dicit. Sapiens tacebit vsq; ad tps
vt nimirū eā oportunū cōsiderat: postpos
ta cēsura silentij loquēdo que cōgruunt in
vsum se vtilitatis impēdat. Hinc Salomō
ait. Tempus tacēdi: ⁊ tēpus loquēdi. Di
screte qppe vigilat: audiā pensanda sunt tē
pora: ne aut cū restringi lingua debet p ver

ba se inutiliter solvat: aut cū loqui valeat
pocit: semetipsam pigre refringat. Et bñ
psalmista considerans horū pestilentiā
cōpicuus ē deo. Pone dñe custodiā oi
meo: ⁊ hostiū circūstantiē labijs meis. Do
stium nāq; aptat ⁊ claudit. Qui ergo ei
suo aequaēs ponit obstaculū sed hostiū pe
tit: apte docuit q; ⁊ per disciplinā retineri
lingua debeat: ⁊ ex necessitāte laxari: quā
tenus os pcretū ⁊ cōgruo tēpore vel ape
riat: ⁊ rursus cōgruo taciturnitate claudat.
Dū quia vel amici beati Job: vel ois he
retici quoq; hi speciem tenent seruāre ne
sciunt: in ventū vba pferre perhibent: qa
numirū recta que discretionis pondus non
sōlidat: aura leuitatis portat.

Sancti Gregorij. Liber octauus. Ca. I.

Recedenti

iam libello tractatum⁹
q; beatus Job vim no
bis humilitatis suc in
notescat dicens. Super
pupillum irruis: ⁊ subuertere rubenum amici
vestrum. Quanto nāq; infirmitatis se perpendat: insinuat: quem
pupillum vocat. Quia vero ab amore rec
dere charitas etiam ista nescit: et subuerti
velle se queritur: et tamen amicum se esse
testatur. Cuius verba vt sepe iam dictum⁹
sic eidem specialiter congruunt: vt tamen p
hec ex prophetico spiritu etiam sententia
fidelis populi ex voce ecclesie vniuersalis ex
primatur. Que hereticorum contrarietatē
tolerans: ⁊ infirmum se per humilitatē cō
spicit: ⁊ tamen a seruande dilectionis ma
gnitudine non recedit. Sancte quippe ec
clesie populus quia mortui patris est filius
pupillus non incongrue dicitur. Cuius re
surgentis vitam iam quidem per fidem se
quitur: sed nedum per speciem contem
platur. Super pupillum vero heretici irru
unt: cū humilitatem fidelis populi impor
tunis falsisq; allegationib⁹ affligunt: ⁊ cū
amicus est quem nituntur euertere: quia fi
delis populus: dei ipsos quoq; quos pseve
re tolerat amādo non desinit ad veritatē

vocare. Sed inter hec scitudū est: q; sancti
non nec fallunt nec fallunt: p infirmitatē mentis
aut nec ipsi vnq; a veritate cōtenti. Dū
t subdit. Verūtū qd expulso expiet ꝑ
te aurem: t vide te an mentiar. Quia enim
adustis ppter non timet: nocat. Verūtū qd
expulso expiet: q; bo ipse suo pfectori
tuo testatio ꝑdicantis nō subtrahit. vdiā
gat: ꝑbet aurē t videt an mentiar. Ne si
agat vicat. Hec ante alatis molestiis tre
pido: nec ingrato auditorib⁹ correctiōis
admonitū abscōdo: q; t malis ꝓfuo exer-
cet: t ipse meis pfectoribus benigne im
pertio. Sēna ggpe sanctos i hoc
tentationū filo: t munita patiētie dipeo
t gladio amoris acclera: ad pferenda ma
la sumit fortitudinem: t ad rependēda bo
na exercet benignitatem: quatenus t odio
rū etia poterit erūpiat: t amoris iaculis va
lenter reddat. Aequaq; ggpe ad bella ar-
matus pergit: qui aut dispū sumens gladi
um non vtitur: aut vtens gladio dipeo nō
munit. Dū t mitto vt aduersitatis bello
pcipiens: t sentū patientie debet ante
ferre ne ꝑcat: t ad ꝑdicandū promptus
amoris inferre iacula vt vincat. Cuius ar-
matura summā paulus breuiter insinuat dī
cens. Charitas patiens est benigna est cui
vero nūl ex vtroq; defuerit: charitas nō ē:
si videl⁹ malos aut adeq; benignitate tole-
rans nō amat aut rursum sole sue patien-
tie exhibens negligit tolerare quos amat.
Ut ergo a nobis charitas vera teneat: no
cesse est quatenus t benignitati patientia:
t rursum patiendo benignitas suffragetur.
Et magnum qdam in corde nostro edifi
cū construens t benignitatis arcē patien-
tia solidet: t patientie fundata edificia be
nignitas exornet. Beatus igitur Job prom
pte ad patiendū vocat. Verūtāmē qd ex
pleto explere: benignitatiq; dicto adiugat:
videte aurē t videte an mentiar: q; ho san-
cta ecclia ex magisterio humilitatis instru-
ta recta que erantibus dicit: nō quasi ex
unctionate superbie: sed ex rōne ꝓfundet: bi
ne dicat. Ea que affero nequaq; mihi ex au
dacitate credite: sed an vera sint ex ratiōe
pensate. Que t si quādo vite qd ratione
comprehendi non valet: ne de occulto hu
mana ratio dei vdeat rationabiliter sub-

dat.

Ed sepe hereticī dū ocea
sionem rōcinationis accī
piunt: ad iurgia cōtentio
nis effrenant. Dū t apte
nice subditur. Respōdete
queso absq; contentione,
Nequ enim hereticī ingē
nionibus suis veritatē consent assequi: sed
victores videri. Lūq; se forte ostēdi sapien
tes appetunt: intuo⁹ p superbiā elationis sue
vinculo ligant. Dū sit: vt cōtentiōsa certa
mina exigant: t de deo qui par nostra ē lo
qui pacifice nesciunt: at ꝑ ex pacis negocio
rixe inultoꝛes fiant. Quibus dū p paulum
dī. Si qo aūt videt esse cōtentiosus: nos ta
lem cōsuetudinem nō habemus: neq; eccle
sia dei. Recte aūt subditur. Et eloquentes
id qd iustum ē iudicate. Qui nāq; qui loqui
tur cum verbis suis auditorio suum exper
erat: quasi suo iudicio supponit: a quo au
ditur. Qui igitur in dicendo suis reprobatio
nem metuit: ipse prius debet examinare qd
dicat: quatenus inter cor t linguam equa
dam discretus arbiter sedeat: subtiter
pensans si recta ꝑba cor offerat: que vi
ter suscipiens: ad auditoꝛ iudiciū lingua
ꝓducat. Beatus igit Job sua cōtra amicos
agens: si cōtra hereticos usu dictionis sa
pientie loquentiā reprehēdat: atq; ad eo
rum mentē ꝑba recolligat dicens. Loqui
tor id qd iustum ē iudicate. Ne si apte dix
ret. Si in eo qd ad nos p egressum locutio
nis exitus reprehendi nō vultis intuo iudi
cio tenere: vt tāto forte qd dicitur ex ver
tatis pondere placeat: quāto hoc interius
trutina discretionis pensat. Et qr bi ergo
aliena dicta recta iudicia exercent: q iudica
re prius ꝓpria nesciunt: postq; dicit. Loqui
tor id qd iustum ē iudicate: apte mox subi
dit. Et nō inueniet in lingua mea iniqui
tem nec in faucibus meis stultitia personā
bit. Ne si apte diceret. Si subtilius vestra
ꝑpendatis verbis aliena pensatio: t cum re
cum inuenerit esse qd dicitis: iustū cognosci
tis qd audistis. Nequaq; ggpe a mea vo
bis lingua stultitia resonat: si a vestra cor
dis stultia nō ꝓcedat. Si hec sancta ecclia fi
det pi⁹ assertiones hostiū falsas ostēdere:
t tūc ꝑdicamtēa sententia aperte: q; ea recta
se tenere estimāt: recta que audiūt puta-

Ecclesiastes

Lcap 4

Ecclesiastes

Ecclesiastes

Ecclesiastes

ceritr:p:auisq; non manfuetudine: sz auctoritate p:edicat. Cūq; plerūq; fit: vt aut humilitatis studio zelum rectitudinis deserat aut rursum zelo rectitudinis turbet humilitatis studium quod tenebat. Cūq; seruari simul t zeli auctoritas:t p:opositos humiles non possit:sibimetipsi hemo ex pertinatione incognitus redditur: ita vt vehemēter ambigat ne apud seuerū alium: aut superbia se auctoritatem zeli insinuet: aut torpor pauidus humilitatem fingat.

Illius ēgo sit fallacie culpa p̄sideranda: manuri se arce sanctitatis decernit vt ex ore eius tam falsus sermo nō p̄dear:sedq; funditus a mēdacij trāsgressione desūgat. Sz fit plerūq; vt cū verum dē:vita p:orum grauetur eūq; in gerere alteri lesionez minuat:ad hoc q; dadū differat fallacie vinū quasi ex studio pietat redit:ficq; fit vt t si malicia mēte non tenear:in ea tamē veritatis radiū umbra mendacij obscurat. Unde,t sepe q: p̄ferentis q̄q; p̄cessere nō valet aut falsum dicēs sua mēcm trucidat: aut vera eloquens p:omi vitam grauat. Alio amore cōditoris exercitatus a terrenis cogitationibus mentē curat assidua oratione suspēdere:atq; hāc in secreta cordis intime securitate collocare:sz in tpo suę orōnis ascensu dū elenuari ab infimis nititur:infirmoq; fantasmate reuerberat:atq; ad intendam lucem mētis oculus tenditur: sz ex corpore co visu surgētibus terrenarum rerū imaginib⁹ obscuratur. Unde fit plerūq; vt intēdēntis animus ipa sua infirmitate fatigatus:aut orōnem deserendo desidia torpeat: aut si diu in oratione permanserit:ante oculos cuius importunaq; imaginū caligo ventilet.

Capitulum. 5.

Ene ergo dē. Tentatio ē vita hois super terrā: qñ ibi quoq; reatū descensionis inuenit:vbi se p̄sentiz cōprehēdere ascēsiō impetrauit:t unde meus p̄sumi dicitur unde surgere a consuetudine necesse sit vt per hoc ad semetipsam diuerberata redeat:per quod sanctiq; tā collecta t coadūata trāsiebat. Iste ab eruditō diuine legis alien⁹ ignorātia sua deplorat ne qd operi dē salutis operetur: ille diuine legis scientia p̄ditus: dum sibi

poe ceteris gaudet intellectū suppetere gaudio exultat: percepti intellectu in se munera vilipēdit:t unde in iudicio ceteris deteriora exhibeat: unde clariora ceteris ad tempus ostenditur:hanc q; virtutū dona nō subleuant:ēt viam simplicem rectitudinis declinans:t velut extraneā se a celestibus mūnere deputans:quasi eo securius prava agat: quo superni doni sublimia munera nō pertigerit. Illam pphetie spūs replet: ad p̄scientiam subleuat eiq; ventura que q; quasi iam p̄sentia ostendit. Sz dum sepe t in multis sup semetipsū tollitur vt futura veraciter conspiciat:meus in sui p̄sidentia deducta eum quem habere semp non potest semp sibi ad esse p:opheticū estimat cūq; oē quod senserit pphetam putat.q; sibi hanc t cum non habz tribuit.t inānitum hēre potuit amittit. Sicq; fit vt unde post aliorum merita tristis redeat. Unde estimatōe oīnz letus p̄cabat. Tentatio est ergo vita hois super terrā q; aut aliena a virtutib⁹ ad celeste premiū surgere non valet:aut pauata donis spūalib⁹ aliquādo deteriora ex occasione proficiat ruit.

Capitulum. 6.

Ita aūt Paulo superius hoc ē tentatōem quod militiam virtutis:secundū sā opere est q; quodda nobis appellatione militie amplius q̄ noie tentatōis innuit: hoc nāq; nostro intellectui exp̄ssione militie augetur:quod nimirum per militiam ad finem quotidie tēditur:eūq; per ordinē militie locus crescit:tota simul hoi militia deficit. Militia ergo est vita hois super terrā q: t sicut superius dixim⁹:vnusq;q; dum quotidie ad vite terminū per tempoz augmentū tendit:augendo vitam viuere deficit. Dies qppe expectat vt veniant:sz cum ad augmēta vite veniunt iam ab augmento vite subtrahūtur:q: t itinerando gressus dum in anteriora p̄git quod restat iter decrescit. Vita ergo nostra militia ē: que quo ad augmentum ducit eo vt non sit fruitur. Bene igitur dē milicia ē vita hois sup terrā:q: dum per spacia tempoz crescere appetit:ab eodem spacio quod p̄tendo colligit crescendo pertranſit. Unde t apte quo q; militie cursus erp:imitur cum p:otinus

subinfertur(Et sicut mercēnarij dies ei⁹)) Dies suos mercēnarios exoptat vt ad laboris sui p̄miū sine tarditate perueniat. Dies itaq; hois vera t eterna sapiētia recte mercēnarij die⁹ comparatur:q: p̄sentem vitam vitā non patriā:militiam nō palmā deputat:t eo se abesse lōgius a p̄mio conspicit:quo tardius ad finem venit. Considerandum quoq; ē q; mercēnarius in alienis laboribus exhibeat: sed tamē sibi p̄miū ppriū p̄parat. Uoce autem redēptoris nostri dē. Regnum meum non ē de hoc mundo. Omnes ergo q spe celestis p̄diti exercatio vite p̄sentis aterimur in alieno laboramus. Hā sepe t reprobis seruire cogimur:mundo que mādi sunt reddere coartamur:t in alieno quez labore fatigamur:t tamen p̄mia nostra percipim⁹ t per hoc peruenimus ad ppria q; pure ministramus aliena. Quo contra quibusdā dr̄ vita dicit. Si in alieno fideles nō fuistis:qs vestrum est qui credet vobis?

Capitulum. 7.

Ciendum queq; ē q; mercēnarius solicite curat inspicere:ne vnq; dies vacuus labatur ab opere:t exp̄ectat finis temporis:ne i anīo veniat ad remunerationē. In laboris nāq; studio conspicit:qd capere in tempore remunerationis possit. Nāq; cum opus crescit ſmiq; fiducia p̄fic̄it:cū so opus torpuerit:spes a remuneratione lassescit. Qui t elect⁹ qsq; vitam suam quasi mercēnarij dies pensans: tāto fidentius spe tendit ad p̄miū: q̄to nūc robustius pdurat ad laboris incrementū: q fit securius p̄sentis tpis pēsat:dies cū operib⁹ numerat ne a labore vacua transeat: momēta vite formidat aduersio gaudet passione refici:memoze reuocet: quasi subtrahentis vite p̄mia tanto se remunerari largq⁹ cōspicit:quāto p̄o amore illi⁹ quotidianis se mortibus ferius impendit. Dine nāq; ē q; ciues superne patrie conditor: cuius Psalmista vocabus dicit. Propter te mortificamur tota die:hinc Paulus ait. Quotidie morior p gloria vestra fratres hinc iterq; dicit. Ob quā cām hec patior:sed non cōfun

dor:scio enim cui credidi t certus sum: q; potens est depositum meū seruare in illum diem. Sancti igit veri quod labores nūc fortiter cōmendantes exhibent:tot iam remunerationis suę pignora intra spei cubiculū clausa tenent:sed grauius nūc sentit cibus in opere:vt quandoq; refrigerium perapiatur et gete. Unde t apte mox subditur. Sicut seruus desiderat umbram t sicut mercēnarius p̄stolatur finem operis sui.sic t ego habui mēses vacuos t noctes laboriosas enumerauit mihi. Umbram qppe seruo desiderare ē:post tentationis estum sudorem q; operis eterni refrigerij regem querere. Hanc nāq; umbram seruus ille desiderauerat:q dicebat. Sitiuit anima mea ad deum vsquam quādo veniam t apparebo ante faciem dei. Et rursum. Deus me q: incolatus meus p̄longatus est: Qui quasi a labore agri estum fugiens:atq; ad obtinēdā regem refrigerij tegmen querens iterū dicit. Ingrediar in locum tabernaculi admirabilis:usq; ad domum dei. Hanc umbrā comp:hendere Paulus anhelabat: desiderium habens dissolui t cum Christo eē. Ad hanc umbram et desiderij iam p̄fectio ne peruenerant q dicebant. Nos qui portamus pondus diei t estus. Bene autē qui desiderare umbram dicitur seruus vocatur:q: electus quisq; quousq; infirmitatis conditione constringitur. sub dominatio corruptionis iugo quasi sub estus aurie tate retinetur:quia nimirū cum a corruptione erutus fuerit: tūc sibimetipsi liber t trā quillus innotescit. Unde t recte etiam per Paulum dē. Ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptionis in libertatem gloriē filiorum dei. Electos enim nunc pena corruptionis aggrauat: sed tunc incorruptōis gloria creatur t ad quātā; p̄sentis necessitatis pondera nunc in dei filijs de libertate nihil ostenditur:tūm vero ad subsequendam libertatis gloriam tunc in dei famulis de seruitute nihil apparebit. Creatura ergo seruitute corruptionis exuta et dignitate libertatis accepta in filiorū dei gloriam vertitur:q: vnita deo per spūm quasi hoc ipsum q; creatura est trāsisse ac subegisse declaratur:sed q: adhuc umbrā desiderat:seruus est:quia quousq; estum tentationum tolerat:augum misere conditōis

portat. Ubi apte subditur. Et sicut mercenarius prestolatur finem operis sui. Mercenarius etenim cum facienda opera cõspicit mentem primo extendit: et pondere laboris aduersi eum nõ lassi sentiens animũ ad constituendum operis finiũ reuocat: vigoremq; animi ad exercitium laboris reformat: et qd graue prius pendit ex opere: leue existimat ex remuneratione. Sic electi quiq; dũ mundi huius aduersa patiunt: cum inhonestates: cõtumelias: rep dãna: cruciatus corporis tollerant esse grauia gõis exercẽtur pẽsant: sed cum mẽtis oculũ ad eterne patrie considerationẽ tendunt: ex comparatione premij: q̃ sit: leue qd patiuntur inueniunt. Qd enim valde est importabile ex dolore ostenditur: considerationẽ premia ex remuneratione leuigatur. Vnde ẽ q̃ paulus semper scripto robustus: contra aduersa erigitur qñ tantum finem sui operis sicut mercenarius prestolatur. Graue nãq; qd sustinet estimat: sed leue hoc per finij considerationẽ pensat. Ipse qppe q̃ sit graue qd patit indicat: qui in carceribus abundãtius i plagis supra modum in mortibus frequenter se fuisse testatur: qz a iudeis quinquies quadragenas una min9 accepit qui ter virgis cesus ẽ semel lapidatus est: ter naufragium passus: nocte et die in profundo maris fuit q̃ piscis fluminum: latronũ et generis gẽtibus i ciuitate: in solitudine: in maris: in falsis fratrib9 positi: q̃ in labore: et erũna et inedia multis: in fame et sitis: in frigore et nuditate laborauit: q̃ fortis pugnax ituo timores sustinuit: q̃ vitra vires grauatus se esse nescit dicens. Supra modum grauati sumus supra virtutem vt taderet nos etiã viuere. Sed qñ remunerationis linteo sudores tanti laboris tergat: ipse denunciat dicens. Non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriã que reuelabitur in nobis. Finem itaq; operis quasi mercenarius prestolat: qui dũ pfectũ remunerationis cõsiderat vite estimat qd pene deficiẽs laborabat. Apte autẽ subdit. Sic ego habui mẽses vacuos: et noctes laboriosas enumerauit mihi. Sicut qppe cõditor rep seruãt: et sepe rerũ inopia coangustant: p amorẽ deo iherere: et tamẽ vite plentie subsidio egent. Qui igitur p actiões suas presentia nõ querũt: a mundi cõpendijs mentes vacuos vacãt noctes quoq; laboriosas tollerãt: qui aduersitatũ tenebras nõ solus vsq; ad inopiã: sed sepe ad corporis cruciatum portãt. Delpectũ nãq; egestatẽq; ppter tã laboriosum boni mẽritus nõ est: si cum vsq; ad afflictionẽ carnis aduersitas ptat: labor penã dubio ex dolore sentitur.

Capitulum. 8.

POst est etiã nõ inconuenienter intelligi q̃ sanctus gẽs mẽses vacuos sibi mercẽnarius ducit: q̃ laborẽ iam sustinet: si finiũ nec dũ tenet: hoc tollerat: illũ expectat. Noctes so laboriosas enumerat: q̃ aduersitates sibi p̃sentis temporis sese in virtutibus exercẽdo coacerbat. Nã si placere in mẽte nõ appetit: min9 forsitan aspera que mũdi sunt sentit. Que tñ suia si ad vocem sancte ecclesie ducitur: intellectus eius paulo subtilius indagatur. Ipsa qppe vacuos mẽses habet: que in infirmis suis mẽbris terrenas actiones absq; vite premio: deficientes sustinet. Ipsa noctes laboriosas enumerat: que in mẽbris fortibus multiplices tribulationes portat. In hac etenim via quedã laboriosa sunt: quedã vacua: quedã so vacua simul et laboriosa. Amore qppe cõditoris p̃sentis vite tribulationibus exercent: laboriosum qdez est: sed vacuum nõ est: amore aũt seculi voluptatibus solũ: vacuũ qdez est: sed nõ laboriosum: amore so ciuslde seculi aduersa aliqua pati: et vacuum simul est et laboriosum qz ex aduersitate mens afficitur: et remunerationis premio non repletur. In his itaq; sancta ecclesia qui in ea iam positi adhuc voluptatibus deficiunt: et pinde fructu boni operis nõ vtiunt mẽses vacuos ducit: quia vite ẽpora sine remunerationis munere expendit. In his enim qui eterno desiderio vacãt: mundi huius aduersa patiuntur laboriosas noctes enumerat q̃ tribulationũ tenebras: quasi in caligine vite p̃sentis portat. In his aũt qui et transeuntem mundũ diligunt: et tamẽ eius cõtrarietate fatigant: simul mẽses vacuos et noctes laboriosas tolerat: q̃ eorũ virtã remuneratio subsequens nulla remunerat: et presens tribulatio angustat. Recte autem nec quaq; dicto sed in eis mẽses vacuos habere se perhibet menstruam qppe nomine: diei collectio et summa significatur. Per dies ergo vnaquaq; actio exprimi potuit p mẽses autem actionũ finis innuitur. Et sepe cum in hoc mundo aliqd agimus: intenta spe alta eternitate suspensi: hoc ipsum qd agimus vacuũ non putamus: sed postq; ad actionũ terminum pueninus nõ obtinentes que appetimus: laborasse nos in vacuũ dolem9. Nõ solũ igitur dies sed mẽses vacuos ducim9: cũ nos in terrenis actionib9 sine fructu laborasse nõ ex actionũ principio sed fine pẽsamus. Cum enim labores nostros aduersitas segitur: quasi vite nostre vacui mensis arguuntur: q̃ ex cõpletione actionũ agnoscitur q̃ frustra in actionibus fuerãt. Sic q̃q; in sacro eloquio nõnũq; nox pro ignorãtia ponitur paulo attestante qui vẽturã vitã fidelibus discipulo dicat. O fr̃es vos filij lucis estis et filij diei: non sumus noctis neq; tenebrarũ: quibus premisit: vos aũt fratres non estis in tenebris vt vos dies illa tanq; fur cõprehendat: põe hoc in loco ex eorum persona nos sancte ecclesie accipe: qui post ignorantie sue caliginem ad amorem rectitudinis rediunt: et veritatis radijs illustrati fletibus diluunt qs errauerunt. Illumina tuos etenim quisq; respicit q̃ turpe fuerit: qs presentis vite amore laborauit. Lo. 6. Mens ergo sancta ecclesia in quibus ad vitam reuertitur: laborẽ suum estuanti seruo et desiderãti finẽ mercẽnario comparat dicens. Sicut seruus desiderat vmbram: et sicut mercenarius prestolatur finẽ operis sui: sic et ego habui mẽses vacuos: et noctes laboriosas enumerauit mihi. In eõ parationẽ etenim duo sunt que pmisit: et exercitationẽ etiã fatigationis duo. primus subdidit. Ad estuãtẽ qppe mẽses vacuos reddidit: qz quo magis eternã refrigerii quietem cõspicit q̃ vacare pro ista vita laborat. Ad prestolantẽ so laboriosas noctes subintulit: qz quo magis ex termino operis pmij qs assequamur inspicimus: eo magis igemiscimus viã nos nescire qs querimus. Dñe et ipsa penitẽtie cura vigilanter exprimitur: vt laboriosas noctes enumerasse dicerentur: qz quantus vere ad deum reuertimur: tantus subtilius laborem quos per ignorantiã in hoc mundo pertulimus: volẽdo pensamus. Nã quo vnusquisq; plus dulce fit qs de eterno desiderat: eo ei magis graue ostenditur: qs pro presentium amore tollerabat. Si vero ad solã historiam sequẽtia nerua pensant: per hec procul dubio alius dolentis exprimitur qualiter p diuersos motus desiderij mestitia in pacientie variatur. Nam subditur. Si dormiero dicẽs: quãdo surgam. Et rursum. Et pertransibo vesperam. In nocte qppe dies ignorãtur: in die vespera desideratur. Qz namq; dolor nõ pmittit placere que adsunt. Cũq; mẽtem per experimentũ presentis afficit: semper hanc quasi cõsolante desiderio ad aliã per expectationẽ tendit. Sed qz et afflicta mens per appetitum ducitur: et tamẽ dolor eius etiã seductus desiderijs non finitur: recte subiungitur. Repletor dolorib9 vsq; ad tenebras. Causa aũt eiusdem doloris exprimitur: eũ pinus subiecit. Induta est caro mea putredine: et sordibus pulueris. Cutis mea aruit: et cõtracta est. Sed hec subtilius congruentiusq; discernimus: si ad premisse expositionis ordinẽ redeam9. Somno nãq; torpor oculi: surrectione autẽ exercitatio actionis exprimit: vespere quoq; nomine qz somno cõgruit: rursus oculi desiderium figuratur. Sancta so ecclesia quousq; vitam corruptionis ducit flere mutabilitatis sue dãna non desinit. Ad hoc nãq; homo cõditus fuerat vt sancte mẽte in arcem se contemplationis erigeret: et nulla hunc corruptio a conditore sui amore declinaret. Sed in eo qd ab ingenita stabilitate voluntatis pedem ad cuipiam vetiti: a dilectione conditoris in semetipso primus cecidit. Amorem vero dei veram stabilitatis arcem deferens: nec in se consistere potuit: quia inbrice mutabilitatis impulsu infra se corruptionis puenit: etiam a semetipso dissentit: qui nunc quia conditionis sue soliditate non figit: alternatim semper desiderij motu variatur: vt et quietus actionem desideret: et occupatus ad otium anhelet. Quia quam fixa mens stare cõ potuit nolunt: stare tam non valet: etiam cum vult. Contemplationem quippe conditoris sui deserens stantis sue fortitudinem perdidit et qslibet posita: semper erga alium locum querit. Turbatq; ergo humane men-

tis expeimēs dicat. Si dormiero dicā: quādo surgam. Et rursum. Expectabo vesperam. Ac si aperte diceret. Nihil perceptum mens satiat: q; tm̄ qui vere sapiere potuit amāt. In somno nāq; resurrectionem desidero: in resurrectione vesperā expecto quia t quietus ereranq; actionis appetor: t execrabilis ocium queris quero. Quod tamen intelligi t aliter pōt. La. 10.

Dormite nāq; t in peccatis iacere. Si enim somnū appellatio culpa nō esset: nequaq; paulus discipulis diceret. Euigilate iuste t nolite peccare. Ait t auditorē suum admonet dicens. Surge qui dormis: t exurge a mortuis: t illuminabit te Xp̄s. Et rursum. Hora est iam nos de somno surgere. Unde t Salomonē peccāte increpat dicens. Usq; quo piger dormis? Exercitus igitur quisq; cū peccata somno p̄mit ad iustice vigilias erigere conatur: si sepe cū surrexerit ipsa se erectio virtutū magnitudine sentit. Unde t tentari se p̄sentis vite aduersitatibus post virtutes optauerat: ne prius ex virtutū confidentia cadat. Si enī seruari se melius per tentationē nō cognosceret: nequaq; psalmista diceret. Proba me dñe t tenta me. Bene ergo nūc dicitur. Si dormiero dicam quādo surgam et rursum expectabo vesperā: q; post somnū peccati lumen iustitie queritur: t cum virtutū p̄spera mentem eleuant aduersitas aduersitas optatur: t vt p̄fecto animus cū virtutum suarū gaudio plusq; debet attollit: per contrarietatem p̄sentis vite edito mentis solidetur. Unde t nequaq; formidabo ad vesperam dicitur sed expectabo. Expectamus etenim p̄spera: formidamus aduersa. Ait igitur sanctus vesperā expectat: quia cū exercet hunc tribulatione necesse est: ipsa exhibit aduersitas p̄spera. Potest vespere nomine etiam peccati tentatio designari: que sepe tanto acrius mentē lacessit quanto eandem mentē spiritus ad superna altius erigit. Nequaq; nāq; sic in hac vita per exercitationē iustitie peccatū deseribit: vt in eadem iustitia incōcusse maneat q: t si iam a cordis habitaculo culpam repellendo eliminat: ipsa tamen culpa que repellitur cogitationis nostre fortibus assultus

vt sibi aperiatur pulsat. Os Moysen quia & spiritualiter annuit: ea facta corporaliter temporum mouenta narrauit dicens. Facta est lux. Ac & paulo post subiecit: factus est vespere. Creator quippe olim humane culpe presagus tunc exposuit in tempore: q; nunc versatur in mēte. Lux quippe ad vesperam ducitur: quia nimirū lucem rectitudinis umbra sequitur tentationis. Sed quia electorum iux tentatione non extinguitur: neq; quaq; nox sed vespera facta perhibetur: q; nimirū sepe tentatio in corde electi lumē iustitie abscondit: sed non interimit: quia si ad pallorem trepidationis pertrahit: sed funditus nō extinguit. Electi ergo post somnum surrectionē appetunt post surrectionē vesperam p̄stolantur q; t de peccato ad iustitie lumen euigilant: t in ipso iustitie lumine positi semp se cōtra illecebras tentationum parant: quas nimirū non timēt: si expectāt: q; vt titanie sue rectitudinis etiaz per tentamenta p̄fecte non ignorāt. Quātalibet aūt cōtra corruptionē suam virtute contenderint: habere integraz salutem nequeunt: quousq; dies p̄sentis vite finiant. Unde t subditur. ((Et repleor doloribus vsq; ad tenebras.)) Modo nāq; aduersa irruunt modo ipsa quoq; p̄spera calida hi sanitate blandiuntur: modo surgentia vitia bellū carnis excitant: modo devicta animū ad elationem vocant. Bonorum igitur vita vsq; ad tenebras doloribus repletur: quia quousq; tēpus corruptiōis agit: interna et terna afflictione cōcutitur: t salutis securitatē nō inuenit: nisi cū diem funditus tentationis reliquit. Unde bene t hec cadez dolorum causa p̄tinus subinferrur cum dicitur.

Capitulum. vi.

Induta est caro mea putredine t sordib⁹ pulueris: vt cuiz paulo superius dictum⁹. Soliditatem ingenitā volūtarie homo deseruit: t sese corruptionis voraginē merfit: vnde nunc vel per inanīa opera labē vel p cogitationes illicitas fedat. Ut enim ita dicerem culpe sue penaliter subdita ipsa iam natura nostra facta est extra naturā: t remissa vsq; ad puersa opera ducitur: restricta autem perversoz operum imposturā cogitatione frustratur. Per repletionē ergo actionis illicite eaniem putredo afficit per lenitatem vero cogitationis improbe: quasi ante oculos pulnis surgit. Consentiēdo vicijs putredini attermur: vitiorum vero imagines in corde tolerando sordib⁹ pulueris sedamur. Ait ergo. Induta est caro mea putredine: t sordibus pulueris. Ac si aperte diceret. Carnalem vitam quam patior: aut tabes lubrice operationis polluit: aut ex vitiorum memoria caligo misere cogitationis premit. Quod tamen si ex voce ecclesie vniuersalis accipimus: aliquando hanc pelidubio carnis putredine: aliquando autem grauari sordibus pulueris inuenimus. Multi quippe in ea sunt: qui dum amori carnis inseruiūt: fetore luxurie corrupti sunt. Et sunt nōnulli qui a voluptate quidem carnis abstinent: sed tamen tota mente in terrenis actibus iacent. Dicat ergo sancta ecclesia vnius membri sui vocibus dicat q; de vtroq; genere hominuz tolerat. Induta est caro mea putredine: et sordibus pulueris. Ac si aperte insinuet dicēs. Sunt plerisq; qui mihi per fidem membra sunt: sed tamen sana vel munda per actionem non sunt quia aut victi desideriis turpibus ad corruptionis putredinem rediunt: aut terrenis actibus dediti in puluere conspergantur. In illi enim quos lubricos tolero: carnem videlicet putrescentem gemo: in illis autem quos terrena querentes patior: quid aliud q; sedatum pulueres porto? Unde t apte simul de vtroq; subiungitur. ((Cutis mea aruit: et contracta est.)) In sancte quippe ecclesie corpore hi qui solio exterioribus curis inseruiunt: congrue cutis vocantur. Que nimirum cutis arescendo attrahitur: quia mentes carnalium dum presentia diligunt: t quasi intra posita concupiscunt ad futura tendere per lon ganimitatē nolunt. Qui dum interne spei pinguedinem negligunt: vt attrahātur are fiecarent: nequaq; eius hec pusillanimitatis attraheret. Unde nāq; attractionem psalmista formidanerat: cum siccitatē mentis intuens dicebat. Sicut adipe t pingue dune repleatur anima mea. Adeps quippe pinguedinis animam replet cum hanc contra presentia desideriorum estū superne spei infusio refouet. Cutis ergo arescens attrahitur cum cor rebus exterioribus vacuum atq; ex desperatione siccatū in auctoris sui amore nō tenditur: si in semetipso vt ita dicerim: rugosa cogitatione replicat. Pensandum vo est q; carnales mētes sepe circo fleuntia diligūt: q; vita carnisq; fugitiua si; mutme ppendūtur si velocitatē transitus eius aspicerēt. Uide etā p̄sperantē minime amarent. Sancta aūt ecclesia i electis suis quotidie quātus sit rebus exterioribus cursus p̄spicit: t iccirco in intimis pedē sollicite intimis figit. Unde t apte subditur. ((Dies mei velociores texerunt: et absq; spe consumpti sunt.)) Cogrua valde similitudine tpe carnis tele cōparat: q; sicut tela filio: sic vita mortalis diebus singulis p̄ficit: si quo ad augmētū p̄ficit: eo ad iactionē tendit: q; sicut t superius dictum⁹ est tēpora pecora p̄terēt vētura breuiant: t de vniuerso vite spacio quotidiana pauciora que venūt: quo multa sunt que trāsierunt. Tela quippe infra supraq; ligata duob⁹ lignis nascentē vt terat: si quo inferius terra inolnit: eo supius teredā depilat: t vti se ad augmentū multiplicatum de fit minus qd restat. Sic nimirū vite nīe tēpora t transacta quasi iterius inolunt⁹: t vētura a superi deplicamus: q; quo plus fiunt p̄terita: minus cē incipiūt futura. Si q; nec tela ad exactionē nostri tēporis sufficit: nā cius quoq; festinatione vite nostre velocitas trāsit recte nūc dicit. Dies mei velocius transierūt q; a terente tela succidit. Tela quippe tarditatem p̄fectus habet: vita aūt plenis: morā defectus nō habet. In illa nāq; cum laborantis manus non figit: aduenturus terminus elongat: in ista vo quia tempus semp declinens indefinēter cō sumimus: ad finē nostri itineris etiā quiescendo pueniimus: t p cursum nostri transitus etiā dormiētes imus. Electi igitur quia plenis vite momēta decurrere sub festinatione cōspicunt: nequaq; in hoc tāte meditatis itinere cordis intentionem figunt.

Capitulum. xi.

Unde t apte primus subdit. Et consumpti sunt absq; vlla spe. Reproborum mens erga dies vite presentis tanto amore restringitur: vt sic semper hic appetant vi

nere quatenus ſi valeam vincẽdi curſum
deſiderẽt nunq̃ fauire:cogitare quippe ven
tura deſpicãt.ſpem totam in rebꝰ trãſeun
tibus ponunt:hẽre nulla niſi que peterecãt
peapiſcãt. Cãq̃ rumis trãſeuntia cogitãt:
t mãſiua nullatenus ſperant: ſic cecitate i
ſenſibili cordis oculus clauditur:vt eterne
luci nullatenus intendat. Unde fit vt ſepe
iam corp̃ molestia quatiatur:t vicia mor
tem corp̃ moleſtia quatiatur:t vicia mor
tuare vitalis ſpũs intereidat:nec tamen
curare que mãdi ſunt deſinãt:nãq̃ eos vi
tor ad iudicũ ptrahit:t tamen ipſi ordina
tione ſollicita rebus trãſeuntibus occupa
tanihil aliud cogitãt:niſi in hoc mũdo ad
huc qualiter viuant:retiquenda oia:quaſi
poſſidenda diſponũt:q: ſpes viuendi non
frangitur:etiam cũ vita terminatur. Jã ad
iudicũ trahãtur per ſuiam : t tamẽ adhuc
habendis rebus inherent per curam. Bu
ra eterni mentis abeſſe mors longe credũt:qꝫ
am cum ſentitur:fic̃ a carne alia ſoluũt vt
erga pñtia imoderato amore ſe retinẽ cũ
ad eternum ſupplicium ducitur:hoc ipſum
quoꝫ neſciat quo ducatur:t deſerẽs que
amare cũ termino noluit: repente finc ter
mino ſuenit:quc nunq̃ prenidit . At cõtra
electoꝝ mens ad eternitatis intentionẽ tẽ
ditcuam cũ preſens cam feliciter vita co
mitatur:magna carnis ſalute vtitur:nec ta
men eius fiducia animꝰ rectꝝ datur:nullius
adhuc mortis articulus crũpit:t quaſi pre
ſentem hanc quotidie conſpicit:q: enim vi
ta indefinẽter labitur:ſpes ei viuendi fun
ditus amputatur. Bene ergo de diebꝰ pe
rcuntibus dr̃. Conſumpti ſunt abſq̃ vlla
ſpe. Ac ſi apte diceretur. Mentis fiduciam
in pñti vita non poſuit:q: oẽ quod preterit
calcando ſupauit. Eſt mor t apte ſubditur
Memento:q: ventus ẽ vita mea. Vi eterni
tatem carnis: quaſi permanẽtes diligunt:
q quanta ſit vite ſequentis eternitas nõ in
tendũt: cũq̃ ſolliditatem perhẽnitatis non
ꝑſideraut eelium:patriam: tenebꝝs lumẽ
curſum:tationem putant. Quia q maiora
neſciunt:iudicare minus nequaquam poſ
ſunt. O:do quippe iudicij erigit:vt quod ex
aminare nitimur tranſcendamus. Si enim
prorſus rebus animus non valet: nequaq̃
de his certa a ꝗbus vincitur vider. Decir
co itaq̃ mẽs reproba pñtis vite curſus eſti
mare non ſufficiat: q: in admiratiõe illꝰ ex
amore ſuccẽdit. Seti aſit vir quo ad eter
na eo: elenant:q̃ breue fit quod fine clau
ditur penſant:t eo eorum ſenſibus valeſcit;
quod preterit quo intellectu radiante iter
lucet:quod acceptum nunq̃ recedit: cunq̃
infirmitatem perhẽnitatis aſpicãt: nequa
quã iam pro magno vſiderant:quod ſuis
angustat:ſed ſublcuata mens extra tempo
rã terminos ducitur:etiam cũ carne in tem
pore tenetur:t tanto altius funenda vſpi
cit:quanto verius infinita cognoſcat. Sed
hec ipſa humane breuitatis ꝑſideratio:au
ctori noſtro magne virtutis obſtatio ẽ. Cla
de t recte nũc cum deprecatione inolatio
eiuſdem virtutis offertur cum dr̃. Memẽ
to q: ventus eſt vita mea. Ac ſi apte dice
to q: ventus eſt vita mea. Ac ſi apte dice
retur. Tranſeuntem velociter: benignus re
ſpice:q: t tanto a te videri miſericordiꝰ de
beo:ſtonpe a conſideratõe breuitatis mee
oculos nõ auerto. Sꝫ q: duꝫ tẽpus vite pre
ſentis abſcidit ad opationẽ ꝓmerende ve
nie viterius nõ reddit recte ſubiungitur.

((Nec reuertet oculus meus vt videat bo
na.)) Ad videnda bona extincti oculus nõ
reuertit:q: ad exhibenda recta opa erutã
carne:anima non recurrit. Dicẽ ſit q vinco
quem inferni flãma cruciabat q: ſemetipꝫ
reparare operando non poſſet agnouerat
nam nequaq̃ ſibi ſed electio fratrib̃ pro
deſſe ſatagebat dicẽs. Rogo te pater Abra
am vt mittas eũ in domum patris mei:ha
beo.n.q̃nq̃ fratres:vt teſtet illis: ne t ipſi
veniãt in locum hunc tormentoꝝ. Solet
nãq̃ meſtum alium ſpes vel ſalſa refouere:
ſi vt penam ſuam reprobi grauius ſentiãt:
ſpem de venia amittunt. Unde flammis vi
tricibus traditus: non ſibi vt dicimus: ſed
opitulari fratribus concupiuit: q: nunq̃ ſe
ignium carcere tormentis:adiuncto deſpe
rationis ſupplicio agnouit. Dunc Salomõ
ait. Quodcũq̃ põt manus tua facere iſtã
ter operare:quia nec opus: nec ratio : nec
ſcientia:nec ſapientia erunt apud inferos:
quo tu properas . Nequaquam ergo ad
videnda bona oculus reuertitur: quia re
tributionem ſuam mens inuenies:ad ope
rationis vſum nullatenus reuocatur .
Quia igitur fugit omne quod cernitur: et
manſura ſunt que ſequuntur : Recte bea
tus Job vno verſu vtraq̃ compleus eſt
dicens. ¶ Memento quia ventus eſt vi

ta mea:nec reuertetur oculus meus vt vi
deat bona. Curſum quippe preſentium con
templatus ait. Memento:q: ventus eſt vi
ta mea. Eternitatem vo ſequentium conſi
derans adiuit. Nec reuertetur oculus me
us vt videat bona. Ebi apte quoq̃ vnuer
ſi humãi generis a redemptõis munere de
ſtitui: vocem protinus ſumit dicens.

Capitulum. 14.

Nec aſpiciet me viſus homi
nis. Uiſus quippe hominis
eſt miſericordia redempto
ris:que inſenſibilitatis no
ſtre duriciam cum reſpiat
emollit. Unde teſte quoq̃
euangelio dr̃. Reſpexit dns Petrum:t re
cordatus eſt Petrus verbi quod dixerat
Jeſus:t egreſſus foras:fleuit amare. Eru
ſam vero cunẽ:animã nequaq̃ iam viſus
hois aſpicit:q: poſt mortẽ non liberat:quã
ante mortem gratia ad veniã nõ reformat
Dunc etenim Paulus dicit. Ecce nũc tem
pus acceptabile:ecce nũc dies ſalutis. Dic
Pſalmiſta ait. Qui in ſeculum miſericordia
eius:quia nimirum quem nequaq̃ mõ mi
ſericordia eripit:ſola t poſt preſens ſeculũ
iuſticia adiuat. Dic Salomon ait. Quia li
gnum in quocũq̃ loco ceciderit:ſiue ad au
ſtrum:ſiue ad aglonem ibi erit: q: cum hu
mani caſus tẽpore ſiue ſanctus: ſiue malig
nus ſpũs egredientẽ alaꝝ clauſtra carnis
acceperit:t eternum ſecũ ſine vlla permuta
tione retinebit:vt nec exaltata ad ſupplicia
num priuat nec verſa eternis ſupplicijs vl
tra ad remediũ eruptionis aſcendat. Dic
igitur ſanctus humani generis dãna conſi
derãs q: a pñti ſeculo ſine redemptoris co
gnitõe ſubtrahitur atq̃ eternis ignibus ir
repabiliter ſepelitur:t eius vocem in ſe ſu
ſcipiens dicat:nec aſpiciat me viſus homi
nis:q: nimirum redemptoris gra quẽ nũc
non intuetur vt corrigat:tunc nõ reſpicit:vt
ab interitu abſcondat. In iudicium quidem
dominus venit:o peccatorẽ videlꝫ:vt feriat
ſed non videt vt ad largiendam ſalut gra
tiam recognoſcat:culpas examinat: t vitã
penitentiã ignorat tunc non reſpicit t ab in
teritu abſcondat. Unde ſanctus vir cum ẽ
poſt preſentem vitam hois videri nõ poſ
ſe fateatur:apte mor ſubdidit. ((O culi mei
mei:t nõ ſubſiſtã. Ac ſi apte diceret.)) Ui
ſtrictus ad iudicium veniẽs t ad ſolatiũ
nõ videor:ad ferendũ videor q: quem in pre
ſenti vita diſpenſatõis tue miſeratõe nõ
reſpicio:reſpiciendo poſtmodũ per iuſticiã
exiguis. Hunc enim peccator qꝫ deum
non metuit:t viuit:blaſphemat t placet qꝫ
ſ.miſericordis creator: quẽ expectando vult
corrigere:aſpiciendo nõ vult punire: ſicut
ſcriptum ẽ. Diſſimulans perũ hominũ pro
pter pniam. Sed tunc peccator cum reſpi
citur non ſubſiſtit:q: cum diſtrictus iudex
merita ſubtiliter ingrit:t reas ad tormenta
non ſufficit. Quis hoc etiam voce inſtorum
congruit quoꝝ mens ſemper ſollicita vẽtu
ro eramine ſcendit. O ẽ enim quod agũt me
tuunt:dum caute ꝑſiderant ante quẽtum
iudicem ſtabunt:intuentur pe tentam ali
magnitudinis:t penſant ꝗto reatu cõſtrin
cti ſunt proprie ſirmitatis: enumerãt ma
la proprij operis:t contra hec eraggerant
bona gre conditoris. Conſiderãt prauo q̃
diſtricte iudicet:bõa opa q̃ ſubtiliter pẽ
ſet:t perituros ſe abſq̃ ambiguitate ꝑſci
unt: ſi remota pietate iudicẽtur. q: hoc ipſꝫ
quoq̃ quod iuſte videmur vincre:culpa ẽ
ſi vitam noſtrã cum iudicat hanc apud ſe
diuina miſericordia non excuſat. Dic enim
l hoc eodem libro ſcriptum ẽ. Aſtra nõ ſũt
munda i conſpectu eius. Q: apud eum di
ſtricte iudicant:ipſi quoq̃ maculas ingna
tionis habent:q per mundiciam ſanctitatꝫ
lucent. Bene ergo dr̃. O culi tui i me:t non
ſubſiſtam. Ac ſi aperte inſti voce dicerẽtur.
Si ſubtili examinatõe diſcutio:perſeꝛdo
iudicium nõ aſſurgo:q: ad penaꝝ vlca nõ
ſuſſ.cit:ſi hanc imanitas iuſte remuneratio
nis premit. Bñ aũt eiuſdem humani gene
ris:t culpa breuiter:t pena ſurrogat:ed.p
tinus ſubditur. Ca. 14

Icut ꝑtransit nubes t peruã
ſit:ſic q deſcendit ad inferos
nõ aſcendit. Nubes quippe
ad altiora ſuſpẽditur:ſi dẽ
ſato vento ipellitur vt cur
rat:caloꝛe aũt ſolis diſſipat
vt euaneſcat. Sic nimirum corda ſunt ho
minũ:que per accepte rõnis ingenia ad al
ta emicant: impulſa aũt maligni ſpũs fla
tu:prauis diſideriorũ ſuorũ mond̃ hucillue
q; ptrahũtur:ſed diſtricto reſpectu ſupni
iudicis:quaſi ſolis caloꝛe liquefacti:t ſenſi

ptio penalibus tradita ad opationis vsum
ptra non redeant. Cur igitur sanctus cla-
mosus cursum deserendi humi gemitu ex
pfundo ducat. Sicut consumitur nubes t p
transit: sic q descendit ad inferos: nō ascen-
dit: ac si apte loqueretur dicens. In altū cur
rendo deficit: q suppliciō ad iterū tēdit:
quē si semel culpa ad penā pertulit: miseri
cordia victi ad vitā nō reducit. Unde t
adhuc subdit. ¶ Nec reuertet vltra in do-
mū suam. ¶ Sicut vom⁹ est corpis habita-
culū corpālis vnicuiq; mentis hoc dom⁹
fit quod ex desiderio habitare pficit. Ad
domū igitur suā nō reuertit: q; semel gsq
eterne supplicio tradītus ad hoc iam vbi
amore inhesserat: nullatenꝰ reuocat. ¶ Dōt
et inferni nos incessanter iam desperatio de-
signat: de qua p Psalmistam dr. In infer
no aūt qs confitebit tibi. Unde rursum scri-
ptum t. Impius cū venerit in profundū pec-
catoꝝ ptēnit. Quisq; aūt ipsetati succum
bit vitā profecto iustitiae: moriendo derelinq.
Qui bo etiam post peccatū more desperatio
nis obtinē: qd aliud q post mortem iterū
supplicio sepelitur? Bene ergo dr. Sicut cō
sumit nubes t ptransit: sic q descendit ad in
feros: nō ascendit. Q; plerūq; cū ppetrato
ne negtie et desperatio sociat: cui via iam re
surrectionis abscondit. Recte cor. da desperā
tiū nubib⁹ cōparē: q; t caligine erroris ob
scura sunt: t petōꝝ multiplicitate condēsa
sq; sumpta petrahunt q; claritate extremi
iudicij irradiata desipātur. Solet et vom⁹
habitatio cordis intelligi. Unde sancto cui
dam dr. Vade in domū tuā q; nimirum di
gnum est vt peccatoꝝ post venā ad mentē
suam redeat: ne iterum quo iuste fertur ad
mittat. Sed q ad infernum descenderit: ad
domū suam vltrius non ascendit: q; eum
quem desperatio obtinuit: a cordis sui habita
culo foras mittit: t redire intro: sua nō va-
let: q; fatuus exterius ad peiora quotidie
ipulsus cadit. Ad contēplandas qppe crea
toris homo pditus fuerat: vt ei⁹ semp speciem quereret: atq; i solēnitate illius amo-
ris habitaret: q; extra se per inobedientiā
nullus mētis sue locū perdidit: q; tenebro-
so tenebꝝ⁹ sparsus ab inhabitatione veri
luminis elōgauit. Unde t apte adhuc sub
dit.

Capitulum. 15.

Ec cognoscet eū qui fuit eius et. Loc⁹ qppe hoc q; nō locabit nisi electoꝝ exi
tus: q hunc vt i semetipso pfi
ciere creauit. Qui nunq; locū tunc hō deseruit: cui se
ductoris verba audienti a pditoris amore
discessit. Q; enim oportuno deus reducēdo
se hoi cuiq; coꝝpaliter ostēdit ipse: vt ita di
ceram: fugitiui ei vestigia subsequens: ad
reuocandum quē amiserat hominem locus uēit
Si enim appellari loco nequaq; cōditor
posset: pecū laudans Psalmista non dice
ret. Fiat seruoꝝ tuoꝝ habitabunt ibi. Ibi
eni nō dicimus: nisi cum locum spāliter de
signam⁹. Q; sunt plerūq; q et post perceptam
redēptoris gratiam: ad desperatōis tene-
bras deuoluunt: t tāto nequius percūt: quā
to t oblata remedia misericordie premunt.
Recte ergo de dānato hoie dr: nec cognō
scet eū amplius locus eius: q; a pditore suo
tāto tunc districtius in iudicio non cognō
scetur: quāto nūc ad repatōis gram: nec p
bona reuocatur. Unde t notandum sūmo
pere est q; non ait: nec cognoscet amplius
locū suū: q; ait: nequa cognoscet eū amplius lo
cus eius. Dum n. cognitio non horret lo
co tribuitur: patēter ipse pditor loci noie de
signatur: q districtus ad examē venīs vl
tionum: in iniquitate puranti⁹ pcit. ¶ Nescio
vos vnde sitis. Sed electi q; quo districte
reprobos repelli considerant eo semetipsos
quotidie a perpetrate negtie sordib⁹ solici
tius purgant. Cūq; pereuntes alios frigesce
re a vite amore speculant: studiose se ad pe
nitentie alimenta succendūt. Unde t apte
subdit. ¶ Quapter t ego non parcam ori meo. ¶ Os eternum suo nō parcit: q; con
fiteri malā quod foret nō erubescat. In labo
re qppe os mittere est: hoc ad pfusionē ppe
trate iniquitatis occupare. Q; iustus os suū
nō parcit: q; iram iudicis districti preuenīs
sibi pera se ppie confessione ferit. Vnde pe-
trus: Preueniam⁹ faciē ei⁹ in confessione. Vnde
per Salomonem dr: Qui abscōdit scelera
sua nō dirigēt: q; aūt confessus fuerit t dere
querit ea: misericordiā consequet. Vnde rur-
sum scriptū est: Justus in principio accusa
tor ē sui. Q; nequaq; ad confessionē os pdi
tur: nisi cum cōsideratione districti iudicis p
pauorem spūs angustatur. Cui t apte mox

subditur. ¶ Loquar in tribulatione spiritus
mei. ¶ Tribulatio qppe spūs lingua ēs-
mouet: vt reatum prauę opis vox confessio
nis ipugnet. Sciendū quoq; est q; sepe t re
probi peccata plangunt: q; flere cōtēnūt
fleti aūt culpas suas quas vocib⁹ confessi
onis aperiunt: districte animaduersionis fle
tib⁹ insequūtur. Unde beatus Job cū post
q; se ori suo non parcere spopondit: tribula-
tionem mox spūs subdidit. Ac si aperte fateretur dicens: Sic reatui lingua loquitur: vt ne
quāq; ergo a meroris stimulo per alia spiri
tus vagetur: q; culpas loquendo vulnꝰ apio:
culpas vo ad correctionē cogitando: salutē
vulneris ex medicamine meroris gro. Qui
enim mala quidem que perpetrauit minime
q; flere que insinuauerat recusat: quasi sub
ducta velle vulnus detegit: q; corpti mēn
te medicamentū vulneri non apponit. Cō
fessione igitur vocem solus necesse ē vt me
roꝝ crepitus: ne vulnus pditum q; neglecti
quo licentiꝰ iam per humanā noticiā rāpit
deterius putrescat. Quo contra Psalmi-
sta plagā cordis nō solum detexerat: q; de
tecte et medicamentus meroris adhibebat
dicens: Inigitatem meā ego pnunciabo: t
cogitabo p petō meo: Dicendo enī et
cultū vulnus detegit: cogitādo aūt qd alī
ud: q; medicamentū vulneri appōit.

Capitulum. 16

Ed afflicte mēti t sue sol
licite vānā cogitāti: rita p
semetipsam ozit contra se
metipsam. Hā cū se ad la
menta penitētie iūgat: oc
cultus se increpatōe vlciscī
at. Ut t apte mox subdatur. ¶ Confabulabo: cū amaritudine aīe mee ¶ Panoꝝe nāq;
diuini iudicij afflicti dū quedā male gesta
plangimus: ipsa vi nostre amaritudinis ad
flamen doꝝ nos vigilanti⁹ excitati alia in
nobis etiā que ampli⁹ defleam⁹ inuenimus
Hā sepe quod torpētes tarnit: flentib⁹ sub
tilius fnotescit: t afflicta mēs certius inue
nit malā quod fecerat t nesciebat: cuiq; ri
ra sua veritas aperit: dum a turbāte pace se
uidit: q; reatum sue cause securā nō me
minit: hunc i se cōmota deprehendit. Sue
crescente qppe amaritudo penitentie pcū

dunti cordi importune ingerit dicitans q; ēs
mittit: districtum contra hoc inducens cruci
die: supplicio p minas fortit: pauoꝝ animū
ferit: pudoꝝe plandi motus illicitos increpat: gemem norie securitatis turbat: que ei
condoluꝝ bona consulit: que ipse bona illa
mala rēdit enumerat: quod mire ab eo cōditus: quod gratuito nutritus: quod rōnis
subā in pditione diuitus ē: quod conditoris gra vocatus: quod leg ipse creat⁹ no-
luit: quod vocantis mādata audire surdus
hinc remittēdq; despexit: quod illuminat⁹
domino: quod sua spōte pauis actibus exti-
dem post bona creatus ē: quod a creatꝝ sue
erroribus parere solerti studio flagellis ex
pertus: quod a flagellis voluptatibus ad sa-
lutis gaudia misericordie medicamēto redu
ctus ē: quod gbusdam culpis tā nō grauibus subditus: precare ramē t inter flagella
nō desinit: quod petōꝝa sua sperna gratia nec ptempta derelīq. Cum igitur afflictam mentē modo p replicationē bonoꝝ
dei: modo p impropria actōis sue tāta seue
ritate lacerat. Habet in corde suo amaritudo aīme linguā suā que tāto eis subtilius loquat: quāto t iterius audit. Unde
t nequaq; dr. Fabulabor i amaritudine aīe
mee: q; confabulabor cū amaritudine aīme
mee: q; vis voluptas q; pterā singula repo
tans: torpentē animū ad lamēta excitat: qua
si ad cū ipa fabulatōis formā: in qua
semetipsum correctus iuuenit: t ad sui iam
custodiam solutus erigat. Dicat itaq;
vir iust⁹ ex voce sua t sancte ecclesie tpus
tenēs: dicat ex nostra. Confabulabor cum
amaritudine aīme mee. Ac si apertius in
simuet dicens. Intus contra me cui cordis
mei voluptas colloquor: t forīs me a verbere
iudicis abscondo. Sed merito penitētie vo
cibus pcussa: in semetipsa constringitur:
atq; a cunctis delectationibus extrinsecis for
ti cogitatione separatur ad summa prospi
cere appetit: t tamen adhuc de corruptio
ne corporis contradictionem sentit. Unde
t apte mox subdit. Numquid mare sum
ego aut cetus: quia circumdedisti me car-
cere? Carcere pene circundatur: quia pie
rumq; et virtutis profectib⁹ ad alia erigere
nititur: t tū carnis sue corruptēe perpedit
Qua bñ ex vi Psalmista peccauit dicēs
Educ de carcere aiam meā ad confitendū

carcere bō circūdat

gnomini mo. Quid vero appellatione ma-
ris nisi corda carnalium tumidis cogitatio
nibus fructuosa: Quid autē ceta nisi
quoquam hostis expugnatur: Qui dum mē
tes secularū possidendo penetrat: quasi in
tepa ludrica cogitatione natat. Sed ceteus
carcere restringitur: q; malignus spūs in ille
moribus viescentes ad celestia euolare pro
hibet: pene sue pondere coartatur. Petro
attestante qui ait. Deus angelis peccanti
bus nō pepercit: sed rudentibus inferni detra
ctos in tartarū tradidit in iudiciū cruciā
dos reseruari. Ceteus carcere constringitur:
q; tartare bestie quātus desiderat prohibe
tur. Carcere quoq; mare creditur: quia
carnalium mentū tumida insanaq; deside
ria ad gagenda mala quasi appenūt: impos
sibilitatis sue angustia grauātur. Sepe.n.
dilatāre malignis conspiciunt: sed tamen
tis diuino iudicio cuncta mirabiliter dispo
nente: subtracti sunt. Noctre bonis elati vi
derant: t tamē subiecti ab eis solatia spe
rant: pro explendis voluptatib⁹ carnis lon
gitatē vite pīnis cupiāt: sed tñ ab ea sub
celeritate rapiūtur. De quibus per ꝓphetā dr.
Psal.77. Siccauit aquas quasi in vtrem. Atque qppe in vtre sanctoꝝ labrica cordium desideria
q; operis effectū non inuenīt sub carnali
corde deprimūtur. Ceteus ergo ac mare cir
cundatione premitur carceris: q; vel mali
gnus spūs vel seruaces illius in quorūz se
mentibus colligit: atq; in eis nudas tumē
tiuz cogitationū voluūt: sed vt implere ma
la que appetūt nequeant: superna eos di
strictio angustat. Ca. 17.

D

SAncti aūt viri quo mundi
ori corde celestium archa
na considerant: auctio ad
here quotidie ardoꝝ⁹ an
helant: ibi iam plene satia
ri desiderāt: vnde adhuc parū aliqd ore cō
templatōis degustant: perfecte capiunt car
nis fumalū subdere: nubi i cogitatōe illici
tum de cuiuslibet iam corruptōe tolerare.
Sap.9 Sz q; scriptum est. Corpus quod corrūpit
aggrauat aiam: t deprimit terrena ihabi
tatio sensum multa cogitantem: itentōe iā
dem vitra semetipsos eminent: sed tamen
adhuc infirmitatis sue lectio motib⁹ subdi
ti corruptōis se carcere clausos dolēt. Vn
de ergo. Numqd mare sum ego: aut cetus: q;
circundedisti me carcere? Ac si aperte dice
ret. Mare vel cetus unq̄ videris corrūpi aū
dos malignus spūs: q; effrenari ad solam
perpetrande iniquitatis licentiā appetunt re
cte pene sue carcere restringuntur ego autē
q; iam eternitatis tue libertatem desidero:
cur adhuc nec carcere corruptōis pmor?
Quod tñ nec a iustis superbe regitur: qa
amore ueritatis accensi firmitatē sue ang
stias trāsgredi perfecte perpetiscunt: nec au
dore iustoꝝ iuste disponitur: q; electorū
suoꝝ vota differēs cruciat: crucians pur
gat: vt ad percipiendum quod desiderant
q̄sq; melius ex dilatōe ꝓualescant. Electi
aūt quousq; ab ipima gete differūtur: ad
cor suū redeūt: ibiq; carnis sue tumultibus
absconsi: quasi amenissimū secretū petunt:
sed i eo lepe tentatōis aculeos sentiūt: car
nis iccntua patiūtur: t ibi grauissimos la
bores incurrunt: vbi magnam requiē a labo
re quesierūt. Unde sanctus vir post insinua
tum corruptōis sue carcerem ad qera cor
dis spacia redire festinans: q; eandem rūā
t in ipsis inenit quā ab exterioꝝ⁹ fugit:
protinus subdidit dicens. Si dixero conso
labitur me lectulus meus t revelabor: lo
quens mecū i strato meo terrebis me p sōn
nia: per visiones horrore concuties. In sa
cro nāq; eloquio lectulus cubile vel stratū se
recti solet cordis intelligi. Vnde est.n. q; sub
vnusquisq; aie specie sponsa occultis stī
mulis sancti amoris excitata: in cāticis cā
ticoꝝ dicit: i lectulo meo per noctes quesi
nit anima mea. In lectulo qppe t per no
ctem dilectus queritur: q; nunciū inuisibi
li conditoris speciei: repcisa olim corpo
re visionis imagine: in cubili cordis inueni
tur. Unde t de eisdem dilectoribus sicut
dicit. Regnum dei intra vos est. Et rursum.
Si eni non abiero paraclytus non veniet.
Ac si aperte diceret. Si ab intentōis vestre
oculis corpus non subtraho: ad intellectum
vos inuisibilem per consolatorem spūm nō
perduco. Vnde de iustis per Psalmistaz dr
Psal.44 Exultabūt sancti in gloria: letabūtur i cu
biculis suis: q; s. cum mala ab exterioꝝ⁹
fugūt: securi intra mentium secreta gloriā
tur. Sed tāc leticia cordiū perfecta erit: cū
carnis ab exterioribus pugna non fuerit:
nam quousq; caro illicit: q; quasi nostre do
mus parics quatitur: etiam cubile turbat

Unde t recte de eisdem psalmistam dicit.
Universum stratum eius versasti in infirmi
tate eius: q; dum nos tentatio carnis cō
tigit tremefactu nostra infirmitas etiam cubi
le cōfundit. Quid vero hoc loco somnia vi
siones accipimus nisi imaginationes vitii
mi districtiq; examinis q̄s tam vtiq; per
timoꝝ⁹ terminus sed tamē vt est: veraciter
non videmus? Sancti itaq; viri vt diximus
ad cordis secreta semper redeuntes ab ipe
mundo vel vitra votum prospera: vel vitra
vireo aduersa patiuntur: atq; exterius tolo
ribus fessi quasi stratuz vel lectulum cubilia
mentis petunt. Sed dum quibusdam ima
ginationibus cogitationum cōfingunt subtilia
diuina iudicia conspiciunt quāe in ipsa stra
tus sui requie somnij visione turbarē. Con
templantur enim cōfingunt visione turbarē. Con
templantur enim cōfingunt visione turbarē. Con
templantur enim cōfingunt

speratio dormientes grauius impugnat.

Qui cū bec malignus agere sup̄na dispensatio denigrare gemitu ne in electos cōdemnatos ipse falleret a passionis premio somnus vacuū. Bene ergo recessum dum dicit: Si dormiero cōsolabit̄ me lectul⁹ me⁹: et relevabor loquens mecū in stratu meo terribilis me perterres: et per visiones horrore cōsternas: mirum deus mirabiliter cuncta dispensat: et ipse facit qđ malignus spūs iniuste facere appetit: q̄ hoc fieri non nisi iuste permittit.

Sed q̄ iustorū vita: per vigilias tentatōnū quatitur: et per somnū illusione fatigatur: et per horribilis correptionis suę molestias tolerat: unus apud semetipsum grauiter dicit: eas gladio ultionis petat. Cuius ē qđ sanctor⁹ pedem eiulis a tot scandalorū laqueis cauet. Erue beate vir ista vndiq; fluentis perturbatione cognitum⁹: sed qđ consilium cōtra hanc insidias ad tempus. Sequitur.

D ((Quālebet elegit suspendium alia mea: et mortem ossa mea.]) Quid p̄alam: nisi mentis intentio: quid per ossa: nisi carnis fortitudo designat: Omne autem qđ suspenditur: procul dubio ab imis elevat. Anima ergo suspendium eligit: ut ossa moriant: quia dum mentis intentio ad alta se sublevat: cōm in se fortitudinem vite exteriꝰ necat. Sancti enim viri certissime sciūt q: habere hic vita requiem nequaq̄ possunt. Et idcirco suspendium eligunt: quia nimirum desideria terrena deserentes: ad alta animus tollunt: suspensi autem mortem suis ossibus inferūt quia amore superne patrie in virtutum studijs accrescit: hoc qđ fortes prius in mundo fuerant vinculo humilitatis insequuntur.

Gelt. Phil. Phil. Vivere z mori

Inuenit liber quomodo anima sua Paulus suspenderat: qui dicebat: Viuo autem non ego: viuit vero in me christus. Et rursū Desiderium hēs dissolui: et esse cū xpō. Et mihi viuere xpus est: et mori lucrum. Qui gesta terrene fortitudinis ad memoriam reuocans: quasi quedā in se ossa numerabat dicens: Debitor ex debitis sum legem pharisēis sm emulationem persequens ecclesiā dei. Sed quia suspendium anime elegit q: hec in se ossa interfecit protinus asserit: que subiungit. Sed que mihi fuerāt lucra: hec arbitratus sum propter christum detrimentum. Que adhuc ossa in semetipso ilimat vehementius extincta ēē subdit. Propt̄ q̄ ossa detrimēti fecit: et arbitror: vt stercora. Modus vero ossibus q̄ examinis pendeat: ostēdit q̄ illico subdigit dicens. Ut christum lucrifaciam: et inueniar in illo non hēs meam iusticiam que ex lege est sed eam que ex fide est iesu christi. Sed q: collatis eius testimonijs Paulus ad alta suspensum mēdo mentem eodem sp exteriora vite: concupiscētiam effugit ostendamus. Sequitur.

Capitulum. 19.

A Esperati: ucquaq̄ vltra iam viuā.]) Sancti nōnulli iustorū qui sic celestia appetunt vt tamen a terrenorum spem nimē franganturlargitatis diuinitus patrimonia ad necessitatis subsidium possident: honores sibi temporaliter impensos retinent: aliena non ambiunt: suis licite vtuntur: qui tamen ab istis rebus quas habent alieni sunt: quia ad hec ipsa que possident: et desiderio non tenentur. Et sunt nonnulli iustorum qui ad comprehendendū culmen perfectionis accensi dum altiora interius appetunt: exteriora cuncta derelinquunt: qui rebus se habitis nudāt: gloria honoris expoliant: qui in exercitio desiderio per assiduitatem se amicitie: nec oris afficiūt: habere de exteriorib⁹ cōsolationē nolūt. Qui interdū gaudijs vel mētis apicibus: vitā i se fundit⁹ corpee delectationis necāt. Talibus nāq; p paulū dr. Mortui enim estis: et vita vestra abscondita ē cū christo in deo. Dorum vocem psalmista exaudiens: cum diceret. Cōcupiscit: et deficit anima mea in atria domini. Concupiscentia enim: sed si deficiunt: qui iam quidē celestia appetunt: sed adhuc tamen a terrenorum delectationibus minime lassant. Cōcupiscit vero: et in atria dei deficit: qui cum eterna desiderat: in amore tempoꝝ alit: nō perdurat. Hinc psalmista iterum dicit: Defecit in salutari tuo anima mea. Hinc per semetipsum veritas admonet dicens. Si quis vult post me venire abneget semetipm. Et rursus. Si quis renūciauerit omnibus que possidet: non potest esse meus discipulus. Dominici itaq; numero sanctus vir diuitias a terrenis ut

desperare

fiderēs mente se inserit qui ait. Desperauī neq̄q̄ vltra iam viuam. Iusto quippe desperare est p̄ius vite bona eternitatis electione deserere mansura quārere: et in rebus temporalibus fiduciam non habere. Qui hec agens nequaq̄ se vltra viuere asserit: quia videlicet viatificatrice morte quotidie a vite se passionibus occidit. Absit enim ne vir sanctus de diuine misericordie largitate desperet: ne gressum cordis a profecto intimi itineris subtrahat: ne amorem conditoris diferens: quasi a duce destitutus in via rēmaneat: et cōfusus gladio latrocinātis desperationis ruat: Sed ne eius dicta nostri intellectus arbitrio videamur violēter inflectere: debemus et posterioribus premissa pensare. Quo enim sensu hec dixerit: ipse protinus indicat: qui subiungit. ((Parce mihi dies: nihil enim sunt dies mei.]) Neq̄ enim duo sibi hec verba conueniunt: desperauit: parce: nam qui desperat: nequaq̄ iam sibi parci postulat: et qui adhuc sibi parci fiderat: profecto minime desperat. Aliunde ergo ē qđ desperat: aliunde vero qđ parci sibi sanctus vir postulat: quia nimirū duo bona vite trāseuntis p desperationem deserit: ad obtinendum que permanent in spe robustior erigit. Desperando itaq; melius ad spem venie ducit: qui eos certius ventura appetit: quo p̄sita verius et desperatione derelinquit. Et notandum q̄ vim nobis sui cordis infirmans: quamquidem de se sententiam protulit: sed hanc tertio infirmando replicauit. Qđ enim superius dixerat Elegit suspendium anima mea. Hoc replicans addidit: desperauit: atq; eterna concupiscendo: et temporalia postponēdo: hoc postremo intulit Parce mihi: et quod superius dixit mortem ossa mea: hoc nimirum subdidit: nequaq̄ vltra iam viuam: hoc vltimo protulit: nihil enim sunt dies mei.

Capitulum. 20.

B Ene actē dies suos nihil esse considerat quia vt paulo superius sepe tam dicimus: sancti viri quo veri⁹ summa cognoscunt: eo sublimius terrena despiciunt et idcirco prestitis vite dies nihil esse conspiciunt quia illuminate mentis oculos in considerande eternitatis figunt. De qua dum ad se redeunt quid se esse: nisi pulueres agnoscunt: et infirmitatis sue conflictu districte iudicari: metuunt. Cuncta vim tanti vigoris aspiciunt: trepidant examinari qđ sunt. Unde et adhuc apte subiungit. ((Quid est homo quia magnificas eum aut quid apponis erga eū cor tuū?]) Dolet deus magnificatos largitate dōnis dicit: infusione gre vitios: tumore collate virtutis eradicat. Cuncta per semetipsum nihil fecisse tamen cum cognitionis sue participem benignitatis munere concedit. Sed erga eundem magnificatum dolet eor sanam dominus apponit: quia post dona iudicii exercit: merita subtiliter pensat: vite pondera vehemēter examinat: tanto ab eo post districtius penas exigit: quanto hec impenso munere largius promeruit. Dic igitur sanctus immensitatem superne maiestatis aspiciat: atq; ad infirmitatem propriam cōsiderationis oculum reducat: videat q: caro capere non valet hoc quod de semetipsa veritas per spiritum sanctum docet: videat quia etiam subtilitas hominis spūs iudicium tolerare non sufficit: et hoc tandem diligentius perscrutando sentiat: quod deus sub examine districte retributōis opera hominū subtiliter intendit et dicat. Quid ē homo quia magnificas eum aut qđ ponis erga eum cor tuum: Ac si aperte clamet dicēs: Magnificat homo spūalis munera: sed tamē caro est: et vias eius post munera spiritalia sibi diuinitus concessa districte considerans: sed tamen si remota pietate iudicetur pondus qđ de tua subtilitate emineat: ferre nec sublimatus ad iusticiam spūs valet: quia et si bona vera se tua dona dilatant: ad inquisitionem tamen tui districti examinis sua cum infirmitas angustat. Unde et adhuc apte subiungitur. ((Distas eum diluculo: et subito probas illum]) Quis nostrum nesciat: quia diluculum dicatur: cum iam nocturna tempora in claritatem lucis mutantur: Nos itaq; noctis tenebris premimur: cum perpetratione iniquitatis obscuramur sed not in lucem vertimur: cui error nostri obscuritas retrahi cognitione irradiatur. Nos in luce vertit: cū corda nostra iusticie fulgor illuminat: q̄ occultas culpe depremebat. Hoc

dilaculd dilectionis meritibus eam paulus aspexerat: cum dicebat. Nox precessit: dies autem appropinquabit. Dilaculo ergo non dantur visitat: qz errois nostri tenebras dominus visitat: qz errois nostri tenebras luce sue cognitionis illustrat: cōtemplatiōis manere sublevat in arcem virtutis exaltat. Sed notandum q deus post dilaculo visitat: subito tentatiōnes probat: qz accedēdo eoda nra ad virtutes proficit: qz recedēdo concuti tentatiōe permittit. Si enī post virtutum munera nulla tentatione concutiatur: hoc se habere animus ex semetipso gloriatur. Ut ergo infirmitatis vana habeat: infirmitatem suam humiliter agnoscat: paulatim gre ad alta sustollit: qz per recessus qd ex semetipso sit probatur. Qd dū nobis ex hystoria sacre lectionis innuitur: qua salomon a deo munus accepisse sapiam: tamē post accepta eandem sapientiam meretricum cū stulti pulsat: quēdam memoratur. Mox enī ut tante revelatiōis gram accepit certamen turpiū mulierū pculit: qz nimirum spe cum mentem nostram concessis virtutibus respectus istime largitatis illuminat: hāc protinus etiam labilee cogitationes turbāt ut que sublimata immenso munere exultat et tentatione pulsata quid sit inueniat. Sic et petrus visitat' dilaculo fmone celos aperuit: tamē probatus subito infirmus per diserta fagiens: vnam mulierem expauit. Sic paulus ad tertiū celuz ducitur: paradisi penetralia secreta cōsideravit: tamē ad semetipsum redijsse contra carnis bellū laborat. Legem aliam in membris sustinet: cuius in se rebellione fatigari ipse legem dolet. Dilaculo ergo deus dominez visitat: sed subito post visitationem probatq: et collato munere subtrahit: et abstracto ad paulū ipz sibi holem demōstratq eo vsq; peculdubio patefacit: qd detersa fanditus labe peccati ad promissam incorruptionis gloriam reformetur. Unde et adhuc apte subditur.

Capitulum. vi.

SQuo non parcis mihi: nec dimittis me vt glutiam salivaz meā. Saliua in ore est capite labi: ab ore vero ad ventrem ducitur: cū gluttit. Quid itaq; est caput nostrum nisi humilitas per quam erudiri proficimus ut creatura simus pauli ad

re nō possimus qz supne claritatis dono satiari non permittimur: qd adhuc ex tenuitate gustamus. Sed qz hoc ipsum qd vtiq; iaz superna cognoscim⁹ et pietate parcentis est: qd vero hoc propere perfecte non possim⁹: adhuc ex pena vetuste dānatiōis: recte nūc dicit. Usquo non parcis mihi nec dimittis me vt glutiam salivam meam: Ac si aperte diceret. Tūc tibi plene parcis: cū hāc ad perfectionē tue cōtemplationis admiseris: vt claritatem tuam raptus interius videat: et eam carnis sue corruptio exterius nō repellat: de premitis vt salivam glutiam: cū me sapore tue claritatis vsq; ad abundantiam satiaveris: insuderis: vt nequaq; iam per indigentiam gustus otia eloquiam: sed i te solidatus irrigato mentis ventre subsistaz. Sed qui promoveri vult bonum qd expedit: debet malū cōfiteri qd fecit. Sequitur.

(Peccavi: qd faciam tibi o custos hominū) Ecce fatet malū qd fecit: sed bonum quod deo in recompensatione debeat offerre nō invenit. qz ad abluendam culpam quelibet humane actionis virtus infirma est: nisi hāc misericordia penitis foveat: et non iusticia recte iudicātis pmat. Unde recte per psm. dr Melior ē misericordia tua super vitā: quia ēsi libet videatur innocens: apud districtum tamē iudicem nra nos vita non liberat si ei reatus sui debitus misericordie benignitas non relaxat. Dei certe cum dicitur: qd faciaz tibi: potenter ostenditur: qz hec ipsa bona q agere precipimur: non preceptori: sed nobis prosunt. Unde rursum per psm. dr. Quoniaz bonorum meorum non indiges. Humilitas ergo nostre destitutionis exprimitur cū deus holem custos vocatur: quia si eius nos custodia minime protegit: ante occulti hostis insidias: nostre sollicitudinis oculus vigilans dormit. ps. rursus attestante q ait. Nisi dñs custodierit ciuitatem: in vanum vigilant q custodiūt eā. Per nos nanq; ecciditis: si nostris resurgere viribus non valemus: culpa nos propie voluntatis semel strauit: sed pena culpe quotidie deterius deprimit. Ammissam rectitudinem surgere studiosis conatibus nitimur: sed meritorum pondera gravamur. Unde et apte subditur.

Capitulum. xx.

QUare posuisti me cōtrarium tibi: et factus sum mihimetipsi grauis: Tūc sibi contrarium deus holem posuit: qz homo peccādo deū deseruit. Serpentis quippe persuasionibus capus: hostis eius erimus: cuius precepta contempsim⁹: iustus vero conditor hunc sibi contrariū posuit: qz inimicum ex elatione deputauit. Sed hec ipsa contra rectas culpe facta est homini pōdus pene: vt corruptibili sue liber male seruat: qui bene seruus de incorruptionis libertate gaudebat. Salubrē quippe humilitatis arcem deserens: ad infirmitatis iugum superbiendo peruenit: et dum cordis ferigendo sappo fuit: quia qui sabesse diuinis visionibus noluit sub iusto se necessitatibus stravit. Quod melius ostendimus si ea que delectus suscitat: et prius delicta carnis: et post pondera mentis exprimamus. Ut enim taceam⁹ hoc qd voluptibus tolleratq; sebribus anhelat: sua quadaz egritudine pstringitur: ipsa hec nostri corporis que salus videtur: egritudo est. Nam ocio tabescit: opere deficit: inedia deficiens cibo reficitur: vt subsistat: refectio ne lassescens: abstinentia relevat vt vigeat: aq perfundit: ne arescat: lintheis tergit: ne ipsa nimio pfusione liquefiat: labore vegetatur: ne gete torpeat: quiete refouetur: ne laboris exercitatione succidat: fatigata vigiliis: somno reparat: oppressa somno vigiliis excitat ne sua pene quiete lassetur: vestib⁹ tegitur: ne frigoris aduersitate penetret: igne to caloze deficiens aurarum flatu refouet. Cuiq; inde molestias invenit: vnde vitare molestias queasit: male sanitata vt ita dicerim de ipso suo medicamine lāguescit. Remotio ergo febribus cessantibusq: volotib⁹ ipsa nra salus egritudo ē: cui curandi necessitas nūq; deest. Quot enī solatia ad vincēdi vim primus: quasi tot nostre egritudini medicamentis obuiam⁹: sed ipm quoq; medicamē ipsalnus vertit: qrequisito remedio paulo diutius inherentes: et eo grauī⁹ deficimus: qs paulo ad refectionē paramus: sic nimirū vbuit plumptio corripit: sic sapdia sternit: qz enī elatū semel sumpsim⁹ spiritū: ecce defluentem quotidie portam⁹ ventri. Ipsa quoq; mens nostra secreti interioris secreto gaudio exclusa: modo spe decipit: modo pauore vexatur: modo despiciendo dolore trahit: modo falsa alacritate relevat: tristitia perseuerat diligit: eoq; amissione lesionis attenuat: qz et incessanter cursu rapiente pmutat: re-

bus aũt mutabilibus subdita: & a semetipsa variatur. Nam quicquis qđ non habet animis percipit. Cunctq hoc habere ceperit: recedet hoc percepisse qđ quęsierat. Amat sępe qđ desperarat: despicit qđ amauerat: cum labore quę eterna sunt discat: si hoc non repetere oblitus fuerit si laborare pertenderit: diu quęrit vt parũ quid de summis sumat sed ad cõsuetudinem citius relabẽdo nec parum in his quę inuenerit persecuerat: eradere appetens vitium suum ignorantiam superat: sed erudita gratia contra cõscientię gloriam pugnat: vix carnis sue sibi tirandem subiecit: sed tamen adhuc intus culpe imagines tolerat: cuius tam fortis opa vincendo restringit: an auctoritio sui inquisitione se erigit: sed reuerberatá hanc corporearum rerum amica caligo cõfundit: semetipsam qualiter inco: posita corpus regat intueri volet: & non valet: requirit mirę: qđ sibi rũdere si sufficit: & sub eo ignara deficit: qđ prudenter requirit: amplam se simul & angustam considerans qualez se vocarer estimet ignorat: q: si ampla nõ esset: nequaq̃ tam inuestiganda requireret: & rursum. Si angusta non esset: hoc ipm saltẽ qđ ipsa requirit: inueniret. Bene ergo dicitur. Posuisti me contrarium tibi: & factus sum mihimetipsi grauis. Q: dum repulsus dñ: & a carne molestias: & a mente questiones tolerat: grauę numerum pondus semetipsum portat: vndiq̃ languoribus pmitur: vndiq̃ infirmitatibus vrgetur: et qui relicto deo: se sibi ad requiem sufficere credidit: nihil i sęcuis tumultum perturbationis inuenit: inuentiq̃ se fugere querit sed auctore contempto: quo se fugerit non habet. Cuius infirmitatis ponderа: bene quidam sapiens cõtemplans ait. Et graue iugum super filios adam: a die exitus de ventre matris eorum vsq̃ ad diem sepulture in matrẽ olm. Bñdo autem Job tãa cõsideras: & quare tra ordinata sunt ingemiscens: non iusticiam redarguit: sed misericordiam ingrit: vt percunctãdo ipse humiliter pulset: quod precedo diuina pietas immutet. Ac si aperte dicat, Cur quasi cõtrarium tibi hominem despicis: qui certus scio: quia perire vel ipsum quem despicere credere non vis? Unde bene adhuc & humilitatem confessionis exprimit: & wcẽ libere inquisitionis adiungit dicens.

Capitulum. 23.

Ne nõ tollis peccatũ meũ: & quare non aufers iniquitatem meam? Quibus profecto verbis quid aliud: q̃ desiderium postulati medicamenti exprimitur: de quo Johannes ait. Ecce agn⁹ dei: qui tollit peccata mundi. Del certe ab humano genere tunc peccatum plene tolletur: cum per incorrupti nis gloriam: nostra corruptio permutatur. Esse nulli a culpa liberi nequaq̃ possumus quousq̃ in corpore mortis tenemur. Redemptoris ergo gratiam: vel resurrectionis solidtatem desiderat: qui iniquitatem suam auferri fiducialiter sperat. Unde mox & penam pmaricationis culpe iuste quaz ex origine meruit: & iudicium qđ ex propria actione permeruit: adiungens subdit. Ecce nunc in pulvere dormiam: & si mane me quesieris non subsistam. Peccanti primo hominꝭ dictum est: Pulvis es: & in pulverẽ reuerteris. Mane autem dicitur illa tunc manifestatio⁹ mentium: que in aduentu iudicis apertis cogitationib⁹ quasi post noctis tenebras dem̃ stratur. De quo nimirum mane per psalmistam dicitur Mane astabo tibi & videbo. Querere autem dei est bonem subtili interrogatione discutere & districte discernendo iudicare. Beatus igitur Job humane deiectionis damna considerans videat: quia et presentium pena premitur & adhuc de futuris grauius vrgetur & dicat. Ecce nunc in pulvere dormiam: & si mane me quesieris non subsistam. Ac si apertius deploret dicẽs In presenti quidem mortem ex carnis passione: & tñ adhuc de futuro iudicio grauiorẽ mortem ad districtionis tue sententie pertimesco. Interitum pro culpa sustineo: & adhuc ad iudicium veniens culpas restitui et post interitum formido. Exteriorẽ ergo mortem considerans dicat. Ecce nũc in pulvere dormiam: interiorem metuens adiungat et si mane me quesieris non subsistam. Quantalibet enim iustitia polleant: nequaq̃ sibi ad innocentiam vel electi sufficiunt: si in iudicio districte requirantur. sed hoc nunc ad solatium sue erectionis inueniunt: quod nequaq̃ se posse sufficere humiliter sciant: sub humilitatis ergo regimine a gladio se tante animaduersionis abscondunt: & quo terrorem venturi iudicis preuolantes continuo

timore trepidant: eo indefinenter agitur vt parattores fiant. Sequitur.

Capitulum. 24.

Job Ca. 8.

Espondens autem baldat⁹ suites ait. (Usq̃quo loq̃ris talia & spiritꝰ multiplex sermonis tui. (Iniustis semp grauia sunt verba iustoꝝ & que ad edificationem prolata audiunt: hec quasi super impositum pondus ferunt. Quod de se aperte baldat: suites indicat: dicens Usq̃quo loqueris talia? Qui enim usq̃quo dicit: quia edificationis verba iam portare non possit ostendit: Sed cum corrigi iniqui despiciunt: bene prolata criminantur. Unde & primus subiungit: & spiritus multiplex sermonis oris tui. Cum multiplicitas in sermone reprehendit: esse procul dubio intelligentie gratias in sensu denegatur. Dic quippe summa loquentium quadrifaria qualitate distinguitur. Nam sunt nonnulli quos sentiendi simul ac dicendi amplitudo dilatat: sunt nonnulli quos sentiendi simul & dicendi inopia angustat: sunt nonnulli qui efficaciam dicendi habent: sed acumen sentiendi non habent: & sunt nonnulli qui acumine sentiendi subniti sunt: sed ex inopia locutionis obmutescũt. Doc i hominibus cernimus: quod i rebus sepe insensibilibus videmus. Nam plerũq̃ & abundans aqua ab imis ductis: & largis i superficiem meatib⁹ derivata. Plerũq̃ angusta & intimis latet: & progrediendi rimas difficulter inueniens: fortis angustios erudat. Plerũq̃ minima in absconditis moritur: cunctis patenter qua exeat inuenit: & largo foramine tenuis procedit: magnis q̃ se meatus dilatat: sed non est quo confundant. Plerũq̃ vero ampla i abscondita largis: sed angustis prefixa meatib⁹ penitissima profluit. Sic itaq̃ i aliis os parce emanat qđ largus ingenij sonus ministrat: i aliis intellectũ nec sensus porrigit nec lingua fundit: in aliis os quidẽ ad loquendum patet: sed ad reddendũ parata a sensu lingua nihil accipit: i aliis vero larg⁹ sentiendi fons a corde erumpit: & hũc quasi meatus tenuis impar lingua coangustat. In quibus nimirum quattuor dicẽdi qualitatibus sola criminis tertia sublacet: quę hoc sibi pro loquacitate arripit: ad qđ pingendũ non sufficit. Nam bona laudanda est: que vtroq̃ valenter polet: secunda miseranda: que vtroq̃ humiliter caret: tertia vo despicienda atq̃ reprimenda: que dum sermõe se erigit: sensu sacre scripture adquirenda: que explere quod sentit: non valet. Que mẽbris iusto tumentib⁹ similis: ad aures audientiũ vasta: sed vacua procedit: qđ nũc baldat⁹ beato Job crimen inest quę dicẽs. Spũs multiplex sermonis oris tui. Qui enim multiplicitatẽ sermonis oris tui: profecto cordis inopiã reprehendit. Ac si aperte dicat. Abundãtia spũs i sermone oris stultitia: sed sensus indigentia coarguitur. Capitulum. 25.

Puta aũt eũ recta reprehendunt: ne ipi q̃ iusta sũt nescire videant: nota omnib⁹ bona q̃ audiendo discere q̃si incognita pferunt. Unde & baldat protin⁹ adiũgit. Numqđ deus supplantat iudicium: & ep̃otens subuertit qđ iustum est? ac si beatus Job nec loquẽs negligenter: nec reticẽs ignorabat. Sed pcepta quidq̃ vt dictum⁹ est? nota tantum pferũt: vt loquẽdo docti videantur cõtenti moderate cõtinere: ne credant ex imperitia remisse. Scitũ do ẽ: q: tãe diuine iusticie rectitudinẽ laudant: cũ se ad gaudia celestia non elevant: & aliquos flagella castigãti se pspiciunt rerũ psperitate pfrui: alios aduersitate affligari. Nã dũ pcepta agãtis: tũ se rectos arbitrant: hoc qđ sibi pspera supperãt: ex dñi iusto meritis credũt: eoq̃ colligãtes q̃ deus ipse nõ iudicat quos q̃si iustos se aduersitas nulla cõtristat: & si eos vitũ q̃libet cito ceperit: pulsa prius cõscientia divini examinis increpat: qđ paulo ante incautos ammirando pferebãt: iustũq̃ ẽ iudicium qđ sanctos morb⁹ adhuc sine negligentia diuina cogitare dispositat: ad resistendũ tota pcipitat: & correcti q: triũphant grauẽ reliquit. Dic hũ ẽ p psalmistã pro tempore pfessionẽ dñi. Cõfitebor tibi: et dũcerio ei. Despecta quippe vox cõfessionis ẽ: quã format tocius psperitatis. Sola aũt cõfessio hy magnitudinem pcepti: quã a veritatis rectitudine nequaq̃ sepat vie tenore: quam vsq̃ ad iudicium vocis exercuit aduersitas testis est dicẽs. Non ergo nimirum q̃ baldat dicendo

ſticiam laudat: qui nihil aduerſi ab eadem iuſticia tolerat. Sed q̄ amicos beati Job hereticorū tenere ſpeciem diximus: libet vt paucis quomodo baldat verba hereticorum ſurreptionibus congruant demonſtremus. Hi quippe dum ſanctā eccleſiam tempora in corripi animaduerſione conſpiciunt: in ſe metipſis audacius in iactantiaꝫ peruerſe p̄ dicationis intumeſcunt: et ſuperni examinis rectitudinē pretendentes, deſperari ſe ex meritis aſſerunt: eam vero afflīgi dignis retributionibus attestantur: et verbis blandientibus ſurreptōis aditū protinus iter dolores quærunt: atq̄ aliorum vitam exprobrantes aliorum mortibus ferūt: ac ſi illi iam iuſti deſancti ſint q̄ ꝺ deo credere digna nolue rant. Unde baldat ſubdens: poſtq̄ diuinam iuſticiam protulit: illico ſubiunxit. (Etiaꝫ ſi fi liꝰ tui peccauerūt ei et dimiſit eos in manu iniquitatis ſue: tu tamen ſi diluculo ſurrexeris ad deum et omnipotentem fueris deprecatus: ſi mundus et rectus inceſſeris: ſtatim euigilabit ad te: et pacatum reddet habita eulā iuſticie tue.)) Ne ſi afflictis catholicis errorum predicatores dicant. Uite veſtre prouidete: et q̄ pernerſam tenacia ex eorū qui inter vos deſancti ſunt damnatione cognoſcite: quia conditori omnium: niſi perfidia veſtra diſpliceret: neq̄ a vobis tam numeroſos populos interitu ſeuiente, ſubtraheret. Aut enim Etiam ſi filij tui peccauerūt ei: et dimiſit eos in manu iniquitatis ſue: q̄ſi aperte dicens. Iniquitatis ſue manu dimiſſi ſunt: qui vitam noſtre rectitudinis imitari noluerūt. Tu tñ ſi diluculo ſurrexeris ad deum: et omnipotentem fueris deprecatus.

Capitulum. 26.

Uia enim ſe hereticī tenere lucem veritatis eſtimant: ſeꝝ eccleſiam quaſi in errōis nocte poſitaꝫ: ad diluculum veritatis vocant quaten⁹ et per cognitionem dei: quaſi per diluculum ſurgat: et per precem penitentie preterita diluat. Si mundus et rectus inceſſeris mundus videlicet in cogitatione: rectus in opere. ſtatiꝫ euigilabit ad te. Ac ſi aperte dicat. Quia io qui nunc tribulationibus ſuis virtutem ſue protectionis non exerit quaſi ab adiutorio errātis dormit. Et paccatū reddet habitaculum iuſticie tue. (Priſtio vite eōꝝ tranſeuntes amonet: et tranquillitatis proſpera ſecuritatem prebet. Quia enim peruerſi quiq̄ tempale gaudiuꝫ ſingulare eſtimāt diuine remunerationis bona que antea ambigunt: hec aliq̄ꝺ magno poſſidentur. Unde plerūq̄ fit vt aut miſſa recuperari ſperent: aut ad maiora adhuc priſtis vite premia auditorum ſuorum animos extendat. Quō patēter baldat exprimit: cum protinus adiungit. In tantum vt priora tua fuerint parua: et nouiſſima tua multiplicētur nimis. Si vero habitaculum iuſticie conſiliaꝫ mētis vocat, afflictis catholicis eorū mḡri pacatam iuſticie habitaculum promittunt: q̄ſi eos ad ſua pertrahunt profecto a contentione cōticeſcunt. Nam ꝺi qui trahi ad peruerſa potuerant: tanto iam tranquillius tē porali pace quieti ſunt: quanto longius ab eterna ſeparantur. Opes quoq̄ intelligentie ſe ſequentibus creſcere ſpondent. Unde et ſubditur. In tantū vt priora tua fuerint parua: et nouiſſima tua multiplicētur nimis. Sed q̄ eorū verbis non facile credit: q̄ſi ſepe vita contemptibilis demonſtratur' antiquorū patrū ſententias proferunt: earūq̄ rectitudinē in argumento ſui erroris inſeruiunt. Unde et ſubditur. (Interroga enim generationē priſtinam. et diligenter inueſtiga patrum memoriā.)) Generationē priſtinaꝫ ac patrum memoriam nequaq̄ videt: ſed inueſtigari ammoneret: q̄ hoc in eo nolunt conſpici: quod liquido cuncti patet. Nonnunq̄ vero more bonorū quedam moraliter docent: et qualiter ex preterita priſtia colligantur inſinuant: atq̄ ex his que ꝺꝫ a noſtris oculis pertrāſeundo ſubtracta ſunt: q̄ nulla ſint que videntur demōſtrant. Unde et adhuc ſubdit. ((Heſterni quippe ſumus: et ignoramus: quoniam ſicut vmbra dies noſtri ſunt ſuper terram. (Generatio itaq̄ priſtina interroganda pponit: vt tranſire tempus vite priſtis ſicut vmbra monſtret: q̄ videlicet ſi ea que erant et iam trāſacta ſunt ad memoriam reducimus patenter cognoſcimus: q̄ celeriter hoc quoq̄ fugiat qui tenemus. Sepe vero hereticī eoſdem nobiſcū pres quos veneramur laudant: ſed intellectu depranato ipſis nos eorum laudib⁹ impugnant. Unde et adhuc ſubditur. Et ipſi docebūt te: et de corde ſuo proferēt eloquia.

Notandum q̄ ſuperius dixerat. Spūs multiplex ſermonis oris tui. nunc vero reductis ad memoriam: patribus dicit. De corde ſuo proferunt eloquia. Ac ſi vitam ſancte eccleſie hereticī deteſtantes dicant. Multiplicitatem ſpūs i ore hō: i corde non hō. Sed illi ꝓpria te audiēdi ſunt: qui verba ex corde ꝓferentes: recta vinēdo docuerant. Sepe aūt prauī dum ſue vitiū tortitudinis ignorant: audenter aliorū rectitudinē lacerant: eaq̄ contra bonos ſibi auctoritatem increpationis arripiunt: aut ea bonū proferunt: que ſi vinēdo: ſed audiendo diſcerunt: aut ea aliis mala mētientes ingerūt que ipſi commitunt. Sed cum ea bona proferunt que seruare cōtemnunt: ſciendū quia plerūq̄ veritatis: ſic per oꝛa aduerſariorū ſonat: vt eorū linguam mouens vitam ſeriat: quaten⁹ culmen rectitudinis loquentes et ignorātes ipſi ſibi et verbis iudices: et facti accuſatores ſiant. Unde baldat mira quidem contra hypocritas ſubdit: ſed mucrone verbi ſe impetit: q̄ ſimulatoꝛ iuſticie: niſi ex aliquātulo ipſe eſſet: docere talium nequaq̄ tanta temeritate preſumeret. Equidem ſortia ſunt valde q̄ dicit: ſed hec ſtultis: non ore ſapienti: prauis: non recto dicere debuit: q̄ et vecoꝛdem ſe aſſerit: qui ortis rigentibus in flumine aquā fundit: ſed interim poſtponētes: cui dicatur. Pēſemus ſubtiliter q̄ dicāt vt non prolata infirmāt: q̄ alio meritū ſui auctoꝛis impugnant. Sequitur. ((Nunquid viuere pōt ſcirpus abſq̄ humoꝛe: aut creſcere carectū ſine aqua.)) Cui baldat ſcirpū vel carectum comperiſſe protinus aperit cum ſubiungit. Cum adhuc ſit in floꝛe: ne carpatur manu ante omneꝫ herbas areſcit: ſic vie omniū qui obliniſcuntur deū: et ſpes hypocrite peribit. Scirpi ergo vel carecti nomine hypocrite vitā ſignat: q̄ ſpēm quidem viriditatis habet: ſed ad humanos vſus fructum vtilitatis non habet. que ſterilitatem opis arida permanens: ſolo ſanctitatis coloꝛe vi rideſcit.

Capitulum. 37.

Sed neq̄ ſine humoꝛe ſcirp⁹ neq̄ ſine aqua carectū proſicit: q̄ hypocritarū vita ad bona opera infuſionem gdē ſupernumineris percipit: ſed in cuncta que agit exteriore laudes appetendo a fructu percepte infuſionis inaneſcit. Sepe nanq̄ mira ſignorum opera faciunt: ab obſeſſis corporib⁹ ſpūs pellunt: et per prophetie dōnū ventura quoq̄ ſciendo preuidunt: ſed tamē a largitore tot munerum cogitationis intentione diuiſi ſunt: quia per eius dona: non eius gloriam: ſed proprios fauores querunt: cuiq̄ per accepta bona i ſua laude ſe eleuant: ipſis muneribus contra largitorem pugnant. Unde quippe contra dantem ſagittant. Unde ei amplius humides eſſe debuerunt. Sed eo eos poſtmodū diſtrictioris ſententia percutit: quo nunc ſuperna bonitas et ingratos largius infundit: ſicq̄ eis amplitudo muneris: incrementum damnationis quia irrigati fructū non fecerūt: ſed ſub viriditatis coloꝛe vacui in altum creſcunt. Quos bene per euangelium veritas exprimit dicens. Si multi dicēt mihi in illa die: domine dñe: nōne in nōie tuo ꝓphetauim⁹ et in tuo nōie dēōia eiecim⁹: et in nōie tuo virtutes multas fecimus: Et tunc ꝓfitebor illis: quia nunq̄ noui vos: diſcedite a me q̄ operamini iniquitatem. Scirpus igitur vel carectum abſq̄ humoꝛe: vel abſq̄ aqua non viuit: q̄ nimirum hypocrite. non niſi ex ſuperno munere viriditatem bone operatiōis accipiunt. Sed q̄ hanc in vſus propie laudis arripiunt: in aqua quidē virides: ſed tamē inanes creſcunt. Bene aūt ſubditur. ((Cum adhuc ſit in floꝛe: ne carpatur manu: aſi eunctis herbas areſcit.)) Scirpus in floꝛe ē hypocrita in laude. Acutis vero angul ſurgēs carectū manu non carpitur: q̄ exaſperatus per arrogantiam ſenſibus de proximate ſua hypocrita corripi dedignatur. In floꝛe ſuo manum carpētis incidit: q̄ in laude hypocrita poſitus ne hunc quiq̄ corripere audeat: aſperitate ſua protinus vitam corripientis ſecat. Sanctus nanq̄ eſſe non appetit: ſi vocari et cum forte eſſe ſcribitur: quaſi i opinionis gloria detruncatur: deprehenſum ſe in prauitate traſcitur: loqui ſibi redarguentem prohibet: q̄ velut i occulto vulnere tacitus tolet: q̄ſi impio innotuit: talis vult ab omnibus eſtimari: et patioꝛ monitū corripi redargutione deteriꝰ redigitur: q̄ qua ſi dire percuſſionis eſtimat iaculum puritatis verbum. Unde exaſperatus protinus in contumelias ſurgit: et que mala exercere extra vitam correptoris inquirit: demonſtrare

tra vitam correctoris inquirit: demonstrare
longe incomparabiliter rerū reprehensorē
suum desiderat: vt innocentem se: non satis
actiones sed alienas criminibus ostēdat. ara
vt sepe homo redargutionis aliquid se di-
xisse penitet: et quasi a carpentis animo q
dem vt ita dicerim: sanguis meroris currat.
Unde bene p salomonē dicit. Noli arguere
derisorem ne oderit te: nec enim iusto timē
dū ē. ne derisor cum corripitur cōtumelias
inferat: sed ne tractus ad odium pcior fiat.
Inter hec sciendum ē q iustorū bona: quia
ex corde incipiunt: usq ad pfitis vite termi
num crescunt. Hypocritarū vero opera: q:
nequaquā sunt i occulto radicata: sepe ante
deficiunt q̄ pfis vita finiat. Nam plerunq
studio sacre eruditionis insistunt: et q: hanc
non preparandis meritis: sed pro merendis
fauoribus inquirūt statim vt iudicium hu
mane laudis arripiant: et per hoc gratiam
transitorij profectus assequantur: tota men
te secularibus curis inseruiunt: atq a sacra
scientie eruditione vacuantur: et agendo
post iudicant: q̄tum rpalia diligant: qui so
la prius eterna predicabant. Plerunq aūt
assumpte spēm maturitatis ostendunt: quie
te silentij: longanimitate patientie continen
tie virtute decorantur. Sed cum per hec q̄
fiti culmen honoris attigerit: cunctis sibi iam
reuerentia a cunctis impenditur: protin⁹ se
in laseciuā voluptatis fundunt: et bona se nō
ex corde tenuisse ipsi sibi testes sunt: qui hec
cito dimiserunt. Plerunq vero aliqua q̄
possident tribuunt: atq indigentibus cun-
cta largiuntur: sed tamē ante vite terminū
auaricie plaga accensi: aliena appetunt
qui sua largiri videbantur et pertinaci post
crudelitate ambiunt: quod sicta prius pieta
te reliquerunt. Usq recte et nūc dr. La 28.

Ps. 9.

derisor

D

Uis adhuc sit i flore: ne car-
patur manu ante oculos her-
bas aresce. Iuxta carnalez
quippe intellectū et iusti her-
be sunt: pphēta attestante
qui ait. Omnis caro fenum.
Sed ante oculos herbas aresce scripsit dici-
tur: quia iustus in bono suo permanentibus
a viridicate assumpte rectitudinis ypocrita
rū vita siccatur. Aresc herbe ēt reliquie:
quia iustorū opa cum carnis vitia vincūt:
sed herbarū aridita tem scripsit prenouit: q

A

Esa. 40.

oris cavo
femq

prius q̄ is carne ypocrita transeat: ea que sit
se ostenderat: virtutū facta dereliquit. De
quibus etiam per psalmistā dicitur. Fiant
sicut fenum edificiorum: qs priusq̄ euellat
aresc. Fenū quippe edificij in alto nascit:
sed nequaq̄ pingui radice solidat: q: et ypo
crita summa quidē sunt que agere cernit:
sed nō in eis ex cordis puritate robotatur.
Qs nimirū fenū: et non eruslum eius are
scit: q: videlicet hypocrita et in pfri adhuc
vita subsistit ertā sanctitatis opera quasi vi
riditatis speciem amittit. Qui ēt sine inten
tione recte cogitationis bona studuit agere:
sed hec amittēs indicat se fine radice flouis
se. Sed baldat sicut pdiximus. Cui scripum
vel carectū compararet: filico aperte ea sub
iungit. ((Sic vie oim qui obliuiscuntur do-
minū et spes ypocrite peribit.)) Quid enim
ennctis suis operibus ypocrita speret: nisi p
notis reuerentiam: gloriam laudis: a melio
ribus metu: sanctus ab omnib⁹ vocari: Sz
pmanere spes ypocrite non valet: quia eter
nitatem non quērens: fugit quod tenet. Ne
quaquā quippe mentis eius intentio in illa
gloria figitur: que sine fine possidetur: sz ea
transitorijs fauoribus inhiat: perdit percipē
do: qs laborat: veritate attestante que ait.
Amen dico vobis: quia receperūt mercedē
suā. Sed hec spes recipiende mercedis tu
teneri non pōt quia pro ostentio operib⁹ p
nor tribuit: sed vita ad terminum vrgatur:
laudes resonant: sed ad finem cum laudib⁹
tempora festinant: et quia nequaq̄ animus
in eternitatis amore radicatur: cum ipsis p
fectibus quos diligit labitur. Nemo nanq
valet mobilia diligere: et ipse immobilis sta
re. Qui enim transeuntia amplectuntur: eo ip
so ad cursum ducitur quo de currentib⁹ im
plicatur. Dicatur ergo. et spes ypocrite per-
ibit: q: humana laus quam magnis labo-
ribus appetit: impulsa temporum momen-
tis decurrit. Bene aūt subditur. Non ē spa
ebit vecordia sua. Magna quippe vecor-
dia est: laboriosa agere: et ante laudibus in
hiare: forti opere precepta celestibus in-
nire: sed terrene retributionis premium ēre
re. Ut enim ita dicerim. Qui pro virtute qua
agit humanos fauores desiderat: et magni
meriti: vili precio venalem portat: unde ecti
regnum mereri potuit: inde nummum tran
sitorij sermōis querit. Uili ergo precio op⁹

Pro.

B

Esa. 8.

culmq

Dicc. 8.

telaria
neqrum

B

Mat.

vendit: qui magna impēdit sed minima re-
cipit. Capitulum. 29.

Tibus tracq ypocrite simi-
les: nisi fecūdis et neglectis
viribus existāt: que p vber
tatem fructū proferant ne-
quaq̄: per studium a terra
sublevantur. Quod pinga
eo palmites germinant: errantes bestie con
culcāt et quo hoc vberius aspiciunt: pcrētā
eo in ifimis angustias cōsumunt: quia nimirū
ypocritarum opera dum clara monstrātur:
quasi pinguia prodeunt: sed dum humanas
laudes appetunt quasi in terra deserūntur.
Que huius mūdi bestie: maligni scilicet spi
ritus comedunt: quia hec ad vsum perditio
nis inflectunt: tantoq ardentius carpiunt
q̄to et magna clarius innotescunt. Unde
bene per prophetaz dr. Culmus stans: non
est in eo germen: et non deseret farina: qs
et si fecerit: alieni comedent eam. Culmus
quippe germen non habet: cum vita meri-
tis virtutū caret. Farinam culmus non fa-
cit: cum is qui in presenti seculo proficit: nul
lā subtilitatis intelligit: nullum bōi operis fru
ctum reddit. Sed sepe cum perfecerit: fari-
nam hanc alieni comedunt: quia et cum bo
na opera ypocrite ostendunt: de hijs malig
norum spūm vota saciantur. Qui enim p
hec placere deo non appetūt: nequaq̄ agri
dominū: sed alienos pascunt. Fecūdo tracq
ypocrita et neglecta palmiti similis seruare
fructum non valet: quia botrus boni operis
in terra iacet: sed tamen hec ipsa vecordia
sua pascitur: q: pro bono ope a cunctis ho
norātur: ceteris preeminet: subiectas homi
num mentes tenet: maioribus locis attollit
fauoribus nutritur. Hec vero ei sua vecor-
dia placet interius: sed non placebit: quia ēt
retributionis tempus aduenerit in pena dis
plicet: qs vecors fuit. Tunc se stulte egisse
intelligit: cum pro dilectione laudis sententiā
diuine correctionis accepit. Tunc se vecor-
dem fuisse cōsiderat: cū se pro temporali q̄q
percepit gloria perpetua tormenta castigāt
Tunc veram sciam supplicia aperiunt: q:
per hec profecto colligit: nihil fuisse omnia q̄
cranire potuerunt. Usi et recte subditur. Et
sicut tela aranearum fiducia eius: Bene hy
pocritarū fiducia araneārū telis similis di-
citur: quia ēt qs ad obtinendaz gloriā erec

Esa. 29.

telaria
neqrum

A

Mat. 7.

boracena
fila aranee

C

Lor. 8.

sola tollat cor
edificat

B

rmanerunt: vt tolleret crucem ihesu. Quod.n. per angariã agimus: non hoc ex studio amoris operamur. Crucẽ ergo ihesu i angaria portare exhauriẽtem abstinẽtie pro alia q̃ necesse ẽ intentiõe tolerare. An non ihesu crucez portat i angariã: qui q̃si ad preceptum vili carnem vomat: sed tamẽ spiritualẽ patriaz non amat. Unde ⁊ simon isdem crucez portat: sed nequaq̃ moritur. qz omnis hypocrita corpus quidem per abstinentiam afficit: sed tamen per amorem glorie mundo viuit.

Capitulum. 31.

Do contra p Paulũ bene ⁊ electis dr. Qui autem sunt xpi: carnem suam crucifixerunt cum vitijs ⁊ concupiscentijs. Cum vitijs quippe ⁊ concupiscentijs carnem crucifiximus: si sic eam a desiderio mundi gloria nihil queramus. Nã q corpus macerat: sed honoribus anhelat: crucez carni infligit: sed mundo per concupiscentiaz pena viã: qz ⁊ sepe p sanctitatis imaginẽ locũ regiminis indigne assequit: q nisi aliquid virtutis i se ostenderit: nullã penã pro honorem mereretur: sed transit qd delectabiliter obtinet: ⁊ penaliter qd sequitur manet. Et sanctitatis nãe fiducia i ore hominum ponit: sed cum intern⁹ iudex secreta cordis examinat: testes vite exterius non q̃rit. Bene ergo dicitur. Sicut tela aranearum fiducia eius: qui apparente cordis teste preterit omne quod exterius de humano fauore considerat. Unde ⁊ adhuc apte subiungitur. ((Innitetur super domũ suam ⁊ non stabit.)) Sicut domus exterioris cõuersationis ẽ edificium quod inhabitat corpus: ita domus nostre cogitationis est res quelibet quã per dilectionem inhabitat animus. Omne quippe quod diligimus: quasi i hoc quiescentes habitamus. Unde paulus qz i superno conspexerat: i terra qdem positus: sed tamẽ a terra extraneus dicebat. Nostra conuersatio i celis est. ((Bene itaq̃ hypocrite nihil aliud i omne quod agit: nisi opinionis sue gloriaz cogitat: nec curat quo post meritum dicatur: sed quid interim dicatur. Domus ergo eius est delectatio fauoris: quem quasi quietus inhabitat: quia per effecta sua opera ad hãc se intra animũ reclinat: sed stare, domus hec non valet: quia iam cum vitio preterit: ⁊ humanus fauor in iudicio non subsistit. Unde ⁊ fatue virgines que oleum nõ sumpserant i vasis: quia i alienis vasibus gloriam: ⁊ in suis conscientijs non habebãt: turbate per sponsi presentiam dicunt: Date nobis de oleo vestro: quia lampades nostre extinguunt. Die tum quippe a proximis petere est: gloriam boni operis a testimonio alieni oris implorare. Mens etenim vacuata cum cunctis suis laboribus nihil se intus tenuisse inuenerit: testimonium foris querit. Ac si aperte fatue virgines dicant. Cum nos repelli sine retributione conspicitis: dicite i nostro opere qd vidistis.

Capitulum. 33.

Ed frustra tãc hypocrita i hac domo laudis innitatur quia nihil ei in iudicio attestatio humana suffragat: quia eandem laudem quã post in testimonium erigit: prius i manere recepit. Uel certe super domum suam hypocrita innititur: cum vanis suasionibus deceptus: quasi de fiducia sanctitatis elevatur. Multa quippe hypocrite in occulto mala faciunt: quedam vero bona i publico. Cunctis ergo bonis patentibus laudes recipiant: ab occultis malis considerationis oculos auertant: taleſq̃ se estimant: qualeos foris audiunt: non qualeos intus noverunt. Unde fit plerunq̃ vt ad supernum quoq̃ iudicium eũ fiducia veniãt: quia tales se apud eternum arbitrem credunt: qualeos ab hominibus foris habebantur. Sed stare domus hypocrite nõ valet: quia in terrore districti examinis omnis anteacta fiducia cadet sanctitatis: tunc q̃ sibi ore alieni testimonia deesse cognouerit: ad sua se opera enumerando conuertit. Unde ⁊ adhuc subditur. Fulciet eam: ⁊ non ꝓualebit. Hoc nanq̃ qd per se stare non valet fulcitur vt stet: qz ei vitam suam hypocrita labefactari i iudicio conspicit: hanc fulciẽdo statuere opere enumeratione contẽdit. Dn non laudis sue habitaculã pleinde fulciunt: qui acta sua vt p̃fati sumus i iudicio enumerãdo dicunt: Dñe dñe: nonne i nomine tuo ꝓphetam⁹ tẽ. Sed domus laudis tot allegationib⁹ falsa: minime consurgit: qz protinus iudex dicit. Discedite a me omnes q operami iniquitatem. Et scĩendum ẽ quia hoc quod surgit ⁊

ab infimis: ad superiora se erigit. Domus ergo hypocrite surgere non valet: quia per eã quod iusta precepta celestia agere potuit: a terra nunq̃ animũ leuauit. Iure igitur tũc neq̃q̃ ad primum retributionis erigitur: per hoc quod nunc exhibet in appetitu temporalis glorie iacet.

Capitulum. 34.

Ed qa vita hypocrite: scirpi appellatiõe signata: qualiter i iudicio reprobetur audiuimus. Iusq̃ districtus iudex apparebit: qualis ab hominibus habeatur audiamus. Segtur. ((Humens videtur scirp⁹ anteq̃ veniat sol.)) Sepe in sacro eloquio dominus solis appellatiõne figurat: sicut per prophetam dicitur. Uobis autem q timetis nomen meum: orietur sol iusticie: ⁊ sicut repulsi in iudicio impij dicere sapientie libro describuntur. Errauimus a via veritatis: ⁊ lumen iusticie non luxit nobis: ⁊ sol nõ ortus est nobis. Ante solem igitur scirpus humidus cernitur: qz p̃q̃ diuina districtio iudicio candeat: omnis hypocrita infusum se sanctitatis gratia ostendat q: si viretus aspicitur: qz iustus estimatur: pro nostis locũ obtinet: de gloria sanctitatis pollet: a cunctis veneratio defert: opimo laudis extendit. Scirpus itaq̃ iste i nocte hãdus est: sole autem veniente siccat: qz nimirũ hypocrita i tenebris vite p̃sentis sanctus ab omnibus creditur: sed cum districtus iudex venerit q̃ sit quisque apparebit. Dicat ergo. Uanuectus videtur anteqũ veniat sol: quia virentem se nunc humanis oculis exhibet: sed in calore nãe diuini iudicij arescat. Sequitur. ((Et in ortu suo germen eius egreditur.)) Uerba quelibet nascendo pro⁹ a terra producitur: aura ⁊ est dum tangitur: sole ac pluuia nutrit ⁊ tunc demum ad proferendũ fiat seminis germẽ aperitur. Scirpus vero cum flore suo nascitur mortq̃ a terra surgit: sui secũ semis germẽ producit. Bñ ergo per herbas reliquas sanctus quilibet: per scirpũ vero hypocrita designatur: qz iusti viri primũq̃ i ope sancte conuersationis oriuntur huius vite. Dieme toleranter: eosq̃ grauium persecutionum estus fatigant: sed cuncta recta faciunt neq̃q̃ hic sue rectitudinis remunerationem querunt: cum vero a presentis mundi laboribus cessant: ad ternam patriam venientes expectata retributione perfruuntur. Ut contra hypocrita: qui mox vt i bono ope nasci: spiritu mũdi recipe gloriam conat: quasi scirpus more cum germine oritur: qui p̃ eo quod bene vivere incepit querit: statim vt a cunctis honorẽt. Hermẽ itaq̃ in ortu est. remuneratio in inchoatõe. Sepe nanq̃ nonnulli apte promissa vite deserunt sanctuaris habitũ sumunt: meliq̃ vt prima limina bene viuendi contigerint obliti qd fuerint: affligi iam per penitentiã consumatio nequitie nolunt laudari autez de inchoata iusticia appetunt: preesse ceteris etiam melioribus concupiscunt. Quos plerunq̃ dum intra vitã presens ꝓspectus sequit multo q̃ prius fuerant. de iustis habita peiores fiunt. Nam rebus multiplicibus occupati atq̃ ipsa occupatione confusi: non solũ perperata minime deplorant: sed adhuc que deplorentur exaggerant.

Capitulum. 35.

Ui enim mũdum deserũt: ad exteriora officia prebendi nõ debent: nisi per humilitatez diutius i eisdẽ mundi contemptu soliderentur. Citius nanq̃ brevia deperunt que humilibus ante tempus innotescunt quia ⁊ arbusta plantata prius q̃ fixa radice coalescãt: si manus contingens tangit arescit. Ut si in alto radix figatur: ⁊ terre humoribus conspersa solidatur: hec ⁊ manus impellit: sed nõ leditur hec ⁊ ventorũ flatus inflectendo consentiunt sed non euertunt. Ne ergo cruda vita cepti operis diutine ac robuste in alto humilitatis figenda extradit cordi: vt cum ab humore boni detractionis aura vel fauoris fuerit: ⁊ si in qualibet parte vacuũ q̃ cernat animũ funditus euellat: sed ad staruam sancti protinus post inflictionem redeat: si apud se fortis in radice perdurat. Quid in rebus exterioribus pariete surgente robustius? Qui tamen si dum ꝓstruit impellitur: ita tum sine labore destruitur: si autem per ipsa etiam tempta ab humore suo efficaci gratie fixus: sepe ⁊ arietum ictibus minime quassatur. Sic sic videlicet bona nostra et intempestiue manifestata deperunt: ⁊ dum

vitā ꝓtigerit: quasi recentē parietē impellit: eūq facile destruit: q; adhuc humorem infirmitatis propie non amisit. Cum vero longa quietis sue abiectione se animꝰ comprimat: quasi more exsiccati parietis cōtra ictꝰ obdurescat: et cōfractum primus resilit: offendit qui solidū impactūq fuerit. Hinc est q vitam inchoantium moyses humanis occupationibus exerceri phibuit dicens. Non operaberis in primogenito bouis: et non tondebis ꝓmogenita ouium In ꝓmogenito quippe bouis opari est: bona conuersationis primordia in exercitio publice actionis ostendere. Quia quippe ꝓmogenita tondere est: ab occultationis sue tegmine humanis oculis inchoata bona opera nostra denudare. In primogēito ergo bouis opari prohibemur: atq a primogenitis ouium de totendis cōpescimur: quia et si quid robustius incipimꝰ: exercere hoc in apto citius non debemus et cum vita nostra simpler quid atq innocuus inchoat: dignum est vt secreti sui velamina non relinqua: ne nudum hoc humanis oculis quasi subducto velare ostendat.

Capitulum. 36.

21 DO sola ergo diuina sacrificia bonum primogenita ouiumq proficiant: vt quicquid forte simpler innocuūq incipimꝰ: hoc ad honorē itimi iudicis in ara cordis immolemus: quod ab illo procul dubio tanto liberius accipitur: quo et ab hominibus occultatū: nulla laudis appetitione maculat. Sepe autez none conuersationis ꝓmordia adhuc exercenda sunt vita committa: et idcirco innotescere citius non debent: ne cum laudant bona q placent: deceptus laude sua animus deꝓhendere in eis nequeat mala que latent. Unde recte rursum per moysen dicitur. Quando ingressi fueritis terram quam ego daturus sum vobis: et plantaueritis in ea ligna pomifera: auferetis ꝓputia eorum. Poma que germinant: immunda erunt vobis: nec edetis ex eis. Ligna quippe pomifera sunt: opera virtutibus secunda. Ꝓputia itaq lignorum auferimus: cum de ipsa inchoatōnis infirmitate suspecti: primordia nostroꝝ operum non approbamus. Poma autem q germinant: immunda dicimus: nostrisq esibus non aptamus: quia cum ꝓmordia bonis laudantur operis: dignum est vt hoc animus non pascat operantis: ne dum accepta laudanter carpitur: fructus opis intempestiue comedatur. Qui ergo inchoate virtutis ab humano ore laudem receperit: quasi plātati ligni ante tempus pomum cōedit. Unde per psalmistam veritas dicit. Uanum est vobis ante lucem surgere surgite postq sederitis. Ante lucem quippe surgere est: priusq claritas eterne retributionis aparcat in presentis vite nocte gaudere. Sedendum ergo prius est: vt post recte surgamus: quia qsq nunc sese sponte non humiliat nequaq hāc sequens gloria exaltat. Quod ergo filie ante lucem surgere: hoc hic ypocrite in ortum est germen proferre: q; humanas laudes desiderant: vbi ad opus bonum nascitur: ibi mor expetit: vt gloriam retributionis affectat. Un nō in ortu suo bū germē protulerāt: de quibus veritas dicebat. Amant primos discubitus in cōuiuijs: et primas cathedras in synagogis: et salutationes i foro: et vocari ab hominibus rabi: Unde eo ergo q bene agere incipunt: quia honorem consequi ab hominibus conant: quasi semen ab ortu suo cum germine erumpunt. Dū nimirum cum recta opa appetunt prius mente solicita eiusdem opis testes querunt: et tacita cogitatione pertractāt: si qui sunt gerenda videant: si digne hoc eloqui qui viderint possint. Si vero eorum facta nullus forte sse dominum contingat aspicere: hec se procul dubio estimant perdidisse: et interni arbitris oculos: quasi absentes deputāt: quia ab eo vicem sui operis recipere in posterum recta sunt. Et quoniam cum rectum qd ypocrita egerit: videri a multis querit. Bene adhuc de hoc scripo subiungitur. Super acerum petrarum radices eius densabuntur: et inter lapideos cōmorabitur. Quid enim radium nomine nisi latentes cogitatiōes accipimꝰ: q in occulto pdeunt: sed in ostentione opera per apertum surgunt. Sicut et de verbi semine per prophetam dicitur. Et hoc quod seminatum fuerit de homo inda: et quod reliquū ē: mittet radicem deorsum. et faciet fructum sursum: Radicem quippe deorsum mittere est: cogitationem bonam in abditis multiplicare. Fructum vero sursum facere est: per efficaciam operis: recta que cogitant ostendere. Lapidum vero nomine in sacra scriptura

Esa. 44. ri homines designātur: sicut sancte ecclesie per esaiam dicitur. Ybonam aspidem propugnacula tua: et portas tuas in lapides sculptos. Qui eosdem lapides quid diuisset apostle cum fabricarit. Uniuersos filios tuos 1. Pe. 2. doctos a domino. Et sicut ammonēte petro apostolo dicitur. Et vos tanq lapides viui superedificamini domos spūales. Doc itaq loco: q; lapides dicti sunt: sed tamē viui minime dicunt: ir nuda appellatione lapidum permixti possint reprobi et electi figurari.

Capitulum. 37.

21 Circuus itaq iste qui in cer lapideo commorat: super acerum petrarū radices densat: quia omnis hypocrita cogitationes suas in exquirenda hoīm admiratione multiplicat. Per omne qd hypocrite faciunt: quia occultis cogitationibus laudes hominum requirunt: q radices serpi in acerum petrarum mittūt operaturi quippe laudes suas cogitant: laudati autem has secum tacite in cogitationibus versant: gaudent se precipuos in humana estimatione claruisse: cumq inflati fauoribus: apud semetipsos iuuenescunt sepe miranturq tacite: etiam ipsi qd sunt: videri quotidie semetipsis altiores cupiunt: ac mirio in mentionibus in opere exercescunt: quia sicut virtutes omne vitium eneruant: sic arrogātia roborat. Cogit nanq mentem iuuenescere: et cōtra vires valere. quia et quod negat vigor valitudinis: amor ingat laudis. Unde et facto suis vt dicimus: arbitros inquirunt Si vero eorum operi testes deesse contingat: narrant ipsi que gesserunt: cumq efferri fauoribus ceperint: sepe eisdem suis operibus que egisse referunt: mentiendo aliqd adiungunt. Cum vero et vera dicunt: hec dicendo aliena faciunt: quia quesitis remuneranti fauoribus ab eo intima retributiōe vacuantur. In eo enim quo bona sua patefaciant: eo tendunt malignis spiritibus: quasi insidiantibus hostibus que pdentur. Quorum profecto vitam illa cunctis notissima exebie culpa figurauit: qui postq vna pecte: et sub vnius noctis spacio: centum octoginta quinq milia hostium angelo feriente prostrauit: postq occasui primum ad alia o

ra celi spacia solem reduxit: postq vitam ꝓpinquante iam termino coarctatam in temꝑora longiora protelauit: suscepta babilonii regio nuncio bona omnia que possidebat ostendit: sed prophete vee protinus audiuit. Ecce dies veniunt: et auferentur omnia que in domo tua sunt in babylonem nō relinquetur quicq dicit dominus. Sic sic nimirum hypocrite postq magnis virtutibus excrescunt: quia cauere malignorum spirituū insidias negligunt: et celerius eisdem virtutibus nolunt: bona sua ostendendo obtenebrascunt: et prodentes subito amittunt: quicquid diutius studentes operantur.

Capitulum. 38.

Inc per psalmistam dicitur. Tradidit in captiuitatem virtutes eorū: et pulchritudines eorum in manus inimici. Uirtus quippe et pulchritudo arrogantium inimici manibus traditur: quia omne bonum quod concupiscentiam laudis ostenditur occulti aduersarij iure mancipat. Dostes nanq ad rapinam prouocat: qui suas eorum notitie diuitias denudat. Quocirca enim ab eterne patrie securitate diffugimur in latrocinij insidiantium iter ambulamus Qui ergo in itinere deprędari formidat: abscondat necesse est bona que portat. O miseri qui affectāt eos laudes hominum: in semetipsis diffipāt fructus laborum: cumq se ostendere alienis oculis appetunt: damnant qd agunt: quos nimirū maligni spiritus cum ad tartara ꝓuocant eorum sicut diximus opera captiuantes denudant Unde sub quibusdam gentis specie: antiquorum postium malicias signans: per prophetam veritas dicit. Posuit vineam meam in desertum: decorticauit ficum meam: nudans expoliauit eam: albi facti sunt rami eius. Insidiantibus quippe spiritibus dei vinea in deserti ponit: cū plena fructibus anima humāe laudis cupiditate dissipat. Ficū dei gens ista decorticat: quia seductam mentē i fauoris appetitu rapiens quo hic ad ostentatiōem prebat: tegmen ei humilitatis tollit: eāq nudans expoliat: q; quoties in bonis suis absconditi: illi ꝓpri tegminis cortice vestit. Cū vero mala hoc qd egerit videri ab alijs ꝓpositum: quasi expoliata ficus ei qui se exerat corticem

mise. Ubi spes subditur. Ubi sancti sunt ramis cinis: quia ostensa humanis oculis et opera candescunt. De sanctitate nomen sanctimonie rectis actio diuulgatur: sed quoniam subducto cortice rami sicci humane arescentis colorem ostensa: fracta arrogantiam humanis oculis ostensa: unde placere appetit inde siccant. Mens itaq; que per sanctitatem proditur: denotatur recte sic. ut candor quasi candida est per hoc q eternitatis fulgorem per hoc q regnum celestis gaudij. Justus ergo sancte seruanda que agimus: si ad interna arbore viuem recipere nostri operis expectamus. Dunc est enim quod per euangelium veritas dicit. Nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua: ut sit elemosina tua in abscondito: et pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi. Hinc est qd de electorum ecclesia per psalmistam dicitur. Omnis gloria eius filie regum ab intus. Vbi paulus ait. Gloria nra hec est: testimonium cōscie nostre. Filia quippe regum ecclesia in throno est operis perfectionis. pancipum predicatione generata gloriz intus habet: quia hoc qd agit in ostentatione iactantiam nō habet. Gloriā suam Paulus testimonio cōscientie memorat: quia fauores oris alieni non appetens: vite sue gaudia extra semetipsum ponere ignorat. O cauenda sunt ergo que agimus ne hec in huius vite itinere incaute portantes: latrocinantium spiritum incursione perdamus. Et tamen veritas dicit. Capitulum. 59.

Matt. 6. Videant opa vestra bona: et glorificent pfem vestrum q in celis est. Sed aliud est p fectorum in ostensione operis gloria querit: aliud cum laus prauata concupiscitur. Et vno largitoris: aliud cum laus prauata concupiscitur. Et vno largitoris. Unde et rursus in euangelio hec eadem veritas dicit. Attendite ne iustitiā vestram faciatis coram hominibus ut videamini ab eis. Opus ergo nostrū cum proximis ostendendum est: sed cum ostensionis studium quid quaratur. Si enim humane gloriam querimus: certe iam publicata nostra opera in conspectu illius occulta seruamus: si vero per hec nostram laudem concupiscimus: foras ab eius conspectu ipsa fugimus: etiam si a multis ignoremur. Sed valde perfecti est: sicut ostensis opere auctoris gloriam querere: ut de illata laude proximi nefciat exultatione gaudere. Tunc solum nanq; inuicte humanibus laudabile opus ostenditur: cuz per despectum meritis veraciter laus impēsa calcatur. Quā quia infirmi quippe perfecte contemnendo non superant: necesse est ut bonum hoc qd operantur abscondant. Sepe enim ab ipso ostensionis exordio propriam laudem que raptim sepe vero in ostensione operis auctoris patefacere gloriam cupiunt: sed cepta in auctibus in laude propria cupiditate rapiuntur: cuncq semetipsos dijudicare interius negligunt exterius sparsim ignorāt qd agunt: eorūq opus sue claritati militat: nec hoc se impedere obsequio largitoris putāt. Scirpus ergo inter lapides commoratur: quia cū hypocrita stat: vbi mentis sue intentionem percipere malorum ambit: quasi in lapidum collectione stabilitur. Sed ille hypocrita qui scirpi appellatione signatur: est cor pus abstinentia edomatum largedo que possidet: studio pietatis erudatur: noticia sacre legis eruditur: est verbo predicationis vtitur quis hanc tanta plenz largitate cōspiciens a gratia eterni largitoris alienet? Et tamen superna dispēsatio largitur bene vona operis: et sontem denegat hereditatis: operādi manera cumulat: tamē et vera operantis ignorat: quia cum percepti munus ad laudem proprium trahitur: in conspectu lucis intime vmbra elati cordis obscuratur. Unde et bene subditur. Si absorbuerit eum d loco suo negabit eum et dicet. Non noui te. De loco suo hypocrita absorbetur: cuz a presentis vite fauoribus morte interueniente separat. Sed hunc absorptum interni arbiter negat: cuz eum nescire denunciat: quia si malatorū vitam iuste reprobando veritas ignorantiae recognouit: quis bonū q egit: quis bene recta intentione non protulit. Unde et fatuis virginibus in iudicio venientibus dicit. Amen dico vobis: nescio vos. In quibus dum mentis corruptionem considerat: carnis etiam corruptionem damnat. Et vtinam hypocrite sua perditio sola sufficeret: et nequaq; peruersa eorum studia ardenter alios ad vitaz duplicitatis instigarent. Hoc nanq; vnusquisq; proprium cū solet: vt qualis ipse fuerit: talem sibi contingi et

alios velit: diuersitatem vite refugiat: atq; hoc imitandum imponat: quod amat. Et apud hypocritam simulatio: simplicitas ois in crimine est: aperta quippe merito vindicant. et puritatem cordis eternaliter appetunt: omnes quos sibi adhērere cupiunt simplicitatis munere diuertunt et quasi expulsa insipientia eos erudisse se estimant. Quibus puritatem mētis. i. arcem sapientie debellant. Ca. 40.

Dan. 11.

Qui vero non solū ex sua querelate hypocrita: sed aduentia etiā sequacium pditione reprobatur: post q non cognoscit a iudice dicitur recte pannus subinferitur. Dec est enim iter cia vie eius: vt rursum de terra alij germinent. Ne q aperte discernitur. ¶ Quoniam inuidi ex nequaq; cognoscuntur: q multiplicitate simplicia recipit: quia elatius in sua unquitate lenatus est: quo et alijs male propagauit. ¶ Qui enim hec nō sufficit inquirere proposita: tocquatur illic necesse est etiam merito rea ta alieni. Nunc itaq; simulatores gaudēt et humana iudicia se obtinuisse gloriantur: despiciatur quidq; simplicitas: atq; calliditate duplicium fatuitas vocē: cursus despectus eius simplicium transit: cursus duplicū gloria peruertit. Unde et apte subditur. Dec prosperet: simplicez; nec porrigat manum maligne q nimirum. districtus in iudicio apparens: et despectum simplicium glorificando erigit: et malignoz gloriam repedendo confringit. Maligni enim vocant hypocrite: qui bona nō bene faciūt et recta que Ad studio laudis operant. Manum hominis porrigimus: dum videlicet ab imis eligamus. Malignus ergo deus manum non porrigit: q querentes terrenam gloriam in uno deficiunt: et quasi dicat recta videant esse que agunt: bona ad gaudia superna nō pueniet. Et certe ideo malignus appellatur hypocrite: quia benignitatē erga proximos oblendam: et dolos nequitia sue operiunt. Per omne nāq; qd vel facit: vel loquitur simplicitatē externus ostendit: sub deli tate interius duplicitatis callent: pariterq; superficie simulant: sed semp malitiam sub specie puritatis occultant. Quos ō recta bene per messem dicatur. Nō iniquo valē ex

lana: lino. B couertam. Per lanam quippe simplicitas: per linum vero subtilitas designatur. Et numerum vestis que ex lana lino q cōficitur linū interius exteriusq; in superficie demōstrat. Uestē ergo et lana linoq; contextam induit: qui in locutōe vel actione sua veritatis subtilitatē et malicie operit: et simplicitatem suam innocentie ostendit. Quia enim sub puritatis imagine despiendi calliditas non valet: quasi sub lane grossitudine linum latet. Bene adit post reprobor. supplicia: iudicij remuneratio demonstratorum penas subditur. Donec ipleatur os tuū risu: et labia tua iubilo. Os quippe iustoz hunc risu replebit: cū eoz cordia fantis peregrinationē fletibus: eterne letitie exultatione saturantur. De hoc risu dicit. Mundus autē gaudebit: vos autē cōtristabimini: sed tristicia vestra vertet in gaudium. Et rursum. Videbo vos: et gaudebit cor vestrū: et gaudiū vestrū nemo tollet a vobis: de hoc risu sancte ecclesie Salomon ait. Ridebit in die nouissimo. De hoc uerō dicit. Tempus plm: deficient in extremis. Non autē hic risus erit corporis: sed risus cordis. Risus enim erit mentis de lascivia dissolutionis. nā risus cordis nunc de letitia nascitur securitatis. Cum ergo deficere oēs impētur gaudio mutue contemplationis: quasi ad hilaritatem risus exhiuit in ore mentis. Jubilū vero dicimus: cum tanta letitia cordis concipimus: quātā sermonis efficacia non explemus. et tamen mentis exultatio hoc qd sermone non explicat: ore sonat. Bene autē os risu implere dicitur: et labia iubilo: in illa eterna patria cum iustoz mens in exultatione rāpitur: lingua in cantu laudis elevatur: qui qm̄ tm̄ vident: quātū dicere nō valent: in risu iubilant: qua non explendo resonant: qd amant. Ca. 41.

Job. 16.

Ibid.

Prou. 31. Eccl. 1.

Risus

D

Deus nec autē dicitur non q omnipotens de cuncta malignos non iudicaret: quin q electos suos in iudicio uis gaudia assumat: ac sic post a pena eripiat: quos ante in culpa deserens damnat: sed q hoc quasi vel ante iudicij faciat: cum damnatus hominibus videri possit an sit. Nam post electorum suoz iudiciū quia malignis ma-

rami albi fam sūt

amisit. Ubi spes subditur. Sibi facti sunt rami eius: quia ostensa humanis oculis ei⁹ opera candescunt. De sanctitate nomen sumitur: cum recta actio diuulgatur: sed quoniam subducto cortice rami sicci humus arescunt: solerter intuendū est: q̄ facta arrogātiam humanis oculis ostensa: unde placere appetit: inde siccant. Mens itaq; que per sanctamen prodītur: detecticata recte sic⁹ vocatur: quia t candida est per hoc q̄ eternis t siccitati proxima per hoc q̄ tegmine cortici caret. Junus ergo sunt seruanda que agimus: si ab interno arbore viscum recipere nostri operis expectamus. Hunc est enim quod per euangelistā veritas dicit. Nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua: ut sit elemosina tua in abscōso: t pater tuus qui videt in abscōso reddet tibi. Hinc est q̄ de electorum ecclesia per psalmistam dicitur. Omnis gloria eius filie regum ab intus. Unde paulus ait. Gloria nra hec est: testimonium cōscie nostre. Filia quippe regum ecclesia dī in bono est operis spiritualis principum predicatione generata gloriā intus habet: quia hoc q̄ agit in ostentatione iactantiam nō habet. Gloriā suam Paulus testimonio cōscientie memorat: quia fructus ortu alieni non appetens: vite sue gaudia extra semetipsum ponere ignorat. Occultanda sunt ergo que agimus ne hec in huius vie itinere incaute posentes: latrocinantium spiritum incursione perdamus. Et tamen veritas dicit. Capitulum. 39.

filia regis ecclesia

Mat.5.

Ps.44.

2.Cor.1.

Mat.6.

VIdeant opa vestra bona: t glorificent pfem vestrum q̄ in celis est. Sed aliud est p fectos cum in ostentione operis gloria queritur largitoris: aliud cum bona priuata concupiscitur te dono largientis. Unde t rursus in euangelio hec eadem veritas dicit. Attendite ne iusticiā vestrā faciatis coram hominibus ut videamini ab eis. Opus ergo nostrū cum hominibus ostenditur: in cordis prius examinatione pensandum est: per cuiusdem ostentionis studium quid queratur. Si enim humilis gloriam querimus: etiā publicata nostra opera in conspectu filius occulta seruamus: si vero per hec nostram laudem concupiscimus: foras ab eius conspectu iam lata sunt: etiam si a multis ignoscitur. Sed valde perfectionis est: sicut ostenso opere auctoris gloriam querere: ut de diuina laude priuata nesciat exultatione gaudere. Tunc solum nanq; inuicte hominibus laudabile opus ostenditur: cui per despectum mentis veraciter laus impēsa calcatur quā quia infirmi quippe perfecte contemnendo non sapiunt: necesse est ut bonum hoc q̄ operantur abscondant. Sepe enim ab ipso ostentionis exordio propriam laudem quaerunt: sepe vero in ostentiōe operis auctoris patefacere gloriam cupiunt: sed exceptis famoribus in laude propria cupiditate rapiuntur: cunq; semetipsos vindicare interius nesciunt exterius sparsi: interius ignorāt quid agunt: eoq; opus sue elatiōi miscetur: atq; hoc se impēdere obsequio largitoris putāt. Serpens ergo inter lapideo commoratur: quia ibi hypocrita fit: ubi mentis sue intentionem percipere multorum ambit: quasi in lapidum collectione latibulum. Sed ille hypocrita qui serpit appellatione signatur: est cui pro abstinentia edomatorum largitio que possidet: studio pietatis erogatur: cui notitia sacre legis eruditur: est verbo predicationis vtitur quia hunc tanta plenus largitate cōspiciens a gratia estimet largitoris alienā. Et tamen superna dispēsatio largitur bene opanti: t somnem denegat hereditatis: operādi munera cumulat: tamē t opa operantis ignorat: quia cum perrepti mentis ad laudem propriam trahuntur in conspectu lucis intime umbra elati: sibi obscuratur. Unde t bene subditur. ¶ Si absorbuerit eum de loco suo negabit eum t dicet. Non nouit te. De loco suo hypocrita absorbetur: cui a presentis vite fauoribus morte intercedente separat. Sed hunc absorptum interni⁹ arbiter negat: eoq; eum nescire denuncia: quia simulatorū vias iuste reprobando veritas ignorat: nec recognoscit eius bona q̄ egit: q̄ hec ex recta intentione non protulit. Unde t fatuis virginibus in iudicio venientibus dicit. Amen dico vobis: nescio vos. In quibus dum mentis corruptionem considerat: carnis etiam corruptionem damnat. Si vtinam hypocrite sua perditio sola sufficeret: t nequaq̄ peruersa eorum studia ardenter alios ad vitaz duplicitatis infigerent. Hoc nanq; vnusquisq; proprium ei solet: vt qualis ipse fuerit: talem sibi contingi et

Mat.6.

Deut.11.

alios velit: placentem virē refugiat: aspera hoc imitandum imponat: quod amat. Unde t apud hypocritam sensus: simplicitas olim in crimine est: apertas quippe mētes vituperant. t puritatem cordis ebetudine appellant: omnesq; quos sibi adhērere cupiunt: simplicitatis ianuere tuentur t quasi expulsa insipientia eos erudisse se estimant: quibus puritatem mētis. i. aream sapientie demolitur. La. 40.

Mala vero non solū ex sua querūtate hypocrita: sed adiuncta etiā sequacium pditione reprobatur: postq̄ non cognoscit a iudice dicitur recte primus subinfertur. Hec est enim lex eius vie eius: ut rursum de terra alij germinentur. Ac si aperte diceretur. ¶ Deuiantes mali ex nequaq̄ cognoscitur: si multipliciter supplicia recipit: quia elatius in sua iniquitate letatus est: quo t alios male ppagauit. ¶ Qui enim hic nō sufficit iniquitas propria: torqueatur illic necesse est etiam merito rea tu alieni. Nunc itaq; simulatores gaudēt t humana iudicia se obtinuisse gloriantur: despiciatur ipsor simplicitas: utq; calliditate duplicium fatuitas vocet: cuius despectus simplicium transit: cuius duplicitā gloria pereunt. Unde t apte subiungit. De⁹ proiicet simplicē: nec porriget manum maligno q̄ nimirum districtus in iudicio apparens: t despectum simplicium glorificando erigit: t maligno⁹ gloriam: reprobando confringet. Abnegat enim vocant hypocrite: qui bona nō bene facūt t recta que sub studio laudis operant. Damnum vocant porrigere: hanc videlicet ab imis eligamus. Abnegat ergo deus manum non porrigit: q̄ quereritis terrenam gloriam in imo derelinquet: t quasi bene recta videant esse que agunt: hos ad gaudia superna nō pmouebit. Qui certe ideo maligni appellātur hypocrite: quia benignitatē erga proximos ostendunt: t dolose iniquitatis sue operiunt. Uber omne nāq; qd vel facūt: vel loquuntur simplicitatē eternis exhibent: si subtilitate interius duplicitatis callent: pietatē superficie simulant: sed semp malitiam sub specie puritatis occultant. Quos cōtra bene per inuersa dicitur. Nō induco vestē ex lana: lino t contextam. Uber lanam quippe simplicitatis: per linum vero subtilitas designatur. Et mixturam vestis que ex lana lino q̄ cōficitur lanā interno celestiāq; in superficie demōstrat. Uestē ergo ex lana lino contextam induit: qui in locutiōe vel actione qua vtitur: intus subtilitatē malicie operit: t simplicitatem foris innocentie ostendit. Quia enim sub puritatis imagine deprehendi calliditas non valet: quasi sub lane grossitudine linum latet. Bene aūt post reprobor⁹ supplicia: iustor remuneratio demonstrat: cum primus subditur. Donec impleatur os tuū risu: t labia tua iubilo. Os quippe iustor tunc risu replebit: cū eor corda fastus peregrinationis fictibus: eterne letitie exultatione saturantur. De hoc risu dicit psalmus veritas dicit. Beatus aūt gaudebit: vos autē cōtristabimini sed tristicia vestra vertet⁹ in gaudium. Et rursum. Uidebo vos: t gaudebit cor vestrū: t gaudiū vestrū nemo tollet a vobis: de hoc risu sancte ecclesie Salomon ait. Ridebit in die nouissimo. De hoc iterū dicit. Tamen vsq; dū: bēcrit in exterminio. Non aūt hōc risus erit corporis: sed risus cordis. Risus enim erit mētis exposite de lasciua dissolutione. nā risus cordis nunc de letitia nascitur sempitatis. Cum ergo beleti oēs impētur gaudio manifeste contemplationis: quasi ad hilaritatem risus exhilarant in ore mentis. Jubilū vero dicimus: cum tantā letitiam corde concipimus: quantā sermonis efficacia non explemus. t tamen mentis exultatio hoc q̄ sermone non explicatur: ore sonat. Bene aūt os risu impleri dicitur: t labia iubilo: quia illa eterna patria cum iustor mens in exultatione rapitur: lingua in cunctis laudis eius natura: qui q̄m tibi vident: quantū dicere nō valent: in risu iubilant quia non explendo resonant: q̄d amant. La. 41.

Donec autē dicitur non q̄ omnipotens de⁹ consq̄ malignos non subleuet: quosq; electos suos in subleuatione gaudia assumat: ac sic post a pena eripiat: quos ante in culpa deserens damnat: sed q̄ hoc quasq; vel ante iudicii faciat: cum dubius hominibus videri possit an fiat. Nam post electorum suor⁹ iubilū quia maligni ma-

Ps.

Jo.16.

Mat.5

Prou.14.

Eccl.1.

Risa

Ps. 109. nam non porrigat ex ipsa iam districtione vl
timi examinis constat. Sic namq; et per psal-
mistam dicitur. Dixit dominus dño meo:
sede a dextris meis donec ponam inimicos
tuos scabellum pedum tuorum. Nõ q̃ a dextris
dñi nequaq; dñs sedeat: postq; inimicos il
lius feriens eius potestati substernit: sed q̃
in eterna cunctis beatitudine p̃fidet: et pri-
usq; rebellium suorum corda cõculcet: i qua
nimirum sententia constat: quia subiectis
hostibus: sine fine et posterius regnat. Sic
Par. 1. per euangelium de marie sponso dicit. Et nõ
cognouit eam: donec peperit filium suum pri-
mogenitum: non q̃ hanc post natiuitatem dei
cognouerit: sed quo nequaq; illam cõtigit:
etiam cum conditoris sui matrem esse ne-
B sciuit. Nam quia eam contingere nequaq;
valuit: postq; redemptionis nostre ex eius
vtero celebrari misterium agnouit: de illo pro
fecto tẽpore necesse erat vt euangelista te-
stimonium ferret: de quo propter Joseph
ignorantiam dubitari potuisset. Sic namq;
nunc dicitur. Deus nõ proiicit simplicem:
nec porrigit manum malignis: donec ipsa
tur risu os tuum: et labia tua iubilo. Ac si
aperte diceretur. Vitã simplicium: nec ante
iudicium deserit: et malignorum mentes per-
cutere deserendo: nec priusq; appareat pre-
termittit: nam q̃ sine fine reprobos cruciet
et electi eius imperpetuum postq; apparue-
rit regnent: profecto dubium non est. Sequit.
((Qui oderũt te: induentur cõfusione.)) Iu
storum hostes in extremo examine cõfusio-
nem induent: quia cũ transacta mala redũ
dare sibi ante oculos mentis aspexerint: su
us eos vndiq; reatus deprimẽs vertit. Ad
penam hi quippe tunc factorũ suorum me-
moriam tolerant: qui nunc quasi a sensu ra
tionis extranei gaudentes peccant. Ibi vi-
dent quantũ debuerint fugere q̃d amaue-
rint: ibi conspiciunt: q̃ lugubre fuerit q̃ nũc
in culpa gratulantur. Tunc animã reatus
obnubilat: et recordationis sue iaculis ipsa
se cõscientia impugnat. Quis igitur digne
penser: iniquorum confusio quanta tũc erit:
quando et foris eternus iudex cernit: et intus
ante oculos culpa versatur. Qui ad hec ic-
circo perueniunt: quia sola hic transeuntia
C dilexerũt. Unde et apte mox subditur. ((Et
tabernaculum impiorũ non subsistet.)) Ta
bernaculum quippe construitur vt ab estu
corpus et frigore defendat. Quid itaq; hoc
loco tabernaculi nomine: nisi edificatio ter
rene felicitatis exprimitur: per quã super se
reprobi casura multiplicant: vt se a presen
tis vite necessitatibus: quasi ab estu et im-
bribus defendant? Honoribus namq; excre-
scere ambiunt: ne despecti videantur: terre
na aggregando exaggerant: ne inopie fri-
gore tabescant: contẽnunt curare q̃d sequi
tur: et tota intentione satagunt: ne quid in
presentibus desit student nomen dilatare:
ne lateant: et si cuncta ad desiderium suppe
tant: munitos se i omnibus et felices putãt.
Ubi ergo mentis habitationem cõstruunt: B
ibi procul dubio tabernacula fixerũt: aduer
sa impatienter perferunt: remisse in prospe
ris letantur: sola que assunt cogitant: nec
ad affectum celestis patrie vlla recordatio
ne respirant: gaudent sibi suppetere bona
que cupiunt: atq; vbi carne requiescunt: ibi
et mentem extinguendo sepeliunt: q̃ secula
ris cure telo trucidati terrenarum rerũ ag-
gerem quem foris exquirendo multiplicãt:
hunc semper interius p cogitationẽ portãt.

Capitulum. 4.

A Et contra iusti: nec oblata
bona h pro magno suscipi-
unt: nec illata mala valde
ptimescunt: sed et cũ bonis
presentibus vtunt ventura
mala metuunt: et dũ de ma
lis presentibus gemunt bonorũ sequentium
amore consolantur: sicq; temporali subsidio
refouentur: sicut viator in stipula vtitur le-
cto: pausat: et recedere festinat quiescit cor-
pore: sed ad aliud tendit mente. Nõnunq;
vero et aduersa perpeti appetunt: in transi
torijs prosperarij refugiunt: ne delectatio-
ne itineris: a patrie peruentione tardẽtur:
ne gressum cordis in via peregrinationis fi
gant: et quãdoq; ad conspectum celestis pa
trie sine remuneratione perueniant: gaudẽt
despici nec dolent se necessitatibus affligi.
Qui ergo contra presentia se aduersa non
muniunt: quasi contra estus et pluuias ha-
bere tabernaculum nolũt. Unde et Petrus in
re reprehenditur: quia necdũ mentis perfe-
ctione roboratus: veritatis claritate cogni
ta: in terra figere tabernaculum conat. Iu
sti itaq; h se constituere negligunt vbi pere-
grinos se et hospites nouerunt. Quia enim

in ppriis gaudere desiderant: esse in alieno
felices recusant. Iniusti autem quãto lon-
gius ab eterne patrie hereditate diuisi sũt
tanto in terra altius fundamenta cogitatio
nis figunt. Hinc est q̃ ab ipso humane cõ-
ditionis exordio: in electa ꝓle Enoch septi-
mus nascitur. Hinc est q̃ Cayn primum fi-
B lium suum Enoch vocat: atq; ex eius noie:
ciuitatem quã condidit appellat. Enoch qp
pe dedicatio dicitur. Iniqui ergo se in pri-
mordijs dedicant: quia in hac vita que an-
te est cordis radicem plantãt: vt hic ad vo-
tum floreant: et a sequenti patria funditus
arescant. Ex iustis vero Enoch septimus ori
tur: q̃ eorum vite festa dedicatio i fine ser-
Deb. xi. uatur. Hinc est q̃ attestãte Paulo Abraã
in casulis habitabat q̃ habentem fundamẽ
ta ciuitatem quam supernus artifex cõstru
Gen. 3. xit expectat. Hinc est q̃ Jacob greges ouiũ
sequẽs humiliter graditur: atq; huic Esau
obuiam veniens tumultu multiplicis comi
tatus eleuatur: quia nimirum et electi hic
elationem non habent: et bonis carnis re-
C probi leti tument. Hinc ad israel dominus
dicit. Si elegeris vnum de populo terre: et
constitueris principem super te: non faciet
sibi equos et equites. Et tamen primus rex
ab eodem populo electus repente vt culmẽ
potestatis attingit: tria milia sibimet equi-
tes elegit: in elatione protinus prodijt: ad
edificationem percepti culminis erupit: qa
foris restringere sub equalitate non pote-
rat: quod intus animus super ceteros tu-
mebat. Quasi munitum sibi diues ille ta-
bernaculum construxerat qui dicebat. Ani
ma habes multa bona reposita in annos
multos requiesce comede et bibe: et epula-
re. Sed quia eius tabernaculum in verita
tis fundamento non subsistit: illico audiuit.
Stulte hac nocte repetunt animam tuam
abs te: que autem parasti cuius erunt? Be
ne ergo dicitur: tabernaculum impiorum
non subsistet: quia vite effugientis amato-
res dum studiose se in presentibus constru
unt: repente ad eternam penam rapiuntur.

Sancti Gregorij. Liber nonus.

Capitulum. 1.

P Eruerse mẽ
tes si semel ad studium
cõtrarietatis eruperint
sine prauum seu rectum
quid a contradicentibus
audiant: aduersis huc
responsionibus ꝑpugnant: quia cum perso-
na per contrarietatem displicet: nec recta
que ꝓtulerit placent. At contra bonorum
corda quibus in odiũ non venit persona s3
culpa: sic peruersa diiudicant vt recta que
dicuntur assumant: discernendis qppe con
tradicentium sensibus equissimi arbitres re
sident: et sic male prolata respuunt: vt tamẽ
approbent que ex veritate cognoscũt. So-
let namq; inter spinarum multitudinem: etiã
de frugis semine spica succrescere. Cauta er-
go manu operantis agendum est: vt dum
spina tollitur: spica nutriatur: quatenus q
studet eradicare quod pungit: nouerit ser-
uare quod reficit. Unde et beatus Job: qa
baldad suites recte per inquisitionem dixe
rat: nunqd dñs supplantat iudicium: aut
omnipotens subuertet q̃d iustũ est. Quiq;
vera i hypocritas robustaq; ꝓtulerat: bene
hec et ꝯtra prauos generaliter plata conspi-
ciens: studio ꝓprie defensionis calcat: atq;
audita ꝓtinus approbat dicens.

Job La. 9 A Ere scio quod
ita sit: et non iustificabit ho
mo compositus deo:)) homo
quippe deo non compositus
iusticiam percipit: composi-
tus amittit: quia quisquis se auctori bono-
rum cõparat: bono se quod acceperat pri-
uat. Qui enim accepta bona sibi arrogat:
suis contra deum donis pugnat. Unde er-
go despectus erigitur: dignum est: vt ere-
ctus inde destruatur. Sanctus autem vir:
quia omne virtutis nostre meritum: esse vi
tium conspicit: si ab interno arbitre distri-
cte iudicetur: recte subiungit. ((Si nolue-
rint contendere cum eo: non poterit respõ-
dere ei vnum pro mille.)) In scriptura san
cta millenarius numerus pro vniuersitate
solet intelligi. Hinc etenim psalmista ait. Ver
bi q̃d mãdauit in mille generationes cũ ꝓ-
fecto constet: q̃ ab ipso mundi exordio vsq;
ad redemptoris aduentũ per euangelium

Ps. 104.

non amplius q̄ septuaginta septem propagines numerentur. Quid ergo in millenario numero: nisi ad p̄ferenda nouam sobolem perfecta vniuersitas p̄scite generationes exprimitur? Vnde ↄ per Joannē dicit. Apoc.20 D Et regnabunt cum eo mille annis: quia videlicet regnū sancte ecclesie vniuersitatis p̄fectōe solidatur. Quia vero omnes multiplicatus in denariū ducitur denarius q̄ sententiam ductus in centenariū dilatatur. Qui rursus per denariū ductus in millenarium tenditur: cū ab vno incipimus: vt ad millenariū veniamus: qd hoc loco vniuersaliter. nil bene vincendi inuitus: quid millenarij numeri amplitudine: nisi eiusdem vite bone p̄fectio designatur? Cū deo autē cōtendere est non ei tribuere: sed sibi gloriā sue virtutis arrogare. Sed sanctus vir ꝑspiciat: q; ↄ qui summa ita; bona percipit: si de acceptis extollitur: que acceperat amittit ↄ vitiat. Si voluerit contēdere cū eo: non poterit respondere ei vnum p mille. Qui enim auctore contendit: vnū p mille: respondere non sufficit: q; qui de perfectione se erigit: habet se nō vulnēdi nec initū ostēdit. Vnū nāq; pro mille respondere nō possumus: q; cum de bone vite p̄fectione extollimur: hāc nos nec inchoasse mēstramus. Sed tūc de nostra infirmitate veritas cōcutimur: si q̄n sit immensa poten̄a iudicis cōsiderando pēsamus. Unde ↄ subdit. Ca. 1.

a Sapiens corde est: ↄ fortis roboꝛe. ¶ Quid mirū si ꝑdit eum sapientiā: sapientes dicimus: que ipsam esse sapientiam scimus: Et quid mirum q̄ fortē esse memorāt: que ipsam esse fortitudinē nullus ignorat: Si sanctus vir duobus ꝛbis in laude auctoris prolatis aliqd nobis intimat: vt nos ad cognitionem nostrā trepidos reducat. Sapiens qppe deus dicitur qui occulta nra subtiliter agnoscit: ↄ esse fortis actū gitur: q; valenter cognita perurit. Hec fatis ergo a nobis qa sapiens nec vitari q; fortis est valet. Nunc vt sapiens ꝺia intuibilia aspicit: tunc vt fortis sine vllo obstaculo quos reprobat punit: qui hoc quoq; de fortī sapientia ordinat: vt humana mens cum contra auctorem se elevat: ipsa se sua elatione plundat. Unde ↄ subdit. ¶ Quis

predicatores sanctos a iudee obduratione subtraxit. Unde recte iterum per Psalmistam dr. Trāsferentur montes in cor maris. In corde enim maris montes translati sunt cum predicantes apostoli: a iudee ꝑfidia repulsi ad intellectum gentilium venerunt. Unde ipsi quoq; in suis actibus dicunt. Vobis oportebat primum loq verbū dei: sed q; repulistis illud: ↄ indignos vos iudicastis eterne vite: ecce conuertimur ad gentes. Sed hanc caudez translationē mōtium bi ipsi nescierunt: q; in ꝺsi furoꝛe subuersi sunt quia cum de suis finibus Debzei apostolos expulerunt: lucrum se fecisse arbitrati sunt: q; predicatōis lumen amisēre. Erigentibus qppe meritis iusta animadꝛsione percussi: tanto intelligentie erꝛoꝛe excecati sunt: vt q; lucem perderent: hoc esse gaudium putarent. Sed repulsis apostolis a romano p̄otinus p̄sule Tito: iudea deuastatur: atq; in cunctis gētibus sparsa dissipatur. Unde ↄ translatis montibus: recte subiungitur.

Capitulum x.

Qui cōmouit terrā de loco suo: ↄ colūne eius cōtremiscunt. ¶ De loco qppe suo terra cōmota est: cū plebs israelitica de iudee finib⁹ ē expulsa: nimirū colla gentibus subdidit: q; subdi auctoꝛi recusauit. Que. s. terra colūnas habuit: q; in sacerdotes ↄ p̄lepes legislatoꝛes atq; phariseos ruitura eius fabrice structura surrexit. In ipsis nāq; iuere edificium tenuit: ↄ trāgllitatis sue tempoꝛe sacrificioꝛum carnalium quasi superpositē fabrice ꝓnera portauit: sed translatis montibus: colūne concusse sunt: quia subductis a iudea apostolis: nec ipsi viuere in illa permissi sunt: q; ab illa vite predicatoꝛes expulerunt. Dignum qppe erat: vt terrenam patriaꝫ subtus perderēt cuius amoꝛe nequaq̄ veritati sunt celestis patrie milites impugnare. Sed expulsio sctis doctoꝛibus: iudeā funditus cōmouit: ↄ iusto iudicantis examīe: in erꝛoꝛe sui tenebꝛas mentis oculos clausit. Unde ↄ adhuc subditur. ¶ Qui precipit soli: ↄ non oriē ↄ stellas claudit: quasi sub signaculo. ¶ Aliquā do nāq; in sacro eloquio solis nomine: predicatoꝛum claritas designatur sicut per Jo

Apoc. 8. D

Jerē.

Ysa. ↄ Ro. xi.

malo ſtolas claudit: vt abſconſo pri⁹ z poſt
chorruſcantibus aſtrorum ſpiritualium ra
dijs: nocteꝫ perfidie fiat: z nunc repulſa nō
videat: z tunc illuminata depꝛehēdat. Vic
e ꝙ duo alij crumq; predicatores dilata mor
te liberati ſunt: vt ad predicationis vſuꝫ
in finem reuocentur. De quibus per Joan
nem dr. Di ſunt due olive: duo candela
bra in conſpectu domini terre aſtantes: quo
rum vnum in euangelio per ſemetipſum ſi
tas pollicetur dicens. Deinde, veniens eſt:
z reſtituet omnia. Quaſi ergo ſub figura
lo ſtelle dicte ſunt: que z nunc occultant:
ne appareant: z poſt vt poſſint valeant:
apparebunt. Sed tamē plebs ſtructuꝫ q̄
oberrans in fine colligatur: in ipſis ſanctis ec
cleſie eruditis eruditur obduratur. Naꝫ
predicatores ſuatis remittit: q verba ad
mentē ſpectat. Quod tamē mira auctoris
diſpenſatione agitur: vt nimirū predicanti
um gloria que recepta in vno populo late
re poterat: in cunctis gentibus repulſa dila
tetur. Unde z apte mox ſubdit. ((Qui ex
tendit celos ſolus. ¶ Quid nāq; celoꝝ no
mine niſi hec eadem celeſtia predicantium
vita deſignatur? De quibus per Pſalmiſtā
dr. Celi enarrant gloriam dei. Ipſi igit celi
ipſi ſol et monꝛantur: celi ſcilicet q; inter
cedendo prorumpunt. Sol aūt q; predican
do vim luminis oſtendunt. Cōmota igitur
terra celi etiam ſint: quia eoꝝ iudea ad vi
perſecutōis infremuit: apoſtolorum virtu
dominus in cunctarum gentium cognitiōe
dilatauit. Et dum illa per indicium in mā
dam capitis diſpergitur: ſui vultꝰ p gratiam
in honore tenditur. Angulꝰ quippe celi fue
rint cum vna plebs tot egregios predica
tores tenebat. Quis enim gentilium Pe
trum noſſet: ſi in ſolius iſraelitici populi pre
dicatione remaneret? Quis Paulū virtutes
agnoſceret niſi hunc inde ad noſtraꝫ noti
tiam perſequendo tranſmiſſet? Ecce iam
be repulſi ſunt: per mundi fines benoran
ſecreti mira diſpenſatione confiſi predica
tores ſuos: vnde permiſit in vna gente op
primi fieret in mundi cardines inde dilata
do gentilitas: eam culpae eius apoſtolorū
lingua corripuit: verba vite libēter accepit:
nam protinus in elatione contradictionis
intumuit: atq; ad crudelitatem ſe perſecu
tionis excitauit. Sed que predicatio ver
bis contraire nituntur: ſignoꝝ etiam admi
ratione temperatur. Unde z apte quoq; in
auctoris laude ſubiungitur.

Capitulum. 5.

Et graditur ſuper fluctus
maris. Quid enim maris
nomine: niſi in bonoꝝ ne
ce ſeuiens: mūdi hui⁹ amā
ritudo ſignatur? De quo
z per pſm dr. Congregans
quaſi in vtres aquas maris. Aquas etenim
maris quaſi in vtrem dominus congregat
cum miro moderamine cuncta diſponēs i
ſuis clauſas cordibus carnalium mīas fre
nat. Super fluctꝰ ergo maris: dominꝰ gra
ditur: quia cum ſe procelle perſecutiōis eri
gunt: miraculorum eius obſtupefactōe frā
guntur. Qui enim tumores humane ver
ſutie inſtigat: quaſi erectas i cumulo vndas
calcat. Nam cū moꝛtem ſuaꝝ gentilitas ve
ſtrui nouę conuerſationis predicatione cō
ſpiceret: cum mundi huius diuites elationi
ſue contraire viderent facta pauperū: eoꝝ
ſapientes ſeculi aduerſarij fidei imperitoꝝ
verba penſarent in perſecutionis protinus
tempeſtate tumuerunt. Sed q verboꝝ ad
uerſitate cōmoti: ad perſecutionis procel
las inſiliunt: ſignoꝝ vt diximus: admira
tione temperantur. Tot ergo in his fluctu
bus dominus greſſus poſuit: quot ſuperbis
perſecutoribus miracula oſtēdit. Unde be
ne rurſum per Pſalmiſtam dicitur. Mi
rabiles elationes maris: mirabilis in excel
ſis dominus: quia contra electorum vitam
ad perſecutionis vndas mundus ſe mira
biliter extulit: ſed has ſuper nos cōditor
ſublenata virtute predicātium mirabilius
ſtrauit: miniſtros etenim ſuos plus oſtēdit
poſſe per miracula q poteſtates terrenas
mouere per iram. Quod bene etiam p Die
remiaꝫ dominus exteriora narrans: interio
ra denunciat dicens. Ponam arenam ma
ris terminuꝫ preceptum ſempiternū: quod
non preteribit: z cōmouebuntur z non po
terunt: intumeſcent fluctus eius z nō tranſ
ibunt illud. Arenam quippe dominus ma

ris terminum poſuit: quia ad frangendam
mundi gloriaꝫ: abiectos z pauperes elegit.
Cuius nimirum maris fluctus intumeſcit
eam poteſtates ſeculi ad cōmotionem per
ſecutionis exciunt: ſed tranſire arenam ne
queunt: quia deſpectorum miraculis z ha
militate frānguntur. Sed dum mare ſecuꝝ
dum per inſanie ſue fluctus erigitur: q; ta
men virtutis intime oſtenſione calcaſ: ſanc
ta eccleſia proficit: atq; ad ſtatum ſui or
dinis per temporum incrementa conſurgit.
Unde z apte mox ſubditur.

Capitulum. 6.

Qui facit arcturum z oꝛio
nas z vadas z interiora au
ſtri. ¶ Nequaq; ſermo veri
tatis vanas Ꝯodi arati z
calumarci fabulas ſequi
vt arcturum nominans et
trenam ſtellarum ſeptem caudam vrſe ſu
ſpicetur: z quaſi oꝛion gladiuꝫ tenēat ama
toꝛinſanas. Dee quippe aſtrorum nomina a
altoꝛibus ſapientie carnalis inuēta ſunt:
ſed ſcriptura ſacra ideireo eiſdem vocabu
lis vtitur: vt res quas ſignare appetit: no
ticia vſitate appellationis exprimat. Nā
ſi aſtra que vellet: per ignota nobis nomi
na diceret. Homo pro quo hec eadem ſcri
ptura facta eſt: neſciret procul dubio quid
audiret. Sic igitur in ſacro eloquio ſapien
tes dei ſermonem trahunt a ſapientib⁹ ſe
culi: ſicut in eo pro vilitate hominis voces
in ſe humane paſſionis ipſe condito: homi
num ſumit deus: vt videlꝫ dicat. Pœnitet
me feciſſe hominem ſuper terram. Cum p
fecto conſtet: quia is qui cuncta priuſquaꝫ
veniant conſpicit: nequaq; poſtq; aliqd fe
cerit penitendo reſipiſcat: Quid ergo mi
rum ſi ſpūales viri vtuntur verbis cārnali
um: quando ipſe ineffabilis z creatoꝛ oīuꝫ
ſpūs vt ad intellectum ſuum cārnem pertra
hat: in ſcripto cārnis ſermonem formet? In
ſcriptura igitur ſacra dum nota aſtroꝝ no
mina audimus: de quibus aſtrio ſermo mo
uetur agnoſcimus: cum vero que enarren
tur: aſtra perpēdimus: reſtat vt ex eoꝝ mo
tibus: ad ſpiritualis intelligentie archana
ſurgamus. Neq; enim in recta litteram mirā
aliqd: q; deus arcturum oꝛionas z vadas
fecit: de quo nūmirum conſtat: quia omni
no in mundo nihil ſit: quod ipſe non fece
rit. Sed ſancte vir hoc fecille deum dicit:
per que ſignat propie ea que ſpiritualiter
geruntur intelligit. Quid nāq; arcturi no
mine qui in celi arce conſtituitur ſeptem ſtel
larum radijs fulget niſi eccleſia vniuerſa
lis exprimitur: que in Joannis Apocalipſi
per ſeptem eccleſias ſeptemq; candelabra
figuratur? Que dum dona i ſe ſeptiformis
gratie ſpūs continet: claritatem ſummi vir
tutis irradians: quaſi ſub arce veritatis in
ꝛet. Capitulum. 7.

Ersandum quoq; q arctu
rus ſemper verſatur: z nun
q̄ mergitur: quia z ſancta
eccleſia perſecutiones in
quorum fine ceſſatione to
lerat: ſed tamē vſq; ad mū
di terminum ſine defectu perdurat. Sepe
nāq; cam reprobi quia vſq; ad interitio
nem perſecuti ſunt: quaſi hanc ſe funditus
extinxiſſe credideruꝫ: ſed eo multiplicius
ad ſtatuꝫ ſue profectus redit: quo iter ma
nus perſequentium moriendo labꝛauit.
Arcturus ergo dum verſatur erigitur: quia
tunc ſancta eccleſia valētius in veritate re
ficitur: cum ardentius pro veritate fatigā
tur. Unde z apte quoq; poſt arcturum pro
tinus oꝛionas ſubdit. Oꝛionas quippe in
ipſo pondere temporis hiemalis oꝛiunt ſuo
quoq; oꝛtu tempeſtates excitant: z maria
terraſq; perturbant. Quid igitur poſt ar
cturum per oꝛionas: niſi martyres deſignā
tur? qui dum ſancta eccleſia ad ſtatuꝫ pre
dicationis erigitur: pondus perſequentiuꝫ
moleſtiaſq; paſſuri ad celi faciem quaſi in
hieme venerunt. Dis etenim natis: mare
terraq; turbata eſt: quia dum gentilitas mo
res ſuos deſtrui apparente illorum furori
dine voluit in eoꝝ necem: non ſolum ira
cundos ac turbidos: ſed etiam placidos
erexit. Et oꝛionibus iraq; hyeme inhoꝛruit
quia clareſcente ſanctoꝝ conſtantia: fri
gida infidelium: ad tempeſtatem ſe perſe
cutionibus erexit. Oꝛionas ergo celum
edidit: cum ſancta eccleſia martyres miſit:
qui dum loqui recta rudibus auſi ſunt:
omne pondus et frigoris aduerſitate per
tulerunt. Bene autem protinus Vadas
ſubdit: que in virecſcente verno ad cela fa
ciem prodeunt: et cum iam ſol calorio ſui

mio diffas claudit: vt obscondo pos' t post
obscuritatibus altrorū' spūalium ra
dijs nocens perfidie fiat: t nunc repulsa nō
valeant: t tunc diumitia depopulet. Dic
ē p vos alij cremq predicatores dātes mer
ū fidelitatis fuit vt ad predicationis vigo
in finem venerint. De quibus per Joan
nem dr. Di sunt duo olive: duo candela
bra in conspectu domini terre astātes qua
rum vnum in euangelio per semetipsū il
lustrat dns. Dicens, venturus est
vt habeat omnia. Quid ergo sub signoru
ac stellis claudit sanctos: t nunc occultat:
ne appareant: t post vt possint valere vocant:
apparebunt. Sed tamē pctis gradiētes q
vbertim in fine colligūtur: in ipsis sanctis ce
lestis curadijs eradicātur obdurātes. Nā
predicatores sūctos remittit: q verbis ad
uersis ignorāt. Quod tamē mira auctoris
dispēsatione agitur: vt numerū predicanti
um gentis que recepta in vno populo face
re potuerūt cūctis gentibus repulsa dela
tent. Unde t apte mox subdit. ¶ Qui fe
cit octonos solos. ¶ Quid nisi ecclesiā no
uimus nisi hec eadem ecclesia predicantium
vnis designatur: De quibus per Psalmistā
dr. Celi enarrant gloriam dei. Ipse igit celi
ipsi sol et memorantur celi solicet qi inten
dendo proficiunt. Sol aūt q: predican
do vim lumine ostendunt. Cōmota igitur
terra celi cernūt fieri: quia ex iudea ad vi
tā perfectiōis infremuit: apostolorum virtus
dominū in cunctarum gentium cognitōe
dilatauit. Et dum illa per iudicium in mō
dum cupina dispergitur: vbiq; p gētem
vnam honor predicat. Singuli q̄ppe celi fue
rint cum vna plebe tot egregios predica
tores tenebat. Quis enim gentilium Pe
trum nosset: si in latino fructum populi pre
dicatione non haberet: Quis Pauli virtutes
ignoraret: si hunc tantū ad nostrā notī
tiam persequendo transmisisset: Ecce tam
qui plagis ex contumelijs ab iudaica ple
be repulsi sunt: per mundi fines honoran
tur. Solus ergo dominus celos tetendit: q
secretissima dispensatione cōsilij predica
tores suos: unde permisit in vna gente op
primi fecit in mundi cardines inde dilarā
ri. Sed necq; ipsa hec parcissi dicta mani
festa gentilium: cum culpas eius apostolorū
lingua cotidie verba vite libenter accepit:

nam potenus in detractione contradictionis
irruunt: atq; ad crudelitatem sic persecu
tionis erūpant. Sed que predicatiōis ver
bis contraire naturā signorū citius admi
ratione temperatur. Unde t apte quoq; ad
uersio laude subiungitur.

Capitulum. 5.

Et graditur super fluctus
maris. Quid enim maris
nomine: nisi in bonos ne
ce seuiens: mūdi huius amā
ritudo signatur: De quo
t per Psalmū. Congregans
quasi in vrcy aquas maris. Dignus etenim
maris quasi in vtrem dominus congregat
cum miro moderamine cuncta disponēs i
suis clausas cordibus carnalium mentes fre
nat. Super fluctus ergo maris: dominus gra
datur: quia cum se procelle persecutionis ex
surgunt: miraculorum eius obstupefactione frā
guntur. Qui enim tumores humane vesa
nie mitigat: quasi erecto flumalo undas
calcat. Nam cū mox sancti gentilium de
struī nouę conuersationis predicatione cōs
piceret: cum mundi huius vniuersa elationis
sue contraire viderent facta paupertati: aq
sapientes seculi aduersarij fidei imperitorum
verba pensarent in persecutionis protinus
tempestate tumuerunt. Sed q verborū ad
uersitate cōmoti: ad persecutionis procel
las insiliunt: signorum vt diximus: admira
tione temperantur. Tot ergo in his fluctibus
dominus gressus posuit: quot superbis
persecutoribus miracula ostēdit. Unde de
se rursum per Psalmistam dicitur. Mi
rabiles elationes maris: mirabilis in excel
sis dominus: quia contra electorum vitam
ad persecutionis undas mundus se mira
biliter extulit: sed has supernorum cōditor
sublenata virtute predicatorum mirabilius
frangit: ministros etenim suos plus ostēdit
posse per miracula q̄ potestates terrenas
timere per iram. Quod bene etiam p Die
mirā dominus exteriora narrans: interna
rā denunciat dicens. Posui arenam ma
ris terminū preceptum sempiternū: quod
non preteribit: t cōmouebuntur t non po
terunt: intumescent fluctus eius t nō tran
sibunt illud. Arenam quippe dominus ma

ris terminum posuit: quia ad frangendam
mundi superbiam: abiectos t paupes elegit.
Quem nimirum maris fluctus intumescē
tem: procellasce secuit ad cōmotionem per
secutionis exhortat: sed transire arenam ne
queunt: quia despectorum miraculis t hu
militate frangunt. Sed dum mare sevit:
dum per insanie sue fluctus erigitur: ag
men virtutis istius obstinatione calcat: sanc
ta ecclesia profectibus ad statum fidei or
dinis per temporum incrementa consurgit.
Unde t apte mox subditur.

Capitulum. 6.

Qui facit arcturum t oria
nē t radios t interiora au
stri. ¶ Aequaq; sermo veri
tatis vanas Gentis aruspi
cum t calumniatoris fabulas sequit
ne arcturum nominans et
trionem stellarum septem caudam vrse in
spiciat: t quasi orion gladium teneat ama
torium fingat. Dec quippe astrorum nomina a
cultoribus sapientie carnalis inuēta sunt:
sed scripturis sacris ideireo eisdem vocabu
lis vtitur: vt res quas insinuare appetit: no
titia vsitate appellationis exprimant. Nā
si astra que velit: per ignota nobis nomi
na diceret. Homo pro quo hec eadem scri
pture facta est: nescire procul dubio quid
audiret. Sic igitur in sacro eloquio sapien
tes dei sermonem trahunt a sapientib⁹ se
culi: ficut in eo pro vtilitate hominis voces
in se humane passionis ipse conditor homi
nem sumit deus: vt videlicet dicat. Penitet
me fecisse hominem super terram. Cum pe
nitere certum sit: quia is qui cuncta prius q̄ nas
ciantur conspicit: nequaq; posthac aliqd fe
cerit penitendo resipiscat: Quid ergo mi
rum si spūales viri vtuntur verbis carnali
um: quando ipse ineffabilis t creator omni
um spūs vt ad intellectum suum carnem pertra
hat: in semetipso carnis sermonem formet: In
scripturis igitur sacris dum nota astrorum no
mina audimus: de quibus astris sermo mo
neatur agnoscimus: cum vero que enarren
tur: astra perpendimus: restat vt ex eorū mo
tibus: ad spiritualis intelligentie archana
surgamus. Neq; enim in ista litteram mira
aliqd: q; deus arcturum orionem t radios
fecit: de quo nimirum constat: quia omni

no in mundo nihil fit: quod ipse non fecit.
Sed sancte vir hec fecisse deum dicit:
per que figurate propositum ea que spiritualiter
gerantur intelligat. Quid enim mi
nime qui in celi arce constituta septem
lucerum radijs fulget nisi ecclesia vniuersa
septenario exprimitur: que in Johannis Apocalypsi
per septem ecclesias septenario candelabra
figuratur: Que dum bona i septenario
grauis ipsis contineat: claritatem summe ve
ritatis irradiando: quasi sub arcturi veritatis lu
cet. Capitulum. 7.

Perfundam quoq; q arcturus semper versatur: t nun
q̄ occidit: quia t sancta
ecclesia persecutiones tri
quorum sine cessatione to
lerat: sed tamē vsq; ad mū
di terminum sine defectu perdurat. Depe
nūq; eam reprobi quia vsq; ad interitionem
persecuti sunt: quasi hanc se funditus
extinxisse credituri: sed eo multiplicius
ad statum fidei profectus redit: quo iter ma
lus persequentium mordendo laborauit.
Arcturus ergo dum versatur: egitur: quia
tunc sancta ecclesia valētius in veritate re
ficitur: cum ardentius pro veritate fatigā
tur. Unde t apte quoq; post arcturum pro
tinus orionem subdit. Orionem quippe in
ipso pondere temporis hiemalis ostēdi suos
quoq; ortus tempestates excitant: t maria
terrasq; perturbant. Quid igitur post ar
cturum per orionem: nisi martyres designā
tur: qui dum sancta ecclesia ad statum pre
dicationis erigitur: pondus persecutionis
molestiasq; passuri ad celi faciem quasi in
hieme veniunt. Dis etenim variis: mare
terraq; turbata est: quia dum gentilium mo
res suos destrui apparere illorum furen
tia doluit in eorum necem in semetipsos solum ira
cundos ac turbidos: sed etiam placidos
erexit. Et orionibus iraq; hyems inhorruit
quia crescente sanctorum constantia: fri
gida infidelium: ad tempestatem se perse
cutionibus erexauit. Orionem ergo celum
edidit: cum sancta ecclesia martyres misit:
qui dum loqui recta rudibus audi sunt:
omne pondus et frigoris aduersitate per
tulerunt. Bene autem protinus Vadas
subdit: que in virescente vere ad celi fa
ciem prodeunt: et cum iam sol celorum sui

vires cernit obtendunt. Illius quippe signi
nes inerant: qb sapientes seculi thaurū
condendū diei spacia feruentio: erangit.
Quid magis post otiosus yadū nominemus
doctores sancte ecclesie designāt: qui sub
ductis martyribus eo iam tempore ad mū
di noticiam venerāt: qo fides clarius clu
cet: t repetita infidelitatis hyeme altius per
coda fidelium: sol veritatis caleat: qui remo
ta tempestate persecutionis explentis nocti
bus longis infidelitatis tunc sancte eccle
sie cursū sanctum ei iam per eruditionis
verum incidio: animo aperitur.

Capitulum. 8.

Ec immerito doctores san
cti yadum nūcupatione si
gnātur. Greco quippe elo
quio yados pluuia vocat:
et yades nomen a pluuijs
acceperunt: quia orte pene dubio imbres ferunt. Bene ergo yadū ap
pellatione doctores exhibiti sunt: q ad statum
vniuersalis ecclesie: quasi in celi facie pedu
cti super arentem terram humani pectoris
sancte predicationis imbres fuderunt. Si
enim predicationis sermo pluuia non esset:
morses minime sitiret. Exspectet sicut plu
uia eloquium meū: t nequaq per Isaiā ve
ritas diceret. Mādabo nubibus meis: ne
pluant super eam imbrē atq hoc qd paulo
ante psalmus. Quādoquidem phibite sunt
stelle pluuiarum. Dum ergo yades cū plu
uijs venisse: ad celi spacia altiora ducit sol:
quia apparente doctorum scientia: dū mens
nostra imbre predicationis irrigatur: fidei
calor augetur: t perfusa terra ad fructū pfi
cit: cum lumen boni operis redditur: quia vberius frugem boni operis red
damus: dum per sacre eruditionis flāmam: in
corde clarius ardemus. Dūq per eos die
bus singulis: magis magisq scientia celestis
ostenditur: quasi interno nobis luminis ver
num tempus aperitur vt nouus sol nostris
mentibus ratiet: t coram verbis nobis co
gnitus ipso quotidie clarior niteat. Ergo
re cernim mundi hui: superna scientia pfi
cit: et largius cum tempore creuerit. Vnde
nāq per danielem dicitur. Pertransibunt
plurimi: t multiplex erit scientia. Vnde Jo
hānes in priori parte reuelationis angelus di
cit. Signa que locuta sunt septem tonitrua
nolui scribere. Cui tñ in eisdem reuelationis
termino precepta dicēs. Ne signaueris ver
ba prophetie libri huius: para quippe reue
lationis interior figuri precipitur: termi
nus phibetur: q quicquid in sancte eccle
sie vitijs latuit: finis quotidie ostendit. Nō
nulli eo a greca littera quē. V. dicitur va
das nūcupatas arbitrant. Quod si ita est:
significationi quā dximus cōtrarium non
est: doctores enim bis stellis non incōuenē
ter exposita sunt: que a littere nomē trahūt
Sed quālibet yades ab eiusdem littere vi
sione nō discrepent: certum tamen est quia
yados iubet dicitur: eo quod ex ore pluui
as apportant. Dū igitur sanctus redēptio
nis nostre ordinem contemplatus admiratē
atq admirās exclamat dicens. Qui extendit
celos solus: t graditur super fluctus ma
ris: qui facit arcturum t orionas: t yadas.
Extensis t enim celis: dominus formauit ar
cturum: q in honorem deductis apostolis:
in celesti conuersationis fundauit ecclesiā.
Formato quoq arcturo: fecit orionas: quia
robozata fide vniuersalis ecclesie: cōtra pe
cellas mundi edidit martyres. Editis quo
q orionibus protulit yadas: quia cōsene
scentibus cōtra aduersa martyribus ad in
fundendam anditatem humanarū cordiū
doctrinam contulit magistrorum. Isti quoq
sunt astrorum spiritualium ordines qui dō
fulminis virtutibus eminent: semper et su
pernis lucent. Sed post ista quid restat nisi vt
sancta ecclesia laboris sui fructū recipiens
ad videnda superne patrie interna p̄euē
niat. Unde t apte ait: qui facit arcturum
t orionas t yadas: ptinus addidit: t
interiora austri. Ca. 9.

Quid nāq hoc austri nomi
ne: nisi feruor sancti spūs
designatur: quo dum reple
tus quisq fuerit: ad amo
rem patrie spiritualis ignescit. Unde t sponsi voce i
canticis canticoꝝ dicitur.
Surge aquilo: t veni auster: perfla ortā meū
t fluent aromata illius. Austro quippe ve
niente: aquilo surgens recedit: cum aduen
tu sancti spūs expulsus antiquus hostis q
in corpore mentez cōstrinxerat deserit atq
ortum sponsi auster perflat: vt aromata de
eo quod intrinsecus latet. Magna quippe
est gloria aperti operis: sed longe incompa
rabilis occulte remunerationis. Quod ergo per beatum Job astrorum nomina: hoc
Salomonis verbis odorū appellatione
signatur: t quod per Salomonem dicitur.
Ibiq eo quod intrinseca latet: hoc nobis
beatus Job intimat: cum austri interiora
cōmendat. Sed ecce vir sanctus exteriora
nominans interiora considerans: aperta nar
rans: occulta penetrans omne qd intue
ri exteriusq agitur: videre conatur. Sed opa
summe magnitudinis quando explicet lin
gua carnis? Unde t apte mox hec eadem
opera melius diffiniēdo cōprehēdit dicēs.

Capitulum. 10.

Qui facit magna t inscruta
bilia t mirabilia: quorū nō
est numerus. ¶ Diuine fortitudinis facta tunc veri⁹ et
piemus: cum hec nos explere non posse cognoscimus:
tunc facundius loquimur cū ab his obtusa
pescendo reticemus. Ad narranda quippe
dei opera habet defectus noster q̄ sufficaē
ter exerat linguam suam: vt que comprehē
dere idonee non valet: hec idonee mut⁹ laū
det. Unde bene t per psalmistam dicitur.
Laudate eum in potentatib⁹ eius: laudate
eum fm multitudinē magnitudinis ei⁹. Il
le quippe dūm fm multitudinē magnitudis
eius laudat: qui se succūbere in ei⁹ laudis
explētione cōsiderat. Dicat ergo. Qui fa
cit magna: t inscrutabilia: t mirabilia: quo
rum nō est numerus: videlicet magna vir
tute: t inscrutabilia ratione: innumerabilia
multiplicitate. Diuina ergo opera que ex
pere dicendo non potuit: facundus dese
iendo diffinuit. Sed in consideratōe rez
cur longe extra nos ducimur qui hoc ipm nō
quoq quod erga nos agitur ignoramus.
Unde t apte subiungitur. ¶ Si veneri ad
me: nō videbo eum: t si abierit: non intelligā
eū. ¶ Seclusuz quippe ab eternis gaudijs ge
nus humanum exigente culpa mentis oēs
los pdidit: t quo meritoz suez passib⁹ gra
ditur: nescit. Sepe enim gratie est donū qd
iram deputat: t sepe diuine districtionis ira
est quod gratiam putat. Nam pieriq gra
tiam estimat dona virtutū: t tamen eisdez
donis elatus corruit: pieriq velut ira mo

fuit aduersū tentationē: t tamen cū ītē
mendus prolixo ad virtutū custodiam
cautior erigit. Quis enim deo se propin
quare non timet: cui superius etereleere
mittendus agnoscit: cum vel ꝓphetie vo
cem: vel doctrine magisterū ꝓponit: vel ad
exercendā curationū gratiam cōualescit?
Et tamen sepe mens vel de virtutis sue se
curitate relaxatur nisi diuine aduersario:
tanquare ea ꝑ se ceu gl̄oriatur. Et ide a deo
in eternum longe fit: vnde ei ad tempus ꝺ
ne cautele custodia ꝓspexisse.

Capitulum. vi.

QUis se verecūdi ia; gra
cia diuina nō deputet: cum
post experimentū multicie
iacentē se carnis tentatio-
nibus videt: inpmeritū ad
alium congerī: t ante cogi-
tationis oculos nōnulla improba t inūda
versārī? Et tū cū fatigante ipā nec superant:
nequaq̄ per pollutionē trucidant: sed per
humilitatem seruant: vt infirmā se animꝰ
in tentatione deprehendens: toto se ad di
uinitatis adiutoriū cōferat: t sui fiduciam
funditus amittat. Sicq̄ fit: vt inde altius
deo inhereat: vnde se a deo ꝑfundius ecci
disse suspirabat. Necessus igitur recessusq̄
dei a mente nostra maxime cognoscat: quo
nesq̄ rerum alterantium fluxio ignoratur: q;
t de tentatione incertū est: vtrum ꝓbet an
trucidet: t de donis nequaq̄ deprehendit:
vtrum hic desertus remaneret: an in via
nutriantur: vt ad patriā perducāt. Homo
ergo ab eius gaudio semel expulsus: clau
sas cōtra se ianuas secreti spiritualis aspi
ciat: atq̄ ad semetipm foras pectus i car
ne gemat: t cecitatis sue dāna cōsideās di
cat. Si venerit ad me: non videbo eum: t si
abierit: non intelligā. Ac si aperte deploret
dicens. Postq̄ semel sponte oculos ꝑdidi:
qui quietē noctis ecce tenet? patio? nec ortū
iam nec occasum solis cognosco. Et cū ho
mo qui infirmitatis pena premit: t occitate
caligine grauatur: ad supne lucis indul
gentiam ꝓperat: vt suoꝝ actuū rōnem reddat.
Unde mox subdit. ¶ Si repēte interroget:
quid respōdebit tibi? ¶ Repete deus interro
gat: cum nos ad districtionē sui examinis
inopinatos vocat. Si interrogationi illius
hō respōdere nō sufficit: q; si remota tunc
pietate discutitur: in illo examine etiā iusto
rū vita succūbit. Vel certe interrogat: cum
varijs nos ꝓcurationibus pulsat: vt cū mēs
nostra magna de se in strangilitate estimati
semetipsam veraciter qualis sit in ꝓturba
tione deprehendat. Et plerūq̄ cū q̄ peratur
gemit: sed respōdere nō sufficit: quia t
ipsa ei passionis sue aduersitas displicet:
sed cū semetipm homo cōsiderans tacet: et
diuina iudicia discutere meruit: q; ei se pul
uerem agnouit. Unde t ꝑ Paulū dicit. O
homo tu qui es qui respōdeas deo? Respō
dere deo nō posse cōmemorat q̄ homo nomi
natur: q; ꝑ hoc q̄ de humo sumptus est: audi
ta superna discutere dignus nō est. Unde
hic quoq̄ apte subiūgitur. ¶ Vel quis ei di
cere potest: cur ita facis? ¶ Quod dū sepe
per iudicialia veneranda sunt: quia iniusta
nequaq̄ esse possunt. Rationē quippe de oc
culto eius iudicio querere: nihil est aliud: q̄
cōtra eius cōsilium sapere. Cū ergo factoꝝ
causa nō deprehendit: restat vt sub se
creto illius cū humilitate taceatur: q; nequa
q̄ sufficiat sensus carnis: vt secreta penetret
maiestatis. Qui ergo in factis dei rationē
non videt: infirmitatē suam cōsiderans cur
nō videat rationē videt. Unde t ꝑ Paulū
quoq̄ subsequenter adiungitur. ¶ Numquid
dicit figmentū ei qui se finxit: quare me fe
cisti sic? Quo enim se cernit figmentum diuini
operis: eo semetipm redarguat: ne cōtra ma
num resultet operantis: q; qui benigne qđ
nō erat fecit: qđ est: iniuste non deserit. Dū
semetipsam ergo in passione mens redeat
t qđ apprehendere nō valet: non requirat:
ne si diuine ire cā discutit: amplius discussa
puoceꝰ: t quā placare humilitas poterat: i
extinguibiliter superbia accēdat. Unde et
apte quoq̄ de hac cadē ira protinus subdi
tur. ¶ Deꝰ cuius resistere ire nemo pōt: sub
quo curuātur qui portant orbem. ¶ Quid
valde est: q̄ ire dei nullā posse resistere dici
tur: cū multos indignationi supne aduersio
nis obuiasse eloquia diuina testent. An
non ire dei Moysco restitit: qui ꝑ cadente
populo erectus: ipm supne passionis ipetū
monte sue oblatione restrinxit: dicens.
Dimitte illis hanc noxam: alioquin: dele
me de libro tuo quem scripsisti? An non ire
dei Aaron restitit: cum inter viuētes ac mor
tuos tumbulā sumpsit; atq̄ animaduersio-

nis ignem incensi fumo temperauit? An nō
fureos ire dei restitit: qui luxuriantes cum
alienigenis in ipso coitu trucidans: zelū su
um diuine indignationi obtulit: t furorem
gladio placauit. An non ire dei Dauid re
stitit: qui angelo ferienti se offerendo placa
tionis gratiam t ante ꝑ ꝓphetā erigit?
An nō Helias ire dei restitit: qui longo iām
tēꝑe celo clauso verbo reuocauit? Quomō ergo diuine
ire nullum posse resistere dicatur: cū multos
sepe resistisse exemplis existentib⁹ demōstra
tur? Sed si subtiliter t hec beati Job elo-
quia t illoꝝ facta pensamus: t verum co-
gnoscimus q; diuine ire non resistitur: t ve
rum q; multi sepe restiterūt.

Capitulum. xi.

¶ Duces etenim sancti qui
re dei obuiant: ab ipso ac
cipiunt: vt cōtra impetum
passionis eius opponant
atq̄ vt ita dicatur: cū ipso
se erigunt cōtra ipm: cosq̄
diuina vis sibi opponit secum: q; in eo q̄ ad
uersum feruentis iram foras obtinent: intus
eos gratia irascentis fouet: t famulantes e-
ternis tenet: quos quasi aduersantes exte-
rius tolerat. ¶ Restat ergo cōtradictionem
deprecantis quā aspirat: t velut nolēti op-
ponitur: qs ab ipso vt fiat imperat. Moysi
enim dicit. Dimitte me vt irascatur furor
meus cōtra eos: t deleam eos: faciāq̄ te in
gentem magnā. Quid est seruo dicere: di-
mitte me nisi deprecandi autum ꝑbere? Ac
si apte diceretur ei. ¶ Pensa quantū apud
me valeas: t cognosce q; obtinere poteris
quicquid ꝓ populo exoraꝝ. Quod qa hac
mente agitur: statim venia subiuncta testa
tur. Quę ꝺo superna indignatio sese vt ita
dicerim medullitus mouet: hanc oppositio
humana non retinet nec se vtiliter cuiusli-
bet deprecatio obiecit: cum semel deus ali-
quid ab intimis irascendo disponit. Hinc é
enim q̄ ¶ Moysco qui reatum totius plebis
apud deum suis precibus tersit: dū⁊ se obii
cem obtulit: diuine iracundie vim placauit:
ad petram oreb veniens: t ꝓ aque exhi-
bitione diffidens: repromissionis terraꝝ in-
gredi: ꝺño irascente nō potuit. Et sepe hac
de re affligitur: sepe desiderio se erectante
turbatur et dispositę virtutis iracundiam
repellere a semetipso non valuit: qui hanc
volente deo: t a populo amouit. Hinc Da
uid ꝑtracta plebe: postmodū angeli gladiū
prece compescuit: prius ploratu t cilicio:
nūcio pestifero filiū fugit: t quoslibet perpe-
tratī facinoris vinculo ad pietā reoperti
tām dei ꝓ semetipso temperare nequaq̄
valuit. Hinc Helias vt ficut homo paruꝝ
aliqd: quasi de diuina animaduersione sen
tiret: qui ꝺño oculos aguit: ante indignatio
nem mulieris territus: per desertū fugit: et
ꝓ semetipso infirmatur in formidine: q̄
furorem dei placat aliqs per intercessionē?
Ire dei igitur et resisti valet: quādo ipse q̄
irascit opitulatur: t resisti ei non valet: qđ
se t ad placendū creauit: t ipse ꝑcus quę
ei funditur nō aspirat. Hinc ad Hieremiā
dī. Tu ergo noli orare ꝓ populo hoc: et
ne assumas ꝓ eis laudē t orationē: q; nō
exaudiam in tēpore clamoris eoꝝ ad me.
Et rursum. Si steterit Moyses t Samuel
coram me: nō est alia mea ad populū istum.
Quę in re queri vtiliter pōt: cur relictis tot
antiquis patrib⁹ ad effundendā ꝓ-
cem Moysen t Samuel tāmodo prestan
tiae elegant: aliq̄ neminā? Quod tamen
facile agnoscimus: si eius qui diligere t inī-
micos ꝓcepit: charitatis merita pēsamus.

Capitulum. xij.

Onditoris nāq̄ cunctis
matutina illa oratio cōmen
datur: dū ꝓ inimicis quoq̄
intercedere nituntur. Un-
de t per semetipsam veri-
tas dicit. Orate ꝓ persc
quentibus t calūniantibus vos. Et rursus.
Cum stabitis ad orandum: dimittite si qđ
habetis aduersus alterum. Cum vero pa-
trum priorum facta sacro eloquio descri
bente reuoluimus: Moysen t Samuelem
exorasse ꝓ aduersantibus inuenimus.
Hinis quippe eorum feruentis populi per-
cutionem fugit: t tamen ꝓ vita sui perse
cutoris interuenit: alter ex principatu popu
li electus: ꝑ filio suis aduersantis dicat. Ab-
sit a me hoc peccatū in deo: quo minus cessem
orare ꝓ vobis. Quid est ergo in diffi
cultate deprecandi Moysen t Samuelem
deducere: nisi apertius iudicare quia eius
ire neq̄ illi si astarent obsisterent: qui ecce
eo ꝓ amicis interuenire citius possent:

q: apud hunc liberedere ⁊ pro inimicis so
lorem? Dic ad eandem audeam ꝑſ: Pōſqua
nimio percuſſi ne caſtigatione crudeli. Et
rurſum: Quod clamo etiam ad me: ſuper
contumelia mea. Inſanabiliꝫ ē volo mu-
nera tua. Ne igitur ſanctus aſpiceat: q; nullus iter
neata ſumma ira redigatur eam ipſe cabali
per creatura ⁊ dicat: Deus cuius reſiſte
re nemo poteſt. Quod bene ⁊ ad ſpecialiꝫ
lectionem ducimur: ſi eaſdem plebes ſtre
nue ſubiti poſſamus: quam redemptor p
ſui poſitionis fine myſterium offenſus ſu
pervenientem deſeruit: atq; ad cognitionis
ſue gloriam gentes vocauit. Q ſi ⁊ apte mox
ſubditur: Qui quo eurantur q portant or-
bem: Ipſi enim orbem portant: q curan-
tem: Ipſi eum ſuſtinent: q curan-
preſentia ſua tolerant. Tantorum gppe
ponderu vnuſquiſq; ſuſtinere compellitur:
quanto hoc modo pelapatur. Unde ⁊ per
re precepto non incongrue baſilcus vſ greco
eloquio: taos eni populus interpretatur. Ba
ſilcus igitur: baſa laos vocatur: quod latī
na videlꝫ ligua baſa populi vſ: quia vide
licet ipſe ſuper ſe populum ſuſtinet: q mo
tus illius peccatoꝝ pondere ſtatus regat.
Quo cuiꝫ ſubiectorum ſuoꝝ onera tole
rat: eo quaſi ſuperpoſitam colūnam baſa
portat. Beatus igitur Job virtute prophe
tici ſpūs plenus aſpicit quod iudex vēri
tur atq; ad diuinitatis culmen gentiū pſu
apeo inclinatur ⁊ dicat: Deus cuius reſiſte
re ire nemo poteſt. Qui q ꝛo curuātur: qui
portant orbem. Ac ſi apērte fateatur dicēs
Et ſubiectos quidam districte veſerio: et
ereetas poteſtates gentium miſerico: diter
flectens.

Capitulum. 14.

QUāmo per hoc quod dicit
Qui quo curuantur q por
tant orbem: poſſunt ⁊ an-
gelice virtutes intelligi. Ipſe
etenim orbes portant: que
regendi mundi curas ami
niſtrant: Paulo atteſtante q ait: Nūne ocu
ſunt amministratoꝝ ſpūs in miſterio miſ
ſi ꝓpter eos q hereditatem capiūt ſalutis?
Ait ergo: Deus cuius reſiſtere ire nemo po
teſt: ſub quo curuātur q portant orbem. Ac
ſi humiliatem omnis creature conſpiciat:
⁊ tremefactus dicat: Quia infirmitatem ho
minum ſuis natibus obuiat: cuius ſe fortu
dini ⁊ virtutes angelice inclinant. Et cum
ne q̄ſi eum curuamur ſuperiora non cerni
mus: erecti eſſe nobis ſublimiſſimi ſpūs. ſi pe
ne porēnam eius maieſtatis attigere t. Vñ
qui orbem portant: ſub deo curui ſunt: q̄a
omnitatis eius ceſtitudinem quato ſublimi
tati videant nec virtutes tamen angelice
comprehendit. Quam vir iuſtus ꝓcul dubio
mirate non penetrāt: ſed hanc vtcunq; ex
ſubiectis ſummoꝝ ſpūum miſterijs pēſans
ad conſiderandum ſe ꝓpriam ſolicita hu
militate recolligit: ſibiq; coram ſe ꝓſe pote
ſtate ſuperne magnitudinis vilescit dicens:
(Quietus ergo ego ſum vt reſpōdeam ei et
loquar verbis meis cum eo?) Ac ſi apte di
cat: Si creatura illa hunc conſiderare non
ſufficit: q carne nō premit: qua mente ſi ea
ego iudicio diſputo: q pondere corruptibi
nis anguſtoꝝ. Sicut autē ſepe ad nos ver
ba dei ſunt iudicia illius: que noſtros actu
um ſententiam loquatur: ita verba noſtra
ad deum ſunt opera que exhibemus. Sed
cum deo loq; verbis ſuis homo non valet:
q apud ſubtile eius iudicium multas de iu
ſtis actibus fiducias tenet. Unde ⁊ apte ſub
ditur. (Qui etiam ſi habuero ꝙppiam iu
ſtum: non reſpōdebo ſed meum iudicem dēp
cabor:) Et enim ſepe dicimus. Omnia hu
mana iuſticia: iniuſticia eſſe cōmunicatur: ſi
districte iudicetur. Precor ergo poſt iuſtici
am idiget: vt ſuccūbere diuiſſa poteſtate ex
ſola iudicio pietate conualeſcat. Que cum
plene a perfectoribus habetur: habere vi
la ꝙppiam vſ. Quia mens humana ⁊ com
prehēſa vi peragit valde: ⁊ extrema ſunt
que comprehendit. Dicat ergo. Qui ſi ha
buero ꝙppiam iuſtiā: non reſpondebo: ſed
meum iudicem deprecabor. Quia ſi aperti
us fateatur dicens. Et ſi ad opus virtutis
excreuero: ad vitam non ex meritis: ſz ex ve
nia conualeſco. Preci itaq; intendum eſt
cum recta agimus. Ut omne quod iuſte vi
uimus: ex humilitate condiamus.

Capitulum. 15.

SEd pleraq; ipſa noſtra de
precatio tam multis cogi
tationibus quatitur: vt pe
ne a conſpectu iudicis re
pulſa videatur: ⁊ ſepe hūc
creator miſericors percutit
q; ſtibatā ſe vt vult exercere non valet: ſu
quoꝝ q; a culpa originis ſuerāt ꝛta ſa
lutis nō liberant: ⁊ hic ex ꝓprio nil egerūt:
⁊ illinc ad tormenta ꝓuenūt. Quibus vnā
vulnus ē cōtrahibiliter nasci: aliud earna
liter emori. Sed q; poſt mortē quoq; eter
na mors ſegitur occulto cius iuſtoq; iudicio
etiam ſine cā vulnera multiplicātur. Per
petua ꝙppe tormēta ꝓpāt: q; nihil ex pro
pria voluntate peccauerūt. Dunc nāq; ſcri
ptum ē. Mortē mundus in ſpecu ei⁹ nec
vnius diei inane ſup terrā. Dunc p ſemet
ipſam veritas dicit. Niſi q; renatus fuerit
ex aqua ⁊ ſpūſancto: non pōt introire in re
gnū dei. Dunc Paulus ait. Eramus natu
ra filij ire ſicut ⁊ ceteri. Qui itaq; nullū p
priū adiūgens ex ſolo originis reatu pū
mitur: q̄d iſte in illo extremo examine quā
tum ad humanū ſenſus eſtimationē: niſi ſi
ne cauſa vulneratur? Sed tamē ſub tanta
districtione iuſtum eſt: vt propago morta
lis velut infructuoſa arbor: ⁊ in ramis fer
ret amaritudinem quam traxit ex radice.
Ait ergo: In turbine enim conteret me et
multiplicabit vulnera mea etiam ſine cau
ſa. Ac ſi apērte humani generis damna cō
ſideranda dicat: Districtio iudex qua eos
animaduerſione trucidat: quos culpa pro
pria actionis damnat: ⁊ illos in eternum
perenne quos reatus arbitrij non adhuc?
Que nimirum dicta nec a beato Job ſpe
cialiter deſcripta cognoſcamus: ſi hec quā

pēr ſi: iudicium reprobationis pauet. Unde ⁊ ſubdit. (Et cum inuocātem me ex
audierit: non credo q exaudierit vocē meam.) Dicturus eternum ſe exaudiri vocez me
am. Dicturus eternum mēo igne ſauni amo
ris accendi: atq; ad intuenda celeſtia ⁊ ar
dua ſublenatur: ad ſumma ſi rapitur: ⁊
ꝓfecto oculis deſiderio cōſpiceret: ab infimis alie
natur. Sed repentina tentatōe ꝓſſa: que
intentione fortis erecta in deū fuerat: obtu
tio cogitationū⁹ trauſuersa curuatur. ita vt
ſeipſam diſcernere nequeat: atq; iter vicia
virtutesq; deprehenſa: ex qua parte ſit va
lentior: non agnoſcat. Nam ſepe ad hoc vi
q; ꝓducitur: vt miretur quomodo tam ſum
ma comprehendat. Quia cogitatio dicta
poſſuit. Et rurſum: quomodo illicitaq; cogi
tatōem recipit: quas ſuper ſe valide ſeruor
ſpūs rapit. Quos alternātes cogitationuz
motus in animo bñ Pſalmiſta intuēo ait:
Aſcendūt vſq; ad celos: ⁊ deſcendūt vſq; Pſ. 106
ad abiſſos. Eſt q; ad celos ꝙppe aſcendum⁹
eā ſumma penetram⁹: ſed ad abiſſos vſq;
deſcendimus: cum repente a contēplatiōe
culmine per turpia temptamēta deijcimur.
Uolitat itaq; animi: dum inter vota ⁊ vi
cia alternant: nimiruz ſibi certitudine exau
ditōis obnubilant. Recte ergo vſ. Et cum
innocentem me exaudierit: non credo q exa
audierit vocē meam: quia mens eripa ſua
mutabilitate fit trepida: ⁊ p hoc q̄ nolēs
patitur: repulſam ſe abicerēq; ſuſpicat. Li
bet inuēri vir ſanctus quāta ſe humilitate
diuidicat: ne q̄d in illo diuina iudicia rep
hendant. Infirmitatē nāq; ſuā intuēo ait
Quantus ego ſum q reſpōdeā ei: ⁊ loquar
verbis meis cū eo? De iuſticie ſue meritis
non ꝓſidens: ſed ad ſolam ſe ſpē poſtulatio
nis ꝓferens ſubdit. Qui ēt ſi habuero ꝙp
piam iuſtā: non reſpondebo: ſz meū iudicem de
precabor. Qz de ipſa quoq; poſtulatōe pa
uidus adiungit. Ereū inuocantē me exau
dierit: nō credo q exāudierit vocē meam.
Cur tanta circūſpectione trepidat? Cur tāta
ſolicitudine formidat: niſi q; terroꝛē iudicio
extremāq; districtionē ꝓſiderat: ⁊ cum diſ
cuſſionis illius non ſterco: ꝙ quod gerit: cē
ſibi inſufficiens penſat. Unde ⁊ protinus
ſubdit. In turbine enim conteret me.

Capitulum. 16.

Ecator q̄ſq; in turbine arteriat:
q exercitus in trāquillitate videbat: q

Pſ. 40.

Rad..

Jo. 3.

Epheſ.

ore prolata sint subtrahamus. Semetipsum
nichil subtiliter pensans: atq; in oi actione
deiudicans: superne districtōis vim quam-
ea sollicitudine pertimescat ignorat subdēs.
In turbine enim conteret me. Ac si aperte
dicat: Iccirco hunc semp: t in trībulatione ni
mo: q; per flagella qualis in turbine veni
at non ignoro. Quæ flagella scit t metuēs
protulit: t protulens pertulit. Unde sub-
ungit: Et multiplicabit vulnera mea: etiaz
sine causa. Ac enim iam sepe vidimus: ne-
quaq; beatus Job percussus ē: vt i eo per-
cussio vnum tergeret: sed vt meritū auge-
ret. Vulnerantur se itaq; sine causa asserēs
hoc de se foras loqtur: quod de illo sūras i
occulto restatur dicens: Cōmouisti me ad
versum eū: vt afflixeron eaz frustra. Ut er-
go sanctus superbe non dicit quod veraci-
ter dicit nec per hec verba a rectitudie dis
crepat: per quæ a iudice non discordat: qui
eosdem protinus vulnerum continuatio-
nem exprimit eum subdīgit. Non concedit
quiescere spām meā: t implet me amaritudi-
nibus. La. 17.

a

Epe iustis exercitium vir-
tutis ē sola ceteri⁹ aduer-
sa tolerare: sed vt eos vi-
res certamen plene proba
tionis erudiat hos nōnūq; t forte to:mēta tacerāt
t intus tēptamenta castigant. Ubi vir san-
ctus impietum se amaritudinib⁹ asserit: q:
eā flagella ceteri⁹ tolerat: illud est grauius
quod de tēptatione aduersarij in ānimo pa-
tit. Sj inter hec mitigat vim doloris: consi-
derata equa t potentia ferientis. Ubi sub
iungit. Si fortitudo queritur robustissimus
est: si equas iudicij: nemo pro me audet testi
monij dicere. Illic qppe vite cās examinat
q̄ bene per alienum testimonium non explo
rat: q; is q̄ districtus quandoq; ostenditur
iniquus: pene ipse diu tacie⁹ erutus testis cal
pe. Dic enim per ppheta dr. Ego sum in
Jere.19 Esa.41. der: t testis. Unde rursum ait: Tacui semp
tur: nec mē q̄ cum dolore cōpar quod diu in
habuisse sum pondere portauit. Post lon-
gum ergo silentium sicut parturiēs loqtur:
q: quod apud se nāc tacitus tollerat: in vo
cem quandoq; iudicij quasi ex dolore ma
nifestat. Sed regrendus nobis ē iste vir in

ge ad aliud ex intentione festinat. Nā ple-
rūq; nōnulli terrena p:emia appetūt t iu-
sticiam defendūt: seq; innocentes estimāt t
esse defenso:es rectitudinis erubrant. Qui-
bus si spes nūmi subtrahitur: a defensione
p:otinus iusticie cessatur: t tamen defenso
res se iusticie cogitant: sibiq; rectos asserūt
q̄ nequaq; rectitudinem sed nummos que-
runt. Quos contra bene per Moysen dici
tur: Juste quod iustum ē exequeris. Iniu-
ste qppe quod iustum ē exegtur: qui ad de-
fensionem iusticie non virtutis emulatione
sz amo:e p:emij temporalis excitatur. In-
iuste quod iustum est exequitur: qui ipsam
quam p:etendit iusticiam vendicare mini-
me veretur. Juste ergo iustum exequi ē: in
assertione iusticie eandem ipsam iusticiam
querere. Sepe recta agimus t nequaq; p:e
mia nequaq; laudes ab hominibus expe-
ctamus: sed tamen mens in sui fiducia erec-
ta his a quibus nil expetit placere contē-
nit eo:um iusticia despicit: seq; male libe-
ram per abrupta elationis rapit: t ide sub
vicio pene obo:nitur: vnde quasi deuictis
vitijs nullis se appetitiōibus subiacere glo-
riatur. Sepe dū nosmetipsos plus iusto dis
cutimus: de ipso discretōis studio indiscre-
tione erramus: t mentis nre acies quo plus
cernere nititur obscuratur: quia t qui ipor
tune solis radios aspicit tenebrescit: t inde
nihil videre cōpellitur: vnde videre amplius
conatur. Quia igitur ab inquisitione no
stra to:pentes nos omnino nescimus: aut si
subtili nos discussione requirimus plerūq;
inter vitia virtutesq; caligamus: recte nāc
dicitur. Etiam si simplex fuero: hoc ipsum
ignorabit anima mea. Ac si aperte dicere-
tur' Conditoris contrā me iudicia qua te-
meritate redarguo qui ipsum me et infirmi
tatis caligine ignoro? Unde bene per pro-
phetam dr. Dedit abyssus vocem suam:
Abac.3. ab altitudine fantasie sue. Abyssus quip-
pe fantasie altitudinem p:ohibet: cum huma
nus animus immensa cogitatione caligo-
sus: semetipsum etiam discutiendo non pe
netrat. Sed ab hac altitudine vocem dare
est: quia dum se deprehendere non potest:
cogitur in admirationem consurgere: vt eo
perscrutari non audeat: quod super ipsum
est: quo incomprehensibilitatem suam ipse

cogitans non valet inuenire quod est. Sed iustorum corda qz ad perfectum se exami-
nare nequeunt: egre hoc crimen creatis
ferunt. Unde t bene subditur. (Et tedebit
me vite mee.)Tedet iustum viuere: quia
t operando vitaz non desinit querere: t ta
men eiusdem vite sue meritum non valet in
uenire. Jb:am qppe examinans a sua in
time equitatis trahit: t inde in se erga esse
cium inuentionis defert. Unde super se ra-
ptus ad vim ingressionis exercēat. Sed cuz
consolatio nostre caligonis reducta ad ani-
mum iusta t incōprehensibilis potentia cō
dito:is: que t unquos sine vllione non de
serit: t rectoz:um iusticiam incomprehensibi
litatis imensitate transcēdit. Unde t apte
subiungitur. Unum est quod locutus sum:
t innocentem t impium ipse consumit. Inno-
cens a creato:e consumitur: q: quātalibet
eius simplicitas fuerit: tanie magnitudinis
simplicitate superatur. Quānis enī simpli-
citatem studiose seruemus: et consideratio
ne tamen itime puritatis ostenditur: q: hec
ipsa quam agimus simplicitas non sit. Im
pius quoq; a conditoze consumitur: quia
deo cuncta mirabiliter o:dinante: ipsis su-
is virtutibus eius ipietas ligatur nam in-
de se supplicijs t nescieus implicat: vnde
se aliquid facere scienter erubet. Quia igi
tur omnipotens deus t bono:um inocenti
am simplicitatem q; superat: t malo:ū astu
tiam penetrans damnat: recte nunc dr.
(Unum est quod locutus sum: t innocen
tem t impium ipse consumit. Ac si aperte di
cerem. Hoc apud me verbum cogitatiōis
protuli quia nec innocens si districte discu-
tio: apparebo: nec impius apud me si latere
voluero a superni examinis acumie absco-
dar quoniam districtus iudex cuncta com
prehendens occulta mētis mirabiliter pe
netrat: et suis hanc inuectionibus bene o:
dinans damnat. Ubi certe t innocentem et
impium ipse consumere dicitur: quia quā
uis in meritis vite diuersi sint: pene tamen
culpe merito eque ad carnis interitum per
trahuntur. Unde t per Salomonem dr.
Mo:itur doct⁹ similiter t indoctus. Et ue
rum. Cuncta subiacent vanitati: t omnia q̄
gunt ad vnum locum: de terra facta sunt t
in terram pariter reuertuntur. Dicitur. Si

flagella occidat semel ⁊ nō de penis innocentum rideat. Quia hec non per superbiā p̄sumpta credere: nisi sententiam iudicis audiret: qua ait: Non enim locuti coram me recte sunt seruus meus Job: Restat ergo vt nullus auctoris verba reprehendere audeat: que constat q̄ inder laudat: sed tanto in animis suis cautius subtiliusq̄ rimanda sunt: quo durius forsit sonant.

Capitulum. 25.

IGr eccum sanctus humani generis odia cōsiderans vnde ⁊ quo veneru pēsans quod homo pollicente aduersario boni malīq̄ sciens nam appetens: sere perdidit etiam semetipsum: ita vt veraciter dicat etiam si simplici fuero hoc ipsum ignorabit anima mea: ⁊ post expulsionis penam flagella quoq; corruptionis sustinet: ⁊ adhuc ad carnis vel certe ad mentis interitum: etiaq; post tormenta tendat vt recte dicat. Et innocentem ⁊ ipsum ipse consumit: mediatoris contra hec grām regni dicens. Si flagellat occidat semel. Nos enim q̄: a deo mente recessimus: ⁊ carne ad puluerem redimus pena duple mortis altrinzimur. Sed vēit ad nos qui pro nobis sola carne mortem: ⁊ sic simplam suam duple nostre iungeret: et nos ab vtraq; morte liberaret. De qua p Paulum dr. Quod aūt mortuus est p pec cato mortuus ē semel. Dāna ergo vir sanctus nostre corruptōis aspiciat ⁊ vnū quē bus nostrās destruat mortem mediatore querat. atq; hanc desiderans dicat. Si flagellat occidat semel. Sed ecce quasi humiliati reuertur quod protinus subuertur. Et non de penis innocentiū rideat: quod tamē valde humiliātā sine difficultate cognoscimus si humili hoc mente pēsamus. Cum enim lignet q̄ omne desiderū pena est cum differtur: Salomone quoq; attestante q̄ ait. Spes que differtur: affligit aiam. Rudere aūt dei est humane nolle afflictioni misereri. Unde per Salomonem rursus dominus reprobis culpa duramibus de afflictioni vestre nulla pietate compatiar. Ante redemptoris igitur aduentum penas fidei incarnationis eius mysterium videre cupierunt ipo attestante q̄ ait: Multi de vobis iusti ⁊ prophete voluerunt videre que vos videtis ⁊ non viderunt. Pe ut itaq; innocentium: sunt desideria iustorum. Quousq; ergo electorum suorum vota dominus non compatiēs pulsus: quid aliud q̄ innocentum penas rigit? Itaq; vt sanctus venturi redemptoris bona considerans: ⁊ votorum suorum dilationem patienter tolerans dicat. Si flagellat occidat semel ⁊ nō de penis innocentū rideat. Ac si aperte exponendo. Quia vita nostra quotidie flagello vindicte pro culpa afferunt: ille iam veniat q̄ pro nobis semel sine culpa moriatur vt de innocentiū penis deus vltra non rideat: si ipse carne passionis appareat: in cuius desiderijs mens nostra castigat.

Capitulum. 24.

Et certe si risum dei ei⁹ etiam appellat: de innocētū penis ridere dominus dr: q: quo a nobis ardētius queritur eo de nobis suauius letaē. Quasi quoddam gppe ei ce penā gaudium facimus cum per sancta desideria p eis nos amore castigamus. Unde Psalmista ait. Constituite diem solēnem in condensationibus vsq; ad cornu altaris. Solēnem nāq; domino die cum frequentatōe pstituit: qsquis se assidue in eius desiderio affligit: q numerū solēnitatis dies vsq; ad altaris cornu tendi precipitur: q: tam diu necesse est vt qsq; se afficiat: quousq; ad sempiterni sacrificij attendinē. i. ad eterna gaudia pertingat. Justus igitur vir q: impiorum desiderium suū appetit non differri: humiliter dicit. Non de penis innocentum rideat. Ac si diceret. Tota nostra libenter accipiēs vltra non differat: sed ostendendo exhibeat cum: qui nos in sua expectatione castigat. Quia ⁊o cum spāliter beatus Job occidi semel petiit: q carnis solutis mortem i mūdi pro nobis fine tollerauit protinus apte: q ipsum quoq; ordinem cius passionis adiungat dicens. Terra data ē in manus impij vultum iudicū eius operit. Quid nāq; terre nomine: nisi caro exprimitur? Quis appellatione impij: nisi diabolus designatur? Huius impij manus fuerunt: p̄ q̄ redemptoris nr̄i morte crucifixi sunt. Terra itaq;

data ē in manus impij: quia antiquus hostis redemptorem mentē corrūpere per se tēptando non valuit: sed eius carnem p suos satellites ad tridui penas extinxit: et dispensationem superne pietatis nescientes ex hac ipsa passione seruiit. Trib⁹ etenim redemptorem nostrum tentationibus pulsando: deo temerare non valuit. Sed ad fide mentē ad traditionem carnis ei⁹ extenuauit: eāq; ei cohortes atq; a pontifib⁹ et pharisēis ministros tradidit: minimū ille impius manus ad terram tetendit. Duius terre iudices sacerdotes ⁊ principes: Pilat⁹ atq; illusores milites fuerunt. Iste itaq; impius vultum iudicij eius operuit: q: corda psequentis ne auctorem suum cognosceret malicie nubilo velauit. Unde ⁊ p Paulum dicitur. Si q̄ in hodiernum diem cum legitur Moysen: velamen est positū super cor eorum. Qui rursus ait. Si enim cognouissent nunq̄ dominum glorie crucifixissent. Multus ergo iudicum operuit terrā quia mens persequentium cum: quem carne potuit tenere: deum nec per miraculum agnouit. Quia vero antiquus hostis cum iniquis omnibus vna psona est sic. pcriq̄ scriptura sacra de iniquor⁹ capite. i. diabolo loquitur: vt repente ad eius corpus. i. ad sequaces illius vertatur. Le. 12.

Qui test ergo nomine impij infidelis ac psecutor: populus designari: cui ⁊ hoc pgruit quod subditur. ¶ Qs si nō ille ē: quis ergo ē? ¶ Ac si aperte diceretur. Quis vnq̄ impius esse putandus ē: si ille populus q̄ ipsaq; pietatem psecutus est impius non ē? Sed cōsiderata vir sanctus malicie plebis psidia ad semetipsum mētis oculos reuocat: dolet q̄ videre nequeat quē amat merore afficitur: q: ex psenti mundo ante subtrahitur q̄ salus mundi renūciatur. Qui ⁊ subdit. ¶ Dies mei velociores fuerunt cursore fugerunt ⁊ nō viderūt bonū. ¶ Cursorie gppe officium ē: scientiam nunciare. O ēo igit electi qui ante aduentum redemptoris orti sunt q: hunc aut audiēdo tantūmō aut ēt loquēdo nunciarunt: quasi in mādo quidē cursores fuerunt: sed q: ante prestolatū redemptoris tempus se subtrahi prudent: transire se cursore velocius dolent: dies q̄ in

de esse horum ingemiscunt: quia q̄ ad vendam redemptoris lucē mentes tendūtur. Ut apte dicatur. Fugerūt ⁊ non viderunt bonū. O ia que creata sunt bona sunt Mōyse attestante q̄ ait. Vidit deus cuncta que fecerat ⁊ erant valde bona. Sed hoc solū bonū principaliter bonū est: per q̄s hec omnia bona sunt: que bona principaliter existunt. Dr quo bono veritas p euangelium dicit. Nemo bonus nisi solus deus. Quia igitur antiquor⁹ patrum prius vita finita sunt q̄ mundo deus in carne mōstraretur: recte nunc de hīdem dicitur dicitur fugerūt ⁊ nō viderunt bonū. Ac si aperte dicerētur. Ante expectatū ēpus elapsi sunt: qui ad redemptoris presentiam pmeire nequiuerunt. Unde ⁊ adhuc subditur. ¶ Per transierunt quasi naues poma portātes. ¶ Di qui poma deferentes Maria trāsēūt ipsi quidē fructū odore perfruuntur: ⁊ eorūdem fructū alijs cibos ferunt. Quid igitur antiqui patres: nisi naues poma portantes extiterunt? Qui dum incarnationis misterium ppetuantes ipsi quidē spei odore potiti sunt: sed nobis fructū de eadē spei perfectione detulerunt. Qui enim sibi expectando odorati sunt: hec nos credēdo ⁊ percipiendo sanamur. Unde ⁊ redēptor: hīdem discipulis dicit. Alij laborauerunt et vos in laborē eorum introistis. Quorum videlicet vite comparantur nāuibus: quia decurrunt: ⁊ recte poma portantibus: quia electos omnes quos ante redemptoris presentiam gestauerunt: per prophetie vaporem spiritum expectatione refouere: nō autem manifesta exhibitione refouere. Uel certe quia naues cum poma portant hec palee admiscēt: vt ad terras illesa perducāt: recte patrum precedentium vite describuntur manibus poma portantibus similes: q: antiquorum dicta in ea q̄ misteria spectantia vite denunciant: per interfusam hec ⁊ p̄storie stipulam seruant: ⁊ operū nobis fructum spiritus deferunt eā carnalia loquentium. Sepe nāq; dum quedam narrant prophetia: ad ministratis elementis archana: qui crebro etiam cum alienidem ministrans aspiciunt: ad incarnationis eius misterium repente fundātur. Unde adhuc apte subiungitur.

Capitulum. 25.

Ieut aquila volās ad escam. ¶ Hdos quippe ē agle vt arrecuerbera cie radios solis aspi cat: sed cū refectiōis in digntia vrget: eandē oculoꝝ aciē quā radijs solis infixerat ad respe ctum cadaueris iclinat: t ēscas ad ista cuo ierpo sumendis tamē earnib⁹ terrā petit. Sic videl; sic antiqui patres fuerūt: qui in quātū humanitatis infirmitas admitte bat: ercelsoꝝ lucem erecta mente contēpla ti sunt: sed uncarnandū hanc in mūdi fine prescientes: quasi a solis radijs ad terrā oculos deflexerunt: et quasi de summis ad ima venient: dum hanc deū supra osa: et hominē ultra omnia agnoscunt: quē p humano genere cum passurū moriturūq; cōspiciunt: qua scil; semetipsos reflci atq; reformari ad viam nouerūt: quasi more agle post contēplatos solis radios in cadaue re escam querant. Liber t speculare aquilaꝝ solis radios intuentem que ait. Deus fortis parce fatuari seculi: princeps pacis. Sed ablato volatu celsitudinis ad terras venit: escam cadaueris inferius inquirat: pauloposit eternum subdidit dicens. Disciplina pacis nostre super eum: t liuore eius sanati sumus. Et rursum. Et homo est: t qs cognoscet eum. Subleuata ergo in diuinitate mens iusti cum dispensationis gratiam et eius carne considerat: quasi a summis repente: et vt aquila ad escam volat. Sed ecce il le fractilicus populus immenso dudū p̄ pheue spiritu infusus eiusdem pphetie vo na perdidit: atq; in ea fide quā p̄uidēdo nunciauerat non pmansit: t a se redēptoris presentiam negando repulit: quā electis se sequentibus pnunciādo declarauit. Unde t apte ptinus per compassionē ad eoꝝ quoq; barathrum sermo cōuertitur: atq; ab eis quoḿ pphetie gratia subtrahat indicatur. Nā subditur. ¶ Cum dixero nequaq; ita loquar cōmuto faciem meā: t dolore torqueor. Plebs quippe iudaica loqui vt prius nolui: que cum quem p̄diderat negauit. Sed cōmutata facie torquetur dolore: quia dum interni sui hominis aspectū quo fidē pollui: a p̄scientibus malis incipies sub

eterna vltione se vānauit. Quasi cui cōmu tata facie ab auctore nō cognoscat: que p dita bene cōscientie fide reprobatur. Sed nil mirum restat vt supplicioꝝ dolor torqueat: quā sunus nō cognoscens conditor ignorat: quia igit hec sub redemptoris nostri significatione transcurrimus: nūc moraliter discutiendo replicem⁹. Dies mei velociores fuerunt cursore: fugierūt t nō viderunt bonū. Sicut sepe iam dixim⁹ homo cōditus fuit: vt p augmenta tēpoꝝ tendi posset eius vita trifmodo: non cuolui: sed quia sponte ad culpam decidit: quo attrigit vetitum pertulit decursum: quem nūc hō p̄sentis vite defiderio oppressus: indefinenter et tollerat t optat. Ne enim finiat viuere appetit sed per augmēta vite quotidie ad finem tendit: nec apphendi valet incremēta temporū q̄ nulla sint nisi cum repente trāsacta finiunt: que venientia lōga videbant.

Capitulum. 24.

Ir igitur sanctus statū sue cōditionis aspiciat: t erumani generis voce dāna decursus ingemiscat dicens. Dies mei velociores fuerūt cursore: fugerunt t nō viderunt bonū. Ac si apte dicat. Ad hoc hō conditus fuit: vt bonū qd est videre posset: sed q: stare ad lucē noluit fugiendo āmisit: quia quo p culpam cepit ad ima decurrere: eo cecitatem ptulit: ne intimū lumen videret. De quibus adhuc diebus apte subiūgit. Pertransierūt quasi naues poma portantes. Naues cum poma portant: fructus terre videl; p fluctus ferunt. Terra ho hominis paradisus extitit: que hunc incōcussum tenere potuit: si p innocētiā stare voluisset sed q: ad mutabilitatis vndas per culpam cecidit: ad p̄sentis vite Maria per terram venit. Poma etiā terre huius fuerunt mādati sermo: cōcessa possibilitas opis: natura indita intelligētia cōditoris. Sed hec poma t edere in terra renuimus p Maria tā portamus: q: cōcessa bona tot munerū inconcussi custodire in paradiso noluimus: t seruare nunc in tentationibus consumur tēdentes ad terminū aura vite p̄sentis impellimur: mutabilitatis nostre fluctu fatigamur. Sed q: per crucis misteriū ad ingenita nature bona restringimur: quasi p lignū

Poma portamus. Qs tamen intelligi t alitē pōt. Naues etenim cū poma portāt suauitatē odoris habēt: ꝛ grauitatē pōderis nō habēt. Et humanū genus a paradisi gaudijs expulsum vi cōtēplationis pduxit robur cōdite fortitudinis amisit: cuiq; ad superna repetenda se erigit: fragrat quidem odore memorie: sed digne non exerit pondus vite. Pomoꝝ ergo odoribus repletur: t tñ hac illucq; leuiter mētis nostre nauis impellit: quia t paradisi celsitudinem cum ardoris recordatione meminimus: t ipsortunos tentationū fluctus et carne tolleramus. Qñ t apte subiungitur.

Capitulum. 25.

Icut agla volās ad escā. Aquila etenim alto valde volatu suspēditur: ei alium pperi ad etherea libraē sed per appetitum ventris terras expetit: sese q; a sublimibus repente deorsum fundit. Sic sic hamanū genꝰ in parēte p̄mo ad ima de sublimibus corruit qꝫ nimirū cōditionis sue dignitas in rōnis celsitudine quasi in aeris libertatem suspenderat: sed q: cōtra p̄ceptū cibum vetitū cōtigit: per vētris concupiscētiā ad terras venit: t quasi post volatū carnū pascit: q: illa libera cōtemplationis inspiratia pdidit: t deorsum corporeis voluptatibus letatur. Sicut ergo aquila volans ad escā dies nostri velociores trāsiunt: quia qui ima petimus: eo subsistere in vita phibemur. Sed cū hec ante mentis oculos cōtinua cogitatione reuoluimus: curis taciti questionibus vrgemur: cur omnipotēs deꝰ cōdidit quē periturū esse p̄scimus: cur is q summe potens t summe bonus est: nequaq; voluit hominē talem facere: qui pire nō posset. Cū vero hec tacita mens interrogat: panet ne in ipso interrogationis ausu in superbiā erūpat: seq; humiliter comprimit et cogitationes suas restringit: sed eo grauꝰ affligitur: quo inter mala que sustinēt etiā de cōditionis sue abscondito intellectu cruciatur. Unde hic quoq; apte subiungit. Cū dixero nequaq; ita loquar: cōmuto faciem meā: t dolore torqueor. Nequaq; quippe nos ira debere loqui dicimus: cū nostre infirmitatis modum exingistione transeuntes: nosmetipos pauore reprehendimus: t supne reuerentie cōsideratione refrenam⁹. In qua refrenatione tacite mentis nostre facies cōmutatur: qz que prius nō capiens audenter summa regrebat: infirmitat: suam postmodum agnoscens: venerari inchoat quod ignorat. Sed in ipsa cōmutatione dolor est quia valde affligitur: qñ pme culpe merito ad intelligenda ea que de ipsa sunt erecta: que patitur insta esse considerat: pauet ne i dolore per licentiaꝝ locutionis excedat: cui lentium iudicat: sed exercitatus dolor eoipso quo restringitur angitur. Dicat ergo. Cum dixero nequaq; ita loquar: cōmuto faciem meam: t dolore torqueor: quia tunc grauiꝰ plerūq; affligimur: cum quasi per cōsolationis studium afflictionis nostre nobis comamur mala leuigare. Sed q̄s iam supplicium parētis primi vānatione propagata humani generis damna cōsiderat: superest vt his adiungere propria metuat. Qñ vir sanctus postq; cōmania intulit: repente species subiungat dicēs. ¶ Uerebar omnia opera mea: sciens q: nō parceres delinquēti. ¶ Que beatus Job opera exercuit: sacre huius hystorie textus ostēdit. Holocaustis qp pe multiplicibus auctorem placare studuit: qua intra filiorum numerum vt scriptum est. Consurgēs vltuculo offerebat holocausta per singulos: cogq; non solum ab immūdis actibus sed a prauis quoq; cogitatione mundabat. De quo scriptura teste perhibetur. Dicebat enim. Ne forte peccauerint filij mei: t benedixerint deo in cordibus suis. Affectum ergo compassionis exercuit: quia ipse de se amicorum questionibus exercitus dicit. Fiebam quondā super eo qui afflictus erat. Ministerium pietatis impendit: qui ait. Oculus fui ceco: t pes claudo. Et castitatis mundiciam in corde custodiuit: qui obtestando se aperit dicens. Si decepta est cor meum super muliere. Humilitatis culmen medullitus tenuit qui dicit. Si contempsi iudicium subire cum seruo meo t ancilla mea: cum disceptarent aduersum me. Beneficia largitatis impendit: qui ait. Si comedi buccellam panis solus: et non comedit pupillus ex eo. Et rursum. Si nō benedixerint mihi latera ei⁹: et velleri ouiū meaꝝ calefact⁹ ē. Hospitalitatis exhibuit: q dicit. Foris nō mānsit peregrinus: ostium meū viatori patuit. Et inter

ter ad virtutum cumulum per crescentia
rem vñ charitatis: t inimicos vincit q aut
di gaudeas sum ad ruinā eius qui me ode
rat. Et rursum. Non enim declinet ad peccan
dum cor meū: vt excusem maledicens
aliam causā. Quia ergo vir sanctus sua opa
verebatur: qui illa semp erubuit ex quibus
placari deus t erga iniquates solet. Quid
ergo est q mira opera faciens hec ipa etiaz
veretur p quens cū dicat: verebar opa mea:
nisi q in sancti viri actibus verbisq colligi
mus vt si placere deo veraciter cupimus: i
quibusq peruersa subigimus: ipsa i nobis et
bene gesta timeamus. La. 2c.

Do quippe sunt que in bo
nis operibus necesse est vt
studiose formidentur delin
deria videlz t fraus. Ait t
p prophetaz apud vetustā
translationē dicitur. Ma
ledictus omnis qui facit opus dei fraudu
lenter t deliduose. Sed sciendum magnope
est quia deliqua per torporē nascatur: fraus
per priuatam dilectionem. Illā nāq minor
dei amor exaggerat: hanc autez male men
tem possidens ppria amor creat. Fraudē
quippe in dei opere ppetrat: quisquis semet
ipsum inordinate diligens per hoc qđ recte
egerit ad remunerationis transitorie bona
festinat. Sciendum quoq est q tribus mo
dis fraus ipsa cōmittitur: quia per hāc p
cuidabio aut tacita cordis humani gratia:
aut fauoris aura: aut res quelibet exterior
desideratur. Quo contra recte de iusto per
phetam dicitur. Beatus qui excutit ma
nus suas ab omni munere. Quia enim non
solum fraus in acceptione pecunie est: mu
nus proculdubio unum non est. Tres vero
sunt acceptionis munerū: ad quas et frau
de festinatur. Munus nāq a corde est: cu
pita gratia a cogitatione. Munus ab ore
est gloria per laudem. Munus ex manu: ē
premiū per retributionem. Sed iustus qsq ab
omni munere manus excutit: quia leo q re
cte agit: nec ab humano corde inanē gloriā
tionem querit. Solus ergo in dei ope frau
dem non facit qui cū ad studiū bone actio
nis inualuit: nec ad corporalis rei premia
nec ad laudis verba: nec ad humani iudi
cij gratiam anhelat. Ipsa igitur bona no
stra quia insidiantis culpe euadere gladios
nequeunt: nisi sollicito quotidie timore mu
niantur: per sanctum virū nunc recte dicit.
Verebar omnia opera mea. Ac si humili
confessione dicerentur. Que apte egerim vi
deo: sz qđ in his latēter ptulerim ignoro.

Capitulum. 27.

Epe enim nonnulla bona
nostra latrocinantis fraude
pereunt: q: recte se nostris
actibus cōcupiscētie terre
ne subiungant. Sepe bñ
dia intermenēte deficiunt:
qa feruore quo cepta sunt frigescēte amo
re tabescūt. Quia ergo culpe surreptio vel
in ipso virtutis actu vir vincitur: qđ ad se
curitatem superest: nisi vt studiose semper
t in virtute timeatur: Sed post hec valde
scrupulosum cor de se obiecit: quod subiun
git. (Scio q nō parceres delinquenti.) Si
enim delinquenti nō parcitur: quis ab ete
na morte eripitur: cum a delicto mūdus ne
mo reperitur: An penitenti parcit: t delin
quenti nō parcit: Qui cum delicta plangi
mus: nequaq iam delinquentes sum⁹. Sz
quid est quod petrus cū negat respicitur: t
redemptoris negari respectu ad lachrymas
vocatur: Quid q Paulus ex redemptoris
nomen in terra conaretur extinguere:
eius verba de celo meruit audire: Sed ta
men culpa i vtroq punita ē: q: t de petro
teste euangelio scriptum ē. Recordatus est
Petrus vbi Jesu qs dixerat: egressus fo
ras flevit amare: t de paulo hec eadē que
hanc vocauit veritas dicit: ego ostendā ei
quanta eum oporteat pro nomine meo pa
ti. Delinquēti ergo dominus nequaq par
cit: q: delictum sine ultione non deserit: aut
enim ipse hoc homo i se penitus punit: aut
hoc deus cum homine vindicans percutit.
Nequaq igitur peccato parcitur: q: nulla
tenus sine vindicta laxatur. Sic Dauid au
dire post confessionem meruit: dñs transta
lit peccatū tuum: t tamē multis post cru
ciatibus afflictus ac fugiens reatus culpe
quā ppetrauerat eroluit: sic nos salutis vi
da a culpa pñi parētis absoluit: sz tamen
reatum eiusdem culpe diluentes absolute
quoq adhuc carnaliter obimus. Bene er
go dixit. Scienssq non parceres delinquē
ti: quia delicta nostra sine per nos seq se

metipsum reseat etiam ex relatu. Ut ele
ctio eni suis inigtarum maculas studet te
pozali afflictione tergere: quas in eo in p
petuum non vult vindicare. Sed sepe mes
tum plus iusto trepidat: dum pauore qua
tur: dum sinistris suspitionibus vrget: te
det hanc vincre: que se ad virū vel per la
boz eo ambigit peruenire. Unde t subsequē
ter adiungitur. Si autem t sic impius sum:
quare frustra laboz aui: Si enim remota pie
tate discutimur: opus nostrum dignum est:
quod remunerari premijs prestolamur. Ut
enim sanctus sub occulta iudicia trepidā
dicit. Si autem t sic impius sum: quare fru
stra laboz aui: non q hunc labo: asse penite
at: sed q certus ē de premijs t inter labo
res dolet. Sciendum vero est q viri sancti
ita incerti sunt vt confidant: at ita confi
dant: vt tamen cū securitate non torpeant.
Quia ergo plerūq mens t impensa rectis
actibus trepidat: restat: vt postq bonū op⁹
agitur lachryme expiatōis exigantur: qua
tenus ad eterna premia meritum recti ope
ris subuehat humilitas postulationis.

Capitulum. 28.

Ed tamē sciendū est: quia
mundos nos ad perfectus
reddē: vel vita vel lachry
me nō valēt: quoq nos
mortalitas nre corruptio
nis tenet. Ut t apte sub
iungitur. (Si igitur lotus fuero quasi aqs
nimis t fulserint velut mundissime manꝰ mee
tamen sordibus intinges me: t abhomina
buntur me vestimenta mea.) Atque cui ni
uis: sunt lamenta humilitatis. Nec profec
to humilitas q: ante districti iudicis ocu
los ceteris virtutibus preminet: quasi p
magni meriti colorem candet. Sunt nāq
nōnulli q lamenta habent sed humilitatē
non habēt: q afflicti plangunt: sed tamē in
ipsis fletibus vel contra proximorum vitas
superbiunt: vel contra ordinationem cōdi
toris eriguntur. Di nimirum aquas habēt:
t mundi esse nequeunt: q: humilitatis flet
bus minime lauantur. Aquis autē nimis a
culpa se lauerat: q confidēter dicebat: Lor
contritum t humiliatum deus non spernit.
Qui enim tamē tis afflīguntur: sed murmu
rando rebelles sunt: mentem qdem conte
runt: sed humiliari contēnunt: q̄uis aque

nimis intelligi t aliter possint. Aqua enim
fontis ex terra oritur. aqua ho nimis ex ae
re prozuit. Et sunt plerūq q p orationū la
menta se cruciant: sed tamen totis lamēto
rū laboribus ad sola terrena desideria ex
sudant: compūguntur in precibus: sed feli
citatis transitorie gaudia rogrunt. Dos ita
q nimis aqua non abluit: q: eorum fletus
ab imo venit. Quasi enim ex terre aqua p
fusi sunt: q pro terrenis bonis in precib⁹ cō
pungūtur. Qui vero iccirco plozāt: quoniā
premia eterna desiderant: aqua nimis bo
diluit: q: celestis compunctio infundit. Nam
cum perhēnem patriam per lamenta appe
tunt: cuiusq accensi desiderijs plāgunt: a sā
mis accipiunt vnde mūdentur: Per manꝰ q
autem qđ aliud quā opera designant. Un
de quibusdam per prophetam dr. Manꝰ ve
stre sanguine plene sunt. i opera crudelita
te. Horandum vero quod vir sanctus nō
ait: fulserunt mūdissime manus mee: sz ve
lut mūdissime manus mee: q: quousq pēa
corruptōis astrigimur: quālibet recte opi
bus veram mundiciā nequaq apprehēdi
mus: sed imitamur. Unde t apte subiūgit:
tamen sordibus intinges me. Deus nos
sordibus intingere dr intinctos sordib⁹ de
monstrare: q: quanto ad illum verius per
bona opera surgimus: tanto subtilius vite
nostre sordes agnoscimus: quas ab eius mā
dicia discordamus. Ait ergo. Si lotus fue
ro quasi aqs nimis: t fulserint velut mūdis
sime manus mee: tamē sordibus intingis
me. De si apte dicat. Quānis lamentis su
perne compūctionis inundar: quis per stu
dia recte operationis exercear: in tua tamē
noticia video q: mūdus nō sum. Intentaz
qppe a deo aiam ipsam adhuc corruptibi
lis caro dinerberat: cuiusq amoris pulchri
tudinem obscenis t illicitis cogitationum
motibus fedat. Unde t subditur.

Capitulum. 29.

T abhominabūtur me ve
stimenta mea. Quid enim
vestimēti nomine nisi hoc
terrenum corpus exprimi
tur: quo indata anima re
gitur: ne in subtilitatis sue
substātia nuda videatur? Hinc etenim Sa
lomon ait. Omni tēpore sint vestimēta tua
candida. t mēbra corporis a sordib⁹ acti

bus munda. Vñe Isaias ait. Vestimentū
mittam sanguinē erit in combustionem.
Sanguine quippe vestimentum misceri est:
dū heresis extraneas ingnare. Quibus mi-
rum se pollui Psalmista formidauerat:
cum dicebat. Libera me de sanguinib⁹ de⁹
tens salutis mee. Vñe voce angeli ad Jo
annem dr. Dabes pauca nomina in sardis
q̄ non inquinauerunt vestimenta sua. Ille-
q̄ non inquinauerunt vestimenta sua. Illo-
re autē sacri eloquij vestimenta nostra nos
abhominari referuntur: q: abhominabiles
reddant: fiant per Petrū quoq; de iudea
dr. Duc possedit agrum de mercede iniqta-
tis. Neq; enim emptum precio sanguinis
agrum ignis iudas posset̄ habere potuit: q rela
tis triginta argenteis traditōis crimen cri-
minosus in se protinus morte mulctauit: sz
po sedit: q cum est posset̄ deri fecit. Ita hoc
loco abhominabūtur me vestimenta mea
dr: abhominabilem faciunt: q: nimirū dū
contra meritez mētis superbiunt. dum san
cti desiderij studia tentationum suarum tu
multibus interrūpunt: in ipso suo certami-
ne posita anima agnoscit quantum adhuc
a animitate despiciat: quāq; corruptionē sa-
am plene appetens transire sed non valēs:
fede paluere cogitationis ingnatur. Dane
vestimentorum abhominationem senserat:
q dicebat. Video aliam legem in membris
meis repugnantez legi mentis mee: t capti
uum me dicentem in legem peccati: que est
in mēbris meis. Dec etiam vestimenta i q-
bus perfecte placere nō poterat: quando q
melius reluenda deponere festinc cupie-
bat dicens. Infelix ego homo q̄s me libera
bit: de corpore mortis huius. Dicat ergo
vir iustus. Si lotus fuero quasi ags nitis:
t fulserint velut mūdissime manus mee ta-
men sordibus tingues me: t abhominabū
tur me vestimenta mea: q: quantūlibet ad
summa et compunctōe contēplatōis asce-
dere: quātūlibet in opere se p exercitiū la-
boris accenderit: indignum tamē adhuc ali
quid de corpore mortis sentit: t abhomina-
bile se esse considerat: in multis que de pō
dere corruptionis portat. La. 30.

Tu hoc quoq; fit grauī⁹ qđ
sepe negli hoc intelligit: vn-
de delingt flagella suscipit
sed discreto iudici quid in
se minus quid ve mun⁹ dis-
plicear non agnoscit. Dñi t subdit. ((Neq;
enim vir q similis mei est respondebo: neq;
q mecum in iudicio ex equo possit audiri.))
Dum eum quolibet in iudicio ex equo cō-
tendimus: t qđ contrā nos dicatur agnosci
mus: t in his que dicimus audimur t quo
obiecta patenter apprehendimus. audēn-
ter ad proposita respondemus. Quia ergo
inuisibilis inde rq; facimus videt: quasi
audit que dicimus: sed quia id quod ei dis-
plicet nequaq; plene cognoscim⁹: quasi qđ
ipse vicit ignoramus. Dic igitur sanct⁹ ve-
stimentorum suorum abhominationē con-
siderans: eo amplius timet quo audiri i iu
dicio ex equo nō valet: q: quousq; corru-
ptionis sue pondere premit: hoc in sua gra
uius pena tolerat: quod t sensum sui repre
hensoris ignorat. Ne si aperte dicat. In hoc
ex equo non audior: q: t patent cūcta que
facio: t tamen ipse nescio per quanta repre
hendor. Segtur. ((Non est q vtrūq; vale-
at arguere: t ponere manum suam i ambo
bus.)) Durum sonat vt quaratur q deum
arguat: sed durum non erit si recurrat ad
memoriam: quod ipse per alium prophetā
dicat: per Isaiam quippe ammonet dicens.
Quiescite agere peruerse: discite benefacere: querite iudicium: subuenite oppresso: iu-
dicate pupillo: defendite viduam: t venite
t arguite me dicit dominus. Ei nāq; quam
arguimus: rōnis auctoritate contrahimus.
Et quid est quod domin⁹ agere sancta nos
ammonēs adiūgit: venite t arguite me: nisi
q aperte insinuat: quam bonis actib⁹ fidu-
ciaq; prestat. Ne si patenter dicat. Recte agi
te: t animaduersionis mee motibus nō iaz
per deprecationis gemitū: sed per fiduciaz
auctoritate obuiate. Vñe etenim Joānes
dicit. Si cor nostrū non reprehenderit nos
fiduciam habemus ad deum. Vñe est q
Moyses q: placet seruiens: auditur tacēs
cui silenti dr. Quid clamas ad me: Vñe ē
q irascentem retinet cum audit. Dimitte
me: vt irascatur furor meus contra popu-
lum istum. Vñe est q arguentem dominum
nō habuisse se queritur: cum per prophetā
dicit. Quesiui virum q interponeret sepem
t staret oppositus contra me: ne dissiparez
eam: t non inueni. Vñe est q graviter Isa
ias deplorat dicens. Omnes nos ceciduⁿ
quasi folium t iniquitates nostre quasi ve

tus abstulerunt nos: non est qui inuocet no
men tuum: q consurgat t teneat te. Si pos
sunt reatū quilibet per accepte innocētie me
ritum aliquando presentis motibus aiad-
uersionis obuiare: nō autem valent virtute
propria ab humano genere supplicia secu-
ture mortis expellere: Air igitur sanct⁹ hu-
manum genus consideret quo defluxit: eter
ne mortis damna conspiciat: cui nimirum
constat q: nequaq; iniquitas humana cōtra
dicat: videat q̄ peruerse homo deliquerit:
videat q̄ districte conditor contrā hominē
irascatur: t mediatorem dei t hois deum
t hominem roget. La. 31.

Clem quia longe post ven-
turum considerat deplorās
dicat: Non est q vtrūq; va
leat arguere t ponere ma-
num suam in ambob⁹. Re-
demptor quippe humani ge
neris mediator dei t hois per carnem fa-
ctus: q: iustus in hoibus solus apparuit: t
tamē ad penam culpe etiam sine culpa per
uenit: t hostem arguit ne delinqueret: t deo
obstitit ne feriret: exempla innocentie prebu
it penā malicie suscepit. Patiendo vtrūq;
arguit: qui t culpam hois per iniquitatē aspi-
rando corripuit: t iram iudicis mortēdo tē
tauit: atq; in vtrisq; manū posuit: q: t exē-
pla hominibus que imiterentur prebuit: et
dei in se opera quibus erga homines pla-
caretur ostendit. Nullus quippe ante hūc
extitit: q sic pro alienis reatibus intercede-
ret: vt propria nō haberet. Externe igit mor
ti tanto q̄s in alijs obuiare nō poterat: quā
to hunc reatus de propriis astrigebat: Ve-
nit itaq; nouus homo ad homines: contra-
dictor ad culpam amicus ad penam: mira
monstrauit: crudelia pertulit. Manum er-
go suaz in ambobus posuit. Quia vnde re
am recta docuit: inde iratum iudicē placa-
uit. Qui hoc quoq; ipsis suis miraculis cri
am mirabilius prebuit: q: corda delinquen
tium mansuetudine potiusq; terrore corre-
xit. Unde t subditur. ((Auferat a me vir-
gam suā: t pauor ei⁹ nō me terreat. ((Per
legem quippe virgam deus tenuerat: cum di
cebat. Si qs hec vel illa fecerit morte mo-
riatur. Sz incarnatus virgam abstulit: qa
vias vite per mansuetudinem ostēdit. Un
de ei per Psalmistam dicitur. Intende p-

spere prede t regna: propter veritatē t mā
suetudinem t iusticiam.

Capitulum. xi.

Imeri quippe quasi ser⁹ no-
stri: sz quasi pater vt ama
retur inspirauit. Quod lq
do Paulus dicit. Nō enī
accepistis spām seruitutis
iterum in timore: sed acce-
pistis spām adoptionis filiorum in qua clā
mamus abba pater. Unde hic quoq; apte
subiungitur. ((Loquar t non timebo cum
neq; enim possim metuens respondere.))
Air etenim sanctus q humani generis re-
demptorem venire mutem conspici: nō me-
tum ad deum: sed affectum ad patrem sū-
mit: t timorem despicit: quia per adoptio-
nis gratiam ad amorem surgit. Vñe Joān
dicit. Timor nō est in charitate: sed per
fecta charitas foras mittit timorem. Vñe
Zacharias dicit. Ut sine timore de manu ini
micorum nostrorum liberati: seruiamus il-
li. A peccati igitur morte timor nos suscita
re non valuit: sed ad statum vite aspirata
mansuetudinis gratia erexit. Quod bene i
heliseo sunamitis filium suscitantis signa
tur: vbi eaz baculo puerum mittens erecto
filio vitaz minime reddidit: per semetipsum
vero veniens seq; super mortuum sternēs
atq; ad eius mēbra se colligens: hinc illucq;
deambulans: t in ore mortui septies aspi-
rans: hunc ad reditum lucē protinus p
ministerium compassionis animauit. Au-
ctor quippe humani generis deus quasi mor
tuum puerum doluit: eū erectos nos ingratis
aculeo miseratus aspexit. Et q: per Moy-
sen terrorem legis protulit quasi p puerum
virgam misit. Sed puer eū baculo mortuum
suscitare non valuit: q: Paulo attestante
nihil ad perfectū adduxit lex. Ipse aūt per
semetipsum venies t sup cadauer se humili
ter sternēs: ad exequenda fidi mortui mem
bra se collegit: q: eū in forma dei esset non
rapinā arbitratus est esse se equalem deo: sz
semetipsum exinaniuit formā serui accipiēs
in similitudinē hoiz factus t habitu inuen
tus vt homo. Vñe illucq; ambulat: quia t
iudeam iuxta t longe positas gentes vo-
cat. Super mortuum septies inspirat: quia
per apertionem diuini muneris gratie se-
ptiformis spiritum in peccata morte iacen-

ndus tribuit. ¶Dorꝫ viuentis erigitur: quia
te qué terroris virga fulciatur nō potuit p
amoris spiritum puer ad vitam rediꝛe. Di
cat itaꝫ beatus Job ex sua: dicat ex voce
humani generis: auferat a me virgam suā:
t pauor eius non me terreat: loquar t non
timebo eum. Noi aperte subiungit. ¶ Re
ꝫ cui possum metuens respōdere.))Respō
dere quippe cuilibet dicimur: cuꝫ factis illius
digna opera repensamus: deo respondere
dicit: donis eius peccatoꝛibus nostra obliga
reddere. Unde t psalmi quidā in quibus sanc
ta ecclia imitanda ꝓponitur: ad respon
dendum scripti ꝓnotantur. Rectum itaꝫ
deus hominē cōdidit: eūꝫ ad peruersa de
flectentē cū longanimitate tolleranit: quoti
die culpas aspicit: t tamen viuendi spacia
non citius abscidit: dona largitur benigni
tate sua t erga malos vtitur. Respondere
homo tot beneficijs debet. sed tamen respō
dere, metuens nō valet: q: humani generis
conditoꝛē qui adhuc seruiliter formidat p
culpabilis nō amat. Nam tunc soli deo ue
ra obsequia reddimus: cū cum ꝓpter amo
ris fiducia non timemus: cum nos ad bona
opa affectus non metus rapit: cū malum
nostre menti iam nō placet etiā si ls: Naꝫ q:
puersitatis opera ex ti noꝛe restringatur: p
uersa libenter ageret si liceret. Nequaꝫ er
go veraciter rectus est: qui adhuc a prauo
rum desiderio liber non ē. Bene itaꝫ dicitur.
((Neꝫ cui possum metuens respondere:)) q: ea obsequia deo nō reddim⁹: si ex
timoꝛe mandatis illius t nō potius ex amo
re seruimus. Sed cū menti nostre eius vul
cedinis amoꝛ accēditur: oē desideriū ꝑsen
tis vite lenigat: in tediū delectatio vertit:
atꝫ hāc cū meroꝛe mens tolerat: cui victa
prius reprobo amoꝛe seruiebat. Unde t apte
subditur. La. 33.

Edet animā

meā vite mee.)) Sꝛ eū ꝓ
sens vita displicere: cū con
ditoris amoꝛ dulcescēt ce
perit: sese contra se animꝰ
accēdit vt accusare se de
culpis debeat: in quibꝰ se
ante supnoꝛ nescius defendebat. Unde ad
hac recte subiungit. ((Humiliaꝫ aduersus
me eloquiū meū.)) Quasi ꝑ se eloquio suo
vtitur: qui ꝓcana que gessit defendere erat
sationibus conatur. Sed aduersum se elo
quium vertit: qui accusare ui se hoc inci
pit qꝫ erraut. Sepe vero t cū deliquim⁹
ea quoꝫ que agimus diiudicam⁹: accusat
mens ipsa qꝫ perpetrat: sed q: hoc ex desi
derio minime deserit: erubescit confiteri qꝫ
fecit. Cū vero iam toto iudicio carnis dele
tationē ꝓmit: audaci voce in accusatio
nis sue ꝓfessione se erigit. Unde recte nunc
dicitur. Dimittam aduersum me eloquiuꝫ
meum: q: fortis mens relaxare cōtra se ver
ba detestationis inchoat: que apud semet
ipsam prius infirme verecūdata retinebat.
Sed sunt nōnulli qui apertis vocibus cul
pas fatent: sed tamen in confessione geme
re nesciunt: t agenda gaudentes dicunt.
Unde t adhuc apte subiūgitur. ((Loquar
i amaritudine alme mee.)) Qui culpas suas
detestando loqtur: restat vt has in amaritu
dine anime loquatur: vt hec ipsa amaritu
do puniat: quicquid lingua per mentis iu
dicium accusat. Sciendum ꝛo est: q: et pe
na penitētie quā sibi mens irrogat aliquā
tenus securitatem percepit atꝫ interroga
tionē superni iudicis fidētioꝛ erurgit: vbi
metipsam subtilius inueniat: t erga se quic
qꝫ quomō dispōnātur agnoscat. Unde t ꝓ
nus additur. ((Dicā deo: noli me cōdēna
re.)) Indica cur me ita iudices. Qui pecca
toꝛem se in amaritudine anime asserit: qd
deo aliud qꝫ ne cōdemnetur dicit: q: amari
tudo ꝑsentis penitentie extinguit supplicia
sequentis ire. Duobus autem modis i hac
vita hominē deus iudicat: q: aut per mala
ꝑsentia irrogare iam tormenta sequēcia in
cipit: aut tormenta sequētia flagellis ꝑsen
tibus extinguit. Nisi enim delictis exigen
tibus iustus iudex t nunc t postmodū quos
dam percuteret: Judas apostolus minime
diuisset. Secūdo eos qui nō crediderunt p
didit: t de iniqꝰ psalmista non diceret: iu
duantur sicut diployde cōfusione sua. Di
ploydem quippe duplū vestimentū dicimus.
Cōfusione ergo sicut diployde induti sunt:
qui iurta reatus sui meritum et tēporali et
perpetua animaduersione feriunē. Solos
quippe pena a supplicio liberat quos immu
tat: nam quos ꝓsentia mala nō corrigūt:
ad sequentia perducunt. Si autē nequaꝫ
quosdaꝫ pena ꝑsens a supplicio eterno de

fenderet: Paulus minime viuisset. Cum
l. Cor. xi iudicamur a dño corripimur: vt nō cū hoc
Apoc. 3. mundo damnemur. Unde voce angelica ad
Prou. 12. Joannē dicitur. Ego quos amo: redarguo
t castigo. Unde etiam scriptum est. Quē di
ligit dominus castigat: flagellat oīm filiuꝫ
quem recipit. La. 34.

A Epe ergo mens iusti vt ma
gis secura sit altius trepi
dat: t cum flagellio cingit
supni iudicij incertitudine
turbatur: pauet ne initium
sequentis damnationis sit
omne quod patitur: t per cogitationem in
terrogat iudicem quia de vite sue meritis
ambigit in percussione. Sed cum vite vir
tus ad oculos mentis reducitur: quasi cō
solatio a iudice respōdetur: quia nequaꝫ
ad perditionem percutit: quem in actionis
innocētia feriēdo custodit. Bene itaꝫ nūc
dicit. Judica mihi: cur me ita iudices? Ac
si aperte diceretur. Quia flagellando me
iudicas: ostende q: ad iudicium per flagella
securum reddas. Quod tamē intelligi t alī
ter pōt. Naꝫ plerūqꝫ vir iustus flagella ad
pbationem percipit: t vitam suā subtilissima
inquisitione discutiens: quis se peccatoꝛem
sentiat t fateatur: ꝓ qua tamen specialī
ter culpa percutitur minime cognoscit. atꝫ
eo magis in percussione trepidat: quo cau
sas sue percussionis ignorat. ¶Dicit vt se
metipm sibi iudex indicet: quatenus q ille
animaduertendo pensit: hoc in se faciendo t
ipse castiget. Scit nā ꝑ q equissimus iudex
iniuste quempiam nullo mō affligit et ma
gno merito cōcutitur: q: t voluit in verbere: t
deprehēdere in se ꝓfecte nō valet qd depre
ret. Unde t adhuc subditur. ((Nunqd bo
num tibi videtur si calūnieris t opprimas
me opus manuum tuarū: t consiliū impio
rum adiuues:)) Hoc nimirū sic per interro
gationē dicitur vt negetur. Ac si aperte di
ceret. Tu qui summe bonus es: noui quia
bonum non existimas: vt pauperem p culpā
nam premas. Et scio ergo quia non ē iniu
stum qd patior: t eo magis doleo quo eā
iusticie ignoro. Notandum vero q non ait
vt opprimas innocentē sed pauperē. Qui
enim delictioni indicio nequaꝫ innocen
tiam sed paupertatem suam obiecit: ias de
vita audaciam arripit: sed ꝑ se infirmum

consp̄iciat ostendit. Ubi t congrue subian
git: opus manuum tuarum. Ac si aperte di
cat. Impie opprimere non potes: quem te
fecisse gratuito recordaris. Bene autē subdi
tur. Et consiliū impioꝛum adiuues. Quos
nāqꝫ hoc loco impios nisi malignos spiritꝰ
vocat: qui cum redire ipsi ad vitā nequeūt
crudeliter socios ad moꝛtē querunt? Quo
rum numirum consilium fuit: vt beatū Job
diuina coꝛrectio tangeret: t qui in tranquilli
tate iustus extiterat: saltem per flagella pec
caret. Sed impioꝛum consilium dominus
non adiuuit: quia eoꝝ tentationibus car
nem iusti perdidit: animā denegauit. Hoc
indesinenter contra bonos consilium mali
gni spiritus iuuant: vt hi quos seruire deo
innocue in tranquillitate conspiciunt verba
aduersitatibus ad voraginem culpe ra
piantur. Sed eoꝝ consilij semen destrui
tur: quia ꝓuo condite⁊ cum virtꝰ flagella
moderatur: ne virtute pena transeat: t per
infirmitatem fortium humana infirmitas cre
dat. Unde bene et ꝓ penaꝝ dicitur. Fidelis
autem deus qui non patietur vos tentari
supraꝫ potestis: sed faciet cum tentatione
etiam ꝓuentum vt possitis sustinere. Nisi
enim misericoꝛs deus cū virtutes tentamen
ta modificet: nullus ꝓfecto est qui mali
gnoꝝ spirituū insidias nō cognoscens pos
set: q: si mensuram inter tentationes nō
ꝓbet: eoipso ꝓtinus stantem deiicit: quo
vltra vires onera imponit. Sic autem bea
tus Job negando requisiuit ista que ꝓtu
lit: sicut t requirēdo negat ea que alico sub
iungit dicens. ((Nunquid oculi carnei tibi
sunt: aut sicut videt homo t tu videbis?))
Nunquid sicut dies hominis dies tui: aut
anni tui sicut humana sunt tēpoꝛa: vt que
ras iniquitatem meā: t peccatum meū scru
teris: t scias q: nihil impiū fecerim? Oculi
carnei facta temporum non nisi in tempoꝛe
agnoscunt: quia t ipsi ad videndum cū tem
poꝛe ꝓdeunt: cum tempoꝛe claudūtur.
Et humanus visus quod libet opus sequtur
non ꝑcurrit: q: vir existentia aspicit: ventura
nullomodo agnoscit. La. 35.

D Ies quoꝫ t anni hominis
a diebus t annis discrepāt
eternitatis: qa vita nostra
que tempoꝛe incipit: tem
poꝛe finitur: dum tota finis

patibilem formā: eternitas venerat. Cu
ius numerū immēsitas quia vltra extra q̄ su
per nos tenditur: fine inchoatione t termi
no eius eternū esse dilatatur: cui⁹ trāsacta
preterunt: nec adhuc ventura quasi q̄ nō
appareant desunt: quia is qui semper esse
habet: cuncta sibi presentia conspicit: cui⁹
aspiciendo posit t ante nō tenditur: nulla i
tantus mutatione variat. Dicat ergo. Nū
quid oculi carnei tibi sunt: aut sicut videt
homo t tu videbis? Nūquid sicut dies ho
minis tui: t anni tui sicut humana sunt tē
pora: vt quaeras iniquitatem meā: t pecca
tum meū scruteris: vt scias quia nihil im
pium fecerim: Ac si humiliter requirens di
ceret. Cur me in tempore per flagella exa
minas: quem apud te perfecte t ante tem
pora scisti? Cur culpas meas verberib⁹ in
terrogas: quem per eternitatis tue potētiā
nec primū conderes ignoras? Cuius nimi
rum potentie mox pondus exprimit cū sub
iungit. (Cuz sit nemo qui de manu tua pos
sit eruere.)) Ac si aperte dicat. Quid tibi re
stat nisi parcere: cuius virtuti nullus valet
obuiare. Quo enim nemo est qui animad
uersionem tuam ex merito sue virtutis reti
neat: eo a se facilius tua pietas erigat vt
parcat: quia autem nos in delicto cōcepti:
in iniquitatibus editi: aut nocte prāua per
petramus: aut incaute etiam recta agendo
delinquimus: districtus iudex vnde nobis fi
at placabilis non habemus. Sed cū nostrū
opus eius obtutibus dignuz exhibere non
possimus: restat vt ad placationem illi⁹ su
um ei opus offeramus. Unde t subditur.
(Manus tue domine fecerunt me: t plas
mauerunt me totum in circuitu: t sic repen
te precipitas me? Ac si aperte dicat. Cur tā
ta vilitate despicis quem cum tanta digni
tate condidisti. Et quem ratione rebus cete
ris prefers: cur ex dolore supponis? Sed
tamen hec eadem nostra dignitas fulget p
imaginez t longe distat a beatitudinis per
fectione per carnem: quia dum spiritus ma
terne pa'ueri: quodāmodo connectitur in
firmitati. Quam scilicet infirmitatem beā
tus Job pietati iudicis obiecit: cum subian
git. (Memēto quesō q̄ sicut lutum feceris
me.)) Angelorum spiritus ideirco irremissi
biliter peccauerunt: quia rāro robustius sta
re poterant: quanto eos carnis commixtio
non tenebat. Homo vero ideirco post cul

tu suo aliquid: nec in carne delinquit. Nā
plasmatum se propter interiorem hominis
imaginem retulit: factum vero totum in ei
cultu in eo q̄ ex carnis constat indumento
memorauit.

Capitulum. 36.

Dicendum vero est: q̄ per
hoc q̄ se plasmatuz dei ma
nibus asserit: misericordie
iudicio: dignitatem sue cō
ditionis opponit. Quāuis
enim per coeternum patris
verbum cuncta creata sint: in ipsa tamen re
latione creationis ostenditur: quāntū cun
ctis animalibus: quantum rebus vel cele
stibus: sed tamen insensibilibus homo pre
feratur. Cuncta quippe dixit t facta sunt.
Cum vero facere hominem decrevit: hoc
quod reuerenter pensandum est: premittit
dicens. Faciamus hominem ad imaginez
t similitudinem nostram. Nec enim de eo
sicut de rebus ceteris scriptum est: fiat t fa
ctum ē: nec vt aque volatilia: sic terra ho
minem protulit: sed primū fieret: faciam⁹
dicitur: vt videlicet quia rationalis natura
condebatur: quasi cum consilio facta vide
retur quasi per studium de terra plasmat: t
inspiratione conditoris in virtute spiritus
vitalis erigitur: vt scilicet non per iussionis
vocem: sed per dignitatem operatiōis cre
fieret: qui ad conditoris imaginem fiebat.
Quod igitur per conditionez homo elegan
tius in terra creaturis ceteris accepit: hoc
in flagello positus pietati sui opificis oppo
nit dicens. (Manus tue plasmauerunt me
t fecerunt me totum in circuitu: t sic repen
te precipitas me? Ac si aperte dicat. Cur tā
ta vilitate despicis quem cum tanta digni
tate condidisti. Et quem ratione rebus cete
ris prefers: cur ex dolore supponis? Sed
tamen hec eadem nostra dignitas fulget p
imaginez t longe distat a beatitudinis per
fectione per carnem: quia dum spiritus ma
terne pa'ueri: quodāmodo connectitur in
firmitati. Quam scilicet infirmitatem bea
tus Job pietati iudicis obiecit: cum subian
git. (Memēto quesō q̄ sicut lutum feceris
me.)) Angelorum spiritus ideirco irremissi
biliter peccauerunt: quia rāro robustius sta
re poterant: quanto eos carnis commixtio
non tenebat. Homo vero ideirco post cul

pam veniam meruit quia per carnale cor
pus aliquid quo semetipso minor esset acce
pit. Unde t apud respectum iudicis argu
mentum pietatis est: hec eadem infirmitas
carnis: sicut per psalmistam dicitur. Ipse
autem est misericors t propitius fiet peccā
tis eorum: t non disperdet eos: t multiplicā
uit vt auerteret iram suam ab eis: t non
accendit omnem iram suam: t rememora
tus est quia caro sunt. Ut lutum ergo ho
mo factus est: quia ex limo est ad conditio
nem sumptus. Lutum quippe fit: cum se
aqua terre cōspergit. Sicut luctum itaq̄ ho
mo est conditus: quia quasi aqua infundit
pulueri cum anima rigat carnem. Quod
sanctus vir bene pierati iudicis obiecit: cum
postulans dicit. (Memento quesō q̄ sicut
lutum feceris me. Ac si aperte dicat. Infir
mitatem carnis considera: t reatum iniqui
tatis lava. Ubi apte quoq̄ mox eiusdem
carnis adiungitur: cum protinus subinfer
tur. (Et in pulue:em reduces me.)) Ac si
patenter postulet dicens. Memento que
so q̄ per carnem a terra venio: et per eius
interitum ad terram tendo. (Materiaz itaq̄
originis t penam fatis aspice: et culpe ci
tius trānseuntis parce.

Capitulum. 37.

Sed quia qualitate pro
ulit hominis conditi:
mane subiungit ordinez
propagati dicēs. (Nōne
sicut lac mulsisti me
t sicut caseū me coagu
lasti: Pelle et carne vestisti me: ossib⁹ t ner
uis compegisti me.)) Plasmat⁹ quippe ho
mo sicut lutum factus est: propagatus au
tem t sicut lac mulgatur femine: t sicut ca
seus coagulatur in carne. Carnibus t pel
te induitur: ossibus neruisq̄ solidatur. Per
lutum ergo prime cōditionis qualitas: per
lac vero sequentis ordo conceptionis expri
mitur: qui per coagulationis incremēta du
citur: vt paulisper in ossa roboretur. Sed
angusta dei lanx est descriptio creati cor
poris: nisi etiam subsequenter exprimatur
mira aspiratio vinificationis. Unde t subi
ditur. (Uitam t misericordiaz tribuisti mi
hi.)) Sed inestimabile nobis bona cōditor tri
buit: si non omne quod tribuit ipse custodit.

Sequitur. (Et visitatio tua custodiuit spi
ritum meum.)) Hec autem que de eternita
tis nostre vitamine: etiam interiora posse con
gruere libet: vt breuiter replicando mōstre
mus. (Memento quesō q̄ sicut lutum fe
ceris me.)) Sicut lutum quippe homo ex
terior exsistit: quia sancti spiritus grā
tia terrene menti infunditur: vt ad intelle
ctum sui conditoris erigatur. Humana nā
q̄ cogitatio que peccati sui sterilitate arsit
per vim sancti spiritus quasi irrigata terra
viridescat. Sed sepe tum perceptis superni
doni virtutibus sine interruptione vi
mur: ad priuatam fiduciam vsu continue
prosperitatis elevamur. Unde fit pierūq̄
vt idem qui sublevauerat parumper spiri
tus deserat: quatenus ipsum sibi homine
ostendat. Quod sanctus vir protinus ex
primit cum subiungit. (Et in pulverem re
duces me.)) Quia cuz per subtractionē spi
ritus meus aliquantulum intentatione de
seritur: quasi ab humore pristino terra fieca
tur: vt infirmitatem suam veteratus sen
tiat: t sine infusione superne gratie quantū
homo aruit agnoscat. Qui apte quoq̄ re
duci ad pulverem dicitur: quia dimissus si
bi cuius libet tentationis aura rapitur. Sed
dum relicti conteritur: ea que afflicti co
gnouimus subtilius idem dona cogitamus.
Unde subiungit. (Nonne sicut lac mulsi
sti me: t sicut caseū me coagulasti:)) Mēs
etenim nostra cum per sancti spiritus gra
tiam ab vsu vetuste conuersationis abstra
hitur: sicut lac mulgetur: quia in quadam
nove inchoationis teneritudine t subtilita
te formatur: sicut caseus coagulatur: quia
in constipatione pinguescentis cogitatiōis
astringitur: vt nequaq̄ iam per desideria
defluat: sed in vno amore se colligens ad
solidam reformationem surgat.

Capitulum. 38.

Per quę vero contra hec ea
dem rudimēta spiritualia
et vsu veteri caro submur
murat: t minus bella tolle
rat ex homine quem fecis
pozrat. Dū subiungit. (Pel
lib⁹ t carne vestisti me.)) Pelle quippe t car
nib⁹ interior homo vestit: q̄ in eo q̄ ad su
perna erigitur: carnalium motuz obstrio

ne vallatur. Sed tendentem ad iusticiā ne quā in tentatione condito⁹ deserat: q per infusionem gratie etiam peccantem preue nit: sed subleuatam mentem ꝛ ad bella eterna iterat: ꝛ interno roborat. Unde adhuc apte subiungitur. ¶ Ossibus ꝛ nervis compegisti me. Carnibus ꝛ pelle vestimur: sed ossibus nervisq; compaginamur: quia et si tentatione forte eruente concutimur: manu tamen nos conditoris manuq; roborat ne frāgamur. Carnis itaq; motib⁹ nos humiliat ad penā: sed per ossa virtutum⁹ roborat contra tentamenta. Ait ergo: Carnib⁹ ꝛ pellibus vestisti me: ossibus ꝛ nervis cōpegisti me. Ac si aperte dicat: Posito me ad probationem deseris: sed tamē virtutibus astrigendo custodis. Qui icarco nobis bñ vincendi recreandiq; tribuit: q benigne preterita que deplangimus parcet. Unde ꝛ adhuc apte subungitur. ¶ Vitam ꝛ misericordiā tribuisti mihi. ¶ Vita quippe tribuitur: cui malignis mentibus benigni tas asperatur: sed vita sine misericordia sepi nequaq; valet: q ad obtinenda perpetue iustitie bona non sufficiat: si pr̄missa misericorditer anteacta negligua non relaxet. Tet certe virum nobis ꝛ misericordiā tribuit: q ea quā nos misericordia adhuc videndam preuenit: etiam subsequente custodit. Nisi enim misericordiam subrogaret: seruari nō valet vita quam præbet. ¶ Ipso quippe quotidie visu humane vite veterāsam⁹ ꝛ cerriosa hominis impulsu cogitatōe lubrica ab interioribus erimus. Et nisi nos ꝛ pena vitiatio vel ad amorem compungēdo vivificet: vel ad timorem flagellando refigurēt: repentino lapsu mens fundamina tota pstruit: que longo virtutis studio innouata videbatur. Unde subditur. ¶ Et visitatio tua custodiuit spīm meū. ¶ Humanum quippe spiritum visitatio superna custodit: cum hunc virtutibus ornatu: vel flagellando percatere: vel compingere amore nō desinit. Nam si bona prestaret: sed nunc continue restaurando non subtrahit: cuius bonum perdatur quod non a largitore custodit. Sed ecce vir sanctus dum se humiliter agnoscit: conferendo ꝛ generaliter omnē misericordiā recreata appetendā: cūq; ipsum talem sanctum veraciter fateatur: repēte ad conscendam vocationem gentium subito ter rapitur. Ait protinus subditur: ¶ Licet hec celes in corde tuo tamē scio q; vniuersorum memineris. ¶ Ac si aperte dicat. Cur de me trepido: q ꝛ vniuersas gentes q; colligas scio: Quod tamen in corde celas: quā hoc adhuc aperto sermone non indicat. Hoc q vniuersorum memineris me procul dubio ad venia eorum facis. Ca. 10.

Ecendū do ē q in quib⁹ dā facto ꝛ cerni de venia reddimur: ꝛ post perpetrata culpas ad absolutionis nostre fiduciam cor erigimur ꝛ pia subsequē te roborāmur: perpetrā gimur: ꝛ cogitatione aliquā aduersi noliti Unde ꝛ apte subungitur. ¶ Si peccauī ꝛ ad horam pepercisti mihi cur ab iniquitate mea mundum me et nō pa ter⁹. ¶ Ad hoc dominus parcit peccatoribus vt culpe consortia protinus fleu non esse non patiantur: q voluntate quidem ad penā fecimus: sed nō manū nolentes et memoriam cum delectatione toleramus. Sepe nāq; hoc quod a conspectu iudicis fletu interrumpente celerum ad animā redit: ꝛ vesana culpa ad delectationem rur sus inserpere nititur: atq; in antiquo certamine redimus pulsatione reparamur: ita vt quod prius egit in corpore hec imposterum cogitatione verset in mente. Quod caute a se prospere athleta spiritalis nouerat: qui bi cebat: Cōpatiebar ꝛ delectabar: et cicatrices mee: a facie iniquitatis mee. Ca. 40.

Ud nāq; cicatrices nisi sanitatē fūt vulnerū? Lacrime ergo negligē ad delectatōis memorie redire sperant: q cicatrices videbant. Cicatrices quippe ēq̄ dolere: et sanata iterū petūt vulnera rursus in tentationē serpere: atq; ex eo⁹ suggestione sub⁹ post supducā eorum pelle fronte culpe iterū volentes frontē: qua videlicet in re ꝛ nil fortis ope agit: ꝛ fortis virtus cogitatōe peccatur: subtrahendo se rectā mens obligat nō hoc solicita sanctus tergit. Unde bñ per Moysē dr̄: Si fuerit iter vobis q̄ ascendat in montē: et ingressi fuerint eum: et dixerint ego non possum⁹ ascendere: et remanserint extra castra

¶ non reuertetur: priusq; ad vesperā lauet aqua ꝛ post solis occasum regredietur ī castra. Nocturnum quippe est omnis tentatio ſra. Nocturnum quippe est omnis tentatio ſra. Nocturnum quippe est omnis tentatio ſ

Sed cum fraterno profecta reficimur: cum
districtionem super nos interni iudicis ex
ipso nostre stoepore pensamus: qd restat ni
si vt ad dissentiendum se animas redeat: ex
qegd in se reprobum gequid prauꝰ deprehendit affligat? Unde ꝛ apte subiungitur.
((Et pene militant in me.)) Considerat qp
pe dei flagellus pene in nobis militat: quia
dum nuisa illorum facta conspicimꝰ: vi-
tam nostram que ex eoꝝ nobis compatione
displicet studiosa afflictione cruciamus: vt
qegd in nobis polluerunt opera: diuidat la-
menta: ꝛ si qd adhuc culpa delectationis
ingerit: pena merozis tergat. Beatus igitur
Job: qz vitam patrum precedentium con-
spicit: qd in se gemere debeat subtilꝰ agno-
scit. Sed magni dolozis magisterio dū sua
plangit: ad lamenta nos instruit: vt quo vir-
tutes in alijs cernimus: eo apud districtuꝫ
iudicem nostra sollicite delicta timeamus
Sequitur. ((Quare de vulua eduxisti me q
vtinam consumptus essez ne oculus me vi
deret.)) Quod nimirū prima ofone iazꝑ-
tulit dicens. Quare non in vulua mortuꝰ
sum? Qui ex hoc quodꝫ quod hic addidit
subdens: fuissem quasi non essem de vtero
translatus ad tumulaz illic verbis aliꝰ nō
aliter adiungit dicens. Statꝫ aboztiuā abs
conditum non subsisterē: vel q cōcepti nō
viderunt lucem. Quia vero hec superiꝰ la-
te digessimus: pro vitando lectoris fastidio
exposita replicare declinamus. Sequitur.

Capitulum. 44.

Angd non pauca tps diez
meoꝝ finiet breui?)) Cau
tum se ac sollicitum vinere
ostendit: q breuitatem pre
sentis vite considerās: nō
eius vsum sed terminū cō
spicit: vt ex fine colligat: nihil cē quod trā
siens delectat. Vnde nāꝫ per Salomonem
dicitur: Si annis multis vixerit homo ꝛ in
his omnibus letatus fuerit meminisse de-
bet tenebrosi temporis ꝛ dierum multoꝝ:
q cum venerint vanitatis arguuntur pre-
terita. Vnde rursum scriptum est: In omni
bus operib⁹ tuis memorare nouissima tua
ꝛ in eternum non peccabis. Igitur cū cul-
pa animum tentat: mens necesse ē vt breui
tatem sue delectationis aspiciat: ne ad vi-
tacem mortem inigeas rapiat: cum cōtem

Eccl. 6.

Eccl. 7.

q ad terminum eius mortalis vita feara-
rat. Sed sepe oculus contemplatōis nostre
confunditur: duꝫ dolor noster flagellis ex-
pressentibus aggrauat. Iubet presentis vite
exilium gemere: sed pre ipsa afflictiōe mēs
non valet damna sue cecitatis estimare.
Unde protinus subdit. ((Dimitte ergo me
vt plangā paululum dolorem meū)) Sicut
enim moderata afflictio lachrymas exprī-
mit: ita immoderata subduat: qz merozꝫ ipse
quasi fine merore fit: qz afflictam mentem
dolozis: sensum dolozis tollit. Ait igitur
sanctus ferri pluſq; sufficiat pertinescat di
cens Dimitte ergo me vt plangam paulu
lum dolorem meū. Ac si aperte dicat. Fla-
gella mee peruersionis tempa: vt moderatio
dolozibus estimare mala que patioꝝ flēdo
conualescam. Quod tamen intelligi ꝛ alī-
ter potest. Sepe nāq; peccatoꝝ iniqtas sue
vinculis ita constringitur: vt pondus quī-
dem peccatoꝝ tolleret: sed tamen qz tolle-
rat ignorat. Sepe autem si cognoscat quan-
to reatu prenitur: erumpe i lachrymas co-
natur: ꝛ non potest: vt hunc in se mēte libe-
ra conuersatione integra persequatur. Fle
re ergo dolorem suum nō valet: qz ꝛ iniq-
tatis sue reatum cōsiderat ꝛ tamen pre ter
rene occupationis pondere: hunc ei genere
neqnāq; vacat. Flere ergo dolorem suum
non vult: q prauꝫ quidem cōsuetudini ꝑtrā
re nitit: sed tñ adhuc succrescentib⁹ desi-
derijs carnis grauatur. Duius doloris pre
sentia pphete mētem cruciauerat: cū dice
bat: Dolor meus contra me ē semp: quo
mā iniqtatē meā ego pronūciabo ꝛ cogita
bo pro petō meo. Qz solutis iniqtatis vin
culis dimissum se nouerat: q cruciabat dicēs:
Dirupisti vincula mea: tibi sacrificabo hosti
am laudis. Tunc igitur ad plāgendum do
lorem nos dominꝰ dimittit: cum ꝛ mala no
bis que fecimus demonstrat: atq; ad hec
eadem flēda que cognoscim⁹ admirat: cui
pas oculis obiect: ꝛ pia manu gratie vin
cula corꝺis soluit: vt ad vacationē patien
tie mēe nostra se erigat: ꝛ carnis soluta cō
pedibus in auctorē suū gressuꝫ libera amo
rio tendat. La. 43.

Psal. 1.

Terꝝ enim vitam no
stram ipsi reprehendimus
sed tamen libenter agim⁹
hoc quod i nobis reatus re

probamus. Ad iusticiaz spiritus nos erigit:
ad consuetudinē caro restringit: animꝰ suo
meno remituri sed primus dolet: tarn capi
natur. Bene itaq; dicit. Dimitte ergo me
vt plangā paululū dolorez meū: quia nisi a
reatu culpe quo nos ligamur misericordi
ter dimittamur: perfecte flere nō possumus:
hoc qō in nobis ipsis contra nosmetipsos
volemus. Sed tunc veraciter reatus nostri
dolor plangitur: cum tenebrosa illa inferni
retributio intento timore prenidetur. Unde
apte subiungitur. ((Anteq; vadā ꝛ non re-
uertar ad terrā tenebrosaz ꝛ opertā mortis
caligine.)) Quid enim terre tenebrose nomi
ne nisi terra claustra tartari signantur: que
eterne mortis caligo operit? Quia dānā-
tos quosq; iperpetuaz a vite luce diuungit.
Nec inmerito infernus terra dicitur: qz quis
q; ab eo capti fuerit stabiliter tenent. Scri
ptuz quippe est. Generatio preterit ꝛ gene
ratio aduenit: terra vero in eternum stat.
Recte igitur inferni claustra tenebrosa ter
ra nominant: quia quos puniendos accī
piunt: neqnāq; pena transitoria vel fantasti
ca imaginatione cruciat: sed vltione solida
perpetue dānationis seruant. Que aliquā
do tamen laci appellatione signantur: pro
pheta attestante q ait.)) Deuorauerunt igno
miniam suam: cum his qui descendunt in
lacum. Infernus autem ꝛ terra nominatur
qui susceptos stabiliter tenet: ꝛ lacus dicit
qz hos quos semel ceperit: semper fluctuā
tes ꝛ trepidos tormentis circūfluentib⁹ ab
sorbet. Sanctus autem vir sine sua: seu hu
mane generis voce dimitti se postulat ante
q; vadat non qz ad terram tenebrosam qui
culpam deflet iturus est: sed quia ad hanc
procul dubio qui plangere negligit vadit: si
cut debitor si suo creditori dicit. Solue debi
tum priusq; pro debito constringaris: q ta
men non cōstringitur si quod debet soluere
non morātur. Ubi ꝛ recte subditur. ((Nō re-
uertar. Quia nequaq; vltra misericordia
parentis liberat: quos semel in locis pena
libus iustitia iudicantis damnat.

Capitulum. 46.

Ec adhuc subtilius loca
describūtur cū dicit. ((Terram miserie ꝛ tenebrārū.))
Miseria ad dolorē pertinet: tenebre ad cecitatem.

Ea ergo que ex conspectu districti iudicis
expulsos tenet: miserie ꝛ tenebrarum terra
phibetur: qz dolor doloz cruciat quos vmbra
sos a vero lumine intus cecitas obscurat.
Quānus miserie ꝛ tenebrarum terra intelli
gi ꝛ aliter potest. Nam hec quoq; terra in
qua nascimur est quidē miserie sed tenebra
rum nō est: qz multa hic corruptiōis nostre
mala patimur: sed tamen in ea adhuc per
cōuersionis gratiā ad lucem redimus ver-
itate suadente que ait. Ambulate dū lucez
habetis ne vos tenebre comprehendāt. Il
la vero simul miserie ꝛ tenebrārum terra ē:
quia q̄qs ad toleranda eius mala descen-
derit: nequaq; victrius ad lucem redit. In
quius adhuc descriptiōe subiungit. ((Ubi
vmbra mortis ꝛ nullus ordo seruatur.)) Si
cut mors exterior ab alia diuidit carnez: ita
mors interior a deo separat animam. Umbra
ergo mortis est: obscuritas diuinorum: quia
damnatus quisq; eū eterno igne succendit:
ab interno lumine tenebratur. Natura ꝺo
ignis est vt ex se ipso ꝛ lucem exhibeat: ꝛ cor
cremationem: sed transactorum virtus illa
flāma vitiorum cōcremationē habet: ꝛ lu-
men non habet. Unde est enim q reprobis
veritas dicit. Discedite a me maledicti in
ignem eternū: qui paratus est diabolo ꝛ an
gelis eius. Quorum rursum olim corpus i
vna ꝑsona significans dicit. Ligate ei ma-
nus ꝛ pedes ꝛ mittite eum in tenebras exte
riores. Si itaq; ignis qui reprobos cruciat
lumen habere potuisset: is qui repellitur ne
quaq; mixtꝰ i tenebris diceretur. Unde etiā
ꝑs. ait. Super eos ceciditꝫ ignis ꝛ non vide
runt solem. Ignis enim super impios cadit
sed sol igne cadente nō cernitur: quia illos
quos gehēna flāma deuorat: a visione veri
luminis cecat: vt ꝛ foras eos dolor cōbu-
stionis crucier ꝛ intus pena cecatis obscu
ret: quatenus qui auctori suo corde ꝛ cor-
pore deliquerunt: simul corde ꝛ corpore pu
niantur: ꝛ vtrobiq; penas sentiant: qui duꝫ
hic vincere prauis suis delectationibus et
vtroq; seruiebant. Unde bene per ꝓphetaꝫ
dicitur. Descenderunt in infernū cuꝫ armis
suis. Arma quippe peccantiū sunt membra
corporis: quibus peruersa desideria que con
cipiunt exequunt. Unde recte per paulū di
citur. Ne detis exhibeatis membra vestra ar
ma iniquitatis peccato. Cum armis ergo

Matt. 25.

Matt. 22

Ps. 57

Ezech. 32

Rom. 6.

ad infernum descendere est: cum ipsis quoq; membris quib⁹ desideria voluptatis explenerunt: eterni iudicij tormenta tollerare vt tunc eos vindicta dolor absorbeat: q nunc suis delectationibus subditi vindicta contra iusticiam iusti iudicantis pugnant.

Capitulum. 47.

Irum vero est valde quod dicat. Vbi nullus ordo. Nec enim omnipotens deus qui mala bene punit: inordinata esse vllomodo vel tormenta permittit: q; ipsa quoq; supplicia que ex iniquo iusticie pdeunt inferri sine ordine nequaq; possunt: quo nanq; in suppliciis ordo nō erit dum: dānatū quēq; iusta modū criminis t retributio sequitur vltionis. Vnde qppe scriptum est. Potenciores potenter tormenta patiuntur: t fortiori bus fortior instat cruciatio. Vnde in Babylonis dānatione dicitur. Quantū exaltauit se t in deliciis fuit: tantū date illi tormenta t luctum. Si igitur iusta modū culpe pena distinguitur: cōstat nimirū q; in supplicijs ordo seruatur: t nūq tormentoꝝ summā meritorum acta virumerent: nequaq; inde venicis dicturum se messoribus esse perhabere t. Colligite primū zizania t ligate ea fasciculis ad cōburendū. Si enim nullus in supplicijs ordo seruabitur: cur cōburenda zizania: in fasciculis ligant? Sed nimirū fasciculos ad cōburendū ligare est: hos q eterno igni tradendi sunt: pares paribus sociare vt quos similis culpa inquinat: par eciaz pena constringat: t qui nequaq; dispari iniquitate polluti sunt: nequaq; dispari tormēto cruciēt: quatenus simul dānatio conterat quos simul elatio sublevabat: quoniq; non dissimiliter dilatauit ambitio: nō dissimilis angustet afflictio: t par cruciet flāma supplicij: quos in igne luxurie par succēdit flāma peccati. Sicut enim in domo patris mansiones multe sunt pro diuersitate structure: sic dānatos diuerso supplicio gehenne ignibus subiicat disparitas criminis. Que videlz quāuis gehenna cuncta vna sit: tamen cunctos vna cadēq; qualitate succendit. Nam sicut vno sole omnes tanguntur: nec tamen sub eo vno ordine oēs estuam⁹: quia intra qualitatem corporis sentit etiā pondus calorio sic dānatio t vna cū gehenna que afficit: t tamē nō vna oēs qualitate comburit: q; qui hic agit dispar valitudo corpoꝝ: hoc illic exhibet dispar cā meritorum. Quō ergo nullus inesse ordo supplicijs dicitur in quibus profecto quisq; iuxta modū culpe cruciatur? La. 48.

Sed sanctus vir posito vmbram mortis intulit quāta sit cōfusio i domo interiorum mente subuniat: quia ipsa quoq; supplicia que ordinata per iusticiā venit: ordinata pauidubio in ordine morientiū nō sunt. Vt enim paulo superius diximus: dum dānatus quisq; forsas flāma succendit intus eterratis igne devorat: atq; in dolore positus exterius interiusq; confunditur: vt sua deterius cōfusione crucietur. Repulsis ergo ordo in supplicio nō erit quia in eoꝝ morte atrocius ipsa cōfusio mētis sentit. Quā tamen mira potentia iudicij equitas ordinat: vt pena animi quasi inordinata cōfundat. Vel certe absit ordo supplicijs dicit: quia quibuslibet rebus in penam surgentibus ppria qualitas: nō seruatur. Vnde t primus subinfert. Et sempiternus horror inhabitans. In hunc vite tormentis timor dolorem habet dolor timorem nō habet: quia nequaq; mente metus cruciat cui pati tam ceperit qd metuebat. Infernum vero t vmbra mortis obscurat t sempiternus horror inhabitat: quia eius ignibus traditi t in supplicijs dolorem sentiunt t in dolorio angustia pulsante semp panore feriant: vt t quod timent tollerent t rursum qd tollerant sine cessatione pertimescant. De his etenim scriptum est. Vermis eoꝝ non morietur: t ignis eorū non extinguetur. Hic flāma que succendit illuminat: illic vt superius verbis psalmiste docuimus ignis qui cruciat obscurat. Hic metus amittitur: cū tollerari iam ceperit qd timebatur: illuc t dolor dilaniat t panor angustiat. Horrendo igitur modo erit tunc reprobis dolor cum horrore: flāma cum obscuritate. Sic se videlz a dānatis: sentiri pōdus summe equitatis debet: vt q; a volūtate conditoris nequaq; sunt veriti dissentire dum viuerent: in eorum quādoq; interitu ipsa a suis qualitatibus eiaz tormenta

discordent: quatenus quo se impugnant eo cruciatus augeant: t cum varie prodeunt multipliciter sentiantur. Que tamē supplicia in se demersos t vltra vires cruciant: t in eis vite subsidiū extinguentes seruāt: vt sic vitam terminus puniat: quatenus semp sine termino cruciatus viuat: q; t ad finem per tormenta properat t sine fine deficiens durat. Fit ergo miseris mors sine morte: finis sine fine: defectus sine defectu: quia et mors viuit: t finis semp incipit: t deficere defectus nescit. Quia igitur t mors pmit: t non extinguit: dolor cruciat: sed nullatenus panorem fugat: flāma comburit sz nequaq; tenebras deserit: quantum per notitiam ptentis vite colligitur: supplicia ordinem non habēt que non suam per oia qualitatem tenent: quāuis illic ignis t ad cōsolationem nō ligetur t tamen vt magis torqueat ad aliqd lucet. La. 49.

Am sequaces quosq; suos secum in tormento reprobi flāma illustrāte visuri sunt quorum amore delinquerūt quatenus qui eoꝝ vitā carnaliter cōtra precepta conditoris amauerant: ipsoꝝ quoq; eos iterum in augmento sue dānationis affligat. Qd profecto euangelio testāte colligimus in quo veritate nunciante dives ille: quem cōtigit ad eternam incendij tormenta descendere: quēq; fratres deserbit meminisse: q Abraam petit: vt ad eorum eruditionē mitteret ne illuc eos qui q venientes par pena cruciaret. Quia igitur ad dolorio sui cumulū propinquoq; absentiū meminit: cōstat pauidubio quia nos ad augmentū supplicij paulopost potuit etiā presentes videre. Quid aūt mirum si secū quoq; reprobos aspiciat cremari: q ad dolorio sui cumulū eū quem despexerat in sinu Abrahe Lazarū vidit? Is ergo cui vt pena crescere: t vir electus apparuit cur non credendū sit quod videre in supplicio eos etiam quos contra deum direxerat possit? Qua re colligitur q eos quos inordinate nunc reprobi diligunt: miro iudicij ordine secum tunc in tormentis videbunt: vt penam proprie punitionis exaggeret: q illa auctori ppositā carnalis cognatio pari ante oculos vltione damnata. Ignis itaq; q in obscuritate cruciat: credendum est quia lumen ad tormentū seruat. Quod si apostolice testimonijs i sua compassione nō possum⁹: superest vt ediverso doceam⁹. Deus quippe hebree gentis pueri per caldei regis imperium succensio camini ignibus ligatis manibus pedibusq; pueri sunt. quos tamē eā idem rex in camino incēdio miseratus explorauit: illesis vestibus deambulantes vidit. Vbi apte colligitur quia mira dispositione conditoris ignis qualitas in diversa virtute temperata t vestimēta nō attigit: t vincula incendit: sanctisq; viris t ad iferendum tormentū flāma fregit: t ad solationis ministerium exarsit. Sicut ergo electus ignis ardere nouit ad solatium: t tamē ardere ad supplicium nescit: ita e diverso gehenne flāma reprobis t nequaq; lucet ad cōsolationis gratiā t tñ lucet ad penā: vt dānatoꝝ oculis ignis supplicij t nulla claritate candeat: t ad doloris cumulū videat qualiter cruciantur ostendat. Quid autem mirum si gehenne ignem credimus habere supplicia simul obscuritatis t luminis? qñ experimento nouimus: q; t tedarum flamma lucet obscurat? Tunc edax flāma cōburit quos nūc carnalis delectatio polluit: tūc infinite parcens inferni barathrum devorat: quos nunc inanis elatio exaltat: atq; quos liber ex vitio hic voluntatem callidi persuasio exercuerunt: tunc cuiusq; suo duce reprobi ad tormenta ducunt.

Dan. 3.

Capitulum. 50.

Tquanto angelorum atq; hominum longe sit natura dissimilis: vna tamē pena implicat: quos vnus in crimine reatus ligat. Quod bene ac breuiter insinuat prophēta qui ait. Ibi assur t omnis multitudo eius t in circuitu eius sepulchra eius. Quis namq; assur superbi regis nomine: nisi ille per elationem cadens antiquus hostis exprimitur? Qui pro eo q multos ad culpam pertraxit tam cunctis sua multitudine ad inferni claustra descendit. Sepulchra autem mortuos tegunt. Et quis alius mortem acrius pertulit q̄s is qui conditorem suum despiciens vitam reliquit? Que videlz mortuum cum humana eorum sarcophagi plant eius procul dubio sepulchra fuit. Qui in circuitu eius sepulchra illius sunt. Quia

Ez. 32.

in quozum se mentibus nunc per desideria
sepelit: hos sibiposmodū tumultū per tor-
menta cumungat. Et quonā nunc in semet
ipsis repsodi malignos spiritus illicita per
petrando suscapiūt: tunc sepulchra cū mor
tuis ardebunt. Ecce que maneat damna-
tis pena cognouimus ⁊ instruente nos sa-
cro eloquio quantus in damnatione ignis:
quanta in igne obscuritas quantusq; Job
scuritate pauor sit nullatenus ambigimus.
Sed quid pdest ista prenosse si non cōtin
gat euadere? Tota ergo intentione curan-
dum est: vt cum vacationis tempus accipi
mus: bene viuendi studio maloruz: vitricia
tormenta fugiamus. Vnde quippe per Sa-
lomonez dicit. Quodcūq; potest facere ma
nus tua instanter operare: q; nec opus nec
ratio: nec sapictia: nec scientia erit apud in
feros: quo tu pperās. Vnde Ysaias ait. Que
rite dñm dum inueniri potest: inuocate eum
dum ppe est. Vnde Paulus dicit. Ecce nūc
tempus acceptabile: ecce nunc dies salutis.
Vnde rursum ait. Dum tēpus habemus:
operemur bonum ad omnes.

Capitulum. 51.

Sed pterā ⁊ ad se viā rectitudinis alius accendit tor-
porem discutit: ⁊ dū in ee
lestib⁹ vehiderio rapitur: vt
pene nil ex eo iferius remā
sisse videatur. Et tū cū ad
carnis curam reducitur sine qua psentis vi
te via nullomodo explet̄ur: ira hanc iferi⁹
depellit ⁊ tenet: ac si adhuc de summis nul
la cōtigisset. Auditio verbo celestis ozacu
li in amorem patrie celestis erigit: ⁊ relur-
gēte psentis vite studio sub terrene curc ag
gere sepelitur: atq; in terra cordis nequaq;
superne spei semen placet: quia cogitatiōis
infime spina denascit. Qua videl⁹ spinā p
semenq; am veritas manu sancte exhortatio
nis eradicat: dicens. Nolite sollicti esse in
crastinum cōtra hanc quoq; per paulū dī.
Curate curā ne fecerit̄is in cōcupiscentijs.
Sed in his minimis vicijs ac militie verbis
agnoscimus: q; tūc ab ea mortifero vulne-
re animus pungitur cum in ea mēsure equa
nas nō tenetur. Nec enim adhuc mortali
in carne viuentibus funditus cura carnis
obsidetur: sed vt viuere: animo seruat̄ tē-
perat. Nam quia sollicitos nos esse pecca
ta

ge fit: quanto ipsam quoq; elationē qua pa
timur nescit. Vnde solerti semp custodie in
tentione pensandū est: vel quod opere agi
mus: vel quod corde versamus: ne aut mē
tem prepediens foras se terrena cura multi
plicet: aut saltem de eius moderamine ius
se cogitatio exaltet: vt cum diuina iudicia
tēpozali circūspectiōe metuimus sempiter
ni supplicia horroris euadamus.

Sancti Gregorij. Liber.x. Ca. t.

Votiens in
arene spectaculum fo
rtis adicta descenderit.
Di qui ⁊ parce viribus
cristiunt: vicissim se ei⁹
impugnationi subiciūt
et vno victo cōtra hūc
ptinus alter erigitur atq; hoc subacto ali⁹
surrogatur: vt luctantes vires q̄q; molliō-
res inueniant quas ipsa sua crebr̄escens vi
ctoria fatigat: quatenus cui⁹ nouus quisq;
congreditur: is qui vinci virtute non valet: personarū saltem mutatione su-
peretur. Sic sic in hoc hominū angelozūq;
spectaculo beatus Job fortis adiecta pro-
dēgit: quantūq; contra mutatiōes aduersan
tium valeat continuatione indefessi robo-
ris ostendit. Cui primus se Eliphas: secun
dus autem Baldath obiecit: atq; ad extre-
mum se sophar in eius expugnatione sup-
ponit: qui ad inferendos ictus totis se cona
tibus erigunt: sed tamen ad inferendā ali
tudinez robusti pectoris non pūngūt. Ipsa
quippe eorum verba patenter insinuant: q̄
ictus incassum iactant: quia cum sancta vi
rum non recte redarguunt expressa in eius
verba percussionis pōdunt. Quod li
quido ostenditur: cum Sophar Naamathi
tes respondisse cōtumelijs inchoatur q̄ ait.

Capitulum. 2.

Vnquid qui
multa loqtur nōne ⁊ ipse
audiet: aut vir linguosus
iustificabit? Duo esse
peccatum solet: vt recte
dicta semper e diuerso re
spondeant: ne si ad placita consentiunt iuste
riores esse videāntur. Quibus instorti ver-
ba quilibet pauca fouerint: multa sunt q̄
quo eorum vicia resecant: auditus grauāt.
Vnde ⁊ ad crimen trahitur: hoc q̄d recta
predicatione contra crimina pfertur. Ipse
quippe qui ex veritate fortes sententias dixit:
Sophar redarguens verbosus vocat: quia
cum ab ore instorti sapientia culpas increpat: stultorum auribus superfluitas loqua
citatis sonat. Praui nāq; nil rectū nisi q̄d
ipsi senserint putāt: ⁊ iustoz verba eo ocio
sa estimant: quo suis hec sensibus inuenit
uersa. Nec fallacem quidē sophar sniam
protulit q̄ vir verbosus iustificari nequaq;
possit: q̄ dum q̄q; per verba defluit: perdi-
ta grauitate sicuti mentis custodiaz amit
tit. Vnde ppe scriptum est. Cultus iustitie
silentium. Vnde Salomon ait. Sicut vbe
res patens ⁊ absq; muroz̄ ambitu: ita vir q̄
non potest in loquēdo cohibere spiritum su
um. Vnde rursum dicit. In multiloquio pec
catum non deerit. Vnde pō testatur dicēs.
Vir linguosus non dirigetur super terram.
Sed virtus vere scientie perditur: que sub
discretionis custodia non pfertur. Certum
itaq; est q̄ verbosus iustificari vir nequeat.
Sed bonum bene non dicitur: quia non in-
tenditur cui dicatur. Vera quippe contra
malos sententia si bonoz̄ rectitudinez im-
petit suam perdit: ⁊ eo retunsa desilit quo il
lud est forte q̄d ferit. Ca. 3.

Dia aūt praui audire bo-
na patienter nequeūt ⁊ ad
vite emēdationē negligūt:
ad verba se respōsionis ac
cingunt aperte sophar insi-
nuat q̄ subiūgit. ((Tibi so-
li tacebunt homines: ⁊ cum ceteros irrise-
ris a nullo cōfutaberis.)) Impia mens di-
recte sententie graviter tolerat ⁊ fictum
penam putat: atq; omne quod rectum
dicitur dedecus siue irrisionis arbitratur q̄
cum vera vox prauoz̄ se auribus admonet,
memoria culpam mordet: ⁊ in redargutio-
ne vitioz̄ qua intus cognitione mēs tan
gitur foris ad studium contradictionis ex-
citatur: ferre vocē non valet: q̄ tacta in vi
tio sui reatus volet: ⁊ per hoc q̄ generali
ter cōtra peruersos dicitur se impeti specia
liter suspicatur. Q̄d enim intus esse se me
minit: audire foras erubescit. Vnde mor

ad se delusionem preparat: vt ridens sui
vereundiam per verba postea relinquendo
arguat. Sicut enim veri de gloriosis qui ab
eis nō vere gesta sunt: exempendo vocem
mendosi ephronis obtinent: sic puerili cō
mentui scribentis patent. Illi se postmodū
ad obediendū dirigunt: ubi ad infamia; sue
deformitatis erigantur. Illi exemplaria edu
centium vite pārochiali deputantur per quod
dam filum vite culpe corruptor vērari ar
dens ira temperatur: ubi ei se aspera relin
quendo cōspiciunt: gladii pernitiosis ere
dunt: quia dum per exemplaria vdei culpa
deripitur: dū ille gloriat opprio sedatur.
Dixit quoq; in tande multiper Salomonē di
cit veritas. Doce multū: z scientia accipe.
Dixit postquam contemptum despicit ve
ra. Qui credit verbum ipse fit: facit in
iurias. Nā plerūq; vt cum exempla in se
malis defendere nequeant: et veredicta pe
rosa fiant: ac sic in sua deiectione sagitte:
vt quidam vasa contra vitam exprimentes
exquirat: et ex se crimiosior nō efficiant si
crimina: z alijs imponant. Quot cum vera
mentire nequeant fingunt vt ipā quo; ha
beant q̄ non imperi culpa increpari vide
antur. Unde: z sopher quia quasi irrido
ri se per mendacium velut: primus increpa
do subiungit.

¶ Numq̄ vir multiloquus non habebit fidu
ciam: z homo labiosus sum in despectu tuo.¶
Qui beatū Job verorum mentiorū fallo
hoc verbi filius impingitur aperte. Quō
enim mundū se asseri potuit qui ait: si mūdus
fuerit me veloctus mihi cōdemnabit me.
Sed hy hoc potuerūt malitia: vt ea; vera in
se fieri multa vocant: fingit alicui. Nam
quasi solutio facinoris vitio: si falsis verbis
z vera exemplentis inquinetur.

Capitulum. 4.

Quidā tu es: q̄ pierā
q̄ puerā sīentiam lo
qui optant: vt multa esse
que in plenitudine habē
tur ostendant: z quasi fa
mosa spiritu repetit
vt benigna videant. Di
cit sopher primus subiū
git dicens. ¶ Dic q̄ velut deus loquerentur te
cum: z aperiat labia sua tibi.¶ Ipse quippe sui
humi loquitur: cum per hoc q̄ sentiendo
q̄ humanis spiritu ā carnalis prudentie
ineptiarū separatur: cū altero sensum crebr
r̄ memorem quasi ad intelligendum prouo
cans fecūs mittit. Unde: z adhuc petro re
rum sapientū veritas dicit. Non enim sa
pis quae dei sunt/cd quae hominum. Cui cū
recta cōfutum dicit. Caro: z sanguis non re
uelauit tibi sed pater meus qui in celis est.
Quid adit dei labia nisi iudicia cuius accipi
mus: Quasis nūq̄ labijs vos premit: z fon
tus sacratis ignoratur: aperuit adit dum se
me ponitur: animus loquentis monuit.
Y obus nūq̄ sua deus aperit: cū voluntatem
sua dominab⁹ q̄ aperta audacia obtēdat. Quā
si cuq̄ reserato ore loquat: cū remota obla
tionis despositionis animi rōnis occultare
q̄d vult. Nam velut clausis labijs sensum
nobis suum nō indicaret per occulta mali
cia cur quid faciat/erlat. Sopher autē dea
tum Job: vt de carnali sensu rōnē quat
se q̄ ipm quasi sit benignitatis offendit: cū
bona operat que: z cū habeantur ignorat ni
mis. ¶ Dicq̄ vtinā deus loquerētur tecū; z
aperet labia sua tibi.¶ Dic q̄ patiter dicat.
Imperitie nre potius q̄ pene cōpatior: q̄
sola carnale pondera portari a fortes ac
spiritu vacuum agnosco. Si enim deus tibi
ea occulta cognoscere: tam peccata cōtra
illum fuisse nō sentires. Et cum operosa
deus cū ad cōsiderandū nos sua iudicia
fabricat/ignorantie nostre primus crimen
fugat: qui aperto eius labijs ad nos erudi
re potest: postquam adimplendo manifestat
dicens. Ut offenderet tibi secreta sapientie
z q̄ multiplex sit lex eius. Pulchra sapien
tie sagine sunt opera cū conspectus dei re
git quos creat: perficit dum quę inchoat: z
aperiendo admittit quos vitiorum sue
lumine illustrat. Certus enim loquit: qui
quos gratia conditi benigne despexit. Et
cū spiritualia dona largitur: ipse placat qui
ipse ex munere sue benignitatis inchoauit.
Secreta tu sapientie sagine sunt opa: cum
deus quos creauit deserit: cum dona que
fecundo operat: negando pfequit⁹ ob
serua: cū distribuit nos sue diuinitatis il
luminat: z tamen penalia crimia tenebro
sos nostros creatis pallit cū deus qui
conuite mentes custodit: cum z mentis no
stre ad se peruersa creauit: z tamen occulto
iudicio nō exaltauit: nos nostre imbecillitat
ag̃ impulit. Ca. 5.

Ec nimirū secreta eius sa
pientie putat valere inqui
rere/sed nullius inuestigat
q̄ sūg nos de nobis ab eo
mentis sapientia nō minus
se disponit: nullū piculo
est ne a nobis edhuc mortalibus ignoret.
Sed dec ipā sapientie eius secreta conspi
cere vocat: z eam incōprehensibilitate eius
est potentiā videre/quia z si ea ipa cōsitoy
ctus inquisitor deficimus deficiendo cū
verius dicimus quā cognoscimus. Hinc dic
Paulus sapientie illius secreta admirans
cum ait. O altitudo diuitiarū sapien
tie: z scientie dei q̄ incōprehēsibilia sunt iu
dicia eius: z investigabiles vie eius. Quis
enim cognouit sensum domini aut q̄s cōsi
liarius eius fuit: Qui superius cuā ex ipa
inquisitione lassi/cons: z tamē ad cognitio
nē infirmitatis sue ppria lassitudo pfi
cientes fatent dicens. ¶ O homo tu q̄s es q̄
respondes deo: ¶ Hinc dicit figmentum a
q̄ se fuisse quasi nō sciens sic: Quia ualde ad
occulta dei pingere non valet ad infirmi
tatis sue cognitionē redijt: atq̄ ad eruditio
nem se ppriā: reflectendo reuocauit: vt ea
vbi secreta sapientie nō inuestigat: amanti
q̄ ei ad sapiā cōsilia regenda lassitudo
didicit: vt humilitas nouerit: z q̄d sua infir
mitas a cognitione inuia repulerit/ei ve
rius humilitas nunc. Sopher autē z per
scie studij pinus: z p̄ studioū nimiū loca
tionis ignarus: q̄ ipse g̃ntauit nō hy me
liora operat q̄ habet dicens. Tu q̄ vtinā de⁹
loqueret/ecū z aperiret labia sua tibi vt ostē
deret tibi secreta sapientie. Quia ergo quoq;
qua se sup amicū pollere elationis tumore
sapientia obtinuerit primus subdit. ¶ Et q̄
multiplex sit lex ei.¶ Qd hoc loco lex dei ac
cipi alia charitas debet p qua semp in nobis
legimus semper vite qualitas in actione re
nouatur. De hac carnali lege veritatis voce
dicitur. Doce ē semp̄ mei/vt obligatus fu
ero. De hac Paulus air. Plenitudo legis
dilectio. De hac carnē. Inuicē onera vestra
portate: sic adimplebitis legem: ¶ Ps. Lex
cuius ipse qui cōprehendere intellige q̄ charī
tas vera ex amore coleremus. Sed hec cer
dem lex multiplex dicitur: q̄ studiosa solici
tudine charitas ad cuncta virtutum facta
dilatatur. Quę a doctoribus quidē sapie in
cipit/sed ad se imitatores crescit. Dui⁹ alig
lege inuisi dicitur deus: z placitio primi.

Capitulum. 6.

Ed dei dilectio p cuia dilin
guitur: q̄ ex toto corde: et
ex tota alia: z ex tota mente
vt diligi p̄dicat: subdit. Quia
in re notandū ordo diuini
sermo ei deū diligi precipit:
nō solū mentē ex quo: sed etiā animam ex
quāe: ac; subiungit ex tota fortitudine: vt
videlicet q̄ placet: nō placere: deliberare sibi de
se nihil reliquit. Proinde adit dilectio ad
deo sacrā deuotionē: z q̄ quondā nihil
dicit. Qui ab alio vbi o⁹ ne fieri/de re ta
liter facta. Et per semp̄iam fratre dicit.
Quę vultis vt faciant vobis homines: z vos
facite illis. Quibus duob⁹ sacre scripture
sentētij mādatis per vnā multiplicē cōpe
sitionē aliud benignitatis p̄cepit: vt nihil q̄d
pati nō vult/q̄q̄ nō faciēs cuiq̄ z nocēdi
opē: z nr̄orum bonū q̄d sibi fieri appetimus
pendens ergo vultuā/se p̄ceptū currere: et
benignitate. Et per mandatū duo ad solicita
tionē cogitatū/ne ad numerū trinitatis mi
nus/vis videbat vel ad literā q̄ nō ex duob⁹
dentis ingens mōs formatur/vel ergo exhibē
da q̄ ex duo relinqua tepefiat. Nil ergo
aut alteri facere q̄d nolimus vult: ab alte
ro ipa tollerantia/ipsa se incōbe cendit
ctime fugiēs dicens: z vlq̄ ad delperū pri
mi alium deficiens crudit. ne ambitio cupi
tionis/dilatatur/ei⁹ p̄ceptis aliter
ne delitat impedit: ne ex latenia pollutio
z fabrorū/delectio p̄dicta crudipat ne
pa crudipat: z vlq̄ ad pīcidā cōmendā in
fidem: ne laudis meritū: z alienis fructus
ab⁹ emulo sua fi tacē/plumat: ne inuide
rate lingue lolijatas pullulatio/vlq̄ ad ig
nis ad obtrectatiōne crudat: ne odij mali
cia crescat: z os vlq̄ ad mendā maledictiōis
erūpat. Rursus; cū angitat vt ea alteri faciat
q̄ ipse sibi fieri ab altero cupit/ne pilet ad
mirā vt malis bonū: z bonis malora reflō
dent: vt cupa pacem mitigandi/ligandi
mentis exhibeat: vt malicie posse tangulis
bus q̄q̄ benignitatis ipēdat: vt delectio
i pace maneat: vt p̄cedens ad perpetuitatē
vere p̄cis acquirat: vt indignando/ulcisci
nis cubeat: vt cruditas vitam recipiendo

ostendat: vt afflictos verbo ⁊ compassione
mulceat: vt accensos in huius mūdi de side
rijs increpatione reflectat: vt minas potē
tum ratiocinatōe mitiget: vt oppressos an
gustias cōta prevalet ope leuet: vt forte re
sistentibus opponat patientiā: vt iniqs su
perbientib⁹ exhibeat eaz patientia disciplī
nam: vt erga errata subditoz sic manue
tudo zelum temperet: quatenus a iustitie stu
dio nō eneruet: sic ad vitionem zelus ferue
at: ne tamē pietatis limitē ferendo trāscē
dat: vt ingratos quosq; misericors in amore
seruet: vt pprioz mala cū corrigere nō va
leat tacendo: vt que cū corrigi loquendo pos
sunt silentiū pcipiat, cē pertimescat: vt sic
ea que tacet timeret: ne tamē i animo virus
doloris occulte: vt sic malignis mun⁹ be
nignitatis exhibeat ne tamē per grās a iu
re rectitudinis credat: vt cuncta prorsus
que prevalet ipendat sed hec impendendo
nō tumeat: vt sic i bonis que exhibet tumo
rio precipitium paueat: ne tamē a bono cē
ceptio torpescat: vt sic que possidet tribuat
quatenus quāta sit largitas remuneratis
attendat: ne cum terrena largitur suā plus
q̄ necesse ē inopiam pertimescat: ⁊ in obla
tione muneris hilaritatis lamē tristicia ob
scuret. La. 7.

Hinc ergo ler vi multiplex
vr: q: nimirū cū vna eadē
q̄s sit charitas: si mentem
plene cepit hāc ad imi me
ra opa multifoziter ac
cendit. Cuius diuersitatē
breuiter exprimimus: si in
delectio singulis bona alius pstrigendo nu
meramus. Hec nā q̄ primā per Abel⁹ ⁊ ele
cta deo munera obtulit: ⁊ frio gladium nō
reluctādo toleranit. Hec Enoch ⁊ iter ho
mines spāliter viuere docuit: ⁊ ad sublimi
ora vitā ab hoibus ēt corpaliter abstraxit
Hec Noe de pectore oium soliz deo placa
bilem ostendit atq; in arce fabrice m studio
magni laboris exercuit: ⁊ mūdo superstite:
pia opa exercendo seruauit. Hec p Sem ⁊
Japhet humiliter vestīda patris erubuit
⁊ supiecto vestis pallio que non videbat
abscondit. Hec Abrae verbā q: ad mortē
filij obediendo extulit: hunc pijs lamicre
gentiū patrē fecit. Hec Isaac mentē quam
long ad mūdicias tenuit caligantib⁹ ocu
lis ad videnda ihūm post venturā dila
tauit. Hec Jacob cōpulit ⁊ amissum bo
nū filiū medullitus gemere: ⁊ pranoz filio
rum pfidiam sub equanimitate tolerare.
Hec Joseph vocat a fratribus venundatum ⁊ libertate animi infracta: ⁊ seruitiū
pperi ⁊ eisdem post fratrib⁹ mente non ela
ta pricipari. Hec Moyses delinquente po
pulo ⁊ vsq; ad petitionē mortis in precib⁹
strauit: ⁊ vsq; ad interfectionē populi p zeli
studium erexit: vt ⁊ pro pereūte plebe sese
morti obiceret: ⁊ contra peccantē protin⁹
vice vīi trascētis seuiret: Hec phinees bra
chijs in vltionē peccantiū erexit vt arepto
gladio coeuntes trans figeret ⁊ iram domi
ni iratus placaret. Hec Josue explozatorē
docuit vt ⁊ prius pera falliloquos cineo vi
tatem vbo defenderet: ⁊ hanc postmodū
gladio contra hostes assigeret. Hec Samu
em in pricipatu humilē prebuit: ⁊ integrū
in deiectōe seruauit: q cū persequentem se
plebē diligeret ipse sibi testimoniū ertitit: q:
culmen ex quo delectus ē non amauit. Hec
Dauid apud iniquū regē ⁊ humilitate cō
monit ad fugā: ⁊ pietate replenit ad venia
q̄ persecutōe sua ⁊ timendo fugit vt vlti:
⁊ cū pētem feriendi reperit nō agnouit mi
micū. Hec Nathā ⁊ contra peccantē regē
in auctoritate libere increpatōis surrexit: ⁊
cū regio culpa decliuē in petitōe humiliter
strauit. Hec per Jsaiaz nuditatē carnis in
predicatōe nō erubuit: ⁊ subducto carnali
velamine superna mysteria penetrauit.
Hec Heliam q: feruoris zelo viuere spāliter
docuit: ad vitam quoq; ⁊ corpaliter ab
strahit. Hec Heliseum q: magistrā simpliciter diligere instituit magistri spā duplicitur
impleuit. Per hanc Hieremias ne in egy
ptū populus descenderet restitit: sed tamē
⁊ inobedientes diligēs: quo descendere phi
buit ⁊ ipse descendit. Hec Ezechielem qua
prius a terrenis desiderijs sustulit post per
cincinnū capitis i aere inuolauit. Hec in Da
niele q: a regio vapibus qualem cōpescuit:
ei ⁊ esurientium ora leonū clausit: Hec tri
bus pueris q: in tranquillitate positis incen
dia vicio⁹ subdidit tribulatōis tpe: ⁊ flam
mas fornacis transiit. Hec i Petro ⁊ minis
terrentiū principum fortiter restitit ⁊ in circū
cisione sub monēda mitioz ihūa humiliter
audiuit. Hec ⁊ Paulo in manus persequen

tium humiliter ptulit ⁊ tamen in circūcisio
nis negocio lōge se imparis prioris sensum
audēter increpauit. Multiplex ergo lex vi
est que singulis eoz articulis non permu
tata congruit: ⁊ cauſis se variantibus: non
variata coniungit. La. 8.

Helius nimirum legis mul
tiplicitatem bene Paulus enumerat dicēs: Cha
ritas patiens ē: benigna
ē: non emulatur: non ifla
tur: non agit pperam: nō
est ambitiosa: non querit
que sua sunt: non irritatur: nō cogitat ma
lum: non gaudet super iniquitate: congaudet
aūt veritati. Patiēs quippe est charitas: ga
udens mala equanimiter tolerat: benigna
do est q: pro malis bona largiter ministrat.
Nō emulatur: q: per hoc q; in pāti mūdo
nil appetit inuidet terrenis successibus ne
scit. Nō inflatur q: cum premiū interne re
tributionis anxia desiderat de bonis se ex
terioribus non exaltat: non agit perperam:
q: quo se in solum dei ac proximi amorem
dilatat: eoqd a rectitudine discrepat ignorat: Nō ē ambitiosa: q: quo ardenter intus
ad sua satagit: foris nullatenus aliena cō
cupiscit: Nō querit que sua sunt: q: cūcta
que hic trāsitorie possidet: velut aliena ne
gligit cū nihil sibi oē ppriū nisi quod secū
pmanet agnoscit. Nō irritatur: q: nullis
lacessita se ad nullos sue vltionis mot⁹ erec
tat dū p magnis laborib⁹ maiora post pe
nia expectat. Nō cogitat malū: q: in amo
re mūdicie mentē solidans dū oē odium ra
dicitus eruit: versare i animo quod ignat
nescit. Nō gaudet super iniquitate: q: scia di
lectione erga oēs inhiat: nec de perditione
aduersantiū exultat. Cōgaudet aūt vitati
q: vt se cereros diligens per hoc q̄s rectus
in alijs conspicat quasi de augmento ppriū
pfectus hilarescit. Multiplex ergo ista lex
dei ē: que contra vnius cuiuslibet iaculum: q̄s
pmeditā mentē impetit: inductōnis sue
munimine semper occurrit vt q: antiquus
hostis varia circūstatione nos obsidet: ipsa
nimirū legē si solicita consideratione pensa
mus: auctori nostro quantum quotidie de
beamus agnoscimus. Si aūt culpas pertimescimus pfecto equanimiter flagella to

leramus: nec ex dolore charitas ad ipatien
tiam pruit cum suo se iudicio pricia adūcat.
Dū sophar qd deceret sciens: ⁊ nescio cui
diceret post⁹ premisit dicens. Ut ostende
ret tibi secreta sapie: ⁊ q̄ multiplex sit lex
ei⁹ ptin⁹ adiunxit. Et intelligeres q̄ multo
minora exigaris a deo q̄s meretur iniqtas
tua. Dolor quippe vt virum⁹ flagella trahit:
cum culpa cognoscitur: q: ⁊ tanto q̄s pa
tientius ferramenta medici tolerat quāto
putridū conspicit ex quod secat. Qui igit
multiplicitatem legis intelligit: cuncta que
patitur q̄s sint minora ppendit q: per hoc
quod culpe pondus agnoscitur equanimi
ter flagelli pena iudicatur. La. 9.

Ed inter hec sciendū est:
q: sine magna iniquitate
nō fuerit q̄ sophar virus
ustum vsq; ad obiectōes
iniqtatis increpauit. Un
de ⁊ eozum audāciā veri
tas iuste redarguit: si be
nigne ad gram redeat: q: apud mīsericordē
iudicē nequaquā sine venia culpa relinquitur: cū p feruoze zeli ex ei⁹ amore peccatur.
Depe nāq; magnis doctoribus mirandū q̄
hoc contigit: vt quo alta charitate feruent
eo modū correctōnis exaggerent: ⁊ lingua
aliqd quod nō debet dicat q: mentem dile
ctio quātum debet inflāmat: sed ihūm p
late cōmunie tanto citius pcipit: quo ⁊ ex
qua radice pdeat pensat. Dū ⁊ bis p Moy
sen dūs precipit dicēs: Si q̄s obierit eū ami
co suo simpliciter in silua: ad ligna cedēda:
⁊ ligni securis fugerit manu: ferrūq; lapsū
de manubrio amicum eius peremerit ⁊ occi
derit: hic ad vnā sup: adiectā verbium fu
giet ⁊ viuet: ne forte proximus eius cuius
effusus est sanguis dolozis stimulo p̄sequa
tur ⁊ apprehēdat eum: ⁊ peremat aiam ei⁹.
Ad illud quippe ē amico unus: quoties cū
quolibet proximo ad intuenda delecta no
stra conuertimur: ⁊ simpliciter ligna succi
dimus: ea delinquentium vitia pia lenitōe
resecamus. Sed securis manu fugit: cum se
se lerpano plusq; necesse est in asperitatem
pertrahit: ferrum de manubrio p̄silit: cuius
de correctione sermo durior creditur: ⁊ ami
cum peremptio occidit: q: adiutorem suum
prolata contumelia a spiritu dilectionis in
terficit. Correcti nāq; mens repēte ad odiū

promit: ñ hanc īmoderata īterpatōe plas
ñ debuit adhc t. Sed is q ineaute ligna p
cant t prem̄ extinguit: ad tres necesse eſt
rbes fugiat. vt in vna earū defensus vi
uere q: ſi ad pniē lamenta conuersus i vi
tate ſacrāmēti ſub ſpe fide t charitate abſ
conderit: reus perpetrati homicidij nō te
netur: cū ẽ extincta prunas t cuz inuenerit
nō occidit: q: cum districtus iudex venerit:
ſeſe nobis per nature noſtre pfortium un
tie ab eo pauidubio vindictā de culpe rea
tu nō expetit: quē ſub eī venia ſpes: fides:
t charitas abſcondit. Citius ergo culpa di
mittitur que nequaq̄ malicie studio perpe
tratur. Unde t ſophar uiquā vocat quem
ſigna ſua laudauerat: nec tamen a venia
reprobatus excluditur: q ad verba p̄tinue
lie diuini amoris zelo pernouetur. Qui p
eo q beati Job merita nō agnoſcit ex im
pia adhuc irriſione ſubiūgit dicēs. ¶ Fo
ſitan veſtigia dei cōprehendens: t vſq ad
perfectū oipotentez repenes: ¶ Quid dei
veſtigia niſi benignitatem illius viſitatio
nis vocat: Quibus nimirū pgredi ad ſupna
paocamur: eā cuius ſpū afflatus tangi
mur: t cetera carnis anguſtiam ſublenati p
amorem agnoſcimus contēplandaz auctō
ris noſtri ſpēm qua ſequamur. Nam cum
mentē noſtram ſpūalis patrie amor inflā
mat: quaſi ſequentibus iter īſinuat: t ſub
ſtrato cordi velut quoddā veſtigiū dei gra
dientis īprimitur: vt ab eo recte cogitatio
num greſſib⁹ via vite reſecetur: Quem enim
nec dū cernimus: reſtat neceſſe eſt vt p ve
ſtigia ſui amoris indagemus: quatenꝰ vſq
ad contēplationis ſpēm quandoq̄ mens i
tueniat: quaez nūc quaſi a tergo ſubſequens
per ſancta deſideria exploret: hec ps. au
ctoris noſtri veſtigia bene ſeq̄ nouerat: cuz
dicebat. Adheſit anima mea poſt te. Quē
reperire quoq̄ vſq ad viſionem ſue celſitu
dinis ſatagebat cum dicebat. Sitiuit anima
mea ad deum vitum quādo veniaz et
apparebo ante faciem dei: Tunc quippe co
gnitione manifeſta omnipotens reperitur: cū
mortalitatis noſtre fanditus corruptōe cal
cata ab aſſumptis nobis in diuinitatis ſue
claritate ſpiciatur. Hāc aūt a carnali cogi
tatione animū infuſōe ſpūs ḡa ſublenat
t in prempti rerū tranſeuntium exaltatio
tū q̄ mens quod appetebat in infimis diſpi
cit: atq̄ ad ſupernā deſideria īgneſcit: t con
templatōis ſue vi extra carnem tollit: que
corruptionis ſue pondere adhuc in carne
retinetur. In circūſcripti luminis iubar in
tueri conatur t nō valet: quod infirmitate
preſſus anim⁹ t nequaq̄ penetrat t tamē
repulſus amat Jā iāq̄ de ſe ꝑdito: per qd
amet oſtēdit: q̄ viſionis ſue ſpēm amanti
bus ſubtrahit. Sola ergo eī⁹ veſtigia ſpici
entes grādimur: q̄ hanc p bonorum ſuorū
ſigna ſequimur quē nec dū vidēm⁹. Ca. 10.

Que nimirū veſtigia com
prehendi nequeunt: quia
vnde: vel: gbuſue veruā
modis eī⁹ ſpūs dona ne
ſciūtur: veritate atteſtante
que ait: Spūs vbi vult
ſpirat: t vocem eius au
dis: t neſcis vnde veniat aut quo vadat.
In retributōis aūt culmie reperi oi potēs
per ꝑtemplatōis ſpēz pōt: ſed tamen ad p
fectum nō poteſt: q: t ſi hanc i claritate ſua
q̄ſq̄ conſpicimus: nō tamē eius eſſentiam
plene cōtuemur Angelica eteni vel huma
na mēs cum ad increāt̄ſcriptum lumen in
hiat: eoipſo ſe quo ē creatura coanguſtat:
t ſuper ſe gdem per puectū tendit: q̄ tamē
eius fulgorem cōprehēdere nec dilatata ſuf
ficit q: t tranſcēdendo t portando omnia
t ſplendo concludit. Unde t adhuc ſubdi
tur. ¶ Excelſior celo eſt: t qd facies. Profū
dior inferno: t vnde cognoſces. Longior terra
menſura eius t latior mari ¶ Quod de
celo excelſior: inferno profundior: terra lon
gior: marioq̄ latior eſſe deſcribitur: tāto ſpi
ritualiter debz ſtelligi: quanto de eo quicq̄
nefas eſt iuxta corporea lineamenta ſentire
Sed celo ē excelſior: q: in circūſcriptōe ſui
ſpūs cuncta trāſcendit. Inferno profundi
or: q: trāſcendendo ſubuehit. Terra longi
or: q: creature modum phēnitate ſue eter
nitatis excedit. Mari latior: q: rerum tpa
lium fluctus ſic regens poſſidet: vt oēs ſub
omnimoda potentie ſue pītia coanguſtan
do circūdet. Quātus poſſint t celi appella
tione angeli: t inferni vocabulo demonia
ſignari: per terram vero ſuſti homines: per
mare aūt peccatores intelligi. Excelſior ita
q̄ eſt celo: q: ipſi quoq̄ electi ſpūs viſionē
tante celſitudinis perfecte non penetrant.
Profundior inferno ē: q: malignoꝝ ſpīr

cum actiuas longe ſubtilius q̄ ipſi puta
uerant iudicans damnat. Terra lōgior: q:
longanimitatem noſtram patientie diuine
longanimitatis eruperat: que nos t peccā
tes tolerat: t ēducſos ad premia remune
rationis expectat. ¶ Mari latior: q: vbiq̄ fa
cta peccantiz retributionis ſue preſentia
occupat: vt t eū non pīus per ſpēm cernāt:
pīus per iudicium ſentiatur. Cūcta tamen
ad ſolum refert hoīem poſſunt: vt ipſe ſit
celum: eū iam per deſiderium ſummis inhe
ret. Ipſe inferno: cum tētationum ſuarū
caligine perturbatus in infimis iacet. Ipſe
terra: q: i bono opere ſite ſpei vbertate fru
ctificat. Ipſe mare: q: in gbuſdaz trepidus
quātur t aura ſue mutabilitatis agitat.
Sz celo eſt excelſior deus: q: potentie eius
magnitudine vincitur etiām cuz ſuper nos
metipſos elcuamur. Inferno profundior: q:
nimirū plus iudicat: q̄ ipſe ſe human⁹ ani
mus in tētationibus inueſtigat. Terra lon
gior: q: fructus vite quos in fine retribuet
nequaq̄ nunc vel ſpes noſtra compehen
dit. ¶ Mari latior: q: humana mens fluctu
ans multa de his que ventura ſunt conicit
sz eā tm cernere que eſtimauerat capit: non
guſtam ſe fuiſſe in ſua eſtimatōe cognoſcat

Capitulum. xi.

Excelſior: igitur celo fit: cuz
ipſa in eā noſtra contēpla
tio deficit. Unde t p̄s. cor
in altum poſuerat ſed nec
dum ſe cum coniunxiſſe ſen
tiebat dicens: Mirabilis
facta eſt ſcientia tua ex me: confortata eſt
nec potero ad eam. Inferno profundior: q̄
nonerat q ſemetipſum diſcutiens ſed eius
ſubtiliora iudicia pertimeſcēs dicebat. Ni
hil mihi conſcius ſum ſz nō in hoc iuſtifica
tus ſum. Qui aūt iudicat me dūs ē. Longi
orem terra viderat: cum minora ei ex hu
mane mentis vota penſabat dicens. Qui
potens ē omnia facere ſuperabūdanter: q̄
petimus aut intelligimus. Latiorem mari
ſpeculatus: q timendo pēſabat: q: nequaq̄
mens humana imenſitatez diſtrictōis eius
agnoſceret q̄tumlibet ingrendo fluctuaret
dicens: Quis nouit poteſtatez ire tue pec
mee tue iram tuam dinumerare: Cuī be
nigne potentiam egregius nobis doctor in
ſinuat cum breuiter narrat. Ut poſſitis cō
prehendere cum oibus ſanctis que ſit lati
tudo: longitudo: ſublimitas t profundum.
Habet quippe deus latitudinem: q: dilectio
nem ſuam vſq̄ ad collectionem perſequen
tium tendit. Habet longitudinem: q: ad vi
te patriam nos longanimiter tolerādo per
ducit. Habet ſublimitatez: q: ipſoz quoq̄
intelligentiam q̄ recepti in ſupernaz ſuerit
ꝑgregationem trāſcendit. Habet profun
dum: q: dānatis infernus diſtrictōis ſue in
dicium incomphenſibiliter creuit. Que ſci
licet quatuor nobis in hac vita poſitis fi
nibus crescent: q: t latitudinem amando:
t longitudinem tolerando. t celſitudinem
nō ſolum noſtram intelligentiam: ſed etiaz
vota ſuperando: t ꝑfunditatem ſuam ex
hibet: occultos t illicitos cogitationū motus
diſcrete iudicando. Sed cum celſitudo t p
fundit as: q̄ ſit inueſtigabilis nullus agno
ſcit: niſi q vel contēplatione ad ſumma p
uehi vel occultis motibus reſiſtēs tentatio
num cepit ipoztunitate turbari. Ē ſi t beā
to Job dī. Excelſior celo eſt t quid facies:
Profundior inferno: t vnde cognoſces:
Tic ſi aperte deſperato ei dicerētur: ꝑfundi
tatem eius atq̄ excellentiam quādo tu co
gnoſcere ſufficis: vel qua virtute ad ſūma
puehi vel temetipſum reprehendere in tē
tationibus neſcis. Segtur. ¶ Si ſubuerte
rit ola vel in vnū coaretauerit: q̄s peradicit
ei: vel q̄s dicere ei pōt: cur ita facis: ¶ Sub
uertit dūs celum: eum terribili t occulta di
penſatione humane contēpie mens celſitu
dinem deſtruit. Subuertit infernum: cū in
ſiſtit mentem in ſuis tentationibus pa
uidam cadere quam ad deteriora permit
tit. Subuertit terram: cum fructificationez
boni operis aduerſis ſtructibus interci
dit. Subuertit mare: cum fluctuationē no
ſtre tribulationis emergentem ſubito pāo
re confundit. Dubitare quippe ſua cor ar
rium hoc ipm q̄ ritubat valde formidat: t
quaſi mare ſubuertitur cū ipſa in deuz ſua
trepidatio conſiderato eius iudicio terro
re turbatur. Ca. 12.

Quia igit celū quō vel ruſer
nus ira vel mare ſubuertē
breuiter dictum⁹: nūc alia in
lam laboriosꝰ reſtat: vt hec
qualiter in vnuz coarctata
valeant demonſtremus. De pe nunq̄ cer

tingit vt ad summa iam mentē spīritus eleuet: sed tamen hāc importunis caro tentationibus impugnet: cūctis ad cōtemplāda ecclesia anima vocatur: obtectis actionis illicite imaginib⁹ reuerberaē. Hā carnis repente hanc stimulus sauciat: quē extra carnem cōtemplatio sancta rapiebat. Celū ergo simul infernusq; coarctaē: cū vnā cadēq; mētem tabescatio cōtemplationis illuminat importunitas tētationis obscurat: vt vidēat intrēdēdo qđ appetit: tfugiēdo in cogitatione toleret qđ erubescat. De celo ppe lux oritur: infernus aūt tenebris possidetur. In vnū ergo celū infernusq; redigit: cum mens que iā iuctē patrie supne cōsederat etiā de carnis bello tenebras occulte tētationis portat. Certe iā Paulus tertij celi culmen ascenderat: iam paradisi secreta cognouerat: t tñ adhuc carnis bella tollerāda gemebat dicens. Video aliā legē in membris meis repugnantem legi mentis mee et captiuū me ducentē in lege peccati que est in membris meis. Quid ergo in huius tanti predicatoris pectore nisi celum: dum ei⁹ infernū coarctauerat: q t visionis lucē lumen acceperat: t tñ adhuc tenebras de carne tolerabat. Sup se viderat qđ letus appeteret in se cernebat qđ metuens doleret. Iā celestis patrie lux irradiauerat: adhuc tentationis obscuritas alium confundebat. Cū celo ergo infernū ptulit: quē t humiliatum securitas erexit, t tentatū gemitus strauit. Et sepe cōtingit vt fides in mēte iā vigeat sed tñ ex parte aliquantula in pabiera te cōtabescat: quatenꝰ t certa se a visibilibus eleuet: t ex qbusdā sese incertā perturbet nā plerūq; ad eterna appetenda se erigit: t sub ortis cogitationū stimulis agitata sibi nequicquā cōtradicit. Ca. 13.

Rom. 7. lex grauiamē bris

c

Num terram mare q; coarctaē: cū vnā eadēq; mētem t certitudo solide fidei roborat t tñ ex aliquantula mutabilitate pfidie aura tentationis portat. Certe iā Paulus tertij celi culmen ascenderat: iam paradisi secreta cognouerat: t tñ adhuc carnis bella tollerāda gemebat dicens. Video aliā legē in membris meis repugnantem legi mentis mee et captiuū me ducentē in lege peccati que est in membris meis. Quid ergo in huius tanti predicatoris pectore nisi celum: dum ei⁹ infernū coarctauerat: q t visionis lucē lumen acceperat: t tñ adhuc tenebras de carne tolerabat. Sup se viderat qđ letus appeteret in se cernebat qđ metuens doleret. Iā celestis patrie lux irradiauerat: adhuc tentationis obscuritas alium confundebat. Cū celo ergo infernū ptulit: quē t humiliatum securitas erexit, t tentatū gemitus strauit. Et sepe cōtingit vt fides in mēte iā vigeat sed tñ ex parte aliquantula in pabiera te cōtabescat: quatenꝰ t certa se a visibilibus eleuet: t ex qbusdā sese incertā perturbet nā plerūq; ad eterna appetenda se erigit: t sub ortis cogitationū stimulis agitata sibi nequicquā cōtradicit. Ca. 13.

Num terram mare q; coarctaē 21

Zbar. 9 Deus non est coarctatus incredulitate mea

In vnū ergo terra mare q; coarctaē: cū vnā eadēq; mētem t certitudo solide fidei roborat t tñ ex aliquantula mutabilitate pfidie aura tentationis portat. Zn nō i suo pectore coarctari terrā mareq; cognouerat qui t p fidē sperāe: t p infidelitatē fluenua dicebat: Credo dñe adiuua incredulitatem meā. Quid itaq; est q t se credere asserit: t adiuuari incredulitatē queritur: nisi q coarctari in suis cogitationib⁹ terrā ex mari dependebat: q t ex⁹are certus iā p fidem ceperat: t adhuc incertus vndas pfidie ex incredulitate tolerabat. Qđ tñ occulta fieri dispensatione pmittit: vt cum mens iam surgere ad rectitudinem ceperit: p mutatis sue reliquijs impugnetur: quatenus hec ipsa impugnatio aut resistentē erecear: aut delectationibus sedu ctā frangat. Recte itaq; nunc dr: si subuerterit ossa vel in vnū coarctauerit q cōtradicet ei vel q dicere ei pōt cur ita facis? q; nimirū diuinum iudiciū nec aduersitate valet imminuere nec inquisitione cognoscī: cū vel virtutes quas tribuerat subtrahit: vel has olim nō admens vicio⁹ cōcuti impugnatione pmittit. Sepe nāq; in elatione cor attollitur: cū letis successibus in virtute roborat: sed dū latentes motus audacie in cogitatione cōdito: pfi cit: se sibi holem ostētuosiꝰ derelinquit vt ei⁹ mens derelicta qđ sit inueniat: q; male in se secura gaudebat. Qđ cū subuerti ossa vel in vnū coarctari vereni: ptin⁹ addit. ((Ipse enī nouit hoīum vanitatē: t videō iniquitatē nōne cōsiderat?))Ac si palā patefaciēdo subiūgeret dicēs. Qui tolerando succrescere vicia cōspicit indiscrēto dona cōfundit. Rectus ḡo in discretione ordo seruat: cū pri⁹ noscit vanitas t, post cōsiderari iniqtas pbibetur. O is qppe iniqtas vanitas: nō tamē ois vanitas esse iniquitas solet: vana nāq; agimus quotiēs transitoria cogitam⁹. Qđ t euanescere dicitur quod repēte ab intuētium oculis aufertur: hinc psalmista ait. Vniuersa vanitas omnis homo viuēs: quo nīl per hoc q vinendo ad interitum intendit: recte quidē vanitas dicitur: sed nequaq; recte etiam iniquitas appellatur: quia t si de pena est culpe quod deficit: non tamē hoc ipsum culpa est quo a vita peregrinit. Vana sunt itaq; que transeunt. Unde t p Salomonē dicitur. Omnia vanitas. Ppe autem post vanitatem protinus iniquitas subinfertur: quia per quedam transitoria ducimur: in quibusdam nocte ligamur: cū q; mens inēmutabilitatis statum non tenet: a semetipsa deficiens ad vicia prorumpit. Et vanitate ergo ad iniquitatem labit que affecta rebus mutabilib⁹ dum ex alijs ad alia semper impellitur subtrahentibus culpis inquinatur.

Capitulum. 14.

Vanitas culpa intelligi: t iniqtatis nolcamus grauior demōstrari. Si cui aliquando vanitas culpa non esse pōnō dicerem. Quāq; in imagine dei ambulet homo tamē: vane perturbat. Thesaurizat t ignorat cui congregabit ea: q; quis trinitatē unā ginem in natura seruemus: vanis tamē delectationis motibus perturbatum conuersatione nostra delinquimus: vt modis nos semp alternantibus cupido concutiat: mentis frangat: letitia mulceat: dolor affligat. Et vanitate ergo vt superius dictum ē ad iniqtatem ducimur: cū pauis per lenia delicta delinq⁹ vt vsu cūcta leuigāte nequa q; post cōmittere ēt grauiora timeamus. Nam dū moderari lingua ociosa ꝓba ne gligit: maiora nolite remissōis capra audax ad noxia prōpit: dū gule incūbitur: ad leuitatis protin⁹ insanism pdūtur: cūctis mēs subigere delectationē carnis renuit: plerūq; t ad perfidie vorāginē ruit. Unde bene Paulus plebis israelitice dona conspiciēs vt imminentia ab auditoribus mala cōpesceret cuncta ex ordine translata narrare dicens. Neq; idolatre effectamini: sicut q dam ex ipsis quēadmodū scriptū ē, Sedit populus manducare t bibere: t surrexerūt ludere. Esus ppe potusq; ad lusum ipulit lusus ad idolatriam trahit: q; si vanitas culpa nequaq; caute cōpescatur: ab iniquitate protinus mēs icauta denorat Salomone attestāte q ait: Qui modica spernit paulatim decidit. Si enī curare parua negligimus: insensibiliter seduci audenter etiam maiora perpetramus. Et notandum q nō videri sz considerari iniqtas dr: studiosius ppe prospicamus que consideram⁹. Deus nāq; hoīum vanitatē nouit: iniqtatē considerat: nec minora delicta multa deserit: t ad maiora ferenda se interius accingit. Quia a leuioribus malis incipitur t ad grauiora pernenitur: vanitas mentē obnubilat: iniqtas excat. Que nimirū mēs amisso mox lumine tanto se altius per tumorē erigit: quo t iniqtatis capta laqueis a veritate longius recedit. Cūctis t apte quoq; quo vanitas cū iniqtate pertrahat exprimit, cum repente subiungit. Ca. 15.

Ecclesiastes 21

Ps. 38.

Vanitas culpa

Exo. 32.

Eccl. 19.

modica spernit

Deus non potest cognoscere

Ir vanus in superbiā erigitur. Elanitatis ppe finis ē ve cū a peccato mentē sanat: hanc ex culpa audacez reddat: quatenus sui reat⁹ oblita: quc amisisse se inocentiā non doleat iusto exercens iudicio simul t humilitatē perdat. Et sp plerūq; vt prauis desideriis seruiens a rigore se diuinitimoris exentiat: t quasi in maior ꝓparatione iā libera oē quod voluptas suggerit ipiere contendat. Unde t cum vir vān⁹ se erigere in superbiam de alico subuertitur. ((Et quasi pullū onagri se liberū manuz putat.)) Per pullum ppe onagri oē agrestium genus exprimitur quod nature demissum motib⁹ rationis dūtaxat non tenet. Agri nāq; animalia libertate habent: t ire quo appetunt: t gestire cū lasciuiunt. Et qđ in sensatis animalib⁹ homo longe sit melior: hoc tamē plerūq; hoi nō licet quod brutis animalib⁹ licet. Que enim ad aliud minime seruatur eoz motus pauidus nequaq; sub disciplina restringitur. Homo aūt q; ad sequentē vitam ducitur: necesse profecto est vt in cunctis suis motibus sub dispositōne discipline retineatur: t quasi domestica animalia rationis vinculo seruiat: atq; eterne dispositionis restrictū viuat. Qui ergo ipiere cuncta que desiderat per effrenatā libertatem querit: qd aliud qđ pullo onagri cē similis contempsisse? Et discipline hanc lorā non teneant: sz audenter vagus per silua desiderioz currat. Sepe aūt dulia mutatio quos prodire i effrenatō eum illicite libertatis cōspiat: obiectione prospere aduersitatis frāgit: quatenus elisi discāt qđ reprobā erectionc tumuerāt: vt iā flagellis exponentes, edomit: quasi iumenta domestica preceptoruz lorīs mētis colla subiecant: t vite patris itinera ad natum p̄sidentis peragant. Quibus bñ loris ligatū se nouerat qui dicebat: Et iumentū factus sum apud te t ego semper tecuz. Unde t sepe ille persecutor ab agro perfide voluptatis ad domuz fidei reductus: recrozis sui calcaribus pūctus audiebat. Durū cst tibi contra stimulū calcitrare. Refert ergo vt si esse in similco pullo onagri volumus: in cunctis que appetim⁹ nutum prius intime dispensatōis exquiramus: vt mens nostra in oē quod natura si

Ps. 72.

Act. 6

perni reginiis loco teneat: t inde magis vota sua ad vitā impleat. vnde vite sue stu dia t opa ppriam voluntatē caleat: Multa sophar fortia ptulit: sed quod melioꝛi se hec logtur nescit. Unde adhuc ierepando subiungit. ¶ Tu aūt firmasti coꝛ tuū t ex pandisti ad eū manus tuas. ¶ Firmari coꝛ nō hoc loco per virtutē dr sz p insensibilita tem. Ois nāq; animꝰ g districtionis intime ꝓsideratione se subiicit: et eius ptuꝰ timo re mollescit: cūq; sagitta diuine formidinis penetrat: q; ifirma viscera per humilitatez gestat. Quisqs aūt ptinacia insensibilitaē obdurescit: quasi coꝛ firmat ne hoc iacula timoris superni ꝓdiant. Unde qbusdam per pphetā dns misericoꝛditer dicit: Tollā a vobis coꝛ lapideū: t dabo vobis coꝛ car neum. Coꝛ qppe lapideum tollit: cum a no bis superbie duriciam subtrahit: t coꝛ car neum tribuit cū eāde ꝓtinus nostrā du riciā ad sensibilitatez vertit per manus ꝙ o vt iā crebro docuimus: opera designantur. Cum culpa igitur manꝰ ad deum erpādere est ꝓua largitatis grām eterni dr virtu te opeꝝ supbire. Qui eni in conspectu diui ni iudicis loquens sibi bona que facit tri buit: ad deū manum superbiēs tendit. Sic contra electos reprobi. Sic contra catholi cos heretici semp effrenantur: vt cuꝝ obiur gare facta nequeant bonos reprehendere de factoꝝ elatione moliantur: quatenꝰ eos quos redarguere ex infirmitate actiōis nō valent ex crimine tumoris accusent. Uñ t ea bona que exterius fiunt nequaq; bōa eē iam censent que quasi per studium turgide cogitatōis exhibentur q sepe humiliatum mente inerepant: t qꝝ dictis suis semetipos seruant ignoranti. Sz q; iustum virū sophar hactenus reprehendendo, corrupit nunc vel vt vocando subiūgat.

Capitulum. 11.

Si iniqtatē que est in ma nu tua abstuleris a te: t si manserit in tabernaculo tuo iniusticia. tunc leuare poteris facie tuam absq; macula: t eris stabilis et non timebis. Omne peccatū aut sola cogi tatōe cōmittit: aut cogitatōe simul t opere perpetrat. Iniqtas ergo i manu ē: culpa i ope. Iniusticia ꝙ o in tabernaculo: iniqtas in mēte. Mens qppe nostra tabernaculuꝫ non incongrue vocatur: in quo apud nos metipsos abscōdimur: cuꝝ sors in ope non videmur. Sophar itaq; q; iusti vira amicꝰ est; novit qd dicat: sed q; iustū increpat he reticoꝝ tenēs spēm ꝓferre recte ēt que no uit ignoꝛat. Sed nō caleātes hoc quod ab eo tumide dr: pensemus eius ꝙba q; vera sint si recte dicerentur: Ꝑ rius enim a manu ab iniqtate subtrahi: t post a tabernaculo āmoneꝛ iniusticiam abscidi: q; qsqs nā pra ua t a se opera exteriꝰ resecat: necesse ꝓfecto ē vt ad semetipm rediens solerter sese in mētis intentione discernat: ne culpa quaꝛ iam in actione nō habet: adhuc in cogita tione ꝑduret. Unde bñ ēt per Salomonez dr: Ꝑpara foris opus tuū t diligēter ex erce agrū tuū: vt postea edifices domū tuā Quid nāq; est ꝓparato ope agrū diligen ter exteriꝰ exercere: nisi cunctis iniqtatis sen tibus: actionē nostram ad frugē retributio nis excolere? Et qd est post agri exercitium ad edificiū domus redire: nisi quod pleriq; ex bonis operib⁹ delemus: quātam vite mundiciam in cogitatione construamus.

Pene cūcta nāq; bona opa ex cogitatōe ꝑdeunt. Sed sunt nōnulla cogitatōis acu mina que ex opatione nascūtur. Hꝛ sicut ab animo opus sumitur: ita rursus ab ope animꝰ eruditur. Mēs qppe diuini amoꝛis eroꝛdia capiens inpar bona que fuāt. Sz postq; fieri inpara ceperit: ꝓfo suis exerci tatis actionib⁹ desciscit: cū imparare bona in choauerat: q; minꝰ videbat. Foris ergo ager excolitur: vt domus postmodū ꝓstrua tur: q; pleriq; ab exteriꝰ opere quantam subtilitatē rectitudinis coꝛde teneamus.

Quē bene sophar seruare ordinem studu it cum prius auferre iniqtatē a manibus: t post nō manere in tabernaculo iniusticiā dixit: q; nequaq; plene animus in cogitatio ne erigitur: quādo adhuc ab eo exteriꝰ in opere erratur.

La. 17.

De si ꝓcerte duo hec tergi mus: ad deū stati sine ma cula facie leuam⁹. Interna qppe facies hois mēs ē: in qua nimirū recognoscimur vt ab auctoꝛe nostro diliga mur. Quam. l. faciem leuare est in deo ani mū per studiū ofonis attollere. Sed cleua tam faciem macula ingnāt: si intendentem mentē reatus sui conscia accusat: q; a spe fiducia protinus frāgitur: si intenta preci bus nec dū deuiere culpe memoria moꝛde tur: diffidit nāq; accipe se posse quod appe tit: que ꝓfecto reminiscitur nolle se adhuc facere quod vindicꝰ audivit. Hinc p Joānē dr: Si coꝛ nostꝝ nō reprehenderit nos fidu ciam habemꝰ apud deū: t qcqd petierimꝰ ab eo accipiemus. Hinc Salomō ait: Qui auertit aurē suaz ne audiat legē oratio eiꝰ erit execrabilis. Coꝛ qppe nos in petitione reprehēdit: cū resistere se preceptis eiꝰ quē postulat meminit t oīo fit execrabilis: cum a censura auertitur legis: q; dignum ꝓfecto ē vt ab eius bñficijs sit qsq; extraneus: cuius nūtrū iussionibus nō vult eē subie ctus. Qua in re hoc ē salubre remediuꝫ vt eū se mens ex mēoria eu'pe reprehendit hoc ꝑius in ofone vīleat quod erravit: ꝑte nus erroꝛis macula cū flet⁹ꝰ tergitur: i pe titione sua coꝛdis facies ab auctoꝛe munda videatur. Sed curādum nimis ē: ne ad hoc rursus proꝛuat: q; se mundasse fletibus erubescat: nedū deploꝛata utiq; culpa cōmitti tur. in conspectu iudicis iusta ipa ēt lamēta lenigēnt. Solerter qppe debemꝰ memi nisse quod dr: Ne iteres verbum i ofone tua. Quo videlz dicto vir sapiens nequaq; nos phibz sepe venia petere: sed culpas ite rare. Ale si aperte dicat. Cū mala gesta de flere nequaq; rursus facies quod in preci bus utiq; plangas. Ut ergo ad precē facies sine macula leuetur: ante ofonis semp tpa debz solicite conspicia: qcqd pēt in ofone re probari: talēq; se mens t cū ab ofone ces sat exhibere festinet: qua'is apparere indi ci in tpo ofonis tpe eroptat. Sepe nāq; im munda queda; vel illicita in alo versamus quotiēs a precibus vacam⁹. Sz cuꝫ se mēs ad studiū ofonis exercuerit: earū rerū imagi nes reacerbata patitur qbꝰ libenter prius ociosa premebat: t quasi iā facie a'a ad ve ra mēte maculas pollute cogitatōis erube scat. Sepe curis mūdi libenter occupamur: cūq; post hoc studio ofonis intendimus: ne hāc terrene solicitudinis in pfundū mersit tationis infame luto maculatur.

Capitulum. 12.

Omnisq; vero coꝛ a cin ctis erroꝛibus et illicitis moti bus etiam cū a pec vacat optamus: sed tamen quia nos culpas rarius cōmitti mus aliena pigriꝰ dilecta re laramus: t quo peccare noster animus so licitius metuit: eo districtius hoc quod i se ab alio delingtur abhoꝛreſcat. Unde fit vt inueniatur qsq; tardior ad veniam: quo ꝓ ficiendo fectus ē cautus ad culpā: t quod ipse exceedere i altez metuit: hoc quod i se exceditur puniri durius exigit. Sed hac doloris macula repiri deterius potest: qui in conspectu iudicis charitatē nō ingnāt sz neglegit. Diram qppe anime quelibet culpa polluit: seruatus ꝙo contra primos doloꝛ occidit: mēti nāq; vt gladius figitur: t mu crone alius ipsa viscera occulta plorantur. Qui s.a transfixo coꝛde si ꝓtias nō educi tur nihil i precibus diuina opus obtinet: q; t vulneratis membris impona salutis medi camina nequeunt nisi ferrū a vulnere ante subtrahatur. Dic est eni qꝝ per semetipsam veritas dicit: Nisi remiseritis hoibus pecca ta coꝛ nec pater vester q in celis ē remittet vobis petā vestra. Hinc ammonet dicens. Cū stabitis ad oīādum dimittite si qd ha bētis aduersus alterum. Hinc rursum ait: Date t dabitur vobis: dimittite t dimit tetur vobis. Dic constitutioni postulatōis conditionem pietatis posuit dicens: Dimit te nobis debita nostra: sicut t nos dimitti mus debitoꝛibus nostris: vt profecto bonū quod a deo compūcti petimus hoc ꝓmuꝫ cum protimo conuersi faciamus. Tunc igi tur vere sine macula faciem leuamus: cum nec nos ꝓhibita mala cōmittimus: nec ea que in nobis cōmissa sunt ex ꝓpio zelo reti nemus. Grani nāq; mens nostra oratōis sue tempoze confusione deprimitur: si hanc aūt sua adhuc operatio inquinat: aut alie ne malicie seruat⁹ doloꝛ accusat. Que duo quisq; dum terserit: ad ea que subnira sūt protinus liber erurgit: Et eris stabilis et non timebis: quia nimirum tanto minus ad iudicem trepidat quanto in bonis actib⁹ solidius stat. Timoꝛem quippe supe rat: qui stabilitatem seruat: qua dum solici tus studet peragere quod manifeste condi-

tor impatiescurus etiam cogitat quod terribiliter intentat. Sciendū preterea est: qa nō nulla bona sunt ad que indefessi profitimur: et rursum nō nulla sunt: a quibus continue deficientes laboramur: atq; ad hec magnis conatibus per interualla reparatis reformamur. La. 19.

a

Actiua etenim vita fine defectu mens figitur: a contemplatiua aūt infirmitatis sue pondere victa lassatur Illa quippe tanto firmius roboratur: quāto ad vicia se ergastulate proximi dilatat: hec tanto celerius labitur: quāto et carnis claustra trāsgrediens super semetipsam ire conatur: illa per plana se dirigit: et ideirco pedem operis robustius figit: hec aūt quo super se alta appetit: adeo se citius fessa deserēdit. Quod bene ac breuiter Ezechiel insinuat cū eorum que viderat motus animaliū narrat dicens: Non reuertebantur cū incederent. Ac paulopost subdit adiūgens. Et animalia ibant et reuertebantur. Sancta quippe animalia aliquādo vadunt et minime redeunt: aliquando vadūt et protinus reuertuntur: quia electorū mentes cuius per collatā sibi actiue vite grām erroris vias deseruntredire ad mala mundi nesciunt que reliquerunt: cum vero per contēplationis acie et ab hac se eadem actiua vita suspendūt cunt: et redeunt: quia per hoc quod viu pfistere mīme i contēplatione sufficiunt sese iterū ad opationem fundāt: vt in his que sibi iunta sūt se exercendo refoueant: et super se rursum surgere contēplando conualescant. Sic duo hec eadem contēplatio more debito p tempora interualla repetitur: indeficienter proficiendo et in eius soliditate perfitur: qa et si infirmitatis sue pondere supata mens deficiat: hanc tamē iterū continuo conantibus reparata comprehendit: nec stabilitatem suā in ca perdidisse dicenda est: a qua et si semper deficit: hanc et ea perdiderit semper ingrit. Segtur. ¶ Miserie quoq; oblitus fuerio: et quasi aquarū que preterierint non recordaberis. ¶ Mala vite pfitis tāto durius animus sentit: quanto pensare bonus quod segtur negligit: et qa non vult quoq; premia considerare que refulsit: grauia estimat ea que tolerat. Unde et contra flagella

Exech. i.

b

iterum cogitatio ceca conqueritur: et quasi finita calamitas creditur que diebus cursu labentibus quotidie finitur. Dic si semel quisq; ad eterna se erigat: atq; in hoc q̄ incōmutabiliter permanent oculum cordis figat prope nihil eē hic conspiciat quod ad finem currit. Presentia vite aduersa tolerat: sed quasi nihil eē omne quod labitur pensat: Quo enim se iterius gaudijs robustius inserit eo minus exterius dolores sentit. Unde sophar nequaq̄ veritus ausu temerario docere meliorem exhortatur ad mūdiciam et demonstrat q̄ nulla iusti oculis videatur pena. Dic si apte dicat. Si deguste gaudiū quod intus permanet: leue fit protinus omne quod foris dolet. Bene autem pūctis vite miserias aquis preteritis cōparat: qa calamitas transiens electi mētes nequaq̄ vi concussionis subruit sed tamē tacem meroris infundit: Tedet quidem per cruorem vulneris: et si a fue certitudine nō frangitur salutis. La. 20.

Epe aūt non solum flagella atterunt: sed vnusquisq; insti alio malignor quoq; spūum tentamenta crassantur: vt eterna ex percussione doleat: et si tus aliquatenus ex rētatione frigescat. Sed nequaq̄ gra vsurpat: qa quo nos durius ex dispensatione percutit: eo ampliꝰ et ex pietate custodit: nā cuius tenebrescere: per tētationes cepit: sese iterum lux interna succendit. Unde et subditur.

((Et quasi meridianus fulgor consurget tibi ad vesperum.)) Fulgor quippe meridianꝰ ibi ad vesperum: virtutis renouatio in tentatione vt repentino claritatis feruore mens vigeat: quae iam tāq; lumen sibi gratie occubuisse formidat: ac: Lū adhuc sophar subtilius agit: cum subiungit. ((Et cum te consumptum putaueris orieris vt lucifer.)) Consumptus putaueris orieris vt lucifer: Quasi pene tāq; tot tentamēta nos obsident: vt ipsa pene nos eorum numerositas pene ad lapsum desperationis inclinet. Unde plerūq; mēs in tedium vertitur: vie ipsa virtutis sue bona considerat: et tota dolens quasi iam et a sensu doloris aliena frangitur: et enumera re non valet: quāto cogitationum tumultu vastatur: ruituram se per momenta conspicit ciq; ne arma repugnationis arripiat:

gratius meroris ipse contradicit: et reductus quolibet oculos obscuritas obsidet: et ea vi sum tenebre sp impediāt: mesta mens nihil aliud q̄ tenebras videt. Sed apud misericordem iudicem sepe hec ipsa que ad visus quoq; orationis aggrauat pro nobis salubria tristicia orat. Nam tunc meroris nostri caliginem conditor conspicit: et subtracti luminis radios refundit: vita vt erecta prorum per tona mens vigeat quam pauloante certantia vicia superbie calce teprimebat. Dat tempore pondus discretus: atq; ad cōtemplationis lumen post turbationis sue tenebras erumpit: mox i gaudio profecta attollitur: atq; inter temperamenta prius cadere et desperatione cogebatur: sine cogitationis certamine pūcta despicit: sine dubitationis obstaculo de ventura retributione confidit. Justus ergo cum se consumptum putauerit vt lucifer oritur: qa mox vt tenebrescere tentationum caligine cepit: ad lucem gre reformatur: et in seipso monstrat diem in fine quo casurus paulo ante timuit noctem culpe. Capitulum. 21.

Ecte aūt lucifero insti vita comparatur. Solem quippe precurrens lucifer nunciat: et quid nobis sanctorū innocentia nisi sequētis iudicis claritatē clamat: In eorū nāq; ammiratione conspicimus. quid de maiestate veri luminis estimemus. Nec dum redemptoris nostri pūctum videmus: Si tñ virtutē illius in electorum fronte mo ribus ammiramur. Quia igitur bonorum vita in consideratione sua oculis nostris viā veritatis obscurat: clarus ad nos lucifer ante solem venit: Sciendum vero q̄ hec que ex tentationum spiritualiū aduersitate discussus iuxta exteriora quoq; mala nil obstat intelligi. Sancti etenim viri qa summa mentis dilitus diligunt: in infimis dura patiuntur: sed in fine gaudiū lumen inueniunt: qd habere in hoc spacio percurrentis vite contemnunt. Unde nūc per sophar dicitur Et cum meridianus fulgor consurget tibi ad vesperum. Peccatoris enim lumen in die est: obscuritas in vespere: qa in pūctis vite felicitate honoratur Justo aūt meridianus fulgor ad vesperum surgit: qa sua sibi claritas ma

neat cum ipa occūbere cepisse agnouit: hinc nanq; scriptum est: timenti deum bene erit in extremis. Dine per psalmistā dicit: Cum dederit dilectis suis somnum hec est hereditas dñi. Qui i huius quoq; vite adhuc certamine positus cū se consumptū putauerit vt lucifer oritur: qa sors cadens intus innouatur: et quo magis exterius aduersa tolerat: eo interius virtutum lumine interius coruscat: Paulo attestante qui ait. Sed licet is q̄ foris est noster hō corrumpit: tñ is q̄ intus est renouatur de die in diem: id enim qd in presenti est momentaneum et leue tribulationis nostre: supra modum i sublimitate eternum glorie pondus operatur in nobis. Et notandū qd nequaq̄ cum consumptus fueris: sed cum te cōsumptum putaueris dicit: quia et qd videmus i dubietate est: et qd speramus in certitudine. Unde et cisdē Paulus non se pūmptuꝰ nouerat: sed putabat: q̄ et inter aduersa tribulationum corruens vt lucifer resplēdebat dicens: Quasi morientes et ecce viuimus: quasi tristes semper autem lecompletantes.

Capitulum. 22.

Iendum quoq; est qd bonorum mens quo duriora pro veritate tolerat: eo eternitatis premia certius spe rat. Unde et apte subditur ((Et habebis fiduciā ppo sita tibi spe.)) Tanto nanq; spes in deū solidior surgit: q̄to pro illo q̄q; grauiora pertulerit: qa neq̄ retributionis gaudium de eternitate colligit: qd non hic prius pia tribulatione seminatur. Dine eteni per pphā. Euntes ibant et flebāt mittētes semina sua venientes aūt venient in exultatione portātes manipulos suos. Dine Paulus ait: Si cōmorimur et conregnabimus: si sustinemus et cōregnabimus. Dic discipulos ammonet dicens: Per multas tribulatiōes oportet nos intrare in regnum dei. Dine sanctoꝝ glia Joanni angelus indicio ait: Dij sūt q̄ venerūt de tribulatiōe magna et lauerūt stolas suas et dealbauerūt eas i sanguine agni. Quia igit nūc p tribulatiōem seritur vt post gaudij fructus metat: tāto maior fiducia mētis roborat q̄to hāc sortiet p vtilitate afflictio angustiat. Unde apte pūctus adiungit ((Et defossus securus dormies.)) Sicut enim malis pūs

securitas labor est ita bonis pijs labor perpetuam securitatez perit. Unde ⁊ desossam se securam dormire iam nouerat q̄ dicebat. 2.Thi.4. Ego enī iam delibor ⁊ tempus mee resolutionis instat: bonū certamen certaui: cursum consummaui: fidem seruaui: de reliquo reposita mihi est corona iusticie: quam reddet mihi dominus in illa die iustus iudex. Qz ⁊ contra multa transeuntia fine defectu cer tauerat: de mansuris nimiram gaudijs sine dubietate presumebat: q̄uis defossos ⁊ aliter intelligi potest. Sepe rebus nanq̄ transitorijs occupati pensare negligimus per quanta peccamus: sed si reducto consideratiōis oculo a fimo cordis terrene cogitatiōis ager exentitur: quicquid in mente latebat inuenitur. Unde sancti viri animorum suorum latebras perscrutari non desinunt sese subtiliter indagantes terrenarum rerū curas abiciant ⁊ effossis plene cogitationibus cū nullo se reatu criminis morderi deprehendūt: velut in stratu cordis apud se securi requiescat. Latere quoq̄ ab huius mūdi actib⁹ appetunt: semper sua considerantes ⁊ cum loco regiminis minime constringuntur indicare que aliena sunt recusant. Effossi ergo securi dormiunt: qui dum sua intima vigilanter penetrant: laboriosis se huius mundi oneribus sub quietis ocio occultant. Unde ⁊ adhuc subditur. ((Requiescet: ⁊ non erit qui te exterreat.)) Quisquis enim⁹ presentem gloriam querit: profecto despectum metuit: qui semper ad lucra inhiat: semper videlicet damna formidat. Cuius enim perceptōe resicitur: eius rei p̄cul dubio ⁊ amissione sauciatur: ⁊ quo obligatus mirabilib⁹ ac perituris inhęret: eo longe in infimis ab arce securitatis iacet. Ut contra quisquis in solo eternitatis desiderio figitur: nec prospe ritate attollitur: nec aduersitate quassatur: dum nihil habet in mundo q̄ appetat: nihil est q̄ de mundo ptimescat. Dine etenim Salomon ait: Non contristabit iustum quic quid ei acciderit. Hinc iterū dicit: Iustus quasi leo confidens absq̄ terrore erit. Bene itaq̄ nunc dicit: Requiescet ⁊ non erit qui te exterreat. Quia tanto quisq̄ a se plenū panorem qui ex mundo est abiecit: quanto in semetipso ver.⁹ cōcupiscentiam mūdi vicit. Ut non absq̄ terrore qui ex mundo est Paulus loquebat: Cetera requiescat q̄ dicebat: Certus sum. n. q⁹ neq̄ mors: neq̄ vita: neq̄ āgeli neq̄ p̄incipat⁹: neq̄ instātia: neq̄ futura: neq̄ fortitudo: neq̄ altitudo: neq̄ p̄fūdū: neq̄ creatura alia poterit nos separare a charitate dei: que est in xp̄o iesu dño nr̄o. Cuius videlicet fortitudo charitatis vera sancte ecclesie voce laudat cum per canticum canticorum dicitur: Valida est vt mors dilectio. Fortitudo quippe charitatis dilectio comparatur Cant. 8 quia nimirum mentem quā semel ceperit a delectatione mundi funditus occidit: ⁊ tāto hanc valentius in sanctitate erigit quanto ⁊ insensibilem contra terrores reddit.

Capitulum. 25.

Sed inter hec sciendū est q̄ praui cū recta p̄dicant valde difficile ē: vt ad hoc q̄s electi ambiant non erūpat. Unde ⁊ sophar protin⁹ adiungit. ((Et deprecabuntur faciem tuam plurimi.)) Neq̄ enim iusti viri ideireo se per innocentie itinera arcta custodiunt vt ab alijs erorentur: sed sue heretici seu peruersi quilibet per hoc q̄ inter homines quasi innocenter viuit: videri interessores pro bonis volūt: ⁊ cū sera loquentes insinuant q̄s ipsi appetunt hoc alios pro magno pollicentur: dūq̄ celestia predicant: in suis repente spōnib⁹ ostēdūt q̄s amāt. Sz ne diu terrena pollicenda pateſcant: q̄s sunt ad verba rectitudinis citius recurrat. Unde mox subdit. ((Oculi aūt impiorum deficient: ⁊ effugiū p̄bit ab eis.)) Q̄s oculorum nomine vis intentionis exprimit: per euangelium veritas attestatur dicens: Si oculus tuus fuerit simplex totum corpus tuū lucidū erit: qz videlicet si operatiōem nostrā intentio munda p̄cesserit: qualibet aliter bonis videāt: interna tñ iudicio oculis mundi subsequētis actionis corp⁹ ostēditur. Oculi ergo impiorū intentiones sunt: in eis carnalitas tenebrosior q̄ ideirco deficiunt: qz eterna negligunt ⁊ sola semper trānsitoria prestolantur. Adipisci quippe terrenā gratiam cogitant: multiplicari reb⁹ tpalibus eroptāt: ad mortem quotidie cursu rerum labentium tēdūt. Sz cogitare mortalia moraliter nesciūt. Carnis vita p momēta deficit: ⁊ tñ carnale desiderium creſcit: res habita instanti fine corrumpitur: ⁊ habendi auiditas nō finit. Sed

Mors ſpi ruz

ps.145. est mors impios subtrahit: cor̄ profecto tenebre cū vita terminant. Quor̄ scilicet oculi tunc superna visione deficiūt qz hic suo iudicio terrena deficere delectatiōe noluerunt. Vos illorum oculos a iocunditate pristina claudi p̄. cōspexerat cū dicebat: In illa die peribūt oēs cogitationes eorū qz ⁊ eterna mala nūq̄ cogitata reperiūt ⁊ subito amittunt bona q̄ diu tractata tenuerunt. A quibus ⁊ cū effugiū perit: qz eorum malicia ab animaduersiōe districti iudicis quo se valeat occultare nō inuenit: sed cū impios subtrahit: cor̄ profecto tenebre cū vita terminātur. Nam nunc iniqui cū tristicia aliq̄ vel aduersa patiantur: effugiū latebras inueniant: qz ad voluptatē p̄tin⁹ desiderio⁹ carnalia recurrāt: ne enim paupertas crucier: diuitijs animā demulcent: ne despect⁹ primor̄ deprimi sese dignitatibus exaltant si fastidio corpus atterit: assiduis epulaūs diuersitatibus nutrit: si quo animꝰ mestitie impulsa deficit mor p̄ interposita locorum blanditēta relenat. Tot ergo hic hēt effugia: quot sibi preparant delectamenta: sed quandoq̄ ab eis effugiūs perit: qz eor̄ mēs amissis omnibus se solāmodo ⁊ iudicē conspicit. Tūc voluptas subtrahitur: voluptatis causa culpa seruat: ⁊ repente miseri pereuntia discant qz peritura tenuerūt. Qui tamē quousq̄ corporaliter viuunt querere nocitura non desistūt. Unde adhuc subditur. ((Et spes eorum abhominatio anime.)) Quid p̄ peccator̄ totis cogitationibus speratur: nisi vt potestate ceteros transeat: cunctosq̄ rerū multiplicitate trāscendat aduersantes dūmodo subiciat: obsequētibus mūdus innotescat ire ad vtā satisfaciat: benignis se cū laudatur ostēdat: quicquid gula appetit offerat: ad hoc q̄s voluptas operis impat explētione cūrrat. Hī ergo spes illorū abhominatio ale dicit: qz ea que carnales ambiunt: spūalēs quiq̄ iudicio rectitudinis aduersantur: nā q̄s petōres voluptatē estimant: hoc iusti procul dubio pensantur.

Job. Ca.12. corpus mali libenter nutrit & vanitatis

Capitulum. 24.

Abhominatio

est igit ale spes pranoꝝ: qz nimirū spūs deficit vbi caro regescit. Ut enim caro molli bus: sic anima duris nutrit: illam blanda resonent: hanc aspera exercet illa delectationibus pascitur: hec amaritudinib⁹ vegetatur: ⁊ sicut carnē dura sanciat: sic mollia spiritū necant: sicut illam laboriosa interimāt: ita hāc delectabilia extinguūt. Spes itaq̄ carnalis abhominatio ale dicitur: qz inde imperpetuū spiritus interit. Unde ⁊ ad tempus caro suauiter viuit. Sed hec sophar recte diceret: si beat⁹ Job electa largius etiam vtendo predicasset. Ut postq̄ sanctioꝝ mōre de vita nitit; doctio remoꝝ se eradire sapientie magisterio conatur: ipse qui dictorū suor̄ pōd⁹ lenigat: q discretione interposita omne qd̄ loquitur destruat qz liquoꝝ scie pleno vasculo suffundit. Sic nāq̄ ab indiscretis opes scie: sicut a stultis sepe opes corpalis substantie possidēt. Nōnulli enim q̄ rerū terrenarū multiplicitate subniti sunt alieni multa ⁊ hūmb⁹ tribuūt: vt ipsi hoc cunctis largius habere videantur. Ita pueri cū vera sapiūt: recta q̄dam ēt rectoribus loquunt: non vt alios audītes doceant: sed vt ipsi q̄ta doctrina polleant innotescant: preire se quippe sapiētia electos estimāt: ⁊ ideirco nihil se cuilibet dicere: vltra mēsuras sue magnitudinis putant. Sic praui glibet sic omnes heretici sapba vece meliores videre non metuūt: quia omnes se inferiores arbitrantur.

Capitulum. 25.

Sed sancta ecclia elatos q̄sq̄ ab estimationis sue culmine reuocat: ⁊ discretionis manu ad cōstitutis cōpagem reformat. Unde beatus Job qui cuiusdē sancte ecclesie mēbrorum est. videns q̄ amicorum mens per verba prolate eruditiōis intumuit: illico respōdit dicens: ((Ergo vos estis soli homines ⁊ vobiscū orietur sapientia.)) Quisquis se preire omnes rōne existimat: quid ille aliud q̄ solum se esse hominem exultat? Et sepe contingit vt cum per tumorem mens in alium dilatatur: in despectu omnium sui admiratione subleuetur. In cogitatione etenim propria fauores oriantur: ibiq̄ de singularitate sapientie blādiantur: ipsa fatuitas pensat ea que audierit ac verba que profert ⁊ miratur sua: ⁊ ridet aliena. Qui ergo solus se sapere estimat: quid aliud q̄ hanc eandem secum ortā sapientiā putat? Nā quia adesse

alijs abnuit: soli sibi hanc tribuens: profecto tunc tempora sue brevitatis claudit. Pensandum vero est vir sanctus quanta discretione utatur: ut amicorum superbientiũ arrogantia comprimatur: cum protinus additi. ¶ Et mihi est eor sicut et vobis nec inferior vestri sum. ¶ Quis enim nesciat: quatũ beati Job vita atq scientia amicorum cunctis excedat: Sed ut corũ superbiam corrigat: esse se inferiorem negat: et ne sue humilitatis limitẽ transeat: esse superiorez tacet: nec preferendo se sed conferendo: indicat quãto se hijs quibus longe sunt impares distant: ut dum sponte infra se ctitur sapiẽtia que eminet: nequaq̃ cõtra se vires erigat scientie que latet. Quos bene mox ad equalitatis sensum revocat: quia temere valde quasi de singularitate mãgnitudinis pensat: cũ subsequenter adiungit. ¶ Quis enim hec que nescis ignorat: ¶ Ac si aperte dicat: quia cunctis sint nota que dicitis: de dictorũ scientia singulariter cur timetis: Quia igitur elationem arrogantium ad equalitatis communionem revocans correptione perfecta redarguit: ad doctrine nunc sententias erumpit: ut amici eius humilitati prius discerent veritatis pondera: que reverenter audirent. Sequitur.

Capitulum. 26.

Qui derideatur ab amico suo sicut ego invocabit deum et exaudiet eum. ¶ Sepe enim infirma mens cum de bonis actibus avari humani sanorio excipitur: ad gaudia exteriora derivatur: ut postponat quod intus appetit: et in hoc libenter relaxata iaceat quo sorte audit: ita ut beatum non tam sieri q̃ dici se gaudeat: cuiq laudis sue verbis inhiat: quod esse coperat reliquit. Unde ergo deo distingitur. Unde in deo laudanda videbatur. Nonnũq̃ vero recto operi animus constanter immittitur: et tamen humanis irrisionibus vrgetur: miracula agit et opprobria recipit: et qui extra sonas per laudes potuit: repulsus contumelijs ad semetipsum redit a quo seipsum intus robustius in deo solidat quo sorte non invenit: quo requiescat. Tota enim spes in auctore: et inter irrisionum contricia solus interior testis inploratur: atq afflicti animus sit deo tanto proximus: quanto a gratia humani favoris alienus: in precem protinus funditur. et pressus exterius ad penetranda que intus sunt mundius liquat. Bene itaq̃ nunc dicitur. Qui deridetur ab amico suo sicut ego: invocabit deum et exaudiet eum: quia bonorum mentibus dum prauis exprobrant: ostendunt quem suorum accusatẽ querant. Que dum compuncta sese in precibus accingit: inde ira se superne exauditioni iungitur: unde extra se ab humana laude separatur.

Capitulum 27.

Notandũ vero q̃ prouide interponitur sicut ego: quia sunt nõnulli quos et humane irrisiones deprimũt: et tamen diuinis auribus exaudibiles non sunt. Nam cum desiderio contra culpam nascitur: profecto nullum virtutis meritum in derisione generatur. Baal etenim sacerdotes clamosis hũc verbis implorantes: derisit ab helia fuerãt cum dicebat: Clamate voce maiori. deus. n. est: et forsitan loquit: aut dormit: aut in viaticio. Sed hec eius irrisio ad virtutis vsum nõ fuit: qa per culpe meritum venit. Proinde ergo nãc dicitur: Qui deridetur ab amico suo sicut ego: invocabit deum: et exaudiet eum. Quia iam facit humana derisio deo proximum: quẽ ab humanis prauitatibus vite innocẽtia seruat alienum. Sequitur. ¶ Deridetur enim iusti simplicitas. ¶ Vanus mũdi sapiẽtia est: eos machinationibus tegere: seu sua verbis velare: que falsa sunt vera ostendere que vera sunt: falsa demonstrare. Hec nimirum prudentia vsa a iuuenibus scit: hec a pueris precio discit: hanc qui sciunt: ceteros despiciendo superbiunt: hãc qui nesciũt subiecti et timidi in alijs mirantur: qa ab eis hec eadez duplicitas iniquitatis mãsime palliata diligit dum mentis peruersitas vanitas vocatur: hec sibi obsequentibus precipue honorũ culmina quercre: adepta temporalis glorie vãitate gaudere: irrogata ab alijs mala multiplicius reddere: cum vires suppetunt: nullis resistentibus cedere: cum virtutis possibilitas deest: gegd explere per maliciam non valet: hoc in pacifica bonitate simulare. At contra sapientia iustorum ẽ nũ per ostẽsionẽ fingere: sensum verbis aperire: vera vt sunt diligere: falsa deuitare: bona gratis exhibere: mala libentius tolerare

q̃ facere: nulli iam iniurie vltionem q̃rere: pro veritate contumeliam lucrũ putare. Sz hec iusto rũ simplicitas deridet: qz ab huius mundi sapientibus: paritatis virtus fatuitas creditur. Omne enim quod innocẽter agitur: ab eis procaldubio stultum putatur: et gegd in opere veritas approbat: carnali sapie fatuũ sonat. Quid namq̃ stultius videtur mãdo: q̃ mentẽ hbis oñdere: nil'ealiudo machinatione simulare: nullas iniurijs ẽtumelias reddere: pro maledictis ora re: paupertatẽ querere: possessa relinquere: rapienti non resistere: percutienti alteram maxillam prebere. Unde bene huius mũdi dilectoribus ille egregius dei sapiens dicit: Abhominationes egyptiorum immolabimus deo nro. Quas quippe egiptij edere vdignãtur: sed qs abominantur egyptij: hoc israelite deo offerunt: qz simplicitatem conscientie quam iniusti quiq̃ vetat infimos abiectosq̃ despiciunt: hanc iusti in virtutis sacrificium vertunt: et excellentes recti puritatẽ ac manifestationem deo immolãt: quam abominantes reprobi fatuitatem putant. Que nimirum iusti simplicitas breviter: sed sufficienter exprimitur: cum protinus subinfertur. Lampas ẽtempta apud cogitationes divitum.

Capitulum 28.

Qui hoc loco significat nomine divitũ: nisi elatio superborũ: q venturi iudicis respectus nõ hñt: dũ superbis apud se cogitationibus tumentes? Nam sunt nonnulli quos sensus per tumorem non elevat: sed per misericordie opera exaltat: et sunt nonnulli qui dum terrenis se opibus abundare cõspiciunt: vas dei divitias non requirunt: arq̃ eternam patriã non amant: qz hoc sibi sufficere q̃ rebus tpalibus saletant putãt. Non est ergo census in crimine: sed affectus. Cuncta enim que deus cõdidit bona sunt: sed qui bonis male vtit: profecto agit: vt quasi per felicitatis ingluiem: eo quo vivere debuit pene mortuus. Pauper ad requiẽ Lazarus venerat, superbus vero divitẽ tormenta cruciantem Lazarum tenebat: qui tñ anteriori suo collum palmis et cinto. Quid itaq̃ iste divitias suas estimare noverat: q̃ semetipsum paluere cineremq̃ pẽsabat. Aut qñ hec res posse se extollerent qui de'sno quoq̃ carnẽ videlicet possessore tam abiecta sentiret. Atq̃ utinam sunt nonnulli quibus et res terrene nõ sapiunt. et tamen apud se per fastus tumoris erigantur: hos et census ad'ostentionẽ potẽtie minime subuehit: et tamen morum proteruia inter reprobos vanitas adjicit. Quos cunq̃ ergo sequentis vite amor non humiliat: hoc in loco sacer sermo divites appellat qz in iudicij quoq̃ visione non discrepant: verũ rebus an solis moribus inumescant. Qui cum vitam simplicitatis in hoc mũdo humiliter abiectosq̃ conspiciunt: elati protinus despectibus irridẽt: nequaq̃ qs ipsi totis conatibus anhelant. Quasi stultas ergo despiciunt: qui scilicet ea non habent: q̃ ipsi vtiq̃ vel habẽdo vel saltem solummodo amando mortuntur. et quasi mortuos despiciunt: quos nequaq̃ secũ viuere carnaliter pẽsant: qui enim ab huius mũdi appetitu mortui a terrenis mentibus procto omnimodo extincti estimant. Quod bene nostri miraculi redemptoris signat cũ ab immundo spiritu hominem liberat: de quo nimirũ scriptum est: Clamans et multum discerpens cum abijt ab eo: et factus est sicut mortuus ita vt multi dicerẽt: quia mortuus est: iesus autem tenens manum eius elevauit eã: et surrexit: Velut mortuus quippe ostenditur a maligni spiritus potestate liberatur: qz q̃quis ia terrena desideria subiicit: vitam in se carnalis conversationis extinguit: et mundo mortuus apparet: qz possessore prauo qui p immunda desideria se agitabat caret. Quẽ multi mortuũ dicũt. qz qui spiritualiter vivere nesciunt: cũ qui carnalia bona non sequitur extincta funditus arbitrantur.

Capitulum. 29.

Sed qz ipsi quoq̃ divitum simplicitatis nomine censentur: reverentia retigionis prestat exhibere malum publice irrisionis erubescit: vñ sit: vt apud se tamdiu tacitusq̃ videat quos abiectos videat: atq̃ infimos per simplicitatẽ putãt. Bñ ergo dr: Lampas cõtempta apud cogitationes divitũ: qz supbi quiq̃ vñ pensare vana sequentia: vt supino vitimus nesciunt: penitus nihil estimant quẽ non videt habere quod amant. Sepe namq̃ contingit: vt electus q̃q

qui ad eternā felicitatē vocatur: ōtēnta hic aduersitate depmat: non hunc rerum abundantia fuleiat. non dignitatū gloria honora bāt̄ ostendat. nulla eloquentium frequentia fupperat: nulla hunc humanis oculis vestiū pompa cōponat: electis oculis despectabilis cernit̄: t huius mundi gr̄a indign⁹ existimat̄: sed tamē aī occulti iudicis oculos virtutibus emicat: vite meritis choruscat: honoratus meruit: despici nō refugit: corpus cōtinentia affligit: sola i animo dilectiōe pinguescit: mīlē semper ad patientiam preparat t erectus pro iustitia ī perceptis contumelijs exultat: afflictis ex corde compatit̄: de bonop̄sperit̄atibus: q̄s de ppāgo letat̄: sacri verbi pabula i mente solicit⁹ ruminat: t inquisitus q̄libet eloqui duplicitter ignorat. Bene itaq; iusti simplicitas: t lāpas ei dicit̄ t cōtēpta: lampas q; interi⁹ lucet: t cōtēpta: quia exterius nō lucet. intus ardet flamma charitatis: foris nulla gloria respondet decori. Lucet ergo t despicit: qui flagrans virtutibus abiectus estimat̄. Mentes quippe carnalium pensare bona non valent: nisi q̄ carnaliter vidēt. Hinc ē q̄ Danū scriptura ipse desperatū: quē pphete samuel oculis pueri recusabat q ad unctionis gratiā dum septē filios eduxisset: a pphēta regitur ut numerum sobolis expleret: cum magna desperatione respondit. Est puer parvulus q; pascit oues: Quo adducto t electo protinus audiuit. Homo videt in facie deus autem intuetur cor. Lampas ergo David per innocentiam fuerat: sed tū valde contēpta q; exteriora cernentibus nō lucebat. Seiēdū vero est q; iustus quisq; aut talem gloriā non habet aut hanc sub semetipso frangit si habet: ut honor suo liber emineat: ne t vitae delectatione succūbat. Hinc enim ē q; ille predicator egregius ante humanos oculos appellatus sui gloriam humiliauerat q; dicebat. Non vt simus hac potestate cum possimus oneri esse vt tyl apostoli: sed facti sumus parvuli i medio vr̄m. Eius vero auditoribus nimirū tumor diuitum adhuc in corde remanserat: quae mandauerat nescire qd faceret eū vicebant. Epistole graues sūt t fortes: plitia aūt corpis infirma: t frmo cōtemptibilis. Quē enim talia dicere posse cognouerāt: sed cōmuniter viuere non posse iudicabant. Cum q; cum t humilem vitaedo cerneret: t alitū sermone pensarent: sua eo elatio cōpulit: vt quē per scripta timerāt per p̄sentia ꝓba dispicerent. Quid igit̄ Paul⁹ nisi cōtēpta lampas apud cogitationes diuitū fuit: q; vnde magisterium humilitatis exhibuit: inde a rudibus discipulis superbie cōtumelias recepit. Dorcendo etenim modo langue: sapientium vnde detumescere debuit exercuit: dū mens elata carnalis hoc quasi dedignabile expulit: qd magister amirabile ostendit. Ita contempta lampas nō erat: qui tot virtutibus emicans tanta a persecutoribus aduersa tolerabat. Legatione i catena fungit: eiusq; vincula i omni ptorio manifestant̄: virgis cedit̄ multisq; et genere gentibus periculis vrget: lapidibus lr̄is tundit̄: pedibus terra vrbē trahit̄: q; extinctus estimat̄. Sed vsquequo lāpas ista contēnit: vsquequo despicabilis habetur? Nunqd non fulgorē iusti nullatenus exerit t nūquā quāta claritate candeat ostēdat? Ostendit plane: Hā cū lampas contempta apud cogitationes diuitum dicere cēpit: protinus additur. (Parata ad tēpus flamīā.) Statutū quippe contēpte lampadis tempus ē: cetremi iudicij predestinatus dies: quo iust⁹ quisq; q; nūc despicitur: quāta pietate fulgeat demonstratur. Capitulum. xx.

Tunc enim cū deo iudices venient: qui nūc pro deo iuste iudicant̄: nunc eorum iur tanto latius emicat: quanto eos nunc manus persequētiū durius angustat: tunc reprobōrū oculis pareſcet: q; celesti potestate subniti sunt: q; terrena oia sponte relīquunt Unde electē vitas dicit. Vos q; secuti estis me i regeneratione cū sederit filius hois i sede maiestatis sue sedebitis t vos super duodecim sedes: iudicantes duodecim tribus israel. Neq; enim plusq; duodecim iudices illa interni consessus curia non habebit. Sed ni ostrum duodenario numero quantitas vniuersitatis exprimit̄: quia q; quis stimulo diuini amoris excitatus huc possessa reliquerit illic peridubio culmē iudiciarie potestatis obtinebit: vt simul tunc iudex cum iudice veniat: q; nunc cōsideratiōe iudicij sese spōtanea paupertate castigat. Hinc ē enim q; de sancte ecclesie sponso per salomonem dr̄. Nobilis in portis vir eius: quando sederit

cum senatoribus terre. Hinc Esaias ait: Dominus ad iudicium venit: cū senatoribus populi sui. Hinc eosdem sentores veritas non iam famulos: sed amicos denuntiat dicēs: Non iā vos dicā vos seruos: sed amicos meos: Quos nimirū psalmista intuens ait: Mihi autem nimis honorati sunt amici tui deus. Quorū duz celsitudinē cordis aspiceret mūdi gloriam qua calet calcareē: protinus addidit. Nimis confortatus ē principatus eorum. Ne ne paucos esse crederemus quos prospicere vsq; ad summā tātē perfectionis agnoscimus illico adiunxit. Dinumerabo eos: t super arenam multiplicabunt. Quot itaq; nunc pro amore veritatis sese libenter humiliāt: tot tūc in iudicio lampades choruscant. Dicatur igitur recte. Lampas contempta apd cogitationes diuitum para ad tempus statutū. Quia vtiuscunq; iusti anima velut abiecta contemnitur cum degens inferius gloriam non habet: sed ammirabilis cernitur: dum desuper fulget. Libet inter hec ad redemptoris vias mentis oculos tollere: si quis a membris ad caput peruenire. Ipse enim nobis lampas veraciter exstitit, qui p redemptione nostra in cruce moriens tenebrosis nostris mentibus lucē per ligni fidē. Dic nos lampade Joannes illuminari conspexerat cū dicebat. Erat lux vera: que illuminat oēm hoīez t̄c. Qui tamē apud cogitationes diuitū contemptā vidit: cū paruipoē subdit: In ppria venit. t sui eum nō receperunt. Dūt⁹ lampadis flammas herodes explorare vlnit: cum eius miracula videre concupiuit: sicut scriptum est: Erat enim ex multo tpe cupiens videre eum: eo q; audisset multa de illo: t sperabat signum aliquod videre ab eo fieri. Sed lampas hec ante eius oculos nullo radio lucis emicuit quia qui se nō pbet: sed curiosē querentibus se mirabile ostendit. Inquisitus quippe redemptor tacuit: expectatus mirecula exhibere contempsit: t. seq; apud se tm occultis retinens: eos quos exteriora querere cōperit: ingratos foris reliquit. Magis eligēs aperte a superbientibus despici: q; a nō credentibus vana vt̄e laudari. Unde t protinus lampas illa contempta ē: sicut illic subditur: Spreuit autem illum Herodes cum exercitu suo: t illusit indutum veste alba.

Capitulum. xi.

Sed contempta lampas que in terra irrisionem tolerat: de celo iustum per iudicium choruscat. Unde bene apte subungitur: Parata ad tempus statutum. De quo vide licet tempore p psalmistam dicitur: Cum accepero tempus: ego iustitias iudicabo. Hinc in euangelio per semetipsam veritas denuntiat dicens: Tempus meum nondum aduenit. Hinc Petrus ait: Quē oportet celū qdē suscipere: vsq; ad tempora restitutionis. Lampas ergo q; nūc contemnitur: ad statutum tempus venturā preparat. Quia ipse peccata i die vltimo iudicat: qui nūc peccantium derisiones portat. Et tanto durius districtionē exercit: quāto nunc vocandis peccatoribus: suam lenis⁹ patientiam sternit. Qui enim diu conuertē dos expectat non conuersos sine retributione cruciat. Quod per psophetam scriptor dominus insinuat dicens: Tacui: semper silui patiens: tanquam parturiens loquar. Ut enim iam predictimus: parturiens eius dolore eicit hoc quod in ultimis temporibus longo gestauit. Qui ergo semper siluit: sicut parturiens loquitur: quia veritatis iudex qui sine vltione diu facta hominum pertulit: quandoq; cum ferocie examinis: quasi eius dolore mētis quidē animaduersionis sententiam intus seruauerit ostendit. Nemo igitur hanc lampadem cum latet despiciat: ne cōtemptores suos cum de celo fulserit: exurat. Qui enim nunc non ardet ad veniam: tunc procul dubio ardebit ad penam. Quia ergo per superne gratiam vocationis tempus accipimus: dum a vitiositate superesse: eius iram qui vbiq; est metus in melius commutando fugiamus. Solum quippe animadversionis illa non inuenit: quem correctio abscondit. Dec nos largiente domino in diebus tam corporibus transcurrisse sufficiat. Qui enim sacri libri sequentia misteriorum veritatibus exterius complecti breuiter exponendo non possumus: ea necesse est vt alijs voluminib⁹ reseruemus: quatenus lector tanto fortius ad legendi studium redeat: quo et lectōnis quoq; intercessione respiret.

Sancti gregorij Liber.vi.

Tertia pars Moraliam in expositione beati Job incipit.

Vamuis in

prolixo opere esse culpabilis stili mutabilitas non debeat me quis reprehendere locutionis meæ immutatione reprehendat. In epistola libri præmissa ram reddidi: cur tertiam huius operis partem ad alia rum usus similitudinem minime emendando perduxi. Quibus scilicet erudiendis hoc quoque addidi: quæ ab eo versa quo dicitur. Dabandat tabernacula prædonum: eiusdem partis expositio incipit: et usque ad hoc quæ scripta est. Dulcedo eorum vermis vastando pertingit. Quæ nimirum tam multa sunt ut in uno corpore comprehendi non possint: nisi sub magna brevitate dicerentur. Qui ergo ab aliis actibus vacat: legat cetera multipliciter dicta. Qui vero ad studiose legendum non vacat: huius prolixitas placeat: in qua non tam quæ sentimus dicimus: quam ea quæ sint dicenda signamus. Igitur quia in ea multa sicut me loquente excepta sunt: ita derelinquat in imitatione stilo lecto: meus equanimiter accipiat: quia et sæpe eosdem cibos edentibus diversitas placet coctionis. Sed quotidie partes singulas ad legendum sumere: reducere semper ad memoriam eam quæ præposui causæ originem studeat: quia et per beatum Job quilibet dicit: passiones vitæ cuiusque corpus sanctæ ecclesiæ designantur: et amici eius hereticorum tenent spem. quia ut sæpe iam dictum est dum defendere nituntur offendunt. Qui dum recte colunt: sanctorum mentem sæpenumero affligunt: nec ibi per cuncta quæ loquuntur a veritatis cognitione discedunt: sed plerumque stultis prudentiam: et fictis vera præmittunt: dum et veritate aliquid prosunt: facile ad falsitatem trahunt. Unde amici quoque beati Job modo displicabilia: modo grata sunt. quia locutur. Quis est iste qui sanctos vituperando aliquando reprobat aliquando approbando suscipit: atque ad viam rectitudinis perducit. Et quia ab his caute: sed non recte proferunt. Intactæ inopiam suæ descriptionis despicit: atque in sterquilinio corpore positus in quanto virtutum culmine apud se sedeat ostendit: cum nil esse præsentis vitæ vilitas memorat: quasi abundare et repositis narrat dicens.

Capitulum. i

Abundant tabernacula prædonum: et audacter provocant deum: cum ipse dederit omnia in manibus eorum. Facile est hominem tanti divitias despicere ea quæ habet: difficile vero est eas cum non habet vilescere. Unde patenter ostenditur quantus contemptus terrenarum rerum in beati Job cogitatione fuerit: qui tunc dicit nulla esse quæ abundant reprobis: qui ea amisit. Ait ergo. Abundant tabernacula prædonum: et audacter provocant deum: quia plerique malis eo magis contra deum superbiunt: quo ab eius largitate et contra merita ditati sunt: et quia provocari boni ad meliora debuerunt: donis peiores fiunt. Sed intelligendum nobis est: quomodo prædones appellentur dum protinus addat. Cum ipse dederit omnia in manibus eorum. Si enim prædones sunt: violenter abstulerunt. Et unde non est quia violentus non sit adiutor deus. Quomodo igitur ipse dat: qui hæc quæ prædones sunt nequiter tollunt? Sed sciendum est: quia aliud est quod omnipotens deus misericorditer tribuit: aliud quod iniquus habere fingit. Nam quod prædones pueriliter faciunt: hoc dispensatore egregius fieri non nisi iuste permittit: ut et is qui rapere fingit: cæcatus mente culpam augeat: et is quem rapina patitur: tam in eiusdem rapinæ damno pro alia quam ante perpetravit culpa feriatur. Ecce enim quidam in monte sancto constituto in fiducia itinerantibus: sed is qui iter agit: interdum fortasse quædam aliqui perpetravit: eique omnipotens deus malum suum præsenti vita retribuens: atque hunc insidiatoribus manibus tradens: vel spoliare rebus: vel etiam interimere permittit. Quod ergo prædo iniuste appetit: equissimus iudex iuste fieri permisit: ut et ille recipiat quod iniuste fecerat: et iste graviori quisque feriatur per cuius negligentiam voluntatem culpa exercetur deus in altero iuste vindicavit. Ille purgat qui opprimitur: in isto reatus augetur quem opprimit: ut vel de profundo negotii quisque ad penitentiam redeat: vel ut reverentia tanto gravius eterna damnatione feriat: cuius tanto in sua iniquitate tolerantia. Cum illo ergo misericorditer agitur ut peccatum finiat: cum isto districte ut multiplicet: nihil ad pœnam recurrat. In illo malo purgantur dum vim sustinet: in isto cumulantur dum facit. Quippe ita quæ deus quæ fieri prohibuit tunc et ut fieri finat: ut vindicte expectat et si conversionem diu tolerat: quisque inde plus feriat. Bene ergo dicit. Abundant tabernacula prædonum: et audacter provocant deum cui ipse dederit omnia in manibus eorum: quæ inique tollit eius: hoc ipse dat: qui illius ad rapinam posset resistere: si misereri voluisset. Quod si intelligi de rebus quoque spiritualibus potest.

Capitulum. ii.

Nimirum nonnulli vocatione vana percepta: sed ex eisdem vanis intumescunt: et magni præ ceteris videri volunt: atque omnipotenti deo per quæ vocare est: de eius donis inter primos superbire. Qui et prædones non inmerito vocantur: qui dum loquuntur quæ non faciunt: in vitam locutionis suæ verba iustorum tollit. Sed quia hæc ipsa bona superna eis gratia tribuit: quorum tamen vitam in pravis moribus reliquit: per semetipsos quidem prædones sunt: sed tamen bona quæ habent divinitus acceperunt. Segue. Nimirum interroga iumenta: et docebit te: volatilia cæli et indicabit tibi. Loquere terræ et respondebit tibi: et narrabit tibi pisces maris. Quid per immunda nisi sensu pigriores: qui per cæli volatilia: nisi summa atque sublimia sapientes intelligere debemus? De iumentis quippe id est sensu pigrioribus scriptum est: Animalia tua habitabunt in ea. Et quia sublimia sapientes in verbis nostri redemptoris evolati scriptum est: Ita ut volucres cæli venient et habitabunt in ramis eius. Quid vero per terram nisi terrena sapientes? Unde et primo homini cælestia deserenti dictum est. Terra es et in terram ibis. Quid per pisces maris nisi curiosas cogitationes? Unde in psalmista ait: Piscem maris qui perambulat semitas maris: quia in magno rerum inquisitionibus sese in abditis fluctibus tacet. Quid ergo est quod hæc omnia quæ iam exposita vocant: adiungit dicens. Quis ignorat quod ista hæc manus domini fecerit: Ac si aperte dicat. Quæ sensu tardiores seu sublimia sapientes: siue terrenis actibus deditos. seu hu-

ligno mundi occupatos ingitionibus regras cuncta hæc creatorem esse deum fateri: et veritate eius concorditer sentiunt: quia eis fabro non concorditer vivunt: Quod enim unus quisque et vivendo loquitur hoc omnino plerumque non deo vel sola voce compellitur fateri: sicque ut mali auctori cui operibus resistunt attestatione famulentur: quæ quæ impugnare moribus quia sunt: creatorem omnino gare non possunt. Quod si intelligi et iuxta solam speciem litteræ potest utiliter: quia eis respectu creaturæ quasi data vocem attestationis propriæ ipsam quam habet speciem suæ. Iumenta vel volatilia terræ vel pisces requirimus: dum considerantes quæ nobis concorditer respondent. Cui autem cuncta deus fecerit: dei nostris oculis sua species ingerunt: se a semetipsis non esse testantur. Eo ipso enim quo creata sunt per ostensam speciem creatori suo quasi vocem confessionis reddunt: quia eis condidit: qualiter etiam debeant administrari disponit. Unde subditur.

Capitulum. iii.

In cuius manu anima omnis viventis: et spiritus universe carnis hominis. Per manus quippe potestas exprimitur. Anima igitur omnis viventis et spiritus universe carnis hominis: in cuius potestate est a quo est: ut ipse prædicat qualiter sit: quo præstante esse quod non fuit. Nonnulli enim animam omnis viventis iumentorum vita signari. Omnipotens autem deus iumentorum animam vicem ad corporeos sensus vivificat: hominum vero spiritus: vicem ad spiritalem intellectum tendit. In eius ergo manu est anima omnis viventis: et spiritus universe carnis hominis: dum et in illo hoc præstat alie: ut vivificet carnem: et in isto hoc vivificet alios: ut ad intelligendum proficiat eternitatem. Sciendum vero est: quia in sacro eloquio spiritus hominis duobus modis poni placuit. Aliquando nudus spiritus per alia: aliquando per effectu spiritali ponitur. Pro anima nudus spiritus dicitur: sicut de nostro capite ipso scriptum est: Inclinato capite: tradidit spiritum. Si enim aliud spiritum quam animam evangelista diceret. erraret veritatis spiritu: alia remansisset. Pro effectu autem spiritali spiritus dicitur: sicut scriptum est: Qui facit angelos suos spiritus: et ministros suos

ignem ventem. Angeli quippe. i. nuncij in
sacro eloquio nōn̄q̄ quā p̄dicatores vocan-
tur: sicut per prophetam dicitur: Labia sa-
cerdotis custodiunt scientiā & legem requi-
rent ex ore eius: quia angelus omini erec
tus est. Quotēs ergo deus angelos suos
spūs facit: q̄ p̄dicatores suos spirituales ef
ficit. Hoc aūt loco si anima oīs viuentis ipsa
corporis vita signat spūs vniuerse carnis
hominis: effectus intelligentie sp̄ritualis ex
primit. Sequit. ¶ Nonne auris verba dīs
cernit: & fauces comedentis saporem. ¶ Pene
nulli latet q̄ quinq̄ sensus corporis nostri
videlicet visus: auditus: gustus: odoratus: &
tactus: in omne qđ sentiunt atq̄ discernūt
virtutē discretionis & sensus a cerebro tra-
hunt. Et cum vnus sit inder sensus cerebri
qui intrinsecus p̄sidet: per meatus tñ pro-
prios sensus quinq̄ discernit. deo mira ope
rante: vt neq̄ oculus audiat: neq̄ auris vi
deat: neq̄ os oloret: neq̄ naris gustet:
neq̄ manus odorēt. Et cū p vnū sensum ce
rebri ola disponātur: a quibus tamē horum
sensus aliud facere non potest. preter id qđ
ex dispensatione conditoris accepit. Et istis
ergo corporalibus exterioribus: interiora &
spiritualia colligenda sunt: vt per id qđ in
nobis publicum est transire debemus ad
secretū quod in nobis est: & nosmetipsos la
tet. Capitulum. 4.

Nutēdū quippe est: q̄ ea
dem sit sapientia: aliū mi
nus: aliū mai⁹ inhabitat:
alij hoc: alij aliud p̄stat
quasi cerebri more no-
bismetipsis velut quibus-
dam sensibus vtit. Et quia
ipsa sibimet nunq̄ sit dissimilis: per nos tñ
diuersa & dissimilia semper operet. quatenꝰ
iste sapientie: ille scientie donum percipiat:
iste genera signorum: ille gratias curationū
habeat. Sed in his verbis beatus Job qui
bus ait: Auris verba dijudicat: & fauces co-
medentis saporem. Etiam de electis ac re-
probis aliquid videt innuere: q̄ verba sa-
pientie q̄ reprobi audiunt electi nō solū au-
diant: sed etiā gustāt: vt eis in corde sapiat:
qđ reprobis nō meritis sed solummodo au-
ribus sonat. Illud nāq̄ est nominatū obū
audire solummodo aliud vero & gustare. Ele
ctis itaq̄ ribum sapientie sic audiunt: vt de-
gustent: q̄ hoc qđ audiant: eis per amorem
medullitus sapit. Reprobis vero scientia
vsq̄ ad cognitionē sonitus tendit: vt quidē
virtutes audiant: sed in corde frigido qua-
liter sapiāt ignorēt. Quibus videlicet ꝓbis
beatus Job amicoꝝ suoꝝ imperitiā: & eoꝝ
qui de doctrina sapientie mīlant arrogantiaz
reprobat: q̄ aliud est de deo aliquid scire: ali
ud vero hoc qđ cognoscit: fauce intelligen-
tie gustare. Recte ergo dicit. ¶ Nōne auris
verba dijudicat: & fauces comedentis sapo
rem? ¶ Ac si apte arrogantibus diceretur. Do
ctrine verba que vbis vsq̄ ad aurem veni
unt: mihi & per saporē intimum intelligen
tie fauces tangunt. Quia vero infirma eius
est cum recte sapit ad p̄dicandum non debet
in caute p̄silire: inducitur: ¶ In antiquis est
sapientia: & in multo tpe prudētia. ¶ Illa enī
dicta in sapientie radice solidata sunt: que
per viuendi vsum: & experimento actuum
conualescunt. Sed q̄ multis & longior vita
tribuit: & sapientie gratia non confert: recte
adhuc in cuius iudicio ipsa vna pendeant
demonstrat: dum subdit: ¶ Apud ipsum & sa
pientia & fortitudo: ipse habet consiliū & in
telligentiā. ¶ Nec nō in cōgruc de vnigenito
summi patris accipim⁹ vt ipsum esse dei sa-
pientiā & fortitudinē sentiamus. Nam pau
lus quoq̄ nostro intellectui attestatur dicēs:
Christū dei virtutē & dei sapientiā: qui apud
ipsum semper est: Quia in principio erat ver
bum: & verbum erat apud deum: & deus erat
verbum. Habet aūt deus cōsiliū & intelligen
tiā. Cōsiliū videlicet q̄ disponit sua: Intel
ligentiam q̄ cognoscit nostra.

Capitulum. 5.

Otest quoq̄ i cōsiliū nolen-
tia occulti iudicij mora signa
ri vt q̄ aliqui tardius delin
quētes puniti: nō q̄ iniquo
rū culpa nō cōspicit: sed vt
dinationis eoꝝ sententia q̄
p agenda prius differt: quasi tarda et cōsi
lio p̄dire videatur. Qđ ergo sors qñq̄ ap
ta suis iudicat: hoc apud disp̄tē dīm aīe
cuius i cōsilio latebra t. Sequitur. ¶ Si destru
erit: nemo ē q̄ edificet: si cluserit virum:
nullus ē q̄ aperiat. ¶ Disp̄tēs deus humanū
eoꝝ destruit. cū relinquit: edificat: dum replet.
Neq̄ enim humanā mentē debellando de
struit: sed recedendo: q̄ ad perditionem suā
fufficit sibi dimissa. Unde plerunq̄ fit vt eā
audientio eoꝝ exigentibus culpis diuīp̄tis
dei gratia nō replent: incassum exterius a
p̄dicatore moneatur: q̄ mutum ē oō omne
quod loquitur: & ille interius in corde nō cla
met: qui aspirat verba que audiūtur. Dine
ꝓpheta ait: Nisi dīs edificauerit domum: i
uanū laborauerūt q̄ edificāt eā. Dine Sa
lomon dicit. Considera opa dei: q̄ nemo pos
sit corrigere: quē ille desp̄serit. Nec mirum
si a corde reprobo p̄dicator minime audi
tur: dum nōnūq̄ ipse quoq̄ dīo iudicio quo
loquit̄ resistentiā moribus impugnat. Dine
est enim q̄ Cayn ex diuina voce admoneri
potuit: & mutari nō potuit: q̄ erigēte culpa
malicieiam intus deus eū reliquerat: cui
ex ore ad testimoniū ꝓba faciebat. Bene aūt
subditur. Si cluserit hominem: nullus est q̄
aperiat: quia omnis ī̄ per id quod male a-
git: qđ sibi aliud q̄ cōscientie sue carcerē fa
cit: vt bene animi reatus ꝓmat: etiam si ne
mo exterius accuset. Qui cum iudicante deo
in malicie sue ceciitate relinquit̄ quasi sera
semetipsum claudit. ne euadēdi locū inue-
niat: quē inuenire minime mereā. Nāz sepe
nonnulli a p̄sentis actibus exire cupiūt: sed
q̄ eorū dē actuum pondere premunt̄ i ma-
le cōsuetudinis carcere inclusi: a semetipsis
exire non p̄sit. Et qđ culpas ꝓpr̄ios pauci
re erubescunt: hoc qđ recte se agere estimant:
in grauioribus culpis vertit: sicq̄ modo mi
serabili: vt qđ exitū patāt: hoc inclusionem
inueniant. Sic videlicet reprobus iudas eū
mortem sibi cōtra peccatū intulit: ad eterne
mortis supplicia peruenit: & pet⁹ de petō pe
nituit: sī peccauit. Breuē ergo. Si cluserit
hominem: nullus ē q̄ aperiat: q̄ sicut nemo ob
stitit largiri vocātibus ita null⁹ obuiat insti
cie relinquētis. Inclusere itaq̄ dei est: clau
si nō agere. Unde & ad Moysen dicitur de
Pharaone. Ego obdurabo cor eius. Obdu
rare quippe p̄misticium dicit deus: q̄si cor re
probum p gratiam non emollit: Reclusit itaq̄
hominem: qđ in suorū operū tenebris relinqt.

Capitulum. 6.

Ecce enim aperiet hanc in
clusionē Ysaac ūmogenito
filio voluit: cum hunc fratri
preponere b̄dictēdo conā-
tus ē. Sed filium quem pa
ter voluit: dīo reprobante:

angeli .i. p̄dicato
res
genus & sensus
sensus cōis
sapia vna
auris verba iudicat
fauces sapores
cibus & gustus
cōsilium
Ysaac
primogenitus
primogenitura
Esau
Jacob

ab immobilitatis sue obstinatione pmutat. Ut tamen se postmodum preceptis dominicis flendo subiciat: quātū sapotēdo prius contra dominum cervicem cordis erigebat. Videas namq; q terra cordis humani aliq̄ divini muneris infusa: post libenter iniurias tollerat: ipsa prius vehementer irrogabat: p⁹ etiam sua tribuat: qui prius aliena rapiebat: post carnem abstinēdo cruciet q prius saciet̄ carnis per mortifera turpitudinū obiectamēta distinebat: post etiam persecutores diligat: qui prius diligere etiam se amātes nolebat. La. 7.

Tm igit̄ mēs humana divino munere infusa contra hoc qd consuenerat agere ceperit terra subuersa ē: qr dorsum missa est: que p⁹ eminebat. t sursum levata est facies, que prius in profundo pmebatur Libet in huius rei exemplum vnum e multis in medū Paulū vocare: qui cum exceptis contra christum epistolis damascū peteret: sancti spūs gra in itinere infusa: ab illa sua protinus crudelitate mutatus est: et postmodū plagas pro christo acepit: quas veniebat inferre xpianis: t q prius carnaliter vinctas i mortem conabatur sctis omni tradere: gaudet postmodū pro vita sctōr vitā sue carnis immolare. Ille crudelitat̄ ei⁹ frigide cogitationis: verse sunt in ardorem pietatis. Et qui prius fuit blasphemus t persecutor: pauld⁹ post factus est p̄dicator. Qui lacrū maximū putauit se in discipulis xp̄m occidere: iam vitam suam xp̄m estimat t morti lucrū. Emissa ergo aqua terra subuersa est: qr pauli mēs mor vi sancti spiritus gram acepit statum sue immobilitatis atq; crudelitatis immutauit: quocirca p prophetam dño contra effraim ḡrē dicens: Effraim factus est sapiens tuus pauo: qui non reuersa. Pauus namq; sapiens tuus saper se cinerem portans: pennas mundiores deorsum premit: partemq; superiorē; tanto sordidiore habet: quāto ea cinere tollerat Mens itaq; que terrena cogitat: quid sup se aliud q̄ cinerū molem portat Sed si reuelari voluerit: mundam faciem quam deo ram preferat superius reducit: cum cinerem quem portabat ecculerit. Si igit̄ terrenarū cogitationū cinere a mēte crebrius: quasi panes subleuerita reuersam⁹: vt illa nostra intentio iam postponi debeat: quā prius cogitationis intime cinis pmebat: t munda sacies ad superiora veniat: vt recta nostra intentio mole iam terreni desiderij nō premat̄ tur. Quod nequaq̄ agere possum⁹: nisi sancti spūs grā persundamur: qr videlicet omnipotens deus si aquas emiserit; subuertēt terram. Sequit̄. Apud ipsum est fortitudo t sapientia. La. 8.

Nulo superius dictum fuerat apud ipsum est sapia t fortitudo: nūc autem dicit apud ipsū est fortitudo t sapientia. Quia enim omnipotens deus cum pietatis sue misterio homo factus est: prius māsuetudinis doctrinam protulit: t postmodum in iudicio quante sit fortitudinis ostendit: recte superius sapia ante fortitudinem memorat̄; cum de patrio vigentio dicitur: apud ipsum est sapientia t fortitudo. Quia vero ad iudicandū veniens in terrore sue virtutis apparebit: t repulsio reprobi: electio sctōr in regno perpetuo qualiter fit sapientia patris indicabit recte in subsequenti snia aplis ipsum ē p̄us fortitudo t post sapia dicitur In sctis itaq; prioribus gb⁹ ait: apud ipsum ē sapientia t fortitudo apte indicat qr hoc ē quod mansuetus edocuit qualiter credēdū fuerit i iudicij virtute terribilis ostēdit. In verbis vero subsequentibus qbus ait: apud ipsum ē fortitudo t sapientia: luce clarius demonstrat: q̄ p̄us i iudicio p virtutem reprobos destruit: t postmodum in electos p mēti bus eterni regni perfecto lumine infulget. Sz qr ante extremi diem iudicij iudicare quotidie occultis dispositionibus facta mortalium nō desistit: ad hoc quod nūc agitur redditur cū subditur. Ipse novit decipientē: t eū qui decipitur. Adducit consiliarios: in stultum finem: t iudices in stupozem. Cum omnis qui primum suū decipere conatur: inquantū fit: t iniquis vitas dicat: Nūquid nos vos diceditis a me qui opamini inigtatē sciter hoc in loco dr: qr dominus decipientem novit. Sed quia scire dei aliquando cognoscere dicitur: aliqū approbare. t scit iniquū qua cognoscendo iudicat. Neq; enim iniquū quē pia iudicaret: i neq; cognoscere ret. Et iniquū nescit: qr ei⁹ facta i appro

bat. Et novit ergo: quia deprehendit: t non novit qr hunc in sue sapiētie specie nō recognoscit sicut de veraci quolibet viro dicit: qr falsitatem nesciat: non qr cum vel ab alio falsum dicitur hoc reprehēdere ignorat: sed eundem ipsum fallatiam t scit in examine: t nescit i amore: vt videlicet ipse hanc in agat: quam actam ab alijs dānat. Et fur pleruncq; vt nonnulli insidijs vacantes alienę vite peruersitatis sue laqueos tendant: t ēt quis nesciens eisdem laqueis capi cōspicitur. vtrum hec diuinitus videantur fortasse dubitat: mirantarq; ipsos si hec deus vt deat: cur fieri permittat: sed ipse novit decipientem t eum qui decipitur. Novit enim decipientem: qr plerunq; anteriora ei⁹ mala conspicit: t hunc tanto iudicio cadere etiā in alia peccata permittit. Novit decipientē: quia in manu suorū operum dimittus hūc vt ad peiora prouat deserit: sicut scriptum est. Qui nocet: nocebit adhuc: t que in sordibus est: sordescat adhuc. Novit quoq; t eū qui decipitur: quia sepe committunt homines mala que sciunt: t ideirco permittuntur decipi: vt cadant in mala: etiam q̄ nesciunt. Quod tamen deceptio aliquando ad purgationē: aliquando vero ad ultionis initiū fieri solet. Adducit aūt consiliarios in stultum finem: cum etiam bonum quodlibet: si bona intentione faciunt: sed ad pōpas munera retributionem tendunt'. Si enim ipse summi patris vnigenitus: qr per hoc qd factus est homo eterna nunciauit magni consilij est angelus vocatus: recte consiliarios predicatores acepimus. qui suis auditoribus consilium vite prebent. Sed cum predicator quisq; ideo eterna predicat: vt temporalia lucra consequatur, profecto in stultum finem deducitur: quia illico per laborem tendit vnde per mentis rectitudinem fugere debuit.

Capitulum. 9.

Hec aūt subditur; t iudices in stupozem. Omnes eni qui examinandis aliorum moribus p̄fuit: recte iudices vocantur. Sz cū sit q̄ preest subiectorū vitam nequaq̄ solicite discat: nec quē qualiter corrigat agnoscat: in stupozem iudex inductus dicitur qui iudicare mala acta debuit: nequaq̄ ea que iudicanda sunt deprehendit. Sequitur. ¶ Baltheum regū dissolvit: t precinget lumbos eorū. ¶ Qui membrorū suorū motus bene regere sciunt, non immerito reges vocantur Sed cum de ipsa continentia elatione mēs tangitur: plerunq; omnipotens deus eā superbiam deserens: hanc vt immunditiā operis cadere permittit. Regum itaq; balteum dissolvit: quando i hōe qui bene regere sua membra videbantur ꝓpter elationis culpā castitatis in eo cingulum vitiat. Quid vero in fine accepit: nisi peccatum? sicut p Salomonem dicit. Iniquitates, sue capiūt impiū t funibus peccatorum suorum cōstringitur. Et quia in membris carnis delectatio punitur districtius consentiens, inde qui regum baltheū dissolvit: lumbos precingit reorum: quatenus dissoluto castitatis cingulo scilicet eorum membris delectatio peni mittur: vt quos i occulto superbia ingnat: ꝯ sint detestabiles etiam in publico ostendat. Sequit. ¶ Ducit sacerdotes ḡlioros: t optimates supplantat. ¶ Magna sacerdotis gloria ē rectitudo subditorū. Unde bene egregius predicator discipulis dicit. Quę enim est nostra spes aut gaudium: aut corona gloriē: nonne vos ante dñm? Sed cum sacerdotes vitam discipulorum negligunt: t nullam de eorum profectibus ante dñm fructum ferunt: quid aliud: ꝯ inglorij dicuntur: quia ante districtū iudicem nimirum gloriam tunc non inuenient: quas modo subditorum suorum moribus predicationis studio non exquirunt. Bene aūt dicitur. Et optimates supplantat: quia cum mentem regētium iusto iudicio deserit: hoc internum retributionis premium non regrit. t eo supplantatur quo fallit, vt pro eterna gloria de principatu tpali gratulet. Supplantantur igitur optimates. qr dum vera celestis patrie premia negligunt: i suis hic vitijs ꝓ cadant. Sequitur. ¶ Commutans labiū veracium: t doctrinam senum auferens. ¶ Cū sacerdos non agit bona que loquit: ei etiam sermo subtrahit: ne log audeat qs non operatur: sicut per prophetam dicitur. Peccatori autem dixit deus: quare tu enarras iustitias meas: t assumis testamentum meum p os tuum? Unde etiam deprecat̄ dicens. Et ne auferas de ore meo verbum veritatis vsquequaq; perpendit nanq; qs omnipotēs de

tollit. Qui ergo hoc de ore suo non auferri potest: quid aliud: ꝙ gratiam tunc operari dñs queritur? Ac si aperte diceret. Ideo opere errare me non finas: ne dum amitto ordinem bene viuendi: rectitudinem perdam loquendi. La. 10.

VT plerunq; doctor qui tacere audet quod negligit agere: cum tacent bona loquit: ꝙ operari contempsit: tacere subiectos incipit prava que agit: vt iusto omnipotentis dei iudicio in bono iam nec lingua habeat: qui habere bonam vitam recusat: qien⁹ cū mens eius terrenarū rerum amori incendit: de terrenis reb⁹ semp loquat. Unde in cuā gelio veritas dicit: Ex abundātia cordis os loquit. Bonus homo de bono thesauro profert bona: & malus homo de malo thesauro profert mala. Hinc etiā Joannes ait: Ipsi de mundo sunt: ideo de mundo loquuntur. Bene ergo dicit. Commutans labium veracium: & doctrinam senum auferens: quia hij qui prius ecclesiā predicando veraces erāt: dum temporalia diligentes ad terrena corrūnt: labiū veraciam⁹ commutatur. Et senā doctrina tollit: quia diligentes temporalia: priorū suorū precepta minime sequunt: vt locum regiminis q̄s ad fructū voluptatis teneant: non ad vsum laboris. Quod tamen apertius de iudeis valet intelligi: qui ad incarnationem domini veraces fuerunt: quia hanc venturam esse crediderant atq; nūcia uerunt: sed postq; in carne apparuit hāc ee negauerunt. Labium itaq; veracum mutatum est: qꝝ quē venturum dixerant: negauerunt presentē. Et doctrina senū ablata est: qꝝ nequaq; ea credēdo secuti sunt: qꝝ patres suos p̄diuisse meminerunt. Unde etiam Helia veniente promittitur. q; reducat corda filiorum ad patres eor⁹: vt doctrina senum q̄ nūc a iudeorū corde ablata ē: tunc miserante domino redeat: quando hoc intelligere dominū ceperint q̄ quod predicauerāt patres. Bñ vero senes eodem quoq; iudeos accipimus: qui suadente perfidia veritatis verbo contrāire conati sunt: doctrina senū ablata est: postq; hanc ecclesia ex gentibus videlicet iuuencula accepit: que per psal. dicit Sup seniores intellexisse. Quam q; operando tenuit: qualiter super seniores intellexerit ostendit: dum protinus subdit dicens: q; mādata tua exquisiui. Quia ergo studuit operando implere quod didicit: accepit intelligere: qd̄ doceret. Unde adhuc apte subditur. ((Effundit despectionē super principes: & eos qui oppressi fuerāt relenās.)) Cū enim iudeorū populus & in legis mandato permaneret: & cuncta gentilitas nulla dei p̄cepta cognosceret: & illi per fidē principari videbantur: & isti in profundo pressi iacebant per infidelitatem. Sed cum incarnatōnis dominice misteriū iudea negauit: gentilitas credidit: & principes in despectionē ceciderunt. Et hij q̄ oppressi in culpa plidie fuerant: in vere fidei libertate leuati sūt. Hāc vero israelitici casum longe ante hieremias intuens ait Factus est dominus velut inimicus: precipitauit israel: precipitauit mēia eius: dissipauit inimicos eius.

Capitulum. xi.

MEnia autem in vrbis ornamenta sunt: munitiones vero in defensionē. Et alia sūt dona que nos muniant: alia que ornār. Prophetia quippe: doctrina: genera linguarum: curationum virtus: quasi quedam menia mētis sunt. Que & si quisq; non habeat sua mēte tamen munitus per fidem & iusticiam potest stare munitus per fidem & iusticiam altendine minime esse videatur. Spes vero: fides: & charitas: non nostra menia sed munitiones sunt: que si habere negligimus hostilibus insidijs patemus. De iudea ergo q; prophetiā atq; doctrinam: vel miraculorum signa abstulit: menia precipitauit. Quia vero spem: fidem: atq; charitatem propter eius duriciam auferi permisit: munitiōes eius dissipare studuit. Rectus vero ordo seruatus ē: vt prius menia & post munitiones dissipare dicerētur: q; cum peccatrix aia relinquitur. prius ab ea virtutum dona que ad manifestationem spiritus data sunt: & postmodum spes fides atq; charitatis fundamēta destruunt. Que cūcta dño a perfidie ablata: gentilitati tribuit atq; ex hijs que infidelibus abstulit: ditat fidelium ornamēte: unde scriptum est: Et speciei domus vidisti spolia. Cum enim virtutum spolia a iudeis abstulit: domui cordis gentilium quam per fidē inhabitare dignatus est speciem donorum dedit. Quod vide

licet gestum est: cum verba dei iudeorum populus ad solam litteram que occidit accipere: & conuersa gentilitas per spiritum q̄ vivificat penetraret. Unde mox subdit ((Qui revelat profunda de tenebris & producit in lucem vmbram mortis.)) Cum enim quecq; mistica & occultis prophetarū verbis a credentibus agnoscuntur: qd aliud ꝙ profunda de tenebris revelant? Unde quoq; ipsa veritas discipulis i parabolis loquens ait. Quod dico vobis in tenebris: dicite in lumine. Cum enim misticos allegoriarum nodos per explanationem solumus in lumine dicimus qd̄ in tenebris audiuimus. Umbra autem mortis erat legis uarietas: que vnum quēq; peccantem morte corporis puniri faciebat. Sed postq; redemptor noster asperitatem legalis sanctionis per mansuetudinem tpa uit: si iā p culpa mortē carnis iferri pertimuit ꝙ mors spūs q̄tā timēda eē indicauit: i lucē p culdubio vmbrā mortē pduxit. La. 12.

IStа enim mors in qua caro separat ab anima vmbra illius mortis ē: in qua ala separat a deo. In lucē ergo vmbra mortis producitur: cum intellecta mortis spūs mors carnis minime timetur. Quod tñ & aliter intelligi potest. Principes etenim non immerito vocantur q̄ magno consilij iudicio suis cogitationib⁹ semper principant: oēsq; stultos mot⁹ p̄tē sapientie comprimūt. Qꝝ sepe contingit: vt i occulto animꝰ de ipsa sua sapia i elationis fastu subleuet: & sub eis vicijs cōmat: de q̄ bus se victorem fuisse gaudebat. Recte ergo dñ. ((Effundit despectionē sup̄ principes)) Qꝝ q; nōnūquā hi q̄ in vicijs iacere videnē ad p̄sile lamēta currūt: sicq; p̄tra culpas qui bus subiacebant erigunt. apte subiungitur. Et eos qui oppressi fuerant relenans. Non enim superno illustrati munere aspiciunt: in quanta perditū suorū turpitudine iacent: factorum maculas lachrimis lauant: & sub se postmodū carnis sue motā deprimūt: a quib⁹ ante p̄mebant. Qui nimirū magna ostentio dei dispensatione agit: vt videlicet a hac vita oia habeantur incerta: & nullus exhabita castitate superbiat: quia effundit despectionem super principes. Nullꝰ ex victorum suorū depressione desperet: q; eos qui oppressi fuerant: relenat. Et qñ ea hec agnuntur et occultis dei consilijs super vnūquēq; sententia apta producitur recte subiūgitur. ((Et revelat profunda de tenebris)) Profunda enim de tenebris dñs revelat: quādo aptā suis am et occultis suis cōsilijs indicat vt de vnoquoq; q̄ sentiat ostendat. Ex enim videt nunc creator ois: & ipse in consilijs non videtur: recte de illo per psalmistā dr. Posuit tenebras latibulum suū. Sed ꝙñ de iustis tenebris ad lumen erit: quādo qd de vnūscuiusq; actibus sentiat ostēdit. Et q; cūm is q̄ peccatorū suorū pondere p̄mebatur: ad rectitudinis statū ducitur: pius ipsam mortem cōspicit: in qua & deficere consueuerat: & hanc considerare nesciebat: recte additur. ((Et producit in lucē vmbras mortis.)) Umbra enim mortis: est prava operatio: que de imitatione antiqui hostis: quasi de corporis lintamētis exprimitur. De quo etiam sub eiusdam significatione dicitur. Et nomē illi mors. Et plerunq; eius mala cogitatio mentes hoim latet: atq; per hoc q̄ nescitur amplius ꝓualet. Umbra ergo mortis in lucē producitur: dum sanctorū mentibus maligna operatio antiqui hostis vt ostensa possit aperitur. Sequitur. La. 13.

QUi multiplicat gentes: & perdit eas: & subuersas in integrū restituet.)) Intelligi potest valet qñ gentes dominus multiplicat & perdet q̄ nascuntur quotidie mortales: & subuersas in integrum restituet: quia resurgent qui fuerunt mortui. Qd̄ tamē melius accipimus si de hoc qualiter in earum mente agitur sentiam⁹. ((Multiplicat enim gentes & perdit q̄ eas & per secunditatem sobolis extendit: & tñ in propria infidelitate derelinquit: sed subuersas in integrū restituet: quia quas i infidelitatis casu fluxerat: quandoq; ad fidei statutū reduxit. Unde videlicet i mentis integritate restitutis antiquꝰ ille plus q̄ fidelis deo esse videbat. reprobatꝰ corde repulsus est: vt sua perfidia deceptus & ipm post insurgeret: quē ante p̄dicauit. Segr ((Qui imutat cor p̄cipū ꝑ terre: & decipit eos vt frustra incedāt per inuiū)) Salpabit q̄ tenebrio & si lucē et errare eos facit q̄ tenebrios.)) Cor ei pnci. terre imutatū ē: cū iudea sūmi sacerdotes &

deniare populi illi condamnat? Sic crudelis obstinatio quid potius nouarum perditionum parit. Cum enim nomen persequendo moliuntur euangelium: sapiti sua mutua mendacia per omnium fratrum consolationi crudeliter obtrudere non pauent. Obstinatis arrogantibus nemo succurrit: nullus errori eorum contradicit: nullus signa que nobiscum dicerent: Quid ergo in facie ejus crudeliter ruminamus: et ordinamus adv. Quid operantur? Bene inquit dicit: Palpebre ejus in circuitu: et nō in luce. Qui enim luce aperta miracula repudiat: quasi in tenebris palpitat: qui tangi non vult. Ois vero q̄ crudelitate pectoris illac tendit. Et q̄ ab quibus obstinabant audere cum dicerent. Si a deo fit die a deo: non poterat facere quis aliquando vero hunc a deo esse denegabit cum discipulus Nicodemo hoc est fabo. Illustrissime mater eius dicitur maria: et fra tres eius Jacob: et Joseph: et Simon: et Judas: et sorores eius nonne omnes apud nos sunt: Vnde fabricator hoc omnes apud nos sunt. Et errare eos facit quasi eorum.

Capitulum. 14.

Debant quippe eum: et salutare nouerant: et tamen et mortalem eum dicunt. Cum non crederet: neminem ō spiritu fabricatore mundi. Sed rursum cum hunc non talem conspicerent: despectibile credere dic: est immortalem vel: per hoc ergo oīs pene deus talem se eorum oculis exhibuit: qui posset: et humana obtendere: et humana pa tierentur eos. Si enim fecisset eorum fragilia que inferiorum mortalium despicere nullus: si sequit: et contra humanorum ei se extollere: et deus luctum deinde ei pa tronus salvatur. Cui causa q̄ habent Job oculis ipsis per prophetic spiritū facta sunt: recte fabricauit. Eius omnia. In illo enī ea que fortuna erant videbantur alienata: cui nec futura venturaque posteritas delectant sed carnea simul ante eius oculos alli sunt. Et q̄ cuiq̄ que vlcera eruentata ei vidit: ingemuit: et mirabetur fabricauit.

Luidit oculꝰ meus: et audiuit aurie mea. Sed vehementer dicta ō pa bone si intellecta carent. Vnde apte subdit. Et audiuit singula. Cum enim aliud dicunt vel audiunt: et si mendacium non erubescunt: prophetia minime est. Dicit enim Pa reo per somnium que erant ejus venturi: sed quia nequaquam intelligere q̄ valet: pene ea non sint. Hic aspectu calliditatis nec ea iam mutua sentientis in parietē: sed pene ea non intelligentis audiendi ea quā videre non accepit. Et igitur beatus Job pene ne ipsū se putaret pallere non solum videndo: et audiendo: eum terribiliter se ea aliena. De quo intellectu quia non expediatur lubricus esse verba salutantis ei. ¶ Sed dum clementiam vestram: et ego nouerim nō riet vestrā. ¶ Quibus videlicet dictis in nomine qualis pacis fuit: qui se eis in fernorum negat: quorum longe vicem simulo transferat. Nam: et ꝫ eum dicit se nosse confirmat: qui cuncta eius terrenas cogitationes per prophetas quoq; spūs reuelat. Sequitur. ¶ Scā ei ad eum peruenit loquor: et disputare cū deo cupio. ¶ Cum ejus eum loquamur: dum eius mihi eruditam deputamur. Cum eo vero disputa mus: dum non illius iudicia contemptui facta nostra fabula indagatione discutia', vel cerne cum deo disputare: est cum q̄ huc eius percipue paruitatem illo pollendum ad iudicandos populos iudicem venire: & cat cuncta relinquens eius perdiscendō' ri ctur: Deo q̄ secula ejus mentis regenerando ne cum fidem filius hominis in fide mane stante faciendebitur: et vos super duodecim thronos iudicantes duodecim tribus israel. Vnde per Esaiam dic dicit: Exper mentū accipitum iudicate populo: et iudicate vidiuam: et venite disputemus. Rectum quip pe est: ut cum deo de populis iudicio disputemus: ad verba dei pacifice secularem per fecte derelinquere. Loqui ergo ad eum: disputare ad iudicium pertinet: De igitur sancto modo ad omnipotentem loquitur: et cum contemplatur pollere eum disputan quia ille cum deo pollendum inde venire qui hic ei modo i pace familiarie cernere. Sed fatis ecclesia cuius sepe ūz beatus Job ipsum nouerit fidentissimum eum ad iniquos iudicandos venturi indicij tpis ad nemorie: sed nunc et de cunctis potius agentibus vel fidei sententiis audiere non

esse. Vnde subditur. Ca. 15.

Pelle vos oblectabilis fabrica vocis mendacij: et eloquio puerilis dogmatis. ¶ Quis d' valida vox agit: ostia dē q̄ anus ei' quasi ex be rentis spē sancti vox audi ens adnectitur. ¶ Apte enim q̄ exhibitio rum figuli non tenebit: qui cultores puer florum dogmatum vocitat. Quis ut ex hoc quoq; operetur mendacij fabricatrix mens docij dicipit. Sicut enim edificati lapidē: ita mendacij sermonibus fabricatur. Vbi enim nō solida locutio: sed fragilis structa est: quasi mentis molis nō ex fabrica: ſ; ex natura cōstare. Sequit. ¶ Dog vanū cadet verbis: et putredinem est sapientia. ¶ Sicut domus sunt in domo que intus mētes ha rent aperte: ita plerūq; ſtultus ſ; sapiens: rerum sapiens an ſt ſtultus abscondit: ſ; tamen multa alia opera polleat: que fa ſtum cui accenta loquamur. Sapientia ipſe ver amicus suos adpatione velit apparere q̄ non erant: cui ad eadem ammonuit: ne pollent apparere q̄ erant. Qui ergo Sa lomonē audiat. Stultus ſ; audierit: i aperto parabitur. Sed q̄ ſtultus est loqui: p hoc q̄ sua tuſert sapientiam verba pendere nō facilicet: nemo adhuc potuſ; ſtultū audire: adhuc. ¶ Audire ergo exorpelos mente: et iudicii ubicunq; accedit audire. ¶ Bene ſ; adit pene exorpelorum: et pollino dū audi rum nouit: quia nihil per exorpelorum pa' tuit: ſtulta repraſentari: neque nō per mēti ligentiā iudicij nulla cognoſcatur. Sequit. ¶ Numqd deus iudicat vobis: aut deorsū: vt pro illo loquamini dolose: ¶ Deus mendacio nō opet: q; ſtulto falsari nō querit auxi lio falſitatis. Dicentes autē quia ex quo pos sint de deo inclinare: et veritate intra non pollunt: quasi ad pbandum rationem luminis: ſtultum falſitatis requirit. Et pro eo dolose loquamur dum inferendo mentes ex intellectu illius ſtulta ſeductione occupāt. Sequitur. ¶ Numqd faciem eius accipitis: et pro deo iudicare statuitis: ¶ Stultū eſt pro dentium facta ſ; ſpiciſ: hoc omnia eius re prehenſibilia esse videntur: sed ꝫ imperitie aut infirmitatis obtent: tanto autoritas de ſtultus iudicat: quanto sua pollendum ignoſ rare.

Ca. 16.

Ta ora illi: et ei potenti facta redarguent: sang sua informitate cōſiſ eos: et ſ; eorum ſtultitiā: ſi autē' ſpectando reprehendent q̄ illum solus est peccata hominū sine ſtpaſſione: delicentq; et nemo sue ſpecialis ignorat peccare. Quia igit tanq; deus Job ita eius facta reprehendit: ſi in scipſis reprehēſibile nil haberēt: recte nihil. Numqd faciem eius accipi tis: et pro deo iudicare nolentes. Facie ſp pe eius accipere est: auctoritatem illius re dicto sumere: et quasi pro deo iudicare nō ter: qui ei infirma quoq; in altero reprehē dit: apud se nouerſus per ſtpaſſionē nō in firmatur. Sequitur. ¶ Aut placebit ei qui et iure nihil pōt: aut perspicitur vt homo ve ſtris fraudulēſ: ¶ Fraudē do hominū et debent q̄: ſ; abſtinent: que nequaq̄ ipſi pro quo loquunt placent: cuiq; nō quasi defen dere nitunt offendunt: dum in adiuuāte eius eruntur: cui videntur ex pdicatōe fa mulari. Vnde: ſ; per ſtalmiſtā dī. Dī dextra ea inimici: ſ; defensorem. Qui ergo dextra eius opponit deo inimicus ſ; defensor ē: q̄ vult hunc quasi defendere nitit: inde vēt tam illius adiuuāre. Qui ait iuuare deum nil pōt hoc in eis indicat: q̄ mens ſtultū nō q̄ ſtultiſ: fragis valent. Quia ipſi co rum fraudulentia deus vt homo non falla tur: recte subiungit. ¶ Ipſe vos arguet: q̄ in abſcondeo faciem eius accipitis. ¶ Et tam vt ſe cōmouentē turbabat vos et terror eius irruat ſup vos. Hoc q̄ in abſcondeo accipi adhuc facium deum dicit: eo modo vt ler intelligi. Sunt nōnq; nō nulli qui ſ; veritā tem in corde ſtinēt: ſ; tamē que falſa ſunt: de deo foris loquuntur. Hi cum vitia re dicuntur: ſ; cognoſcunt veritati aduersari: et ſi hanc extrinsus impugnāt. Vnde ſ; mente bene faciūt. Ipſe vos arguet: q̄ſi in abſcō dito faciem eius accipitis. Tc ſ; aperte dicit rentur. Tanto magis de falſitate apud eum ellis reprehēſibiles quanto ſ; apud volentē ſpōe q̄ verum est videnē. Et sunt nōnulli qui quādo ad mentē redeunt: dei iudicium ſ; recta iudicantis contemplātur: ſ; cognito ac ſtendo contremiſcunt. Sed poſtq̄ conſilia eorum bona transierūt: ſic audacia ad iniq̄ tatem redeunt: ac ſi poſt oculum eius poſſit:

a iusticie eius lumine minime videant. Vi
tacꝫ apud se in abscondito: quasi corporaliter videntem accapūt faciem dei: qꝫ ei et
cū ꝑsentes fuerint blandiuntur fictibus: et cū
quasi a cōspectu illius recedūt: moribus detrahunt. Qui tanto amplius de malis suis
ferendi sunt: quāto et in occulto cogitationes recta dei iudicia cognoscunt. Unde et
subditur. La. 15.

Statim vt se cōmouerit: turbabit vos: et terror eius irruet super vos. Cū sit natura incōmutabilis oipotens deus: an ira iudicij per turbabilis non est. Sed humano verbo motus dei dicitur: ipsa rectitudinis eius districtio qua humana prauitas
feritur. Iusti aūt viri ante deum metuunt
quando eius ira contra eos mouetur: et
ne cōmorti sentiant: tranquillū tument. At
contra pcussi tunc iam feruri ptumescūt: cū
feriuntur: eosꝫ tunc terror ei⁹ a somno sui
corporis excitat: cum vindicta pturbat.
Unde et p prophetā dicitur. Et tantū sola
vexatio intellectū dabit auditui. Cū enim
de preceptis dei contemptis atꝫ despectis
verberari p vindictam ceperint: tunc intelligunt qd audierunt. Et psalmista ait. Cum
occiderit eos: tunc inquirebant eū. Būtacꝫ
dicitur. Statim vt se cōmouerit: turbabit vos: qz reprobis cordibus non timor requiem: sed pena timorem parit. Sequitur.
Memoria vestra cōparabitur cineri. Oēs
qui cogitatione terrena huic seculo cōformantur: per omne quod agunt huic mūdo
relinquere sui memoriam conantur alij bellorum titulis: alij altis edificiorū molibus:
alij veteris doctrinam secularīū librīs instanter elaborant: sibiꝫ memorie nomē edificant. Sed cuius ipsa ad finem celerius vita
penetrat: quid in ea firmum stabit: quando et
ipsa celeriter mobilis pertransit? Aura eteniz
cinerem rapit: sicut scriptū est. Non sic impij: non sic. sed tanꝫ pulvis quē proiicit ventus a facie terre. Recte ergo stultorū memoria cineri cōparatur: quia illic ponitur: vbi
ab aura rapiatur. Quārūlibet eorum quisꝫ pro facienda gloria sui nominis elaboret: memoriā suam quasi cinerem posuit: qz
hanc cuius vētus mortalitatis rapit. Ano
cōtra de iusto scriptū est. In memoria eterna erit iustus. Eorpo enim quo facta sua solius dei oculis imprimit: nomen suū memorie in eternitatem figit. Sequitur. (Et redigētur in lutum cervices vestre.) Sicut p oculum visus: sic per cervicem solet superbia designari. Cervix itacꝫ in lutum redigetur cum
superbus quisꝫ humiliatur in morte: et elata caro tabescit in putredine. Intueamur
enim qualia in sepulchris iaceant divitum
cadavera: que illa in ertincta carne sit unago mortis: que tabes corruptionis: et certe
ipsi erant qui extollebant honoribus: habitis rebus tumebant: despiciebāt ceteros et
quasi solos se esse gaudebant. Et dū nō ppenderent quo tendebāt: nesciebant quid
erant. Sed in lutum cervix redacta ē: quia
despecti iacent in putredine: qui tumebāt
in vanitate. In lutum cervix redigitur: qa
quantū carnis potentia valeat: tabes corruptionis probat. Sequitur. (Tacete paulisper: vt loquar qđcūqꝫ mihi mens suggesserit.) Sensu carnis locutos iudicat: quos
ideirco ad silentium restringit: vt ea que illi
mens suggesserit: dicat. Ac si aperte dicat.
Non ego carnaliter: sed spūaliter loquor:
quia per sensum spiritus audio: que p misterium corporis pfero. Unde mox ad alta
cōscendit: seqꝫ in misteriis elevat et increpationē quā pulerat: ad mystica verba permutat dicens. (Quare lacero carnes meas
dentibus meis: et aiam meā ponam in manibus meis:)

Capitulum. 18.

Scriptura sacra vērea aliquādo sancti predicatores:
aliquādo vo internu accipi
sensus solent. De sanctis
enim pdicatoribus sponse
dictum ē. Dentes tui sicut
greges tonsarum: que ascenderūt de lavacro. Unde et vnu eorū ostensis in figura gentibus dicitur. Mdacta: et mādibula. idest vastatem earū cōtere: et in corpus ecclesie: vt
deliceat in tua membra cōuerte. Rursumꝫ
dentes interiores sensus accipi solent. Unde
remias pphēta testatur dicens. Fregit ad
numerum dentes meos. Per dentes eteni
eibus frangitur vt glutiat. Unde nō inmerito in dentibus internos sensus accipimus:

qui singula que cogitant: quasi mandant et cōminuunt: atꝫ ad ventrem memorie trāsmittunt: quos pphēta ad numerū fractus
dicit: quia iuxta mensurā vnuscuiusꝫ peccati: intelligentie ceecitas generatur in sensibus: et pm qđ qsqꝫ egit exterius in eo obstupescit: qđ de interitis atꝫ inutilibus ita ligere potuit. Unde recte etiam scriptuz ē.
Vis homo qui comederit vuam acerbam obstupescent dentes eius. Quid nāqꝫ vua
acerba: nisi peccatum est? Uua qppe acerba: est fructus ante tempus. Quisqꝫ enim
presentis vite delectationibus faciari vsiderat: quasi fructus ante tēpus comedere
festinat. Qui igitur vuam acerbam comedit dentes eius obstupescent: qz qui presentis mundi delectatione pascitur: sterni eius
sensus ligantur: vt iam spiritalia mandare
idest intelligere nequeant: quia vnde in exterioribus delectanti sunt: inde in intimis
obstupescunt. Et dum peccato alia pascitur
panē iustitie edere non valet: qm ligati dentes et peccati cōsuetudine: iustum qđ intus
sapit edere nequaqꝫ possunt. Dicitur igitur loco quia dentes vt pdiximus internos sensus accipimus: considerare magnopere qd
agere iusti soleant debemus. Qui plerūqꝫ
si qua in se quālibet leniter carnalia cē deprehendunt: hec interna sensibus retractātes
vehementer in semetipsis insecuntur: afflictione se conterunt: magnisqꝫ cruciatibus
vel minima in se prava vindicant: atꝫ hec
per penitentiā dānant: qđ iccireo agunt: vt
in conspectu eterni iudicis et ipi inueniri in
quantū est possibile irreprehensibiles debeant: et hi qui eos sic se iudicare conspiciunt
emendare semetipsos a culpis graviorib⁹
inardescant. Qđ videlz beatus Job coram
amicis suis temporalem gloriā tenentibus
et transeuntia bona laudantibus fecerat: si
tamen eorum sensum ad cognoscendā vanitatem flagelli sui pducere non valebat: vt
scilicet pensare possent: q non soluz prospera omnipotens deus tribueret: sed nōnunquā et aduersa propinius irrogaret. Unde bene nunc dicit. Quare lacero carnes
meas dentibus meis. Ac si aperte dicat.
Cur interius sensibus carnalia si qua fuerint in me facta discutio: si meis spectatoribus prodesse non possuz. Ubi et apte subditur. (Et animam meam ponā in manibus meis.

Capitulum. 19.

Animam in manibus portare est intentionem cordis in
opatione ostendere. Dabēt
nāqꝫ hoc iusti pximum vt in
omne qđ agunt non solum profectum suum: sed etiam primorū edificationem querant. Et aliquando in quibusdā se
metipsos vindicant: vt pigros auditores
ad considerandos semetipsos reuocent: alī
quādo bona opera ostendunt: vt spectatores eorum erubescant non imitari quod vident. Nam scriptum est. Videāt vestra bona opera: et glorificent patrem vestrum qui
est in celis. Qui igitur intentionem suam
per opera insinuat: animam suam in manibus portat. Sed cum iustus quisqꝫ: nec se
vindicando: nec bona opera ostendendo
vtilitati proximorum proficit: per hoc quod
egerit ad verba doctoris redit. Unde nunc
recte dicitur. Quare lacero carnes meas
dentibus meis: et animam meam ponā in
manibus meis. Idcirco me vel distrahere coram hominibus vindico: vel quid apertā
in opere ostendo: si vtilitati proximorum: nec
mala vindicando: nec bona ostendendo pficio. Sed tamen iusti eniz cum hec dicit:
nunqꝫ a prebendo proximis bono exemplo
deficiunt. Unde adhuc coram amicis suis
beatus Job virtutem patientie erhibens et
ostendens ait. (Etiam si occiderit me: in
ipso sperabo.) Nanqđ est patientie virtus in prosperis. Ille autem vere est patiens: qui et aduersis atteritur: et tamen ab
spei sue rectitudine non vincitur. De
reprobo nāqꝫ sensu scriptum est. Confitebitur tibi dum benefeceris ei. In hoc itaqꝫ
mens iusta ab iniusta discernitur: qꝫ omnipotentis dei laudem et inter aduersa confitetur quod non cum rebus frangitur: non
cum casu glorie exterioris cadit. Sz in hoc
magis qualis cum rebus fuerit demōstrat:
que et fine rebus robustius stat. (Etenim tamen vias meas in conspectu eius arguā:
et ipse erit saluator meus. Luz paulus apostolus dicat. Si nosmetipos vindicaremus
non vtiqꝫ vindicaremur: eo tunc vltor saluator: iuuenit: quo nunc pro timore dei peccatū nostruz a nobismetipsis redarguitur.

Unde eteni quiq culpas suas nunq̄ sciant parere: vt possint culparum iudicem placari cernere. Et vere cum posthodū nunc nire saluatorē credunt: quē ulturiete modo iudicem metuunt. Nā qui sibi nunc in culpa parcitei postmodū ꝑpena nō parcitur. Dicat ergo. Verūtamen vias in conspectu eius arguam: que ho valitas de hac arguitione sequaī adiungat. Et ipse erit saluator meus. Segtur. ¶ Hen cui veniet i conspectu eius olis hypocrita. ¶ Cum constet q̄ inde veniēe: agnos ad vertera: hedos ho ad sinistrā ponat qua nunc rōne dicitur: in cōspectu eius hypocritam nō esse venturū? Qui scilz si inter hedos erit: ad sinistrā iudicis apparebit. La. 20.

Ed sciendū est: q̄ vnob⁹ modis in cōspectu dñi veniimus: uno q̄dez quo hic peccata nostra subtiliter ꝑpendentes: in eius nos cōspectu punimus: t flendo ꝑiudicamus. Nā quotiens cōditoris nostri potentiā ad sensum reducimus: totiens in conspectu illius stamus. Unde recte per virū dei Heliam dicitur. Uiuit dñs deus israel: in cuius conspectu sto. Alio quoq̄ modo in cōspectu domini venimus: cū in extremo iudicio ante tribunal eius assistimus. Hypocrita igitur p̄ examen vltimū ante ꝑspectū iudicis venit. Sed q̄ modo culpas suas considerare ac flere dissimulat: in cōspectu venire domini recusat. Sicut enim iusti viri cum districtionē venturi iudicis contemplant: peccata sua ad memoriam reducūt: flent que cōmiserunt: districte se iudicant: ne iudicentur: ita hypocrite quo extremus homo minibus placent: eo se interius aspicere negligūt: to se esse estimant: q̄ sic se habeni ab hoibus ꝑspiciunt: nunq̄ hanc ad cognitionē reducunt culpe nunq̄ cōsiderant: vbi internum iudicem offendant: nihil se eius districtiōe metuunt: q̄ sic se placuisse ei sicut hominibus credant. Qui si terrore eius ad mentē reducerent: hoc ipm q̄s in mala intentione posti placent hominib⁹ plus timerent. Et eius oculis hypocrita: q̄ districtiones dei ante oculos nō ponit: duz placere humanis ocūlis cupiscit. Qui si mentē suam districte semetipm in cōspectu dei poneret profecto iam hypocrita non esset. Segtur. ¶ Audite sermonē meū: t enigmata ꝓpite a patrib⁹ vestris. ¶ Per hoc q̄ enigmata nominat: figuratas se habere locutiones demōstrat. Unde apte quoq̄ voce fidelis populi subditur. ¶ Si fuero iudicatus: scio q̄ iustus inueniar. ¶ Q̄ ab eiusdē etiā beati Job persona nō discrepat: q̄ hoc ipse foris de seipso logtur: q̄ de illo veritas hosti eius interius dixerat. Audisti seruū meū Job: q̄ nō sit similis ei sup terrā? Et q̄dem isdem vir valde est inferius q̄ de se memorat: q̄ q̄ de illo dño dixit. Aliud ē enim iustū esse aliud est ei simile non esse. Humiliter igitur de semetipso sensit: qui duz iustus sine comparatione extulit nō se ꝓ ceteris: sed iustū tm̄modo inueniri posse memorauit.

Capitulum. 21.

Oc tū in eo⁹ verbis videt habere q̄stionis: q̄ q̄ superius dixit. Uias meas i cōspectu eius arguā: t inferius dicit. Cōsumere me vio peccatis adolescentie mee: t peccata sua subtiliter agnoscens adhuc longe inferius adimgit. Signasti quasi in sacculo delicta mea: nunc ait. Si fuero iudicatus scio q̄: iustus inueniar. Neq̄ enim simul cōuenire queunt peccata t iustitia. Sed sanctus vir sibi inquitatē tribuens: t oipotenti dño purgatione sua: t peccatorem se cognoscit ex se: t in tm se factū nō ignorat ex munere. Qui in recto quoq̄ ope positus ex abundāti gratia meruit flagella sustinere: iamq̄ se in iudicio iustū inuenire gaudet: q̄ ante iudicii pcussū videt. Q̄ t cū longe post dicat. Signasti quasi i sacculo delicta mea: statim subdit. Sed curasti iniquitatem meā. Quī ergo iustū inuenire se i iudicio memorat: nequaq̄ se iuste flagellatū negat: quāuis in flagello eius dño nō peccata studuit tergere: sed meritā augere. Segtur. ¶ Quis est q̄ iudicetur mecum veniat. ¶ Sancti viri ita se in opibus suis deo auctore custodiunt: vt oīno vīa accusentur exterius non inueniātur: interi⁹ ꝑ cogitationib⁹ suis tāta se cautela circūspiciunt: vt si fieri valeat semp̄ irrepehensibiles

leo ſinterni iudicis oculis assistant. Et quā tum agere possunt: ne exterius labantur i opere: tātum interius agere nequaq̄ possunt: vt nequaq̄ labantur in cogitatione. Damnā eni conscientia coipso quo ab intimis ceciderit: semper in lubrico est. Q̄ſ fit vt etiam sancti viri frequenter labantur in corde. Beatus ergo Job tam voce sua: q̄ te voce electorum loquens dicat: Quis est q̄ iudicetur mecum veniat. Quia enim in exteriorib⁹ actibus vnde reprehendatur non habet: libere accusatorem querit. Et vero etiam mistoꝝ corda semetipsa nōnunq̄ de stulta cogitatione reprehendunt: propter hoc fortasse subditur. ¶ Quare tacens ꝑsumor. ¶ Tacens enim ꝑsumit: q̄ de stulta se cogitatione reprehendēs apud semetipsum dente conscientie mordetur: Tc si apte dicat: Si viri vt accusatorem exteri⁹ nullum timerem: vtiuā sic viuerem: vt intra me ipsum accusatricem ꝑscientiam non haberem. Tacens eni consumitur: q̄ intus in se inuenit vnde vratur. Segtur. ¶ Duo tantū ne facias mihi: t tunc a facie tua nō abscondar. ¶ Doc loco q̄d dei faciem: nisi aliā uersionem debemus accipere? In qua duz peccata respicit punit. Et qua videlicet nullus etiam iustus absconditur: si duo ei postulat: nō amouentur: de q̄bus subdit.

Capitulum. 22.

Anum tuā longe fac a me t formido tua nō me terreat. ¶ In q̄bus videlicet duobus q̄d aliud per prophetie vocem: q̄ temporis gre t redemptionis ingrit. Lex nāq̄ sub percussione vltionis populum tenuit: vt q̄s sub illa peccaret: ptim⁹ morte puniretur: nec plebs israelitica ex amore dñi: sz ex timore fugiebat. Nunq̄ ho impleri iustitia per timorē pōt: q̄ iuxta Joannis vocem: perfecta charitas foras mittit timorem. ¶ Paulus adoptionis filios ꝑsolatur dicens: Nō accepistis spm̄ seruitutis iterum in timore: sz accepistis spm̄ adoptionis filioꝝ: in quo clamam⁹ abba pater. Et voce igit generis humani legalis percussionis pristinam trāsire ꝓpulsōe: atq̄ a formidine pertinere ad dilectionem appetēs que duo a se oipotens deus longe faciat crozat dicēs. Manū tuam longe fac a me: t festinatio tua nō me terreat. Q̄ percussionis duriciam remoue: formidinis pondus tollens: t irradiāte gratia tuā cōsolatione spm̄ securitatis infunde: q̄ si longe a percussione t formidine nō fugio: scio q̄ a districtione tui exterminio nō abscondar: qui in conspectu tuo iustus ē non valeo: q̄ nihi nō per dilectionē: sed per formidinem seruit. Unde t ipsam cōditoris sui presentiam: quasi familiariter ac corporaliter queri: vt per hanc t audiat quod ignorat: t i his audiatur que nouit. Hinc ꝑ⁹ adiungit. ¶ Voca me: et respondebo tibi aut certe loquar: t tu rispōde mihi. ¶ Qui dū humanis oculis per assumptā carnem apparuit: sua hostibus peccata arguit: que t perpetrabant t nesciebant. Unde subditur. ¶ Quātas habeo iniquitates t peccata: scelera mea t delicta ostēde mihi. ¶ Quānis vocare ac rūdere: t intelligi aliter possit. Uocare enim dei ēnos amando t eligēdo respicere. Respondere autē nostrū est: amori illius hōis opibus parere. Ubi apte addit. Aut certe loquar: t tu responde mihi. Loquar nāq̄ ei cui facie ꝑ vīsionē ꝓximus. Respōdet ho deus loquētibus ei nobis se amantibus apparet. Sed q̄ q̄squis cernitatis desiderio anhelat: semetipsum subtiliter reprehendens facta sua discutit: t ne q̄d illo sit: i quo auctorē sui facie offendat quērit: recte subiungit: Quātas habeo iniquitates t peccata: scelera mea t delicta ostende mihi. Ille i hac vita inter labor est: vt semetipos lustrant: t inuenientes flēdo atq̄ corrigendo ad meliora ꝓducant. Et quia inter iniquitatem atq̄ peccatū nihil distare ꝓbabeat Joānes apostolus q̄ ait: Iniquitas peccatū ē: ipso tamē vīs loquendi: plus iniquitas q̄ peccatū sonat: t ois se homo libere peccatorē fateatur: inquā ho dicere nōnunq̄ erubescat. Ia. 23.

Ater scelera vero t delicta hoc differt q̄ sectus ē pōdus peccati transit: delictum ho pondus peccati nō trāsit: quia t ei offerri sacrificium ꝑ legem iubetur: nimirū precipitur sicut pro peccatorib⁹ ita ē pro delictis. Et nōnunq̄ scelus in opere est: delictum vero plerūq̄ in sola cogitatione. Unde t per Ezechielē in sola cogitatione: Quia videlz peccā

operis tanto altius cognoscantur: q̃to certe rara videntur: peccata vero cogitationis eo ad intelligendum difficilia sunt: quo inaudi dulter perpetrantur. Quis igitur eterni tatis desiderio animus: apparere vēturo in die desideret mundus: nāo se fabula⁹ mūe ens estimat: q̃to numeri cogerat: ve rāe terro ri illi⁹ iudex affidat: t oblendi sibi eos: at vbi dalphem: vt hoc in se per penitentiam puni at: seq̃ hec vanitatis inanitudo abolita fiat. Sy inter hec autem necesse est: q̃ta peregrina tionis nostre pena nos pe culet: q̃ in cāz eternam venimus vt nosipsos ignoremus: q̃ petramus mala: nec tamē hec celemus vel pendamus vel perpetrata. Et causa quippe anima a luce stabilitatis: in se nāi tenebras facit: t pleriq̃ in peccati foueam pedem porrigit t nescit. Quod nimirū de sola eri tā sui cecidisse patitur q̃ ab illuminatione dū repulsa: t semetipsam videre perdidit: que auctoris sui faciem nō amauit. Unde t subditur. ¶ Cur faciem tuam abscondis: t arbitrarris me inimicū tuum: ¶ Damnāq̃ genus contēplationem lucis intime habuit in paradiso sed diuinitus placens: quo a se recessit: nec conditoris perdidit cuiusq̃ faciem ad ligna paradisi fugit: q̃ post culpam videre metuebat: quem amare pluebat. Sed ecce post culpam venit in pēnā: et pena aute ad amorē redit: q̃ go fuerit culpe fructus inuenit: atq̃ illam facē quaz timuit in culpa: erubescens regrit et pena: vt tam caligines eternitatis sue fugiat: atq̃ hoc ipm q̃ auctorem sui non videt gemiter p horrescat. Quo videlz desideria eo apter⁹ sanctus vir clamat. Cur faciem tuam abscondis t arbitrarris me inimicū tuum: Q: si vt amicū aspicerer tuc me visionis lumi ne non priuares. Qui mobilitatem quoq̃ tra folioz quod vento rapitur ostendis po ria. ¶ Quid est enim homo: nisi folium: qui tentationis vento rapitur: t desiderium flantibus leuatur?

Capitulum. 14

Homo quippe humana quot tentationes patitur: quasi tot flantibus mouetur. Dic enim plerūq̃ ipa pertubat cum recedit ira: succedit inepta letitia. Cum vanę stimulis vegetur: estu auaricie longe latēq̃ ad ambienda que terrena sunt tenditur. Aliquando hanc superbia eleuat: ali quando vero inordinatus timor in humis deponit. Qui ergo tot cōtationum flatib⁹ leuatur t vacatur: recte folio homo cōpa ratur. Unde bene quoq̃ per Isaiam dicit: Corruimus quasi folium vniuersi: t iniqta tes nostre quasi ventus abstulerunt nos. Esa. 64.

Quasi ventus quippe nos iniqtas abstulit: q̃ nullo fructus virtutis pondere in vānā ela tionem leuauit. Bene adit post folium: eāq̃ stipula appellatur homo. Qui enim arbor fuit in conditōe folium a semetipso factus est in tentatione: sed post stipula apparuit in delectione. Quia enim de alto ceciderat so lium: q̃ vero per carnem terre pronum⁹ fuit etiam cum stare videbatur: stipula esse me mor atur. Sed q̃ viriditatem intimi amo ris perdidit: iaz stipula facta est. Consideret itaq̃ vir sanctus: t homo quāte vilitatis: t deus quante districtionis: t dicat: Contra folium quod a vento rapitur ostendis po tentiam tuam: t stipulā siccam persequeris De q̃ aperte deplorat dicens: Cur tanta re crimine me impetis cum quem sic infirmum esse in ventatis cognoscis: Sequitur. ¶ Scri bis contra me amaritudines. ¶ Quia omne quod legimur transit: quod vero scribimus manet: deus non legi: sed scribere amaritu dines dr: eum diu super nos eius flagella perdurant. Semel quippe peccati homini di ctum est: Terra es: t in terram ibis. Et se pe apparentes angeli hominibus precepta dederant. Moyses legislatores per distri ctionem peccata cohercuit. Ipse vnigeni tus summi patris ad nos redimendos ve nit: moriendo mortem absorbuit: vitaz per petuam denunciauit nobis: quam ostendit in se sed tamen illa que in paradiso data e de morte carnis nostre sentētia: ab ipso ini tio generis humani: vsq̃ ad finez seculi nō mutatur. Quis est enim homo q̃ viuit: t nō videbit mortem? Quod bene rursum psa in tuens ait: Tu terribilis es: t quis resistet ti bi? nisi tunc ab ira tua. Quia videlz peccati ti in paradiso homini iratus semel de mor talitate carnis nostre sentētiam fixit: quę t nunc t vsq̃ ad vltimum mutari nullo mo do voluit. Dicat ergo: Contra me

diu aritudines. Odi adhuc subditur. ¶ Et es sumere me vis peccatis adolescentie mee.

Capitulum. 15.

Lee vir iustus q̃ in iuuentute sua se peccasse non inue nit: adolescentie facta perti mescit. Sed sciendum est: q̃ sicut in corpore: ita sunt etiam incrementa cratis in mente. Prima quippe hominis eras infantia est: eam etsi innocenter vivit: nescit tamen sari innocentiam quam habet. De velde pa reeia sequitur: in qua iam valet videre quod vult: eni succedit adolescentia: que videli cet prima est eras in operatione: quam iu uentus sequitur scilz apta fortitudini: ac post modum senectus etiam per tempora iā ex grua maturitati. Quia igitur puma crates apiam bonis actibus adolescentiam diri mimus: t iuuenili viri cum in magna mentis ma turitate proficiunt: nōnunq̃ ad memoriaz actionum suarum initiaz reducunt: seq̃ tūc de suis primordijs repehendunt: quātum et grauitate mentis altius proficerunt: ga eo indiscretos se fuisse iuuenum: quo discre tionis artem postmodum plenius edocti sunt recte inde per sancti viri vocem: adole scentie peccata formidantur. Quod si ad ipsam ifam est tenendum: hic consideran dum est: quātum sint grauia peccata iuue num t senum: t si aliud sic iuuenili metuunt: q̃ in infirma crate reliquerit. Sequitur. ¶ Po suisti in nervo pedem meum: t observasti omnes semitas meas: t vestigia pedū meo rum consideraisti. In nervo deus pedē ho minis posuit: q̃ pnitatem illius fortis di strictionis sue sententia tigauit. Cuius oēs semitas obseruat: quia subditos singula ex quoq̃ iudicat. Semita etenim angustior solet esse q̃ via. Quia autem vias aeriōes non iniquo semitas ipsas actionum cogita tiones accipimus. Deus itaq̃ omnes semi tas observat: q̃ in singulis qu busq̃ actib⁹ nostris: etiam cogitatiōes pensat. Et vesti gia pedum consideraat: q̃ incessiones nostro rum operum q̃ recte ponantur examinat: ne t hoc quod bonum agitur: non recto de siderio agatur. Possunt quoq̃ per pedum vestigia quedam male acta signari. Nam pes i corpore est: vestigium i via. Et pleriq̃ bona quedam penitus agimus: intuentibus

boc fratribus exemplum malum prebem⁹ t quasi pedem extra viam pedis sequentibus vestigia pastoris relinquimus: q̃z per nostra opera ad scandalum aliena corda pronu camus. Unde aūt laboriosum sit custodi re ne mala homo facere audeat: ne in dīs actibus per intentionem tribuat: t licet recta opera studeat cum cogitatio illudat: que tu men electa esperēus deus subtiliter examinat: atq̃ in iudicio singula repēdat. Sy quā do homo q̃ carnis sue infirmitate pstrigi tur: contra cuncta valeat subtiliter allurge re: atq̃ inscissa cogitatōe recta dirē tenere. Unde apte subditur. ¶ Qui quasi pu tredo pfluendus sum: t quasi vestimentum qd comeditur a tinea. ¶ Quasi. n. vestimēti de se erodita a tinea comeditur: ita homo i semetipso habet patrocinium de qua cōsu matur: atq̃ hoc e quod est. Qui pfluit ve nō sit. Qui intelligi t aliter pōt: si et voce tē pestati dicatur: Qui quasi patredo pfluendus sum: t quasi vestimenti qd come ditur a tinea. Domo eni quasi patredo pflu mitur: dū carnis sue corruptione conteritur. Qui q̃ imunda tēnere nō aliunde sed a se metipso nascit: nosse tunc carnē tēnere ¶ vestē de qua erat pfluit. In semetipso qp pe bene homo vnde cōpetenter. Quasi ergo ti nea vestē pfluit: que et veste cedē pertit subditum quoq̃ q̃ tinea sine sensu pcutit vestimenti: t pleriq̃ cogitando ita transfi git mente: vt mens ipsa nō sentiat: nisi post q̃ fuerit eius oculos transfixa. Bene ergo dr̃: q̃ homo tanq̃ vestimenti a tinea cōsu mitur: q̃z nōnunq̃ tēnationum nostraz vul nera nō cognoscimus: nisi postq̃ ab eis cō fossi i mente fuerimus. Quā videlz infirmos tem nostroz dū adhuc sanctus vir considē rans adiungit.

Capitulum. 16.

Homo natus de muliere, breui' viuens tempore repletur multis miseriis. In loco eloge mulier aut puo seu pueritia: aut puo infirmitate. ¶ Puo seu quippe sicut scriptum est: Deus deus filium suum fe cit ex muliere factum sub lege. Puo ve rō etiam ex muliere facium sub lege. Puo ve rō firmitate vero sicut per quosdam sapientes

dicatur. Melior est iustus viro ꝙ benefa-
ciens mulier. Nec etenim fortis quilibet et
discretus vocatur: mulier vo mens infirma
vel indiscreta accipitur. Et sepe cõtingit: vt
qui discretus ꝙ ꝙ subito labat in culpam:
atq; idiscretus alius ꝛ infirmus erubescat bo
num operationis. Sed is qui idiscretus at-
q; infirmus est nõnunq; vt eo ꝙd bene age
re impius cieatur: atq; grauius in cul-
pam cadit: discretus vero ꝙ ꝙ etiam ex eo
ꝙd male se egisse intelligat ad discretiõis re
gulaꝫ arctius reducit: ꝛ inde altius ad iusti
tiam pficit: vnde ad tẽpus a iustitia occi-
disse videbatur. Qua in re recte dicit: me-
lior: eloquentia viro ꝙ benefaciẽs mulier: ga
nõnunq; etenim culpa fortiũ: occasio virtu-
tis fit: ꝛ virtus infirmorum occasio peccati.
Hoc igitur loco mulieris nomine: quid nisi
infirmitas designatur: eũ dicatur. Homo na
tus de muliere. Ac si apertius dicatur. Quid
in se habebit fortitudinis: q natus est ex in
firmitate. Breui viuens tẽpore: repleꝫ mul-
tis miseriis. Ecce viri sancti vocibus pena
hominis breuiter est expssa: q; ꝛ angustatur
ad veram: ꝛ dilatatur ad misericordiam. Si cui
subtiliter cõsideretur oĩe ꝙd hic agitur pe-
na misericordie est. Ipsi etenim corruptioni car
nis seruire ad necessaria atq; cõcessa miseri
cordia est: vt cõtra frigus vestimẽta: contra fa
mẽ alimenta: cõtra estum frigora regrauẽ.
Qd multa cautela custodiẽ salus corporis
ꝙd etiaꝫ custodita amittitur: amissa cũ gra
ui labore reparatur. ꝛ tñ reparata i dubio
semp est. Quid hoc aliud ꝙ mortalis vite
miseria est: Qd amamus amicos suspecti
ne offendi valeant: formidamus inimicos:
atq; securi de eis nõ sumus vtiq; quos for-
midamus: q; plerũq; inimicis sic cõfidẽter
quasi amicis lo gmur: ꝛ nõnunq; pura verba
pro ore ꝛ vultum nos fortasse: diligentiꝰ
nunq; vel fallere volum⁹: ꝛc cauta nostra
grauius erram⁹: qd itaq; hoc nisi humane
vite miseria est. Qd amissa celesti patria re
pulsus homo delectatur exilio: grauat ex-
quia multa cogitantur: q; priuatus ẽ inter
no lumine: ꝛ tñ in hac vita dñi vultũ ppeti ce-
rnere nequit: quid hoc aliud ꝙ de pena ꝰa
nata miseria est. Sed quãuis dñi hic stare
videre ipso tamẽ cursu mortalis vite im-
pellitur vt egrediatur: vir sanctus recte sub
iungit. ((Qui quasi flos egreditur ꝛ cõteri-
tur: ꝛ fugit velut vmbra: ꝛ nunq; in eodem
statu permanet. La. 27.

Quasi flos etenim egreditur
q; nitet in carne: sed cõteritur q; redigitur in putredi-
nem. Quid enim sunt nisi homines in mũdo: nisi qui-
dam flores i campo? Tendamus oculos cordis i hac latitudine mũ-
di pñtis: ꝛ ecce quasi tot floꝛb⁹: quot ho
minibus plenus ẽ. Vita itaq; in carne: flos
in feno est. Unde bene p ꝓphetã dicit. Homo si
cut fenum dies eius. ꝛ sicut flos agri ita flo
ret. Isaias quoq; ait. Omnis caro fenum:
ꝛ omis gloria eius sicut flos agri. Homo etẽ
nim more floris pcedit ex occulto ꝛ subito
apparet in publico: qui statim ex publico p
mortem retrahitur ad occultũ. Carnis nos
viriditas ostẽdit: sed aridꝰtas pulueris ab
aspectib⁹ retrahit. Quasi flos apparuim⁹
qui non eramus: quasi flos arescimus qui
tempore aliter apparebamus. Et q; per mo-
menta homo quotidie cõpellitur ad mortẽ
recte adiungit. ((Et fugit velut vmbra: et
nunq; in eodem statu permanet.)) Sed cuꝫ
sol quoq; indefinẽter cursum suum pagat:
nunq; se in stabilitate figat: cur cursus vi
te hominis vmbre potius q; solis comparat
nisi q; amisso amore conditoris: calorẽ cor-
dis perdidit ꝛ in solo inigratio sue frigore
remansit. Quia iuxta veritatis vocẽ. Vbũ
dabit iniquitas ꝛ refrigescet charitas mul
torum. Qui igitur in amore dei cordis ca-
lorem nõ habet: nec tamen vitã quã diligit
tenet: sed velut vmbra fugit. Unde recte
quoq; de illo scriptũ est: q; secutus est vm-
bram. Bene autem dicitur. Et nunq; in eo-
dem statu pmanet. Quia dum infantia ad
pueritiam: pueritia ad adolescentiã: adole-
scentia ad iuuentutẽ: iuuentus ad senectu
tem: senectus transit ad mortem: in cursu vi
te pñtis ipsis suis augmentis ad vetrimẽ
ta impellitur: ꝛ inde semper deficit: vnde se
pficere in spacium vite credit. Firmũ etenim
statum hic habere non possumus. Ubi trã
situri venimus: atq; hoc ipm nostrũ viuere
quotidie a vita transire est. Quem videlꝫ
lapsum primus homo ante culpam habere
non potuit: q; tempora eo stante trãsiebãt.

Sed postq; deliquit: in quodam quasi se la
byrco temporaliter posuit: ꝛ q; cibum come
dit fetidum: status sui ptinus inuenit defec-
tum. Quã tamẽ mutabilitatẽ nõ solus ex
terius: sed interius quoq; homo patitur. dũ
ad meliora opera erurgere conatur: mens
etenim mutabilitatis sue pondere ad aliud
semper impellitur: ꝙ est: ꝛ nisi i statu suo ar-
cta custodire disciplina teneatur: semper in
deteriora dilabitur. Quę enim semp stantẽ
deseruit: statum quem habere potuit ami-
sit. Unde nunc cum ad meliora nititur: qua
si contra ictum fluminis conatur. Cum ab
intentione ascendẽdi resoluitur: sinc labore
ad ima reducitur. La. 28.

Via enim i ascensu labor
est: in descensu otium: intraturos per angustã por-
tam dñs ammonet dicẽs. Contendite intrare p an-
gustam portam. Dicitur⁹
qppe anguste porte itine-
rium: pmisit contendite: q; nisi mentis cõten
tio feruerit: vnda mundi non vincitur: per
quam anima semp ad ima renocat. Quia
igitur homo velut flos nascitur ꝛ conteritꝰ:
quia sicut vmbra fugit: at ꝙ in statu suo nũ
quã permanet: quid in hac consideratione
subiungat audiamus. Sequitur. ((Et di-
gnum ducis super huiscemodi aperire ocu-
los tuos: ꝛ adducere eum tecũ in iudicium.))
Considerauit quippe supius et oipotentis
dei potentiã: ꝛ infirmitatem suam vidꝰrit
ante oculos: se ꝛ deum pensauit quis cum
quo ad iudicium veniat. Vidit hinc homi-
nem: inde conditorem, ideſt pulueꝛẽ ꝛ deum:
ꝛ recte ait. Et dignum ducis super huiscemodi aperire oculos tuos. O ipotenti deo
oculos aperire est: iudicia exercere: quem se
riat videre. Nam quasi clausis oculis nõ
vult aspicere qd nõ vult ferire. Dñs mor de
ipso quoq; iudicio adiungit ꝛ adducere eũ
tecum in iudicium. Sed q; contemplatus ẽ
ad iudicium venientem deũ: rursum consi-
derat infirmitatem suam. Vidit q; mundus
per semetipm esse nõ possit: qui vt cẽ possit
de imundicia pcessit atq; subiũgit. ((Quis
potest facere mundum de imundo cõceptũ
semine: Nõne tu qui solus es:)) Is qui per
se solus est mundus: mundare pcuulos im
munda; homo enim incorrupti carne vi-
uens: habet temptationum immundicias im
paruas in semetipso: q; nimiꝫ ex traxit ab
origine. Ipsa quippe ppter delectationem
carnis cuius cõceptio immũdicie est. Dñs et
ps. ait. Ecce enim in iniquitatibus concepꝰ
sum: ꝛ in delictis pepit me mater mea: ideo
est ergo q; plerũq; temptat ꝛ nolens hinc ẽ
q; immunda quedã in mente panꝫ: quibus
ex indicio reluctetur: q; cõceptus de immũ
dicia dñi ad mundiciã tendit hoc conatur
vincere qd est. Quisqs autẽ occulte tẽpta-
tionis motus atq; imundiciã cogitationis
euicerit nequaq; sibi suam mundiciã tri: ꝛ
at: q; de immũdo cõceptum semine nullus
facere mundũ põt: nisi is ꝙ mundus per se
metipm solus est. Qui ergo iam ad locum
mundicie mente pruenit: cõceptionis sue vilã
respiciat p quã venit: atq; inde colligat: q;
ex sua ꝛtute nõ habet mũdiciaꝫ, vincẽdi eui
de immũdicia factũ ẽ inimicũ subsistẽdi. Po
test ꝛo hoc in loco intelligi: q; beatus Job
incarnationẽ redemptoris intuitus: solum
vidit in mundo hominẽ de imundo semine
non esse conceptũ: qui sic in mundũ venit ex
ꝛgine: vt nihil haberet de immũda concep-
tione. Nec enim ex viro ꝛ femina: sed ex
sancto spiritu: ꝛ Maria ꝛgine pcessit. So
lus ergo in carne sua vere mundus extitit:
qui delectatione carnis tangi nõ potuit: q;
nec p carnalem huc delectationem venit.

Sancti Gregorij. Liber. xii. La. 1.

S iustorũ

est tanto solicitius pre
sentem vitam quam fu
turam cogitare: quanto studiosius nouerint
celestis patrie bona, cõ
na perpendere. Et bis
enim, que mẽtis intus aspiciunt: forte fu
gam rei labentis subtilius attendũt. Dñs
beatus Job duꝫ de lapsu humani tẽporis
sum pertulisset dicens: homo natus de mu
liere: breui viuens tẽpore: ꝛ rursum: ꝛ fugit
velut vmbra: ꝛ nunq; in eodẽ statu perma-
net: adhuc de breuitate eius vite adiungit.
((Breues dies hois sunt: numerus mensiũ
eius apud te ẽ.)) Hoc etenim apud nos ve
luti non esse considerat: q; tanta velocitate

Ps.9.1

Ps.9.1

4.Reg.20

6

7

Ps.9.1

Ps.9.1

Ps.9.1

Qua ipse in se vij vanitatis habuit: nos
so q̄ pari homines sumus: lignum aridus
appellamur. Habet ergo lignū spem si pci-
sum fuerit: q; rursum virescat: q; t si occidi
p passionē potuit: per resurrectōis gloriam
rursus ad vite viriditatē venit: huius rami
pullulant: q; resurrectōe illius multiplicati
longe lateq; fideles creuerāt. Huius radix
in terra quasi senuit q; eius predicatio in-
deos; perfidie quasi desperata fuit. Et i pul-
uere arideus emortuus est: q; in eoꝝ de perfi-
cia arentium quod perfidie sue vento leuabatur
contēptibilis t despectus ē habitus q;
carne potuit occidi. Sed odorem aque ger
minabit: q; per virtutē dei extincta caro, illius ad vitā redire iuxta quod scriptum est:
Quē deus suscitauit a mortuis. Quia enī
deus trinitas ē: erigetam carnem vnigeni-
ti filij sancta trinitas: idem pater t idem fi
lius t spūs sanctus resuscitauit. Et fecit eo
mam quasi cū primū plantatus est: q; apo
stolorum debilitas que i morte illius t er
pauis t negauit: t negando urgnit: p resur
rectionis eius gloriam rursus ad fidem vi
uit. In cuius ligni compatione: gd ois hō
nisi pulvis est: Unde t subditur.

Capitulum. 5.

Omo ho cū mortuus fue-
rit t nudatus atq; psumpt⁹
vbi quesō est: ¶ Nullus ho
mo sine peccato ē nisi ille q
in hanc mūdū non venit ex
peccato. Et q; omnes i cul-
pa ligamur ipsa amissōe iusticie morimur
nudamur: interitu ē: carnis subsequente
psumimur. Homo itaq; peccator morē in
na: hanc nudietatē pedis filij vegere digna
est pater: q; eo redeūte vite: Cito pferte
inocentie: qua hō dīi pdītus accepit: male
a serpente persuasus pdidit. Contra hanc
rursus nuditatē dr: Beatus q; vigilat: t cu
stodit vestimenta sua ne nudus ambulet.
Uestimenta qppe custodimus: cū precepta
inocentie seruamus in mēte: vt cum nos in
diei culpa nudat: ad amissa; redeuntes in
nocentiam penitentia operiat. Bene autez
dicitur: Ubi quesō est: quia peccator homo
sibi stare nolait: vbi cōditus fuit: hic vero
vbi ceciderit diu esse prohibetur. ¶ Patriam
voluptas perdidit: a peregrinatione so sua
quam vilipie inuitus expellitur. Ubi ergo
est qui in eius amore non est. Ubi vez esse
est. Segtur. ((Quomodo si recedant aque
de mari t fluuius vacue factus arescat: sic
homo cum dormierit non resurgit. Quare
mens hominis: t quasi fluctus maris sunt
cogitationes mentis que aliquando p iras
tumescunt: per gratiam tranquille fiūt: per
odium cum amaritudine defluunt. Sz cuz
homo moritur aque maris recedunt: quia
iurta pīs vocem: in illa die peribunt omnes
cogitationes eoꝝ. Et rursum de morien
te scriptum est: Amor quoq; t odium simul
peribunt. Aresca ergo fluuius vacue fact⁹
quia subducta anima vacuus remanet coz
pus. Quasi enim alueus fluuius vacuus:
ita est corpus exanime. Qua in re vigilan-
ter intuendum est: quia vita presens videli
cet quousq; anima moratur i corpore: ma-
ri comparatur t fluuio. Aqua enim maris
amara est: fluuius dulcis. Et quia hic viuē
tes modo quibusdam amaritudinibus af-
ficimur: modo autem tranqlli dulcedie ac
mites inuenimur. presentis vite decursus cō
paratione exprimitur mario t fluminis.

Capitulum. 6.

Sed his durus valde vide
tur eē quod subdit: Sic
homo cum dormierit non
resurgit. ¶ Cur itaq; labo
ram⁹: si in resurrectōis re
tributionez nō tēdimus:
Quomodo autem dr nō
resurgit: cum scriptum sit: Omnes quidem
resurgemus: sed non omnes immutabimur.
Et rursum: Si in hac vita tantum in Chri
sto sperantes sumus: miserabiliores sumus
omnibus hominibus: t per semetipsam ve
tas dicit: Omnes qui in monumentis sunt
audient vocez eius: t procedent qui bona
fecerunt in resurrectionem vite. Sed subtili
eta sententia indicat: que discretio in hmi
sa lateat. Nam subditur. ((Donec atterat
celum non euigilabit: nec consurget de
somno suo. ¶ Liquet enim q; non resurgit
sed donec atteraē celum: quia nisi mundi
huius finis aduenerit: humanū genus
no mortuis ad vitaz nō euigilabit. Nō ergo
q; oino nō resurgat: sed quia ante cōsum-

nem celi humanus genus minime resurgat
insinuat. Notandum quoq; est: cur postq̄
superius hoiem mortuum dixit: inferi⁹ non
mortuum sed dormientē noiat: cumq; de
somno minime resurgere: donec celum atte
ratur narrat: nisi quod patenter datur in-
telligi: q; in comparatione ligni reuirentis
hominē mortuum peccatorem memorat a
vita scilz iusticie extinctum. Ubi autem de
morte carnis loqtur: non hanc mortez sed
somnum malut vocare: spez pcaldubio re
surrectionis insinuans: q; sicut citius hō a
somno euigilat: ita pcite ad conditoris nu
tum a morte corpis resurgat. Uehementer
enim ab infirmis mentibus nomen mortis
pertimescitur: somni aūt vocabulum nō ti-
metur. Unde t ¶ Paulus discipulos amo-
net dicēs: Nolumus aūt ignorare vos fra
tres de dormientibus: vt non contristemi
ni sicut t ceteri q spem non habent. Si enī
credimus q; Jesus mortuus ē t resurrexit:
ita t deus eos q dormierūt per Jesum ad
ducet cū eo. Quid est q; predicator egregi
us mortem dīi morte vocat: morte seruoꝝ
dīi: nō mortem sed somnū noiat: nisi q; in
firma corda audientiū respiciens medica
mentū predicatōis sue mira arte cōponit:
t illum quem iam resurrexisse nouerat: eis
morte insinuare nō dubitat: eos so q; nec
dum resurrexerāt vt spem resurrectōis in
sinuet nō mortuos sed dormientes vocat.
Nō enim verebatur dicere mortuū quē au
ditores iam resurrexisse cognouerāt: quere
bat dicere mortuos quos resurgere vix cre
debāt. Beatus igitur Job q; carne mortuos ad vitam rursus euigilare nō dubitat:
eos dormientes potius q̄ mortuos appel-
lat. Segtur. Ca. 7.

Uis mihi tribuat vt in in-
ferno precer me: Quia ante
aduentum mediatoris dei
t hois: omnis homo qui in
mundo probatoq; vite fue-
rit ad inferni claustra vise
dit: dubium nō est: Qui hō q; per se ceciderit
p se ad paradisi regem redire nō potuit: ni
si ventret ille q; sue incarnationis mysterio
eisdē nobis paradisi iter aperiret. Unde et
post culpā primi hois ad paradisi aditū rom
phea flāmea posita eē memoratur: q̄ t hīa
lis dr: pro eo quod quisq; venire temp⁹ve
etiam remoueri potuisset. Nec tñ ita infero-
rum animas ad infernum dicimus descen-
disse: vt in locis penalib⁹ tenerentur. Sed esse
superiora inferni loca: eē alia inferiora cre-
denda sunt: vt t in superioꝝ⁹ visu requie-
scerent: t in inferioꝝ⁹ intuitu cruciarentur.
Unde t per ¶ps. ppter peruenientem se dei
gratiam dr: Eripuisti aiam meam ex infe-
no inferiori. Beatus igitur Job aīa media
tore adūctum ad infernum se descendere
sciens: conditoris sui illic precones posu-
lat: vt a locis penalibus alienus existat: vbi
dum ad regem ducitur: supplicijs abscōdi-
tur. Unde subiungit. ((Et abscōdas me do
nec pertranseat furor tuus. ¶ Furor etenim
omnipotentis dei in hoc quotidie vim sue
districtionis pagit: q; viuentes indigne di
quis supplicijs demergit. Qui furor nūc eq
dez trāsit: sed in fine pertranſit: t q; modo
agitur: sed in mūdi termino ꝑsumit. Qui
tamē iste furor ignem ad electoꝝ animas i
redemptoris nostri aduentu pertransit: qa
eas ab inferi claustris ad paradisi gaudia
mediatoris dei t hominuz dum ipse illinc pe
detenderet reduxit. Inter hec ho sciendū
est q; furoris nomē diuinitati nō congruit:
q; naturam dei simplicem perturbatio nul
la pfundit. Unde ei dr: Tu aūt dominator
virtutis cū tranquillitate iudicas: t cum ma
gna reuerentia disponis nos. Sed q; iusto
rum aie per mediatoris aduentū erūt quāq;
ab inferi locis quis nō penalibus liberāde
hoc quoq; iustus vir fuidet t petēdo sub-
jungit.

Ca. 8.

Constitues mihi tpe in
quo recorderis mei. ¶ Ac
vbi venit plenitudo tpis
misit deus filiū suū, factū
ex muliere: factū sub lege
vt eos q; sub lege erāt re-
dimeret: hāc itaq; redem
ptionē vir dīi ꝑsciens in qua erant multi ex
ex gentilitate liberandi sicut ipse ait: Licet
hec celes in corde meo: tamē scio q; vinacr-
hec celes in corde meo: tamē scio q; vinacr-
sor memineris. Apud ꝑsentem deū te
pro filij ꝑsidio sue recordatōis petit. Dūc
pus sibi ꝑsidium sue recordatōis petit. Dūc
est enim q; in euangelio dīs dicit: Et ego si
exaltatus fuero a terra: oia trahem ad me
ipsum: omnia videlz electa. Non enīz ab in
ferno rediens dominus electos simul t re-
probos traxit: sed illa crudē omnia iustu-

lū qui sīm inbeū se psciuit. Unde cuīs p
Oīe poperam vixit: ēro mors tua o mors
ēro morsus tuus inferne. Quod cum occi
dimus agimus vt ponas nō sīt. Ex co.n.
quod mordemus partem abstrahim⁹: par
tē relinquimus. Quia ergo in electis suis
fundimus dam⁹ occidit mortē: mors mor
tua ē mors. Quia vero ex inferno partē ab
stulit: partem reliqt: non occidit funditus:
sed mordendo ferīt. Dicat ergo ēro mors
tua o morsus tuus inferne. Quia subla
tis eis te ex parte cruciāgo. Scīens igitur
Beatus Job hunc aduersarīz ad inferos re
dempcōis nostre perire quod futurum pre
uidit: ait: consultus mihi tēpus i quo
recorderis mei. Sequit. ¶ Putasne mota
as homo rursum viuat: ¶ Solent multi viri
in eo quod ipsi certum ac solidum sentiūt
quasi ex habūdāte aliqd plere. Ut ifirmo
rum in se verba transferāt sed rursuz per
torem sententiam infirmāti dubitandi o
modo contradicentiqatenus per hoc qd
dubie plere creditur ifirmis aliqatenus
pdesse dant: t per hoc q certam sententi
am proferāt infirmoz mentes dubias ad
soliditatem trahant. Quod numerum duz
faciunt: etiam nostri capitis sequuntur.
Passionē qppe dñi ppinqua ans infirmā
tium in se vocē sumpsit dicens: Pater mi
si possibile ē transeat a me calix iste: ozāz
timoz: vt abstraheret susceptū: t rursus p
obedientiaz vidz: fortitudinē ostendens
ait: Verūtamen nō sicut ego volo: sz sicut
tu: vt cū hoc imineat quod fieri nolum⁹: sic
per infirmitatē pauemus vt non fiat: qua
tenus per fortitudinē pati simus. vt volun
tas ppria nostri cīa contra voluntatez
nostrā fiat. Hoc igitur exemplo nōnulli a
fortibus infirmitatis sua suscipienda sunt
vt per eoz post predicamenta fortia infir
morum corda grauia roborentur. Unde
beatus Job ei quasi vehementis sua pau
tillico finiz fac certissime adiūxit qua
ait. Ca. 9.
Anctis diebus gb⁹ nūc mi
lito: expecto donec veniat
immutatio mea. ¶ Qui enim
mutatōez suā tāto vehemē
tio expectat: quā se de ro
surrectōe eorum ifinuat: t cursum vite pī
tis ānum despiciat inotescit: g hūc militā
appellat. Per militiaz qppe semp ad finez
tenditur: t quotidie pfectōis termin⁹ expe
ctat. Cursuz itaq; vite hutus despicit: t sta
tum sedulitatis regit: q per hoc qd muta
bilitēr militat ad immutatōem suā peruenire
festinat. Justo qppe in hac vita ipsa sarci
na sue corruptōis onerosa est: q vigilie de
fatigant somnus queritur vt vigiliaruz la
bor: atq; anxietās tempetur. Sed nōnunq;
ēt somn⁹ occidit: fames corpus atterit: atq;
vt ā necessitas repellat cibi regrunt: sz se
pe t cibi grauāt: g ad repellendū debilita
tis grauāmē quēsīti fuerāt: Granis itaq;
ē sarcina corruptōis: quc nisi ita granis ēēt
Paulus nequaq; diceret: Clamitati creatu
ra subicta ē non volens: sz ppter eum qui
subicit eā in spe q: t ipsa creatura libera
bitur a seruitute corruptōis in libertatem
glorie filioz dei. Scimus.n. q oīs creatura
ingemiscit t parit vsq; adhuc. Sanct⁹ er
go vir in corruptōis statu desiderāns dicat:
Lucis d. Ohus gbus nūc multo expecto do
nec veniat immutatio mea. In qua immu
tatione qd agatur adiūgit. ¶ Vocabis me: t
ego rūdebo tibi. ¶ Respondere cuilibet di
cimur: cū cuius facris congrua admīcē ope
ra reddimus. In illa igitur cōmutatōe vo
cat dñs t rūdet homo: q: ante incorrupti da
ritatē incorrupte hō ostenditur post cor
ruptionē. Hunc etenim quouscq; subditi cor
rupteli sumus auctori nostro minime respon
demus: q: dum corruptio ab incorruptōe lōge ē: similitudo apta nostre rūsionis non ē.
De illa eo imutatōe scriptum est: Cum ap
parerit similes ei erimus: qm videbim⁹ eī
cienti ē. Tunc ergo vocāti deo veraciter re
spondemus: qñ ad summe incorruptōis sub
sum incorruptibiles surgimus.

Capitulum. x.

Tq; hoc peipere creatura
ex semetipsa nō valet: sz so
lus ospotētie dei dono agi
tur vt ad tantā incorruptio
nis gloriā pmutemur: recte
subiungit ¶ O pu manuum
tuaz: pfectō tuā: ¶ Ac si apte di
cat: Iccirco creatura corruptibilis gaudere

ad incorruptionē pōt: q: tua ptātis manu
erigitur: t tui respectus gīa vt pslitat tenet.
Humana nāq; creatura cōtpto q; creatura
est: semetipsa habet sub se defluere: sed a
pātore suo homo acceptz vt t sup se pā
platione rapiat: t i semetipso in incorruptio
ne teneatur. Creatura ergo ne sub se defluat sed i corruptione persistat ad icōmutabilitatis statum auctoris sui dextera iuuat. Potest quoq; dextere nomine filī⁹ designari: q: oia per ipsuz facta sunt. O pen igitur manuū suaruz potenter oipotens de⁹ dexteram suā: q: vt abiectū atq; in ifimis iacēs ad summa erigeret genus humanū: incarnatū ad hoc vnigenitū misit. Et cui⁹ nobis incarnatōe patū est: vt g ei voluntate ppria in corruptōe occidimus: vocāti nos do quā doq; ad incorruptionis gloriam rūdere valeamus. Qua in re largitatem diuine miseri cordie pensare qs valeat: quod ad tantam perducat gloriam hoiem post culpam. Pēc fat deus mala que facimus: t tamē p beni gnitatis sue grām ea misericorditer relatat. Unde t subditur: ¶ Tu gdē gressus meos dinumerasti: sz parce peccatis meis. ¶ Gressus deus dinumerat: quz singula quoq; nra opa ppter retributōem signat. Quid enim in gressib⁹. nisi vnaquaq; nra actio dignatur? O ipoteno itaq; de⁹ t gressus dinumerat: t petis parcit: q: t similiter acta nra pīderat: t tū hec penitentib⁹ misericorditer relatat. Qui t duplicitaz i peccatib⁹ aspicit: sz tū hanc punīēdo gīa ad pnia; emollit. Culpas ergo dinumerat: cū nosipsos ad singula que fecim⁹ defiendo pcutit. Quas misericorditer relatat: q: eas dū nos punim⁹ ipse nequaq; i extremo examine iudicat: Paulo attestāte q ait: Si nosmetipsos diudicaremus: nō vtiq; iudicaremur. Unde adhuc subditur.

Capitulum. xi.

Ignasti quasi i sacculo delicta mea sed curasti iniquitatē mea. ¶ Signatur quasi i sacculo delicta nra: q: hoc qd nos extrinsecus agim⁹ aīs penitentia interius mente diluamus: i secreto iudicioz dei sub quadam occultatōe seruat: vt quādoq; ēt de figillo secreti exeat ad publicum iudicij. Unde ait per Moysen dñs: Hec dicit congregata sunt apud me: t signata i thesauris meis. Mihi vltionē t retribuam in tempore. Cum eo pro malis que facim⁹ ad sepulcrū flagello attrimur: t hec per pnas deflem⁹. Iniquitatem nostrā dīc: t curat qa nec multa ḡ delerit: nec in iudicio punienda reseruat. Signat igitur dicens: q: ea ḡ subtulit attēdit: vt sanet: curat eo q: hec p flagellū fundit⁹ relaxat. Unde inquīt quoq; illius persecutoris sui quem in terra prauerat signando curauit: ei de illo ad animam dicit. Dies electōis mihi ē iuxta: vt ponat nomē meū cozā gentibus t regib⁹ t filijs israel. Ego.n. ostendā illi quanta ei oportet pati p nomine meo. Cui cuz adhuc p trāsactis ecclīb⁹ venturis passionis minatur: plecto hoc quod deliquerat in corde signātū tenebat. Sed peridebio delicta ei signando curauerat: quem vas electōis vocabat. Dei certe peccata nostra signāt in sacculo: cū mala que facim⁹ soluto fine per corde pensamus. Quid nāq; ē cor hominis nisi sacculus dei? Ubi cum studiose conspicimus per quanta deliquimus: peccata nostra quasi in dei sacculo signata portamus. In non peccatum suum Dauid signatum tenebat in sacculo q portabat: Iniquitatem meam ego agnosco: t delictū meū cozā me est semper. Et q: culpas quas nos intuendo t penitendo cognoscimus: ei⁹ nobis cōdator relatat. recte post signata i sacculo delicta subiungitur: Sed curasti iniquitatem meam. Tc si aperte dicat: Que modo signas vt penitendo videam: ea procul dubio ne in retributione videantur. Sequitur. ¶ Idons cadens defluit: t sanum transfertur de loco suo. Lapides crescunt aque t allusione terra consumitur: t homines ergo similiter pereūt. ¶ Hoc ordine agitur vt cadentibus rupibus sanum ad loca alia trāsferatur: vt aque lapides crescunt: t paulatim terra allusionibus consumatur. Sed magna nobis intentōe discutiendum est quod infertur. Et dolens ergo pcutiam est quod infertur. Et dolens ergo p cutiam dīc similiter. Quid enim hoc q cadēs mōdo similiter. Quid enim hoc q cadēs mōdo similiter. Quid enim hoc q cadēs mōdo

euentum agitur: quatenus si subito tempe
tas: et hunc inopinato peruentu concutiat
et prosternat: eatenus ipsa non nisi postq̃ eccl
dere videat: aliud ẽ quod paulatim ve
nit in mente: et resistentez animũ lenis
gestiõibus inficit: et oĩa in eo vires iusticie
nõ nimctare sinãs sed assiduitate consumãt.
Quia ergo alia est tẽtatio que iustos plerũ
q̃ subita inuasione prosternit: dicat mons
cadens defluit: et saxa transferuntur de loco
suo. Lamen sancta anima iustitia fue
rat in pectore subito transfertur ad culpam.
Rursum q: alia est tẽtatio: que se corde ho
minis leuiter infundit: o cuiꝰ mentẽ furtiuã fortĩ
tudinis corrũpit atq; consumat: dicatur: la
pides excauant aque: q: videl; furtiuã mẽ
tis absorbent assidua et molliã blandimen
ta libidinis: et lentum atq; subtile vitiũ cor
rupit vas: et fortẽ propositũ mentis. Unde
subditur. La: 12.

Et alluuione paulatim ter
ra consumitur. Sicut enim in
stante aqua paulatim cõ
sumẽ terra: sic leuiter surri
piente vicio mens et iã fortis
absorbetur. Unde bene
subiũgitur. ¶ Et homines ergo similiter p
des. i. q: cum tẽtationem ipsto iudicio eius
menti g stare in alto cernitur repẽte domi
nari permittis caderecue deflucre montem
facis: et eã voluntas ad vicium cõmutatur
quasi ad locũ alium transferatur saxũ. Cum
so tẽtationem lentã atq; subtilem sẽ tũ af
fluentioꝝ g fortes eẽ creditur preualere
mẽtibus sino: quasi lapides excauãt aque:
et alluuione paulatim terra consumitur: q: ni
mirum suggestione leni subacta mentis du
ricia mollitur. Uidemus Dauid ille quã
tum mons altus fuerit: g tãta dei mysteria
prophetico spũ viderit contemplari: sed aspi
ciamus q̃ subito casu defluat. Qui duz in
solatio perambulans: alienam coniugẽ cõ
cupiuit: abluit: eiusq; virum eiꝰ dolo fui
cidit: eã mons illa mysteriorũ celsitudo non ce
ta inopinata tentatione deiecta est: tã que
dã de loco suo translatum ẽ: cum prophete
gerandas turpitudines venit. Uideamꝰ eti
am qualiter lapides excauant aque: et allu

Reg. xi.

a

Allusio

b

2. Reg. xi

Dauid peccauit

Sapiens mẽ fortes

peccauit Salomõ

uione paulatim terra cõsumitur. Salomon
quippe immoderato vsu atq; assiduitate mulie
rum ad hoc vsq; perductus ẽ: vt tẽplũ ido
lis fabricaret: et q prius deo tẽplum extru
erat: assiduitate libidinis etiã perfidie sub
stratus idolis construere tẽplum nõ timuit.
Ecce q factũ est: vt ab assidua carnis pes
lantia vsq; ad mentis perfidiam pueniret.
Quid itaq; aliud q̃ aque excauarũt lapi
dem et alluuione paulatim terra cõsumpta
est. Quia furripiente paulsp infusione pec
cati: terra cordis illius ad cõsumptõem de
fluxit. Cõsideret ergo beatus Job vtrasq;
tẽtationes: vel subitam et immensam: vel len
tam atq; longiorem: cõsideret casus homi
num: et ex his que exterius accidunt rapiat
interius cõtẽplationem dicens. ¶ Mons
cadens defluit: et saxum transfertur de lo
co suo. ¶ Lapides excauãt aque: et alluuio
ne paulatim terra consumitur: et hoies er
go similiter pdes. Sicut hec insensibilia mo
do subito corruunt: modo paulsper infusa
aquarum mollicie consumũtur: ita etiã eã
quem rõnabilem condidisti: vel subita ten
tatione deiicis: vel longa ac lenta consumi
permittis. Atq; mor eandez rõnabilẽ crea
turam verbis sequentibus explicat dicẽs:
¶ Roborasti eum paulum: vt iperpetuũ
transiret. ¶ Paulum roborãtus ẽ homo:
q: hic vincendi vires ad iudicium accepit
vt i perpetuũ transeat: vbi eius vitam ter
minus nõ excludat. Sz i hac breuitate vbi
roboratus ẽ colligit unde i perpetuitate in
ueniat: vel vt semp gaudeat: vel vt susceptã
supplicia nõ euadat. Qui pro eo q̃ paulu
lum roboratus ẽ vt i perpetuum transeat:
apte mox subditur: ¶ Immutabis faciem
eius et emittes eum. ¶ Facies hois immutat
eã eius spes morte atteritur. Emittitur ve
ro q: ab his que volens renuit: transire ad
eterna cogitur nolẽs: dũq; ad illa pducit:
hec q̃ diu cogitata tenuit qualiter iste ha
buerit ra sint relicta nescit. Unde et additur.

b

Capitulum. 13.

Si hue nobiles fuerint filij eius
sue ignobiles nõ intelliget. Si
cut enim hi g adhuc viuẽtes
sunt mortuos animę quo io
co habeantur ignorant: ita
mortui vitam in carne viuentium post eos
qualiter disponatur nescire q: et vita spũs

lũge est a vita carnis: et sicut corpora atq;
mcorpora diuersa sunt genere: ita etiã di
stincta cognitione. Quod tamen de anima
bus sanctis sentiendum nõ est: quia que in
tuis oipotẽtis dei claritatẽ vidẽt: nullo mo
do ereedendaz est: quia forte sit aliquid qd
ignorent. Sed carnales quiq; qui amorem
precipuũ filijs impendunt: hoc eos beatus
Job nescire postmodũ asserit: qs hic vehe
menter amauerũt: vt siue nobiles siue sint
ignobiles filij nesciant: quoz eos semp cu
ra fatigabat. Qs tamen si intelligi spiritua
liter debet: non icongrue filioz nolle opera
designantur: sicut de muliere paulus dicit.
1. Thi. 2. Quia salua erit per filiorũ generationem.
Neq; enim mulier que continentie studens
nequaq̃ filios generat salua non erit: sed p
generationẽ filiorũ saluari dicitur: quia p
effectũ bonorũ operũ ppetue salutis sociat.
Nobiles ergo sunt filij: recta opera: ignobi
les aũt facta peruersa. Et sepe homo agere
quelibet bona intentione nititur: sed tamẽ
pro multis que surripiunt eius acta apud
oipotentem deũ qualiter habeant incertuz
est. Siue itaq; nobiles fuerint filij eius siue
ignobiles non intelliget: quia subtili exami
ne discussa vtrũ approbentur eius opa an
reprobent ignorat. Et hic ergo homo i do
lore laboris est positus: et illuc ducit i timo
re suspitionis. Unde adhuc de ipso presen
tis vite labore subiungitur. ¶ Ut tamen ca
ro eius dum vixit doluerit: et anima eius su
per semetipso lugebit. ¶ Dũ cõingit pau
lus vicit: tribulationem tamẽ carnis habe
bunt huiusmodi: sed tribulationem carnis
hic pati possunt: etenim iam qui spiritualiter
viuunt. Cur ergo inesse conuenit carnis
tribulatio quasi spiritualiter dicitur q̃ etiã
a vita spiritualiũ longe non ẽ: nisi q: hi fre
quenter maiores tribulationes ex carne su
scipiunt: qui carnis voluptatibus delectan
tur. Bene aũt dicitur: et anima eius sup se
metipso lugebit: quia quisquis in se gaude
re appetit exipso iam in luctu est: quo a ve
ra letitia recessit. Uera quippe letitia men
tis creato: est. Dignũ itaq; est vt in se sem
per homo merores immineat: qui derelicto
creatore in se gaudium querebat. Sequi
tur.

Capitulum. 14.

Job fuit ẽ ecclesia

Job fuit ẽ amicis

Job

Espõdens autem Eliphas themanites dixit. ¶ Aũdi sa
piens respõdebit quasi in ventum loquens: et
implebit ardore stomachum suũ. ¶ Crebro iaz
diximus beatum Job typum sancte vniuer
salis ecclesie: amicos vero illius hereticoꝝ
speciez tenere. Qui quasi ex defensione pũi
occasionem stulte locutionis inueniũt: et cõ
tumeliosa cõtra bonos verba iaculantur.
Quibus cuncta que a fidelibus sentiunt
quasi in ventum prolata displicent. Unde
nunc dicit. Numqd sapiens respõdebit q̃si
in ventũ loquens. Nec bonorũ verba dicta
rõnis: sed stimulos furoris estimant. Unde
et subditur: et implebit ardore stomachũ su
um. Quia ea etiam que se sciunt cõtumelio
se dicere: studeut semper vt dictum ẽ ex pũi
defensione palliare. Unde Eliphas subdit.
¶ Arguis verbis cum qui nõ est equalis ti
bi: et loqueris qd tibi non expedit. ¶ Nullũ
vero existimant timoꝛẽ dei habere: nisi eum
quem potuerint ad sue cõfusionis stultitiã
trahere. Unde adiungit. ¶ Quantũ in te ẽ
euacuasti timorem: et tulisti preces coram do
mino. ¶ Tulisti dicitur absoluisti: ac si aper
te dicat. De tua iudicia ꝑsumẽs: creatoris
tui gratiam despicis deprecari. Cum enim
vera mala hereticl contra bonos non inue
niunt: fingunt que redarguant vt iusti esse
videantur: et fit plerũq; vt ad aperta contu
meliarum verba pueniãt. Dñi adhuc subdi
tur. ¶ Docuit enim iniquitas tua os tuum: et
imitaris linguam blasphemantiũ. ¶ Iniq
tas os docet: quãdo errnula vita cõperit
quod peius dicatur. Quia aũt beatus Job
tanto in ore liber fuerat: quanto iustus in
ope: ab amicis suis hereticoꝝ typũ tenen
tibus et de iniqua vita: et de audacia oris re
prehenditur vt dicatur. Docuit enim iniq
tas tua os tuũ. Ac si apte ei dicerentur. Os
puerile loqueris: et puerilore dicendi vita.
Sepe vero heretici dum quasi venerantur
deum eius mysterijs contradicunt: homi
cidium putant si veritatem denegãt. Sunt
nonnulli qui deo se inuitũ inrogare cri
mina estimant: si cum verũ carnem assumpsisse ex

Dauid peccauit

Salomõ peccauit

Iniquitas os docet

Iniquitas os docet

tentur: aut si hec veraciter pro nobis cas-
ne mori potuisse crediderint. Cū ꝙ deo qua
si plus honoris conātur tribuere: cogūtur
laudes veras bonitatis illi⁹ negare. Quid
enim ei est in charitate sic laude potētius
q̄ vt ea sibi p nobis digna ad susceptionē
faceret: que ei videntur indigna. Sācta au
tem ecclesia veram carnē veram mortem il
lius confitet: sed hec vicio ab hereticis ir
rogare deo etiamsi creditur. Unde nūc
vsq; t imitatis lingā blasphemantium.
Cui si qd in hoc modo aduersitatis euene
rit: hoc ei contingere ex hac iniuria sue cō
fessionis putant. Cui ⁊ adhuc subdit. ¶ Cō
demnabit te os tuū ⁊ nō ego: ⁊ labia tua re
spōdebunt tibi. ¶ Quia enim ex errōre con
fessionis estimant mala aduersitatis erū
pere labia sua ei asserunt rūdere: vt culpa
eloqui se cū flagellis. La. 15.

Aliquādo deo ea cōprimere
quasi ratiocinātes volunt.
Unde Eliphas beatū Job
reprehendere quasi ex rātiōe
conatur dicens. ¶ Nunqd
primus homo tu natus es:
⁊ ante colles formatus? Nunquid consiliū
dei audisti: ⁊ inferior te erit eius sapiētia? ¶
Ac si sibi aptioribus dicat: qui de eterno
loquēris: pensa quia rēporalia es. Quia de
eius sapientia disputas: pensa quia eā cō
tēnis ignoras. Sed q; ad hoc heretici verba
dilice defensionis assumant: vt docti esse vi
deantur: ⁊ dū diuinā gloriaꝫ defendere vi
dentur suam sclam hominū innotescant.
ipsa hec Eliphas subiuncta verba testant
qui iog quidē de sapientia dei cepit sed sta
tim ad suaꝫ elationē cecidit vicio. ¶ Quid
nosti q̄ ignoremus: quid intelligis q̄ ne
scim⁹? ¶ Que videl; dicta patenter osten
dunt: et qua mentis elatione p̄ceat: quod
quasi ad vlciscā defensionē sonat. Sequitur.
Et senex ⁊ antiq; sunt in nobis multo ve
tustiores ꝙ patres tui. ¶ Quia oēs hereti
cātur Joānes g̃ait. Et nobis p̄dicerunt: q;
non erant ex nobis. Sed vt ea que asserūt
dēmendare stultis mentibus hominū quasi
bere testantur ait: ipsos doctores ecclesie
tes p̄dicatores despiciunt de antiquoꝫ pa

trum magisterio falsa ꝓsumptione gloriā
tur: vt ea que ipsi dicūt etiā antiquos pfe
cisse fateant: quatenus hoc q̄ rectitu
dine struere non valent: quasi ex illoꝫ au
ctoritate cōstruant. Quia vo scriptum est.
Quē diligit dñs castigat: flagellat autem
oēm filiū quem recipit: sepe sancta ecclesia
multis in hac vita aduersitatibus laborat:
⁊ reprobos vita tanto sine flagello dimitti
tur: quāto ad nulla ꝑmia seruatur. Sed af
flictiones sancte ecclesie videtes heretici eā
despiciunt: ⁊ tot illam flagellis atteri ex pra
ue p̄fessionis merito suspicantur. Cū ad
hec subdunt. ¶ Magna grāde est: vt cōsoler
te deus: ¶ Sed verba tua ꝓsana hoc
ꝓbent. Ac si ei patenter dicat. Si profes
sionem fidei corrigeres: iam dudū consola
tione a flagellis habere potuisses. Sequitur.
¶ Quid te eleuat cor tuū: quasi magna co
gitans attonitos habes oculos? ¶ Sepe in
storū mentes ita ad altiora contēplanda su
spenditur: vt exterius eoꝝ facies obstupuisse
videantur. Sed q; hanc contēplationis vim
in occulto agere heretici ignorant: hoc a iu
stis ⁊ rectis sapientibus fieri magis per hy
pocrisim ꝙ per veritatē putāt quia hoc q̄
ipsi habere nequeunt inesse veraciter aliq̄
non suspicantur. Sequitur.

Capitulum. 16.

Quid tumet cōtra deū spiri
tus tuus: vt proferas de ore
tuo huiscemodi sermones? ¶
Postq̄ iusti aliquos ne
cessitatibus afflicti sua ope
ra cognūt fateri: q̄s beatus
Job fecerat que post mīsticā flagella cepit
mebant. Sed cū eorum dicta iniusti audi
unt: ꝙ per elationē potius q̄ veritatē existi
mant ꝓlata. Et sepe enim cordibus ꝓba in
storū pensant ⁊ vici humiliter posse ꝓba bo
na non estimāt. Sicut enim grauis culpa ē
sibi hoc hominem arrogare q̄ non est: sic
plerūq; culpa nulla est: si humiliter bonum
dicat q̄ est. Ut sepe contingit vt iusti ⁊ in
iusti habeant verba similia: sed tamē semp
cor longe est dissimile ⁊ er ḡnus dictio dis
ab iustis offenditur: in eisdem quoq; a iu
stis placatur. Nam phariseus ingressus te
plum dicebat. Jeiuno bis in sabbato: decī
mas do omnia que possideo: sed iustificatus
magis publican⁹ ꝙ ille exit. Ezechias ꝙ

rer cū molestia corporis afflictus ad extre
mitatē p̄uenisset vicin oratōe cōpunctus
dixit. Obsecro die memento quelo q̄ mo
do ambulauerim coꝝ te in veritate ⁊ i cor
de p̄fecto. Nec tamē ꝓpio hanc cōfessionem
p̄fectionis eius despexit aut rēnuit: quem
mox in luto p̄cubuo cruciauit. Ecce pha
risēus se iustificauit in ope. Exechias iustū
se esse asserit etiā in cogitatione: atq; vā il
le offendit: unde ille dñm placauit. Cur ita
q̄ hoc nisi q̄ omnipotens deus singulorū
verba ⁊ cogitationib⁹ pensat: ⁊ in eius au
ribus superba non sunt que humili corde
p̄feruntur. Unde beatus Job cū sua ope
penitu contra deū nullo modo tumuit quia
ea que veraciter fecerat humiliter dixit. Sꝫ
solent hereticī errorū suoꝝ victio vera aliq̄
punisse. Et amici dei Job quāuis i repre
hensione eius o modo fallant: possunt ta
men ⁊ quedā vera dicere: que ex illius affi
ductate didicerunt. Quoꝝ dicta si ola refu
tanda essent: Eliphas iniam Paulus apo
stolus minime p̄mitteret dicens. Apprehen
dit sapientes in astutia coꝝ. Quia igitur ⁊
ea que recta dicunt contra beatum Job re
cte non dicūt: nos in corū dictis ⁊ calcem⁹
vitia indiscretionis: ⁊ discretissimus virgo re
ctitudinis. Sequitur. ¶ Quid est homo: vt im
maculatus sit? ¶ Eo enim ipso quo dicitur
homo: terrenus exprimitur ⁊ infirmus: ho
mo enī ab humo appellatus est. Et quō ē
valet sine macula: qui sponte sua ad ifirmi
tatē cōcidit factus de terra. Unde ⁊ additur.
Et vt iustus appareat natus de mulere.
Primā quippe viro iustitiam mulier ꝑpetrauit in paradiso. Quō ergo iustus appare
bit qui de illa natus est: que iustitie ꝓpi
natrix extitit? Sequitur. La. 17.

Nec, inter sanctos eius ne
mo immutabilis: et celi non
sunt mūdi in cōspectu eius
Hoc celoꝝ nomine repetit
q̄s sanctoꝝ prius appellatione signauit. Nā de eisdē
sanctis scriptum ē. Celi enarrant gloriam
dei. Qui p naturā oēs in semetipsis ꝑpetuā
mutabilitatem habent: sed dū immutabili
veritati studiose semp inherere videntur:
inhērēdo agunt vt immutabiles fiant. Cū
q̄s ad hanc toto affectu se tenent q̄sq; accī
pitur vt super semetipsos ducti vinciri hoc:

quod in semetipsis instabiles extiterunt.
Quid enim mutabilitas: nisi mors quedā
est? Que dum rem quāliber in aliud immu
tat: quasi occidit quod fuerat: vt incipiat
esse quod nō erat. Et de auctore omnium
scriptum est. Qui solus habet immortalita
tem: quia videl; in semetipso solus immuta
bilis est. De quo per Jacobum dicitur.
Apud quem non est trānsmutatio: nec vi
cissitudinis obūbratio. Ipsa enim mutabi
litas verbū est: que quasi obscurare incep
si hanc per aliquas vicissitudines permuta
re. Sed quia in deo mutabilitas nō venit:
nulla ibi iam verbi vicissitudinis irrepsit. Bene autem, dicitur. Celi nō sunt
mundi in conspectu eius: quia per semet
ipsos ante districtum dei iudicium nec ipsi
esse mundi ad perfectum possunt qui mun
dicie predicatores, fiunt: Joanne attestante
qui ait. Si dixerimus quia peccatum nō
habemus: ipsi nos seducimus. Si igitur in
ter sanctos illius nemo immutabilis est: et
celi in conspectu illius non sunt mundi: qō
apud se de iustitie opere presumat? Unde
⁊ subditur. ¶ Quanto magis abominabi
lis ⁊ inutilis homo: qui bibit quasi aquam
iniquitatem. ¶ Qui immaculatus prius ho
minem ⁊ iustum per se esse negauerat: hunc
abominabilem ⁊ inutilem appellat: abomi
nabilem scilicet ꝓpter immundiciam ma
cule: inutilem vero ꝓpter iniustitiam im
perfecte vite. Qui tamen abominabilis et
inutilis intelligi ⁊ aliter potest. Utquādo
enim peruersa quedam recte agere vide
tur: sed per ea que iniqua sunt etiaꝫ ea que
eius recta sunt destruuntur. Et quia multa
deo displicent mala: nec illa placent que
videntur bona. Qui ergo i malis suis deo
abominabilis est: q; quāuis per prava ope
ra deo execrabilem se ostendat: nec illud de eo
quod rectum valetur placet. Hec autē di
citur: qui bibit quasi aquam iniquitatē: hoc
nāq; quod comeditur cum mora glutitur:
quia manditur vt glutiatur. Quod autem
bibitur tantum ad glutiendum morā nō
habet: quanto nullā ⁊ ad mandendū necessi
tatem habet. Culpa ergo q; a stulto homi
ne fine vita retractione perpetrat: quasi aq̄
iniquitas bibitur. Qui cum illicita fine u
more facit: quasi potū iniquitatis sine obstacu
lo glutit. Sequitur. La. 18.

Stendaz tibi audi me: qđ vidi narrabo tibi. ¶ Habēt hoc omnes arrogātes ꝑ ꝑsum: vt cum rectuz quid vel parum senserint i viaz hoc elationis inflectāt: at ꝫ vnde per intellectū sibi mendacijs altiozes fiant: inde per tumozē in foueā elationis cadant: sed ꝫ doctis doctiozes exhibeant: reuerenti sibi a meliozibus exigant: t vocare sanctiozes quasi ex auctoritate contendant. Unde nunc dicitur. ¶ Ostendam tibi audi me. ¶ Et q: cū minoze auctoritate doctus q audita ꝫ is qui ea que viderit loquitur: vt fortiozem sibimet auctoritatem Eliphas arroget dicat. Qđ vidi narrabo tibi. Quia ꝺo nōnulli ꝰ hereticī de dānatis suis patribus cōfidunt: t tamē eoꝝ sentētijs quasi cū auctoritate ad mediū proferunt et quoꝝ stultitia iure reprobāntur: recte ipsa hereticoꝝ audacia subiungitur eiz dicitur. ¶ Sapientes cōtenti: t non abscondunt patres suos. ¶ In quorū t laudem ꝓfitūr: t eos velut solos ecclesie ꝓfuisse gloriātur. Unde adhuc subdit. ¶ Quibus solis data est terra: t non transibit alienus per eos. ¶ Solis suis patribus datam terrā existimāt q: solos erroꝝ suoꝝ magistros rexisse vera esse ecclesiam putant. Quis ꝺo alienus ni ſi apostata angelus vocatur? Unde et per psalmistā de cunctis simul malignis spiritibus dicitur. Cū alieni insurrexerunt super me: t fortes quesierunt aiam meam. Deum igitur q: doctoꝝ suoꝝ corda apostate angelo existimant non fuisse subiecta: transisse per eos alienum deceperit. Cui videlicet aliquo per vnūquēq; trāsire est: iniquas in corde eius cogitationes immittere. Uñ t per ꝓphete vocem de malignis spiritibus cōtra ipsum aiam dicitur. Qui dixerunt anime tue: incurua vt transeamus. Sed Eliphas themanites q: quedā narraturus fuit: sed q: beato Job vicenda non erāt ne tum Job putaret: nec debemus eū: se solum ꝑfore quid dixit. Segtur. ¶ Cunctis diebus suis impius superbit. ¶ Solent etiam electi in quibusdam suis cogitationibus aliq; diebus suis superbire. Sed qui electi sunt cuꝫ diebus suis superbire non possunt: quia prius ꝙ vitam finiant ad humilitatis metum ab elatione corda cōmutant. Impius ꝺo diebus suis superbit: q: sic vitaz terminat vt ab elatione minime recedat. Circūspicit qđ tempoꝝ aliter fiozet: t pensare neglixit: quo in eternum ducitur. In vita carnis fiduciam ponit: cuꝫ diu permanere existimat que ad ꝓsens tenet. Solidatur in elatione animus: in despectum adducit ꝺis ꝓpinquus: ꝙ repentina mors surrepat nunq; cōsiderat: quā fit eius incerta felicitas nunq; pensat. Qui ſi in certitudine fragilis vite cōspiceret: incerta ꝓ certo nequaq; teneret. Unde t bene subditur. ¶ Et numerus annoꝝ incertus est tyrānidis ei⁹. ¶ Superbire enim minime debuisset etiā ſi annorum suoꝝ numerum certum habere potuisset: vt sciens quantū viueret ꝓficeret: qđ se ab elatione remoueret. At postq; ꝓsens vita semp incerta est: tanto semp mors subrepens timeri debet: quāto nunq; ꝓcidere ſi valet. Bene aūt superbit impij tyranni dem vocat. Proprie enim tyrānus dicit: q in cōmuni republica non iure principatur.

Capitulum. 19.

Sciendum est: quia ois superbus iusta modō ꝓ ꝓtium tyrānidem exercet. Nam qđ nōnunq; alius i republica hoc ꝑ acceptam dignitatis potestatē: alius i ꝓuincia: alius in ciuitate: alius in domo ꝓpria: alius per latentem nequiciā hoc exerceat apud se in cogitatione sua. Hec itaq; ꝺīs quantū quisq; male valeat facere: sed quantū velit. Et cum deest potestas foris: apud se tyrānus est: cui iniquitas dominatur intus: q: etsi exterius non affligit ꝓximos: intrinsecus tñ habere potestatē appetit vt affligat. Et q: oīpotens deus corda pensat: iam i eius oculis impius egit quod cogitauit. Ad hoc aūt conditor noster tarde nos voluit finem nostrū: vt dum certi sumus qñ moriamur semp ad mortem parati inueniamur. Unde recte postq; dictū est. Cunctis diebus suis impius superbit: adiungit: t numerus annoꝝ incertus est tyrānidis eius. Ac si aperte diceret. Cur quasi de certo extollitur: cuius vita sub pena incerti tudinis tenetur. Sed oīpotens deus ꝰ agentiū nō solū culpā supplicia reserunt sed eorum corda hoc etiam vbi delinquūt penis implicat: vt eoipso quo peccāt semetipsos ferāt: vt semper trepidi semperq; suspecti mala ab alijs pati metuāt: que se aliis fecisse meminerunt. Unde adhuc ꝺ hoc impio subditur. ¶ Sonitus terroꝝ semp i auribus illius: t cū pax sit ille insidias suspicatur. ¶ Nil aūt simplici corde felicius: qui quo innocentiam erga alios exhibet: nihil ē quod pati ab alijs formidet. Habet enim quasi arcē quādam fortitudinis simplicitatem suam: ne suspectus ē pati quod se fecisse nō meminit. Unde bñ per Salomonem dr: Fiducia timoris vñi fiducia fortitudinis. Qui t rursum ait: Securus mēs: quasi iuge cōuiuiū. Quasi eni continuatio refectiōis ē ipsa tranquillitas securitatis. At contra mēs praua semper est in laboribus q: aut molitur mala que iferat: aut metuit ne ꝙ sibi ab alijs inferantur. Et quod contra proximos ex cogitat: hoc pena se excogitare a primis formidat. Sit vndiq; suspecta: vndiq; trepida ꝺo ig ad memoriam venit: exgrere cōtraria creditur. Cui ergo tranquillitas securitatis deest: huic peculdubio terroꝝ sonitus in auribus est. Et sepe contingit vt tali cui libet proximus suus simpliciter loquat: nil aduersum cogiter. Sz cum pax sit, ille insidias suspicatur: q: q semper dolose agit: simpliciter erga se agi non estimat. Et q: scriptum est: Impius cuz in ꝓfundum venerit peccatoꝝ contēnit: inuolutus iniquitate sue tenebris iam de luce desperat. Unde t segtur. ¶ Non credit qđ reuerti possit de tenebris ad lucē: circūspiceris vndiq; gladiū ¶ Q: duz ferire se vndiq; insidijs credit: sanctę desperata semper ad nequiora exercescit.

Capitulum. 20.

Liquando ꝺo iste puer suas etiam superna iudicia attendit: t sup se hec euenire metuit. Sed cuz stipendiuz vite ꝑuis queritur: hec eadez iudicia que metuere ceperat audacie demētus insania cōtēnit. Et qdem mori se posse in peccato existimat: sed tamē a peccato nō cessat. Unde t subdit. Cum se moverit ad querendā panem: nouit quod paratus sit in manu eius tenebrarum diꝰ. Panis eteni stipendium vite ꝑuis: tenebrarum vero dies tempus visionis accipitur. In actu itaq; suo aliquādo iste pernix suas iram superni iudicis perpendit ꝑuus: sed a malo non auertitur vt etiaz ipsa quo ꝙ ab eius interitu valeat auerti. Dum sanctę se aūt ꝓficientia feriri metuit: sed tñ semp auget quo feriatur. Continet enim rectuz suū: desperat veniam: superbit in culpa: t tamē testem sue negtie intus habet timorē. Et quāuis prava videatur foris audacter agere: de his tamen apud semetipsum cogitur trepidare. Unde scriptum est: Cū enim sit timida negtia vat testimonij ꝓdemnationi: q: cū illicita gīgit perpetrat pauet qđ facit: t apertus dānationis teste est ipse sibi mox iniquitatis q: t timetur quod agitur: et tamen malū non vitatur quod timet. De quo t adhuc subditur. ¶ Terrebit eum tribulatio: t angustia vallabit eū: sicut regem q preparatur ad ꝓlium. In omne qđ iniquus agit tribulatiōe t angustia vallatur q: eoꝝ eius astrictate t suspitione cōfunditur. Alius occulte appetit vi aliena diripere: q laborat in cogitationibus ne deprehendi valeat. Alius relicta veritate mentiri deliberat: vt audientium animum fallat: sed quantus labor est sollicite custodire ne ꝓ eius fallacia deprehendi queat. Ponit ꝙpe ante oculos quod sibi a veritatē dicentibus respondere possit: t cuz magno cogitatu pertractat quomodo per argumenta falsitatis documenta veritatis eruperet. Uincendi se circūtegit: t cōtra hoc vbi deprehendi potuerit: veritati similem responsionem querit. Qui ſi velit verū dicere: vix ꝙ sine laboze potuisset. Plana ꝙpe veritatis via: t grauis est iter mendacij. Unde t ꝑ ꝓpheram dr: Docuerunt eum ſignā suam loq mendacium: vt iniquē agerent laborauerunt. Bene ergo dr: Terrebit eū tribulatio: t angustia vallabit eū: q: apud se metipsum in laboze timoris deficit: qui se caritatis sociam viam veritatis relinquit. Qui bene regi ꝓparato ad ꝓlium comꝑatur: q: in coipso malo quod agit t ꝓcurrere t festinat: t ex conscientia trepidat et ex ꝺiuersio anhelat. Meruit t superbire: pauescit suspitionibus: t mentem per audacia erigit.

Capitulum. 21.

Sciendum quoq; est quia
rere qui preparat ad pe-
lium se ve hoste suspec-
ver eundem quoq; quem
vac i ere: cum metuat ne
labefactet: ne vehemno-
ne militu insidie parent
munico. Inquatio ergo singulis vallat: si
qui rer qui preparatur ad pelū: q; videly
fatis agens falsa loquens formidat ne fa-
ce similat mūdo. i. argumenta falsitatis:
ex quibus insidie parent si ei forte se-
q; versutie insidie parent si ei forte se-
fuerit qs ex falsis opponat. Sed qui-
sumus trepidet: quisue cōfidentia accuset
expauescat sua numera non curantur: sed
supposito pauore audacium ve imitatibus
sumat. Et sepe eam vltione nouit propos
re se contra deum erigitur: quelibet ab eo
aduersa ppeti deliberat: dum modo hic vā
valet omne quod placet agat. Unde i subdi-
tur. ¶ Extendit enim aduersus deum ma-
num suam: i ptra omnipotentē roborat⁹
est. Cucurrit aduersus eum erecto collo: i
pinguī cerulee armatus est. ¶ Hec de ipso
unigeno capite salutet antichristo apertius
sentiantur qui contra deum mānū erigens
roborari dicitur: quia prāno ut tēpore per
mittitur crudeli: vt cum ad modicum glo-
riari finitur: eo in perpetuum attrectus pu
niatur. Si quis eius membra sunt oēs iniqui:
hoc quod in fine mundi ille tunc singu-
lariter actur⁹ est unus: videamus modo
qualiter a malis agatur singulis. Sunt nā
q; nonnulli qui etiā qua aliquando agere
contra omnipotentis dei iudicium nitūtur:
ipsa impossibilitate impende sue voluntā-
tis fracti: ad semetipsos respiciunt atq; ad
eum quem contendere voluerant conuertun
tur: i qui discedere longe poterant si quod
do saluantur: quia quod neqiter volue-
runt implere nequiuerunt. Unde ad se re
plangant se contraria veritati voluisse. Et
sunt nonnulli qui hoc quod peruerse contra
deum appetūt: iusto dei iudicio implere ne
quāq; permittuntur. Et cum eos malicia
accendat: potentia roborat: tāto iām semet
ipsos in errore cognoscere nequeunt: quan
to in rebus affluentibus extra se semp per
potentiam trahuntur. De quorum mūc

tentione dicitur. Extendit enim aduersus
deum manum suam: i contra omnipoten-
tem roboratus est. Contra deum quippe
manum tendere est in operatione prāua de
specto dei iudicio perseuerare. Et q; tunc
magis irascatur deus quando permittit im
pleri quod fal tem concipi in cogitatione nō
debuit: contra omnipotentem aliquis ille
roboratur: quia dsperari in mala sua actio
ne permittitur: quatenus i peruersa faciat
i tamen felicater viuat. De quo adhuc sub
ditur. ¶ Cucurrit aduersus eum erecto col-
lo. ¶ Erecto collo contra deum currere est
ea que creatori displicent cum audacia per
petrare. De quo recte dicitur cucurrit. i. in
malo opere obstaculum de aduersitate nō
habuit. De quo adhuc additur.

Capitulum. 21.

Pinguī cerulee armatus
est. ¶ Pinguis cerui ē opu
lenta superbia: affluentibus
videlicet rebus quasi multo carnium fulta. Pote
igitur iniquus: pinguī cer-
uice contra deū armatur: quia rebus tēpo-
ralibus tumens contra precepta veritatis
quasi de magnitudine carnis erigit. Quid
enim pauperta nisi quedam macies: i qd
rerū abundātia nisi pinguedo est vite pe
sentis? Pinguī ergo cerulee se contra deū
erigit: qui temporalem abundantiam i su
perbiam assumit. Habent enim hoc poten
tes i iniqui ppe rium: vt fallacibus diuitijs
occupati verso dei opere negligant: i quan
to minus quod verū est inquirunt tāto am
plius falso diuitijs extolluntur. Cura etenī
multiplex terrenarum rerum quia occupat
excecat. Unde adhuc apte subiungitur.
¶ Operuit faciem eius crassitudo. ¶ Visus
quippe in facie est: in qua i prima corpo-
ris honorabilior pars est. Non ergo immē
rito mentis intentio per faciem designatur
nam quotidie vertimus illinc videmus. Fa
ciem ergo crassitudo operit: quia desidera
ta terrenarum rerum abundantia oculos
mentis premit: i hoc quod in eis esse hono
rabile debuit ante dei oculos fedat: q; cu-
rio multiplicibus aggrauat: quibus tumens
nec solum sufficit vt ipsi superbiant: nisi et
hi qui eis consentiri sunt de eorū pinguedi
ne etiam ipsi gloriantur. Nam sunt nōnulli

qui patrocinio malorum adiuti superbiunt: i
de eorum potentia contra inopes erigūtur.
Unde adhuc subditur. ¶ Et de lateribus
suis arunia dependet. ¶ Quia arunia
pinguedo carnis est i latera dicere vnitus
solemnius hoc quos ex cōiunctos cernim⁹.
Arunia de suis lateribus dependet: quia
quisquis potēti i uniquo adheret: ipse quo-
q; de eius potentia velut ex pinguedine re-
rum sumet: patroni peruersi iniquitatez se-
quens deum non timeat: quos valet i quā-
tum valet pauperes afflīgat: de gloria tem
porali eos exaltet. Cum ergo talis est qui in
quo potenti adhēret: de eius precio latere
arunia dependet. De quibus adhuc subdit.

Capitulum. 22.

Habitabit in ciuitatibus de-
solatis i in domibus deser-
tis: que in tumulos sunt re-
dacte. Quia enim a cōuersatione communi ciuitas
appellatur: ciuitates desola
te sunt: ipsi obsequentiū cuius peruersor:
quorum dum ozibus puersus ille laudat:
ad prāua opera per nequitiam rapit. Dā
scriptum est. Laudatur peccator in desideri
o anime sue: i qui iniqua agit benedicit.
Domus vero deserte: sunt cogitationes pra
ue: quas iniquus ille inhabitat: quia p om
ne qd agit iniquorū hominū placere cogita
tionibus appetit. Que ciuitates desolate
i domus deserte recte nominātur: quia nisi
dispotens deus talibus conuersationis cogita
tionibus precedentibus cor a culpis relique
ret: ad gratiora ppetranda minime perue
nirent. Bene autem dicitur: que in tumu-
los sunt redacte. Ruentia nāq; domorum
atq; ciuitatū edificia tumulos faciunt: qñ
dum prāui qui i cōfusis actionib⁹ dissimet
ipsis ad peruersa opa iungunt: ostendunt
procul dubio quia de edificio vite ceciderūt.
Segtur. ¶ Non habitabitur: nec prolonga-
bit substantia eius: nec mittet in terra radi
cem suam. ¶ Qd hic nō habitabitur dictū
est: in quibusdam codicibus reperi non habi-
tabit. Sed sensus non discrepat: quālis se-
rmo discordet. Ille enī virtutib⁹ vacuus
anime mentem inhabitat dispotens de⁹. Si
qd superbi cogitatio ab auctoris sui gratia
non inhabitatur: profecto p hoc virtutibus
nō vacat. Propter hoc ergo qd interius est

vacuus dicitur: nō inhabitabit. Propter
hoc ho qd trānsitoria fortasse tunc recte sub-
stantia: nec prolongabit substantia eius. Ac
si aperte dicat. Hoc qd habere videt citius
transit: i illud quod trānsire non poterat ter
rius non habet. Unde i aperte adiungitur.
¶ Nec mittet in terram radicem suam. ¶ Qui
si de hac terra dictum accipimus: liquet p
cuidubio q; arbor que in terra radicem nō
habet vel tenuissime cōmota flatibus ca-
dit. Et superbus qs⁹ cum dei contra dispotē
tem dūm roboratur: dum currit erecto col-
lo i in pingui cerulee contra auctorē erigi
tur: stare quasi arbor videt. Sed stat⁹ eius
sine radice est: q; velut ad leuem flatum sic
ad motū occulte sue vite cuius cruitur. Sed
ho hoc loco terrā eterne vite retributionez
accipim⁹: de qua ppheta ait: Portio mea
in terra viuentiū: miquus ille in terram ra-
dicē suā non mittit: q; nunq; ad eterne vite
beatitudinē cordis sui cogitationē plantat.

Capitulum. 24.

Nod enī radix arbori hoc
vanitati holam cogitatio
sua est: q; in hoc qs eterni
videt: p illud renet qs inte
rius non videt. Unde i p
pphetam dicitur. Mittet
radicem deorsum: i faciet fructum sursum.
Cum enī cogitationē nostrā ad cōpunctiōis
indigētia primo tēdimus: quasi radicē deor
sum mittimus: vt retributionis fructum su
perius faciamus. Sequitur. ¶ Nō recedet
de tenebris. ¶ Si superbus ille a culpa ad
iusticiam redire voluisset: de tenebris rece-
dere. Sed quia lucem iusticie nō quesiuit de
cedere. Sed quia lucem iusticie nō quesiuit
de tenebris non recedit. Cuius etiam exemplo
bi qui ei adherēt in terrenis peccatis ande-
lant: auaricie facibus accendantur: perside
rionum carnalium ignibus vruntur. Unde i
subditur. ¶ Ramos eius arefaciat flāma. ¶
Si enim sibi quotidie cremā patriā queren
tes adiungeret: ramos in se virides habe-
ret. Sed qa ipsi quo⁹ qui ei consentiunt sunt
terrenis desideriis exhauant: i dum desiderio
rum flāma cuncta eius animos accēdit fa
cit ramos arefacit: vt fructum bone opis
non ferant: quia ad appetenda infima per
nequitiam anhelant. Bene autem subdi
tur. ¶ Et auferetur spiritu oris sui. ¶ Qui
perbus etenim qualis quo in hac vita plus

valet: eo sibi lingue frena audacius relaxat vt loquatur peruersa quelibet: nullū de ver bis suis metuat. illos cōtumelijs feriat. illos maledictionib⁹ iaculetur. Nōnunq̄ eo in blasphemiā cōtra cōditorem rapitur: si cut de talibus per psalmistā dicitur. Posuerunt in celo os suum: & lingua eorum transiit sup terrā. Unde & dives in igne positus stillari sibi aquā et digito lazari in ligna postulat. Qua et re intelligitur: q; vbi ampli⁹ peccauerat: ibi atrocius ardebat. Recte ergo ndc dicitur. Et auferetur spiritus oris sui: q; eo passionis ipsam accipit quo oris sui spiritū sub diuina formidine non restrinxit. Segtur. ¶ Non credit frustra errore deceptus: q; aliquo pcio redimendus sit. ¶ Quo niens post culpam elemosinas facim⁹: quasi pro priis actibus precū damus. Unde & per apbetā de eo q; hec nō agit dicitur. Nō dabit deo ppitiationē suam: nec pretiū redemptionis anime sue. Nōnunq̄ eo diuites dant inferiores opprimūt: aliena rapiūt & tamē quasi quedā alijs largiuntur: & eos multos deprimant: aliquando quibusdam opem defensionis ferunt: & pro iniquitatib⁹ quas nunq̄ deserunt dare precū videntur. Sed tunc elemosine precū nos a culpis liberat: cū ppetrata plangimus & abdicam⁹. Nam q; & semp peccare vult: & quasi semp elemosinā largiri: frustra precū tributit: qa non redimit aliam quā a vicio non compescit. Unde & nūc dicitur. ¶ Non credit frustra errore deceptus qd aliquo pretio redimendus sit: q; elemosina superbi diuitis cum redimere non valet: qui ppetrata simul rapina pauperis ante dei oculos ascendere nō permittit. ¶

La. 15.

Quod forsitan intelligi aliter potest. Quia sepe superbi diuites & cū elemosinā tribuunt: nō hanc p eterne vite desiderio: sed pro extendēda vita temporali largiunt: mortē se posse differre rationibus credunt. Sed nō ecclesia redimendus sit: q; obtinere et impenso munere non valet: vt finem debitū euadat & subditur. ¶ Antecessū vite eius impleantur libet & anima eius arescat. ¶ Perfruī vita singulis ab interna dei scientia nec augeri possunt nec minui: nichil cōtingat vt ita preſciantur: vt aut cū optimis operibus lōgiores fiunt: aut cū pessimis breuiores: sicut Ezechias augmentū dierū meruit impensione lachrymarū: & sicut de puerīs scriptum est. Indisciplinatis obuiat mors. Sed sepe inquos quādiu in occulta dei prescientia lōge vite eius tempora nō sint predestinata: ipse tamē q; carnaliter viuere appetit: lōgos animo vtes pponit. Et q; ad illud tēpus peruenire nō valet qd expectat: quasi anteq̄ dies illius implcātur perit. Qd tū intelligere et aliter possumus. Plerūq̄ enim quosdā cernimus & puerile agere: & vsq̄ ad senectutes vltimā puenire. Quō enim dicitur anteq̄ dies eius implcantur pibit: cū in quibusdā sepe videamus q; etate longā iam mēbra deficiūt: & tamē prauitatē suā cordis desideria exequi nō desistunt? Sunt nōnulli q; post vitā perditā ad semetipsos redeūt: & accusante se cōscientia peruersa itinera relinquunt: cōmutāt opa: antiqne sue prauitati cōtradicūt: terrenas actiones fugiunt: desideria supna sectant: sed priusq̄ eisdem sanctis desideriis solidentur per torporem mentis ad ea que vindicare ceperant redeunt: atq̄ ad mala que fugere disposuerant recurrunt. Quia enim sepe contingit vt pro vtilitate multorū: etiam sancti viri exteriorib⁹ actibus seruiant: & populorū gubernationibus occupentur: hoc infirmi aspicientes & per vetustā superbiā adhuc querētes imitari: exteriorib⁹ actibus se inserūt: sed quāto ad eos non eruditi spiritalibus veniunt: tanto eos carnaliter exequunt. Nisi enim prius eos longo studio & diutina conuersatione in desideriis celestibus conualescat: cū ad exteriora agenda refundit: ab omni statu boni opis eradicatur. Vñ recte quoq̄ de hoc impio dicit. Antecessū dies eius impleātur pibit: q; etsi qd boni forsitan agere ceperit priusq̄ in eo per longitudinē temporis cōualescat ad exteriora relabitur: et peruerse exerit que recte inchoasse videbatur. Unde & apte subditur. ¶ Et manus eius arescet. ¶ Quia dum exterioribus actibus intempestiue inuoluitur: ab omni nimirum bona operatione siccatur. Unde adhuc bene subdit. ¶ Vinea quasi vinea in primo flore botrus eius quasi oliua proiciens florem suum. ¶ Congregatio enim hypocrite sterilis. Notādum q; sic de hoc impio generaliter loquitur: vt tamen diuinus sermo ad specialem eius nequiciam deriuetur. Qui enī dicens ledetur quasi vinea in primo flore botrus eius: & quasi oliua proiciens germen suum protinus subdit: cōgregatio enim hypocrite sterilis: patēter indicat q; in hoc impio quo reprobationis sententiam contra eius hypocrisim inferat.

Capitulum. 26.

Sed nunc pensandus nobis est: qliter hypocrita sicut vinea in primo flore vel sicut oliua florem proiciēs ledatur. Si florentem vineā per inequalitatem aeris immoderatum frigus attigerit: protinus ab omni humore viriditatis arefacit. Et sunt nōnulli qui post puerilia itinera sanctas vias sectari appetunt: sed priusq̄ in eis vt dirimus desideria bona roborentur: quedam illos presentis seculi psperitas accipit: que eos rebus exterioribus implicat: & eorum mētem dum a calore intimi amoris retrahit: quasi ex frigore extinguit: & quicquid de virtutum in eis flore apparere videbatur interficit. In terrenis quippe actibus valde frigescit anima: si necdū fuerit per itima bona solidatus. Unde necesse est vt loca maiora vel exteriora opera que humanis sunt necessitatibus pro futura illi exercenda suscipiat qui hec vindicare atq̄ sibimetipsis premere ex virtute intima nouerit. Nam cum infirmus quisq̄ vel ad locum regiminis vel ad exteriora agēda retrahitur: quo quasi extra se reducitur eradicatur: quia & arbor que radices in altum prius non mittit citius ventorū impetu sternitur: si se ad altam verticem extulit: eorum citius ad ima corruit: quo altius in aere sine radicib⁹ exercuit. Nōnunq̄ vero florentem vineā nō frigus sed estus arefacit. Cui immoderato calore tangitur: dissoluto flore botrus rabescit. Et plerūq̄ contingit: vt hi qui ad bona opera recta intentione non veniunt: cū placere se hominibus vident: ad exercēda hec eadem opera vehementius accendant humanis placitura oculis agere antic studeant: & quasi sancto studio ferueſcant. Quod tamen illos nisi in flore estus contigit quos humane laudis appetitio a fructu alienos facit: Unde & bene subditur. ¶ Et quasi oliua proiciens florem suum. ¶ Oliua quippe cum in flore est si immoderata nebula tangitur: a plenitudine fructuum vacuatur. Et quotiens inchoātes quiq̄ bona opera laudari ab aspicientibus ceperint atq̄ in suis laudibus delectari: fit caligo intelligentie & cogitatione vt iam discernere nequeat qua intentione quid faciat: & fructus perditur operis velut ex nebula fauoris. ¶ Unde bene pro Salomonem dicitur. Cōsurgamus ad vineas: videamus si floruit vinea: si flores fructus parturiant. Florent quippe vinee: cum mentes fidelium bona opera pponūt sed fructus non pariunt si ab eo qd proposuerint aliquibus victi erroribus infirmantur.

La. 17.

Non ergo intuendum est si vince floreant sed si flores ad partum fructuum convalescant: quia mirum nō est si quis bona inchoat: sed valde mirabile est si intentione recta in bono opere perdurat. Unde fit plerūq̄ vt si in bono opere recta intentio non tenetur: etiam ipsum hoc opus qd bonum creditur amittatur. Nam quosdam se pe vidimus terrena que possederant reliquisse: & nil iam transitorium querere: nullis pro hac vita ingrās amittere. Cū tamen hoc in se fideles anima ostēdit: quasi oliua florem protulit. Sed cum quidem certa libus rursus ceperint mundi gloriam quam contēpserant querere & terrenis reb⁹ quos spreuisse videbantur insatiabiliter inhiare: vacare ingrās: preterimus lectionis exercitationi: nimirum proicit oliua florem qui proposuit quia rudimenta boni studij ad perfecta opera non perducit. Sed secundum hoc quia hec semper eis cuenient: qui deum puro ac simplici studio non sequuntur. Unde recte subditur. ¶ Congregatio enim hypocrite sterilis. ¶ Certa enim bona non amitteret: si hypocrita non fuisset. Congregatio ergo & hypocrite bona opera: sed eorum sterilis est ipsa congregatio: quia per hoc qd agunt fructum recipere in eterna retributione non appetunt: fecundi ac virides in suis operibus humanis oculis videntur: sed in conspectu occulti iudicis infecundi et aridi

di apparent. Sepe vero esta danticle deceb
ti eo maiora de se opa humana oculis ostē
dant: quo ampliora sibi ab hoibus offerri
munera appetunt. Unde adhuc subditur:
Et ignis devorabit tabernacula eoꝝ qui
munera libenter accipiunt. ¶ Sicut enī cor
pus in tabernaculo: sic mens habitat in co
gitatione. Sed ignis tabernacula devorat
cū ei⁹ avaricie cogitationes exurit. Et
fit plerūq; vt hypocrita aurū vel quecq; bo
na corporalia ab hoibus accipere contem
nat. Sed q; hec nō accipit maiores ab eis
laudes recipere querit: t fortasse mun⁹ se
accepisse nō estimat; bona corporalia re
cipere recusat. Unde facendus est; q; aliquā
do munus a manu: aliquando vero ab ore
porrigatur. Nam q; nūmum tribuit: munus
et manu dedit. Qui autē verbis laudis im
pēdit: munus ab ore prodit. Hypocrita ita
q; cū exteriora bona que terrene t fortita
necessitati congruunt accipere recusat: pl⁹
est quod sibi rebus appetit: cum vitra me
ritū laudari pcideranꝫ man⁹ ab ore que
rit. Et q; in ipso laudis appetitu munio cor
ardore succēdunt vicatur recte. Et ignis de
vorabit tabernacula eoꝝ: q̄ munera liben
ter accipiunt. Capitulum. 18.

In vero eorum tabernacula corpora debemus ac
cipere, in ḡbus illoꝝ alie ha
buerūt: ignis eos tabernacula devorat: quia q; hic i
mente ardent igne avaricie cras illic etiam in carne peremant ignib⁹ ge
henne. Et q; mens hypocrite nunq̄ vacat a malicie cogitatōe: nam siue terrene quecq;
seu laudem appetat: hec alios invidet que
sibi tribui anhelat: t tāto ceteros offende
re pervasos molitur: quāto videri sanctior
oībus appetit: vt et eo quod alq; despicabi
les fuerūt ipse reverentior semper appareat.
Unde fit: vt de opinione primi ante huma
na indicia tigne siue laqueos pretendat vt
eorum ḡbus placere appetit: solus estima
tionem capiat. Unde t segtur. ¶ Concepit
dolorem t peperit iniquitatem t venter ei⁹
preparat dolos. ¶ Dolorem qppe concipit:
cum perversa cogitat. Iniquitatem parit: cū
explere ea pcupit quod cogitauit. Invidēdo
dolorem concipit: decogando dolorem pe
perit. Grauis quippe est iniquitas: quāq;
do is q̄ pervertere est: ostendere alios per
versos molitur: vt inde ipse quasi sanctus
appareat quod alios sanctos nō cē vocave
rit. Scindunt vero q; in sacro eloquio vētris
vel uteri nomine mens solet intelligi. Unde
cē enī quod per Salomonē dr: Lucerna do
mini spiraculū hominis: que investigat oia
secreta ventris. Lux enīz gratie que desup
venit: spiraculum hoīs prestat ad vitā: que
videlz lux oia secreta vētris inuestigare dr:
q; occulta mentis penetrat: vt cā que d se
ipsa latebant animā ante eius fienda ocu
los reducant. Unde Hieremias ait: Uētrē
meum ventrem meū doleo. Qui vt vētres
suum quod vitiose ostenderet: adiunxit.
Sensus cordis mei turbati sunt. Uteri ita
q; nomine recte mens accipitur: q; sicut p
les in utero concipitur: sic cogitatio in men
te generatur: t sicut in ventre cibi ita con
tinentur in mente cogitationes. Uterus ita
q; hypocrite prepat dolos: q; tanto semp
malorem maliciā contra proximos in men
te concipit quāto solus pro omnib⁹ videri
innocentior querit. Dec iccirco eliphas pro
mulit quia beatum Job tanto percussū ver
bere propter hypocrisim putauit. Sed ei⁹
verba etsi multis ꝑgrunt: ab ipso solo alie
na sunt pro quo solo dicebantur: quia san
ctus vir nihil in suis actib⁹ duplicitatis ha
buit: quem testis veritas de cordis simplici
tate laudauit.

Sancti Gregorij Liber. vj.

Capitulum i.

Sic hoc p
uersoꝝ pprius solet: q̄ s
sua mala p iuncturas bo
nis ingerāt primūq; d
eis ipsi veraciter accu
sentur: t dū metuūt in
crepari de his que fāci
unt aduersantes suis prauitatibus iustos
hec facere testantur. Sancti autem viri pa
tienter audiunt etiam que se nunq̄ fecisse
meminerunt: quia ea mala que sibi ingeri
conspiciunt ab ipsis suis criminatorib⁹ no
verunt perpetrata: t cum eos predicando
corrigere non possunt: pacīdo tolerāt: quia

Unus si fructum conversionis eorum conse
qui non valent: et ipsis tamen premiū lon
ganimitatis aegrant. Unde t sancta eccle
sia Dauid prophete vocibus dicit: Supra
dorsum meum fabricauerunt peccatores quia
videlz dum hereticos vel quoslibet reprobos quos corrigere non valet tolerat: facta
peccantium supra dorsum portat. Beatus
itaq; Job videns eliphaz amicum suum:
multa contra se de hypocrisi conquerentē:
q; ex consolationis verbo ad amaritudinē
increpationis eruperat t simulatus consola
tor apparebat: per patientiam suam ty
pum seruat ecclesie: que nonit talia audiē
do tolerare: t cum eius sermo amittit ra
tiocinando destruere t dicat.

Audiui frequē
ter talia. Sicut qppe frequē
ter alica mala quasi sua au
diunt t ab his eis crimē im
pingitur: a ḡbus crimina im
pieta perpetrantur. Dac autem responsio
ne beatus Job illud ecclesie tempus signi
ficat: quo oppressa ab aduersarijs tempo
rali eorum potentia quasi dejecta creditur.
Unde segtur. ¶ Consolatores onerosi oēs
vos. ¶ Sine enim heretici seu praui quili
bet cum laborare bonos in aduersitate cō
spiciunt in eo quod illos consolari appetūt
mala eis persuadere conantur. Unde non
immerito bonorum mentibus onerosa fit eo
rum consolatio: q; iter verba dulcedinis vi
rus propinare cupiunt erroris: t dum deis
lenibus dolores quasi lenigāt: peccati on⁹
imponere festinant. Sed sicut viri crūdi cū
temporali gloria privantur: interni vigores
iudicij non amittunt. Nam sciunt t foris
aduersa perferi: t tamen interius infracti:
recta sine pauore defendere. Unde subiun
gitur. ¶ Quando habebunt finez verba vē
tosa? ¶ Ventosa enī verba sunt: que inflā
tione temporali potius q̄ rectitudini ser
uiunt. Sepe autem mali etiam bona dicūt
sed quia bene non dicunt ventosa verba p
ferunt. Nam dicta eorum etsi quando sa
na sunt per sententiam: inflata tamen sunt
per elationem.

Capitulum ii.

Nim hoc vero quod dictum
est consolatores onerosos esse
vos: qd aliis beati Job ma
gisterio docemur: nisi vt gl
q; perpendere solicite scīāt
ne luctus tempore tribulationis inferat: Si enī sunt quedam que
increpari iure debeant: in afflictōe postpo
nenda sanitine consolatio increpēdo dolo
rem augeat: quem leuire ppositum habet. Segtur. ¶ Aut aliqd tibi molestum est si loquar
ris. ¶ Mali viri cū aliqs sibi similib⁹ contu
melios verba pferūt: eo citius obtrectāt: quo de se talia mox audīt: quatia suis au
ditorib⁹ dicunt: Cum aūt bonos viros per
contumelios verba sacrantes: nil eis molestie
ex contrario nascitur: quia contra tacentes
loquuntur: nec compelluntur audire quod
sunt. q; iusti contumelias nō reddunt cras vix
cogūtur audire quod non sunt. Bene ergo
dr: Sant aliqd tibi molestū si loquaris. Ac
si aperte diceretur: Eo plus loqueris quo a
me molestū aliqd de tua actione nō audis.
Unde t subditur. ¶ Poteram t ego simi
lia vestri loqui. ¶ Narrat iustus qd facere
potuit: sed ne iusticiam deserat quod face
re potuit declinat. Segtur ¶ Ergo verbis eēt
anima vestra pro anima mea: consolarer t
ego vos sermonibus t moverem caput me
um super vos. ¶ Roborarem vos ore meo
t moverez labia mea quasi parcens vobis.
Aliquando necesse est vt prauis mentibus
que humana predicatione corrigi nequē
unt diuina flagella operari benigne debeāt
Quod cum magno fit amoris studio: quia
videlz nō erūditis pena sed correctio queri
tur: t oratio potius q̄ maledictio eē mon
stratur. In his autem verbis hoc beatus
Job monstratur intendere: vt amici q; do
lori illius per charitatez compati nesciebāt
ab experimento discerent aliene afflictionis
qualiter misereri debuissent: atq; edomita
doloribus a sua passione traherent: si dila
tionem aliqa aliter inferrent: t nunc sala
bria intrinsecus viuerent: cum aliqd extri
secus de firmitate senserēt. Horūm q; nō
ait: vtinā eēt alia vestra pro alia mea: q; pfec
to sibi maledicerem: si se alio fieri simile op
tarem. Illis bo melioza voluit: quos sibi fie
ri similes quesiuit. Consolamur bo proximos
in flagello si mutuo cū eis exteriora pallio

ne interiorem in eis conualescere salutē in
dicamus. Capitulum. 3

Caput enim mouem⁹: cuz
mentem que principale nostrum est ad compassionē
inflectimus: cosq; inter flagella roboramus cum vo
lores eoꝝ vim verbis mitibus lenimus. Sunt nāq; nōnulli qui vuz
interna nesciunt: de malis exterioribus desperabiliter afflīguntur: de quibus per pō dē
In miserico non subsistent. Ille etenim bene nouit in exterioribus miserijs subsistere
q scit semper de spe interna gaudere. Qui
vero non ut parcēs: sed quasi parcens vo
bis: nequaq; hoc negligenter pretereundum
puto: qz sancta ecclesia vsq; pline vigorem
cū permittione mansuetudinis seruās aliquando malis t quasi parcens non parcit.
aliquando vero t quasi nō parcens parcit
Quod melius ostendimus si ipsa que plerūq; accidunt proferamus. Ponam⁹ itaq;
ante oculos mentis duos prauos itā sanctam ecclesiam cē constitutos: quorum sit
vnus potens t proteruus: alter mitis t subdit⁹. Si qua mitis t subdito culpa surripuerit: hanc primus increpando predicator insequitur t corripit: cui q corripiendo a culpa
liberat: atq; ad viaz rectitudinis reformat.
Quid itaq; huiusmodi non parcens peperci
q: dum correctionis verbum non distulit ei
tius hanc a culpa liberauit. Libere enī arguens non peperci sed in eo quod corrigit
peperci. Ut contra potens t proteruus cuz
aliqd perpetrasse cognoscitur tempus que
ritur: vt de malo quod fecit increpetur. Si
enim predicator sustineat quando cōferre congrue correctionem possit: auget in eo
malum quod insequitur. Sepe enim continuscipiat. Quid itaq; in huius culpa predicatoris agendū est: ut in sermone animo
nitionis quem pro cōmuni salute omnium
audituruz facit: tales culpas ad medium veducat: quales cū perpetrasse considerat: q
t presto ē: t de se solo adhuc arguī nō potest ne deterior fiat. Et cum generaliter cō
tra culpam inuectio intenditur correctio libenter verbum ad mentem ducitur: quia
potens prauus ignorat q sibi hoc specialiter dicatur. Quid itaq; ille predicator sinus: nisi parcens minime pepercit? Cui t specialiter correctionis verba non intulit: t tamen vulnus illius sub cōmuni ammonitione pcussit. Unde fit plerūq; vt eo vehementius perpetratam culpam lugeat: quo reatum suum t cum se percussum sentiat nescire putat. Capitulum. 4.

Magna itaq; predicationis arte agendū est: vt q erapta correctiōe deteriores fiunt quodam tentamento correctionis ad salutez redeant. Unde etiam Job sanus dicit: Que putamus ignobiliora membra esse corporis hic honorem abundantiorem circūdamus: t inhonesta nostra abundantiorem honestatez habent: honesta autem nostra nullius egens. Sicut enim inhonesta mēbra corpore ita qdam sunt ira sine eam ecclesiā potentes t proterui. Qui vū aperta inuectione feriri nequeūt: quasi honore tegminis velantur: sed de occultis potentum velicis loquimur. Nam quando et aliēs cognoscentibus peccant: alios etiā cognoscentibus increpandi sunt: ne si predicator tacet culpam approbasse videatur: atq; hec crescens in exemplum veniat. quaz pastoralis lingua non secat. Sancta ergo ecclesia cū per predicatores suos quedam facta malorum sub dispensatione inuentionis increpat: labia quasi parcens monet: sz tamen parcendo non parcit: quia ab inuectione culpe generaliter non tacet que spāliter tacet. Segtur. ((Sed qd agam? Si locutus fuero nō gesceit dolor meus: t si tacuero nō recedit a me.)) Hoc pſone beati Job quasi ex ecclesie tpum trahatur: hec t cum loquitur dolor minime gesceit: qn locutōe sua pauersos mine corrigi spiciat: t cū tacet dolor mine recedit: qz etsi auersata pticuerit hoc ipsum amplius quod tacet gemit: q: se tacente puersoz culpas creuisse spiciat. Segtur. ((Nunc aūt oppressit me dolor meus t in nichilū redacti sunt omnes artus mei. Dolore suo sancta ecclesia premitur: quādo in malicia sua crescere puersos intuetur. Et qz vū prani crescūt: et infirmi q in ea sunt ad sequēda studia prauitatis infantē recte addiſ: t ad nihilum redacti sunt opus artus mei. Sicut n. per ossa fortes: t fortes artus: et per artus infirmi qz designari solēt. Mēbra ergo ecclesie ad nihilum redigunt: quādo ex imitatōe pauorum i hoc mundo crescentium infirmi qz veteres confirmant. Videntes enī felicitatem malorū sepe t ab ipso fidei statu vilabuntur: bona tpalia appetunt: t velut i nihilum redigūtur: qz vū manentes pcēptam deserunt: diligentes transitoria quasi ad non cē tendunt. Bene autem dicitur antez oppressit me dolor meus: qz videlz tempus doloris ecclesie modo ē tempus gaudij postmodum segtur. Sepe ſo contigit vt sancta ecclesia nō solum infidelē atq; extra positos aduersarios toleret: sed eoꝝ quoq; insidias atq; aduersitatem vix ferat quos intus habet. Cui beati viri voce apte mox subditur. ((Et rugę mee testimonium dicunt contra me.))

Capitulum. 5.

Quid per rugas nisi duplicitas designatur? Ruge ita q; sunt sancte ecclesie oēs q in ea dupliciter viuūt q fidē vocibus clamant: operibus denegant. Dū nimiruz pacis tempore: qz huius mundi potestatibus eandem fidē bonori cē spiciunt: fideles se esse mentiūtur. Sed cū sanctaz ecclesiaz subdita aduersitatis procella turbauerit ilico ostendunt qd in perfida mēte molliuntur. Vas aūt rugas in electis suis sancta ecclesia non habet: qz videlz nescīt aliud de se foris ostendere t intus aliud hēre. Unde recte egregius predicator dicit: Ut exhiberet ipse sibi gloriosam ecclesiam non habentē maculam aut rugam. Macula ppe aut rugam non habz: que t turpitudine operis t duplicitate sermonis caret. Sz ganūc intra sinū fidei multos etiam reprobos tenet cū ipo persecutōis erubescit hos hostes patimur: quos predicatōis obtutu alere ante videbatur. Dicat ergo ruge mee testimonium dicunt contra me. i. ipsi me insequendo increpant: q nunc in meo corpore positi duplicitatis sue in se malicia non emēdāt. Unde bene adhuc subditur. ((Et suscitat falsiloquus aduersus faciem meam: cōtradicens mihi:)) Etiaz pacis sue tēpore sancta ecclesia falsiloquū patitur: dum sunt in ea multi q de eternitatis promissione diffidunt: t cū se fideles esse mentiunt. Qui vū predicatōi eius aperte contradicere nō possunt: falsiloquam non contra faciem sed quasi post vorsum patuntur. Sed cum malicie tempus erupuerit ie q nunc metuens vere gāt: ad contradicendum ante faciez venit q: verbis vere fidei apertis votibus obsistit. Sciendū vero est cum hec a carnalib⁹ patimur: non tam ipi sunt q in nostra mente seuiunt: q; malignus spūs q eoꝝ membris preparatur: sicut per Psalmum dr. Nō est vobis colluctatio aduersus carnē t sanguinem: sed aduersus principes vel principatus t potestates: aduersus mundi rectores tenebrarum harum. Unde eū hic quoq; falsiloquo loqueretur: apte mox ad detestandum eius falsiloq principem verba conuertit dicens: ((Collegit furorem suū in me t cōminans mihi infremuit contra me dentibus suis. Hec quo t subditur. ((Hostis meus terribilibus oculis me intuit⁹.))

Ille qppe antiquus hostis ecclesie contra hanc dentibus fremit: eiq; terribilib⁹ oculis intuetur: qz per alios crudelia exercet t per alios que exerceat prudet. Denico huius hostis sunt bonorum persecutores atq; carnifices q eius mēbra fiunt vel electos illius suis persecutionibus affligūt. Qui vero huius hostis: sunctis q contra eum p

uident mala que fiunt: fuisq; consilia perse
cutorum eius crudelitates inflamant. In
quibus ergo eius aduersarius fremit con
tra eam dentibus suis: dum per crudeles
reprobos in ea insequitur vitam bonop. In
tuentur hanc terribilibus oculis: q; prauop
consilio non cessat mala cogere in quibus
hanc semper deterius affligat. Nam sicut
incarnata veritas in predicatõe sua pau
peres idiotas & simplices elegit: sic ecõtra
damnatus ille homo quem in fine mun
di apostata angelus assumit: ad predican
dam fallacem suam aliatos: ac duplices
atq; duos mundi sapientiam habentes elec
turus est. Unde & per Isaiam dr.

Capitulum. 7.

Ecce terre cymbalo alarum
que est transfluuia ethyo
pie que mittit in mari le
gatos & in vasis papiri su
per aquas. Terra quippe
cui veh dr: ille principaliter
homo damnatus est: q; alarum cymbalum
vocatur q; hi q; per superbiam in altitudi
nem cogitationis euolant: eundem peruer
sum hominem predicando sonant. Que sci
licet terra recte trãsfluuia ethyopie eẽ p
hibetur. Ethyopia etenim nigrum populũ
mittit: & omnem hominẽ mundus iste quia
peccatorem profert: quasi nigrum ethyopia
populum parit. Sed terra cui veh dr trãs
fluuia ethyopie eẽ perhibetur: q; damna
tus ille homo tanta immanitate iniquus est
vt omniũ peccantium peccata transcẽdat.
Qui mittit in mari legatos: q; predicato
res suos in seculo spargit. De quibus recte
subditur qualiter mittãt: dum dr in vasis
papiri super aquas. Et papiro quippe char
ta est. Quid itaq; per papirum: nisi secula
ris scientia designatur? Vasa ergo papiri
sunt corda doctorum secularium. In vasis
igitur papiri super aquas legatos mittere
est: predicationem suam in sapientum car
nalium sensibus ponere: & destinatos ad cul
pam populos vocare. Qui ergo illic per va
sa papiri: ipsi hic q; carnaliter vident per
ditur: ((Aperuerũt super me oza sua expro
brantes.)) O za sua reprobi exprobrantes
aperuerunt: cum & erroris sui mala predicare
non metuunt & predicamenta recte fidei ir
rident. De quibus sciendum est: q; illos pre
cipue in sancta ecclesia persequuntur: quos
multis conspiciunt eẽ profuturos: qui vigi
carnalium verbo correctionis conterũt cotid
in ecclesie corpore spiritaliter vertunt. Un
de & subditur. ((Percusserunt maxillã me
am: saciati sunt penis meis.)) Maxilla qp
pe ecclesie sancti predicatores sunt: sicut sub
indee speciem per Hieremiam dr: Plorans
plorauit in nocte & lacrymę eius in mari
lis eius: q; in aduersitate ecclesie illi ampli
us plangunt: q; vitam carnalium confrige
re predicando nouerunt. Per ipsos qppe
sancta ecclesia iniquos a vicijs conterit: vel
compescit & quasi gladiens in sua membra
puerrit. Unde ipsi quoq; primo predicato
ri velut maxille ecclesie dr: occide & manda
ca. Capitulum. 8.

Ince est etiam, qp Sãson ma
xillam asini tenuit & hostes
pemit: q; redemptor noster
simplicitatem atq; patientiã
am predicantiũ sue manus
virtutis tenẽs a vicijs suis
carnales interficit. Et maxilla in terram p
iecta postmodum aquas fudit: q; data mor
ti predicatorũ corpora magna populis mi
strauere miracula. Maxillam ergo ecclesie
peruersi ferunt: cum bonos predicatores i
sequũtur. Et q; time reprobi grande se ali
qd fecisse estimant: cũ vitam predicatorum
necant: post percussionem maxille apte sub
iungitur: saciati sunt penis meis. Illa qp
pe eos pena saciat: que mẽtem ecclesie pre
cipue castigat. Segtur. ((Conclusit me de9
apud iniquum & manibus impiorũ me tra
didit. Electorũ populus apud iniquũ reti
netur: cum cuius cãro antiq hostis persecuto
ribus tpaliter datur. Qui non spũ sed ma
nibus impiorum traditur: q; quo hãc men
te capere nequeunt: eo contra cãrnem illi9
crudelius inardescunt: Sed sanct9 ecclesie
populus cum aduersa perpeti grauiter ex
perit: & infirmos suos cõsperserit ad vetera
vilabi pacis sue tempora ad mentem re
uocat: quãdo fideles suos predicatõis sue
opulentia pascebat. Unde aperte subdigi
tur. ((Ego ille quõdam opulentus: repente
contritus sum.)) In eo qp se repente contri
tum asserunt infirmorũ mentem i paulum
designant. Qui dum mala que venura sue

prouidere nesciunt: tanto eis grauior fit
quanto ab eis inopinata tolerantur. Fir
mis aũt mentibus repente aduersa nõ' ve
niũt: q; prius q; veniant preuidentur. Os
tamen nũc quoq; sancta ecclesia in quibus
dam retro latentibus patitur: q; post doctri
ne opulentiam subitis aliquando vicijs cõ
terũtur: vt sic in quibusdam malis cognoscat
ac si verbi pabulum nunq; habuissent. Se
gtur. ((Tenuit cervicem meam & fregit me:
& posuit sibi quasi in signum.)) Sicut i ma
lis cervix superbiam sic in bonis libertatis
erectionem signat. Unde nõnunq; ipa quo
q; superbia pro erectionis auctoritate po
nitur: sicut per prophetam dns sancte eccle
sie pollicens dicit: Ponam te in superbiam
seculorum. Et q; persecutionis tempore in
firmi quidam vera que sentiunt predicare li
bere non presumunt: recte de hoc hoste di
citur: Tenuit cervicem meam & confregit me.

Capitulum. 9.

Postasse aũt hi cervicis ap
pellatione signati sunt: qui
pacis eius tempore placẽ
decet eriguntur: & sub occa
sione defendende rectitudi
nis vicijs deseruiunt elatio
nis. Qui persecutionis tempore iccireo ad
uersa plus sentiunt: q; de prosperis extollã
tur. De quibus bene dr: tenuit cervicem meã
confregit me. i. elationem quam in infirmis
habui districtione sue percussionis inclina
uit. Et posuit sibi quasi in signum. Constat
nimirum q; iccireo signum ponitur: vt sagit
tarum emissione feriatur. Fidelis itaq; po
pulus in signum hosti suo est positus: q; eũ
semper suis ictibus impetit: eũq; suis perse
cutionibus affligit. Qui enim in hac vita af
flictiones mala tolerat: velut in signo posit9 ict9
suscipit ferientis. Unde & predicator egre
gius cum persecutionum mala tolerãret ait
Q; sub persecutione aduersariorum gemere
ret tenerã discipulorum mentẽ de suis affli
ctionibus consolationis ait: Ipsi enim scio
quod in hoc posita sumus. Ac si eis ap
te dicat: Quid in hoc tempore vulnera no
stra miramini. Qui si eterna gaudia queri
mus hic: ad hoc venimus vt feriamur. Se
gtur. ((Circũdedit me lanceis suis comnul
nerauit lumbos meos non peperit: & effu
dit i terra viscera mea.)) Hec iuxta litteraz
beato Job congruere posse videbantur: q
hoc quod dr: circũdedit me lanceis suis cõ
vulnerauit lumbos meos non peperit: ni
si subderetur quod de eo minime scriptum
legitur: effudit in terra viscera mea et qua
re necesse est vt dum hoc iuxta litteram inueni
re nõ possumus: ea que in verbis eius sa
cra historiam sonant: iuxta spũz regram9. Sã
cta ecclesia lanceis ab hoste suo circunda
tur: quando in mẽbris suis ab impugnato
re callido temptationum iaculis impetitur
Bene autẽ circũdari lanceis dicimur quia
antiquus hostis temptationis sue vulnere:
ab omni parte nos impetit. Sepe enim dum
gula restringitur vt libido subigatur: vana
gloria aculeus mentem pulsat. Si autẽ cor
pus abstinentie afflictione non atteritur:
contra mentem libidinis flamma se excitat
Sepe dum seruare parsimoniam tutamur:
ad tenaciam labimur. Et sepe dum posses
sa effuse tribuimus ad auariciam ducimur
quia & rursus colligere querimus quod tri
buimus. Dum ergo antiqui hostis iacula
vbiq; nos impetunt: recte nunc dicitur: Cir
cundedit me lanceis suis. Et quia oẽ pec
catum hostis quidem callidus suader: sed
nos eius suasionibus consentiendo perpe
tramus apte subiungitur. ((Conuulnera
uit lumbos meos. In lumbis quippe luxu
ria est. Unde & is qui arpebat voluptatẽ
libidinis a corde extinguere predicauit di
cens: Succancti lumbos mentis vestre.
Cui ergo antiquus hostis fidelem populũ
ad luxuriam pertrahit: hunc procul dubio
in lumbis ferit. Ubi notandum quoq; est
quod non ait vulnerauit sed conuulnera
uit lumbos meos. Sicut enim loqui aliquã
do vnius est: colloqui vero duorum vel for
tasse multorum sic antiquus hostis q; nos
ad culpam sine nostra voluntate non ra
pit nequaq; lumbos nostros vulnerare sed
cõvulnerare dicitur: quia hoc quod nobis
ille male suggerit: nos sequentes ex volun
tate propria implemus: & quasi cum ipso
nos pariter vulneramus: quia ad perpetrã
dum malum ex libero simul arbitrio ducã
mur. Non peperit ac si dicat non desiit.

Effudit in terra viscera mea. ¶ Quidam sancte ecclesie viscera debem⁹ aperte nudi corpis mentes quibus quedam viscera in se coniunct g ad intima sacramenta deseruiunt: Sed antiquus aduersarius eis fidelibus quosdam g interiorib⁹ sacramentis deseruire videbantur: ad secularia negocia pertrahit: eius procul dubio viscera i terram fudit: q illos in rebus infimis conculcat g prius in oculis arcis spiritalib⁹ acubus tetigerat. Sequitur. ¶ Cecidit me vulnere super vulnus. ¶ In infirmis suis sancta ecclesia vulnere super vuln⁹ cōcidere: quando peccatū peccato additur: vt culpa vehementius exaggeretur. Que enim auaricia pertrahit ad rapinam: rapina vadit ad fallaciam: vt perpetrata culpa et fallacie etiam defendatur: qd iste nisi sup vulnus concisus est vulnere? Unde bene quo g per phetam dr: Maledictum t mendacium t homicidium: t furtum: t adulteriū inundauerūt: t sanguis sanguinem tetigit. Scit enī sanguinis nomine significari peccatum. Unde is q a peccatis liberari desiderat: per penitentiam clamat. Libera me de sanguinibus. Sanguis ergo sanguinez tangit: cū culpa culpam cumulauerit. Et quia cum vulnus vulneri additur: vires contra nos antiq hostis vehementius excrescunt: recte subiūgit. ¶ Irruit i me quasi gigas. ¶ Facile ppe inimico resistitur: si non ei vel i multis lapsibus vel in vno diutius consentiatur. Si vero eius suasionibus alia subesse consueuerit: quanto ei crebrius subjacet tanto cum sibi scelerabiliorem facit: vt ei reluctari non valeat: q nimirū malign⁹ aduersarius contra hanc ex prava consuetudine deuictam quasi more gigantis pugnat. Sed tamen plerūq sancta ecclesia et post perpetratas culpas mētes fidelium ad penitentiam reuocat: t peccata operis virtute subditur. ¶ Saccum consui super cutem meā. ¶ Quid est saccus nisi penitentia: qd i cilicio: Cum ergo qdam post lapsū carnis vehementer ad penitētiam redeunt quasi saccus super cutem cōsuitur. Et cinere caro operitur: q culpa carnis per penitentiam tegitur: ne in districti iudicis examine ad vltionez videatur. Infirma aūt membra sua sancta ecclesia cum a peccatis retrahit atq penitentie remedium duci: hoc procul dubio fletibus adiuuat: vt ad recipiendā auctoris sui gratiam conualescant: t per fortes plangit q non secit: quod in mēbris suis vbilib⁹ qua si ipsa fecit. Unde bene adhuc additur.

Capitulum. xl.

Facies mea intumuit fletu. ¶ Facies ppe sancte ecclesie sunt hi q in locis regiminū positi apparent primi vt ex eoz specie sit honor: fidelis populi: etiaz si qd i corpore latet deforme. Qui nimirū prelati plebibus plangunt culpas infirmantium: seq de alienis lapsib⁹ ac si de ppriis affligunt. Et sepe dum quosdam vident ad veniam post culpas redire quosdā in iniquitate persistere: occulta omnipotentis dei iudicia mirant: sed penetrare ne quāt. Obstupescit enī que nō intelligunt Unde t apte subdit. ¶ Et palpebre mee caligauerunt. ¶ Palpebre enī recte appellati sunt: q ad prouidenda pedum itinera vigilant. Sed q occulta dei iudicia ne prepositi vigilantes intelligunt palpebre sancte ecclesie caligant. Sed vt sepe iam me dixi se memini: beatus Job sancte ecclesie typā tenens: modo voce corpore: modo aūt voce capitis vtitur: t dum de mēbris eius loquitur: repēte ad verba capitis leuatur. Unde hic quoq subiungitur. ¶ Hec passus sū absq iniquitate manus mee cū haberē mundas ad deū preces. ¶ Absq iniquitate enim manus sue ptulit: q peccatis non fecit: nec inuentus est dolus in ore eius t tamen dolose cruris pro nostra redemptione tolerauit. Qui solus pro omnibus mundas ad deum preces habuit: q: t in ipso dolore passionis pro persecutoribus orauit dicēs: Pater dimitte illis: nō enim sciunt qd faciunt. Quid enim dici qd cogitari in prece mūdius potest: quam cum t ulis misericordia intercessionis tribuitur a quibus toleratur dolor? Unde sacruz est: vt redemptoris nostri sanguinem quem persecutores scelerati fuderant postmodū credentes biberent: eiusq esse dei filium predicarent. De quo videlicet

sanguine apte subiungitur. ¶ Terra ne operias sanguinem meum: nec inueniat in te loco cū latendi clamor meus. ¶ Peccanti homini dictū est: Terra es t in terrā ibis. Que scilicet terra redemptoris nostri sanguinem non abscondit: quia vnusquisq peccator redemptionis sue precium sumens confitet ac laudat: t quibus valet potentiis innotescit. Terra etiam sanguinem eius non operuit quia sancta ecclesia redemptionis eius misterium in cunctis iam mundi partibus predicauit.

Capitulum. xl.

Notandus quod subditur: nec inueniat in te latēdi locum clamor meus. Ipse enim sanguis redemptionis qui sumitur clamor noster redemptoris ē. Unde etiā Paulus dicit: Et sanguinis asperionem melius loquentem q Abel. De sanguine Abel dictus inerat: Vox sanguinis fratris qui clamat ad me de terra: sed sanguis iesu melius loquit q Abel: quia sanguis Abel mortem fratricide fratris petiit: sanguis aūt dñi vitam persecutoribus impetrauit. Ut ergo in nobis sacramentum dominice passionis non sit otiosum debem⁹ imitari qd sumimus: t predicare ceteris qd veneramur. Locum enim latendi clamor eius in nobis inuenit: si hoc qd mens credidit lingua tacet: sed ne i nobis clamor eius lateat: restat vt vnusquisq iuxta modulum sui vinificationis sue misterii proficiat in notescat. Libet mentis oculos ad dominice passionis horam reducere: cum fidei perfecti sequentes sentirent discipuli timentes fugerent. Qui enim in carne mori videbat: nec quam deus esse credebat. Unde hic adhuc apte subdit. Ecce enim i celo testis meus: t conscius meus i excelsis. Cum enī fides vel filius labefactaret i terra: erat ei testis i celo gelio dicit. Et q misit me pater: ipse testimonium perhibebit de me. Qui recte t tam cōfelis dicit: q: vna voluntate: vno cōsilio pater cum filio semper operatur. Cuius etiam testis est q: nemo nouit filium nisi pater: idē ergo i celo testem t conscius i excelsis habuit: quando hō q cum moriēte i carne cernebant diuinitatis eius potentiā considerare nesciebant: t cum ignorarēt homines i mortē tamē mediator dei et hominū nouerat: quid eis ipso operaretur pater. Quo scilicet se etiā ad vocez eius: corporis referri valet.

Sancta nanq ecclesia id circo aduersis vite plenis tolerat: vt hanc ingressa gratia ad premia eterna pducat. Carnis sue mortez despicit: q resurrectionis glorie inhēdit. Et transitoria sunt que patitur. perpetua que prestolat. De quib⁹ nimirum bonis perpetuis dubietatem non habet: q: fidele iam testimonium redemptoris sui gloriam tenet. Carnis quippe eius resurrectionem mente conspicit: atq ad spem fortiter conualescit: q: quod i suo vidit caput factum capite: sperat i eius quoq corpore: quod videlicet ipsa ē absq dubietate secuturum. Quam scilicet ecclesiam psalmista cōspiciens in perpetua perfectione mansuram sub appellatione lune describit dicens: Luna perfecta in eternū. Quam quia ad resurrectionis spez dominica resurrectio roborat recte subiungit: t testis i celo fidelis: quia vt de sua resurrectione non trepidet iam cum i celo qui resurrexit a mortuis testem habet Fidelis itaq populus cum aduersis patiē cum duris tribulatiōibus fatigatur: ad spē sequētis glorie mentem erigat t de redemptoris sui resurrectiōe confidēs dicat. Ecce enim in celo testis meus: t conscius meus i excelsis. Qui recte conscius dicitur: qui naturam nostram: non solum creando nouit: sed etiam assumendo. Scire enim eius ē nostra suscepisse. Unde etiam per psalmistam dicit: Ipse enim scit figmentū nostrū. Quid enī mirū vt figmentū nostrū dicat specialiter scire: dum constet nihil esse quod nescit sed figmentum nostrum scire est: eius hoc i scipo ex pietate suscepisse. Que tamē vox vt beato Job congruere nobis etiaz singulis potest. Omnis enī qui ex eo quod agit humanas laudes appetit: testez i terra quaerit Qui autem de actibus suis omnipotenti deo placere festinat: testem se i celo habere considerat. Et spe contigit: vt ipsa quoq in nobis bona opera ab incautis hominib⁹ reprehendantur. Sed qui testem in celo habet: reprehensiones hominum metuere non debet. Unde adhuc subdit. ¶ Verbosi amici

ci mecad deum stillat oculus meus.

Capitulum. 14.

QUid enim per oculum nisi cordis intuitus designatur? sicut scriptum est. Si fuerit oculus tuus simplex: totum corpus tuum lucidum erit. Quia cum bona intentione quid agitur: etsi intentio actio apud deum minime fulcat. Cū ergo verbo sui amici sint: id est cum et ipsi derogant: qui in fide sociā tur ad deum necesse est vt oculus stillet: quia tende nostra intentio tota in amoris intimi compunctione defluat: et tanto subtilius se ad interiora erigat: quāto per exteriora opprobria repulsa intus redire cogitur: me ipsa enutrescat. Sequitur. Quis etiam deus iudicaretur vir cum deo: quomodo iudicat filius hominis cum collega suo. Peccatores quidem nos esse semper agnoscimus: sz tamen sepe in flagello positi: pro quo magis peccato flagellamur ignoramus: et nos ipsos subtili inquisitione discutimus: vt si quomodo possimus causam persecutionis nostre inuestigare valeamus. Que dum plerunq; nos lateat: nobis oneri occultas nostra. et de eo quod patimur plus dolemus. Quisquis vero cum collega suo ad iudicium accedit: quod sentit dicit: et quicquid contra dicitur agnoscit: quo vulnerat pulsat et nouit vnde pulsatur. Qui enim diuina animaduertūt percutitur: dum nouit quidez quia vapulat: sed cur vapulet ignorat: quasi dicit ipse qd sentit. sed quid contra se dicitur nescit: quia ipse quidem ingemiscit in verbere: sed deus aperte non declarat: pro qua culpa sit percussus. Itaq; nunc dicitur. atq; vtiq; sic iudicatur vir cū deo quomodo iudicatur filius hominis cum collega suo: ac si aperte dicere tur. Sicut in omne qd dico audio: sicut omnem quod de me dicitur audiam. Quod tamen in hac vita fieri nullatenus potest. quia magna est interpositio oculis cordis nostri ad contemplandam substantiam deitatis vi delicet infirmitas nostra: et tunc ad purum inuebimur eam a quo nisi subtiliter intue templationis interne gratiam venerimus. De qua paulus dicit. Tunc cognoscam sicut et cognitus sum. Unde beatus Job videns eandem cognitionis plenitudinem hic g hui nullatenus posse: de eternitate quidem sic te presentis gemit: sed tamen se de eius beatitudine consolatur dicens. Ecce enim dies anni transeunt, et semitam per quā non reuertar ambulo. Omne quod transit breue esse etiam si tardius terminari videatur. In morte autez semita per quā non reuertimur ambulamus: nō quod ad vitam carnis minime resurgendo reducamur: sed qs ad huius laboris vite mortalis vel ad cō quirenda laboribus premia iterum non reuertamur. Sequitur.

Capitulum. 15.

SPiritus meus attenuabitur. Attenuabitur spiritus meus timore iudicij: quia dei electorum mentes quo amplius extremo iudicio propinquare se sentiunt: eo ad discutiendas se metipsas turbidius contremiscūt: et si quas in se carnales vnq; cogitationes inuenit: penitentie ardore consumunt: nec cogitationes suas dilatari carnali voluptate permittunt: quia eo semetipsos vehementius iudicantes subtilius seruant: quo districtum iudicem presto lantur vicinum. Unde fit vt propinquum sibi semper eternum suspicientur. Nam reproborum mentes ideirco multa neguiter agit quia hic se viuere diutius arbitrantur. Iustorum ergo attenuabitur spiritus: sed crescit iniquorum. Quo enim per elationem tument eo attenuationem spiritus non habent. Justi vero dum breuitatem sue vite considerant: elationis et immunditie culpas deflent. Unde et subditur. Dies mei breuiabuntur: et solum mihi superest sepulchrum.

Qui enim considerat qualis erit in morte: semper sit timidus in operatione: atq; vnde in oculis suis tam quasi non viuit: inde vere in oculis sui conditoris viuit: qui transeat appetit: cunctis presentis vite delectationibus contradicit: et pene mortuum se considerat: quia morientium minime ignorat. Perfecta enim vita est mortis imitatio: quā dum iusti solicite pagunt: culparum laqueos euadunt. Unde scriptum est. In omnibus operibus tuis: memorare nouissima tua et in eternum non peccabis. Unde et beatus Iob quia diem suum considerat breuiari: sibi nullatenus posse: de eternitate quidem sic te presentis gemit: sed tamen se de eius beatitudine consolatur dicens. Ecce enim dies anni transeunt, et semitam per quā non reuertar ambulo. Omne quod transit breue esse etiam si tardius terminari videatur. In morte autez semita per quā non reuertimur ambulamus: nō quod ad vitam carnis minime resurgendo reducamur: sed qs ad huius laboris vite mortalis vel ad cō quirenda laboribus premia iterum non reuertamur. Sequitur.

Capitulum. 15.

SPiritus meus attenuabitur. Attenuabitur spiritus meus timore iudicij: quia dei electorum mentes quo amplius extremo iudicio propinquare se sentiunt: eo ad discutiendas se metipsas turbidius contremiscūt: et si quas in se carnales vnq; cogitationes inuenit: penitentie ardore consumunt: nec cogitationes suas dilatari carnali voluptate permittunt: quia eo semetipsos vehementius iudicantes subtilius seruant: quo districtum iudicem presto lantur vicinum. Unde fit vt propinquum sibi semper eternum suspicientur. Nam reproborum mentes ideirco multa neguiter agit quia hic se viuere diutius arbitrantur. Iustorum ergo attenuabitur spiritus: sed crescit iniquorum. Quo enim per elationem tument eo attenuationem spiritus non habent. Justi vero dum breuitatem sue vite considerant: elationis et immunditie culpas deflent. Unde et subditur. Dies mei breuiabuntur: et solum mihi superest sepulchrum.

Qui enim considerat qualis erit in morte: semper sit timidus in operatione: atq; vnde in oculis suis tam quasi non viuit: inde vere in oculis sui conditoris viuit: qui transeat appetit: cunctis presentis vite delectationibus contradicit: et pene mortuum se considerat: quia morientium minime ignorat. Perfecta enim vita est mortis imitatio: quā dum iusti solicite pagunt: culparum laqueos euadunt. Unde scriptum est. In omnibus operibus tuis: memorare nouissima tua et in eternum non peccabis. Unde et beatus Iob quia diem suum considerat breuiari: sibi iam sibi superesse sepulchrum pensat: apte lachrymat. Non peccant et in amaritudine tua non morabitur oculus meus. Ac si aperte dicat. Culpam non facit: et flagella suscepi. Sed hac in re animus monet qui in malis se bonus hystorie locis peccasse plectur: quia ratione peccasse se nisi abneget: Sed hec ratio celeriter occurrit: quia nec tantus peccauit vt flagella mereretur: nec tamē ē sine peccato potuit. Nam quia nō pro corrigenda culpa sed pro gratia augenda penas suas est inder ipse testatur qui laudat et ferit. Et rursum quia sine peccato nō fuerit: nec ipse negat qui a iudice laudatur: atq; ideo laudatur: quia non negat. Sed credo q; melius hec verba discutim⁹ si dicta et voce capitis sentiamus.

Capitulum. 16.

REdemptor etenim noster ad ereptionem nostraz veniens: et nō peccauit et amaritudinez pertulit: quia penam culpe nostre sine culpa sua suscepit te enim vo re subditur. Libera me et pone me iuxta te: et cuius vis manus pugnet cōtra me. Ipse etenim nō peccauit in cogitatione vel opere. ipse in amaritudine mortuus est per passionem ipse liberatus est per resurrectionem: ipse iuxta patrem positus per ascensionem: quia profectus in celum sedet ad dexteram dei. Et quia post ascensionis eius gloriaz in dea in discipulorum eius persecutione commota est recte ille dicitur. Et cuius vis manus pugnet ptra me. Tunc quippe in membris illius furor persequentium sentit: cū contra fidelium vitam flamma crudelitatis ardet: Sed quo irent iniqui aut quid agerēt dum is quem persequebantur in terra iam sedebat in celo. De quibus adhuc subdit.

Cor eorum longe fecisti a disciplina. Si enim disciplinē custodiam nossent: nequaquā redemptoris nostri precepta contemnerent: ipsa eos carnis sue mortalitas ad amorem vite immortalis erudiret. Hoc ipsum autē in hac vita corruptioni nos esse subiectos tam de flagello disciplinē est. Esuriz et frigore fame sitiq; tarbarumorbis afficimur: quandoq; etiaz extinguimur: quid sunt hec alia q̄ flagella peccati. Sed sunt nonnulli qui et flagella toleramus: et tamē mentem ad flagellantis metum minime reformant. Unde et recte nunc dicitur. Cor eorum longe fecisti a disciplina: quia et si corpus sub disciplina est cor sub disciplina nō est: tam et flagellatur quisq; et tamen ad humilitatem animis nō reducitur. Neq; ita hic dicitur: ac si omnipotens et misericors deus longe cor hominis a disciplina faciat: sed quod sponte relapsum sibi remanere: vbi eruditi indicando permittat: sicut et in oratione quoq; dicimus. Et ne nos inducas in temptationem: id est ne nos induci minime permittas. Sequitur. Propterea non exaltabuntur. Cor enim si sub disciplina esset superiora appeteret et adipiscendis bonis transeuntibus non inhiaret. Quorum igitur cor sub disciplina non est: recte illis dicitur. Propterea non exaltabuntur. quia dum in infimis voluptatibus dimissi terrena bona semper desiderāt: cor ad superna gaudia nunquā leuant. Exaltarentur quippe si mentem ad spem patrie celestis erigerent. Sed qui per disciplinam custodire vitam minime studeunt: cum per et desiderio in imis iacent: et quod est grauius iacendo se erigunt: quia rebus trāsitoriis extollantur. Extolli autem possunt: sed exaltari nequeunt: quia inde profundius in immo sunt vnde apud se altiores fiunt. Cor itaq; quod sine disciplina est exaltari non valet. quia humana mens sicut male elevata in infimis prematur: sic bene prossa in sublimibus leuatur. Sequitur. Propterea non protegetur. Sicut dam pallietur sacie et oculi filiorum eius deficient. De eisdē de multitudine iniquorum id est de antiqui hostis corpore beatus Job sententiam protulit: mox ad ipsum eorum principem id est caput omnium perditorum sententiam vertit: atq; a plurali numero ad singularem redit.

Capitulum. 17.

IN quippe manu corpus sunt diabolus et omnes iniqui: et quia plerunq; nonnulli capitis sui corpus et nolle exaltari: ut ipsi exaltet caput. Nā capitis nolle esse corpus est de quorum

ponit dicitur. Et vbi vnus diabolus est ibi turbarum nomine corporis appellatur ca put eius de ipso apostata angelo dicitur. In Iudeam primo hoc fecit. Ille igitur princeps omnium peruersorū alios locos habet: atq; alios filios. Qui nisi sibi ciues foret: nisi apostatæ angeli: qui cum eo de celestis patrie sede ciderunt: Vel quos alios filios habet: nisi peruersos homines qui et eius prauis persuasionē in malitie operatione generātur: Jo 8. Unde etiam veritatis voce infidelibus dicitur: vos ex patre diabolo estis. Peruersus itaq; ille auctor erroris pedam socie pollicetur: q; malignis spīritibus pauorum promittit animas in eorum fine rapiendas. Et omnī filiorum eius deficient: quia dū intentiones suas ad sola terrena sperāda et cupienda ad illoc illos amare facit quod diu tenere nō possunt. Nec enim valet amoris prauī intentio permanere: quādo et hoc q̄ amat ipsamq; qui amat cōsumat sub celeritate desinere. Possunt quoq; et per socios fortasse intelligi crudelissimi quiq; et omni malicia ītā repleti per filios vero: hi qui adhuc decepcionis promissionibus illusi augende prauitate nutriuntur: et illos iam velut ex merito malicie diabolus quasi socios habeat: q̄ tam non habent in perditione quo crescāt: illos autem quasi filios: quos promissionibus lactat vt ad peiora proficiant: Si occasionē filiorum eius deficient: quia prauorum intentiones cadunt: cum omne q̄ hic appetunt deserunt: et illic quod doleāt sine fine patiant. Sequit. ¶ Posuit me quasi in proverbium vulgi: et exemplum fui coram eis))

hec beatus Iob et se dicat: dicat et vocibus omnium electorum. Omnis quippe qui flagello percutitur: quasi in proverbium ponit vulgi: quia stultus quisq; dū a cuiq; maledicere aperit et illico similitudine maledictionē sumit: quem percussum temporaliter videt: eamq; penam suo operi aduersario quam cuncte conspicit iusto. Sicq; fit vt non recte sapientibus in exemplum deducatur rectus: dum et pena iusti esse damnatio creditur: et que illi manet gloria nulla spe fidei prenidet. Sequitur. 13

Caligauit ab indignatione oculus meus: et membra mea quasi in nihilū redacta sunt.)) Ad indignationem oculus caligat: quando ipsi quoq; q̄ in dominico corpore id est in ecclesia lumen veritatis habent: dum se viatim a prauis despici ac dedigniari conspiciunt de occulti iudicij admiratione turbantur: et secretum dei penetrare nequeunt cur prevalere pueri contra bonorum innocentiam permittuntur. Quis etenim non obstupescat: cum herodias apud temulentum regem saltatu illic optinet vt caput amici sponsi prophete: et planctū prophete ante ora conuiuantium in disco deferatur. Sed cum iusti ad indignationes caligant: infirmi plerumq; usq; ad infidelitatem corruunt. Unde subditur. ¶ Et membra mea quasi in nihilum sunt redacta.)) Membrorū quippe nomine: tenera tunc exprimitur infirmorum: qui dum peruersos prosperiari conspiciunt florere: iustosq; cruciari: ad hoc nōnunq; perueniant: vt se bona vel inchoasse pereant: atq; ita ad agenda mala citius recedant: ac si eorum vite nocuerit bonum quod inchoauerunt. Hoc autem quod ait. Caligauit ab indignatione oculus meus: verbis planioribus aperit adiūgēs. ¶ Stupebunt iusti super hoc: et innocens ꝓ hypocrita suscitabit.)) Hoc loco innocens nec dū perfectus iustus accipitur: qui bona ad huc inchoans et si nocere alijs non nouit: perfecta tamē agere ipse nequaq; valet. Et q̄ corda parulorum dum peruersos florere in presenti vita conspiciunt: inuidie facibus succenduntur. Tanto enim quisq; plus inuidet alijs bona presentia: quāto ea ipse minus cōtempserit. Nam quod haberi ab omnibus non valet simul totum: huic defit q̄ alter habuerit: Succenditur vero cōtra ypocritam innocens: dum glorie simulatorie inuidet etiam qui nulli nocere solet. Sin vero hoc in loco innocens quilibet in bono perfectus accipitur: contra ypocritam innocens suscitatur: quandoq; hunc et florere conspicit: et tamen cum suo cum flore cōtemnit: et predicando que recta sunt tanto eum despiciendum ceteris esse denunciat quanto eum conspicit illa arte querere que cum eo diu non valeant permanere. In quo adhuc sensu subiungitur. 19.

Tenebit iustus viam suam: et mundis manib⁹ addit fortitudinem.))

Considerato quippe ypocrita: iustus viam suam tenet: quia dum illum et peruersa voluntate obtinere ea que mūdi sunt

intuet: ipse ad amorem celestium robustius stringat. sciens quia bonis desiderijs ꝑmia eterna non decrēt: dum prauis et duplicib⁹ cordibus bona temporalia non negantur. Una et re mundis quoq; manibus addit fortitudinem: quia cōspiciens peruersos obtinere terrenam gloriam. bona sua opera proficit ad perfectionē: et tanto altius temporalia despicit: quanto hec abundare etiam malis cernit. Quā enim sint despicienda: cōsiderat: que deus omnipotens etiam puerulis prestat. Si enim principaliter magna essent: nequaq; hec conditor aduersarijs suis tribueret. Unde et indignū sibi esse perpendit: vt illa bona appetat: que abundare cōspicit et malis: sed ad percipienda celestia mētem suam dirigit: que sibi cū reprobis communia esse nō possunt. Igitur positis exterioribus proiectus malis: bonorum vero interiorem intulit: exhortationis verba protulit dicens. ¶ Igitur vos omnes cōuertimini et venite.)) Que videlicet exhortationis verba proprie ad electos format: quos ad eternitatem vocat. Qui duobus modis inuitātur. scilz vt cōuertant et veniant: cōuertant nimirū fide: veniant et opere: vel certe pueritantur deserendo mala: et veniant bona faciendo: sicut scriptū est. Declina a malo et fac bonum. Mirandum vero quod subdit. ¶ Et non inueniā in vobis vllū sapientē.))

Quid est enim quod eos ad sapientiaz vocat: et tamen optat ne filios sapientes inueniat: nisi quod ad veram sapientiam venire nō possunt: qui false sue sapiētie fiducia decipiunt: de quibus scriptum est. Ue q̄ sapientes estis in oculis vestris: et coram vobismetipsis prudentes: et quibus rursum dicitur. Nolite prudentes esse apud vosmetipsos. Unde isdem predicator egregius vos quos carnaliter sapientes inuenerat: vt sapientiā veram perciperēt prius fieri stultos querebat. Si quis videtur inter vos sapiēs esse in hoc seculo: stultus fiat vt sit sapiens. Et per semetipsam veritas dicit. Confiteor tibi pater domine celi et terre: quia abscondisti hec a sapientibus et prudentibus: et revelasti ea parulis. Quia ergo hij q̄ apud semetipsos sapientes sunt ad veram sapientiam pervenire non possunt: recte beatus Job conuersionem auditorum desiderans optat ne in eis vllum sapientem inueniat. Ac si eis aperte dicat. Stulti esse apud vosmetipsos discite: vt in deo vere sapientes efficiamini. Sequitur. 20.

Dies mei transierunt: cogitationes mee dissipate sunt torquentes cor meū.)) Electorum ecclesia per diuina et nocturna tempora conspicit vite sue spacia trāsire: quia noctem in aduersitatibus: diez vero in prosperitatibus habere placuit. Una si enim lux ei oritur et tranquillitate pacis: et non ex dolore perfectionis. Sed cum post quietis otia ad exercendum contra se persecutionis laborem redit dies suos transire retatur. In quibus tamen diebus solet tāto grauioribus curis premi: quanto ad se de ipsa tranquillitate pacis subtiliores a iudice rationes cogitat exquiri. In tranquillitate etenim pacis modo animarum lucra cogitat: modo terrenarum rerum dispensatione curat. Cui videlicet terrenorum actuū dispensatione tanto bonis mentibus graviores sunt: quanto earum intuitu ab intimis celestibus: vel ad modicum euellantur. Unde bene beatus Job suo: sed vocem vniuersalis ecclesie posuit dies suos transisse testatur illico subiungit. ¶ Cogitationes mee dissipate sunt: torquentes cor meum.)) quia dum bonis mentibus temporalis felicitas transit: etiam cura eis terrene dispensationis subtrahitur: que eas in cogitationib⁹ torquere videbatur. Dum enim recte semper esse ad percipienda celestia apprīt eo ipso quo aliquando et dispensatione terrena ad ima cogitanda descendunt: torquere se sentiunt. Unde fit vt ipsa quoq; aduersitas persecutionis vertatur in magna exultatione leticie propter adeptam quietez cordis. Unde et apte subditur. ¶ Noctem verterunt in diem.)) Dissipate etenim cogitationes noctem in diem vertunt: quia nonnunq; iustis amplius placet: et aduersitate mala perpeti q̄ et prosperitate terrene dispensationis cura fatigari. Sed quia nouerunt cautius et aduersa transire: et prospera rursus illucescere ante subiungit. ¶ Et rursum post tenebras spero lucem.)) Lux enim post tenebras speratur: quia vel post noctē vite presentis eternum lumē percipitur: vel ita hic aduersitas atq; prosperitas alternāt:

ve sibi succedere vicissim non desinant. Unde fit vt ⁊ in luce nox in suspitione sit: ⁊ in nocte lux in presumptione: sicut scriptum ē: In die bonorum ne immemor sis malorum: ⁊ in die malorum ne immemor sis bonorū. Sed ecce quia auctoris nostri gratia redēpti sumus: hoc iam celestis muneris habemus: vt cum a carnis nostre inhabitatione liberabimur mox ad celestia premia ducamur: quia dum conditor ac redemptor noster claustra inferni penetrans electorum animas eduxit: nos illo ire non patitur: unde iam alios descendendo liberauit. Dū vero qui ante eius aduentum in hāc mundum venerunt. quantumlibet iusticie virtutem haberent: ex corporibus educti in sinu celestis patrie statim recipi nullo modo poterant: quia nec dum ille venerat qui inferni claustra sua descensione solueret: ⁊ iustorum animas in perpetua iam sede collocaret. Unde beatus Iob ⁊ afflictionem sentiens: ⁊ adhuc differi retributionem iustorum sciens apte subiungit.

Capitulum. 21.

Si sustinuero infernus domus mea ē: i tenebris stravi lectulum meum.]] Priores etenim sancti ⁊ sustinere aduersa poterant: ⁊ tamen e corporibus educti adhuc ab inferni locis liberari nō poterant: quia nec dum venerat: qui illuc sine culpa descenderet. vt eos qui ibi tenebātur ex culpa liberaret. Tunc vero homo iustificatus in tenebris stravit: quando incensurus persuasori callido consentiendo deseruit. Et quia in ipso quoq; inferni locis iustorum anime sine tormento tenebantur: vt pro originali culpa adhuc illuc descederēt: ⁊ tamen ex propria actione supplicium nō haberent: quasi in tenebris lectulum stravisse est: in inferno sibi requiem preparasse. Grave etenim tedium electis fuit post solutionem carnis: adhuc speciem non videre creatoris. Quod tedium non immerito beatus Iob tenebras vocat. Et quia hoc ex peccati infirmitate venit: recte eandem mox infirmitatem subdidit dicens. ((Putredini dixi pater meus es: mater mea: ⁊ soror mea vermibus.)) Quid ē quod dixi putredini pater meus es: nisi quod omnis homo ab origine iam viciata descendit? Unde ⁊ additur mater mea: ⁊ soror mea vermibus: quia videlicet ⁊ ab ipsa putredine: ⁊ cum ipsa in hunc mundum venimus. Quantum enim ad materiam corruptibilis carnis mater nostra ac soror vermes sunt: quia ⁊ de putredine processimus: ⁊ cum putredine venimus quā portamus. Quod ⁊ intelligi spiritaliter potest ⁊ mater natura: ⁊ consuetudo nō immerito soror vocatur: quia ab illa eā ista sumus. Que videlicet mater et soror vermes sunt: quia ex natura corruptibili: ⁊ consuetudine peruersa cogimur: vt quasi quibusdam vermibus sic inquietis cogitationibus i mente fatigemur. Carnis enim natura viciata: ⁊ consuetudo peruersa: quia innumeras curas in corde infirmitatis nostre generāt: bene mater ⁊ soror vermes vocantur. Mordent enim animam cure dum inquietant. Non enim cessant iusti viri vel sollicite cogitare ⁊ pertractare quid agant: et prouide inspicere quo post presentem vitam ducendi sunt. Quia ergo tunc electi ante aduentum domini: ⁊ in labore vite presentis se eē cernebant: ⁊ tamen post presentem vitā nec dum celestia bona percipere: multis cogitationibus vexabantur. Expectabant enim gratiam redemptoris sui: nec tamen ad eam poterant in carne viuendo peruenire. Unde ⁊ apte subdit. ((Ubi ē nūc prestolatio mea.)) Que esse potuit prestolatio iustorum nisi iustus: ⁊ iustificans deus: qui ad penas humani generis sponte descenderet: et captiuos mortis iusticie sue virtute liberaret. Huius enim presentiam minime cessabant intenta cogitatione prestolari: quandoq; esse venturam nouerant: sed venire citius querebant. Unde non ait: ubi est ergo prestolatio mea: sed ait. Ubi est ergo non prestolatio mea.

Capitulum. 22.

Um enim addit nunc: ostendit: quia q; quandoq; venturum erat: venire citius desiderabat. Sequitur. ((Et patientiam meam quis cōsiderat:)) Expressit desiderii

quo festinat in carne positus redimi: et ab inferis ad superna reuocari. Et quidem pauci hominum ista [illegible] perpendere: vt scirent de presentis vite laboribus: vel subsequenti post mortem: dilatione cogitare. Ostenditq; iusti ante aduentum redemptoris nostri se perpeti dolebant. Unde ⁊ recte dicitur. Et patientiam meam quis cōsiderat? Et quidem non deest: qui patientiam considerat. Sed cum citius nō exaudit: quasi minus considerare deus dicitur. Ipsa enim humani generis que venit in mundi fine redemptio ab his qui a mundi initio processerūt tarda credebatur: quia longo temporis spacio a celestium remuneratione diuiuncti sunt: veritate attestante que ait. Multi prophete ⁊ reges voluerunt videre que videtis et non viderunt. Itaq; quod nunc dicitur patientiam meam quis cōsiderat: ardentis desiderij vota pandantur. Neq; enim vt premisimus iustorum patientiam non considerat deus: sed quasi non considerare dicitur ad votum desiderij minus citius apparere: ⁊ per prolixiora tempora dispensatio sue gratiam differre. Dicat ergo: patientiā meam quis considerat: quia quod dispondenti breue est: longum est amanti. Unde adhuc dilationis sue damna cōsiderans: hoc quod iā predixerat repetit: et descensurus ad ima vocem doloris ingeminat dicens. ((In profundissimum infernum descendent omnia mea.)) Cū constet quod apud inferos iusti locis penalib⁹ sed in superiori quietis sinu tenerentur: magna nobis oboritur questio: quid nam sit quod beatus Iob asserit dicēs. In profundissimum infernum descendent omnia mea: qui ⁊ si ante aduentum mediatoris dei: ⁊ hominum in infernum descensurus erat: liquet tamen quia in profundissimum infernum descensurus non erat. An ipsa superiora loca inferi profundissimum infernum vocat. Quia videlicet quāto ad sublimitatem celi iam huius aeris spacium nō immerito dicit infernus potest. Unde et apostate angeli a celestibus sedibus in hoc caliginoso aere sint diuersi: petras apostolus dicit. Angelis peccantibus non pepercit: sed ruentibus in infernum detractos in tartarum tradidit in iudicio cruciandos reseruari. Si itaq; quantum ad celsitudinē celi aer ille caligosus infernus est: quantum ad eiusdem aeris altitudinem: terra que inferius iacet: ⁊ infernus intelligit: profundus potest. quantum vero ad eiusdem terre altitudinem. ⁊ illa loca inferi que superiora sunt alijs receptaculis inferni hoc loco non incongrue inferni profundissimi appellatione significatur: quia quod aer ad celum: terra ad aerē hoc ille est superior infernorum finis ad terram.

Capitulum. 23.

Sed mirum valde est quod adiungit: descendent omnia mea. Cum enim sola anima descensura esset ad inferni loca: quid est quod sanctus vir illic perhibet omnia sua descendere: nisi quod ibi se esse totum vidit vbi pondus sue remunerationis intelligit. Quia hoc quod ex se insensibile in terra deserit quandoq; ad incorruptionis resurrectionis redēat se esse non sentit. Omnia itaq; sua in infernum profundissimum descensura perhibet: quo solam suam animam descensuram vidit: quia ibi totus est: vbi sentire post fit quod receperit. Vel certe in infernum omnia eius descendit: quia laborum omnium retributio adhuc in sola inferni quiete recipi prestolabatur. Et quasi illuc descēdit omne quod egit: quia ibi quietem retributionis sue ex omnibus inuenit. Unde etiam ipsa quies prestolata subiungitur cum illico subinfertur. ((Putas ne saltem erit requies mihi?)) In quibus nimirum verbis ⁊ immoderate scit quid desiderat: ⁊ tamen esse se adhuc sapiende requie dubium designat: ne eius sancta opera tot flagella secuta sint. occulto indicio superinducio post flagella tē poralia etiam mansura tormenta sequerentur: quia in re cum magno nobis timore pēsandum est: quis iam de requie eterna securus sit: si de ea adhuc et ille trepidat cuius virtutis preconia: ⁊ ipse fatet qui percussit clamat. Si enim iustus vix saluabitur: impius et peccator vbi parebunt? Beatus enim Iob ad requiem se post flagella peruenturum nouerat: sed vt nostra in timore cordium penteret ipse vitam ē de eterna gentis retributione dubitare se dicit: putas ne? vt nos videlicet dubitare deceat? quid ergo debemus? formidine vtiq;

iudicium semper expauescere: quando & ille q̄ iudice teste laudatus est: adhuc de retributione iudicij in suis vocibus secur⁹ nō ē.

Sancti Gregorij. Liber. 14. ℭcapi. i.

Aperiri hu

ius operis parte tractaui mus q̄ omnipotens deus vt mentes corrigeret sub lege positorum beati iob vitam ad testimonia ad duxit qui legem nō nouit: & tamē tenuit: q̄ precepta vite que scripto nō acceperat cu stodiuit. Duius prius actio deo attestante laudat: & probari postmodum diabolo insidiante permittit: vt per tēptamenta tribulationis ostenderet: quātū prius in tranquillitate p̄ciuisset. Duius vitam inimicus generis humani more suo improbus: & laudare deo attestāte cognouit: & tamē ad temptandum expetit. Quē cū tot damnis rerū, tot orbitatibus penitus sternere nequisset vocem & in stimulo male persuasionis excitauit vt saltē p familiaria verba corrueret: quē p tot sternere nūciorū tormēta minime valeret. Sed cū adiutorio femine: quod p̄ma Adam prius paradiso obtinuit: contra hūc secundum in sterquilinio positū roborari nō potuit: ad alia se temptandi argumenta cōuertit: vt amicos eius quasi cōsolantes adduceret & tamen eorum mentes in asperita te increpationis excitaret: quatenus eius cu patientiam flagella non vicerant inter flagella saltem aspera verba superaret. Sic trā sanctum virū parauerat perimere: quā cō sancto viro quot occasiones p̄ditionis intulit: tot causas victorie ministrauit. Cōtra tot menta quippe patientiam: contra verba sapientiam tenuit: quia & dolores verborū eq̄ liter sustinuit: & stulticiam male suadentium sapienter frenauit. Sed quia in ipsis passionibus doctisq̄ locutionibus sancte ecclesie typum tenet: amicis eius vt sepe iam diximus: quedam recta: & quedaz stulta loquentibus non immerito heretici figurant: qui pro eo quod sancto viro amici sunt mala de reprobis recta dicit: sed pro eo quod speciem hereticorum tenent plerumq̄ loris sui excessu dilabuntur: & verborum suorum iaculis sancti viri pectus feriunt: sed cōtra mentem inexpugnabilez ipsa sua percussione fatigantur. Nos igitur subtili debemus discretione distinguere, & quid sit in eorum verbis q̄ vere de reprobis sentiāt: & quid contra beatum iob falsa sonant. 2.

Espondēs autez baldad suites. dixit. Usq̄ ad quem finem verba iactabis? Intellige prius: & sic loquamur. Omnes heretici sanctam ecclesiam in quibusdam incognitis superbire putant: quedam vero nec intelligere suspicantur. Unde baldad suites: beatum iob quasi in superbiam astruit erupisse quem fatetur verba iactare. Sed signat ipse quanta elatione tumuerat: q̄ beatum iob loqui: que nō intelligeret: putabat. Et quia omnes heretici in estimatione sua a sancta se ecclesia despici cōqueruntē: apte subiungit. ((Quare reputati sumus vt iumenta: & sorduimus coram te:)) Humane mentis est proprium: hoc sibi fieri suspicari quod facit. Arbitrantur enim se despici: qui bonorū mentes despicere consueuerūt. Et quia in hīs que comprehendi valent ratione contra hereticos ostendit ecclesia rationabile nō esse quod astruūt estimari se ab eis⁹ iudicio velut iumenta suspicantur: ex qua despectus sui suspitione protinus ad dedignationem prosiliunt atq̄ ad eiusdem ecclesie cōtumelias excitantur. Unde subditur.

((Quid perdis animā tuā in furore tuo:)) Heretici ad zelum rectitudinis vel spiritalem gratiam sancte predicationis non virtutis pondus sed insaniam furoris estimāt: quo furore videlicet perire fideliuz animas arbitrantur: q̄ inde interire ecclesie vitam credunt. vnde eam esse contra se in furore conspiciunt. Sequitur. ((Numqd propter te delinq̄tur terra.)) Si enim vbiq̄ deuz colere se totum mundū existimant occupasse. Quid est ergo dicere. Numqd ꝓpter te delinquetur terra. Nisi hoc quod sepe fidelibus dictum: quia si hoc est verum q̄ vos dicitis: omnis a deo terra derelicta est. quā iam pre multitudine nos tenem⁹. Sancta autem vniuersalis ecclesia predicat deū ve-

raciter nisi intra seculi nō posse asserens q̄s omnes qui extra ipsam sunt minime salnabuntur. At contra heretici quia etiam extra ipsam saluari se posse confidunt in quolibet loco sibi diuinam adiutoriam adeē p sitentur. Unde dicit. Numquid propter te derelinquetur terra: id est: vt quisquis extra te fuerit minime saluetur. Unde etiam subditur. ((Et transferuntur rupes de loco suo.)) Heretici rupes vocant eos quos sublimibus in humano genere excedere sensibus estimant quos profecto doctores se habere gloriantur. Cum vero sancta ecclesia peruersos quosq̄ predicatores intra sinum fidei colligere studet: quid aliud q̄ de locis propriis rupes mouet: vt intra eaz recte sentientes humiliter iaceant: qui in peruersis suis sensibus prius rigidi stabant. Sed hoc fieri heretici omnino contradicunt: & propter eius vocem rupes de loco proprio minime transferre nituntur: quia videlicet non sunt: vt ad eā venientes vera humiliter sentiant hī qui apud eos elatis sensibus falsa sapiebant. Capi. 3.

Perūq̄ vero heretici cum quosdaz in sancta ecclesia vel inopia vel flagellis laborantes aspiciunt: semet ipsos mox in arrogantiaz iusticie extollūt: & q̄quid aduersum fidelibus euenisse considerant: hoc factum pro eorum iniquitatibus putāt nescientes nimirum quia actionum meritū presentis vite qualitas nullatenus ꝓbat. Nam plerūq̄ & bona malis: & mala bonis eueniunt: pro eo quod & vera bona bonis & vera mala malis in coeterna retributione seruantur. Baldad itaq̄ typum hereticorū de prosperitate vite presentis se extollentiū tenens. aduersus flagella beati iob quasi eorum voce contra iustorum opprobria inflatur: & diserte quidem contra impios disputat: sed q̄ peruersa contra iustum talia dicat ignorat: nam subiecit dicens. ((Nonne lux impij extinguetur. nec splendebit flāma ignis eius:)) Dec si in presentis vite diffinitione denunciat: fallitur: quia plerūq̄ & impīs melle lumen prosperitatis cernitur: et pios tenebre ignobilitatis ac paupertatis abscondunt. Sin vero ad hoc eius sermo dirigitur vt ostendat quid impij in suo fine patiantur: veraciter dicitur. Nonne lux impij extinguetur: nec splendebit flāma ignis eius: Quod si dici de impio recte potuit contra sanctum tamē virū in flagello cōstituū dici nō debuit. Sed nos vires brachiorum illius satis sentētijs perpendentes: pensem⁹ q̄ valida iacula intorquet: & vtinam aspicere intorquendo quem imperit: nimirū scientes quia frustratis ictibus lapidem ferit.

Dicat ergo: nonne lux impij extinguet: quia habent & impij lucē suā: prosperitatem scilz vite presentis. Sed lux impij extinguet. quia fugitiue vite prosperitas cum ipsa citius vita terminat vbi apte subdit: nec splendebit flamma ignis eius. Omnis nāq̄ impius habet flammā ignis ꝓpriq̄ que in corde suo ex feruore desideriorum temporalium accēdit: vtinam modo istis: nō illis cupiditatibus estuat & cogitationes suas p multiplicia blādimenta secali amplius inflammat. Ignis autē ei flammā nō hz nequaq̄ falso lumine splendet. Flāma itaq̄ ignis eius est decor vel potestas exterior: que de interno eius ardore procedit: q: q̄s antie in hoc mūdo adipisci desiderat: plerūq̄ ad cumulum pditiōis obtimet: & sen in potestate culminis: siue in diuitijs multiplicationis quasi p exteriorē gloriā lucet: sed nō splēdebit flāma ignis eius eū in die exitus: ois exterior decor subtrahit & solo suo intrinsecus ardore cōcremat. Flāma ergo ab igne subtrahit: cuz gloria exterior ab interno eius ardore seperat: pēnt etiā iusti flāmam ignis sui: hz nimirū que resplendeat: q: videlicet eorū desideria in bonis opibus lucēt. Iniquorū vero flāma minime splendet: q: p hoc q̄s male appetūt ad tenebras ptrahunt. Unde & sequit. ((Lux obtenebrescit in tabernaculo illi⁹.)) Si plerūq̄ trisiciā tenebras: nō immerito lucē accipere gaudiū debemus. Lux ergo in tabernaculo illius tenebrescit: quia in eius conscientia quā male inhabitat gaudium q̄s de temporalibus rebus fuerat deficit. Unde et apte subiungitur. La. 4.

Lucerna que est sup eum extinguetur.)) Ut enim de visu malorum loquar lucerne lumen in testa est: lumen vero in testa est gaudium in carne. Lucerna ergo q̄ sup eum est extinguetur: quia cum malorum suo

tum retributio impium sequitur in eo mente gaudium carnale dissipatur. Bene autez de lucerna hac non dicitur: quae apud eum est: sed quae super eum est: quia iniquorum mentem terrena gaudia possident: neqz eaz in voluptatibus absorbent: vt super ipsam sint: non apud ipsum. Justi autem etiaz eã prosperitatem vite presentis habent eã sub semetipsis premere noverant: vt hoc quod apud se in bonis hilarescãt grauitatis consilio transeant et virtutis regimine erecdãt. Lucerna ergo impij que super eum est extinguetur: quia eius gaudium deficit quod cum toto in hac vita possedit: et quia nunc male se in voluptatibus dilatat cum post in supplicijs pena coangustat. Unde ad hac subditur. ¶ Artabũtur gressus virtutis eius. ¶ Nunc enim quasi virtutis sui gressus exerit: quotiens potestatis sue violẽtias exercet: sed gressus virtutis eius artabũtur: quia vires malitie illius quas nunc in voluptate sua exhibet: postmodum pena cõstringit. Sequitur. ¶ Et precipitabit eum consilium suum. Habet nunc consiliũz omnis iniquus presentia appetere: eterna desperare: iniusta agere: iusta deridere: sed eũ inde in locum iniustorum venerit: suo unusquisqz impius consilio precipitabitur: quia per hoc quod hic appetere prauis cogitationibus eligit in eterni supplicij tenebras mergitur. Quem enim hic gloria temporalis extollit: illic sine termino pena premit. Qui hic i voluptate letatus est: illic perpetua visione cruciatur. Et sit plerũqz vt ipsa huius mundi prosperitas que ab impijs inhianter appetitur: eorum gressus ita obliget: vt etiam ad bona opa eã voluerit redire vir possint: quia recte agere nõ valent eã huius mũdi amatoribus displicere timent. Unde agit: vt per gloriã quã impius ex peccato assequitur: eius adhuc peccata amplius multiplicẽ. ¶ Immisit enim in rete pedẽ suum: in maculis eius ambulat. ¶ Qui pedes in rete mittit: nõ cum voluerit eicit: sic qui in peccatis se delicit: non mox vt voluerit surgit: et qui in maculis retis ambulat: gressus ambulando in suo implicat: et eã expedire ad ambulandũz nititur: ne ambulet obligat. Sepe namqz eõ tingit: vt quis huius mundi delectatione p suasus in eo ad honoris gloriam pertingat: ad desiderionum suorum effectuz perueniat et peruenisse se ad hoc quod expetiit letet. Sed quia bona mundi non habita in amore sunt: et plerũqz habita vilescunt: percipiẽdo discit: quam sit vile quod expetẽs. Unde reuocatus ad mentem exquisit qualiter sine culpa fugiat: quod secum culpa prspicit adeptum: sed ipsa eum dignitas que implet hoc vbi non sine culpa peruenit. Immisit ergo in rete pedes suos: et in maculis eius ambulauit: quia cum expediri nititur: tunc veraciter cõspicit q̃ duris nexibus tenetur. Neqz enim vere obligationem nostram cognoscimus: nisi cum euadere nitentes quasi leuare pedes conamur. Unde et hanc eandẽ obligationem apte subiungens. Sequitur.

Capitulum. 5.

Enebitur planta illius laqueo: quia videlicet stringetur sitis, i peccato. ¶ Et gaudium generis humani cuz vniuersitate vitam in culpa obligat: ad eius mortem anrius anhelat recte subiungitur. ¶ Et erardescet contra eum sitis. ¶ Antiquus qppe nostier inimicus cum in peccato vitam illaqat: sitit vt mortem peccatoris bibat. Quod tamen et aliter intelligi potest. Nam peruersa mens cum in peccatum venisse se conspicit: quadã cogitationis superficie euadere peccati laqueos querit: sed vel terroreo, vel opprobria hominum timens eligit in eternum mori: qz ad tempus aliquid aduersitatis pati. Unde torum se vicijs inserit quibus illa se semel obligatum sentit. Cuius ergo vsqz ad finem vita in culpa constringitur: eiusdẽ laqueo tenetur. Sed quia se quo malo obligatum pensat: eo de suo reditu disperat: ipsa iam desperatione acrius ad huius mũdi concupiscentias estuat: sit desideriorum feruor in mente: et peccatis precedentibus irretitus animus ad maiora etiaz delicta succenditur. Unde et subditur. Et exardescet contra eum sitis. In eius quippe animo contra eum sitis exardescit: quia quo agere, peruersa consuenit: eo ad ebibenda mala vehemẽter accenditur. Impio quippe sitire est: huius mundi bona concupiscere. Unde et redemptor noster ante pharisei bonum propicia curat: et cum contra auaritiã disputaret sed

Luc. 16. L

ptum est. Audiebant autem omnia hec pharisei qui erant auari: et deridebãt illũ. Quid est ergo quod ante pharisei bonum prõpicius curatur: nisi quod per alterius egritudinem corporis in altero exparuitur egritudo cordis: Ydropicus quippe quo amplius biberit amplius sitit. quia et omnio auarus ex potu sitim multiplicat: qui cuz ea que appetit adeptus fuerit ad appetenda alia amplius anhelat. Qui enim adipiscendo plus appetit: huic sitis ex potu crescit. Sequitur.

Capitulum. 6.

Abscondita est in terra pedica eius: et decipula illius super semitam. ¶ In terra pedica absconditur: cuz culpa sub terrenis commodis occultatur. Insidiens quippe insidians ostẽdit humane menti in terreno lucro quid appetat: et occultat peccandi laqueum: vt eius animam stringat quatenus videat quid est quod concupiscere valeat: et tamen nequaqz videat quo culpe laqueo pedem ponat. Decipula vero a decipiendo vocata est: et tunc ab antiquo hoste super se mitam decipula ponitur: quãdo in actione mundi quã mens appetit peccati laqueus paratur: que videlicet non facile deciperet si videri potuisset. Sic quippe decipula ponitur: vt dum esca ostenditur: nequaqz ipsa a transeunte videatur. Quasi esca quippe in laqueo: est lucrum cum culpa: et huius mundi prosperitas cum iniquitate. Dum itaqz a concupiscente lucrum apperitur quasi pedem mentis apprehendit decipula, que non videtur. Sepe ergo proponuntur animo eã culpa honoris: diuitie: salus: et vita temporalis: que mens infirma dum quasi escam videt: et decipulam non videt: per escam quã videns appetit in culpa constringitur que nõ videtur. Existant etenim qualitates morum que ceteris vitijs sunt vicine. Nã mores asperi: aut crudelitati: aut superbie solent esse contineti. Mores autem blandi et quã decet paulo amplius le tiores nonnũqz luxurie et dissolutioni. Intuetur ergo inimicus generis humani vnusquisqz mores cui victo sint propinqui: considerat: et illa opponit ante faciem ad que cognoscit facilius inclinari mentem vt blandis ac letis mori-

bus sepe luxuriam: nonnũqz vanam gloriam asperis vero mentibus iram superbiã vel crudelitatem propinat. Ibi ergo decipulam ponit: vbi esse semina mentis conspicit: quia illic periculum deceptionis inserit: vbi viam esse inuenerit propinque cogitationis. Et quia perversas homo omne qd facit: etiam pati metuit: atqz hoc sibi ab omnibus fieri estimat: quod ipse omnibus quibus valet parat recte sequitur. ¶ Undiqz terrebunt eum formidines. ¶ Tales enim contra se omnes esse conspicitur: qualis ipse esse contra nititur. Que nimirum formidines quid in eius actione faciant subinfertur cum dicitur. Et inuelaent pedes eius.

Capitulum. 7.

Edes quippe si inuoluti fuerint: gressus liberos habere non possunt: et nullũ carpere iter valent: quia sua eos inuolumenta retinent. ¶ Prava itaqz desideria ad pessimaz actionẽ trahunt: sed pessima actio restringitur in formidine. Que videlicet formido inuolvit pedes ne in rectam exire valeant actionem. Et sepe contingit vt idcirco quisqz homo esse metuat, ne hoc a prauis ipse patiatur quod se bonis fecisse reminiscitur. Undeqz territus, undeqz suspectus quasi pedes inuolutos habet: qui timore irretitus nil libere agere prevalet: qui in bono opere quasi inde gressum perdidit: vnde ad mala que concupierat excessit. Sequitur. ¶ Attenuatur robur fame eius: et tredia imadat costas illius. ¶ Scripture sacre more optare videtur quod futurum prouidet: scilicet non male dicentis animo sed predicentis. Omnis itaqz homo quia ex anima et corpe constat: quasi ex robore et infirmitate compositus est. Et ea enim parte qua spiritus rationalis est conditus non incongrue dicitur robustus: ex ea vero qua carnalis infirmus est. Robur ergo est hominis anima rationalis que impugnantibus vitijs resistere per rationem valet. Unde et superius p beatum Job dictum est. Roborasti eum paulum vt imperpetuum pertransiret. Et ratio nali quippe anima habet homo vt imperpetuum viuat. Duius ergo iniqui robur fame

attenuat: ga eius anima nulla interni cibi: refectiõe pascat. De qua scilicet fame p̃ pro
Ais.8. phetam dicitur. Emittã famem in terrã: nõ famem panis neq; sitim aque: sed audiẽdi
verbum domini. Bene autem subdit. ((Et inedia invadat costas illius.)) Coste enĩ cõ
stringunt viscera: vt latentia intrinsecus ca
rum soliditate muniantur. Coste ergo vnius
cuiusq; sunt sensus anime qui latentes cogi
tationes manifãt. Inedia igitur invadit co
stas quando omni spiritali refectione sub
tracta sensus mentis deficiunt: ꝛ cogitatio
nes suas regere vel tueri non possunt. Ine
dia invadat iniqui costas: quia fames ĩter
na sensus mentis extenuat: vt cogitationes
suas nullatenus regant. Nam dum sensus
mentis obtusi fuerint: cogitationes ad exte
riora prodeunt: ꝛ quasi costis infirmantibus
ea que in occulto sana latere poterant fo
ras viscera fundãtur. Unde fit vt cogitatio
nibus exterius sparsis exterioris glorie spe
ciem dilectus appetat animus: nihilq; dili
gat nisi quod pulchrum foris viderit. Contra quem adhuc apte subiungitur.

Capitulum. 8.

Deuoret pulchritudinẽ cu
tis eius: ꝛ consumat bra
chia illius primogenita
mors.)) Pulchritudo cu
tis est gloria temporalis:
que dum foris conspicitur
quasi species in cute reti
netur. Brachiorum vero nomine nõ ĩ con
grue opera designãt: quia corporale opus
brachijs agitur. Quid autẽ mors nisi pecca
tũ est: quod ab interiore vita, animam occi
dit? Unde scriptum est. Beatus ꝛ sanct⁹ q̃
Apc.20. habet partẽ in resurrectione prima: quia il
le post in carne feliciter resurget: qui in hac
vita positus a mentis sue morte resurrexe
rit. Bene igitur peccatum mortis: non inẽgrue
primogenita mortis superbia valet intelligi
Eccl.10. quia scriptum est. Initium omnis peccati
superba. Pulchritudinem igitur cutis ei⁹:
ꝛ brachia illius primogenita mortis deno
rat: quia iniqui gloriam vel operationes su
perbia supplantat. Potuit enim etiam in
hac vita sine culpa gloriosus existere: si su
perbus minime fuisset: potuit auctoris sui in
dicio quibusdam suis operibus commenda
ri: nisi hec ipsa opera ante eius oculos elatio supplantaret. Sepe enim quosdam diuitias videmus qui opes ꝛ gloriam habere sine culpa potuissent: si hec habere cum humilitate voluissent. Sed extollantur rebus: inflantur honoribus: dedignantur ceteros: omnemq; vite sue fiduciam in ipsa abscondita rerum ponunt. Unde ꝛ quidam dives dicebat. Anima habes multa bona reposita i annos plurimos: requiesce: comede: bibe: epulare. Quas eorum cogitationes duz superne mentis aspicit: de ipsa hac eos sua fiducia euellet. Unde hic quoq; apte subditur. ((Euellatur de tabernaculo suo fiducia eius: ꝛ calcet super eum quasi rex interit⁹.)) Hoc loco interitus nomine ipse hostis generis humani qui interitum intulit designatur: qui per suum quendam satellitem exprimitur: de quo ad Iohannem dicitur. Nomẽ illi mors. Iste ita interit⁹ in die exitus qua si rex super impium calcat: quia quem prius blandis persuasionibus decepit ad extremum violentis nexibus ad supplicium rapit: tantoq; eum varius deprimit: quanto i prauis actibus vehementius astrinxit. Qui hoc quoq; reprobi mentẽ dum possidet calcat: quia quotiens eam delectationibus prauis fit quasi totiens super eam pedes sue tirannice dominationis posuit.

Capitulum. 9.

Si vero interitus nomine non aperte diabolus sed peccatum debet intelligi: ex quo contingit reprobos ad interitum trahi: talis mirum interitus quasi rex calcat mentem: cum eam non resistentẽ possidet. Non enim potest in hac vita hominis posito temptatio deesse peccati: sed aliud est peccato temptanti resistere: aliud dominanti seruire. Iniquus autẽ quisq; quia resistere peccati suasionibus nescit: subiugari autem eius dominio non pertimescit: recte de eo dicit. Calcet super eum quasi rex interitus. Huius quippe interitus regnum dilectus palosti cordibus repellebat apostolus: cum dicebat. Nõ regnet peccatum in vestro mortali corpore. Nõ enim ait: nõ sit: sed non regnet: quia non esse non potest: non autem regnare in cordibus bonorum potest. Quia ergo cum quelibet culpa cor iniqui pulsat resistẽ illud nõ inuenit sed suo domino substernit: dicatur recte. Euellatur de tabernaculo suo fiducia eius: ꝛ calcet super eum quasi rex interitus. De tabernaculo ergo fiducia eius euellitur: quando peruersus quisq; qui multa sibi ad votum in hac vita pauerat: repentina morte dissipatur. Et calcet super eum quasi rex interitus: quia vel hic victus premittur: vel mortis sue tempore per hoc quod ad supplicia rapitur: poste stati demoniace subiugatur. Quod idcirco ita in reproborum mẽtibus agitur: quia et cum occasio perpetrandi peccati deest: desideriorum cogitationes eorum cordibus nullatenus desunt: Et cũ semper diabolũ seq̃ntur in opere valde tamen se illi obligant in cogitatione. Prius ergo culpa in cogitatione est: postmodum vero in opere. Unde et Ysa:47. babylon dicitur. Descende sede in pulvere virgo filia babylon: sede in terra. Cũ enĩ semper pulvis terra sit: non tamẽ terra semper est pulvis. Quid ergo per pulueres nisi cogitationes debemus accipere? Que dum importune ac sitienter in mente euolant: eius oculos exaccant. Et quid per terrã nisi terrena actio designat? Et qz reproborum mẽs prius ad prava cogitanda deicitur: ꝛ post modum ad faciendum: recte filie babylon q̃ ab eterne rectitudinis iudicio descendit per ferientem iniam dicitur vt prius in pulvere ꝛ post in terra sedeat: quia nisi se in cogitatione prosterneret: in malo opere nõ subsistet: Sequit. ((Habitent in tabernaculo illius loci eius: q̃ non est)) id est. In mẽte eius apostate angeli p̃ cogitationes nequissimas cõuersentur: eius videlicet loci: q̃ ideirco iam nõ est: qz a summa essentia recessit: ꝛ p̃ hoc quotidie exterescẽte defectu: quasi ad nõ esse tendit qui semel ab eo qui vere est cecidit: q̃ recte quoq; nõ esse dicit: qz bene esse p̃didit quãdiu nature essentiã nõ amisit.

Adhuc tamẽ easdẽ iniq̃ cogitationes subtilius exprimẽs subiũgit dicẽs. ((Aspgat in habitaculo ei⁹ sulphur.)) Sulphur q̃d aliud: q̃ fomẽtũ ignis est? Qui tũ sic ignes nutrit: vt fetorem grauissimum exalet. Quid itaq; in sulphure: nisi peccatũ carnis accipimus? Qui dũ peruersis cogitationibus quasi quibusdam fetoribus replet mentes interna incendia preparat: ꝛ dum fetorio sui nebulam in mente reproba dilatat: contra eã flammis subsequentibus: quasi nutrimenta subministrat. Nam qz per sulphur fetor carnis accipitur: ipsa sacri eloquij hystoria testatur: que contra sodomam ignem ꝛ sulphur pluisse dominum narrat. Qui cum carnis eius scelera punire decreuisset: in ipsa qualitate vitionis notauit maculã criminis. Sulphur quippe fetores habet: ignis ardorem. Qui itaq; ad peruersa desideria ex carnis fetore arserant: dignum fuit: vt simul igne ꝛ sulphure perirent: quatenus ex iusta pena discerẽt: ex iniusto desiderio quid secutissent. Hoc ergo in tabernaculo iniqui sulphur aspgitur: quotiens peruersa carnis delectatio in eius mente dilatatur. Quem q; indefinenter prave cogitationes possident: cumq; ferre boni operis fructum vetant: recte subiungit: ((Deorsum radices eius siccentur: sursum autem atteratur messis eius.)) Quid nãq; radix cum nomine: que in occulto site sunt ꝛ germẽ in apertum ferunt: nisi cogitationes accipimus que dum non vident in corde visibilia opera producunt? Unde ꝛ messis nomine eadem aperta operatio signat: que videlicet ex latenti radice producitur. Et qz olim iniquus prius in cogitationibus temptatio nẽ arescit: ꝛ postea a bonis actibus deficit: recte per baldad dicitur: Deorsum radices eius siccentur: sursum autem atteratur messis eius: qz dum prauus quisq; cogitat: deo suas in infimis rebus ponit: ꝛ sempiterne viriditatis gaudia appetere negligit: quid aliud q̃ radices suas deorsum siccari permittit? Cuius sursum messis atterit: quia ois eius operatio a superno iudicio quasi nihilũ deputatur: etiam si ante humanos oculos bona videatur. In summo itaq; radices sunt ꝛ superius messis: quia hic prius bonas cogitationes mittimus quandoq;: vt bonorum operum fructus percipere in eterna retributione mereamur: sed iniquus quisq; ei bonas cogitationes deserit: ꝛ ad ea que sunt exterius semetipsum fundit: deorsum siccatur radices eius. Sursum vero messis eius atteritur: qz q̃ hic sterilis perstitit post hanc vitã ad nulla premia vocat. Sequit. ((Memoria illi⁹ pereat de terra ꝛ nõ celebret nomen eius in platea.)) Intuendum est nobis qz sic baldad fatue de quoquoq; iniquo loquitur: vt

latenter ad capat omniam iniquoꝝ:nm eius verba vertantur. Caput quippe iniquoꝝ diabolus est. Ipse quippe in vltimis tẽporibus illud vas perditionis ingressus quod antichristus vocabitur:qui nomen suũ longe lateq; diffundere conat. Quod nãe vnusquisq; imitat:cum de memoria terreni nominis gloriam laudis sue extendere nititur atq; opinione transitoria letatur. Sic ergo hec verba intelligãtur de vnoquoq; iniquo vt referri quoq; debeant ad ipsum specialiter caput iniquoꝝm. Dicat itaq;. Memoria illius pereat de terra:t non celebret nomen eius in plateis. ¶Platee quippe appellatione greca a latitudine sunt vocate. Memoriam vero suam in terra statuere antichristus conatur:cum in terrena gloria appetit si esset possibile imperpetuam permanere. Nomen suum in plateis celebrari gaudet:cum longe lateq; operationem sue iniq tatis extendit. Sed quia diu hec eius iniq tas non sinetur extolli dicat:¶ Memoria illius pereat de terra:t non celebretur.nomẽ eius in plateis:¶id est citius laudẽ terrene potestatis amittat:t omne gaudium sui nominis perdat:quod longe lateq; in breui temporis prosperitate diffuderit. Sequitur.¶ Expellat eum de luce in tenebris.¶ De luce ad tenebras ducitur cum de honore vite presentis ad supplicia eterna damnatur. Unde t apertius subdit.¶ Et de orbe trãsferat eũ.¶ De orbe quippe transfertur.eũ superno apparente iudice de hoc mũdo tolletur in quo peruerse gloriatur. Qui pro eo quod eũ omnibus sequacibus suis sine mũdi interuenient damnabitur:recte subiungitur.¶ Non erit semen eius neq; progenies in populo suo:nec ulle reliquie in religionibus eius.¶ Scriptum quippe est:quia dominus iesus interficiet eum spiritu oris sui: t destruet illustratione aduentus sui. Dum ergo eius iniquitas cum mundi statu terminatur:progenies eius in populo suo non relinquitur:q; t ipse t eius populus cum eo ad supplicium pariter rapiẽtur:t omnes illi qui de eius peruersa persuasione in prauis actionibus nati sunt:illustratione aduẽtus domini eterno interitu cum eodem suo capite feriuntur:ac nulla eius progenies in mundo remanet:quia districtus iudex iniq tates illius cum ipso mundi fine concludit.

Qs vero hec aperte de antichristo intelligi debeãt:demonstratur eũ subdit. 12.

In diebus eius stupebit nouissimi:t primos inuadit horror.¶ Tãta enim tũc contra iustos iniquitate effrenabit:vt etiaꝫ electorum corda non paruo pauore feriantur. Unde scriptum est:Ita vt in errorem inducãtur:si fieri põt etiam electi:qd videlicet dici non q electi casuri sunt:sed magnis terroribus trepidaturi. Tunc vero cõtra eum certamẽ iusticie:t nouissimi electi habere narrant t primi:q; saltz t hij qui in fine mũdi electi reperiantur in morte carnis pternendi sunt:t illi etiam qui a prioribus mũdi ptibus precesserunt. Enoch scz t helias ad medium reuocãtur t crudelitatis eius seuitiaꝫ in sua ad huc mortali carne passuri sunt. Huius virtus in tãta potestate lapsatas:nouissimi obstupescãt:t primi metuãt:q; licet iurta hoc quod spũ superbie subleuat omnẽ temporalẽ eius potestatẽ despiciãt:iurta hoc tñ q ipsi adhuc in carne mortali sunt in qua cruciari tẽporaliter possunt:ipsa que fortiter tolerant supplicia perhorrescãt:ita vt in eis vno et eodem tẽpore:t constantia et virtute fortet pauor ex carne:q; t si electi sunt vt tormentis vinci nequeant:per hoc tñ qd homines sunt:t ipsa metuãt tormẽta que vincãt. Dicat ergo. In diebus eius stupebũt nouissimi:t primos inuadit horror:q; videlicet tanta tũc signa monstraturus t crudelia ac dura facturus est. vt ad stupores perducat:quos in fine mundi inuenerit:t priores patres q in eius expugnatione seruati sunt:carnalis mortis dolore transfigat. Igitur quia de iniquis omnibus vel de ipso iniquorum capite multa narrauit:generali mor diffinitiue subiungit.¶ Hec sunt ergo tabernacula iniqui:t iste locus eius qui ignorat deũ.¶ Superius enim dixerat. Expellat eũ de luce ad tenebras:t de orbe transferat eum:cui⁹ cuz mala subiungeret adiunxit. Hec sunt tabernacula iniqui:t iste locus eius qui ignorat deum. Videlicet iudicis:q; is qui nũc deus ignorando extollit:tunc ad propria tabernacula pernenit:quando eum sua iniquitas in supplicia demergit:t locum suum quãdoq; inuenit tenebras:qui dũ hic de falsa gande-

ret:luce iustitie locum tenebat alienum. Peruersi enim in omne quod per simulationem faciunt nomẽ glorie iustorũ quasi locũ occupare alienũ nituntẽ;sed ad locũ suum tunc puenient:cũ iniquitatis sue merito ppetuo igne cruciant. Die nãq; per oẽ qs agunt precipiẽde laudis desiderio seruãt:t p imaginẽ bonorũ operũ finũ mẽtis ad auariciã extendũt. Erat igit nunc iniquus:t multis apparatibus tumidus sua hic habitacula construat:nomẽ glorie extendat:plura multiplicet:seq; abundantibus opibus deleetet. Cũ vero ad supplicia eterna puenerit:profecto cognoscet:q; hec sunt tabernacula iniqui:et iste locus eius qui ignorat deũ. Recte vero hec baldad dixerat:iꝫ cui diceret ignorabat. Uehementer adit iustũ cor affligit:qñ contra illud suie et minuta estimatione pscrutatur. iob.ca.19. Dñs beatus iob ptinus rñdit dicens. 13.

Usquequo af

fligitis animã meã:t atteritis me sermonib⁹:¶ Sancti viri eloquia vt sepe iaꝫ diximus aliqñ ex psona p pria:aliqñ vero ex voce capitis:aliqñ a sit ex typo sunt vniuersalis ecclesie intuenda. Valde vero afflictã anima iustorũ:qñ illi ptra bonos districtas sententias intorquent:qui dñi viuere ignorãt:t ex voce sibi iustitiã vendicãt:quã moribus impugnãt. Unde amicis beati iob:vt sepe iaꝫ diximus hereticorũ typuz tenentibus:recte ab eodem rñdet. Usquequo affligitis animã meã:t atteritis me sermonibus. Atteritur enim boni sermonibus iniquoꝝ:qñ contra eos illi in verbis tumẽt:q aut in puersa fide aut in prauis moribus iacẽt. Sequit. ¶ Ecce decies confunditis me.¶ Numeratis vicibus locutionũ amicorũ iob:adhuc nisi quinquies locutus eos eẽ cognoscimus:sed p per hoc qd ab eis quinquies increpatiões audierat:quoꝝ increpatiõib⁹ quinquies ipse rñdit:decies se phibet esse cõfusum:q; t in eo graviter laborauit qs frustra increpat⁹ est:t in eo pfusione ptulit:qs verba doctrine nõ audientibus dixit. Itaq; eũ audiens tacere:t eũ loquens nõ audirẽt:ipse laborẽ ptulit:q; t tacendo patienter:t eis loquẽdo inutiliter:cozdis dolorẽ sentit. Unde et superius dixit. Quid agam:Si locutus fue-

ro nõ quiescit dolor meus:t si tacuero non recedit a me. Sin vero ad typum sancte ecclesie hec verba referim⁹:liquet qd magnus eius ẽ gaudium seruare decalogi precepta. Sed hãc peruersi decies confundunt.q; per omne quod peccant prauis suis moꝝb⁹ decalogi precepta delinquunt:t totiens bonis confusionem faciunt:quotiens in suis actibus diuinis vocibus obsistunt. Sequitur. ¶ Et nõ erubescitis opprimẽres me.¶ Sunt nõnulli quos ad ppetrandũ nequitiã obstita subito malitia inuitat;sed tamen humana verecundia reuocat. Et plerumq; per hoc qs exterius erubescunt:ad interiora sua redeunt:t cõtra internũ se iudicium summunt: q; si ppter holem mala facere metuũt:quãto magis ppter deũ q cuncta inspicit nec apparere mala debuerũt: In quibus fit. vt mala maiora corrigãt:p bona minima.s.p exteriorem verecundiã:interiorẽ culpam. Et sunt quidã qui postq; deuz in mente cõtẽpserint multomagis humana iudicia spernũt:atq; omne malũ qd appetunt.audacter pagere non erubescunt. Quos ad ppetrandum malum occulta iniquitas inuitat:t nulla aperta verecundia retardat:fiunt t de quodam iniquo iudice dicitur. Deum nõ timebat:et hoiem nõ reuerebat. Unde est etiã qs de q buscdaz impudenti fronte peccãtibus dicti est. Et peccatũ suuz quasi sodoma predicauerũt. ¶Plerũq; ergo tales sunt aduersarij sancte ecclesie q a perpetrãdis malis nec timore dñi:nec hoim pudore refrenant. Quibus bene per beatũ iob dicitur: Et non erubescitis opprimẽres me:qz t si prauuz fuit male voluisse:pene est male appetita non erubescere. Sequit.¶ Pempe t si ignorauit: mecũ erit ignorãtia mea.¶ Habent hoc heretici proprium:vt de inani scientie sue arrogantia insolescãt:t recte credentiũ simplicitatem sepe derideant:t nullius esse meriti vitam humilium ducant. 14.

Et cõtra sancta ecclesia in oẽ qs veracit sapit:sensum suuz humiliter deprimit ne scientia inflet:ne in regimine occultoꝝ tumeat:t perscrutari aliqua que vltra vires sunt illius presumat. Uelius etenim studet nescire:que pscrutari nõ valet:q; audaciter diffinire:que nescit. Scriptum quippe

Prouer.25 est: Sicut qui mel multū comedit: non est ei bonū: sic qui scrutator est maiestatis .opprimitur a gloria. Dulcedo enim mellis si plus ℞ necesse est fastidiat: unde delectatur os: ide vita comedentis necat. Dulcis quoq; ē requisitio maiestatis: sed qui plus hanc scrutari appetit: ℞ humanitatis cognitio permittit ipsa hunc eius gloria opprimit: quia velut immoderate mel sumptum perscrutantis sensum dum non capitur rumpit. No bis ergo vere esse dicitur: qs pro nobis est. Et rursum non nobis ei esse dicitur quod cōtra nos. Quia ergo scientia sua hereticī cor inflat fidelis aūt cognitio ignorantie sue humiliat: dicat beatus Job voce sua: dicat ēt confessione vniuersalis ecclesie. Nempe ꝛ si ignorauī: mecum erit ignorantia mea. Ac si aperte hereticis dicatur. Omnis vestra scientia vobiscum non est: q; contra vos est: dum stulta elatione vos erigit. Mea vero ignorantia mecū est: quia pro me est: qñ dum p scrutari de deo aliquid superbe non audeo in veritate me humiliter seruo. Et quia hec ipsa hereticī ꝙ scire ℣rant ad vsuz solius elationis arripiunt: vt cōtra fideles humiles vt videantur: recte subiūgit. Vt vos contra me erigimini. Sed hec forsan me⁹ verba perpendimus: si ipse specialiter amicis beati Job quēadmodū cōgruant demōstrem⁹. Ipsi etenim percussum iustum videntes ad sua intima redire debuerant: nequaq; beatum Job verbis increpationis premere: sed releuare: q; si sic percussus fuerat qui ita seruiebat: qua vltione serui merebant: qui non ita seruierant? Quibus bene dicitur: at vos contra me erigimini: ac si clare aperteq; dicatur: qui erigi contra vosmetipsos ex mea percussione debuistis. Capitulum 15.

ℜ Ratio quippe erectionis in bono ita ē: vt primū contra nos: postmodū contra malos erigamur. Nam q contra bonos erigit: p superbiā inflat. Cōtra nosmetipsos ergo erigimur: qñ mala propria recognoscentes: districta nosmetipsos penitentie vltione ferimus: quando nequaq; nobis in peccatis parcimus: ꝛ nullo erga nos cogitationis blandimento inclinamur. Qui si districte prius nostra in nobis mala insequimur iustum quoq; est: vt etiam contra alie na mala vehementer erigamur. Vt ea que in nobis punimus: etiam in aliis redarguendo superemus: sed hanc erectionem mali nesciunt: q; se relinquunt ꝛ bonos impetunt. Dum se intra conscientiam suam molitie blande adulationis inclinant: ꝛ contra bonorū vitā districtione asperitatis erigantur. Unde amicis beati Job in eius flagello tumēbus recte nunc dicitur. At vos contra me erigimini. i. vosmetipsos redarguendos relinquitis: ꝛ me districtis sententijs increpatis. Qui enim semetipsum prius nō iudicat: qd in alio recti iudicet ignorat. Et si nouit forte per auditū qd recte iudicare debeat: recte tamē iudicare aliena merita nō valet: cui conscientia innocentie propie nullaz in alijs regulam p;ebet. Hinc est enim qd insidiantibus quibusdam ꝛ puntendam adulteram deducentibus dicitur: Qui sine peccato est vestrum: primus in illam lapidem mittat. Ad aliena quippe puncta peccata tuam ꝛ sua reliquerant. Reuocenť itaq; intus ad conscientiam: vt prius propria corrigant: ꝛ tunc aliena reprehendāt. Hinc est qd cū tribus beniamin in carnis scelere fuisset obruta collectus olim israel vlcisci iniquitatē voluit: sed ter semel ꝛ iterū in belli certamine ipse prostratus est. Consulto aūt dño si ad vlciscendū ire debuissent iussum est qui tanta diuine vocis imperium perrexit: ꝛ semel ꝛ secundo perdidit: ꝛ tunc demum peccatricem tribum valde seriō pene funditus extinxit. Quid est qd i vltione sceleris inflammatur ꝛ tamen prius ipse prosternitur: nisi qd prius ipsi purgandi sunt: per quos alios culpe sue rianť: vt ipsi iam⁹ddi p vltionem veniāt: q alioz vicia corrigere festinēt. Unde necesse est: vt cum cōtra nos vitio diuini examinis cessat: nostra ipsam conscientiam reprehendat: atq; ad lamenta penitentie ipsa se contra semetipsam erigat: nec contra nos elata ꝛ sibi hamilis: sed contra se rigida sit: bonis vero omnibus submissa. Superbis ergo cōtumacibus recte nunc dicitur.

Capitulum. 16.

T Vos cōtra me erigimini. ꝛ arguitis me obprobrio meo. Dū elati grane esse opprobrium deputant mala temporalia: ꝛ tanto vnusquisq; esse opprobrium deputat mala sē

poralia: ꝛ tanto vnusquisq; est a deo despectū credunt: quanto hunc afflictū et percussionis flagello cōspiciunt. Ait etenim i moribus: nil in actibus querūt: sed si quoslibet in hac vita percussos viderint. esse iam diuino iudicio dānatos arbitrantur. Ait bene nunc beati Job voce dicitur. Et arguitio me obprobrijs meis: q; hoc qui cum iustum ante flagella nouerant: iniustū esse ex ipsa iam sua percussione iudicabant. Ait ꝛ sepe, hereticī q; affligi quosdam intra sanctam ecclesiam vident. Scriptum quippe de deo est. ℣ Flagellat enim filium quem recipit: ℟ tribulationes fidelium nō nisi ex peccato esse suspicantur. Seq; ideo iustos erudunt: q; in prauitatis sue sensu dimisi: sine flagello durarēt. Segtur. ℣ Saltem nunc intelligite: q; deus non equo iudicio afflixerit me. ℟ O ℞ verum sonat vox iusti ꝛberibus afflicti: quā tñ nō elatio: sed dolor expressit. Sed iustus nō est: qui iusticiā in dolore deserit. Beatus aūt Job: q; mite cor habuit: nec in dura voce peccauit. nam si hunc peccasse in hac voce dicimus: impiesse diabolum astruimus qs opposuit: dicens. Tange os eius ꝛ carnem: si non in faciem benedixerit tibi. Grauis itaq; ℞sio oritur. Si etenim nō peccauit in eo qs dicit. Saltē nunc intelligite: q; deus nō equo iudicio afflixerit me: deum: qs dici nephas est: iniuste egisse aliquid cōsentimus. Si ℞ peccauit diabolus de illo quod passus exhibuit. Astruendū est igitur q; ꝛ deus recte circa beatum Job egerit: ꝛ tñ beatus Job ex eo qs dicit se nō iusto dei iudicio afflictū meminisse non fit: ꝛ antiquus hostis in eo quod de beati viri passus erat culpa meritus sit. Nōnunq; nāq; ideo prava creduntur ℞ba bonorum: q; in interiora sua intelligentia minime pensantur. Beatus enim Job vitam suam attenderat: ꝛ ea que patiebatur flagella pensabat: ꝛ videbat equum non esse: vt ad talem vitam talia flagella reciperet. Et cum dicit: non se equo iudicio afflictus: hoc libera voce locutus ē: qs in secreto sno dño de illo aduersario eius dixerat. Cōmouisti me aduersus eum: vt afflgerem eū frustra. Qs enim dicat deus: q; frustra beatus Job afflixerit: hoc rursum beatus Job asserit: q; non equo iudicio a dño sit afflictus. In quo itaq; peccauit: qui a sua aucto;ie ui ſ nullo discrepauit? Lu. 17.

Ed forsan aliqs dicat. Id nos de nobis bonis dicere qs de nobis in occulto iudex dixerit: sine peccato ē non posse. Qā quis iustus iudex laudat: esse hunc iustum laudabilem non dubitatur. At vero si se ipse laudauerit: iam eius iusticia laude digna esse nō creditur. Qd videlicet recte dicitur: si qs iudex iustus ꝙ equū sensum: hoc de se io de quo agitur: ꝙsumat post dictū ꝙ elatam mentē. Nam si ipse quoq; in humili cogitatione pmanens erigente causa vel dolore bona de se veracia dixerit: intentus a iusticia non recessit: inquantū a veritate nullo modo discrepauit. Unde paul⁹ quoq; apostolus multa de se fortia pro dilatatione suoz edificatōe narrauit: sed hec narrando minime deliquit: quia a veritatis trāmite. ꝛ a testatione certa ꝛ corde humili nō recessit. Iusta itaq; beatus Job sua sentiens dicat non se esse iniusto iudicio afflictum nec peccat in hac voce: in qua non, dissentiat ab auctore: q; ipse quoq; deus frustra percussit: ipse quoq; sententiam asserit nō iusto iudicio afflictum. Sed rursus alia questio oritur quā iam in huius operis meminī eroditio solutaz: ea videlicet deus frustra nil faciat cur beatū Job frustra se afflixisse testetur. Iustus enim cū dicitur: nostre ℞bis vicia illius curauit extinguere: sed merita augere. Equū ergo fuit quod fecit ꝙ augmentū boni meriti: non tamē videbatur equū qs causas puniret peccati. Beatus aūt Job peccata sua illis flagellis deleri credidit: non merita augeri: ꝛ iccirco nō equū iudicū vocat: q; vitam suam cū flagellis examinat. Ergo si vita ꝛ flagella pensantur: nō equum fuit qs beatus Job: sicut dixit per iram districtōis sibi fieri credidit: si vero misericordia iudicio attenditur: qua per penam iusti viri vite eius merita cumulantur: equum vel potius misericors iudicium fuit. Igitur ꝛ vera Job dixit: dum vitam cum flagello pensauit: ꝛ deus non iniusto iudicio Job afflixit: quia merita ex flagello cumulauit: ꝛ dia bolus quod passus erat non implenit: q; beatus Job inter ℞ba que durum sonant: ex a vera sententia ꝛ recte humili nō recessit.

Sed hec afflicti verba minus fortasse intelligimus: nisi sententiaz iudicis cognoscam⁹. Qui cuz inter versaz partes iudex paret: dicit amicis Job. Nō ecclīs locuti estis coram me recte: sicut seruus meus Job. Quis ergo stulta mente beatū Job in locutione sua peccasse fateatur: dū ipsa voce iudicis recte locutus asseritur? Quā quidē vocē si ad psonā sancte ecclesie referamus: infirmis cius mēbris non incongrue opemur: que pcussio sue cius tēpore: dū t mentes aliena t flagella considerant: q: iniustos flexere edspexit t iustos interire: hoc iniuste esse nullatenꝰ suspicantur. Hinc adit beati viri vocē subdit̄ tur.

Capitulum. 18.

T flagellis suis me circuit. ¶Aliud qppe est flagellis percuti: aliud cingi. Flagellis nāz percutimur: cuz consolationē: t in bonis⁹ et rebus alijs habem⁹. Nā cum tanta nos afflictio deprimit: vt et nullus rei consolatione respirare animꝰ possit: nō iam flagellis solūmodo ferimur: sed etiā cingimur: q: tribulationū verbere et omni parte circūdamur. Cinctus enim flagellis paulus fuerat cum dicebat. Foris pugne intus timores. Cinctus flagellis fuerat: cū dicebat. Periculis et genere: periculis et gētibus: periculis in ciuitate: periculis in solitudine: ē que ita enumerat: vt nullū se habuisse requiem ostendat. Sācta vero ecclesia cū tribulationū suarū flagellis cingitur: in ea infirmi quiq; in pusillanimitatis casu redigunt̄: ita vt se eo ipō desperatos erubescēt: quo eruditi tardius vident: recte adhuc etiam et cozā typo sancti viri vocē subiungitur. ¶ Ecce clamabo vim patiens: t nemo audit: vociferabor: t non est que iudicet. ¶ Omnipotens deus quid nobis profuturum esse valeat scimus dissimulat exaudire voluntū vocē: vt augeat virtutē: vt pugnet via p penā: t tranquillitas que hic inueniri nō valet: alibi quaratur. Sed hāc dispensationis gratiam nōnulli etiā fidelium ignorant. Et quoz etiā persona mine dicitur. Ecce clamabo vim patiēs: t nemo erubescit: vociferabor: t non ē qui iudicet. Non est enim qui iudicet dicitur: quādo iudicatre dissimulat esse qui est: qui causam nostrā contra aduersarium preter eum qui iudicet non est. Nec tamen hoc sine iudicio ē: quod iudicium differtur: q: t eū hec beatus Job diceret: t sancti viri merita: t aduersarij pena crescebant. Hoc ipm ergo iudicii differre iudicio est. Sed aliud est qd iuste intrinseus disponit deus: aliud qd foris flagellis attritus experit animus. Unde adhuc de ipsa verborum expressione sublimiter. ¶ Semitam meā circūsepsit t transire non possum: t i calle meo tenebras posuit. ¶ Circūsepti verberibus semitam suā vidit cuz transire ad securitatē cupiens eudere flagella non potuit. Et q: se percuti asperit: nec tamē percussionem dignaz vitam in semetipso reperit: quasi in calle cozdis ignorantie sue tenebras inuenit: qui cur flagellaretur penetrare non potuit. Quod ad infirma quoq; mēbra sancte ecclesie non incongrue refertur: quādo per hoc quod grauiter se egisse meminerunt a bono quoq; opere retardantur: t ex infirmitate ppria timidi bona contra hec fortia aggredi nō ꝓsumunt. Timent enim magna bona incipere: qui se in suis actibus infirmos esse meminerunt. Et cū pleraq; etiam bonum qd eligant nescīunt: quasi in calle suo positas tenebras perhorrescunt. Nam sepe ita de suo opere fit animus incertus: vt ignoret omnino qd virtus: quid culpa sit. In calle ergo suo tenebras inuenit: qui in his que agere appetit: quid eligere debeat nescit.

Capitulum. 19.

Dia igitur sepe infirmitate nonnunq; vero ignorantia peccatur: et infirmantibus membris dicitur. Semitaz meā circūsepsit: t trāsire nō possum. Et eis vero quasdā ꝓm opus bonū quod eligant caligant subdit̄: t in calle meo tenebras posuit. Et pena etenim culpe est videre bonum qd agere debeat: t tamen implere non posse: t rursum et grauior pena culpe est: quod agere et psalmiste voce dicatur. Dominus illuminatio mea: t salus mea quē timebo: Dū ignorantie enim tenebras illuminatio: contra infirmitatem vero salus est dīe: quādo t ostendit qs debeat ad agendum apperi: t vires prebet: vt quod ostenderit possit impleri. Hinc dicitur. ¶ Spoliauit me gloria mea: t abstulit coronā de capite meo. ¶ Qs cū ea hec beati viri inflatione positi persone comedisset dubium non est. Sed quia hystorie verba patent iuxta litteram expositione non indigent. Oportet ergo vt per sensus debeat mysticos inuestigari. Ait nāq. Spoliauit me gloria mea. Gloria quippe vnuscuiusq; iustitia est. Sicut vero vestimentum tegit a frigore: ita iustitia munit a morte. Unde nō immerito iustitia vestimento comparatur cum per ꝓpheram dicitur. Sacerdotes tui induantur iustitia. Quia vero afflictionis siue tempore hoc iustitie vestimentum quod eam protegit sancta ecclesia in membris suis infirmantibus amittit: dicatur recte. Spoliauit me gloria mea. i. iustitia ab infirmis ablata ē: que ab eis auferri non posset: si medullitus inhesisset. Et ideireo tolli potuit: q: more vestimenti exterius adhesit. Qua in re querendū est: quōd sancte ecclesie membra dici valeant: qui potuerunt iustitiam perdere quam tenere videbantur. Sed sciendum est q: plerumq; a membris eius infirmantibus iustitia ad tempus āmittitur: sed cuz per cognitionē culpe postmodū ad penitentiam redeunt: sese ad eandem iustitiaz quā perdiderant fortius et arctius astringunt. Ubi adhuc subditur. ¶ Et abstulit coronā de capite meo. ¶ Sicut caput cozpori ꝓma pars est: ita principale interioris hominis mens est. Corona vero: victorie premium est: quod desuper ponitur: vt qui certauerat remuneret. Quia ergo multi aduersitatibus pressi minime in certamine perdurant: in eis sancta ecclesia quasi coronam de capite amittit. Corona quippe in capite est: superna remuneratio in mente. Et sunt plerīq; qui dum aduersitatibus affligantur superna premia cogitare negligunt: t ad perfectionem virtutis peruenire non possunt. In his ita q coronā de capite auferri: q: supernū t spirituale premiū de mentis cogitatione tollit: vt exteriora iam tranquilla appetant: t eterna premia que cogitare consueuerant: non requirant. Dei certe caput fidelium nō immerito sacerdotes accipimus: q pro eis ꝓ

bus domini prima sunt. Unde t per prophetam caput t cauda exterminari dicitur: vbi videlicet t capitis nomine sacerdos: t caude appellatione prophete reprobi designantur. Corona ergo de capite auferri cum superne remunerationis premia cernaz ipsi deserunt: qui hoc ecclesie corpore presse videbantur. Et plerumq; ruinis cadentibus latius succūbit exercitus: qui sequebatur. Unde mox post damna maiora: de multimoda labefactione ecclesie subsecutus admonuit.

Capitulum. 20.

Destruxit me vndiq; t peribo: et auulsit quasi arborem abstulit speciem meam. Quasi vndiq; enim ecclesia destruitur atq; in infirmis mēbris deperit: quādo ipsa que videbantur fortia corruit: quando corona de capite abstrahitur. Idest quando eterna premia etiam a proposito negligunt. Bene autem de infirmis cadentibus subditur. ¶ Et quasi auulse arbori abstulit speciē meā. ¶ Arbor quippe vento impellit: t cadat: t que mine terrēt: vt ad iniquitatē corruat: quid aliud: q; arbor stratum veri pulvis: t statum sue rectitudinis amisit: Quasi enim ex vento speciem perdidit qui prauoz minis: ac persuasionibus⁹ devictus eterna que sperabat premia: reliquit. Et quia plerumq; contingit: vt pena quis metuēs iustitiam deserat: sit iudicante deo: vt etiā iustitiam deserens penas quas timuit: non euadat. Et qui mentis interitum minime timuit: etiaz carnis mala tolleret que timebat. Unde adhuc subditur. ¶ Iratus est contra me furor eius: t sic me habuit: quasi hostem suū. ¶ Predicatore qppe egregio attestante didicimus: quia fidelis est deus: t non patietur nos tentari supra id quod possumus ferre: sed faciet cum tentatione proventum: vt possimus sustinere. Per prophetam quoq; dominus dicit. Plaga inimici percussi te: castigatione crudeli. Qui ergo ita percutitur vt vires illius a percussione superent: non hunc deus iam quasi filiū per disciplinā: sed quasi hostē p ira ferit. Cum ergo virtutem nostre patientie flagella transeunt: valde metuendum est: ne pe-

catis nostris erigentibus: nō quasi filij a patre: sed quasi hostes a dño feriamur. Et gaudent pierū ꝫ vt ēnā maligni spiritus afflictorum cordibus multa suadeant: arḡ iter flagella que exterius ferunt cogitationes nōtras in mēdibus fundant: posit furorem dñi recte subiungatur. ((Simul venerunt latrones eius: et fecerunt sibi viam per me.)) L a trones nāḡ eius maligni sunt spiritus: qui exquirendis hominū moribus occupant. Qui viam sibi in afflictor cordibus faciūt quando inter aduersa: que exterius tolerātur: cogitationes quoḡ prauas immittere non desistunt. De quibus adhuc dicitur. ((Et obsederūt in giro tabernaculū meū.)) In giro enim tabernaculū obsident: quando ex omni latere suis tentationibus mentē cingunt quā modo lugere de temporalibus modo desperare de eternis: modo in patiētiam ruere: atḡ in deū blasphemie vba iaculari: pessima suggestione psuadent. Que tamen verba: vt iam ꝑdiximus beato Job intra hystoriam congruunt: qui dum mala que pertulit: ante oculos congessit nō quasi corrigendā culpam: sed quasi hostem pertulisse se esse iudicauit. Per quē sibi etiā latrones eius viam fecerunt: q: maligni cōtra eum spiritus licentiam pēthionis acceperunt. Cuius in giro tabernaculum obsederunt quia sublatis rebus et filijs etiā corpus eius omne vulneribus attriuerunt.

Capitulum. xi.

Sēd mirum valde est cum latrones diceret: cur addidit ei⁹: vt videlicet eosdē latrones dei esse monstraret. Qua in re si voluntas ac potestas malignorum spirituum discernatur: cur dei latrones dicantur apitur. Dum maligni quippe spiritus ad nocendum nos inuisibiliter anhelant: sed cum prauam voluntatē ex semetipsis habeant potestatem tamen nocendi non habēt nisi eos voluntas sūma permittat: et cum ipsi quidem iniuste nos ledere non nisi iuste a domino permittuntur. Quia ergo in eis et voluntas iniusta est: et potestas iusta: et latrones dicuntur et dei vt ex ipsis sit quid inferre mala iniuste desiderant: et ex deo quod desiderata iuste conuiuant. Sed quia vt sepe iaz dixim⁹ sanctus vir positus in volore penarum modo suis modo ecclesie: modo redemptoris nostri vocibus vtitur: et plerūḡ sic sua narrat: vt tū per typū ea que sunt sancte ecclesie ac redemptoris nostri ꝑferat posposita paulisp cura hystorie in his que subiungit qualiter redemptoris nostri vocibus cōgruat demonstremus. Segtur. ((Fratres meos longe fecit a me et noti mei quasi alieni recesserunt a me.)) Derelinquerūt me propinqui mei: et qui me nouerant obliti sunt mei. Hoc mei⁹ ostendimus si Joānis ad medium testimoniū ꝑferimus qui ait. In ppria venit: et sui eum nō receperūt. Ad deo ḡppe fratres longe facti sunt: et noti recesserunt quē tenētes legē ꝑphetare hebrei nouerāt: ꝑsentē minime recognoscebant. Dū recte nāc dicatur. Derelinquerunt me propinqui mei: et q me nouerant obliti sunt mei. Judei eteni ꝑpinqui per carnē: non p legis instructionē quā si obliti sunt quē ꝑphetauerāt: dū eū ad incarnandū verbis legis canerent: et incarnatū verbis ꝑdicis negarent. Segtur. ((Inquilini domus mee et ancille: sicut alienum habuerunt me.)) Inquilini domus dei fuerant: sacerdotes: quoḡ ozigo in dei seruitio deputata iam p officiū in cōditione tenebatur. Ancille aūt nō immerito intelliguntur scripturā anime ad secreta tabernaculi: q̄si ad interioza cubiculi familiar⁹ seruientes. Dicat ergo de sacerdotibus sedula cura seruientibus: dicat de scriptis ad interioza domus dei obsequētibus. Inquini i dom⁹ mee et ancille sicut alienū habuerāt me: q: incarnatū dñm quē dudū p legis vba ꝑdixerāt: cognoscere ac venerari noluerunt. Qui adhuc aptius qd ab eoz puerso voluntate nō sit cognitus: manifestat: cū subdit. Et quasi peregrinus fui in oculis eorū. Redemptor eternum noster dū a sinagoga cognitus nō ē in domo sua quasi peregrin⁹ extitit. Quod aperte ꝑpheta testat dicēs. Quasi sicut colonus futurus eo in terra: et quasi viator declinans ad manendū. Qui enim vt dño additus non est: non possessor agri: sed colon⁹ est creditus. Qui quasi viator ad manendū tūmodo declinauit: q: paucos ex iudea ab stulit: et ad vocationem gentiū pergens iter exceptuz peregit. Peregrinus ergo in eorum oculis fuit: q: dum sola que videre poterāt cogitabant: nō valuerūt intelligere in dño: quod videre nō poterant. Dum enim despiciunt carnē visibilē: nō ꝑcipiūt ad inuisibilē maiestatē. Dicatur igitur recte: et q̄si peregrinus fui in oculis eoz. De quo adhuc populo apte subiūgitur. ((Seruū meū vocaui: et nō respondit.)) Quid. n. iudaic⁹ populus: nisi seruus fuit: q no n amore filij obsequebatur dño: sed timore seruili. Quo cōtra nobis per ꝑaulum dr: Nō accepistis spūm seruitutis iterū in timore: sz spūm adoptōis filioz: in quo clamamus abba pater. Dunc igitur seruum vocauit dño: q: collatis muneribus quasi emisse eū vocibus ad se venire studuit: sz nō rūdit: q: digna opera donis ei⁹ reddere cōtempsit. Eloquebat nos enim deus cū muneribus preuenit respondemus vero vocationi ei⁹: cū digne iuxta precepta munera ꝓferimus. Quz ergo tot muneribus iudaicū populum preuenit: dicat seruum meū vocaui: sed q: ēt post tot cum munera contēpsit. subiūgat et nō rūdit. Segtur. Capitulum. xii.

Re ppio deprecabar illū ac si apertius diceretur. Ego ille q ante incarnationem meaz tot ei precepta faciendā p ꝑpheraū ora mandaueraī: incarnat⁹ ad eum veniens: ore cum ppio deprecabar. Unde et Matheus cū precepta ab eo dari in monte describeret ait: Aperiens os suum dixit: ac si patenter dicat. Tunc os suum aperuit: q prius aperuerat ozа ꝑpheraū. Dinc est etiam quod de illo ab sponsa presentiam eius desiderante dr: O sculetur me osculo oris sui. Sancta ḡppe ecclesia quoe precepta er eius predicatōe cognouit quasi tot oris eius oscula accepit. Bene autem dr deprecabar: q: in carne monstratus dū mandata vite humiliter dixit: quasi superbientem seruum: vt viueret rogauit. Ubi et apte subditur. ((Alitum meum exhorruit vroz mea.)) Quid vroz domini: nisi sinagoga accipitur in legis federe carnali ei intelligentia subiecta: Alitus vero ex carne est. Sed infidelis populus carnem domini carnaliter intellexit: q pure hanc hominē credidit. Alitum ergo eius vroz exhorruit: q a sinagoga eum quem videbat hominē: dū credere erpauit. Cuiz ab eius ore ꝑba eoz

positaliter audiret: in eo intelligere diuinitatis archana recusauit: et creatorem eē non credidit: quem creatum vidit. Carnis ergo alitum carnalis vroz exhorruit. que carnalibus sensibus dedita incarnationis ei⁹ misteriū non agnouit. Segtur. ((Et ozabā filij eos vteri mei.)) In deo q corpis forma nō circūscribitur membra corporis. i manus oculos: ceteraque sic nolantur: vt ex membroz vocabulis effectus eius potentie designetur. Oculos ḡppe hēre dr: q: cūcta videt. Manus hēre describitur: q: cūcta ꝑficit. In utero aūt pies ꝓcipitur: q in hac vita pertur Quid ergo vterū dei: nisi eius ꝓfectū debemus accipere. In quo ante secula p predestinationē ꝓcepti sumus vt creati p secula producamur. Deus ergo q manet ante secula vteri sui filios ozauit: q: eos quos potenter per deitatem condidit: incarnatus venīēo humiliter rogauit. Sed q: i ipsa carne qua apparuit ab eoz estimatione despectus est: subiūgitur. ((Stulti quoḡ despiciebant me: sapientib⁹ a veritatis fide cadēt ib⁹)) Recte de stultis quoḡ additur: quia dum pharisei dūz ac legisperiti desperarēt eorum incredulitatē etiam populi turba secuta est: que in eo q hominē vidit: redemptoris mūdi predicamenta despexit. Nam sepe stultoz noie hūj q sunt i plebe pauperes designantur. Unde et per Hieremiaz dr: Dixi forsitan pauperes sunt et stulti ignorantes viam dñi: et iudicium dei sui. Reuertar aūt mundi sapientibus atḡ diuitibus redemptor noster querere pauperes et stultos venerat. Unde nūc quasi in augmēto doloris dr. Stulti quoḡ despiciebant me: ac si aperte dicerent. Ipsi me etiam despexerunt p quibus saluandis: stultitiam predicationis assumpsi. Scriptum ḡppe est: quia in dei sapientia nō cognouit mūdus per sapientiam deū: placuit deo per stulticiam predicationis saluos facere credētes. Verbū ḡppe dei sapientia est: sed stulticia hui⁹ sapientie dicta est caro verbi: vt q: carnales quiḡ per carnis sue prudentiam perrigere non valebant ad sapientiam dei per stultā etiam predicationis. i. per incarnationē verbi sanarentur. Dic ergo. Stulti quoḡ despiciebant me. Ac si aperte diceret. Et ab ipsis despectus sum p quibus stultus estimari veritus non sum. Et q: indoctum plebs cū

miracula nostri redemptoris cerneret: hūc
et signis honorabat dicens: Die est christ⁹.
Cum vero humanitatis eius infirma con
spiceret eim creatorē credere dedignabat
dicens. Nō: sed seduxit turbas: recte subiū
gitur. Capitulum. 23.

a

TEū ab eis recessissem: de
trahebant mihi. ¶ Quasi
accedebat qppe ad corda
populorum dūs eius mi
racula demōstrarent: et quā
si recedebat: eū nulla signa
ostenderet. Et recedēte dño detrahebant:
eū a miraculis gesceti prebere fidē nole
bant. Sed qd mirū ꝓpter ista a plebib⁹ eius
ipsi quoq; q legis doctores eē videbanturi
q eū verbis ꝓphetcis incarnādum eē phi
berent: et incarnatum viderunt: et ab eo tā
phidie interruptiōe diuisi sunt. De qbus subdi
tur. ((Abhominati sunt me quōdam cōsi
liarij mei: et quem maxime diligebas: aduer
satus ē mihi.)) Cūctis liquet qr deus consi
liarijs nō eget: q ipsis quoq; consiliarijs ho
minū sapientie consiliū prebet. De quo ēt
scriptum est. Quis cognouit sensum domi
ni: aut qs eius consiliarius fuit. Sed quem
admodū eū panis vel vestimentum egenti
tribuitur: hoc dūs accepisse se testatur: ita
cum nescienti cuilibet rectum consiliū dat:
hoc ipse accipit: cui⁹ vile mēbrum est q erudi
tur. Oēs etenim fideles: mēbra nostri redem
ptoris sumus: et sicut ipse in nobis per mīsi
cordiā largitatis pascitur: ita ipse nobis p
doctrine consilium iuuatur. Scribe itaq; et
legisdoctores q erudire populos ad vitam
consueuerant: qd aliud: qs fatuari redēpto
ris consiliarij fuerūt. Qui tamē dū incarna
tum dūm conspicerent: cōsiliqs suis multos
ab eius fide diuiserunt: qui⁹ prius ad cre
dendū incarnatōis eius mysteriū per pro
phetarum verba multos vocasse viderent
tur. Et qr ille apud eā magis in amore ē:
q ad eius amorē plurimos trahit adhuc ꝯ
eodem legisdoctor⁹ atq; pharisecor⁹ ordine
subditur. Et quem maxime diligebā: aucr
satus est mihi. Ipse enim ordo suadere per
fidia a fide veritatis auersos est: q p⁹ in
labore predicatiōis seruiens maxime dili
gebatur: quem nō solum ad non credēdū
sed vsq; ad persequendum dūm populorū
quoq; turba secuta ē: et vsq; ad possessionē

Exo.40.
B

illius scuicie faucibus accensa. In qua vi
delicet passione discipulorum corda turba
ta sunt. Unde et nūc subditur. ((Pelli mee
cōsumptis carnibus: adhesit os meū.)) In fortitudo
esse fortitudo: in carnibus vero infirmitas
corporis designatur. Quia igitur christus
et ecclesia vna persona ē: qd per os: nisi ipse
dūs designatur? Quid per carnem, nisi di
scipuli: q passionis eius tempore infirma sa
puerūt. Per pellem vero que exterior car
ne manet i corpore: qd nisi ille sancte semi
ne figurantur: que ad preparanda subsidia
corporis exteriorib⁹ dominō ministerijs ser
uiebant. Nam cū eius discipuli: ēquis nec
dum firmi veritatis fidem populis predica
rent: ossi suo inherebant carnes. Et cū san
cte mulieres ea que necessaria erāt: exterio
ra prepararent: quasi pellis exterius manc
bat in corpore. Sed cū ad crucis horā, ven
tum ē: eius discipulos grauis et persecutio
ne iudeor timor inuasit. Fugerunt singuli:
mulieres astiterunt. Quasi ergo ꝓsumpta
carne os dūi pelli suc adhesit: qr fortitudo
eius passionis tempore fugientibus disci
pulis: iurta se mulieres inuēit. Stetit nāq;
aliquādiu ꝓperius: sed tamen post territ⁹
negauit. Stetit ēt Joannes cui ipso crucis
tēpore dictum ē: Ecce mater tua: sed perse
uerare mīme potuit: qr de ipso quoq; scri
ptum ē: q adolescens qdam, sequebatur il
lum amictus sindone super nudo: et tenue
rant eum. At ille relicta sindone nudus p
fugit ab eis. Qui et si post vt verba redem
ptoris sui audiret: ad horam crucis rediit
prius tamen territus fugit. Mulieres un
tem non solum non terruisse neq; fugisse: sz
etiam vsq; ad sepulchrum stetisse memorā
tur. Dicat ergo. Pelli mee cōsumptis car
nibus adhesit os meum. Hoc est: hūs q mee
fortitudini propinquius inherere debuerit
passionis mee tēpore: rumore cōsumpti sunt
et eas quas ad exteriora ministeria posui: i
passione mea sine formidine inherere mihi
fideliter sueni. Ubi et apte subditur qr hec
verba per misterium dicantur dum sequr.

Capitulum. 24.

TDerelicta sunt tantummo
do labia circa dentes meos.)) Quid enim circa den
tes aliud qm labia habem⁹: etiaz si milla flagella patia

B

mur. Sed quid per labia: nisi locutio: quid
per dentes: nisi sancti apostoli designātur?
Qui in h ecclesie corpore iccirco sunt positi
vt vitam carnalium correctione mordeant
eamq; a sue pertinacie duritia confrigant
Unde et eidem primo apostolo; quasi den
ti in eius corpore posito dr: Macta: et man
duca. Sed qr passionis eius tempore isti
dentes pre timore mortis amiserunt mor: sū
correctionis ēmiserunt fiduciam roboris:
dimmiserunt efficatiam omnimode opera
tionis: ita vt duo ex illis ambulantes post
eius mortem de resurrectionē in via loque
rentur et dicerent: Nos sperabamus quia
ipse esset redempturus israel: recte, nūc dici
tur. Et derelicta sunt tantūmodo labia cir
ca dentes meos. Confabulantur adhuc de
illo: sed iam in illo minime credebant. Tan
tummodo ergo labia circa dentes eius re
mānserant quia virtutem bone operatiōis
amiserant: et sola de illo confabulatōis ver
ba retinebant. Perdiderant mor: sum cor
rectionis: et habebant motum locutionis.
Labia itaq; tantummodo circa dentes re
licta sunt: quia adhuc quidem confabulari
nouerant: sed predicare iam eum aut mor
dere infidelium vicia formidabant. Per
actis itaq; his que in voce capitis dixit: ad
propria beatus Job verba reuertitur, di
cens. ((Miseremini mei miseremini mei:
saltem vos amici mei: quia manus domi
ni tetigit me.)) Hoc habere solet propium
mentis piorum: quod cum iniusto ab aduer
sarijs patitur: nō tam ad iram qs ad' pces
moueatur: vt si moderari eorum prauitas
placite valeat: plus deprecari eligūt: qs ira
sa: Unde recte nunc dr. Miseremini mei
miseremini mei: saltez vos amici mei: quia
manus domini tetigit me. Ecce eos a qbus
se per contumelias affligi considerat amī
cos vocat: qr bonis mentibus etiam ipsa fi
unt prospera que videntur aduersa. Plz
peruersi quiqs bonorum dilectione aut con
tertim'ur vt redeant: et eo ipso amici sunt
quo boni fiunt: aut in malitia perseuerant:
in hoc quoq; etiam nolentes amici sunt: qr
si qua bonorum delicta sunt: ea suis perse
cutionibus etiam nescientes purgant. No
tandum, quoq; qr eis que secreto apud de
um gesta sunt. beati viri in publico verba
conco: dant. Sathan quippe percussus
fuerat: nec tamen percussionez suam sathā
ne tribuit: sed tactum se manu domini ap
pellat: sicut ipse quoq; Sathan dixerat.
Mittte manum tuam: et tange os eius et
carnem: si non in faciem benediceris tibi.
Sciebat qppe vir sanctus: quia et per hoc
ipsum quod peruersa voluntate contra se
Sathan egerat potestate: non a semetipso
sed a domino habebat. Sequitur.

Capitulum. 25.

QUare persequimini me si
cut deus: et carnibus meis
saturamini?)) Non abhor
ret a locutione pietat: si: qs
a deo se perhibet persequi.
Est nāq; persecutor: bonus
sicut de semetipso ore prophetico dominus
dicit: Detrahentem occulte aduersus pro
ximum suum hunc persequebar. Cum vero
sanctus quiqs flagellari permittitur: scit q
persecutionem contra cōmissa vicia et in
terna dispensatione patiatur. Crudelcs au
tem persecutorum mentes cum potestatem
feriendi appetunt contra bonorum vitam
non studio purgationis: sed liuoris facib⁹
accenduntur. Et quidez hoc faciunt: quod
deus omnipotens fieri permittit. Sed duz
una causa cum deo etiam per eos agit: nō
tamen voluntas una in eadem causa ser
uatur. Quia cum omnipotens deus aman
do purgationem exhibet iniquorum prauī
tas seuiendo malicias exercet. Quod ergo
dicitur. Quare persequimini me sicut de
us: ad exteriorez hoc percussionem retulit:
non ad intimam intentionem: quia et si hoc
agunt exterius quod deus agi disposuit:
non tamen hoc quod deus in sua actione
appetunt: vt boni et afflictione purgentur
Quod intelligi et aliter potest. Tanto enim
omnipotens deus iustius aliena vicia per
cutit quāto in semetipso nil habet vicio: uz
Domines vero cum per disciplinam alios
feriunt: sic alienam infirmitatem debent p
cutere: vt etiam ad suam nouerint oculos
reuocare: vt ex semetipsis considerent: quā
tum alios feriendo pareant: cum se quoq;
ipsos dignos percussionibus non ignorant.
Itaq; nunc dicitur. Quare persequimini
me sicut deus. Ac si aperte diceretur. Ita
me et infirmitatibus meis affligunt: ac si
ipsi more dei de infirmitate mihi habea-

tis. Unde considerandū est: q; si qui fortasse sint qui asperitate correptionis indigeāt: tunc eis dura correptio a nobis admouenda est: cum dei manus cessat a verbere. Cū vero superna flagella insunt: nō a nobis iā correptio: sed consolatio debetur: ne dum i dolore increpationē iungimus: passionem passioni socimus. Bene autem subditur. ¶ Et carnibus meis saturamini. ¶ Quoniā primoꝝ penas clarit: saturari pauldubio alienis carnibus querit. Secundū quo ꝫ é: q; hī etiam qui aliene vite detractione pascuntur: alienis pauldubio carnibus satiātur. Unde per Salomonē dicitur. Noli esse in conuiuijs potatoꝝ: neq; comedas cū eis qui carnes ad vescendū conserunt. Carnes quippe ad vescendum conferre est: in collatione derogationis vicissim proximorum vicia dicere. De quorum illic pena mor subditur: q; vacantes potibus: t dātes symbolam consumētur: t vestietur pānis dormitatio. Potibus vacant: q; de obprobrio alienę vite se dedriant. Symbolum ꝺo dare é sicut vnusquisq; solet pro parte sua cibos ad vescendum. ita in confabulatione detractionis verba conferre. Sed vacantes potibus t dantes symbolū consumentur: quia si cut scriptum est. O ꝺs detractor eradicabitur. Deiicitur aūt pānis dormitatio: q; despectum: t inopem a cunctis bonis operibꝰ mors sua inuenit: quē hic ad alienę vite exquirenda crimina detractionis sue lāgor occupauit. La. 26.

Sed tot dura que beatus Job sustinet dignuꝝ non é vt per silentiuꝝ transeant: eaq; ad noticiam hominū ignorantie obscuritas tegat. Tanti quippe edificari ad seruandū patientiā valent: quāti impiente se superna gratia eius patiētie facta cognouerint. Unde t eisdem beatus Job in exemplo vult pertrahi flagella que sentit: qui statim subiecit dicens. ¶ Quis mihi tribuat: vt scribantur sermones mei: quis mihi det: vt exarentur in libro stilo ferreo et plūbi lamina: vel celte sculpātur in silice? ¶ Cuncta que portulit: q; forti patrum sentētia edoctus grānis illic iudeorum populus agnouit: stilo ferreo t plūbi lamina scripta sunt. Quia ꝺo hec etiā dura gentilitas cognouerunt: quid ea: nisi sculpta in silice videmus? Et notandū q; in plūbo quod scribit ipsa metalli mollicie citius deletur: t in silice ꝺo tardius quidē valent lre erpmi: sed difficilius deleri: non ergo imerito p plūbi laminā iudea exprimitur: que precepta dei t sine labore peepit: t cum celeritate pdidit: recte per silicem gentilitas figuratur: que ꝺba sacri eloquij vix custodienda suscipere potuit: sed tamen fortiter susceptā seruauit. Per stilum vero ferreū: qd aliud: qꝫ fortis dei sna designatur. Unde p ppheta dicitur. ¶ Peccatū iude scriptū est stilo ferreo: in vngue adamātino. In vngue finis é corporis. Jam ꝺo lapis durus é adamas: vt ferro nō valeat secari. Per stilum vero ferreum fortis sua: p vngué ꝺo adamantinū signatur finis eternus. ¶ Peccatū itaq; inde stilo ferreo in vngue adamantino scriptum dicit: q; culpa iudeorū per sortē dei suam i fine seruatur infinito. Recte quoq; p plūbi laminam eos accipimus: quos auaricie pōdus grauat: qbus per increpantē ppheta dicitur. Filij hominū vsq; quo graues corde. ¶ Per plūbū nāq; cuius natura granis é ponderis: peccatū auaricie specialiter designatur: qꝫ mentē quā infecerit ita grauem reddit: vt ad petenda sublimia attolli neq; possit. Unde enim in Zacharia scriptuꝝ é. Leua oculos tuos: t vide. Quid é hoc qꝫ egreditur: t dixi. Quid nā est? Et ait. Hec amphora egrediens: t dixit. Hec est oculus eorum in vniuersa terra. La. 27.

Et ecce talentū plūbi portabatur: t ecce mulier vna sedens in medio amphore. Et dixit. Hec est impietas. Et proiecit eā in medio amphore: t misit massam plūbeam in os eius. Qui de hac visiōe amphore t mulieris: t plūbi vt latius quid cognouisset ostenderet: adhuc secutus adiunxit. Et leuaui oculos meos t vidi: t ecce due mulieres egredientes t spūs in alis earuꝝ. Et habebant alas quasi alas milui: t leuauerunt amphoram inter terram t celuꝝ. Et dixi ad angelū qui loquebatur i me. Quo iste deferunt amphorā? Et dixit ad me. Et edificetur ei domus i terra sennaar. Quod pphete testimoniū inutiliter pro vocumēto plūbi ptulimus si non etiā reperētes exposuerimus. Nec enim

Leua oculos tuos t vide. Quid est hoc qꝫ egredit? Et dixi. Quid nam é? Et ait. Hec est amphora egrediens. Voluens deus pphete ostendere humanum genus ex qua ab eo maxime culpa dilabatur per imaginem amphore quasi patēs os auaricie designauit. Auaricia quippe velut amphora est: que os cordis in ambitu apertum tenet. Et dixit. Hec est oculus eorū in vniuersa terra. Multos obtusi sensus homines cernimus: t tamē eos in malis actibus astutos videmus: ppheta quoq; attestante q ait. Sapientes sunt: vt faciant mala: bene aūt facere nesciunt. Dū ita ꝫ sensu torpent: sed in his que appetūt auaricie stimulis excitantur: t qui ad bona vidēda cecati sunt: excitātibus premijs ad pagēda mala vigilantes fiunt. Unde recte de hac eadē auaricia dicitur. Hec est oculus eorū in vniuersa terra. Ecce talentū plūbi portabatur. Quid est talentum plūbi: nisi ex eadē auaritia pondus peccati? Et ecce mulier vna sedens in medio amphore. Quā mulierem ne fortasse que esset dubitare possimus illico angelus innotuit. Hanc illic mor sequitur. Et dixit: hec est impietas. Et proiecit eā in medio amphore. Impietas in medio amphore proiicitur: q; numquaꝝ in auaricia semper impietas tenetur. Et misit massam plūbi in os eius. ¶ Massa plūbi in os mulieris mittitur: q; scilz impietas auaricie peccati sui pondere grauatur. Si enim ad ea que deorsum sunt non ambiret: erga deū ac proximos impia nequaq; existeret.

Capitulum. 28.

Leuani oculos meos t vidi: t ecce due mulieres egredientes: t spūs in alis earū. Quid aliud in his duabus mulieribus accipimus: nisi duo principalia vicia superbiam videlicet t gloriā inanē: que impietati absq; vlla dubitatione cōiuncte sunt. Que t in alijs suis spiritū habere narrauī: q; in actionibus suis sathane voluntati deseruiunt. Jām quippe ppheta spiritum appellat: de quo Salomon ait. Si spūs potestatem habentis ascenderit super te: locū tuū ne dimiseris: t de quo in euāgelio ds dicit. Cū immundus spūs exierit ab hoie ambulat per loca arida t inaquosa. Spūs in alis ea rum est: q; superbia t inanis gloria: p omne qꝫ agunt sathana voluntati famulantur. Et habebāt alas quasi alas milui. Milvus semp nature studet insidiari pullorum. Iste ergo mulieres alas habēt quasi alas milui: q; actiones earū diabolo sunt pauldubio similes qui insidiantur semp vite parulorū. Et leuauerunt amphoram inter celum t terram. Superbia t vanagloria habent hoc proprium: vt cum quē infecerint in cogitatione sua super ceteros homines extollant: t modo per ambitum rerum: modo per desiderū dignitatum quē semel captū tenuerint: quasi in honoris altitudine eleuent. Qui dum inter celum t terrā est: t ima deserit: t superiora minime attingit. Quant ergo ille mulieres amphoram inter celum t terram: q; superbia t inanis gloria mentes per auaricia honoris captam ita clenāt: vt quoslibet primos despicientes quasi ima deserant: et alta gloriantes petant. Sed tales quiq; dū superbiunt: t eos mente transcunt quos despiciunt: t superioribus cuiusq; minime iungantur. Amphora ergo leuata inter terraꝝ t celum dicitur: q; auari quiq; per superbiā atq; inanē gloriā t primos iurta se despiciunt: t superiora que vltra ipsos sunt: nulla tenus apprehendūt. Inter terrā itaq; t celū feruntur: q; nec equalitatem fraternitatis in infimis per charitatem tenent: nec tamen summa pertingere sese extollendo prevalent. Et dixi ad angelum: qui loquebatur ad me. Quo iste deferunt amphoram. Et dixit ad me. Ut edificetur ei domū i terra Sēnaar. Sidē amphore edificatur domus in terra Sēnaar. Sennaar quippe fetor eorum dr. Et sicut bonus odor: ex virtute é: ¶ Paulo attestante q ait. O dor̄ notitie sue manifestat per nos i omni loco: q; xpi bonus odor sumus deo: ita ecōtrario fetor ex vicio. Radix enim é oīum malorū cupiditas. Et quia quodlibet malum per auaritiam gignitur: dignum est vt domus auaritie in fetore construatur. Sciendum quoq; est q; sennaar latissima vallis é: in qua turris a superbientibus edificari cepit que linguarum facta diuersitate destructa est. Que scilicet turris Babylon dicta est: propter ipsa videlicet confusione gentium atq; linguarum. Nec immerito ibi auaricie amphora ponitur vbi babylonica confusio edificat:

q: dum per auaritiam ⁊ impietatē certum
est omnia mala erurgere: recte hec ipa ana
rata arḡ impietas in cōfusione perōdentē
habitare. Dec paucis per exactum virum ⁹:
vt peccati pondus exp̄sum per plāgi lami
nam monstraremus. Que tamē beati Job
verba sancte quo ꝫ ecclie congruunt: que
duo sacri eloquij testamenta custodiēs: qñ
secūdo sermones suos scribi expedit dicēs.
Quis mihi tribuat: vt scribantur sermōes
mei: quis mihi det: vt exarentur in libro?
Que q? forti stilo modo per pōdus auari-
ciæ grauibus: modo aūt duris cordibus lo-
quatur stilo ferreo in plāgi lamina: vel ceite
in filecm scribit. Sed iure beatum Job re-
demptoris nostri cuiꝰ ecclie: vti vocib⁹
diccmus. si qđ de eōd redemptore nostro
q: aperte loquatur inuenimus.

Capitulum. 29.

Lo enim pacto credēdus
est: q: ex eo aliqđ per figurā
insinuatū si cum nobis aper-
tus vocibus non demōstrat.
Sed tam quod de eo sentit
aperiat: omnesq; nobis am
bages cogitationuꝫ tollat. Segtur. ((Scio
enim ꝙ redemptor meus vivit.)) Qui enim
nō ait conditor: sed redēptor: aperte cū de-
nūciat: q postḡ oia creauit: vt nos de capti
uitate redimeret: inter nos incarnatus ap
parait: suaḡ passione nos a ꝑpetua morte
liberauit. Et notandū quanta fide sc̄m vir
tute eius diuinitatis astringat: de quo per
Paulum dicitur: q? ⁊ si crucifixus est ex in
firmitate sed vivit ex virtute dei. Sit nāq;.
Scio enim ꝙ redemptor meus vivit. Ac si
apertis vocibus dicat. Infidelis quisquis
illum flagellatum: derisum: palmis cesum:
corona spinea coronatum: sputis illuꝫ: cru
cifixum: mortuū nouerit: ego illum post mor
tem viuere certa fide credo: libera voce pfi
teor: q: redemptor meus vivit: qui inter im
piorum manus occubuit. Sed quid beate
Job per resurrectionem illius etiam de tue
carnis resurrectione confidis: aperta que
so voce pfitere? Segtur. ((Et in nouissimo
die de terra surrecturus sū:)) q: videlicet re
surrectionem quā in se ostēdit in nobis etiā
quandoq; facturus est. Resurrectionē ꝙ-
pe quā in se ostendit nobis ꝑmisit: quia sui
capitis gloriam sequuntur membra. Redē
ptor ergo noster suscepit mortem ne mori ti
meremus. Ostendit resurrectionem vt nos
resurgere posse confidamus. Unde ⁊ eandē
mortem non plusq; triduanā esse vo-
luit: ne si in illo resurrectio differretur: i no
bis omnimodo desperaret. Quod bene de
illo per ꝓphetam dicitur. De torrente i via
bibit: ꝓterea exaltabit caput. Quasi enim
de quodam flumine nostre passionis nō in
mansione bibere: sed in via dignatus est: q
mortem transitorie. idest ad triduum contin
git: atq; in ea morte quā contigit nequaq;
sicut nos vsq; ad finem seculi remānt. Bū
ergo die tertio resurrexit: quid in eius cor
re. i. ecclesia sequatur ostēdit. Exemplo ꝙ-
pe monstrauit qđ promisit in premio: vt si
cut ipsum resurrexisse fideles agnoscerent:
ita in seipsis in fine mūdi resurrectionis p:e
mia sperarent. Ecce nos per mortem car-
nis vsq; ad finem mundi remanemus i pul
uere: ille autem die tertia ab ariditate mor
tis viruit: ⁊ diuinitatis sue nobis potentiaꝫ
ipsa innouatione sue carnis ostendit. Qđ
bene per moysen virgis duodecim i taber-
naculo positis demonstratur. Ha cū aarō
ad sacerdotiuꝫ: qui de tribu leui fuerat de-
spiceretur: nec digna tribus que offerret ho
locausta crederetur: duodecim virge: iuxta
duodecim tribus in tabernaculo poni pre-
cepte sunt: ⁊ ecce virga leui viruit: ⁊ qđ
virtutis in munere aaron habere ostendit.
Quo fidelis signo quid innuit: nisi ꝙ oēs q
vsq; ad finē mundi iacemus in morte: qua
si virge reliquē i ariditate remanemus. Sꝫ
cunctis virgis in ariditate remanentib⁹ vir
ga leui ad florem redit: q? corpus dñi veri
sacerdotis nostri i mortis ariditate po
sitam: in florem resurrectionis erupit. Quo
flore aaron recte sacerdos esse cognoscitur:
quia hec resurrectionis gloria redemptor
noster qui de tribu iuda ⁊ leui ortus est: in-
tercessor pro nobis esse monstratur. Ecce er
go iam virga aaron post ariditatem florer:
sed virge duodecim tribuum in ariditate re
manent: quia iam quidem corpus dñi post
mortē vivit: sed nostra adhuc corpora vsq;
ad finem mundi a resurrectionis gloria dif
feruntur. Unde caute hanc eandem dila
tionem intulit dicens. Et in nouissimo: de
terra surrecturus sum.

Capitulum. 30.

Habemus ergo spem resurre-
ctionis nostre considerata
gloria capitis nostri. Sed ne
quis vel cogitatione tacita
forsitan dicat. Qđ iccirco il-
le surrexit a morte: q? vnus
idēḡ deus ⁊ homo mortem quā ex humā
nitate ptulit: ex diuinitate superauit: nos no
qui puri homines sumus: a mortis surgere
dānatione non possumus: recte in resurre-
ctionis eius tempore etiā multoꝝ sanctorū
corpora surrexerunt: vt ⁊ in se nobis exem
plum ostenderet: ⁊ de alioꝝ qui nobis ꝑ pu
ram humanitatem similes fuerunt: nos i re
surrectione roborare: quatenus cum se ho
mo desperaret percipere qđ in se ostende-
rat deus homo: hoc in se fieri posse ꝑsume-
ret: qđ in ipsis factū cognosceret: quos pu-
ros fuisse homines non dubitaret. Sūt ꝺo
nōnulli: qui considerantes ꝙ spūs a carne
soluitur: ꝙ caro in putredinem vertitur: ꝙ
putredo in puluerez redigit: ꝙ puluis in ele
mentis soluit: vt nequaq; ab humanis ocu
lis videatur: resurrectionem fieri posse de-
sperant: ⁊ dum arida ossa inspiciunt hec ve
stiri carnibus: rursumq; ad vitam viridesce
re posse diffidunt. Qui si resurrectiōis fidē
ex obedientia non tenent certe hanc tenere
ex ratione debuerāt. Quid enim quotidie
nisi resurrectionem nostrā in elementis suis
mundus imitatur. Per quotidiana quip-
pe momenta lux ipsa temporalis: quasi mo
ritur: dum supernenientibus noctis tenebris
ea que aspiciebatur subtrahit: ⁊ quasi quo
tidie resurgit: dū lux ablata oculis suppre-
sa iterum nocte reparatur. Per momenta
quoq; tempora cernimus arbusta viridita
tem foliorū amittere: a fructuum prolatione
cessare; ⁊ ecce subito quasi ex arefecti ligno
velut quadam resurrectione veniente vide
mus folia erumpere: fructus grandescere: ⁊
totam arborem rediuiso decore vestiri. In
desinenter cernimus parua arborū semina
terre humoribus cōmendari: ex quibus nō
longe post aspicimus magna arbusta surge
re: folia pomaq; proferre. Consideremus er
go parum cuiuslibet arboris semen: quod
in terra iacetur: vt arbor ex illo ꝓducatur
⁊ comprehendamus si possumus vbi in illa
tanta breuitate seminis: tam immensa ar-
bor latuit que ex illo ꝓcessit: vbi lignum:
vbi cortex: vbi viriditas foliorum: vbi vber
tas fructuum. Hunquid nam in semine ta-
le aliquid videbatur cuz in terra iaceretur:
Et tamen occulto rerum omnium opifice
cuncta mirabiliter ordinante: ⁊ in mollicie
seminis latuit asperitas corticis: ⁊ in teneri
tudine illius absconsa est fortitudo roboris
⁊ in siccitate eius vberes fructificationis.
Quid ergo mirum: si tenuissimam puluerē:
vel a nostris oculis in elementis redactum
cum vult in hominem reformat: qui ex te-
nuissimis seminibus immensa arbusta rein
tegrat? Quia ergo rationales sumus condi
ti: spem resurrectionis nostre ex ipsa debe-
mus rerum specie ⁊ contemplatione collige
re. Sed quia in nobis sensus corpus est rātio-
nis: accessit in exemplo gratia redēptoris.
Venit nāq; conditor noster: suscepit mortē:
ostendit resurrectionem: vt qui resurrectio-
nis spem ex ratione tenere nolumus: hanc
ex eius adiutorio ⁊ exemplo teneremus. Di-
cat igitur beatus Job. Scio ꝙ redemptor
meus vivit: ⁊ i nouissimo de terra surrectu-
rus sim. Et quisquis resurrectionis in se vir
tutem fieri posse desperat: verba in gentili-
tate positi viri fidelis erubescat: ⁊ pēset quā
te pene sit pondere ferendus si adhuc non
credit suam: qui tam resurrectionem domi
ni cognouit factam si ⁊ illi suam credidit: q
adhuc dñi sperabat esse faciendam.

Capitulum. 31.

Sed ecce resurrectionez au
dio: effectum tamen eiusd
dem resurrectionis exqui-
ro. Credo nāq; quia resur
recturus sim: sed volo vt
audiam qualis. Sed scien
dum qppe mihi est. Utrū
in quodam alio subtili forsitan: vel i aerio:
an in eo quo morior corpore resurgam. Sꝫ
si in aerio corpore surrexero: iam ego non
ero qui resurgo. Nam quō est vera resurre-
ctio: si vera esse non poterit caro? Aperta
ergo ratio suggerit: quia si vera caro non
fuerit proculdubio resurrectio vera non
erit. Necq; enim recte resurrectio dici po-
test: vbi non resurgit quod ceciderit. Sed
bas nobis beate Job tubiectionis nebulas
tolle: ⁊ quia per acceptam sancti spūs gra-

tiam de spe nobis log nostre resurrectionis
ceptis:aperte indica:ñ caro nostra veraci
ter resurgat. Sequr. ¶ Et rursum circūdabo
bor pelle mea. ¶ Dum aperte pellis dr:olo
dubitatio vere resurrectionis aufertur: ga
non sicut cuticulus constantinopolitane vr
bis ejus scripsit. Corpus nostrum in illa re
surrectionis gloria erit impalpabile ventis
aeriq; subtilius. In illa enim resurrectiōis
gloria erit corpus nostrum: subtile quidem
per effectum spiritalis potentie:sed palpa
bile per veritatem nature. Unde etiam re
demptor noster dubitantibus de sua resur
rectione discipulis ostendit manus ⁊ latus
palpanda:ossa carnēq; prebuit dicēs. Pal
pate ⁊ videte:q; spūs carnem ⁊ ossa nō ha
bet sicut me videtis habere. Qui cuz cidez
cuticio in constantinopolitana vrbe posit⁹
hoc euangelice veritatis testimonium pro
tulisset:ait. Jcarco dñs hoc fecit:vt dubi
tationem resurrectionis sue de discipulor
cordibus amoueret. Cui inquaz? Mira est
res valde quā astruis vt inde nobis dubie
tas surgat:vnde discipulor corda a dubie
tate sanata sunt. Quid enim veterius dici
potest. q̄ vt hoc nobis de eius vera carne
dubium fiat:per quod discipuli eius ad fi
dem ab omni sunt dubietate reparati. Si
cui hoc non habuisse astruitur quod ostēn
dit:vnde fides discipulis eius confirmata
est:inde nostra destruitur. Qui adūgebat
etiam dicens. Corpus palpabile habui qđ
ostendit:sed post confirmata corda palpā
tum:omne illud in domino quod palpari
potuit in subtilitate est aliqua redactum.
Ad hec ipse respondi dicens:Scriptū est.
Christus resurgens a mortuis:iam nō mo
ritur:mors illi vltra non dominabitur. Si
qđ ergo in eius corpore post resurrectionē
potuit imutari:contra veridicam Pauli
sententiam post resurrectionē dñs redijt in
mortem. Quod qs dicere ⁊ nō alⁱ⁹ nisi vel
stultus presumat:q veram carnis resurre
ctionem negat. Tunc mihi obicit dicēs.
Cum scriptum sit. Caro ⁊ sanguis regnum
vel possidere non possunt:qua rōne credē
dum est resurgere veraciter carnem. Cui in
quam. In sacro eloquio aliter caro dicitur
iuxta naturam:aliq; aliter iuxta culpaz vel
corruptionem. Caro quippe iuxta naturaz
sicut scriptum est. Hoc nunc os ex ossibus
meis:⁊ caro de carne mea. Et verbum ca
ro factum est:⁊ habitabit in nobis. Caro
vero iuxta culpam:sicut scriptum ē. Non
permanebit in hoibus istis spūs meus:eo
quod sūt caro. Et sicut psalmista ait:Me
moratus est q: caro sunt:spūs vadēs ⁊ nō
redicns. Unde ⁊ discipulis Paulus dice
bat. Vos aūt in carne nō estis:sed in spū.
Vos enim in carne non erant: quibus epis
las trāsmittebat. Sed q: passiones carna
lis desiderio:um vicerant iam liberi p vir
tutem:spūs in carne nō erant. Quod ergo
Paulus apostolus dicit. Quia caro ⁊ san
guis regnū dei possidere nō possunt. Car
nem vult sm culpam intelligi nō carnē sm
naturā. Unde ⁊ mor q: carnē sm culpā di
cerct:ostendit subdens. Neq; corruptio: in
corruptelaz possidebit. In illa ergo celestis
regni gloria caro sm naturam erit: sed sm
passionis desideria nō erit. Quia devicto
mortis aculeo:i eterna incorruptiōe regna
bit.

Lapitulum. 32.

Tibus dictis ijsdem cuti
cino consentire se protin⁹
respondit:sed tamen ad
huc corpus palpabile re
surgere posse denegabat.
Qui etiam in libello quē
de resurrectione scripsit
Pauli quoq; apostoli testimonium indice
rat dicentis. Tu quod seminas:non vivifi
catur nisi prius moriatur:⁊ quod seminas
non corpus quod futurum est seminas: sz
nudum granum:hoc nimirum ostendere se
studēs quia caro vel palpabilis:vel ipsa nō
erit:dum sanctus apostolus de resurrectio
nis agens gloria:non corpus quod futurū
est:seminari dixerat. Sed ad hec citius re
spondit Paulus apostolus dicens: Non
corpus quod futurum est seminas:sed nu
dum granū:hoc insinuat videmus:q: gra
num cuz culmo ⁊ foliis nascitur:qđ sine cul
mo ⁊ foliis seminatur. Ille itaq; in augmē
to gloxie resurrectionis non virtz grano se
minis deesse quod erat: sed adesse qđ non
erat:iste aūt dū verū corpus resurgere de
negat:neq; dicit adesse quod deerat:sz
deesse quod erat. Hēc itaq; de hac re i lon
ga protentione productis:gravissima a nobis ec
primus simulatōe resilire. Cuz pie memorie
Tiberius Cōstantin⁹ imperator secreto me ⁊

alium suscipiens qđ inter nos discordie ver
sarctur agnouit:⁊ vtriusq; partis allegatio
nem pensans:eūdem librum quez de resur
rectione scripserat:suis quoq; allegatiōib⁹
destruēs:deliberauit vt flāmis cremari de
beret. A quo vt egressi sumus: me egritu
do valida:eūdem ꝑ cuticinum egritudo ⁊
mors ꝑuius est secuta. Quo mortuo:quia
pene nullus erat qui eius dcā sequeretur:
dissimulari cepta persequi:ne i fauillas vi
derer verba iaculari. Dum tamen adhuc
viuerct ⁊ ego validissimis febribus egrota
rem:quicūq; noti mei gratia salutatōis ad
eum pergebant:vt eoz relatione cognoui:
ante eorum oculos pelles manus suc tene
bat dicens: Confiteor quia omnes in hac
carne resurgemus:quod sicut ipsi fatebā
tur:ostio prius negare ꝓsueuerat. Qz nos
ista postponētes in beati Job sermonibus
subtiliter cegramus. Ca. 33.

Jvera erit resurrectio:verū
q̄ corpus in resurrectōe. Ec
ce enī iaz de spe resurrectio
nis dubitare nō possumus:
dū ait:Et i nouissimo de ter
ra surrecturus sum. Dubie
tatem quoq; de reparatione vera corporis
abstulit q ait. Et rursum circūdabor pelle
mea. Qui adhuc ad auferendas ambages
nostre cogitatōis subdit. ¶ Et in carne mea
videbo deum. ¶ Ecce resurrectionē:ecce pel
lē ecce carnē apertis fatetur vocib⁹. Quid
ergo remanet:,vnde possit mēs nostra du
bitare: Si itaq; iste vir sanct⁹ ante effectuz
resurrectōis dñice reducēdā carnē i integro
statu credidit:quid erit reatus nostre dubi
tationis si vera carnis resurrectio:nec post
exemplū credit redēptoris. Si n. post resur
rectionē corpus palpabile nō erit: profecto
alⁱ⁹ surgit q̄ moritur ⁊ qđ dictu nephas est
credere quia ego morior: ⁊ alius resurgat.
Unde ꝙso te beate Job subūge que sentis
⁊ huius nobis questionis scrupulum tolle.
Sequitur. ¶ Quē visurus sum ego ipse: ⁊
oculi mei ꝓspecturi sunt ⁊ nō alⁱ⁹. ¶ Si eni
ficut quidā errox sequaces arbitrātur: q:
post resurrectionē corp⁹ palpabile nō erit
sed inuisibilis corporis subtilitas caro vo
cabitur:cuius substantia carnis non sit: p
fecto alius est qui moritur:⁊ alius q resur
git. Sed beatus Job hanc eius sententiā
veridica voce destruit:q ait:Quem visur⁹
sum ego ipse:⁊ oculi mei conspecturi sunt:
⁊ non alius. Nos autem beati Job fidez
sequentes:⁊ redemptoris nostri post resur
rectionē corpus palpabile veraciter credē
tes:fatemur carnem nostram post resurre
ctionem futuram ⁊ eandem ⁊ diuersaz: eā
dem per naturam: diuersam per gloriam:
eandem per veritatem:diuersam per potē
tiam. Erit itaq; subtilis:quia ⁊ incorrupti
bilis. Erit palpabilis:q: non amittit essenti
am veracis nature. Sed sanctus vir eādez
resurrectionis fiduciā qua spe teneat qua
ta certitudine prestolctur adiungit. Sequi
tur. ¶ Reposita ē hec spes mea:in sinu meo
Ad nos habere certius credimus: q̄ hoc
quod in sinu tenem⁹. In sinu ergo suo spē
repositam tenuit: q vera certitudine & spe
resurrectionis presumpsit. Sed quia ventu
rum diem resurrectionis inotuit: iam nunc
seu voce sua:seu typo sancte ⁊ vniuersalis
ecclesie prauorum facta redarguit:⁊ iudici
um quod in resurrectionis die sequē pre
dicit: Nam protinus subdit. Quare ergo
nunc dicitis persequamur eum ⁊ radicem
verbi inueniamus contra eum. Fugite er
go a facie gladij:qñ vitor iniquitatis gladi
us est:⁊ scitote esse iudicium. Priori qppe
sententia iniquorum facta reprehendit:se
quenti aūt ex diuino iudicio penas inoxu
it. Ait enim. Quare ergo nunc dicitis persc
quamur eum: ⁊ radicem verbi inueniam⁹
contra eum. Peruersi quidem quia malo stu
dio bene prolata audiunt: ⁊ in lingua iusti
accusationis aditum inuenire appetūt: qđ
aliud q̄ contra eius verbi radicem querūt
er qua videlicet loquendi origine sumāt:
⁊ ramos prauc loquacitatis in accusatiōe
dilatent. Sed vir sanctus cum a prauis ta
lia sustinet:non contra eos: sed magis pro
ipsis volet: ⁊ male cogitata redarguit ac
mala eis que fugiant ostendit dicēs. Fugi
te ergo a facie gladij:q: vitor iniquitatis gla
dius est. ⁊ scitote esse iudicium.

Lapitulum. 34.

Mnis q perversa agit:eo
ipso quo hoc despicit:esse
dei iudicium nescit. Si n.
hoc timendo sciret: que in
illo sunt puniēda nō age
ret. Nam sunt plerisq; qui

extremum ei iudicium verbotenus scilt sp
peruerse agendo restantur: q: nescit. Qui
enim hoc nō formidat vt debet necdum eo
gnouit cum quāto turbine terroris aduc
uiat. Si enim pensare pondus tremēdi ex
aminis nosset: ire diem vitq timendo pca
uere. Iaciem quoq gladij fugere ē: ala
uersionis vultrice sniam prius q apparea
placare. Vitare nāq terro: iudicis non nit
ante iudicij potest: modo non cernitur: sed
precibus placatur. Cum vero in illo trem
do examine sederit: t videri potest: t placa
ri iam non potest: q: tacta prauorum q din
fastinuit tacitus: simul ola reddet iratus.
Unde necesse est nunc timere iudicem: cum
necdū iudicium exercet: cum diu mala su
stinet: cuj adhuc mala tolerat que videt: ne
cum semel manum in retributione vltiōis
excusserit: tanto in iudicio vltricius feriat
quāto ante iudicium diutius expectat'.

Sancti Gregorij. Liber. 15.
Capitulum. 1.

Via amici

beati Job nequaq̄ p
uersi ē potuerant So
phar naamatitis verba
testātur: q de ore ei⁹ ter
roj venturi indicij an
diens protinus adiun
git. ¶ Iccirco cogitationes mee varie succe
dunt sibi: t meus in diuersa rapit ¶. Ac si ei
apertis vocibus dicat: Quia extremi iudi
cij terroē considero: iccirco cogitationū tu
multibus in timore confundor. Ideo se qp
pe animus amplius in cogitatione dilani
et: ideo illud esse terribile quod imminet pen
sat. Et in diuersa mens rapitur: quādo mo
do mala que egit: modo bona que agere ne
glexit: modo reprehensibilia in quibus ē: mo
do recta que sibi adhuc deesse conspicit: sol
licito pauore perpendit. Sed amici beati
Job cuj assiduitate vite illius edocti bene
viuere nouerint: pensare tamē subtiliter iu
dicia nescientes: mala hic iustorum quē
piam posse recipere non credebant. Unde
t eundem sanctum virum iniquum esse su
spicati sunt: quē flagellatum viderunt: atq
ex hac suspitione agebatur vt in ei⁹ quoq
increpatione dilaberentur: ad quuj tamen
increpationem quasi sub quadam reuereti
a descendūt. Unde sophar subiecit dicēs
(¶ Doctrinā quā me arguis audiam: t spi
ritus intelligētie mee respondebit mihi. ¶ Ac si ap
te dicat: Tua quidem verba audio: sed an re
cte prauata sint spū mee intelligētie ni discerno.
Nam q vicentis verba despiciunt: doctri
nam eius non ad adiutorium: sed ad occa
sionem certaminis sumunt: vt audita potius
iudicent q̄ sequātur. Dic itaq̄ sub quo
dam moderamine premissio in aperta iam
beati viri exprobratione prosilit cum subiū
git: (¶ Hoc scio a principio ex quo positus est
homo super terrām: q̄ laus impiorum breuis
est: t gaudium hypocrite ad instar puncti. ¶
Liquet nunc q: sue intelligentie spū inflā
tus: eas quas contra impios sententias p
tulit in beati Job redargutionibus flectit.
Quem enī prius iusta agere: t postmodum
penas tolerare cōsperxit: omne in illo hypo
crisj estimat fuisse quod vidit: q: videlicet
a iusto deo iustum famulum affligi posse nō
credidit. Sed nos eisdem eius sententias
quas non recte rectas protulit: sollicita in
tentione pensantes exequamur: t contem
nentes quod falsum contra beatum Job lo
quitur: intueamur q̄ vera dicat si hoc con
tra impios loqueretur. Dicitaq̄: Hoc scio
a principio ex quo positus ē homo super terr'
rām q̄ laus impiorum breuis est.

Capitulum 2.

Decurus breuitatē vite pre
sentis cordis oculus ad er
rorem reduxit originis vt
ex anteactis colligat: q̄ nul
la sunt que videnf aliqua
esse dum sunt. Si enim ab
ipso humani generis exordio vsq̄ ad hoc tē
pus quo sumus: mentis oculos vnicuiq̄: oc
quod finiri potuit q̄ breue fuerit videmus
Ponamus enī quēlibet hominem a primo
die mūdi conditi vsq̄ ad hodiernum diem
vitam duxisse: hodie tamē eandem vitam
quam quasi longam duxisse videtur finire
cepe finis adest: preterita iam nulla sunt q
cuncta transierunt. Futurum in hoc mun
do nihil est: q: nullum ad vitam: vel breuis
simum restat momentum. Ubi est ergo lon
gum tempus quod inter initium finemq̄ de
prehensum ita consumitur ac si nec breue
vsq̄ fuisset. Impij itaq̄ q: presentem vitā

Job Ca. 20

extremum iudicium

qñ aliq̄ cōsidera
q̄ potuit opari

Exposition is. S. Greg. Liber xx.

deliguntur in eo procul dubio elati percipere
laudem querunt. Lingue laudibus extol
luntur: nec est bonū sed vicl appetitū. Quaj
videlz laudem longam esse existimant eam
assequūtur: sed brevem intelligūt fuisse: qā
amittunt. In fine quippe eis ostendit: q̄ nil
fuerit quod amauerunt. Unde recte con
tra cosdē impios dr. Hoc scio a principio ex
quo positus est homo super terrām q̄ laus
impiorum breuis est. Ubi apte subiungitur.
(¶ Et gaudiū hypocrite adinstar puncti. ¶ Se
pe hypocrita dū sanctum se simulat: t iniq
quā exhibere minime formidat: ab oibus ho
noratur eiq̄ sanctitatis gloria defertur ab
his q exteriora cernūt: sed interiora prospi
cere nequeunt. Unde fit vt gaudeat in pri
ma sessione: hilarescat in primo recubitu: i
flectat in prima salutatione: eleuetur in re
uerenti voce obsequentium: t superba cogi
tatione tumeat in famulatu subditorum: si
cut voce quoq̄ veritatis de talibus dicit:
Omnia vero opera sua faciunt: vt videan
tur ab hoibus. Dilatant enim phylacteria
sua: t magnificant fimbrias suas. Amant
enim primos recubitus in cenis t primas
cathedras in synagogis: t salutatōes in fo
ro: t vocari ab hominibus rabbi. Sed cor
gaudium eternitati compatuj qd erit quā
do irruente mortis articulo ita consumitur
ac si omno non fuerit. Cuius nimirum gau
dij letitia pertransit t pena permanet: t eā
res amittitur: causa durat. Bene aūt dicit
gaudiuj hypocrite adinstar pūcti: in pūcto
enim talus mox vt ponitur leuat: nec mora
vlla agitur vt per exprimendam lineaj trahatur. Gaudium itaq̄ hypocrite ad simi
litudinem puncti est: q: apparet ad momen
tum: sed disparet imperpetuū: t sicut talus
in pūcto dū ponitur leuatur: sic hypocrita
pūctio vite gaudia dum tangit amittit. De
quo t subditur. (¶ Si ascenderit vsq̄ ad ce
lum superbia eius: t caput eius nubes teti
gerit: quasi sterquilinium in fine perdet ¶ Su
perbia hypocrite: vsq̄ ad celū ascendere di
citur: quando eius dictio celeste agere vi
tam videtur. Cuius caput quasi nubes
tangit: quando principalis pars videlz intel
lectus eius sanctorum precedentium cog
quari meritis credit. Sed quasi sterquilinū in
fine pdetur: q: in morte sua cū ad tormen
ta ducitur sterco ab ore vicioj plenus a mali

gnis spiritib⁹ cōculcatur. Ca. 3

Audiū eterni vite pēs que
iniusti estimāt magna bōa
boni stercora deputāt. Dñs
scripturā ē: De sterore bouū
lapidas⁹ est piger. Ac ergo
q̄ deū seq̄ nolunt: ab amo
re eterne vite pigrescūt. Et quotiēs rectus ipa
liū vānō pauet: ex his nimirū afflīgit q̄ iu
sti viri velut stercora pēnant. Qui ergo ex
terrenaj rerū passiōe attenti ad alind: q̄
de bouū stercore flagellat. Et recte hypocri
ta sterquilinio similis dr: q: dum tpalē gloriā
hīc appetit: mō p cogitatōem apud semet
ipsum tumet: modo eandē gloriā aliis im
det: eamq̄ alios veraciter habētes irridet.
Quot ergo vitiis plenus est: quasi tot ster
coribus in aspectu eterni iudicis illi⁹ pcc⁹
fetet. Dicat igit: Si ascenderit vsq̄ ad ce
lum superbia ei⁹: t caput ei⁹ nubes tetigerit:
quasi sterquilinū in fine pdet. Qui t si ce
lestē vitā se agere simulat: ret⁹ intellectū suuj
ē simile verio pdicatoribus ostētat: quasi
sterquilinium tū in fine pdet: q: mēs illi⁹ pro
vicioj suoj fetore dānabit. Sequit. (¶ Et
q̄ eū viderāt dicēt: Ubi ē ¶ Leuāq̄ hypo
critaj vita etiā ab hoibus reprobā in fine
cognoscit: vt signū iā aptioris q̄ fuerit ostē
dant. Qui ergo hāc etiā viderunt de eius
ecto dicent: ubi ē? Qz neq̄ ē ubi elatus fue
rat apparet: neq̄ in eternitatis rege ē quā
ē putabatur. De eius brevitate vite ad
huc apte subiūgitur. (¶ Velut somniū ano
lans nō inuenietur: transiet sicut visio no
cturna. ¶ Quid est vita hypocrite: nisi que
dam visio fantasmatis: q̄ hoc ostēdit i ima
gine: q̄ nō hz ex ētate? Unde recte quoq̄
sommo compatur: q̄ ab eo ois laus t glo
ria: quasi dum tenetur āmittit. Sepe nāq̄
in nocturna visione nonnulli pauper sedo
se diuites ammirātur: deferri sibi ponderā
aspiciūt diuitiarum moles: obsequentiū mul
titudinē: pulchritudinem vestiū: abundan
tiam ciboj sibimet adesse considerāt. Gau
dent se euasisse penurią quā ēi gemitu to
lerabāt. Et repēte eū erigūt inuenit: q̄ fal
sum fuerat quod gaudebant: eosq̄ euigi
lasse penitet: q: euigilantes inopia pa te
net. Sic hypocritarū mētes dū aliud ē qđ
agūt: atq̄ aliud qđ hoib⁹ ostēdūt: laudes
de ipsa sanctitatis ostentatōe recipiūt. In

æstimatione hominum multis melioribus
præferantur: & cum intus apud se tacita eo
gratione superbiat: foris se humiliter omnib⁹
ostrent. Cuncta ab bonis moderate laudan
tur: talem esse se quoq; apud deum existimat:
quales se gaudent bonis inesse. Unde
fit vt etiam eterne vite percepturos se præ
mia præsumant: & qui h de humanis fauo
ribus exultant: illic se habituros regem pi
num non dubitent. Sed inter hec occulta vo
cationis hora surripitur: & cum carnis ocu
los claudunt: mentis aperit: moresq; vt sup
plicia eterna receperint: ubi vident qui virtu
tum æstimatione vincta in somnio fuerunt
Bene ergo de hoc hypocrita dr: Transiet
velut visio nocturna: qui hoc qđ se ad mo
mentum viuit humanis æstimationib⁹ vi
dit: de ostentione est fantasmatio: non d so
lidate virtutis. Has cum mens ei⁹ in mor
te carnis euigilat: cognoscit pene dubio ga
fauores circa se hominum somniens vide
bat. Segtur. ¶ Oculus qui eas viderat nō
videbit: neq; vltra cum intuebitur loc⁹ su
us. ¶ Quis est locus hypocrite: nisi cor? ado
lescentiæ. Ibi quippe regelet: vbi fauores inue
nerit. Oculus ergo q eum viderat nō vide
bit: q; subtractus in morte stultis amatori
bus suis abscondit q cum consuescerant
admirando conspicere. Hec vltra tum lo
cus suus intuebitur: q; lingue adulantium
hanc ad iudicium fauoribus nō sequunt.
Sed tamen quousq; viuit ea que ipse agit:
etiam sequaces suos docere nō desinit: & p
erroris sui prauitatem alios quoq; ad eas
quas exhibet generat simulationes. Be q
buo h apte subditur. Sub qua eius atterentur
egestate. Scriptum est: In malignam ani
mam nō introibit sapientia. Et per hoc dici
tur: Dentes eguerunt & esurierunt. Si enim
de exteriore fame egestas eorum & esuries
diceretur: profecto viuere nō essent: q; pa
ti corporis indigerent. Sed quia cum crete
rius multiplicantur interius inanes fiunt:
& viuere pariter & egestas eis denotatur:
q; videlicet pane sapientie saciari minime
merentur. Sub qua tamen huius hypocrite atte
rentur egestate: q; hi qui in hypocrisi ex ei⁹
mutatione nascuntur: cum veritatis solidi
tatem non tenent: in cordis egestate deficiu
nt.

Capitulum. 4.

Et man⁹ illius reddent ei
dolorem suū. Quid p ma
nus nisi opera designant?
¶Manus itaq; illius ei do
lorem reddent: q; damna
tionem iustā ex unqua re
cipiet operatione. Bene autem nō dabunt
sed reddent dr: q; peruerse eius actiones
eternum ei supplicium quasi quoddam de
bitum soluent. Sed prius ad' eterna sup
plicia perueniat: qualē se hic exhibeat pie
nius adiungat. Segtur. ¶ Ossa eius imple
buntur vitijs adolescentie eius & cum eo si
puluere dormient ¶ Origo prauæ inchoatio
nis causa culpe etiam presumendo multi
plicat. Dum enim male agere quisq; cepit
usu iam veterius in hoc quod inchoauerat
exercet. Quid itaq; adolescentia huius hy
pocrite nisi inchoatio prauitatis est? In ado
lescentia quippe iam libido feruescere inchoa
at: & tunc adolescentiam hypocrita habet:
cum appetere & ampiecti libidinem glorie
ceperit: q; in eo dum adulantius blanda fo
menta multiplicant robustiorem reddunt:
& quasi in ossa conuertunt. Hoc enim quod
male cepit: pene quotidie per consuetudi
nem roborat. Dicitur itaq; Ossa eius im
plebuntur, virtus adolescentie eius: q; dum
in eo prauitatis consuetudines ex vicio sum
pte sunt pessime inchoationis. Unde scriptū
est: in proverbijs: Adolescens iuxta viam su
am etiam cum senuerit non recedit ab ea.
Que nimirum ossa cum eo in pulvere dor
mient: q; eo vsq; in illo inique consuetudi
nes perdurant: quo hunc ad mortis pulue
rem pertrahant. Cum eo.n in pulvere ossa
vel vicia dormire dr: vsq; ad pulueream eum
non deserere. i. vsq; ad mortem ab iniqua
te mine cessare. Tenet igitur illum prauæ
consuetudines: que semel experunt: atq; quo
tidie viriores existunt: Et cum illo in pul
uere dormiunt: q; non nisi cum eius vita fi
niuntur. Sed hec intelligi & aliter possunt.

Capitulum. 5.

Liber nāq; hypocrita non
nunq; forte ac validum ali
qđ in operatione: sed quia mul
ta bona se simulat habere
que non habet: perdit eius
ea que habet. Unde vbi de
dr: Ossa eius implebuntur vitijs adolesci

tie eius: q; cum lenis ac mollis multa pueri
liter facit: etiam in his que fortia egerit i vi
cio mollescit. Que videlicet eius ossa cum
eo in pulvere dormient: q; scilz sicut pulvis
est omnis simulatio illa qua agit: ita in illo
& si qđ habet validum ol soliditate vacuatur:
vt per virtutis arrogantiam hoc quoq; b
perdat: qđ in eo potuit esse virtutis. Ossa
ergo eius eo in pulvere dormire dr: cum pra
uis eius actibus etiaz si qua sunt bene acta
deperire. Segtur. ¶ Cum enim dulce fuerit
in ore eius malum: abscondit illud sub lin
gua sua. ¶ In ore hypocrite malum dulce
est: q; ei est iniquitas fastus in mente. ¶ O a
quippe cordis cogitatio est: de qua scriptus
est. Vbi labia dolosa in corde: & locuti sunt ma
la. Sed hoc malum qđ in ore hypocrite dul
ce est: sub lingua eius absconditur: q; aspe
ritas malicie que latet in mente sub tegmine
blande locutionis operitur. Malū nāq; in
lingua & non sub lingua esset: si loquens hy
pocrita maliciam suæ prauitatis aperiret.
Sed sicut plerisq; instos eū quosdam agere
pueriliter conspiciens qui iurio sunt increpa
tionibus feriendi in lingua asperitatem su
munt. sed sub lingua mentis sue benignita
tem contegunt. Unde & sancte ecclesie spon
si voce dicitur. Mel & lac sub lingua tua.
Qui enim mentis sue dulcedinem aperire i
firmis nolunt: sed loquendo quadā eos aspe
ritate feriūt: & tamē inter verba aspera qđ
latenter quoddā dulcedinis intermittunt.
Mel videlicet non in lingua sed sub lingua
habent dulcedinem: quia inter dura q; pro
ferunt emittunt quedam blanda & dulcia:
q̄buo cōstricta mens possit ex benignitate
refoueri. Ita peruersi quiq; quia malū non
in lingua: sed sub lingua habent sermonib⁹
dulcia pretendunt: & cogitationibus peruer
sa molliuntur. Hinc est enim q Joab ama
se mentū dextera tenuit: sed fraudē ad gla
dium latenter mutens eius viscera fudit.
Dextera quippe mentū tenere est: quasi ex
benignitate blandire. Sed fraudem ad gla
dium mittit: qui latenter ex malicia peccat.
Hinc de ipso quoq; eorum capite scriptum
est. Sub lingua ei⁹ labor & dolor. Qui enim
non aperte malā que cogitat ostendit: labo
rem ac dolorem eos quos mortem appetit
non in lingua exerit: sed sub lingua premit.
Bene de hoc hypocrita subditur. ¶ Parcet

illi & non derelinquet illud: & celabit i gutta
re suo. ¶ Malo enim quod eligit parcit: q;
non hoc in semetipso penitendo persequit.
Unde & additur: non derelinquet illud. Si
enim vellet relinquere nequaq; parceret: q;
persequeretur. Sed hoc celat in gutture q;
sic seruat in cogitatione: vt nunq; proferat
in voce. Sequitur. ¶ Panis eius in vtero
illius: vertetur in fel aspidis intrinsecus. ¶
Qđ panis in vtero: hoc est sacietas tēporā
lis delectationis in mente. Sacietas ergo mle
hypocrita aliena laude: delectetur: honori
bus. Panis eius in vtero illius vertetur in
fel aspidū intrinsecus: q; sacietas transito
rie delectationis in retributionis fine ad ama
ritudinem vertitur: & fel aspidū. idest malig
norum spirituum persuasione fuisse cogno
scitur: qui h iam gloriē esse credebat. Tunc
etenim iniqui vident q; antiqui serpentis ve
neno infecti sunt: dum flāmis vitijs⁹ tradi
ti eis eodem suo persuasore cruciant. Pa
nis itaq; iste aliud in ore sapit: sed aliud in
vtero: q; transitorie delectationis letitia dul
cis & cū hic quasi mandūcdo agit: sed amare
sentit i vtero: q; peracta letitia deglutitur ad
penam. La. 6.

Et certe q; panis scripture
sacre intelligentia nō inconue
nienter accipitur: q; mentem reficit eiq; boni operis
vires ꝓbet. Et plerisq; hypo
crita etiaz sacri eloquij cru
diri mysterijs studet non vt ex eisdem vi
uat: sed vt exteris hominibus q; sit doctus
appareat. Panis eius in vtero illius i fel
aspidum intrinsecus vertetur: q; dum de sa
cre legis scientia glorietur vite potum con
uertit sibi in venenū poculum: & inde repro
bus moritur. vnde ad vitam erudire vide
batur. Hoc autem inconuenienter accī
pitur: q; nōnunq; hypocrita dum doctrine
verba ad ostentionē querere studet: diuino
iudicio creatus hoc ipsum verbum prauē in
telligit qđ male querit. Cū in errorem here
seos labitur: contigit ei vt sicut de felle aspi
dum: sic infelix de pane moriatur: & in vo
cerina sua mortem inueniat: q; in verbis vite
vitam minime quesiuit. Seve vero curat
vt diuine admonitionis eloquia etiam si re
cte hypocrita intelligat: in opere nequaq;
seruat: hec etiam prisq; presentis vite cur

flum finiat ammittat: vt pdat scire: qs sciẽ
do nolut agere. Unde ⁊ subdit. ¶ Omi-
tus quas deuorauit euomet ⁊ de ventre il
lius extrahet eas deus. ¶ Quit hypocrita
scire diuina eloquia: nec tamẽ facere. Quit
docte loqui: nec viuere: p̃o eo qs non agit
que nouit: etiam hoc qs nouit ammittit vt
q; scientie sue pura opationem non sociat
contempta puritate boni operis ⁊ scientiaz
perdat. Diuitias igitur sacre legis quas le
gendo deuorauit oblinscendo euomet: eas
qs de ventre illius deus extrahet: q; quod
obseruare nolut iusto iudicio de cito me
moria euellet: ne precepta dei saltem lingua
teneat: que non seruauit in vita. Unde per
ppheta; dicitur. Peccatori aute dixit de⁹.
Quare tu enarras iusticias meas: et assu
mis testamentum meũ per os tuũ? Que ẽt
verba doctrine si quãdo cõtingat vt hypo
crita vsq; ad finem videatur in ore retine
re: inde magis dãnabitur: q̃ bono dei mu
nere etiam malus minime priuat. Scriptuz
quippe est. Memoria retinentibus mãda
ta eius: vt faciant ea. Qui ergo mandata il
lius memoria retinet: is nequaq; facit: h in
doctrine vbio suiag quibus dãnetur tenet.
Dunc quippe in Zacharia scriptuz ẽ. Quid
tu vides Zacharia? Et dixit. Ego video vo
lumen volans: longitudo eius viginti cubi
torum: ⁊ latitudo eius decem cubitoz. Et
dixit ad me: hec est maledictio que egredie
tur super faciem vniuerse terre: q; omis fur si
cut hi scriptum est iudicabitur. Quid nã
q; est volumen volans nisi scriptura sacra?
Que dum de celestibus loquitur ad supio
ra mentis nostre leuat intentionẽ: q; dum il
lam super nos esse aspicimus ima attende
re. i. concupiscere deuitamus.

Capitulum. 7.

De latitudinem decem cubitoz: longitudiné viginti habere phibet: q; lati tudo opationis nostre simplicitas est: ⁊ longanimitas spei in duplum tenditur: qñ p bono nostro ope ⁊ hic nobis mentis regeo: ⁊ illic gaudia eterna preparant: veritate ate testãte que ait. Si qs reliquerit domos aut agros &c. centuplũ in hoc seculo recipiet: ⁊ in futuro vitam eternã possidebit. Centenarius ppe numerus decupleato depario su

Mat. 19. Mar. 10. Luc. 18.

pfectus. Dic itaq; centuplũ recipit: qui etsi nil habuerit ipsa tamẽ pfectione mentis iã in hoc seculo habere nil querit. Q; ergo per hanc duplã nobis p̃o simplo redditur: recte hoc volumen p viginti cubitos in longũ ẽ ditur: qs per decẽ dilatat. Sed q; hec ipsa sacra eloquia ad eternaz dãnationem sunt eis qui illa vel scire nolunt: vel certe sciẽdo contẽnunt. recte de hoc volumine dicitur. Hec est maledictio que egredietur super fa ciem vniuerse terre. Et cur maledictio dica tur adiungit: q; ois fur sicut ibi scriptum est iudicabitur: hypocrita igitur q; fm diuina le gio que nouit viuere contẽnit: ⁊ de doctrina sanctoz querit fur iudicabitur: q; p hoc qs iusta sequitur laudem sibi vite iustoium ra pit. De quo adhuc bene subdit. ¶ Caput aspidum suget: ⁊ occidet eum lingua vipe ¶ Aspis paruus est serpens: vipera vo prolixioris est corporis: ⁊ aspides ona gignunt: atq; ex ouis eoz̃ filij pereant: vipere autez cũ cõceperint: filij earũ in ventre scruunt: q; rupto lateribus matrũ ex earuz ventribus pcdunt. Uñ ⁊ vipera eo q; vi pariat noia tur. Dipera itaq; sic nascitur: vt violenter creat: ⁊ cũ matris sue extinctione pdeat. Quid ergo p aspides paruos: nisi latentes suggestiones immundoz spirituũ figurant: qui eoz̃dibus hominũ p̃ua: p̃ius pswasio ne surripiũt. Quid vo per linguã vipe: nisi violenta diaboli temptatio designat? Ipse enim lenter surripit: postmodũ vo etiã vio lenter trahit. Caput itaq; aspidũ fugit: q; initium suggestionis occulte parui p̃uo in corde nascitur: sed occidet eũ lingua vipere q; postmodũ capta mens veneno violente temptationis necatur. Primũ subtrahit⁹ cõsẽ sho ad eoz̃ hominis immundi spiritus loquã tur: qui dum lenter persuadent quasi venenum aspidum fundunt. Unde scriptum est. Ona aspidũ rumperũt: ⁊ telas aranee texe runt. Qui comederit de ouis eoz̃ morietur: et qs confortũ est crumpet in regulum.

Capitulum. 8.

Da ppe aspidum p̃uulo hominũ rumpere ẽ: malignoz̃ spirituũ cõsilia: que in eoz̃ coz̃dib⁹ latẽt per uerso opib⁹ aperire. Telas ve quoq; aranee texere est: p huius mundi cõcupiscẽtia

tempozalia quelibet operari: que dũ nulla stabilitate solidata sunt: ea pcidabio ves tigio vite mortalis rapit. Bene autem addi tur. ¶ Qui comederit de ouis eoz̃ morietur ¶ q; qui immũdoz spirituũ consilia recipit: vi tam in se aie occidit. Et quod confotum est crũpet in regulum: q; consiliũ maligni spiritus qs eo: de tegitur ad pcmã iniquitatem nutritur. Regulus nãq; serpentũ rex dicit. Quis vo repzobozũ caput est nisi antichristus? Qs ergo confotũ fuerit, crũpet in regulũ: q; is qui in sc̃e nutriendo aspidio consilia recipit: membris iniqui capitis factus i corpus antichristi accrescit. De hoc itaq; hypocrita dicitur. Caput aspidum suget: et occidet eum lingua vipere: q; cũ iniquã suggestionẽ antiqui hostis libenter suscipit: vio lentus se postmodũ eius temptationib⁹ de mictus tradit. Unde in paradiso quo qs han ti homini verba blande pswasionis intulit: sed quem semel rapuit ad consensum: iam nunc etiam renitentem trahit: ⁊ corruptiõis sue delectationibus deuictum violenter pe ne interficit. Sed forsitasse hec ipsa intelligere etiam per contrariam interpretationẽ vale mus. Nam q; veneno suo aspis concitet: vi pera aũt tardius occidit: per aspidẽ violen ta ⁊ subita: per viperã vo lenis ⁊ diuturna temptatio designatur. Unde ⁊ illi moze in fuctione capitis: vipere aũt in lingua cõ pbibetur: q; repentina temptatio sepe inopi natam mentem mor vt sugit interficat: lõga vo temptatio q; p̃ua diutius pswadẽdo suggerit: velut ex lingua vipera occidit. Et q; ois hypocrita immundoz̃ suggestiõe spi rituum quasi serpentũ veneno penetratus: que sunt superna sancti spũs dona nequaq; considerat: dum intentionẽ coz̃dis i exte rioribus fauoribus diuulgat: recte subiũgi tur. ¶ Non videat riuulos fluminis torren tis mellis ⁊ butyri. ¶ In euangelio dño dicit. Qui credit i me sicut dicit scriptura: flu mina de ventre eius fluent aque viue. Ubi euangelista subiunxit dicens. Hoc autẽ di cit de spiritu quem acceperuri erant credẽ tes in eum. Riuuli ergo sunt flumi dona spi ritus sancti. Riuulus est fluminis charitas riuulus est fluminis fides: riuulus est flumi nis spes. Sed qñ ois hypocrita nec deum nec primum diligat: cum transitoria mũdi gloriam querit riuulos fluminis non videt

quia irrogatione nõ infundatur charitatis hypocrita dum pscntia lucra querit: et mu nera futura despicit: ⁊ fidem non habens ri uulum fluminis mente non videt: q; est fi des rerum argumentũ non apparentiũ. Et dum retinet hypocrita que videntur: spem negligit eoz̃m que non videntur. Riuulus ergo fluminis per|fidiem non videt: q; solis visibilibus intendit. Et scriptũ est. Qs enim videt quis: qd speratur Riuulos ergo fluminis videre: ñ a pscntis mũdi gloria oculos claudere eosque ad celestis patrie amoẽm aperire. Et notandum q; non ri uos: sed riuulos dicit. Accipi enim riuuli flu minis possunt ea dona spiritalia: q̃ i amanti bus mentem ita de celestib⁹ subtiliter currũt vt per os carnis exprimi non possint. Sepe nãq; amantis animus tanto contemplatio nis munere repletur: vt videre valeat qd lo qui non valeat. Fluminis autem torrentis est ipsa inundatio spiritus sancti: que in cõ templantis animã ex vberanti infusiõe colligit: cum menti plus q̃ intelligere sufficat re pletur.

Capitulum. 9.

Et secundũ q; ex nos ipsis sancti gratia infundit: melle nos pariter et butyro re plet. Mel enim desuper cadit: butyrum vo ex animalium lacte colligitur. Mel itaq; ex aere: butyrũ ex carne ẽ. Summi au tem patris vnigenitus cum sit deus super omnia: homo est factus inter omnia: qui cũ nos dulcedine diuinitatis sue ⁊ mysterio in carnationis repleat: melle nos pariter ⁊ bu tyro saciauit. Quia ergo spiritus christi mentem quaz repleuerit ⁊ diuinitatis eius dulcedine ⁊ incarnationis fide letificat: illi riuuli torrentis fluminis mellis, simi ⁊ bu tyri esse memorantur: q; ⁊ de cognitõe dei alta mentem fiduciare reficiunt: ⁊ de incar nationis gratia chrismatis hanc mysteria perungunt. Sed ille hypocrita q; i exterio ribus fauoribus fulus hec eterna dona non percipit: ad que post supplicia rẽdat adun git cum subditur. ¶ Y net que fecit ois: nec tamen consumet. ¶ Persolvit enim in torrẽ to ea que hic illicite seruauit desideria: et flamis vltricibus tradit⁹ semper morit: q; semper i morte seruatur. Nõ enim in moz

lum finiat ammittat: vt p̄dat scire: q̄s scien
do nolut agere. Unde ⁊ subditur. ((Bini
do nolut agere. Unde ⁊ subditur. ((Bini
tias quas deuozauit euomet ⁊ de ventre il
las extrahet deus.)) Ulit hypocrita
scare diuina eloquia: nec tamē facere. Ulit
docte loqui: nec viuere: p̄o co' q̄s non agit
que nouit: etiam hoc q̄s nouit ammittit vt
q̄ scientie sue purā opationem non sociat
contempta puritate boni operis ⁊ scientiaꝫ
perdat. Diuitias igitur sacre legis quas le
gendo deuozauit oblusscendo euomet: eaſ
q̄s de ventre illius deus extrahet: q̄ quod
obseruare nolut iusto iudicio de ei⁹ me
moria euellet: ne scepta dei saltem ſ lingua
teneat: que non seruauit in vita. Unde per
pphetaꝫ dicitur.)) Peccatori aut̄ dixit de⁹.
Quare tu enarras iustitias meas: et assu
mis testamentum meū per os tuū? Que ēt
verba doctrine ſi quādo cōtingat vt hypo
crita vsq; ad finem videatur in ore retine
re: inde magis dānabitur: q̄ bono dei mu
nere etiam malus minime priuat. Scriptuꝫ
quippe est. Memoria retinentibus māda
ta eius: vt faciant ea. Qui ergo mandata il
lius memoria retinet: ſ nequaq̄ facit: h̄ in
doctrine ꝑbio ſuiꝫ quibus dānetur tenet.
Dine quippe in Zacharia scriptuꝫ ē. Quid
tu vides zacharia? Et dixit. Ego video vo
lumen volans: longitudo eius viginti cubi
torum: ⁊ latitudo eius decem cubitoꝝ. Et
dixit ad me: hec est maledictio que egredie
tur super faciem vniuerse terre: q̄ omis fur ſi
cut ibi scriptum est iudicabitur. Quid nā
q̄ est volumen volans niſi scriptura sacra?
Que dum de celestibus loquitur ad supio
ra mentis nostre leuat intentionē: q̄ dum il
lam super nos esse aspicimus ima attende
re. i. concupiscere deuitamus.

Capitulum. 7.

De latitudinem decem cu
bitoꝝ: longitudinē viginti cubitoꝝ habere phibet: q̄ lati
tudo opationis nostre ſimpli
cis est: ⁊ longanimitas spei
in duplam tenditur: q̄ſi ꝑ
bono nostro ope ⁊ dilectione proximi: ⁊ illic gaudia eterna p̄parant: veritate ac
testāte que ait. Qui q̄ reliquerit domos aut
agros ⁊c. centuplū in hoc seculo recipiet: ⁊
in futuro vitam eternā possidebit. Cetenā
rius q̄ppe numerus decē plicato denario fa

tempozalia: q̄libet operari: que dū nulla
stabilitate solidata sunt: ea ꝑcul dubio ven
tus vite mortalis rapit. Bene autem addi
tur. ((Qui comederit de ouis eoꝝ morietur))
q̄ qui immūdoꝝ spirituū consilia recipit: vi
tam in se aie occidit. Et quod confotum est
erūpet in regulum: q̄ consiliū maligni spiri
tus q̄s corde tegitur ad plenū iniquitatem
nutrit. Reguli nāq̄ serpentū rex dicit.
Quis ho reprobor̄ caput' est niſi antichri
stus? Qs ergo confotā fuerit, erūpet in re
gulū: q̄ is qui in se enutrienda aspidis con
silia recipit: membrū iniqui capitis factus ſ
corpus antichristi accrescit. Hoc hoc ītaq̄
hypocrita dicitur. Caput aspidum fugiet: et
occidet eum lingua vipere: q̄ eū iniquā ſug
gestionē antiqui hostis libenter suscipit: vio
lentius se postmodū eius temptationib⁹ de
nictus tradit. Unde in paradiſi quo q̄s ſanc
ti homini verba blande psuasionis intulit:
sed quem semel rapuit ad consensum: iam
nunc etiam renitentem trahit: ⁊ corruptiō is
sue delectationibus deuictum violenter pe
ne interficit. Sed fortasse hec ipsa intellige
re etiam per contrariam interp̄tationē vale
mus. Nam q̄, veneno suo aspis concite: vi
pera aūt tardius occidit: per aspidē violen
ta ⁊ subita: per viperā ho lenis ⁊ diuturna
temptatio designatur. Unde ⁊ illi mozi in
fectione capitis: vipere aūt in lingua eē per
hibetur: q̄ repentina temptatio sepe inopi
natam mentem mox vt sugit interficit: lōga
ho temptatio q̄ ꝑuia diutius psuadendo
suggerit: velut et lingua vipera occidit. Et
q̄ eis hypocrita immūdoꝝ suggestiōe, spi
rituum quasi serpentū veneno penetratus:
que sunt superna sancti spūs dona nequa
q̄ſi cōsiderat: dum intentionē cordis i exte
riozibus fauozibus diuulgat: recte subiūgi
tur. ((Non videat riuulos fluminis torren
tis mellis ⁊ butyri.)) In euangelio dño di
cit. Qui credit in me sicut dicit scriptura: flu
mina de ventre eius fluent aque vive. Ubi
euangelista subiunxit dicens. Hoc aūt di
xit de spiritu quem acceperuri erant credē
tes in eum. Riuuli ergo sunt fluminis dona spi
ritus sancti. Riuulus est fluminis charitas
riuulus est fluminis fides: riuulus est flumi
nis spes. Sed qſi eis hypocrita nec deum
nec primum diligat: cum transitoria mūdi
gloriam querit riuulos fluminis non videt
quia irrogatione nō infunditur charitatis
hypocrita dum ꝑsentia lucra querit: et mu
nera futura despicit: ⁊ fidem non habens ri
uulum fluminis mente non videt: q̄ est fi
des rerum argumentū non apparentiū. Et
dum retinet hypocrita que videntur: spem
negligit eoꝝ que non videntur. Riuulus
ergo fluminis per fidelium non videt: q̄
solis visibilibus intendit. Et scriptū est. Qs
enim videt quis: q̄d sperat? Riuulos ergo
fluminis vidisset: ſ a ꝑsentis mūdi gloria
oculos clauderet eosque ad celestis patrie
amoꝝem aperiret. Et notandum q̄ non ri
uos: sed riuulos dicit. Accipit enim riuuli flu
minis possunt ea dona spiritalia: q̄ſi amanti
mentem ita de celestib⁹ subtiliter currūt
vt per os carnis experi non possint. Sepe
nāq̄ amantis animus tanto contemplatio
nis munere repletur: vt videre valeat q̄s lo
qui non valeat. Fluminis autem torrentis
est ipsa inundatio spiritus sancti: que in cō
templantis animā et vberanti infusōe colli
git: cum mens plusq̄ intelligere sufficat re
pletur.

Capitulum. 9.

In secundā q̄ ea nos spūs
sancti gratia infundit: mel
le nos pariter et butyro re
plet. Mel enim desuper ca
dit: butyrum ho ex animā
lium lacte colligitur. Mel
itaq̄ et aere: butyrū ex carne ē. Summi au
tem patris vnigenitus cum sit deus super
omnia: homo est factus inter omnia: qui ea
nos dulcedine diuinitatis sue ⁊ mysterio in
carnationis replent: melle nos pariter ⁊ bu
tyro saciauit. Quia ergo spiritus christi
mentem quaꝫ repleuerit ⁊ diuinitatis eius
dulcedine ⁊ incarnationis fide letificat: illi
riuuli torrentis fluminis mellis, finul ⁊ bu
tyri esse memoꝝantur: q̄ ⁊ de cogitatōe dei
alta mentem suauitate reficiunt: ⁊ de incar
nationis gratia christianis hanc mysterio
rum pertingunt. Sed ille hypocrita q̄ i exterio
ribus fauozibus fulus hec interna dona non
percipit: ad que post supplicia rēdar' admit
tit cum subditur. ((Panet que fecit ea: nec
tamen consumet.)) Persolut enī in tormē
to ea que hic dilecte seruauit desideria: et
flāmis vltricibus traditus semper moriturꝰ
q̄: semper i morte seruatur. Nō enī in moꝝ

te consumitur: q; si cõsumeretur vita moriẽ
tis: cum vita etiam pena finiretur. Sed vt si
ne fine crucietur: viuere sine fine in pena cõ
pellitur: vt cuius vita hic mo;tua fuit i cul
pa: illic eius mo;o viuat in pena. Dicit er
go. Luet que fecit olia: nec tamẽ cõsumet:
q; cruciatur ⁊ nõ extinguitur: mo;itur ⁊ vi
uit: deficit ⁊ subsistit: fruitur semp ⁊ sine fine
ẽ. Dec solo auditu valde sunt terribilia: quã
to magis passione. Sed multitudo. inigra
tis eius erigit: vt carere supplicijs nunq; pos
sit: apte subiungitur. ¶ Iuxta multitudinẽ
adinuentionũ suarum sic ⁊ sustinebit. ¶ Qui
enim multa inuenit ad culpam nouis inuen
tionibus cruciatur in pena. Haz qđ hic su
spicari non potuit: hoc illic vironi traditus
sentit. Sicut enim exercitati in bonis operi
bus dicit: nonnunq; student plus agere q̃
eis dignatus est dñs iubere: carnis enim vir
ginitas nequaq; ipsa est: sed tantũmõ laus
data: nam si illa iuberetur: nimirum coniu
gium iam culpa crederetur: ⁊ tamen multi
virtute virginitatis pollent: vt videlz plus
impendant obsequio q̃ acceperunt precep
to: sic plerũq; peruersi quiq; in prauis acti
bus exercentur: vt plus inueniant in puer
sa operatione qđ faciant: q̃ ex vsu reprobo
rũ iniquitatis accipere exempla potuerũt. Usi
⁊ ampliorẽ retributionis tormento feriun
tur: q; ⁊ ipsi ex semetipsis amplius actiones
prauas de quibus feriri debeãt inuenerũt.
bene itaq; dicitur. La. io.

Urta multitudinem adinuẽ
tionum suarum: sic ⁊ sustine
bit. Non enim inueniret ini
quitatem nouam nisi ⁊ que
reret: ⁊ non quereret nisi ex
studio perpetrare festinaret
Pensatur ergo in tormento eius nimietas
male cogitationis: ⁊ dolorem recipit digne
retributionis. Et quãuis olim dãnatorum
sit dolor infinitus: grauiora tamẽ tormenta
recipiunt: qui multa in inigrantibus ex suis
quoq; desideriis inuenerant. Sed quia so
phar huius hypocrite intulit penam: protinus adiungit culpam: nec vnã quãlibz narrat: sed eam ⁊e'gna omnes oriuntur. Scriptum quippe est. Radix omniũ malo; est cupiditas. Cui ergo cupiditas dñari ⁊tit: subiecetus penidubio malis oibus demonstratur. Nam subiungit. ¶ Qui cõfringens nudauit pauperis domũ: rapuit ⁊ nõ edificauit eam: nec est ⁊ciatus vẽter eius. Domũ pauperis confringit ⁊ nudat: q; cumquem per potentiam conterit: spoliare quoq; per auariciam non erubescit. Rapit eam: ⁊ nõ edificat. Ac si aperte diceretur. Qui hanc edificare debuit: insuper rapit. Venturus nãq; in iudicio dñs dicturus est reprobis. Esurui ⁊ non dedistis mihi manducare: sitiui ⁊ non dedistis mihi potum: hospes erã: ⁊ non collegistis me: nudus ⁊ nõ operuistis me ⁊c. Et qua culpa subiungitur. Discedite a me maledicti in ignem eternum: qui paratus est diabolo ⁊ angelis eius. Si igitur tanta pena muletatur qui non dedisse sua conuincitur: qua pena feriendus est qui rapuisse aliena absoluitur? Rapuit ergo et non edificauit eam: q; non solum de suo nil tribuit: sed etiam quod erat alienum tulit. Bene autẽ subditur: nec est ⁊ciatus vẽter eius. Venter quippe iniqui auaricia ẽ: quia in ipsa colligitur: quicqd peruerso desiderio glutitur. Liquet vero q; auaricia desideratis rebus non extinguitur: sed augetur. Nã more ignis cum ligna que cõsumat acceperit excreuerit: ⁊ vnde videtur ad momentum flamma comprimi inde paulopost cernitur dilatari. Et sepe oipotens deus cum auaremenți vehementer irascitur: prius ei pmittit ad votum cuncta suppetere: ⁊ post hãc adulationes subito trahi: vt pro eis debeat supplicia eterna tolerare. Unde ⁊ subdit. ¶ Et cum habuerit que cõcupierat: possidere non poterit. ¶ Maioris quippe iracundie est ⁊ cum hoc tribuitur quod male desideratur: atq; inde repentina vltio sequitur: quia hoc quoq; obtinuit: quod deo irascente concupiuit. Unde ⁊ p̃s dicitur: cũ esca carnis male populus desiderasse perhibet. Adduc esca eorum erat in ore ipsor: ⁊ ira dei ascendit super eos: et occidit plurimos eorum. Solent nãq; tardius apparere diuina iudicia: cum prepediuntur ne impleri debeant mala vota. Nam quanto citius malum votum impleri permittitur: plerũq; tãto celerius punitur. Unde ergo hypocrita festinc multiplicatur: vt potens sit: ide agitur cum celeritate ne sit: quia arbusta que tardius crescunt: annosa perdurant: ⁊ que in temporis breuitate proficiunt: celeriꝰ crescunt: ⁊ quasi cum festinant esse: tẽdunt

ad non ce. Segtur. ¶ Nec remanebit de cibo eius. La. xi.

Bus eius ẽ: omne hoc qđ
perueso desiderio concupiuit. Sed percusso hypocrita de cibo suo nil remanet: q; cum ipse ad eterna supplicia ducitur: a cõcesso bonis que possiderat alienatur. Unde ad huc subditur. ¶ Propterea nihil permanebit de bonis eius. ¶ Si enĩ de bonis suis ei aliqd permaneret: secum que habuerat tolleret. Sed q; omnia ambiens timere iudicem noluit: et hac vita subtractus ad iudicem nudus vadit. Cui tamẽ iniquo ad retributionẽ minus est: quod in subsequenti pena cruciatur si in hac saltez vita liber cẽ permittitur: sed nulla est libertas in culpa: q; scriptum est: Ubi spũs dñi: ibi libertas. Et plerũq; peruerse menti ipa sua culpa sit pena. Unde ⁊ recte subiungitur. ¶ Cum saciatus fuerit: arctabitur. ¶ Prius quippe anhelat per auariciam: concupita congregare. Et cum quasi i quodam ventre auaricie multa congesserit saciatus arctatur: q; dñs anxiatur: qualiter acquisita custodiat: ipa eũ sua sacietas angustat. Diuitis enim cuiusdam vbera fructus ager attulerat. Si; qa vbi eos tantos reponeret nõ habebat dixit: Quid faciam q; non habeo quo cõgregam fructus meos? Et dixit: Hoc faciã. Destruam horrea mea: ⁊ maiora edificabo. Qui ergo in abundantia angustatus dicebat: Quid faciam: quasi multo cibo pressus estuabat. Pensemus quot'vocis appetijt: vt vbera fructus ager illius afferret. Ecce autem vota completa sunt: q; fructꝰ vbera ager attulit: sed ad recondendum loca nõ sufficiunt: multiplicatus diues qd faciet ignorat. O angustia ex sacietate nata. Hec vbertate agri angustatur animꝰ auari Dicens nãq; qd faciam profecto indicat: q; votorum suorum effectibus pressus, sub quodam rerum fasce laborabat. Bene ergo dr: Cui saciatus fuerit arctabitur q; mens auari que prius ex abundantia regi quierat: post ad custodiam grauius laborat. Unde hic quoq; adhuc subdit. ¶ Estuabit ⁊ omnis dolor irruet in eũ. ¶ Prius nanq; doloꝛes habuit ipsa sue concupiscentie fatigatione qualiter concupita raperet: quomodo alia blandimentis: alia terroꝛibꝰ auferret: aut postq; acquisitis rebus perurit ad desiderium: alius hunc dolor fatigat: ⁊ cui sollicito timoꝛe custodiat: quod cum grãi laboꝛe meminit acquirom. Uincide insidiatoꝛes meminit: atq; se hoc ppetu quod ipse fecit alijs perimescit. Foꝛmidat potiorem alterum ne hunc sustineat violentum: pauperem vero cum conspicit suspicatur furez ipa quoq; que congesta sunt: curat magno opere ne ex nature proprie defectu per negligentiã consumantur. In his itaq; oibus q; timoꝛ ipsa pena est: tanta infelix patitur quanta pati timet: post hoc quoq; ad gehẽnam ducitur: ⁊ eternis cruciatibus mancipatur. Omnis ergo doloꝛ super eum irruit quem ⁊ hic prius pena concupiscẽne: post modum vero cura custodie: ⁊ illic quãdoq; pena vltionis cremat.

Capitulum. 12.

Ira autem ẽ securitas eoꝛ dis aliena non querere: sꝫ vnusquisq; sibi contentũ remanere. Et quo videlicz secuꝛ itaꝛe etiam perhẽnis reges nascitur: q; bona et tranquilla cogitatione ad gaudia eterna trãsitur. Quo contra reprobi ⁊ hic fatigantur in desideriis: ⁊ illic i tormentis: eiusq; de laboꝛe cogitatõis laboꝛ doloris nascitur: dũ ab estu auaricie trahuntur ad ignez gehẽne. Et q; vt supra iam diximus sepe peruersus qsq; quãtocitius peruenit ad desideria tanto facilius rapitur ad tormentum: opertãdo subiungitur. ¶ Utinam ipleatur venter eius: vt emittat i eũ iram furoꝛis sui: ⁊ pleat super illum bellum suũ. ¶ Sup hunc hypocritam bellum suum dñs pleat cum iudicioꝛum suoꝛum gladijs cuius opera percutit Bellum nãq; deo placere est: iniq vitam districtis sententijs desuper ad interitum vtgere. Bellum deũ placere est: superbiẽtia cõtra se'coꝛda percutere: ⁊ mentez aridã quasi quibusdam guttis pluuie descendentibus: iudicioꝛum suoꝛũ iaculis ferire: vt cum iaz ad iudicium rapiatur: modo meminerit: q; male concupiuit: ⁊ concupita penis cõgregare studuit: modo doleat q; congregata deseruit: quandoq; autem ⁊ vltionis ignez sentiat: quem ne bene viueret prouidere cõtẽpsit. Segtur. ¶ Fugiet arma ferrea: ⁊ arcu-

et in arcum eream. Sciendum q̄ duricia aliquando per elationem surripit: aliquando vero per timorem. Sunt nā q̄ dam nonnulli q̄ dum potencias videri apperant: ad aliena rerū ambitū succenduntur. ⁊ sunt nōnulla q̄ dum sibi subsidiorum necessaria deesse timent: mentem ad auariciam relaxāt ⁊ aliena ambiunt: cū sua sibi sufficere non posse suspicantur. Omnis vero necessitas non incongrue ferrum vocatur: quia vitaz inopis meroris vulnere criciat: sicut de eis quoq̄ necessitatibus scriptum est: Qui a fratribus vendunt afflictam vitam ducebat. Ferrum pertransiuit animam eius.

Quid ergo sunt arma ferrea: nisi necessitates vite presentis: que dure premunt ⁊ vitam inopis insequantur? Ferruz qppe ergo consumit: eos autem consumere difficilius solet. Ferro ergo necessitas presens que transitoria esse creditur: eterna figuratur. Et quia iudicium supernuz ab iniqui mente non attenditur iuste arcui comparatur: quoniam velut ex insidijs percutit dum illud is qui percutitur non attēdit. Fugiet ergo arma ferrea ⁊ irruet in arcuz eream: q̄ dum presentes necessitates metuens multa per auariciam rapit extremi iudicij districtis se percussionibus anteponit. Et cum fugit arma ferrea ab arcus erei sagittis inuenitur: q̄ mala temporalia stulte precauens sententia eterna percutit. Qui eni hic inopie auariciam cū culpa fugit: illic perpetuitatem iuste vltionis inuenit.

Capitulum. 13.

Sed priusq̄ ad iudiciam rapiatur adhuc que iniquus iste hic operetur insinuat. Sequitur. (Educet⁹ ⁊ egrediens de vagina sua ⁊ fulgurans in amaritudine sua.)) Iniquus iste infidiatur deprecationibus proximoꝝ: ⁊ ostia prana in cogitatōe machinatur: quasi ad hoc gladius in vagina est. Dum vero malum quod cogitauit inique perficit: de vagina sua egreditur: q̄ de occultatione cogitationis sue per iniquitatez male operationis apertur: ostenditur in opere: qualis latuit in cogitatione. Et notandū q̄ dicit: Educetus vt egrediens de vagina sua: educet⁹ licet per seductorem: egrediens vero per propriam voluntatem. Nam is q̄ ducitur ducentem procul dubio sequitur: q̄ autem egreditur sm̄ suā pgere voluntatem videtur. ⁊ Qui ergo ad mala quoq̄ opera ⁊ ab antiquo hoste trahitur: ⁊ tamen suo libero arbitrio in eozū desiderijs obligatur: de vagina sua eductus ⁊ egrediens dr: quoniā hoc quod ex prana cogitatione erūpit ad pessimam operationē: ⁊ illius est spūs: qui suggessit: ⁊ cuius negtie q̄ ex propria volūtate cō sensit. Cuius adhuc potentie terroz ostēdit cum protinus subinfertur. Et fulgurans in amaritudine sua. Fulgur qppe cum repente desuper venit cū terroze ante oculos claruit: claritatem ostendit: ⁊ antepositā perdit. Sic videlicet iniquus cum gloriam vite presentis assumpserit: vnde in hoc mundo per potentiam clarius ostenditur inde agitur vt multi feriantur. Quasi fulgurare ingq̄ est: in huius vite honore claruisse. Sed q̄ splendor glorie illius eterne gehēne supplicijs manipatur: recte nunc dicit: fulgurans in amaritudine sua. Qui.n. modo quasi ex terroze ⁊ claritate feriens gaudet: inde post supplicia i perpetuum sustinet. Et qdem de quodem viuite scriptum ē: gaudebatur quotidie splendide. Sed aliud est splendere: atq̄ aliud fulgurare. Nonnūq̄ qppe splendor sine percussione est: fulgoris vero nomine splendor exprimitur cuz percussione. Qui itaq̄ in potestate positus alijs nocet: non incongrue fulgurans dr: quia vnde ipse contra bonos quasi ex luce gloriē extollitur: inde bonorum vita cruciat.

Sequitur. (Uadent ⁊ venient super eū horribiles.)) Qui hoc loco horribiles nisi maligni spūs appellantur: bonis videlicet mentibus pauendi atq̄ fugiendi. Et quia idez maligni spūs certis quibusq̄ virtūs singuli obsequūt esse credendi: cum peruersus iste alia qdem vicia ad momentuz deserere videtur: sed alia agere incipit: super hunc perfecto horribiles vadunt ⁊ veniunt: q̄ peruersi mentem cui alia mala deserūt alia occupant. Sepe nāq̄ vides iniquum in terrena potestate constitutū grauj furoze cōmoueri qđ ira suggesserit ei: ⁊ cum furor discesserit mor eius mentem luxuria penetrat: cum luxuria ad tempus intermittit

elatio protinus quasi de continentia in ei⁹ cogitatione subrogatur: at q̄ vt a cetero timeatur apperit videri terribilis. Sed cum res exigit vt loqui quid humiliter debeat: quasi postpōsito terroze superbie remissa locutione blanditur: ⁊ cum deserit superbus videri potuit effici non pertimescit. In cuius ergo mentem vicia vicijs succedunt: recte de eo dicitur: vadent ⁊ venient super eum horribiles: quia quot vitijs decedentib⁹ et succedentibus premitur: tot malignis spiritibus eius animus quasi cūnibus ac redeuntibus penetratur. Sed hec que agit extrinsecus per partes prodeant: nam mente eius simul omnia mala colligantur. Unde ⁊ subditur. ((Omnes tenebre abscondite sunt in occultis eius.)) Quāuis hypocrita actiones bonas in superficie ostendat: quedam tamen in eo malorum operum tenebre apparent: sed tamē minus prodit i opere: q̄ in eius latet cogitione. Nam qui cuncta simul in effectu non exp̄ict: cuncta que nocent in mente tacitus tenet. Omnes ergo tenebre in occultis eius absconditi dicuntur: quia etsi in se mala omnia nō ostendit: omnia tamen inferre proximis appetit

Capitulum. 14.

Sed mens iusta sic reprobaqua vitōe sit ferienda subiungat. Sequitur. ((Deuorabit eum ignis q̄ non succendetur.)) Uero valde modo paucis verbis exp̄essius est ignis gehēne. Ignis nāq̄ corporeus vt esse ignis valeat corporeis indiget fomentis: qui cum necesse est vt seruetur p cōgesta ligna procul dubio nutritur: nec valet nisi succensus esse ⁊ nisi refotus subsistere. At contra gehenne ignis cum sit corporeus ⁊ in se missos reprobos corporaliter cruciat: nec studio humano succenditur: nec lignis nutritur: sed creatus semel durat inextinguibilis: ⁊ successione non indiget: et ardore non caret. Bene ergo dr hoc iniquo dicitur: Deuorabit eum ignis qui non succenditur: quia omnipotentis iustitia futurorum prescia ab ipsa mundi origine gehenne ignem creauit: qui in pena reprobor̄ esse semel inciperet: sed ardorem suum etiam sine ligno nunq̄ finiret. Sciendum vero est q̄ omnes reprobi: quia et anima ⁊ mul⁹ ⁊ carne peccauerunt: illic in anima pariter ⁊ carne cruciantur. Unde per Psalmistam dicitur: Donec eos vt clybanum ignis in tempore vultus tui: dominus i ira sua cōturbabit eos ⁊ deuorabit eos ignis. Clybanus namq̄ intrinsecus ardet: ita vero qui ab igne deuoratur ab exteriori incipit parte concremari. Ut ergo sacra eloqa ardere ⁊ exterius ⁊ interius reprobos demonstrarent: eos ab igne deuorari: et sicut clybanum poni testantur: vt per ignem crucientur in corpore: per dolorem ardeant in mente. Unde hic quoq̄ cum de hoc impio dicerctur: deuorabit eum ignis qui non succenditur: protinus de eius spiritu additur ((Affligetur relictus in tabernaculo suo.)) Iniqui enim tabernaculum caro est: quia ipsam letus inhabitat. ⁊ si ei: possidere optat vt cum nūq̄ relinquat. Iusti vero quia gaudium suum in spe celestiz ponunt eorumq̄ conuersatio in celis est: ⁊ cuz adhuc in carne sunt: quasi in carne iam non sunt: quia nulla carnis delectatione pascuntur. Unde ⁊ quibusdam dicitur: Uos autez nō estis in carne sed in spiritu. Neq̄ enim in carne non erant: qui per magistri epistolas exhortationis eloquia suscipiebant: q̄ qua si iam non in carne esse: est de amore carnalium nil habere. Ut contra iniquus iste quia omne gaudium suum in carnali vita posuit, in tabernaculo carnis habitauit. Quam videlicet carnem cuz in resurrectione receperit cum ea gehenne igni traditus ardebit: tunc ab ea edaci appetit: tūc eius tormenta euadere si valeat queritur: tunc incipit velle vitare quod amauit. Sed quia eandem carnem deo preposuit iudicante deo agitur vt ex ea amplius crucietur. Dic itaq̄ eam relinquere non vult ⁊ tamen ab ea abstrahitur: illic eam relinquere appetit ⁊ tamen in ea propter supplicia seruatur. Ad augmentum itaq̄ tormēti ⁊ hic ⁊ corpore nolens educitur: ⁊ illicm corpore tenetur inuitus. Quia ergo eius spiritus carnem quam sibi male amādo preposuit eam dere in tormento voluit et non valet recte nunc dicitur. Affligetur relictus in tabernaculo suo. De cuius accusatione mox dicatur.

Euelabunt celi iniquitatez eius: ⁊ terra consurget aduersus eū.)) Quid per celos nisi iustos: ⁊ quid per terram nisi peccatores accipimus? Unde ⁊ in dñica oratione petimus. Fiat voluntas tua sicut in celo ⁊ in terra: vt videlicet voluntas nostri conditoris sicut in omnibus iustis placatur: ita ⁊ in nobis quoq; peccatoribus impleatur. De iustis quoq; scriptum ē. Celi enarrant gloriam dei. Et peccanti homini sinis infertur. Terrā es ⁊ in terram ibis. Huius itaq; impij ad illud terribile iudicium deducti reuelant celi iniquitatem ⁊ terra cōsurgit aduersus eū vt qui hic nec bonis vnq̄ nec malis pepcit: in illo eum tormento examine ⁊ iustorū vita ⁊ peccatorū pariter accuset. Et grauius quidem est: si quid iustis potius q̄ peccatoribus noceat. Unde ⁊ per ꝓphetaz dicitur. Sanguis eius in medio eius est super limpidissimū petram effudit illum: non effudit illum super terram: vt possit operiri puluere: per terram videlz ⁊ puluerē peccatores: per petrā vo limpidissimaz iustum signans: qui grauibus peccatorū cōtagijs nō crasperatur. Sanguis vo super limpidissimam petrā effunditur: quādo malicia crumentis in afflictione iuste anime grassatur. Cum ergo sit grauius iustos q̄ iniuste iniustos affligere: multo tamen ē grauius iustis pariter ⁊ iniustis nocere. Quia ergo hic iniquus ⁊ iustos pariter nocuit ⁊ iniustis in accusatione condēnationis reuelabunt celi iniquitatez eius ⁊ terra consurget aduersus eum: q: ⁊ illis obstitit qui celestia ⁊ eos prāsit qui ima supuerāt. Possunt vo per terram non solum peccatores ⁊ reprobi sed hi qui terrenis actibus occupati elemosinarū ⁊ lachrymarū ope ad eternam vitaz pueniunt designari: de quibus per psalmistaz dicit. Cū venire dño ad iudiciū nunciarek. Adnocauit celos sursum ⁊ terrā vt discerneret populū suum. Celos qppe sursum adnocat: cum hi qui sua oia relinquentes cōuersationem celestis vite temerunt: ad consedendum in iudicio vocātur: atq; cū eo iudicio veniunt. Terra etiam sursum vocat: cum hi qui terrenis actibus obligati fuerāt in eis tamen plus celestia q̄ terrena lucra quesierunt: quibus dicitur. Hospes eram et collegistis me: nudus ⁊ operuistis me: hypocrite ita q̄ huius celi iniquitatem reuelant: atq; aduersus eum terra consurgit: dum et hi qui eum deo iudices veniunt: ⁊ hi q̄ p iudicium liberāt pranitatis illius testes existunt. Nihil ergo de his que egit in tempore damnationis eius absconditur: ⁊ si qdez acta illius modo hominibus per duplicatem multa celantur: sed in dānatiōis die quid in eo intrinsecus latebat ostendit. Unde apte subiungitur.

La. 16.

Pertum erit germen domus illius detrahetur in die furoris dei.)) Tunc germen domus illius aperitur: cum oē malum qd in conscientia illius nascebatur ostenditur. Modo qppe germē domus hypocrite manet occultū: q: etsi in bona imagine appareat eius opatio sed latet intentio. Aliud est nāq; qd agit: aliud qd intendit. Sed cū ad ueniente iudice vnusquisq; cōscientia ad testimoniū fuerit deducta. Unde scriptū ē: cogitationibus accusantibus aut etiam defendentibus: in hoc hypocrite germen domus aperitur: q: in eius mente cogitatio peruersa detegitur: ⁊ in die furoris dei detrahitur: q: ostensa ira iudicis flāmis vltricibus traditus ab eius cōspectu separatur. Qui enim summa cogitare dum viueret noluit: peccatorū suorum pondere depressus a facie iudicis in ima supplicioꝝ cadet. Nāc autem ⁊ peccantem considerat iudex ⁊ tolerat atq; ad conuersionez singulos: quia dies patientie: ⁊ nec dum est dies furoris expectat. Sed in hoc die patientie quasi immobilis manet hypocrita: dum ⁊ multa mala perpetrat: ⁊ hunc flagella nulla castigant. Sed in furoris diem trahetur: quia vindicte tempore raptus ad supplicia ab eterni iudicis vultu separabitur. Segtur. ((Hec est pars hominis impij a deo ⁊ hereditas verboꝝ eius a dño.)) Si enim bene agere in hac posita vita voluisset partem apud dñm celestis regni ⁊ consortium haberet. Sed qui a prauis subdi desideriis elegit: partem suā a domino in tormentis inuenit: quia ciuslibet dñi participari gratiam non quesiuit. Bene addit dicitur ⁊ hereditas verborum a dño. Ei enim pro magnis malis in supplicium mergitur fortasse credebat q̄ pro verbis q̄ me

le dicerat minime iudicaretur. Sed cum districta omnipotens dei iudicia supplicijs a reprobis pro peruersis actibus exigit: eis mala vsq̄ ad verborum retributionem redd̄et: vt qui de magnis malis debitores sunt supplicijs tradit' etiam nouissimū quadrātem soluant. Illis enim minima parcūtur: qui maiora in se districte mala deflenerūt. Nam quos magna premunt etiā mala minima in gehennam pariter affligunt. Sancti autem viri non partem a dño accipere: sed partem suam ipsum dñm habere desiderant. Unde ꝓpheta deprecatur dicēs. Portio mea dñs. Iniquus vo q: habere portionem suam ipse dñm non quesiuit: parte suā extra dñm ignem inuenit: vt ab eius facie ex eius: quia gaudere in ipso non apperijt: sub ipso crucietur. Dec sophar ita intulit: et per ea que contra hypocritam dixerat beati Job vitam ferret: celestimans q: is q̄ a domino percussus esset: cuncta bona que egerat mente simplici non egisset. Quem enim percussuz vidit: deo displicuisse credidit. Sz amici beati Job etiam in hac re hereticorā speciem tenent: qui in sancta ecclesia dum quosdaz bene agentes aspiciunt sub flagellis gemere: eos existimant bona merita i bonis actibus non habere: ⁊ malos credunt quos affligi verbere diuino conspiciunt videlicet nescientes: quia multe tribulatiōes iustorum: ⁊ flagellat omnem filium quē recipit. Sed beatus Job more sancte ⁊ vniuersalis ecclesie: que a peruersis verborum iacula equanimiter tolerat: ⁊ cum superborum dicta audit humilitatis sue tramitem non relinquit: cum magna cordis humilitate subiunxit dicens.

Capitulum. 17.

Edite queso sermoneos meos: et agite penitentiā.)) Qui enim cum diceret: audite: addidit quēso: cum quanta humilitate loqtur insinuat: dum cōtra se superbientes rogat vt eorum sensum ad solutis doctrinam deducat. Sancti autem viri dum intra vniuersalem ecclesiam: non solum docere recta: sed etiam peruersa tolerare parati sunt: irride-

ri non metuunt. Unde ⁊ subditur. ((Sustinete me vt et ego loquar: ⁊ post mea si videbitur verba ridere.)) Bona etenim cum loquuntur: duo sunt que in suis locutionibus attendunt: vt videlicet aut sibi ⁊ auditoribus suis: aut sibimet solis prosint si auditoribus prodesse non possint. Cum enim bene audiuntur bona que dicunt: sibi simul ⁊ auditoribus prosunt. Cum vero ab auditoribus deridentur sibi procul dubio prosunt: quos a culpa silentij liberos fecerunt. Beatus itaq; Job vt sibi ⁊ suis auditoribus prosit: dicat. Audite queso sermones meos: ⁊ agite penitentiam: vt autem ipse quod deber eroget etiā si auditoribus prodesse nō valeat adiungit. Sustinete me vt ego loquar: ⁊ post mea si videbitur verba ridere. Et notandum quia dum subiungeret: agite penitentiam: premisit audite: cum vero subderet: post mea si videbitur verba ridere: premisit: sustinete me. Audire quippe vocis est: sustinere nolentis. Omnes ergo eius si doceri apperunt audiant: si autem irridere parati sunt: sustineāt que dicuntur: quia videlicet superbis mentibus pondus graue ē doctrina humilitatis. Sequit.)) Nā quid contra hominem disputatio mea ē vt merito non debeam contristari? Omnis q̄ deo placet: hominibus displicet: causas tristicie nullas habet. Qui autem hominibus placens deo displicet: aut simul deo et hominibus displicere se credit: si hunc tristicia non afficit a virtute sapientie alienus existit. Beatus autem Job displicuisse deo inter flagella se credidit: ⁊ ideo animum ad tristiciam reuocauit: quia despiciendus nō erat: cui se displicuisse formidabat. Si autē de vite sue meritis contra hominem disputaret: nequaq̄ contristari debuisset: sed qui per flagella presentia anceps factus de anteacta vita fuerat: in flagello tristiciam iure requirebat. Unde etiam subdit. ((Attendite me ⁊ obstupescite.)) Ideest considerate que ego ⁊ admiramini in hac percussione que patior. Qui adhuc recte sentit dicens. ((Et superponite digitum oris vestri.)) Ac si aperte dicat. Scientes bona que ego ⁊ considerantes mala que patior: vosmetipsos etiam a verborum culpa compescite: atq; i meis percussionibus vestra damna formidate. Uel certe quia digitus quoq; silentium

non incongrue per digitum discretio dei
gnatur. Unde ⁊ per ꝑs dicitur. Benedictus
dominus deus meus qui docet manus me
as ad prelium: ⁊ digitos meos ad bellum:
per manus videlicet operationem: per digi
tos vero discretionem signans.

Capitulum. 18.

Iguus ergo oꝛi superponi
tur: cum per discretionem
lingua refrenatur: ne per
hoc quod loquitur in stulti
cie culpam dilabatur. Ait
ergo. Superponite digitu
oꝛi vestro. idest locutioni vestre discretiõis
virtutem adiungite vt per hec que recta cõ
sideratis hypocritam dicatis: quibus sint dicẽda
videatis. Sequitur. ((Et ego quãdo recoꝛ
datus fuero pertimesco: ⁊ concutit carnem
meam tremoꝛ.)) Quia beatus Job actuum
suoꝛum oblitus non fuerat: extrema locu
tio eius ostendit. Qua ex re hoc quod ab
eo nunc amicis dicitur. Et ego quando re
coꝛdatus fuero pertimesco: ⁊ concutit car
nem meam tremoꝛ: constat nimirum ꝙ per
irrisionem dicatur. Ac si aperte diceretur.
Si me aliquid hypocrite habuisse memine
roꝛ in penitentie mot sicu contremisco. Car
nem vero suam si recoꝛdatus fuerit tremo
re perhibet concuti. idest infirmitatem ope
ris vitiosi pauoꝛe fatigari. Sed quia mul
ta sophar de subita dãnatione impꝝ in qui
bus beati Job potentiam monꝛdat asser
uit: sanctus vir contra eius dicta subiungit
dicens. Quare ergo impꝝ viuunt: subleuati
sunt confoꝛtatiꝙ diuitijs. Nisi enim eos
patientia diuina toleraret: nequaq̃ diu vi
tam in peccatis ducerent. Subleuãtur nãq̃
diuitijs: cum esse potentes incipiunt: con
foꝛtantur vero cum diu in hac vita subsiste
re permittuntur quos enim substantia ele
uat: in suc fastu potentie dierum longitudo
confoꝛtat. Uel certe subleuati ⁊ confoꝛtati
referuntur: quia subleuantur honoꝛibꝰ con
foꝛtantur rebus. Sed sunt pleriq̃ qui ⁊ ho
noꝛibus subleuati ⁊ diuitijs confoꝛtati: ea
cessione autem sobolis priuantur. Istis ni
mirum ipsa sua potentia pena est: cuꝛ ⁊ ma
heredes non habent quibus relinquant.
Quid itaq̃ prodest si adsint omnia: ⁊ desint
filij qui successoꝛes fiant. Sequitur. ((Semen coꝝ permanet coꝝam eis.)) In aug
mento magne felicitatis cum magno patri
monio uantur ⁊ heredes: ac ne qua necessi
tas saltem temporis ab oculis subtrahat
eos in quibus animus exultat: de hoc coꝝ
semine dicitur: permanet coꝝam eis. Quid
autem si filij uati sunt. Sed ipsi sterilitate
feriuntur: sic in eis genus extinguitur: sicut
parentum sterilitate extingui timebant. Se
quitur. ((Propinquoꝝm turba ⁊ nepotũ
in conspectu coꝝum.)) Ecce adest vita: ad
sunt honoꝛes: ⁊ diuitie: adsunt filij: adsunt
nepotes. Quid si qua mentem intima co
gitatio exuꝛat: ⁊ securitatis gaudia dome
stica rita transuerberet. Que est mũdi ha
bitus felicitas: si lera nõ est. Sequitur. ((Do
mus coꝝ secure sunt ⁊ paccate: ⁊ non est
virga dñi sup illos.)) Secure ⁊ paccate sunt
quia peccantes viuunt. Lugenda agunt: ⁊
gaudia non relinquunt. Uirga eos super
ne discipline non percutit: ⁊ tanto amplius
in culpa proficiunt: quanto minus ex culpa
feruntur. Sed quia intus que prosperantur audiamus: ut agris quoq̃ que prospe
ritas arrideat uidcamus. Sequitur. ((Bos
coꝝ concepit ⁊ non aboꝛtiuit: vacca pe
perit ⁊ non est priuata fetu suo. Ualgaria
locutionis usus est vt bouem masculum: et
vaccam femineam vocent: sed litterature lo
cutio bouez cõmunis generis appellat. Un
de nunc dicitur. Bos coꝝm concepit ⁊ nõ
aboꝛtiuit: vacca peperit ⁊ non est priuata
fetu suo. Domini gregum prima felicitas
si grex sterilitatem non habens concepit: se
cunda si conceptus ad partum venit: tertia
autem si hoc quod partum est per nutrimẽ
ta ad prouectum ducatur. Ut ergo tota si
mul adesse impꝝs demonstraret: coꝝm gre
ges beatus Job asserit cõcepisse ⁊ nõ abor
tisse: peperisse: ⁊ fetu propꝛio non esse pri
uatos. Minoꝛ autem est felicitas si cõgre
ges crescant custodes quoq̃ gregum non
proficiunt. Unde ad secunditatem gregũ
mor secunditas familie subrogatur. Nam
dicitur. Egrediuntur quasi greges paruuli
coꝝm: ⁊ infantes coꝝm exultant lusibus:
vt sicut maioꝛa ad habendum cõcessa sunt
ita multi germinent ad custodiendum. Si
quia uiri exultant lusibus ipsum quoq̃ in
fantium lusum in domo iniquoꝝm uilem

ualde esse crederemus: subiungens ait. Te
nent tympanum ⁊ cytharam: ⁊ gaudent ad
sonitum oꝛgani. Ac si patenter dicat. Cum
domini honoꝛibus ⁊ rebus tument: subie
cti in ludicris actibus gaudent: sed o beate
uir quid tam multa nobis de iniquoꝝm vo
luptatibus narras? Jam diu est quod in co
rum descriptione loqueris: post multa breui
ter distingue que sentis. Sequitur.

Capitulum. 19.

Uant in bonis dies suos:
⁊ in puncto ad infernа de
scendunt.)) Ecce beate uir
coꝝm gaudia diu narra
ueras quomodo nunc asse
ris ꝙ in puncto ad infernа
descendant: nisi ꝙ omnis longitudo tempo
ris uite presentis punctus esse cognoscitur:
cum fine terminatur. Cum enim ad extre
mum quisq̃ perducitur: de preterito ita nil
tenet: quia tempoꝛa cuncta delapsa sunt.
In futuro nil habet: quia uitius hoꝛe mo
menta non restant. Uita ergo que sic angu
stari potuit: punctus fuit: vt enim prediximus in puncto stilum ponimus ⁊ leuamus.
Quasi ergo in puncto uitam tetigit: ꝙ hanc
accepit ⁊ amisit.)) Potest in puncto hoc quo
ꝙ intelligi: ꝙ sepe hi qui diu in iniquitate
tolerati sunt subita mꝛte rapiantur: vt nec
flere ante moꝛtem liceat que peccauerunt.
Sed quia nonnunquã etiam uita iustoꝝm
subito fine terminatur: melius illud accipimus: si hoc de coꝝm temporali uita sentiamus: quia quicquid transire potuit su
bitum fuit. Amicis autem beati Job qui
iccirco hunc iniustuz esse crediderunt: quia
flagellatum viderunt: recte eiusdem sancti
uiri uoce de iniquoꝝm floꝛe ⁊ perditione
ostensum est: quia presentis uite prosperitas innocentie testis non est: quia multi ad
perhennem uitam per flagella redeunt: et
pleriq̃ ad infinita supplicia perducendi si
ne flagello moꝛiuntur. De quibus adhuc
subditur. ((Qui dixerunt deo: recede a no
bis:)) hec ꝓbis dicere uel stulti minime pre
sumunt: sed tamen peruersi omnes a deo
recedere nõ uerbis sed moꝛibus dicãtur.
Qui enim illa agunt que deus omnipotens
prohibet: quid aliud faciunt: ꝙ suum ani
mum contra omnipotentem claudunt. Si
cut eius precepta cogitare: eum ad se intro
ducere est: ita eius mandatis obsistere: eum
a cordis inhabitatione repellere est. Di
cunt ergo recede a nobis: qui ei ad se adi
tum prebere recusant cuiq̃ pranis actibꝰ
impugnant etiam si uerbis laudare videan
tur. Dicunt etiam. Scientiam uiarum tua
rum nolumus coipso quo eius scientiaz ap
prehendere contemnunt. Sunt namq̃ non
nulli qui ex eo quod ueritas dicit: seruus q
non cognouit uoluntatem domini sui ⁊ nõ
facit digna plagis uapulabit paucis: ⁊ ser
uus sciens uoluntatem domini sui ⁊ non fa
ciens iusta eam: uapulabit multis: nolunt
scire quod faciant: ⁊ quasi minus se uapu
laturos existimant si nesciant quod operari debuerant: sed aliud est nescisse: aliud sci
re noluisse. Nescit namq̃ qui apprehende
re uolet ⁊ non ualet: qui autẽ ut nesciat au
rem a uoce ueritatis auertit: ille nõ nescit
sed contemptoꝛ adiicitur.

Capitulum. 20.

Ia autem dei par: uia dei
humilitas: uia dei patien
tia ẽ. Sed quia hec omnia
iniqui despiciunt: dicit sci
entiam uiarum tuarum no
lumus. Dum enim in pe
senti uita superbiunt: dum honoꝛibus iflan
tur: dum etiam si non habent appetunt:
uias dei in sua cogitatione contemnunt.
Quia enim uia dei in hac uita humilitas
fuit ipse hic deus dominus redemptoꝛ no
ster ad probra: ad contumelias: ad passio
nem uenit: et aduersa huius mundi equani
miter pertulit: prospera foꝛtiter uitauit: ut
et prospera doceret eterne uite appeti ⁊ ad
uersa presentis uite non foꝛmidari. Sed q
iniqui gloriaz presentis uite appetunt igno
minam fugiunt: dicere memoꝛatur. Et scien
tiam uiarum tuarum nolumus. Scire quip
pe nolunt: quod facere contemnunt. Quo
rum adhuc uerba subdantur cum dicitur.
((Quis est oipotẽs vt seruiam: ⁊c:)) Qui
enim hominis male exterius fusa sic in re
bus coꝛporeis sparsa est: vt neq̃ ad semet
ipsam intus redeat: neq̃ cum qui est intuit
bilis cogitare sufficiat. Unde carnales ui

ritualia spiritalia contemnentes: deum q; cor poralit nō vident quandoq; ad hoc pervenient: vt etiaz non eē suspicentur. Unde scriptum est. Dixit insipiens i corde suo: nō est deus. Unde nunc quoq; dr: ego et corpora vt seruiamus ei? Plerūq; enim plus appetunt homines seruire hominibus quos corporaliter vident q̄ seruire deo quē non vident. Per omne enī quod faciunt ad finem oculoz; tendūt: et q; i deo oculos cordis tendere nō possunt ei obsequia prebere vel despiciunt: vel si ceperint fatigant. Eē enim sicut dictum est non credunt: quē corporaliter non inuentur. Cui si auctorem oium deum humiliter quererent: id quod nō videtur ei rei que videtur eē melius i semetipsis inuenirent. Ipsi quippe et anima inuisibilis et corpore visibili subsistūt: et si hoc ab eis quod non videtur abstrahitur: aliso cor: vt quod videtur. Et patent quidem carnis oculi: sed videre quicq̄ vel sentire non possunt. Saltus enim visionis perit: q; habitatore recesserit: et domus carnis remanet vacua: q; abscessit ille inuisibilis spūs: q per eā respicere fenestras solebat. Quia ergo rebus visibilibus inuisibilia prestantioza sunt carnales q̄q; i semetipsis pēsare debuerūt atq; per hanc vt ita dixerim scalam considerationis tendere i deum q; eo deus est quo inuisibilis permanet: et eo summus permanet quo comprehendi ne quaq̄ potest. Sūt quidam nōnulli q deum et esse et incomprehensibilē eē non ambigunt: q tamen ab eo non ipsius sed dona exteriora querunt: quae cum ei seruientibus deesse conspiciūt: ipsi seruire contemnunt. De quorum adhuc verbis aduingitur. Et qd nobis prodest si adoraverimus illud. cum deus in oratione non queritur: cuius i oratione animus laffatur q; cum illa q̄q; postulat que fortasse iuste occultus iudicium deus tribuere recusat: ipse quoq; venit ad fastidium q non vult dare quod amatur. Sed se magis deus q̄ ea que condidit vult amari: eterna potius q̄ terrena postulari: sicut scriptum est: Querite primū regnū dei: et hec omnia adijcientur vobis Qui enī non ait dabuntur: sed adijcientur profecto indicat aliud esse quod principaliter datur: aliud quod superadditur. Quia enim nobis in retributione eternitas: i vita vero temporalitas esse debet et illud datur: et hoc nūmirum et abundantius superadditur: et tamen sepe homines dum bona temporalia postulant: eterna vero premia non requirunt: petunt quod adijciatur: et illud non desiderant vbi adijciatur. Hec lucrum sue esse petitionis deputant: si hic sint temporaliter pauperes et ille beatitudine ditiores in eternum viuant: sed solis vt dictum est visibilibus sensu laboze postulationis rennuunt inuisibilia mercari. Qui si superna quererent: iam cū fructu laborem exhiberent: gum mens in precibus ad auctoris sui speciem anhelat: diuinis desideriis inflammata supernis coniungatur: ab inferioribus separatur: amoze seruoris sui se apit vt capiat: et capiens inflāmat: et superiora amare tā surssum ire est: dūq; magno desiderio ad celestia inhiat: miro modo hoc ipsum quod ac capere querit degustat. Segtur.

Capitulū. 21.

Erūtamen q; nō sunt i manu eorum bona sua: consilium eorū longe sit a me. Bona i manu habet: q despiciendo temporalia sub dominio mentis premit. Nam quisq; ea nimie diligit: se magis illis q̄ illis subiecta supponit. Multi etenī iusto: in hoc mundo diuites fuerunt rebus et honoribus fulti: habere multa videbantur. quoz mentem quia eorum que aderant delectatio nimia non possidebat: bona illoruz in manu erāt: quia potestate animi subiecta tenebāt. Et contra inq ita se totis desideriis in exteriorum rerum appetitionibus fundūt: vt nō magis ipsi habita teneāt: sed ab his que habent captiua mente teneantur. Qui igitur non sunt in manu eoz: tm bona sua: recte subiungitur. Consilium eorum lōge sit a me. Quid nāq; est iniquorum consilium nisi terrenā gloriā quererecteternā negligere: salutem temporalem cū dāno interiori appetere: et doloroes transitoz; ad eternos gemitus cōmutare. Ut igitur sancti has iniquoz cogitatōes intuens aspernetur et dicat: cōsilium eoz lōge sit a me: q; nimirū eē bonū incompabiliter videt: ad hoc temp⁹ elegit hic sub flagello gemere q̄ eterne vltionis supplicia tollerare: sed neq; in hac vita hi q in ea psperari appetūt: contenti psperantur. Nam plerūq; eoz gaudia

subortu gemitus interrūpunt. Unde subdit. Quotiens lucerna eoz extinguitur. Sepe impius lucernam suam estimat filiorum virā: sed cū filius q nimie amatur subtrahitur: lucerna impā que videbatur extincta est. Sepe impius presentis honoris gloriam lucernaz putat: sed dū ablata dignitate deficitur: lucerna extincta est: que ei merita desiderium lucebat. Sepe impius opes terrene subsistentie adesse sibi quasi magnā luminis lucernā putat: sed cū irruente dāno diuitias quas plus se amat perdiderit: qd iste aliud q̄ lucernaz in cui⁹ lumine gaudebat amisit? Qui ergo gaudere de eternis non appetit: neq; hic vbi solidari vult: potest continue letari. Nā quotiens lucerna ipsoz extinguitur: vt superueniet eis inundatio et doloroes diuidit fuoz; sui. Inundatio ipse superuenit: cū doloz fluctus et aliqua aduersitate patūtur. O ipotens. deus cū se despici et in terrena videt cōcupiscentia letari: hoc quoq; doloribus percutit: quod sibi videt in cogitatōe ipā preferri. Bene autem dr: et doloroes diuidit furoz; sui. Qui enim eternos doloroes impio per retributionem seruat: et aliquando eius mentē etiā temporali doloze trāsverberat: gum hic quoq; et illic percutit: furoz; sui sup impium doloroes diuidit. Neq; eni pena presens que inuisti animum a prauis desideriis non immutat: ab eterno supplicio liberat. Unde et per⁹ dr: Pluit super peccatores laqueos: ignis: sulphur: et spūs procellaruz pars calicis eoz. Dicendo etenī laqueos ignis sulphur et spiritus procellaz: multos nimirū doloroes intulit. Sed q; ab his doloribus peccator q nō corrigitur ad eterna supplicia vocatur: eosdem doloroes et nō iam totum calicem: sed partem calicis dixit q; videlicet eoz passio hic qdem per doloroes incipitur: sed in vltione perpetua cōsumatur. De quoz; adhuc fine subiungit.

Capitulum. 22.

Erunt sicut palee ante faciem venti: et sicut fauilla quaz turbo dispgit. Inquos cū in potestate conspicitur: eū valde in oppressionibus et violētijs esse nat⁹ ab firmoz cogitationibus grauis nimirū: et quasi in hoc mundo radicatus estimatur: sed cum subtracta

tatem nō imitent: neq; delicto illi⁹ gra
uent. Unde fit: vt nunquā filius iniqui pa
tris nō solum sua que addidit: sed etiā pa
tris peccata persoluat: eum vijs patris qui
dus iratum dñm non ignorat etiam suam
maliciam adiungere nō formidat. Et iuste
est vt q sub districto iudice vias parentū imi
qui nō timet imitari: cogatur in vita p̄senti
etiam culpas parentis iniq persoluere.
Unde & illic dicitur est. Anima patris mea
est: & anima filij mea est: Anima que pecca
uerit ipsa morietur: q; in carne nōnunq; fi
lij etiam ex patris peccato pereunt. Dele
to aūt originali peccato: ex parentum neg
cia i anima nō tenetur. Quid enī est quod
paruuli filij plerūq; a demonibus arripiun
tur: nisi q; caro filij ex patris pena maculat
In semetipso enī; percutitur pater iniqu⁹:
& percussionis vim sentire conſnit. Plerū
q; percutitur in filijs vt acrius vrat: & do
lor patris carni filiorū redditur: quatenus
per filiorum penas mens patris iniqua pu
niatur. Cum vero non paruuli sed iam pro
fectiores filij ex parentum culpa feriuntur:
qd aliud aperte datur intelligi nisi q; illoꝝ
etiam penas iuste: quorum facta secuti sūt.
Unde & recte dr: vsq; ad tertiam & quartā
progenie: ām quam imitantur filij paren
tum vitam possunt videre: vsq; ad eos vi
tio extenditur: q; viderunt q; male sequerē
tur. Capitulum. 23.

Et q; impiorum oculos' cul
pa claudit: sed in extremum
pena aperit: recte subiungi
tur. Et cum reddiderit: tūc
sciet. Nescit enim impius
mala que fecit: nisi cum p
eisdem malis puniri iam ceperit. Unde & p
prophetam dr: Et tantūmodo sola vexatio
intellectum dabit auditui. Tunc nāq; intel
ligit quod audiuit: cum se iam pro cōtem
ptu verari voluit. Dixe per Balaam de se
metipso dr: Dixit homo cuius obdurat⁹
est oculus: dixit auditor sermonum dei: qui
visionem omnipotentis intuitus est: qui ea
dem & sic operiantur oculi eius. Confusū q;
pe contra israelitas prebuit: sed post in pe
na vidit qd prius ex culpa cōmiserat. Sicuti
autem quia nec peccare debeant prouidet
eis videlicet oculi ante casum patent. Im
quus vero post casum oculos aperit: quo
niam post culpam iam in pena sua conspi
cit: quia malum debuit vitare quod fecit.
De cuius inutili iam tunc sententia subin
fertur. Videbunt oculi eius interfectionem
suam: & de furore omnipotentis bibet. Qui
si in hac vita positus culpam suam videre
voluisset: de omnipotentis postmodum fu
rore non biberet. Sed q; hic auertit oculos
a respectu criminis: illic declinare non va
let sententiam damnationis. Sepe vero hi
q; supplicia eterna non metuūt: p̄sane age
re pro temporali saltem percussione pertī
mescunt. Sed sunt nōnulli qui ita in iniq
tate durauerunt: vt nec in ipsis metuant ferī
ri que amant: dūmodo que peruerse cogi
tauerint expleant. Unde hoc in loco de iniq
qui huius obdurationē subiūgitur. ¶ Quid
enim ad eum pertinet de domo sua post se
aut si numerus mensium eius dimidietur?
Nec enī sic debemus accipere: vt iniquus
iste postea q; damnatus eternis supplicijs
fuerit: de domo sua. i. cognati quos reliqui
rit minime cogitauerit: cum per semetipsū
veritas dicat: q: dives qui in inferno sepul
tus fuerat de quib; fratribus quos reliquē
rat etiam i supplicio positus curaꝝ gerebat
Omnis nāq; peccator prudens erit in pe
na: qui stultus fuit in culpa: quia ibi ia dō
lore constrictus ad rationem oculos aperit
quos hic voluptate deditos clausit: & pena
tor: queue exigitur vt sapiat: qui execrante
se superbia desipiebat. Qui tamen sua sapi
entia iam tunc minime proderit: quia hoc
vbi operari iuxta sapientiam debuit tem
pus amisit. Ydeo summo hic nāq; bono cō
cupiscit germen generis habere: bonum: fa
miliam: & opibus repleri & diu i hac carnis
corruptione viuere. Sed si forte aliquid
ad eius desiderium veniat: quod tamē ob
tinere non possit: nisi cum offensione condi
toris: eius animus ad paululum perturba
tur: cogitat q: si hoc egerit vnde offensam
sui conditoris incurrat: in domo in filijs in
vita percutitur. Sed superbia sua protinus
instigatus obdurescit: & quālibet in domo
quamlibet in vita percussionem sentiat: ne
quaq; curat: dummodo que cogitauerit ex
pleat: & quoscūq; vixit voluptates suas per
ficere non desistit. Ecce enim domus eius
culpa percutitur: sed quid ad eum pertinet
de domo sua post se. Ecce pro visione prau

operis ea que esse potuit vite lōgitudo bre
uiatur: sed quid ad eum pertinet: si nume
rus dierum eius dimidietur? Et in hoc ergo
se peccator contra deum erigit: vbi deus oi
potens eius erectione frangit: & nec illata
percussio mentem humiliat quaꝝ in delibe
ratione contra dominum obstinatio obdu
rat. Et notandum q; grauis culpe reatus
sit & penaꝝ p̄ro culpa menti proponere: & ta
men nec tormenti sub iugo conditoris cervi
cem cordis inclinare.

Capitulum. 24.

Sed ecce cum hec audimus
cordi nostro questio oritur
cur omnipotēs & misericors
deus in tantam ecitatem
cadere rationem mētis hu
mane permiserit. Ne vero
quisq; vitra quam debet occulta dei iudi
cia discutere p̄sumat recte subiungitur.
¶ Nunquid deum quispiam docebit scien
tiam: qui excelsos iudicat? Cum de his que
de nobis aguntur ambiginus: debem⁹ alia
que nobis sunt certa conspicere & eam que
de nostra nobis incertitudie surrexerat co
gitationis querelam placare. Ecce enim q;
electos ad vitam flagella reuocāt: & a ma
lis actibus reprobos nec flagella cōpescūt
omnipotentis dei iudicia super nos valde
occulta sunt: & iniusta non sunt. Sed tenda
mus oculum mentis ad superioza: in illis
aspiciamus quia de nobis nō habem⁹ quod
iuste conqueri debemus. O omnipotens eius
dem angelorum merita discernens: alios
in eterna luce sine lapsu permanere consti
tuit: alios sponte lapsos a statu sue celsitu
dinis in eterne damnationis vltione p̄stra
nit. Nobiscum igitur iuste nil agit: qui et
subtiliorem nobis naturam iuste indicauit
Dicat ergo: Nunquid deum quispiaꝝ do
cebit scientiam: qui excelsos iudicat? Qui
enim super nos nūra facit: constat procul du
bio quia de nobis scienter omnia disponit.
Dis itaq; premissis adiungitur: vbi huma
nus animus in requisitione fatigatur. Nā
subditur. Iste morit⁹ robustus & sūn⁹: di
ues & felix: viscera eius plena sunt adipe: &
medulla ossa illius irrigantur: alius vero
morit⁹ in amaritudine anime sue absq; vl
lis opibus. Ista cum ita sint q; omnipoten
tie dei secreta discutiat: cur hec ita esse per
mittat? Sed electis & reprobis vita gēm
dispar est: carnis autem in morte corruptio
dispar non est. Unde subiungitur. Et tamē
simul in pulvere dormient & vermes operi
ent eos. Quid ergo mirum si prosperitate
vel aduersitate p̄sentis seculi vtrumlibet
ad momentum' currunt: qui per corruptio
nem carnis ad terram similiter redeunt.

Capitulum. 25.

Ista est ergo solūmodo vita
cogitanda: i qua cum resur
rectione carnis ad finē dis
similem pertigatur retribu
tionis. Que est iniqs status
aut robur: q adepē diuitie
dum totum hic cum celeritate reliquitur:
quia illic retributio que nunq; relinq possit
inuenitur. Sicut autem huius iniq letitia
transit ad penam: ita afflicti innocentis pe
na transit ad letitiam. Hec itaque ergo de
bent mentem extollere nec inopia pertur
bare. Unde beatus Job inter damna rerū
nulla admurmurat ad animā damna cogitans
num: sed ad eos q; se in percussione despici
unt: redarguendo subiūgit dicēs: Certe no
ui cogitationes vestras: & sententias contra
me iniquas. Dicitis enim: Ubi est domus
principis: & vbi tabernacula impiorum? Impi
um enī crediderant: quem ablatis rebus tem
poraliter destructum videbant. Sed serius
vir tanto eos dira cōsideratione iudicat
quanto iter damna que pertulerat ifracta
rectitudine stabat. Quid enī ei foris rerū
damna nocuerunt: q illum non amiserat
quem interius amabat. Hoc vero quod di
citur: simul in pulvere dormient & vermes
operient eos: si quis forsitan accipere p al
legoriā velit: explere breuiter possum⁹: si de
iniquo hoc viuere ea que sunt iā dicā repli
cemus. Dr nāq; viscera eius plena sunt adi
pe. Sicut n. ex abūdantia cibo adeps: ita ex
abūdantia rep̄ superbia nascit: q; ipsum mē
tes vanitis dū elevat alios sapientes. Sup
bia quippe cordis: quasi quod à pigendo est
crassitudinis. Unde q: plerisq; ex abūdātia
peccata p̄terant: per p̄phetā dr: Prodijt
quasi ex adipe iniquitas eorum. Sequi. ¶ Et me
dullis ossa illius irrigātur. ¶ Amatores hu
ius seculi quasi ossa hēnt: q; in hoc mūdo
fortitudie dignitatē possidēt. Si & terreno
ri dignitate deliat: terrene & domestice vir

tie dum ad iudicium sua ossa qdem hẽnt sed medullas in ossibus non habent. Quia ergo sic ille amator hui⁹ seculi exteriori potestate falcatur vt etiam interiori terrene vo mus abundantia saginetur dr: t medullis ossa illius irrigãtur. Vel certe ossa sunt hu ius diuitis: p̃sue t dure p̃suetudines: me dulle vero in ossibus sunt ipsa vsideria ma le vinctã: que neq; ex prauitatis satisfactio ne saciantur. Que medulle quasi ossa irri gant: cum prana desideria peruersas con suetudines suas in voluptatum delectatio ne conseruant. La. 16.

ESt nõnulli qui in hoc mundo diuitias nõ habẽt: sed habere concupiscunt: diuites esse appetunt: quibus in hoc mundo quod capiunt obtinere nõ possunt t cum nullis rebus vel honoribus fulti sunt p ma la tamen desideria in conspectu interni iu dicis reos conscientia adiũcit. Talis etenis plerũq; ideo affligitur: quia videre ac superbire non p̃ualet. De quo t subditur. Alius vero moritur in amaritudine anime sue absq; vllis opibus. Ecce vnde diues superbo corde t inaniter gaudet: inde pauper alius superbo corde inanius affligitur. Be ne autem de vtrisq; subũgitur: t tamen simul i puluere dormient: t vermes operiẽt eos. In puluere enim dormire est: in terre nis desiderijs oculos mẽtis claudere: Un de vnicuiq; peccanti t in culpa sua dormiẽ ti dr: Surge q dormis t exurge a mortuis: t illuminabit te christus. Vermes vo q de carne nascãtur eos simul operiunt: q: siue diuitis siue pauperis superbientis animus care carnales premunt: In rebus eni terre nis pauper t diues reprobus: quibus nõ pa ri p̃speritate fulciantur: pari t amẽ anxietate turbantur: q: quod ille iam cũ metu ha bet: iste cum anxietate appetit: t quia habe re non valet dolet. Dicatur ergo: Simul i puluere dormient t vermes operient eos: q: tũ non simul rebus temporalibus subla uantur simul tamen i cura rerũ tẽporalium mentis torpore sopiũtur: simul ẽ eos ver mes operiunt: q: vel ipsum vt concupita ha beat: vel illum ne habita amittat carnales cogitationes premunt. Beatus autẽ Job: q nec habitis reb⁹ elatus fuerat: nec amis sas ẽt anxietate regrebat: q: nullis exterio ris vãi cogitationibus mordebatur cum vermes cordis nõ operuerant. Et q: i terrena cura mentem suã nõ deiecerat. nequa quã in puluere dormiebat. Sequitur (¶ Certe noui cogitatões vestras: t sentẽtias contra me iniquas. Cũ scriptũ sit: ¶ Quis scit ho minũ que sunt hominis: nisi spũs hois q i ipso est: qua rõne nunc dr: certe noui cogi tatões vestras: Sed tunc spũs hois igno ratur ab altero: cum verbis vel operib⁹ nõ demonstratur. Nam cũ scriptum sit. Et fru ctib⁹ eorum cognoscetis eos: per hoc quod foris agitur: geqd intus latet aperit. Un de recte quoq; per Salomonem dr: Quo modo in ags resplendent vultus p̃spicien tium: sic corda hoium manifesta sunt pru dentibus: Proinde beatus Job cum ami corum colloquentium cogitatões nosse se diceret adiunxit: Et sententias contra me iniquas vt ex patenti re ostẽderet: quia hoc qd i eis latebat fuerisset. Unde ipsas quo q; cor iniquas suas adiũgit dicens: (¶ Bi atis enim: Ubi ẽ domus p̃cipis, t vbi ta bernacula ipiorum. ¶ Infirmi qq; q i hoc mundo florere appetũt: t sicut magna ma la: sic flagella pertimescũt: i eis quos flagel latos aspiciant culpas ex pena metiuntur. Quos.n. percussos cernũt: deo displicuisse suspicantur. Unde amici beati Job quem percussum viderũt ipium crediderũt: vide licet estimantes: q: si ipius nõ fuisset: ei⁹ ta bernacula permanerẽt. Sed ista nõ cogitat nisi q adhuc infirmitatis tedio laborat: qui in p̃sentis seculi delectatione gressus co gitatõis figit: q transire ad eternã patriam perfectis desiderijs nescit. Unde bñ subiũ gitur. (¶ Interrogate quẽlibet de viatorib⁹ t hec eadem illum intelligere cognoscetis: q: in diem perditõis seruatur malus et ad diem furoris ducitur. La. 17.

SEpe etenim diu diuina pa tientia tolerat: quos iã ad supplicia p̃scita condem nat: permittit florere: quos adhuc cernit deteriora p petrare. Quia enim videt ad quam dãnationis soneam tendãt: hoc eis p̃o nihilo eẽ existimant: quod hic per uersã relinquenda multiplicant: sed quasi p̃sentis vite gloriam diligit: magnã ẽ fe

licitatẽ depatat: hic fm votũ florere: quã nis cogatur postmodũ supplicia eterna to lerare. Solus ergo ille cõspicit nihil esse qd iniquus floret: qui tanq; gressum cordis ab amore p̃sentis seculi amouit. Unde recte cum de sequenti damnatione impij dicerẽ p̃mittitur. Interrogate quẽlibet de viato ribus t hec eadem illum intelligere cogno scetis. Viator quippe dicitur: qui p̃sentẽ vi tam vãm sibi esse t non patriam attendit: qui in dilectione p̃tereuntis seculi cor figere despicit: qui non remanere in trãseunti bus: sed ad eterna p̃uenire cõcupiscit. Qui enim in hac vita viator esse nõ appetit: hu ius vite p̃spera minime contemnit t ea q ipse desiderat cum abũdare alijs viderit mi ratur. Unde dauid ꝓpheta: quoniã a dile ctione p̃sentis seculi tam corde trãierat: iniqui gloriam describens dicebat. Uidi im pium supercelsatum t elevatum sicut ce dros libani. Sed quia cor huic mũdo non subdidit: hanc iure desperit dicens. Transi ui t ecce non erat. Esset quippe aliquid in eius estimatione impius: si ipse ab hoc secu lo per intentionem minime transisset. Sz is qui non transeunti magnũ aliquid esse trã seunti animo quã nil esset apparuit: q: duz eterna retributio cogitatur p̃scius gloria quã sit nulla cognoscitur. Unde moyses cũ superne contemplationis gloriam quereret dicit. Transiens videbo visionem. Nisi enim gressus cordis a seculi amore remouisset: me quaq; intelligere superna potuisset. Unde Hieremias luctum cordis sui cõsiderare de poscens ait. O vos omnes qui trãsitis per viam: attendite t videte si est dolor sicut dolor meus. Qui enim p̃sentem vitam nõ ꝑsi viam transeunt: sed ipsi quasi patriam at tendunt: luctum cordis electorum considera re nesciunt. Illos ergo vt dolorem suũ cõsi derent exquirit: quos in hoc mundo cõtin git animã non fleuisse. Unde per Salomonẽ dicitur. Aperi os tuum muto: t causis oĩm filiorũ qui pertranseunt. Muti enim dicũ tur qui predicatorũ verbis cõtradicẽdo mi nime resistunt: qui etiam pertranseũtes sunt quia intentionem mentis in amore vite p̃se entis figere dedignantur. Igitur quia ma lus ad diem perditionis seruatur: vt ad diẽ furoris ducitur: hoc non nisi qui ẽ viator intelligit: quoniam qui cor in p̃sentibus figit qne iniquo seruantur supplicia nõ deprehendit. De quo adhuc subditur. (¶ Quis arguit coram eo viam eius t que fecerunt reddet illi: ¶ Sepe malus indignationẽ cõditoris sui quam in eternũ passurus est: et in hac quoq; vita positus experitur: dũ p̃o speritatem quã amat amittit: t aduersitatẽ quã formidat inuenit. Et quãuis increpari de suis prauitatibus a iustorum lingua etiã in p̃speris valeat: scimus tamen qd cum facta sua peruersum quẽq; deijciant iusto rum increpatio conualescat. Una autem rõne nunc dicitur: quis arguit coram eo viã eius dum etiam iustis tacentibus hoc quoq; no tum sit: quia totiens hic iniqui via arguitur quotiens eius p̃speritas interuentũ ad uersitate turbatur. La. 28.

SEd beatus Job, dum de omni malorum corpore lo queretur: subito ad ipsum iniquorum caput ꝓba cõuertit. Dicit enim q i fine mundi sathan homine ingrediens quem sacra scriptura antichristũ appellat: tanta elatione extollitur: tãta vir tute p̃cipitatur: tantis signis t ꝓdigijs in sanctitatis ostentione elevatur: vt ardui ab homine eius facta non audeant: quia cum potestate terroris adiungantur etiam signa ostense sanctitatis: t ait. Quis arguet coram eo viam eius? Quis videlicet hominum il lum increpare audeat: cuius vitam ferre p timescit? Sed tamen eius viam non solum Helyas t Enoch qui in eius exprobratione ad medium reducuntur: sed etiam oĩs ele cti arguunt dum contemnunt: dum virtute mentis eius malicie resistunt. Sed q: hoc er diuina gratia t non suis viribus faciunt recte nunc dicitur. Quis arguet coram eo viam eius? Quis etenim nisi deus: cuius adiutorio electi vt resistere valeant fulcun tur. Aliquando enim in scriptura sacra: cũ interrogando quis ponitur: omnipotens, t signatur. Unde scriptum est. Quis suscita bit eum? De quo per psalmum dicitur. Quẽ deus suscitauit a mortuis. In eo ergo q sancti veri eius iniquitati contradicunt: nõ ipsi sunt qui viam eius arguunt sed ille est er eius gratia confortantur. Et quia p̃sen tia eius qua in homine venturus est multo atrocio: in persecutione erit: q nunc eũ mi

nime cernitur: quia specialiter adhuc illo vale suo ppio non gestatur: bene dictū est eorum eo. Multi enim nunc vias antichri sti dilatando corrumpunt: sed hoc quasi in eis absentia faciunt: dum illum arguunt quem adhuc specialiter non intuentur. Cū vero in illo dānato homine venerit: quisq; eius pñtie rōnē dabit: eorum eo viam eius arguit: eius vias ↄ conspicit ↄ contemnit. Dicit certe viam eius arguere est: pperitatē eius eterno supplicio intermiscere. Quod quia solus deus ppria ↄtu turbare. Quod quia solus deus ppria ↄtu facturus est: de quo scriptum est. Quem dominus Jesus interficiet spū oris sui: ↄ destruet illustratione adventus sui: recte dicitur. Quis arguet coram eo viam eius. Dñs ↄ segtur. ¶ Et qui fecit: quis reddet illi. ¶ Quis nanq; nisi deus: Qui solus illi pro dito homini quē fecit reddet: dum potestatem eius tam validam per adventum sunm eterna damnatione cōtriuerit. Sed elatus ille princeps malorum in hac vita quādiu est positus: quid agat audiamus. Segtur.

Capitulum. 29.

Ppe ad sepulchra ducetur: ↄ in congregie mortuorū vigilabit: ¶ q: sepulchra mortuos tegant: quid aliud per sepulchra q̄ reprobōrū corpora signant: in quibus extinctę a vita beatitudinis anime velut i sepulchris latent: Iniquus ergo iste ad sepulchra ducitur: q: in prauorum cordibus recipitur: qñ soli cum illi suscipiunt: in quos mortue a deo anime reperiuntur. De quo recte etiam dñi eius supplicia describunt: q ppheta dicitur. In circuitu illius sepulchra eius: omnes interfecti: ↄ qui ciderūt gladio. Illi quippe in inferno iuxta ipsum sunt: in quibus eidem maligno spiritui mortuus iacet: qui iniquitatis eius gladio peremti ciderunt. Unde scriptum est. Qui liberasti David seruum tuū de gladio malignorum autem dicitur. Et in cōgie mortuorum vigilabit: q: nunc in cōgregatione peccantium astutie sue insidias exerit. Pro eo autem quia in mūdo rarus bonorū est ↄ multitudo malorum recte mortuorū congregio nominatur: ut ipsa iniquorum multitudo figuretur. Lata enim via est que ducit ad perditionem ↄ multi sunt qui ingrediuntur per eam. Sathane itaq; in cōgie mortuorum vigilare est in reproborum cordibus malicie sue astucias exercere. De quo adhuc subdit. ¶ Dulcis fuit glarea cocyti. ¶ Greca lingua cocytus luctus dicit: qui tamen luctus feminarum vel quorūlibet infirmantium solet intelligi. Sapientes hu huius seculi a luce veritatis erecti: quasi umbras quasdam de veritatis inquisitione tenere conati sunt. Unde cocyton fluuiū currere apud inferos putauerunt: videlz dedignantes quod bi qui digna doloribus opera faciunt in infernum ad luctus decurrūt. Sed nos despiciamus umbram carnalis sapientie: qui iam de veritate lucem tenemus: ↄ cognoscamus voce beati viri cocyton luctum infirmantium dici. Scriptum quippe est. Similiter agite: ↄ consolemini eos: vestrū. Qui enim in deo consolari rēnuunt: ad luctum per animę infirmitatem tēdūt. Glareas vero lapillos fluminum appellare consuemimus quos aqua deflues trahit. Quid ergo p glareas cocyti: nisi reprobi designātur: qui suis voluptatibus dediti quasi semper a flumine ad ima detrahunt: Qui cuiq; contra voluptates huius seculi stare fortiter nolūt glarea cocyti fiunt: quia suis quotidie lapsibus ad luctum tendunt: ut in eternum post lugeant: qui modo se in suis voluptatibus delectabiliter relaxant. Et quia antiquus hostis sunm vas illum reprobum hominem ingressus: dum dona patrie tribuit: dum eos in hoc mundo honoribus extollit: dum eorum oculis prodigia ostendit: dum fluxe mentes hunc in suis pdigijs admirantur ↄ sequuntur: bene de eo dicitur. Dulcis fuit glarea cocyti. Cum enim hoc electi despiciunt cum mentis calce contemnunt illi cum sequentes diligunt qui velut ab aqua voluptatis ad perpetuum luctum trahuntur: qui per terrenam concupiscentiā more glaree quotidianis lapsibus ad ima dilabuntur. Alios nāq; gustum sue dulcedinis per superbiam: alios per auariciā: alios per inuidiam: alios per fallaciam: alios per luxuriam porrigit: ↄ ad quanta vicioꝝ genera pertrahit: quasi tot sue dulcedinis pocula propinat. Nam cum aliquid superbie in mente persuadet: fit dulce quod dicit: ↄ videri placatus exteris homo peruersus appetit. Cum menti auariciam infundit eo

litur fit dulce quod occulte loquitur: q: per abundantiam necessitas vitatur. Cū aliquid de inuidia suggesserit: fit dulce quod dicit: quia peruersa mens: dum alium detrimus discerni viderit: exultat se vt eo melior posse minime videri. Cum aliquid de fallacia persuadet: fit dulce quod suggerit: quia eo ipso quo fallit exteros prudens videtur sibi. Cum luxuriam decepte menti loquitur: fit dulce quod suadet: quia i voluptate animam resolvit. Quot ergo vicia carnalium cordibus iserit: quasi tot pocula sue dulcedinis porrigit. Qui tamen vt prediximus dulcedinem non percipiant: nisi qui presentibus volupratibus dediti ad perpetuos ignes trahuntur. Bene ergo dicitur. Dulcis fuit glarea cocyti: quia amarus electis: ↄ suauis est reprobis. Illos enim solummodo suis delectationibus pascit: quos quotidianis lapsibus ad gemitum impellit. Sequitur.

Capitulum. 30.

¶ Post se omnem hominem trahit ↄ ante se innumerabiles. ¶ Hoc loco homo humana sapiens dicitur. Sed cum plus sint omnes q̄ innumerabiles: querendū est nobis cur ante se innumerabiles ↄ post se omnes trahere dicat: nisi quod antiquus hostis reprobum tunc hominem ingressus cunctos quos carnales inuenerit sub suę ingluuiem dictionis rapit: Qui ↄ nūc plus q̄ apparet innumerabiles quidem: non tamen omnes carnales trahit: quia quotidie a carnali opere ad vitaꝝ multi reuocantur: quia ad statum iustitie: alij per breuem: alij vero per longam penitentiam redeunt. Et nunc innumerabiles rapit: cum falsitatis sue stipendia hominibus signa non exhibet. Cum vero coram carnalium oculis miranda et prodigia fecerit: post se tunc non innumerabiles: sed omnes trahet: quia qui bonis ꝑsentibus delectanē potestati illius se absq; retractione subiciunt. Sed sicut ꝑfati sumus: quia plus est omnem hominem q̄ innumerabiles trahere: cur plus dicitur: quia omnem hominem trahit: ↄ post in augmento innumerabiles subiciuntur. Ratio nāq; exigit: vt prius quod minus est: ↄ post in augmento quod maius est diceretur. Sciendum quia hoc loco plus fuit innumerabiles dixisse q̄ omnes. ¶ Post se enim omnem hominem trahit: quia in tribus annis ↄ dimidio omnes quos in studijs vite carnalis inuenit ingo sue damnationis astringit. Ante se vero innumerabiles trahit: quia quingentos milia ↄ adhuc amplius annorum curricula: quāuis carnales omnes trahere nimirum potuit: multo tamen plures sunt in tam longo tempore bi quos ante se innumerabiles rapit: q̄ omnes quos in tam breui tempore rapiendos inuenerit. Bene ergo dicitur. Post se omnem hominem trahit ↄ ante se innumerabiles: quia ↄ tunc minus tollit cum omnes tulerit: ↄ nunc amplius diripit cum corda omnium non invadit. Dicit beatus Job quia contra iniquorum principes mire desseruit qui in hac vita citius permittuntur: sed in adventu domini destruuntur: de se patenter ostendit: quia flagella dominica non ex offensione suscepit: quoniam si inquos quisq; in hac vita permittitur prosperari: necesse est vt electus dei teneat sub flagelli freno retinetur qua re amicos arguit dicens. ¶ Quomodo igitur consolamini me frustra: cum responsio vestra repugnare esse sit vitari. ¶ Amici beati Job cōsolari nō poterant in quo suis sermonib⁹ veritati cōtrabant. Cuius hunc hypocritam vel impiū dicerent: per hoc quod ipsi monentes per petrabant culpam: augebant procul dubio penam iusti vulneribus afflicti. Nā sanctorum mentes quia veritatem diligunt: eius culpa fallacie torquentur aliene. Quanto enim grane mendacij esse crimen aspiciunt: tāto hoc nō solū in se q̄ etiā i aliis oderūt.

Sancti Gregorij Liber. 16. Ca. 1.

Ui contra veritatis verba in allegatōe deficiunt: semper etiā nota replicat: ne tacendo victi videantur. Hi Eliphas beati Job sermonib⁹ pcisis ea dicit q̄ nul

tia est. Et dei nõs participatione sapimus non comparatione. Quid ergo mirum eus illud quasi per doctrinam dicatur: qs scire potuit eias si taceretur. Qui adhuc dei potentiam quasi defendẽdo subiungit. Quid pdest deo si iu⁹ fueris: aut quid ei conferes si immaculata fuerit via tua: In omni quippe quod bene agimus nosmetipsos nõ autem dñm iuuamus. Unde ei per psalmistam dicitur. Dixi dño deus meus es tu: qñ bonoꝝ meoꝝ non eges. Ipse enim vere nobis dño: quia et vt ꝯ deus est: qui bono non indiget seruientis: sed bonitatẽ confert quãz recipit: vt oblata bonitas nõ ipsi sed prius accipientibus: et post reddentib⁹ prosit. Nam etsi in iudicio dño venies dicit: quandiu fecistis vni de his fratrib⁹ meis minimis mihi fecistis: mira hoc pietate loqtur et suorum compassione membroꝝ. Et ipse nos per hoc quod caput nostrũ est adiuuat: qui per nostra bona opera in suis membris adiuuatur. Adhuc adiungit Eliphas quod nullus ignorat dicens. ((Nunquid timens arguet te: et veniet tecũ ad iudiciũ:)) Quis hoc vel delirus vel insipiẽs sentiat quod dñs ex timore nos arguat: et ex metu iudicium contra nos suum ꝓponat. Sed q verba sua metiri nesciunt proculdubio ad ociosa dicta dilabuntur. In quib⁹ si se minime reprehendunt: statim ad noxia et cõtumeliosa verba prosiliunt. Unde Eliphas q ociosa intulit: ad contumeliosa ꝓtinus verba prorupit dicens. Et nõ propter maliciã tuam plurimam: et infinitas iniquitates tuas. Ecce a torpenti corde ad verba venit ociosa: ab ociosis autem verbis per crimen fallacie ad contumelias erarsit. Iusti quippe sunt casus culpe crescentis: vt lingua cã non restringit: nequaq̃ vbi ceciderit iacebat sed semper ad deteriora descendat. Ea vo quę subiuncta sunt: quia valde iuxta hystoriam patent: exponenda ad litterã nõ sunt. Sed q: amicos beati Job hereticoꝝ speciem tenere diximus: ipsum vero significationem sancte ecclesie gerere: iam nunc Eliphas verba quomodo hereticoꝝ falsitati congruant demonstremus. Nam sequitur. ((Abstulisti enim pignus fratrum tuoruꝝ sine causa: et nudos spoliasti vestib⁹.)) Aquã lasso non dedisti: et esurienti subtraxisti panem. In fortitudine brachij tui possidebas terram: et potentissimus obtinebas eam.

Capitulum. 2.

In scriptura sacra pignoris appellatione aliquãdo vona spiritus sancti: aliquando vero signatur confessio peccati. Pignus nãq accipitur donum spiritus sancti: sicut per paulum dicitur. Qui dedit nobis pignus spiritum. Ad hoc enim pignus accipimus vt de ꝓmissiõe quę nobis fit certitudinem teneamus. Bonum ergo sancti spiritus pignus dicitur: quia per hoc nostra anima ad interioris spei certitudinẽ roboratur. Rursum pignoris nomie peccati confessio solet intelligi: sicut in lege scriptuꝝ est. Cum debet tibi quippiam frater tuus et abstulerio pignus ab eo: ante solis occasuꝝ pignus restitue. Frater etenim noster debitor nobis efficitur: cum quilibet prorim⁹ i nos aliquid deliquisse mõstratur. Peccata quippe debita vocamus. Unde peccatori seruo dicitur. Omne debitum dimisi tibi. Et in dñica oratione quotidie precamur. Dimitte nobis debita nostra: sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. A debitore autẽ nostro pignus accipimus: quando ab eo q in nobis peccasse cognoscitur peccati eius iam confessionem tenemus: per quam relata peccatum qđ in nobis perpetratuꝝ est postulamus. Qui enim peccatum qđ cõmisit fatetur: et veniam petit: iam quasi pro debito pignus dedit. Quod nimirum pignus ante solis occasum reddere iubemur: quia prius qñ in nobis per dolorem cordis sol iusticie occidat: debemus ei confessionem venie reddere: a quo confessionem accipim⁹ culpe: vt qui se deliquisse in nos meminit: a nobis mox relatã sentiat quod deliquit. Quia ergo sancta ecclesia quoslibet ab hereticis ad veritatem fidei reuertentes recipit prius vt confiteri errozis sui culpam debeant persuadet: quasi sub hereticoꝝ specie per Elipham dicitur. Abstulisti enim pignus fratrum tuoꝝ sine causa. idest abbis qui a nobis ad te veniunt inutiliter cõfessionem errozis exegisti. Sin vero vt prędiximus pignus sancti spũs vona sentim⁹ hereticã sanctam ecclesiam fratrum suoꝝ pignus dicunt abstulisse: q: eos qui ad illã veniunt dona spiritualia suspicantur auferre. Unde et sequitur. ((Et nudos spoliasti vestibus)) Eos quos hereticã peruersis predicationibus trahunt: precepta doctrine sue quasi quedã vestimenta habere cristimant et tãdiu illos vestitos putãt: quãdiu hec: que ipsi predicauerunt ab illis seruari considerãnt: et qñ eum qdam ad sanctaz ecclesiam redeũt: eos ꝓtinus doctrine vestimenta perdidisse suspicantur.

Sed cum nudus expoliari nequeat querendũ nobis est: quõ prius nudi et post spoliari memorant. Sed sciendum q: omnis q corde puritate perfruit: eo ipso quo duplicitatis i se tegumentũ nõ habet: nudus est. Et sunt nõ nulli apud hereticos q corde qdem puritatem habent: sed tamẽ doctrine eoꝝ dogmata perversa suscipiant. Di nimiruꝝ et ex sua puritate nudi sunt: et quasi ex eoꝝ predicatione vestiuntur. Et q: tales qq̃ facile ad sãctam ecclesiam redeunt eo quod duplicatatis malicia nõ vtuntur: eos hereticã nudos fatentur: quos ab ea dicunt vestibus expoliatos q: simplices quosq̃ pigros atq̃ hebetes putant: quos prava sua dogmata pdidisse considerant. Segtur. ((Aquaz lasso nõ dedisti: et esurienti subtraxisti panẽ.)) Hereticã quo veritatis soliditatem nõ tenent: eo nõnunq̃ studeant vt loquacioꝝ appareant: et contra catholicoꝝ fidem quasi de doctrine scientia gloziantur. Cũctas quos aspiciunt prauis ad se trahere sermonibus querunt: et vnde sibi alios ad interitũ sociant inde se agere aliqd viuaciter putant. Eos vero lassos dicimus: q sub huius seculi onere laborioso fatigantur. Unde et ꝑ semetipsaꝝ veritas dicit: Uenite ad me oẽs q laboratis et onerati estis: et ego vos reficiã. Hereticã igitur q: sua dogmata ꝑdicare nõ cessant: sanctam ecclesiam quasi de imperitia irrident dicentes: Aquam lasso non dedisti: et esurienti panẽ subtraxisti. Se enim aquam lasso dare cristimant: eã qbusdam sub terreno fastu laborantibus sui poculuꝝ errozis prebent. Et panem se esurientibus non subtraxisse suspicantur: q: eam de inuisibilibus atq̃ incomprehensibilibus requisiti eaz superba audacia respondent. Et vbi eã doctos ꝓ omnib⁹ credunt: eaz log dei cognitio infelicius perfruuntur. Sacra vero ecclesia dum quẽpiam videt esurire: quod ei non ꝑsit accipere: aut si iam sint sibi cognita modeste suppremit: aut si adhuc videtur incognita humiliter fatetur: eoq̃ ad ordinate humilitatis sensum reuocat: cuz per suam illis predicatoꝝ viam: Non plus sapere qñ oportet sapere: sed sapere ad sobrietatem. Et rursum: Noli altum sapere sed time. Deq̃ uerũ: Uitiosa te ne quesieris: et virtuosa te ne seruatus fueris. Et rursuz. Mel inuenisti comede quod sufficat tibi: ne forte saciatus euomas illud. Mel quippe inuenire est: sancti intellectus dulcedinem degustare. Quod tunc sufficienter comeditur: quãdo nostra intelligentia intra mensuram sensus sub moderamine tenetur. Nam saciat⁹ mel euomit: q plus appetens penetrare qñ capit: et illud perdit vnde potuit nutriri.

Quia sancta ecclesia ab infirmis membris ꝓhibet alta perscrutari: beato Job dicit: Esurienti subtraxisti panem.

Capitulum. 4.

Et quia eius quoq̃ magnitudini hereticã inuident qñ fide vera populos vniuersaliter tenet: eã terrene ꝓsperitatis tempus inueniunt: contra eam in superbis vocibus erodunt: et ꝓ probꝝ antes aperiẽt ẽgitum prius eius potentie latenter inuidebant. Deq̃ segtur. ((In fortitudine brachij tui possidebas terram: et potentissimus obtinebas eam.)) Dc si patenter dicat. Quod in predicatione tua terraz vniuersaliter occupasti: potentia fortitudinis: nõ ratio veritatis fuit. Qui n. eb⁹ hanc ꝓcipes predicationem eius tenere conspiciunt: hoc qđ ei a populis adesse creditur: nõ virtute rectitudinis sz eãm secularis potentie esse suspicantur. Segtur. ((Uiduas dimisisti vacuas: et lacertos pupillop cõminuisti. Uiduas quippe hereticis predicantibus sunt fabule ex ore carnali intelligentia errorum eoꝝ semina peruersa concipiunt: deinde q⁹ tales nutrimine societatis. Sed cum sancta ecclesia ipsos erroneos predicatores vel ratione vetos ad se suscipit: vel studio peruersitatis obduratos sub discipline sue vinculis retinet: destituti hereticis eaz remanere apud se plebes sine predicatoribus vident:

nd a sancta ecclesia q̄ viduas vacuas re
licras dolet: Et q; subtractis hereticorum
magistris eor discipulos in suo opere iur-
mari suspicantur: quasi lacertos papillorū
cōmunitos ab ecclesia eē conquerūtur. Nec
certe q; sancta ecclesia dum quosdam ab
hereticis venientes suscepit: liquet numerus
quod priscino eorū errori contradicat. Nam
sunt nōnulli qui ita virginitati carnis stu-
dent: vt nuptias dānent: et sunt nonnulli q
ita abstinētiā laudant: vt sumentes alimēta
necessaria deficiāt. De qbus p Paulum dr: Prohibentium nubere: abstinere
a cibis: quos deus creauit ad percipiēdū
cum gr̄arum actione fidelibus: q; ergo cos
a carnali intentione suę superstitionis remo
ueat: hereticis cum hos aspiciunt aliter vive-
re q̄ docuerunt: lacertos eor ab operatio-
ne quā prius tenuerant cōmunitos esse ab
ecclesia detestantur. Vnde et in hoc tempo
re discipline si qd ei aduersitatis euenerit:
hoc euenisse ex digna peccatorum retribu-
tione suspicantur. Nam subditur. ((Pro
pterea circūdatus es laqueis: et conturbat
te formido subita)) Illi formido subita cō
turbat q cōsiderare negligit qd ex districtio
ne iudicis venientis imineat. Quia ergo fi-
delem populum hereticā culpis perfidie op
pressum credunt: circūdatum laqueis accu
sant. Et q; existimant q̄ futura non prouī-
deant: i percussione sua hunc subita formi-
dine conturbatū putant. Qui adhuc insul
tantes adiungāt. Et putabas te tenebras
nō visurum: et imperā aquarū inundantiū
non oppressum iri. Ac si aperte dicat: Secu
ritatem pacis in spe tibi proposueras: et ideir
co de presumptione tua quasi ī luce gau-
debas: nec te vndq̄ opprimi tribulationib⁹
existimasti. Sed ecce superuenientib⁹ ma-
lis affligeris: an sint recta que tenes: ipse q̄
te opprimūt tribulationū tenebre ostēdūt.
Quas videlz tribulationes si cliphas aqs
inundantibus comparat: q; duę alię super
alias irruunt: quasi aqs tumentibus vnde
vndas sequuntur. Sequitur. ((An cogitas q
deus excelsior celo sit: et super stellarum ver-
tices sublimetur: et dicis. Quid enim nouit
deus: ¶ Et quasi per caliginem iudicat.)) Nubes latibulum eius: nec nostra conside
rat: et circā cardines celi perambulat.

Capitulum. 5.

Sunt plerique ita hebetes et
vt formidare nesciant: nisi
q; corporaliter vident. Vn
de fit: vt deū non metuant
quem videre nō possunt.
Heretici autem q; esse se sa
pientes arbitrantur: verba contra ea: holi-
cos irrisionis proferunt: atq; ab eis illū nō
timeri suspicantur quem videre corporali-
ter nequeunt: vt quasi per torporem sensus
auctorē suum existimēt: q; celo excelsior ē:
et super stellarum vertices sublimatur: et ī
quo videre nō possit: et q; internos et ce
lestem sedem partes aeree intersunt: quasi
in nube latens per caliginem iudicet: et su-
perioribus intentus minus ima perpēdat:
et dum celi cardines ambiendo construgit
interiora nō videat. Sed qs de vo ista vel
desipiens suspicetur? Qui nimirum duo sit
semper omnipotens: sic intendit omnibus:
vt assit singulis: sic adest singulis vt simul
omnib⁹ nusq̄ desit. Nam etsi quosdam pec
cantes deserit: eisdem tamen ipse adest p
iudicium: quibus deesse cernitur per aduentū
tum. Sic itaq; exteriora circūdat: vt interio
ra impleat: sic interiora implet: vt exteriora
circūdet: sic summa regit: vt ima non dese-
rat: sic imis presens est: vt a superioribus non
recedat: sic latet in sua specie vt tamen co-
gnoscatur in operatione: sic cognoscitur in
suo opere: vt tamen comprehendi non vale
at a cognoscentis estimatione: sic adest: vt
videri nequeat: sic videri nō valet: vt tamē
eius presentiam ipsa sua iudicia testentur:
sic se nobis intelligendum prebet: vt tū ipsius
nobis radium sui intellectus obnubilet: et
rursum sic caligine nos ignorantie rēpmit:
vt tamen menti nostre radius sue claritatis
intermicet: quatenus et subleuata quidam
videat: et reuerberata contremiscat: et quia
eum sicuti est videre non potest: aliquatenus
videndo cognoscat. Sed hec heretici san-
ctam ecclesiam scire non estimant: quia stul-
to iudicio solos se esse sapientes putāt. Et
quorum adhuc typo subiungitur. ((Nūqd
semitam seculorum custodire cupis: quam
calcauerunt viri iniqui.)) Sicut semitā re-
demptoris nostri humilitas ita semita sea
lorum superbia est. Seculorum itaq; semi-
tam viri iniq calcant: q; per huius vite de
sideria in elatione perambulabant. De q̄

bus adhuc iniquis subditur. ((Qui subtracti
sunt ante tempus suum: et fluuius subuer-
tit fundamentum eorum.

Capitulum. 6.

Cum tempus vite a diuina
nobis prescientia sit pen-
dubio prefixum: querendū
valde est: qua ratione nūc
dicit: quod iniq ex presenti
seculo ante tempus propri
um subtrahantur? Omnipotens enim de⁹
etsi plerūq̄ mutat sententiā. consiliū nunq̄
Eo ergo tempore ex hac vita quisq̄ subtra
hitur: quo ex diuina potentia ante tempo-
ra prefigitur. Sed sciendum quia creās et or
dinans nos omnipotens deus iuxta singu
lorum merita disponit et terminus: vt vel in
de malus ille breuiter viuat: ne multis be-
ne agentibus noceat: vel bonus iste diutius
in hac vitā subsistat: vt multis bonis operi
bus bonus existat: vel rursum malus longi
us differatur in vita: vt prauā adhuc opa
augeat ex quorum tēptatione purgati iusti
verius viuant: vel bonus citius subtraha-
tur: ne si hic diu vixerit eius innocentiaz ma
licia corrūpat. Sciendū tamen q; benigni
tas dei est: peccatoribus spaciū penitentie
largiri. Sed q; accepta tpa nō ad fructum
penitentie: ad vsum vero iniquitatis vertūt:
quod a diuina misericordia mereri poterāt
amittunt: cūius omnipotens deus illud tēpus
vnusquisq̄ ad mortem prefigat: quo eius
vita terminatur: nec alio in tempore quisq̄
mori potuit: nisi ipso quo moritur. Nam si
4. Re. 20 Ezechie anni additi ad vitam quidem me
morantur: tempus quidem vite creuit ab illo
termino quo mori ipse merebatur. Haz di
uina eius dispositio tempus tunc prefigit:
quo hunc postmodum ex presenti vita sub
trahit. Cuz ergo ita sit: qd est quod dicitur:
q; iniq sublati sunt ante tempus suum: nisi
q̄ oēs q̄ presentem vitam diligunt: longio-
ra sibi eiusdem vite spacia promittunt. Sed
cum eos mors superueniens a presenti vi-
ta subtrahit eor vite spacia que sibi lōgio
ra quasi in cogitatione tendere' prouenerāt
intercidit. De qbus recte dr: Et fluuius sub-
uertit fundamentum eorum. Iniq enim dum
eo corde trānsire ad eterna negligunt: et cūcta
presentia fugitiua esse nō intuentur: mentē
in amore vite presentis figunt: et quasi lon

ge habitatōis i ea sibi fundamentum con-
struunt: q; i terrenis rebus per desideriū so-
lidantur. Sic primus in terra chayn ciuita
tem construxisse describitur: q; videlz pegri
nus aperte mōstrat: q; ipse in terra funda
mentū posuit: q a soliditate eterne patrie
alienus fuit. Peregrin⁹ a summis fundamē
tum in imis posuit: q; stationem cordis in
terrena delectatōe collocauit. Unde dr ei⁹
sutpe Enoch q̄ dedicatio interpretatur pri-
mus nascitur: in electorum vero progenie
Enoch septimus fuisse memoratur: q; vide
licet reprobi in hac vita que ante est: semet
ipsos edificando dedicant: electi vero edifi
catōis sue dedicationem in fine temporis. i.
in septimo expectāt. Unde nūq̄ plurimos
tpalia sola cogitare: honores querere: am-
biendis rebus inhiare: nil post hanc vitam
reqrere. Quid itaq; iustus i primo se gene
ratione dedicans. Et vides electos nil pre
sentis glorie querere: libenter inopiam susti
nere: mala mundi equanimiter perpeti: vt
possint i fine coronari Electis ergo Enoch
i septima generatione nascitur: quia sa: de
dicationem gaudij: in extreme retributōis
gloria reqrunt. Et q; quotidiano temporis
lapsu ipsa presentis vite mortalitas decur
rit: atq̄ dedicationem reproborum eisdem
reprobos subtrahendo destruit: recte dr iu-
quis dr: Et fluuius subuertit fundamentuz
eorum. i. ipse cursus mutabilitatis statuz in
eis subruit peruerse structionis. Sequitur.
((Qui dicebant deo: recede a nobis.)) Hoc
etiam beatum Job dixisse qs ambigat: Sz
que in eius dictis exposuimus propter legen
tis fastidium replicare denuo curauimus. Sequi
tur. ((Et quasi nihil possit facere omipotens
estimabant eū.)) In his quoq; sermo et nō
sententia immutatur. Nam quod per heretz
Job dictuz est: qd ē oipotens: vt seruiam⁹
ei: hoc p eliphaz dr: et quasi nihil posset fa
cere oipotens estimabant eū. Sequitur.

Capitulum. 7.

Num ille ipse esset dom⁹ eorū
bonis.)) Alioquin domos
dās bonis implet quia eti
am ingratis sua dona nō de
negat: vt aut benignitatem
pditoris erubescāt: et ad do
nitatē redeāt: aut redire omodo penitētes
inde illic grauius puniātur: vū hic et bonis

dei largitatibus mala reddiderunt: vt durio
ra eos nunc supplicia puniant: quorum hic
malitiam nec dona vicerūt. Sequit. ((Quo
rum sententia peal sit a me.)) Hoc etiā per
beatum Job dictum est. Ait nāq; quoq; cōsi
lium longe sit a me: quāuis aliud sentētia:
at q; aliud consilium possit intelligi. Sentē
tia quippe in ore est: consiliū in cogitatiōe.
Dum ergo Eliphas longe se a maloꝝ sen
tentia: beatus vero Job a consilio optauit
constat nimirum q: ille maloꝝ verbis: ille
vero etiam cogitatione desiderat esse dissi
milis. Sequitur. ((Qui dicebant iusti et letabū
tur: et innocens subsannabit eos.)) Justi eā
hic iniustos errare cōspiciunt: de erroꝛe per
euntium letari non possunt. Si enim gaudēt
erroꝛibus: iusti non sunt. Rursum si per in
saltationem letantur: eo q; tales non sunt
quales alios esse conspiciunt: omnino super
bi sunt. Unde et pharisęus iustificationem
perdidit: q: publicani meritis gaudendo se
preiulit dicens. Gratias ago tibi: quia nō
sum sicut ceteri hominum: raptoꝛes: iniusti:
adulteri: velut etiam h̄ publicanus. Rursuꝝ
si dicim⁹ quod perfecto gaudio emitare in
iri possunt de moꝛte pꝛauoꝝ: quale est in
hoc mundo gaudium de vitione peccantiū
in quo adhuc incerta est vita iustoꝝ. Di
scernamus igitur tēpoꝛa tremoꝛis et exulta
tionis. Uident etenim nunc iniustos iusti: et
de eoꝝ nequitia tabescēt. Cūq; eos etiā
penitere conspiciunt: de sua quoq; vita suspe
cti fiunt. Quando ergo videbunt iusti iniꝝ
quoꝝ interitum et letabuntur nisi cum di
stricto iudici perfecta iam securitate exulta
tionis inhęserint: cum in illo extremo exami
ne illoꝝ damnationē conspicient: et de se
iam qđ metuant non habebunt? Nūc itaq;
repꝛobos aspiciunt et gemunt: tunc aspiciet
et subsannabunt: quia eos exultando cōspi
ciunt: quos modo nec sine gemitu iniqua p
petrantes nec sine meta vident pꝛo iniqua
re moꝛientes. Unde per hoc: qđ subditur: q:
de damnatione eoꝝ vltima dicatur: ostēdi
tur: nam pꝛotinus subiungitur. Nōne suc
cisa est erectio eoꝝ: et reliquias eoꝝ de
uoꝛabit ignis. Dic nāq; iniqui erecti sunt:
quia in pꝛauis actionibus extolluntur: quia
et peruerse agunt: et tamē pꝛo peruersis acti
bus minime feriantur. Peccant et floꝛent:
peccata augēt: et terrena bona multiplicāt.

Sed coꝝ erectio nunc succiditur: cuꝝ vel
a pꝛesenti vita ad interitum vel a cōspectu
eterni iudicis ad eternum gehenne incēdiū
pertrahuntur. Qui et si hic moꝛtuam suam
carnem relinquunt: ipsam quoq; in resurre
ctione recipiunt: vt cum carne ardeant in
qua peccauerunt. Sicut enim coꝝ culpa in
mente fuit et coꝛpoꝛe: ita coꝝ pena i anī
ma erit pariter et carne. Quia ergo nec hoc
eis erit a toꝛmento liberum quod h̄ moꝛtuū
relinquunt: recte nunc dicit reliquias coꝝ
deuoꝛabit ignis. Sequitur. La. §.

Aquiesce igitur ei et habeto
pacem et p hec habebis fru
ctus; optimos. Suscipe ex
ore illius legem: et pone ser
mones eius in coꝛde tuo.))
Culpa superbie est docere
meliꝛem. Quā sepe heretici ppetrant q de
his que pꝛaue sentiunt: quasi docere catho
licos pꝛesumunt. Tunc enim eos putāt deo
acquiescere: si illos contigerit eoꝝ peruersi
tatibus consentire: et acquiescentibus pacē
pmittunt: q: contra eos qui sibi consentiūt
iam iurgari desistunt. Fructus autem opti
mos sibi consentientibus polliceꝛur: q: eos
solos bona opera agere existimāt: quos ad
sua dogmata se trahere exultant. Quid⁹ et
hoc congruit quod adiūgit. Suscipe ex ore
illius legem. Quia ea que ipsi sentiunt ex
ore dei pcedere suspicantur. Et pone sermo
nes eius in coꝛde tuo. Ac si astruat dicens.
((Quos nūc vsq; in ore: et non in coꝛde te
nuisti.)) Qui enim coꝝ peruersa dogmata
respuit: non eum verba dei in sensu: sed i
ostensione habuisse criminatur. Unde qua
si sub quadam specie dulcedinis infundūt
virus pestifere pꝛsuasionis: vt verba dei que
ecclesiam in coꝛde suo ponere ammoneant:
que si vniq; a coꝛde illius recessissent ab il
lis talia nullatenus audirent. Sequitur. ((Si
reuersus fueris ad omnipotentem edificabe
ris: et longe facies iniquitatem a tabernacu
lo tuo.)) Fidelē populum heretici a deo di
scessisse existimant: quia eum suis pdicatio
nibus resistentem vident. Quem cuꝝ malis
pꝛesentibus afflictum cōspiciunt: quasi p am
monitionem ad conditoꝛis gratiam trahere
conantur dicentes. Si reuersus fueris ad o
potentem edificaberis. Ac si aperte dicant.
Quia nostris dogmatibus resistendo et pō

rectissimi: ideireo a iustitie edificatiōe destru
ctus es. Tabernaculum vero aliqñ accipi
mus habitaculum coꝛpoꝛis: aliqñ eo habi
taculū coꝛdis. Hā sicut alia habitamus in
coꝛpoꝛe ita per cogitationes habitamus in
mente. Iniquitas ergo in tabernaculo mē
tis est peruersa intentio in studio cogitatio
nis. Iniquitas autem in tabernaculo coꝛ
poꝛis: per expletionem operis actio carnalis.
Eliphas itaq; q: amicus beati viri erritur:
quedam vera sentiens et tamen in his i qui
bus a rectitudine deuiat hereticoꝝ spēm
tenens: beatum Job ex virtutibus flagella
tum nesciens: errasse credidit quem percus
sum vidit: eiq; si reuersus ad oipotentem fue
rit polliceꝛur dicens. Longe facies iniquita
tem a tabernaculo tuo: ac si patēter dicat.
Quisquis ad deū post errata reuertitur: in
cogitatiōe simul et in ope mundat. Sequitur.

Capitulum. 9.

Dabit pro terra filicem: et p
filice toꝛrentes aureos.)) |
Quid per terram nisi infir
mitas actionis: quid p va
riciam filicis: nisi foꝛtitudo
signatur? Quid p toꝛrentes
aureos: nisi doctrinam intime claritatis ac
cipimus? Oipotens aūt deus ad sc̄i conuer
sis pro terra dat filicem: q: pro infirma actio
ne foꝛtitudinem tribuit robusti operis. Dat
etiam pro filice toꝛrentes aureos: q: pro ro
busto opere doctrinaꝝ multiplicat clare pre
dicationis: vt peccato: quisq; cōuersus et ex
infirmo foꝛtis existere valeat: et in sua foꝛti
tudine vsq; ad pferenda verba intime cla
ritatis exurgat: quatenus i eo et infirmitas
actionis i qua velut terra soluitur: bene vi
uendi foꝛtitudine solidetur. Et rursus cum
sensus ex vita trahitur: ex ipsa foꝛtitudine
toꝛrentes aurei defluant: q: in ore bñ viuen
tium doctrine claritatis inundat. Sequitur.
((Erit⁹ oipotens contra hostes tuos: et ar
gentum coacernabitur tibi.)) Quos magis
alios hostes patimur: q; malignos spiritus
qui in nostris nos cogitationibus obsidēt:
vt claritatem valeant nostre mentis irrūpe
re: cuiq; sub sui iugo dominij captā tenere.
Argenti enim nōie sacra eloquia designari
testatur psalmista qui ait. Eloquia dñi elo
quia casta argentum igne examinatum. Et
sepe cum eloquia sacra intendimus: malig
noꝝ spirituū insidias grauius tolerāmus
q: menti nostre terrenarū cogitationū pul
uerem aspergunt: vt intētionis nostre ocu
los a luce intime visionis obscurent: qs ni
mirū psalmista pꝛuiderat cū diceꝛat. Decli
nate a me maligni et scrutaboꝛ mādata dei
mei: videlicet patenter insinuāe: q: manda
ta dei pscrutari non poterat: cū maligno: rū
spirituum insidias in mente tolerabat. Qs
etiam in Isaac ope sub allophiloꝝ pꝛauita
te cognoscimus designari qui puteos quos
Isaac foderat terre cōgenie replebat. Dos
enim nos nimirū puteos fodimus: cū in scri
pture sacre abditis sensibus alta penetra
mus. Qs tamen occulte replent allophili:
quando nobis ad alta rendentibus immūdi
spiritus terrenas cogitationes ingerunt:
et quasi inuentam diuine scientie aquā tol
lunt. Sed quia nemo hos hostes sua virtu
te superat: q: Eliphā dicitur. Erit⁹ oipotens
contra hostes tuos: et argentum coacernabi
tur tibi. Ac si apte: ꝛ̄ decernatur. Dum mali
gnos spūs dño sua a te virtute repulerit di
uini intus eloquij talentuꝝ lucidā ereꝛescit.
Sequitur. La. 10.

Tunc super omnipotentem de
litias affines.)) Sup oi
potentem deliciis affluere ē
in amoꝛe illius scripture sa
cre epistolis satiari. In cu
ius numerum verbis tot de
litias inuenimus quot ad pfectum nostre
intelligentie aduersitates accipimus: vt mō
nuda nos pascat hystoria: modo sub tertu
littere velata medullitus nos reficiat moꝛa
lis allegoria: modo ad altioꝝa suspēdat cō
templatio in pscntis vite tenebris: iam de
lumine eternitatis intermicans. Et sciendū
q; quisquis deliciis affluit in quadam sui re
missione soluitur: atq; a laboꝛis studio ōis
et lassitudine relaxatur: q: nimirū alia cum
intermissis deliciis abundare cepeꝛit: terrenis
operibus incubare minime cōsentit: si amoꝛ
re cōditoꝛis capta: et sua captiuitate iam li
bera: ad contemplandā eius spēm deficien
do suspiraꝛit: et quasi lasciuiendo cōualuit:
q: duꝛ sordida onera poꝛtare nō valet:
ad illa p quietē ppeꝛat quē iam amat. Unde
etiā in admiratione ꝯ̄ conse scriptuꝝ ē. Quis
est ista que ascendit de deserto deliciis af
fluens. Q: nimirū sancta ecclesia nūq; ꝛ̄ cep

dei delictis affluere: de deserto vite presentis ascendere ad supiora non posset. Delictis ergo affluit: t ascendit: q: dum multicis intelligentijs pascit: ad superna quotidie oim plancta subleuatur. Vnde etiam psalmista ait. Et nox illuminatio mea in deliciis meis q: dum per intellectū mihi studiosa mens reficitur: iam in ea vite presentis obscuritas fulgore diei subsequentis illuminat: vt etiā in hanc corruptionis caligine in intellectū lucis mens futuri luminis erūpat: t verbor delicijs pasta ēgustādo discat: qd de pabulo veritatis clarescat. Sequitur. ((Et cleua bis ad deum facie tuā.)) Ad deum facie leuare est: cor ad sublimia meditāda attollere. Nā sicut per corporis facie homini: ita per interiorē imaginē deo noti aīe cōspicabiles sumus. Cū vero reatu culpe deprimimur: ad deū leuare cordis nostri facie verecundamur. Dum enim nulla bonorū operū confidentia valemus: intueri summa mens trepidat q: ipsa se conscientia accusat. Cū vo iam penitentie lamentis culpa diluitur: et sic pperata plangūtur: vt plangenda minime perpetrentur magna mentis fiducia nascitur: t ad cōspicienda superne retributionis gaudia cordis nostri facies leuat. Sed hec Eliphas recte diceret: si infirmum moneret. Cum vo iustū virū pter flagella despicit: quid aliud q verba sententie nescies sundit. Que nimirū dicta si ad hereticor typū ducimus: ipsi falsis presumptionibus ad deum nos facim leuare pollicētur. Ac si fideli populo patenter dicant. Quādiu pdicationē nostram nō sequeris cor in infimis premis. Quia vo Eliphas beatū Job ad deum recta admonuit: a quo videlz idē vir beat⁹ nunq recessit: adhuc pollicendo subiungit.

Rogabis eum t exaudiet te. Rogant quippe dīm sed exaudire minime merentur: qui iubētis dīi precepta contemnūt. Dī scriptus est. Qui declinat aurē suā ne audiat legē: oratio eius erit execrabilis. Quandiu ergo Eliphas beatum Job nō exaudiri credidit hanc numinis in suo opere errasse iudicauit. Vnde t adhuc subdit. La. ri.

Et vota tua reddis.)) Qui vota vouit: sed hec pre infirmitate soluere non valet: ei ex peccati pena agitur: vt voleti bona posse subtrahatur. Cū vero in conspectu intimi iudicis ea que obstitit culpa detergitur: fit primus vt votum possibilitas sequatur. Sequitur. ((Decernis rem: t veniet tibi.)) Doc eē pro primum infirmantiū iudiciū solet: vt tāto quē piam eriūment iustā: quāto hunc adipisci cōspiciunt omne qd appetit: eā videlz nouerunt nōnunq bona terrena iustis subtrahi: que largo munere tribuunt iniustis: q: t desperatis egris medici quicqd poscerie dari sciptūr: t eos quos reduci posse ad salutem putant: que appetunt dari contradicunt. Sed si dicta hec Eliphas de bonis spiritalibus intulit: sciendū q res decernitur: t venit eam virtus que ex desiderio appetitur: largiente deo etiā effectu prosperatur. Vnde t adhuc subditur. ((Et in vijs tuis splendebit lumen.)) In vijs quippe lumen splendere est: per mira opera virtutū signa sue claritatis aspergere: vt quoclīb p intētionē pergant ab intuentiū cordibus peccati noctem erradicent: t exemplo sui opis i eis iustīe lumen fundant. Sed quātalibet sit iustīa opis apud internū iudicē nulla est: si hanc elatus tumor mētis. Vnde t subditur. ((Qui enim humiliatus fuerit erit i gloria: t qui inclinauerit oculos suos ipse saluabitur.)) Que nimirum sententia a veritatis ore non discrepat dicentis. Qui se exaltat humiliabit: t qui se humiliat exaltabitur. Dī t per Salomonē dī. Antecīb conteratur exaltat cor hominis: t antecīb glorietur humiliabitur. Recte aūt dicitur. Qui inclinauerit oculos suos: ipse saluabitur. Qr quantū per membror ministeriū deprehendi pōt: prima superbie ostentio esse i oculis solet. Vnde enim scriptū est. Et oculos superborum humiliabis. Vnde de ipso superbiendi capite dicitur. Omne sublime videt. Vnde de illa que ei per infidelitatē adhesit: scriptum est. Generatio cuius excelsi sunt oculi: t palpebre eius in alta subrecte. Oculos ergo inclinare est nullū respiciendo despicere: sed seniorē atq imparē electis quos aspicit cū mare. Saluabitur ita q qui oculos inclinat q: qui falsum superbie verticem deserit veritatis altitudinem ascēdit. Sequit. ((Saluabit innocēs: saluabitur aūt a mūdicia manuū suarq.)) Que scilz sola si de ecclesie regni retributione premitur veritate fulsit: q: cū de deo scriptū sit. Qui reddet vnicuiq

opā eius: illū in extremo examīe iustīcia eterna iudicis saluat: quē hic eius pietas ab immundis opibus liberat. Sin vo ad hoc saluari quisq hic mundicia manuū suarū creditur: vt suis viribus innocēs fiat: penidubio errat: q: si supna gratia nocētē nō preuenit: nunq pfecto inueniet quē remuneret innocentē. Unde veridica moysi voce dicit. Nullus q apud te per se innocēs est. Superna ergo pietas prius agit in nobis aliqd sine nobis vt subsequente quoq nostro libero arbitrio bonaq qs, iam appetimus agat nobiscum: qs tū p impensaq gratiā extremo in iudicio ita remunerat in nobis: ac si solis pcessisset ex nobis. La. xi.

Qui enim diuina nos bonitas vt innocētes faciat preuenit. Paulus ait. Gra aūt dei sum id qd sum. Et quia eandē gratiam nostrū liberū arbitrium segtur adiungit. Et gratia eius in me vacua nō fuit: sed abundantius illis oīb⁹ laborauī. Qui dum se de se nihil esse conspiceret ait. Non autq ego. Et tū q: se esse aliqd cū gratia inuenit adiunxit: sed gratia dei mecū. Non enim diceret mecum: si eius preuiente gratia subsequens liberū arbitriū nō haberet. Ut ergo se sine gratia nihil esse ostenderet ait. Non ego: vt vero se cū gratia operum esse per liberū arbitrium demonstraret adiunxit: sed gratia dei mecū. ((Mundicia ita q manuū suarū innocēs saluabitur: q: qui hic preuenitur dono: vt innocens fiat: eā ad iudiciū ducitur: et merito remuneratur. Que cuncta Eliphas sicut pdictū est: t si recte ptulit: cui tū pferret ignorauit: q: docere meliores audere non debuit. Que tū ola p trpā hereticis passionibus congruunt: q cū fidelibus quoq in presenti vita afflictos inuenūt: eos ex culpa pfidie pressos arbitrantur: eisq si bonorū operū mundicia punitrunt. Sz mēs ios innocentia tanto eos altius despicit: quāto ulcerari. Dī bene p Salomonē dicitur. Frustra iacta rete aūte oculos pennatoq. Pēnati quippe sunt bonorū spiritus: qui dum ta pranos: ui hominū deceptionis retiacula declinant. Sequitur.

Espōdens au

tem Job dixit. Nunc quoq in amaritudine est sermo meus: t manus plage mee aggranata est sup gemitū meum.)) Postquā suo beatus Job planctibus verbis inchoat: vt dicta sua alta mysteriū pscatione consumat. Mederi quippe volo: afflicti et amicorū consolatione debuerat: sed quia consolatio ad blandimenta falsitatis erupit: afflicti dolor inhorruit. Quia enim Eliphas respondere conuersio meliora non timuit q si ex notio medicamine vulnus erupit. Ut recte dicitur. Nunc quoq in amaritudine est sermo meus: t manus plage mee aggranata est super gemitū meum: q: videlz inordinate consolationis intentio passionē quaq minuere debuit: multiplicauit. In quos nimirum verbis per trpā sanere ecclesie etiaq fidelium dolor exprimitur: qui eo amplius gemunt quo malos blandiri cōspicunt: quia intra paucu vocem. Per dulces sermones: t benedictiones seducunt corda innocentiū.

Capitulum. xij.

Ue etiā hec ad cōsiderandā subtilius mentē fideliū recte referunt: qui esse sine amaritudine nesciunt: etiaq si in hoc mōdo pperari videantur quib⁹ cū t aduersitas euenit eū que inuenit ingeminat dolorē. Dī recte dī. Nec quoq vt apte mēstrek q: electoq mēs sine amaritudie t i pperitate nō fuerit. Dī aūt dī. Et man⁹ plage mee aggranata ē sup gemitū meū. ((Man⁹ quippe plage ē fortitudo passiōis. Prima nāq passionē suā electi cōsiderāt: q: a cōditore sui vsq tūc visi sunt: q: nequaq illum sanctis intime claritate pfruunt: sz in presentis vite exilio q si in exercitatis loco relegari gemūt. Semp ergo habēt i hac manu plagā gemitū suum: sed cū adhuc etiā aduersū in hac vita accedūt: man⁹ plage eorū etiā sup gemitū grauāt. Erat enī plage gemit⁹ etiā cū presentis vite aduersa deessent: sed amaritudo pene passionis etiā ex exspectatione creuit aduersitatis. Dicat ergo: t man⁹ plage mee aggranata ē sup gemitū meū: q: nulla qdē si hac vita aduersitas nō iterū ptulit: is in eo dolorem vulneris multiplicauit. Fit cū

miro ospotentis dei moderamine: vt eaz in
hoc mundo mes mala aduersitatab⁹ plus la
bozat: auctozis sui contemplandaz facie am
plius sitiat. Unde hic apte subiungitur.
Quis mihi tribuat vt cognoscā z inueniaz
illum: z veniā vsq ad solium eius. Electus
quq nisi deum cognouisset: vtiq non ama
ret. Sed aliud e cognoscere per fidem: atq
aliud per spem: aliud inuenire per crudeli
tatem: aliud per contemplationez. Et qua re
agitur, vt electi oculis eum quē fide cognouc
runt: videre quoq per spem anhelent: cui⁹
amoze flagrātes ciuant: q: eius vulcedinis
suauitatem iam in ipsa sue fidei certitudi
ne degustant. Quod bene ille in gerasenoz
regione sanatus a demonibus designat: q
vult abire cū iesu: sed ei a magistro salutis
dr: Redi in domū tuam: z narra quāta ti
bi fecerit deus. Dmanti. n. adhuc dilatio i
ponitur: vt ex dilati amoris desiderio meri
tum retributois augeatur. Fit ergo nobis
ospotens deus dulcis in miraculis: z tamē
in sua celsitudine manet occultus: vt z que
dam mōstrando de se occulta nos inspira
tione in suo amoze succendat: z tamē abs
condendo maiestatis sue gloziam: amoris
sui vim per eius desiderij augeat. Nisi enim
sanct⁹ vir videre hunc in sua maiestate que
reret: nō vtiq sabuiferret: z veniaz vsq ad
solium eius. Capitulum. ij.

Quid nāq est solū dei: nisi
angelici spūs: q scriptura te
ste: troni vocati sunt: Qui
ergo vsq ad solium ei⁹ venire vult: qd aliud q̄ inter
esse angelicis spiritibus cō
cupiscit: vt nulla iam defectiua temporum
mo menta sustineat: sed ad permanētē glo
riam in contemplatione eternitatis erurgat.
Que tamē verba etiam in hac vita positis
iustis conueniunt. Nam cū contra votum
suū atq desiderium quodlibet agi conspi
ciunt: ad occulta dei iudicia recurrūt: vt in
eis videant q: inordinate intus nō disponi
tur quod inordinatū foris currere videtur.
Cum. n. presidentem angelicis spiritib⁹ crea
torē olim fidei oculis contemplantur: ad
eius nimirū solium veniunt. Et q: psideratē
qm̄ is q mire angelos regit iniuste homines
nō disponit: pfecto inuenīt causales rōnes
q̄ iuste fiunt: dum ipse cause extrinsecus vide

ant iniuste: dūq id humiliter faciūt: semet
ipsos sepe i sua voluntate reprehendāt: sua i
se nōmunq̄ vota diiudicēt dā melioza esse
ea que disposuit conditor pēsant. Unde be
ne adhuc subditur. ((Ponā cozā eo iudi
ciū: z os meū replebo increpationib⁹.)) Co
ram deo iudiciū ponere ē: intra secretū mē
tis q fidei pēplatione ad tremēdū eiē
maiestatis illius oculos nostre cōsideratio
nis apire: qd peccator hō mereaī attende
re: z occulē⁹ nūe z tacitus index q̄ terribilis
post apparet, considerare. Et quare agit vt
ad cognitionē sui aīa subtilius reuocetur: z
quo occultū iudicē magis terribilem videt
eo de suis actibus formidolosis angustetur
a mīe trepidat: culpas suas lamentis insequ
tur: penitendo increpat: qualez fuisse se me
minit. Unde nūe quoq post q̄ dictum ē: po
nam cozam eo iudiciū: recte subiungit: Os
meū replebo increpationibus. Qui. n. sibi vi
conspectu dei iudiciū ponit: os suū increpa
tionib⁹ replet: q: dā subtile eiē tremen
di pīra se iudicis cōtemplat: amare se pni
tentione plegitur. Sepe aūt dā culpas no
stras pēsare negligimus: que earū reprehē
sio in iudicio sequatur ignoramus: dum nō
eas penitendo plegimur: qd nobis ē eis in
dex in suo examine dicere possit inuenim⁹.
Unde adhuc apte subiungitur. ((Et sciaz
verba que mihi respondeat: z intelligam qd
loquatur mihi.)) Tunc. n. culpas plangim⁹
cū pensare ceperimus. Sed tunc subtilius
pensamus: eā solicit⁹ plāgimus: atq; ex la
mentis i cozde nostro plenius nascit. Quid
est quod peccantib⁹ diuina districtio minat
q̄ erunt illa reprobox ip̄roperia: g terror: q̄
implacabilis maiestatis animaduersio:
Tanto enim tunc dominus reprobis iratus
dicit: quanta eos pati ex equitate permise
rit. Que nimirum verba animaduersionis
illius: iusti dūmodo solicite metuunt: euā
dunt. Sed quis in illo examine inuenire iu
stus valeat: si fm̄ sue fortitudinis maiesta
tem vitam hominum discutiat deus? Dpte
ergo subiungitur.

Capitulum. iij.

Uo multa fortitudine cō
tendat mecū nec magnitu
dinis sue mole me premat.))
Deo etenim q̄ziubz iustus sit ao
ospotente domino districte iudicatur: no

le magnitudinis premitur. In quibus nimirū
bis hoc quoq intelligendū est: q̄ sanctus
vir dū dei fortitudinē deuitat: qd eius ali
ud q̄ infirmitatem desiderat: Et scriptū ē:
Quod infirmū est dei: fortius est hominib⁹
Unde z protinus adiungit: Proponat eq
tatem contra me: z perueniat ad victoriaz
iudiciuz meū. Quis. n. alius nisi mediator
dei z hominū homo xp̄s iesus egtatis no
mine dignatur: de quo scriptū est. Qui fa
ctus ē sapiētia nobis a deo z iusticia. Que
scilz iusticia dā in hunc mundū contra vi
as peccatoz venit: antiquū hostem vinci
mus: a quo capti tenebamur. Dicat ergo.
Nolo multa fortitudine contēdat mecum
nec magnitudis sue mole me premat: pro
ponat egtatem contra me: z perueniet ad
victoriam iudiciū meū. i. ad redarguendas
vias meas icarnatum filiū mittat: z tunc i
fidianter aduersariū per absolutōis mee iu
diciū victor: excludā. Si enī in diuinitatis
fortitudine: sic vnigenitus filius inuisibilis
maneret: vt nil de nostra infirmitate susci
peret: infirmus homo ad eū iuentre accessū
gre quando potuisset? Consideratā quip
pe pondus eius magnitudinis oppzimeret
potius q̄ iuuaret: sed forte apparuit super
oīa: apparuit infirmus inter omnia: vt dū no
bis et assumpta infirmitate congrueret: ad
permanētem nos suam fortitudinē eleua
ret. In altitudine. n. sua diuinitas a nobis
vt pote paruulis apprehendi nō potuerat:
si strauit se hoibus per humilitatem: z qua
si in iacentē ascendimus: surrexit: z eleuati
sumus. Unde hoc quoq mox subditur: per
fectibilis demōstretur. Nam sequitur. ((Si ad
orientem ibero nō apparet: si ad occidentē
nō intelligā eū: si ad sinistrā: qd agā: Non
apprehēdam eū. Si me vertā ad dexteraz
parte nō est: q: vbiq est: Et tunc mīm⁹ inue
nitur: quando is q totus vbiq est: in parte
tra scripsiam habet: que tamē z implen
do circūdat: z circūdando ipler: z sustinen
do trāscendit: z transcendēdo sustinet. Be
nē aūt posti dictū est. Si ad orientē ibero
nō apparet: si ad occidentē nō intelligā eū
Si ad sinistrā qd agam: Non apprehēdaz
eū: si me vertam ad dexteram nō videbo il

lum: illico adiūnit. Ipse vero scit viā meā.
Ac si aperte dicat. Videre nō valeo videm
tem: z eū q me subtiliter intuet: intueri non
possum: vt videlz ostendat: q: tanto cauti
us formidandus est: quāto cōspicabilis nō
est. Qui enī ita nos aspicit: vt a nobis aspi
ci nequeat: eo magis timēdus est: quo cun
cta videns mīme videtur. Cum enī contra
nos latere quēpiam in iudicio credimus: eo
illum amplius metuimus: quo mīme vide
mus. Cūq eius insidias nequaq̄ deprehē
dimus vbi sit: z ibi eas metuimus vbi nō
sunt. Creator aūt noster q vbiq totus est:
z cernēs cuncta nō cernitur. Tanto magis
metuendus est: quāto inuisibilis permanens
de nostris actibus quando z qd decernat
ignoratur. Que tamē ꝓba intelligi z aliter
possunt. Ad orientem quippe imus cū men
tem in consideratione maiestatis ei⁹ attolli
mus: si nō apparet q: qualis i natura sua
est: cogitatione mortali videri nō prevalet.
Si ad occidentem nō intelligam eum.

Capitulum. iij.

Si occidentem imus: cum
subtenatum in deo cordis
oculum: sed ipsa immensita
te luminis reuerberatus ad
nosmetipsos reducimus: z
lassati discimus valde sup
nos esse quod querebamus: nostraq̄ mor
talitatem considerantes: indignos nos ad
huc eē deprehendimus: q̄ imortalem vide
re nō valemus. Si ad sinistram qd agam:
Nō apprehēdam eum. Ad sinistram ire ē:
peccatorum delectationibus consentire. Et
nimirū constat: q: deum apprehendere nō
valet: q adhuc in delectatione peccati per
sinistram iacet. Si me vertam ad dexteraz:
nō videbo illum. In dexteraz pro culdubio
vertitur: q̄ de virtutibus elevat. Sed deum
videre nō valet: q̄ prauata letitia de bonis
actibus gaudet: q: in eo cordis oculum tu
mor elationis premit. Unde bene alius di
citur: Ne declines ad dexteram aut ad sini
stram. In qb⁹cunctis plerūq̄ se alia disci
tur: nec tamē plene deprehēdere semetipsa
valet. Unde hic apte subditur. ((Ipse vo
scit viam meam.)) Ac si patēter dicat. Ego
me z districte discutio z tamē perfecte scire
non possum: z tamē ille quoq videre nō va
leo: videt subtiliter cuncta que ago. Sequi

tur. ¶ Et pdauit me quasi aurū quod per ignem tranſit. ¶ Aurū in fornace ad naturę ſue claritatē pficit dū ſordes amittit. Quaſi aurū ergo quod per ignem tranſit: pdantur animę inſtor: gbus eruſtione tribulationis: t ſubtrahuntur vicia t merita augentur. Hec elationis fuit quod ſanctus vir in tribulatione ſe poſitū auro ſe cōparauit q: qui di voce iuſtus ante flagella dicit eſt: nō iccirco tētari permiſſus eſt: vt in eo vicia purgarentur: ſed vt merita creſcerent. Aurū vero igne purgatur. ¶ Deus ergo de ſe eſtimauit ipſe ꝗ erat: dum tribulatione traditus purgari ſe credidit: g purgādum in ſe aliqd non habebat. Sciendū ꝙ o eſt: q: ꝗuis de ſe humilia ſentiat anim⁹ iuſtor: tū ea que agunt ꝗ ſint recta conſpiciunt: ſed de cor recti tudine nō p̄ſumunt. Unde adhuc ſubditur. ¶ Veſtigia ei⁹ ſecutus eſt pes meus. Iam eius cuſtodiui: t nō declinaui ex ea: a mandatis labiorū ei⁹ nō recedi: t in ſinu meo abſcondi ꝙba oris eius. ¶ Sz in his oibus an ſe eē aliqd eriſti met videamus. Segtur. ¶ Ipſe enim ſolus eſt. ¶ Qua ſententia ſubiecta oſtendit: qa in tot bonis que egerat: nil eē ſe credidit. Sed hec ipſa ſuperius verba repetētes: vt poſſumus perſtringemus. Veſtigia eius ſecutus eſt pes meus. Quaſi gdaz nāq; greſſus dei ſunt ipſe quas cernimus operatiōes eius: gbus bonus qſq; malusq; regitur: gbus iuſti iniuſtiq; ſuis ordinibus diſponūtur: gbus t ſubiectus qſq; ad meliora quotidie ducitur: t aduerſus ad deteriora cor ruēs toleratur. De gb⁹ nimirū ꝓpheta greſſibus dicebat: Diſi ſunt greſſus tui deus. Hos itaq; cū virtutē longanimitatis atq; pietatis ei⁹ ſequimur: t intuentes imitari cōtendimus: qd aliud ꝗ greſſuum eius veſtigia ſegimur: q: extrema quedā eius operationis imitamur. Dec. n. patris ſui veſtigia ꝙtas āmonebat imitari cū diceret: O rate p̄ p̄ſequentib⁹ t calūniantibus vos: vt ſitis filii p̄tris veſtri q in celis eſt: q ſolē ſuū oriri facit ſuper malos t bonos. La. 17.

Pſe teſt tū beatus Job q certa fide iā diceret: ſcio q redēptor meus viuit: t in nouiſſimo die de terra ſurrecturus ſum: ſum rurſus circūdabor pelle mea: t in carne mea videbo deū ſaluatorē meū. Quē videre ſe dicit: hūc ſe in futuro operatione ſe arbitratur. Et quia ſancti viri mentis oculus ſupra ſe nil videt: ſe ſolū ſe intuendo: ſe ſolū ſe cōſiderando: ſe ſolū ſe diligendo: ſe ſolū ſe deſiderando: ſe ſolū ſe timendo: ſe ſolū ſe laudando: ſe ſolū ſe amando

positus cur adhuc aduersa formidas? Ja tribulationibus eligeris: iam innumeris afflictionib⁹ angustaris. Malum timeri debet quod necdum susceptū ē: tu in tanto positus dolore qd metuis? Sed ecce vir iustus nostris ingressionibus satisfaciēs adiungit. ¶ Cum expleuerit in me voluntatem suam & alia multa similia prēsto sunt ei. ¶ Ac si aperte dicat. Jam perpendo que patior: sz adhuc formido que pati possim. Expler. n. in me voluntatem suam: q3 multis me persecutionibus affligit. Sed multa similia prē sto sunt: quia si ferire cogitat adhuc inuenit vbi plaga crescat. Vnde itaq3 pensandum ē & pauidus ante flagellum fuit: q3 eriaz percussus adhuc metuit ne feriatur. Incomprehensibilem qppe vim ei inesse considerans & potestatis & cramінis: esse vir iustus noluit: nec de flagello securus. Vnde adhuc metuens adiungit ¶ Et ideirco a facie eius turbatus sum: & pſiderans cum timore solicitor. ¶ Bene a facie dñi turbatur q terrorem maiestatis illius cordis sui obtutib⁹ p ponit: & eius recordatiōnis pauore concutit: dum se reddendis rōnibus cōspicit idoneum nō eē si districte iudicetur. Recte autez dr. Et cōsiderans eum timore solicitor: qa diuine animaduersionis vim: cā q3q3 minime considerat: minime formidat: & tāto magis i hac vita quasi securus est: quāto a cōsideratōe interne districtōis alienus. Semper eteni iusti viri ad cordis secretariuz redeunt: vim occulte districtionis intuentur: maiestatis itime iudicio assistunt: vt eo magis quandoq3 securi sint: quo hic q̄dū viuerent securi eē noluerunt. Nam maiorum mētes cā remuūt considerare quod timeant: ad hoc quandoq3 gaudentes perueniunt quod timentes nullo modo euadant. Sed ecce de beato Job nouimus: qd creberis dei sacrificijs dedit⁹: quod hospitalitatibus: quod indigētiū paupez impēsus: qd suis ēt subditis humilis: qd sibi aduersantib⁹ benign⁹ fuit: & tamē tot flagella suscepit: nec ēt securus extitit iter flagella: sz adhuc metuit: adhuc diuine districtōis vz pſiderans premisit. Quid nos itaq3 miseri: quid peccatores dicimus si sic timet qui sic egit? Sed tanti timoris pondus: an a se metipso habeat inuestigemus. Sequitur.

Capitulum. 20.

Deus mollinit cor meū: & omnipotens conturbauit me. ¶ Ex diuino munere cor iusti molliri dr: q3 superni iudicij timore penetrat. Molle est. n. quod penetrari potest: durū quod penetrari nō potest. Vnde per Salomonē dr: Beatus homo q̄ semp est pauidus: q3 vero mentis est dure: corruere in malum. Virtutez ergo fuę formidinis nō sibi: sed auctori tribuit: q3 ait. Deus mollinit cor meū: & omnipotens conturbauit me Non aūt secura: sed perturbata sunt corda bonoz: q3 dum futuri examinis pōdus cōsiderant: getem hic habere nō appetūt: securitatē suam districtionis itime consideratione perturbant. Qui tamē inter ipsa timoris supplicia sepe animū renocāt ad dona. Et vt semetipsos consolatione refoueāt inter hoc quod metuūt reducūt oculu; ad dona que acceperūt: vt spes subleuet quez timor premit. Vnde & segtur. ¶ Non enim perij ppter iminentes tenebras: nec faciem meā opuit caligo. ¶ Ille enī in flagello positus a salute corporis ppter imminentes tenebras perit. Qui iccirco pro transactis punitur vt a futuris supplicijs absōdatur Flagella qppe bonoz aut vicia perpetrata purgant: aut ea que poterant perpetrari deuitant. Beatus aūt Job: q3 in flagello positus nec a peccatis precedentibus purgabatur: nec ab iminentibus tergebatur: sed ei⁹ tantūmodo in flagello virtus augebatur: fiducialiter dicit. Non enim perij ppter iminentes tenebras: nec faciem meam operuit caligo. Qui enim semper diuine fortitudinis pondus asperit: eius cordis faciē caligo peccati nō operuit: & is quem supplicia nulla sequebantur: salutem corporis propter iminentes tenebras nō amisit. Et notādum q3 ipse prioza denūcians nequaq3 ait: faciē meā nō tetigit: sed nō operuit caligo. Sepe. n. etiam corda iustorum subrepte cogitationes polluūt: terrenarū rerū delectationibus tanguntur sed dum citius mentis sancte discretiōis ambigunt festine agunt ne cordis faciē caligo tēptationis operiat: q3 hanc iam ex illicita delectatione tangebat Nam sepe in ipso orationis sacrificio importune se cogitationes ingerūt: que hoc ipse vel maculare valeant: quod in nobis deo

flentes imolamus. Vnde abraam. Cum ad occasum solis sacrificiuz offerret insistentes auco pertulit: quas studiose ne oblatū sacrificiū raperent abegit. Sic nos cū in ara cordis holocaustū deo offerimus: ab immundis spe volucribus custodimus: ne malignus spiritus: & peruerse cogitationes rapiāt qs mens nostra offerre se domino vtiliter sperat. Sequitur. 21.

Omnipotente nō sunt absconditi/ ta tēpora: q3 autem nouerūt eū: ignorant dies illius. ¶ Quid dies dei: nisi ipsa eius eternitas appellat que nōnunq3 vnius diei prouenientia exprimit sicut scriptū est. Melius est dies vna in atrijs tuis sup milia. Nūnunq3 vero pro sue longitudine diez multorū appellatiōe signat: de quibus scriptum est. In seculū seculi anni tui. Nos itaq3 intra tēpora volumur: p hoc q3 creatura sumus: deus aūt q3 creator est omnia eternitate sua tempora nostra cōprehendit. Ait ergo. ¶ Ab omnipotente nō sunt absconditi tēpora: q3 autez nouerūt eū: ignorāt dies illius. ¶ Quia ipse quidē nostra cōprehēsibiliter cōspicit: nos aūt ea que eius sunt comprehendere nulla tenus valemus Sed natura dei eā simplex sit: mirandum valde cur dicit: qui nouerunt ignorant dies illius. Neq3 enim aliud ipse: atq3 aliud dies eius sunt. Deus nāq3 hoc est qd habet. Eternitatē quippe habet: sed ipse est eternitas. Lucem habet sed lux sua ipse est. Claritatē habet: sed ipse est claritas sua. Nō est ergo in eo aliud esse & aliud habere. Quid est itaq3 dicere qui nouerūt eum ignorāt dies illius: nisi q3 & qui cognoscunt eum adhuc nesciunt. Nam & qui tam eū side tenēt adhuc per speciem ignorant. Et eū ipse sibi sit eternitas quem veraciter credimus: qualiter tamen sit ipsa eius eternitas ignoramus. In hoc nāq3 quod de diuine nature potentia audiuimus eā nōnunq3 cogitare cōsuescimus que p experientiā scimus. Omne enim quod cepit & definit: initio & fine cōcludit. Quod si mora aliquantula differtur vt finiat: longum dicitur. In qua videlz longinquitate cum quisq3 mentis oculos reducit retro per memoriaz: tendit ante per spectationem: & quasi spatium temporis dilatat in mente. Cuiq3 audit eternitatem dei: humano more intendenti animo longa vite spacia proponit in quibus metiat sempiter: & quid abijt retro quod retineatur i memoria: & quid ante restat quod expectet ex intentione. Sed quoticns in eternitate ista cogitamus: eternitatem nec dum cognouimus. Ibi quippe est quod nec inuio incipit nec in fine terminatur: vbi neq3 expectatur quod veniet neq3 preterrit quod debeat recordari: sed est vnum quod semper esse est. Quod & si nos & angeli cum initium videre incipimus esse tamen hoc fine initio videmus: vbi sic semper fine fine esse est: vt nunq3 se animus tendat ad sequentia. ac multiplicentur que sunt et longa fiant. Nam & si per prophetie spiritum dictum est. Domine qui regnas in eternum: & in seculum et adhuc more sacri eloquij humano modo spiritus hominibus est locutus: vt ibi adhuc diceret vbi expectatio nō ineffet. Adhuc enis eternitas non habet: quae semper esse habet in qua nulla pars sue longitudinis preterit vt pars alia succedat: sed tantum simul esse est: & nil deesse quod eernat: in qua oē quod est animus videt: & tardum nō esse: & longū esse. Sed hec eternitatis diebus loquentes conamur magis videre aliquid q3 videmus. Dicatur igitur recte: qui autem nouerunt eum ignorant dies illius: quia & si iam deū per fidem nouimus: qualiter tamen sit eius eternitas sine preterito ante secula sine futuro post secula sine mora longa: sine presto lationē perpetua nō videmus. Beatus itaq3 Job sancte ecclesie typum tenens: q3 sub magno se scientie freno moderatur: ne plus sapiat q3 oportet sapere: & dies dr non posse comprehendi testificans ad hereticorum mox superbiam respectum mentis reducit: q3 alta sapere appetunt: & quod capere vt eū q3 non possunt: perfecte se scire gloriantur. Nam sequitur. ¶ Alq3 terminos transtulerunt: & diripuerunt greges: & pauerunt eas. Quos aliorum nomine nisi hereticos designat: qui a sancte ecclesie gremio extranei existunt? Ipsi enim terminos transierunt q3 constitutiones patrum preuaricando transcendant. De quibus nimirum constitutionibus scriptum est. Ne transgrediaris terminos antiquos: quos posuerunt patres tui. Pro. 22.

Qui greges diripiant ⁊ pascant: quia impe
ritos quosq; peruersio ad se persuasionib⁹
trahunt: ⁊ doctrinis pessimis ad interficiē
dum nutriant. capi. 22.

Am q̄ gregū nomine im
perfecti populi designantur
iponit verba additur: qui
sponsam suam aliaquitur
dicēs. ((Nisi cognoueris
te o pulchra inter mulieres
egredere ⁊ abi post vestigia gregū:)) idest nisi honorem tuū quo ad
similitudinem dei es condita bene viuēdo
cognoueris: a conspectu mee contemplatio
nis egredere: ⁊ imperitorum vitam imitare
populorum. Sequitur. ((Afinum pupillorū
abegerunt: ⁊ abstulerunt pro pignore bo
uem vidue.)) Quos hoc loco pupillos acci
pimus: nisi electos dei in mentis teneritudi
ne positos: q̄ magna fidei gratia nutriūtur:
⁊ patris sui iam pro se mortui faciem necdū
vident. Et sunt pleriq; in ecclesia qui quos
dam conspiciant ecclesia appetere: terrena
omnia despectui habere: ⁊ q̄uis ipsi in hu
ius mundi labo: ibus insudent: eis tū quos
ad ecclesia anhelare cōspiciunt: de rebus q̄s
in hoc mundo possident: in huius vite adiu
torium ferunt. Et q̄uis ipsi agere spiritalia
nequeant ad summa tamen tendentibus li
benter subsidia ministrant. Portare enim
asinus onera hominum solet. Quasi ergo q̄
dam asinus electorum est: qui terrenis acti
bus deseruiens: deportat onera ꝓximis ho
minum. Et sepe cum heretici quēlibet talē
a sancte ecclesie gremio auertunt: quasi pu
pillorum asinū abigunt: quia cum hunc ad
perfidiam suam pertrahunt: a ministerio bo
norum repellunt. Que autez vidua: nisi san
ctorum ecclesia debet intelligi: que occisū vi
rū sui interim visione priuata est: Bos autē
huius est vidue, vnusquisq; predicator. Et
sepe contingit: vt heretici peruersis suis dog
matibus: ipsos etiam qui predicatores vi
debant trahant. Bouem ergo vidue auferūt: eā de sancta ecclesia etiam predicātez
tollunt. Ubi recte est adiunctum: pro pigno
re. Pignus nāq; eā tollitur aliud quidem
ē quod tenetur: sed tamē adhuc aliud que
ritur. Et plerūq; heretici ideo eos conantur
auferre qui predicant. vt eorum etiaz sequa
ces trahat. Pro pignore ergo bos vidue tol
litur: quando ideirco ipse qui predicabat ra
pitur: vt alij sequantur. Ex cuius ruina ple
rūq; agit: vt hij quoq; de sancte ecclesie gre
mio exeant. qui in ea bonis moribus pradi
ti mites atq; humiles esse videbantur. Un
de ⁊ subditur. ((Subuerterūt pauperū viā
⁊ oppressērūt pariter māsuetos terre.)) Pau
pertatis nāq; nomine sepe humilitas desi
gnari solet: ⁊ nōnunq; hij qui māsueti atq;
humiles videntur: si seruare discretionez ne
sciunt: exemplis aliorum cadunt. Sunt ve
ro nōnulli heretici qui populis admisceri fu
giunt: sed secessum vite secretioris petunt: q̄
plerūq; eos quos inueniunt eo amplius pe
ste sue persuasiōis inficiunt: quo quasi ex vi
te meritis reuerentiores videntur. De qui
bus subditur.

Capitulum. 63.

Ij quasi onagri in deserto
egrediuntur ad opus suū:))
onager enim agrestis est asi
nus. Et recte hoc i loco ona
gris comparantur heretici:
quia in suis voluptatib⁹ di
missi: a vinculis sunt fidei: ⁊ rationis alieni.
Unde scriptum est. Onager assuetus in so
litudine: in desiderio anime sue attraxit vē
tū amoris sui. Onager quippe in solitudi
ne assuetus est: quia dū terrā cordis sui vi
scipline virtute non excolit: ibi habitat: vbi
fructus non est. Qui in desiderio anime sue
ventuz amoris sui attrahit: q̄ ea que ex de
sideria scientie in mēte cōcepit inflare ꝑua
let non edificare. Cōtra quos dicitur. Scien
tia inflat: caritas vero edificat. Unde hic
quoq; cōgrue infert. ((Egrediunt ad opus
suū.)) Nō enim deus: sed suū opus pagūt: dū
nō recta dogmata: sz ꝓpria desideria sequū
tur. Scriptuz quippe est. Ambulans in via
immaculata: hic mihi ministrabat. Qui er
go nō in via immaculata ambulat: sibi ma
gis q̄ dño ministrat. Sequitur. ((Vigilan
tes ad ꝑdam: ꝑparat panē liberis.)) Ad ꝑ
dam vigilant: quia verba iustorum ad sen
sum proprium semper rapere conantur: vt q̄
hec peruersio silicis panem errozis parāt. De
quo videlicet pane apud Salomonem ver
bio mulieris: pranitatis hereticē typum ge
rentis dicitur. Aque furtiue dulciores sunt:
⁊ panis absconditus suauior. Sequitur.
((Agrum non suum demetūt: ⁊ vineaz eius

quem vi oppressērant vindemiant. Potest
agri nomine scripture sacre latitudo signa
ri: quā heretici nō suam demetunt: quia ex
ea sententias lōge a suis sensibus diuersas
tollunt: que vince quoq; appellatione expri
mitur: quia per veritatis sententias botrus
virtutum profert. Cuius vince dominum. i.
scripture sacre conditorem: quasi vi oppri
munt: quia eius sensum in verbis sacri elo
quij inflectere violenter conantur: qui dicit:
seruire me fecisti in peccatis tuis: prebuisti
mihi laborem in iniquitatibus tuis. Et eādē
vineam vindemiāt: qa ex ea sententiarū bo
tros ꝑ sue intelligentie intentione coacer
nant. Potest agri vel vince nomine vniuer
sa ecclesia designari: quā peruersi predicato
res demetunt ⁊ auctorem eius in membris
suis opprimendo vindemiant quia creato
ris nostri gratiam persequentes: dum quos
dam de illa qui recti videbantur rapiūt: qd
aliud q̄ spicas vel botros animarū tollūt?
De quibus adhuc subdit. ((Nudos dimit
tunt homines indumenta tollentes: quibus
nō est operimentū in frigore.)) Sicut vesti
menta corpus sic bona opera ꝓtegunt ani
mam. Unde eisdem dicit: Beatus qui vigi
lat: ⁊ custodit vestimenta sua: ne nudus am
bulet. Heretici itaq; cum in quorundaz mē
tibus bona opera destruūt: nimirum vela
mina indumentorū tollunt. Bñ autē dicit:
quibus nō est operimentum in frigore. Ope
rimentū quippe ad iusticiā pertinet: frigus
ad culpam. Et sunt nonnulli qui in quibus
dam rebus peccata faciunt: quibusdam vero
recta opera sequunt. Qui ergo ex aliqs acti
bus deliquit atq; ex aliqs iusticiā pagit qd
iste nisi in frigore vestitur? Et alget ⁊ tegit
quia ex alio opere seruescit ad iusticiaz: ⁊ ex
alio frigescit ad culpam. Sed cū heretici bo
na opera talibus subtrahūt: agūt ne in fri
gore habeant quo vestiantur. Recte ergo di
citur. Nudos dimiserūt homines indumēta
tollentes: quibus non est operimentū in fri
gore: vt videlicet solum culpe frigus interi
mat: quos calor alterius operis ex parte ali
qua tegebat.

Capitulum. 24.

Oteſt vero per frigus desi
derium: per vestimentū ope
ratio signari. Et sunt plc
rīq; qui adhuc peruersio desiderio exuunt:
sed contra se spiritualiter decertantes re
ctis sibi operibus repugnant: ⁊ bonis actib⁹
tegant hoc quod sinistrum sibi reluctare per
temptationem sentiant. Dū itaq; vnde ma
la desiderant: inde algent: vnde autē bona
operantur: inde vestiti sunt. Cum vero he
retici peruersis allegatiōibus recte fidei eis
opera subtrahunt: quid agunt nisi vt hij q̄
adhuc desideriorum carnalium frigora sen
tiant: sine bonorum actuum vestimento mo
riantur. Sequitur. ((Quos imbres montiū
rigant: et non habentes velamen amplectan
tur lapides: imbres sunt montiū verba do
ctorum.)) De quibus montibus voce eccle
sie dicitur. Leuaui oculos meos ad mōtes.
Hos itaq; imbres montium rigāt: quia san
ctorum patrum fluenta sacrant. Velamen
autem: vt iam prediximus bone operis tegi
men accipimus: quo quisq; tegitur: vt ante
omnipotentis dei oculos: prauitatis eius se
ditas operiatur. Unde scriptum est. Beati
quorum remisse sunt iniquitates: ⁊ quorū
tecta sunt peccata. Quos autem lapidum
nomine: nisi fortes in sancta ecclesia viros
accipimus quibus per primum pastorem di
citur? Et vos tanq̄ lapides viui superedifi
camini: Hij itaq; qui de nullo suo opere
confidunt: ad sanctorum martyrum protec
tionem currunt: atq; ad sacra eorum corpo
ra fletibus insistunt: promereri se veniaz eis
interdicentibus deprecantur. Quid ergo illi
in hac humilitate faciant: nisi q̄ bone actio
nis velamen non habent: lapides amplexā
tur. ((Abstulerunt deprēdantes pupillos:
⁊ vulgus pauperum spoliauerunt.)) Cū pro
speritatem vite presentis heretici non ha
bent. infirmis mentibus verbis blandiori
bus peruersa persuadent. Si qua vero illis
prosperitas temporis presentis arriserit: eti
am violēter trahere quos prevalent non de
sistunt. Pupillorum itaq; nomine designā
tur: hij qui adhuc sunt teneri intra sanctam
ecclesiam constituti quorum vitam miseri
cors pater moriendo seruauit qui ad bonaz
fidei intentiōez deducti sunt: sed adhuc bonis
actibus nulla ꝺ̄nte roborant. Heretici igit
deprēdantes pupillos vim faciūt: q̄ contra in
firmas fidelium mentes verborum ⁊ operū
violentia grassant. Vulgus aūt pauperū: ⁊

populas indoctos: qui si vere sapientie bonitas haberet: vestimentum sue fidei nequaq̃ amitteret. Quasi quidē quippe intra sanctam ecclesiam senatores sunt viri doctores: qui cum scientiam in corde multiplicāt: veris apud se divitijs habundant. Sed heretici vulgus pauperum spoliant: qr dū doctos non prevalent: indoctos quosq; a veritatis lumine fidei predicatione pestifera tenebrāt.

Sequitur. Capt. 25

NUdis & intercedentib⁹ absq; vestitu. & esurientib⁹ tulerant spicas.) Qd aīt nudis hoc replicat absq; vestitu sed aliud est nudus esse: aliud nude incedere. Omnis enim qui nec bona nec mala operat: nudus est & otiosus: qui autem mala agit nudus incedit: quia sine velamine boni operis per iter prauitatis pergit. Sunt vero nōnulli qui malā suę nequitie cognoscentes satiari pane iustitie festinant: percipere sacri eloquij dicta desiderant. Qui quotiēs patrum sententias pro edificandis mētibus in cogitatione versant: quasi de bona segete spicas portant. Heretici igitur nudis & incedentibus absq; vestitu esurientibus spicas tollāt: qr suę quidam otiosi sint: & in nullis se bonis exerceāt: sed iter impudicie absq; velamine boni operis pgant: etiam si quādo ipz ad penitentiam redire capiāt: & pabulum verbi concupiscunt eis esurientibus spicas tollāt: qa in eorum mente perniciosis persuasionibus patrū suas destruunt. Hec immerito spicas signare patrum suas dicimus: quia dum sepe figurata eloquia proferuntur ab eis tegmē littere quasi aristarū paleas sub trahimus vt medulla spiritus reficiamur. Sequitur. (Inter acervos eorum meridiani sunt & calcantes torcular. Bus fitiāt.) Omnes qui sanctam ecclesiam persequuntur: qd aliud q̃ torcular calcant: Quod divina agi dispē satione permittitur. vt animarū botri in spiritale vinum defluant: & carne corruptibili exute ad regna celestia velut in apotecam currant. Nez iniusti dum iustos deprimūt: quasi botros sub pedibus mittunt. Cōpromissi autez botri a lagni conuiuij secretarie erubescunt: qui prius quasi in huius aeris libertate pēdebāt. Unde David pphēta sancte ecclesie afflictionē conspiciens: psalmus pro

torcularibus scribit. Sed oēs qui vitam sibi delicij psequuntur: caleant & fluant: qr agendo crudelia ferocioresq; fiāt: & impietatis sue meritis eccatricō ambiant graviora facere: quo iam grauia fecerunt. Heretici aūt cum p se potestatē psecutionis non habent: huius seculi potentes cōmouēt eorumq; mētes ad psequēdam trahunt: & quibus valent pssionibus accendunt. Quos cū crudelia agere cōtra catholicorum vitaz conspiciūt: quasi in ipsos solos feruore requiescāt. Bene ergo nunc dicitur. Inter acervos eorum meridiani sunt: qui calcatis torcularibus fluant: quia eorū se multitudini adiūgunt quos iā vidēt graviora agere: & adhuc fluere graviora: quorū feruor dum eorū desideria sanat in eorū actibus quasi in meridie quiescunt.

Sequitur. (De civitatibus fecerunt viros gemere.) Quia civitates a cōuiuētibus populis appellent: nō immerito civitatum nomine vere sunt fidei ecclesie designate: que in singulis mundi partibus pōte: vnaz catholicā faciunt in qua fideles omnes de tota recta sentientes concorditer vivant. 26

HInc itaq; in euangelio duo cōuiuentium populorū etiā p locutorū distinctionē pcor diaz designauit: cum saturatum de quinq; panibus populum quinquagenos per turmas vel centenos discūbere precepit: vt vidēlz turba fidelium ricā suā & locis distincta: & moribus cōiuncta perciperet. Jubilei qp pe requies quinquagenarij numeri misterio cōtinet: & quinquagenarias bis dicit: vt ad centenariū numerū perducat. Quia ergo primus a malo quiescitur opere: vt post alia plenius quiescat in cogitatione: alij quinquageni alij aūt centeni discūbunt: qm sunt nōnulli qui a prauis actibus habent requiez operis: & sunt nōnulli q a peruersis cogitationibus habent iam regem mentis. Heretici igitur: quia perversis sepe huius mundi potentibus adherentes bonorū sociale vitā atq; concordiā persequunt. recte nunc dicit. De civitatibus fecerunt viros gemere. Quos rete beatus Job memorat viros: qa illos magis heretici extinguere ambiunt: q pravis gressibus per viam dei non fluere & errare: sed viriliter currunt. Qui cum vulnus perfidie ingeri in parvulorum fidelium

te conspiciūt: semper ad clamorē: & gemitus redeunt. Unde & recte dī: Et alia vulnerator clamabit: & de⁹ inultum abire nō patitur. Vulneratur quippe alia iusto⁹: cuz fides turbatur infirmor: quibus iam hoc ipsuz clamare est de alieno lapsu tabescere. Sz de⁹ inultum abire nō patitur: qr & si iusto ordine iniustum aliqd fieri permittit: inultū tamen abire nō sinit iniustuz quod fieri iuste permisit: qr & per reproborum iniusticiam quasdam quas inesse considerat culpas punit electorum: & tamē eterna iusticia ferire nō negligit iniusticiam ferientū. Sequitur (Ipsi fuerunt rebelles lumini.) Plerūq; peruersi & cognoscunt recta que seq debeant: & tñ seq despiciunt que cognoscūt. Lumini ergo rebelles sunt: qr sua desideria sequendo: bonū despiciunt quod nouerunt. Qui ergo non per ignorantiam: sed per superbiam delinquūt: elationis sue scutuz ꝺa culis veritatis obiciūt: ne salubriter pensent de feriātur. Et qua videlicet cor superbia agitur: vt q: nolunt facere que cognoscunt nec cognoscūt iā bona que faciant: sed sua eos cecitas a veritatis lumine funditus excludat. Unde & subditur. (Nescierūt viaz eius nec reuerti sunt per semitas illius.) Qui.n. prius sciendo rebelles sunt: postmodum excantur: vt nesciant: sicut de quibusdā dī. Quia cū cognouissent deum: non sicut deū glorificauerunt: aut gras egerunt. De quibus paulo post addit. Tradidit illos deus in reprobum sensum: vt faciant ea que nō conueniunt. Quia.n. glorificare noluerunt quē cognouerant: reprobo sensu traditi ad hoc relicti sunt: vt nescirent iā pensare mala que faciebant. Bene aūt dī.

Capitulum. 27.

NEscierunt vias eius: nec reuersi sunt p semitas illius.) Angustior quippe est semita q̃ via. Qui aūt bona manifestiora agere contēnūt: nequaq̃ ad subtiliora intelligenda pueniūt. Expectauit ergo potens deus vt per eius semitas pgerent: sed vias per eas vel reuerti voluissent: vt vite munera q̃ noluerunt per innocentiam saltem per penitentiam tenerent. Qua in re quāta sint misericordie viscera dei omnipotentis ostēditur: q eos quos a se discedentes aspicit: vt reuertantur quārit. Unde post enumeratas culpas delinquentium synagogam per vocē pphēticam reuocat dicens: Ergo saltē amodo voca me pater meus dux virginitatis mee tu es. Sequitur. (Mane primo consurgit homicida: interficit egenum & pauperem: per noctem vero erit quasi fur. Cū homicida in nocte proximorum per nocturnuz maxime silentium solear grassari: cur hoc i loco mane primo consurgere ad interficiendum egenum & pauperem dī: in nocte vero quasi fur eē perhibetur? Sed ipsis verbis fide dum fidi non congruunt. ad indagāda spūs secreta reuocamur. In scriptura sacra mane aliquando aduentus dūce incarnōis: aliquando aduentus ultricis districti iudicis: aliquando vero pūne vite prosperitas perpetui pmeuit. Mane enim aduentus dūce incarnōis: cernit sicut propheta dicit. Orīt mane & nox: q: nobis in eis primordijs in redemptore pūna fulserunt: & tñ a persecutore eorūdē⁹ perfidie tenebre nō sunt detersē. Rursum per mane aduentus iudicis designatur. Unde p̄ pe dī: In matutinis interficiebā. oēs peccatores terre: sicut & electos quosq; personaz ex primens ait: Mane astabo tibi & videbo. Rursum per mane presentis vite prosperitas designatur: sicut per Salomonem dī: Te tibi terra cuius rex ē puer: & cuius principes mane comedunt. Quia.n. mane primus diei tēpus est vespere extremū: nequaq̃ reficiendi sumus de huius vite psperitate que preterijt: sed vt his que in fine diei. i. in mundi termino sequuntur. Mane ergo comedunt: q de huius mundi psperitatib⁹ extollūtur: & dum presentia vehementer curant: futura nō cogitant. Odit enim q odit fratrez suū homicida ē. Mane tñ primo cō surgit homicida: q: in pūne vite gloria perversus q̃ erigitur: & illoz vitam deprimit q pū sequentem gloriē sitiunt: quasi sacrificari in vespere erigunt. Perditus etenim q̃ in hoc mundo dignitatē transitorie potestatis arripiens: tanto se acrius ad pagenda mala dilatat: quāto per charitatis viscera nullum amat. Totis enī cogitationibus totiens contra bonos surgit: quotiens innocentium vitam interimit. Qui si despecte deo subito gloriā accepte potestatis amisit: locū mutat: sed culpē nō mutat: q: ad

hoc ptinus dilabitur quod subiungitur.

Capitulum. 28.

PEr noctem ꝓo erit quasi fur. ¶ In nocte quippe tribulationis atq; delectionis sue: ꝙ si ereptores crudelitatis manū nō valet: eis tamen quos ꝓualere cōspicit consilia puersitatis prebet. Duc illinc discurrit: ꝙ quesq; pōt in bonorū iectione suggerit. Qui recte qñ fur dr: q; in ipīs suis peruersis cōsilijs metuit ne deprehendatur. Qui ergo ꝓtra egenum ꝙ pauperē mānc homicida ē: per noctē quasi fur absconditur: q; peruersus qsq; qui in ꝓsperitate vite ꝑtis humilitū vitam deprimendo interimit: in aduersitate ac delectione positus per inuqa ꝓsilia latenter ledit atq; id quod per se capere nō valet: adhibendo hui⁹ mūdi potestatib⁹ exercet. Segt. ((O cuius adulteri obseruat caligine dieꝫ nō me videbit oculus.)) Hoc ēt iusta ifam nil obstat intelligi: vt q adulteriū ppetrare desiderat: tenebras egrat. Sed q; ꝓtra hereticos sula pmittur: dignus ē: vt hoc qs dr mulcice sentiatur. Hā Paulus aūt: Nō enim sumus sicut plurimi adulterātes verbum dei. Adulter quippe in carnali coitu non ꝓlem: sed voluptatē querit. Et peruersus qsq; ac vane glorie seruiens: recte adulterari verbum dei dr: q; per sacrū eloquiū nō deo filios gignere: sed suam sciaꝫ desiderat ostētare. Quem n. libido glorie ad loquendū trahit voluptati magis qꝫ generationi operam ipendit. Vbi ꝙ apte dr. Non me videbit oculus: q; adulteriū quod in mēte agit valde ē difficile vt ab humano visu penetretur. Quod peruersa mēs tāto securi⁹ perpetrat: qñto se ab hoibus videri nō metuit quos erubescat. Sciendum quoq; est: q; si cut is q adulterium facit: carnem alteri cōiugi sibi illicite ꝓiungit: ita oēs heretici cā fidei ulam in suo errore rapiūt: quasi contagem aliene tollant: q; videlicet mēs deo spūaliter inhereno: ꝙ ei quasi ꝯ quodā amoris thalamo connecta: cū peruersis ꝓsuasionibus ad prauitatē dogmatis ducitur: quasi aliena commne a corruptore maculatur. Vbi aūt subdit. ((Et operiat vultum suum.)) Ecce quare facē suaꝫ adulter operiri ne cognoscat. Deus aūt q scrutando vel agendo negter vult vultum suū opīt: q; ad hoc peruersitate dogmatis vel opio tēdit: vt ab omnipotente deo in iudicio recognosci non possit. Vnde quibusdam in fine dicturꝰ est: Nūq; noui vos: discedite a me q operamini iniquitatem. Quid aūt vultus corporis humani est: nisi similitudo dei: quē videlz vultus puersus operit: vt cognosci nequeat cū vitā suam: vel a malis actib⁹: vel perfidie errore ꝓfundit. Sed talis qsq; cū ꝓsperitate vite ꝑtis iustos fulciri conspicit: eis peruersa suadere minime ꝓsumit: si qua vero illos ꝓcellis aduersitatis inuenerit: ad verba protinus pestifere ꝓsuasionis erūpit. Vñ subditur. ((Perfodit in tenebris domos: i die sicut ꝓdixerant sibi: ꝙ ignorauerunt lucē.)) Quis nāq; hoc loco domos nisi ꝓsentie designantur: in quibus habitam⁹ cū tractando qd agimus. Vñ cuidā sanato dicit Vade in domū tuā ad tuos: ꝙ annuncia illis quanta tibi dns fecerit. i. a peccati iam vicio se curus ad conscia reuertere: ꝙ in voce predicatōis execrare. Justi itaq; cū in ꝑtis seculo die ꝓsperitatis clarescūt: eis errorum magistri peruersa suadere metuūt. Sed cōtra eligunt: delectione⁊ ꝓsperitatis eorum ꝯmopere ꝓfestolantur: vt i aduersitatis tenebris eos mentes suadendo ꝓfodiant q; bus ꝓspere viuentibus peruersa log mime audebant: quos mox in aduersitate vt viderint exurgunt: ꝙ nō nisi ex peccati meritis talia illos ꝓpetī asserunt: q; solam ꝑtis vite gloriā: diligentes flagellū dānationē credunt. In tenebris ergo domos pfodiūt: qa bonoꝝ mētes ex ipsa eoꝝ corrūpere aduersitate mollitur. Vñ aūt dr. Sicut in die cōtra dixerant sibi: q; cū iustos ꝓspicerent ꝓsperitatis luce claruisse: qñ log non poterāt: ad malignia solūmodo contra eos ꝓlia vacabant: La. 29.

IUe aūt heretici sine pretio quibet cū iustos in ecclē ꝓspiciūt, gaudēt: cū deo eos ad regende potestatis viderint culmē erigere: pturbantur: metuūt: afflictionib⁹ tabescunt. Vnde ꝙ subdit. Qui subito apparuerit aurora arbitrantur mortis. Iuste semper afflictionem delitum expectant: eosq; in tribulatōe mortem desiderant. Et in tenebris domos perfodiūt: dū eoꝝ ino centium: sed tñ infirmoꝝ electionis tpe pessima collocutione corrūpunt. Sed plerūq; ꝓtingit: vt dum bonos quosq; in electione ꝓspiciūt: subito occulta dispensatione diuina iustus qsq; piam qui videbatur oppīssus aliqua seculi prāte fulciatur: eiq; ꝓsperitas vite ꝑtis arideat: quez prius aduersitatis tenebre premebāt. Quā mutatū ꝓsperitatē illius cū peruersi ꝓspiciunt sicut dictum est prurbantur. Mox cui ad cordia sua redeunt: ante mentis oculos reuocant: quicq; se puerse egisse meminerūt vindicare in se oē vindictam formidant: ꝙ vnde lucet ille q prātem susceperit ide puersus qsq; q corrigi metuit: in tristicia ac tenebre cecidit Beate ergo dr. Si subito apparuerit aurora arbitrantē vmbram mortis. Aurora quippe mens iusti est: que peccati sui tenebras deserens: ad lucē iam erūpit eternitatis: sicut de sancta quoq; ecclesia dr. Que ē ista que pgreditur quasi aurora ꝓsurgēs. Quo igitur iustus qsq; iustitie luce irradiatus: i ꝑtis vita honorib⁹ sublimat: eo ante puerꝝ oculos tenebre mortis fiunt: q; q puer se se egisse meminerūt corrigi primescunt. Semp nāq; desiderāt in suis prauitatib⁹ relaxari: in correcti viuere: ꝙ de culpa gaudium habere. Quoꝝ ipsa letatio letitia communem inter exprimitur: eā ptinus subintrat. Et sic in tenebris: quasi in luce ambulant. Peruerse etenim mentes gaudēt in facinoribus: p culpā suaꝫ quotidie ad supplicium trāhuntur ꝙ securi sunt. Vnde ꝙ per Salomonē dr. Sunt ipsi que ita securi sunt: quasi iustoꝝ facta habeant. De quibus rursum scriptum est. Qui letantē cū male fecerint: ꝙ exultant in reb⁹ pessimis. Sic itaq; in tenebris: quasi in luce ambulant: q; ita gaudēt in nocte peccati: ac si eos lux iustitie circūfundat: vel certe: q; tenebre vitam ꝑtī nō inconuenienter exprimant: in qua aliene conscientie nō videntur. Lur no nostra patria eterna est: in qua dū vultus aspicimus coram deo in nobis nostra vicissim videmus iniquitates q; viam ꝑtem iam diligunt: atq; hec cruciatus tpa cōplectūtur: ac si iam in patria regnent: recte dr. Sic in tenebris: quasi in luce ambulāt q; sic in presenti ociosate letari sūt ac si iam eterne patrie luce perfruantur. Sequitur.

Capitulum. 30.

IEuis est super facie aque: a plurali numero ad singularem redit: q; plerūq; vnus mala inchoat: ꝙ imitando multi subsequuntur: sed ei⁹ principaliter culpa ē: q peruersis sequentibus erepta ꝑbuit imitatio. Unde ad illū redit crebro sententia: q auctor existit in culpa. Aque aūt superficies huc illuc q; aura ipellitur: ꝙ nulla stabilitate solida passim mouetur. Iniq igit mēs plus qꝫ aque superficies lenis ē: q; quelibet hanc aura tēptationis attigerit sine tarditate aliqua retractōis trahit. Si n. cor fluctum cupiditatis pueri cogitam⁹: qd aliud qꝫ in vōto posita aque superficie cernim⁹? Hūc nāq; illud aura supbie ipellit: nūc aura luxurie: nūc aura immundicie: nūc aura fallacie pertrahit. Sup facē ergo aque lenis est is quem gilbet error ex vētis cū venerit ipellit. Cui bn quoq; per ꝑbs dr: De⁹ me⁹ pone illos ut rotā: ꝙ fient sicut palā ante faciē venti. Et rota quippe ponūtur iniq; q; in circuitu laboris miscē: dū ea que añ sunt negligunt. ꝙ ea que nō desiderāda sunt sequūtur: ex posterioꝝ ꝑte claudūtur: ꝙ in anteriorib⁹ caecant. Quī recte quoq; stipule ante faciē vēti cōparātur: q; irruente aura tēptationis: duę nulla subniti sunt rōne sibi tatis elevare vel cogitant: ꝙ sepe eo alicuius meriti crescere estimant: quo eos in alta flat⁹ erroris ponit. Segtur. ((Maledicta sit pars ei⁹ in terra: nec ambulet per viā vineaꝫ)) Quisquis in vita ꝑtī recta agit: aduersa ꝙ sustinet: laborare qdē in aduersitate cernitur: sed ad benedictionē hereditatis ppetue consumat. Quisquis vero peruersa agit: ꝙ tñ ꝓspera recipit: seq; a malis actibus nec bonoꝝ largitate compescit: ꝓsperari se qdem conspicit: sed reatu ppetue maledictōis ligatur. Vñ recte nūc dr. Maledicta sit pars ei⁹ in terra. Quia ꝙ si ad tēpus benedicatur: reatu tñ maledictōis tenetur. De quo ꝙ apte subditur: nec ambulet per viā vineaꝫ. Via nāq; vineaꝫ est rectitudo ecclesiarum. Qua recte heretici⁊ sine carnali quēpiam nil obstat intelligi: q; via vincarum. i. rectitudo ecclesiarum amittitur: dū vel fides recta: vel rectitudo iusticie nō tenetur. Ille nāq; per viā vincarum ambulat: qui sancte viuendo sancte ecclesie predicationem pensans: nequa

a fidei: neq; a bonoꝝ rectitudine declinat. In via quippe vincarū ambulare est sancte ecc̄ie esse patres velut vepcedentes botros accipe: quoꝝ verbis dns intendit in laboze temeris amoze teneat eternitatis. Segtur. ¶ Ad nimium caloꝛem transeat ab aquis nimiū. ¶ Jccirco inigtas frigoꝛi cōparatur: q; peccantis mentem toꝛpoze constringit. Unde scriptū est. Sicut frigidā faciet cisterna aquā suā: sic frigidā faciet malicā suam: quo cōtra charitas est: q; videlz mentes accendit quā repler. De quo caloze scriptum est. Abundabit iniquitas: refrigescet charitas multoꝝ. Et sunt nonnulli qui dū iniquitatum suarum frigoꝛa declinant: ad veram fidem vel sanctitatis habitū veniunt. Sed q; plusq; necesse est de suis sensibus presumunt: sepe in fide quā accipiunt: ea que nō capiunt pscrutari volunt: vt rōne magis in deo q̄ fide teneantur. Quia vero humana mens pscrutari nō valet diuina secreta: oē q; rōne pscrutari non possunt credere contemnūt: ꝛ per inquisitionē nimiā in erroꝛem labuntur. Di itaq; cū nec dum crederent: vel adhuc ad iniquitatis opa vacarent aq; nimium fuerunt. Sed tamen carnalia facta deserētes in fide ad quā perducti sunt plus appetunt pscrutari q̄ capiunt ampli⁹ p:o feeto calent: q̄ calere debuerūt. Bene ergo de hoc puero quolibet ꝓphetantis dūtaxat sniā nō optantis dicitur. Ad nimium caloꝛem transeat ab aquis nimiū. Ue si aperte diceretur. Qui humiliter sub discipline vinculo nō restringitur: ab infidelitatis sue puerili opis frigoze per immoderatā sapientiam in erroꝛē labatur. Unde bene quoq; egregius p̄dicatoꝛ discipulo⁹q; suoꝝ: coꝛdibus hunc exquisite sapientie nimium caloꝛē deuitare ait. Non plus sapere q̄ opoꝛtet sapere: sed sapere ad sobꝛietatē: ne fortasse nimius caloꝛ interimeret quos prius aque nimium. idest infidelitatis vel toꝛpentium actionum frigoꝛa morituros tenebant. Et q; valde difficile est: vt is qui se sapientē estimat: mentem ad humilitatē reducat: ꝛ recta p̄dicantibus credat: sensum q; sue puerilitatis abiciat. Recte subiungitur. ¶ Et vsq; ad inferos peccatum illius. ¶ Peccatum quippe vsq; ad inferos ducitur: qd ante finē vite p̄sentis per coꝛreptionez ac penitentiā non emendatur. De quo videlz peccato p Joannē dicitur. La. xl.

Et peccatum ad mortē: nō pro illo dico vt roget quis. ¶ Peccatū nāq; ad mortem e peccatū vsq; ad mortem q; scilz peccatū qd hic non coꝛrigitur: eiꝰ venia frustra postulatur. De quo adhuc subdit. ¶ Obliuiscatur eius misericoꝛdia. ¶ O ipotens dei misericoꝛdia obliuisci dicit: qui oipotentis dei iusticie fuerit oblitus: q; quisq; eū nūc iustum non timet: postea inuenire nō valet misericoꝛdē. Que nimirū sniā non solum ei intenditur qui vere fidei p̄dicamēta deserit sed etiam qui in fide recta positus carnaliter vivit: q; vltio eterne a⁹sucrsionis non euaditur vtrū in fide: an in opere peccetur. Nam ꝛ si damnationis ꝛ ispar est qualitas: culpe tñ que nequaq̄ per penitentiā tergit: nulla absolutionis suppetit facultas. Segtur. ¶ Dulcedo illius vermis. ¶ Quis i hoc appetit mundo pꝛsperari ceteros excedere: rebus ꝛ honoꝛibus tumere: huic nimirū cura secularis in delectatione est: ꝛ quies i laboze. Dalde etenim fatigatur si desit cura seculi qua fatigetur. Quia aūt nature é vermium momentis singulis incessanter monere nō imerito signatur noie vermiū inquietudo cogitationū. Peruerse itaq; mentis vulcedo vermis est: q; inde delectabiliter pascitur. Unde per inquietudinē incessanter agitatur. Potest quoq; apertius vermis noie caro designari. Usi ꝛ supius dicitur. Domo putredo: ꝛ filius hominis vermis. Luxurio si igitur cuiuslibet atq; carnis voluptatibus dediti: quanta sit cecitas demonstrat cū dicit: dulcedo illius vermis. Quid nāq; caro nisi putredo ac vermis est? Et quisquis carnalibus desideriis anhelat: qd aliud q̄ verme amat? Que enim sit carnis substātia: re stantur sepulchꝛa. Quis parentē: gs amicorum fideliū: quālibet dilecti sui tangere carnem scaturientē vermib⁹ potest? Caro itaq; cū cōcupiscitur pensetur qd sit exanimis: ꝛ stelligitur quid amat. Nil gppe sic ad edomandū desideriozꝝ carnaliū appetitū valet quā vt vnusq;q; hoc qd vnū diligit: quale sit moꝛtuū penset. Cōsiderata etenī coꝛruptione carnali citius cognoscit: q; ei⁹ dilecte caro cōcupiscitur: tabes desiderat. Dū ergo de luxurioſi mēte dī: dulcedo illius vermis: mīo: q; ie q̄ in desiderio carnalis coꝛruptionis estuat: ad fetoꝛē putredis anhelat. Dec sicut in huius ptis tertie initio ꝓmisisse me memini sub b:euitate transcurri: vt ea que i hoc ope sequunt: q; magna obscuritate ipli cata sunt: opitulante deo latius disserant.

Sancti Gregoꝛij. Liber. 17. La. 1.

Notiens in sancti viri hꝛstoꝛia p nouum volumen enodare mysterium typice exposi tionis aggredimur: opꝰ vt ex eiusdē viri vel nosse vel passiōe significationem mysticam ꝓcipaliter ꝓferamus: quatenus habitaculoꝝ moze dū suꝑscriptionū titulī in ipso postis fronte ꝓfigun⁹ q; cuius est dom⁹ agnoscat: securius intret. Crebꝛo aūt dixisse me memini: qm̄ beatus Job passiones redēptoꝛis nostri eiusq; coꝛporis. i. sancte ecclesie ꝛ passiōe sua signauit ꝛ noie. Job quippe interꝑtat dolens. Et q; alius in hoc dolēte figurat: nisi is de quo scriptū é. Vere lāguoꝛes nostros ipse tulit: ꝛ dolꝛes nr̄os ipe poꝛtauit. De quo rursum dī. Liuoꝛe eius sanati sum⁹. ¶ Amici sc̄o eius hereticoꝝ spēm tenēt: qui vt sepe iam diximus deū dum defendere nituntur offendūt. Sā etus ergo vir p vulnera ꝛ ꝛba sic logē sua vt etiā nostra significet: ꝛ plerūq; p ꝓphetie spūm ventura narret: ꝓsentia trāsecēdat: nōnūq; ꝛo sic de ꝓsentib⁹ disserat: vt de futuris reticeſcat. Cognita itaq; discretiōis huius custodia cū immutatiōe vocis illius nostra quoq; intelligētia alternet: vt tanto verius eius sensibus cōgruat: quāto se ꝛ cū eius vocibus imutāt. Verbis itaq; ꝓcedentibus sanctus vir p disertas p:udētie artes damnāda eius actio exꝑssit. De cui⁹ pone: sed cōterat quasi lignū infructuosum. In recoꝛdatione enim cōditoris nō reducitur: q̄s q̄s vt ad finē vite vitijs subiungatur. Nā si hunc sugni respectus memoꝛia tāgeret: pculdubio ab ingratore reuocaret. Eius gppe merita erigunt: vt funditus ab auctoꝛe recoꝛdatione deleatur. Secundū ꝛo est: q; recoꝛdari deus nequaq̄ ꝓprie dī. Qui enim oblusca non pōt: quo pacto recoꝛdari pōt? Sed q; coꝛ nos que ꝛ recoꝛdamur am plectimur: ab his aūt quoꝝ recoꝛdamur obliuiscimur cū gamur: humano vsu: ꝛ recoꝛdari deus dicit cū vona tribuit: ꝛ oblisci: cū in culpa deliquit. Sed q; cuncta pensat: cuncta sine intermissiōe alternatiōe considerat: ꝛ recoꝛdatur bonoꝝ quoꝝ tñ nūq̄ oblusc̄atur: ꝛ nullatenus recoꝛdat malorū: quos tñ p iudiciū semp intuet. Qui cui reddit ab bono rū memoriā: quā tñ nunq̄ deseruit: ꝛ quasi nequaquā malos respiat: quoꝝ tñ facta cōsiderat. Sed sup hec dānatiōis indicia i victimis seruat. Dinc cui scriptū est. O culi dñi contēplant bonos ꝛ malos. Dinc p ꝓs dī. Dultus aūt dñi sup facientes mala: vt pdat de terra memoriā coꝝ. Cōsiderat igit quos puniat: sed cosdē ipsos ante nō videt: quos nescit. Nā quidam in fine dicturus é. Nescio vos vñ sitis: discedite a me oēs operā iniquitatis. Dico igit modo p:aucꝝ videt ꝛ intuet ꝛ oblusc̄at: q; quos p districtionez sue iudicat: quantū est ad memoriā misericoꝛdie ignoꝛat. Qui qñ in eius recoꝛdatione nō veniunt: quasi infructuosum lignū ex eius iudicio cōterunt. Terra quippe eos tpali sumptu alunt: p̄dicatiōis desup pluuia infudit. Sed coꝝ q; vitia neq; aquā fructū boni opis ꝓtulit: iratus hanc agricola abscidit: vt iuxta sitatis sniam loci nō occuper que tenere alios ad fructū valet. De hoc infructuoso ligno p Matthēū dī. Jā securis ad radicez arboris posita é. Omis ergo arboꝛ q̄ nō facit fructū boni: excidet ꝛ in ignē mittetur. Hoc aūt loco vt eterne repꝛobi supplicia designētur: nequaquā lignū dī abscidi sed cōteri: q; videlz repꝛobos moꝛs quidez carnis abscidit: sed pena subsequēs conterit. Quasi enim hic incidit: cum a ꝓsenti vita separat. Sed in gehēna cōteritur: cū ppetua dānatione cruciat. Dic aūt sanctus q; districtā pueri penā ꝓtulit: primus ad eā pax recurrit: vt ex initijs iam cōterat odoecat: q; tanta eius dānatio non sit inusta. ¶ Paulū enim sterilē: ꝛ que nō parit ꝛ vidue dū non fecit. ¶ Hic hoc loco sterilis: nisi caro nominatur? Que dum sola pōna apperit bonas cogitatiōes nescit: q̄ aūt vidua: nisi alia nūcupatur? Quā q; sibi cōditoꝛ coniugere voluit ad thalamū vite vir-

ginalis venit. Psalmista attestante q̃ ait. Ps.18. Et ipse tanq̃ sponsus procedens de thalamo suo: que recte vidua dī: q̃ eius vir pro ea mortē ptulit: t nūc in celi penetralibus ab eius oculis occultus quasi in parte alterius regionis viuit. La. 2.

Piger ergo sterilē pascit: t vidue bñfacere negligit: q̃ carnis desiderijs seruiēs curā alie vitāq̃ cōtēnit. Tota nāq̃ intentione oīq̃ studio cogitat: quā sine vllis necessitatibus caro mortura subsistat: t curare alie vitā despicit: que vel in morte vel in beatitudine perdurabio imperpetuū viuit. Recte aūt eū diceretur. Pauit sterilē proti nus adiungitur: t que nō parit. Quasdam nāq̃ ex sacra hystoria feminas nouim⁹ sterriles extitisse: t tñ in tpe extremo peperisse. Caro aūt nō solū sterilis: sed etiā que non parit dī: q̃: suo sensu bonas cogitationes gignere nec in vltimis valet. Al vigore enī iaz ppio deficit: t tñ adhuc trānsitoria ☙ cupiscere non desistit. iamq̃ a pristino robore lassata: pene ab ipso quē diligit mundo repellitur: t tñ adhuc an nisu improbo obtinere tēporalia conatur. Agere iam puersa nō sufficit: sed tñ cogitare vel que nō agit nequaq̃ desistit. Recte ergo nō solū sterilis: sz etiā non pariens dī: q̃: suo sensu veritatem ad bone cogitationis prolem: nec cum infirmata fuerit fetaē: qđ tamē intelligi etiā de hereticis p̄dicantibus pōt. Quisq̃ enim p̄dicato: erroris dum plebē extra vnitatem ecclesie positam docet: pfecto sterilem t eaz que parere nō valet pascit: q̃: ei vsum sui laboris impendit: que spiritualis fructus nequaq̃ reddit. Bene aūt vidue nō facit: quia videlz sancte vniuersali ecclesie cui⁹ vir aduersa mortis ptulit: viuere ac deseruire contemnit. Vidue enim benefacere est: in eius que mortui viri sui amore atteritur consolatione laborare. Ūñ t ps voce: hec eadē vidua scilz sancta ecclesia queritur dicēs. Cōsolantē me quesiui: t non inueni. Tunc solum quippe consolantē inuenit cū ex ea morte quā vir eius pertulit: multos intra semetipsam surgere ad vitam cernit. Sepe autez p̄dicato: erroris huius mundi diuitijs iungitur: qui pro eo q̃ terrenis occupationib⁹ incubāt dictoq̃ deprehendere astutias ignorant: t cū potentes esse ambiunt: puerse predicationis laqueo sine labore capiunt. Ūñ t subditur. ((Detrarit fortes in fortitudine sua.)) In fortitudine quippe sue prauitatis fortes quosq̃ detrahit: cuiz p̄ sui erroris astutiam mundi huius potētes rapit. Quo contra per Paulum dī. Infirma mundi elegit deus: vt cōfunderet fortia. Fortitudo autē puersi p̄dicatoris est elata scientia locutionis qua inflatus ceteros despicit: atq̃ i contemptu oium quasi singulariter apud se pius intumescit. Qui magna de se sentiens: sed vera de dño ignorans: longe a fidei cognitione distinguitur: t tñ videri fidei p̄dicator conatur. Unde adhuc subdit. La. 3.

Et cū steterit non credet vite sue.)) Stat in hoc mūdo puersus qsq̃ p̄dicator: quo usq̃ terreno vnit in corpore: sed vite sue credere renuit: q̃ de deo vera cognoscere contēnit. Unde enim sue crederet: si de conditoris sui substātia recta sentiret. Dec itaq̃ superius de quolibet iniquo plata dicebāmus: sed repente ad erroris p̄dicatoris intellectū vertimus: quō peccator diu toleratur. Ūñ sciendum est: q̃ sic ad spēm vocamur: vt nequaq̃ tū a genere funditus eiciamur. Nam puersus quisq̃ etiam si rectā fidem in finu vniuersalis ecclesie tenere videat: stat: t vite sue nō credit: q̃ recta qdē sunt que p fidem de conditore intelligit: sed tamē fidei opa tenere contēnit: t incredulitatis redarguit: qui ab eo qđ se ostēdit credere vincendo reprobat. Unde enim per Joannē dicitur. Qui dicit se nosse deū: t mandata eius non custodit: mendax est. Unde Paulus ait. Confitentur se nosse deum: factis autem negant. Unde Jacobus dicit. Fides sine operibus mortua est. Sed iter hec cōditor mira dispensatione cōsilij t cui pas respicit: t vivendi tempora impendit: vt longiora tēporalis vite spacia aut cōuerso fiat in adiutorium muneris: aut nō cōuerso ad augmentū dānationis. Unde adhuc subditur. ((Dedit ei deus locum penitētie: t ille abutitur eo in superbia.)) Quisq̃ velingere venit: t iccirco huic diuina dispensatio iniquitate tolerat vt ab iniquitate compescat: sed qui diutius toleratur: nec tñ ab iniquitate compescit: maius quidē supne patientie

Ro. 2. Deipit: sed reatus sui vinculis ex ipso se munere arctius astringit. Nā q̃: accepta penitentie tempora diuertit ad culpā: dilatetas in vitijs inde impensa argumenta miseri cordie contrahit ad penam. Unde nāq̃ per Paulū dī. An ignoras q̃: patiētia dei ad penitentiā te adducit: Tu aūt fm duriciaz tuam t cor impenitens thesaurizas tibi iraz in die ire: t revelatiōis iusti iudicij dei. Dinc Esa. 65. Isaias ait. Puer centū annorū morietur t peccator centū annoz maledictus erit. Ac si aperte nos deterreat dicens. Ira qdem pueri in longū trahitur: vt a factis puerilibus corrigatur: sed si a peccati ppetratiōe: nec tpis longingtate cōpescitur: hec ipsa vite longingtas: quā per misericordiā accepit ei ad cumulū maledictionis crescit. Ūñ necesse est: vt cū nos diutius cōspectari cōspicimus: ipsa prerogate pietatis tēpora: quasi dānationis argumēta timeam⁹: ne et clementia iudicis crescat supplicū peccatoris t vñ quisq̃ eripi a morte poterat: inde grauius ad mortē tēdat: qđ iccirco plerūq̃ agitur: q̃: nequaq̃ a presentibus mentis oculis separatur. Cōsiderare nāq̃ peccator redemptoris vias negligit: t iccirco in suis iteneribus, sine cessatione veterascit. Unde et subditur. La. 4.

Culi enim eius sunt in vijs illius.)) Dias enī suas peccator intuetur: q̃: sola cogitare sola cernere nititur: q̃ sibi ad cōmoduz tpale suffragent. Dinc etenim Paulus dicit. O ēe que sua sunt querūt: nō que Phil. 2. Jesu xpi. Dia nāq̃ elati superbia: via raponalis. In vijs ergo suis iniquus quisq̃ oculos deprimit: q̃: solis virijs: vt per hec alio sa Prov. 17 cilius faciat intendit. Unde p Salomonē dicit. Oculi stulti⁹ in finibus terre: q̃: hoc solum finem terrenū desiderij p̄ducunt. Nequaq̃ ergo ad ꝓ̄m sue cōsiderationis obtutū in terra pectora mentis oculos leuaret. Unde per Salomonē rursum dī. Oculi sapientis in capite eius: q̃: videlz sapiens qsq̃ illā tota intē Ps. 18. pētat. Bas nāq̃ humane cōuersatiōes vias videre contempserat: qui dicebat. In manibus tuis exercebor: t considerabo vias meas. Ac si apte spōdeat dicēs. Que mea sunt iam videre refugio: q̃: p imitatiōis tue vias pergere cōuersationis gressibus ardeo. Qui enim p̄senti vita iam mūdo ꝑdicit: amore exercitatiōe ꝑmia: redēptoris sui vias coram oculis obijcit: vt mens p̄pera fugiat: t ad aduersa ꝑperet. Nihil qđ demulcet apperat: nihil qđ deterrere creditur pauescat: merore gaudiū deputet: presentis vite gaudia dāna meroris penset: abstinētijs detrimēta nō timeat: sup hec manētis glie locuz q̃rat. Bas etenī vias sequenti mōstrabat oculis suis: cum dicebat. Si qs mihi ministrat: me sequat. Ad has vias tumēta desiderij pulvis coacta revocabat: cū loeū iam gloriose q̃rēt: sz eum sdē glie iter ignorarent dicens. Potestis bibere calicē: quē ego bibiturus sum? Confessiōis quippe illius celsitudinem a dextris sinistrisq̃ q̃erāt: sz quāta ad hanc esset itineris angustia nō videbāt. Ūñ t corū mor oculis suis trādas passiōis calix obijciatur: vt videlz si ad sublimitatis gaudia intēderēt prius viā humilitat⁹ inuenirēt. Quia igit cōsiderare peccator vias dei negligit: sz solis in qb⁹ carnaliter delectet intēdit. Recte nūc dī. ((Oculi enī ei⁹ sunt i vijs illius: Sequitur. Eleuati sunt ad modicū: t nō subsistēt.)) Inquoz̄ glia cū plerūq̃ in annoz multitudie tēdit ab infirmoz mēnb⁹ ei⁹ lōga t ñ stabilis estimat. Sz cū repēnt⁹ hāc finis incepit: b:euē pauidus fuisse redarguit qñ finis determinās innotescat: q̃: qđ ꝑterire potuit modicū fuit. Eleuantur ergo ad modicū t minus subsistūt: q̃: corpo quo videri alti apperāra vera dei essentia lōge p elationē fuit. Subsistere etenī nequit: q̃: ab eterne essentie solidtate dānatur: atq̃ hāc ꝑmā ruinā tolerāt: q̃: p ꝑuersā gloriā in semetipsis cadit. Unde enī p ps dī. Deiecisti eos cū allenarent: q̃: eo ītrinsecus corruit Ps. 72 quo male extrinsecus surgit. La. 5.

Dinc tyrannoē glorie tpalis aspicies stez vsq̃. Ubi impiū superantē: t elevatuz sup cedros libani: trānsiuit ecce nō erat. Dinc iterū ait. Psalmi adhuc: t nō erit pec Jai. 4 cator. Dic Jacob⁹ dē. Que ē enī vita nr̄a Vapor ē ad modicum parens. Dic ꝑphete breuitatē glie carnalis pensans: penitenti

cio. O is caro fenū: t omnis gloria eius fi-
cut flos feni. Iniquoꝝ qppe potentia feni
floribus comparatur: qꝝ numerū carnis gloria
dum nitet cadit: dum apud se ertollitur: re-
pentino intercepta fine terminatur. Sic nāq;
auraꝝ flatu in altū stipula rapitur: sꝫ ca
su concito ad ima reuocatur. Sic ad nubi
la fumus attollitur: sꝫ repente ad nihilū tu
mescendo dissipatur. Sic ab infimis nebu-
lis radius ac si nō fuerit abstergat. Sic i her
barum superficie nocturni roris humor: asp
gitur: sed diurni luminis subito calore fu-
catur. Sic spumose aquarum bulle inchoā
tur. Sic spumose aquarum bulle inchoā
tibus pluuijs excitate ab intimis certatiz p
deunt: sed eo celerius dirupte dispereūt: quo
inflate citius extendūtur. Lūq; excrescūt vt
appareant: crescendo peragūt ne subsistāt.
Hec itaq; igitur talis glorie elatione tu-
mentib⁹: sꝫ tū nulla in hac soliditate duran-
tibus: dicatur recte. Eleuati sunt ad modi-
cū: t nō subsistent. De qb⁹ adhuc subditur.
(Et humiliabūtur sicut oia: t auferētur.))
Sic pucci⁹ cū p̄platoꝝ: vt ex paucis ad
multa: ex multis ad oia p̄sideranda rapia-
tur: quatenus gradatim educta p̄ficiat: et
transitoria oia cōprehendendo diuidicans
ipsa pene incōprehensibiliter excrescat. Un
de sanctus vir cū pranorum gloriam dese-
ctūq; discuteret: ad cūcta protinus mentis
oculum tetendit dicens: Dumiliabuntur si
cut oia: t auferentur oia pfecto terrena.
Ac si apte dicat. Stare vllo modo nequeūt
qꝝ ipsa quoq; fugiunt: qbus inuitunē: dūq;
t palia diligūt cū his et ipsis volubilitate p
currunt. Sed queri pōt cū per Salomonez
dr: generatio preterit: t generatio aduenit
terra vero in eternū stat. Cur beatus Job
oia hūiliari asserat t auferri: Quod tū fa-
cile discutimus: si terra t celū: vel qualiter
trāseat: vel qualiter maneat distinguamus.
Utraq; nāq; hec p eā quā nunc hūt ima-
ginē transeūt: sed tū p eternā fine fine subsi
stunt. Hinc nāq; per Paulū dr: Preterit
enī figura hui⁹ mundi. Hinc p semetipsam
ueritas dicit. Celū t terra transibunt: verba
aūt mea nō trāsibunt. Hinc ad Joānez an-
gelica voce perhibetur. Erit celum nouum
t terra nouā. Quare celuz nouū t terra no
ua dr quē qdem nō alia cōdenda sunt: sed
hec ipsa renouātur. Celuz igitur t terra trā
sit t erit: qꝝ t ab ea quā nunc habet speciez
per ignem tergatur: t tū semper in sua natu
rā seruatur. Unde p̄ pō dr: Mutabis ea: t
mutabūtur. Quā qdem vltimā cōmutatio
nem suā ipsis nobis nunc vicissitudinibus
nūciant: qbus nostris vsibus indesinēter al
teruāt. Nam si terra a sua specie hyemali
ariditate deficit: vernali humore viridescit
Celum quotidie caligine noctis obducitur
t diuina claritate renouatur. Unc ergo fi-
delis qsq; colligat: t interire hec: t tamē p
innocentiā reficī: que constat nunc assidue
velut ex defectu reparari.

Capitulum. 6.

Inter hec igitur vir sctus
cū pranoꝝ cursum p̄spi-
cit q̄ta quandoq; aiad-
uersione deficiant innote
scit. Hū primus subdit.
(Et fient sūmitates spi-
carum p̄terentur.)) Spi-
carum qppe summitates ariste sunt. Ariste
autem p̄iuncte in spica pdeunt sed cresce
do paulisper a se hirsute t rigide diuīgun
tur. Sed nimirū sic ad hui⁹ mundi gloriam
pranī diuites surgunt. Nature enī sibi cō-
munione p̄iuncti sunt sed cōtra se vicissim
crescendo diuidūtur. Alius qppe alium de
spicit t alter in alterū inuidie facib⁹ igne-
scit. Qui ergo ex tumore mētis a charitaq
vnitate separant: quasi aristarū more cōtra
se rigidi stant. Quid ergo pranos hui⁹mun
di diuites direm: nisi aristas quasdaz ge
neris humani. Qui dum contra se superbi-
unt: sed bonorum vitā vnanimiter affligūt
aduersum se quidem diuisi sunt: sed tamen
concorditer grana deorsuz premunt. Nūc
igitur ariste ad alta prosiliunt grana latent
quia t reprobozum potentia eminet t ele-
ctorum gloria non apparet. Illi se honoꝝ
fastibus ostendunt: isti in humilitate se de
primunt. Sꝫ tritura tēpus aduenit quod
t aristarum rigiditatem frangat: t solida
grana non conterat. Tunc quippe superbia
inquorum cōminuitur: tunc electorum vi-
ta quāta integritate fulgeat declaratur: qꝝ
cū iniusti deficiūt: ex hac ipsa aristaruz cō-
tritione agit vt grana appareāt q̄ latebāt
Lūq; ariste frangūtur: granoꝝ candor ad-
dit: qꝝ iniqs in supplicia eterna cadentib⁹
sctoꝝ iusticia q̄ta charitate cādeat dūs

Mat'3.

struat. Usi recte quoq; p Johannē dicit. Cu
ius vētilabrū in manu sua est: t pmundabit
aream suā: t triticū qdem recondet in horreo
paleas aūt cōburet: igni inextinguibili. Bea
tus vir Iob pranoꝝ elatio quāta aladuer
sione frangatur aspiciat: eosq; aristis pereū
tibus cōparans dicat: sicut summitates spi
carū p̄terent: qꝝ nimirū rigiditas superboꝝ
triture vltime fortitudine frangit: que nunc
electoꝝ vitā despiciens elenat. Sequit.
((Quꝫ si nō ita est: quis me arguere poterit
esse mentitū: t ponere aī deū verba mea.))
Si ita nō est vt loquit: profecto de falsitate
hūc omnes arguere possunt. Cur ergo dici-
tur. Et si nō ita est: quis me arguere pote-
rit esse mētitum: dū scilz nouerimus q̄ falla
cē cuilibet reprehendere licet. Sed si loquē
tis sensum subtili interrogatione discutim⁹
quā sint recta que protulit citius inuenim⁹.
Justus nāq; t si qd vnq; delinquendo log
tur. dignum nō est: vt ab iniustis: t prane vi
uentibus iudicetur. Unde sanctus vir am
eoꝝ superbiam deprimens: nō solū si ita
est: verū etiā si nō est vt protulit: nequaq; se
reprehendi posse considit: qꝝ nimirum illi re
ete redarguere falsa possunt: qui falsa age-
re nesciunt. Nam conceptionis ausum cōtra
fallaciam perdunt: qui adhuc fallaciter vi-
uunt. Ait ergo q̄ si ita nō est: quis me pote-
rit arguere esse mentitū: Ac si aperte dicat.
Ita sunt cuncta vt protuli: que tamen si ita
essent: a vobis redargui nequaq; possent: qꝝ
adhuc proprie su„cūbitis: alienā reprehēde
re fallaciam nō valetis. Ubi t apte subdit.
((Et ponere aī deū verba mea.)) Quisqs
enim dicta fallacia veraciter reprehendit:
audita cogitans atq; hec ex regula verita-
tis pensans verba anteponit: qꝝ apud se in
conspectu veritatis examinat: quid forte cō
tra fallaciā decernat. Ante deū quippe ver
ba ponere est considerato intimo iudice ex
teriora dicta pensare. Vir igitur sanctus ab
amicis superbientibus: verba sua ante deū
poni posse nō estimat. Ac si aperte dicat. Id
circo que loquoz ponere ante iudicē nō va-
leo: qꝝ eius vobis faciem peccātes abscon
ditis. Qꝫ tamē ex typo sante ecclesie nil ob
stat intelligi: que cum de infirmis suis acti-
bus ab hereticoꝝ irrisione reprehenditur
ipsa irrisionis eorum astutiam designat: qꝝ
tolerabilius deo est: vt in infirmitate qo ac-
q; ignorantia cum humilitate iaceat: q̄ cuz
elatione alta cōprehendat. Sed qꝝ sanctus
vir multa cōtra eos protulit qui fugitiua pro
testate superbiunt: t ventosis honoribus in
tumescunt: baldath suites et eius correptio
ne proficiens apud quem vera sit potentia
agnoscit dicens. Job La.25.

Capi. 7.

Detestas et
p terroz apud deū est: qui
facit concordiam in sub
limibus suis.)) Ac si ap
te dicat. Solus corda
mortalium veraciter ter
ret: qui hec ex diuinitatis sue potentia vera
citer possidet. Humana enim potētia quem
terrozem incutit: que iure eiusdē potētie qui
careat nescit: Recte aūt dicit. Qui facit cō
cordiam in sublimibus suis: quia multa sibi
met inferna dissident: sed ad concordē supe-
rnoꝝ plenitudinem currunt: t interne pacis
causa agitur: vt sepe ea que sunt exterius si
ne pace disponant. Nam bonos omnipotēs
deus ad meritum p̄uehit: cū cōtra eoꝝ vi-
ta malos seuire p̄mittit: atq; in concordiam
ponunt summa: dum confunduntur infima:
quia inde in celestibus electos suos angelo
rū choris sociat. vnde in terrenis t infimis
reprobozum moxes satis nutibus aduersan-
tes portat. Sed inter hec libet inquirere: si
par in sublimibus summa retineatur: quid ē
qꝫ per angelum danieli dicitur. Ego veni p Dan.10.
ter sermones tuos: princeps autem regni p
sarū restitit mihi viginti t vno diebus: t ec
ce michael vnus de principibus primis ve-
nit in adiutorium mihi. Et paulopost. Nūc
reuertar vt prelier aduersum principez per-
sarū. Cū enim egrederer apparuit princeps
grecoꝝ aduenies. Quos itaq; alios prin-
cipes gentiuz nisi angelos appellat: qui sibi
resistere extūti potuissent: Que ergo cē par
in sublimibus potest: si inter ipsos quoq; an
gelicos spiritus p̄liandi certamen agitur:
qui semper conspectui veritatis assistūt: Sꝫ
qꝝ certa angeloꝝ ministeria dispēsandis
singulis quibusq; gentibus sunt prelata: eoz
subiectionum moxes aduersum se vicissim p
positoꝝ spirituum opē merentur: ipsi qui
p̄sunt spiritus contra se venire referūtur.
Jo nāq; angelus qui danieli loquebat: ca-
ptis israeliticī populi in perside constitutis

pelatus agnoscitur: michael autez eop qui
et eadē plebe in iudee terra remanserāt: ꝑ
posius inuenitur. Unde ⁊ ab hoc eodez an
gelo paulo post Danieli dicit. Nemo ē ad
iutor meus i omnibus hijs: nisi michael pn
ceps vester De quo ⁊ hoc quod ꝑmittimus
dicit: ⁊ ecce michael vnus de principibus pri
mis venit in adiutoriū mihi. Qui dū neq;
ꝯ finale esse: sed venire in adiutorium dicit
aperte ei populo pelatus agnoscit: qui ca
ptus in alia parte tenebat. Quid ē ergo an
geli dicere ego veni ꝓpter sermones tuos:
princeps aūt regni persarū restitit mihi: nisi
sua subditis opera nūciare: Ac si aperte di
cat. Precū quidem tuarū merita erigunt:
vt israeliticus populus a iugo sue captiui
tatis eruat: sed est adhuc qs in eodē popu
lo persarū dominio purgari debeat. Dū de
ereptione illius: persarum princeps mihi iu
re cōtradicat: cuius preces tuas eoz quoq;
lacrime qui in iudea relicti sant adiuuent:
Unde hoc quoq; qū ultimus subiūgit. Mi
chael princeps vester, venit in adiutorium
mihi. Lūq; vt aduersus principē persarum
dicit: grecoz sibi princeps aduenies appa
ret. Qua ere inuenit ꝙ aduersum grecos
quoq; aligd iudea cōmiserat: quoz̄ pro
fecto eā ereptioni illius resistebat. Prophete
igit preces angelus erudit: sed persax ꝑn
ceps restitit: qz ⁊ si iam vitā iusti deprecan
tis ereptionem populi erigit: eiusdem tamē
populi adhuc vita cōtradicit: vt qz nec dū
plene hij qui in captiuitatē fuerāt ducti pur
gati sant: iure eis adhuc perse dominantur.
Michael adiuuat: sed grecorum ꝑncepo ad
prelium venit: qz mereri quidam veniā tā
z longe oppressoz̄ captiuitas poterat. sed ere
ptionis eoz̄ beneficio: hoc quoq; qū in gre
cos deliquerant obuiabat. Recte ergo dicit
ꝙ cōtra se angeli veniunt: qz subiectoz̄ si
bi gentiū vicissim merita cōtradicūt. Nam
sublimes spūs eisdem gentibus principātes
nequaq; pro iniuste agentibus decertāt: sz
eoz̄ facta iuste iudicantes examināt. Lūq;
vnuscuiusq; gētis vel culpa vel iusticia ad
superne curie ꝓsiliū ducitur. eiusdem gentis
ꝓpositus vel obtinuisse phibet: quoz̄ tamē
omnipz vna victoria est. sui super se opifices
volantes summa: quaz dū semp aspiciunt
qū nō obtinere valent nunq; volant. Bene
ergo dicitur. Qui facit cōcordiā in sublimi-

bus suis. Sequitur. ¶ Numqd est numerus
militum eius: ¶ In cogitatione humane ra
tionis supernoz̄ spirituū: numerus nō est
qz quāta sit illa frequentia inuisibilis exer
citus nescit. De quo per danielē dicit. Mil
lia milliū ministrabant ei: ⁊ decies millies cē
tena milia assistebant ei. Supernoz̄ ciuiū
numerus infinitus: ⁊ infinitus exprimit: vt
qui deo est numerabilis esse hominibus in
numerabilis demonstretur: ꝙuis aliud ē as
sistere: aliud ministrare. Assistunt enīz ille p
cuiusdubio potestates: que ad quedā homi
nibus nūciāda nō eruunt. Ministrāt ve
ro hij qui ad exemplenda officioz̄ veniunt:
sed tamē ipsi quoq; contemplatione ab in
timis nō recedunt. Et qz plures sunt qui mi
nistrant: ꝙ hij qui principaliter assistunt as
sistentiū numerus quasi definitus: ministrā
tium vero infinitus ostenditur.

Capitulum. 8.

Angelicos vero spiritus re
cte dei milites dicimus: qa
decertare eos cōtra ptātes
aereas ignoramus: Que tū
certamina nō labore: sed im
perio peragunt: qz quicquid
agendo cōtra immundos spūs appetunt. ex
aduitorio cūcta regētis possunt. De hac nā
q; malitia nascente rege nostro scriptum ē.
Subito facta ē angelo multitudo militie ce
lestis. Cui tamen militie electoz̄ quoq; ho
minū numerus iūgitur: qui per sublime mē
tis desiderii a terrene cōuersationis serui
tute liberant. De quibus ꝑ Paulū dicit:
¶ Nemo militans deo implicat se negocijs
secularibus. Qui licet nunc pauci appareāt
in inuisibili tamē patria innumerabiles re
gnant: qz ⁊ si ex cōparatione prauoz̄ pau
ci sant: in cōgregationis sue frequentia me
tiri nequaq; possunt. Quis vero eorundem
militū virtus nō ꝓpzijs turbus: sed supe
ne gratie infusione roborat: recte subiūgit.
¶ Et super quē nō surget lumen illius. ¶ Lu
men quippe dei est: gratia preueniens. Que
si in nostro corde nequaq; gratuito consur
geret. profecto mens nostra in peccatoz̄ suo
rum tenebris obscura remaneret. Unde ⁊ sub
ditur. ¶ Numquid iustificari potest hō cum
paratus deo aut appere mūdus nat' mu
liere? ¶ Uersus iste superius a beato Iob di
citur: ⁊ nunc in eius exprobatione replica-

tur. Omnis namq; vir iustus dei illustratio
ne: iustus non est: comparatione. Humana
quippe iusticia auctori comparata iniusti
cia est: qz ⁊ si in ipsa sua conditione homo p
fisteret: creatori non posset equari creatura.
Cui tamen ad grauiora defectus pondera
accessit: ⁊ culpa quā serpens infidians intu
lit: ⁊ mulier infirmata persuasit. Unde nūc
quia homo per mulierem culpe subditus na
scitur: reatus primi infirmitas in prole pro
pagatur. Et qz in radice putruit humani ge
neris ramus: in cōditionis sue viriditate mi
nime subsistit. Unde recte nunc dicit. Num
quid iustificari potest homo cōparatus deo:
aut apparere mundus natus de muliere:
Ac si aperte diceretur. Ne contra auctorem
suum homo superbiat: consideret vnde huc
venerit: intelligat quid sit. Sed ecce nōnulli p
donum spiritus adiuti contra infirmitatem
sue carnis eriguntur: virtutibus emicant si
gnoz̄ quoq; miraculis coruscant: multus
tamen est qui sine culpa vitā transeat: quo
usq; carnem corruptionis portat. Unde ad
huc subdit. ¶ Ecce etiā luna nō splendet: et
stelle non sant mūde in ꝓspectu eius. Quid
per lunam nisi cuncta simul ecclesia: quid p
stellas: nisi singulorū hūi viuentiū anime de
signant: qui inter prauoz̄ hominū conuer
satiōes: dū magnis virtutibus eminēt: qua
si in tenebris noctis lucent. Uñ per Paulū
quoq; discipulis dicitur. Inter quos lucē
tis sicut luminaria in mūdo. Quia enim
sancta ecclesia hanc appellationem exprimitur
ꝓphete testaē dicens. Elevatus est sol: ⁊ lu
na stetit in ordine suo. Elevato enim sole in
suo ordine luna statuit: qz ascendente ad ce
los dño sancta protinus ecclesia in predica
tionis auctoritate roboratur. Et quia stel
larum nomine electi signantur rursum pau
lo insinuat dicens.

Capitulum. 9.

Stella enī a stella differe in
claritate. Y una ergo nō splē
det: ⁊ stelle nō sant mūde in
cōspectu eius: qz nec sancta
ecclesia virtute, ꝓpria tot mi
raculis emicat: nisi hāc pacē
mentis gratie dona perfundant nec singulo
rū bene viuentiū mēres a peccatorum ma
culis munde sant: si remota pietate iudicē
tur: qz apud districti iudicis oculos sua vnū

quēq; corruptibilitas inquinat: nisi hāc quo
tidie gratia parentis tergat. Electoz̄ qp
pe animus ꝓdire ad libertatē iusticie nitit
sed adhuc cōpede infirmitatis tenet: ⁊ cui
pas quidem subigere perfecte desiderat: sz
quouscq; corruptione carnis astringitur: cui
q; vinculo ctiaz: cum nō vult ligatur. Unde
iracq; cultigant: quāto peccatorum pondere
pressi sant qui cōtra hec disserere negligūt
si plene culpā nec illi superāt qui cōtra hāc
viriliter pugnant. Unde ⁊ postq; dictum ē.
Ecce enim luna non splēdet: ⁊ stelle nō sant
munde in conspectu eius protinus additur.
¶ Quāto magis homo putredo: ⁊ filius ho
minis vermis. ¶ Ac si apte diceretur. Sz ip
si quoq; esse sine cogitatione non valent: q
inter ꝓsentis vite tenebras virtutibus la
cent: quāto reata iniquitatis obstricti sant.
qui adhuc carnaliter viuūt. Sed a peccato
esse liberi nequeūt: qui iam in celestibus de
fideriis conuersantur: qui peccatorum pon
dera tolerant: qui carnis sue voluptatibus
dediti adhuc putredinis ingā portāt. Unde
petrus ait. Si iustus vix saluabitur: impius
⁊ peccator vbi parebunt: Unde per Esaiaz
dicitur. Super humum populi mei spine ⁊
vepres ascendent: quantomagis super om
nem domum gaudij ciuitatis exultātis: Du
mum quippe populi sui dominus electoz̄
omniū mentem vocat: super quā spinas ac
vepres ascendere perhibet: quia nec ipsam
quoq; esse absq; punctionibus viciorum vi
det. Domus ergo gaudij ciuitatis exultan
tis est: mens prauoz̄: que dum ventura
supplicia conspicere negligit: in carnis volu
ptate se deserens inaniter hilarescit. Ait er
go. Super humum populi mei spine ⁊ ve
pres ascendunt: quantomagis super om
nem domum gaudij ciuitatis exultantis:
Ac si aperte dicat. Si et iliorum mentem vi
cia deprimant: qui se pro celestis patrie de
siderio affligunt: quibus culpis substrati sant
qui sine vlla formidine sese in carnis vo
luptate dereliquunt: Notandum vero in
sermone suo quantum baldach ordines cō
ditionis nostre tenuit et naturalitatis: qui ho
minem non vermem sed putredinem. filium
vero hominis vermem vocat. Primus nam
q; humani generis parens: homo non fili
us hominis. er quo quisquis prodit non so
lum homo sed filius quoq; hominis fuit. Si

ent ergo ex homine filio hominis: ita ex putredine nascitur vermis. Nō recte hō putredo: filius vero hominis vermis vocat. Primus quippe homo putredo nō vermis: qz & si per mortem putruit: nō tamen ex putredine per naturalitatem venit. Qui aūt hominis est filius vermis dicit: qui tam ex mortalitā corporum corruptione ꝓpagatur. Igitur qz amicorū verba finita sunt: beatus Job alitori culmine prosecutionis instituitur: eiusq; dicta tam sunt valida q̄ extrema: qz & visus esse iurisperitorū solet vt argumentum quo aduersarijs suis eminere se prenident: ad prosecutionis conclusionem seruent. io.

Job. La. 26. a

Espondes

autem Iob dixit. Cuius adiutores. Nunqd imbecillis & substentas brachium eius qui non est fortis: Adiuuare imbecille caritatis est: adiuuare potentem velle elationis. Quia igitur amici eius hereticorum speciem tenentes: quasi adiuuāces deū sapientiam suam ostendere conabāt: iuste baldath reprehenditur vt dicat. Cuius adiutores. Nunquid imbecillis & substentas brachium eius qui non est fortis: Ac si apte dicat. Bum eum iuuare niteris cuius magnitudini succumbis: omne quod impendis solatium ē de ostentatiōe nō: de pietate. Sz inter hec sciendū est: q; plerūq; etiam deus qui videlicz imbecillis nō est humiliter agētes adiuuamus. Unde & per Paulum dicitur. Adiutores enim dei sumus. Nam cum ei quē ipse per internā gratiaz infundit: nos exhortationis voce cōcurrimus: hoc qd ille per spiritum sanctum agit intrinsecus: nos exterius ministerio vocis adiuuamus: & tūc solum nostra exhortatio ad perfectionez deducitur: cuz in corde deus fuit qui adiuuatur. Unde & alias dicit. Neq; qui plantat est aliquid neq; qui rigat: sed qui incrementum dat deus. Plātare quippe & rigare adiuuare est. Et vtrūq; vacuum erit ministeriuz: si in corde deus non dat incrementum. Sed q in sensu suo alta sapiunt: esse humiliter dei adiutores nolunt: quia duz se deo vtiles cē estimant: a fructu se vtilitatis alienāt. Unde & veritatis voce discipulis dicitur. Cum feceritis omnia que precepta sunt vobis: dicite serui inutiles sumus quod debuimus facere fecimus. Sequitur. ((Cui dedisti consilia: fortitan illi qui non habet sapientiaz:)) Dare stulto consilium caritatis est: dare sapienti ostentationis: dare vero ipsi sapientie, peruersitatis. Et quia hij quos tenere hereticorum speciem diximus: per locutionē suā ostentationi potiusq; vtilitati seruiebant recte adhuc cōtra baldath subditur. ((Et prudentiā tuam ostendisti plurimā.)) Omnis qui prudentia recta est plurima nō est: quia iuxta pauli vocem: non plus appetit sapere q̄ oportet sapere. Cui vero est plurima non est recta: quia dum vltra modum tendit: in quolibet latere culpe declinatur. Prudentiam vero suam plurimam ostendunt: q; videri pre alijs prudentiores appetunt. Unde fit plerūq; vt cum moderate sapere nesciāt etiam fatua loquantur. Pro qua re ipse adhuc excessus prudentie subiungitur vt dicatur. ((Quem docere voluisti: nōne eū qui fecit spiramentum:)) Per spiramentum vtimus, per prudentiam sapientes sumus. Prius autem nostrum est viuere: postmodū sapere: quia vt sapientes esse valeamus: prius agitur vt simus. Qui ergo vitam dedit, ipse procul dubio & prudentiam contulit. baldath autem qui beatum Iob flagellatum p culpa credidit. occultum dei iudicium quod humiliter venerari debuit: superba nisus ē temeritate perpetrare. Ipsi ergo se per prudentiam prætulit: cuius iudicium non intelligendo iudicauit. Ipsi se per prudentiaz p̄ tulit: a quo vinendi spiraculum accepit: ac si plus ipso esset sapiens: a quo habebat vt esset. Sed quia beatus Iob sancte ecclesie typum tenēs: pauca in superborum correptione p̄otulit: quos tenere hereticorum speciē non ignorauit: ficut superius dixit. Disputare cum deo cupio: prius vos ostendens sanctorum mendaces: & cultores peruersorum dogmatum. Repente se ad doctrinaz erigit: & contra elatorū imperitiam scientie sue altitudinem per suas expandit dicēs. ((Ecce gigantes gemunt sub aquis.)) 11.

Ignum quippe erat: vt p increpationem prius tumorem sapientie terreret: & per doctrinaz post modum ad plena misericordie verba transiret. Gigantes enim vel apostatas angelos: vel superbos quosq; homines: nil obstat intelligi. Hinc enim per ꝓphetā dicitur. Mortui non viuent: gigantes non resurgent. Quos nāq; mortuos: nisi peccatores nominat: Et quos gigantes: nisi eos qui de peccato etiā superbiunt appellat: Illi aūt nō viuunt q: peccando vitā iustitie pdiderunt. Isti etiam resurgere post mortem nequeunt: q: post culpam suam inflati: p superbiā ad penitentie remedia non recurrunt. Hinc rursum scriptum est. Vir qui errauerit a via doctrine: in cetu gigantū cōmorabitur: q: quisq; iter rectitudinis deserit: quoq; se numero nisi superborum spiritū iungit? Bene aūt cōtra elatos dicitur. Ecce gigantes gemunt sub aquis. Ac si aperte diceretur. Cur de scientia homo supplatat: cū & ignorantie abyssus & ipsos superbissimos angelorū spiritus premat. Si aūt gigantū nomine potentes huius seculi designātur: in aquis possunt populi figurari Joāne attestante qui ait. Aque enim sunt populi. Bene aūt cōtra superbientes dicit. Ecce gigantes gemunt sub aquis: q: elati oēs dū in hac vita assequi honorū celsitudinez cupiunt: sub ponderibus populorum gemunt. Nā quanto quis hic altius erigitur: tanto curis grauioribus oneratur: eiq; ipsis populis mente & cogitatione supponitur gd supponitur dignitate. Et bene his dictis breuiter indicatur: quia ois superbia coīo in imo iacet: quo in alta se erigit: vt inde magis cunctis supposita sit: vnde cunctis appetit superesse. Domo quippe in sublimibus elenatus tantos super se sustinet: quantos suppositos regit. Qui aūt qui tabulis sociant: ipsi etiam laboris cōtā participatione deprimūtur. Nā cum eis laborē etiā tolerant pōderis: dum pariter gloriaz affectant honoris. Unde cū diceret: ecce gigantes gemūt sub aquis primus adiunxit. Et qui habitant eā gloriē et delectatione sociant. Ipsa aūt occupatio seculariū dignitatū tanto facilius grauatur. Humanus nāq; animus videre & deuitare peccata vtinam valeat gemitus. Qz ergo vidit desideratas rerum celsitudines absq; peccatis ministrare non posse: & qz dijne ire non absconditur quicquid illicitus perpetratur: apte secutus adiunxit. ((Nudus est infernus coram illo: & nulla est operimentū perditioni.)) Qd Paulus apostol⁹ quoq; ait. Omnia enim nuda & aperta sunt oculis eius. Inferni vero & pditionis nosse: diabolū ꝯsq; dānationis eius socios designauit. Quis ḡo ille sit cora quo infernus est nudus sequitur dicens. ((Qui extendit aquilonē sup vacuū.)) Aquilonis nomine vt sacro eloquio appellari diabolus solet: q; vtorpore frigore gentium corda constringeret dicit. Sedebo in monte testamenti: in lateribus aquilonis. Qui sup vacuū extēdit q: illa corda possidet: q̄ diuini amoris gratia non replentur. Sed tamē oportuit deo supperire: etiā vasa diaboli cunctis virtutibus vacua sue gratie munere implere: i ḡsq; diuini amoris soliditatem ponere: quos nulla conspicit rectitudinis actione roborari. Unde apte subiungit. ((Et appendit terram super nihil.)) Quid enim terre nomine nisi sancta ecclesia designat: que dū verba ꝓdicationis suscipit: fructum boni opis reddit. De qua per moysen dicit. Audiat terra verba ex ore meo: exspectetur sicut pluuia eloquiū meū. Et qd per nihilū: nisi gentes populi designantur. De quibus per ꝓphetam dicitur. Omnes gentes velut nihil: et inanc reputate sunt. In eo ergo nihilo terra suspenditur: quod prius vacuū ab aquilone tenebatur: q: illa corda gentilia repleta sunt charitate dei que prius fuerāt torpore diaboli. La. 12.

Ostea & per hoc vacuum iudee infidelitas: & per terram sicut diximus sancte ecclesie fructificatio designari. Cur ergo sanctus casus iudee peruentis aspiciat: & gētilitatis merita ad veniaz redeuntis cernat ac dicat. Qui extendit aquilonē super vacuum: & appendit terrā sup nihil. Nam qz indeorum corda a fide vacua diabolo sunt subdita: extendit aquilonem super vacuum. Quia ḡo nullis crūtentibus meritis: sicut dictum ē: pro nihilo salnos facit eos super gentes dūs fundauit ecclesiam: que per ꝓpheram nihilum sunt vocate: apte secutus adiunxit. Appendit terrā super nihil. Doce ḡo quo ordine factū sit: mirifica subditā ratione contexit. Ait enim. ((Qui ligat aquas in nubibus suis: vt nō erūpant pariter desu-

fum. Quid hoc loco aquā: nisi sciam: qđ nūbes: nisi p̄dicatores appellat: Nā q: i sacro eloquio aliquādo aqua scia dī. Salomone attestante didicimus q̄ ait. qua profunda verbā ex ore viri: t torrens redundās fons sapientie. Aquā signari sciam Dauid prophēta testatur dicēs. Tenebrosa aqua in nubibus aeris idest occulta scia in ꝓpheris qui ante aduentū dñi dū occultis sacramētis grauidi mysteria immensa gestarēt: inmentiū oculis: eoꝝ intelligentia caligabāt. Nubiū ꝙ nosse qđ hoc in loco aliud q̄ ꝓdicatores sanctī. idest apostoli designānt: q̄ per mundi partes circūquaq; trānsmissi: et ꝓbis nouerāt pluere: t miraculis coruscare: Quos Isaias ꝓpheta ante longe intuēs dixit. Qui sunt isti qui vt nubes volāt: Qt igitur vir iste ꝓpheticō plenus spiritu i hac locutione sua ad laudem dei initia nascentis ecclesie desiderat cruditi: studet eā ordinē ab apostolorū ꝓdicatione narrare: qui curauerat summopere rudibus populis plana t capnabilia: nō summa atq; ardua ꝓdicare. Nā si sciam sanctā que hic aque nosse designāt: vt hauriebāt corde ut ore funderent: immēsitate eius auditores suos opprimerent potius q̄ rigarent. Dñi reiegata intrinsecus scia: vt nō pariter deorsum crūperet: auditores suos distillatione verborū nutriens: nubes illa loquebatur dicens. Non potui log vobis quasi spūalibus: sed quasi carnalib⁹: tanq̄ parulis in xp̄o: lac vobis potum dedi nō escam. Quis enim ferre potuisset: si raptus ad tertiū celū: raptus i paradisum t archana ꝓba audiens que dici homini nō licerent: tā immensos supne scie sinus aperiret: Aut cuius nō virtutē auditorie oppримeret: si ea que intrinsecus hanrire poterat inquantū carnis lingua sufficeret: extrinsecus inundās aque huius immēsitas emanasset. Ut vero auditores rudes non infidelitate scie: sed moderata ꝓdicationis distillatione foueant: ligat deus aquas in nubibus: vt nō crumpāt pariter deorsuz: q: doctorū ꝓdicationē tēperat vt auditorum infirmitas dictorū rore nutrita cōualescat. Qđ dñs in euangelio mistica descriptiōe narrātur dī dicitur. Ascendit Jesus in nauicla petri: t rogauit vt a terra duceret pusillā t ita sedens ꝓdicebat turbis. Per nauem petri qđ aliud q̄ cōmissa petro ecclesia dī

Jsa. 40.

Luc. 5.

gnatur? De qua vt dñs turbis cōfluentib⁹ ꝓdiceret: iam a terra paululū reduci iubet. Quā nec in altū duci: t tñ a terra ꝓcipit remoueri. ꝑ hoc significans ꝓdicatores suos rudibus debere populis: nec alta nimis de celestibus: nec tamē terrena ꝓdicare. Aqua i tanq̄ ligatur in nubibus q: ꝓdicatorū scia i firmorū mentibus loquendo: quantū sentire valet docere ꝓbetur. La. 13.

In pleriq̄ fi auditorū cor verbi immensitate corrūpitur: lingua docentium in disertionis pena mulctatur. Dñi scriptū est. Di qs apuerit cisternā t foderit: t nō operuerit eā: ceciderit q̄ bos vel asinus i eā: dñs cisterne reddet ꝓciū iumentorū. Quid est enim aperire cisternam: nisi intellectu validō scripture sacre archana penetrare: Quid autem per bouē t asinū. idest mūdā t immūdā animal: nisi fidelis quisq; t infidelis accipitur? Qui ergo cisternā fodit: cooperiat: ne illuc bos vel asinus ruat: idest si in sacro eloquio tū alta intelligit: sublimes sensus coram nō sapientibus per silentium tegat: ne per scandalum mentis aut fidelem parulum aut infidelē qui credere potuisset interimat. Et mortē enim iumentorū debet precūi: q: illud scilz admisisse cōuincit. vnde ad agendam penitentiā reus tenetur. Quisq; nāq; ad alta scie fluenta puenies cū hec apud bruta audientiū corda nō contegerit pene reus adiudicatur. Si per ꝙba eius in scandalū: sine munda seu mens immunda capiatur. O pericula est vtiq; cisterna: q: coram parulis mentibus tegenda est alta scia: ne vnde cor docentiū ad summa attollitur: inde infirmitas auditorū ad ima dilabatur. Dicat igitur recte: qui ligat aquas i nubibus: vt nō crumpant pariter deorsum. Pariter nāq; aque crūperent: si coram infirmis auditoribus quanta est scia ex ore loquentiū emanaret: si simul se olis plenitudo ꝓdicationis effunderet: t nil sibi cū ꝓficientibus reseruaret. Dignū quippe est vt qui ꝓdicat: audientis modū cōsideret: quatenus ipsa ꝓdicatio eoꝝ auditorio sui incrementis crescat. Sic q̄ppe agere vnusq̄sq; ꝓdicator debet: sicut cū illo diuinitus agitur: vt nec⁹ q̄ cuncta que sentit infirmis insinuet: q: et quousq; ipse carne mortalitatis infirmus si

Job 29 ng

Pdicator

e enigmate tunc astat facie ad faciē. Unde ea que superna sunt cuncta nō sentit. Predicare ergo rudibus nō debet. quātum cognoscit: q: t ipse de supnis mysterijs cognoscere non valet quanta sint. Dinc est enī qđ Paulus apostolus postq̄ mysterijs celestibus interfuit dicit. Videmus nūc p speculū t cōminue hic sequitur. ((Qui tenet vultum solij sui: t expandit sup illud nebulā suā.)) In vultu solet cognitio demonstrari. Solij ergo eius vultus tenet: q: nobis in hac vita regni eius gloria: nō quāta intrinsec⁹ habetur agnoscit. Sup quo recte expādi nebula dī: q: sicut est illa celestis regni gloria nō videtur. Nam corpus qđ corrūpitur aggrauat aiam: t deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. Et videdo ergo ea nebula aspergimur: q: ipsa nostre ignorātie obscuritate caliganus. Unde recte p ꝙs dicit. Caligo sub pedibus eius: t ascēdit super cherubin: t volauit sup pēnas ventorū: t posuit tenebras latibulū suū. Caligo ē nā qs ei sub pedibus: q: nō ea claritate ab inferioribus cernit: qua in superioribus dñatur. Ascendit enī sup cherubin t volauit. Cherubin q̄ppe plenitudo scie dī: pinde sup plenitudine scientie ascēdisse ꝓbetur: et volasse q: maiestatis eius celsitudinē scia multa cōprehendit. Volauit igitur: q̄ lōge in altum ab intellectu nostro se rāpuit. Volauit sup pēnas ventorū: q: sciam transcēdit animarū. Qui posuit tenebras latibulū suum: q: dū caligine nostre infirmitatis obscuramur: per ignorantiā nostrā nobis abscondit tur: ne a nobis modo in eterna t intima claritate videat. Dñi ei t in canticis canticorū a spōsa dī. Fuge dilecte mi fuge. La. 14.

Cherubin

volare

Cant. 8.

Egit nos: dicimus quotiēs menti nostre id reminisci volum⁹ nō occurrit. Fugit nos dicimus: quotiēs id qđ reminisci volumus memoria non tenemus. Sancta ergo ecclesia postq̄ morte ac resurrectione dñi ascensionēq̄ descripsit: clamat ei ꝓpheticō plena spiritu. Fuge dilecte mi fuge. Ac si diceret. Tu qui ex carne cōprehensibilis factus es ex diuinitate tua: intelligentiā nostri sensus excede: t in teipso nobis incōprehensibilis pmane. Tenet ergo vultū solij sui: q̄ maiestatis sue potentiā mortalibus abscondunt.

Sed si eius solij angelicas virtutes accipimus: ipsis q̄ppe velut sedi regie ꝓsidet. Sui nobis solij vultū tenet: q: quādiu i hac mortali carne subsistimus: que quātaq; sint illa angelorū ministeria non videmus. Expandit sup illud nebulā suā: q: pendulum t cor nostrū ad querendā sublimia: t tñ occulta moderatiōe agit: vt ipsa regitionis sue immensitate reprimat. Unde scriptū est. Bedir abyssus vocē suā: ab altitudine fantasie sue. Exclamare enim mens humana i admiratione compellit: dñi altitudine cōsiderationis in requisitionibus suis coīpso quo latius extenditur angustat. Uel certe q: solij dei ipsi nos sumus vultū solij sui nō immerito tenere dicit: dū; nostra scia ꝓgredi ad altiora ꝓhibet. sup qs solij sui nebulā dē aspgere dī: q: inuisibilia mentes: occulta super nos iudicia ex ere: vt t fiat in promptu qs videre possumus. t tamē ortgo facti latet in abditis: vt cur fiat nescire debeam⁹. Unde t apte subdit. ((Terminū circūdedit aquis vsq; dū finātur lux t tenebre.)) Quia pierūq; in sacro eloquio: vt supra dictum est aquarum nomine populi designant: aquas dñs termino circundat: q: humani generis scientiā moderatur: vt quousq; vicissitudines alternantiū tēporum transeant: ꝓcere ad cognitionē claritatis intime non pertingat. Sui ꝙ lucis noie iustos accipimus: tenebrarū ꝙ appellatione peccatores. Dñi t paulus dicit. Eratis aliquādo tenebre: nūc aūt lux in dño hoc ipm qđ dicimus sentire nil obstat: q: perfecta eternitatis scientia nulli tribuitur: quousq; cursus iustorum iniquitatisq; finiatur. Sed q: mirum non est cur nales populos supna nescire: sanctus vir i eiusdem diuine potentie admiratiōe se erigit t qs ipsam quoq; angelorū ꝓfectorūq; hominū sciam transcat intuēri dicens. ((Et ne ceca cōtremiscat t pauet ad nutū eius.)) Quid aliud columnas celi: q̄ sanctos ecclie vel sūmos ecclie ꝓdicatores appellat. Sup q̄ i celestib⁹ crescēte vniuersa spūalis fabrice structura surrexit: sicut alo sancta scriptura testat dicēs. Qui vicerit faciā illū columnā in templo dei mei. Nā ipse i ea ope remeā in tēpio dei mei. Nā ipse i ea ope recta intentiōe firmat columna i structura fabrice spūalis erigit: vt in hoc templo qđ est ecclesia: posit⁹: t validus sit t decorus. Eos ꝙ iob columnas celi quos apostol⁹ columnas voca

Luc. 13

Ephe. 5

Apoc. 3

Gall. 2. ecclesie dicens. Petrus ⁊ Jacobus ⁊ Joannes qui videntur columne esse: dextras dederunt mihi. Possumus etiã columnas ecclie: et ipsas ecclesias nõ inconuenienter accipere: que multe vnã catholicam sacrant: toto terrarum orbe diffusam. Vñ ⁊ septem ecclesijs scribit Joãnes apostolus: vt vnã catholicã sepe formis gratie plenam spiritu designaret. Et de domino nouim⁹ dixisse Salomonem. Sapientia edificauit sibi domũ: excidit columnas septem. Qui vt se id de septem ecclesijs dixisse innotesceret: secutus etiam sacramenta ipsa diligenter inseruit dicens. Immolauit victimas: miscuit vinũ: ⁊ propo suit mensam: misit ancillas suas: vt vocarẽt ad arcẽ ⁊ ad menia ciuitatis. Si quis ẽ parnulus veniat ad me. Immolauit enim dñs victimas: seipsũ offerendo pro nobis. Miscuit vinum ꝑceptorũ suorũ poculũ ex narratione hystorica: ⁊ intelligentia spirituali contemperans. Unde alias dictum ẽ. Calix in manu dñi: vini meri plenus est mixto. Et posuit mensam ideſt scripturã sacrã: que fessos ad se atq; a seculi oneribus venientes pane verbi nos reficit: ⁊ cõtra aduersarios sua refectione nos roborat. Unde alias ab ecclesia dicitur. Posuisti in conspectu meo mensam aduersus eos qui tribulãt me. Dixit ancillas suas apostolos: videlz animas i ipso suo initio infirmas: vt vocarent ad arcem ⁊ menia ciuitatis: q; dum eternã vitã denunciant: ad alta nos menia supne ciuitatis leuant: que ꝓfecto menia nisi humiles ascendãt. Unde illic ab eadẽ sapientia subditur. Si quis est parnulus veniat ad me. Ac si aperte dicat. Quisquis se apud se magnũ estimat: aditum sibi nec accessus angustat: q; tanto ad me altius ꝓpingitur: quãto vnusquisq; mẽs apud se verius humiliat.

Ps. 74

Ps. 22.

Capitulum. 15.

Sed quãtalibet q̃stio ꝓmte ꝓficiat: quãtalibet scia excrescat penetrare nõ sufficit: quo nos cõdito⁹ moderamine iudicioꝝ regit. Dicat ergo (Colũne celi cõtremiscunt: ⁊ pauẽt ad nutũ ei⁹. Quia nec i pleriscq; ipsi ptingere ad voluntatis eius celsitudinẽ ꝓualent: qui eiusdẽ voluntatis ꝓmia dentes cantes vidẽt. Qꝫ sicut supius diximus de sanctis quos angelis nil obstat intelligi: q⁹ ipse quoq; virtutes ecclesiũ que hũc fine cessatione cõspiciunt: in ipsa sua ꝓtemplatione cõtremiscãt Sed hꝫsdẽ tremor ne eisdẽ ꝓnalis sit: nõ timoris est: sed admirationis. Quia ꝫo quãtus pauor sit admirationis eius intulit: nunc ordinẽ nostre salutis narrat. Sequit. (In fortitudine illius repente maria congregata sunt: ⁊ prudentia eius percussit superbũ. Quid aliud maris nosse: q̃m ꝓsens seculũ designatur: i quo corda hominũ terrena que rentiũ diuersis cogitationuꝝ fluctibus intumescunt: q elatione superbie cõcitati: dum alterna intentione se impetũt: quasi aduersantes se vnda collidunt. Sed iã in fortitudine illius maria congregata sunt: q; incarnato dño: discordantia secularium corda cõcorditer credunt. Jam petrus in mari ambulat: q; nimirum rpi ꝓdicatoribus illa quondam tumida humili auditu corda substrata sunt: vt recte etiam in euãgelio hui⁹ mundi mansuetudinem figurauerit: qd ꝓcellosa maris aqua dñi pedibus ꝓsso tumore calcata est. Sed quo nã modo id actum sit aptius dum dicit. Et prudentia eius percussit superbum. Quis hic superbus alius appellatur: nisi ille qui dixit. Ascendã sup altitudines nubiũ: similis ero altissimo: ⁊ de quo voce dei dicit. Qui factus est vt nullã timeret ⁊ ipse est rex super oẽs filios superbie. De quo etiã huic simile Dauid ꝓpheta cõcordat dicens. Tu humiliasti: sicut vulneratum superbũ. Sed quãuis simplicis nature diuinitatis nõ sit aliud esse: aliud sapere: nec aliud sapere: ⁊ aliud fortẽ esse: quippe quia fortitudo que sapientia: ⁊ ipsa sapientia q̃ diuinitatis essentia est: vigilanter tñ intuendum puto: q⁹ vir iste ꝓphetico plenus spiritu superbũ diabolum prudentie dei potius maluit dicere: q̃m fortitudie esse ꝓcussum. Nã enim ait fortitudo: sed prudẽtia eius ꝓcussit superbum. Nã quãuis sicut dictũ ẽ: ꝓpter naturã simplicem dei fortitudo sapientia sit: dñs tñ diabolũ quãtũ ad faciem ꝓpectat nõ virtute: sed rõne supauit. Ipse nãq; diabolus i illa nos parẽtis ꝑmi radice supplantãs: sub captiuitate sua: q̃si iuste tenuit hoiez: q libero arbitrio cõditus sibi consilia suadente cõsensit. Ad vitã nãq; cõditus i libertate ꝓprie voluntatis: spõte sua facto ẽ debito⁹ mortis. Delenda ergo erãt talia

culpa: q̃ nisi p sacrum deleri nõ poterat sacrificium. Sed quale sacrificiũ poterat pro absolnendis hoibus inueniri: Hecq; etenim instituta fuit: vt pro rõnali hoie brutoꝝ aialiũ victime cederentur. Unde ait apostolus: Necesse ẽ ergo exemplaria celestiũ his mũdari: ipsa aũt celestia melioribus hostijs q̃ istis. Ergo si bruta animalia ꝓpter rationale aial. i. ꝓ hoie digne victime nõ fuerãt: egrendus erat hõ q; pro hoibus offerri debuisset: vt pro rõnali peccante: rõnalis hostia macterẽ. Q̃ qd quod hõ sine peccato inueniri nõ poterat: ⁊ oblata pro nobis hostia q̃si nos a peccato mũdare potuisset: si ipsa hostia peccati contagione nõ caret: Inquinata qppe ingnaros mũdare nõ potuisset Ergo vt rõnalis cẽt hostia: homo fuerat offerendus: vt vero a peccatis mundare: hominẽ: hõ cẽt sine peccato. Sed qs esset sine peccato hõ si ex peccati cõmittione descenderet: Proinde venit ꝓpter nos in vtero virginis filius dei: ibi pro nobis factus est hõ. Sumpta ẽ ab illa natura nõ culpa. Fecit pro nobis sacrificiũ corpus suũ: exhibuit pro petoribus victimam sine peccato: que ⁊ humanitate mori: ⁊ iustitia mũdare potuisset. La. 16.

Hinc ergo cum post baptisma vidit antiquus hostis: mox tẽtationibus impetijt ⁊ per diuersos adu⁹ad interioza ei⁹ molitus irrepe victus ẽ: atq; ipsa in expugnabilis mẽtis eius integritate ꝓstratus. Q̃ q; ad interioza eius nõ valuit: ad ei⁹ se exteriora conuertit: vt q; mẽtis virtute vinc⁹ est: eũ quem decipere tẽtatio nõ valuit: carnis saltẽ videretur morte superare: atq; vt ante nos dictus erat permissus est in illud quod ex nobis mortalib⁹ mediato⁹ acceperat. Q̃ vbi potuit aliqd facere: ibi ex oi parte deuictus est: ⁊ vnde accepit exterius ptãm dñice carnis occidendo: inde interioꝝ ptãs ei⁹ qua nos tenebat occisa est. Ipse nãq; interius victus est: dũ quasi vincit exterius: ⁊ qui nos iure debitoꝝ mortis tenuit: iure i nobis ius mortis amisit: q; per satellites suos ei⁹ carnẽ perimendã appetijt: in quo nil ex culpe debito inuenit. Dñs ergo noster ꝓ nobis morte solnit indebitus: vt nobis mors debita nõ noceret. Dñi itaq; dñi est ꝓpẽ-

tia ei⁹ pcussit superbũ: q; antiqus hostis per excessum ꝑsumptõis sue eũ ẽt perdidit qnẽ inique ꝑsuasionis lege possedit: ⁊ dũ dudacter eũ in quo nihil sibi cõperebat apperijt iure illũ quem quasi iuste tenebat amisit.

Ps. 18

Prudentia itaq; non virtute pcussus ẽ: q dũ ad tẽptandũ deũ soluitur: ab hoie possidendo religat: vt inde eũ q sub ipso erat pderet: vñ eũ ipso q super ipm est congredi ꝑsumpsisset. Q̃ deus aũt carne dño: q predicatores ei⁹ virtutũ gloria sit secuta: narratur eũ subditur. (Spũs eius ornauit celos.) Quos celos: nisi eos de q⁹ scriptuꝝ est: Celi enarrant gloriã dei: Quos tunc ornauit spũs eũ replenit. Quod Luca referẽte didicimus q̃ aut: Factus est repẽte de celo son⁹ tanq̃ aduenientis spũs vehementis ⁊ replenit totã domũ vbi erant sedentes. Et apparuerũt illis dispartite lingue tanq̃ ignis sedit q; super singulos eoꝝ. Et repleti sunt oẽs spũsancto: ⁊ ceperũt loq varijs linguis prout spũsanctus dabat eloq i lis. Ex eo ergo acceperũt ornamenta virtutis: quos immẽsa ante possederat fedatas timoris. Scimus. n. q̃ ille apostoloꝝ. i. celoꝝ primus ante acceptaꝝ huius spũs gr̃am: quoties dũ mori timuit: vitã negauit. Qui non penis nõ afflictionibus: nõ terribili ptãe cõfuscq;: sed vnius mancipij sola ẽ interrogatione ꝓstratus. Et qdem mancipiũ ne ser⁹ firmioꝝ terribile demonstraret ancilla ẽ ingrẽ te tẽptatus. Rursusq; vt talis serus infirmitas ẽt officij sui deiectione vilesceret: nõ ab ancilla tẽtũmodo: q̃ ab hostiaria ẽ ancilla regitus. Ecce q̃ vilis est ad tẽptandũ ꝑsona regita: vt apte ꝑderetur: q̃ta cuꝝ timoris infirmitas possideret: q nec ante vocem hostiarie ancille subsisteret. La. 17

Sed iã hic pauloante timidus qualis post aduentũ spũs extiterit videamus. Certe Luca testante didicimus. Cõtra sacerdotes ac ꝓcipes quãta dñs audacitate ꝓdicauit. Nam eũ facto miracula questio fuisset exorta: et sacerdotũ ꝓcipes: seniores ac scribe i apostoloꝝ ꝓsecutione cõcurrerent: eos i medio statuentes in qua virtute miracula fecerint pcctari curauerũt. Unde⁹ repletus spũsancto Petrus dixit: Principes populi ⁊ senio-

reg:ñ nos hodie dñicamur in benefacto hoie infirmi in quo iste saluus ẽ factꝰ? Notũ sit oibus vobis:t oi plebi israel:q: i nomine ihũ xpi nazareni:quẽ vos crucifixistis quem deus suscitauit a mortuis:in hoc iste astat coꝝ vobis sanus.Lũgꝫ erga hec ꝑse quentũ furo:t cresceret:coscꝫ sacerdotes ac ꝓcipes iesum ꝓdicare phiberent. Lõ tra irã ꝓcipum qua auctoritate Petꝰ crucifixerit idicatur:cũ illic ꝓtinus subditur.

Petrus vero t apostoli dixerũt:Obedire oportet deo magis ꝙ hoibus. Sz cũ auctoritatẽ ꝑdicantium:resistentiũ preceptа non timuerint:ad flagella ꝓuenit. Nã subditur. Tunc ꝓcipes sacerdotum cesis denunciauerũt:ne loquerentur in noie iesu:t dimiserunt eos. Sed q: apostolorꝫ virtutẽ ꝓmere re:nec flagella ualuerunt:patenter ostenditur cũ ꝓtinus subinfertur. Et illi quidem ibant gaudentes a conspectu consilij:quoniã z digni habiti sunt ꝓ nomine iesu contumeliã pati:mor ẽt post flagellorꝫ gaudia qd agerent idicatur. Omni aũt die in tẽplo:t circa domos nõ cessabant docẽtes t euangelizantes xpm iesum. Ecce ille paulo ante timidus:tã linguis logtur:coruscat miraculis:infidelitatẽ sacerdotũ ac ꝓcipum libera voce increpat:ad ꝓdicandum iesu z:ex emplum auctoritatis ceteris ꝓstat: ne in nomine eius log debeat:verberibꝰ phibẽt: nec tamẽ cõpescit. Contẽnit flagella cedẽtium:q paulo ante regentium verba timuerat:t q ancille vires regius erpauit:vires ꝓcipum cesus premit. Sancti eni iam spiritus virtute solidatus hui⁹ mundi altitudines libertatis calce deprimebat,: vt in imo eũ deceneret:qđ contra creatoris grã altum tumeret. La. 18.

Hec sunt ornamẽta celoꝝ hec sunt dona spũs:que diuersis manifestari virtutibus solent:quas occulte dispensatõis munere diuisas Paulus enumerat dicens: Alij qdem ꝑ spm datur sm̃o sapiẽtie: alij aũt sermo scie ꝑm eundẽ spm̃:alteri fides in eodẽ spũ:alij gra sanitatum in uno spũ. Alij operatio virtutũ:alij pphetia:alij discretio spũm:alij genera linguarũ:alij interpretatio sermonuz. Que mor generali diffinitione ꝓcludens ait. Dec aũt oia operat⁹ atq; idẽ spũs diuidẽs singulis ꝓut vult. De his ẽt celis in psalmo dicit:Verbo dñi celi firmati sũt. De his quoq; ornamẽtis spũs subdit. Et spũ oris eius oẽs virtutes eoꝝ Bñ itaq; dr. ((Spũs eius ornauit celos:)) qa ꝓdicatores sancti nisi promissa paracliti dona paperent:nullo fortitudinis decore claruissent. Sed q: scis apostolis virtutũ gra decoratis vite ꝓdicatio contra infidelium corda cõualuit:t antiquus hostis obsessas infidelium mentes ꝑdicatorꝫ uocab⁹ expulsis religit:post ornamenta celoꝝ apte subiũgitur. ((Et obstetricante manu eius eductus ẽ coluber tortuosus.)) Quis eni colubri appellatur nosse:nisi antiquus hostis t lubricus t tortuosus:q decipiendo hoi: colubri ore locutus est. De quo per ꝓpetam dr: Leuiathã serpentẽ:uectẽ tortuosum. Qui iccirco leuiathan serpentis ore ꝓmissus ẽ:vt ex ipso vase eius hõ cognosceret:qualis eẽt q intus habitaret. Serpens qppe nõ solũ tortuosus ẽ sz ẽt lubricus. Quia ꝑ in rectitudine veritatis nõ stetit:tortuosum animal intrauit. Quia ergo suggestioni eius ꝓmo nno resistitur:repente totus ad interiora cordis duz nõ sentitur illabitur:verba ad hoiem p animal lubricũ fecit. Cauerne ꝑ huius colubri:corda fuerant iniquoꝝ. (Que q: ad proximitatez ꝓpriam traxit quasi in eoꝝ habitatione regenit. Sed obstetricante manu dñi tortuosus coluber ꝑ ꝓpria cauernis expulsus est:q: dñ nobis diuina gra medetur:his q nos tenuerat antiquus a nobis hostis ejicitur:sicut incarnata ꝓtas dicit: Nunc princeps huius mũdi ejicietur foras. Unde iaz nũc sanctos oẽs nõ tenendo possidet:iz tẽptando ꝓsequitur. Nam q: nõ exis trinsecus regnat:cõtra eos pugnat extrinsecus:t q: intus dñium pdidit:bella molitur foris. Ille eni cũ de carnalib⁹ hoiuz cordib⁹ expulit: q ꝓpter hoies ad incarnationem venit: dũq; corda infidelium tenuit:quasi manũ ad latibula serpentis misit. Unde recte ꝑ ꝓpetam dr: Delectabitur infans ab ubere sup foramine aspidis:t in cauerna reguli q ablactatus fuerit manũ suã mittet. Nõ nocebunt:t nõ occident i uniuerso mõte sancto meo. Que nãq infantẽ ab ubere uel cui q ablactatus fuerit:nisi deũ appellat: Quid vero foramine aspidis uel cauernis regulis nisi corda signauit iniquoꝝ: Quia antiquus hostis dũ totum se in eoꝝ consensu contulit:quasi in foramine ꝓprio colubri tortuosus sinus astutie colligendo glomerauit.

Que t aspidis appellat noie occulto sentientem:t reguli apte serpentem. Manuz ergo sua dominus in foramine regulis atq; aspidis misit:quãdo iniquoꝝ corda uulia potestate tenuit:t cõprehensum erinde aspidem uel regulũ.i.captiuum diabolũ traxit: vt in mõte sancto eius qđ est ecclesia: electi fidelibꝰ non nocerent. Dunc nãq in canticis canticoꝝ sponso venienti dr: Coronaberis de capite amana de uertice sanir t hermon de cubilibus leonũ. Quid aliud eni leonuz nosse:q; demõia designant:q; tra ꝓtra nos atrocissime crudelitatis insaniãt. Et q: peccatores ad fidẽ uocati sunt:quoꝝ quõdam corda leonũ cubilia fuerunt:dũ uicisse mortem dñs eoꝝ ꝓfessione credit: quasi de leonũ cubilibus coronatur. Remuneratio qppe victorie corona ẽ. Totiens ergo ei corona fidelis offerũr:quotiens hunc uicisse mortẽ et resurrectõe ꝓfitẽtur. Leo ergo de cubilibꝰ suis pellitur:q: obstetricante manu dñi tortuosus coluber in cauernis quas tenuerat habitare phibetur. Nam victus a fidelium cordibꝰ erijt:q super hec antea sceptro phidie regnauit. Ecce in ꝑnas hre nibus q sentẽtijs sanctus uir aduentus dominici ordinem retulit:ponderauit:gd ex eius incarnatione fieri potuit:admirando narrauit. La. 19.

Sed q mira fecit in humilitate uenies:cõsiderari nõ pot cũ quanto terroꝛe uẽturus est i maiestate sue fortitudine apparẽs. Ordo primi aduentus illi⁹ pẽsari t ꝓspici intantũ potuit:ut ꝑ tum ad redimendos carnales ueniens diuinitatis sue magnitudinẽ carnalib⁹ oculis temperauit. Quis ꝑo eius celsitudinis terroꝛẽ ferat:cũ secundi aduentus potẽtia:p ignem iudicii ererecens: in prãtis sue maiestate canduerit. Unde uir sanctus aduentum illius narrat primũ:sed lauatur ad secũdum dicens. Ecce hec ex parte dicta sunt uiarum eius. ((Et cũ uir paruã stillã sermonis ei⁹ audeuimus:qs poterit tonitruum magnitudis illius intueri:)) Quid hoc loco uiarũ nosse: nisi actões dñi appellat: Unde t ꝑ ꝓpetã dñs dicit. Nõ eni sunt uie mee:sicut uie uestre. Aduentum ergo dñi narrans uias dei ex ꝑte retulerat:q: alia eius actio fuit:qua nos redidit:alia qua redemit. Ea itaq; que de dñi actione narrauit:extremi iudicij cõparatione lenigans ait: Ecce hec ex parte dicta sunt uiarũ eius. Quod t parũ audit:illam sermonis eius appellat:q: qđ almum qđ terribile in hac uita posit. De cuius cõsideratione cognoscamus:ex imensitate celestiuz secretoꝝ:uelut tenuis ad nos gutta supernu liquoris emanat. ((Et qs poterit tonitrui magnitudinis ei⁹ intueri:)) Uc si apte dicat. Si humilitatis ei⁹ admiranda uir ferimus horrẽdũ atq; terribilẽ maiestatis ei⁹ aduentũ:qua uirtute tolerabimus? Dunc tonitrui aduentus sui ẽt psalmista insonat dicens: Deus manifeste ueniet:de⁹ noster t nõ silebit Ignis in cõspectu ei⁹ ardebit:t in circuitu eius procella ualida. Die sophonias ꝓpheta denũciat dicens: Iuxta ẽ dies dñi magnus:iuxta t uelox nimis. Uox diei amare:tribulabitur ibi fortis. Dies illa dies ire:dies tribulatõis t angustie:dies calamitatis t miserie:dies tenebrarũ t caliginis:dies nebule t turbinis:dies tube t clangoris. Terroꝛẽ ergo districti examinis que sophonias tubã:beatus iob tonitruũ appellat. Que Iohel quoq; ꝑsidens ait: Conturbẽtur oẽs habitatores terre:q: uenit dies dñi:q: ꝓpe ẽ dies tenebrarũ t caliginis:dies nubis t turbinis. Magnus eni dies dñi t terribilis ualde: t qs sustinebit eũ: Sed q; incõprehẽsibilis sit atq; inconsiderabilis illa magnitudo:qua in secta ostẽsione ventur⁹ est:dũ ut cũq; ꝓpẽdimus:si primi aduẽt⁹ pondera sollicita ꝑsideratõe pensamus. Certe vt nos a morte redimeret:mori dñs uenit:t defectũ nre carnis i suo corpore penasq; toleranit. Qui priusq; ad eas patibulũ pueniret:teneri:ꝑcuti alliditur:t alapis cedi se pmisit. Ecce ad quãta ꝓpter nos uere ꝓba ꝓsilit:t cũ potuisset se tenere ꝓmitteret ꝓcedentes suos regnare dicẽs: Que xpistis: Cui illico riserunt. Iesum nazarenũ. Quib⁹ cũ repente dixerat. Ego sum uocẽ solũmõ mitissime risionis edidit:t armatos ꝓcedentes suos ꝓtin⁹ in terrã strauit: Quid ergo faceret ẽ cũ iudicatur⁹ uenerit:q una uoce hostes suos perculit:cũ iudicandus uenit: Quid est illud iudi-

eium q̄ immortalis erit: qui in vita voce non potuit ferri moriturus. Quis eius iras toleret: cuius de ipsa non potuit mansueta do tolerari? Consideret ergo vir sanctus et dicat. Cum vix paruam stillam sermonum eius audierimus: quis poterit tonitruū magnitudinis illius intueri?

¶ Incipit quarta pars moralium Sancti Gregorij. Liber. 18.

Cerūq; in

P

sacro eloquio sic nōnulla mistica describunt: vt tū iurta narrationem hystoricam plata videant. Sed sepe dicta alia i eadē hystoriaca narratiōe pmixta sunt: p que superficies hystorie cum cta cassetur: que dum nil hystoricū resonāt aliud in eis inquirere lectorem cogunt. Dis enim dictis que aperta credimus cum interiecta aliqua obscurius inuenimus: quasi quibusdam stimulis pungimur: vt ad aliqua altius intelligenda vigilemus: et obscuri⁹ prolata sentiamus: ea etiā que aperte dicta putauimus. Cū ergo beatus Job de sermone dñi: et de magnitudine tonitrui loqueretur: eisdem verbis protinus subinfertur.

Capitulum. 1.

Dicdit quo

Q; Job, assumens parabolā suā et ait. Quo profecto versu ostēdit huiꝰ sanctissimi viri dicta q̄s misticc sint plata: dū parabola. i. similitudo assūpta narrat ab eo q nihil in sapnis p cōparationē vel similitudinē loqtur. Absit enim ne hoc loco parabolā illud mistice organū sentiamus. Hec p eni sos est credere qd in afflictione penaꝝ musicis vteret: cū per scripturā suam veritas dicat. Musica in luctu importuna narratio ē. Nominat ergo parabola. Ecce tertu ipso loquente iā discimus: ne iurta tertū trimodo cius ꝓba pēsem⁹. Ad eā iraq̄ similitudinē cuncta trahēda sunt que figurate ecclesiaz designant. Et in ipso

gdem locutionis ero:dio dicta apte plata sunt: sed subiunctis obscurioribus implicātur. Nā plana vt solet locutiōe inchoat: sed verba sua p mistticos sensus granida narratione cōsumat. Iraq̄ ait. ((Auuit deus qui abstulit iudiciū meū: et oipotēs qui ad amaritudinē adduxit aiam meā.)) Quibꝰ nimirū verbis beatus Job et sua narrat: et sanctc ecclesie tēpora afflicte significat: in qbꝰ aperta infideliū puicatia pmīt: et psecutionis amaritudine perturbat. Quibꝰ nēq̄ modis ecclesia temptari ab aduersarijs solet: vt videlz psecutionē aut ꝓbis patiatur: aut gladijs. Sancta ño ecclesia summope habere sapientiā et patientiā studet: sz exercetur eius sapiētia cū temptat ꝓbis: et exercet eius patiētia cū temptat gladijs. Nūc vero de ea psecutiōe logtur in qua non gladius: sed falsis assertionibus lacessit. Multos aūt nouimus qui cū in hac vita aliqua aduersa patiūtur: deū esse nō credūt. Nonnulli ño esse deū estimant: sz res humanas minime curare. De illis quippe p Dauid dicit. Dixit insipiēs in corde suo nō ē deus. Isti ño apud se dicūt. Quō scit deus: et si ē scia in excelso. Et rursus. Et dixerunt nō vidcbit dñs: nec intelliget deus Jacob. Ut ergo iste sancte ecclesie typā gestans in ipsa afflictiōis sue amaritudine cōstitutus: ꝓtra vtroq̄ respōdit. Nā q: essentiā vita habz: modo nō habet. Ut deū esse fateret ait. Auuit deus. Ut ño eum res humanas curare phiberet subdidit. Qui abstulit iudiciū meum: et ad amaritudinē adduxit aiam meā. Ista etenim que patit nō casu se ppeti: sed deo'oia disponēte restat: nec tēptatori suo amaritudinis sue potestatē tribuit sed auctori. Scit nāq̄ q: diabolus licet afflictionē iustorum semp appetat: nisi ab auctore nō potestatē nō accipit: ad tēptationis articulū: nullatenꝰ cōualescit. Dū et eius voluntas diaboli iniusta est: et tū permittente deo eius potestas iusta. Et se enim temptare quisquibet iniuste appetit: sed eos q temptādi sunt et que temptandi sunt: nō nisi temptare deꝰ iuste pmittit.

La. 2.

Unde etiā in libris regū de diabolo scriptū est: q: spūs dñi malus irruebat i Saul. Ubi iuste queritur: si dñi erat malus: et si malus cur dñi di

catur? Sed in tuobus ꝓbis cōprehensa est et potestas iusta in diabolo: et voluntas iniusta. Nā et ipse dicitur spūs malus p nequissimā voluntatem et idē spūs dñi p acceptaz iustissimā potestatē. Bene ergo dicitur. Auuit dñs qui abstulit iudiciū meuz: et oipotens qui ad amaritudinē adduxit aiaz meam: q: et si hostis semit q ferire appetit: creator tamē est qui eū ad aligd ꝓualere pmittit: sed q: sanctus vir ad aligd inuocata dei vita se cōstrinxit: audiamus qd sese cōstringendo subiungit. Segtur. ((Quia donec superest alitus in me: et spiritus dei in narib⁹ meis: nō loquentur labia mea iniquitatez: nec lingua mea meditabitur mendacium.

Qs prius iniquitatē: hoc postmodū repetens mendaciū dicit. Nā et oē mendacium iniqtas est: et omnis iniquitas mendacium: q: pfecto ab egtate discrepat: qegd a vita te discordat. Sed inter hec qs ait. Donec et postmodū subdidit. Meditari magna distantia est. Nōnūq̄ enim pius est mendacium meditari q̄s loqui. Nā loqui pterūq̄ precipitationis est: meditari ño studiose prauitatis. Ergo ignorat in quāta distātia culpa distinguitur: vtrū ꝓcipitatione aliqs: an studio mentiatur. Sed sanctus vir vt perfecte adhereat veritati: nec studio se phibet: nec ꝓcipitatione mentiri. Sūmope enim cauendū est omne mendaciū: quāuis nōnūq̄ sit aliqs mendacij genus culpe ignorāte: si qlibz vitā ꝓstando mentitur. Sed q: scriptū est. Os qs mentitur occidit aiam: et pdes oēs q̄ loquuntur mendaciū. Hoc quoq̄ mendacij genus pfecti viri summope fugiūt: vt nec vita cuiuslibet p eorū fallaciā defendatur: ne sue anime noceāt dū prestare vitam carni nituntur alienc: quāq̄ hoc ipm peccati genus facillime credimus relaxari. Naz si quelibet culpa sequenti solet pia opatione purgari: quātomagis hec facile abstergatur quā mater boni opis pietas ipsa comitat. Nonnulli ño ex obstetricū fallacia constat asserere: hoc mendacij genus non esse peccatum: maxime q illis mentiētibus scriptū est: q: edificauit illis dñs domos. In q magis recōpensatione cognoscitur: qd mendacij culpa mereatur. Nam benignitatis cap mercedē que eis in eterna potuit vita retribui: ꝓ admissa culpa mendacij: in terrenā est recōpensatione declinata: vt in vita sua

quā mentiendo tueri voluerit ea q̄ fecerunt bona reciperent: et vlterius qs expectarent mercedis sue ꝓmium nō haberent. Nā si subtiliter ppendatur: amore vite plenus mentitur fit: nō intentione mercedis. Parcendo q̄ppe conate sunt infantiū vitā tegere mentiendo suam. Et iz in testamēto veteri nōnulla possint tal a reperiri pone: munerū hoc vel tale genꝰ mendacij a pfectis admissum studiosus sibi lector inuenict: quanuis mēdacia quādā tenere ꝓbitatis imagine videatur: et sub veteri fortitan testamento minoris culpe esse potuit: in quo p thauros hircorūq̄ victimas sacrificia non fuit ipsa veritas: sed vmbra futuri. Nā i testamento nouo ꝓceptis altioribus manifestata per carnem veritate ꝓficimus: instūq̄ ē: vt facta quedā que in illo populo vrbe veritatis deseruierant deseramus.

Capitulum. 2.

Si quis ño per testamentuz vetus vult suum tueri mendacium: q: minus illic quibusdā forsse nocuerit: dicat necesse est rez alienā raptū: dicat retributionem iniurie que infirmis illic cōcessa sunt: sibi nocere nō posse. Que oia cunctis liquet quanta animaduersione veritas insequat qui nobis iam significationis sue vmbre postposita in vera carne declaratur. Sed q: sanctꝰ vir: nec log se: nec meditari mendacia sponderet: hec ipsa in qbus veritas congruit erequendo subiūgat. Absit a me vt iustos vos esse iudicē: donec deficiā nō recedā ab innocentia mea. Ab innocentia q̄ppe recederet si bona de malis estimaret. Salomone attestante q ait. Qui iustificat impiū et q cōdemnat iustū: vterq̄ abhominabilis ē ante deū. Sunt. nāq̄ nōnulli q̄ vas male facta hominū laudibus efferunt: augent que increpare debuerāt. Vnde enim per ꝓphetā dicitur. Ue q consumūt pulullos sub omni cubito manus: et faciunt cervicalia sub capite vniuerse etatis. Id hoc q̄ppe pulullus penit: vt mollius quiescat. Quisqs ergo male agentibus adulatur pulullū sub capite vel cubito iacētis ponit: vt qui corripi et culpa debuerat: in ea fultus laudibꝰ molliter quiescat: hinc rursum scriptum est. Ipse edificat parietē: illi aūt linebant cām. Parie

tis ꝙppe nolę peccati duricia designat. Ędificare ergo est parietē: cōtra se quę pia obstacula peccati cōstruere. Sz parietē timūt q̄ peccata ꝓpetrātib⁹ adulant: vt qs illi puerse agētes edificabant: ipsi adulātes q̄si mndā reddāt. Sed sanctus vir sicut mala de bonis nō estimat: ita iudicare bona de malis recusat dicens. Absit a me vt iustos vos iudicē: donec deficiā nō recedā ab ino centia mea. Ędi apte subiungat. ((Justificationē meā quā cepi tenere nō deseram.)) Cepā nā q̄ iustificationē deserere ti in peccandi laude declinaret. Sed q: tūc verus a peccatis alienus existimus cū ꝓ:ris nos a ꝓ:ris custodimus: cur de eis peccare ꝓtimescat: rōnis cām insinuat cum subiungit. ((Nec enim reprehendit me cor meū in oi vita mea.)) Ac si aperte dicat. Ꝓ:o vobis nō debeo ad culpā ptrahi q̄ peccāre in ꝓ:ris formidani. Sciendū ẽo est: q̄ quisq̄ a peccatis dūcis discordat ope: quotiēs ea audit: a corde suo reprehēditur ac q̄ cōfunditur: q: id qđ nō fecerit memorat. Ham in quo se errasse cōsiderat: ipsa se latenter cōscięntia accusat. Ūñ Dauid ꝓpheta dęprecatur dicens. Tūc nō confundar dū respicio in oīa mādata tua. Grauiter nā q̄ vnus q̄sq̄ confunditur: qñ mādata dei vel legendo vel audiendo respicit: que viuendo contempsit. Dnc enim Joānes dicit. Si cor nostrum nō reprehenderit nos: fiducia habemus ad dēū: et quicquid petierimus ab eo accipiemus. Ac si diceret. Si id qđ ꝑcepit facimus: id qđ petimus obtinemus. Valde nā q̄ apud dēū vtraq̄ hec sibi necessario congruunt vt et oratione opatio: et opatiōe fulciatur ōio. Dnc etenī Dieremias ait. Scrutemur vias nostras: et quęramus et reuertamur ad dñm. Leuemus corda nostra cum manibus ad deum in celo. Vias etenī nostras scrutari est cogitationū interna discutere. Corda vo cū manibus leuat: qui oīonem suam opibus roborat. Ham quisquis orat: sz opari dissimulat: cor leuat: et manū non leuat. Quisq̄ vo operatur: et nō orat: manus leuat: et cor nō leuat. Iuxta ergo Johannis vocē tunc cor fiduciā in oratione accipit: cū sibi vite ꝓsentis nulla cōtradicit: de qua recte fiducia a sancto viro nunc dicitur. Nec enim reprehendit me cor meum in omni vita mea. Ac si aperte dicat. Nec quā se fecisse reminiscitur. vnde in suis ꝓ:ris cōfundatur. La. 4.

Sed queri potest quo pacto corde suo reprehendi se denegat: q̄ se peccasse supius accusat dicens. Peccaui: quid faciā tibi o custos hominū? Vel certe si iustificare me voluero: os meū cōdēnabit me. Sed sciendum est q̄ sunt peccata que a iustis vitari possunt et sunt nōnulla que etiā a iustis vitari nō possunt. Animus enim cor i hac corruptibili carne ꝑsistens: in finistra cogitatione nō labitur: vel si vsq̄ ad cōsensus foueā non mergatur: et tñ hec ipsa ꝓ:ua cogitare peccare est. Sed dū cogitationi resistitur: a cōfusione sua animus liberatur. Mens ergo instorū et si libera est a puersa ope: aliqñ tñ corruit in puersa cogitatiōe. Et in peccato ergo labitur: q: saltē in cogitatione deciinatur: et tñ vñ semetipsam postmodū fidēo reprehendat nō habet: q: ante se reparat: q̄ per consensum cadat. Recte ergo his q̄ peccatorem se cōfessus est: nequaq̄ se a suo cor de reprehendi cōfitetur: q: et si qua illicita forte cogitanda defuit nōnunq̄ recti tudini forti tñ mentis certamine resistit cogitatiōi. Sequitur. ((Sicut impius inimicus meus et aduersarius meus quasi iniquus.)) In sacro eloquio sicut et quasi aliquādo non ꝓ:o similitudine ponitur: sed ꝓ:o veritate. Ūñ et illud. Vidimus gloriam eius gloriā q̄si vnigeniti a patre. Unde et hic quoq̄ sicut et qua si ꝓ:o affirmatione potius q̄ ꝓ:o similitudine dicta videtur. Inter impiū et iniquū ẽo hoc distare nōnunq̄ solet: q: ois impius iniquus: non tñ ois iniquus ẽ impius. Impi⁹ nā q̄ ꝓ:o infideli ponitur. i. a pietate religionis alienus. Iniquus ẽo dī qui ꝓauitate operis ab equitate discordat: vel si forte xp̄iane fidei nomen portat. Dū igitur Job voce typica sancta ecclesia: q: alios recte fidei cōtradicentes tolerat: impiū se habere fatetur inimicū. Quia ẽo alios sub ꝓtextu fidei intus positos in ꝓ:auis opibus patit iniquum sanā aduersariū detestatur. Si aūt sicut: a quasi: os magis vt ꝓ:o similitudine positus sentiamus: sancta ecclesia eos quos viuentes carnaliter intra se tolerat: de similitudine impiorū notat: intus quippe et inimicus est: qui fidelem se dum affirmat vo

cibus: moribus negat. Et q: cum veint infidelem estimat: qui illā speciem intus positos vicio ꝓ:aue actionis impugnat: recte dicitur. Sicut impius inimicus meus et aduersarius meus quasi iniquus. Ac si aperte dicat. A me etiam fide discrepat: qui mihi ope nō concordat. Sequit. ((Que enī spes ē hypocrite si auare rapiat: et nō liberet deus aiam eius.)) Hypocrita q̄ latina lingua dicitur simulator:: iustus esse non appetit: sed videri. Et icirco auarus raptor est: q: dū iniq̄ agens desiderat de sanctitate venerari: laudem vite rapit alene. Studiū vero ẽ hypocritarū solet: vt q̄s sunt supprimant: et hoc qs non sunt esse se hominibus innotescant: quatenus mensuram suā p estimationem transeant: et ꝓ:ie se ceteros actiōis nomine ostendant. Refugiunt videri qs sunt: et ante oculos hoium supducta quadaz innocentie honestate se vestiunt. Unde recte per euangeliū voce nostri redēptoris increpantur: cū eis dicit. Ve vobis hypocrite: q: similes facti estis sepulchris dealbatis: que foris quidē apparent hominibus speciosa: intus ẽo sunt plena ossibus mortuorū et oi sporcitia. Ita et vos foris qdem apparetis hominibus iusti: intus vero pleni estis iniquitate.

Capitulum. 5.

Clo cōtra oēs veracit sanctos nō solū gloriā supa modum suum oino non appetunt: sed etiā, hoc ipm videri refugiunt: qs esse meruerunt. Ūñ ille ꝑdicator egregius veritatis cōtra pseudo apostolos loquens: dū: virtutes erimias operationis sue ꝓ discipulo: erudītione narraret: dū tot se pericula tolerasse coacernata ꝓsentiē deseriberet: et post hec vsq̄ ad tertiū celum rursumq̄ in paradiso rapti se esse memoraret: vbi tanta cognoscere potuisset: quanta loqui omnino non posset: erat de se adhuc forte ammirabiliora locuturus: sz ab humana laude alta ꝓsideratione se temperās subdit. Parco aūt ne quis me existimet sup id qđ videt in me: aut audit aliqđ ex me. Habebat ergo adhuc dicendā de se aliqđ q̄ parcit dicere: sed egit vtiq̄ doctor egregius: vt et loquēdo que egerat discipulos instrueret: et tacendo se intra humilitatis limitem custodiret. Nimis nāq̄ esset ingratus: si de se discipulis tota retineret: et forte sibi minus incautus si de se tota vel discipulis ꝓderet. sed immobiliter: vt dictum ẽ: egit verbis: vt loquēdo eruditet vitā audientiū: tacendo custoditet suā. Sciendū vero ẽ q̄ sancti viri quotiens de se aliqđ sequentib⁹ innotescunt: motz creatoris sui imitant. Hz deus q̄ nos ꝓhibet ne ꝓpio oz laudemur per scripturā sacrā laudes suas logitur: non q: ipse eis indiget qui ꝓficere laudib⁹ nescit sed dū suā nobis magnitudinē narrat: nostram ad se imperitiam sublevat: et bona loquēdo nos edocet: quē oino homo non cognosceret si de se tacere voluisset. Icirco ergo laudes suas indicat: vt valeamus eū audientes cognoscere: cognoscentes amare: amantes sequi: sequentes adipisci: adipiscentes vero eius visione ꝑfrui. Ūñ ps ait. Virtutē operū suorū annūciabit populo suo: vt det illis hereditatē gentiū. Ac si apte dicat. Icirco fortitudinem suę operationis insinuat vt eum qui audierit bonis diligat. Motz ergo sui creatoris imitantes sancti viri non nunquā quedam de se vt audientes instruant: non vt ipsi ꝓficiant manifestant: et tamen in his alta se consideratione custodiūt ne dum alios a terrena intentione erigunt: ipsi in terrene laudis appetitione mergantur. Quorum plerūq̄ dicta imitantur hypocrite: sed dictorum sensum penitus ignorant: quia quod iusti agunt ad vtilitatem ꝓximi: hoc ipsi faciunt ad extensionē nominis sui. Sanctus autem vir hypocritas intuens: nequaquā gloriam futuram appeteret: sed cupere ꝓsentem tenere ait. Que enim spes est hypocrite: quia dum ꝓsentia diligit: futura minime sperat. Scriptum nā q̄ est. Quod enim videt quis: quid sperat? Icirco ab hypocrita ad eterna ꝓmia per speciem minime venitur: q: quod alio querendum fuerat: hic se tenere gloriatur. Cuius qua culpa ꝓlata est etiam pena subiungitur: cum ꝓtinus subinfertur. ((Nunquid clamorem eius audiet deus: cum venerit sup illū angustia?)) Clamores eius angustie tempore deus nō audit: q: tranquillitatis tēpore in ꝓpria sua ipse clamores dīm non audiuit. Scriptū quippe est. Qui auertit aurem suā ne audiat legē: oratio eius erit execrabilis. Sanctus itaq̄ vir intuens:

D q: oꝛs g nūc opari recta cōtēnit:extremo
se tpe ad penitōis ꝙba puerunt:dicat. Hā
gd clamoꝛē eius audiet deus? Quib⁹ꝓfec
to verbis vocabus nostri redēptoꝛis obsc
gitur qđ ait: Nouissime veniunt fatue vir
gines dicentes. Dñe dñe aperi nobis. Et re
spōdetur eis: Amen dico vobis: nescio vos
Mat.25. q: tanto magna tūc exercetur seueritas: q̄
to nūc maioꝛ misericoꝛdia ꝓgat: t distri
ctc tūc iudicia nō coꝛrecta exerit: g pietatē
nunc delinquentib⁹ patienter ipendit. Hinc
Isa.55. eterni ꝓphera ait: Querite dñm dū inueni
pōt: inuocate eū dum ppe ē. Modo eni nō
videtur t ppe ē tunc videbit t ppe nō erit.
Necdū in iudicio apparuit. t si quaꝛitur i
uenitur. Hā miro modo cum in iudicio ap
paruerit t videri pōt: t nō pōt inueniri.

Capitulum. 6.

A Nte Salomonis sapientiā
refert: t suauiter blandiēdē
t terribiliter iudicantē di
cens: Sapientia foris ꝓdi
cat: in platcis dat vocē suā
Cuius vocē quoq; insinuat
subdens. Vsq; quo paruuli diligitis infanti
Prouer.1. am t stulti ea que sibi sunt noxia cupient: t
ipꝛudentes odibūt scias? Conuertimini ad
coꝛrectionē mea: en pferā vobis spūm meū
t ostendā verba mea. En vidim⁹ qualibus
verbis exꝑssa est dulcedo vocantis. Videa
mus nūc qbus insinuatur modis seueritas
increpantis: vt i fine qñq; se exerceat distri
ctio puniētis. Quia vocaui inquit t rēnu
istis. extendi manū meā: t nō fuit q aspice
ret: despexistis oē ꝓsiliū meū: t increpatio
nes meas neglexistis. Dicat iā qualiter fe
Ubi.5 riat quos ad se nullaten⁹ reuertētes tanta
lōganimitate sustētat. Ego quoq; in interitu
vestro ridebo: t subsānabo cū vobis quod
timebatis aduenerit: cuꝫ irruerit repentina
calamitas: t interitus quasi tēpestas igrue
rit: qñ venerit sup vos tribulatio t āgustia
tūc inuocabūt me t nō exaudiam: t mane
ꝓsurgent: t nō inuenient me. O re itaq; sapi
entissimi Salomonis electa de superno iu
dicio diligenter exꝑssa sunt: q: t pri⁹ dul
citer vocat: t postmodum terribiliter increꝑ
par: t ad extremum irretractabiliter damn
nat. Bene ergo dī. Nūquid clamorem ei⁹
audiet deus quando venerit super illū an
gustia? Quia nimirum omnis hypocrita tūc
remedium in clamoꝛe nō inuenit: q̄ nūc tem
pus congruū clamoꝛis perdit. De cui⁹ad
huc prauitate subiūgitur. ((Aut poterit in
oipotentc delectari.)) Qui.n. terrenarum
amoꝛe vincitur: in deo nullatenus delecta
tur. Esse qdem sine delectatione aia nunq̄
potest. Nam aut infimis delectatur aut sū
mis: t q̄to altioꝛi studio exercetur ad sum
ma: tanto maioꝛi fastidio toꝛpescit ad infi
ma: q̄toq; ucrioꝛe cura inardescat ad infi
ma: tanto rpe dānabili frigescat a summis.
Vtraq;.n. simul t equaliter amari nō pos
sunt. Vnde Joānes apostolus scicns inter C
spinas amoꝛ secularitū superne charitatis
messem germinare nō posse: primū q̄ eternū
amoꝛis semina pferat de' audientiū coꝛdi
bus sancti verbi manu amoꝛ secularitū spi 1.Jo.2
nas eradicat dicens: Nolite dilīgere mun
dum: neq; ea que i mundo sunt. Mox q
subiungit: Quia si qs diligat mundū non ē
charitas patris in eo. De si aperte dicat.
Vtriq; se amoꝛes in vno coꝛde nō capiunt
nec in eo seges supne charitatis pullulat: in
quo illam spine infime delectatōis necant:
atq; ipsas ex hac infima delectatōe nascē
tes enumerat pūctiones dicens: Qꝛ oē qđ Ubi.8
in mūdo ē: concupiscentia carnis est: t concu
piscentia oculoꝝ: t superbia vite que nō ē ex
patre: sꝫ ex mūdo est: t mūdus trānit: t cōcu
piscentia ei⁹. Delectari ergo in deo hypo
crita non valet: q: in eius mente desideria
supna nō ꝓdeunt: quā pfecto spine terreni
amoꝛis premūt. De quo apte subdit. ((Et
inuocare deū in oi tpe.)) Tunc qppe hypo
crita deum inuocat cum hunc terrenarum
rerum tribulatio angustat. Nam eū i hoc
seculo effectum quesite felicitatis inueneꝛ
rit: auctoꝛem q hanc ipsam felicitatem tri
buit: non requirit. Quia vero vt ꝓdixim⁹
esse ars docentium debet: vt in auditoꝛum
suoꝝ mentibus pꝛius studeant peruersa
destruere: t postmodū recta ꝓdicare: ne
bonū sancte predicatōis semē plena malis
coꝛda nō capiant. Vnde ad Hieremiaꝫ dr Jere.1.
Ecce cōstitui te hodie super gētes t regna
vt euellas t destruas: t dispdas t dissipes
t edifices t plantes: pꝛius itaq; iubetur vt
destruat t postmodu vt edificet: pꝛius ve
euellat: t postmodū planter: quia nequaq̄
recte veritatis fundamentum ponitur: nisi D
pꝛius erꝛoꝛis fabꝛica destruatur. Beatus

Job posit⁹ causaꝫ vniuersalis ecclesie amI
coꝛum suoꝝ dictis quasi contra hereticoꝝ
verba respondit: coꝛūq; elationē multimo
da responsione destruit: iam docere se pro
hibet: vt videlicet apte videatur in his q̄
subdidit recta plantare: in his vero que p̄
misit cuncta esse peruersa. Segtur. ((Hocebo
vos per manū dei que oipotens hēat: nec
abscondam.)) Sic beatus Job logtur ver
bis suis: vt aliqd figuret ex nostris. Hā san
cta ecclesia docens inēffum cognoscere ex
pedit: nil veritatis abscondit. Quia.n. ma
nus dei vocatur filius: ola qppe per ipsum
facta sunt: per manū dei docere pꝛhibet cos
quos in ꝓꝛia sapientia remanere videt.
Ac si aperte dicat: Ego ex me aliqd nescio:
sꝫ qꝛ qcqd de veritate sentio: hoc ex eiusdē
veritatis largitate comꝑehendo. Vos iccir
co recta nō sapitis: qꝛ hanc eandē vestram
sapientiā nō dei manui: sed vobis metipsis
datis. Nam hostes sancte ecclesie si qđ ve
ri aliquando sentiunt: ad proꝑios viri⁹ tri
buunt: t tantomagis se priuāt superna sa
pientia: q̄to illam quasi ex suo ingenio ha
bere pꝛinatā volunt. Quib⁹ aliquando da
tur ad iudiciū suū: vt recta qdcꝫ aliqua sci
ant: sꝫ ex ipsa hac scientia obligatioꝛes ad
penam fiant. Vnde apte subdit.

Capitulum. 7.

A Ecce vos oēs nostis: t qđ
sine cā vana loquimini?))
Scriptum est: Verum q eo
gnouit voluntatem domi
ni sui: t nō parnit: t nō fe
cit sm voluntatē eius: va
pulabit multis. Qui aūt nō cognouit t nō
Deco.12.4. fecit digna: plagis vapulabit paucis. Rur
sumq; scriptum est: Scienti igitur bonū et
nō facienti: peccatum est illi. Ad maioris er
go culpe cumulū hostes suos sancta eccle
sia perhibet: t scire quod seq debeant: t se
qui nolle quod sciant. De qbus alias dcm
est. Descendant in iferuum viuentes. Chri
sti sunt q sentitiūt que erga illos fiūt. Mox
tui.n. sciunt oīno nec sentiunt. Moꝛtui ita
q; q nō sentiunt pro nescientibus: viuentes
vero q sentiunt pro scientibus poni solent.
Viuentes ergo est in iferuꝫ descendere: sci
entes sentientesq; peccare. Segtur. ((Vec ē
paro hois impi apud deū: t hereditas vio
lentoꝝ quā ab oipotente suscipiēt.)) Quā
ꝑfecto hereditatem ꝓtinus infirmat cū sub
iungit. Si multiplicata fuerit fi ei⁹ e i gla
dio erunt t nepotes eoꝝ nō saturabuntur
pane. Non absurde impi vocantur hereti
ci: q per erroꝝ praui dogmatis a cognitio
ne sunt veritatis alieni: quos sequenti ver
bo et violentos appellat: qppe q scripture
sacre suias recta dogmata continētes: ad i
tellectuꝫ prauū conantur violenter inflecte
re. Violenti enim sunt: t si nō rebus ꝓsumi
certe sensibus preceptoꝝ. Huius aūt vioꝛē
coꝛum sunt sequaces hereticoꝝ: q dum eo
rum erroꝛi consentiūt: quasi ex eoꝝ ꝓdi
catione generātur. Sed multiplicati i gla
dio erunt: q: cōtus nō immensa multitudine
in pdita libertate succrescunt: venturi rō in
dicis suis feruntur. Vnde p Moysen dīs
dicit: Gladius meus mandabit carnes.
Sci.n gladius carnes comedit: q: in extre
mo iudicio eius suis eos q carnaliter sapi
unt occidet. Qua in re querendū ē: cur di
catur q̄ hanc ꝓtem atq; hereditatē suā pra
ui ab oipotente percapiunt. Sed certe consi
derantibus liquet: q: crti ex scipsis habue
runt iniuste agere: superne tamē cgtati sup
petit iniuste acta: iuste iudicare: vt diuina
sententia oꝛdinet in pena: quos inoꝛdina
ta sua actio traxit ad culpam. De quibus
apte subiungitur. ((Et nepotes eius nō sa
turabūtur pane.)) Nepotes qppe hereticoꝝ
rum sunt q de errantium filioꝝ predicatio
ne nascūtur. Quos nequaq̄ panis saciat
q: duꝫ in sacri verbi pabulo plus querunt
sentire q̄ sapiunt: semper a veritatis cogni
tione ieiunant: t predicamenta doctrine q̄
studcnt ad questionem querere: habere nō
valent ad refectionem. Quia ꝛo nōnullos
ex eisdem hereticis sancta ecclesia colligit:
nōnullos i malicia sua pertinaces relinq̄t:
ꝓtin⁹ additur. ((Qui reliqui fuerit ex eo se
pelientur i interitu:)) Ex eo videl hereticoꝝ
rum populo derelicti sepelientur in interitu:
q: dū ad lucē veritatis nō redcūt: ꝓfecto in
pena ꝑpetua ītelligentia terrena depraua
tur. Et q: nōnunq̄ dū auctoꝛes errantiū ple
bium rapitur ad penā: seducte plebes refoꝛ
mantur ad vitatis scientiā: t tunc ad veram
cognitionē redeunt subditi: cum ad eterna
supplicia peruenīt hꝝ q male fuerant ꝑsua
si: apte subiungitur ((Et vidue eius non
plorabunt.)) Quas viduas eius accipim⁹?

nisi subiectas plebes morte illi⁹ feliciter bestiantas? Quia sepe vt dictum est: dum predicator errozis ad eterna supplicia rapitur subuecte plebes illius ad cognitionis vere gr̃am reuertuntur. Dis enim plebibus peruersus p̃dicator quasi maritus p̃fuit: qa male eis connectus ipeserat corruptor mẽtis. Nequaq̃ ergo vidue vel destitute plorant: qz morte p̃aui doctoris ꝑ veritatis inueniunt: et cuius interitu affligi posse videbantur. Imo certe non plozant vidue: que in suo errore remanẽtes dum sanctum fuisse estimant predicatorẽ suum: spe falsa ne lugeant consolantur. Segtur.

Capitulum. 8.

Si comporauerit sicut terra argentum: ⁊ sicut lutum p̃parauerit vestimentum Preparauit qdem: sed iustus vestietur illis: ⁊ argentum inocens diuidet. Argẽtum intelligi sacri eloquij claritas solet. sicut alias dr: Eloga dñi: eloga casta: argentum igne examinatũ. Et qz nõnulli clogum dei nõ interius per exhibitionem: sed exteri⁹ p ostentionem habere concupiscunt: ideo p ꝑphetam dr. Diſperierũt oculi inuoluti argento. Di nimirum q elogo dei nõ interiori refectione se repiunt: sed exteriori ostẽtione se vestiunt. Unde ⁊ horum argentum. i. hereticorũ elogum terre comparat: quia ꝺ scriptura sacra vt aliqd sciant: ex appetitu terrene laudis elaborant. Qui etiam sicut lutum p̃parant vestimenta: qz fluxe ⁊ ingenabiliter ea qbus se tueri volunt: scripture sacre conterunt testimonia. Preparauit qdem: sed iustus vestietur illis: qz vir recta fide plenus: que sanctis solet ad iusticiaz deputari: ea ipsa scripture sacre que heretici affert testimonia colligit: ⁊ errozis eius pertinacia inde comunit. Contra nos nãq dñi sacre legis testimonia apportant: secus nobis afferunt: vnde vincantur. Unde ⁊ Dauid typum domini: golias vero hereticorum superbiam figuans hoc rebi locuti sunt: qꝺ nos verbis aperimus. Golias qppe, eũ gladio: Dauid vero cum pera pastorali vẽit ad p̃lium. Sed eundem Dauid supans suo gladio occidit. Quod nos quoq̃ agimus: q p̃missi Dauid membra ex ei⁹ fieri digna͠ merumus. Nam eũ superbientes hereticos ⁊ sacre scripture sinias deserẽtes eisdẽ verbis atq̃ sentẽtijs quas pferunt vincimus quasi clatum Golia suo gladio detrũcamus. Justus ergo vestietur eis vestimentis que p̃parat iniustus: qz vir sctus eisdem sentẽtijs ad veritatem vtitur: qb⁹ se peruersus qlibz doctum ostendere contra veritatem conatur. ¶ Et argentum inocẽs diuidet. ¶ Argentum est inocentem diuidere: eloga dñi minuta discretecq̃ exponere: ⁊ vnicuiq̃ qd digne cõgruat coaptare. Nam clogum dñi quod hic argẽtum vel vestimẽta: hoc alibi spolia noiatur. Quod etiã p̃ testatur per compationez dicens: Letabor ego super eloga tua: sicut q̃ inuenit spolia multa: que spolia iccirco vocata sunt: quia ad fidẽ dñi gentilitate transeunte: indei sacris eloquijs qbus induti fuerant exuũtur.

Capitulum. 9.

Et hac quoq̃ argẽtu, vel spoliorum diuisione alias dr: Beniami lupus rapax mane comedit predam: vespe diuidit spolia. Quibus p̃ fecto dcis Paulus apostolus designatur de beniamin stirpe ꝓgenit⁹ q mane predã comedit: qz in primordijs sue fidei quos potuit rapiens: crudeliter ꝑsecut ꝓpzie satisfecit. Uespere spolia diuisit: qz fidelis postmodum factus sacra eloga exponendo distribuit. Quãuis hoc argentũ qꝺ diuidit inocens intelligi ⁊ aliter pot. Dereticj nãq vt facilẽ valeant peruersa suadere: dcis suis quedam recta pmiscẽt: vt alios audientiũ ex recto sensu⁹ trahant: ⁊ puerilis feriant. Qui in p̃ceptis dei qz sana insana q̃ locutione, variantur: bene in Euangelio dcẽ lepzosorum sunt specie designati: quorum colozi sano dñi vicio q̃ candor aspergitur: immoderato⁹ candore fedãtur. Unde admonemur nõ plus sapere q̃ opz sapere: sed sapere ad sobrietatem. Qui etiã qz nec deum diligunt de quo male sentiunt: nec proximũ a quo diuidũntur decalogi p̃ceptis aduersi sunt: atq̃ ideo ad deprecandũ dñm dcẽ veniunt. Pro eo aũt qz sanis insana miscuerunt: colozis diuersitate variantur. Sed qz in eius p̃ceptis offenderant: id illum vnde offenderant vocãt dicentes Jesu p̃ceptor vnde ⁊ mor curari meruerãt. Ergo qz vir catholicus que ab eis recte vel q̃

p̃ue sentiantur intelligit. Argentum inocens diuidit. i. que ab eis salubriter: vel que pestifere fuerunt dicta discernit. Sequitur. ¶ Edificauit sicut tinea domũ suam: ⁊ sicut custos fecit umbraculũ. Tinea sibi domum suam: ⁊ sicut custos fecit umbraculum. Tinea sibi domuz corrũpendo edificat. Nec melioꝛi potuit compatione hereticus dmõstrari: q locũ sue perfidie nõ nisi ĩ mentib⁹ quas corrupent facit: q etiam sequaces suo ab eterno igne liberos eẽ pollicef. Spõ det qppe eis refrigeriũ getis eterne: sz verba ei⁹ soliditatem nõ habent: qz plenitudine veritatis carent. Unde subiungitur ¶ Et sicut custos fecit umbraculũ. ¶ Umbraculum nãq custodis nullo fundamẽto solidatur sed tpe mor trãseunte destruitur: ⁊ pro missa ab hereticis reges eum tpe destruũt: que post hanc vitam nullatenus inuentur Et qz sepe hereticj in contẽptu vniuersalis ecclesie: potentum seculi p̃patrocinijs fulciũtur: cisq̃ diuites p̃fectione atq̃ amministratione q̃sta p̃ualent opitulari nõ cessant: ipse ẽt qlibet diues contra conditorẽ suum rebus tpalibus inumescens: sancti viri nũc sñia tangitur: atq̃ ab spũ hereticorum, interitu ad generalẽ elatoꝛ oium diffinitõez ſmo destinatur. eũ subditur. Diues eũ dormierit: nihil secũ auferet: aperiet oculos suos: ⁊ nihil inueniet: Qui nimirũ sñie ꝑs conuincens dicit: Turbati sunt oculi insipientes corde: dormierunt somnũ suũ: ⁊ nihil inuenerunt oes viri diuitiarũ in manibus suis Ut. n. in sua manu diuites post mortẽ quic q̃ inueniant eis ante mortez dr: diuitias suas in quorum manibus ponant. Facite vobis amicos de mãmona iniquitatis: vt cum defeceritis recipiãt vos in eterna tabernacula. Diues cum dormierit: nihil secum auferet. Res suas cum moreretur secum tollere ꝺ si ad petentis vocem cum viueret sibi tulisset. Naz terrena oia que seruando amittimus: largiendo seruamus: patrimoniũq̃ nostrum retentum perditur: manet erogatum. Diu enim cum reb⁹ nostris durare nõ possumus. Quia aut nos illas morientes de seremus: aut ille nos viuentes quasi deseruint percundo. Agendum ergo nobis est: vt reb absolute perituras: in nõ perentem eogamus transire mercedem.

Capitulum. 10.

Sed miranduz valde ẽ qꝺ dr: Cum dormierit aperit oculos suos: ⁊ nihil inuenit Ut dormiamus qppe oculos claudimus ⁊ exigentes aperimus. Sed in hac re qz hõ er aĩa constat ⁊ corpore: ei⁹ rei somn⁹ dr: alterius vigilie demonstratur qz ẽi corpus obdormiscit in mortẽ: tñ anima euigilat in vera cognitõe. Et dormiens ego dicor ⁊ oculos aperit qz cum carne moritur: ei⁹ aĩa videre cogitur: quod prius videre contẽpsit. Tũc profecto in vera cognitione euigilat: tunc nihil eẽ conspicit quod tenebat. Tunc se vacuam inuenit: que plenam rebus pr̃ ceteris hoibus se eẽ ierabatur. Dormit: ⁊ nihil secum aufert: nihil numq̃ de rebus quas tenuit. Nam culpa rerũ fimul ducitur: q̃uis hic oia pro qbus culpa perpetrata est relinquãtur. Eat ergo nũc: ⁊ acceptis rebus tumeat: sesecq̃ super ceteros extollat: glorietur se habere: quod prius nõ habet. Veniet quandoq̃ tempus vt euigilet: ⁊ tũc cognoscat q̃ vacuũ fuerit quod in somno tenuerat. Sepe nãq cõtingit dormienti inopi vt se per somniũ diuitẽ videat: atq̃ eisdem rebus animũ extollat: letetur se habere quod nõ habuit: nãq̃ dedignari querat: qbus dedignatũ eẽ se doluit sed repẽte euigilans euigilasse doleat q interim diuitiarũ imaginem: vel dormiens tenebat. Hemit. n. primus sub pauperta tis põdere: ⁊ iopie sue angustijs p̃mit: ⁊ cooperi⁹ quo ad tps breuissimũ vel vacue diues fuit. Sic sic nimirũ hui⁹ mũdi sunt diuites: q rebꝰ acceptis tumẽt: dñi operi ꝺ sua abundãtia neglegũt: q̃si dormiẽtes sunt diuites: sz pauptatẽ suã euigilãtes inueniũt: qz nihil secũ ad illud iudiciũ qꝺ p̃manet ferũt: ⁊ ꝺto nũc ad breue tps sublimi⁹ elati sunt: tanto ꝑ tra se impetuũ graui⁹ ingemiscũt. Dicut ergo. Aperit oculos suos ⁊ nihil inuenit: qz illic aperit ad supplicia: quos hic ad mali cozdiũ clausos tenebat. Aperit oculos ⁊ pectatio fructũ nõ inuenit: quos hic clausos tenuit cum inuenit. Tarde quoq̃ illi oculos aperiũt: qz teste sapientia vanitatẽ sue tpe victuri referunt. Quid nobis p̃fuit superbia ⁊ diuitiarũ iactãtia qd ꝓfuit nobis? Trãsierunt oia illa tanq̃ umbra: ⁊ tanq̃ nauis p̃ curreẽs. Talia ⁊ fugitiua fuisse que tenuerãt

Luc.15. ſam amiſſa cognoſcāt: que ꝯdū tenuerāt ſtultis cop cogitibus, t magna t manſura videbantur. Sero dines aperuit oculos: qñ Lazarum regelcentem vidit: quē iacentem ante ianuā videre contēpſit. Intellexit ibi quod hic facere noluit in dānatione ſua cognoſcere cōpulſus eſt quod fuit quod perdidit: quādo indigentem primum nō agnouit: de quo adhuc ſubditur. ¶ Apprehēdet eum quaſi aqua inopia: nocte opprimet eū tēpeſtas. ¶ Videamus nūc inopiā ardentis dīuitis: cuius tanta abūdantia fuit epulantis. Dic.n.pater Abraaz miſerere mei: t mitte Lazarum vt intingat extremuz digiti ſui in aquā t refrigeret linguam meā: q: crucior in hac flāma. Quibus verbis nobis non inoteſcat: q: illic in tanto ardore vna tunc ad ſufficientiam refrigerij aque ſtilla requiratur: ſed quod is q de abundātia peccauerit: illic eſuanti nimis cremetur inopia. Et demus.n. in verbis dīuitis ex ſubtiliſſimo dei iudicio: quam digna tali culpe pena reſponderit: agēte nāq; inopia illic vſq; ad minima petenda compulſus eſt: q hic agente tenacia vſq; minima neganda puenit. Quid retribui ſubtilius: qd diſtrictius pōt. Guttā aque petijt: q micas panis neganit. ¶ Apprehendet eū quaſi aqua inopia. ¶ Nō imerito aqua tunc illa inopia comparatur: que in iferno cruciat quos ſuſceptos in pfūdis abſo: deus. ſoleat lacus noie deſignari. Unde per prophetam quoq; humani generis voce dr: Lapſa eſt in lacum vita mea. Ereptorum vero eruitatōe cantatur. Dñe deus meus clamaui ad te t ſanaſti me. Domine abſtraxiſti ab inferis animam meaz: ſalnaſti me a deſcendentibus in lacuz. Nocte opprimet eum tempeſtas.

Capitulum. rl.

Trel.5 Quid hoc loco noctem: niſi abſconditum tempus repē tini exitus appellat: Tempeſtatis vero nomie: iudicij turbinem deſignat. Quod etiam p̄o teſtatur dicens:

Pſ.49. Deus manifeſtus veniet: deus noſter t nō ſilebit. Ignis in conſpectu eius ardebit: t in circuitu eius tēpeſtas valida. De qua tempeſtate etiam ſapientia per Salomonē dicit: Ego quoq; i ſteritu veſtro ridebo: t ſubſannabo eaz vobis, quod timoratis adue

Prou.1 nerit: eaz irruerit repentina calamitas: t interitus quaſi tempeſtas ingruerit. Et q: ipſi venturi exitus ignorantia nos vocatur nocte opprimit cum tempeſtas. i. turbo eū diuini iudicij dum ignorat apprehendit. Dic eſt nāq; quod per ſemetipſam veritas dicit. Si ſciret paterfamilias qua hora fur veniret vigilaret vtiq; t nō ſineret pfodi domū ſuam. Et vos eſtote parati: q: qua hora non putatis: filius hois veniet. Dic etiā contra malum ſeruū dr: Si aūt dixerit malus ſeruus ille in corde ſuo: moraz facit dominus meus venire: t ceperit percutere cōſeruos ſuos. manducet aūt t bibet cū ebriis: veniet dom̄ſ ſerui illius in die qua nō ſperat: t hora qua ignorat. Unde Paulus dicit diſcipulis: Eos aūt fratres nō eſtis in tenebris: vt vos dies illa tanq; fur comprehendat. Omnes.n. vos filij lucis eſtis t filij dei: nō ſumus noctis neq; tenebrarum. Unde ſuperbienti diuiti dei voce dr: Stulte hac nocte animam tuam repetunt a te: que ergo preparaſti eius erunt? Nocte animā reddere perhibetur q mortem non prouidens: in tenebris cordis abſtrahitur. Ait ergo: Nocte opprimet eum tēpeſtas: q: enim nō vult agere bona que videt: deprehēditur interitus ſui tempeſtate quam non videt. De quo adhuc ſubditur. ¶ Tollit eum vent9 vrens t aufert. ¶ Quis hoc loco vē tus vrens: niſi malignus ſpūs vocatur qui deſideriorū flāmas in corde excidat vt eternitatem ſupplicioꝝ trahat? Peruerſuz ergo quēlibet ventus vrens tollere dr: q: infidiato: malignus ſpūs q̄ viuentem quēq; accendit ad vicia: morientez trahit ad tormenta. Nam q: ventus vrens imūdus ſpiritus ſolet intelligi q male ſuggeſtionis flatu ad terrena deſideria iniquoz corda ſuccēdit: Dieremias prophēta teſtatur dicēs. Jer.1. Ollam ſuccenſam ego video: t facies eius a facie aquilonis. Olla nāq; ſuccenſa cē cor humanum ſecularium curarum ardoribus deſideriorūq; antrictatibus feruens: que a facie aquilonis ſuccenditur. i. diaboli ſuggeſtionibus inflāmatur. Ipſe enim vocari nomine aquilonis ſolet: qui dicit. Sedebo in monte teſtamēti in lateribus aquilonis eſcendam ſuper altitudinem nubium. Abhulas igitur vrentis vēti vnuſquiſq; eſt ei mens adiectione temperatur: quando in

Can.2 ea vicioꝝ feruor extinguitur t deſideriorum carnalium flamma frigeſcit. Unā t ſancta eccleſia in ſponſi ſui laudibus ita clamat. Sub vmbra illius quem deſideraueraſedi. De huius ardoris tēperie ei per Iſaiam pmittente dño dr. Pro ſalicula aſcendet abiec: t pro vrtica creſcet murtus. Pro ſaliuncula nāq; in ca aſcendit abies: duz in ſancto: ū cor de pro abiectione terrene cogitationis: altitudo ſuperne contemplationis erigitur. Urtica vero ignee olno nature eſt. Murtā nāq; temperatue ferur eſſe virtutis. Pro vrtica igitur creſcat murtus. cū illorum mētes a prurigine t ardore vicioꝝ: ad cogitationū temperiem tranquillitatēq; perueniant: dum iam terrena non appetūt: dum flammas carnis deſiderijs celeſtibus extinguunt. La. rl.

Luc.1. a Propter hoc quoq; mentis refrigerium celitus datum manic dicitur. Uirtus altiſſimi obūbrabit tibi: quāmis hac in re per obūbrationis vocabulu: incarnandi dei vtraq; potuit natura ſignari. Umbra enim a lumine formatur t corpore. Dño aūt p diuinitatem lumen eſt: qui mediante aia in eius vtero fieri dignatus eſt: per humanitatem corpus. Quia ergo lumen incorporeū in eius erat vtero corporandū: ei que incorporeum concepit ad corpus dicitur: virtus altiſſimi obumbrabit tibi. ideſt corpus in te humanitatis accipiet incorporeum lumen diuinitatis. Sed iaz de iniquo quolibet qd cepimus erequamur. Tollit eum ergo ventus vrens: q: videlz malignus ſpiritus cum quem nunc ſuccenderit igni peruerſe concupiſcentie rapit poſtmodum ad flammas gehenne. ¶ Et velut turbo rapiet eum de loco ſuo. ¶ Locus peruerſoꝝ eſt temporalis vite delectatio: et carnis voluptas. Quaſi turbine igitur vnuſquiſq; de loco ſuo rapitur: cum a cunctis ſuis delectationib9 extremo territus die ſeparatur. De quo extremo die apte mor ſubditur. ¶ Emittet ſuper eū: t nō parcet. ¶ Peccatorem deus quotiēs ferendo corrigit: ad hoc flagellum emittit vt parcat. Cum vero eius vitam in peccato pmanentem feriendo concludit flagellum emittit: ſed nequaq; parcit. Qui enim flagellum emiſit vt parceret ad hoc emittet qñq; vt nō

Eſa.14 b

parcat. In hac nāq; vita dñs tanto magis ſtudet vt parcat quāto magis exparcendo flagellat: ſicut ipſe voce angeli ad Joannem dr. Ego quos amo: arguo t caſtigo. Et ſcriptū alias dicitur. Quem diligit dñs: caſtigat: flagellat autem oēm filiū quē recipit. Econtra autem de flagello dānationis ſcriptum eſt. In operibus manuum ſuarū: cōprehenſus eſt peccator. De quo per Ducre miā dñs dicit: dū incorrigibiliter delinquentes populos videt: quos non iam ſub diſciplina filios: ſed ſub diſtricta percuſſōe hoſtes intuetur. Plaga nanici peuſſi te caſtigatione crudeli. Et qd hic dicatur non parcet ibi quoq; verbis alijs dicitur. Quid clamas ſuper contritione tua: inſanabilis ē dolor tuus. Unde hoc ſemper dicti puniendi: vt ante ad iuſticiam redeant quā ſeſe ira iudicis inextinguibiliter accendat: nec vltimo flagello deprehenſi: ſimul eis finiatur vita cū culpa. Flagellū nāq; tunc dilunt culpaz: cum mutauerit vitam. Nam cuius mores non mutat: non cepiat actiones. Diſ ergo diuina peuſſio aut purgatio: in nobis vite preſentis eſt: aut vltiō pene ſequentis. Propter eos enim qui ex flagello pficiunt dictū eſt: qui fugis dolorem in precepto: quia dū flagellatur iniquus t corrigitur: audire peccatum noluit audiuit dolorem. Dolor ergo in pcepto fingitur ei: qui a malis opibus quaſi pcepti vite dolore cohibetur. De his vero quos dānat flagella nō liberant dicit. Percuſſiſti eos nec doluerūt: attriuiſti eos: t rēnuerunt accipe diſciplinā. Die flagella ab hac vita inchoant: t in eterna peuſſione pdurant. Unde p moyſen dñs dicit. Ignis exarſit ab ira mea t ardebit vſq; ad inferos deorſum. Quantū ad preſentem eteni peuſſionem ſpectat: recte dicit. Ignis exarſit ab ira mea. Quantū vero ad eternā dānationem: apte mor ſubditur. Et ardebit vſq; ad inferos deorſum. Licet a quibuſdam dici ſoleat illud qd ſcriptum eſt. Non iudicat deus bis in idipſum. Qui tamē hoc qd per pphetas in idipſum. Qui tamē hoc qd per pphetas in idipſum dicit: nō attendunt. Et dū tam de iniquis dicit: nō attendunt. Et dū tam de iniquis duplici contritione cōtere eos. Et id qd alias duplici contritione cōtere eos. Et id qd alias ſcriptum eſt. Jeſus populū de terra egrpti ſcriptum eſt. Jeſus populū de terra egrpti ſaluans: ſecundo eos qui non crediderunt ſaluans: ſecundo eos qui non crediderunt perdidit. Quibus tamē ſi conſensum pbemus quālibet culpa duo ſeruri non poſſi: hoc mus quālibet culpa duo ſeruri non poſſi: hoc er peccato perciſſis atq; i peccato ho mo er peccato perciſſis atq; i peccato ho mo

Deu.32. Prou.1 Deu.32. Jer.5 Jer.6 Mal.4

ricentibus debet estimari: quia eorũ pcussio hic coprahitur perficit: vt i correctis vnũ flagellum sit qđ rẽpositaliter legit: sed i eternis supplicijs consumatur: quatenus eis q̃ omnino corrigi renuunt: tam psentium flagellorum percussio: quam futurorum sit inicium tormẽti. Exp. Emitur ergo sup eum: ⁊ non parcit. Sequitur.

Capitulum. 13.

D E manu eius fugiens fugiet. ¶ Ille eterni fugit ꝺ manu ferentis: q̃ prauitatem sue corrigit actiõis. Uel certe qđ sacro eloquio manꝰ operatio solet intelligi de manu percussi fugit: qui dum praui interitum conspicit vias prauitatis relinqt. Unde ad hoc subditur. ¶ Striget super eum manus suas. ¶ Manus qppe stringere est: vite sue opera i rectitudie confirmare. Unde etiam Paulus ait. Remissas manus ⁊ dissoluta genua erigite. Dum itaq̃ alienum interitum cõspiciunt: reuocantur ad eor vt recogitent suum: ⁊ unde alios ad tormenta ducitur: a tormento alios ide liberatur. Stringit ergo super eũ manus suas q̃ conspicit i aliena pena qđ timeat: ⁊ dum deliquentem sic per cultum respicit: dissoluta sua opera iustitie vigore constrigit. Sicq̃ fit vt q̃ iniquus viuens multos ad culpam traxerat delectatione peccati: quosdam moriens a culpa reuocet terrore tormenti. Quod etiã pcutiens bonis ꝓ testatur dicens. Letabitur iustus cũ viderit vindictam ipiorum: manus suas lauabit i sanguine peccatorũ. In peccatorũ mortientium sanguine: iusti lauant manꝰ quando eorũ pena conspicitur: conspicientis vita mundatur. Segtur. ¶ Et sibilabit super eum: laxans locum eius. ¶ Quid i sibilo nisi intentio animi tractionis exprimitur? Si vero in sibilo alia fortasse significatio queritur: moriente peccatore: hi q̃ interitum eius aspiciũt os i sibilo stringunt: dum ad ea que contẽplerant verba spãlia conuertunt: vt iam credere ⁊ predicare incipiant: que prius dum nisi quam florere cernerẽt: non credebant. Nã fit plerũq̃ vt ifirmoꝝ animus eo magis de auditu stratio trepidet: quo florere cõtemptores veritatis videt. Sed duz iusta vitio iniustos subtrahit: alios a prauitate cõpescit. Unde per Salomonem dr. ¶ Dulcedo

Job, Ca.28.

ꝺ

Debet.12

Ps. 57

Pro.21

pestilente: sapiẽtiores erit parnulus. Uirgil sanctus postq̃ potentum penas q̃ extollũtur i seculo sufficiẽter explenit: rursus ad hereticorum superbiam q̃ extolluntur eloquio verba conuertit.

Capitulu m. 14.

Abet argentum venarum suarꝝ principia ⁊ auro locus est: i quo cõflat. ¶ In argento eloqm: in auro vite vel sapiẽtie claritas designari solet. Et q̃ heretici sic de eloquũ sui nitore superbiũt: vt nulla sacrorum librorum auctoritate soliditur: qui libri ad loquendum nobis quasi quedã argenti vene sunt. quia de ipsis locutionis nostre originẽ trahim⁹: eos ad sacre auctoritatis paginas revocat: vt si vere loqui desiderũt: inde sumere debeant qđ loquantur. Et ait. Habet argentum venarum suarꝝ principia. Ac si aperte dicat. Qui ad vere ꝓdicatiõis verba se preparat: necesse est vt causarum origines a sacris paginis sumat: vt oẽ qđ loqtur: ad diuine auctoritatis fundamentũ reuocet atq̃ in eo edificium locutiõis sue firmet. Ut enim ꝓdiximus sepe heretici dũ sua student puerba astruere: ea pferunt que pfecto i sacrorũ libroꝝ paginis non tenentur. Unde ⁊ discipulum suũ predicator egregius ammonet dicens. O thimothee depositum custodi: deuitans pfanas vocum nouitates: q̃ dũ laudari heretici tanq̃ de excellenti ingenio eupiant: quasi noua quedam pferunt: que in antiquorũ patrũ libris veteribus nõ tenentur: sicq̃ fit: vt dum videri sapientes desiderant: miserio suis auditoribus stultitie semina spargant. Bene autem subditur. Et auro locus est in quo cõflatur. Ac si aperte dicat. Uera fidelium sapiẽtia: cui vniuersalis ecclesia locus est: tribulationẽ vobis persequentibus patitur: sed a cunctis peccatorũ sordibus ꝑsecutionis vestre igne purgatur. Unde scriptum est. In igne ꝓbatur aurum ⁊ argentũ: hominem vero receptibiles in camino humiliationis. Quo in loco põt hoc quoq̃ conuenienter intelligi: vt de sua hereticis inerepari, stulta passione videantur. Hã sepe pro Jesu christi domini ac redemptoris nostri nomine multa patiũtur: sectisq̃ ecclesiis passionibꝰ eius fieri martyres sperant. Quibus sancti viri voce nunc dicit: Auro locus est in quo conflatur. Hoc iuxta hoc quod iam ⁊ ante nos dictum est: quisquis extra vnitatem ecclesie patitur: penas pati potest: martyr fieri non potest q̃ auro locus est in quo conflatur. Quid itaq̃ ad hec hereticis dicitur? Conflari per afflictionem carnis vel etiam per martyrium vultis: sed locum quo debeatis conflari nescitis. Audite quod sancti predicatoris voce dicitur. Auro locus est in quo conflatur. Hunc ergo conflationis locum querite: hanc fornacem qua aurum apte purgari valeat inuenite. Ecclesia est ecclesia in qua quisquis conflari voluerit: ab omni etiam peccatorũ sordes purgari. Si quid pro deo amaritudinis si quid tribulatiõis extra hanc positi sustinetis incẽdi potestis tantũmodo: nõ purgari. Dicat Jeremias dicat: quomodo cõflationis vestre ignis omni virtute sit vacuus frustra conflauit conflator: malicie enim eorum non sunt consumpte. Ecce ignis extrinsecus conflans ⁊ dure passiõis ammouet penam: ⁊ tamen errorẽ non exequit culpam ⁊ tormenta crudelium vas penarum: et bonorum non facit incrementa meritorũ. Dum ergo etiam cõflationis ignis qui extra catholicam tolleratur ecclesiam qđ nullius omnino virtutis sit Paulus apostolus insinuat dicens. Si tradidero corpus meum vt ardeam: charitatem autem non habeã nihil mihi prodest.

Capitulum. 15.

A Liq̃ quippe prauã de deo sentiunt: alij recta de auctoritate tenent: sed vnitatem cum fratribus non tenent: illi errore fidei: isti vero scismatis perpetratiõe diuisi sunt. Unde ⁊ in ipsa prima parte decalogi vtrarũq̃ partium culpe reprimuntur: cum diuina voce dicit. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo: ⁊ ex tota anima tua: ⁊ ex tota virtute tua. Atq̃ mox subditur. Diliges proximum tuum sicut te ipsum. Qui enim de deo peruersa sentit: liquet profecto quia deus non

Jer.6.

Deut.6.

diligit. Qui vero de deo recta sentire a sancte ecclesie vnitate diuisus est: conflat quia proximum non amat quem habere socium renuit. Quisquis ergo ab hac vnitate matris ecclesie siue per heresim de deo peruersa sentiendo seu errore scismatis proximus non diligendo dissiliit: charitatis humane gratia priuatur: de qua hoc quod premissimus Paulus dicit. Si tradidero corpus meum vt ardeam: charitatem autem nõ habeam nihil mihi prodest. Ac si aperta voce diceret. Si extra locum sum conflationis ignis mihi adhibetur tormento me cruciat: mundationem non purgat. Dunc omnes sancte pacis amatores summo studio locũ querunt: hunc querentes inueniunt: hunc inuenientes tenent: scientes peccatorum remissio vel vbi vel quando vel quibus detur. Ubi qppe nisi in ecclesie matris sinu? Quando, nisi ante venturi exitus diem? Quia ecce nunc tempus acceptabile: ecce nunc dies salutis. Et querite dominum dum inueniri potest: inuocate eum dum prope est. Qualibus nisi conuersis: qui ad paruulorum imitationem magistra humilitate formantur? Quibus dicitur. Sinite paruulos venire ad me: talium enim est regnum celorum. Et nisi conuersi fueritis: ⁊ efficiamini sicut paruuli: non intrabitis in regnum celorum. Quia ergo non nisi in catholica ecclesia veri martyres sunt: dicitur recte. Aurо locus est in quo conflatur: quia non clarescit anima in fulgore eterne pulchritudinis: nisi vt ita dicam prius: huc ardent in offerenda charitatis. Pensandum preterea est q̃ occulto consilio omnipotens deus quosdam ab ipsis exordijs suis innocentes custodiens: viaq̃ ad virtutum proficua hinc culmen: vt etate crescente: simul in eo proficiat ⁊ annorum numerositas: et celitudo meritorum. Alios vero in exordijs suis deserens scaturientibus vitijs ire per abrupta permittit. Plerumq̃ tamen etiam eos respicit: ⁊ ad sequendum se sancti amoris igne succendit: atq̃ inolitas in eorum cordibus prauitates vitiorum vertit in feruorem virtutum: ⁊ eo magis ignescunt ad desiderium requirende pietatis dei: quo magis erubescunt memoriam iniquitatis sue. Sicut sepe contingit: vt in pugne certamine miles

1.Cor.13.

2.Cor.6.

Esa.55.

Mat.19.

Mat.18.

1.Thi.6.

1.Cor.13.

ante oculos sui oculos cōstitutus: hostili virtute turpiter cedat: t emeruiter ꝓbens tergā feriatur qui tamen hoc ipm qđ turpiter cessit erubescens: ante oculos sui oculos maiores ex ipsa verecundia vires sumit: tantoq; post fortia exercet: quanto t ꝓsentem gloriā virtutis peragat: t preterite ignominiā debilitatis tegat. Sic ergo nōnunq; quidā in dei seruitio ex antecta acrius debilitate robozantur eosq; ad custodienda mādata et futurozū trahit desideriū: t impellit memoria preteritozū: vt hinc ad vētura amor proueniat: illinc de ꝑactis verecūdia ighiget.

Capitulum. 16.

a

Quos tñ aduersarij ecclesie duz summis ꝓdītos virtutibus viderint: cāq; in ꝓsenti vita vnde derogent: q: inuenire nequaq; possunt: accusare illos de preteritis molīuntur. Sicut moysen nostrum manicheus impetit: in quo sequentium virtutū gratiaz transacti homicidij conatur culpa fedare: i quo non attendit postmodum quā patiens ad sustinendum: sed prius q; preceps ad feriendum fuerit. Talibus ergo aduersarijs beatus Job subtilissima cōsideratione obuians posteq; dicit. Habet argentum venarum suarū principia: t auro locus est i quo conflatur: apte subdit. ((Ferrum de terra tolletur.)) Solent hereticī de iustitie sue cōtra nos elatiōe gloriari: atq; opera sue ostē tationis inflatiōe iactare: nosq; iniquos vt dicimus: aut esse aut fuisse crimināt. Per humilimā ergo confessionē: t veracem defensionem contra eos vir sanctus loquit dicens. Ferrum de terra tollitur. Ac si aperte dicat. Fortes viri qui acutissimis linguarū gladijs in hac acie defendende fidei ferruz sumut: aliquando terra in ifimis actionibus fuerunt. Peccanti homini quippe dictū est. Terra es: t in terram ibis. Sed de terra ferrum tollitur: cum fortis ꝓpugnator ecclesie a terrena quā prius tenuit actione separatur. Non ergo in eo debet despici quicqd fuit qui iam accepit esse quod non fuit. An nō Mattheus in terra iuentus est qui terrenis negocijs implicatus theolonei vsibus seruiebat? Sed de terra cultus i fortitudie ferri conualuit: cuius videlz lingua ūsi acutissimo gladio euāgelij ammiistratiōe dūs

Gen.13

ilsideliuz eozda transfirit: t qui ifirmus ꝓ despectuiq; fuerat per terrena negocia: fortis postmodū factus est ad ecclesia predicamenta. Dū adhuc subiungitur. ((Et lapis soluitur caloze in eo vertitur.)) Tunc lapis caloze soluitur: cum eo: durum atq; a diuini amoris igne frigidum eodez diuini amoris igne tangitur: t i feruoze spūs liquatur: vt ad sequentē vitam desideriozū estu ardeat: quā prius audiens ūsensibilis manebat. Ex quo ardoze sciz t emolitur ad amorem: et robozatur ad opationem: vt sicut prius durus fuerat i amorem seculi: ita se postmodū fortem exerat i amorem dei: t qđ ante audire rēnuerat: iaz t credere t ꝓdicare icipiat.

c

Capitulum. 17.

Lapis ergo soluitur caloze in eo vertit: q: dura mens supernī amoris igne liquefacta ad verā fortitudinē cōmutatur: vt peccator q ꝓ insensibilis extiterat: postmodum t ꝑ auctoritatē fortis: t per ꝓdicationem sonoꝝ fiat. Os bone ꝑ Isaiam dicitur. Qui cōfidunt i dño: mutabunt fortitudinem. Fortitudinē mutamus: cum cōuersi tanta virtute ꝓsens seculuz fugimus: quanto hoc ante querebamus. Quia antez male ab aduersarijs catholicozuz moribus antecta vita reputatur: recte subditur. Tēpus posuit tenebre: t vniuersozū finem ipse cōsiderat. Ipse posuit tempus tenebrio iniquis videlz modum quo iniqui esse desistant. Dñi eis per apostolum dicitur. Eratis aliquādo tenebre: nūc autē lux in dño. Sic alijs quoq; discipulis isdem doctor egregius dicat. Nox precessit: dies autez appropinquabit. Abijciamus ergo opera tenebrarū t induamur nos arma lucis: sic vt i die honeste ambulemus. Unde t in canticis canticoruz ecclesie venienti dicitur. Que est ista que progreditur quasi aurora consurgens. Ipte enī ecclesia aurore comparata describitur: que per cognitionem fidei a peccatorū suoruz tenebris in clara luce iustitie cōmutat. Tempus ergo posuit tenebrio: t vniuersozū finez ipse considerat. Uniuersozum nomine: t electos volut t reprobos comprehendi. Naz bona faciens t ordinate deus: mala ꝓ nō faciens: sed ab iniquis facta ne inordinata eueniant ipse disponēs considerat vniuer-

Isa.40.

Ro.13

Cāt.6

sozum finez: t patienter tolerat ois: atq; in tuetur electoruz terminum q̄ ex malo mutentur ad bonum. Intuetur etiaz reprobo rum finem q̄ de malo opere dignum retra hantur ad supplicium. Uidit finem ꝑsequē tis Dauid: quo prostratus diceret: Domine qđ me inbes facere? Uidit finem quasi obsequentis discipuli quo pro cōmisso sceleri guttur laqueo strigeret: seqz t peccantē paniret: t deterius puniendo deciperet. Uidit iniquitas delinquentes: sed consideratiuem delinquentium penitentiam correctorum. Uidit quoq; sodomam delinquentez: sed consideraūt finez ardoris iuuenie igne gehēne. Uidit gentilitatis finem: q̄ possessa iniquitatum tenebris quandoq; fidei luce claresceret. Uidit etiam iudex terminum: q̄ ab ea luce fidei quam tenebat obdurare perfidie se tenebris cecaret. Unde adhuc congrue subditur. Lapidem quoq; caliginis t vmbram mortis diuidet torrens a populo peregrinante. Quid durus ille perfidus iudeoruz populus: q̄ auctorem vite p fidem videre noluit: quem per prophetiam predixit: nisi lapis caliginis fuit: q: t crudelitate, durus extitit: t infidelitate nebulosus? Qui alio quoq; vocabulo vmbra mortis dr: Umbra qppe talis exprimitur qualis eius rei de qua trahit fuerunt liniamenta. Quis autem mortis nomine: nisi diabolus vocatur? De quo per quādam mysteriū fui significationem dr: Et nomen illi mors: cuius ille populus vmbra extitit: quia inigratem illius sequens: eius in se imaginem expressit. Quid vero torrentis nomine: nisi ille a conspectu tremendi iudicis per vltimū examen egrediens: atq; electos t reprobos diuidens ignis vocatur? Unde t per ꝓphetā dr: Fluuius igneus rapidusq; egrediebat a facie eius. La. 18.

Apoc.6

Dan.7:

a

Uis autem in hoc mundo peregrinatur populus: nisi q̄ ad sordem electoruz currens: habere se patriam noluit i ecclesijs: t tantomagis illic sperat inuenire se propria: quāto hic cuncta que pretercūt ee a se deputat aliena. Peregrinus itaq; ē populus omniū numerus electorum: q̄ hinc vitam quoddam sibi exilium deputantes: ad superuam patriam tota cordis intentione

suspirant: de qbus Paulus dicit: Confitentes q: peregrini t hospites sunt super terram. Qui enim hec dicunt: significant se patriam inquirere. Hanc peregrinationē eādem quoq; apostolus tolerabat: cum diceret: Dū sumus in corpore: peregrinamur a domino. Per fidem enī ambulamus: t nō p speciem. Dauus peregrinatōis erūnas satagebat euadere eā dicebat: Desiderium habens dissolui: t cum xpo ee. Et rursus: Mihi vinere christus est: t mori lucrum. Dum peregrinatōis pōdus graue sentiebat psalmista cum diceret: Heu me q̄ incolatus meus prolongatus est habitaui cum habitantibus cedar: multū incola fuit anima mea. Hanc ergo ripā Ezechias anhelabat: cum sagnis desiderijs flagrans diceret. Sitiuit anima mea ad deum vīuum: quādo veniaz et apparebo ante faciem dei? Sed hoc desiderium nesciunt: q̄ cor in terrenis volupatibus defigunt. Dum enim sola que querunt visibilia diligūt: profecto inuisibilia: vel si credunt esse non diligunt: quia dū nimis se exterius sequuntur: etiam mente carnales fiunt. Simul etiam in hac vita vterq; populus currit: sed nō simul ad perpetuam peruenit. Quia lapidem caliginis t vmbram mortis diuidit torrens a populo peregrinante. Ac si aperte dicat: Eos quos modo vel infidelitas excecat: vel crudelitas obdurat flāmarum fluuius a conspectu eterni iudicis cruens ab electorum tunc populo separat: t tunc a bonis ignis districti criminis diuidat quos nūc in suis concupiscentijs tenebre vitiorum excecant. Potest fortasse in torrentis nomine ipse irrigatio sctē predicationis intelligi: iuxta id quod per Salomonem dr: Oculum q̄ subsannat patrez t qui despicit partum matris sue: effodiāt illum corui de torrentibus. Peruersi qppe dum diuina iudicia reprehendūt: subsannant patrem. Et qui bet hereticī dum predicationem sancte ecclesie secunditatem illius deridendo contēnunt: qđ aliud q̄ partum matris despiciunt? Quam non imerito eorum quoq; matrem dicimus: q: ē ipsa erunt: q̄ contra ipsam loquantur: Joanne attestante qui ait: Ex nobis exierunt: sed nō erant ex nobis. Naz si fuissent ex nobis mansissent vtiq; nobiscum. Corui vero de torrentibus veniunt: cum predicatores veri ad de-

b

c

Lxxi. 1 Jo. 2

seu hostem sancte ecclesie ad sacrorum fluc-
ta procedant. Qui etiam recte corui vocan-
tur: q; nequaq; de matutine luce, superbi-
unt: sed per humilitatis gl'am peccatorum
in se nigredinem gl'antur. Unde etiaz ab
electorum ecclesia dr: Nigra sum, sz formo-
sa. Et Joannes aut: Si dixerimus q; pecca-
tum nō habemus: nosipsos seducim⁹. Qui
videlz corui subsannantis oculum effodiūt:
q; peanorum perrinacium horum intentionē
vicinit. Et hoc utiq; testimonio si hic quoq;
sermo predicatio debz intelligi lapidem ca-
liginis z umbrā mortis dixit corrēs a po-
pulo pegrinante: q; sanctorum predicatio
obduratas mentes reprobor; deserit: z ad
pia humilitaz se corda convertit. Unde ad-
huc subditur. ¶ Eos quos oblit⁹ est pes egē
tis hois z inimos. ¶ Ca. 19.

2. Cor. 8. D

Dis hoc loco alⁱ⁹ accipitur egen⁹ homo: nisi ille de quo
q; Paulum dr: Qui ppter
vos egenus fact⁹ est cuz di-
ites esset: Cuius videlz egen
tis hois pedes sancti pdi-
catores fuerant: per quos pfecto presentiā
gentilitatem circumeis mundū perambula-
uit vniuersum. De qbus per pphetam dr:
Et inambulabo in eis. Un pes eius nō erat
Ephe. 6. q tentus in compedibus dicebāt: Pro quo
legatione fungor: in cathena: Sed cor; qui
umbra mortis z lapis caliginis extiterant:
pes hois egentis oblitus est: q; in ipso ini-
tio nascentis ecclesie dum sancti apostoli ce-
lorum regnum indee predicare voluissent:
videntes q; ei nihil omnino proficerent ad
predicandū gentib⁹ defleterant: sicut ipsi i
Act. 13. suis actibus dicunt: Vobis oportebat pri-
mum loq; verbum dei: sed qm repulistis illis
z indignos vos iudicastis eterne vite: ecce
Ps. 45 convertimur ad gentes. De qbus z p ps
dr: Transferentur montes in cor mārie: q;
repulsa iudea apostoli in hoc genalitatis
populo sunt translati. Qui sunt ergo q sine
sa duricia p obscuritate cordis: quasi quā
lapis caliginis z umbra mortis a peregri-
nante sanctorum populo diuidantur: nisi
bi quos pes egentis hois est oblitus. Quos
predicatores dñi videlz per humilitatē pau
peris: pro superbie sue tumore reliquerūt
B Eorūq; omnino oblita sunt dicta predicatio
nis sue semina; ad solam fructificationem

gentium transtulerunt. Quos recte quoq;
z inimos vocat: q; dum in infidelitate sua ob
durati sunt: verbis vite ad cor viam prebe-
re noluerunt. Sed iudea hec q̄ sic obdurauit
vel qualis dudum fuerit: vel qd post pertu
lerit audiamus. Seq̄t. ((Terra de qua ori
batur panis: in loco suo igne subuersa est))
Panē iudea dare gl'uenerat: que legis ſ-
ba pferebat. Quam videlz legem q; intelli
gere iam reprobi atq; explanare non pote-
rant: pphera Jeremias in lamētis deplo-
rat dicens: Paruuli petierunt panem: z q
frangeret eis non erat. Sed hec terra in lo Treñ. 4
co suo igne subuersa est: q; fidelium signa cō
spiciens iudie se face concremauit. Qz. n.
semper inuidia de superbia nasci solet: i lo-
co suo igne perijt: que iccirco arsit inuidia:
q; superbiam nō relīgt. Terra ergo que pri
us panem habuit: post igne subuersa ē: qm
synagoga que mandata dei per legem pro
tulit: nascentem ecclesiam persequens inui-
die sue igne consumpsit. Un non emulatōis
sue factibus ardebat: cum redemptoris no-
stri signa conspiciens per quosdaz suos di
ceret: Quid faciemus q; hic homo multa Jo. 11.
signa facit: vel certe videtis q; nihil pficim
mus: ecce totus mundus post eū vadit. Ui
debant vnde conuerti debuerant: atq; erī
de peruersiores fiebant. Querebant extin
guere: quem cernebant mortuos vinificare.
In ore tenebant legem: sed legis persequē
bantur auctorem. Terra ergo de qua ori-
batur panis in loco suo igne subuersa ē: q;
iudea in semetipsa z prius habuit legem q̄
reficeret: z post inuidiam que concremaret
De cuius adhuc descriptione subiungitur
((Locus saphyri lapides eius: z glebe illi⁹
aurum.)) Auget reatū culpe sequentis: pre
conium glorie precedentis. Nam vnusquis
q; casus tanto maioris est criminis: quāto
prius q; caderet maioris potuit cē virtu-
tis. Dicatur ergo d iudea: dicatur qd fue
rit: z precedentiuz magnitudo virtutū cre-
scat ad cumulum sequentium delictorum.
Locus saphyri lapides eius z glebe illius
aurum: quid enim hoc loco per lapides ni-
si sanctorum ac fortium mentes accipimus?

Capitulum. 20.

In scriptura etenim sacra aliquan-
do lapides in malo: aliquando ve
ro in bono accipi solent. Nam cuz
I

lapis pro insensibilitate ponitur: dura per
lapides corda signātur. Unde z per Da-
Mat. 3. thecum dr: Potens est deus de lapidibus
istis suscitare filios abrae. Qui videlz nosse
lapiduz corda gentilium designat: dura tūc
atq; insensibilia per infidelitatem. Et per p
Ezech. xi. pheram dis pollicetur dicens: Auferā cor
lapideuz de carne vestra: z dabo vobis cor
carneum. Rursum per lapides mentes for
tium designari solent. Unde z per Petrus
1 Pe. 2 sanctis dr: Et vos tanq̄ lapides viui sup-
edificamini domos spūales. Et per prophe
tam dominus venienti ecclesie pollicet di-
Esa. 55. cens: Ecce ego sternam per ordinez lapides
tuos: z fundabo te in saphyris: z ponaz iaſ
pidem ppugnacula tua: z portas tuas i la-
pides sculptos z omnes terminos tuos i la
pides desiderabiles vniuersos filios tuos
doctos a domino. Strauit nāq; in illa per
ordinem lapides: q; in ea sanctas animas
meritorum diuersitate distruxit. Fundauit
ea; in saphyris: qui ſ. lapides coloris aerei
in se similitudinem tenent: q; robur ecclesie
in animabus celestibus appetentibus cele-
brarur. Et qm iaspis viridis est coloris: iaſ
pidem propugnacula eius posuit q; illi con
tra aduersarios pro sancte ecclesie defensio
ne obiecti sunt: qui internis desideriis vire
tes nulla tēporis reprobi ariditate marces
cant. Portas vero eius posuit in lapides
sculptos. Di qppe porte sunt ecclesie: p quo
rum vitam atq; doctrinam intrat in eā mul
titudo credentium. Qui pro eo etiaz q ma
gnis operibus pollent: z id quod loquēdo
asserunt viuendo ostendunt: non pari sed
sculpti lapides eē memorantur: in quoꝝ
vita: q; recta operatio cernitur: quasi in eis
dem ipsis erpimitur quod egerunt. Ubi
omnem quoq; sanctorum numerum gene-
rali collectione concludens subdidit. Dabo
terminos tuos in lapides desiderabiles: et
tanq̄ si audientes illa peterennus vt hos
lapides quos diceret indicaret: adiunxit: .
Omnes filios tuos doctos a domino: q;
igitur de iudea nunq̄ sancte anime que ce
lestem vitam ducerent defuerunt: dicatur:
Locus saphyri lapides eius. Et quia ma-
gna vite ac sapientie claritate per fidē sul-
sit adiungitur. Et glebe illius aurum. Quid
per glebas: nisi collectiones singulorum or-
dinum ac multitudines designantur? Glc-

be autem et humore z palustre constringi
tur. O ds ergo qui roge gratie infudit mor-
tis debito se pollutorum esse veraci cognitio-
ne confessi sunt: dum vite virtute discerne-
rent quasi aurte in illa glebe iacuisse. Glc
bas hec terra habuit in prophetis: glebas
in doctoribus: glebas in pilbus antiqs: qui
magna se infusione gratie in possessionis
z operis vnanimitate tenuerunt. Dicat er
go. Et glebe illius aurum quia in ea multi-
tudo spūalium tanto maioꝝ virtute clara
fit: quanto se in deum ac proximum maiore
vnanimitate constrinxit. Sed hoc aurum:
perfidie est: postmodum tenebris obscura-
tum. Cuius proficuo nigredinem Dicremi-
as propheta intuens deplorat dicēs: Quo
modo obscuratum est aurum mutatus est
color optimus. Aurum nāq; obscuratum ē
in eis antiquus ille fidei atq; innocentie
splendor: irruente perfidia malitie se nocte
fuscauit. Quia igitur quod fuit audiendū
locus ſ. saphyri lapides eius. z glebe illius
aurum: nunc iam dilectus ille dei populus
cur tanta hec dona perdiderit audiam⁹.

Capitulum. 21.

Emicaz ignorauit anis
nec intuitus est oculus
vultur. ¶ Quis hoc lo
co nisi nominem⁹ ille
signatur q; corpus car-
neum quod assumpſit
ascendendo ad etheria
libauit? Cui apte quo
q; etiaz vulturis appel
latione erpimitur. Quitur quippe dum vo
lat: si ideem cadauer conspicit ad eum se
cadaueris deponit: z plerūq; sic in monte
capitur: dum ad mortuum animal de sum
mis venit. Recte ergo mediator dei z ho
minum: redemptor noster vulturis appella
tione signatur: qui manens in altitudine di
uinitatis sue: quasi quoddam volatu sublī
mi cadauer mortalitatis nostre conspexit
in infimis: z sese de celestibus ad ima sub-
misit. Facti qppe propter nos homo digna
fuit. Facti qppe propter nos homo digna
mus est: z dum mortuū animal petit: mor-
tuus est: dum mortuū animal petit: mor-
tem apud nos: q; apud se erat immortalis in
uenit. Sed hui⁹ vulturis oculus fuit ipsa i
uentio nostre redemptionis: qua ipse ad tri-
dentio nostre resurrectionis: qua ipse ad tri
um mortu⁹ ab eterna nos morte liberauit.
Ille ergo gladius inde populi mortui pi-

dit: sed q̄ morte sua nostrā mortē destrue ret: minime attendit. Conspexit quidē vulturem: sed oculos vulturis nō aperit. Qui dum humilitatis eius vias quibus nos ad alta sublevauit considerare noluit: semitam auis ignorauit. Neq; enim pensare studuit q̄ eius nos humilitas leuaret ad celestia: et mortis eius intentio reformaret ad vitam. Semitam igitur ignorauit auis: nec intuit⁹ est oculos vulturis: q̄ cū vidit eum quē in morte tenuit: videre noluit quanta vite nostre gloria de eius morte sequeretur. Unde ꝛ ad crudelitatem quoq; ꝓsecutionis erarfit verba vite ꝓpere rēnuit: p̄dicatores regni celorum ꝓhibendo: seuiendo: feriendo repulit. Qui. s. repulsi iudeam ad quā missi fuerant deserentes: in gentilitatis collectionem dispersi sunt. Unde adhuc subditur.

¶ Non calcauerunt eam filij insitorum: nec pertransiit per eam leena. ¶ In cunctis latinis codicibus insitores positos reperim⁹: in grecis vero negociatores inuenimus. Et qua re colligi valet q̄ hoc in loco ꝓ negociatoribus insitores: scriptores quiq; ignorando posuerunt. Insitores enim negociatores dicimus ꝓ eo q̄ exercendo operi insistant. Sed vterq; sermo licet in voce dissonet: in intellectu non discrepat: quia oēs q̄ fidelium mores instituunt: spiritale negociū gerunt: ꝛ eū p̄dicationē suam auditoribꝰ ꝓbent: ab eis fidem ꝛ opera recta ꝓcipiūt sicut de sancta ecclesia scriptum est. Studonem fecit ꝛ vendidit: de qua ꝛ paulopost ille dicit. Vidit q̄ bona est negociatio eius. Qui hoc loco insitores nisi ꝓphete sancti vocati sunt qui synagoge mores ad fidem instituere curauerunt ꝓphetando? Quorū nimirū filij sancti apostoli nuncupant: qui vt deum hominem crederent ad eandem fidem ex eorum sunt predicatione generati.

De q̄bus ecclesie: per ꝓ dicit. Pro patribꝰ tuis nati sunt tibi filij: constitues eos principes super oēm terrā. Sed q̄ repulsi apostoli a synagoge finibus sunt egressi: recte nunc dicitur. Nō calcauerunt eam filij insitorum. Calcarent quippe eam insitorum filij: si predicatores sancti eiusdem synagoge vicia calce virtutis premerent. Si autē insitores eosdem sancte ecclesie predicatores accipimus insitoꝝ filios pastores ꝛ doctores qui apostolorū vitā secuti sunt: nil obstat intelligi. Qui synagogā minime calcauerunt. Quia dum eorum patres. i. apostoli ab illa repulsi sunt. Ipsi quoq; ab eius vocatione cessauerūt. La. 22.a

Per quā videlz synagogam leena nō ptransijt: q̄ sancta ecclesia collectioni gentiuz dedita nequaq; sese ad illum iudee populū diutius occupauit. Recte aūt ecclesia leena nuncupat: q̄ male viuentes in vitijs ore sancte ꝓdicationis interficit. Usi et ipsi primo pastori quasi huius leene ori dicitur. Macta ꝛ mānduca. Qui mactat quippe a vita occidit: id vero qui comeditur in comedentis corpore cōmutatur. Macta ergo ꝛ manduca dicitur. i. a peccato eos i quo viuunt interfice: ꝛ a scipsis in tua illos mēbra conuerte. Et q̄ hec ecclesia est corpus dñi: ipse etiam dñs Jacob voce leo vocat ex se leena vocat ex corpore dum ei sub inde specie dicitur. Ad predam mi fili ascendisti requiescens accubuisti vt leo: ꝛ quasi leena. Quis suscitauit eum? Nec igitur leena nequaq; dicitur: q̄ per iudeam transijt: sz non pertransijt. Apostolis nāq; predicantibus prius ex illa tria milia postmodū quinq; milia crediderunt. Ecclesia itaq; per synagogam transijt sed non ptransijt: q̄ ex illa ad fidem paucos rāpuit: sed tamen illum infidelem populū a perfidia funditus nō extirpauit. Sed q̄ sepe iam ditimus refulsa ab infidelitate iudeoꝝ defleuit ad vocationē gentium. Usi adhuc de eadem leena dī. ¶ Ad filiccm extendit manū suam subuertit a radicibus montes. ¶ Manū quippe ad filiccm extendit: q̄ duriciam gentū sue brachium ꝓdicationis misit: vnde ꝛ idem beat⁹ Job passionis sue hystoriam ꝓscieus gentibus innotescendam dicit. Scribantur hec stilo ferreo in plūbi lamina vel celite sculpantur in silice. Quid vero hoc in loco montes nisi huius seculi potentes accipimus: q̄ ꝓ terrena subditā in altū tument. De quibus psalmista ait. Tange montes ꝛ fumigabūt. Sed mōtes a radicibus sunt euersi: q̄ ꝓdicante sancta ecclesia summe huⁱ⁹ seculi potestates in odoratum oipotentis dei ab infima cogitatione ceciderunt. Radices enim montium sunt cogitationes intime superbe ꝛ a radicibus montes cadunt: q̄ ad coelum

dum deum potestates seculi ab imis cogitationibus ꝓsiliunt. Recte etenim p radicē cogitatio occulta signatur: q̄ p hoc q̄ intus non cernitur erūpit q̄ videatur foras. Usi ꝛ in bonam partē per ꝓphetā dicit. Emittet id q̄ salnatum fuerit de vomo iuda: et q̄ reliquum est mittet radicem deorsum: ꝛ faciet fructum sursum. Ac si apte diceretur. In imis cogitatio nascitur vt in summis retributio reddatur. Bibat ergo. Ad filicē extendit manū suā subuertit a radicibꝰ montes: quia dum duriciā gentū sancta ꝓdicatio petijt superborū altitudinē funditus strauit. Quia ꝓ eos quos a cogitationibꝰ terrenis euacuat: donis celestibꝰ replet: ꝛ quos infimis curis exhaurit: supnis rigat fluctibus: mor subditur. ¶ In petris riuos excidit. i. i duris gentilū cordibus fluuios ꝓdicatiōis aperuit sicut per ꝓphetā quoq; de irriganda dicitur de ariditate gentilium. Posuit desertum in stagnū aque: ꝛ terraz sine aqua in exitus aquarū. Atq; in euangelio ꝓmittit dñs dicens. Qui credit in me sicut dicit scriptura: flumina aque vive de ventre eiꝰ fluent. Quod ꝓmissum tunc audiuimꝰ etiā nunc completum videmꝰ. Ecce enim ꝓdicatoribus sanctis: ꝛ non ex iudea ꝓgenitis: p cunctam ecclesiam toto orbe diffusam: fluenta celestiuz mandatorum vberum manant ore gentilū. Quia enim i petris riuos aquit ex duris quoq; cordibus fluuius sancte predicationis emanauit. Sequitur. ¶ Et omne preciosum vidit oculus eius. ¶ Sciendū magnopere ē: q̄ tanto vnaquēq; anima fit preciosior ante oculos dei: quanto pre amore ꝓximi despectior fuerit ante oculos suos. hinc ad Saul dicitur. Nonne cum parvulus esses in oculis tuis: caput te constitui in tribus israel: ac si aperte diceret. Magnus mihi fuisti q̄ despectus tibi: sed nunc quia magnus tibi es: factus es despectus mihi. Unde ꝛ per ꝓphetam dicitur. Ue q̄ sapientes estis in oculis vestris: ꝛ coram vobismet ipsis prudentes. Tanto ergo fit quisq; vilior deo: quanto preciosior sibi: tanto preciosior deo: quanto propter eum vilior sibi: qa humilia respicit ꝛ alta a longe cognoscit.

Capitulum. 23.

Mne itaq; preciosum vidit oculus eius. In scriptura sacra videre dei aliquando ꝓ eligere ponitur sicut in euangelio scriptum est. Cum esses sub ficu vidi te. idest posui te sub umbra legis: elegi. Vidi ergo preciosum qz humilia elegit. Infirma enim mūdi elegit deꝰ: vt confunderet fortia. Vidit preciosum: cuz humanam animā de se abiectam sapientiā gratie sue illustratione respexit. De qua videlicet anima per ꝓphetam dicitur. Si separaveris preciosum a vili quasi os meum eris. Vilis quippe deo est mundus ꝓsens: preciosa vero ei est anima humana. Qui ergo preciosuz a vili separat: quasi os dñi vocatur: q̄ per eum deus ꝓba sua exerit: q̄ ab amore ꝓsentis seculi loquendo que pōt humanā aiam euellit. Et q̄ testamēti noui doctores ad hoc usq; perducti sunt: vt occultas quas allegoriarū caligines in veteri testamento rimarent: recte subditur. Profunda quoq; fluuioꝝ scrutatus est: ꝛ abscondita producit in lucem. Quid nāq; ꝑ aliud flumina nisi antiquorum patrum dicta nuncupantur? Quis enim pensare sufficit: q̄ vehemens fluuius dum legem conderet ex pectore moysi erupit: q̄ vehemens fluuiꝰ ex dauid corde defluxit: quanta Salomonis ore atq; oium ꝓphetarum flumina fluenta manarunt. Sed horū fluminū iudea speciem tenuit: dum littere superficiem seruans eorum ꝓfunda nescivit. Nos vero qui veniente dño in eis interna spūalia querim⁹: eorum ꝓfunda rimamur. Qui ipse dñs facere dicitur: q̄ id nos agere ipso vocante prevalemus. Per nos ergo qui nō litteraz que occidit: sed spiritū qui vivificat sequimur: profunda fluuioꝝ dñs scrutatur ꝛ abscondita in lucem pducit: q̄ dicta legis que caligosa nimis hystoria obscurat: nūc expositio spiritualis illuminat. Unde ꝛ loquens i parabolis: per euangelium veritas discipulis precipit dicens. Qui dico vobis in tenebris dicite in lumine: ꝛ qui in aure auditis predicate super tecta. Ipsa nāq; dicta exponentium fecerunt nobis esse iam cōspicuas sententias antiquoꝝ patrum. Usi Ysaias ꝓphēta plana sancte ecclesie expositionis verba conspiciens: ꝛ non allegoriarum tenebris obscura: exclamauit dicens. Locus fluuioꝝ rivi latissimi ꝛ patentes. Testamenti enim veteris dicta quasi angusti ꝛ clausi rivi fuerant qui immensas scientie sue sententias collectione ob seuerissima coustrigebāt.

Jo. 4

Isa. 37.

Pō. 106

Jo. 7.

Pō. 104.

Mat. 10.

Esa. 33.

Ut contra doctrina sancte ecclesie riui t̄ fla
ti t patentes sunt: q̄ eius dicta t inuenien
tibus multa sunt: t querentibus plana. Aut
ergo. Profunda fluuiorum scrutatus est t
abscondita pduxit in lucem. Q̄ dum suis
expositoribus intelligentie spūm infundit:
antiquas pphetārū obscuritates aperuit.
Et hoc iam sancta ecclesia per spūm agno
scat: q̄s synagoga primo per litterā intellige
re olim non valuit. Unde t Moyses cum
populo loqueretur faciem velabat: vt vide
licet designaret: q̄s ille indeq̄ populus le
gis vba cognosceret sed eiusdem claritatē
legis olimodo non videret. Unde recte per
Paulū dicit. Usq̄ in hodiernū enim diem
cum legit Moyses: velamen est positū sup
cor eorū. Sed q̄ dicta dei nullatenus sine
eius sapientia penetrantur: nisi enim q spiri
tum eius acceperit eius nullo modo verba
cognoscat: sanctus vir de inuestigāda eadē
dei sapientia verba subiungit dicens.

Capitulum. 24.

Sapientia ꝺo vbi inuenitur
t quis est locus intelligen
tie: Nescit homo pretium
eius nec inuenitur in terra
suauiter viuentium. Abyssus
dicit nō est in me: t ma
re logitur non est mecum. Non dabitur au
rum obrizum pro ea: nec appendetur argē
tum in cōmutatione ei⁹. ¶ Notandū primo
est: quod duo sibi ꝓposuit: t duo subdit re
spondendo. Ad id nāq̄ q̄s superius dixit:
sapientia ꝺo vbi inuenitur t quis est locus
intelligentie? illo versu respondit. Abyssus
dicit non est in me: t mare logitur non ē me
cum. Ad id ꝺo quod dixerat: nescit hō pre
cium eius nec inuenitur in terra suauiter vi
uentium: inferiorē versum reddit dicens.
Non dabitur aurum obrizum pro ea: nec ap
pendetur argentum in cōmutatione eius.
Ad vtrāq̄ ergo respondit: sed augendo q̄s
obiecerat non soluendo. Cum sapientie nā
q̄ locum quereret ac deinde inferius respō
deret: abyssus dicit non est in me: non vbi
esset: sed vbi non esset indicauit. Rursus
cū ab homine eius diceret pretium igno:a
ri atq̄ ad hoc inferius responderet non da
bitur aurum obrizum p ea: non q̄s esset ei⁹
pretium: sed q̄s nō esset ostendit. Cunctis au
tem liquet: q̄s nec hec humana sapientia
vel teneri loco vel emi vllius pōt. Sed vir
sanctus mysticis sensibus plenus ad alia
nos intelligenda trāsmittit: vt non creatam
sed creantem sapientiam requiramus. Nā
nisi i hijs iſtis allegorijs secreta rimemur
ea vtiq̄ que sequuntur omnino sunt digna de
spectui: si ex sola hystorica narratione pen
sentur. Paulo post nāq̄ dicit. Non adequa
bitur ei aurum vel vitrū. Et cū sicut nouis
simus vitrum longe atq̄ dissimiliter auro sit
vilius: cur post auri nomē metalli, vtiq̄ pre
cios⁹ pro immensa laude vitri quoq̄ virtus
sapientie non equari? Ipsa ergo ire difficultate cōpellimur: vt ad sententias horū
verboꝝ mysticas vigilemus. Ut itaq̄ san
ctus quā sapientiā contemplatē nisi eam de
qua Paulus apostolus dicit. Christus dei
virtutem t dei sapientiam. De qua p Sa
lomonem scriptū est. Sapientia edificauit
sibi domū: t de qua pō ait. O ia in sapiētia
fecisti. Huius itaq̄ sapientie homo pretiū
nescit: q̄ nil dignum estimationi illius inue
nit. Non ait hoc sapientie pretium t cē di
citur t nesciri: sed iccirco nesciri q̄ deest eo
s. loquendi genere quo in angustijs quisq̄
deprehensus cum remedium subuentiōis nō
inuenit: fateri solet: q̄ quid faciat nescit. Hu
ius ergo sapientie pretiū nescire est digni ope
ris meritū: quo illam pcipiat non inuenire.
Ad hoc nāq̄ pretiū donus: vt eius vicere
quā appetimus possidere debeamus. Quid
ait dedimus vt hanc sapientiā que Xp̄o ē
pcipere mereamur? Ea gppe redempti su
mus. Illa nāq̄ sola opa male viuēdo dedi
mus: qbus si iusta retributio seruaretur: nō
Xp̄s sed supplicia redderent. Sz aliud ho
mo per iusticiā meruit: aliud per gr̄am accē
pit. Testatur paulus primusq̄ mens illius se
men gratuite veritatis acciper: qbus senti
bus premebatur errorꝭ. Qui prius inquit
fui blasphemus t psecutor t cōtumeliosus:
sed misericordiā cōsecutus sum: q̄ ignorās
feci in incredulitate. Testat pro qbus christus mor̄ dignatus est. Cū adhuc inge pec
catores essemus: scm tēpus Xp̄s pro impijs
mortuus est. Qui ergo veniente sapiētia im
pij inuenti sumus quid boni operis dedim⁹
quo accipere eādem sapientiā mereremur.
Huius itaq̄ sapientie homo pretiū nescit q̄
quisq̄ a bestijs alatibus rōnis intellectu di
sertus est qñ q̄s suis meritis nō fit saluus?

intelligit: nihil se dedisse boni opis vt ad fi
dem veniret agnouit. Quasi enim ad perci
piendam sapientiā pcedit: cognoscēdum dā actionis sue meredem pūenire.
Non esse huius sapiētie pcia cognouerat
q̄ dicebat. Quis prior dedit ei: t retribuet
illi. Unde iterum scriptum est. Gratia salui
facti estis: per fidem t hoc non ex vobis sed
dei donum est: non ex opibus: vt ne q̄s glo
retur. Unde de semetipso iterum logitur di
cens. Gratia dei sum id q̄s sum. Et huius
nimirum aspiratione gratie q̄ virtutū opa
ptimus in corde generant: vt ex libero quo
q̄ arbitrio subsequatur actio cui post hanc
vitā retributio eterna respōdeat: dico adie
cit. Et gratia eius in me vacua non fuit.

Capitulum. 25.

Ed sunt nōnulli qui saluos
se suis viribus crudēliter fatisq̄
precedentibus meritis redēptos se esse gloriant. Quo
rū pfecto assertio inuenit
sibimetipsi cōtraria: q̄ dum
t innocentes se asserunt t redemptos: hoc
ipsum in se redemptionis nomen euacuāt.
Dis nāq̄ qui redimitur: ex aliqua procul dubio captiuitate liberatur. Unde ergo gli
bet iste redemptus est: si prius non fuit sub
culpa captiuus. Liquet itaq̄ quia multus
delipit: quisquis hec sapit: hominis quippe
meritū superna gratia non vt veniat inue
nit: sed postq̄ venerit facit: atq̄ ad indignā
mentem veniens deus dignam sibi exhibet
venīdo: t facit in ea meritum q̄s remune
ret: qui hoc solum inuenerat q̄s puniret. Li
bet inter hec mentis oculos ad illum latronem reducere: qui de fauce leonis ascendit
crucē: de cruce paradisum. Intueamur qua
lis ad patibulum venerit: t a patibulo qua
lis abscesserit. Uenit reus fraterno sanguine:
venit cruentus: sed interna gratia est muta
tus in cruce: t ille qui mortem fratri intulit
morientis dñi vitam predicauit diceꝭ. Me
mento mei dñe dum veneris in regnum tuum. In cruce claui manus eius pedesq̄ li
gauerant: nihilq̄ in eo a pena liberum nisi
cor t lingua remāserant. Inspirāte deo to
tum illi obtulit: q̄s in se liberum inuenit: vt
tutra hoc q̄s scriptum ē. Corde creditur ad
iusticiā q:re cōfitetur ad salutē. In corde
autem fidelis tres summopere manere virtutes testatur apostolus dicens. Nūc aūt ma
nent: Fides: Spes: Charitas. Quas cum
seruauit in cruce. Fidem nāq̄ habuit q̄ regnaturum dñm credidit qui secum pariter
morientem vidit. Spem habuit: qui regni
eius aditum postulauit dicens. Memento
mei dñe dum veneris in regnum tuū. Charitatē quoq̄ in morte sua viuacissimē tenuit
qui fratrē t collatronē pro simili sceleris morientem t de iniquitate sua arguit. t ei vitam
qua non cognouerat pdicauit dicens. Nec
tu times deū q̄ in eadem damnatione es: t
nos quidem iuste: nam digna factis recipimus: hic vero nihil mali gessit. Ille g ratus
ad crucē venit et culpa: cece qualis a cruce
recedit et gratia. Conterebāt dñm quem videbat secum humana infirmitate morientē
quando negabant apostoli cum quoq̄ miracula viderant diuina virtute facientem.

Capitulum. 26.

Ed hi qui saluari hominē
ppriis viribus astruxit: eandem cōfessionē homis ab
ipsis esse virtute homis scrutant. Qui si ita esset in
dei laude ꝺo non diceret.
Confessio t magnificentia
opus eius. Ab eo itaq̄ accepimus recta sentiri: a quo nobis t magna dantur operari.
Quia ergo nil boni operis dedimus qui hāc
sapientiam percipere mereamur: dicatur recte: homo nescit pretium eius: quoniā quisquis iam ratione vtitur: tāto altius sub hu
ius sapientie intellectu se despicit: quanto
eiusdē sapientie verius interna cognoscit: vt
indignum se ad hāc peruenisse videat: p quā
gratuito agitur: vt dignus fiat. De qua dñs
mox subdit. ¶ Nec inuenit in terra suauiter viuentiū. ¶ Quid hoc i loco terre signatur nisi ala humana? De qua ꝺo dicit.
Anima mea sicut terra sine aqua tibi. Hec
autem sapiētia inueniri in terra suauiter vi
uentiū nō valet: quia quisquis adhuc hu⁹
vite voluptatibus pascitur: ad eterne sapiē
tie intellectu separatur. Nam si vere sapet:
expulsus ab interne gaudijs de ea iugiter ex
cidit cuiꝰ sui cecitate lugeret. Hec nāq̄ p
Salomonē dicitur. Qui apponit scientiam ap-

Ponit dolorē: quia quanto plus homo cepe
rit scire qđ perdidit: tanto plus ingere inci
pit corruptionis sue sententiam quam in
uenit. Considerat nāq; vnde quo lapsus ē:
q; a para diſi gaudijs ad crūnas vite pre
sentis: ab angelo; socieratibus venit ad cu
ras necessitatum: pensat in quos iam peri
culis iacet: q prius sine periculo stare con
tempſit: inger crūnum quod vānatus patſ:
t suspirat ad celestis glorie statum: quo p
frui securus posset ſi peccare noluisset. Qđ
bene p̄s. considerans ait: Ego dixi in pano
re meo proiectus sum a vultu oculo; tuo: uz.
Cōtemplatus qppe interna gaudia visio
nis dei socialem frequentiam angelo; per
silennū: reduxit oculos ad imalvidit quo
iacceret: q; ad hoc conditus fuerat vt in ce
lestibus stare potuisset: pensauit vbi esset t
quo decisset ingemuit proiectūq; se a vultu
dei; voluit: q; in compatione lucis i
time grauiores senserat crūnū sui tenebras
quas tolerabat. Cap. 27.

Hinc est quod ad aium sui
er pfici vita nulli; gſam cō
solatōis admittit dicens:
Negani ꝓsolari aiam meā
Ná plerūq; hui; ſculi vini
tes solēt mētis tedio affecti
bona tpaliter accepta ꝓspicere: t trisiciam
dei nire. Cum cni merore quodam se tāgi
sentiūt: equos aſpiciunt: auri argentiq; sui
vascula ꝓtēplantur: prędia circueūt. Lūq;
per hec tpalia oculos libēter trahūt: obor
tum aie mero; ē vincunt. Uſi cis t in euan
gelio vitas dicit: Ue vobis diuitib; q hic
haberis ꝓsolationē vestrā. Sed sanct; vir
qui hoc luget q; ab eternis gaudijs ceciđit
ꝓsolatōem de tpalib; nō admittit dicens:
Negani ꝓsolari aiam meā: ac ſi a pte dicat
Qui de tpalium amissione nō lugeo: de tē
poralium abūdantia ꝓsolari nequaq; pos
sum. Cui tanq; ſi nos audientes iſtā dicere
mus: qđ igitur queris q ꝓsolari in his que
mūdi sunt rennis sico adieeit. Memor fui
dei t delectatus sum. Ac ſi apte dicat: Ter
renarum rerū me nec abundātia refouet:
anteriora aūt mei quē adhuc videre nō va
leo: vel sola memoria delectat. Dec est igit
amāritudo sapientiū q; dum spe i alta ere
cti sunt: nullis ḡ gaudijs animā ſlemunt.

Dic ęni scriptum ē: Lor sapientium vbi tri
ſticia est: t co: ſtultoq; vbi letitia: hinc Ja
cobus dicit: Miseri estote t lugete: t plora
te t risus vester in luctū cōuertatur: t gau
dium i merore. Dic per semetipſam veritas
attestatur dicens: Beati q lugēt: qm ipſi cō
solabūtur. Inueniri ergo sapientia in corā
terra nō potest: q suauiter viuunt: q; tanto
verius ſtulti sunt: q̄to maiora perdentes i
mimis letantur. Dinc Petrus eandē pra
uorum ſtulticiam reprehēdit dicens: Uolu
ptatē existimantes dei delicias coinquatio
nis t macule. Dinc Salomō ait: Risum re
putaui errorē t gaudio diri: qđ frustra de
cipis: Dicat itaq; vir sanctus de sapiētia
nec inuenitur in terra suauiter viuentium: q;
nimirū q in hoc mundo suauiter viuūt: ita
adhuc ſtulti sunt: vt hoc ipſm quoq; neſci
ant vnde ecciderūt. Segtur. ¶ Abyſſus di
cit nō est in me. ¶ Quid hoc loco abyſſus ni
ſi corda hoium vocat: que t per lapſū fluī
da t per duplicitatis sunt caligine tene
brosa? Que nimirum abyſſus nō esse in se
hanc sapientiam pfitetur: q; huqua mens
dum eē sapiens carnaliter appetit: ſtultaq;
se ad spūalia ostendit. Nam q; teste Dau
lo: sapientia hui; mundi ſtulticia est apud
deū: tanto qſq; amplius intus ſtultus fit: q̄
to conatur exterius sapiens videri. De hac
abyſſo per Joānem dr: Uidi angelum de
scendentem de celo habentem clauem abyſ
ſi t catenam magnam in manu sua: t app̄
hendit draconem serpentem antiquū q est
diabolus t sathanas: t ligauit eū per an
nos mille t misit i abyſſum t clauſit t ſigna
uit super illum vt non seducat amplius gen
tes donec consumētur mille anni. Millena
rio etenim numero nō quantitatem tempo
ris sed vniuersitatē qua re gnat ecclesia de
ſignauit. Antiquus autem serpens ligatus
cathena in abyſſum mittitur: quia religat;
a bonorum cordibus apud reprobo; men
tes reclusus eis atrocius dominatur. Qui
paulopost quoq; de puteo abyſſi educi de
scribitur quia de iniquorum cordibus nūc
occulte sentientibus tunc accepta contra ec
clesiam potestate in vim aperte persecutio
nis erūpet. Dec itaq; abyſſus in qua nunc
diabolus seruatur occultus nō esse in se ſa
pientiā dicit: q; alienā se a vera ſapia iui

quis operib; ostendit. Dum.n. malicia qſq;
tegit in corde: ore aūt blandimenta exhi
bet: dū cogitatiōes suas duplicitate obnu
bilat dū puritatis verba quaſi fatuitatem
deuitat: dū vias ſimplices ſnocentie declī
nat: quaſi hēre abyſſus dei ſapiam recuſat
Et q; huic mundo mentis dedite ꝓsentis
vite curis t ſolicitudinibus perturbantur t
ſeeireo eiusdem ſapientie frāgilitate ꝓfrui
nequaq; possunt: recte subiūgitur. ¶ Et ma
re logtur non est mecū. ¶ Quid enī maris
noie niſi ſecularium mentium amara inge
tudo ſignatur: Que dum se vicissim inimi
citijs impetūt: quaſi se aduersantes vndiq;
colliđunt. Recte ergo ſi mare vita seculariū
dr: q; dū ꝓcellosis actionū motib; concitat
ab interne ſapientie quiete atq; ſtabilitate
diſiungitur. Quo contra bene per ꝓphetā
dr: Super quem requiescit ſpūs meus: niſi ſu
per humilem t quietum t trementem ſermo
nes meos. Ut terrenis aūt mentib; tāto lon
gius ſpūs fugit: q̄to apud has getem non
inuenit. Dinc est enim q; de quibuſdam p̄s
dr: Cōtritio t infelicitas in viis eor: t viaz
pacis nō cognouerunt. Aqua nimirū con
tritione perturbatōis nos dūs reuocat di
cens: Uenite ad me oēs q laboratis t one
rati estis t ego vos reficiam: tollite iugum
meum sup vos: t discite a me q; mitis sum
t humilis corde: t inuenietis requiē animabus
vestris. Quid enī in hac vita laboriosi; q; nō
terrenis desideriis estuare: aut qđ h getius
q̄ huius ſculi nihil appetere.

Capitulum. 28.

Hinc ē q; israeliticus popu
lus custodia; sabbati acce
pit i munere: hinc econtra ē
egyptus muscarū multitu
dine percussa. Populus nā
q; deus regē accepit sab
batum. i. regem mētis: vt nullo in hac vita
desideriorum carnaliū appetitu fatigetur:
egyptus vo que huius mundi ſpeciē tenet
muscis ꝓcutitur. Musca enī nimis inſo
lens t impetum animal est. In qua qđ ali
ud q̄ inſolentes eure desideriorū carnaliū
designantur? Unde alias dr: Muscę mori
entes perdunt suauitatem vnguenti: q; co
gitationes superflue que assidue in animo
carnalia cogitante t nascūtur t deficiunt:
am suauitatem qua vnusquisq; intrinsecus
per ſpūm vinctus est perdunt: quoniā integri
tate eius perfrui non permittūtur. Egyp
tus muscis percutitur: q; eorum corda q ter
rum ingerudinibus seruitur turpendarū
cogitationū carnalium ad ima deprehī sūt
vt ad getis intime desiderium nō leuātur.
Unde cum nitra ope pietatis ad cor veri
tas venit: prius ab eo cogitationū carnali
um estus ejcit t post in eo virturum dona
disponit. Quod dū nobis sacra euangelia hy
ſtoria innit: in qua dum ad resuſcitandam
filiam principis mukatus dūs ingrederetur pro
tinus additur. Et cum ejecta esset turba ira Mat.9.
uit t tenuit manū eius t surrexit puella.
Horas ergo turba ejcitur: t puella ſuſcita L
tur: q; ſi nō prius a secretioribus cordis ex
pellitur ſporcuna secularium multitudo cu
rarum anima que intrinsecus iacet mortua
nō resurgit. Nā dum se per innumeras ter
renor; desideriorum cogitatiōes spargit ad
ſideratione ſui sese nullatenus colligit. In
hīs itaq; ingetudinū fluentibus habitare ſa
pientiā nō posse: cognoscēs ait: Et mare lo
gtur nō est mecū. Nullus qppe eam plene
recipit niſi q ab oi se abſtrahere actionum
carnaliū fluctuatione contendit. Unde alī
as dr: Sapientiam scribe in tpe otij: t qui
minoratur actu ipse capiet eam. Et rursū. Eccl.38
Uacate t videte quoniā ego sum deus.

Capitulum. 29.

Sed qđ est quod plerosq;
antiquor; patrū nouim;
hanc ſapiam t intrinsec;
vinaciter tenuisse: t curas
mundi extrinsecus ſolici
ter ministrasse. In precipio
ne huius ſapientie Jo
seph primatum dicimus: q fames tpe eius
egypti curas ſuſcipiens non ſolum egyptiis alimenta prębuit: ſz vitam quoq; exteto
rum aduenientium miserij sui arte seruauit. Dn ab hac ſapientia Daniel alienus ex
titit: q a chaldeorū rege in babylonia prin
ceps magistratuū effectus: tanto maleriū
curis occupatus ē: q̄to t sublimiori dignī
tate cibus prelatus. Cum igitur cōstet ple
rosq; etiam bonos nō terreno studio terre
nis curis ſpliceri: patenter agnoscimus q;
ſic nōnunq; ciues hierusalem angarias ſol
uunt babylonie: fiant sepe ciues babylonie

pendant angarias hierusalem. Nam sunt nōnulli q verbum vite pro sola sapie ostentatōe predicant: clemosynaz opem p appetitu vane glorie subministrant. Et quidem hierusalem videnť eē que agunt sed tamē babylonie cives sunt. Sic itaqz aliquando contigit vt q solam ecclīē patriā diligunt terrene patrie curis subiacere videantur.

Quoz tñ misteriam a prauoz operib⁹ plerāqz i actu nō nunqz bo ante supnaz iudicem i sola cogitatōe discernitur. Plerū qp pe supna sapia discernunt qualiter debeāt t ad aliud vacare intrīsecus t ad aliud extrīsecus occupari: vt si forte occulta dei ordinatōe aligd eis nō apperentib⁹ de huius seculi curis ponitur: cedāt deo quē diligūt t pe amoze eius intrīsecus solā illius desiderēt visionem: pe timoze bo eius ipositaz sibi extrīsecus humiliter expleant actiones: vt t vacare deo appetāt et gra dilectōis t rursum curas superipositas et pditōe expient seruitutē. Cumqz occupatōes extrīsecus pstrepant: intrīsecus in amoze pacatissima ges teneatur: atqz occupatōem tumult⁹ ex terius pstrepent dispensat iterius pfidēs iudex rōne t tranqllo moderamie: ea que circa se minⁱstrant trāquilla disponit. Sicut eni vigoz mentis frenādis pcest motibus carnis: sic sepe super ipositos tumultus occupatōis dñi regit amoz quietis: q: exteriozes cure si puerso amoze non appetuntur non pfuturo sed ordinato alio mīstrari queūt. Sā eni eteni viri nequaqz eas appetunt sed occulto ordie sap ipositas gemunt: t quāuis illas p melioze ītentōem fugiāt: tñ p subdīta tām mentē portant. Quas qdem sūmopere si liceat vitare: vitare festinār: sed timentes occultas dispensatōes dei nouēt quod fugiunt: exerecent quod vitant. Intrant eni ad eoz sanum t ibi psulant qd velit occulta voluntas dei: seseqz subditos debere eē sūmis ordinatōibus cognoscentes: humiliant eor uicē cordis: ingo duple dispensatōis. Quisqs bo talis est qnē tiect tumultus ẏsentur extrīsecus nunqz ad eius ītenora perueniunt: itaqz agitur vt aliud intrīsecus voto: aliud extrīsecus teneatur officio: t hac sapientia nō iam turbulenta atqz confusa sed tranqlla cordia repleanť. Bene ergo de ea dr: q: abyssus dicit nō est in me t mare loquitur nō est mecū. De si aperte diceret. Per turbate mentes secularium colpso clamāte quonam a vera sapientia longe dimule sūt quo gete nō sunt. Quis vero hec dei sapiētia manēs cū patre ante secula: incarnāda erat in fine seculoz vt ad redimendū genⁱ humanā nō sanctos angelos: nō iustos homines mitteret: sed in manifestatōe vīnōis per semetipsam veniret recte subdūgi ur.

((Nō dabitur aurz obrizum p ea.)) Quid nāqz p aurz obrizam nisi sancti angeli designanť. Qui recte t aurum vocanť t obrizam: aurum q: fulgent claritate iustīcie obrizam q: nullam habuerunt vnqz contagiū culpe: homines vero iusti qdiu i hac carne corruptibili mortaliter viuunt aurā qdē eē possunt: obrizam oino non possunt q: corp⁹ quod corrūpitur aggrauat aiam t deprimit terrena inhabitatio: sensum multa cogitantem. Nam quis in hac vita et magne iustīcie claritate resplendeant: nequaqz tamen ad purum peccatoz sordibus carent: Joanne apostolo attestante q dixit: Si dixerim⁹ q: peccatum non habemus: nosmetipsos seducimus t veritas in nobis non est t affirmante Jacobo q astruit dicens: In multis eni offendimus oēs: ppheta etiam predicāte q ait: Ne intres in iudicīū cū seruo tuo q: non iustificabitur in conspectu tuo oīs viuens. Aurū ergo obrizum illi nūcupātur: q'ca in qua conditi sunt innocentia pduranteš: t fulgent claritate iustīcie: t nec vel minimis maculantur sordibus culpe.

Capitulum. 30.

Sed q: p hac sapiētia nullus angeloz redēptor humani generis mittēdus fuit: ne qs spem in his quos in adiutorio hominum sepe apparuisse didicim⁹ angelis ponerent: dictum est: nō dabitur aurz obrizum pro ea. De si aperte diceret: Per semetipsam sapiētia manifestabitur vt humanum genus a culpa redimatur. Nullius vice eius angelus mittitur: q: per creatorē necesse est vt creatura liberetur. Unde t in ēuāgelio dñs dicit: Si vos filius liberauerit vere liberi eritis. Sed vir sanctus spīritu eiusdem sapientie repletus quosdam in dea preuidet nō esse diuturnos q spē in gilatozem ponerent t sue salutis auctō

Jo. 9. Moysen, putarent sicut t qdaz sanato maledicentes dicunt: Tu discipulus sis eius: nos autem Moysi discipuli sumus: Unde adhuc congrue subinfertur. Nec appenditur argentum in cōmutatione eius. Qz. n. argento sepe eloqa diuina signanť possunt argenti vocabulo etiam eiusdez eloquij seriptores intelligi quoniz vita inter turbas hominū resplenduit luce virtutum. Sed quia ler peccata iudicare potuit non auferre nō qsqz veterum patrum nō legislator Moyses humani generis redemptor exstitit. Argentum ergo in cōmutatione huius sapientie nō appenditur: q: qlibet sancti esse potuerunt in comparatione vnigeniti filij nullius meriti fuisse pensantur: quē nisi huius sapientie seruos se cognoscerent sancti nullatenus fuissent. Ad hoc qppe illi missi sūt vt in cordibus hominum viam huic sapientie predicando prepararent: neqz vt pro ea sed per eam subiectos populos regerent.

Quia eniz certum erat q: per accessiaz temporum deficientis seculi languores exterescerent actum est vt eterna dei sapientia in fine seculoz per semetipsā veniret ad grādem hunc t nimie infirmitatis egrotum. i. per totum mundum iacens languidum genus humanum: vt transmissis prius predicatoribus quasi quibusdam medicatoribus tanto postmodum maioz veniret potentia medici quātomagis morbus excreuisset egroti. Quia vero nullus vice eius ad saluandos nos mittitur: dicatur recte: nec appenderatur argentum in cōmutatione eius: quoniam vita ministrorum predicantium quātalibet sanctitatis luce polleat: aduentum nobis superne sapientie per suam presentiam non cōmutat. Sed fuere multi gentilitā qui mundi huius sapientum disciplinis dediti ea que sunt inter homines honesta seruarent: t saluandoo seruata honestate se crederent ne iam meditatorem dei t hominum quererent: eum quasi sibi sufficientem sibi philosophorum doctrinam tenerent i quorum despectum mox subditur. ((Non conferetur tinctis indie coloribus.)) Quid eni per indiam que nigrum populum mittit: nisi hic mundus accipitur: in quo vita hominum per culpam obscura generatur? Tincti autem colores sunt indie hui⁹ mundi sapientes: qui quāuis per infidelitatem t pierāqz per actionem fedi sunt: ante hominos tamen oculos superinducte honestatis colore fucantur. Sed ceterna dei sapientia tinctis indie coloribus non conferetur quia qsquis hāc veraciter intelligit: ab his hominibus quos mundus sapientes cognouit: quā longe distet agnoscit: ipsāqz eius mandatoz verba ab huius mundi sapientibus differunt qui dum intendunt eloquentiam eoz dicta quasi pulchra apparent spē t fucatione tincture: t cum virtute rerum careant aliud se esse qz sunt verborum compositionibus quasi superadditis coloribus mentiuntur. Ne contra doctrina sapiētie t predicatione pulchra esset pura veritate conspicua: nec aliud se per fallaciam pretendit exterius t aliud reseruat interius neqz in dictis suis pulchra videri appetit nitore sermonis sed integritate veritatis in mandatis igitur suis dei sapiētia nō confertur tinctis indie coloribus: quia doctrinas fucata eloquentie ornamenta non habet quasi vestis sine tinctura placet. Quam fallationem tincture bene Job nullas desperauerat cum dicebat: Que t legimur non ideoneis humane sapientie verbis sed in doctrina spiritus. Valebat quippe hanc sapientiam sola puritate veritatis ostendere non autem eloquij tinctione fucare. Sequitur. ((Nec lapidi sardonico preciosissimo vel saphyro.)) Sardonicum vel saphyrum lapides preciosos esse quis nesciat? Et cum multi alij precioli sint lapides qui longe ipsos estimatione magnitudinis anteceūt: cur saphyrus vel sardonicus potissimū preciosus nominatus est: cum vterqz lapis iste aliorum lapidum comparatione vilissim⁹ sit: nisi vt eos lapides qui precioli deseruātur cum preciosos non esse cognoscamus: in eorum intelligentia aliud exquiramus? Sardonicus quippe terre rubee similitudinem tenet. Saphyrus vero aeream habet speciem. Possunt ergo in sardonico p terram rubeam homines: in saphyro autem per aeream vilemq angeli designari. Nam cum rubee terre speciem lapis sardonicus habeat: non immerito hominem designat quia t Adam qui primus est conditus latino sermone terra rubea nūcupatur.

Jo. 1. Joh. 1. Jac. 1. P. 142. 1. Cor. 2.

Quid est ergo quod dr q: hec sapientia lapidi sardonico vel saphyro nō confertur: nisi q ipa sit dei virtus ⁊ dei sapientia mediator: i. dei ⁊ hominum xps iesus: cāra magnitudine excellat oia: vt ei nec in terra p̄ni hoies: nec in celo angeli comparentur. Vnde ⁊ per ps dr: Quis in nubibus equabitur dño: aut qs simul erit deo inter filios dei. Ps. 88. La. 30.

a

Possunt aūt per sardonicū lapidem patres testamenti veteris: per saphyrū vo predicatores exprimi testamenti noui. Illi quippe ⁊ gis magnā iusticie vitā tenerent: carnali cū ppagini seruiebāt. Quia igitur ꝓfitat q quedam terrena agerent: nō imerito per sardonicū lapidem q vt prediximus terre rubre tenet spēm designantur. Per saphyrum vo q ⁊ aerij coloris testamenti noui congrue predicatores accipim⁹ q carnalis propaginis desideria postponentes ecclesia sola secrari sunt. Vnde ⁊ pphe ta conspiciens cuncta carnis desideria sanctos apostolos spāli ardore trāsecedere: admiratus ait: Qui sunt hi qui vt nubes volāt: Ac si aperte dicat: Nos per terraz gradimur: q adhuc coniugijs implicamur ⁊ p pagande soboli opera carnis impendim⁹: isti vero in terra nō ambulant sed vt nubes volant: q dum ecclesia appetūt de terrenis desideriis nihil tangunt. Vtit ergo q: dei sapientia sardonico vel saphyro lapidi nō cōferatur: ac si patenter insinuet dicens: Et q homo inter hoies cernitur: nec in antiqs qsq; nec in nouis patribus equatur: q: et dei ⁊ te habet, quod in humanitate, quēq; similem nō habet. Vnde adhuc subdit. ¶ Nō adequabitur ei aurum vel vitrum. ¶ Quis hoc sanum sapiens iuxta ifam sentire dignetur: Vtrum qppe vt supernus virtus⁹ auro longe est vilius: ⁊ positq; dictum est, q aurum huic sapientie non equatur: adhuc quasi crescendo subiūgitur: q ei quoq; nec vitrum possit equari. Sed ipsa nos ifa ab hystorico intellectu deficiens ad indagandum allegorie mysterium mittit. Auri nāq; metallum nouimus potiori metallis omnibus claritate fulgere. Vtri quoq; nātura est vt extrinsecus visu pura intrinsecus perspicuitate perluceat. In alio metallo quisq; introsecus contineat absconditur: in vitro vero globet liquor: qualis contineat interius talis exterius demōstratur: atq; vt ita dicerim oīs liquor in vitreo vasculo clausus patet. Quid ergo aliud in auro vel vitro accipimus nisi illam supernam patriam: illam beatorum ciuiū societatem quoꝝ corda sydereo nitore ⁊ claritate fulgent ⁊ puritate trāsluceant: Quā Joānes in apocalypsi cōspexerat cū dicebat: Et erat structura muri ei⁹ ex lapide iaspide: ipsa vo ciuitas auro mūdo simulis vitro mundo. Quia enim sancti oēs summa in ea beatitudinis claritate fulgebunt: instructa auro dicitur: Et quoniam ipsa eorum claritas vicissim sibi in alternis cordibus patet: ⁊ cum vnusquisq; vultus attenditur simul ⁊ conscientia penetratur: hoc ipsum aut vitro mundo simile esse memorat. Ibi qppe vnusquisq; merito ab alterius oculis mēbrorum turpitudo non absondet: sed patebit animus patebit cor: pectoralibus oculis ipsa etiā corporis armonia: sicq; vnusquisq; tunc erit conspicabilis alteri sicut nūc esse non potest conspicabilis sibi. La. 31.

Apoc. 21.

b

Nunc aūt corda nostra q̄diu in hac vita sumus ga ab altero in alterum videri nō possunt: non intra vitrea sed intra intima vascula concluduntur. Qui. s. iusto per passionem mentis inhērere prophēta formidabat cum diceret: Eripe me d̄ luto vt non inhæream. Quod nimirū habitaculum corporum: Paulus domū terrestē nominat dicens: Scimus qm si terrestris domus nostra huius habitationis dissolua tur q̄ edificationem ex deo habemus domum non manufactam eternam in celis. In hac itaq; terrestri domo, quousq; viuimus ipsum vt ita dicam corruptionis nostre parietem mentis oculos nullatenꝰ penetramus: ⁊ vicissim in alios videre occulta non possumus. Vnde sancta ecclesia sponsi sui speciem videre in diuinitate desiderans nec tamen valens q: eternitatis illius formam quam intueri concupierat: ab eius oculis assumpta humanitas absondebat in canticis canticorum merito dicit: Ecce ipse stat post parietem nostrum. Ac si aperte dicat: Ego hunc in diuinitatis sue iā speciem

Ps. 87 2. Cor. 5.

Cas. 2.

B videre desidero: sed adhuc a visione illius per assumpte carnis parietē excludor. Quo nisq; itaq; in hac corruptibili carne viuim⁹ cogitationes nostras in alterutram non videmus. Unde rursum per eundem paulum

1. Cor. 2. dicitur. Quis scit hominū que sunt homis:

1. Cor. 3. nisi spiritus hominis qui in ipso est: Et rursus: Polite iudicare ante tempus donec veniat dñs qui ⁊ illuminabit abscondita tenebrarum: ⁊ manifestabit consilia cordiū. Ille itaq; cinicas que sua vicissim singulis cordā manifestat ex auro dicitur similis vitro mundo vt designetur auro clara: vitro perspicua. Sed quānis in ea sancti omnes tāta claritate fulgeāt tanta pspicuitate trāsluceant: ei tamen sapientie de cuius imagine habent omne qd sunt equari non possunt. Bene ergo dicitur. Non equabitur ei aurū vel vitrum. Ad hoc enim sancti omnes ad illa gaudia eterna perueniunt: vt esse deo similes possint: sicut scriptum est. Cum apparuerit similes ei erimus: qm videbimus eum sicuti est. Et tamen scriptum ē. Homine qs similis tibi: Et iterum. Aut quis erit similis deo inter filios dei: Unde ergo similes et unde non similes nisi quia huic sapientie ⁊ similes erunt ad imaginem ⁊ tamē nō erūt similes ad equalitatem: Aspiciendo quippe eternitatem dei fit eis vt eterni sint: ⁊ dū visionis eius domū percipiunt ⁊ perpetue beatitudinis intuntur qd vident. Et similes ergo sunt qui beati fiunt: ⁊ tamen creatori similes non sunt quia creatura sunt. Et habent itaq; quandam dei similitudinē q: nō habent finem: ⁊ tamen increāti scripti equalitatem non habent qui habent circūscriptionem. Dicatur recte: non adequabit ei aurum vel vitrum: q: quātalibet sancti claritate ⁊ pspicuitate fulgeant: aliud est homines esse sapientes in deo: atq; aliud esse hominem sapientiam dei. Quā pfecto sapientiā ille veraciter agnouit: qui mediatori dei et hominum aliquē comparare sanctorū minime presumpsit. Unde ⁊ subditur.

Ps. 43.

c

Lapidem. 32.

d

Nec cōmutabunt p ea vasa auri excelsa ⁊ eminentia. ¶ Excelsum quippe vas auri Helias erexit excelsius vas auri Hieremias: excelsa atq; eminentia auri vasa prio-

res patres fuere. Sed hec dei sapientia ve a carnali nos conuersatione redimeret apparuit in carne ⁊ qui alii veraciter nō agno mit mediatorem dei ⁊ hominū hominem Jesum christū vnum esse ex ppheta patuit: quē electorū oculi fide tenuerant deum cuz viderent hominē. Unde ab eo sanctis olim Ps. 6. pulis dicitur. Quē dicūt homines esse filiū hominis: Cui cū respondissent pīmus aliq Joānē baptistam: alij Helie: alij vo Hieremiā aut ex ppheris de suo more sensa rogarunt. Vos aūt quē me esse dicitis: Cui petrus totius ecclesie voce respondēs ait. Tu es Xps filius dei vivi. Quia igit iuxta pauli vocem: christum nouimus dei virtutem ⁊ dei sapientiam: petrus pro hac sapientia vasa auri excelsa ⁊ eminentia cōmutare noluit q: de illa non aliud q̄ erat intellexit. Magnum quippe vt dictum est vas auri ioannes. Magnū vas auri Helias vel Hieremias fuit. Sed q̄qs eundem deū qualiter cunq; credidit: vas auri excelsa ⁊ eminēs pro sapientia cōmutauit. Ecclesia vo vas auri p hac sapientia nō cōmutat: q: christū filium dei non vnum esse ppheta sed vnū ppheta vtiq; credit. Ipsam qppe ad se venisse sapientiam videns noluit se in illis aureis vasis figere: sed in eam studuit fide certissima ptransire. Vñ in canticis canticorum dicit. Inuenerunt me vigiles: q custodiunt ciuitatem. Num quē dilexit alia mea vidistis: Paululuz cum pertransissem eos inuenit quē diligit anima mea. Quos enim vigiles qui custodiunt ciuitatem: nisi priores patres vel ppheras accipimus: qui studuerunt ad custodiam nostram sanctę predicationis voce vigilare. Sed cū redemptorem suum ecclesia quereret: in ipsis antiqs predicatoribus spem figere noluit cū dicit: paululum cū pertransissem eos inueni quez diligit aia mea. Illum quippe inuenire non posset: si illos pertransire noluisset. In illis se custodibus infideles fixerant q christum filium dei vnūquēlibet esse illoz credebant. Voce igitur ac fide petri inuentos vigiles sancta ecclesia transijt: que ppheraz so minū vnūquēlibet ex ppheris credere contempsit. Dicat ergo nec cōmutabunt p ea vasa auri excelsa ⁊ eminentia: q: electi q̄s sanctorū videam ⁊ venerant ex subditione ⁊ tamen non sapiunt ad errorem. Quos

enim puros homines esse sciunt deo homini uo non cõferunt. Usi adhuc subditur. ((Nec cõmemorabuntur in comparatione eius.)) Oẽs enim superne patrie electi sancti quidẽ & iusti sunt: sed participatione sapientie non comparatione. Quid enim sunt homines deo comparati: Lumen aũt sapiẽtia lumen & serui sapiẽtie vocari solent. Sz illa lumen illuminans iusti lumẽ illuminatũ sicut scriptũ est. Erat lux vera que illuminat oẽm hominẽ venientem in hunc mundum. Joã.i. Justis aũt tantũmodo dicitur. Eos estis lux mundi. Justicia quidem sapientia iusticia et Mat.5. seruj sapientie nũcupanẽ: sed illa iusticia iustificans est: ista autẽ sunt iusticia iustificata. De deo quippe qui sapiẽtia est dicitur vt sit ipse iustus & iustificans: isti deo dicunt vt nos efficeremur iusticia dei in ipso. Aliud ergo venerandũ est lumen illuminãs aliter lumen illuminatũ. Aliter iusticia iustificans: aliter iusticia iustificata.

Capitulum. 33.

Z Sapiẽtia deo est & sapit: nec habet aliud esse aliud sapere: seruj aũt sapientie esse quidem sapientes possunt: nec tamen hoc habent esse qđ sapere: nam & esse possunt & sapientes non esse. Habet vitã sapiẽtia: sz non aliud habet & aliud ẽ: quippe cui hoc est esse qđ viuere. Serui autẽ sapientie cum habent vitam aliud sunt & aliud habẽt: quippe quibet non ẽ hoc esse qđ viuere nam possunt iusta aliqđ esse nec viuere. Aliud quippe illis est esse: aliud viuere: q: in ipso parente primo essentiam habuere per iusticiã: vitam habuere per accessum: qñ prius de terra factus est homo: & postmodum sicut scriptum est inspirauit in faciem eius spiraculum vite: & factus est homo in animã viuentem. Sapientia deo habet essentiam: habet vitam: sed qđ habet ipsa est. Proinde incõmutabiliter viuit: q: non ex accidenti: sz essentialiter viuit. Sola ergo cũ patre & cum sancto spiritu veraciter ẽ: cuius essentie cõparatum esse nostrũ non esse est. Huic si cõiungimur sumus: viuimus sapimus: huic si cõparamur: nec sapimus: nec viuimus omino nec sumus. Hinc est q̃ sancti oẽs qñ in dei visione ꝓficiunt: quanto magis diuinitatis interna cõspiciunt: tanto magis se nihil esse B cognoscunt. Nusqđ quippe legit q̃ Abraam cinerem & pulverem se esse ꝓfitetur est: nisi Gen.18. cum habere dei meruit collocutionem. Ait enim. Loquar ad dñm meum cum sim pulvis & cinis. Esse enim se aliquẽ fortasse crederet si veracem essentiam que super ipsum est minime sensisset. At vero vbi ad immutabilem contemplandũ super seruatus est impletus tante cõtemplationis potẽtia dũ videret illum nil se esse nisi pulverem vidit: hinc est etiam q̃ ꝓpheta repletus eadem sapientia exclamat. Memento dñe q̃ pulvis sumus. Qui rursus eiusdẽ incõmutabilitatem essentie contemplãtus ait. Omnia sicut Ps.101 vestimentum veterascent: & sicut operto: mutabis eos & mutabuntur: tu autẽ idem ipse es: & anni tui nõ deficiẽt. Hinc ad moysen dicitur. Ego sum qui sum: & dices filijs Exo.3 israel: qui est misit me ad vos. Solus quippe veraciter ẽ: qui solus incõmutabilis permanet. Nam omne qđ modo sic & mõ aliter est iusta non esse est. Permanere enim i statu suo nõ potest atq̃ aliquo modo ad nõ esse itur: duz ab eo qđ fuerat semp ad aliud per momenta temporũ ducitur. Ut ergo in participatione illius essentie aliqđ simꝰ cognoscamus nosmetipsos q: ꝓpe nihiluz sumus. Bene itaq̃ dicitur. Nec cõmemorabũtur in comparatiõe eius: quia vasa auri excelsa & eminentia, que ex participatione sapientie nobis veneranda non sunt i cõparatione sapientie etiã memorãda non sunt. Quia vero hec sapientia humanis cordibꝰ latenter infunditur: sicut de sancto spiritu quoq̃ dictum ẽ. Spiritus vbi vult spirat: & Joã.3 vocem eius audis & nõ scis vnde veniat & quo vadat: ideireo subiungitur. ((Trahitur eni sapientia de occultis.)) De occultis sapientia trahitur: q: cum sit inuisibilis nõ nisi inuisibiliter inuenit. Que recte quidẽ trahi dicitur: q: sicut flatum trahimꝰ vt corpꝰ viuat: sic ab intimis sapientie spiritus ducitur vt ad vitam anima subsistat. Unde ꝑs ait. Os meũ aperui & attraxi spiritũ. Quid Ps.118 nimirum sapientia humana carne cum anima rationali suscepta: dum ab intimis apparuisset in promptu: mundus hic qui auctorem suum inuisibilem videre non potuit quem visibilẽ conspexit hominem cũ quo q̃ & inuisibilem agnouit deum cõuersa est ab infidelitate fuc tenebꝰ superba prius sua Luc.1

uersione gentilitas: ostensis signis erauit fides: propagata autem fide in veneratione omniũ sancte ecclesie culmen emicuit. Cui cum deessent aperti aduersarij temptari cepit a suis. Nam quoq̃ in ea hereses exorte: contra eam vari certaminis bella parauerunt. Exercendi quippe est hoc tempore p laborem: que sequenti tendit ad remanerationem. Quia ex re actum est vt in eo nonnulli ꝑdirent qui mediatorem dei & hoim hominem Christũ Jesum purum hominez creatum dicerent: sed ex gratia edificatuz: tantiq̃ ei sanctitatis tribuerent quantam de sanctis ceteris eius videz famulis agnouissent: quos beatus Job ꝓpherie spiritui afflatus sententie sue diffinitiõe redarguit dicens.

La. 34.

Z NOn adequabitur ei topatium de ethyopia.)) Quid per ethyopiam nisi pẽtez mundum accipimus: que colorez nigredine designat peccatorum populũ fedita temq̃ meritorũ. Aliquãdo deo ethyopie nomine specialiter gentilitas designari solet infidelitatis prius nigra peccatis. Quã venit te dño Abacuc ꝓpheta, vidit timore pterritam: & ait. Tabernacula ethyopũ expauescent: tabernacula terre madian. Dauid quoq̃ ꝓpheta videns q̃ ad indeaz redimẽdam veniret dñs: sed ante gentilitas crederet & postmodum iudea sequeretur sicut scriptum est. Donec plenitudo gentium introiret & sic omis israel saluus fieret dicit. Ethyopia ꝓueniet manus eius deo. Adest prius iudea credat saluandum se offert oipotenti dño peccatis nigra gentilitas. Topatiũ vero preciosus lapis ẽ: quia gre ea ligua panomne dicitur: ꝓ eo q̃ omni colore resplẽdet topatium quasi topandium vocatur. Dum vero in deum cõuersa gentilitas credidit ex ea multi sunt dono spiritꝰ locupletati: vt quasi multis coloribus sicut multis virtutibus lucerent. Sed ne acceptis quisq̃ virtutibus extollatur: a sancto viro nũc dicitur: non adequabitur ei topatius de ethyopia. Ac si aperte dicat. Nullus sanctorum qbuslibet virtutibus plenus ex ista tamen nigredine mundi collectus se equari ei põt: de quo scriptũ est. Quod nascetur ex te sanctum vocabitur filius dei. Nos quippe etiã sancti efficimur: non tamẽ sancti nascimur: quia ipsa nature corruptibilis conditione constringimur: vt cum ꝓpheta dicam. Ecce enim in iniquitatibus cõceptus sum: & in peccatis peperit me mater mea. Ille autem Ps. solus veraciter sanctus natus est: q̃ vt ipsaz cõditionẽ nature corruptibilis vinceret: ex cõmixtione carnalis copule conceptus non est. Dum se sapientie quasi qđam topatiũ de ethyopia equari voluit cũ quedam hereticus dixit. Non inuidio christo deo facto: si volo & ipse possum fieri. Qui Jesum christum dñm nostrũ non p mysterium conceptionis: sed p ꝓfectum gratie deum patuit peruersa allegatione astruens eum purum hominẽ natum: sed vt deus esset p meritum ꝓfecisse: atq̃ ob hoc etiamsi & se & quoslibet alios posse ei coequari q̃ filij dei per gratiam sunt: non intelligens non attẽdens q: non adequabitur ei topatium de ethyopia. Aliud est enim natos per gratiaz homines adoptionis accipere: aliud vnum singulariter per diuinitatis potentiã: deũ ex ipso conceptu ꝑdisse: nec equari põt gloria vnigeniti: habita per naturam: alijs accepta per gratiam.

Capitulum. 35.

Z MEdiator quippe dei atq̃ hominum hõ Christus Jesus non sicut iste hereticus desipit: aliter i humanitate alter in deitate ẽ: nõ prius hõ cõceptus atq̃ editus: post promeritum vt deus esset acceptus: sed nunciante angelo & adueniente spũ mox ẽbũ in vtero mox intra vterũ ẽbum caro & manẽte incõmutabili essentia que ei est cũ patre & cum sancto spiritu coeterna assumpsit intra virginea viscera: vt & impassibilis pati & immortalis mori & eternus ante secula tẽporalis posset esse in fine seculorũ: vt p ineffabile sacramentũ conceptu sancto & partu inuiolabili fm suitatẽ vtriusq̃ nature: eadẽ virgo et ancilla dñi esse & mater. Sic quippe ei ab Eli Luc.1 sabet dr. Unde hoc mihi: vt veniat mater dñi mei ad me. Et ipa virgo cõcipiens dixit. Ecce ancilla dñi: fiat mihi fm verbũ tuum. Et quãuis ipse aliud ex patre aliud ex virgine non etiã aliꝰ ex pre aliꝰ ex vgine: sz ipe & eternus ex patre ipe & passus ex matre ipe q̃ fecit ipse q̃ factus est ipse speciosus forma ꝑ filios

enim puros homines esse sciunt deo homini uno non cōferunt. Qñ adhuc subditur.
((Nec cōmemorabuntur in comparatione eius.)) Deo enim superne patrie electi sancti quidē & iusti sunt: sed participatione sapientie non comparatione. Quid enim sunt homines deo comparati: Lumen aūt sapiē tria lumen & serui sapiētie vocari solent. Sz illa lumen illuminans alti lumē illuminatū sicut scriptū est. Erat lux vera que illuminat oēm hominē venientem in hunc mundum. Joā.i.
Istis aūt tantūmodo dicitur. Deos estis lux mundi. Justicia quidem sapientia insticia et seruī sapientie nūcupant: sed alia iusticia iustificans est: alii autē sunt iusticia iustificata. Mat.5.
De deo quippe qui sapiētia est dicitur vt sit ipse iustus & iustificans: isti do dicunt vt nos efficeremur iusticia dei in ipso. Aliē ergo venerandū est lumen illuminās aliter lumen illuminatū. Aliter iusticia iustificans: aliter iusticia iustificata.

Capitulum. 33.

Sapiētia deo est & sapit: nec habet aliud esse aliud sapere: serui aūt sapientie esse quidem sapientes possunt: nec tamen hoc habent esse qđ sapere: nam & esse possunt & sapientes non esse. Habet vitā sapiētia: sz non aliud habet & aliud ē: quippe cui hoc est esse qđ sapere: nam & esse possunt & sapientes non esse. Habet vitā sapiētia: sz non aliud habet & aliud ē: quippe cui hoc est esse qđ viuere. Serui autē sapientie cum habent vitam aliud sunt & aliud habēt: quippe quibet non ē hoc esse qđ viuere nam possunt iusta aliqd esse nec viuere. Aliud quippe illis est esse: aliud viuere: q: in ipso parente primo essentiam habuere per inimicā: vitam habuere per accessum: qñ primo de terra factus est homo: & postmodum sicut scriptum est inspiravit in faciem eius spiraculum vite: & factus est homo in animā viuentem. Sapientia deo habet essentiam: habet vitam: sed qđ habet ipsa est. Proinde incō mutabiliter viuit: q: non ex accidenti: sz essentialiter viuit. Sola ergo cū patre & cum sancto spiritu veraciter ē: cuius essentie cōparatum esse nostrū non esse est. Huic si cōiungimur sumus: viuimus sapimus: huic si cōparamur nec sapimus nec viuimus omino nec sumus. Hinc est q̄ sancti oēs qñ in dei visione proficiunt: quanto magis diuinitatis interna cōspiciunt: tantomagis se nihil esse cognoscunt. Hinc quippe legit q̄ Abraam cinerem & pulverem se esse confessus est: nisi cum habere dei meruit collocutionem. Ait enim. Loquar ad dñm meum cum sim pulvis & cinis. Esse enim se aliquē fortasse crederet si veracem essentiam que super ipsum est minime sensisset. At vero vbi ad immutabilem contemplandū super seruatus est impletus tante cōtemplationis potētia dū videret illum nil se esse nisi pulverem vidit: hinc est etiam q̄ ppheta repletus eadem sapientia exclamat. Memento vbie q̄ pulvis sumus. Qui rursus eiusdē incōmutabilitatem essentie contemplatus ait. Omnia sicut vestimentum veterascent: & sicut opertoriū mutabis eos & mutabuntur: tu aūt idem ipse es: & anni tui nō deficiēt. Hinc ad moysen dicitur. Ego sum qui sum: & dices filiis israel: qui est misit me ad vos. Solus quippe veraciter ē: qui solus incōmutabilis permanet. Nam omne qđ modo sic & mō aliter est iurta non esse est. Permanere enim i statu suo nō potest atq̄ aliquo modo ad nō esse itur: dū ab eo qđ fuerat semp ad aliud per momenta temporū ducitur. Ut ergo in participatione illius essentie aliqd simꝰ cognoscemus nosmetipsos q: ppe nihilus sumus. Bene itaq̄ dicitur. Nec cōmemorabūtur. Bene itaq̄ dicitur. Nec cōmemorabūtur. Vasa auri eruntur in comparatiōe eius: quia vasa auri excelsa & eminentia, que ex participatione sapientie nobis veneranda non sunt i cōparatione sapientie etiā memorāda non sunt. Quia vero hec sapientia humanis cordibꝰ latenter infunditur: sicut de sancto spiritu quoq̄ dictum ē. Spiritus vbi vult spirat: & vocem eius audis & nō scis vnde veniat & quo vadat: iccirco subiungitur. ((Trahitur enim sapientia de occultis.)) De occultis sapientia trahitur: q: cum sit inuisibilis nō nisi inuisibiliter inuenit. Que recte que q̄ trahi dicitur: q: sicut flatum trahimꝰ vt corpꝰ viuat: sic ab intimis sapientie spiritus ducitur vt ad vitam anima subsistat. Undē ipse ait. Os meū aperui & attraxi spiritū. Que nimirum sapientia humana carne cum anima rationali suscepta: dum ab intimis apparuisset in promptu: mundus hic qui auctorem suum inuisibilem videre non potuit quem visibile conspexit hominem cū quo q̄ & inuisibilem agnouit deum cōuersa est ab infidelitate fuc tenebris superba prius sua

uersione gentilitas: ostēnis signis erexit fidei: propagata autem fide in veneratione omnis sancte ecclesie culmen emicuit. Cui cum deesset aperti aduersarij temptari cepit a suis. Nam quoq̄ in ea hereses exorte: contra eam vari certaminis bella parauerunt. Exercendi quippe est hoc tempore per laborem: que sequenti tendit ad remunerationem. Quia ex re actum est vt in eo nonnulli pdirent qui mediatorem dei & hominum Christū Jesum purum hominez creatum dicerent: sed ex gratia edificatuz: tantāq̄ ei sanctitatis tribuerent quantum de sanctis ceteris eius videz famulis agnouissent: quos beatus Job ppheticc spiritui afflatus sententie sue diffinitiōe redarguit dicens.

Lu. 34.

Non adequabitur ei topatium de ethyopia.)) Quid per ethyopiam nisi pñtez mundum accipimus: que colores nigredine designat peccatorum populā fedita temq̄ meritorū. Aliquādo do ethyopie nomine specialiter gentilitas designari solet infidelitatis prius nigra peccatis. Qui venit de dño Abachuc ppheta vidit timore pteritam: & ait. Tabernacula ethyopū expauescent: tabernacula terre madian. Quod quoq̄ ppheta videns q̄ ad indeaz redimēdam veniret dñs: sed ante gentilitas crederet & postmodum indea sequeretur sicut scriptum est. Donec plenitudo gentium intraret & sic oīs israel salnus fieret dicit. Ethyopia prueniet manus eius deo. Ideo quoq̄ iudea credat salvandum se offert omipotenti dño peccatis nigra gentilitas. Topatiū vero preciosus lapis ē: quia grecā lingua pan omne dicitur: pro eo q̄ omni colore resplēdet topatium quasi topandium vocatur. Dum vero in deum cōuersa gentilitas credidit ex ea multi sunt dono spiritus locupletati: vt quasi multis coloribus sicut multis virtutibus lucrant. Sed ne acceptis quisq̄ virtutibus extollatur: a sancto viro nūc dicitur: non adequabitur ei topatius de ethyopia. Ac si aperte dicat. Nullus sanctorum qbuslibet virtutibus plenus ex ista tamen nigredine mundi collectus se equari ei pōt: de quo scriptū est. Quod nascetur ex te sanctum vocabitur filius dei. Nos quippe etsi sancti efficimur: non tamē sancti nascimur quia ipsa nature corruptibilis conditione constringimur: vt cum ppheta dicam. Ecce enim in iniquitatibus cōceptus sum: & in peccatis peperit me mater mea. Ille autem solus veraciter sanctus natus est: q̄ vt ipsaz cōditionē nature corruptibilis vinceret: ex cōmixtione carnalis copule conceptus non est. Huic se sapientie quasi quidam topatiū de ethyopia equari voluit cui quedam hereticorum dixit. Non inuidio christo deo facto: si volo & ipse possum fieri. Qui Jesum christum dñm nostrū non p mysterium conceptionis: sed p profectum gratie deum putant peruersa allegatione astruens cum purum hominē natum: sed vt deus esset p meritum profecisse: atq̄ ob hoc etiamsi & se & quoslibet alios posse ei coequari q filij dei per gratiam sunt: non intelligens non attendens q: non adequabitur ei topatium de ethyopia. Aliud est enim natos per gratiaz homines adoptionis accipere: aliud vnam singulariter per diuinitatis potentiā: dei ex ipso conceptu pdisse: nec equari pōt gloria vnigeniti: habita per naturam: aliis accepta per gratiam.

Capitulum. 35.

Mediator quippe dei atq̄ hominum hō Christus Jesus non sicut ille hereticus dixit: alter i humanitate alter in deitate ēnō pars hō cōceptus atq̄ editus: post q̄ meritum vt deus esset accepit: sed nunciante angelo & adueniente spū mox ſbū in vtero mox intra vterū ſbum caro & manente incō mutabili essentia que ei est cū patre & cum sancto spiritu eterna assumpsit intra virginea viscera: vt & impassibile pati & immortālis mori & eternus ante secula & temporalis posset ee in fine seculorū: vt q̄ ineffabile sacramentū conceptu sancto & parta inuiolabili fm suā & utriusq̄ nature: eadē virgo esset ancilla dñi ee & mater. Sic quippe ei ab Elisabet dī. Unde hoc mihi: vt veniat mater dñi mei ad me. Et ipsa virgo cōcipiens dixit. Ecce ancilla dñi: fiat mihi fm verbū tuum. Et quāuis ipse aliud ex patre aliud ex virgine non esset alius ex pte alius ex matre: ipse q̄ semper ex patre ipse & alius ex matre: ipse q̄ semper ipse q̄ factus ē: ipse speciosus forma p filiis

Esa.53. hominū per diuinitatem ⁊ ipse de quo vi-
dimus eam ⁊ non erat aspectus:
⁊ non é species ei neq; decor: per humanita-
tem. Ipse ante secula de patre sine matre:
ipse in fine seculoꝝ de matre sine patre. Ipse
templū: ipse cēdito: templi: ipse auctor: ope-
ris: ipse opus auctoris: manēs vnus ex vtra-
q; ⁊ in vtra q; natura: nec naturaꝝ copula-
tione cōfusus: nec naturarū distinctione ge-
minatus. Sed quia non hec tractanda su-
scepimus: ad exponendi ordinez redeam⁹.
B Hoc andum nobis est q; sanctus vir vt lon
ge distare ab hac sapientia angelos demoa
straret dixit: non dabitur aurum obrizum p
ea. Qui vt antiquos etiā patres sacri elo-
quij tractatores inferiores ostēderet: adiun
xit. Nec appendetur argentum in cōmuta
tione eius. Ut philosophorū quoq; sapien-
tiam huic monstraret longe: subesse intulit.
Non conferetur tinctis in die coloribus atq;
subiunxit. Nec lapidi sardonico preciosissi-
mo vel saphyro. Ut in illa quoq; superna ei
nitate nullum queant ad equalitatem vni
geniti demonstraret addidit. Non adequa
bitur ei aurum vel vitrum. Ut prophetas
quoq; ei subesse ostenderet adiunxit. Nec
cōmutabuntur pro ea vasa auri excelsa et
eminentia: nec cōmemorabuntur comparā-
tione eius. Trahitur enim sapientia de oc-
cultis. Ad extremū vero vt ipsos quoq; in
ecclesia hereticos increparet: qui a gentilita
tis errore venientes fidem quā percipiūt per
superbiā scindunt addidit. Non adequabi
tur ei topazium de ethyopia. Ac si patenter
insinuet dicens. Si qui ex peccati nigredine
ad conuersionem veniunt equari deo omo
non possunt: quāuis multis colorū virtuti-
bus resplendere videant. Quorū vt superbia
refutetur: apte subiungitur. Nec tinctu
re mundissime component. Tincture enim
mundissime vocantur: hi qui veraciter sunt
humiles veraciter sancti: qui sciunt quidem
q; ex semetipsis virtutū speciem non habēt
sed hanc ex dono gratie desuper venientis te
nent. Tincti enim non essent si sanctitatem
naturaliter habuissent. Sed mundissime tin
cture sunt: quia humiliter custodiunt super
venientem in se virtutem gratiā quā acce-
perunt. Hinc est enim q; sponsi voce de san
cta ecclesia dicitur. Que est ista que ascen-
Cañ.6. dit dealbata. Quis enim sancta ecclesia ce-
lestem vitam naturaliter non habet sed su-
perueniente spiritu pulchritudine donoruꝝ
componitur: non alba: sed dealbata memo
ratur. Et notandū q; superius cum dixisset
non conferetur tinctis in die coloribus: coloꝝ
colores non intulit mūdos: hoc vero in lo-
co vt tincturaꝝ veraciū virtutū ab alia phy-
losophorū fucatione distingueret tincturas
dicens addidit mundissimas. Tincture enī
mundissime recte nominantur: hi qui primo
per prāua opera fedi fuerant: superuenien-
te tamen spiritu nitore gratie vestiunt: vt lō
ge aliud appareant esse q̄ erant. Qui etiam
baptisma. i. tictio dicitur ipsa nostra i aquā
descensio. Tingimur quippe ⁊ qui prius in
decori eramus deformitate viciorū accepta
fide reddimur pulchri gratia ⁊ ornamento
virtutum. Segtur. ((Unde ergo sapiētia ve
niet ⁊ quis est locus intelligentie:)) Abscon
dita est ab oculis omniū viuentiū. Pensan
dum magnopere est: qs a sancto viro requi
ritur: vnde sapientia veniat. Ab eo etenim
venit a quo orta est. Sed q: ab inuisibili et
coeterno patre nascatur: eius via occulta é.
Unde per pphetam dicitur. Generationez Isa.53
illius quis enarrabit? Locus so intelligen
tie eius est mens humana: quā hec dei sa-
pientia dum repleuerit sanctam facit. Qz
ergo ⁊ inuisibilis est de quo pdict ⁊ incertā
nobis est: in cuius mente intellecta requie-
scat: recte nunc dicitur. Unde ergo sapien-
tia veniret ⁊ quis est locus intelligentie?

Capitulum. 36.

Ed hoc valde mirum é qs
ptinus subinferatur. ((Ab-
scondita est ab oculis oīuz
viuentiū.)) Sapientia qp-
pe que deus est: si oium vi-
uentium oculis occulta cēt
hanc penitus dubio sanctorum nemo videret.
Sed ecce hanc sententie Joannē audio cō-
cordantem qui ait. Deū nemo vidit vnq̄. 1 Jo.1
Rursumq; cum testamenti veteris patres i
tuor multos horū teste ipsa sacre lectionis
hystoria deum vidisse cognosco. Dicit qp- Gen.4
pe Jacob dñm qui ait. Vidi dñm facie ad
faciem ⁊ salua facta est anima mea. Dicit
Moyses deum de quo scriptum est. Loque
batur dñs ad moysen facie ad faciem: sicut Exo.33
loqui solet homo ad amicum! suum. Dicit
itidez Job dñm qui dicit. Auditu auris au-

diui te: nunc aūt oculus meus videt te.
Esa.6. Vidit Isaias dñm q; ait: Anno quo mortu
us est rex ozias: vidi dñm sedentē super so
lium excelsum ⁊ elevatum. Vidit Micheas
3.Re.22 dñm q; ait: Vidi dñm sedentem super soliū
suum ⁊ oēm exercitū celi assistentez ei a de-
B xtris ⁊ a sinistris. Quid é ergo quod tot te
stamenti veteris patres deū se vidisse testa
ti sunt: ⁊ tamen ꝫ hac sapia que deus é dñs
absconditus est ab oculis oium viuentium:
Et Joannes ait. Deū nemo vidit vnq̄: ni
si hoc qs patenter dictum intelligi: q: q̄dm
hic mortaliter viuēs videri p quasdaz ima-
gines deus pōt: sed p ipsam nature sue spe
ciem nō pōt: vt aia grā spūs afflata per fi-
guras quasdam deū videat: sed ad ipsam
vim eius cētie nō pertingat. Dic é enim q;
Jacob q deū se vidisse testat: hunc nō nisi
in angelo vidit. Hinc est q; Moyses q cuz
Exo.33. deo facie ad faciē loquebatur sicut log so-
let hō cum amico suo ei inter ipsa ꝫba sue
locutōis dicit: Si inueni grām in ꝫspectu
tuo: ostende mihi te ipsum manifeste vt vi-
C deam te. Certe cuī si de⁹ nō erat eū quo lo
quebatur ostende mihi deum diceret: ⁊ nō
ostende temetipsum. Si aūt deus erat cuz
quo facie ad faciē loquebatur: cur se pete-
bat deū videre quē videbat: Sz ex hac ei⁹
petitōe colligitur: q: cum fiticbat p inteitū
scripte nature sue claritatem cernere quez
iam ceperat p quasdaz imagines videre vt
sic superna cētia mentis eius oculis ades
set: quatenus ei ad eternitatis visionē nul-
la imago creata tpaliter interesset. Et vide-
runt ergo pres testamēti veteris dñm: ⁊ tā
men iuxta Joānis vocem: deum nemo vi-
dit vnq̄: ⁊ iuxta beati Job sniam: sapia q̄
deus est absconditus é ab oculis oium viuē
tium: q: in hac mortali carne ꝫsistentib⁹ et
videri potuit per quasdā circūscripeas ima-
gines: ⁊ videri nō pōt p incircūscriptum lu
men eternitatis. La. 37.

D In so a quibusdaz potest i
hac corruptibili carne vi-
uentibus sed tamē iestima
bili virtute crescentib⁹ quo
dam ꝫtemplatōis acumie
eterna dei claritas videri:
hoc quoq; a beato Job snia non abhorret:
q; ait: Absconditus est ab oculis oīuz viuenti
um: quoniā q̄qo sapientiam que deus est

vidit: hanc vite funditus moritur ne ia ꝫ⁹
amore teneatur. Nullus ēppe eam vidit
q adhuc carnaliter vivit: q: nemo pōt am
dit: eoipso moritur: quo vel itentōe cordis:
vel affectu opis ab hui⁹ vite delectationi-
bus tota mente sepatur. Unde adhuc ad
eundē quoq; Moysen dr: Nō enim vide- Ubi.2.
bit me hō ⁊ vivet. Ac si apte diceret: Pau-
lus vnq̄ deū spāliter vidit ⁊ mundo car-
naliter vivit. Unde, Paulus quoq; aposto-
lus q adhuc dei inuisibilia sicut ipse testatur
erpte cognouerat: nā huic mundo totuz se
mortuū éē prohibebat dicens: Mihi mūdus Gal.6.
crucifixus est: ⁊ ego mundo. Sicut.n. iā lō
ge superi⁹ dixim⁹: nō sufficiat vt diceret mū
do crucifixus sum: nisi ēt permitteret: mihi
mundus crucifixus é: vt nō solum se mūdo
mortuum: sed etiam mundū sibi mortuum
éē testaretur: quatenus nec ipse mundus nec
ipsum iā mundus appeteret. Si enim duo
forte sūt in vno loco sunt quoq; vnus vivus B
alter vero sit mortuus: ⁊ si mortuus vivē-
tez non videt vivus tū mortuū videt. Pre
dicato: aūt dei vt ostenderet q: p abiectio
nē qua se humiliādo deiecerat: talis iā san
ctus esset: vt nec ipse mundū nec mundus
ipsum concupisceret nō solum ait se mūdo
crucifixum: vt ipse mundi gloriā quā appe
teret tanq̄ mortuū nō videret sz etiam mū
dum sibi asseruit crucifixum i quo tanta se
humilitate deiecerat vt ipse mundus tāq̄
mortuus Paulū humilē atq; despectū iaz
videre nequaq̄ posset. Sciendū so est q; L
fuere nōnulli q deū dicerent ēt in illa regio
ne beatitudinis in claritatē qdem sua cōs-
picī: sz in natura mīme videri. Quos nimi-
rum minor ingēniōis subtilitas fefellit.
Nec n. illi simplici ⁊ icōmutabili cētie aliud
est claritas aliud natura: sed ipsa ei natu-
ra sua claritas: ipsa claritas natura est. Qz
eni suis dilectoribꝰ: hec dei sapia se quan-
doq; ostenderet ipse pollicetur dicens: Qui
diligit me diliget a patre meo ⁊ ego diligā
eū ⁊ manifestabo meipsum illi. Ac si paten
ter dicat: Qui i vestra me cernitis retiat vt
in mea me natura videatis. Hic rursus ait:
Beati mundo corde: q̄m ipsi deuz videbūt
Hinc Paulus dicit: Nunc videmus per
speculum in enigmate: tunc aūt facie ad fa
ciem. Nunc cognosco ex parte: tunc autem

cognoscam sicut ⁊ cognitus sum.

Capitulum. 38.

Ad q̄ de deo primū p ecclesie predicatorem dicit. In quam desiderant angeli prospicere sunt nōnulli q̄ nequaq̄ deū videre vel angelos suspicātur. Et tamen dictum per veritatis stilum sciam⁹. Angeli coram in celis semp vident faciem patris mei q̄ in celis est. Nīl ḡ ergo aliud sūt tales: aliud predicator insonat scriptis: Sed si nīa vera q̄ conferatur: q̄ sibi nequaq̄ dissonent agnoscitur. Deū ḡppe angeli ⁊ videndo ⁊ videre desiderant: ⁊ sitiunt itueri ⁊ intueri ⁊ videre desiderant: ⁊ sitiunt itueri ⁊ intuentur. Si enim sic videre vīderant: vt effectu sui desiderii minime perfruātur desiderio sine fructu anxietatez hȝ: ⁊ anxietas penam. Beati vero angeli ab oī pena anxietatis longe sunt: q̄ nanq̄ simul pena ⁊ beatitudo conuenīūt. Rursum cū eos dicimus dei visōe saciari: q̄ ⁊ p̄s ait: Saciabor dū manifestabitur gloria tua: considerandum nobis est qñ sacietatem solet fastidiū subseq̄. Ut ergo recte sibi vtraq̄ conueniāt dicat veritas q̄ semper vidēt: dicat predicator egregius: q̄ semper videre desiderant. Nec enim fit in desiderio anxietas desiderantes saciantur: nec aūt fit in sacietate fastidium: sacietati desiderant. Et desiderāt igīt sine labore: q̄ desiderium sacietas comitatur ⁊ saciātur sine fastidio: q̄ ipsa sacietas et desiderio semper accenditur. Sic quoq̄ ⁊ nos erimus quādo ad ipsum fontem vite venerimus erit nobis delectabiliter impressa sitis simul atq̄ sacietas: sed longe abest a siti necessitas: longe a sacietate fastidiū: q̄ ⁊ sitientes saciabimur ⁊ saciati sitiemus. Videbimus igitur deū ipsum q̄ erit premiū laboris nostri post mortalitatis huius tenebras accessa eius lucē gaudeamus. Hȝ cuz eius lucem dicimus accensam: obstitit animo quod Paulus dicit: Qui lucem habitat inaccessibilem quem vidit nullus hominum ſȝ nec videre potest. Ecce rursum audio quod p̄s. ait: Accedite ad eum ⁊ illuminamini. Quādo ergo accedendo illuminamur si ipsam lucē qua illuminari possumus nō videmus? Si ḡ accedendo ad eū ipsaz qua illuminamur lucem videmus: quomodo inaccessibilis eē perhibetur? Qua in re pensandum est q̄ inaccessibilem virit hominī sed humana sapienti. Scriptura quippe sacra oēs carnalium sectatores humanitatis nōe notare solet. Unde idem apostolus gbusdam discordantibus dicit: Cū enim sit inter vos zelus ⁊ cōtentio nōne carnales estis: ⁊ fm hoīem ambulatis? Quib⁹ paulopost subiecit: nōne homines estis? Et vnde alias testimoniū protulit. Quod oculus nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascendit: que preparauit deus diligentib⁹ se. Et cum hoc hoīb⁹ virisset absconditum mor subdit: Nobis aūt reuelauit deus per spīm suū: ipse ab hoīs vocatōe discernēs q̄ raptus supra hoīem diuina iam sapet.

Ita etiam hoc loco cum lucē dei inaccessibilem phiberet vt ostenderet gbus subdidit. Quem vidit nullus hominum sed nec videre potest: more suo hoīes vocans oēs humana sapientes: q̄ q̄ diuina sapiunt: vt dez supra hoīes sunt. Videbimus igīt deum si per celestez conuersationē supra homines eē mereamur. Nec tamen ita videbim⁹ sicut videt ipse seipsum. Lōge dissimiliter ḡppe videt creator se: cū videt creatura creatorem. Nam quātum ad imensitatē dei q̄dam nobis modus figitur cōtemplationis q̄ coipso pōdere circūscribimur: quo natura sumus.

La. 39.

Sed pfecto nō ita conspiciemus deum sicut ipse dspicit se: sicut non ita regescimus in deo: quēadmodum ipse regescit in se. Nam visio nostra vel regens erit vt cūq̄ similis visioni vel regni illius ſȝ equalis nō erit. Ne.n. faceam⁹ in nobis vt ita dicam ptemplatiōis pēna nos subleuat: atq̄ a nobis ad illā erigimur intuendus raptiq̄ intuitōe cordis vuleredine ptemplatōis aliquo mō a nobis imus in ipm: ⁊ iā hoc ipm ire nīm min⁹ est regescere: ⁊ tñ sic ire pfecte regescere ē ⁊ pfecta ergo regio ē q̄ de⁹ cernitur ⁊ tñ adequāda nō est regni illius gnō a se in aliū transit vt regescat. Est itaq̄ regio vt ita dicam similis atq̄ dissimilis q̄ qđ illi⁹ regio ē: hoc nostra imitatur. Hīq̄ vt beati atq̄ eterni simus in eternū imitemur eternū. Et magna nobis est eternitas imitatio eternitatis: nec exotico sumus, ei⁹ quam imitari possumus q̄: vt videtes participemur ⁊ participantes imitāmur. Que nimirū visio nunc fide inchoatur: sed tunc in spē plicitur: qñ eoctemam deo sapientiā quā mō per oza predicantiū q̄ quasi per vitrea flumina sumimus i ipso suo fonte bibemus.

Capitulum primum.

Quid miruz

Si eterna dei sapientia cōspici nō valet: quando ipsa quoq̄ inuisibilia q̄ per eā sunt condita humanis oculis comp̄hēdi nō possunt: In reb⁹ ergo creatis discimus creatorē olim quanta hūilitate veneremur: vt in hac vita vsurpare sibi de oipotentis dei spē mens humana nūl audeat: quod solum electis suis premiū in subsequēta remuneratōe seruat. Unde bñ positq̄ dictum ē. Abscondita ē ab oculis olim viuentiū uico subuisertur. Volucres quoq̄ celi later. In scriptura eni sacra volucres aliquādo in malo: aliqñ in bono dantur intelligi. Per volucres ḡppe nonnunq̄ ptātes aerie designantur bonoz stude aduerse. Ut veritatis voce dr: Qñ semen q̄d secus viam ceciderit venerunt volucres ⁊ comederunt illud: q̄ nimirū maligni spūs humanas mētes obsidentes: dū cogitatōes nocias ingerunt verbum vite a memoria euellunt. Unde rursum quidam diuiti superba sapienti dr. Vulpes foueas habēt: ⁊ volucres celi nidos: filius aūt hoīs nō habet vbi caput suū reclinet. Vulpes valde fraudulenta sunt animalia que in fossis vel specubus se absconduntur. Cūq̄ apparuerit nunq̄ rectis itineribus ſȝ tortuosis anfractibus curūt. Volucres ēo vt nonnūq̄ alto volatu se in aera subleuant. Unde ergo vulpium dolosa atq̄ fraudulenta: unde aūt volucrū hec eadem superba demonia designātur. Ut si dicat: Fraudulenta ⁊ elata demonia i corde vestro. i. in cogitatiōe superbie inueniāt habitatōem suaz: filius aūt hoīs vbi caput suum reclinet non hȝ. i. humilitas mea regem in supba mente vestra nō inuenit. Quasi.n.in quodam volatu volucris ista prima se extulit: que per elatam cogitationem dixit: In celum conscendā super astra celi exaltabo solū meū: sedebo in mōte testamenti in lateribus aglonis ascēdā super altitudinem nubiū: ⁊ ero similis altissimo. Ecce ūs uita superbe volādo perit: qui ēt volatum ⁊ primis horibus perstare. Ipsi ḡppe volādo quasi super se ire conati sunt qñ eis decrum ē vt gustarent ⁊ cēnt sicut dñ. Cūq̄ similitudine diuinitatis appetūt: mortalitatis mantra pciderunt. Qui in terrā manēdo non ussent: si super terrā humiliter stare voluissent. At contra in bono volucres poni soient: sicut in euangelio dñs cū similitudinem regni celestis et grano synapis dixit: Cui simile ē regnum dei ⁊ cui similē est regnum dei ⁊ cui simile estimabo illud: Simile ē grano synapis: qđ acceptum hō misit in ortū suū ⁊ creuit ⁊ factum ē in arborē magnā: ⁊ volucres celi requieuerunt in ramis eius. Ipse ḡppe ē granū synapis qui mortis sepultura plantatus arbor magna surrexit. Granū nāq̄ fuit cū moreret: arbor cū resurgeret. Granū p humilitatem carnis: arbor p potentiam maiestatis. Hra nā q̄ vidimus cū ⁊ nō erat aspectus. Arbor aūt q̄ speciosus forma pre filiis hoīz.

Capitulum. 2.

Huius arboris rami sancti p̄dicatores sunt. Et videamus q̄ hinc tendantur. Quid. n. de eis dr: In oēz terram exiuit sonus eoz: ⁊ in fines orbis terre vba eoz. In istis ramis volucres requiescunt: q̄ sancte aie que q̄dam virtutiz pēnis a terrena cogitatōe se subleuant in cor dictis atq̄ exhortatōib⁹ ab hui⁹ vite fatigatōe respirāt. Hoc igīt in loco positq̄ de sapia dicit ē: Abscondita ē ab oculis olim viuentiū: nec ere subuūgit. Volucres ēz celi latet: quia in hac corruptibili carne existentes nature eius potentiaz ipsi ēz viuendo nō penetrāt q̄ si p meritū sancte p̄templatōis volāt. Ubi apte subiungit. Perditio ⁊ mors dixerūt auribus nīis auditum⁹ famā eius. Quid p̄ditio ⁊ mors nisi maligni spūs designant? Qui inuidet ores mors ⁊ p̄ditio cruciatū: sicut de ipso cor⁹ principe sub mistri ei⁹ spē p Joānē dr: Et nomē illi mors: cui subiecit oēs supbi spūs de hac sapia q̄ de⁹ est dicit: auribus nīis auditum⁹ famā ei⁹: q̄ nimirū visionis illi⁹ plena brietudine hic negauerunt. Unde

Apoc .21.

re quippe perfecte coeternā dei sapientiam
hoc ē qđ habere. Ūñ ad Joannē de mane
re vincentis dicit. Dabo illi calculū ⁊ i cal
culo nomen nouū scriptū: qđ nemo scit nisi
qui accipit. In hac etenim vita scire aliqđ
vel videre possumus: etiam que nō accepi
mus: habere ēo nomen nouum in calculo
scriptū. i. in eterno p̄mio noticiā dei huma
nis mentibus inuiolatā quā scire nemo pōt
nisi q̄ hanc etiā acceperit habere. Q̄ vtra
q̄ vt dicimus videre deū hoc ē qđ habere
ideo inq̄ ips̄ hanc sapientiā nō vidēt: qz
repulsi p̄ superbiaz neqaq̄ eā habere potue
runt. Ad lucem qppe eius clauserunt ocu
los cordis supfluis eius rādis repugnātes
sicut intelligi etiā de eisdem malignis spiri
tibus pōt qđ scriptum est. Ipsi rebelles fue
runt luminis. Famam ergo sapientie mali
gnis spiritibus aduisse est: sed eandē sapiē
tiam nō vidisse ⁊ eius potentiā ex virtute il
lius cognouisse: ⁊ tñ sub ea humiliter stare
noluisse. Ūñ ⁊ veritatis voce de ipso mali
gnoz spiritu capite dī. Ille homicida erat
ab initio ⁊ in veritate nō stetit. Sequitur.
((Deus intelligit viā ei⁹: ⁊ ipse nouit locuz
illius.)) Dec cetera dei sapiētia aliter viā
hz aliter locū: locū ēo si qs intelligit nō
localē: nā teneri corporaliter nō pōt dē⁹: sed
vt dictum ē: locus itelligitur nō localis. Lo
cus sapientie pater est: locus patris sapien
tia: sicut ipsa sapientia attestante dī. Ego i
patre ⁊ pater in me. La. 3.

Jo.8.

c

Jo.4.

a

Mar.10

Aliter ergo sapientia habz
viā aliter locū. Viam
p̄ humanitatis transitum:
locū ēo per statum diuini
tatis. Inde enim nō tran
sit vnde eterna ē: sed inde
transit vnde p̄pter nos ap
paruit tpalis. Sic nāq̄ in euāgelio scriptuz
est: qz egrediens ab hiericho dño trāsibat.
Duo aūt ceci sedētes iuxta viā clamauerunt dicentes. Ūñe miserere nostri fili Da
uid. Ad quoz vocē sicut scriptū ē: stetit Je
sus: ⁊ lumen reddidit. Quid est aūt transeū
do audire: stando lumen restituere nisi q̄ p̄
humanitatē suam nobis misertus ē: qui p̄
diuinitatis sue potentiā a nobis mentis no
stre tenebras exclusit? Qđ enim p̄pter nos
natus ⁊ passus est q̄ resurrexit ascendit in
celum: quasi transit Jesus: qz hec nimiram
actio tēporalis est. Sed stans eos tetigit ⁊
illuminauit: qz non sicut illa dispēsatio ver
bi tēporalis ita verbi eternitas transit: qui i
se manens inouat oīa. Stare enim dei est
inēōmutabili cogitatiōe mutabilia cuncta
disponere: qui ergo clamorē perentiū tran
siens audiuit stans lumen reddit: qz ⁊ si p̄o
pter nos tēporalia ptulit: inde tñ nobis lu
cem tribuit: vnde haberi mutabilitatis trā
situm nescit. Quia igitur qñ per carnē ap
pareret hominib⁹ incertū fuit: recte nūc dici
tur. Deus intelligit viam eius: ⁊ ipse nouit
locum illius. Ac si aperte diceret. Humane
cogitationi occulta sunt: vel qñ per carnez
ad homines sapiētia veniat: vel quō apud
patrē inuisibilis etiam cū foris apparuerit
pñstat: quibus hoc intelligi ⁊ aliter pōt. Mā
via eius nō inconuenienter accipitur hoc ipm
qđ venit ad corda: seseq̄ nobis intrinsecus in
fundit. Locus ēo eius sit cor ad qđ veniēs
pmanet. De hac qppe via illius dicit. Dor
clamantis in deserto parate viam dño. i. in
corde vestro veniēti sapientie aditū resera
te fient alias dicitur. Iter facite ei q̄ ascen
dit sup occasum. Sup occasum fuit ascēde
re: ipsam mortem quā pertulerat resurgendo
superasse. Ait ergo. Et q̄ ascēdit sup occasum
iter facite. i. resurgenti dño in vestris cordi
bus per fidem viam pbete. Dinc Joānes p
spūm dicitur. Preibis ante faciem dñi pa
rare vias eius. Quisqs etenim predicando
a sordibus viciorū corda audientium mun
dat: venienti sapientie viam preparat. Ha
bet ergo viā ista sapientia habet ⁊ locum.
Viam qua venit: locū quo manet: sicut ipsa
ait. Si quis diligit me: sermonē meū seruabit: ⁊ pater meus diliget eū: ⁊ ad eum venie
mus ⁊ mansionē apud eū faciemus. Via ē
igitur qua venit: locus quo manet. Dz quo
venit que vbiq̄ est? Venire est sapientie p illuminationē mentis nostre: indicare p̄sentiam maiestatis sue. Et q̄ hominib⁹ incertum ē: vel in cuius corde veniat: vel postq̄
venerit pmanēdo requiescat: recte nūc dicitur: deus intelligit viam eius: ⁊ ipse nouit locum illius: qz solius diuine visionis ē cernere vel qbus modis intellectus sapiētie ad
cor hominis veniat: vel cuius mens intellectū vite quē pepererit in mortiferis cogitationibus non amittat. Et qz hec eadē sapientiam per humanitatis gratiā manifestata i

Mat.3.

Ps.67.

c

Luc.1.

Jo.14.

cunctis mundi partibus electorū facrat cor
da repletura: recte subditur. La. 4.

a

Ipse enim fines mundi lustrat ⁊ oīa que sub celo sunt
respicit. Respicere qppe dei
est: ea que amissa ac perdita fuerant ad suā gratiā re
formare. Ūñi scriptū est. Rec
g sedet in solio iudicij: dissipat oē malum in
tuitu suo. Respiciendo nāq̄ lenitatis no
stre mala coercuit: ⁊ magna merita maturi
tatis dedit. Unde adhuc subditur. ((Qui se
cit ventis pondus.)) Velocitate enim ac
subtilitate ventorū in scriptura sacra solēt
aīe designari: sicut p̄ ps. de deo dicit. Qui
ambulat sup pennas ventoz. i. qui trāsgre
ditur virtutes aīaz. Fecit ergo ventis pon
dus: qz dum supna sapiētia replet aias: eas
maturitate solita graues reddit nō illa gra
uitate qua dicitur. Filij hominum vsq̄quo
graui corde. Aliud nāq̄ est grauē esse p con
filium: aliud p peccatū aliud ē grauē esse p
cōstantiā: aliud per culpā. Ista enim gravitas pondus habet oneris illa virtutis. Pōdus ergo accipiunt aie: vt ab intentiōe dei
non iam leui motu dissiliant sed in eum fi
xa constantie gravitate cōsistant. Adhuc ille populus leuiter mouebatur de quo p̄ pro
phetā dicit. Abij vagus in viā cordis sui: viam eius vidi ⁊ dimisi eum. Graue autez
cōsilium cordis ocm inconstantiā vagatiōis
expellit. Et qm̄ sunt aie que leui motu nunc
ista nunc illa desiderent oīpotens deus qui
ipsas leues fluctuationes mentiū non leuiter pensat vagationē cordis relinquendo di
udicat. Sed cuz per gratiā respicit vagam
mentem in cōsilij stabilitatē figit. Recte ergo nunc dicitur q̄ fecit ventis pondus: quia
eā leues motus animi misericorditer dignatur aspicere: hanc ptinus ad cōstātie maturitatem figit. Vel certe mentis pondus ē facere: concessam hic electis de virtutib⁹ gloriam permixta infirmitate temperare. Ūñ ⁊
subdit. ((Et aquas ipendit i mēsura.)) Aq̄
in scriptura sacra aliquādo spūm sanctum:
aliquādo fidem sacram: aliquādo scientiaz
p̄dauā: aliquādo tribulationē: aliquādo defluentes populos: aliquādo mentes bonoz
fidei p̄dicamēta sequentium designare solent. Per aquā qppe sancti spūs infusio designatur: sicut in euāgelio dicitur. Qui credit in mē sicut dicit scriptura. flumina aque
viue de ventre eius fluent. Ubi euangelista
secutus adiunxit. Hoc aūt dixit de spū quē
accepturi erant credentes i eum. Rursum p
aquā sacra scia designatur: sicut ꝑ. Aquas
quoq̄ p̄fana scia appellari solet: sicut apud
Salomonē mulier que typuz hereticos tenet
callidis suasionibus blanditur dicēs. Aque
furtiue dulciores sunt. Quarū etiā nomine
nōnunq̄ solent tribulationes intelligi: sicut
per ꝑ. dī. Salui me fac deus: qñ intrauerunt aque vsq̄ ad aiam meā. Per aquam
populi designātur: sicut per Joannē dicitur.
Aque vo sunt populi. Per aquā quoq̄ nō
solum fluxus decurrentis populoz: sz etiam
bonoz mentes fidei p̄dicamēta sequentiuz
designātur: sicut ꝑpheta ait. Beati q̄ semi
tis sup oēs aquas. Et per ꝑ dī. Dor dñi su
per aquas. Doc ergo in loco qđ aquarū no
mine nisi electorū corda signātur: que per i
tellectum sapientie auditū iam supne vocis
acceperunt? De quibus recte dicitur.

Jo.14.

Jsa.57.

b

Ps.4.

Capitulum. 5.

Et aquas appendit i mēsu
rā: qz sancti ipsi q̄ sublimā
te spiritu ad summa rapiuntur: quāuis in hac vita sunt:
ne aliqua elatiōe supbiant
quibusdam temptationib⁹ re
primunt: vt nequaq̄ om̄ pfecte valeāt quā
tum volunt: sed ne extollantur supdia se in
eis ipsārū quedaz mensura virtutū. Dinc ē
enim q̄ Helyas dū tot virtutibus i alia p
fecisset qnaq̄ mensura suspensus ē: dū Je
zabel postmodū quāuis reginā tamen mu
liercula fugit. Perpendo qppe hanc nunc
virtutis virū ignem de celo traherē: ⁊ secūdo quinquagenarios viros cū suis oīb⁹ pe
titione subdita cōcremare: ꝑdo celos a plu
uijs claudere: ꝑdo celos ad pluuias aperi: suscitantem mortuos: vētura quoq̄ prouidentem: ⁊ ecce rursus aio occurrit quo pauore ante vnā mulierculam fugerit. Confidero virū timore pulsum de manu dei mortem petere nec accipere: de manu mulieris
mortē fugiendo vitare. Querebat enim
mortē dū fugeret dicens. Sufficit michi tolle aiam meā nec enim melior sum ꝑēs
mei. Ūñ ergo sic potens vt tot illas virtutes faciat? Ūñ sic infirmus vt ira femine

3. Reg.19.

Ecclē.1.

Pro.21.

Ps.68.

Apoc.17.

Isa.1. Ps.73.

a

Obl.3

b

phimescat: nisi q; aque appendãtur mensu-
rã: vt ipsi sancti dei homines ⁊ multum va-
leant per potestatẽ dei: ⁊ rursum quadã mẽ
sura moderata sint per infirmitatẽ suã. ¶ In
illis virtutibus Helias qd de deo acceperat i
filio infirmitatibus quod de se esse poterat
agnoscebat. Illa potentia virtus fuit: ista
infirmitas custos virtutis. In illis virtuti-
bus qs ostendebat acceperat: in istis infir-
mitatibus hoc qs acceptat custodiebat. In
miraculis monstrabatur Helias: in infirmi-
tatibus seruabatur. Sic paulũ video flumi
nam ⁊ latronũ cautatis ⁊ solitudinis ma-
ris ac terre pericula sustinentẽ: frenantẽ ie-
iunijs ac vigilijs corpus: sustinentẽ frigoris
⁊ nuditatis erũnam: ad ecclesiarũ custodiã
vigilanter se ac pastoraliter exercentem: ad
tertiũ celi raptũ: rursumq; eũ in paradiso
raptũ: ⁊ audisse archana verba que non li
cet homini loqi: ⁊ tamẽ sathane angelo ad
temptandũ cõcreditur: orat vt eximi debeat
⁊ non eradũtur. Cuius cum ipsa initia cõ-
uersionis aspicio: perpendo q ei supna pie-
tas celos aperit sesecq; illi Jesus de sublimi-
bus ostendit. Qui lumen corporis ad tem
pus perdidit lumen cordis in ppetuũ accep
pit. Ad ananiã mittitur vas electionis vo-
cat: ⁊ tamẽ de ciuitate eadẽ qua post visio-
nem Jesu ingressus fuerat fugiens recedit:
sicut ipse testat dicens. Damasci ppositus
gentis arethe regis custodiebat ciuitatem
damascenoz vt me comprehenderet: ⁊ per fe
nestram in sporta demissus sum p murũ: et
sic effugi manus eius. Cui licenter dicã. O
Paule in celo iaz Jesus cõspicis ⁊ in terra
adhuc hominẽ fugis? In paradisuz dei du
ceris: secreta dei verba agnoscis: ⁊ adhuc a
sathane angelo temptaris? Eñ sic fortis ad
ecclesiã rapiaris: eñ sic infirmus vt in terra
hominẽ fugias: ⁊ adhuc a sathane angelo
aduersa tolleres. nisi q; ipse qui te sublenat
rursum te subtilissima mensura moderatur:
vt in miraculis tuis nobis ꝓdices virtutem
dei: ⁊ rursum in timore tuo reminisci nos fa
cias infirmitatis nostre. Que tñ infirmitas
ne in desperationẽ ptrahat nos cum pulsat
dum in infirmitate tua dñm rogares q; au
ditus nõ es: nobis quoq; locutus es qd au
disti: Sufficit tibi gratia mea: nã virtus in
infirmitate plicitur.

Capitulum. 6.

APerta ergo voce dei ostẽ
ditur: q; custos est fructus
infirmitas. Tunc qppe de
ne interius custodimur eã
per dispsationẽ dei tole-
rabiliter ꝓtamur exteri⁹
aliqã virgã aliqñ ꝓfluvis. a
Nã eis quos quos viros nominus fuisse
virtutũ temptationes atq; certamina non
defuere vitioꝝ. Dine enim q ad cõsolatio
nem nostrã idem predicator egregius de se
qdam talia prodere dignat dicens. Video Ro. 7.
aliam legem in mẽbris meis repugnantẽ le
gi mentis mee: ⁊ captiuum me ducentẽ in le
ge peccati: que est in mẽbris meis. Ad una
qppe protrahit caro ne extollat spũs ⁊ ad
alta sustollit spũs ne ꝓsternatur caro: spũs
leuat ne iaceamus in infimis: caro aggra-
uat ne extollamur ex summis. Si nõ suble-
uante spiritu nos caro temptaret: pfectiõe
ꝑculdubio temptationis sue in una dege-
ret. Rursum ño si non temptante carne ad
summa nos spũs sublenaret: in superbie ca-
sus ipsa nos pene sublenatione ꝓsterneret.
Sed fit certo moderamine vt dũ vnusq;q;
sanctoꝝ iam qdez interius ad summa ra
pitur: sed adhuc temptatur exterius ne de-
sperationis lapsum nec elationis incurrat:
qñ nec temptatio exterior culpam perficit
q; interior intentio rursum trahit: nec rursũ
intentio interior in superbiã elevat: q; tẽpta
tio exterior humiliat dum grauat. Sicq; ma
gno ordine cognoscimus in interiora ꝓfec-
tu qd accipimus: in exteriora defectu qd su
mus: ⁊ miro modo agitur vt nec de virtute
quisq; extolli debeat: nec de temptatiõe de-
sperare: q; dum spũs trahit ⁊ caro retrahit
subtilissimo iudicij interni moderamine in-
fra summa ⁊ supra infima in quodã medio
alia librat̃. Bene ergo dicitur. Et aquas
appendit mensura. Segtur. ¶ Quando po-
nebat pluuijs legẽ ⁊ viã procellis sonãtibus:
tunc vidit ⁊ enarrauit ⁊ ꝓparauit ⁊ inuesti-
gauit. ¶ Solent per pluuias ꝓdicantiuz di-
cta signari. Vñ per morsen dicitur. Expecta
tur sicut pluuia eloquia mea. Quoz videli Deut. 3
cet verba cã blande ꝓsuadent pluuie sunt:
cum ño terribilia de venturo iudicio ironãt
sonãtes procelle. Et notandus q pluuijs lex
ponitur: vt via procellis sonantibus aperiat. b
Lex qppe est ipsis ꝓdicatoribus posita: vt

vincendo impleant qs loquẽdo suadere se-
ruant. Nam loquendi auctoritas pdatur:
qñ vox opere non adnullatur. Dine enim p
ps dicatur. Peccatori aũt dixit deus. Quã
re tu enarras iustitias meas: ⁊ assumis te-
stamentum meũ per os tuũ? Tu ño odisti
disciplinaz ⁊ proiecisti sermones meos post
te. Sermones etenim dei post se predicator
proiecit: cum hoc qs dicit facere cõtempsit.
Quõ aũt dicta eius alter obediat: ñã ipse
respuit ope qs predicat voce ⁊ dissimulat
audire qs narrat? De ista ꝓdicatiõis lege
scriptum est. Qui soluit vnã de mandatis Mat. 5
istis minimis ⁊ docuerit sic homines mini-
mus vocabitur in regno celoz. Regnũ celo
rũ videlz ecclesiaz ꝓsentem appellat: de qua
scriptum est. Et colligent de regno eius oia Mat. 13.
scandala. In supno etenim regno scandala
que ex eo colligi debeant nõ habent. Qui
ergo soluit ope ⁊ sic docet voce in isto regno
celoꝝ: erit minimus in illo. Chã aũt pro-
cellis sonantibus posuit cum ꝓdicatoribus
suis ad cordia hominũ terroze venturi iudi-
cij pcussa aditum fecit. Prius tragi lex po
nitur: vt postmodum via pandatur: q; illa
vox cor audientis penetrat: que hoc qñ so-
nuerit opere consernat.

Capitulum. 7.

NEc aũt cum legẽ pluuijs
⁊ viam procellis sonantibus
poneret: hanc sapientiã vi-
dit ⁊ enarrauit preparauit ⁊ inuestigauit. Usitata
sacri eloquij locutione vide
re deus dicitur: videre nos facere sicut in isto
viro dñs dicit. Hãc cognoui qs timeas de- Gen. 22.
um. Et israelite ꝓmonentur. Temptat vos Deut. 13
dñs deus vester: vt sciat si diligitis eum. vt
scire vos faciat. Tunc ergo cum legem pla-
nijs poneret: hoc est mandata custodire pre
dicatoribus daret hanc incarnatã sapiẽtiã
videri ⁊ enarrari: a predicatoribus preparari
⁊ inuestigari ab auditoribus fecit. Sibi
qppe illam preparat: quisq; illam bene vi-
vendo in diem iudicij propitiam parat. Et
notandus q de ea quatuor dicta sint. Vi-
dit enim. Vidit enarrauit preparauit ⁊ inuesti-
gauit. Vidit nãq; q; speciem ei enarrauit ga
dium: preparauit q; remediũ: inuestigauit:
q; occultum. Sed hoc qñ de eterna sapien-
tia species patris ⁊ verbum dicit: quãdo ab

humana mente penetratur. Quis nãq; in
telligat vel verbum sine tempore vel species
sine circũscriptione? Diu nãq; ergo erat ali
quid qs de illa homo cognosceret si se. Un-
de aperte subditur. ¶ Et dixit homini. Ec-
ce timor dñi ipsa est sapientia: ⁊ recedere a
malo intelligentia. ¶ Ac si aperte diceret. Ad
temetipsum homo reuertere: cordis tui secre
ta perscrutare. Si enim te timere deprehen
dis: profecto constat q; hec sapientia pie-
nus es. Quam si adhuc cognoscere nõ po-
tes quid sit in se: iam cognoscis interim qd
sit in te. Que enim apud se ab angelis me-
ritur: apud te timor dñi vocatur: q; hanc
habere te certum est si timere te deum incer
tum non est. Dine etiam per ps dicatur. Ini
tium sapientie timor dñi: q; tunc penetrare Ps. 110.
eor inchoat: cum hoc extremi iudicij pauo-
re perturbat. Ad paruitatem igitur nostrã
diuinus sermo se attrahit: sicut pater cum
paruulo filio loqtur vt ab eo possit intelligi
sponte balbutit. Or enim naturã sapientie
penetrare nõ possumus qd sit in se: et cõde-
scensione dei audiuimus qd sit in nobis esti
dicitur. Ecce timor dñi ipsa est sapientia. Sz
q; ille veraciter vim diuini timoris intelligit:
qui se a cunctis prauis opibus custodire re
te subditur: ⁊ recedere a malo intelligẽtia.
Ea igitur que sequuntur q; ppbetie sperã
plena sunt ipsa sacre hystorie verba testant
cum dicitur.

Dixit quo

q Job assumens pa-
rabolam suam. Quia cui Job.
parabola similitudo no Ca. 29
minatur: aperte constat a
q per exteriorum verbo
rum formam misteria
loquitur: qui ad loquen
dum parabolam assumpsisse memoratur.
Cum eternam suam narrat: quoq; sunt sancte
ecclesie ventura denunciat: ⁊ per q ipse pa-
tiatur: indicat quid illa patiatur. Nomen
quã vero sic sue hystorie verba permisceat ve
ut allegoricum insonet: nõnunquã sic suos
dolores loquitur de si ex voce ecclesie ecle
sie loquatur. In hac vero victima sui parte
sermonis vtrumq; tempus designat ecclesie
quando aduersarios suos. idest carnales
quosq; vel hereticos: aut gentiles: quos

nunc studet sapie auctoritate cõprimere et frenata iacantia elatos cogitare in risu to lerare. Qui in hoc quoq; sermone dr: Hũc aũt nouerint me iuniores tẽpore quoq; non dignabar patres ponere cum canibus gregis mei Et ipsa ordis rõ exposcit: vt p verba beati Job vltima extremi sancte ecclesie designẽtur dies: quãdo persecutione erescente aptas hereticoꝝ voces tolerare cõpellitur cũ motus cordis sui quos nunc intra cogitationum sinus contegãt tunc i voce manifestari erroris apiunt. Hũc enim sicut per Joãnem dr: Draco in abyssũ clausus tenetur: q; diabolica malicia, i corꝝ subdolis cordib⁹ occultatur. Sz sicut illic scriptum est: Educitur draco de puteo abyssi: q; quod modo pre timore tegit: tunc ꝓtra ecclesiam publice de iniquoꝝ cordibus oẽ serpentinũ virus aperitur. Hũc cui abscõdit se sub blandiente lingua sentiens ꝓfecta: t malicia calliditatis quasi quodam se tegit abysso simulatõis. Hunc dns sicut p̃o voce dr: congregat sicut in vtre aquas maris. Ther qppe carnalis ẽ cogitatio. Aque ergo maris in vtre ꝓgregate sunt: cũ amaritudo puerse mẽtis nõ erũpit exterius i vocem ꝓtãte libertatis. Veniet ꝓfecto tẽpus qñ ꝓtra hanc puerã atq; carnales apta voce predicent quod nũc occulta cogitatione moliuntur. Veniet tempus qñ catholicã ecclesiam nõ solũ in iustis vocibus: sed ẽt crudelibus plagis premant. Ab aduersarijs nãq; suis duob⁹ modis ecclesia persecutionem patitur. s. aut verbis aut gladijs. Sed cũ verbis persecutionez sustinet exercẽt ei⁹ sapia: cũ vero gladijs exercetur eius patiẽtia. Sz verborum persecutiones ab hereticis nunc ẽt quotidie toleramus: cũ ipsi hereticj ligulis nobis subdolis: t falsa humilitate blandiãtur. Persecutiões ẽo gladiorum iuxta finẽ mundi secuture sunt: vt grana ecclesiab⁹ horreis recõdenda tanto veri⁹ a petõrum paleis emanẽt: quãto arcti⁹ affligãtur. Tunc electi oẽs q in illa fuerint tribulatione comprehensi: remiscuntur horũ tẽporum in ꝙbus nunc ecclesia fidei pacez tenet: t superba hereticorum colla comprimit: non potẽtata culmis sed iugo rõnis: reminiscitur nostri q geta fidei tpa rum⁹: qui t si in bellis coarctamur gentiũ: nõ tamen in dictis expugnamur patrum. Beat⁹ ergo Job sancte ecclesie tp̃z puz tenens: que in illius angustijs immeritur t tamen nostre vt dixi quietis t reminiscens sua transacta narrat t aliqs ventura denunciat dicens.

((Quis mihi tribuat vt sim iuxta menses pristinos.)) Multa enim talia sancta ecclesia doloribus pressa dictura est. Tantis qppe illaz futurum est tribulationibu: angustiari: vt hec tempora cum magno suspirio desideret: que nos cum magno dolore toleramus. Dicat ergo dicat per vocem beati Job: Quis mihi tribuat vt sim iuxta menses pristinos. Quia. n. salutis dierum numerus menses vocãtur. Quid aliud nomine signat mensium nisi collectiones animarum? Dies qppe dum colliguntur: in mensibus subtrahuntur: q; t i hoc tpe sancta ecclesia dum veritatis luce resplendẽtes alias colligit: in itimis abscondit. Aliquãdo etiã mensis p pfectõe ponitur: sicut ppheta ait. Erit mensis ex mense: pfectio videlz eis i re quie: ꝙbus nunc perfectio fuerit in operatione. Capitulum. 9.

Eminiscatur ergo pfectionis pristie reducat ad memoriaz quãta predicationis sue collectis animab⁹ reportabat lucra t angustiata tribulationibus dicat: Quis mihi tribuat vt sim iuxta menses pristinos. In ꝙbus profecto mensibus qualis fuerit enumerãdo subiungit dicens: ((Sedm dies ꝙbus deus custodiebat me quando splendebat lucerna eius super caput meum: t ad lumen ei⁹ ambulabam in tenebris. Tunc qppe videt ecclesia se persecutione cogente infirmoraz multos cadere quos nunc vt mater intra pacis sinum paruulos fouet: t intra tranquillas fidei cunas continet quis admirti fortib⁹ ipa fidei tranquillitate nutriuntur. Tunc vero tales multi casuri sunt: t per viscera charitatis quicquid in damno paruulorum sustinet se perpeti animus perfectorum dolet Infirmorum etenim damna ad corda fortium per compassionem transeunt. Unde per Paalum dr: Quis infirmat: t ego nõ infirmor? Quis scandalizatur: t ego non vror? Tanto. n. qsq; perfectus est: eẽplo pfecte sentit dolores alieos. Ui sed ecclia infirmis tũc cadẽtib⁹ ãgustata cũ hoꝝ remissa ẽ

tẽporum iure dictura est: Sm dies ꝙbus deus custodiebat me: q; se tũc in illis estimat cadere que se nunc in istis respicit custodiri. Bene aũt dr: Qñ splendebat lucerna ei⁹ super caput meũ t ad lumen eius ambulabam in tenebris. Lucerne enim nomie figuratur lumen sacre scripture: de qua ipse ecclesie pastor dicit: Habemus firmiorem ppheticum sermonẽ cui bene facitis attendẽtes quasi lucerne lucenti in caliginoso loco donec dies illucescat: t lucifer oriatur in cordibus vestris. Et p̃s. ait: Lucerna pedib⁹ meis verbũ tuum dñe. Quia aũt principale instrumẽ mentis est: appellatione capitis mentis vocatur. Unde per p̃s. dr: Impinguasti in oleo caput meũ. Ac si aperte dicat: Charitatis pinguedine repleti mentẽ meam. Hũc ergo lucerna super caput ecclesie splendet: q; sacra eloqa tenebras nostre mentis irradiant: vt in hoc caliginoso vite presentis loco dum verboꝝ dei lucem percipimus que sunt agenda videamus. Hũc ad lumẽ i tenebris ambulat quem sancta vniuersalis ecclesia t si aliena occulta cogitatiõe nõ penetrat: q; quasi facie dei nõ cognoscit in nocte: tñ ponit gressus boni operis directa lumine superne locutiõis. Segtur. ((Sicut fui in diebꝰ adolescentie mee: qñ secreto deus erat i tabernaculo meo)) Sicut vniuersalis ẽ hois sic sancte ecclesie etas describitur. Parvula qppe tunc erat: cum a natiuitate recens verbum vite predicare nõ poterat. Unde enim de illa dr: Soror nostra parvula est t vbera nõ habet: q; nimirum sancta ecclesia p̃iusq; pfecret per incrementa virtutis: infirmis qbusq; auditoribus ꝓbere nõ potuit verba predicatiõis. Adulta vero ecclesia dr quãdo dei ẽba copulata sancto replera spũ per predicatiõis mysterium in filiorum ꝓceptione fecundatur quos exhortando parit nutrit. De hac eius etate dicit dr: Adolescentule dilexerũt te. Universe qppe ecclesie que vnaz catholicam faciunt adolescentule vocantur: non tam vetuste per culpam: sed nouelle p gratiam: nõ senio sterilis: sed etate mentis ad spiritalem ꝓgnie fecunditatẽ. Tunc ergo cũ in diebꝰ illis ecclesia quasi quodã senio debilitata: per predicationem filios parere non valet reminiscetur fecunditat antique dicens: Sicut fui in diebus adolescẽtie mee

Psa. 32.

Isa. 66.

Apo. 20

Psa. 118.

Psa. 22.

Cant. 4.

1. Cor.

Deut. 4

Ezech. 1.

Psa. 44

Quis post eosdem dies ꝙbus deprimit: illi rursus circa ipsum finem temporis grauis persecutionis virtute roborẽtur. Nam fulcipatus ad plenum gentib⁹ olim diuersitati populiq; tunc locutus fuerit in fide sua trahet. Scriptum qppe est: Donec plenitudo gentium introiret: t sic oia israel saluus fieret. Sz ante illa tpa erũt dies in qb⁹ ab eadem sancte pauulum videbunt opposita: cuiusq; hoꝝ dierum reminiscitur dicens: Sicut fui in diebꝰ adolescentie mee quando secreto deus erat in tabernaculo meo.

Capitulum. 10.

Quid hoc loco tabernaculũ nisi habitationem mentis accipimus? Quia per oẽ quod cogitando agim⁹ in consilio nostri cordis habitamus. Quisq; aũt mandata dei tãcitus cogitat secreto illi deus i tabernaculo est: habitationem etenim cordis sui ante dei eẽ oculos viderat q dicebat: Et meditatio cordis mei i ꝓspectu tuo semper. Exteriora nẽq; opera patẽt oculis hominũ longe vero incompabiliter interiora ac subtilissime cogitatiões nostre patẽt oculis dei. Oia enim: sicut scriptum ẽ nuda t apta sunt oculis ei⁹. Et sepe i exteriora operis ante oculos hoiuz inordinati apparere metuimus: t in interiori cogitatõe illius respectum nõ metuimus: qñ videntẽ oia nõ videmus. Multo enim magis intrinseca dõ q extrinseca hoibus ꝓspicabilis sumus. Unde t, oẽs sancti sepe se intus circũspiciũt t vel reprehendẽdos se exteri⁹ vel inquies se interius videri iustibus timent. Dum ẽ q; alia que per ppheram videntur: in circuitu t intus plena oculis eẽ memorantur. Quisq; enim exteriora sua bene dispenit sed interiora negligit in circuitu oculos habet sz intus nõ habet. Sãcti ẽo oẽs q; t exteriora sua circũspiciunt vt bona de se exempla fratribus prebeant: t interiora sua vigilanter attendũt q; sese in reprobabiles interni iudicis obtutib⁹ parant t in circuitu oculos t intus habere perhibentur: magisq; se quo deo placeant in sua interna componũt: sicut per psalmistam quoq; de sancta ecclesia dr: Omnis gloria eius filie regum ab intus. Sed q; exteriora sua etiam irreprehensibilia sua custodit iure dr ea subdidit: i fim

vestis aureis circūamicta varietāte: vt & pulchra ecclia sibi fiat: & aliis forīs & se pulchēr per interiorē gloriā & alios eruditos p exteriora operum exēpla. Beatus igitur Job dicat et se: dicat et persona vniuersalis ecclie: qā secreto deus erat in tabernaculo meo. Ut enī demonstraret Xpm iustus prosecretō secreto deū fuisse in suo tabernaculo perhibuit. Ut etiam ostendat rectitudis opera quātum extrinsecus custodiūt adiūgat. Qui erat opūs meū & i circuitu meo pueri mei. O ēs. n. q̄ diuina precepta metuunt dei tabernacula fiunt. Unde vt supra iā diximus p semetipsam veritas dicat: de eo q̄ illius mandata custodit: Ego & pater meus veniemus: & mansionem apud eū faciem⁹. Quo contra peruersi q̄q̄ dum interna non appetunt: in suis se cogitationib⁹ foras fundunt. Unde eis p pphetam dr̄: Redite prauaricatores ad cor. Et rursum: Ele q̄ cogitatis inutile. In actionibus q̄ppe suis verentur homines quos corpaliter vident: & deum sibi pītem nō estimant esse quē non vident. Quo contra in laude iusti dr̄: Dum egyptii regē contenderet & dei mādatis obediret: q: inuisibilem tanq̄ videns sustinuit. Peruersum q̄ppe terre principem quasi nō vidit quē ab oculis sui cordis abiecit. Regem vero inuisibilem tanq̄ videns sustinuit: q: ab eius timoris intuitu mentis oculos non deflexit. Sancta itaq̄ ecclesia in magnis tūc tribulationib⁹ deprehensa cū multos a deo conspicit: prava cogitatione discedere videt. p̄fecto mentis eorum habitaculum discedente deo vacuum remanere & in re deplorans dicit: Quando secreto meo erāt in tabernaculo meo. La. xi.

Job. 14

Jsa. 46.

Quibus verbis non imerito etiam simulātio religionis plangit: q: nōnulli ēt nunc xpiani esse nō appetunt sed videri. Dis videt⁹ deus in publico est nō in secreto. Sed sancta ecclesia deū in secreto hēre desiderat: q: illos vere fideles respicit: quos ad fidei vitām corde pleno pmanere cognoscit: que intra exteriorem quoq̄ vigoris sui rectitudinem dicat: Quādo erat omipotens meum & in circuitu meo pueri mei. Pueri scilicet vocantur q̄ celestib⁹ mandatis inseruiunt. Unde per pphetā dīs dicit: Ecce ego & pueri mei: quos mihi dedit deus. Et rursus in euangelio. Pueri nūq̄d pulmentarium habetis? Hāc ergo in circuitu ei⁹ sūt pueri: q: in cunctis fere gentibus reperiuntur q̄ ecclesia mandata custodiunt: spiritalis discipline regulis obsequūtur. Qui profecto tāc ad obsequium pueri decurrunt quando praui q̄ reperti fuerunt spūalia ei⁹ mandata nō continent. Segtur. ¶ Quādo lauabā pedes meos butyro. ¶ Q: xpm & ecclesiam vnam eē psonam crebro iam diximus: illum videlz huius corporis caput: hāc aūt illius capitis corpus: aliter hec ēba inta vocē capitis accipi: atq̄ aliter iurta vocem corporis debent. Quos ergo pedes domini: nisi sanctos predicatores accipimus? De q̄bus dr̄: Et inambulabo in eis. Butyro ergo pedes lauātur: q: predicatores sancti bonor̄ operum pinguedine replentur. Ele enim & supra iaz diximus: vir ipsa predicatio sine aliquo trāsitur admisso. Nam quelibet predicans aut ad ēstulamcūq̄ indignationē trahitur si contēnitur: aut ad ēstulamcūq̄ gloriam si ab audientibus venerētur. Unde & apostolus. Pedes loti sunt vt a quolibet paruo contagio in ipsa predicatione contracto quasi quodaz itinere collecto puluere mūdarētur. Et beatus Jacobus dicit: Holite plures magistri fieri fratres mei. Et paulo post. In multis enī offendimus omnes. Pedes ergo lauantur butyro: q: pinguedine boni operis infundit atq̄ mūdatur collectus puluis de gloria predicationis: vel certe butyro pedes lauant: dū sanctis predicatoribus debita ab audientibus stipendia p̄feruntur: & quos fatigat in iunete predicatiōis labor: exhibita a discipulis pinguedo boni operis fouet: nō quod ideo predicēt vt alātur: sed iō alātur vt predicent. i. predicare subsistant: nō vt ad intentionem sumendi victus transeat actio p̄dicationis: sz ad vtilitatem predicatōis deseruiant mysteria sustentatōis. Unde a bonis predicatoribus nō eā victus predicatio impenditur sed eā predicatōis accipitur via⁹. Et quotiens predicantib⁹ necessaria ab audientibus conferuntur: non solent de rerū munere: sed conferentium gaudere mercede. Unde per Paulum dr̄: Non quero datum sed regro fructum. Datum quippe est res ipsa que impenditur: fructus vero datī

Jacō

Phil. 4

est: si benigna mēte future mercedis studio aliqd impendatur. Ergo datum in re accipimus: fructum in corde. Et q: discipulorū suoz apostolus mercede potius q̄ munere pascebatur nequaq̄ datum: sed fructum se querere fatetur. Unde & subdidit protinus dicens: Habeo aūt oīa & abundo. Butyro ergo lauantur pedes: cuz predicatores sancti vt diximus ipsa predicatiōe fatigati: audītorum suorū bonis operibus fouentur.

1. Cor. 10

Pessos nāq̄ pedes butyro vnxerat ille qui audiebat: viscera sanctorum regenerāt per te frater. Hoc butyro vnctus fuerat pes q̄ in cathena tenebatur dicēs: Det misericordiam dīs enesiferi domuiq̄: sepe me refrigerauit: & cathenam meam nō erubuit. Si ergo ex voce cap itis hec verba pēsam⁹: recte pedes sicut dictum est predicatores accipimus.

Esa. 10

La. xi.

Audit sentire ista ex voce solius corporis debemus: nimirum pedes ecclesie sunt, inferiora operum mistri: qui dum ad vsus necessarios ea que sunt exteriora exercent, p exteriorem mistrim ve lut pedes terre inherent. Sed debent hi q̄ p̄sunt: q̄ doctrine studio inuigilant: solerti cura occupatoz corda regere atq̄ eam quam ipsi vacādo percipiunt crebre admonitiōe vocē infusionē pinguedīs ministrare. Nam q: in vno corpore inuicem pro se mēbra solicita sunt: sicut illoz miseriis nostra extrema fulciūtur: ita necesse est vt nostris studijs illorum interiora repellantur. Quādo igitur sancti doctores q̄busdam ad extrema misteria deditis victionem dīlice incarnatōis predicant: butyro eloquij pedes lauant. Solent etiam pedes ipsa itineris aspe itate lacerāri. Unde & q: olim difficile est in terrenis actionibus huius vite iter agere: & nulla ex labore itineris vulnera sustinere. Cum ergo vigilanter p̄positi audītores suos curis exteriorib⁹ lētos ad cor revocant: vt que inter ipsa licita opa admiserint mala cognoscant: & que cognouerint defleant pedes butyro lauant: q: corū vulneribus penitentie vnguenta subministrant. Reminiscatur igitur tūc ecclesia vehementer afflicta quomodo pacto sue spe p exhoz

1. Cop.

Jsa. 10

tatōis verbum mihi dīs se ēnā extrema mīa dabat: & dicat: Quādo lauabo pedes meos butyro: quod vt beato Job ammiratiter libet virtutem: q̄ inter tōt curas rerū in sacrificioz sibi certis suis quālibet extremis bona sequentis vite predicabatur cos si ei seruirent: qd ad hec nos ēpi dicimus q̄ cōmissis nobis verba vite impēdere non erramus: qñ plāgatum virum phibere nō valuit ab officio predicatōis vel semiarie habitus: vel magne occupatio facultat: sz sera veritate hystorie ad sancte ecclesie iā verba redeamus: que per beatum Job i. per os mēbri sui legitur ista sunt que tēpore extremo patitur: cū transactoz suorum reminiscatur vt per eam videlz verbi pīgue dinem opantium vita leniretur. Que ipsa quoq̄ predicatorum suoz vigilantia plenius ecclesie subdit. ¶ Et petra fudebat mihi riuos olei. ¶ Q: petre nocie xpo occupāt: p̄dicator egregius fatetur dicens: Petra aūt erat xpus. Que videlicet petra nūc ad vsum sancte ecclesie olei riuos fundit: q: in ea loquens dīs predicantēta victoria in time emanat. De hac petra olei rivus exit: Liber Marthei: liber Marci: liber Luce: Liber Joānis. In diuersis hui⁹ mundi partib⁹ quot predicamenta edidit: tot petra hec p ora apostolorum olim olei riuos fudit. Totiens adhuc de petra hac olei riuus funditur: quotiēs a sancto spū vngendis mentib⁹ auditoz: ea que in illoris veteribus de xpo dicta sunt explanant. Et rursus vocātur olei q: decurrūt & vngunt. In quibus q̄sq̄ tingatur vngit: q̄sq̄ vngit ante rivus unpinguatur. La. xi.

1. Cop. 10

Pe qua nimirū pinguedīe ps ait: Sicut adipe & pinguedine repleatur anima mea. Potest nomine olei ipa sancti spīritus vncio designari de qua per pophetā dr̄: Computrescit iugū a facie olei. Jugū q̄ppe a facie olei computrescit: q: dum sancti spīritus gra vngimur: a captiuitate nostre seruitutis liberamur: deq̄ maligni spūs dominatio sup̄ba repellitur: atq̄ conteritur quo libertatis nostre colla sinebantur. De hoc rursus oleo scriptū est: Unctus facta est di-

Ps. 62

Jsa. 10

Jsa. 5

lecto mea in cornu filio olei. Hūus quippe olei fidelis populus dr: q ad fidem dei interna sanctiſpūs vnctione generat. Multis ergo tūc sancta ecclesia tribulationibus depelsa: dona spūsl tmira que nunc habz predicamenta ad memoriā reuocet: t suam silentium deplozet diecs: Petra fundebat mihi riuos olei. Quib⁹ verbis cōgrue subiecit. ¶ Quādo pcedebam ad portā ciuitatis t in platea portabant mihi cathedrā. Videbant me iuuenes t absc̄ debantur: t senes assurgentes stabant. Principes cessabant log: digitum superponebant ori suo. Vocem suā cohibebant duces t lingua eorum gutturi suo adherebat. Mos veteruz fuit: vt seniores in portā consisterent: t causas ītroeuntiū iudicarent: quatenus tanto eēt pacificus vrbis populus: quāto ad hāc discordes igredi nō liceret. Sed nos sacrā hystoriam venerātes hec egisse beatū Job pro cultu iustitie cernim⁹ atqz ad indāganda allegorie mysteria ducimur. Quid ergo per ciuitatis portaz nisi bona queqz actio designatur: per quā anima ad cōmentum regni celestis ingreditur. Vnde prophetat: Ps. 9. Qui exaltas me de portis mortis vt annūciem oēs laudatiōes tuas in portis filie sion. Porte gppe mortis sunt: actiones prauc que ad interitum trahunt. Quia autez sion speculatio dr: portas sion actiones bonas accipimus: per quas supernam patriam ingredimur: vt regis nostri gloriam contēplemur. Quid vero per cathedrā nisi magisterij auctoritas designatur? Greca autē lingua platea pro latitudine dr: Nunc ergo sancta ecclesia ad ciuitatis portam pro cedit: q: vt aditum celestis regni percipiat in sanctis se actionibus exerit. Cui in platea paratur cathedra: q: in magne auctoritatis latitudine sui magisterij exhibet claritatis libertatem. Que enim recta que sentit t publica voce predicat: quasi in platea super cathedram sedet cum nullum de sua predicatione metuit: nullius pressa terroribus se sub silentio abscondit. An non i publico ad docendum prelider: quā simulet t sentiendi veritas: t docendi potestas fulcit Sz cum ad portā pcederet t in platea sup cathedram sederet: gd a iuuenibus: gd ve a grauibus ageretur adiungit dicens: Videbant me iuuenes t absc̄ondebantur: t senes assurgentes stabant: Si hystorie ipendimus que dicit credimus nō allegorie que predixit videmus. Iuuenes nāqz dici solēt q nulla conflix grauitate fulciātur. Senes vero nō eos scriptura sacra vocare cōsueuit: q sola ētricate temporum: sed moz grādeuitate maturi sunt. Vnde per quēdaz sapientem dr: Senectus enim venerabilis est non diuturna neqz numero annorum computata. Cani aūt sunt sensus hois: t etas senectutis vita imaculata. Vnde recte quoqz dr̄s ad Moysen dicit: Congrega mihi septuaginta viros de seniorib⁹ israel quos nosti q senes populi sunt. In qbus qd aliud ēt senectus cordis regritur: cuz tales inuentur eligi q senes eē scimtur. Si enim senectus in eis corporis quereretur a tantis scire poterant a ētis videri. Dum vo dicitur quos tu nosti q senes populi sunt: p fecto liquet: q: senectus mentis non corporis eligenda nunciatur. La. 14.

Sanctam ergo ecclesiam vident nūc iuuenes t absc̄onduntur: senes vero ei assurgentes assistunt: q: vigorez ei⁹ atqz rectitudinem imaturi formidāt grādeui qppe glorificant. Leues sunt qui fugiunt: graues vero atqz perfecti hanc vite sue meritis assurgendo venerantur. Disciplinam quippe illius perfecti diligunt: imperfecti reprehendunt. Vident ergo hanc iuuenes t absconduntur: q: deprehendi in suis occultis actib⁹ metuūt. Senes vero assurgētes stāt: q: perfecti quiqz ex humilitate indicāt quātum in bona opatione pfecerūt. Sed quia hec de suis loquitur narrat quoqz qualiter ab exteris timeatur. Principes cessabant log: t digitum superponebant ori suo. Vocem suā cohibebant duces: t lingua eorum gutturi suo adherebat. Qui hoc loco alii duces intelligi vel principes possunt nisi hereticē prauitatis auctores? De qbus per Ps. 106. Ps. di: Diffusa est contentio super principes eorum t sedurerunt eos in inuio t non in via. Ipsi etenī dum dispensationem oīa peruerse interpretari non metuunt: pfecto plebes subditas nō in eam viam que christus est: sed in inuium trahunt. Sup quos recte quoqz effusa contentio dr: q: sibi suis vicissim allegationibus contradicūt: Arri⁹

quippe tres personas i diuinitate suscipiēs tres etiam deos credidit. Quem contra sabellius vnum deum, suscipiens: vnam credidit esse personam inter quas sancta ecclesia rectum predicationis sue tramitem indecli nabiliter tenens t vnum deum predicans tres psonas contra sabellium asserit: t tres psonas asserens vnum deum contra arriū cōfitetur. Quia autem in sacro eloquio mancipatus virginitatem laudari comperit: eō lugia damnauit. At cōtra iouinianum quia concedi cōiugia cognouit: virginitatis meritū dicium desperit. Vnde fit vt semper hereticis peruersa intelligentia confusis vicissim sibi corū nequicia t in culpa concordet: t in sententia discrepet. At contra sancta ecclesia per medias vtrarūqz partiū lites ordinata pace graditur: t sic scit suprioza bona suscipere vt nouerit etiam inferiora venerari: quatenus nec summa equet infimis: nec rursum ima despiciat: cum summa veneratur. Nunc ergo hereticorū plebiū principes auctoritatem sancte ecclesie ppendentes cessant loqui: t quasi ori suo digitum superponunt dum falsis querelis non rōne vocis se reprimi: sed virtutis manu significant. Vocem suam duces cohibent: quia nimirū hi q post se errantes populos trahere conātur: ne loqui peruersa nunc audeant: t auctoritatis frenant pōdere: t virtute rōnis. Quorum lingua suo gutturi adheret: quia etsi peruersa loqui libera voce non audent intus tamē apud se contegunt cuncta que contra veram fidem proponere falsa mollimtur. Dorum ergo temporum sequenti tribulatione deprecsa reminiscēs ecclesia deplorat dicens. Quando pcedebam ad portam ciuitatis t in platea parabant cathedram mihi: videbant me iuuenes t absc̄ondebant: t senes assurgentes stabant. Principes cessabant loqui: t digitum superponebant ori suo. Vocem suam duces cohibebant: t lingua eorum gutturi suo adherebat. Ac si aperte dicat. Cum predicare mihi voce publica licuit: omnis qui mee veritati nō fuit subiectus erupuit. Illo nāqz tempore cum sancta ecclesia aduersitate pmitur: pastus quibuscqz predicatoribus licentia locutionis datur.

Capitulum. 15.

Quod lōge ante Hieremiā inuenio dr. Sed t iamie nuncupant mātam sacramēta catolica sua. Quid nāqz per iamias nisi hereticos appellat humanam quidē faciem sed belluina per impietatez corda gestantes. Qui tunc mātam nudant: q: errorem suum libere predicant. Tunc catolica sacramenta lacerant: quia male sequaces parnulorū animas dum peruersa infirmant ad impietatē nutriendo confirmant. Sequitur. ¶ Auris audiens beatificabat me: t oculus videns testimoniū reddebat mihi. ¶ Dū beatificari se ab audientibus: sibiqz testimoniū reddi a videntibus fatetur beatus Job qualis in sermone fuerit ostenditur. Nec enī aut in opere perfectus est cui adhuc lingue proprie contradicit: aut in sermone laudabilis: qui hoc qd loquitur opere non ostendit. Ut igitur beatus Job amicorū suorum increpationib⁹ eruditus vtraqz se habuisse probibeat: sese t audientibus t videntibus veneranti fuisse manifestat. Qs si ad vocem sancte ecclesie referamus: ille ei⁹ verba beatificat qui ea que audierit opere consumat. Ille ei testimonium reddit: qui exemplis vite illius bene viuendo respondet. Sanctaz etenim ecclesiam ille veraciter videt: cuius testatur vita q videt. Ad hoc nāqz bonorū intra eam rectitudo cernitur: vt quiqz hanc viderint a suis prauitatibus corrigantur. Nec dum ergo intra sanctam ecclesiam videt bonos qui non est emendatus a malis. Sed vnde ei testimonium reddatur ostēditur cum subiungit. ¶ Eo q liberassem pauperem vociferantem t pupillū cui non erat adiutor: benedictio perituri super me veniebat t cor vidue cōsolatus sū. ¶ Magne mi sericordie ista sunt opa: liberare vociferantem pauperem: pupillo adiutorem ministrare: periturum eripere t cor vidue consolari. Superius enim dictum est: quid exhibeat q doctrinam. Ait nāqz. Auris audiens beatificabat me. Nunc autem narrat que p misericordiam impendit dicens: eo q liberassem pauperem vociferantem: t pupillū cui non erat adiutor. Hoc quippe cum opere sibi necessario concordat: hec beatus Job t exhibuit subditis t tamen per sanctam ecclesiā

erbenda signauit. Que vtrāq; nunc in
ceſſabiliter crescat: vt videlicet filios suos
& loquendo paſcat: & defendendo ptegat:
quatenus per verba bonis ſatietate cr per
patrocinia tucatur a malis. Bene autem
ſcriptum eſt. Germinet terra herbam virē
tem & facientem ſemen: & lignum pomiferū
Gen.1. faciens fructum iuxta genus ſuum. Quod
ſic eſt veraciter factum: vt ſignificaret ali-
quid veraciter faciendum. Per terrā quip
pe figuratur ecclesia que & verbi nos pabu
lo reficit: et patrocinij vmbraculo cuſtodit:
que & loquendo paſcit: & opitulando prote
git: vt non ſolum herbam refectionis profe
rat ſed & cum fructu operis arborem pro-
tectionis.

Capitulum. 16.

a Perpendendaz quoq; video
his qui plebium gubernatio-
nibus preſunt: quod ſu-
perius dixit. Videbant me
iuuenes & abſcondebātur:
nunc aſtruit cor vidue con-
ſolatus ſum. Quanta diſciplina reguminis
vt ante cum iuuenes abſcōdebantur: quan
ta manſuetudo pietatis vt per eum viduā
rum corda conſolentur. Sunt nāq; nōnul-
li ita diſtricti vt omnem etiam manſuetudi
nem benignitatis amittant: & ſunt nōnulli
ita manſueti vt perdant diſtricta iura regi-
minis. Unde cauetis rectoribꝰ vtraq; ſum-
mopere ſunt tenenda vt nec in diſcipline vi
gore benignitatem manſuetudinis: nec rur
ſum in manſuetudine diſtrictionem deſe-
rant diſcipline: quatenus nec a compaſſiōe
pietatis obdurescant: cum contumaces cor
rigunt: nec diſcipline vigore molliantur: eā
infirmorum animos conſolantur. Regat er-
go diſcipline vigor manſuetudinem: & man
ſuetudo ornet vigorem: & ſic alterū cōmen-
detur ex altero vt nec vigor ſit rigidus: nec
manſuetudo diſſoluta. Hec autem que ſu-
pra diximus pietatis opera ſancta eccleſia
& corporaliter exhibet: & ſpiritaliter exhibe
re non ceſſat. Nam pauperem vociferantē
liberat: cum peccatori veniam deprecanti
Mat. 5. eas quas cōmiſerat culpas relaxat. Hec ta
libus quippe pauperibus dicitur. Beati pau
peres ſpiritu: qm ipſorum eſt regnum celo-
rum. Et talium pauperū clamor eſt: po-
ce dicentium. Cito nos anticipet miſericor-
dia tua: quia pauperes facti ſumus nimis. Ps.7
Pupillus vero cui non eſt adiutor liberat:
dum vnuſquiſq; mortuo antiquo patre dia
bolo ad ſancte eccleſie ſinum currens: in ea
exhortationis adiutorium inuenit qui iam
vesideria mundi perſequentis fugit. Po-
teſt etiam populi nomine fidelis quiſq; etiā
pter mortem boni patris intelligi cui⁹ ad
tempus viſione deſtitutus eſt: quāuis ſola-
tio deſtitutus non eſt. Benedictio etiam pe
rituri ſuper eam venit: cum peccatoris inte-
ritum prenenit & cum ſanctis exhortationi-
bus a culpe fouea reducit. Unde ſcriptum
eſt. Qui conuerti fecerit peccatorem ab erro Jacob.
re vie ſue ſaluabit aiam eius a morte & ope
rit multitudinem peccatorum. Si enim ma-
gne mercedis eſt a morte eripere carnē quā
doq; morituram quanti eſt meriti a morte
animā liberare in celeſti patria ſine fine vi-
ctura: Cor autem vidue conſolatur dum
fideli cuiq; anime q; eternas dñi retributio
nes narrat: quaſi viri ſui bona ad memo-
riam reuocat. Cui quia ſpiritualiter anima
iuncta eſt: eo mortuo vidua dicitur ſed ſan
cte eccleſie vocibus ex eius reſurrectione re
fouetur. Magnam ergo conſolationez cor
vidue ſuſcipit: quando fidelis anima i ver-
bis eccleſie de aduentu illius aliquid cui ſpi
ritaliter eſt connuncta cognoſcit. Segtur.
((Juſticia indutus ſum & veſtiuit me ſicut
veſtimentum.)) Veſtimento vtiq; cum veſti
mur ex omni parte circundamur. Ille ergo
iuſticia ſicut veſtimento veſtitur: q ſe vndiq;
bono opere protegit: & nullam partem
actionis ſue peccato nudam relinquit. Nā
qui in alijs actionibus iuſtus eſt: in alijs in
iuſtus quaſi hoc latus cooperuit: illud nu-
dauit: nec iam bona ſunt opera: que ſubor-
tis alijs prauis operibus inquinant. Unde
enim per Salomonem dicitur. Qui in vno
offenderit multa bona perdit. Unde Jaco-
bus dicit. Quicūq; totam legem ſeruauerit: Eccle.9.
offendat autem in vno factus eſt omnium Jaco.2.
reus. Quā videlicet ſententiam ſuā ipſe, di-
ligenter expoſuit cum ſubiunxit. Qui enim
dixit. Non mechaberis dixit: & nō occides.
Quod ſi non mechaberis: occidas autem:
factus es tranſgreſſor legis.

Capitulum. 17.

Oculis ergo oculis circumſpectis pondus
adhibenda cuſtodia ē. Unde recte quoq; per Salomonem dicitur. Omni cuſtodia ſerua cor tuum: quia ex
ipſo vita procedit. Dicturus enim cuſtodia
premiſit omni: vt videlicet vnuſquiſq; hinc
inde ſe diligenter inſpiciat: & quandiu i hac
vita eſt contra ſpiritales inimicos in acie ſe
poſitus ſciat: ne meritē quā per has actio
nes collegit per alias amittat: ne hinc ho-
ſti fores obſtruat & aliunde aditum pādat.
Si qua etenim ciuitas contra inſidiātes ini
micos magno valletur aggere: fortibus cin-
gatur muris: in ſummis muniatur cuſtodia
vnum vero in ea foramen tantūmodo im-
munitum per negligentiam relinquat inde
procul dubio hoſtis ingreditur: qui vndiq;
excluſus eſſe videbatur. Phariſeus nāq; il
lic qui in templū oraturus aſcendit ciuitatē
mentis ſue quāta munitione vallauerit au Luc.18.
diamus. Jeiuno inquit bis in ſabbato: de-
cimas do omnia que poſſideo. Qui premi-
ſit gratias tibi ago magna certe munimina
adhibuit. Sed videamus vbi inſidianti ho
ſti immunitū foramen relinquit q: nō ſum
ſicut publicanus iſte. Ecce ciuitatez cordis
ſui inſidiantibus hoſtibus per elationē ape
ruit: quam fruſtra per ieiunium & elemoſy-
nas clauſit. Incaſſum munita ſunt cetera:
cum locus vnus de quo hoſti patet aditus
munitus non eſt. Gratias recte egit: ſz per
uerſe ſe ſuper publicanum extulit: ciuitatem
cordis ſui extollendo pdidit: quā abſtinen
do & largiendo ſeruauit. Uitia eſt per abſti
nentiā gula: deſtructa ventris inguinles: ſu
perata eſt largitate tenacia: auaricia de
preſſa. Quibus hoc laboribus actum credi
mus. Sed o quot labores vno vicio peuſſi
eciderunt quāta bona vnius culpe gladio
ſunt peremptā: Unde magnope oportet et
bona ſemper agere: & in ipſis nos ſemp bo-
nis operibus caute in cogitatiōe cuſtodire:
ne ſi mentem eleuant bona non ſint: q̄ non
auctori militant ſed elationi. Hec qua re nō
inordinate agimus: ſi et libris licet nō cano
nicis: ſed tamē ad edificationē eccleſie edi
tis teſtimoniū pferamus. Eleazar nāq; in
filio elephantē feriens ſtrauit: ſed ſub ipſo
quem extinxit occubuit. Quos ergo iſte ſi
gnificat: quē ſua victoria oppreſſit: niſi eos
qui vicia ſuperāt: ſed ſub ipſa que ſubegerāt
ſupbiendo ſucceſſunt: quaſi enim ſub hoſte
quem pſternit moritur: q de culpa quā ſu-
perat ejcuat. Penſandū ergo magnopere
eſt q: bona pdeſſe nequeūnt mala que re-
petunt nō exequntur. Uerē ol qd agitur ſi
non ſollicite in humilitate cuſtodiat. Dñs de
ne quoq; de ipſo primo parente dicit. Po Gen.2.
ſuit eum dñs in paradiſo voluptatis vt ope
retur & cuſtodiret illud. Operatur quippe qui
agit bonū qd percipit: ſed qd operatus fuerit
nō cuſtodit: cui hoc ſubrepit qd prohibetur.
Beatus igit Job q: ex omni parte bono ſe
ope reterat dicat. Juſticia indutus ſum et
veſtiuit me ſicut veſtimentū. Unde & proxi-
mus ſubdit. Ja. 18.

Judicate iudicio meo.)) Juſtorum iudicia recte dijudicari cōparantur: q: per magni operis gloriā ad retributionē ducunt coronam. Que nimirum iudicia ſecū quotidie introitus agunt: qd deo quid proximo debeāt ſolerter aſpiciant: atq; ad agē da bona ſe vehementer accēdant & de per petratis malis diſtricte redarguunt. Unde Pro.3.e bene quoq; per Salomonem dicitur. Cogi tationes iuſtorum iudicia. Juſti quippe ab omni ſtrepitu ſeculari ad corda ſua redeūt ibiq; aſcendunt tribunal mentis ante oculos ſe & proximum ſtatuunt: deducunt ad mediū regulam teſtamenti qua dicitur que vultis vt faciant vobis homines & vos eā dem facite illis. Transferunt in ſe perſonā proximi & ſollicite attendunt quid ſibi ſi ita eſſent fieri vel non fieri iuſte voluiſſent: ſic q; diſtricto iure atq; iudicio cauſam ſuam & proximi iuxta tabulas diuine legis in foro cordis examinant. Bene ergo dicitur cogita
tiones iuſtorum iudicia: quia ipſe eorum intimus motus cordis quaſi quedam libra eſt iudiciarie poteſtatis. Quibus peractis: quia retributionem inferius non requirit: recte eorum iudicia dradmati comparantur. Dradema quippe in ſuperiori parte corporis ponitur. Juſtorum ergo iudicium dradema dicitur: quia per hoc non in ter renis & infimis: ſed rurſum remunerari con cupiſcunt. Sequitur. ((Oculus fui ceco: et pes claudo'. Pater eram pauperum 'et

eiusdā quā nesciebam diligentissime,inue
stigabam. Inter hec lectoris animus fortā
quærat cur beatus Job suas tam subti
liter virtutes enumeret. Sancto ꝑ quippe vi
ro dā est:bona que fecerint celare ne cō
tingat eas lapsum elationis incurrere. Vñ
Mat.7. per semetipsam veritas dicit. Attendite ne
iusticiam vestram faciatis coram hominib⁹:
vt videamini ab eis. Vnde est etiam q duos
cecos iuxta viam sedentes illuminās pe
Mat.6. pit dicens: videre ne quis sciat. De quib⁹
alico scriptum est. Abeuntes diffamauerunt
eum per totā terrā illam. Sed querendū
nobis est quid sit hoc qd ipse omnipotens
cui hoc est velle qd posse. & tacere virtutes
suas voluit: & tamē his qui illuminati sunt
quāsi muttus indicatur:nisi q seruis suis se
quentibus exemplum dedit vt ipsi quidem
virtutes suas occultari desiderent & tamen
vt alijs eorum exemplo proficiant prodantur
inuiti:& facta quidē sua occultanda sibi ꝓ
custodiant:sed dum ꝓdantur inuiti: bona
C ad primos suos exempla transmittāt. Oc
cultentur ergo studio:necessitate publicent:
& eorum occultatio sit custodia ꝓpria:eorū
Mat. 9. q publicatio sit vtilitas aliena. Rursum q
scriptum est:neq accendunt lucernam & po
nunt eam sub modio:sed super candelabrū
vt luceat oibus qui in domo sunt: sic luceat
lux vestra coram hominibus vt videant ope
ra vestra bona & glorificent patrem vestrū
qui in celis est. Aliquando sancti viri & co
ram hominibus compelluntur bona facere:
& eadem hominibus sua facta narrare:sed
ad eum finem omnia referentes vt non ipsi
eisdem operibus sed patrem eorū qui in celis
est debeat glorificari. Dum enim sancta pre
dicant:ipsa predicatio eorum fortasse despi
citur quorum vita nescitur. Compelluntur
ergo vitam suam dicere vt auditorum animꝰ
valeant vitam. mutare & facta sua referunt
Ezech.1. vt venerationi sint: venerari appetūt vt re
uerenter audiantur. Scriptum quippe est.
Cum cleuarentur animalia de terra eleua
bantur pariter & rote:quia videlz cum audi
torum mentes predicantium vitam suscipiūt
necessario,vtiq etiaz,vim predicationis am
mirantur. La. 19.

A Hinc est ergo q predicatores bo
b ni & honorem ꝑpter elationem fu
giunt:& honorari propter imi

tationem tamen volunt. Die nimirum pau
lus apostolus discipulis loquens & honorē
fugit: & tamen quantum esset honorandus
ostendit. Nam cum thessalonicensibus dice
1.Thes.2 ret. Neq enim aliquando fuimus in sermo
ne adulationis sicut scitis: neq in occasio
ne auaricie deus testis est secutus admixti
nec quærentes ab hominibus gloriam neq
a vobis neq ab alijs: cum possimus⁹ ho
nori vobis esse vt christi apostoli: sed facti su
mus paruuli in medio vestrum. Rursus co
2.Cor.8 rinthijs honorem fugiens dicit. Non enim
nosmetipsos predicamus sed Jesum Chri
stum dominū nostrum nos autem seruos ve
stros per Jesum christum. Quos tamen vi
dens falsorum apostolorum persuasionibus
a vere fidei tramite deuiare: eos se summo
pere quantus esset venerandus ostendit di
cens. In quo quis audet:in insipientia dico
audeo & ego. Hebrei sunt & ego. Israelite
sunt & ego. Semen abrae sunt & ego. Mini
stri christi sunt & ego: vt minus sapiens de
eo:plus ego. Quibus etiaz subiungit: quod
ei quoq tertij celi secreta patuerint: q rap
tus etiam,paradisi archana penetrauit.
Ecce honorem fugiens seruum se discipulo
rum predicat. Ecce honorem pro vtilitate
audientium' quærens: falsis apostolis vite
sue merita superponit. Egit quippe doctor
egregius vt dum ipse qualis esset agnosci
tur & vita & lingua male predicantium eius
comparatione vilesceret. Illos videlicet cō
mendaret: si se absconderet: eumq se nō
ostenderet errori locum dedisset. Miro igi
tur modo & humilitatis exhibet gratiam &
vtilitatis querit incrementa:vt & seruum se
discipulis predicet: & aduersarijs potiorem
demonstret. Ostendit discipulis quid hu
militatis acceperit:ostendit aduersarijs qd
sublimitatis: innotescit contra aduersarios
quid habeat ex munere innotescit discipu
lis qualis apud se maneat in cogitatione.
Innotescit aduersarijs vt fortis appareat
in operatione. Innotescit discipulis quod
habet ex genere. Sancti ergo viri cum co
guntur bona narrare que faciunt non elati
oni seruiunt: sed vtilitati. Unde beatus
Job amicis suis se iniuste increpantibus:
atq ideo nescientibus bona sua loquen
do aperit: vt nimirum discerent non contra
eius vitam increpantes erigi sed hanc ta

centes imitari:Finis vt supra iam diximus
hunc ad memoriam facta sua reducere,nu
mera ab increpantibus desperatio compe
lebat. Vñ inter tot dolores vulnera & ver
ba desperationis cum bona que fecit nar
rat:quasi collapsum verbis & verberib⁹ ad
spem animum reformat. Dicat ergo bona
que fecit: vt nō cogatur inter tot mala de
se desperare que audit. Oculus fui ceco et
pes claudo. Cum sancti operis exēpla pro
ferimus intuendum nobis est prius q recte
narrandi ordo seruetur vt ante iusticie ac
post misericordie opera describantur. Ille
quippe bene agit que pia sunt:qui scit prius
seruare que iusta vt collatus in primis
rius misericordie de iusticie fonte ducat.

Capitulum. 20.

A Lm multi proximis qua
si opera misericordie im
pendant:sed iniusticie fa
cta non deserunt. Qui si
veraciter proximis misericordiam facere studeat
sibiipsis prius debuerant
Eccl.30 iuste viuendo misereri. Unde scriptum est:
Beat. 9. Miserere anime tue placens deo. Qui er
go misereri vult proximo: se trahat nece
se est originem miserendi. Scriptum nāq ē:
Diliges proximum tuū sicut teipsum. Quo
modo ergo alteri miserendo pius est qui
Eccl.14 adhuc iniuste viuendo sit impius sibimet
ipsi? Unde per quendam sapientem dicit:
Qui sibi nequam est cui bonus erit? Ad
exhibendam quippe misericordiam vt indi
gentibus plene erreri⁹ valeat impendi:duo
sibi necessaria congruunt.i homo qui pre
beat:& res que prebeatur. Sed longe ineō
parabiliter melior est homo q res. Quitta
q indigenti proximo exteriorem substanti
am prebet.sed vitam suam a nequitia nō
custodit:rem suam deo tribuit & se pecca
to:hoc quod minus est obtulit auctori: et
hoc quod maius seruauit iniquitati. Be
ne itaq per beatum Job prius dicit: Ju
B stitia indutus sum & vestiui me sicut vesti
mento: & sicut phrematre iudicio meo.
Ne deinde subiungitur: Oculus fui ceco &
pes claudo. Quia tunc est apud deum ob
latio vere rectitudinis:cum de radice iusti
cie prodeunt rami pietatis. Sed quia ipso
misericordie opere plus solet apud interni
iudicem animus pensari q factum: notan
dum q ceca oculum fuisse se asserit pedem
claudasse:hec etenim vicina profecto indicat
quia & illi per semetipsum manum porrexe
rat:& hunc portando sustinebat. Ex qua re
colligitur super egenos ac debiles quan
tum misericordie aliqs viscera fundebantur.
Unde & subditur. Pater eram pauperum:que videlicet verba si ad vocem sa
ncte ecclesie typica interpretatione refera
mus ipsa est oculus ceco:quia per verbum
docet:ipsa pes claudo: quia per admonitio
nes continet. Ceco enim illuminat predican
do:claudos vero opitulando sustentat. Ce
cus quippe est qui adhuc quo pergat non
videt. Claudus autem est qui non potest
ire quo videt. Crebro nāq peccatum aut
ignorantia aut infirmitate perpetratur: vt
vel nesciat homo qd velle debeat:vel non
omne quod voluerit possit. Quo contra re
cte per ꝓphetā dicit: Dominus illuminatio mea Ps.25.
& salus mea: q enim & dominus scientiam
& virtutem prebet:& contra ignorantiam il
luminatio:& contra infirmitatem salus vo
catur:hinc etiam de iniquis dicit: Fiant vie Ps. 34
eorum tenebre & lubricum:vt scilicet per te
nebras quo ire debent nō videant: qui etsi
recta viderint in eis, tamen per lubricum
inter bona claudicat:alie per tenebras que
bona sequantur ignorat. Sancta itaq ec
clesia exterius tribulationibus deprehensa
antiquorum reminiscitur temporum quan
do & docendo illuminare cōsueuerat: & ad
iuuando firmare & precedentis membri sui
ore loquitur dicens: Oculus fui ceco & pes
claudo.

Capitulum. 21.

A Le quia duos in se popu
los colligit iudaicum scili
cet atq gentilem: recte eti
am potest ceco gentilis:clau
do autem iudaicus populus designari. Gentilis qui
pe quasi oculos non habuit: quia non ac
cepta lege non vidit quo ire debuisset. Et
contra iudaicus habens oculos claudus
fuit:quia legem quidem sciendo tenuit sed
in ea greffum recti operis non tetendit.
Si enim gentilis populus ecce manifeste fu

Isa.9. ffert:prophera non diceret: Populus qui sedebat in tenebris lucem vidit magnam. Rursum si fracticeus populus a bono opere mime claudicasset: nequaq̃ voce dñi pñs. dixisset. Filij alieni mentiti sunt mihi Ps. 17. filij inueterati sunt:t claudicauerunt a semitis suis. Qui nimirum populus claudus iccirco nominatur quia sanum gressum in operatõe nõ habuit quippe qui vtroq̃ pede vti noluit:tum vnum testamentum recepit aliud spernit. Quem tamen ad se venientem sancta ecclesia suscipit:quia ei iã vetus testamentum t nouum testamentum inserit: ad dirigendos gressus illius quasi alterum pedem iungit. Qui fidelis sancte ecclie populus adhuc recte subiungit. Pater eram pauperum quia fideles humiles qui pauperes spũ dici sunt: et eius predicatione generantur. Sed oportet vt in his omnibus ipsa hystorie subtiliter ꝥba pensemus. Ait enim: Pater eram pauperum: t causam quam nesciebam diligentissime inuestigabam. Plerũq̃ enim multa hominꝫ pauperibus largiuntur: nõ quia eosdẽ paupere diligant: sed quia si minime tribuant iram iudicij supernj formidant: quã si deum nõ metuerent quę habent dare nolluissent. Et qdem in bono opere primus incipientium gradus est: vt qui adhuc nesciat proximum sicut se diligere:iam tamen incipiat iudicia superna formidare. Quia igitur aliud est bonum opus et precepto:aliud vero etiam et affectu facere:sanctus vir vt mentem nobis sue operationis insinuet dicat: Pater eram pauperum. Non ergo se patronum vel proximum vel adiutorẽ pauperum:sed patrem fuisse testatur: quia nimirum magno charitatis officio studium nunc vertit in affectum nature:vt eos quasi filios cerneret per amorem:quibus quasi pater precrat per protectionem. Quia igitur vis misericordie illius naturam fuerãt tam tacta:patrem se pauperum fuisse cõmemorat. Ibi enim subdit: t causam quam nesciebam diligentissime inuestigabam.

In quibus videlicet verbis pensanda sunt omnia quam subtiliter narrantur:quod nulla ab eo merces pretermittitur. Justus quippe est in actionibus suis:pius in infirmantibus proximorum: strenuus in negocio pauperum. Qui enim eterne retributionis bona cogitat:necesse est vt ad omnẽ se causam secuture mercedis extendat. Vnde enim per Salomonem dicitur: Qui deum timet nihil negligit:hinc Paulus ait: Ad omne opus bonum paratj. Sed inter hec sciẽdum est:quia aliquãdo in actionibus nostris minora bona premittenda sunt, pro vtilitate maiorum. Nam quis ignorat esse boni operis meritum mortuum sepelire: Et tamẽ cuidam qui ad sepeliendum patrem se dimitti poposcerat dictum est. Sine vt mortui sepeliant mortuos suos:tu autem vade t annuncia regnum dei: postponendum nanq̃ erat obsequium huius ministerij officio predicationis:quia illo carne mortuos in terrã conderet :isto autem anima mortuos ad vitam resuscitaret. Per prophetã quoq̃ pnatibus synagoge dicitur: Querite iudicium: subuenite oppresso. Et tamen Paulus apostolus dicat: Contemptibiles q sũt in ecclesia illos constituite ad iudicandum. Audiamus etenim suos ad virtutem sapientie:ad linguarum genera: ad prophetie quoq̃ indaganda mysteria succendebat dicens: Emulamini spiritualia magis autem vt prophetis. Sed quia spiritualia bona non caperent si terrena eos negocia deserere nollent:longe ante premisit dicens:Contemptibiles qui sunt in ecclesia illos constituite ad iudicandum. Ac si aperte dicat: Qui minoris meriti sunt in ecclesia t nullis magnorum donorum virtutibus pollent: ipsi de terrenis negocijs iudicent: quatenus per quos magna nequeunt bona minora sapiantur. Quos t contemptibiles nominat t tamen sapientes vocat cum dicit:Sic nõ est sapiens inter vos quisquã qui possit iudicare inter fratrem suum. Qua ex re quid colligatur nisi vt hi terrenas causas examinent:qui exteriorum rerum sapientiam perceperunt. Qui autem spiritualibus donis ditati sunt profecto terrenis nõ debent negocijs implicari:vt dum non coguntur inferiora bona disponere:exercitati valeant bonis superioribus deseruire.

Capitulum. 22.

Ed curandum magnopere est: vt hi qui donis spiritualibus

ribus emicant: n equaq̃ proximorum infirmantium negocia funditus deserant: sed hec alijs quibus dignum est tractanda cõmittant. Vnde Moyses quoq̃ ad populũ viros pro se septuaginta constituit:vt quanto se ab exterioribus causis absconderet tãto ardentius interna penetraret. Sicq̃ fit: vt summi viri magis ad spiritualia dona proficiant dum eorum mẽtes res infime nõ concalcant:t rursum viri in ecclesia viuunt sine bono opere non viuant: dum in rebus exterioribus inuentant recta que agant.

Sancta quippe ecclesia sic consistit vnitate fidelium:sicut corpus nostrum vnitum ẽ compage membrorum. Alia nãq̃ sunt membra in corpore que intuende luci deseruiũt: alia que a tactu terre minime disiungũtur. Oculus quippe luci intenditur:t ne ceccari valeat a puluere custoditur. Pes vero rũ tunm officium recte peragit cum suscipiendum terre puluerem non refugit. Que tamen corporis membra vicissim sibi sua officia imparciendo copulantur:vt pes oculis currat:oculus pedi prospiciat. Sic itaq̃ sic sancte ecclesie membra debent t officio cẽ distincta:t charitate connexa : vt summi viri eorum viam prouidcant : qui in terrenis negocijs vacant:quatenus velut ad lumen oculorum pes ambulet: t rursum ne quid terrenis negocijs implicati agãt: hoc ad maiorem vtilitatem referant: vt pes cuius via prospicitur: non sibi tantũmodo sed etiam oculis gradiatur. Dum itaq̃ sibimet cum alterna amministratiõe conueniunt miro modo agitur:vt quia eleeri quibꝫ vicissim sibi impendendo quod valent faciunt: eorum fiant opera etiam que facere ipsi non possunt. Sed inter hec sciendum est quia cũ proximorum cause exterioribus: qui aperte deseruiant desunt : debent hi quoq̃ qui spiritualibus donis pleni sunt eorum infirmitati condescendere:terrenisq̃ illorũ necessitatibus ingnãtum decenter valẽt charitatis condescẽsione seruire:nec tedere animum debet: si sensus eius contemplationi spiritualium semper intentus : aliquando pro dispensandis rebus minimis quasi minoratus inflectitur quando illud verbum quod constat omnia creatura vt prodesset hominibus assumpta humanitate voluit paulominus ab angelis minorari. Quid ergo mirum si homo se propter hominem attrahit:cum creator hominum t angelorum formam hominis propter hominem suscepit: Nec tamen minoratur sensus eum sic attrahitur:quia tanto subtilius superiora penetrat:quanto humilius pro amore conditoris nec inferiora contẽnit. Quid tam ignum nobis vel difficile est:si supra infraq̃ animum ducimus:qui eadem mente corporis lauamus faciem qua etiam calciamus pedem: Beatus igitur Job qui cuncta magna ageret minima non desperte dicat.

Capitulum. 23.

Ecausam quam nesciebam diligentissime inuestigabã. ij Qua in re notandum video ne ad proferendam sententiam vnq̃ precipites esse debeamus:ne temere indiscussa iudicemus:ne quelibꝫ mala audita nos moueant : ne possim dicta sine probatione credamus. Quod profecto perpetrare pertimescimus si auctoris nostri subtilitatem facta pensemus . Ipse quippe vt nos a precipitata sententie prolatione compesceret:cuius omnia nuda t aperta sunt oculis eius: mala tamen sodome voluit audita iudicare dicit: Clamor Sodomorum t Gomorre:cui multiplicatus est:t peccatum eorum aggranatum est nimis:descendam t videbo vtrũ clamorem qui venit ad me opere compleuerint:an non est ita vt sciam. Omnipotens itaq̃ dominus. t omnia sciens:cur ante probationem quasi dubitat: nisi vt grauitatis nobis exemplum proponat:ne mala hominum ante presumamus credere:q̃ probare. Et ecce per angelos ad cognoscẽda mala descendit:mortẽ facinorosos perenti ut q̃ ille patiens:ille mitis:ille de quo scriptũ est. Tu autem domine cum tranquillitate iudicas:ille de quo scriptum est rursum: Dominus patiens est redditor:in tãto crimine inuolutos inuenies quasi patientiam pretermisit t diem extremi iudicij expectare ad vindictam noluit:sed eos igne ante iudicij diem preuenit. Ecce malum quasi cum difficultate credidit cum audiuit: t tamen sine tarditate percussit: cum verum agnoscendo reperit: vt nobis videlicet daret exemplum:q̃ maiora crimina et tarde

credenda sunt cum audiuntur: ⁊ citius punienda sunt cum veraciter agnoscunt. Vnus ergo diligentie beatus Job sollicitudinem gerens ait: ⁊ causam quā nesciebā diligentissime inuestigabam. Que scilz verba etiam per voces ecclesie ad interpretationē typicam possumus non incommenter referre. Ipsa quippe per electos suos cū mala carnalium iudicat: hoc qđ nescit inuestigat: quia mala qui nescit operando: inuestigat per iudicium corrigendo. Sancta itaqz ecclesia cum iniustos fuerit ad tempus impunitate compessa: reminiscatur dicens. Cām quā nesciebam diligentissime inuestigabam. Ac si aperte dicat. Mala que i electis meis agendo non noueram: in istis hominibus districte iudicando plectebam. Et q⁹ nunc virtute predicationis sue diabolus conterit atqz eius ore vniuscuiusqz quez suscepit anima rapit: sequitur dicens. ¶ Conterebam molas iniqui ⁊ de dentibus illius auferebam predam. ¶ O qualē de ore diabolī predā tulit: quando ipm raptorē Saulum conuertendo rapuit: quādo adhuc spirans minarum acceptus epistolis pergebat damascum: ⁊ dum plequendo fideles congregaret plebem diabolo cognoscendo fidem ipse aggregatus est christo. Totiēs ex iniqui dentibus ecclesia predam tulit: quotiens ex erroris morsu aliam predicando diripuit. Quis nāqz iniquus verius dici pōt qz diabolus? Cuius molas conterim⁹: quotiens differendo contra eius insidias occulta illius machinamenta monstramus: ac de eius dentibus predam tollimus: q⁹ mentez quā iam a peccato frangendo momorderat ad salutem vite conuertendo reuocamus.

Capitulum. 24.

PEr molas quippe occulte eius insidie: per dentes vo aperte iam culpe perpetratio demonstratur. De quibus nimiram molis ac dentibus per ꝓs. scriptum est, Deus vero contriuit dentes eorum in ore ipsorū molas ipsorū confringit dñs. Sz sanctus vir apte se asserit molas conterere: vt post de dentibus illius predā potuisset auferre: q⁹ tunc veraciter predā de eius dentibus tollimus cum prius molas illius conterere scimus. Nullus enim necesse est occulta consiliorū illius machinamēta ꝓdere: vt auditoris nostri animā valeamus postmodum ab aperto lapsu reuocare. Dum iniquus ipse summus pastor ecclesie predicādo conterebat cum diceret. Sobrij estote ⁊ vigilate: q⁹ aduersarius vester diabolus tanquā leo rugiens circuit querens quez deuoret: cui resistite fortes in fide. Contra hunc leonem sancta ecclesia q⁹ eius insidias conspicit: fidei cautas munit cuius totiens molas frangit: quotiens hereticorū argumenta destruit: totiensqz ab eius dentibus predam diripit quotiens eos ab errore quem priam ꝓdicando conuertit. Et q⁹ plerisqz iustorum tunc erunt: qui se ecclesiastice pacis tempore ab hoc mundo erituros esse crediderunt: beatus Job dum sua nārat vocem quoqz istorum sequentiū indicat dicēs. Dicebāqz. (¶ In nidulo meo moriar: ⁊ sicut palma multiplicabo dies. ¶) Quid hoc loco per nidi nomē exprimitur nisi tranquilla quies fidei qua vnusquisqz infirmus nutrit? Multitudo qppe bonorū que ꝑsecutionū tempore fuerit deprehensa: instrumentoqz suoz dies quasi in nido sic in loco quietis explere se credidit. Nam si sancta ecclesia infirmos quosqz filios nunc in nido pacis nō enutriret: ꝓs. non diceret. Etenim passer inuenit sibi domū: ⁊ turtur nidū vbi reponat pullos suos. Jam qppe domuz inuenit sibi passer: q⁹ eternum celi habitaculū noster redēptor intrauit. Et turtur inuenit nidū: q⁹ sancta ecclesia amore conditoris affectata crebris gemitibus vtitur ⁊ velut nidū sibi. i. pacatissimam fidei quietem cōstruit in quā crescentes filios quasi plumescētes pullos quousqz ad supiora euolent charitatis gremio calefactos fouet. Igitur q⁹ tunc erunt q pacis tempore se ad superna migrare. i. a nido euolare credidērūt: eorū vor beati Job voce ꝓuenit cum ait. Dicebamqz in nidulo meo moriar. Quia vo hoc ipsum sibi pacis ocium ex multoz dierū longitudine ꝓmittebat: recte subiungit dicens. Et sicut palma multiplicabo dies. Palma enī tarde profert: sed diu in viriditate subsistit. Cum multis autez difficultatibus sancta ecclesia ad fidei statum venit: ⁊ pro collectōe plurimorum in eisdē fidei gloria diutius stare cōcupiscit. Sicut palma ergo multiplicare se dies credidit qui emergēte subite tempta-

tionis articulo pacis sue gratiam ⁊ tarde a fidelibus adeptam ⁊ citius ab infidelibus intereptam volet. La. 25.

NEc immerito iustorum vita palme comparatur: q⁹ scilz palma inferius acta aspera est ⁊ quasi aridis corticibus obuoluta: superius vo ⁊ viu ⁊ fructibus pulchra: inferius corticum suarū inuolutionibus angustatur: sed superius amplitudine pulchre viriditatis expanditur. Sic quippe est electorum vita despecta inferius: superius pulchra: in ima ista quasi multis corticib⁹ obuoluitur dum innumeris tribulationib⁹ angustatur: in summa vero illa quasi pulchre viriditatis folijs amplitudine retributionis expanditur. Habet quidem aliud palma: quo a cunctis arborum generibus differt. Omnis nāqz arbor in suo roboze iuxta terram vasta subsistit: sed crescendo superius angustatur: q⁹ quanto paulisper sublimior tāto in altum subtilior redditur. Palma vero minoris amplitudinis ab imis inchoat: ⁊ iuxta ramos ac fructus ampliore roboze erurgit ⁊ que tenuis ab imis proficit vastior ad summa succrescit. Quibus itaqz alia arbusta nisi terrenis mentibus inueniunt esse similia: inferius vasta: superius angusta q⁹ numirum omnes huius seculi dilectores in terrenis rebus fortes sunt: in celestibus debiles. Nam pro tēporali gloria vsqz ad mortem desudare appetunt: ⁊ pro spe ppetua ne parum quidem in laboze subsistunt. Pro terrenis lucris quaslibet iniurias tolerāt et pro celesti mercede vel tenuissimi verbi ferre contumelias recusant: terreno iudici toto etiam die assistere fortes sunt: in oratōe vero coram domino vel vnius horę momento lassantur. Sepe nuditatem dieiectionem famem pro acquirendis vanitatib⁹ atqz honoribus tolerant: ⁊ eorum rerum se abstinentia cruciant atqz adipiscenda terrena estimāt: superna autez laboriose quarere: tanto magis diffimilant quanto ea retribui tardius putant. Dicitaqz quasi aliarum arborū more deorsum vasti sunt: sursum angusti: quia fortes in inferiora subsistunt sed ad superiora deficiunt. At contra ex qualitate palmarum designatur proficiens vita iustorum: qui nequaqz sunt in terrenis studijs fortes ⁊ in celestibus debiles sed longius atqz vsitatius studiosos se deo exhibent. quaz seculo fuisse meminerunt. Nam cum quibusdam per predicatorem nostrum dicitur. Dimanum dico propter infirmitatem carnis vestre: sicut exhibuistis membra vestra seruire immundicie ⁊ iniquitati ad iniquitatem: ita nunc exhibete membra vestra seruire iustitie in sanctificationem. Eorum procul dubio infirmitati cōdescendit ac si eis apertius diceret. Si nequaqz amplius potestis: saltem tales estote in fructu bonorum operum: quales fuistis dudum in actione vitiorum: nec debiliores nos habeat sancta libertas heredes quos in carne validos habuit vsus terrene voluptatis.

Capitulum. 26.

QUi vero nōnulli q⁹ ex ecclesia apparent: atqz huius mundi noxia fecta derelinquunt ab inchoatione sua quotidie inconstātie pusillanimitate deficiunt. Quibus bene nisi arbustis reliquis similes dicerim: qui nequaqz tales superius surgunt quales inferius oriūtur. Dum quippe ad conuersationem venientes non tales quales ceperunt perseverant: ⁊ quasi more arborum inchoatione vasti sunt: sed tenues crescunt: quia paulisper per argumēta temporum patiuntur detrimenta virtutum. Sensum quippe in eis desideriis superna languescunt: ⁊ qui robusta ac fortia pro posuerant debiles atqz infirma consument: dū ꝓfectus augmento proficiunt: quasi flebiles crescunt. Palma ergo sicut dictum est: vastior in summitate est quam esse cepit qualitatis ex radice: quia electorum conuersatio plus finiendo peragit qđ proponit inchoando: etsi tepidius prima inchoat ferventius extrema consumat: videlicet semper inchoare se estimat ⁊ ideireo in fatigabilis innouitate perdurat. Hanc scilicet iustorum constantiam prophera intuēs ait. Qui cōfidunt in dño mutabunt fortitudinem: assumunt pennas vt aquile: current ⁊ nō laborabunt: ambulabunt ⁊ non deficient. Mutant quippe fortitudinem: quia fortes fuerant esse in spirituali opere: qui dudum fuerant fortes in carne. Assumunt pennas aūt

vt aquile: quia contemplando volãt. Currant ⁊ non laborent: quia velocib⁹ magna celeritate predicant. Ambulant ⁊ non deficiant: quia intellectus sibi velocitatem retinent vt tardioribus condescendãt. In eum vero bona que accipiunt quanto aliqs liberius accomodant: tanto ipsi incõmutabiles in nouitate perdurant: ⁊ qui tenues a radice inchoationes exerunt fortes in culmine perfectione conualescunt. Dicat itaq; beatus Job ex persona sua: dicat ex voce sancte ecclesie pro his quos pacis tempore ad se cõuersos habuerat: atq; in bonis moribus persecuturos credebat: dicebamq; in nidulo meo moriar: ⁊ sicut palma multiplicabo dies. Quasi enim palma multiplicare se dies credidit: quo mentes fidelium ad extremũ vsq; robustiores erurgere putabat Cum enim multorum corda ꝑsecutionibus ceperint lassata mollescere: dolet iam in se quasi ad debilitatem tendere: quos mirãt fortia ꝓposuisse. Et quia mente semp spirituali scientie intendit: recte subiungit. ((Radix mea aperta est secus aquas.)) Juxta aquas enim radix aperit: quãdo ad capiẽda veritatis fluenta latenter cogitatio mẽtis expanditur. Ut enim in superiori libro iam ditimus solet in sacro eloquio radicis nomine occulta cogitatio designari. Radicem igitur nostram secus aquas aperimus: cum infusioni intime cogitationẽ taciti cordis: intendimus. La. 27.

De talis verba si ad vocem sancte ecclesie ducimus: radix illius ipsa debet incarnatio redemptoris intelligi. Que iuxta aquas aperta ẽ dum deus inuisibilis: per assumptionem humanitatis sue patuit aspectibus visionis nostre. Creator quippe qui i diuinitate videri non poterat: assumpsit a nobis vnde videretur a nobis. Radix ergo secus aquas aperitur: quia auctor humani generis per humanitatem suam hominib⁹ demonstratur. Unde recte quoq; per ꝑphetam dicitur. Et erit tanq; lignum qd plantatũ est secus decursus aquarum. Decursus quippe aquarum sunt quotidiani transitus defunctorum populorum. Et de seipsa veritas dicit. Si in ligno viridi hec faciunt: in arido quid fiet? Lignũ ergo secus decursus aquarum est: quia fructum ⁊ protectionez salutis nobis vmbraculi proferens apparuit creator in carne: vt humanum genus per resurrectionem robustum fieret: quod per defectũ quotidie ibat in mortez. Sequitur. ((Et ros morabitur in messione mea: subaudis dicebam.)) Messio enim sancte ecclesie non inconuenienter accipitur: cum perfecte aie a corporibus abstracte: velut mature segetes a terrã decise ad celestia horrea dẽmigrãt. Et quia non nostra virtute sed celesti gratia largiente agitur bene ait. Et ros morabit in messione mea. Ros nãq; desuper cadit: messis deorsum colligitur. Ergo ros morabitur in messione: quia gratia desuper veniens agit: vt digni simus qui de inferioribus colligamur: ipse quippe nos desuper infundente: fructum bonorum operũ ferimus. Unde recte quoq; per paulum dicitur. Gratia dei sum id qd sum: ⁊ gratia eius i me vacua nõ fuit. Si enim queratur quid sit ros desuper veniens gratia dei sum id quod sum. Si inducamur messem sub rore crescentem ait. Et gratia eius in me vacua non fuit sed abundantius illis omnibus laboraui. Sequitur. ((Gloria mea semper innouabitur: ⁊ arcus meus in manu mea instaurabitur: subaudis dicebã.)) Superiori quippe sententie coniungitur: quod locutione continua subinfertur cum ait. Dicebam in nidulo meo moriar: ⁊ sicut palma multiplicabo dies. Ac deinde subiungit. Radix mea aperta est secus aquas ⁊ ros morabitur in messiõe mea Gloria mea semper innouabitur: ⁊ arcus meus in manu mea instaurabitur. Cunctis vera scientibus liquet: q ad vetustam vitã vicia pertinent: virtutes ad nouaz: hinc enim Paulus dicit. Eruentes vos veterem hominem cum actibus suis ⁊ induẽtes nouum. Hinc rursus ait. Eletus homo noster simul crucifixus est. Hinc ꝑs. typo humani generis loquens: inter malignos spiritus deprehensus dicit. Inuetecrauí inter omnes inimicos meos. A feruore etenim mentis vel inter spirituales inimicos: vel inter carnales quoq; proximos: ipso aliquomodo vincẽdi vsu veterascimus: ⁊ assumpte nouitatis specie fuscamur. Aqua tamen vetustate quotidie si studia circũspectionis imigulent orando: legendo: bene viuendo renouamur: quia vita nostra quaz lachrymis lauatur: bonis ope

ribus erigitur: sanctis meditationib⁹ tenditur: ad nouitatem suam sine cessatiõe reparatur. Beatus igitur Job sic sua narrat: vt nostra significet: quia sancta ecclesia cũ fideles suos cõspicit ad vite veteris culpas redire: eos quos nouitatem mentis intueri ꝑderet: cogitur plorare. Predicato: quippe egregius discipulis vitã. Que est enim nostra spes: aut gaudium: aut corona glorie? Nonne vos ante dominũ? Sancta ergo ecclesia quasi amissam gloriam deplorat cum fideles suos ad vitam veterem redire considerat. Ait enim. Dicebaz gloria mea semper innouabitur: quia eos quos in se noue vite militare credidit vetustis desideriis seruire cognoscit.

Capitulum. 28.

Reus autem nomine in sacro eloquio aliquando malorum insidie: aliquãdo dies iudicij: aliquando vero ipsa eadez sacra eloquia designantur. Per arcuz quippe insidie figurantur: sicut per ꝑs dicitur. Intenderunt arcum suum rem amarã: per arcum quoq; dies extremi iudicij designatur: sicut per eundem rursum ꝑs. dicitur. Ostendisti populo tuo dura: potasti nos vino compunctionis: dedisti metuentibus te significationem: vt fugiant a facie arcꝰ. In arcu enim quanto longe trahitur corda tãto de eo districtio⁹ erit sagitta. Sic nimiruz fit extremi iudicij dies: quanto longe differtur vt veniat: tanto cum venerit de illo districtio⁹ sententia procedit. Jccirco autem diuersis nunc cladibus percutimur: vt his correcti paratiores tunc inueniri valeamus Unde illic premissum est: ostendisti populo tuo dura: flagella videlicet seculi que futurum grauius iudicij diem precurrũt. Potasti nos vino compunctionis: vt terrena gaudia in lachrymas verterẽtur: dedisti metuentibus te significationem: vt fugiant a facie arcus. Ac si diceret. Hoc tempus misericordie est: illud tempus iudicij erit: per ista ergo huius temporis flagella significas quomodo tunc percussurus es quando nõ parcens indicas qui sic' districte modo per cutis quando parcis. Aliquando autem p arcum etiam sacra scriptura signatur. Ipa quippe arcus ecclesie ipsa est arcus domini: de qua ad corda hominum sicut ferientes sagitta sic terrentes sententie veniunt. Unde recte quoq; per ꝑphetam dicitur. Arcum tetendit ⁊ paravit illum: ⁊ in ipso paravit vasa mortis: sagittas suas ardentibus effecit: arcum nãq; suum dominus tetendit quia cunctis peccatoribus per scripturam sacram minas exhibuit. In quo arcu scilicet vasa mortis ꝓparat: quia secũdum eloquij sententiam eos qui nunc corrigi negligunt: reprobos dãnat. In quo etiã sagittas suas ardentes effecit: quia in eos quos per terrorem corrigit accensas verborum sententias emittit. De hoc predicato rum arcu per Jsaiam dicitur. Cã sagittis ⁊ arcu egrediuntur illuc: quia numerum sancti apostoli ad feriendam gentilis vite duritiam cum districtis verborum spiculis venerunt. Quid igitur hoc in loco arcus nomine nisi sacrum eloquium debet intelligi. In corda etenim testamentum nouum: in corpora vero testamentum vetus accipitur. In arcu autem dum corda trahitur corpora curuantur: sicut in hoc loco eodem sacro eloquio dum testamentũ nouum legitur: duricia testamenti veteris emollitur. Ad eius nãq; specialia ⁊ blanda precepta illius litere seuerigor inclinat. q: testamentum nouum dum quasi quodam bone operationis brachio trahitur in testamento veteri seueritatis ira flectuntur. Nec indecenter dicimus cordam testamento nouo congruere quod de incarnatione dñica certum ẽ extitisse. Cum si ergo corda trahuntur: ⁊ corpora curuantur q: dum in testamento nouo incarnatio mediatoris agnoscitur ad spiritualem intelligentiã rigor testamenti veteris inclinatur. Ait igitur sanctus vir. Dicebã gloria mea semp innouabitur. Et arcus meus in manu mea instaurabit. Arcus i manu est: scriptura sacra in operatione. In manu etenim arcum tenet: qui diuina eloquia que intellectu cognoscit: operatiõe ꝓficit Instauratur ergo arcus in manu dũ quiegã in sacro eloquio studendo cognoscit: vincẽdo complet. Unde etiã Salomon dũ fortes spũales pugne deserẽt bellatores ait. Octo tenentes gladios: ⁊ ad bella doctissimi. Quid nãq; i octo una scriptura per gladiũ figuretur: Paulus aperuit dicens. Et gladiũ spiritus quod est verbum dei. La. 29.

Capitulum primum.

Salomon autez nō alt: oēs habentes gladios: sz tenē res: quia videlicez verbum dei non est mirabile solum modo fare sed facere: habet gppe: sed nō tenet gladium: qui diuinum qdem eloqm non it: sz secundū illud vincere negligit. Et dor⁹ esse ad bella iam non valet: q spūalem quem habet gladium minime exercet. Nam resistere tēptationibus omnino nō sufficit qui hunc verbi dei tenere gladium male viuēdo postponit. Sancta itaq; ecclesia q̄ subsequenti persecutione deprimitur malorum abundantiam t bonorum inopiam pēsans beati Job vocibus damna sua pnunciat dicens: Dicebāq; in nidulo meo moriar: t sicut palma multiplicabo dies. Radix mea aperta est secus aquas t ros morabitur i messione mea gloria mea semper innouabitur: t arcus meus in manu mea instaurabitur. Que videlicet cuncta cōsiderans nequaq; spe cassa fallebatur. Nam perfecti quiq; multos nunc eius conspiciunt auditores sed pensat prouidubio q̄ emergente persecutionis articulo ex his plerisq; hostes illius fiunt qui esse pacis tempore ei⁹ ciues videntur. Nō autez de omnibus ita desperant.: sed tamen pleraq; contingit vt hi de quibus maiorem fidei fiduciam habuerant: ipsi eiusdem fidei hostes atrociores fiant: vt eos tunc videant contra sacra eloquia agere: et quorum se operatiōe credidерant hec eadem sacra eloquia ad predicationis gratiam restaurare. Que tamē tempora iam nunc inchoasse ingemiscim⁹ cum multos intra ecclesiam positos cernimus: qui aut nolunt operari quod intelligunt aut hoc ipsum quoq; sacrum eloquium intelligere ac nosse contemnunt. Ai veritate etenim auertunt auditum ad fabulas conuertuntur dū omnes que sua sunt querunt: non que sunt Jesu christi. Scripta vbiq; reperta opponuntur oculis: sed hec cognoscere homines dedignant pene nullus querit scire que credidit. Multitudo ergo bonoz pcedētium arcum suū destrui dolet: que sacrum eloquium restaurari semp studium subsequentium credebat.

a

Vanis om

nem scientiam atq; doctrinaz scriptura sacra fine' aliqua cōparatione rancescat: vt tuc am q̄ vera p̄dicat qs ad celestem patriaz vocat: quod eternis desiderijs ad supna amplectenda eo: legentis imitat: q̄ dictis obscurioz⁹ exercet fortes t parvulis humili sermone blanditur: q̄ nec sic clausa est vt pauescat vehemat: nec sic patet vt vilescat: q̄ vsu fastidium tollit: t tanto amplius diligitur: quāto amplius meditatur: q̄ legētis animum hamilibus sbis adiuuat sublimibus sensibus leuat: q̄ aliquo modo cū ingentibus crescat q̄ a rudibus lectoribus quasi recognoscatur: t tamen doctis semper nouna reperitur. Et ergo de rep pondere tacentibus: scias tamen omnes atq; doctrinas ipso etiam locutionis suc more transcendit qui vno eodēq; sermone dum narrat rem tamē prodit mysterium t sic scit preterita vicere: vt eoipso nouerit futura predicare: t nō imutato dicendi ordine eisdem ipsis hominibus nouit: t anteacta describere: t agenda nūciare fient hec eadem beati Job verba sunt q̄ dum sua nostra predicit: vāq; lamenta: propria p sermonez indicat causas sancte ecclesie p intellectum sonat. Ait enī: Qui me audiebant expectabant silentes: t intenti tacebant ad consiliū meū. Verbo meo nihil addere audebant t super illos stillabat eloquium meū. Expectabant me sicut pluuiam: t os suū aperiebant quasi ad imbrem serotinum. Hanc etenim apud beatū Job fuisse subiectorum reuerentiam indubitanter credimus. Sed sicut iam sepe diximus: sancta ecclesia hereticorum vel carnalium tribulationibus presta preteritorū reminiscitur temporum: in qbus omne quod ab ea dicitur: cum metu a fidelibus audit t aduersariorum suorum proteruiaz deplorans dicit: ((Qui me audiebāt expectabāt silentes: t intenti tacebant ad consiliū meū. Dic si aperte dicat. Nō vt hi proficiant ac timidi q̄ dum veritatis verba suscipere renuunt predicationi mee sententias: quasi dolendo pertrāt. Cui⁹ nūc discipuli ineēt ad eius cōsilium tacent: q̄ verba eius non audent impugnare sed credere. Ut enī proficere ex ipsis possint: ea, pculdubio nō iudicaturi sz secuturi audiunt. De qb⁹ recte subditur: vbo meo addere nihil audebant: q̄ nimirū tum heretici cū contra hanc libertate pessima fuerint effrenati dcis eius addere aliqd p̄sumūt cū predicamentoz eius rectitudinem quasi emendare molūtur.

Que adhuc de bonis auditoribus subdit. ((Et sup illos stillabat eloquium meum.)) In hac stillatione eloq̄: qd aliud q̄ mensura predicatōis accipitur: q̄ ops vt exhortationis gra singulis iuxta capacitatem ingenij p̄feratur. Per hoc ergo quod dr̄ sbis me io addere nihil audebant reuerētia laudatur audientium. Per hoc vo quod subditur. t sup illos stillabat eloquium meū indicatur dispensatio magistroz. Debet.n. subtiliter io q̄ docet perspicere: ne plus studeat q̄ ab audiente capitur: predicare debet eni ad infirmitatem audientium semetipm prahendo descendere: ne dū parvla sublimia: t iccireo nō plutura loqtur: se magis curet ostendere q̄ auditoribus prodesse.

Capitulum. 2.

Ezech 37.

Abente aūt dño nō soluz fiale ad mēsam tabernaculi: sz etiam cyrati p̄parant. Quid eni per fialas nisi larga predicatio: qd vo p̄cyratos nisi minima t tenuis de deo locutio designatur. In mēsa igitur dñi t phiale p̄parent t cyrati: q̄ videlz in doctrina sacri eloquij nō solum exhibenda sunt magna t arcana que vebeant sed etiaz parua t subtilia que quasi p gustum noticiam p̄stēt. Dui⁹ ergo discretissime dispēsatōis sue sancta ecclesia extremis p̄ssa temporib⁹ remiscatur t dicat: t super illos stillabat eloquium meū. Libi apte quoq; subiungit. ((Expectabant me sicut pluuiā t os suū aperiebant quasi ad imbrez serotinū.)) Verba qp pe sancte predicatiōis sicut pluuiā sustinemus: cū vera humiliare ariditatē nr̄i cordis agnoscim⁹ vt potu sancte predicatiōis irrigemur. Unde recte deo per p̄s dr̄: Anima mea sicut terra sine aqua tibi. Dic doctrine fluentis infundi ꝓphēta nos admonet dicens: Bibites venite ad aquas. Ondam, in extrema parte tam sccli sbā p̄dicatōis acceptione: quasi ad imbrē serotinū eos cordis aperuse. Nam si eos in corde nō esset p̄ua nō diceret: Labia dolosa in corde: t corde locuti sunt mala. Do igitur cordis q̄ verbis tendimus vltime predicationis hoc velut serotinis aperim⁹ fluentis. Que nimirū p̄dicatio ex eius ad nos sacrificio p̄fit: q̄ per psalmistam dicit: Elevatio manuū mearū sacrificium vespertinum. Quia eni redēptor noster iuxta mundi finē vsq; sequentium ptulit: semetipm pro nobis sacrificium vesptinuz dedit. De hoc imbre serotino alias scriptum est: Dabo vobis pluuiā t̄pōraneam t serotinam. Temperanciaz gppe pluuiam dedit: q̄ electis suis priori t̄pore legis sedicetis contulit. Serotinaz quoq; pluuiam tribuit: q̄ predicari diebus vltimis incarnatōis sue mysterium fecit. Dic q̄ sancta ecclesia quotidie annūciare non desinit: ora cordis audientium velut imbre serotino irrigat. Segtur. ((Si qñ ridebam ad eos nō credebant t lux vultus mei non cadebat i terrā.)) Dec si intra hystorie verba perpamus: credi necesse est q̄ vir sanct⁹ talem se exhibuerit subditis: vt eius radēs timeri potuisset. Dz cum superi⁹ patre pene perorum: viduarum vo consolatorez fuisse phibet: magna valde discretione res indiget: quō in tanto terrore regimis: tāta quo q̄ affuerit lenitas t mansuetudo pietat̄. Sine magna. n. benignitatis lenitate non fiat hoc qd se patrem pauperū t viduarum consolatorem dicit: sz rursuz sine magna seueritate nō potuit ēr rigens timeri. Cū a re qd aliud docemur: nisi q̄ talis debet esse dispensatio regimis: vt his qui p̄est ea se circa subditos mēsura moderet quatenus t arridens timeri debeat: t iratus amari: vt cum nec nimia letitia vilem reddat nec imoderata seueritas odiosum. Sepe enim subiectos frāginus dū plus iusto vigorem iustitie tenemus. Qui profecto vigor iam iustitie non erit: si se sub iusto moderamine nō custodit. Et sepe a discipline metu relaximus subditos si nostro regimini tyrannidis frena laxam⁹: q̄: dū nos quasi hostes letos aspiciunt: audacter ip̄i ad illicita resolumtur.

Psa. 77. 6

Psa. 11.

Psa. 14

Dicere 5.

Psa. 142.

Sed vt rectozis vultus etiã ictus debeat timeri: nceesse é vt ipse vultum sui cõditozis fine ceſſatiõe time at. Illi etenim mẽti difficile lẽticia creditur: que qñ se pro amoze dñi continue affligat a subditis sanat. Qui eni inecſſanti estu spãlatis desiderij superna appetit: valde de ea in dubium venit: hoc quod aliquando ante homines hilaresc̃at. Vnde t ipsem beatus Job nõ longe post dicturus est. Semper eni quasi timentes super me fluctus timui dñi. Sic qppe metuebat iudicẽ suum: quasi tumentes impetus fluctuũ iam iã moxturus. Cuius ergo ita mentẽ merozi diuini timoris infuderat recte hilaritati illius subditi nõ credebant: t qz cogebantur ridenti nõ credere causas coz i timoze conditozis nouerant: quaz continua mestitia tenebat. Hoc quoq; intra hystoriam nõ inconuenienter accipitur quod ptinus subinfertur. Et lux vultus mei nõ cadebat i terram: scriptum qppe est: O culi stultoruz in finibus terre. Rursumq; per eundem Salomonem dr: O culi sapientis in capite eius. Paulus quoq; ait: Caput viri xps. O culi ergo sapientis in capite eius sunt: dñi redemptozis sui semp opera que imitari vbeat contemplaf. Lux ergo huius vultus i terraz ceciderit: quia ea que terrena sunt per concupiscentiam non aspexit. Sed qz superficiẽ hystorie sub breuitate discussimus: gd i his de intellectu mystico lateat ppendamus: vnam eẽ psonam xpi t ecclesiam, plerũq; iam diuim9 t sepe vor capitis ad vocez coꝛporis: sepe vor coꝛ porzis ad vocem capitis tranſit. Qui enim sunt in carne vna nil obstat vt conueniant etiam i voce vna. Dicat ergo ex voce capitis de electis suis dicat ecclesia. Si quãdo ridebam ad eos nõ credebãt. Ridere etenim dei est: sanctoꝛ vias ꝓsequenti fauoꝛe proꝑari: sicut de his quoq; per vsum dicitur quos in hoc seculo felicitatis blandimenta comitantur artiſt illis tempus. Vnde econtra ira appellatur dñi bonis actionibus infirmari: sicut scriptum est: Nequãdo irascatur dñs: t pereatis de via iusta. Si igit̃ irascente dominus perhibetur cum viam iustitie homines perdunt recte arridere domin9 dicatur cum bona nostra opera fauoꝛ gratie superne comitatur. Sed electi quiq; quãdiu in hac vita sunt: securitatis sibi cõfidẽtiam nõ promittunt. Horis enim omnibus contra tẽptamenta suspecti occulti hostis insidias metuunt: qui etiam tẽptatione cessante vel sola grauiter suspitione turbant. Nam sepe multis graue periculum incauta securitas fuit vt callidi hostis insidias non tẽptati sed etiam prostrati cognoscerent. Vigilandum quippe semper est: vt cõtinue solicita nunquã relaxetur intentione: superna vt laboꝛiosa deserens in cogitationibus fluxis quasi in quibusdam molibus stramentis ideens venienti coꝛruptoꝛi diabolo mens se resoluta prostituat. Semper vero est ad certamen aduersarij erigendus animus semper ptra occultas insidias cautela prouidenda. Vnde etenim Abachuch prophęta ait: Super custodiam meam stabo: hinc rursum scriptũ est: Statue tibi speculam: pone tibi amaritudines: qui euãgelizas sion. Vnde per Salomonem dicitur: Beatus vir, qui semper est pauidus: q autem mentis est dure coꝛruet in malũ. Vnde iteruz dicit: Vniuscuiusq; ensis super femur suum propter timoꝛes nocturnos. Nocturnos quippe timoꝛes sunt: insidie temptationis occulte. Ensis autem super femur ẽ custodia vigilans carnis illecebram premẽs. Ne ergo nocturnus timoꝛ. i. occulta t repẽtina tẽptatio subꝛepat: semper necesse ẽ vt femur nostrum superpositus custodie ensis premat.

Capitulum. 4

Tunc eteniz viri sic de spe certi sunt: vt tamen semp sint de tẽptatione suspecti quippe qbus dr: Seruite domino in timoꝛe t exultate ei cum tremoꝛe: vt t de spe exultatio: t de suspitione nascatur tremoꝛ. Quoꝛum voce iterum ps. ait: Letetur coꝛ meum vt timeat nomen tuum. Qua in re notandum q non ait letetur vt securum fit: sed letetur vt timeat. Demineruntq; quãdiu eoꝛum actio ꝓsperetur: q in hac vita sunt: de qua per eundem Job dicitur: Tẽptatio est vita humana super terram. Demineruntq; rursum quod scriptum est. Coꝛpus quod coꝛrumpitur aggrauat animam: t deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. Demineruntq; metuunt t certitudinem sibi in se premittere non presumunt: sed positi inter gaudium spei t temptationis metum confidant et timent: confoꝛtantur t titubant certificãtur t suspecti sunt. Cui ergo per vocem electi membri sub figura nostri capitis dr: Si qñ ridebam ad eos nõ credebant mihi: q redemptoꝛi nostro quasi arridenti non credimus: dum multis iam domus testantibus t grãm fauoꝛis eius accipimus: t tamẽ adhuc sub eius iudicio de nostra ꝑfirmitate titubamus. Videmus qualiter Paulo t arridetur iam per supernam grãm: t ipse adhuc quasi non credit per suspitionis metũ. Iam e celo illi dominus loquens eusq; in terius oculos aperiens exterius claudens potentiam sue maiestatis ostenderat: iã de eo amaric viderat: Vas electionis mihi est iam ad tertium celum supra raptus fuerat iam in paradiso ductus archana verba q dicere non posset audierat t tamen adhuc timidus dicit: Castigo coꝛpus meum t i seruitutem redigo: ne forte alijs predicãs ipe reprobus efficiar. Ecce arridenti sibi vnie grãe etiam credit per spẽ: t nec dum tamen credit per securitatem. Iam qz bene hoc verba redemptoris nostri vocibus congruunt: etiam subiecta testantur cum dicitur. Et lux vultus mei non cadebat in terram. Quid nãq; terra nisi peccatoꝛ vocatur: cui prima sententia dictum est: Terra es: et in terram ibis? Lux ergo vultus domini i terram nequaq; cadit quia visionis eius claritas peccatoꝛibus non apparet. Scriptum nãq; est: Tollatur impius ne videat gloꝛiam dei. Quasi enim lux in terram caderet si in extremo iudicio veniens claritatẽ maiestatis sue peccatoꝛibus aperiret. Quod si hec verba ex sancte ecclesie voce suscipim9 non incongrue intelligere poterimus lucez vultus eius in terram non cadere: qz occupatis in terrenis actionibus verat summa contemplationis sue mysteria predicare.

Dici enim infirmis foꝛtia prohibet ne duz incaptabilia audiunt predicatiõis verbis quibus subleuari debuerant opprimantur. Lux quippe ipsa coꝛporea que oculos sanos irradiat infirmos obscurat t dum lippientibus oculis claritati solis intenditur plerunq; eius ecclesia ex luce generatur. Sancta itaq; ecclesia oppressa persecutionis tempoze: memoꝛ autem preterite vite erat: lux vultus mei non cadebat in terram. Sed qua ex eius capite hec verba intelligere cepimus i ipso adhuc qñ sequitur exequamur. Nam subditur. Si voluissem ire ad eos: tecedebam primus. ¶ Quia in coꝛde reproboꝛũ priori loco actiones carnis sunt: t posterioꝛi loco actiones animẽ: in eoꝛum procul dubio cogitationibus christus non primus sed vltimus sedet: Sed electi quiq; quia ea pre omnibus que eterna sunt cogitant t posterioꝛa cura ac minima si qua sunt temporalia disponunt quibus t magistri voce veritatis dicitur: Querite primum regnum dei t iustitiam eius: t hec omnia adijcientur vobis: in eoꝛum coꝛde dominus primus sedet. Vbi apte ꝑmittitur: si voluissem ire ad eos Quia enim sicut scriptum est. Omnia operata est secũdum consilium voluntatis sue non secundum nostrum meritum: sed quia ipse ita vult visitatione sua nos dominus illustrat. Ideoq; t cum vult venit: t cum venerit primus sedet: quia t aduentus eius in coꝛde nostro gratuitus est: t appetitus eius desiderij in cogitatione nostra equalis ceteris desiderijs non est. Sequitur. ¶ Cui sederem quasi rex circũstante exercitu cruz tamen merentium consolatoꝛ. ¶ Quasi rex dominus sedet in coꝛde quia circũstrepentes regit animoꝛum motus in nostra cogitatione. In mente quippe iam inhabitat: dum toꝛpentia exercet: inquieta frenat: frigida accendit: accensa moderatur: emollit rigida: fluxa restringit: et ipsa hac diuersitate cogitationuz quasi quidam illum exercitus circũstat. Sue certe quasi rex sedet circũstante exercitu: quia presidentem illi mẽtibus electoꝛum circũstat turba virtutum. Qui etiam merentium consolatoꝛ est ea pmissione qua dicit: Beati qui lugent: quoniam ipsi consolabuntur. Et rursus. Iterum videbo vos t gaudebit coꝛ vestrum: t gaudium vestrum nemo tollet a vobis. Ea vero que de sancte ecclesie capite diximus nil obstat si ad voꝛem quoq; eiusdem ecclesie referamus. In ea quippe coꝛdo doctoꝛum quasi rex presidet quem fidelium suoꝛum turba circũstat. Que scili-

cet multitudo fidelium recte quoq; exerci-
tus dr̃i in procinctu bonorum operũ in
desinẽter quotidie contra tẽptationem bel-
la pparãtur. Capitulum 5.

Jo.16

Lac.12.

Mat.26.

Luc.2.

Ibi.5.

Jo.10.
Mat.14
D

Ordã quoq; merentũ san
cta ecclesia cõsolatur: dum
psentis pegrinatõis erũ-
nas afflictas mẽtes electo
rũ pensat t has eterne pa
trie pmissione letificat. Cõ
fidebat etiam quod cogitatões fidelium
no fint timore pause: t quos de deo cõspi
cit districta audisse nõ timeant: agit quo q
quatenus t mansuetudine pietatis eoꝝ au-
diant vt presumant. Sic nãq; sancta eccle
sia fidelibus suis de pietate t iustitia redẽ
ptoris in predicatõis serie spez miscet t me
tum quatenus nec ieaute dẽmisericordia cõ
fidant nec desperate iusticiam timeãt. Ni
phus sui capitis formidantes refouet dicẽs
Nolite timere pusillus grex: q; complacuit
patri vestro dare vobis regnũ. Utq; iteruz
psumentes terret cum dicit. Vigilate t ora
te vt nõ intretis in tẽptationem. Rursum
formidantes refouet dicens: Gaudete ga
nomina vestra scripta sunt i celo. Sed i se
metipsis presumentes deterret cum ait: Vi
debam Sathanã sicut fulgur de celo cadẽ
tem. Formidantes refouet cũ dicit. Oues
mee vocẽ meam audiunt: t ego cognosco
eas t sequũtur me: t ego vitam eternaz do
eis: t nõ pibunt in eternum: t non rapiet
eas quisq; de manu mea. Sz in semetipsis
presumentes deterret dicens: Babunt fi-
gnã magna t pdigia ita vt in errorẽ indu-
cantur: si fieri potest ẽt electi. Formidãtes
refouet dicẽs: Qui pseuerauerit vsq; in fi-
nem hic saluus erit. Presumentes deter-
ret dicẽs: Cum venerit filius hois putas
inueniet fidem in terra? Metuẽtes refouet
cum latroni dr̃: Hodie mecum eris in para
diso: sed terret presumentes dum iudas ex
apostolatus gloria in tartarum labi. De
quo p sententie diffinitionem dr̃. Unode-
cim vos elegi: t vn9 ex vobis diabolus est.
Formidantem refouet cum dicit: Si o-
mserit vir vxorez suam t recedens ab ea du
xerit viz alteram: nunqd reuertet ad eam
vltra? Nunqd non contaminata t pollu
ta erit mulier illa? Tu aũt fornicata es cũ
amatoribus multis: tamẽ reuertere ad me
dicit dr̃s. Sz psumentẽ deterret eaz dicit.
Quid clamas sup̃ constructõe tua: insanabi-
lis est dolor tuus. Formidantẽ refouet di-
cens. Ergo saltez ammodo voca me pater
meus dux virginitatis mee tu es. Sed pre
sumentẽ deterret dicens pater tuus amo-
reus: t mater tua cetbea. Formidantem re
fouet cũ ait: Reuertere auersatrix israel: et
nõ auertam faciẽ meã a vobis q; sanctus
ego sum dicit dr̃s: t nõ irascar imppetuz.
Sz presumentẽ deterret cum p pphetam su
um ab intercessione phibet dicens: Nõ assu
mas pro eis landem t oronem q; nõ exau
diam clamorẽ eorum in tpe afflictõis: q; si
steterint coram me Moyses: t Samuel nõ
est aia mea ad populuz istũ. Sancta itaq;
ecclesia auditorum suoꝝ mentẽ t de miseri
cordie benignitate sublenat: t de iudicij dr̃
strictione pturbat quatenus in predicatio
ne sua dum bñ vtrũq; pmisceat electi cuiꝰ nec
de exhibita iusticia presumant nec de pre-
terita inigitate desperẽt. Sz hoc quod agit
((Cuz sedere quasi rex circũstante exercitu
eram tamẽ merentiũ consolator.)) Sciẽdũ
nobis est q; valde lectorem edificare etiam
iuxta hystoriam põt: si ppendat quomodo
bonis rectoribꝰ mitra fit: t regendi auctori
tas: t benignitas psolandi. Ait enim: Cuiq;
sedere quasi rex circũstante exercitu: ecce
auctoritas regimis. Erã tamẽ merentium
consolator: ecce ministerium pietatis.

Jere.3.

Exech.33
Jere.3.

Capitulum. 6.

Dsciplina enim vel mia
multum destituitur si vna
fine altera teneatur. Sed
circa subditos suos inesse
rectoribus debẽt: t iuste cõ
solans misericordia: t pie
seuiens disciplina. Hinc ẽ quod seminiui il
lius vulneribus q a samaritano in stabulũ
ductus est: t vinum adhibetur t oleum vt
per vinũ mordeantur vulnera: per oleũ so
neantur: quatenus vnusq;q; qui sanãdis
vulneribus preest: in vino mozsuz districtio
nis adhibeat: in oleo mollitiem pietatis p
vinum mordeantur putrida: per oleum sa
nanda foueantur. Miscẽda ẽ ergo lenitas
cum seueritate faciendus quoddã et vtro-
q; tẽpamentũ: vt neq; multa asperitate
exulcerentur subdit: neq; nimia benigni ta
te solũtur. Hoc nimirum illa tabernaculi

Luc.10

C

Exo.32

B

Expositionis. S. Gregorij. Liber iv.

archa significat in qua cũ tabulis virga si-
mul ac manna est: q; cũ scripture sacre scien
tia est in boni rectoris pectore: sicut est vir-
ga districtionis sic t mitis mansuetudinis. Dic
etiam Dauid ait. Virga tua t baculus
tuus ipsa me consolata sunt. Virga etenim
punimur t baculo sustentamur. Si ergo
est districtio virge que feriat: sit t cõsolatio
baculi qui sustentet. Sit itaq; amor: sz nõ
emolliens: sit vigor sed non exasperans: sit
zelus sed non immoderate seuiens: sic pie-
tas: sed non plus q̃ expediat parcens. In-
teri libet in moysi pectore misericordiã cũ
seueritate sociatam. Videamus amantem
pie: t districte seuientem. Certe cũ israeliti-
cus populus ante dei oculos: pene inuenia
bilem contraxisset offensam: ita vt eius re-
ctor audiret: descende peccauit populus tu
us. Ac si ei diuina vox diceret: q in tali pec-
cato lapsus est: iam meus nõ est atq; subitũ
geret dimitte me: vt irascatur furor meus cõ-
tra eos t deleã eos: faciãq; te in gentẽ ma-
gnam: ille semel t iterũ pro populo qui pec-
erat obicem se ad impetum dei irascentis
opponens ait. Aut dimitte eis hanc noxam
aut si nõ facis dele me de libro tuo quẽ scri
pisti. Pensemus ergo quãꝰ viscerib9 eun-
dem populum amauit: pro cuius vita de li-
bro vite deleri se petijt. Sed tamen iste qui
tanto eius populi amore cõstringitur: cõtra
eius culpas pensemus quanto zelo recruꝺ
descendatur. Mox enim vt petitione
prima ne delerentur culpe veniam obtinuit:
ad eundem populũ veniens ait. Ponat vir
gladium suũ super femur suum ite t redite
de porta vsq; ad portam per mediũ castro-
rum: t occidat vnusquisq; fratrem t amicuz
t proximum suũ. Ceciderũtq; in die illo: qsi
viginti tria milia hominum. Ecce qui vitaz
oium etiam cũ sua morte petijt: pauco rũ vi
tam gladio extinxit. Intus arsit ignis amo
tio: foris accensus est zelo seueritatis. Tan
ta fuit pietas: vt se pro illis coram dño mor
ti offerre non dubitaret: tanta seueritas: vt
eos quos diuinitus ferire timuerat: ipse iu-
dicij gladio feriret. Sic amauit eos quibus
prefuit: vt pro eis nec sibi parceret: t tamẽ
delinquentes sic plectus est quos amauit:
vt eos etiã dño parcente pterneret. Utro-
biq; legatus' fortis: vtrobiq; mediator am-
mirabilis: causam populi apud deum preci-

bus: causam dei apud populum gladio de-
ligauit. Inter amare tamen et interficere
do obliuit: forte seuiens culpam fomẽto ẽ
sumpsit. Succurre ergo obsecro offensa mor
te placorũ. Et iterato omnipotens deus de-
lectus famulum suum quem creauit agi
tem pro populo: q; vidit quid sapor popu-
lum securus esset ipse pro deo. In regimine
ergo populi vtrũq; morsus miscuit vt nec si
sciplina deesset misericordie: nec misericor-
dia discipline. Unde hic quoq; iusta vtrũ-
q; virtutem dicitur. Cũq; iederem quasi ex
citissime exercitu eri tamẽ merentiũ cõ-
solator. Sedere quippe circũstante exercitu
vigor est: ac disciplina regiminis: merentiuꝫ
vero corda consolari ministerium pietatis.
Sed q; inter hec necesse est: vt expositionis
sermo ad spiritualem intelligentiã recurrat
sancta ecclesia ab aduersarijs suis extremis
temporibus pressa reminiscatur transacta
ra regiminis: reminiscatur t quãta afflictio
exhibuerit benchacia pietatis: cuius videlz
disciplina t misericordia tanta a iesibus vi-
deatur. Eli t subdatur.

Capitulum. 7.

Unc autem
deridet me iuuenes te
pore. Ideo hereticoꝝ erat
universalis ecclesie com
parati iuuenes compo
re cõgrue vocant: qua
ipsi ab ea non adsit ipsa
egressa est ab illis. Unde recte quoq; p Jo-
annem dicit. Ex nobis exierunt: sed nõ erãt
ex nobis: nazs si fuissent ex nobis permansissent
vtiq; nobiscũ. Juuenes ergo tempore sue
etatis ecclesiã irridentes hi qui ab ea egres-
si sunt doctrine eius verba despiciãt: de qui
bus adhuc subditur. ((Quos nõ dignabar
patres ponere cũ canibꝰ gregis mei)) Quis
est grex sancte ecclesie nisi multitudo fide-
lium: Dei qui alij huius gregis canes voca
tur nisi doctores sancti: qui eorum fidei
custodes extiterunt: Qui dum pro domino
suo diurnis nocturnisq; vigilijs insomnes du-
mauerunt: magnos vt ita dicam latratus
predicationis dederunt. De quibus ecclesia
per ps dicitur. Lingua canum inimi-
ci ex inimicis ab ipso. Nimirum quippe ab ido
lorum culinibus reuocati sacti sunt predica-

Jeb.
Lu.30.
B

Ps.67

D

toꝛes dei. Lingua ergo eccl̃ie ecclesie ex inimicis pdit: quia conuersos gentiles vsq; ad finē predicatoꝛes fecit. Inde indoctī tarditas qui pro deo loqui noluerunt increpāte pphēta reprehēditur qui ait. Canes muti nō valentes latrare. Patres vero hereticoꝝ dicimus eos videlicet quos hereses habuerunt vocamus: de quoꝝ peruersa predicatione. i. locutiōe semine sequentes sunt populi ut errore generati. Sancta ergo ecclesia cum canibus gregis sui hereticoꝝ patres penere vindicatur: q; inuentoꝛes errorum vndicando respuit colq; inter veros patres numerare contemnit. Qui t si quosdam viros sancte a gentilitatis erroꝛe reuocasse: ignoꝛātiam moꝛis ad honesta agēda docuisse: pro eo tñ q; de vno recta non senserunt: eos cum canibus gregis sui non ponit q; cum rectis predicatoꝛibus non adscribit. Liquet enim q; arrius: fotinus: macedonius nestoꝛius: eutices: dioscoꝛus: seuerus: multiq; hic similes docendo atq; studēdo conati sunt patres videri: sed erroꝛes eoꝝ sancta vniuersalis ecclesia districta veritate diudicans: eos inter custodes gregis sui non numerat: quos eiusdem gregis vnitatē dissipantes damnat. De quibus voce pauli ephesijs dicitur. Scio q; post decessum meum ingrediētur ad vos lupi graues nō parcentes gregi. Et quia nōnunq; heretici quāto magis in perfidie erroꝛe dilabunt: quasi amplius in exteriori sese operatione custodiunt: ita vt agere pre ceteris magna videātur: sancta vniuersalis ecclesia cuncta eoꝝ opera despicit que ex auctoꝛitate fidei non prodire perpendit. Unde recte quoq; beati Job voce subiungitur. ((Quoniam virtus manuum erat mihi pro nihilo : t vita ipsa putabant indigni.)) Virtus quippe in manu est: magnitudo in operatione. Sed virtus manuum hereticoꝝ sancta ecclesia pro nihilo esse dicatur: q; nullius esse meriti conspicit vera fide perdita: quicqd operantur. Charitatem quippe dei t proximi deseruit: qui t de deo falsa sentiunt: t a proximo iurgando diuidantur. Sed virtutem manuum suę charitate testatur predicatoꝛ egregius qui ait. Si distribuero omnes facultates meas in cibos pauperum: t si tradidero coꝛpus meum vt ardeam: charitatem autem non habeam nihil mihi prodest.

Isa. 58.

Mat. 20

Capitulum. 8.

Omnino vero heretici signa quoq; ac miracula faciunt: sed vt hic premia afflictionis sue: abstinentieq; videlz laudes quas querūt accipiant. Unde t redemptoꝛis voce dicitur. Multi mihi dicent in illa die domine dñe in nomine tuo pphetauimus: t in nomine tuo demonia eiecimus: et in tuo nomine virtutes multas fecimus. Et tunc confitebor illis: quia non noui vos: discedite a me: qui operamini iniquitatem. Quia nimirum sententia quid datur intelligi nisi in hominibus charitatis humilitas: non autem debeant virtutum signa venerari. Unde nunc sancta ecclesia etiam si qua fiant hereticoꝝ miracula despicit: q; hec sanctitatis specimen nō esse cognoscat. Probatio quippe sanctitatis non est signa facere: sed vnumquēq; vt se diligere: de deo aūt vera: de proximo vero meliora ḡ de semetipso sentire. Nam q; vera virtus in amore est: non aūt in ostentione miraculi: veritas demonstrat que ait. In hoc cognoscēt oēs q; mei discipuli estis: si dilectionem habueritis adinuicem. Qui enim non ait: in hoc cognoscitur: quia mei discipuli estis: si signa feceritis: sed ait: si dilectionē habueritis adinuicem: aperte indicat: quia veros dei famulos non miracula sed sola charitas probat. Testimonium ergo superne discipulatus ē: bonum fraterne dilectionis. Quam videlz dilectionem quia oēs heretici habere refugiunt dum ab vniuersalis ecclesie vnitate diuidunt iure de eis dicitur. Quoniam virtus manuum erat mihi pro nihilo. Et quia ad eadem signa que exhibent nulla humilitate conueniunt: recte subditur: t vita ipsa putabantur indigni. Dei certe omnes hereticos sancta ecclesia vita ipsa fatetur indignos quia nimirum sub nomine christi militant contra nomen christi. De quib⁹ adhuc subditur. ((Egestate t fame steriles.)) Oēs heretici dum in sacro eloquio plus secreta dei studēt perscrutari ḡ sapiunt: fame sua steriles fiunt. Illeq; enim eo querūt ex quibus semetipso ad humilitatem erudiant: moꝛes in tranquillitate disponāt: patientiam seruent: longanimitatem exhibeant: sed ea solūmodo qui eos doctos atq; lo-

Mat. 7 B

Expositionis. S. Bꝛegorij Liber xx

quaces demonstrent: ille scire appetunt ex quibus singulariter eruditi videantur. Plerūq; enim audacter de natura diuinitatis tractant: cum semetipsos miseri nesciant. Egestate ergo ac fame steriles sunt: quia ea perscrutari desiderant: ex quibus bone vite germina non prodeunt. Ultra se quippe sunt que perscrutantur: dūq; ad' hoc tēdit quod comprehendere nequeunt ea cognoscere negligunt ex quibus eruditi potuerūt. Quam bene eorum audaciam predicatoꝛ egregius refrenat dicens. Non plus sapere quam oportet sapere: sed sapere ad sobrietatem. Hinc Salomon ait. Pondēre tue pone modum. Hinc rursum dicit. Mel inuenisti comede quod sufficit tibi ne forte satiatus euomas illud. Mulcedinem quippe spiritualis intelligētie: qui vltra q; capit comedere appetit etiaꝫ quod comederat euomit: q; dum summa intelligere vltra vires querit etiam que bene intellexerat amittit. Hinc rursum dicit. Sicut qui mel multum comedit non est ei bonum sic qui perscrutator est maiestatis opprimetur a gloria. Gloria quippe inuisibilis conditoꝛis: quē moderate inquisita nos erigit : vltra vires perscrutata premit. Ita q; heretici: quia de sublimi intelligentia quāto amplius repleri ambiūt tanto amplius inanescunt. Bene de eis dicitur: egestate t fame steriles. Immoderatio nāq; ausibus cognitionis superne scientiam quo plus appetunt plus amittunt.

Rom. 12. Prou. 31. Prou. 25.

Capitulum. 9.

Contra hi qui in sancta ecclesia veraciter sunt humiles: t veraciter docti noꝛūt de secretis celestibus: t quedam considerata intelligere t quedaꝫ non intellecta venerari: vt t que intelligant venerantur tenent: t que nec dum intelligunt humiliter expectant. Unde nobis per moysen dicit: vt comedentes agnum quicquid de eo reliquū fuerit igni comburāmus. Agnum quippe comedimus cum multa dominice humanationis intelligendo recondimus: vt in ventrem mentis. Ex quo quedam nobis remanent que comedi nequeūt: quia multa adhuc de illo restant que intelligi nequāq; possunt. Que tamen igne cōburenda sunt: quia ea que capere de illo non possumus humiliter sancto spiritui reseruamus. Que plerūq; humiliter ea etiam dicendo sensibus aperit: q; ad intelligendum impossibilia esse videbantur. Nam peruersi hereticoꝝ mentes sibi sapere intellectum mentiuntur: quasi certas vere sententias etiam de incognitis presumunt. Unde fit vt ipsa eos etiam que in eis apud semetipsos elaborata veritas horrida repellat: vtq; in vitio dei exteriora capiat qui se secreta spiritualia penetrasse singulariter putabant. Unde hic quoq; subditur. ((Qui rodebant in solitudine squalentes calamitate t miseria: t mandebant herbas t arborum corticem.)) Rodi solet: quod comedi non potest. Heretici quia scripturam sacram intelligere sua virtute moliuntur: iam procul dubio apprehendere nequaquā possunt: quam dum nō intelligunt quasi nō edunt. Et quia per superbiam gratiam non aduti hanc comedere nequeunt: quasi quibusdam nubibus rodunt. Exterius illā quippe contrectant cum quidem conantur: sed non ad eius interiora perueniunt. Qui qa ab vniuersalis ecclesie societate diuisi sūt non quelibet rodere: sed in solitudine memorantur. Ad quam nimirum solitudinem: quia predicatoꝛes falsi sequaces suos trahērent: longe ante veritas premonuit dicens. Si dixerint vobis ecce in deserto ē nolite exire. Qui recte perhibentur calamitate t miseria squalidi: quia t morum sunt pernicie t sensuum prauitate despecti. Qui herbas quoq; t arborum cortices mādunt: quia elationis sue obice repulsi: in sacro eloquio quasi magna t ultima peragere nequeunt: sed vix in illa quedam tenera et exteriora cognoscunt. Per herbas quippe dicta pia nioꝛa: per arborum cortices patrum dicta exteriora signantur. Qui ergo ea scire appetunt: ex quibus docti nequaq; sunt: sed esse videantur: dum in sacris voluminibus vim charitatis erga deum ac proximum mentium dulcitus non requirunt quasi ex herba vel cortice pascuntur: q; vel, ima vel exteriora que mentes superbientiaꝫ nutriūt querūt. Dei certe herbas mandere est de scriptura sacra minima precepta seruare: maiora cōtemnere. Quos bene veritas increpat dicēs. Ue vobis scribe t pharisei hypocrite: quia decimatis mentā t anetū t cyminū reliqui-

Mat. 23

B 2

ſtis que grauiora ſunt legis. Aut arborum quoꝝ corpora mandunt: q; ſunt nonnulli q in ſacris voluminibus ſolā litteræ ſuperficiē venerantur: nec quicꝗ de ſpirituali intellectu cuſtodiunt: cum nihil in verbis dei amplius niſi hoc quod exterius audierint eſſe ſuſpicantur. Quos tamē in cunctis erroribus ſuis inanis gloriæ appetitus poſſidet eoſꝝ honoris ambitus captiuos tenet: et plerūꝗ per ipſa que loquuntur nihil aliud ꝗ terrena lucra appetunt. De quibus per Paulum dicitur. Huiuſmodi enim chriſto domino non ſeruiunt ſed ſuo ventri. Unde recte quoꝝ ſubiungitur. ¶ Et radix iniperorum erat cibus eorum. ¶ Arbor nāꝝ iniperi pro foliis punctiones habet. Sic qppe ſunt herſuta que pferunt: vt ſpinis ſimilia contrectantem pungere valeant. Spina vero eſt omne peccatum: q; dum trahit ad delectationē quaſi pungendo lacerat mentem. Unde iuſti voce ꝛ penitentis dicit. Conuerſus ſum in erumna mea dum configitur ſpina: que ſcilicet mens ad lametum vertitur: vt peccati punctio penitendo frangat. In tranſlatione vero alia non confringit: ſed configi ſpina perhibetur. Quod videlicet ab eodem ſenſit non diſſonat: quia penitentis animus ad luctum ducitur: dum perpetrata culpa in memoria ſua retinetur.

Capitulum. io.

Quid ergo per radicem iperiꝝ: niſi auaricia deſignatur: et qua peccatorū omnium ſpine pducuntur? De qua per Paulū dicitur. Radix olum malorū eſt cupiditas. Ipſa quippe latenter oritur in mēte: ſꝫ punctiones peccatorū olim pātenter producit in opere. Quas videlicet punctiōes ob hac radice ſurgētes ſtatim predicator egregius inſinuat cum ſubdit. Quam: quidā appetētes errauerunt a fide ꝛ inſeruerunt ſe doloribus multis. Qui enim multos dolores dixit: quaſi naſcentes innotuit ex hac radice punctiones. In iuniperis ergo peccata: in radice vero iuniperoꝝ quid aliud ꝗ auariciam. i. materiam intelligimus peccatoꝝ. Quia igitur plerūꝗ heretici ſola in verbis ſuis exteriora lucra ſectantur: nec ignorant quia peruerſa aſtruunt: ſed erroris predicamenta non deſerunt: dum ſumptus percipe quaſi doctores volunt bene de eis ſancti viri tunc voce dicitur: ꝛ radix iniperoꝝ erat cibus eorū: quia dum totis mentis ſue ſenſibus auariciam cogitant quaſi coalimento veſcuntur de quo naſci procul dubio ſequētium punctiones ſolent. Qui ſi quādo in ſacro eloquio quedam quaſi prudenter inueniunt: que dum non intelligunt pro ſuis eſſe aſſertionibus ſuſpicantur nor miſeris auditoribus ſuis quorū non animas: ſed ſubſtātias appetunt hec vociferantes aſpergūt. Unde congrue ſubinfertur. ¶ Qui de cōualibus illa rapiunt: q; hec cum humilibus dictis patrum: ſuperbo ſpiritu colligunt. Que dum pro ſuis ſe partibus inuenire gloriantur: ad ea cum clamoribus currunt: q; videlicet omne quod ſentiunt appetitu laudis ad aures hominū diffamare conant. Segtur. ¶ In deſertis habitant torrentiū: ꝛ in cauernis terre vel ſuper glaream. ¶ Torrentes dicimus riuos qui aquis hyemalib⁹ colliguntur: qui certis etiam temporibus arefiunt. Iure itaꝗ inuentores peruerſorum dogmatum torrentes vocantur: quia a calore charitatis frigidi quaſi in tempore hyemalis exarefiunt: q; non ppetua plenitudine profluunt: ſed catholicorū allegationibus: quaſi eſtib⁹ ſolis exſiccant. Et qui dem inuentores diuerſorum dogmatū contra ſanctam eccleſiam erroris ſeruore iaz veritatis extincti ſunt: ſed tamen eorum diſcipuli ea que illi docuerunt: tenere ac defēdere non deſiſtunt. Di ergo qui illoꝝ ſequunt errores in deſertis torrentium habitant. i. i eorum predicatione confidunt: quorum eloquia catholicorum iam reſponſione: ꝛ ratiocinatione ſiccata ſunt. Ca. xi.

Quid vero aliud cauernas terre quā occultas hereticorum predicationes accipimus? Sic enim heretici inter ſe clandeſtinis conuenticulis cocunt: vt errori ſuo reuerentiaz: quā ex ratione nō valent: prebeant ex occultatiōe: ꝛ infirmis animabus prauitatis ſermo tāto reuerēdus appareat quanto ſecretus. Unde apud Salomonem z mulier ex typo hereſeos ſuadet dicēs. Aque furtiue dulciores ſunt: ꝛ panis abſcōditus

Mat. 24

Pſa. 31

Ro. 16.

1 Thi. 6.

Pſa. 9

ſuauior: Que occulta. ſ. predicamēta teſtatur ſitas dicens: Si ergo vobis dixerit: ecce hic eſt chriſtus aut ecce illic: nolite credere. Et rurſum: Si dixerint vobis ecce in deſerto ē nolite exire: ecce in penetralibus nolite credere. Sicut enī fulgur exiſt ab oriente: et apparet vſqz in occidentem: ita erit ꝛ aduētus filij hois. Hoc utraq illic in penetralibus q hic dr in cauernis. In cauernis ergo heretici habitant q; plerūꝗ errorem ſe ereticis pdicationibus occultant vt quo ſe doctoribus prudentiores indicant: eo ſe vehementius imperitos trahant. Unde bene etiam ſubinfertur: vel ſuꝫ glaream. Glaream illos qppe minutiſſimos lapides dicimus quos aqua pluialis trahit doctores ſtatur puerſoꝝ dogmatū ſuper glareā habient: q; illas horum mētes trahant que nulla granitas ſtabilitate ſolidauit quatenus velut de loco ſemp ad locum flumina errorꝝ ducunt. Unde ꝛ predicator egregius cum auditores ſuos nō temporaliter duci: ſꝫ fortiter caperet granitate ſolidari admonuit dicens: vt iaz nō ſimus paruuli fluctuantes nec circūferamur oi vento doctrine. Recta itaꝗ eccleſia ab aduerſarijs ad modicū deprecſa eū ſibi andaces errantiū mētes inſultari conſpexerit: que eoꝝ conuerſatio fuerit ad memoriā reducit dicens. In deſertis habitabant torrentium: ꝛ in cauernis terre vel ſuper glaream. Quia eni eoꝝ peruerſa predicatio amiſſo igne charitatis et frigore mentis cōualuit pfecto in torrentiū deſertis habitauit. Quia vo aperta ꝛ libera nō fuit: in cauernis latuit. Qz adt plebē nō fixam ſꝫ mobilē tenuit nō ſuper petram ſed ſuper glareaz manſit. De qbus adhuc ſubditur. ¶ Qui iter huiuſcemodi iterabantur: ꝛ eē ſub ſentib⁹ delicias cōputabant. ¶ Quid nomine ſentiū niſi eas quas iam ſuprādiximus punctiones peccatoꝝ intelligimus? Quia adt peruerſe mentes gaudent in iniquitatibus quas flere debuerunt: oēs heretici tanto ſe inani leticia extollūt quāto magis ad peiora conualeſcunt: atꝗ eſſe ſub ſentibus delicias putant: q; inde peruerſam mētem ad gaudium ſublenant: vnde ſpinas peccatorum portant. Nā ſi quādo ad errorem ſuū valuerunt quempiam trahere ſeſe per leticiam iactant: atꝗ vnde ſibi peccata quotidie etiam alios perdendo congregāt: inde ſe eſſe quaſi vncte ad iuſticiam eruleant. Bene ergo dicitur quia inter huiuſcemodi trahantur: ꝛ oē ſub ſentibus delicias comparabant. Trahunt eni quos valent ad perditionem ſuam: et ſub peccatis eſſe dei culpis culpas addere credunt ſe virtutum opulentiam cumulare. ¶ Filij ſtultorum ꝛ ignobiliū: ꝛ in terra penitus nō parentes. ¶ Eorum videlicet filij: qui fuerunt errorum magiſtri. Filij igitur dicūtur nō de eorum ſemine: ſꝫ de imitatōe generatis: qui docendo peruerſa: ſtulti fuerūt per ignorantiam viuendo nequiter ignobiles per actionem: q redemptoris noſtri nulla ſapientie: nulla vite cognitione cōtinent: de quo Salomonis voce in laude ſancte eccleſie dicitur: Nobilis i porta vir ei⁹. Dō tracꝗ quia peruerſa errantium exēpla ſecuti ſunt: filij ſtultorum ꝛ ignobiliū eſſe memorantur. Recte autem ſubiungit: ꝛ in terra penitus nō parentes. Quia vaz hic videri aligd appetunt nimirum a terra viuentium erratres fiunt. Sz hoc quod i detrimentorum typo dicimus: omnino nil obſtat ſi etiam de peruerſis atꝗ carnalibus ſtulſ in recta fide poſitis ſentiamus. Necꝗ enim ſancta electorum eccleſia ſolos ſibi aduerſarios deputat q ab eius fide poſiti extra diſſentiunt: ſed eos quoꝝ qui viam ſuam male viuendo interius perdunt. Contēplet igitur crāuam irruentis aduerſitatis afflicta: quomodo proſperitatis ſue tempore iniquorum ꝛ intra ſe viuentium prauitate grauata ſit: cōtemplet q exigentibus meritis quorūdaz nō iuſte in alia vita turbata ſit omnium ꝛ dicat. ¶ Qui rodebant in ſolitudine ſqualētes calamitate ꝛ miſia: ¶ ſicut in prima huius operis parte prefatus ſum: per virtutem cōtemplationis nōnunꝗ ſolet intelligi ſolitudo mentis. Sed hoc in loco cum ſolitudo per obiurgationem dicit quid aliud ꝗ boni deſtitutio demōſtratur? Unde ꝛ ſub iudee typo Dieremias peccatorio animam deplorat dicens: Quomodo ſedet ſola ciuitas plena populo? Sed cum per beatū Job de prauis dicitur: rodebāt in ſolitudine: libet iuxta hoc etiam quod per pſalmū dictum eſt: inimici eius terrā lingent.

Pſa. 31

Pſa. 9

Capitulum. ix.

DO gppe sint genera hominum ambitioni sue seruientium: vnum videlicet quod semper ad auariciaz blandimentis vtitur lingue: aliud vero quod apta vi intendit rapine. Nam rodimus cum aligd exterius fortiz annisu arripimus. Et ambiẽ enim quando hoc quod edit facile non pōt imprssa lingue lenitate gustatur. O ēs igiẽ etiam sub specie fidei prone viuentes qui aliena appetunt: sed ea que appetūt rāpe nequaq̄ possunt: blandis autem sermonibus t quasi mollicie vulcedinis concupita abstrahere conantur: qd aliud q̄ terrā lingunt: quia terrena queq̄ que virtute neque unt auferre: mollicie lingue molliunt. Qui vero in hoc mundo aliqua potestate suffulti sunt: t concupiscentes aliena: blandire q dem et fraude decipiant: qz etiam iniusto labore possunt implere quod volunt. Dū hoc quod appetunt nō lambunt sed rodūt qñ ppinquorum vitam fortitudine virium velut annisu dentium molliuntur. Conspici at itaq̄ sancta ecclesia veras diuitias eterne patrie: conspiciat frequentiam superno rum ciuium: conspiciat in electis suis cultū mentis t innumerabilium dona virtutuz at q̄ ab eis ad prauoz̄ vitam omni bono destitutam mentis oculum reuocet: t ex illorum comparatione videat qualiter ista ecteris virtutibus sit vacua: qz superna deseruit t infima concupiuit: videat quomodo plerūq̄ id quod appetit: si fortasse prevalet et etiā violenter rapit: videat tales se quasi intra se positos diu toleraſſe: atq̄ ex eoz̄ culpis vsq̄ ad bonorum quoq̄ pericula ad detrimenta peruenisse: t dicat. Qui rodebant in solitudine. Ac si aperte conqueraẽ dicens: Aliena etiam violenter rapiẽdo nō roderent: nisi prius ipsi in interioribus suis soli ac vacui a virtutuz cultura remanerent. Bene autem eoz̄ qualitatez replicat dicens: squalentes calamitate t miseria.

Egrota nāq̄ caro si studiose curari negligitur squaloze desuper ducto in infirmitate deterius grauatur: t dum calamitati egritudinis: negligentie miseria additur grauior molestia oborto squaloze tolleratur. Natura igitur humana bene condita: sed ad infirmitatem vicio propie voluntatis lapsa in calamitatez cecidit: quia pressa innumeris necessitatibus nihil in hac vita nisi vnde affligeretur inuenit. Sed cum eisdem nature nostre necessitatib⁹ plerūq̄ plusq̄ expedit deseruimus mentisq̄ curam negligim⁹ et miseriā negligentie infirmitati nostre addimus squalorem culpe. Necessitates nāq̄ naturales hoc habere valde periculosū solent quod sepe in eis minime discernitur quid circa illas per vtilitatis studiuz: t qd per voluptatis vicium agatur. Crebro enim occasione seductionis inuenta: dum necessitati debita reddimus: voluptatis vicio deseruimus: t infirmitatis velamine ante discretionis oculos creatio nostra se paliat: ac quasi sub patrocinio erpiende vtilitatis occultat. Infirmitatem vero nature nostre per negligentiam relaxare nihil est aliud q̄ calamitati miseriam addere: ac viciorum squalorem ex eadem miseria multiplicare. Unde sancti viri in omne quod agunt studiosissima intentione discernunt: ne quid plus ab eis nature sue infirmitatis quam sibi debetur erigat: ne sub necessitat tegmine in eis vicium voluptatis excrescat. Aliud enim ex infirmitate: aliud ex tentationis suggestione sustinent: t quasi quidaz rectissimi arbitres inter necessitatem voluptatēq̄ constituti hanc consulendo sublevantes illam premendo frenant. Unde fit t si infirmitatis sue calamitatem tolerant: tamē ad squalorem miserie per negligentiam nō descendant. Hoc ipsum enim esse in calamitate est: necessitatem nature ex carnis adhuc corruptibilis infirmitate sustinere. Quas videlicet necessitates cupiebat euadere q dicebat. De necessitatibus meis eripe me. Sciebat enim plerūq̄ voluptatum culpas ex necessitatum occasiõe prorumpere: t ne quid sponte illicitum admitteret: hoc ipsum sathagebat euelli q nolens ex radice tolerabat. At contra praui gaudent in his eorruptionis sue necessitatibus: quia nimirum eas ad vsum voluptatum retorquent. Cuz enim reficiendis cibo corporibus nature seruiunt: p dilectionem gule voluptatis inguluie distendunt. Cum tegendis membris vestimenta querunt nō solum que tegant: sed etiam que extollant expetunt: t contra torporem frigoris nō solum que per pinguedinem muniant: sed etiam que per mollicem delectant: non solum que per molliciem tactum mulceant sed etiam que per colorē oculos seducant. Necessitatis igitur causam in vsuz voluptatis vertere: quid est aliud q̄ calamitati sue squalorem miserie sociare? Pressa itaq̄ tempore aduersitatis ecclesia reminiscatur eorum et quorum merito talia sustinet t dicat: qui rodebant in solitudine squalentes calamitate t miseria. Calamitate scilicet non squalerent si inistis necessitatibus voluptatum miseriam nō superadderēt: quas videlicet necessitates et parentis primi culpa meruimus. Dū vero qui calamitati sue miseriam adiungunt: ex cruciatu pene ad augmenta prorumpunt culpe. Sed vtinam tales cum ad meli⁹ permutari despiciant: ita peruersa agerent: vt non ea etiam alio propinarent: vtinam illis mors sua sola sufficeret: t nō virulētis persuasionibus alienam etiam vitam necarent. Inuident enim alios esse q̄ non sunt volent alios adipisci quod perdunt. Nam si qua forte in aliorum actibus eroziri bona conspicint mor ea manu pestifere erpprobationis euellunt. Unde t sequitur.

Capitulum. 13.

ET mandebāt herbas t arborum corticez. Quid. n. p herbas nisi tenera ac terre proxima bene inchoanti um vita: t quid per arborum corticez nisi exteriora opera eorum q iam sublimia appetunt designantur? Praui nāq̄ eum recta incipiẽtes aspiciunt: aut irridendo: aut quasi consulendo cōtradicunt. Cum vero iam quosdam pensant ad summa proficere: quia eorum profectus funditus dissipare nequeūt a quibusdam illos suis operibus diuertūt. Herbas itaq̄ eis: t arborum corticez mandere est: vel studia bene inchoantium: vel operationes quorūdam iam more arborum ad superiora tendentium pestiferis persuasionibus quasi quibusdam malicie sue dentibus dissipare. Herbas mandunt reprobi cum infirmorum inicia irridendo consumunt. Arborum quoq̄ corticez manduntcum manu peruersi conflig a vita recte erescentium regimen bonorum operum subtrahunt. Hoc autem in quibusdam solet: velut arbore expoliant: illos vero velut herbas: quia despicientes trahunt: quasi que calcant comedunt. Quotiens enim fortitudinem in alea sargenty et parte bellantur: quorundam vero temeritatem t adhuc in stumis positaz penitus contrit. Dicat igitur: mandebant herbas t arborum corticez: quia prauis irrisionib⁹ in nōnullis exteriora opera in nōnullis autem spem virentia corda dissipabant. Et certe herbas mandere est: incepta quedam actus vera de antiquis patribus imitari. Arbor vero corticez edere est: eorum opera superficietenus agere sed intentionem rectam in eisdem operibus non tenere. Sunt enim nōnulli qui dum presentis mundi gloriaz eisdem mundi actionibus adipisci non possunt: speciem sanctitatis appetunt: habitum venerationis sumunt: imitatores antiquorum patruz videri concupiscunt: t quedam quidem parua aut legia peragunt: sz eorum fortia: t que ex solius charitatis radice prodeunt imitari contemnunt. Dū videlicet herbas edunt: quia magna negligunt t vilibus saciantur. Plerūq̄ tamen etiam quedam quasi robustiora opera exercent: sed intentionem rectam in eisdē operibus non tenent. Quibus profecto arborum corticez mandere est: exteriores electorum actus assumere: t intentionem bonz in bonis actibus non habere. Dum enim pro humana laude recta opera exquirunt sed imitari eoz recte operantium negligūt: ex solis arborum corticibus replentur. Toto nāq̄ desiderio presentie vite gloriaz vel abundantiam querunt. Unde t recte subiungitur: t radix iuniperorum erat cib⁹ eorum. Intus enim q̄is per fidem positi vē plerumq̄ auaricie cogitationibus seruiunt: quasi illud comedunt: vnde in extremo vite supplicioz aspera proferantur. Qui dum non frugem diuini eloquij concipiunt: sed ad rerum temporalium amoritum seruiunt nequaq̄ pane tritici: sed radice iuniperi saciantur. Ipsa quippe eos ab initio atq̄ infimis aborta occupāt: que illos more iuniperi postmodum ex parte illos retributionum velut ex asperitate foliorum pungant: Contemnētes nāq̄ deum hic minime sentiunt quātum sit malo quod agūt

Adhuc enim inuperi radicem comedunt: sed huius radices q̄ sint rami asperi: non attendant: quia nimirum prauā actio modo quasi ex radice delectat in culpa: q̄ postmodum quasi ex ramis pungit in pena. Vbi ꝛ bene subiungitur. ((Qui de conuallibus ista rapientes eaz singula reperissent ad ea eam clamore currebant.)) In comparatiõe videlz supernorum: omnis presens vita cõuallis est. Di autem quia sublimia montiū ideſt fortia acta sanctorum contemplari nescimt: semper in obiectatione infima quasi in conuallibus conuersantur: ꝛ dum quodlibet lucrum vel parui stipendij inueniunt cum clamore currunt: q̄ hoc abstrahere ēt turgando moliuntur. In conualle enim repertis singulis eaz clamore currere est: subortis causarum occasionibus etiaz pro prana lite litigare. Plerūq; autem quē sanctū bona actio ostentat: obortа terreni cõmodi occasio eraminat. Alideas nāq; nonnullos iam sublimia agere: iam in abstinentie: iaz in doctrine opere patrum precedentiu z crē pia sectari: sed cum repente presentis vite lucrum quasi fructum conuallis inuenerint: ad hoc cum clamore currunt quasi virupta ad illud subducte sanctitatis tranquillitatem prosiliunt.

Capitulum. 14.

POssunt quoq; per herbas atq; arborum cortices non solum vt predictum est: bonorum opera: sed in hac vita consolationes ac prospe ritates intelligi. Sepe enim omnipotēs deus electos suos cum donis interioribus ditat: exterioribus etiam honoribus sublcuat. Cūq; eos preferendo ceteris honorabiles reddit: latius imitabiles ostendit: ꝛ nōnunq; prauī eorum quidē vitā despiciunt: sed felicitatē in hos mūdo assequi concupiscunt. Quia igitur blandimēta hie transitorie consolatiōis querunt herbas comedunt: q: in cogitationibus suis exteriorē eorum gloriam meditantur arborum cortices mandunt. Et quoniā in his omnib⁹ soli auaricie tota intentione deseruunt radice inuperi replentur. Que cūcta de cōuallibus rapiunt: q: ex amore huius ſime ꝛ corruptibilis vite immensis cupiditatibus inardescunt: ꝛ cū singula rapiunt ad ea eaz clamoribus currunt: q: videlicet sanctorū patrum quorum merita adipisci non querunt: loca atq; regimina apprehendere satagant ꝛ cum tranquille nequeunt hec plerūq; asse qui etiam virupta concordie pace moliunt. Qui pro eo quod longe a patrum precedētium actione diuiuncti sunt: recte subiungitur. ((In desertis habitant torrentium: ꝛ in cauernis terre: vel super glaream.)) In bona etenim parte recte torrētes sanctos predicatores accipimus: qui duz in presenti vita diuinis nobis eloquijs influunt: aquarū multitudine quasi in hyeme colliguntur: q ꝛ estiuo sole adueniente se subtrahunt: quia cum eterne patrie lux emicuerit: predicare cessabunt. Horum torrentium deserta sunt: vite temporalis cōmoda. Ea nāq; deserūt: ꝛ ad lucra se celestia adipiscenda cōuertūt Cuncta aūt hec torrens ille reliquerat q̄ vicebat. Propter quē omnia detrimentum feci. Sed q: prauorum mentes ea in hac vita adipisci appetunt: que despicientes iusti de relinquunt: in desertis torrentium habitare referuntur. Illa enim que sanctis indigna sunt: ipsi perapere pro magno cōcupiscūt. Cauerne autem terre sunt cogitatiōes prane: in quibus se ab humanis oculis abscondunt. Prauī quippe vt sunt ab hominib⁹ videri refugiunt: dumq; aliud quam sunt simulant se in conscientie sue latibulis quasi in cauernis occultant. Qui cuncta hec non agerent: nisi de eterna ꝛ solida vita desperarent: nisi in hoc incerto temporalitatis animum figerent. Unde bene subditur: vel super glaream. Glarea nāq; est vita presens: que indesinenter ad terminum suū ipso defectu mutabilitatis quasi impulsa fluminis ducitur. Super glaream itaq; habitare est: fluxui vite presentis inherere: ꝛ ibi intentionē ponere: vbi gressum nequeat sine stando solidare. Est aliud i glarea quod nequaq; debeat tacendo preteriri: quia cum pes i eius superficie ponitur: ipsa eius volubilitate labitur atq; ad ima deuoluitur. Qui videlz i nullo discrepat vita prauorum: quia eū pro amore mundi aliqua student licita atq; honesta agere: quasi planum in superficie pedem ponunt: sed repente pes ad ima labit: quia eorum actio dum plura semper appetit vsq; ad iniqua ꝛ illicita descendit. Cum ergo sancta ecclesia huius temporis cōtra-

ria tolerat: ad vitam carnalium quos aduersos sibi etiam in prosperis sustinuit: per memoriam recurrat: ꝛ quoz m merito hec patiatur agnoscat dicens. In desertis habitabant torrentium: ꝛ in cauernis terre: vel super glaream. Quia enim patrum doctrina destituti sunt: in desertis torrentium: q: in occultis se cogitationibus regūt in cauernis terre: quia vero in presentis seculi mobilitate intentionem suam figere appetunt: super glaream habitare referuntur. Sed vtinam taceo quia peccata nolunt impugnare temptantia: fiendo tergerent vel commissa vtinam mala sua saltem perpetrata cognoscerent: atq; sterili fecundee copiosum stercoris. ideſt infructuose menti pinguedinē lamentationis ammouerent.

Capitulum. 15.

SEd habet hoc plerūq; humanus animus proprium: quod mox vt in culpa labitur: a sui adhuc longius cognitiõe separatur. Hoc ipsum nāq; malum quod agit menti se obicem ante oculum rationis interserit. Unde fit vt anima prius voluntatis tenebris obsessa postmodum bonū iaz nec quod querat agnoscat. Quanto enim magis malis adheret: tanto minus intelligit bona que perdit. Lux quippe veritatis: quia subtiliter reprobozum culpas eraminat quo habita negligitur co permittit: districtus iudex: vt nec amissa requiratur: ꝛ cum ab actu repellitur fugit a sensu: vt cuius facies quasi in opere contemnitur eius per recordationem iam nec terga videant. Hinc itaq; est quod reprobi sibieeti flendis sceleribus gaudent: de quibus per Salomonem dicitur. Qui letantur cum male fecerint: ꝛ exultant in rebus pessimis. Hinc ē quod lachrymarum causas tripudiantes peragunt. Hinc est quod mortis sue negocium ridentes exequuntur. Unde hic quoq; apte subiungitur. ((Qui inter huiusmodi letabantur: ꝛ esse sub sentibus vilicas computabant.)) Inter huiusmodi letātur: q: nimirum attendunt transitoria que percipiunt: ꝛ intueri negligunt permanentia bona que perdunt. Cumq; amore temporalis flagrant: veram letitiam volentes ignorāt. Quam si studiose cognoscere quererēt quā flenda sint gaudia que appetunt viderent. Sed dum meliora scire contemnunt sola fi bi velut summa eligunt: que vilibātur oculis fugaci seductione blandiuntur. Vilibilia scilicet sequentes eo: fugunt: ꝛ tanto ex trinseca gaudent: quanto reo: dia eorum sui intrinseca non habent. Deserunt tamen eorum gaudijs plerūq; tribulationes: atq; ex rebus ipso ex quibus superbiūt flagellantur. Neq; enim sine grauibus curarum molestijs possunt temporalia que appetunt: vel non habita querere: vel quesita seruare: inter equales prestantiorem gloriā appetere: a minoribus reuerentiam plusq; opo: tet exigere: ꝛ minus q̄ debent eandem maioribus exhibere: plerūq; potentiam per iniusticiam ostendere: semper prona agere ꝛ tamen ne opinionem prauitatis habeant formidolose custodire. Hec profecto omnia miseros pungunt: sed easdem punctiones ipso rerum temporalium victi amore non sentiunt. Unde ꝛ recte nunc dicitur. ((Et esse sub sentibus delicias computabant: q: peccatorum delectationibus prestii: ex affectu vite presentis q̄ sint aspera que patiantur ignorant.)) Leuiter itaq; sub sub sentibus hoc: quia rebus quidem temporalibus gaudent: sed tamen dum dispensare sine tribulatione eadem temporalia nō valent: ea cura pungunt miseri qua premuntur. Dum sub sentibus ꝛ hoc ipsum delicias estimant: quia ꝛ dura quidem ex presentis vite amore tolerant: ꝛ tamen ex affectu nimie cupiditatis obligati: laborem eiusdem tolerantie voluptatem parant. Unde recte Dicamas totius in se humane conuersationis speciem sumens per lamentum queritur dicens. Inebriauit me absinthio. Ut enim in superiori iam parte prediximus: ebrius q̄q; quod patitur nescit. Qui vero absinthio deb⁹iatur: ꝛ hoc quod sumpsit amarū est: ꝛ tamen non intelligit eandem amaritudinem qua repletur. Dumanum igitur genꝰ recto dei iudicio in voluptatibus suis sibi dimissum: atq; per easdem voluptates spontanis tribulationibus tradituꝝ absinthio est ebrium: quia ꝛ amara sunt que pro huius vite amore tolerat: ꝛ tamen eandem amaritudinem ecstasi cupiditatis quasi i sensibilitate ebrietatis ignorat. Unde cui gloriam fictus dum malos pro ea tribula-

tiones reperit amarum est quod bibit. Sed q: hoc nimis inhianter sumpsit: eiusdē amaritudinis malū deseruere iaz p̄ ipsa ebrietate non sufficiat. La. 16.

a

ANt enim peruersi homines p̄o huius mundi gloria etiam tribulatōes: cuncteq; p̄o ea sudoribꝰ libenter seruiunt ⁊ grauiū laborum iugo deuotissime colla submittunt. Qꝫ bene sub ephraim specie oseę ꝑpetante describitur qui ait. Ephraim vitula docta diligere triturā. Vitula enim trituræ laboribꝰ assueta: relaxata plerūq; ad eundem laboris vsum etiam nō compulsa reuertit. Ita p̄auorum mens huius mundi seruituti dedita: ⁊ rerum temporalium fatigationibus assueta etiam si sibi libere vacare liceat: subesse tamē terrenis sudoribus festinat: ⁊ vsq; misere cōuersationis triturā laboris querit vt a iugo mundane seruitutis cessare non libeat etiam si liceat. Quod videlz iugū dñs dum a discipulorū ceruice solueret dicens. Attendite vobis ne forte grauent corda vestra in crapula ⁊ ebrietate: illico adiunxit: ⁊ in curis huius vite: ⁊ superueniat in vos repentina dies illa. Et rursus. Venite ad me omnes qui laboratis ⁊ onerati estis: ⁊ ego reficiam vos. Tollite iugū meū super vos: ⁊ discite a me q: mitis sum ⁊ humilis corde. Quid est enim dñm mitem se in magisterio atq; humilem dicere: nisi relictis exercendę elationis difficultatibus plana quedam bene viuendi itinera demonstrare. Sed quia p̄auorum mentes plus per aspera elatiōis q̄ per blandimenta humilitatis: ac mālue tudinis delectantur: esse sub sentibus deliciis deputant. Dura enim p̄e amore seculi quasi quedam mollia ac delectabilia ferre parati sunt dum in hac vita rerum culmina apprehendere conantur. Cessationē dominus a mundi laboribus imperat: sancte quietis dulcedinem persuadet: ⁊ ri veterana iniquorū mens plus se affligi asperā carnaliter q̄ tenera ⁊ blanda ꝓspiritualiter gaudet: plus acerbitate fatigationis q̄ quietis dulcedine pascatur. Quod aperte in semetipso nobis israeliticus populus ostendit: q dum refectionem manne desuper percipet: ab egypto ollas carnium: pepones: porros cepasq; concupiuit. Quid enim signatur in manna nisi esca gratie suauē sapiēs ad refectionem interioris vite bene vacantibꝰ desuper data: Et quid per ollas carnium: nisi carnalia opera in tribulationuꝫ laboribus quasi ignibus excoquenda: Quid per pepones nisi terrene dulcedines: Quid per porros ac cepas exprimitur que plerūq; q comedunt lachrymas emittunt: nisi difficultas vite presentis: que a dilectoribus suis: ⁊ non sine luctu agitur: ⁊ tamē cum lachrymis amatur: Manna igitur deserentes cū peponibus ac carnibꝰ porros cepasq; querunt: quia videlz peruerse mentes dulcia per gratiam quietis dona despiciunt: ⁊ p̄o carnalibus voluptatibus laboriosa huiꝰ vite itinera etiam lachrymis plena cōcupiscūt contemnunt habere vbi spiritualiter gaudeant: desideranter appetunt vbi ⁊ carnaliter gemant. Horum itaq; vecordiam veridica voce Job reprehendat: quia nimirum peruerso iudicio: perturbata tranquillis: dura lenibus: aspera mitibus: transitoria eternis suspecta securis anteponunt. Horum vecordiē sancta ecclesia recordetur: cum sensis extrinsecus aduersitatibus premitur: quos intra se velut fideles continuit: sed eorum vitam aduersantem fidei diu toleranit ⁊ dixerat. Qui inter huiusce modi lerabantur: et esse sub sentibus deliciis computabāt. Qui nimirum mala que agunt ex iniquorum precedentiū p̄auitate didicerūt. Unde ⁊ recte subiungitur. Filij stultorum ⁊ ignobilium.

Lapitulum. 17.

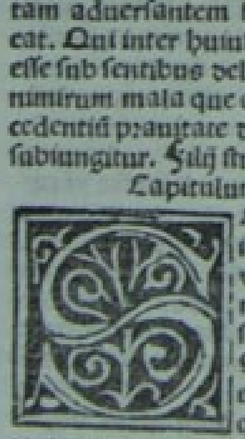

Liendū est nobis q̄ alij intra sanctam ecclesiā vocantur stulti: sed tamen nobiles. Alij vero sunt stulti ⁊ ignobiles. Stulti nāq; dicunt: sed esse ignobiles nequeūt: qui carnis prudentiam contemnentes p̄ofuturam sibi stulticiā appetunt: ⁊ ad nobilitatem interne ꝑfectionis virtutis nobilitate subiuuant: qui fatuā sapientiā mundi despiciunt ⁊ sapientiā dei stulticiam concupiscūt. Scriptum quippe est. Qꝫ stultū est dei: sapientius est hominibus. Hāc nos stulticiam paulus comprehendere admonet dicens. Si qꝫ videtur inter vos sapiens esse in hoc seculo: stultus fiat vt sit sapiens.

Mat.10 Hanc stulticiam q perfecte secuti sunt: voce sapientie audire meruerunt. Vos qui secuti estis me in regeneratione cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue: sedebitis et vos super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus israel. Ecce relinquentes temporalia: gloriam potestatis eterne mercati sunt. Quid itaq; in hoc mūdo stulti⁹ q̄ sua deserere: Et quid in eternitate nobilius q̄ cum deo iudices venire: Horum sanz iudicam nobilitas Salomone attestāte memoratur: cum hoc qꝫ iam p̄efatus sum dicit.

Pro. 3. Nobilis in portis vir eius quando sederit cuz senatoribus terre. Valde quippe nobiles considerat quos senatores vocat. Hanc in se nobilitatē Paulus asperserat: cū cognationi conditoris per spūm vinctus dicebat.

Act.17 Genus ergo cū simus dei non debem⁹ estimare auro vel argento aut lapidibus sculpture artis ⁊ cogitationi hominis diuinum esse simile. Genus videlz dei dicimur: nō ex eius natura editi: sed p spūm illius ⁊ voluntarie conditi ⁊ adoptiue recreati. Tāto ergo ad hanc nobilitatē quisq; erigitur: quanto per acceptā imaginem ad similitudinem illius ex imitatione renouat. Ut cōtra sunt stulti ⁊ ignobiles qui dū supernā sapientiā semetipsos sequentes fugiant in sua ignorantia quasi in abiecte ꝑtis vilitate sopiuntur. Quo enim id ad qđ conditi sunt nō intelligunt: eo etiam cognationē accepte per imaginez generositatis perdūt. Stulti sunt ergo ⁊ ignobiles quos ab eterne hereditatis consortio repellit seruitus mentis. Scriptum quippe est. Omnis qui facit peccatū seruus est peccati. Et voce egregij ꝓdicatoris dicitur. Sapientia huius mundi: stultricia est apud deum. Qui ergo dū terrena saperent: ab intima generositate repulsi sunt stulti simul ⁊ ignobiles fuerunt. Quorum dum pleriq; actus imitantur filij stultorū ⁊ ignobilium fiunt: dumq; eos sensib⁹ ac moribus sequuntur: ⁊ stulti sunt: quia verā sapientiam non intelligunt: ⁊ ignobiles quia nulla spūs libertate renouantur. Sed hi quōnis iniquoꝝ actus exercēant plerūq; tamen in hac vita occupant loca iustoꝝ atq; eorum se filios estimant: quorum p honoris concupiscentiam officia exterius aumināstrant. Quos sancta ecclesia per correptionem ad cognitionem sui reuocat: vt videlz in p̄auis desideriis positi: quorum sint filij attendant. Non enim eorū sunt filij quorū loca tenent: sed quoꝝ opera exercent. Dicatur igitur recte: filij stultoꝝ ⁊ ignobilium nō parentes. Ubi apte subiungitur. Et ignorā penitus. Dicit enī plerūq; in terra sunt: ⁊ a cogitatione hominū abiectione vilitatis sue quasi quadam superductōe velaminis absconduntur: ita sunt nōnulli in ecclesia q dum abiectioni se p̄auorum operū subdūt diuino conspectui noti non sunt. Quibus ⁊ quandoq; dicendum est. Amen dico vobis nescio vos. Esse ergo in terra: ⁊ apparere: ē in fide recta per virtutem operis nobilitatē mentis ostendere. Esse vero in terra ⁊ penitus non apparere est in ecclesia quidem fide consistere: sed nil dignum fidei in ope demonstrare: vbi itaq; intra sanctam ecclesiam diuinitatis oculis ⁊ videntur per indicium: ⁊ tamē per bone vite meritum nō videntur q: ea que confitendo tenent viuendo nō exhibent. De quibus paulus dicit. Confitētes se nosse deum: factis autem negāt. Ubi in sancta ecclesia fidem quam tenere se asserunt p̄emunt potius q̄ venerantur: dū sua magis illius nomine quā eius adipisci lucra concupiscunt.

Lapitulum. 18.

Leeri dum seruare fidei meritum rectis opibus curant ad auctoris sui noticiā etiā inter reprobozuz tumultus appropinquant. Quod bene in euāgelio muliere sanguinis fluxu laborante signatū est. De qua cum dñs diceret. Quis me tetigit: Petrus ratiocinando respondit. Turbe te comprimunt ⁊ affligunt: ⁊ dicis quis me tetigit: Sed audire causas vere rationis meruit: cum ei dñs dixit. Tetigit me aliquis. Nam ergo noui virtutem exisse de me. Ecce turbe premebant dñm: sed tamen sola tetigit que ad illum humiliter venit: q: nimirum multi etiam in sancta ecclesia reprobi veritatez cognoscendo premunt quaz bene viuendo tangere negligunt. Premunt ⁊ longe sunt q: diuinā noticiaz ꝑfectionibus sequuntur moribus fugiūt. Premunt inquā: sed longe sunt q: eidē fidei quā loquēdo astruūt operēdo cōtradicunt. Sicut ergo hoc rectius dicemur: q: nōnulli dñm tangendo non

b

tanguntrita nonnulli videntur a dño etiam cum nō videntur:q; occultis eius obtenb⁹ t ad damnationis supplicium apparent: t ad electionis meritum nō apparent. Dicatur igitur recte t in terra penitus non parētes:q; t si illos specierimus ecclesia tenuit:eos tamen intra illam condito; quasi nō vidit quos ignorauit:qui tranquillitaſ tēpore fecirco fidem verbotenus tenent:quia eandem fidem florere generaliter vident. Sed cum repentina contra illam procella aduersitatis oboritur:mox ab ea negatiōe publica diſiunguntur:t quicqd prius quasi venerantes temerant:cōtra hoc postmodum veridentes pugnant. Unde apte subditur. ((Nunc eorum cānticū versus sum: t factus sum eis proverbium.)) Quibus videlicet verbis illud sancte ecclesie tempus exprimitur: quo publice a reprobis irridetur:quando iniquis crescentibus ad obprobrium fides t veritas erit in crimen. Tāto quippe despectior vnusquisq; erit:quanto in ſcio: esse potuerit:tanto abhominabilis quāto laudabilis. Sancta itaq; electorum ecclesia afflictionis tempore proverbium pravis efficitur:quia cum bonos mori per tormenta conſpiciunt:ab eis similitudinem maledictionis sumunt. Quo enim transitoriam mortem vident:sed permanentem vitaz nō vident:tanto magis derisendo mala presentia fugiunt:quanto per intellectum itrisecus ad bona permanentia non pertingūt Sed ea que subiuncta sunt:quia obscuris sententijs implicata nō sunt: debem⁹ sub brevitate transcurrere: vt ad ea in quibus laborandum est valeamus citius pervenire. Sequitur. ((Abhominantur me et longe fugiunt a me t faciem meam ſpuere nō verentur.)) Lōge a sancta ecclesia fugiunt omnes iniqui:non passibus gressuz sed qualitatibus morum:longe fugiunt nō loco sed merito:duz crescente superbia apta cum reprobatione contemnunt: Faciem nāq; eius conſpuere est: non tantum in absentia bonis detrahere:sed vnumquēq; iustum etiam in presentia confutare:quem tunc pravi dum aperte irridendo despiciunt in eorum contumelijs linguā ſba quasi defluentes saliuas emittunt.

Capitulum. 19.

Sed scit sancta ecclesia in passionib⁹ crescere: atq; iter obprobria honorabile vitam tenere: scit nec aduersis deiici nec de ꝓſpis gloriari:novit contra prosperam mentem ſua in delectione sternere novit contra aduersa animum ad ſpē ſupni culminis exaltare:scit bona sua misericordi redemptoris: scit mala sua iuſticie tribuere iudicis q t bona illo largiēte pēat: t mala illo permittente patiatur. Unde et mox de dño subiungit dicens: ((Faretram enim ſuam aperuit t afflixit me.)) Quid per faretram dei nisi occultum ꝓſilium deſignatur? Sagittam vero de faretra dominꝰ egerit: quādo de occulto cōſilio aptam sententiam emittit. Quia cui flagellatur q̄ſq; cognoſcamus: ſed qua re ei flagellum veniat ignoramus. Cum ſro post flagella vita correctionis ſequitur:etiam ipſa ꝓſilij virtus aperitur. Faretra igitur clauſa est cōſilium occultum. Sz apta faretra affligimur: quando p id quod post flagellum ſequitur quo cōſilio flagellamur videmus. Cuz pec cata dñs videt:t tamen manum ad vindictam nō cōmouet:quasi clauſam faretram tenet. Sz feriendo indicat:quantum ei i nobis diſplicuit hoc quod dū videndo toleravit. Sancta itaq; electorum ecclesia tribulationib⁹ preſſa dicat: Faretrā.n. ſuā aperuit t afflixit me. Que aduersariorum voces iſolentes ſustinēs dū cernit q ei⁹ ꝓdicatio nō admittit:quorūdā vitiorū deserēs ꝓdicatōis ſue ſba moderat. Perpendēs enim pſecutores ſuos ad exhortatiōis ſue vocē deteriores existere:magis elegit tacere. Cūq; idignos q audiāt ꝓſpicit:ꝓdicationē ſuam obducto ſilētio astrigit. Unde apte subūgit. ((Et frenū posui i os meū.)). Frenū ſibi apud quosdā positus cognouerat q dicebāt: Nobis oportebat pmū loq ſbum dei: sz qm repellit illud t idignos vos iudicatis eterne vite ece conuertimur ad gētes. Frenū ſibi filētij sup impositū seri viri aptā dura reprobor cordā pſpiciūt:q p pphetā dicunt. Quomō cantabimus canticum domini in terra aliena: Frenum ponit Paulus ammonuit:q diſcipulo precepit dicens. Vereticū post primam t ſecundā correctionem devita:sciens quia subuerſus est: qui

c

eiusmodi est: t delinquit proprio iudicio cōdemnatus. Sāncti quippe doctores plerūq; alta conſideratōe rehitentiū cordā conſpiciunt: t dum ea vereſecta viuinitus vident afflictī gementesq; contiescunt. Un nō aliquando frenum ſalomen, doctorib⁹ impōit q dicit: Noli arguere derisorez ne oderit te Sed ſi ab increpatione icirco retiem⁹: q contra nos insurgere derisorio odia formidamus nō iam lucra dei ſed noſtra querimus. Qua in re sciendū est: q nōnunq; eoz redarguūtur prauitates: deteriores exiſtūt. Ipſe ergo t nō nobis parcimus: ſi ab eoz redargutione p eoz amore ceſſamus. Unde necesse est vt aliquando toleremus tacendo q̄ſ sunt: quatenus in nobis diſcant videndo q nō sunt. Quia igitur sancta ecclesia que verba ſua semp per charitatem exerit ea ēt nōnunq; et charitate restringit dicat: Frenum posui in os meum. Ac ſi aperte fatea tur dicens: quia in q̄busdam profectū non vidi: predicatōis ab eis impetū temperaui vt vitā meā saltem p patientiam diſcerēt: cum verba mea admittere: t p oblatā predicationem nollent. Ca. 20.

Prou. 9.

Ed plus nobis hoc plerūq; in tribulatōibus dolēt quo eos ab illis patimur in qb⁹ germano amore, cō fidebamus. Unde t subditur. ((Ad veteram oriētis calamitates mee illico surreterāt. Ad ſi nistram qppe calamitates surgerēt: ſi a q̄ba libet extra religionē positis: t apte xp̄m negantib⁹ pſecutōis aduersa ſustineret. Cum ſro ab aligbus quasi fidelib⁹ tēptatio nē cruciamentoz pariē quasi ad veteraz illi calamitates oriuntur: q: hij q ſub xp̄o noie militant: xp̄i in eo nomē impugnant. Ipſo.n. locutōis vsu p veterno habere dicimur q p magno pensamus: pro ſinistro vero id qđ despiciamus: quod Zacharias aperte, insinuat dicēs: Et ostēdit mihi Jesum ſacerdotem magnū stantē coram angelo dñi: t sathan stabat a dextris eius vt aduersareē ei. Qui vt patentius hoc qđ ꝓmiſit ostēderet: secutus adiecit. Et dixit dñs ad sathan Increpet dominꝰ in te sathan q elegit hierusalem. Nunqd nō est iste torris eruꝰ de igne? Et Jesus indutus erat veſtib⁹ ſordidis: Sordidis enim veſtib⁹ Jesus induitꝰ est: q: quis alienus ab oi peccāto: tamen i ſimilitudine venit carnis peccati. Cui veniēti sathan a dextris ſtetit, Pro magno nāq; dño iudaicū populū: t pro nihilo gētes habere videbatur. Sed postq; incarnatus apparuit: gētium quas pro ſinistro habuerat credidit: iudaicus ſo populus ad pfidiam declinauit. Sathan ergo ſtat a dextris ſtetit q: illū ei⁹ populum rapuit: qui dudum dilectus fuit. Sed q: ipſe iudaicus populus nō pdidit: in fine est qđq; credituruꝰ pphetā teſtante qui ait: Reuige ſalue fient: Sathā a dextris ſuis dño removit, dicens. Increpet dñs in te sathan: t cuiusdem populi liberationē indicans ſubdit: qui elegit hierusalem. Qui nimirum populus qa ad gehēne ſcendia perfidie vice deſluebat ſz-dū ad fidem reducitur, ab eodem eterni ignis ſcendio liberatur: ſtari de eo illic ſubditur. ((Nunqd nō est iste torris eruꝰ de igne.)) Sicut ergo illic per dexteram plebs iudaica: ita hoc i loco dextre vocabulo fidelis populus ſcē ecclesie deſignat. Un et venturus inde hedos ad ſiniſtram: agnos ad dexterā ponit. Sz cum ſanctā ecclesiam aduersitatis tpe ipſi quoq; laceſſunt qui fideles eē videbantur: ei proditio calamitates ad dexteram ſurgunt.

Zach. 3.

Jsa. 40. c

Deut. 25

Capitulum. 21.

Ene adit hec ipſa dextra oriētis vocat. De ipſo qppe ciuſdez capite ſcriptū Oriens ē nomē ei⁹.)) Nā q: ab oriente lux surgit: recte oriēs dñs eius iuſtitie lumine noſtre iniuſticie notitiā illuſtrat. Ad oriētis ergo dexteraz calamitates surgūt: q: hij quoq; ad pſecutionē pertinent: q electa membra, redēptoris noſtri eē credebantur. Quas videlicet calamitates recte illico aſſerit surgere: q: dum non erāt extranei q pſequūtur: ab eis repente mala t illico fiunt. Si ſro dextera hij q ſaciter fideles sunt appellantur: calamitates ad dexterā oriētis surgūt: q: erūpente pſecutōis articulo crudeles prauoꝝ impetꝰ iuſti patiant. Segtur. ((Pedes mei ſub uertunt: t oppreſſerāt quaſi fluctib⁹ semiſſus.)) Quid p pedes ecclesie nisi extrema illius membra ſignantur? Que dū ad opera terrena diſeruiunt: tanto celerius ab aduer

Zach. 6.

a

b

sarijt falli possunt: quanto sublimia minus intelligūt. Dos itaq; pedes aduersarij subuertunt: videlz cum extrema mēbra illi⁹ ad sui dogmatis errorem trahāt. Subuersi pedes viam tenere nequeunt: eū infirmi quiq; persecutorum suorum vel pmissionib⁹ persuasi: vel minis territi: vel cruciatib⁹ fracti ab itinere recto deuiant. Bene adit aduersariorum semite fluctib⁹ comparant eū dr: t oppressernnt quasi fluctibus semitis suis: q.s. vita prauorum insolētiaꝝ ingetitudine molestia: ad obtrectandum: vt ita dicerim: nauem cordis quasi tempestas illabitur. De qua videlz tempestate p Salomonem dr: Quasi tempestas trāsiens nō erit impius. Lūq; infirm⁹ glīq; puersos flozere cōspicit: hunc in peruersitatis pelagus vnda misere imitatōis mergit. Segtur. ¶ Dissipauerūt itinera mea: insidiati sunt mihi t prevaluerunt: t non fuit q ferret auxilium.]] Dicat hec beatus Job de malignis spiritib⁹ videlicet hostib⁹ occultis: dicat vniuersa ecclesia de prauis psequētibus. s. aduersarijs apertis. Ipsi qppe ei⁹ itinera dissipant: cum in quorūdam infirmoꝝ mentib⁹ sitatio vias callida psuasione pturbant. Ipsi insidiātes prevalent: eū eos quos apte ad malum trahere nequeunt bona simulando puertunt.

Sz mirū valde qđ subijcit: nō fuit q ferret auxiliū: eū de diuino adiutorio pōs clamet: Adiutor in opportunitatib⁹ in tribulatione. t sperent in te q nouerūt nomen tuū: quoniā non derelinques querentes te dñe. Et eū rursum scriptum sit: Quis speauit in dño t confusus est: permansit in mādatis ei⁹ t derelictus est: Et qs inuocauit illum t despexit eū: Qua itaq; rōne nūc dr: non fuit qui ferret auxiliū: nisi q: oīpotēs deus eos quos in eternum diligit aliquādo ad tēpus relinquit. Unde scriptum ē: Ad pūctum in modico relīq; te t in miserationibus magnis congregabo te. In momento indignatiōis abscondi faciem meā parūper a te: t in misericordia sempiterna misertus tui: hic etiam pōs deprecatur dicens: Nō me derelinquas vsq; quaq;. Derelīq; igitur se sz ad modicum posse viliter nouerat qui ne vsq;quaq; relinqueretur petebat. Sūctos itrum suos dominus veniendo adimplet: derelinquendo pbat: bonis firmat: tribulationibus temptat. Unde recte quoq; p.quēdā sapientem dr. In primis elegit eum timorem t metum t pbationem induxit super illum t exercitauit illum in tribulatione donec temptet illum cogitationibus illius. Justi qppe animam grā vocat: tēptatio interrogat. Et omnipotens de⁹ electorum suorū aduersarios temporaliter permittit exercere: vt per malorum sentiam purgetur vita bonorum. Hunc qppe dominus aduersus bonos eos seuire permitteret nisi etiam quantum pdessent videret. Nam dum iniusti seniunt: iusti purgantur t vtilitati innocentium militat vita prauoꝝ dum hanc t premendo humiliat: t humiliando semper ad melius formar. Unde recte quoq; per Salomonem dr: Qui stultus est seruiet sapienti. Et tamē sepe conspicimus sapientes subesse: stultos vero arcem dominij tenere: sapiētes seruiliter obsequij stultos tyrānica elatione dominari. Quomodo igitur diffinitione diuine sapiētie sapienti stultus seruit: dum plerūq; hunc iure talis dominij comprimit. Sz sciendum ē: q: contra sapientes vitam dū stultus pmines terrorem potestatis exercet: dum hūc laboribus fatigat: contumelijs lacerat: profecto hūc ab omni viciox rubigine vrendo purgat. Stultus ergo sapientiam etiaꝝ dominando seruit quē ad meliorē statum premendo ducet. Sic nōnunq; pupillis domus ad discipline magisteriū serui presunt. terreni: premunt t ferūt: t tamē eē sui nullo modo desistunt: q ad hoc ipsum ordinati sunt vt proficientibus dominis etiam seruiendo famulentur. Quia igitur mala reprobo rum: bonos dum cruciant purgant: vtilitati iustoꝝ militat etiam potestas iniquoꝝ. Sed plerūq; iusti tribulatione deprehensi tardem manum subuenientis estimāt: cum se psequentium inanitas paulo longi⁹ angustat. Et concita quidem sunt erepto⁹ remedia: sz hoc quod ab erepto citius agitur dolori tardum videtur. Lūq; adesse postulationi auxilium queritur: si vocem nō statim segtur: q: deesse estimatur. Unde nunc dr: t non fuit q ferret auxilium. Qua videlicet i voce ipsa vis passionis exprimitur: q: supnum auxilium: t si adest quantum ad ordinatam prouidentiam protectoris: deesse tamen creditur quantum ad concitatā vota patientis. Sequitur.

Capitulum. 23.

21

Quasi rupto muro: t aperta ianua irruerunt super me: t ad meas miserias devoluti sunt.]] Quid hoc loco muri nomine: nisi redēptor humani generis appellat? De quo pro sancte ecclesie edificatione p prophetam dr: Ponetur in ea murus: t antemurale. Ipse enī nobis murus est: q ad corda nostra pertingere malignorum spiritus cursum vetat. Qui nostre quoq; fidei et az antemurale posuit: q: priusq; pe p carnem ostenderet: predicatores sui mysteriū, pphetas misit. Recte qppe antemuralis nomine vocantur: q dum subsequentem predicauerunt dominū quasi ante murum steterunt. Sed quasi muras rumpit: cum prauorum psuasionibus fides que in redemptore nostro ē: in quorūdam corde dissipat. Lunq; puersis in hac vita potestas tribuit: qd aliud p ianua erroris apitur. Qua rupto ergo muro: t apta ianua sup bonos irruunt mali: cum accepta tēporaliter potestate puersi ipsa quoq; in quorūdaꝝ corde destruere munimina fidei conantur. De qbus apte dr: Et ad meas miserias devoluti sunt: q: videlicet prius ad suas. Nisi enim peruerse viuendo ad suas ante miserias caderent nequaq; ad eas postmodum: t alios suaderent. Sz post suos reprobi: t ad nostras miserias devoluunt: quando ad ea mala in qbus iam ipsi implicati sunt: et quosdam nobis vnitos trahunt. Pōt quoq; i telligi muri nomine munitio discipline Salomone attestante q ait: Per agr̄ hois pigri trāsiui: t p vineam viri stulti: et ecce totum repleuerāt vrtice: opuerant superficiem eius spine: materia lapidum destructa erat. Per agr̄ enim hois pigri: atq; p vineam viri stulti trānsire est: cuiuslibet vitā negligentis inspicere: eiusq; opa considerare. Quam vrtice vt spine repleant: q: in corde negligentiū pullulantia terrena desideria: t punctiones pullulant viciox: qppe q: scriptum ē: In desiderijs est ois otiosus. Lapidum materia destructa erat. i. disciplina patrum ab eius corde dissoluta. Nam qa destructam materiam lapidum dissolutaq; esse disciplinam illuc venit protinus secut⁹ adiunxit. Quod cum videssem posui in corde meo: t exemplo vidiet disciplinam. Quasi rupto ergo muro hostis ingreditur: cū vel malignoꝝ spūum: vel prauorum hominum de dissipantur. Sz cum eisdem disciplinę animina i cor vigor in corde reprobor̄ soluit: ante eorum oculos ejecta bonoꝝ opa despectui habent nihilq; ee estimant: qđ de virtutibus electorum vident. Unde t apte subdit. ¶ Redactus sum in nihilū: apud estimationem qppe malox in nihilum redigimur quādo ea que ipsi quasi summa diligunt bona tpalia nō tenemus. Despectis nāq; supernis p missionib⁹ terrena desiderant: t si qñ in corde aliqđ de appetitu eternitatis oritur subita cit⁹ transitoris delectatōe dissipat. Unde t statim subiūgitur. ¶ Abstulisti quasi vēme desiderium meū.]] Fidelis quippe populus se pati dolet. Gentus ergo desiderū tollit eū res quelibet transitoria eternitatis appetitum destruit. Ubi adhuc congrue subinfertur. ¶ Et velut nubes pertransit salus mea. ¶ Nubes qppe in alto eminet: sz hāc ad cursum flatus impellit. Sic nimirum fit sunt tēporalia iniquoꝝ bona velut in alto qdem p honoris celsitudinē degere videnē: sz ad cursus vite quotidie: quasi quibusdā mortalitatis sue flatibus impelluntē. Salus ergo vt nubes transit: q: peruersorum gloria quo alta est sita nō est. Sz expleto desiderijs actibusq; infirmantiū ad electorum vocem sermo conuertitur cum primus subinfertur. ¶ Nunc autem in memetipso marcescit anima mea: t possident me dies afflictionis.]] Electorum quippe anima nunc marcessit: quia in illa postmodum eterna exultatione virideret. Econuerso eos dies afflictionis possident: quia dies letitie post sequuntur: Scriptum quippe est: Timenti deum bene erit in extremis: t rursum de ecclesia dicitur: Ridebit in die nouissimo. Nunc enim tempus afflictionis est bonis: vt sequatur eos exultatio quandoq; sine tempore. Vnde ab eis alias dr. Humiliasti nos in loco afflictionis. Loc⁹ nāq; afflictionis ē vita pēsne. Justi ergo hic. i. in loco afflictionis humiliati sunt: q: in eterna vita i. in loco gaudij sublimantur. Cum ho marcescere animam dicerem: recte etiā fuit in

Ysa.26

Prou.

Pro.29

Ysa.54

Psa.118.

Eccli.4.

Psa.9.

Eccli.2.

Psa.24

Eccli.

Psa.30. ℣. D

metipso: q; in nobismetipsis gdē efficimur
sed in deo mens nostra refouetur: tantoq; a
viriditate gaudij lōge fit: quāto adhuc ab
auctoris repulsa lumine ad se recedit. Tūc
aūt ad vere letitie viriditatē puenit: quan
do p eterne cōtemplatōis gr̄a sublenata ēt
semetipsa; transit. Sz hec que allegorica i-
dagatōe trāscurrimus opz vt p oia etiaz u
era hystoriam teneamus. Que tamē nunc
iccirco pretereo: q; hec aperta eē legentib⁹
nō ignoro. Dieb⁹ aūt persecutōis vtime qē
multi q pereunt: t pauci sunt q saluantur:
Iccirco vir sanctus passionis sue tpe: t pau
ca de bonis: t multa de peruersis logtur.
Unde t mor ad eoz personam q corruunt
ꝑba ꝙuertit: ficq; sua insinuat: vt audienti-
bus possint ꝙgruere que narrat. Nam seq
tur. ((Nocte os meū perforatur dolorib⁹:
t q me comedūt nō dormiūt.)) Si ipsi hy-
storie intendimus pz causa: quoniā sancti vi
ri coꝛpus per sinus vlcerum scaturiens ver
mium multitudo lacerabat.

Capitulum. 23.

a

Si vero allegorie mysteriū
perscrutamur: qd p ossa
nisi fortes quiq; in sancte
ecclesie coꝛpore designan-
tur? Que quasi suo robo-
re mēbra ꝓtinent: duz mo
res infirmantiū stabiliter
portant. Sz cum tribulatōis vltime contra
eam feruoꝛ creuerit: in nocte os illius per
forat doloribus: q; nōnunq; tormētis victi
etiā ipsi ad perfidiā defluunt q ad fidē ali
os tenere videbantur. Ait ergo. Nocte os
meū pforatur dolorib⁹. De q apte dicat:
Tribulatōis tenebris prelli ita afflictōe ter
rebantur: vt t ipsi q in me habebant vigo-
rem fortitudinis: quasi iā quoddā habeāt
foramē timoris. Bene aūt dr: t q me come
dunt nō dormiunt: q; maligni spūs q car-
nales quosq; de ecclesia ꝓsumunt tāto ma
gis gescere a tēptatione nesciunt: quanto
nullo carnis pondere grauantur. Sed pse-
cutoꝛes sancte ecclesie: q; valde pueri sunt
et̄nt vtinam pauci. Sequtur. ((In multitu
dine coꝛ cōsumitur vestimentum meum: t
quasi capitio tunice succinxerunt me.)) Si
hystorie intendimus gd aliud vestimentum
beati Job q̄ eius coꝛpus accipimus? cui⁹
videlz vestimentum ꝓsumitur dū caro cru-
ciatur. Intra allegorie vero mysteriū: ve
stimentū est sancte ecclesie fidelium vita.
Nam sicut tota simul ecclesia vestimentuz
xp̄i: ita fideles quiq; eiusdem ecclesie vestim
menta deputantur. Si enim sancta ecclesia
vestimentum xp̄i nō esset: Paulus ꝓfecto
nō diceret: vt exhiberet sibi gloriosam eccle
siam nō habentē maculam nec rugā. i. nō
q peccatum habētem maculā nec p duplī
catatem rugā: q; t per iusticiam mūda est:
t per simplicem intentionē tensa. Que igi
tur ablata est ne habeat maculam: tensa ē
ne habeat rugaz: vtiq; vestis ē. Sicut ergo
indumentuz xp̄i tota generaliter ecclesia di
citur: sic indumentum sunt ecclesie singulo
rum anime: que ab erroꝛe ꝙuerse eandem
ecclesiam credendo: eāq; fideliter inheren-
do circūdant. De q bus eidem ecclesie per
pphetam dns dicit: Uino ego q; omnibus
his velut oꝛnamēto vestieris. Sz cum pcel
la scue persecutōis oꝛitur: plerisq; fidelium
ab ei⁹ amoꝛe separātur: q ei sedule inhere-
re videbātur. Dicat ergo. In multitudine
coꝛ ꝓsumitur vestimentū meū: q; duz mul
ti sunt q cruciant: destruuntur plurimi q ei
cōnerione amoris inherebant. Bene autez
subditur. ((Et quasi capitio tunice succin-
xerunt me.)) Tunice q̄ppe capitium colluz
circūdat indumentis. Collum ꝓ fi stringitur
vocis vsus t vita'is flatus necatur. San-
ctam ergo ecclesiam reꝛobi quasi capitio
tunice cōstringunt: q; in ea persecutionib⁹
suis vitam fidei: t predicatōis vocem erti-
gere conantur. Hoc q̄ppe conari psecutoꝛ
es ei⁹ spāliter solent: vt ab ea ante oia ver
bum predicatōis tollant. Unde t hij q san
cte fidei primoꝛdijs resistebant: ecclis aposto
lis denūciabant dicētes: Precipiendo pre
cepimus vobis ne docueretis in nomine isto
t ecce replestis hierusalem doctrina vestra.
Coꝛpus ergo sācte ecclesie quasi capitio tu
nice cinxerunt q cōstrictis predicatoꝛibus
volunt ei⁹ collum prementes in ea claudere
iter vocis volebant. Sz electi quiq; pscu-
tionis sue tempoꝛe paratioꝛes sunt emori
q̄ tacere. Qui dū in morte coꝛporaliter coꝛ
rumpunt: a stultis q̄busdam t carnalibus de-
rimunt: a stultis q̄busdam t carnalibus de-
specti: ac viles estimantur: q; cum videre re
ꝓbi nequeunt: que electi bona spāliter
teneant: quos carnaliter extingui conspici-
unt infelices arbitrantur. Unde t subditur

((Comparatus sum luto: t assimilatus sum
fauille t cineri.)) In reꝛoborum quippe iu
dicio sancta electoꝛum ecclesia luto cōpara
tur: q; temporaliter conculcata despicitur.
Fauille assimilatur t cineri: q; dum bona
eius interioꝛa non vident: ad sola hāc ma
la peruenisse estimant: que i ea exhiberi coꝛ
poraliter vident. Fidelis tamen electoꝛ po-
pulus cum multos ex se cadere conspicit: op
tat si obtinere valeat aduersitatis sue tēpo
ra mutari. Dubius quia oratio differtur: ge-
mitus augetur. Unde adhuc subditur.

Capitulum. 25.

Lamabo ad te t non exau-
dies: sto t nō respicis me.))
Sancta quippe ecclesia p-
secutionis sue tempoꝛe fide
stat: desideriis clamat. Sz
dolet se quasi non respici:
dum sua videt in tribulationibus vota dif
ferri. Alto nāq; consilio omnipotens deus
cum sancti eius aduersarioꝛū persecutioni-
bus comꝑimuntur: cūq; assiduis vt liberē-
tur interpellationibus clamant differre so-
let voces petentiū: vt merita patientiū cre-
scant: quatenus eo magis exaudiantur ad
meritum: quo citius nō exaudiuntur ad vo
tum. Unde alias scriptuz est. Deus meus
clamabo per diē: nec exaudies t nocte. Ut-
q; ipsa vtilitas de exaudiēdi moꝛa mor sub
ditur: cum illic ꝓtinus subinferē: t non ad
insipientiā mihi. Ad multiplicandaz q̄ppe
sanctoꝛum sapientiā ꝓficit: q; postulata tar
de percipiunt: vt ex dilatione crescat deside-
rium: et desiderio intellectus augeatur. In
tellectus vero cū intenditur: ei in deuz arde
tioꝛ affectus aperitur. Affectus autem ad
ꝓmerenda celestia tanto fit capax: quanto
fuerit expectando longanimis. Sed tamen
inter sanctoꝛū pacientiā doloꝛ vrget ad vo
cem: t cum dilati ꝓficiunt metuunt ne defi
cientibus viribus despecti reꝛobentur. Se
quitur. ((Mutatus es mihi in crudelem: t
in duricia man⁹ tue aduersaris mihi.)) Lō
ge ab hac sententia vetusta translatio dis-
sonat: quia quod in hac de deo dicit: hoc i
lla de aduersarijs ac pscutoꝛibus memo-
ratur. Sed tamen q; hec nona translatio
ex hebreo nobis arabicoq; eloquio cuncta
verius transtulisse perhibetur: credendū est
quicquid in ea dicitur: t oportet vt verba il
lius nostra expositio subtilius rimetur. Uit
ergo. Mutatus es mihi in crudelē: t in du
ricia manus tue aduersario mihi. In scri-
ptura sancta cum de deo aliquid indignuz
dicitur: mouetur legētis animus velut si ali
quando de deo aliquid dignum dicat. De
ne omne quippe quod de deo dicitur: eo ipso
iam indignum est: quo potuit dici. Nā ei
ius laudi non sufficit obstupescens cōscien
tia: quando sufficiet loquens lingua? Sanc
tus autem spiritus hoc ipsum hominibus
intelligentibus insinuans q̄s sint inestabilia
summa t diuina: his etiam verbis nomen
quā de deo vtitur: que apud homines ha-
bentur in vicio: vt ex his que indigna vidē
tur hominibus: t tamen dicuntur de deo:
ammoneantur scire homines q; nec illa ius
deo digna sunt: que dum digna habentur
apud homines digna putantur deo. Dicit
enim deus zelans: sicut scriptum est. Domi
nus zelotes nomen eius. Dicitur iratus. vn
de scriptuz est. Iratus est dns cōtra israel.
Dicitur deus penitens: sicut scriptum est.
Penitet me feciſſe hominem: super terrā et
rursus: penitet me q; constituerim Saul re-
gem in israel. Dicitur misericoꝛs: sicut scri-
ptum est. Misericoꝛs t miserator dominus
patiens t multum misericoꝛs. Dicit pre-
scius sicut de illo ait apostolus. Quos pre-
scinit: t predestinauit conformes fieri imagi
nis filij sui: dum nec zelus nec ira: nec peni-
tentia: nec ꝓꝓtie misericoꝛdia: nec prescien-
tia esse possit i deo: Hec nāq; omnia ab hu
manis in illuz qualitatibus tracta sunt: dū
ad nostre infirmitatis verba descēditur: vt
quasi quibusdam nobis gradibus factis: t
iuxta nos positis: per ea que nobis vicina
cōspicimus: ad summa eius ascēdere quan
doq; valeremus. Zelari enim dicitur: qui
cum cruciatu mentis castitatez custodit vo
ris. Irasci dicitur: qui feruoꝛe animi con-
tra puniendum vicium accenditur. Penite
re dicitur cui id quod fecit displicet: t con-
tra mutando aliquid aliud facit. Misseri-
coꝛs dicitur qui pietate ad proximum per-
mouetur. Misericoꝛdia autem a misero
coꝛde vocata est: eo q; vnusquisq; intueā-
tur quempiam miseriz atq; ei compatiens:
dum doloꝛe animi tangitur ipse coꝛ miseri
facit: vt cum a miseria liberet: cui intendit.
Prescire dicitur cum vnamquāq; rem an-

Ezo. 34.
Nu. xi.
Gen. 6.
Ps. 85.
Ro. 8.

tequā veniet videt: ⁊ id quod futurum est: priusq̄ presens fiat preuidet. Deus ergo quomodo zelando est: qui custodienda casti tate nostro nullo mentis cruciatu tangitur? Quomodo irascitur in vicissendis vitijs nostris: qui nulla perturbatione animi cōmouetur? Quomodo est penitēs qui quod semel fecerit se fecisse nequaq̄ dolet? Quo modo habet misericordiam: qui eo ipso q̄ misērum habet? Quomodo est presciens: dū nulla nisi que futura sunt prescaiatur? Et scimus quia deo futurum nihil est: ante cuius oculos preterita non transeunt: futura non veniunt: quippe quia omne quod nobis fuit: ⁊ erit in eius prospectu presto est: ⁊ omne quod presens ē scire potest potius q̄ prescire. Et tamen dicitur zelans: dicitur iratus: dicitur penitens: dicitur misericors: dicitur presciens: vt quia castitatem anime vnusquisq̄ custodit humano modo zelās vocatur: quāuis mentis cruciatu non tāgatur. Et quia culpas percutit dicitur irasci: quāuis nulla animi perturbatione moueatur. Et quia ipse immutabilis id quod voluerit mutet: penitere dicitur: quāuis rem mutet: consilium non mutet. Cum miserie nostre subuenit misericors vocatur: quantus miseris subuenit: ⁊ cor miserum nunq̄ facit. Et quia ea que nobis futura sunt videt: que tamen ipsi semper presto sunt presciens dicitur: quāuis nequaq̄ futurum previdet: quod presens videt. Nam ⁊ que sunt non ab eternitate eius ideo videntur quia sunt: sed ideo sunt quia videntur. Dū ergo ad verba mutabilitatis nostre descenditur: et eius quibusdam gradibus ascendat: qui potest ad incōmutabilitatem dei: vt videat sine zelo zelantem: sine ira irascentem: sine dolore ⁊ penitentia penitentem: sine misero cordem misericordem: sine prescientia presciētem. In illo enim nec preterita nec futura reperiri queunt sed cuncta mutabilia immutabiliter durant: ⁊ que in scipsio simul existere non possunt illi simul omnia assistunt: nihilq̄ illo preterit quod transit: quia in eternitate eius modo quodam incomprehensibili cuncta volumina seculorum transeuntia manent: currentia stant.

Capitulum. 26.

Sicut ergo accipimus sine zelo zelantem: sine ira irascentem: ita a sancto viro etiam sine crudelitate dici potuit crudelis. Crudelis quippe dicitur: qui districte ferido non parcit: vt videlz hoc' loco crudelis districte feriens posset intelligi ⁊ vlciscende culpe non parcens. Unde Isaias quoq̄ cum videret vltimi iudicij diem: non iam cum venia sed cum districtione esse futurum ait. Ecce dies domini veniet crudelis: ⁊ indignatione plenus: et ire furorisq̄ eius: ad deponendam terram i solitudinem: ⁊ peccatores eius conterendos de ea. Sanctus igitur vir: vt hanc eandem crudelitatem sibi potius assereret congruere posse q̄ deo: ait. Mutatus es mihi ī crudelem. Ac si aperte dicat. Qui in tuispo crudelitatis nihil habes: mihi quem respirare a persecutione non finis: crudelis videris. Ita cum deus crudelis esse nō potest: sicut nec mutari nullatenus potest. Sz quoniam in deo nunq̄ nec crudelitas nec mutabilitas venit: dum mihi dicit: q̄ in semetipso deum nec crudelem nec mutabilē sentiat ostendit. Nam dum circa nos quedā prospera: ⁊ aduersa variantur: in eo q̄ nos mutamur: quasi eius circa nos mutatū animū suspicamur. Ipse vero in se incōmutabilis permanens: aliter atq̄ aliter in cogitatione sentitur hominū: pro qualitate meritorum. Nam ⁊ lux solis cum nequaq̄ est sibimetipsi dissimilis: infirmis aspera: sanis autem oculis lenis videtur: eorum videlicet immutatione non sua. Unde vt predictum' condicens: mutatus es adiunxit: mihi: vt ipsa hec crudelitas atq̄ mutatio non sit in qualitate iudicis: sed in mente patientis. Quod verbis quoq̄ alijs retexit dicens. ((Et in duricia manus tue aduersario mihi.)) Damna etenim dei dura creditur: eū voluntati nostre contraria hoc quod ei in nobis displicet feriendo persequitur: ⁊ flagella ingeminat: cum volentis anima clemēter etiam expectat. Que tamen iuxta allegorie misterium bene sancte ecclesie verbis congruunt ex vocibus infirmorum: qui plerūq̄ se plus feriri estimant q̄ mereri putant: et quasi crudelitatem arbitrantur iudicio di-

strictionem equissimam sectionis: quia ⁊ cū vulnus egri medicinali ferramento abscidi tur: medicus crudelis vocatur. Qui tamen per secantis manus variciam aduersatur vulneri: sed concordat saluti. Sequitur. ((Elevasti me: ⁊ quasi super ventum ponēs elisisti me valide.)) Quia presentis vite gloria quasi in alto cernitur: sed nulla stabilitate solidatur: velut elevatus super ventus ponitur: qui prosperitate transitoria letatur: quoniam ad hoc solum hanc fugitiue felicitatis aura sublevat: vt repente deterius in infimis sternat. Quia enim sancta ecclesia cunctis in honore est: infirmi quiq̄ in ea qui transitorijs successionibus letantur: quid nisi super ventum positi videntur elevati. Quia subsequente persecutionis tempore: dum prosperitatis aura pertransit: eorum protinus elevatio corruit: ⁊ repēte cadentes discunt: quia elevati prius in vento se vederunt. Que videlicet verba etiā sancti viri persone specialiter, congruunt: non ad id quod erat. sed ad id quod esse videbatur. Nec enim mentem illius prosperitas fugitiua leuauerat: quam inter tot rerum affluentias miro semper virtutis pōdere premebat: sed iuxta hoc quod videri exterius potuit qui in suis humilis in alienis oculis elevatus fuit: ⁊ quasi super ventum positus elisus est valide: quia rebus exterioribus fultus: vnde estimabatur surgere: videbatur inde cecidisse. Quem videlicet casum sanctus vir in mente non pertulit: quia nulla aduersitas deiecit quem prosperitas nulla corrupit. Qui enim veritati inherebat: vanitati nullo modo succumbit: quia dum forti pede cogitatione intus intētionem fixerit: omne quod foras mutabiliter agitur: ad aciem mentis minime pertingit. Sequitur.

Capitulum. 27.

Scio q̄ morti tradas me: vbi constituta est domus omni viuenti.)) In superiori huius operis parte tractatum est: quod ante aduentum domini ad inferni receptacula etiā iusti descenderunt: quāuis non in supplicijs: sed in requie seruarentur. Quod nunc testimonijs edocere negligimus quia in ea iam sufficienter probasse putamus. Hoc ergo quod dicitur. Scio q̄ morti tradas me: vbi constituta domus est omni viuenti recte beato Job etiam iuxta hystoriam congruit: cum nimirum constat: q̄ ante redemptoris gressū ad inferni claustra etiam iusti descenderent. Ipsa quippe infernī receptio domus omnium viuentium dicitur. Quia nullus hac vente qui ante me diuturno aduentum non illuc ipsa corruptionis sue cōditione pertransijt: nullus hac venit: qui ad carnis mortem eiusdē corruptionis sue gressibus non tetendit. Dic qua videlicet morte per ps. dicat. Quis ē homo q̄ viuit: ⁊ non videbit mortem? Nam ⁊ si ad celum raptus Helyas esse perhibetur: mortem tamen vitauit non euasit: de ipso quippe veritas dicitur. Helyas quidē venturus est: ⁊ restituet omnia. Venit enim restituturus ea quia adhuc nimirum huic mundo restituitur: vt ⁊ predicationis munera impleat ⁊ carnis debitum soluat. Que tamen sancti viri sententia iuxta allegorie misteria sancte ecclesie vocibus ex persona congruit infirmorum: qui fidem verbotenus tenent: sed contra precepta fidei suis desiderijs famulantur. Ait etenim. Scio q̄ morti tradas me: vbi constituta domus est omni viuenti. Quia enim multos in se voluptatibus deditos conspicit: eorum q̄ iam interitum presciit: pensat q̄ in via vite presentis suis quidem desiderijs seruiunt: sed tamen ad mortis domum perueniant omnes qui in ea carnaliter viuunt. Sunt vero nonnulli qui in voluptatum suarum fouea corruunt: sed tamen per lamenta penitentie ab imis citius pedem reducunt quos superne percussionis verbera ad eruditionem potius q̄ ad extinctionem secant. Et quibus apte subiungitur. Eleuitamen non ad consumptionem eorum emittis manum tuam: ⁊ si corruerint ipse saluabis. In quibus profecto verbis hoc solerter debet intelligi: q̄ beatus Job ea q̄ sua narrat in se alios transfigurat. Sciunt enī de se specialiter dicebat. Elevasti me: ⁊ quasi super ventum ponens elisisti me valide: Scio quia morti tradas me: vbi constituta domus est omni viuenti: ⁊ tamen non de se: sed de alijs adiungit: veruntamen non ad consumptionem eorum emittis manum tuam. Duo enim de se

loquēs ratiocinando causas de aliis subdidit: ꝫ multorum personas in se significet ostendit. Manum itaq; suam dns corripit ⁊ ad consummationem peccantiū nō emittit: cum feriendo a peccatis corripit: ⁊ corruentes saluat: dum cadentes ad culpaz in salute cōporis vulnerat: vt prostrati exterius interius surgant quatenus iacētes corpore ad interiorem statum redeant: q stantes exterius ab statu mentis iacebant. Sequitur. ((Flebam quondaz super eo qui afflictus erat: ⁊ cōpatiebaꝭ anima mea pauperi.)) Quāuis vera compassio est: passiōi proximi ex largitate concurrere. nonnunq; tamē cum exteriora quoq; abunde ad largiendum supperunt celerius dantis manū dationem inuenit ꝫ animus dolorem. Vñ scire necesse est: quia ille perfecte tribuit q cum eo quod afflicto porrigit: afflicti quoq; in se animam sumit: vt prius in se dolentis passionem transferat: ⁊ tunc contra dolorem illius per ministeriuz concurrat. Nā sepe vt prediximus largitorem muneris rerum facit abundantia: ⁊ non virtus compassionis. Qui enim afflicto perfecte compatitur plerūq; et hoc indigenti tribuit in quo ipse si dederit angustatur. Et tunc plena est cordis nostri compassio: cum malum inopie pro proximo suscipere non metuimus vt illum a passione liberemus. Quam videlicet pietatis formam mediator nobis dei ⁊ hominum dedit. Qui cum posset nobis etiam non moriendo concurrere: subuenire tamen moriendo hominibus voluit: q nos videlicet minus amasset: nisi ⁊ vulnera nostra suscipere: nec vim nobis sue dilectionis ostenderet: nisi hoc quod a nobis tollere ad tempus ipse sustineret. Passibiles quippe mortalesq; nos reperit: ⁊ qui nos existere fecit ex nihilo: reuocare videlicet etiam sine sua morte potuit a passione. Sz vt quanta esset virtus compassionis ostenderet: fieri pro nobis dignatus est: quod esse nos noluit: vt in semetipso temporaliter mortem susciperet: quam a nobis impetuum fugeret. An non in diuinitatis sue diuitijs nobis inuisibilis permanens miris nos potuit virtutib⁹ ditare: Sed vt ad internas diuitias rediret homo: forias apparere dignatus est pauper deus.

Capitulum. 28.

Vade ⁊ predica tuo: egregiꝰ vt ad largitatis gratiā viscera nostre compassionis accēderet dixit. Propter nos egenus factus est cū dives esset. Qui etiam dicit. Non vt alijs sit remissio vobis autem tribulatio. Dec proculdubio cōdescēdēdo infirmis intulit: quoniam quibusdam inopiam ferre non valentibus: tollerabilius est minus tribuere: ꝫ post largitatem suam ex inopie angustia murmurare. Nam vt ad magna largiendi studia audientium mentes accenderet: paulopost intulit dicens. Doc autem dico: qui parce seminat: parce ⁊ meter. Plus autem nōnunq; quā esse dicimus compatiet corde ꝫ dare q: quisquis perfecte indigenti compatitur: minus estimat omne quod dat. Nisi enim dantis manum bona voluntas vinceret: eisdem predicator egregius discipulis non diuisset: qui non solum facere: sed ⁊ velle ex pijs ab anno priore. Facile quippe est in bono opere obedire: etiam volentem. Sed hec magna i discipulis virtus extiterat cos bonum quod illis preceptuz est ante voluisse. Quia itaq; vir sanctus apud omnipotētem deum aliquando maius datum noverat mentis esse: ꝫ muneris: dicat. Flebam quondam super eo qui afflictus erat: ⁊ cōpatiebatur anima mea pauperi. Exteriora etenim largiens rem extra semetipsum prebuit. Qui autem fletum ⁊ compassionē pro xtimo tribuit ei aliquid etiam ex semetipso dedit. Decirco autem plus compassionē ꝫ datum dicimus: q: rem quālibet plerumq; dat etiā qui non compatitur: nunq; autem qui vere compatitur: quod necessariū proximo conspicit negat. Que nimirum sententia bene quoq; sancte ecclesie vocibus congruit: que dum afflictos quosq; per lamenta penitentie conspicit: suos ei oratione cōtinua fletus iungit: ⁊ totiens egeno compatitur: quotiens mēti virtutibus nudate intercessionis sue precibus opitulatur. Sup afflictum quippe cōpatientes plangimus: quando aliena damna nostra deputamus ⁊ culpas delinquentiū nostris mundare fletibus nitimur: quod videlz agentes plus plerūq; nobis ꝫ his pro quibus agit subuenimus: q: apud intuitū arbitrē: ⁊ gratiaz

charitatis aspirantem cōmissa quoq; perfecte deluit ppria: qui pure plangit aliena.

Persecutionis igitur vltime sancta ecclesia tribulatiōe deprehensa: reducat ad memoriam pacis tempore bona que gessit dicens: Flebam quōdam super eo q afflictus erat: ⁊ cōpatiebatur anima mea pauperi. Que iterne lucis gaudia eterna desiderās si tamen adhuc dilata q: malis exterioribus premitur sancti viri vocibus adiūgat. ((Expectabam bona ⁊ venerūt mihi mala: prestolabar lucez: ⁊ erupit tenebre)) Fidelis enim populus expectat bona: sed mala suscipit: prestolatur lucez: ⁊ tenebras incurrit: q: per remunerationis gēam intereē iam iāq; angelorum se gaudijs sperat: ⁊ tamen hic diutius dilatus: manus persequentium tolerat: ⁊ q se quantorius estimabat eterne lucis retributione perfrui hic adhuc compellitur persecutorum suorum tenebras pati. Que videlicet mala persequentiū minus dolerent: si ab infidelibus aduersarijs ꝫ cōsurgerent. Sed eo deterius mentē electorum cruciant quo ab illis veniunt de q bus bona presumebant. Unde adhuc subditur. ((Interiora mea efferbuerunt absq; vlla rege.)) Sancte ppe ecclesie interiora efferbescere est: ipsos quoq; quos per amorem fidei velut viscera ante gestauerat i persecutionis atrocitate tolerare: q secreta prius illius cognoscētes quāto sensit vbi magis doleat: tanto deterius ab afflictiōe eiꝰ minime cessent. Quos tamen ⁊ pacis suc tempore grauiter tolerat: q: suis predicationibus eorum mores cōtrarios pensat. Demit enī cum eorum vitam sibi dissimilē conspicit. De gbus ⁊ apte subiungitur.

Capitulum. 29.

Reuenerunt me dies afflictionis.)) Dat nāq; sancta electorum ecclesia q persecutione vltima mala multa passura sit: ꝫ hanc afflictiōis sue dies preueniunt: q: malorum vitam intra se grauiter ēt tempore pacis portat. Nam quāuis diebus vltimis aperta ifidelium persecutio sequatur: hanc tamē ⁊ prius ꝫ appareat hij qui in ea verbotenus fideles sunt pranis moribus antecurrūt. Segtur. ((Merens incedebam sine furore cō

lant:quantumcq̄ ꝓualent agere tantum sibi in subditis estimant licere. Amica etenim poestas pene semp impatientia est: eiq̄ ēt male subiecte impat:quia q̄ ipsa sentit potestas crequitur. Sed sancti viri plus se interius patie ingo subjciunt: quanto foris hominibus ꝓsunt:t eo veriozem primapatum foris exhibent: quo humiliozem deo intrinseca famulatum tenent:atq̄ iccirco sepe plus,quosdam tolerant quo se de eis vltiscī ampli⁹ possint: t ne vnq̄ ad illicita trāseant pierūq̄ nolunt pro se exeq̄: etiam quoslibet subiectozum strepitus sufferunt: per amozem increpant quos p̄ mansuetudinem portant. Unde nunc recte dr. Sine furoze cōsurgens in turba clamant: q̄ nimirum boni contra tumultus insolentium clamozem habent:t furozem non habent: quoniam eos quos clementer tolerant vocere nō cessant. Sed hec que iuxta hystoziam de vno ditimus iuxta allegoziam necesse est:vt ō diuersis electis ecclesie sentiam⁹ Ipsa qppe in electis suis etiam per ꝓspera incedit merens:quia nil sibi vere ꝓsperum deputat quousq̄ bonum quod singulariter querit apprehendat. Fideles qppe illius tēpozali qdem pace perfruuntur: sed perpetue suspirant:honozātur t afflicti sūt quia pierūq̄ ibi videntur in culmine vbi duces non sunt. Ipsa etiam in turba sine furoze consurgit t clamat quia prauozum vitam studio recte emulationis:nō autem vesania furozis insegtur. Irascitur t amat seuit t tranquilla est:quatenus infirmos suos t corrigat ex emulatiōe:t foueat ex pietate. Sequitur. ¶ Frater fui draconuꝫ t socius struthionum. ¶ Quid draconum nomine nisi malicioso⁹ hominū vita signatur? De qbus, t per propheram dr: traxerunt ventum quasi dracones. Peruersi etenim quiq̄ ventum quasi draconcs trahunt cuꝫ malicioſa superbia inflantur. Qui autem struthionum appellatione intelligi nisi simulatozes solent? Struthio etenim pēnas habet:t volatuꝫ nō habet: q̄z simulatozes q̄q̄ speciem sanctitatis habent:sed virtutē sanctitatis non habent. Uiso quippe eos bone actionis decozat:sed a terra minime pēnā virtutis leuat. Electus itaq̄ sancte ecclesie populus:quia pacis sue tempoze intra se quosdam malicioſos ac simulatozes patitur dicat:frater fui draconum t socius struthionum. Quod beati quoq̄ Job vocabulo specialiter ꝓgruit:qui ad culmē magne fortitudinis bonus inter malos fuit.

Capitulum xxx.

Nullus qppe est perfectus: q̄ inter prorimozum mala patiens nō est. Qui enim equanimiter aliena mala nō tolerat ipse sibi per impatientiam testis est: quia a boni plenitudine longe distat. Abel quippe est: remisit:quem Cayn malicia non excrecet. Sic in tritura aree grana sub paleis premuntur:sic flozes inter spinas prodeūt: t rosa que redolet crescit cum spina q̄ pungit. Duos nāq̄ filios habuit ꝓmus homo: sed vnus electus:alter reprobus fuit. Tres quoq̄ filios Noe archa continuit: sed duobus in humilitate persistentibus vn⁹ ad patris transitionem ruit. Duos Abraam filios habuit:sed vnus innocēs:alius vero fratris persecutor fuit. Duos quoq̄ Isaac filios habuit:vnus in humilitate seruatus: alter vero t ꝓinsq̄ nasceretur,reprobatus est. Duodecim Jacob filios genuit:sed ex his vnus per innocentiam venditus: ceteri vero per malitiam venditores fratris fuerunt. Duodecim quoq̄ apostoli in sancta ecclesia sunt electi:sed ne improbati remanerēt: vn⁹ eis admixtus est:q̄ eos persequendo probaret. Sic nāq̄ iusto peccatoꝛ cum malicia iungitur: sicut i fornace auro palea cū igne sociatur:vt quo ardeat palea purget aurū Dū ergo veraciter boni sunt:qui in bonitate persistere inter mālos possunt. Dine etiam sponsi voce sancte ecclesie dr: Sicut lilium inter spinas sic amica mea inter filias. Dine ad Ezechielē dominus dicit: Fili hominis incredulī t subuersores sunt tecum: t cum scorpionibus habitas. Dic Petrus vitam beati Loth glorificat dicens. Et iustum Loth oppressum a nephandozum iniusta cōuersatione eripuit. Aspectu enim t auditu iustus erat habitans apud eos qui quotidie animam iusti iniquis operib⁹ cruciabant. Dine Paulus discipulozum vitaꝫ glorificat:t glorificando cōfirmat dicens: In medio nationis prauc t peruerse inter quos lucetis sicut luminaria in mundo ver

B Cap. 2

Trem. 4.

Ezech. 2.

2. Pe. 2

Phil. 2.

bum vite continentes. Dine per Joannem angelus pergami ecclesie attestatur dicens Scio vbi habitas vbi sedes est sathane: t tenes nomen meuꝫ:t non negasti fidem meam. Beatus igitur Job:vt ostendat cuius fortitudinis fuerit:insinuat cum quibus vixit dicens:Frater fui draconum : t socius struthionum. Quia minus esset q̄ ipse bona ageret:nisi t ad bonitatis sue cumulum ab alijs mala toleraret. Sequitur. ¶ Cutis mea denigrata est super me:t ossa mea aruerūt pre caumate. ¶ Dec iuxta hystoziaꝫ pensare negligimus:quia videlicet sermonis virtus patet ex pena passionis. Sed quia vt sepe iam ditimus pierūq̄ beat⁹ Job sic narrat gesta vt gerenda pronuncier:bene hoc sancte ecclesie vocabus cōgruit : q̄ dolorem persecutiōis vltime in interitu grauiter sentit. Cuiq̄ ab illa alij pcunt:valentiozes quiq̄ merore cruciantur. Exterioꝛ qppe causa eius est terrena dispensatio:interioꝛ ho ira celestis. Cutis ergo nomine infirmi figurātur: qui nunc in ea exteriori utilitati deseruiunt. Per ossa vero fortes eius figurati sunt in quibus corporis illius tota compago solidatur. Quia igitur aut prouocati muneribus aut persecutionibus afflicti; multi in ea ab statu fidei infirmi cadunt: eāq̄ ipsi postq̄ ceciderint persequūtur: qd aliud q̄ cutis sue nigredinem patitur:vt in ipsis postmodum feda appareat : in quib⁹ prius pulchra videbatur. Dum enim hij qui prius exteriora bene dispensare cōsueuerant:contra electos dei postmodum seuiunt:quasi cutis ecclesie antea cre iustitie colozem perdidit:que ad nigredinem iniquitatis venit . Quod Hieremias etiam sub precipui metalli specie deplorat dicens: Quomodo obscuratum est aurum mutat⁹ est color optimus. Peruersi autem dum ab eius sacramentis exeunt pierūq̄ inter reprobos locum honoris sumunt:vt ipsi contra sanctam ecclesiam ex auctoritate seniant:qui hanc atrocius quasi sciendo cōtemnunt. Unde t cum diceret:cutis mea denigrata est:addidit super me:quia hos quos prius ad decozem iustitie quasi candidos habuit:post deterius nigros portat. Sed cum cutis ad nigredinem vertitur : forteq̄ qui in illa sunt zelo fidei contabescunt. Unde apte subiungit. ¶ Et ossa mea aruerunt pre caumate. ¶ Sic nāq̄ t prioꝛi tempoze os fortissimum sancte ecclesie quadā uiditate tedij Paulus exhibat cum quibusdam cadentibus diceret:Quis infirmatur t ego nō infirmoꝛ? Quis scandalizatur t ego non uroꝛ? Cutis ergo denigratur: et ossa pre caumate arescunt:quia infirmi ad iniquitatem prosiliunt: fortes quiq̄ zelo fidei ignis cruciantur. Segtur.

Apoc. 2

2. Cor. xi

Capitulum xxi.

Uersa est in luctum cythara mea t organum meum in vocem flentium. ¶ Cuius organum per fistulas : et cythara per cordas sonat:potest per cytharaꝫ recta operatio:per organum vero sancta predicatio designari. Per fistulas quippe organi ora predicantium:per cordas vero cytharę intentione recte viuentium nō inconuenienter accipimus:que dum ad vitam aliā per afflictionem carnis tenditur quasi extenta corda in cythara per intuentium admirationem sonat. Siccātur etenim corda : vt congruum in cythara cantum reddat:quia sancti viri castigant corpus suum: t seruituti subjciunt:atq̄ ab infirmis ad superiora tenduntur. Pensandum quoq̄ ē q̄ corda in cythara:ñ minus tenditur non sonat: ñ amplius raucum sonat:quia nimiruꝫ vitius abstinentie aut omnino nulla est:ñ tantum quisq̄ corpus non edomat quantum valet:aut valde inordinata est ñ corpus attrit plusq̄ valet. Per abstinentiam quippe carnis vitia sunt extinguenda non caro: et tanto quisq̄ sibimet debet moderamine preesse:vt t ad culpam caro non superbiat: t tamen ad effectum rectitudinis in operatiōe subsistat. Intueri inter hec egregium predicatoꝛem libet quanta arte magisterij fidelium animas velut in cythara cordas tensas:alias amplius tendendo extenuat atq̄ alias a tensione sua retrahendo conseruat. Alijs etenim dicat: Non in cōmessationibus t ebrietatibus:non in cubilibus t impudicitijs:t rursus ait: Mortificate mēbra vestra que sunt super terram:t tamē predicatoꝛi charissimo scribit dicens. Noli adhuc aquaꝫ bibere,sed modico vino vtere:ꝓpter stomachum tuum:t frequētes

Rom. 1

Col. 3.

1. Tim. 5.

b tuas infirmitates. Illas ergo cordas eternuando tendit: ne non tense omnimode nō sonent: hanc vero a tensione temperat: ne dum plus tenditur minus sonet. Sunt aūt sancti predicatores in ecclesia seu quilibet simplices t abstinētes prout vires accipiūt in ea prorumpis suis canticum bone exhortationis reddunt. Nam t prudētes quiq; ad predicationis fructum solertum inuigilant atq; vt alios ad viam perducāt sono magne persuasionis elaborant: t qui in eo tardioris ingenij videntur: ex ipso sue vite merito inquantulum se posse conspiciunt exhortationis erga alios auctoritatez sumūt: atq; ad celestem patriam quos valent trahere non desistunt. Sed sancta ecclesia extremis persecutionibus pressa: cum verba sua a reprobis contemni considerat: amoris sui gratiam ad sola lamenta formar: gemitum deflet quos exhortādo trahere nō valet. Bicat ergo. Uersa est in luctum cythara mea: t organum meum in vocem flentium. Ac si aperte fateatur dicens. Pacis quidem tempore mee per alios parue more cythare: per alios vero more organi magna t sonora predicabā sed nunc versa est in luctum cythara t organum in vocē flentium versum est: quia dum me contēni conspicio eos qui predicationis cantum non audiunt deploro. Hec per quosdam sancta ecclesia in fine factura est: hec per quosdam in suis iam exordijs fecit. Martyr quippe Stephanus iudeis persequentibus prodesse predicando conatus est: quos tamen post verba predicationis dum videret ad iacientes lapides conuolasse: furis genibus orabat dicens. Domine ihesu ne statuas illis hoc peccatum. Quid ergo huic qui tam parua t magna narrauerat nisi iam somnis cythare atq; organi cantus filebat: atq; in luctum versa fuerant: quia eos quos predicando non traxerat amādo flebat. Quod nimirum quotidie sancta ecclesia agere nō desistit que predicationis verbum pene vbiq; conticuisse iam cōspicit alij nāq; log dissimulant: alij recta audire contemnūt. Sed electorum mens dum tacere cantum predicationis conspicit: gemens ac tacita ad fletus redit. Bicat ergo: versa est in luctū cythara mea: t organum meū in vocem flentium: quia electus quisq; quo sancte predicationis vor siluit: damna ecclesie grauius plāgit. Ducitq; beatus Job descripsit mala que pertulit: hoc vero ex loco incipit narrare subtilius bona que fecit. Sed doloris verba hystorica atq; allegorica expositione transcurrimus virtutum vero opera ex magna parte iuxta solius hystorie tertuz tenemus: ne si hec ad indaganda mysteria trahimus: veritatem fortasse operis vacuare videamur.

Sancti Gregorij Liber. 21. Ca. i.

Atellectus

a sacri eloquij iter tertuz t mysterium tanta ē liberatione pensandus: vt vtriusq; partis lance moderata hunc neq; nimie discussionis pondus deprimat neq; rursus torpor incurie vacuum relinquat. Multe quippe eius sententie tanta allegoriarū conceptione sunt grauide: vt quisquis eas ad solam tenere hystoriam nititur: earū noticiam per suam incuriam priuetur. Nōnulli vero ita exterioribus preceptis inseruūt: vt si quis eas subtilius penetrare desiderat intus quidem nihil inueniat: sed hoc sibi etiā quod foris loquuntur abscondat. Unde bene quoq; narratione hystorica per significationē dicitur. Tollens Jacob virgas populeas virides t amigdalinas: t ex platanis ex parte decorticauit eas: detractisq; corticibus in his que spoliata fuerant candor apparuit: ille vero que integra erant virides permanserūt atq; in hunc modum color effectus est varius. Ubi t subditur. Posuitq; eas in canalibus in quibus effundebat aqua: vt cum venissent greges ad bibendū ante oculos haberent virgas: vt in conspectu earum conciperent. Factūq; est vt i ipso calore coitus oues intuerentur virgas t parerēt maculosa t varia: t diuerso colore respersa. Quid est enim virgas virides amigdalinas atq; ex platanis ante gregum oculos ponere: nisi per scripture sacre seriē antiquorum patrum vitas atq; sententias in exemplum populis prebere? Que nimirum quia iuxta rationis examen recte sunt vi-

b ge nominantur. Quibus ex parte corticem subtrahit: vt in his que expoliantur interius candor appareat: t ex parte corticē seruat: vt sicut fuerant exterius i viriditate permaneant: variusq; virgarum color efficitur: dū corter ex parte subtrahitur: ex parte retinetur. Ante considerationis enim nostre oculos precedentium patrum sententie: quasi virge varie ponuntur. In quibus dum plerūq; intellectum littere fugimus: quasi corticem subtrahimus: t dum plerūq; intellectū littere segmur quasi corticem reseruamus. Būq; ab ipsis corter littere subducitur: allegorie cando; interior demonstratur: t dū corter relinquitur: exterioris intelligētie virentia exempla monstrantur. Quas bene iacob in aque canalibus posuit: q; t redēptor noster in libris eas sacre scientie gbus nos intrinsecus infundimur fixit. Bas aspicientes arietes cum ouibus coeunt: q; rationales nostri spiritus: dum in earum intentione defixi sunt: singulis quibusq; actionibus permiscentur: vt tales fetus operū pro ereant: qualia exempla precedentium in vocibus preceptorum vident: t diuersum colorem proles boni operis habeat: q; t non nunquā subtracta littere cortice acutius interna considerat: t reseruato nōnunq; hystorie regimine bene se in exterioribus format. Nam q; diuine sententie aliquando interius mande sunt: aliquando exterius obseruande per Salomonem quoq; dicit. Qui fortiter premit vbera ad eliciendū lac exprimit butyrum: t qui vehementer emungit: elicit sanguinē. Ubera quippe fortiter premimus cum verba sacri eloquij subtili intellectu pensamus. Qua ptione dū lac quere mus: butyrum inuenimus q; dum nutrimur vel tenui intellectu querimus vbertate interne pinguedinis vngimur. Quod tamen nec nimie nec semper agendum est: nec vnq; lac queritur ab vberibus: sanguis sequat. Plerūq; etenim quidam dum verba sacri eloquij plusq; debent discutiant: in carnalē intellectum cadunt. Sanguinem quippe elicit: qui vehementer emungit: quia carnalis efficitur: hoc quod ex nimia spiritus discussione sentitur. Unde necesse ē vt beati Job opera que inter increpantium amicorū verba fecerō narrat: ne afflicta mens illius in desperatione deficiat iuxta pondus hystorie persecutionis: ne si hec animus pinsquā necesse est spiritualiter intelligat a verborum eius vberibus sanguis nobis pro lacte respondeat. Si quando vero quedam mistica in suorum operum narratione permiscent: ad hec necesse est vt mens concita redeat ad que hanc vt ipse patur intelligi ordo loquentis vocat. Unde sanctus vir postq; ea que sibi per flagellum domini fuerant inflicta narrauit: nunc per ordinem propria enumerando virtutes qualis ante flagellū fuerit innotescit: Sic vite sue hystoriam texens vt eis perrarum aliquid quod allegorice intelligi possit interserat: quatenus ex magna parte hystorica sint que memorat t tamen aliquando per hec eadem ad spiritualem intelligentiaz consurgat. Una utq; fortitudine ab omni lapsu exteriora sua custodie interioris disciplina constringerent infinuat dicens.

Capitulum. 12.

Epegi fedus

p cum oculis meis vt ne cogitarem quidem de virgine. Job. Ca. xi. a

¶ Cū sit inuisibilis anima nequaq; corporearum rerum delectatione tangitur: nisi q; inherens corpori quasi quedam egrediendi foramina eiusdem corporis sensus habet. Usus quippe: auditus: gustus odoratus: t tactus: quasi quedam vie mentis sunt: quibus foras venat: t ea que extra eius sunt substantiam concupiscat. Per hos etenim corporis sensus quasi per fenestras quasdam exteriora queq; anima respicit respiciens concupiscat. Unde etenī Ihe remias ait. Ascendit mors per fenestras nostras ingressa ē domus nostras. Mors qp per fenestras ascendit: t domum ingreditur: cum per sensus corporis concupiscentia veniens habitaculum intrat mentis. Ieremi. 9.

Quo contra hoc quod sepe diximus de illis per Isaiam dicitur. Qui sunt hi qui vt nubes volant: t quasi columbe ad fenestras suas? Isa. 60 Justi nāq; volare vt nubes dicti sunt suas: Justi nāq; volare vt nubes dicti sunt qui a terrenis contagijs sublevātur: t quasi columbe ad fenestras suas sunt: quia per sensus corporis exteriora quoq; intentione non respiciunt cupiscentia carnalis. Quisquis vero

Ecc. i

Pro. 30.

Act. 7.

c

tuas infirmitates. Illas ergo cordas extenuando tendit: ne non tense omnimode nō soneant: hanc vero a tensione temperat: ne dum plus tenditur manus sonet. Hinc aūt sancti predicatores in ecclia seu quilibet simplices ⁊ abstinētes prout vires accipiūt in ea prorsus suis canticum bone exhortationis reddunt. Nam ⁊ prudētes quiq; ad predicationis fructum solertum inuigilant atq; vt alios ad viam pertrahāt sono magne persuasionis elaborant: ⁊ qui in eo tardiores ingenij videntur: ex ipso sue vite merito inquantulum se posse conspiciunt exhortationis erga alios auctoritatez sumūt: atq; ad celestem patriam quos valent trahere non desistunt. Sed sancta ecclesia extremis persecutionibus pressa: cum verba sua a reprobis contemni considerat: amoris sui gratiam ad sola lamenta formar: quia nimirum deflet quos exhortādo trahere nō valet. Dicat ergo. Uersa est in luctum cythara mea: ⁊ organum meum in vocem flentium. Ac si aperte fateatur dicens. Pacis quidem tempore mee per alios parue more cythare: per alios vero more organi magna ⁊ sonora predicabā sed nunc versa est in luctum cythara ⁊ organum in vocē flentium versum est: quia dum me contēni conspicio eos qui predicationis cantum non audiunt deplore. Hec per quosdam sancta ecclesia in fine factura est: hec per quosdam in suis iam exordijs fecit. Martyr quippe Stephanus iudeis persequentibus pdesse predicando conatus est: quos tamen post verba predicatiōis dum videret ad iacien dos lapides conuolasse: furis genibus orabat dicens. Domine ihesu ne statuas illis hoc peccatum. Quid ergo huic qui dū et parua ⁊ magna narrauerat nisi iam somnū cythare atq; organi cantus silebat: atq; in luctum versa fuerant: quia eos quos predicando non traxerat amādo flebat. Quod nimirum quotidie sancta ecclesia agere nō desistit que predicationis verbuz pene vbiq; contiuisse iam cōspicit alij nāq; log dissimulant: alij recta audire contemnūt. Sed electorum mens dum tacere cantum predicationis conspicit: gemens ac tacita ad fletus redit. Dicat ergo: versa est in luctū cythara mea: ⁊ organum meū in vocem flentium: quia electus quisq; quo sancte predicationis vor siluit: damnā ecclesie grauius plāgit. Ducitq; beatus Job descripsit mala que pertulit: hoc vero ex loco incipit narrare subtilius bona que fecit. Sed doloris verba hystorica atq; allegorica expositione transcurrimus virtutum vero opera ex magna parte iuxta solius hystorie tertuz tenemus: ne si hec ad indaganda mysteria trahimus: veritatem fortasse operis vacuare videamur.

Sancti Gregorij Liber. xi. Ca. i.

a

Intellectus

sacri eloquij iter tertuz ⁊ mysterium tanta ē liberatione pensandus: vt vtriusq; partis lance moderata hanc neq; nimie discussionis pondus deprimat neq; rursus torpor incurie vacuum relinquat. Multe quippe eius sententie tanta allegoriarū conceptione sunt grauide: vt quisquis eas ad solam tenere hystoriam nititur: eas noticiam per suam incuriam priuetur. Nōnulli vero ita exterioribus preceptis inseruūt: vt si quis eas subtilius penetrare desiderat intus quidem nihil inueniat: sed hoc sibi etiā quod foris loquuntur abscondat. Unde bene quoq; narratione hystorica per significationē dicitur. Tollens Jacob virgas populeas virides ⁊ amigdalinas: ⁊ ex platanis ex parte decorticauit eas: detractisq; corticibus in his que spoliata fuerant candor apparuit: ille vero que integra erant virides permanserūt atq; in hunc modum color effectus est varius. Ubi ⁊ subditur. Posuitq; eas in canalibus in quibus effundebaē aqua: vt cum venissent greges ad bibendū ante oculos haberent virgas: vt in conspectu earum concuperent. Factūq; est vt i ipso calore coitus oues intuerentur virgas ⁊ parerēt maculosa ⁊ varia: ⁊ diuerso colore resperſa. Quid est enim virgas virides amigdalinas atq; ex platanis ante gregum oculos ponere: nisi per scripture sacre serie antiquorum patrum vitas atq; sententias in exemplum populis proberē? Que nimirum quia iuxta rationis cribrum recte sunt viri

ge nominantur. Quibus ex parte corticem subtrahit: vt in his que expoliantur latinus candor appareat: ⁊ ex parte corticē seruat: vt sicut fuerant exterius i viriditate permaneant: variusq; virgarum color efficitur: dū cortex ex parte subtrahitur: ex parte retinetur. Ante cōsiderationis enim nostre oculos precedentium patrum sententie: quasi virge varie ponuntur. In quibus dum plerūq; intellectum littere fugimus: quasi corticem subtrahimus: ⁊ dum plerūq; intellectū littere segmur quasi corticem reseruamus. Būq; ab ipsis cortex littere subducitur: allegorie cador interior demonstratur: ⁊ dū cortex relinquitur: exterioris intelligētie virentia exempla monstrantur. Quas bene iacob in aque canalibus posuit: q; ⁊ redēptor noster in libris eas sacre scientie ghus nos intrinsecus infundimur fixit. Bas aspicientes arietes cum ouibus coeunt: q; rationales nostri spiritus: dum in earum intentione defixi sunt: singulis quibusq; actionibus permiscentur: vt tales fetus operū pro creant: qualia exempla precedentium in vobis preceptorum vident: ⁊ diuersum colorem proles boni operis habeat: q; ⁊ nonnunquā subtracta littere cortice acutius interna considerat: ⁊ reseruato nōnunq; hystorie regimine bene se in exterioribus formar. Nam q; diuine sententie aliquando interius rimande sunt: aliquando exterius obseruande per Salomonem quoq; dicat. Qui fortiter premit vbera ad eliciendū lac exprimit butyrum: ⁊ qui vehementer emungit: elicit sanguinez. Ubera quippe fortiter premimus cum verba sacri eloquij subtili intellectu pensamus. Qua pssione dū lac queritur ab vberibus: sanguis seqtur. Plerūq; etenim quidam dum verba sacri eloquij plusq; debent discutiunt: in carnale intellectum cadunt. Sanguinem quippe elicit: qui vehementer emungit: quia carnale efficitur: hoc quod ex nimia spiritus discussione sentitur. Unde necesse ē vt beati Job opera que inter increpantium amicorū verba iccireo narrat: ne afflicta mens illius in desperatione deficiat iuxta pondus hystorie perseuerantur: ne si hec animus plusquā necesse est spiritualiter intelligat a verborum eius vberibus sanguis nobis pro lacte respondeat. Si quando vero quedam mistica in suorum operum narratione permiscent: ad hec necesse est vt mens concita rediat ad que hanc vt ipse datur intelligi ordo loquentis vocat. Nam sanctus vir postq; ea que sibi per flagellum domini fuerant inflicta narrauit: nunc per ordinem ppriaq; enumerando virtutes qualis ante flagellū fuerit innotescit: Sic vite sue hystoriam texens vt eis perrarum aliquid quod allegorice intelligi possit interserat: quatenus ex magna parte hystorica sint que memorat ⁊ tamen aliquando per hec eadem ad spiritualem intelligentiaz consurgat. Una vaq; fortitudine ab omni lapsu exteriora custodie interioris disciplina constringerit infirmat dicens.

Capitulum. xx.

Pepigi fedus

cum oculis meis vt ne cogitarem quidem de virgine. ℣ Cū sit inutilis anima nequaq; corporearum rerum delectatione tangitur: nisi q; inherens corpori quasi quedam egredienda foramina eiusdem corporis sensus habet. Visus quippe: auditus: gustus odoratus: ⁊ tactus: quasi quedam vie mentis sunt: quibus foras venat: ⁊ ea que extra eius sunt substantiam concupiscat. Per hos etenim corporis sensus quasi per fenestras quasdam exteriora quoq; anima respicit respiciens concupiscit. Unde eteni die remias ait. Ascendit mors per fenestras nostras ingressa ē domus nostras. Mors qppe per fenestras ascendit: ⁊ domum ingreditur: cum per sensus corporis concupiscentia veniens habitaculum intrat mentis. Quo contra hoc quod sepe dicimus de iustis per Isaiam dicitur. Qui sunt hi qui vt nubes volant: ⁊ quasi columbe ad fenestras suas? Iusti nāq; volare vt nubes dicti sunt quia a terrenis contagijs sublenātur: ⁊ quasi columbe ad fenestras suas sunt: quia per sensus corporis exteriora quoq; intentione non respiciunt carnalis cogitationis fetus non rapit concupiscentia carnalis. Quisquis ve

Job. Ca. xi. a

Gen. Pro. 30.

Act. 7.

Jere. 9.

Isa. 60

ro per has corporis fenestras incaute exteriꝰ respicat: pieriꝫ in delectatione peccati etiam nolens cadat: arꝫ obligatus desiderijs incipit velle quod noluit. Preceps quippe anima dum ante non prouidet ne incaute videat quod concupiscat: ꝛ ecce post incipit desiderare quod videt. Unde ꝛ propphete mens que subleuata sepe misterijs interat: quia alienam coniugem incaute vidit obtenebrata postmodum sibimet illicite' coniunxit. Sanctus autem vir qui acceptis corporis sensibus velut subiecta ministrio: quidez equissimus iudex præest: culpas conspicit anteꝫ veniant: ꝛ velut insidianti morti fenestras corporis cõclaudit dicens. Pepegi fedus cum oculis meis: vt ne cogitarem quidem de virgine. Et enim cogitationes cordis caste seruare potuisset fedus cum oculis pepigit: ne prius incaute aspiceret: ꝙ postmodum intuitus amaret. Valde namꝫ est ꝙ caro deorsum trahit: ꝛ semel species forme cordi per oculos illecta vir magni luctaminis manu soluitur Ne ergo quidem lubrica in cogitatione versemus: prouidendum nobis est: quia ituri non decet: quod non licet concupisci. Et enim munda mens in cogitatione seruetur a lasciuia voluptatis sue deprimendi sunt oculi quasi quidam raptores ad culpam.

Heb.3. Neꝫ enim eua lignuꝫ vetitum contigisset: nisi hoc prius incaute conspiceret. Scriptũ quippe est. Vidit mulier quod bonum esset lignum ad vescendum: ꝛ pulchrum oculis aspectuꝫ delectabile: ꝛ tulit de fructu illius ꝛ comedit. Unde ergo pensandum est: quanto debeamus moderamine ergo illicita visum restringere nos qui mortaliter viuimus: si ꝛ mater viuentiuꝫ per oculos ad mortem venit. Unde etiam sub indee voce

c que exteriora videndo concupiscens bona interiora perdiderat propheta dicit. Oculus meus deprædatus est animam meam.

Thren.3. Concupiscendo enim visibilia: inuisibiles virtutes amisit. Que ergo interiorem fructum per exteriorem visum perdidit per oculum corporis pertulit predam cordis. Unde nobis ad custodiendam cordis munditiam exteriorum quoꝫ sensuum disciplina seruanda est. Nam quantaliber virtute mens polleat: quantaliber grauitate vigeat: carnales tamen sensus puerile quidam exterius perstrepunt: ꝛ nisi interioris grauitatis pondere: ꝛ quasi iuuenili quodam vigore frenentur: ad lustra queꝫ: ꝛ leuitatem enerues trahunt. Videamus igitur quomodo beatus Job id quod i eo fuerat: ac puerile caro sapere potuit: iuuenili sapientie vigore restringere Ait. Pepegi fedus cum oculis meis. Et quia non in se actionem tantummodo: sed in cogitationẽ luxurie extirpat: secutus adiunxit. Et ne cogitarem quidem de virgine. Sciebat nimirum luxuriam esse in corde refrenandam: sciebat per sancti spiritus donum ꝙ redemptor noster veniens legis præcepta transcenderet: ꝛ ab electis suis non solum luxuriaꝫ carnis sed etiam cordis aboleret. dicens: scriptum est. Non adulterabis: ego autem dico vobis quoniam omnis qui viderit mulierem ad concupiscendum eam iam mechatus est eam in corde suo. Per moysen quippe luxuria perpetrata: per auctorem vero mũdicie luxuria cogitata damnatur. Hinc est enim ꝙ discipulis primus ecclesie pastor dicit. Propter quod succincti lumbos mẽtis vestre: sobrij perfecte sperate in eaꝫ que offertur vobis gratiam. Lumbos enim carnis succingere est: luxuriam ab effectu refrenare. Lumbos enim mentis succingere est: hinc etiam a cogitatione restringere.

Hinc est ꝙ angelus qui Joannem alloquitur: Zona aurea super mammillas cinctus esse perhibetur. Quia enim testamenti noui mundicia etiam cordis luxuriam frenat angelus qui in eo apparuit in pectore: cinctus venit. Quem bene zona aurea struxit: quia quisquis superne patrie ciuis est: non iam timore supplicij: sed amore claritatis immundiciam deserit. Malum vero luxurie aut cogitatiõe perpetratur aut opere. Callidus namꝫ aduersarius noster: cũ ab effectu operis expellitur secreta polluere cogitatione molitur. Unde ꝛ serpenti a domino dicitur. Pectore ꝛ ventre repes. Heb.3. Serpens videlicet ventre repit: quando hostis lubricus per humana membra sibimet subdita vsꝫ ad explectionem operis luxuriam exercet. Serpens autem repit pectore: quando eos quos in opere luxurie non valet polluere: polluit in cogitatione. Alius itaꝫ luxuriam iam perpetrat actione huic serpens repit et ventre. Alius autem per-

Matt.5 D

petrandam versat mente: huic serpens repit et pectore. Sed quia per cogitationem ad explenda opera peruenitur recte serpẽs prius pectore: ꝛ postmodum repere ventre describitur. Unde beatus Job quia disciplinam etiam in cogitatione tenuit: vna custodia serpentis pectus ventremꝫ superauit dicens: pepigi fedus cum oculis meis vtne cogitarem quidem de virgine.

Capitulum. 3.

a Quia nimirum cordis mundiciam quisꝫ adipisci non appetit: quid aliud ꝙ eiusdem a se mundicie auctorem repellit. Unde beatus Job protinꝰ subdit. ¶ Quã enim partem deus haberet in me desuper: ꝛ hereditatemꝫ omnipotens de excelsis. ¶ Ac si aperte dicat. Si mentem in cogitatione polluero: eius qui mundicie auctor est esse hereditas nequaquã possum. Nulla enim bona sunt cetera: si occulti iudicis oculis castitatis testimonio non approbantur. Omnes quippe virtutes in conspectu conditoris sui vicaria ope se subleuant: vt quia vna virtus sine alia: vt nulla est omnino vel minima: vicissim sua cõnectione fulciantur. Si enim vel castitatem humilitas deserat: vel humilitatem castitas relinquat: apud auctorem humilitatis: et mundicie prodesse quid prealet vel superba castitas vel humilitas inquinata? Sanctus igitur vir: vt ab auctore suo in bonis reliquis possideri mereatur: cordis mundiciam custodiens dicat. Pepegi fedus cum oculis meis: vt ne cogitarem quidem de virgine. Quam enim partem haberet deus in me desuper: et hereditatẽ omnipotens de excelsis. Ac si aperte fateatur dicens. Habere me possessionem suam excelsorum condito: renuit: si mens mea ante conspectum illius in inmis desiderijs rabesceret. Sed inter hec sciendum est: aliud esse quod animus de temptatiõe carnis patitur: aliud vero cum per consensum delectationibus obligatur. Nerũ ꝙ enim cogitatione prana pulsatur: sed reuititur: plerunꝫ autem cum peruersum quid concipit: hoc intra semetipsum etiam per deside-

b

rium volvit: ꝛ nimirum mentem vegetat quã cogitatio immunda inquinat: compulsa: sed cum hanc sibi per delectationẽ subiugat. Hinc etenim predicator egregius dicit. Temptatio vos non apprehendat nisi humana. Humana quippe tentatio est: quam plerunꝫ in cogitatione tangimur etiam nolentes: quia vt nonnunꝫ ꝛ illicita ad animum veniant: hoc vtiꝫ in nobismetipsis ex humanitatis corruptibilis pondere habemus. Jam vero demoniaca est: ꝛ non humana temptatio: cum ad hoc quod carnus corruptibilitas suggerit per consensum se animus astringit. Hinc iterum dicit. Non regnet peccatum in vestro mortali corpore. Peccatum quippe in mortali corpore non esse: sed regnare prohibuit: quia in carne corruptibili non regnare potest: sed nõ esse non potest. Hoc ipsum namꝫ ei de peccato temptari peccatum est: quo quia quamdiu viuimus perfecte omnimodo non carebimus. Sancta predicatio quoniam hoc expelliere plene non potuit: ei de nostri cordis habitaculo regnum tulit: vt appetitus illicitus: ꝛ si plerũꝫ bonis nostris cogitationibus occulte se quasi furi inserit: saltem si ingredatur nõ dominetur. Dicit igitur sanctus dicens: pepegi fedus cum oculis meis: vt ne cogitarem quidem de virgine: nequaquã vult intelligi: quia eius animum culpa i cogitatione non contingit: sed quia nunquã hunc et consensu superauit. Nam velut integerrimam possessionem dei memorem suaꝫ contra aduersariꝫ depredationem indicat qui protinus adiungit. Quam enim partem haberet deus in me desuper: ꝛ hereditatem omnipotens de excelsis? Ac si aperte dicat. Carne quidem mortali corruptionis conditioni subiaceo: sed auctori mũde non seruio si ei integrum a consensu culpe animum non defendo. Sequitur.

Capitulum. 4.

a Nunquid non perditio est iniquo: ꝛ alienatio operãtibus iniquitatem? Felicis consolatio bonorum: est considerandus finis malorũ. Dũ enim eorum luxurias malis

conspiciunt quod eueniunt: leue existimant quicquid aduersum in hac vita patiuntur. Sunt ergo nunc reprobi: et delectationum suarum desideria compleant: in fine sua damnatione sensuri sunt: quia mortem male viuentes amauerunt. Transitorio autem hic verbere affligatur electus: vt a prauitate flagella corrigat: quos paterna pietas ad hereditatem seruat. Nunc etenim flagellatur iustus: et verbere discipline corrigitur: quia ad eterne hereditatis patrimonia preparatur. In suis autem voluptatibus relaxatur iniustus: quia tanto ei temporalia bona suppetunt: quanto eterna denegantur. Iniustus ad debitam mortem currens effrenatis voluptatibus vitam quia et vituli quia mactandi sunt in liberis pascuis relinquuntur. At contra iustus a delectationis transitorie iocunditate restringitur: quia et nimirum vitulus ad laboris vsum vite deputatus sub iugo retinetur. Negantur electis in hac vita bona terrena: quia et egris quibus spes viuendi est: nequaquam a medico cuncta que appetunt concedunt. Dantur autem reprobis bona que in hac vita appetunt: quia et desperatis egris omne quod desiderat non negatur. Perpendant igitur iusti que sint mala que iniqui permanent: et nequaquam eorum felicitati inuideant que percurrit. Quid est enim quod de eorum gaudijs admirentur: quando et ipsi piter per asperum ad salutis patriam redeunt: et illi quasi per amena prata ad foueam tendunt. Dicat ergo vir sanctus: Nunquid non perditio hec est iniquo alienatio operantibus iniquitatem? Quod videlicet alienationis verbum durius sonaret: si hoc interpres sue in lingue voce tenuisset. Quod enim apud nos alienatio: hoc apud hebreos anathema dicit: Tunc ergo alienatio est reprobis: cum ab hereditate districti iudicis se anathema ee conspiciunt: quia hic eum peruersis moribus contempserunt. Horreant igitur iniqui a fore eterne hereditatis alieni. Iusti vero semetipsos solerter inspiciant: et in cunctis actionibus a domino se videri pertimescant. Unde et apte mox subditur. ((Nonne ipse considerat vias meas et cunctos gressus meos dinumerat?)) Quid viarum nosse nisi actiones denunciat? Hinc enim per Hieremiam dicitur: Bonas facite vias vestras et studia vestra. Quid vero gressus appellatione nisi vel motus mentium vel profectus accipimus meritorum? Quibus profecto gressibus ad semetipsam nos veritas vocat dicens: Venite ad me omnes qui laboratis et oneratis estis. Ad se quippe venire nos dominus precipit: nimirum non gressibus corporis: sed profectibus cordis. Ipse namque ait: Venit hora quando neque in monte hoc: neque in hierosolymis adorabitis patrem. Et paulo post. Veri adoratores adorabunt patrem in spiritu et veritate. Nam et pater tales querit qui adorent eum. In cor de ergo ee gressus insinuat: quando et vt veniamus vocat: et tamen motu corporis nequaquam nos ad alia transire denunciat.

Capitulum. 5.

Ecce autem dominus viuus circuitusque considerat vias: sic dinumerat gressus: vt ne minutissime quidem cogitationes eius iudicio: ac verba tenuissima: que apud nos vsu viluerunt: indiscussa remaneant. Hinc enim dicit: Qui iratus fuerit fratri suo reus erit iudicio. Qui dixerit fratri suo Racha: reus erit concilio. Qui dixerit fatue: reus erit gehenne ignis. Racha quippe in hebreo eloquio vox indignantis: que quidem animum irascentis ostendit: nec tamen plenum verbum iracundie exprimit. Primus ergo ira reprehenditur sine voce: postmodum vox ira cum voce: sed nec dum pleno verbo formata: ad extremum quoque cum dicitur fatue: ira redarguitur: que cum excessu vocis: expletur etiam perfectione sermonis. Et notandum quod in ira prohibet reus esse iudicio in voce ire quod est Racha: reum concilio: in verbo vocis quod est fatue reum gehenne ignis. Per gradus etenim culpe creuit ordo sententie: quia in iudicio adhuc causa discutitur: in concilio autem iam cause sententia diffinitur. In gehenna vero ignis ea que de concilio egreditur sententia expletur. Quia igitur humanorum actuum dominus subtili examine gressus enumerat: ira sine voce iudicio: ira vero in voce atque in sermone gehenne ignibus mancipatur. Hanc subtilitatem considerationis eius per phera asperserat cum dicebat. Fortissime: magne: potens dominus exercituum nomen tibi: magnus filio: incomprehensibilis cogitatu cuius oculi apti sunt super omnes vias filiorum adam vt reddas vnicuique secundum vias suas et fructum adinuentionum eius. Sic easdem vias dominus subtili examinatione considerat: vt in vno quoque nostrum nec ea que remuneret bona pretereat: nec mala que videlicet displicent sine increpatione relinquat. Hinc est enim quod angelum ecclesie pergami: et in quibusdam laudat: et in quibusdam redarguit dicens: Scio vbi habitas: vbi sedes est sathane: et tenes nomen meum et non negasti fidem meam. Et paulo post: sed habeo aduersum te pauca: quia habes illic tenentes doctrinam balaam qui angelo athire dixit. Noui opera tua: et charitatem tuam: et fidem et ministerium et patientiam tuam: et opera tua nouissima plura prioribus: sed habeo aduersum te pauca: quia permittis mulierem Iezabel que se dicit prophetem docere et seducere seruos meos: et fornicari: et manducare idolothicum. Ecce bona memorat: nec tamen resecanda mala sine penitentia relarat: quia scilicet singulorum vias considerat sic gressus enumerans pensat: vt subtili examine perpendat: vel quantum quisque ad bona proficiat: vel quantum ad mala deuians suis profectibus contradicat. Incrementum quippe meritorum quod bene vite studijs augetur plerumque mali admissione retrahit: et bonum quod animus operando construit hoc alia perpetrando peruertit. Unde sancti viri tanto se subtilius in cogitatione constringunt: quanto et a superno iudice districtius conspiciunt. Mentem quippe discutiunt: inuenire si qua deliquerint querunt: vt tanto fiant irreprehensibiles iudici: quanto semetipsos quotidie et sine cessatione reprehendunt: nec tamen de hac re iam gaudia securitatis sumunt: quia ab illo se videri considerant: qui in eis et illa videt que videri ipsi in semetipsis non valent. Et quidem beatus Job perfectionis vitam inter veteres tenuit: sed quia eius intentio ad redemptoris aduentum prophetico spiritu erupit: in illius preceptis pensat ipse qui multa de perfectione minus habeat. Unde et subdidit: ((Si ambulaui in vanitate et festinauit in dolo pes meus appendat me in statera iusta et sciat deus simplicitatem meam.

Capitulum 6.

Dire dei discere nos facere visitato nostre locutionis modo: quia letum vel dicimus et quo contingit vt letemur. Hinc est enim quod ad Abraam dominus dicit: Nunc cognoui quod timeas deum. Nouit enim creator temporum quicquid cognoscit et tempore: sed cognoscere eius est: et cuiuslibet cause emergentis articulo nobis cognitionem prebere. Quis vero statere nomine nisi mediator dei et hominum designatur? In quo equa lance cuncta merita nostra pensantur: et in cuius preceptis agnoscamus quid in nostra vita minus habeam. In hac autem statera appendimur: quotiens ad vite eius exempla pronocamur. Hinc namque scriptum est: Christus pro nobis passus est: nobis reliquens exemplum vt sequamini vestigia eius: qui peccatum non fecit nec dolus inuentus est in ore eius. Qui cum malediceretur non maledicebat: dum pateretur non comminabatur. Hinc per Paulum dicit: Per patientiam curramus ad propositum nobis certamen aspicientes in auctorem fidei et consummatorem Iesum: qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem confusione contempta. Ad hoc itaque dominus apparuit in carne: vt humanam vitam ammonendo excitaret: exempla prebendo accenderet: mortendo redimeret: resurgendo repararet. Cum ergo nulla in se beatus Job ure redarguenda reperit ad excedentem omnia redemptoris vitam mentis oculos tendit: vt in illa cognoscat ipse qd minus habeat: cum dicit: Si ambulaui in vanitate: et festinauit in dolo pes meus: appendat me in statera iusta et sciat deus simplicitatem meam. Ac si aperte dicat: Si qua vnquam leuiter: si qua perniciose perpetrauit: dei et hominum mediator apparuit: vt in eius vita cognoscat: an ego veraciter simpliciter uiuo. Qui enim vt diximus suorum temporum viros excesserat: mediatorem dei et hominum querebat: vt illo pensatus agnosceret: si vitam simplicem vere tenuisset: dicat ergo. Ut appendat me in statera iusta: et sciat deus simplicitatem meam: quod est scire me faciat. Ac si patenter fateatur dicens: Quantum ad humaniter fateatur dicens: Quantum ad humane vite modum nulla in me reprehendenda ui video: sed nisi mediator dei et hominum cum

a Apoc. 2.

b

c Iere. 7

d Hiere. 9

a

b

c

d

a

b

c

d

a Gen. 22

b

c

d

a 1. Pet. 2.

b Hebr. 12

c

d

subtilioris vite preceptis appareat: ⁊tum adhuc a vera simplicitate discrepem nō cognosco. Rectus vero ordo seruatur: si prius in vanitate ⁊ postmodum pes in dolo festinasse dr: Vanitas quippe ad leuitatem: dolus vo ad malitiaz pertinet. Et nōnulli plerūq; ad quedam post maliciosa peruenūt q: prius leuia nō declinant. Sequitur.

Capitulum. 7.

a

SI declinauit gressus meus de via. ¶ Totiens gressus de via declinat: quotiens nostra cogitatio iter rectitudinis per ꝓsensum relinquit erroris. Quasi vo tot gressus extra viaz ponimus: q; peruersis desideriis ab celestis vite delectatione separamur: Ut cui prefati sumus adhuc carnis corruptibilis pondere grauati: nequaq; valemus sic viuere: vt nulla nos possit culpe delectatio pulsare. Sz aliud est nolentez tāgi: aliud ꝓsentientem animam perimi: Sancti autez viri tanto vigilantiori se circūspectione custodiunt: ⁊to se pulsari sinistris motibus vel transitorie delectatōis dedignant. Unde ⁊ adhuc subdit. ((Si secutus ē oculus meus cor meū)) Ecce iterum p interioris vigoris custodiam ad exteriora mēbrorum disciplinam redit vt si qd forte casse: cor illicitum cōcupiscere pressus discipline magisterio oculus videre recusaret. Sicut enim sepe tēptatio per oculos trahitur: sic nōnūq; concepta intrinsecus: compellit sibi extrinseca oculos deseruire. Nam plerūq; rea quelibet innocenti mēte respicitur: sed ipso conspectu animus ꝓcupiscentie gladio cōfoditur. Nō enim vt exempli ea iam vitrinus Dauid vxie cōiugez ideo studiose respexit q: cōcupierat: sed potius tō concupiuit quia incaute respexit. Fit vo recte retributionis examine vt qui exteriori negligenter vtitur oculo interiori nō insuste cecetur. Sepe iam intrinsecus concupiscētia dominatur: ⁊ illecebratus animus aduersus suos sensus corporeos famulari mouet tyrānidis exigit: suisq; voluptatibus oculos seruire compellit: atq; vt ita dicaz fenestras luminis ad tenebras aperit cecitatis. Unde sancti viri cum finistra pulsari delectatione se sentiūt: ipsa per que forme species ad mentem ingreditur: discipline magisterio lumina restringunt: ne prauе cogitationis vitio lenocinata famuletur. Que si subtiliter custoditi negligitur: cogitatiōis immundicia ꝓtinus ad opationē trānsit. Unde ⁊ mox subditur. ((Et si in manibus meis adhesit macula.)) Sanctus ergo vir sciens q; pleruq; prauа cogitatio per oculos vētat ad mētem: Paulo superius dixit: Pepigi fedus cum oculis meis: vt nec cogitarem qdez de virgine. Perpendens etiam q; nōnunq; in mente oritur: sed huic oborte oculi peruerse famulantur ait: Si secutus ē oculus meus cor meū. Ac si aperte dicat: Nec passim videre volui que concupiscerem: nec videndo vnq; secutus suz que concupiui. Dicat ergo: Si secutus ē oculus meus cor meum: q: etsi qd vnq; illicitum mens eius vt videlicet humana ꝓcepit: altioris discipline magisterio cōstrictus sequi se per illicita sibiq; famulari oculus noluit. Pensem⁹ adhuc ꝓscientias nostras: ⁊ quāti culminis vir iste fuerit ex nostri cordis delectione videam⁹. Ecce si qua illicita aliquādo cogitauit: gaea extinxit inter archana cordis gladio sancti vigoris extinxit penitus illa visq; ad opera nō permisit. Unde premittimus ilico subiungit. ((Et si in manibus meis adhesit macula.)) Quando enim macula in manibus idest culpa in actionibus inhereret: quā cē sura discipline nō sinebat in cogitatione ꝓficere? Necq; enim culpa ad opus prodire permittitur: si intus vbi nascitur extinguatur. Si autem tēptationi in corde nascenti fortiter nō resistitur: hac eadem qua nutrīt mora roboratur: ⁊ exterius foris in operib⁹: vicit vir prevalet quia ipsam intus mēbrorum domina mentem captiuam tenet. Quia vero vir sanctus supiora omnia sub cōditione intulit: si hec vnq; ꝓpetrauerit sententia se maledictōis astringit dicens. ((Seraz ⁊ alius comedet: ⁊ progenies mea eradicetur.)) Bene sacri eloquij seruere dicimus ꝟba vite predicare. Unde etenim prophera ait: Beati qui seminatis super omnes aquas. Sancte quippe ecclesie predicatores super omnes aquas seminare conspexit: q; cunctis late populis verba vite quasi celestis panis grana tradiderunt. Comedere autē est bonis operibus saciari. Unde ꝓ semetipsam veritas dicit: Meus cibus est vt faciam voluntatem eius: qui me misit. Si ergo

D

Ysa. 32

Jo. 4

ea que ꝓtulit facere ꝓtermisit: ait: Seram ⁊ alius comedet. Ac si aperte dicat: Quod os meum loquitur: non ego sed alter operetur. Predicator quippe qui a fatis vocibus moribus discrepat: ieiunus scribit: quod alius manducet: quia suo semine ipse non pascitur: quando a verbi sui rectitudie ꝓua actione vacuatur.

Capitulum. 8.

a

ET quia plerūq; discipuli incassum bona audiunt cum ex magistri vita operum exēplo destruuntur: recte subiūgitur: ((Et progenies mea eradicetur.)) Doctoris enim progenies eradicatur: quando is q; per verbum nascitur: per exēplum necatur: quia quem lingua vigilans gignit: vite negligētia occidit Necq; enim torpenti nobis est mente trāsecūdum: quod apud Salomonem mulier filiā quem vigilans lactare consueuerat: dormiens interemit: Quia nimirum magistri vigilantes qdem scientia sed vita dormientes: auditores suos quos per vigilias predicationis nutriunt: duz quod dicunt facere negligunt: per somnum torporis occidunt: et negligendo opprimunt quos alere verbo lacte videbantur. Unde plerūq; duz ipsi reprehensibiliter viuunt ⁊ habere discipulos vite laudabiles nequeunt: alienos sibi attrahere conantur: quatenus dum bonos se habere sequaces ostendunt: apud iudicia hominum excusent mala que agunt: ⁊ qua si per subditorum vitam mortiferam tegāt negligentiam. Unde illic mulier filium quem extinxit proprium: quesiuit alienum. Sz tamen veram matrem Salomonis gladius inuenit: quia videlicet cuius fructus viuat: vel cuius intereat extremo examine ira districti iudicis demonstrat. Ubi ⁊ illud ē solerter intuendum: q; vinens filius prius vnidi precipitur: vt soli postmodum matri reddatur quia in hac vita quasi parturi conceditur vita discipuli: dum et illa nōnunq; alter apud deum meritum: alter vero apud homines laudem habere permittitur. Sed falsa mater cum quem nō genuit occidi nō metuit: quia arrogantes magistri ⁊ charitatis ignari: si plenissimum nomen laudis ex alienis discipulis consequi nequeunt: eorum vitaz erudeliter insequuntur. Inuidie enim face succēsi nolunt alios viuere: quos se cōspicuos nō posse possidere. Unde stulte peruersa mulier clamat: Nec meus sit: nec istius. Ac enim diximus quos sibi obsequi non vident ad gloriam tēporalem: eos aliis inuident viuere per veritatem. Vera autem mater satagit vt eius filius salue aptrancum sit ⁊ viuat: quia concedant voraces magistri vt ex corum discipulis alij gradem magisterij laudem habeant: si tamen integritatem vite idem discipuli non amittant. Per que pietatis viscera hec eadem vera mater agnoscatur: q; omne magisterium examine charitatis approbatur ⁊ sola tum recipere meruit quem quasi totū concessit: quia fideles ꝓpositi ꝓ eo qd ex bonis discipulis suis nō solum alios laudē nō inuident: sed vtilitatem eis et pectus exornant: ipsi etiam integros ⁊ viuentes filios recipiūt: qui in supremo examine ex eorum vita ꝓfecte retributōis gaudia ꝓsequūtur. Hec paucis per excessum diximus: vt auditorum ꝓgenies ꝓ doctoz negligentia qualiter extinguitur monstraremus: q; quis intra hoc quod loquitur nō viuit quos verbo gemit a stabilitate rectitudinis opere euellit Sz beatus Job quos predicatiōe vigilans edidit: nequaq; actōe dormiēs extinxit atq; iō fidenter dicat: si quo min⁹ predicans compleui. Seram ⁊ alius comedat: ⁊ pgenies mea eradicetur. Qui adhuc se denigratione prauа opis discutiens subdit. ((Si deceptum est cor meum super muliere: ⁊ si ad hostiū amici mei insidiatus sum.))

Deut. 5.

Capitulum. 9.

QUāuis nonnunq; a reatu adulterij nequaq; discrepet culpa fornicatōis: cum veritas dicat: Qui viderit mulierē ad ꝓcupiscendum eā: iā mechatus est i corde suo: q; enī greco ꝟbo mechos adulter dicitur: cū non aliena coniunx: sz mulier videtur: phibetur: aperte ꝟtas ostendit: q; enim etiā solo visu cū turpiter vel iuspea ꝓcipitur adulterij ꝓpetratur. Quod tamen plerūq; ex loco vel ordine concupiscentie discernitur: quia sentiret si hanc in sacro ordine stadiosa concupiscentia: sicut illum adulterij inquinat culpa. In personis tamen non

dissimilibus eidem luxurie distinguitur reatus. In quibus fornicationis culpa quia ab adulterij reatu discernitur ꝓdicatoris egregij lingua tedatur: que inter cetera asserit dicens: Nec adulteri regnum dei possidebunt. Quod enim distincte reatui sententie subdidit: ꝯ valde a se dissideant ostendit.

1. Cor 6.

Per hoc ergo quod dr si deceptum est cor meū super muliere: nec ꝯ cogitasse vir sanctus de fornicationis macula demōstratur Per hoc autem quod subiecit: ⁊ si ad hostium amici mei insidiatus sum. patenter ignorasse q̄ a reatu adulterij liber fuit. Sed ad hec fortasse aliqs dicat: Quid de se mirum sanctus vir asserit si nō solum ab adulterij crimine uerūetiam a fornicationis ingnatione se liberum seruauit. Dec aūt parui pēdimus: si virtutum eius tempora mime pensamus. Nec dū enim ad restrictionem carnis reuelate gre districtior cēsura processerat: que nō solum corporis sed ⁊ cordis lasciuiam reprehēdit. Nec dū multorum cōtinentium castitatis bona imitanda prodiderant: ⁊ tamē beatus Job exēpla mundicie que nō acceperat tradebat. Ai multis aūt nunc etiam post phibitionē dei carnis immundicia perpetratur. Dic ergo colligendum est: cū quāta culpa nūc etiaꝫ post preceptum in grauibus delingtur cum tanta laude ante graubus abstinebatur. Qui si hoc vnꝯ fecerit: eādem culpaꝫ verti sibi expetit in penam dicens: ((Scortum fit alterius uxor mea: ⁊ sup illam incuruētur alij.)) Etq; plerūꝯ hoc quod faciendo nō ꝑpendimus ꝯ graue sit patiendo pensam⁹: eiusdem vim facinoris quod se pati si re⁹ sit debere denunciat: exprimendo manifestat dicens: Doc eni nephas est: ⁊ iniqtas maxima: ignis ē vsq; ad ꝑditionem deuorans: ⁊ omnia eradicans genimia. Doc iter peccatum distat ⁊ crimen: q̄ oē crimen peccatum est: nō tamen oē peccatum crimen est. Et in hac vita multi sine crimie: nullus vero eē sine peccatis valet. Unde ⁊ predicator sanctus cum virū dignū gre sacerdotalis describeret nequaꝯ dixit: si qs sine peccato sz si quis sine crimine est. Quis vero sine peccato eē valeat cum Joānes dicat: Si dixerimus: q; peccatum nō habemus: nosmetipsos seducimus ⁊ veritas in nobis nō est. In qua videlicet peccatoꝝ ⁊ criminum distinctione pēsandum est: q; nōnulla peccata animā polluunt quā crimina exterminant. Unde beatus Job crimen luxurie diffinies ait: Ignis ē vsq; ad ꝑditionē deuorans: q; numq; reatus facinoris nō vsq; ad ingnationē maculat sz vsq; ad ꝑditionem vorat. Et q; quelibet alia fuerint bona opera: si luxurie secius nō ablutur: imē situate huius crimis obruuntur. secutus ad iuuit: ⁊ omnia eradicans genimia Genimina qppe sunt aie opatiōes bone. Qui tamen si peruerso ordine caro dominet: igne luxurie oia bene prolata cōcremant. Nulla qppe ante omnipotētis dei oculos iusticie pietatisq; sunt opera: que corruptionis cōtagione mōstrantur imunda. Quid enī prodest si pie quisq; necessitati cōpatitur p rimi: quādo impie in semetipso destruit habitationem dei? Si ergo per cordis mundiciam libidinis flāma nō extinguitur: incassum quelibz virtutes oriunt: sicut p Moysen dr: Ignis exarsit ab ira mea ⁊ ardebit vsq; ad inferos deorsum: comedet terraz ⁊ nascentia eius. Ignis qppe terraz atq; ei⁹ nascentia comedit: cū libido carnem atq; per hāc oia peracta cōsumit. Nam quicquid ꝑcedit ex fruge rectitudinis: hoc nimirum cōcremat flāma corruptionis. Dicat ergo: Ignis est vsq; ad perditionem deuorans ⁊ oia eradicans genimina: q; si corruptionis malo nō resistitur: ⁊ illa proculdubio pereunt: que bona videbantur. Sed solent nōnullos ad humilitatem vicia sternere atq; ad tumorem mentis virtutes eleuare.

Capitulum. 10.

Decendum ergo nobis est si beatus Job in tāta castitatis mundicia ēt humilis fuit. Sed sanctus vir cum alta virtutum teneat: quaꝫ de se humilia sentiat: repente apit: cum subiungit: Si cōtempsi iudiciū subire cum seruo meo: ⁊ ancilla mea: cū disceptarent aduersum me. Qui enim iudicari cum seruis ancillisq; non rēnuit: liquido indicat quod cōtra nullum vnꝯ prorumpit apud se tumidus fuit: iter hec aūt libet intueri vitam suā in omnibus quāta vir sanctus discretione custodiat. Nō enim lōge supius dixit: Uidebāt me iuuenes ⁊ abscōdebantur: ⁊ senes assurgentes stabant: ꝑn

cipes cessabant loqui: ⁊ digitum superponebant ori suo: vocem suam cohibebant vnusquisq; ⁊ lingua eorum gutturi suo adhērebat Nunc vero ait. ((Si contempsi iudicium subire cum seruo meo ⁊ ancilla mea cum discepterent aduersum me.)) Quis vigne cōsiderare valeat huius viri tam sublimia virtutum moderamina. In quo tanta est auctoritas reginīs: vt ad silentium restringantur duces: tāta humilitas cordis vt ex equo ad iudicium venire permittantur anselle? Ecce apparet miro modo in potestate principibus potentior: in certamine seruis equalis in ectu: principum memor reginis in certamine famulorum memor conditionis. Se quippe sub vero dño famulum conspicit: ideo cordis altitudine se super famulos non extollit. Unde ⁊ protinus subdit. ((Quid enim faciam cum surrexerit ad iudicandum deus ⁊ cū quesierit qd respondebo illi.)) Qui venturuz iudicem cogitat: indesinenter quotidie rationum suarum in melius causas parat. Quia dum eternum dominū tremore cordis intuetur iura tēporalis dominū super subiectos moderari cōpellitur. Perpendit enim nil esse qd tēporaliter presit: ceteris quando illi ad reddēdam rationem subest qui sine fine dominatur. Sepe nāq; temporalis vel transitoria potestas animum per abrupta elationis rapit. Et quia eo quisq; extollitur: quo se esse super alios videt: illum oportet qui super se est semper aspiciat: vt ex eius metu q supra omnia est crescentem intrinsecus animi tumorem premat. Intueatur enim qui sub ipso sint: sed; consideret sub quo ipse sit: vt ex consideratione veri domini decrescat tumor false dominatiōis. Unde beatus Job quia eius iudicium qui super omnia ē metuit: hic ad tēporale iudiciuz famulis equalis venit dicens. Si contempsi iudicium subire cum seruo meo: ⁊ ancilla mea cum discepterent aduersum me. Quid enim faciā cum surrexerit ad iudicandum deus: ⁊ cum quesierit quid respondebo illi? Qui vt semper eoꝝ in humilitate deprimat nequaꝯ in eisdem famulis conspicit: q̄ sibi status est dispar: sed q̄ natura communis. Unde etiā subdit.

Ca. rl.

Unquid non in vtero fecit me q ⁊ illum operatus est ⁊ formauit

in vulua vnus?)) Potentibus viris magna est virtus humilitatis cōsiderata equalitas conditionis. Omnes nāq; homines natura equales sumus: sed accidit dispensatorio ordine: vt quibusdam prelati videamur. Si igitur hoc a mente deprimim⁹ qd tempora liter accepim⁹: inuenimus eius qd naturaliter sumus. Pierūꝯ enim se animo accepta potestas obiicit: cumꝯ tumidis cogitationibus fallit. Manu ergo humilime cōsiderationis deprimendus est tumor elationis. Si enim apud semetipsam mens descendit de vertice culminis: eius planicie inuenit naturalis equalitatis. Nam vt prefati sumus omnes homines natura equales genuit: sed variante meritorum ordine alios alijs dispensatio occulta posponit. Ipsa autem diuersitas que accessit ex vitio: recte est diuinis iudicijs ordinata: vt qz omnis homo iter vite eque non gradiatur: alter ab altero regatur. Sancti autem viri cū presunt non in se potestatem ordinis: sz eēlitatem conditionis attendunt nec preesse gaudent hominibus sed prodesse. Sciunt enim q̄ antiqui patres nostri non tā regna hominū q̄ pastores pecorum fuisse memorantur. Et cum noe dīs filijsq; eius diceret. Crescite ⁊ multiplicamini ⁊ implete terram Gen. 9. subdidit: ⁊ terror vester ac tremor sit super cuncta animalia terre. Non enim aut sit super homines qui futuri sunt: sed sit super cuncta animalia terre. Homo quippe animalibus irrationabilibus non antez ceteris hominibus natura prelatus est: ⁊ iccirco ei dicitur: vt ab animalibus ⁊ non ab homine timeatur: quia contra naturam superbire ē ab equali velle timeri: quāuis plerumq; a subditis etiam sancti viri timeri appetunt: sed quando ab eisdem subditis deum mihi me timeri deprehendunt: vt humana salē formidine peccare, metuant: qui diuina iudicia non formidant. Nequaꝯ ergo preposito ex hoc quesito timore superbiunt: i quo non suam gloriam: sed subditorum instituā querunt. In eo enim q̄ metuz sibi a pueris viuentibus erigunt: quasi non hominib⁹ sed bestijs animalibus dominantur: quia si deficer' ex qua parte bestiales sunt subditi erta etiam debent formidini iacere subiecta. Cum vero deest vitium quod corrigatur non de excellentia potestatis: sed de qualiu

tate conditionis gaudent: ⁊ non solum ab eis metui: sed etiam plus q necesse est honorari refugiunt. Neq enim leue se perpeti damnum humilitatis credunt si ab eis p merito forte alle ordinis pluris estimentur. Vnde est enim q primus pastor ecclesie: ea adoptante se cornelio super se sibi honorem videret oblatum ad equalitatem conditionis sue citius recurrit dicens. Surge: ⁊ ego ipse homo sum. Quis enim nesciat q cōditor suo homo debeat ⁊ non hominū pisterni. Quia ergo humiliari sibi plusq debuit priorum vide: ne vitra humanitatis metas mens intumesceret esse se hominē recognouit: quatenus illati sibi honoris elationem frangeret: et cōsiderata equalitate' conditionis. Vnde a Joāne angelus adoratus creaturam se esse cognouit dicens. Vide ne feceris: conseruus tuus sum ⁊ fratrū tuorū. Vnde prophetā cum ad videndū sublimia rapitur filius hominis vocatur vt ductus ad celestia hominem se esse meminerit. Ac si eum diuina vox verbis apertioribus admoneat dicens. Memento quid sis ne de his ad que raperis extollaris: sed altitudinem reuelationis tempera memoria conditionis. Ex eo ergo colligendum est quanta cōmunis nature, memoria in eo de deprimi debeat terrene potestatis tumor: si ex humanitatis vocabulo agitur ne cogitationis elatio ex secretis celestibus generetur. Cui⁹ vi delicet, humanitatis bene beatus Job sem per recordationē tenuit qui ait. Nūqd nō in vtero fecit me qui ⁊ illum operatus est: ⁊ formauit in vulua vnus: Ac si aperte dicat Cur non eque debeamus in cuiuslibet negocij iudicio discuti: qui per cōditorio potē tiam sumus equaliter facti: Sed quia castitatis eius atq humilitatis acta cognouimus: nūc liberalitatis opera cognoscam⁹. Sequitur.

Capitulum. 12.

Si negaui q volebant pauperibus: ⁊ oculos vidue exspectare feci.)) Per h dicta vir sanctus ostēdit nō solum ad inopiam pauperibus: sed etiam ad habendi desiderium defuisse. Sed quid si ipsa vellent pauperes que forsan esse accipere nō expediret. An quia in scriptura sacra dicti pauperes humiles solent: ea sola estimanda sunt: que accepere pauperes volunt: que humiles petunt? Et pcul dubio oportet vt inuenctanter detur quicquid cum vera humilitate requiritur. i. quod non ex desiderio sed ex necessitate postulatur. Nam valde iam superbire est extra metas inopie aliquid desiderare. Vnde ⁊ superbe petentibus dicit. Petitis ⁊ non accipitis: eo q male petatis. Quia ergo illi sunt veraciter pauperes: q inflati per superbie spiritum non sunt: quos aperte veritas exprimit cum dicit. Beati pauperes spiritu: recte nunc per sanctum virum dicitur. Si negaui quod volebant pauperibus: quoniā qui ea volunt que profecto liquet q eis non expediunt eo ipso q superbie abundant spiritu: iam' pauperes non sunt. Sed Beatus Job dum pauperes humiles appellat: quicquid ab eo accipere paup volunt non negauit: quia veraciter quisq humilis quod non potuit obtinere nec voluit. Sed cum largitatem mentis sue indicat: q ad votū se pauperibus concurrisse manifestat: necesse est vt queramus ne lumen misericordie dationis tarditate fuscauerit. Vnde subiungit. Et si oculos vidue expectare feci. Petentem se vidua expectare: noluit: vt non solus ex munere, sed ex celeritate muneris bonorum operū merita augeret. Vnde alias scriptum est. Ne dicas amico tuo vade ⁊ reuertere ⁊ cras dabo tibi cum statim possis dare. Sed nōnulli solent exteri⁹ multa largiri: cōmunis aūt vite gratiaz repellentes habere pauperes socios in domestica cōuersatione refugiunt. Vnde beatus Job vt non solum se insinuet exterius multa prebuisse: sed apud se quosq inopes etiā in domestica conuersatione recepisse: protinus adiungit. ((Si comedi buccellā meaz solus ⁊ non cōedit pupillus ex ea:)) scilicet pietati se preiudicium facere estimans si solus comederet q dominus omniū cōmuniter creasset. Que profecto cōmunio conuersationis esse cum talibus intra domesticos parietes debet ex quibus eterne proficiant merita retributionis. Unde sanctus vir nō quēlibet: sed ad manducandum socium pupillum se habuisse perhibet. Sed tanta hec pietatis viscera vtrum a semetipso habuerit an a conditoris sui gratia sit cōsiderandum immoretur. Sequitur. ((Quia ab infantia

mea creuit mecum miseratio ⁊ de vtero matris mee egressa est mecum.)) Miseratio etenim si eius fuit arbitrij vt cum ipso prosiceret: liquet tamen quia eius arbitrij nō fuit vt cum ipso de vtero exiret. Constat ergo quia suc virtuti nil tribuit: qui profecto testatur quia hoc ex conditoris munere accepit. Bonum igitur quod a conditore habuisse se intimat: liquet procul dubio quia ad laudem conditoris narrat: indicans ab ipso se accepisse vt prius esset a quo accepit vt esset: quia sicut suo opere in vtero conditus non fuit: ita nec sua virtute ab opere prius fuit. Sed pensandum nobis est: quod asserit: creuit mecum. Nonnulli enim quo ad etatem crescunt: ab innocentia decrescunt. Electis vero eum sortis etas corporis intus si dici liceat crescat etas virtutis. Sequitur.

Capitulum. 13.

Si despexi pereuntez eo q non habuerit indumentum ⁊ absq opimento pauperez: si non benedixerunt mihi latera eius ⁊ de velleribus ouium mearum calefactus est.)) Quod pauperez non desperit: virtutem humilitatis exhibuit: quod autez operuit: pietatis. Hoc quippe iste virtutes ita sibimet esse cōnexe debēt: vt vicario semper opere fulciantur: quatenus nec humilitas cum veneratur proximus largitatis gratiam deserat: nec pietas cum largitur intumescat. Erga indigentiaz itaq proximi humilitatem pietas fulciat: humilitas pietatem: vt cum indigentem rebus necessarijs nature tue consortem videris: nec per impietatem desinas tegere: nec per superbiaz negligas venerari quem tegis. Nam sunt nonnulli qui mox vt ab egenis fratrib⁹ sue rint necessaria postulati: post dona largitori in eos prius contumeliosa verba iaculantur. Qui ⁊ si rebus ministeriaz pietatis perficiunt verbis tamen gratiam humilitatis perdunt: ita vt pierū videatur quia illate iam iniurie satisfactionem soluunt: cum post contumelias dona largiuntur: nec magni est operis q postulata tribuunt: quia ipse dationis sue munere vir eundem excessum sermonis tegunt. Quibus bene per ecclesiasticum dicitur. Omni dato nō

Ecclī.

des tristiciam verbi mali. Et rursum. Esto verbum super datum bonum ⁊ verazq cum homine iustificato: videbitur vt datum exhiberi debeat per pietatem: ⁊ bonum verbum tribui per humilitatem. At contra alij egenos fratres non student rebus fulcire cum possint: sed blandis tantum sermonibus fouere. Quos vehementer Jacobi predicatio sancta reprehendit dicens. Si autem frater aut soror nudi sunt ⁊ indigent victu quotidiano. dicat autem aliquis ex vobis illis. Ite in pace calefacimini ⁊ saturamini: non dederitis autem eis que necessaria sunt corpori quid vobis proderit. Quos Joānes quoq apostolus ammonet dicens. Filioli mei non diligamus verbo nec lingua: sed opere ⁊ veritate. Dilectio nāq nostra semper exhibenda est: ⁊ veneratione sermonis ⁊ ministerio largitatis.

Jacō. 2.

1. Joh. 3.

Capitulum. 14.

Metum vero ad hebdomadam dantis superbiam vallet: si cum terrena tribuit verba sollicite magisterij celestis pensat qui ait. Facite vobis amicos de māmona iniquitatis: vt cum defeceritis: recipiāt vos in eterna tabernacula. Si enim per eorum amicitijs eterna tabernacula acquirimus dantes procul dubio pensare debemus: q a patronis potius munera offerimus: q egenis dona largimur. Unde per Paulum dicitur. Vestra abundantia illorum inopiaz suppleat vt ⁊ illoruz abundantia vestre inopie fit supplementum: vt videlicet sollicite perpendamus: quia ⁊ eos quos nunc inopes cernimus abundantes quandoq videbimus ⁊ qui abundantes aspicimur: si largiri negligimus: quandoq inopes erimus. Qui itaq nunc temporale subsidium pauperi tribuit: ab eo postmodum perpetua recepturus ((vt ita dicam)) quasi ad frugem terram excolit: que quod acceperit vberius reddit. Restat ergo vt nunquā elatio surgat ex munere: quando videlicet dulces ex eo q pauperi tribuit agit vt imperpetuum pauper non sit. Beatus igitur Job vt diligenter ostenderet: humilitas atq misericordia quanta in eum fuerit consideratione sociata ait. Si despexi pereuntem eo q non habuerit indumentum: ⁊ absq ope-

rimento pauperum: si non benedixerūt mi-
bi latera eius: & de velleribus ouiū meaꝝ
calefactus est. Ac si aperte diceret. In amo
re proximi vno eodemq; ordine & superbie
vicium & impietatis premens: preteruntes
quēpiam & humiliter aspiciens non despe-
ri & misericorditer calefeci. Quisquis enim
super eum cui aliquid tribuit fastu se ela-
tionis extollit: maiorem culpaꝝ intrinsecus
superbiendo peragit quam extrinsecus lar
giendo mercedem. fitq; ipse bonis interio-
ribus nudus cum nudum despicit vestiens:
eoq; sit vt semetipso deterior fiat se indigenti
proximo meliorem putat. Minus quippe
inops est qui vestem non habet q; qui hu-
militatē. Unde necesse est vt cū nature no-
stre consortes exteriora non habere conspi
cimus: q; multa nobis desint bona interio-
ra pensem⁹: quatenus sese super inopes co
gitatio nostra non eleuet cū solerter videt:
quia nos tanto vertius quanto & interi⁹ in-
digentes sumus. Et quia sunt nonnulli qui
pietatis sue viscera tēdere vsq; ad incogni
tos nesciunt: sed solis quos per assiduitatē
notitie didicerint miserentur: apud quos ni
mirum plus familiaritas q; natura valet cū
quibusdā necessaria non q; homines: sꝫ q;
non sunt largiantur: bene nunc per beatū
Job dicitur. Si despexi pretereuntem: co
q; non habuerit indumentū. Ignoto enim
primo misertum se indicat: quem pretere-
tem vocat: quia videlicet apud pia; mentem
plus natura valet q; noticia. Nā & vnusq;
q; indiget eo ipso quo homo est ei iā in-
cognitus non est. Sequitur. ¶ Si leuauī su
per pupillum manū meā etiaꝫ cū videret me
in porta superiorē. ¶ Mos apud veteres fuit
vt ad portā seniores sederent qui certantiū
largia iudiciaria examinatione discernerēt
quatenus vrbē in qua concorditer oportē-
ret viuere discordes minime intrarent. Un
de & per prophetā dns dicit. Constituite i por
ta iudicū. Doc itaq; loco quid porte nomi-
ne exprimatur nisi id qd agebatur in porta:
Sicut enī pugnare castra dicimus: pro co
q; pugnatur ex castris: ita iudicū q; in por
ta agi consueuerat porta nominatur. In
porta ergo se superiorē videt: qui se melio
ris partis esse in iudicio equitatis merito
conspicit. Beatus igitur Job quia nec tunc
contra pupillū manū exeranit: cū se etiam
per iusticie meritū potentiorē vidit: nobis
timoris regulā insinuans dicit. Si leuaui su
per pupillū manū meaꝝ: cum viderē me in
porta superiorē. Ac si patenter dicat. Ho-
q; tunc vilitatis mee negocia virtute con-
tra pupillum exequi volui: quando me i iu-
dicio etiā ex iusticia potiorē vidi.

Capitulum. 15.

Aneti etenim viri quan
do cū personis minori-
bus contentionuꝫ negō
cia subeunt duꝫ grauā-
re vel in minimis timēt
ipsi contra iusticiā gra-
uari nequaq; refugiūt.
Sciunt quippe qa ois
humana iusticia iniusticia esse reprehendi-
tur: si diuinitus districte iudicetur. Unde
hoc quod sibi cōpetit: cauent vehemēter exi
gere: ne cor̄ū actus superna rectitudine con
tingat subtiliter examinare. Sed vt inueni
ri iusti in diuino examine valeant: plerūq;
apud humana iudicia grauari se & iniuste
patiuntur. Beatus aūt Job vite sue celsitu
dinē narrans: & multa sunt & mira que di-
cit. Sed quia plerūq; humana mens rēnuit
bona credere que nescit operari: maledicti
sibi sententiaꝫ protinus subiēcit si qua bona
que dixerat opere non ipleuit dicens. ((Hu
merus meus a iunctura sua cadat: et bra-
chiū meū cū suis ossibus conterat.)) Quia
operatio corporea per humerū ac brachiū
agitur bona que ore protulit si opere nō im
pleuit: cadere sibi humerum & conteri bra-
chiū eroptat. Ac si aperte dicat. Si ea que
diui operari renui: ipsaꝫ quod mihi ad ope
randum datū est corporis mēbrum perdaꝫ:
vt videlicet cadat a corpore quod exercere
nolui ad vtilitatem. si vero hec maledicti
sententia ad spiritualem est intelligentiā re
ferenda: liquet profecto q; brachiū corpori
per humerū iungitur. Et sicut per brachiuꝫ
bona operatio: ita per humerum socialis vite
coniunctio designatur. Unde prophēta quo
q; intuens sanctos vniuersalis ecclesie po-
pulos deo concorditer seruituros ait. Et ser
uient ei humero vno. In eo ergo quod dicit
Si leuaui super pupillum manū meā: cum
viderem me in porta superiorē: mirā virtu
tē patientie seruasse se offerit qui grauari
se a personis minimis ne contra hoc quod

sibi iuste competere poterat declinauit. Os
tamen si minime fecerit adiungit: Humerus
meus a iunctura sua cadat: q; numirū qui
patientiam seruare cōtemnit socialem vitā
citius per ipatientiam deserit. Iunctura
etenim humerus cadit: cū aduersitatis ali-
qd ferre nō valens fraternam concordiā re-
linquit: & quasi mēbrum separatur a cor-
pore cum is q operari bona poterat a bono
opum abscidituꝫ vniuersitate. Neq; enim
vnq; seruari concordia nisi per solam patien
tiam valet. Crebro nāq; in humana actio-
ne nascitur: vnde mentes hoīm vicissim a
sua vnitate ac dilectiōe separentē: & nisi ad
aduersa tolerāda se animus preparet pro
cuilubio humerus corpori non inhereret.
Hinc etenim Paulus ait: Inuicē onera ve-
stra portate & sic adimplebitis legem chri-
sti. Hinc per semetipsam veritas dicit: In
patientia vestra possidebitis' alas vestras.

Capitulum. 16.

Ecte aūt humero caden-
te subiungitur & brachiū
meū cū suis ossibus con-
teratur: q; nimirum cun-
cta nostra operatio cum
quibuslibet videatur esse
fulta virtutib⁹: solui: nisi
p charitatis vinculum patientia cōseruet.
Que cui bona perdit operi q; aliena mala
rēnuit perpeti. Feruore quippe tractādi spiri
tus Iesus qsq; a dilectione refilit: & cū se ex
terius grauari nō tolerat: intus se p amissū
lumen charitatis obscurat: nec videt iam
quo tendat pedē boni operis: q; oculū per-
didit dilectionis. Sed sancti viri humerus
a iunctura sua nō cadit: q; videlicet eius di-
lectio a socialis vite concordia p impatien
tiam nō recedit: eiusq; brachiū minime frā
gitur: q; ois eius opatio in pfectiōe humeri. i. in
charitatis pfectione custodit. Sꝫ q;
cōsideratione bona hec tāta egerit atq; a
malis oibus se abstinuerit adiungit dicēs:
((Sēper enī quasi tumētes super me fluct⁹
timui deum: & pōdus eius ferre non potui.))
Si pauore tante similitudinis pensemus si
possumus: quāta in sancto viro fuerit vis
timoris. Fluctus etenim cum tumentes de
super imminent: eosq; cū quā deferunt mo-
tem minantur: nulla tunc nauigantibus re
rum cura tēporalium: nulla carnis dilectio
ad mentem reducitur: ea ipsa quoq; et nā
ti proficiunt pro quibus longa nauigia fun
duntur: tunc ete res in despectu mentis ve
niunt amore viuendi. Quasi ergo tumētes
super se fluctus deū metuit: q; dum veram
vitaꝫ desiderat: omnia despicit que hic pos
sidens portat. Nam velut tempestate des-
pecti pondus nauis abiicimus: quādo ab
oppressa mente desideria terrena remoue-
mus: fitq; vt sublenata nauis onere: que
emergebatur onerata: q; nimirum cure que
in hac vita deprimunt: mentē in profundum
trahunt. Quia videlicet mens tanto alti⁹ in-
ter tēptationū fluctus attollitur quāto so-
licitus ab huius seculi cogitatiōe vacuat.
Est vero & aliud quod de maris passione
debeat solerter intueri. Tempestas quip-
pe cum oritur prius lenes vnde & postmo-
dum volumina maiora pcitantur: ad extre
mum fluctus se in altra erigunt: & naufgan
tes quosq; ipsa sua validitate subuertunt.
Sic nimirum extrema illa apperat: que vni-
uersum mūdum subruat tempestas anima
rum. Nunc enim bellis & cladibus quasi q
busdam vndis sua nobis exordia ostendit:
& quāto ad finem quotidie ppingores effi
cimur: tanto grauiora irruere tribulationū
volumina videmus. Ad extremū vo cōmo
tis omnib⁹ elementis supernus iudex veni-
ens finem oium apportat: q; videlicet tūc
tempestas fluctus in celum leuat. Unde et
dr: Adhuc modicū & ego mouebo nō solū
terram sed etiam celū. Quā tēpestatem q;
sancti viri vigilanter aspiciunt quasi tumē
tes super se quotidie fluctus expauescunt:
atq; ex his tribulationibus que mūdum se
riunt prouident que sequātur. Bene autē
subditur. Et pondus eius ferre non potui:
quoniam q; extremi iudicij aduentum iecu
ta mente cōsiderat: profecto videt quia tā-
tus pauor imminet quantum non solum tunc
videre: sed etiam nunc prouidere pertimes
cat. Consideratione nāq; tanti terroris me
tu animus palpitat: & intentionis sue ocu-
los declinans intueri quod prouidet reno-
uat. Bene ergo dicitur: Et pondus eius fer
re non potui: quia cum supernę maiestatis
re non potui: quia cum supernę maiestatis
vi ad iudicium venientis terroreq; tanti
examinis considerando animus conatur
exquirere: moreq; ad semetipsum refugiens
se se expauescat inuenisse. Sed inter hec pa-

landum est:q; beatus Job ista de se loqui
tur laudatus ⁊ flagellatus. Si igitur salue
ad meritoꝝ ꝓfectum ita percussus est q sic
timuit:quomodo ferendus est q conte-
nit. Quomodo deprimitur iudicia eos
q se eiciunt si ⁊ illos ad tempus deprimit
q hec semper in humilitate formidat. Quo
modo p̃das dei poterit ferre q despicit: si
hoc ⁊ ille in verbere ptulit q per timorẽ p̃
uidet. Unde sũmopere formidandũ nobis
est illud tante districtõis eramẽ. Cõstat au-
tem q; in hac vita cum percutit: si percussio
nem correctio segtur:disciplina patris ẽ nõ
ira iudicis:amor corrigentis est non districti
o punientis. Et ipso ergo ꝑsenti verbe
re iudicia eterna pensanda sunt. Dine enĩ
perpendere sũmopere debemus quomodo
ferat illa que reprobat si ferri mõ vix va-
let ira eius que purgat.

Sancti Gregorij. Liber. xx.
Capitulum primũ.

Quod a me
sepe iam dictum ẽ hoc
me crebro repetere one
rosum nõ est q; ⁊ predi
cator egregius dicit:
Eadem vobis scribere
mihi quidem non pi-
grum:vobis autem necessarium. Beatus
Job iccirco gestas virtutes narrat:quia in
ter increpationis verba ⁊ percussionis ver
bera deprehensus:a spei fiducia mentẽ su-
am labefactari considerat. Multa quippe
⁊ egisse se mala ab increpantib9 amicis au
dierat:⁊ ne verbis pariter ⁊ flagellis pressa
in desperationem mens corruat. hanc per
suarum virtutum memoriaꝫ ad spem refor
mat:vt nequaq̃ se debeat i calamitate dej
cere que tranquillitatis sue tempore se me
minerat tam sublimia egisse. Quia igitur i
tentionis eius causaꝫ dirimus restat vt au
ditas virtutes illius subtiliter perpendam9.
Hoc autem primum sciendum est:quia q̃
quis virtute aliqua pollere creditur : tunc
veraciter pollet:cum virtꝰ ex alia parte nõ
subiacet. Nam si ex alia virtꝰ subdit : nec
quaq̃ eius virtus tanto minor est quanto
desunt cetere.. Nam sepe quosdam pudi
cos quidem vidisse nos contingit: sed non
humiles:quosdam vero quasi humiles:sed
non misericordes:quosdaꝫ quasi misericor
des:sed nequaq̃ iustos:quosdam ꝯo quasi
iustos:sed in se potius q̃ in domino confi
dentes . Et certum est quia nec castitas in
eius corde vera est cui humilitas deest: qp
pe quia superbia se intrinsecus corrumpen
te fornicentur ⁊ semetipsum diligens a diui
no recedit amore:nec humilitas vera ẽ cui
misericordia iuncta nõ est: quia nec dꝫ hu-
militas dici que ad compassionem fraterne
miserie nescit inclinari. Nec misericordia ve
ra est:que a rectitudine iusticie exulat alie
na:quia que potest per iusticiam pollui ne
scit proculdubio sibimetipsi misereri . Nec
iusticia vera est:que fiduciam suam nõ cõ
ditore omnium:sed in se forte aut in re-
bus conditis ponit: quia dum a creatore
spem subtrahit:ipse sibi principalis iusticie
ordinem peruertit . Una itaq̃ virtus sine
aliq̃s aut omnino nulla est:aut imperfecta.
Ut enim sicut quibusdam visum est:de pri
mis quattuor virtutibus loquar:prudẽ-
tia:temperantia:fortitudo:atq̃ iusticia:tã
to perfecte sunt singule quanto vicissim si
bimet coniungere . Disiunctę autem perfe
cte esse nequaq̃ possunt:quia nec prudẽ-
tia vera est que iuste temperans ⁊ fortis nõ
est:nec perfecta temperantia que fortis iu
sta ⁊ prudens nõ est: nec fortitudo integra
que prudens temperans ⁊ iusta non ẽ : nec
vera iusticia que prudens fortis ⁊ tempe
rans non est. Beatus itaq̃ Job quod non
vnam sine alia sed coniunctas in se virtu
tes habuerit enumerando singulas innote
scat:nam bona pudicatie insinuans dicit:
Si deceptum est cor meum super mulierem
aut vt eisdem pudicatie demõstraret humi
litas gratiam nullatenus defuisse post cete
ra subiungit:si contempsi iudicium subire
cum seruo meo. Qui vt humilitati sue ostẽ
deret misericordiam fuisse cõiunctam:pau
lo post dicit, Si negaui quod volebant pau
peribus. Atq̃ vt misericordiam suam ostẽ
deret de iusticie radice descendere: Job au
lo superius premisit dicens: Si ambulaui i
vanitate:⁊ festinauit in dolo pes meus .
Atq̃ vt monstraret quam fuerit ad cuncta
pauidus ad omnia circũspectus:inferius

asserit dicens:Semper enim quasi tumen
tes super me fluctus timui deum. Qui sali
cet in prosperis positus atq̃ abundantia
rerum fultus : si spem aut in suis actibus:
aut in circũfluentibus rebus poneret: p̃
fecto iustus non esset. Sed quando iste vir
sanctus in se spẽ posuit qui aperte dicit:
Ecce non est auxilium mihi in me:

Capitulum 2.

Quid ergo nunc superest ni
si vt ipsas quoq̃ diuitias
quas mente possederit uno
scat. Dic enĩ:¶ Si putaui
aurum robur meum ⁊ obri
zo,diri fiducia mea. ¶ Obri
zum dicimus ob rude aurum. Sanctus er
go vir nec auram robur nec sibi esse obriz̃
id est rude auri molem fiduciam credidit:
quia spem atq̃ delectationem suam in so-
lius gratia conditoris figens:neq; de quã-
titate auri:neq; de spe peccauit. De creato
re quippe desperasse fuerat : spẽ in creatu
ra posuisse. In rebus autem dubijs spem fi
xerat diues ille:qui dicebat: Anima habes
multa bona reposita in annos plurimos:re
quiesce comede:bibe:epulare. Sed hunc su
perna vox increpat dicens : Stulte hac no-
cte animam tuam repetunt a te: que autẽ
parasti cuius erunt: Eadẽ enim nocte sub
latus est:qui in rerum sibi abundantia mul
tã empozra fuerat prestolatus vt scilz qui
in longum sibi subsidia colligendo prospi
ceret: subsequentem diem vel vnum mini
me videret. Quasi in aquis enim defluen
tibus fundamentum ponere est:in rebus la
bentibus spei fiduciam velle solidare. Stã
te enim i perpetuum deo transeunt omnia.
Quid ergo nisi instante fugere est: transeũ
tibus rebus inhere. Quis nãq̃ vnq̃ de
currentium fluminum tumidis vorticibus
raptus:manere ipse fixus potuit deorsum
vnda defluente? Quisquis ergo defluere
nouerat:superest vt quod deflunt fugiat: ne
per hoc quod amat in hoc cogatur perue-
nire quod vitat. Qui enim rebus labenti-
bus inhere:illo videlicet trahitur:quo ten
dit quod tenet. Prudens itaq̃ curandus est:
ne quis temporalia deligat:ac deinde ne in
eisdem temporalibus que non ad delecta-
tionem sibi sed ad vsum retinet fiduciam
ponat: quoniam coniunctus decurrentib9
mor statum sunm animus perdit. Nam vi
te presentis fluctus trahit quecunq̃:⁊ vol
de demens est qui in vnda volatur ⁊ pla-
tam figere conatur . Sed sunt plerique qui
⁊ si in rebus transeuntibus fiduciã nequa
q̃ ponunt:cum tamen animet ad vsus ne-
cessarios abunde:assunt mente tacita iactã
tur. Qua in re dubium non est: quia tanto
quisq; minus dolet q̃ desint eterna:quãto
magis gaudet q̃ assint temporalia:⁊ qui mi
nus dolet q̃ desunt temporalia:certus ex
pectat q̃ assint eterna. Hoc itaq̃ de terre-
nis rebus gaudium beatus Job non se ha
buisse testificans subiungit dicens. ¶ Si le
tatus sum super multis diuitijs meis: ⁊ qa
pluruma reperit manus mea. ¶

Capitulum. 3.

Uncti quippe viri in hu
ius peregrinationis exilio:
qñ eam quam appe-
tunt adhuc creatoris sui
speciem contemplari mini
me sinuntur: omnem pre-
sentis vite copiam inopiã
deputant. Quia videlicet nil extra deũ suf
ficiat menti que veraciter deum querit:⁊ ple-
rũq; eis ipsa sua abundantia fit vehemen
ter onerosa:quia hoc ipsum grauiter tolle-
rant:quod festinantes ad patriam in itine
re multa portant. Unde fit vt hec cum in
digentibus proximis deuote partiant:qua
tenus dum sumit iste quod non habet : de
ponat ille quod amplius habebat: nec cor
uiator vacuus ambulet : ne cum quem re
tardare in via poterat nimium onus gra-
uet. Electi ergo de multa abundantia mini
me letantur:quoniam videlicet pro amore
celestis patrimonij aut largiendo,dispgit:
aut despiciendo deserunt. Sequitur. ¶ Si
vidi solem cum fulgeret ⁊ lunam incedentẽ
clare:⁊ letatum ẽ in abscondito cor meum:
⁊ osculatus sum manũ meã ore meo : que
est iniqtas maxima ⁊ negatio contra deum
altissimũ. ¶ Incertũ nõ est q; veraq̃ hec lu
minaria humanis ministerijs deputatã ecti
mauit vocant . In quoq̃ cultu multos no
uimus scriptura teste excidisse: sicut scripti
ẽ:Adorauerũt vniuersã militiã celi. Et qa
sol ⁊ luna aliter videntur ad vsus aliter ad
venerationẽ eo more quo a cultoribus su
is venerari solent : solem ⁊ lunam beatus

Job nequaq̄ vidisse se perhibet: nec letatum fuisse cor suum nec osculatum manum ore suo. In qua videlicet osculatione: quid aliud q̄ grauis veneratiōis exprimitur? Quod si fecisset vnq̄ hoc iniquitatem maximam & dei negationē vocat. Sed postq̄ tanta de se locis superioribus virtutū culmina narrauit: qd nunc miruz memorat solem ac lunaz non se adorasse manifestat? Unde pensandum est q̄ postq̄ in auro nō habuisse fiduciam: nec in multis diuitijs letatum se fuisse refutat: adhuc ad sublimiora ducitur vt tāto nos magis eruditat: quāto de se aliqua subtilius narrat. Ait enim. Si vidi solem cū fulgeret: & lunam incedentem clare: & letatū est in abscōdito cor meū. Quid hoc loco videre dicitur: nisi defideratū intueri? Dñs ps ait. Iniquitatem si conspexi in corde meo: nō exaudiat deus. Que nimirum iniquitas in ore exprimi non posset si non conspiceretur in corde. Sed aliud est videre per iudicium: aliud per appetitū. Beatus ergo Job fulgentem solem & clare incedentem lunam nequaq̄ vidisse se phibet: vt se demonstret presentis lucis speciez non appetisse. Ac si post despectum terrene sue abundantie patenter insinuet: quid dicam quia nequaq̄ in auro letatus sum: q̄ in ipsa quoq̄ luce cor: postea delectatus non sum. Sancti etenim viri postq̄ omnia presentis vite oblectamenta despiciunt: pro illius lucis eterne dilectione ab hac exteriori animā luce quasi a tenebris auertūt: mutumq̄ secum intrinsecus contendunt: ne huius lucis que fulget extrinsecus delectatione rapiantur. Lux quippe visibilis si incaute diligitur a luce inuisibili cor: excecatur: quia quanto extra se inhians animus fundit: tāto amplius in internis obtutibus reuerberatur. Unde solerter quidq̄ ne corporeis sensibus nimis ad exteriora dilabantur: continuo studio intra mentem suam occulta custodie disciplina se colligunt: vt tanto magis inueniantur interius integri: quāto minus foris extrinsecus fusi. Hoc enim vigore discipline intra mentis sue se archana cōstringerat: qui exteriorē vite appetitū fugiens: dicebat: diez hominis non cōcupini: tu scis. Quod ergo apud ppheram dicatur. Diem hominis non cōcupini tu scis: hoc de semetipso beatus Job verbis aliis asserit q̄ fulgentem solem & lunam incedētem clare nō viderit: atq̄ ex his cordis abditis letat⁹ nō sit: quia nimirum gaudere non poterat de his que per delectationis desiderium non videbat. La. 4.

Si vero cuncta hec que iuxta hystoriam tractādo transcurrimus: per allegorie quoq̄ mysteria perscrutemur: quid hoc in loco aurum accipimus nisi preclari intellectus ingeniū: qd obrizum nisi mentem? Que dum igne amoris excoquitur: semper in se seruat claritatē pulchritudinis quotidiana innouatione feruoris. Nescit enim mens per torporem veterescere que studet per desiderium semp ichoare. Hinc nāq̄ per paulū dicitur. Renouamini spiritu mētis vestre. Hinc psalmista qui ad perfectionis iam culmen pueuerat: quasi inchoatus dicebat. Diri nunc cepi: q: videlicet si lacessere ab inchoatis bonis nolumus: valde necesse est: vt ichoare nos quotidie credamus. Nec abhorret a ratiōis ordine quod auro dicimus ingenium designari: q: sicut in ornamento auruz supponitur vt gemmarū desuper ordo disponatur: ita clara sanctorum ingenia diuinis muneribus humiliter substernuntur & distincta sup se gratiarum dona percipiunt. Et nisi quid si mile aurum cū sapientia haberet: quidā sapiens minime diuisset. Sapientia absconsa & thesaurus inuisus que vtilitas in vtroq̄? Sancti autē viri robur suū aurum nō deputant: quia quātolibet ingenio fulgeant: nihil se esse ex suis viribus pensant. Et cum sentire omnia valenter possint: prius intelligere semetipsos cupiunt: quatenus lumen ingenij more solis prius illustret locū i quo oritur: & postmodū cetera ad que pceden do dilatatur: ne si intendendo cognoscēdis alijs semetipsos nesciant: ibi solis radius. vbi oritur obtenebrescat. Ingenij itaq̄ virtutem ad cognoscendam ppriam infirmitatem dirigunt: atq̄ ex infirmitatis sue melius cognitione conualescunt. Aurum ergo robur non creditur: si in accepto ingenio fiducia non habetur. Quod bene Salomon ammonens ait. Habe fiduciam in domino ex toto corde tuo: et ne innitaris prudentie

tue. Dicat ergo. Si putaui aurum robur meum & obrizo dixi: fiducia mea. Ac si aperte fatearur dicens. Hec que veraciter intelleri meo ingenio tribui nec menti proprie si qua egisse me bona contigit: hoc principaliter deputaui. Qui adhuc subtilius humilitatem nobis sui cordis intimans adiungit dicens. (Si letatus sum super multis diuitijs meis: & q: plurima reperit man⁹ mea.) Quid multas diuitias appellatas p signi ficationem credimus nisi abundantia acumina consiliorum? Que quorentis manus inuenit: cum hec cogitatio tractantis gignit. Vas etenim Salomon sapiētie diuitias cōtemplatus ait. Corona sapientium diuitie eorum. Qui quia diuitias non metalla terrena sed prudentiam nominat: illico p contrarietatem subdit. Fatuitas stultorū imprudentia. Si enim coronam sapientiū terrenas diuitias diceret: paulo dubio fatuitatem stultorū paupertatem potius q̄ imprudentiam fateretur. Sed dum fatuitatē stultorum imprudentiam subdidit: sapientum diuitias quia prudentiā direxit indicauit. Vas in se paulus scientie diuitias contemplatus: & contemplationem suam consideratione humane fragilitatis humilians ait. Habemus thesaurum istū in vasis fictilib⁹. Multas itaq̄ apud nos diuitias reputamus eā dona abundantis intelligentie sacra eloquia inuestigando percipimus: atq̄ plura in his nec tamen sibimet diuersa sentimus. Non est autem secura letitia in diuinis paginis vel fortia: vel multa cognoscere si cognita custodire. Haz qui bene intelligit: qd intelligēdo operari debeat agnoscit. Quanto enim intellectu latius extenditur: tanto ad explēda opera enitius ligatur. Unde in euangelio veritas dicit. Cui multum datū est: multum quereturab eo: & cui cōmendauerunt multum plus petunt ab eo.

Capitulum. §.

Deprehendimus igitur intelligētiam datam quasi pecuniā mutuatam: que quo plus nobis creditur ex benignitate eo debitores amplius tenemur in opere. Et pierūq̄ eadem intelligentie accepta pecunia cum ad usuras auctoribus datur amittit: nisi caute tribuatur. Neq̄ enim negligenter inuentum est: quod pphetarum filij ex inedia ne ligna cederent: vni eorum securio ex manubrio in profundū lapsa disparuit. Ferrum quippe in manubrio est: donum intellectus in corde. Ligna ergo per hoc cedere est prauas agentes increpare. Quod nōnunq̄ dum fluxe agitur: dum lapsus vane gloxie in acceptā eadem scientia non vitatur: ferruz in aqua perditur: quia ex dissoluto ope intelligentia fatuatur. Quam profecto intelligentiam ad hoc nouimus dari vt ante diuinis oculis ex bona debeat actione resultu. Ait & recte ei q̄ ferruz amiserat clamabat. Deu heu heu dñe mi & hoc ipm mutuo acceperā. Habent enim hoc electi ppriam: vt si quando eis in sua scientia furtiua vane gloxie culpa surripit ad cor velociter redeant: & quic quid in se ante districti iudicis oculos damnabile inueniunt lachrymis insequantur. Qui flentes non solum caute inspiciunt: que mala cōmiserunt: sed ex accepto munere q̄ reddere etiam bona debuerant: qui minimū tanto se amplius peccatores sentiunt: quāto ex neglectis bonis que agere poterāt debitores tenentur. Recte ergo qui ferrū perdidit clamabat. Deu heu heu & hoc ipsum mutuo acceperam. Ac si dicat. Illud p dissolutionem negligentie perdidi: qd vt p bona opera redderem ex gratia cōditoris accepi. Sed nunq̄ deus mentē deserit: que in peccatis se veraciter agnoscit. Unde & mox heliseus veniens: lignum deorsum mittit: & ferrum in superficiem attollit: quia videlicet redemptor noster pie nos respiciens cor: peccatoris humiliat: & ei quā amiserat intelligentiam reformat: lignum mergit: & ferrum reuocat: quia cor affligit: & scientiam reparat. Unde bene alia translatione dicitur: & confregit: lignum atq̄ iecerunt & sic ferrū natauit. Lignū nāq̄ confringere est cor: ab elatione contrahere. Lignum ad ima iactare est exanimatum cor in cognitione vt verum⁹ p: pie infirmitatis humiliare: atq̄ illico ferrū ad superficiem redit: quia ad vsum exercitationis priſtine intelligentia recurrit. Igitur quoniā donum intellectus q̄ acquiritur vix cum difficultatibus custoditur: curandum quippe est: ne ocio torpeat: curandum ne in exercitatione operis vicio elationis euanescat. Sancti viri minime exultant: cum cognoscunt que faciunt: sed cum faciunt que

operauerãt etiã intelligendo cõgaudent muneri largitoris: meretrices tamen cõsiderãt ocultum operis: vt videlicet actiõe per solutant: qui eis prerogatum est in cognitione. Omnibus nãq; est debitor: qui gaudẽs pecunias mutuas accepit: t tempus quo reddere debeat non attendit. Moderatur autem letitia accipiendi: quando solerti prouidentia etiam constitutum tempus reddẽdi cogitatur. Quia igitur viri iusti in his que vigilanter intelligunt: secura letitia non extollunt: dicatur recte. Si letatus sum super multis diuitijs meis: t quia plurima reperit manus mea. Ac si aperte diceretur. Nequaquã me in eo locupletem et iustitia credidi: quo recta que agere debui etiam multa cognoui: nec intelligentia cor extulit: q: illud cõsideratio debite operationis pressit.

Capitulum. 6.

Lr. 5. Luceat lux vestra coram hominibus: vt videant opera vestra bona t glorificent patrem vestrum qui in celis est. Et rursum. Sint lumbi vestri precincti: t lucerne ardentes. Quod enim hoc in loco fulgente sole: id in euangelio lucernis ardẽtibus designatur. Bonum quippe opus cuz in medio perfidorum lucet lucerna ardet in nocte. Cum vero in ecclesia resplendet: sol fulget in die. Bonum opus si adhuc tale est q; soli mali mirantur lucerna videlicet in nocte est: si autem ita proficit vt mirari a bonis ac persecutoribus possit: nimirum sol est in die. Bonum opus cum per actiuam vitam corpore lucet quasi lucerne more lumen ex testa resplendet: cum vero per solam virtutẽ mẽtis in contemplatione attollitur: quasi more solis de celo veniens lux videtur. Quia igitur multa beatus Job hospitalitatis ac misericordie de se bona narrauerat que profecto tanto adhuc minima quanto corporaliter nouerat gesta ad virtutum spiritualium culmen mentis oculum reuocans perfectionis sue meminit: t lucem exemplorum quaz de se alijs tribuat solem vocauit. Sunt vero nonnulli qui cum bona aliqua faciunt: inquietatum sanctorum protinus oblitiscuntur: t cordis oculum in consideratione bonorum operuz que exhibent figunt: atq; eos se iam sanctos estimãt: quo inter bona que agunt malorum suorum in quibus t fortasse adhuc implicati sunt memoriaz declinãt. Qui scilicet si districtionem iudicis vigilanter attenderent: plus de malis suis metuerent q; de imperfectis bonis exultarẽt: plus inspicerẽt: quod de his que adhuc eis agenda sunt debitores tenentur: q; quod operãtes quedam iam debiti partẽ soluunt. Nemo enim absolutus ẽ debitor: qui multa reddit: sed qui omnia nec ad brauium victorie peruenit: qui in magna parte spectaculi velociter currit sed intrã metas veniens in hoc quod reliquum deficit. Nec ad quelibet destinata pergentibus inchoando prodest longum iter carpere: si non etiam totuz valeant consumãre. Qui ergo eternam vitam querimus quid aliud q; quedam itinera agimus: per que ad patriaz festinamus? Sed quid prodest q; carpimus multa: si ea que ad perueniendum restant negligimus reliqua? Plerozq; itaq; viatorum nequaquã debemus aspicere quantum iam iter egimus sed quantum supersit vt pagamus: vt paulisper fiat preteritum quod incõsiderate et timide adhuc attenditur futurum. Amplius igitur debemus inspicere que bona nec dũ fecimus: q; ea que iam nos fecisse gaudemus. Sed habet hoc humana infirmitas proprium vt plus ei intueri libeat quod sibi in se placet: q; sibi in se displicet. Eger quippe oculus cordis dum laborare in consideratione sua meruit quasi quoddam stratum delectationis in animo vbi molliter iacere requirit: at q; ideireo que commoda de peractis bonis sit assecutus intelligit sz que damna de neglectis patitur nescit. Plerumq; enim hoc vicio temptantur etiam electi: plerũq; eorum cordi suggeritur: vt bona quecq; que fecerint ad animum reuocent t securitatis sum letitia exultent. Sed si vere electi sunt ab eo in quo sibi placent mentis oculos diuertunt: omnem in se de peractis bonis letitiam deprimunt: t de his que se minus egisse intelligunt tristitiam requirunt indignos se estimant et pene soli bona sua non vident: que in se videnda omnibus ad exemplum prebent. Vnde est q; paulo dum explicta in se bona postponeret: et sola adhuc reliqua que essent explenda cogitaret dicit. Ego me non arbitror apprehẽdisse. Vnde est q; vt posset se de bonis que agebat humiliare studebat ad animum preterita mala reducere dicens. Qui prius fui blasphemus t persecutor t contumeliosus.

Ph. 3.

Capitulum. 7.

Ph. 4

Si et si aliquando dicit. Bonum certamen certaui: cursum consummaui: fidem seruaui: intuendum summopere est quia eo ipso tempore assumpsit quo iam ex corpore discessurum se esse cognouit. Ibi quippe premisit dicens. Ego enim iam delibor t tempus mee resolutionis instat. Tunc ergo ad memoriam perfectionem redurit operis: cum iam preuidet ad largitatis spacium minime subesse tempus operationis. Sicut enim dum viuimus debemus bona nostra a memoria repellere ne extollant: ita appropinquante exitu: plerisq; ea ad memoriam iuste iterum reuocamus: vt videlicet fiducia preberi t desperatum timorem premant. Qui etsi corinthijs bona sua enumerando narrauit illos confirmare studuit non se ostendere. Nam quia eadem bona non in se attenderet patefacta tribulatione proprie temptationis edocuit: qui expresse subiunxit: propter quod placeo mihi in infirmitatibus meis. Ut ergo discipulos instrueret de se summa referebat: vt vero se i humilitate custodiret considerationis oculum non in virtutibus suis sed in infirmitatibus figerat. Habent itaq; proprium sancti viri vt bona quidem que agunt videãt: t tamen cum peregerint ab eorum memoria oculos auertant. Vnde recte per beatum Job dicitur. Si vidi solem cum fulgeret. Ac si aperte diceret. O pro utinam etiam

cum alijs exemplorum lucem tribuerem: ad presumptionis gratiam non attendi: quia tum de eo erectus tumui ab intuendo eo oculos auerti. Sequitur. Et lunam intuebar claire. Post premissam solem ego quasi precedentem claire lunam subdidit: quia videlicet post opus bonum fama laudabilis sequitur: per quã celebre nomen in hac presentis vite nocte possidetur. Si enim verum est: q; quidam putant illustrationem lunaz per occultum circulum a radio solis accipere: vt possit lucem nocturnis curribus exhibere: ab hac significatiõe ordine hoc quo q; suspitio non abhorret. Fama quippe a bono opere vires accipit t fauoris gratiaz quasi claritatẽ luminis aspergit. Est t aliud in luna quod per similitudinẽ bonam spargenti fame cõuenit. Lux nãq; eius etiam in tenebrarum tẽpore iter ambulantib9 ostẽdit: q: t dum aliena vita iuxta laudis emicat alios ad exercitium boni operis illustrat. Cũq; illine opinio clara cognoscitur: huic quasi pergenti in uiuere exempli lumen porrigitur. Sed nõnunq; opus quod ab aliena opinione sumitur: minus mundo deserenda in animo formatur. Nã informe mentes cuz bona de alijs audiũt: aliquando se ad operationẽ recta non amore fructus: sed delectatione laudis accendunt. Et profecto liquet q: sicut natura solis ẽ vt quecq; attingere accendat t siccet: ita lunaris ignis est proprium: vt quicquid contigerit etiam quidem sed vrendo humidum reddat. Ad vitam igitur bonam alios pro amore dei affectus recti operis: alios vero amor laudis inflammat. Sed cum recti operis affectu accendimur quasi per ignem solis a vitijs humore siccamur. Cum vero quem ad opus bonum amor laudis prouocat: concepta fama quasi luna attingit: quia vim eius animum t accendit t resolut. Decendit. s. ad exercitiuz operis: resolut vero ad concupiscentiam fauoris. Plerisq; tamẽ ad exercẽda bona opera aliena nos vtiter exempla persuadẽt. Et cum mente humili opiniones aliene bona suscipimus: nostra vel ad meliora bona producimus: vel ad benez mala permutamus. Cũq; nos de vita proximi fame splendor irradiat: mens nostra vt proximo q; ad obtinendũ virtutis iter se currunt q; ad obtinendũ virtutis iter se currunt quasi i lume lumine gressus ponit. Si

cut ex aliena oplone plicamus: sic plerūq; exteriores efficimur si laudibus fame nre inhiamus: q; cū delectatur animus in hoc: qđ se extrinsecus habere cōsideratullud obliuiscatur ad qđ introrsus anhelabat.

Capitulum. 8.

QUia igitur sancta virtū intelligentia scientie non corrupit de malo diuitijs gaudere desperet. Quia vo eā magnitudo opis nō inflauit: solem fulgentem nō vidit: Quia autem illā nec fama laudis extulit: clare iccedentez lunam minime attendit. Sunt eni nonnulli q in elationē corruunt: quo p fabulem intelligentiā vel que nō faciāt bona cognoscunt. Di nimirū sup malo diuitijs letantur: eū gliber summa itelligendo repiunt: atq; i elatione ipsis inuentionib⁹ corūpuntur. Sunt vo nōnulli quos intelligentia qdem nō deserat: sz exhibita opatio exaltat. Qui dum actōnes suas respiciunt apud mentē suam sibi ceteros dedignādo postponūt. Di videlz: etsi in multis diuitijs nō gaudent solem tñ fulgentem vident. Et sunt nōnulli quos nec opatio ppria extollit: sz cum laudari ab hoibus pro hac eadē bona opatione ceperint: ipsis hominum fauorib⁹ deuicti: quasi magnos se quosdaz in sua cogitatōe ꝓspiciunt: atq; a cordis custodia dissoluūtur. Di ꝓfecto etsi fulgentez solem videre noluerunt lunam tamen clare incedentem respiciant: q; inter huius vite tenebras dum in opinionis sue claritate animū defigunt: humilitatis grām quasi ex nocturno lumine amittūt: t intuentes lunā nō se vident: q semetipsos nescire incipiūt: dum mētis oculos in transitoriū fauorē defigunt. Sic aūt ꝓfectus ē hominū: sicut iere menta eē ꝓspicim⁹ arbustoz. Dio qppe future arboris prius in semine ē: postmodum in ortu: atq; ad extremū pducitur i ramis: sic nimirū vnius iusq; virt⁹ succrescit opā tis. Seminatur nāq; in itelligentia: oritur i opatione atq; ad vltimū pualescit vsq; ad ꝓfectus magni latitudinem. Sed cū quēliberat sua intelligentia extollit: arbor q̄ oriri poterat: i semine putrescit. Cū vo post opatiam ortā siccatur. Cum aūt neq; opatio neq; itelligentia corrūpit: sed excrescente magnitudine dum fauor laudantium segnit atq; a statu suo bñ operātis animū euertit linguarum ventos arbor ptulit: t oē quod in ea robustum creuerat tēpestas fame radicitus euulsit. Quo enim arbor alti⁹ ad superiora surrexerit: eo ventoz vim vehemētius sentit: q; quo plus gsq; in bonis operibus attollitur: eo ampliori ab ore laudantium flatu fatigatur. Si itaq; adhuc arbor i semine est: metuendū est ne in ipsa scientie cogitatōe putrescat. Si iam ad virgultum pdiit: curandū est ne hanc man⁹ detōis tā gat: atq; a viriditate sue actōis arefaciat. Si aūt valenti robore iam ad alta se sublenat valde formidandum ē ne hanc admote laudis ventus grauior radicit⁹ euellat.

Capitulum 9.

SEd inter hec sciēdus est ga ne imoderate laudib⁹ cruamur plerūq; miro rectoris nri moderamine ēt detractionib⁹ lacerari pmittimur: vt cū nos vor laudātis elevat: lingua detrahētis humiliet q; t arbor sepe que vnius venti impulsu ita impellitur vt pene erui posse videatur: alterius edmerso venientis flatu erigitur: t que hac ex pte inflexionem ptulit ab alia ad statum redit. Unde t illa arbor alte radicata quasi inter aduersantes ventos fixa steterat: que dicebat: Per gloriam t ignobilitatem: p infamiam t bonā famā. Sepe enim laus bene agentis auribus insolerter admota: dum foris sermonib⁹ pstrepit: intus quandam menti tacitam elationis tēpestatem gignit: sitq; vt hoc quod anim⁹ de humanis fauoribus gaudet: nō facile exterius ostendat: sed tamē corruptionis vim nō tenuiter iterius sentiat. Et sunt nōnulli quos ita laus inflat: vt vsq; ad vba elationis ptrahat. Quidā vo vt pdirimus: hoc ipsū patefacere quo elevanē eruditōnē: atq; audite suis ꝓconijs extollunt: sz etsi vsq; ad elatōis vba nō exeunt: t gaudere se in talib⁹ nō ostendūt. Etsi beatus Job q; noverat arrogantē se nō solū nullo modo in vbis: sz et in cogitatōne tacita minime fuisse: postq; dixit: si vidi solem cū fulgeret: t lunā incedentē clare: statim subdidit t letatū est i abscōdito cor meum. Qua videlz attestatōe qd nobis innuit nisi qđ nobis magno metu t circūspectōe opus est. ne meno

nostra vnq̄ de suis laudibus vel tacita letetur. Quisq; eni quasi claritatem inne fame sue magnitudinem cōspicit: sibiq; in occulto mentis gaudiū facit: cui iste nisi auctori se pretulit: cuius dono vt bene operaretur percipit: t tamē in eius munere ꝑ gratia sue laudis hylarescit. Despecto eniz honore cōditoris semetipsum plus amare cōuincitur: cuius preconijs letatur. Quānis nōnunq̄ etiam sancti viri de bona sua opinione gaudeant: sed cum p hanc ad meliora pficere audientes pensant: nec tā de opinione sua sed de pfectuum gaudent vtilitate: q; aliud est fauores querere t aliud ꝑfectibus exultare. Qua in re necesse ē: vt cum audientiuz vtilitati nō ꝓficit mentem nostram fama laudabilis nō eleuet sed fatiget. Cū enim humane lingue attestatione laudamur: occulta pulsatiōe regimus qd de nobis ipsis sentiamus: vt i hoc humiles permaneamus. Superba etenim mens eriam cum de se falsa bona dicuntur exultat: q; nō apud deum qualiter viuat sz apud homies qualiter inotescat excogitat. Judicium enim oipotentis dei despiciens t solū modo hominum querens: iter auditas laudes attollitur. t q; quod solum quesierat quasi de bñ actis operis letatur. At cōtra si cor veraciter humile est: bona que de se audit: aut mīne recognoscit: t quia falsa dicūtur metuit: aut certe si adesse sibi veraciter scit eoipso formidat ne ab eterna dei retributione sint perdita quo hec cōsiderat hominibus divulgata pauctq; vehemēter: ne spes futuri muneris in mercedē pmutetur transitorij fauoris. Qua ex re agit: vt electorum animꝰ magno laudum suarū igne excutiatur: atq; ab oi temporis sui rubigine meroze cogitatōis excoquatur. Cauta eni consideratione trepidat: ne aut de his in qbus laudatur t nō sunt maius dei iudicium sentiat: aut de his in qbus laudatur t sunt: cōpetens premium perdat. Unde plerūq; fit: vt sicut iniustus ex laude sua polluitur ita vir iustus audita sua laude purgetur. Nā dum bona que agit ab hoibus proferri cognoscit: subtile contra se vt dictum ē extremi iudicij eramē metuit. ac trepidus ad cōscientiam recurrit: t quicquid illic inest reprehensibile corrigit. Dum enim bona sua inotuisse formidat: subtilitatem secuturi examinis ptimescēs si qua in se mala occulta fuerāt amputat. Putat nāq; si falsum laudis deo nō offenditur: qualis ab hoibus putatur: t neq; cōtentus ē: vt in quod potuit innotescere: in hoc debeat remanere. Jam enim de bonis suis quasi retributionē sibi factā estimat: nisi eis t alia que ab hoibus nesciuntur adiungat. Unde bñ per Salomonē dr: Sicut probatur in ꝓflatorio argentum t in fornace aurum: ita pbatur hō ore laudantis. Argentum qppe vel aurū si reprobum est: igne ꝓsumitur: si pbum vo igne declaratur. Sic nimirū est sensus opantis. Jam qualis sit in eo quod laudatur ostēditur. Si eni se de auditis suis laudibus extollit: quid iste aliud q̄ aurum vel argentū reprobum fuit: quem videlz fornax lingue ꝓsumpsit? Si aūt fauores suos audiēs ad superni iudicij cōsiderationem redit ac ne de his apud occultum arbitrem grauēt metuit: quasi expurgatōis igne ad magnitudinem claritatis excrescat t vnde incendium trepidatōis sustinet inde clarius fulget. Beatus igitur Job q; nequaq̄ de opatione se ꝓtulit: fidenter dicat: si vidi solem cū fulgeret. Qui vero hunc a iudicij interioris intuitu fama laudabilis nō deserit adiungit: t lunam incedentem clare. Quia opinionis sue grā animus deuincit ne tacita cogitatio ne permisit ptimus subdidit: t si letatum est in abscōdito cor meum. Ps. 10.

T quia plerūq; incōsiderata mens dū tranſitorio fauori nō resistit: ad hoc vsq; ptrahitur: vt laudet ipsa qđ facit cōditorem q̄ p̄missa est: qua dr: si letatus est in abscōdito cor meum cōgrue subinfertur: quod osculatus sum manū ore meo. Per manus qppe operatio: per os aūt locutio designatur: sicut per Salomonem dr: Abscondit piger manum suam ab ascella: t laborat si ad os suū porrigit eam. Piger labor est manus suā ad os porrigere: q; desidiosus gsq; predicatori ore porrigere: q; desidiosus gsq; predicatori nec hoc vult opari quod dicit: Manū qppe ad os porrigere est: voci suc ope cōcordare. Manum ergo suaz osculatur ore suo q laudat quod facit t testimonio pximi locutiōis sibi virtutem tribuit opis. Qua in re qđ despiciatur: nisi is q ipso opandi munere

re lꝛpitur: Unde bene per egregiam pꝛe-
dicatoꝛem dr: Quid aũt habes quod non
accepiſti. Si aũt accepiſti: qd gloꝛiaris q̃ſi
nõ acceperis? Sancti aũt viri ſciunt: poſt
primi parentis lapſum de coꝛꝛuptibili ſtiꝛ-
pe ſe editos ⁊ nõ virtute ꝓpꝛia: ſed pꝛene-
niente ſuperna gr̃a ad melioꝛa ſe vota vel
opera cõmutatos ⁊ qcquid ſibi mali ine-
eognoſcunt: de mortali ꝓpagine ſentũt me
ritum: gegd ſo in ſe boni inſpiciunt: imo-
talis gr̃e cognoſcũt donum eiꝯ de accepto
munere debitoꝛes fiunt: q ⁊ pꝛeuenięndo de
dit eis bonum velle quod noluerũt ⁊ ſub-
ſequendo ꝓceſſit bonum poſſe quod volũt
Apoc. 4. Unde dñs per Joãnem dr: Dicdoꝛauerũt vi
uentes in ſecula ſeculoꝝ mittentes coꝛonas
ſuas añ thꝛonum dñi. Coꝛonas nãq̃ ſuas
ante thꝛonum dñi mittere ē: certaminuꝫ ſu-
oꝛum victoꝛias non ſibi tribuere: ſꝫ auctoꝛi
vt ad illum ꝛeferant gloꝛiam laudis: a quo
ſe ſciunt vires acceꝑſſe certaminis. Beat⁹
ergo Job q: ſic bona que operatus ē nar-
ꝛat vt tamẽ hec ſue opationi nõ tribuat: ſꝫ
ad auctoꝛis laudem ꝛecurꝛat: manuꝫ ſuam
oꝛe ſuo oſculatuꝫ fuiſſe ſe dꝛengat. Ac ſi pa
tenter dicat: Ego mea opera tanq̃ mea nõ
ꝓfero: q: auctoꝛis ſui gr̃am negare cõuin-
citur qſqs ſibi tribuit qõ opatur. Unde ⁊
ꝓtinus ſubdit: ((Que eſt iniq̃tas maxima
⁊ negatio ꝓxa deum altiſſimum?)) Liquet
etenim q: illum negat: cuius deſpecta gr̃a
ſibi vires boni opꝰ aꝛꝛogat. Quod recte
quoq; ⁊ iniq̃tas maxima vocatur: quoniaꝫ
omne peccatuꝫ qõ ex infiꝛmitate ē ſpem ne
quaq̃ peꝛdit q: a ſuperno iudice veniam
regꝛit. Pꝛeſumptio aũt virtutis ꝓpꝛie tan
to gꝛauius in deſpatione eſt: quãto lõgius
ab humilitate. Cũq̃ vires ſibi tribuit epis
ad adiutoꝛium non recurꝛit auctoꝛis: fitq̃
vt eo gꝛauius peccato: peꝛꝛat quo ⁊ ipſuꝫ
hoc q: eſt peccato: ignoꝛat. Sequitur. ((Si
gauſus ſum ad ruinam eius q me oderat:
⁊ exultaui q̃ inueniſſet eũ malum.)) O ipo-
tentis dei nos eſſe diſcipulos ſola cuſtodia
charitatis ꝓbat. Hinc eſt enim q̃ p ſemet-
Jo. 13. ipſaꝫ veritas dicit: In hoc cognoſcent oẽs
quia mei diſcipuli eſtis: ſi dilectionẽ habueri
tis adinuicem. Que nimirũ dilectio ſi coꝛ
noſtrũ veraciter repleꝛ duobus modis oſtẽ
di ſolet. ſ. ſi ⁊ amicos in deo ⁊ inimicos dili
gimus ꝓpter deum. Sed ſciendum ē q: inꝛ-

mici dilectio tũc veraciter cuſtoditur cum
nec de ꝓfectu abſcimur nec de ruina illꝰ
letamur. Nam ſepe in dilectionis imagine
erga inimicũ animus fallitur: ſeq̃ hunc di-
ligere eſtimat ſi eius vite cõtrarius nõ exiſ-
ſtat. Sed dilectionis vim occulte ⁊ veraci-
ter aut ꝓfectus inimici aut caſus interro-
gat. Dic etenim de re ad plenũ ſemetipſuꝫ
mens hois neſcit niſi cum quem ſibi aduer
ſarium credit: in defectu vel ꝓfectu mutaſ-
ſe modum ſui ſtatus inuenerit. Si enim de
ꝓſperitate afficitur: ⁊ de calamitate ſe odi
entis letatur: eõſtat q: nõ amat quem non
vult eẽ melioꝛem: eõq̃ etiam ſtantem voto
ꝓſequitur quem ceciduſſe gratulatur.

Capitulum xi.

Sed inter hec ſciendum ē:
q: cuentre pleꝛũq̃ ſolet vt
nõ amiſſa charitate: ⁊ inꝛ-
mici nos ruina letificet: ⁊
rurſum eiꝰ gloꝛia fine inꝛ
die culpa contriſtet: cuꝫ ex
ruente eo quoſdam bñ erigi, credimus ⁊ ꝓ-
ficiente illo pleroſq̃ iniuſte oppꝛimi foꝛmi-
damus. Qua in re mẽtem noſtram nec eiꝰ
iam defectus erigit: nec eius ꝓfectus afficit
ſi recta noſtra cogitatio nõ quid in ipſo ſed
qd de ipſo circa alios agat attendit. Sꝫ ad
ſeruandũ valde eſt neceſſariuꝫ ſubtiliſſime
diſcretionis examen: ne cuꝫ noſtra odia exa
quimur fallamur ſub ſpecie utilitatis alie-
ne. Si aũt de inimici moꝛte gaudendum
oino nõ eẽt. ꝑs. nõ diceret: Lætabitur iuſtꝰ Ps. 57.
cũ viderit vindictam ſpioꝛum. Sꝫ aliud ē
impiũ: aliud ꝺo inimicũ perpeti. Hã ſunt
pleriq̃ inimici q nõ ſunt impĳ: ⁊ ſunt nõnul
li impĳ q nobis ſpãliter nõ videntur inimi-
ci humana aũt mens oẽm inimicũ quez to-
lerat etiam ipſum ⁊ iniquum putat: q: ei⁹
culpas apud cogitationẽ ſuam lino: accu-
ſato: exaggerat. Quibuſlibet ꝺo flagitĳs
ꝓmatur: min⁹ iniquus creditur ſi aduer-
ſarius mĩme ſentitur. Qua in re diſcernen
dum ē aliud eẽ quod nobis aliud ꝺo qõ, ſi
bi ⁊ ceteris noſter inimicis nocet. Nã ſi ali
is bon⁹ eſt: ſine noſtra foꝛſitan culpa eẽ nõ
põt nobis malus: nec omnino iam de eius
ruina gaudendum eſt: cuius nos ſolos cer
tum eſt aduerſa toleraſſe. Cuꝫ vero noſter
ac multoꝝ hoſtis ꝓmitur: de ereptione ꝓ-
timoꝝ potiuſq̃ de inimici interitu neceſ

ſe ē vt animꝰ letetur. Opoꝛtet nãq̃ vt pcã
te aduerſario ſubtiliter penſare pebeam⁹:
⁊ qd debemus ruine ꝓximoꝝ ⁊ qd iuſticie
ſerentis. Nam cum peruerſuꝫ quẽq̃ oipo
tens pereutit: ⁊ ꝺdolendum eſt miſerie pcã
tis: ⁊ cõgaudendum iuſticie iudicis: vt no-
bis ⁊ in luctu ſit pena moꝛtis ꝓpĳ: ⁊ rur
ſus in gaudium veniat exhibita egꝛis iudi
cantis dei: quatenus nec penam ꝺoi eriſta-
mus aduerſaꝛĳ: nec iudicanti deo inuenia
mur ingrati. Beatus igitur Job: q: cuncta
ꝑ aduerſitate odia pfecte calcauit dicat: ſi
gauſus ſum ad ruinam eius q me oderat
⁊ exultaui qõ inueniſſet eũ malum: q: vide
licet ⁊ inimicum diligens dum aduerſario
ruenti ꝺoluit: in malis illius ipſe ad bonũ
creuit: vt inde iſte ad benignitatem creſce-
ret. Uſi illũ mala quẽ merebatur inueniſſet.
Quia ꝺo ſepe nõnulli eos quos ſibi aduer
ſarios eſtimant: maledictõe feriunt: quoni-
am virtute nequaq̃ poſſunt: in qbus patẽ
ter apparent que mala ſi poſſent facerent:
q: ea que facere nequeunt imꝓꝛecari mini
me deſiſtũt: beatus Job oſtendens ſe a cul
pa etiam maledictõis alienum ſecutus ad
iunxit. ((Nõ eni dedi ad peccandũ guttur
meũ: vt exꝓecterẽ maledictões aĩam eius.))
Peccaret qppe ſi hoc optaret a deo fieri:
qõ ipſe facere vel oino nõ poſſet: vel ſi poſ
ſet mĩme deceret. Nam q̃ maledictionib⁹
inimicũ inꝓetũt: qd aliud in illo facere de
um volunt niſi qõ ipſi facere aut nequeũt:
aut erubeſcunt? Moꝛtem nãq̃ aduerſario
eroptant: quam etſi poſſant inferre metuũt
ne aut ꝓpetrati homicidĳ rei teneãtur: aut
inig appareant etiam cũ ſint. Quid eſt er-
go deo dicere: occide quem odĳ: niſi aptis
ei vocibus clamare hoc fac in eo aduerſa-
rio qõ me in illum facere nec peccatoꝛẽ de-
cet. In qbus ꝓfecto ꝺbis pẽſandũz nobis
ẽ vbi iſte vir legerat. Diligite inimicos ve
ſtros vbi legerat: Dicite ⁊ nolite maledi
cere. Et rurſum. Nõ reddentes malum ꝓ- Luc. 6
malo: nec maledictum ꝓ maledicto. Sed 1. Pe. 3
exterius non audita ſuperne gr̃e ꝓcepta
ſeruabat: q: hec in mente illius ſanctuſq̃s
afflatus ſcribebat. Cui tamen minus eſſet
q̃ poſitoꝛ extra diligeret: niſi ⁊ interius vi
uentes ſcelũq̃ quotidie cõuerſantes: etiam
familiares aduerſarios toleraret. Cũ ſub-
iungit. ((Si non dixerunt viri tabernaculi

mei qs det ꝺ carnibus eius vt ſatiemur?
Quę nimirũ ſnia põt quoq; ꝓ myſticũ ex
uoce redẽptoꝛis intelligi. Chꝛs qppe ex⁹ ta-
bernaculi de carnib⁹ ſuis ſaturari expetiit:
vel iudei. ſ. ꝓſequẽtes: vel gentiles credẽ-
tes: q: ⁊ illi moliti ſunt corꝓꝰ illius quaſi
ꝓſumendo extinguere: ⁊ illi eſurientem mẽ
tem ſuã deſiderauerunt quotidiane immola
tionis ſacrificio de eius cãrnibus ſaciare.

Capitulum. xii.

Sed nunc ſolius hyſtorie
uirtutẽ ſequẽtes: pẽſemus
quãta fortitudine ſancti
viri animus extra intraq̃
ſolicitus ad oia pꝛeparetur.
Qui ſi iniuſte agendus
aut vnq̃ per ſilentium ce
deret: aut ꝓ rectitudinẽ nõ ꝓꝛaꝛetur: pfecto
aduerſarios nõ habuiſſet. Sed in eo q̃ vi-
as vite tenuit eroptatoꝛes ſue moꝛtis inue-
nit. Sepe patẽres aduerſarios pertulit: in
tus latẽtes. Minoꝛ ē aũt virtus certamis
foꝛis quẽpiam videre mala que ſuper: ⁊ in
tus q̃ toleret nõ habere. Perfecta autem
magnitudis laus ē: aduerſa perpeti ⁊ exte-
rius foꝛtiter: ⁊ interius clemẽter. Hã ſunt
nõnulla q̃ in ipſa quoq; familiarium ꝓue
ſatõe coꝛꝛigi nequeũt ſine culpa corrigẽs
atq; iõ eũ vel coꝛrigentẽ ingnãt: vel non ſi
modo hec agentẽ grauãt: magna magiſte-
rĳ arte diſſimulanda ſunt: ipſaq̃ hec diſſi-
mulatõe toleꝛãda. Que ꝓꝛa nos illata ci-
tius a coꝛde laꝛdam⁹: ſi nra ciꝛcs primos er
rata cognoſcam⁹. Uſi dñs quoq; ꝑ Salomo
nẽ dr: Lũctis ſermonib⁹ q̃ dicãtur ne acco Eccl.
modes coꝛ tuũ: ne forte audias ſeruũ tuuz
maledicentẽ tibi. Scit. n. cua ꝓſciẽtia: q: ⁊ B
tu creb⁹ maledixiſti alĳs. Bonus enim pen
ſamus quales erga aliꝰ ſum⁹ eẽ circa nos
tales alios min⁹ volem⁹: q: alieã iniuſticia
in nobis vindicat: quod in ſe iuſte nra con
ſcientia accuſat. Sequitur. ((Foris nõ mã
ſit peregrinus: hoſtium meum viatoꝛi pa-
tuit.)) Quia teſte Paulo charitas patiẽs 1. Cor.
⁊ benigna deſcribitur: per patientiam alie-
na mala equanimiter toleꝛat: per benigni-
tatẽ q̃ bõa muſice ꝺĳ ipẽdit ſua. Uſi bea
tꝰ Job ⁊ patiẽter domeſticos maledicentes ꝑ
tulit: ⁊ viatoꝛes atq; pegꝛinos apud ſe beni
gne ſuſcepit: ill̃ moꝛ exꝑpla tribuẽs: iſtis ex
tioꝝ opis ꝓmiꝛẽs: ill̃ ꝑ miſericordiã ñ ꝓꝛa⁹

ad ascendum: a die ad misericordiam ad
Luc. 6. subuenien. paratus. Hic enim sanct⁹
redemptorem generis humani per pphetie
spūs instinctu predicamenta quoq illius in
opere seruabat q̄bus nos ammonet dicēs:
Dimittite t dimittetur vobis: date t dabi-
tur vobis. Dare nāq nostrum ad res per-
tinet quas erremus habemus: dimittere au-
tem ad relaxandum dolorem quē interius
L ex aliena culpa cōtraximus. Sed sciendu q̄
qui dimittat t nō dat: t si nō plene opera
tus est: meliorem tamen ptem misericordie
tenuit. Qui aūt dat t mūne dimittit omni-
no misericordiam nullam facit: q̄ ab oīpo-
tente deo munus ex mūdi nō accipitur q̄
corde obligato in malicia proferatur. ¶Dum
dari etenim ds prius animus q elemosynā
precedet: q̄ omne quod datur deo ex dātis
mentē pensatur. Lunera itaq malicie ma-
cula ab interiori nostro hoīe cogitat ōis im
mutatōe tergenda est: q̄ iram iudicis pla-
care nescit oblatio: nisi ex mundicia place-
at offerentis. Unde scriptū est: Respexit de
us ad Abel t ad munera eius. Ad Chayn
aūt t ad munera ei⁹ nō respexit. Neq et-
Gen. 4. enim sacrum elogium dicit: Respexit ad mu-
nera Abel: t ad Chayn munera nō respe-
xit: sed prius ait: Quia respexit ad Abel: ac
deide subiunxit: Et ad munera eius. Et rur
sum dicit: quia nō respexit ad Chayn: ac de
inde subdit: nec ad munera eius: Et dātis
quippe cordi: ad quod datur accipitur. Jccir
co nō Abel et muneribus: sed ex Abel mu-
nera oblata placuerunt. Prius nāq ad eū
legitur dīm respexisse q̄ dabat: q̄ ad illa q̄
dabat. Unde bene beatus Job dicitur⁹ no-
bis in hospitalitatis gr̄a largitatem suam
prius circa aduersarios protulit patientiaq
suam t benignitatem: q̄ de ruina non exul
tauit inimici: q̄ verbis maledicis persecu-
tores suos nō imperfit: q̄ sentientes intrin-
secus equanimiter toleravit: t tunc demū
hospitalitatis sue munificentiam protulit:
B vt audieo scilicet narrationis eius ordine
discamus: q̄ exteriora munera ex interna
cordis mūdicia cōdiantur: vt virtutū eius
cōtextio lectorez doceat: qualis apud se eē
debeat cuz exteriora bona alijs subministrat
Sed quis se inter tanta virtutum culmina
sanctum eē nō crederet. Quis nō vtcunq
ipsis tot meritis tēptaretur: vt si quādo vt

hō delinqueret delictum suū hoibus nollet
inotescī t leue eē crederet: si qd in minimis
peccaret culpāq̄ suam mallet silentio tege-
re: q̄ voce cōfessionis aperire. Sepe nāq
ptigit vt elatus virtutibus animus dū mul
ta bona in estimatione primoꝝ de se spar
gi cognouerit: agnosci nō velit si qd est qd
reprehensibiliter facit: caliganti oculos mi
nus inspiciat: quas videlicet erroris tene-
bras iccirco mens tolerat: q̄ cordis oculuz
tumor grauat. Unde beatus Job iter tot
crimia facta virtutum q̄ tam summus erri
tit in operatione: vt demonstraret. q̄ humi
lis fuerit in mente: protinus adiungit: ((Si
abscondi quasi homo peccatum meum: et
celaui in sinu meo iniquitatem meam))

Capitulum. ix.

A Ec sunt nāq vere humilita
tis testimonia t ini quitatē
suam quēq cognoscere: et
cognitam voce cōfessionis
aperire. Ut cōtra vsit atum
humani generis vitium est:
t labendo petā cōmittere t cōmissum negā
do abscōdere t pauctum defendendo mul
tiplicare. Ex illo quippe lapsu primi homi-
nis hec augmēta nequitie ducimus: ex quo
ipsam radicem trahimus culpe. Sic nāq
dum lignū vetitum cōtigisset abscondit se
a facie dīi iter ligna paradisi. In qua ab-
scōsione. s. q̄ deum latere non poterat: non
latendi effectus describitur: sed effectus no
tatur. Qui cum argueretur a domino q̄ de
ligno vetito contigisset illico rūdit: Mulier
Gen. quā dedisti mihi sociā: ipsa mihi dedit d li
gno t comedi. Ipsa quoq mulier inquisi-
ta respondit dicens: Serpens decepit me t
2. Re. xi. comedi. Ad hoc quippe regīti fuerant vt
peccatum quod trāsgrediendo cōmiserant
cōfitendo delerent. Unde t serpens ille p
suasor q̄ nō erat reuocandus ad veniā: nō
est de culpa regītus. Interrogatus itaq
homo est vbi esset: vt perpetratam culpam
B respiceret et cōfitendo cognosceret: q̄ lōge
a cōditoris sui facie abesset. Sed adhibe
re sibimet veriq defensionis solacia: q̄ cō-
fessionis eligeret. Lūq excusare peccatuz
voluit vir per mulierem: mulier per serpen
tem: auxerunt culpam quam tueri conati
sunt: oblique Adam dīm tangens: q̄ ipse
peccati eorum auctor extiterit: q̄ mulierem

fecit: t ea culpam ad dīm referens: qui ser
pentem in paradiso posuisset. Qui ore dia
boli fallentis audierant: critis sicut dīi: q̄
deo essē similes in diuinitate requieuerūt:
ad erroris sui cumulū deū sibi facere simile
in culpa conati sunt. sic ergo reatum suum
dum defendere moliuntur: addiderunt vt
culpa eorum atrotior viscalis fieret: q̄ fue
rat perpetrata. Unde nunc quoq humani
generis rami ex hac adhac radice amaritu-
dinem trahunt: t cū de vicio suo quisq̄ ar-
guitur: sub defensionū verba quasi sub que
dam se arborum folia abscondit: t velut ad
quedam excusationis sue opaca secreta fa
ciem conditoris fugit: dū non vult cognosci
q̄ fecit. In qua videlz occultatione non se
dīo: sed dīm abscondit sibi. Agit quippe ne
quis videntē videat: non aūt ne ipse videat.
Quo contra cuiq peccator iam exordium
illuminationis ē humilitas cōfessionis: q̄
sibimetipsi iam parere rēnuit: q̄ malā non
erubescit cōfiteri q̄ fecit: t qui defendēdo
accusari potuit: accusando se celerrime de-
fendit. Unde t mortuo Lazaro q̄ mole ma
Jo. xi. gna premebatur: nequaq̄ dicitur reuiuisse:
sed veni foras. Ex qua. s. resurrectione que
gesta in illius est corpore: signatur: qualiter
nos resuscitemur in corde: cum videlz mor
tuo dicitur veni foras: vt nimirū homo in
peccato suo mortuus t per molem male cō
suetudinis iam sepultus: q̄ intra conscien-
tiam suā absconsus iacet per nequiciam a
seipso foras erat per confessionem. ¶Mor-
tuo enim foras dicitur: vt ab excusatiōe at-
q̄ occultatione peccati ad accusationē suā
ore pprio exire puocet. Unde Dauid pro
pheta ab ilia tanti mole facinoris remis-
sens ad vocē dīi quasi foras exīt: dū per
nathan corceptus q̄ fecerat accusauit. Qz
igitur h occultationis culpa in humano ge-
nere vehementer excrescit: bene beatus Job
cū diceret si abscondi peccatū meū interpo-
suit quasi homo. Dois quippe esse pprium
cōspicit: q̄ ex parentis veteris imitatiōe de
scendit. Ubi apte subditur. Et celaui in sinu
meo iniquitatem meā. La. 14.

2 Criptura etenim sacra ple
rūq̄ sinū ponere pro mēte
cōsuevit sicut voce ecclesie
de persecutoribus nostris
qui nobis natura quidem
coniuncti sunt sed vitis distineti: per eo ps. Ps. 78.
Redde vicinis nostris septuplū in sinu co
rum. Ac si apte diceretur. In mēte sua recī
piant hoc q̄ in nostris corporibus seuien-
tes optantur: vt dū nos errores ex pte pu
niunt: ipsi interius pfecte puniantur. Quid
igitur sinus secretum mentis accipitur in sy
nu iniquitatem celare est: hanc in conscien-
tie latibulis occultare: nec per confessionez
tergere sed per defensionē velare. Quo cō
tra Jacobus dicit. Confitemini alterutrum Jacob. 5.
peccata vestra t orate pro inuicē vt salue- Pro. 28.
mini. Salomon quoq ait. Qui abscondit
scelera sua non dirigetur qui aūt confessus
fuerit t dereliquerit ea misericordiam cōse-
quetur. Sed inter h sciendum ē q̄ plerūq̄
homines t culpas cōfitentur t humiles nō
sunt. Nam multos nouimus q̄ arguēte nul
lo peccatores se esse cōfitentur: cum ipo de 28
culpa sua fuerint fortasse correpti defensio-
nis patrocinia querūt ne peccatores esse vi
deantur. Qui si tunc cū id sponte dicit pec
catores se esse veraci humilitate cognosce-
rent: cū arguuntur ab alijs esse se qd cōfes-
si fuerant non negarent. Ona ipsa iudicia
vere confessionis sunt: si cum quisq̄ se pec
catorem dicit: id de se dicenti etiā altero nō
contradicit. Nam q̄ scriptū est. Justus in Pro. 18.
principio accusator est sui: non magis pecca
tor sed iustus videri appetit cum peccatorē
se quisq̄ nullo arguente confitetur: sed con
fessionis veritatem probat: cum aliter malā
quod fecimus increpat. Quod si fuerit de-
fendimus: liquet q̄ peccatores nos ex no-
bis fieri dicebamus. Unde summope curā
dum est vt mala que fecimus t spōte fatea
mur t h alijs, arguentibus non negemus.
Superbie quippe vitiū est: vt qd de se fateri
quisq̄ quasi sua sponte dignatur: hoc sibi de
ci ab alijs dedigetur. Beatus itaq Job
quante fuerit humilitatis ostendit: qui se t
inter aduersarios nouerat vinere: t tñ non
verebatur culpas voce cōfessionis aperire.
Sed notandum q̄ superius virtutes suas
logtur: inferius peccatū fatetur. Dinc enim
liquido demōstrat q̄ vera de bonis suis di
cerat: qui noluit tacere de malis. ¶Nō vi-
derat: qui voluit tacere de malis. ¶Nō vi-
tutes suas indicat modo culpā: q̄ t perpe-
trauerit t non tacuerit manifestat. Usi cer-
tissime apparet quante mūdicie in oīpotē
tis dei oculis fuerit: qui t viuit mala ne

cōmitteret: ⁊ tñ que eā cōmittere contingit
hominē nō obscondit: quatenus ei ⁊ in
sticie fit gloria declinasse peccatū: ⁊ iusticie
custodia qē nō potuit declinare pdidisse vi
deatur. Aut iste cuilibet magnus in virtuti
bus suis: mihi certe sublimis apparet: etiam
in peccatis suis. ¶Parentē in eo q̄ voluit ca
stitatis continentiā: nutrientur integritatē in
sticie: mirentur viscera pietatis: ego i eo nō
minus admiror cōfessionē similiū peccato
rū q̄ tot sublimia gesta virtutū. Scio enī
q̄ per infirmitatē verecundiā plerūq̄ gra
uioris est certaminis cōmissa peccata pdere:
q̄ nō admissa vitare: ⁊ vnūqūq̄ malus
quāto robustius vincitur tanto humilior p̄o
ditur. Beatus ergo Job q̄ tot magnis ope
ribus fultus cōfiteri culpā nō erubuit ostē
dit in virtutibus q̄ humilis fuit. Sed quia
et humilitate vera securus semp auctoritas
nascatur: vt tanto fortis nil metuat: quanto
ad rerum culmina animas per elationis de
sideriū nō anhelat: expressa cōfessione pec
cati recte subiungitur. Si expaui ad multi
tudinem nimiā: ⁊ despectio ꝓpinquoꝝ ter
ruit me: ⁊ non magis tacui nec egressus sum
ostiū. ¶Magna est securitas cordis: nil con
cupiscentie habere secularis. Haz si ad ter
rena adipiscenda eor inhiat: securum tran
quillūq̄ esse nullatenus pōt: q̄ aut nō ha
bita concupiscat vt habeat: aut adepta me
tuit ne amittat: ⁊ dū in aduersis sperat p
spera: in prosperis formidat aduersa: huc il
luc q̄ quasi ḡbusdam fluctib⁹ voluitur: ac
per modos varios rerum alternantiuz mu
tabilitate versatur. La. 15.

In vo semel in appeti
tione superne patrie for
ti stabilitate animus fi
gitur: minus rerū tēpo
ralium perturbatione ve
ratur. ¶Cunctis quippe
externis motib⁹ candē
dam secretissimā secessum petit: ubiq̄ incō
mutabili inherens ⁊ mutabilia cuncta trā
scendens: ipsa iam tranquillitate gētis sue
cto ima oia intentione summoꝝ: ⁊ cunctis
rebus quas non appetit: libertate quadaz
super se sentit nec tempestatem' rerū tēpo
ralium intus sustinet q̄ intueatur foris: q̄ ter
rena oia que cōcupita oppīnere mentez po
terāt: despecta fabricauerit. Vñ bñ p̄ ꝓphe
tā dicit. Statuet ibi speculā vt dum quisq̄
speculatur summa supemineat ifimis. Vnde
etiā Abachuc dicit. Sup custodiā meā sta
bo: ſtat ꝗppe sup custodia: suā qui p̄ solers
tiam discipline terrenis desideriis nō succū
bit: sed supemineat vt dū semp stanter appe
tit eternitatem: infra se sit ei oē qd̄ tranſit.
Tamē q̄ sanctus vir quālibz virtute p
fecerit cum in hac vita positū adhuc extrin
secus carnis infirmitas p̄mit. Vñ scriptū
est: q̄q̄ in imagine dei ambulet hō: tñ va
ne cōturbabitur plerūq̄ agitur vt ⁊ turbet
exterius: ⁊ imperturbabilis duret interius:
⁊ qd̄ vane cōturbari pōt de infirmitate car
nis sit: quamuis qd̄ in imagine dei ambulet
de virtute mentis: quatenus vt roboꝝet in
tus diuino adiutorio: ⁊ tñ adhuc foris sarci
na ꝓmatur humana. Vñ bñ Abachuc itez
vnā sniam ꝓtulit ad veraq̄ seruientē. Vt
cum. Et introiuit tremoꝝ in ossa mea: ⁊ sub
tus me turbata est ſtus mea. Ac si diceret.
Non mea virtus est in qua superius rapt⁹
imperturbabilis maneo sed mee infirmitatis
est: in qua inferius turboꝝ. Ipse ergo super
se imperturbabilis est: ipse sub se p̄turbabilis
q̄ sup se ascendebat inquantū rapiebatur
ad summa: ⁊ sub semetipso erat: inquantuz
adhuc reliquias trahebat in infima. Ipse
super se imperturbabilis q̄ in dei iam con
templatione tranſierat. Ipse sub se p̄turba
bilis q̄ sub semetipo adhuc infirmus hō re
manebat. Vnde sententie ¶Dauid ꝓpheta
cōcinens ait. Ego dixi i excessu mētis mee
omis homo mendax. Cui responderi pōt. Si
omis: ⁊ tu. Falsaq̄ iam erit sniа quā mēdax
ipse ꝓtulisti. Si vo ipse non mēdax: vera iā
sniа non erit: q̄ dum tu verax es: nō omis ho
mo cognoscatur mēdax. Sed notādū q̄ p̄e
mittitur. Ego dixi in excessu mētis mee. Per
excessum ergo mentis etiā semetipm trāsiit:
cui de hoīs qualitate detulit. Ac si paten
ter dicat. De falsitate omīm hoīm ide ve
ram sententiā ꝓtuli: vñ ego ipse sup hoīes
fui. Intantū vo ⁊ ipse mendax: inquantuz
hō intantū aūt omo non mendax: inquātū
per excessum mentis sup hominē. Sic iraq̄
sic pfecti oēs quāuis adhuc aliqd turbulē
tum de infirmitate carnis tolerāt: iam tñ in
trinsecus tranquillissimo secreto ꝓfruunt q̄

tēplationē mentis vt gegd decidat ex
terius in nullo turbet interius. Vñ beatus
Job securitatē in se esse mentis ostendens:
positq̄ de se tot virtutū ꝑdicamenta ꝓtulit:
hoc qd̄ p̄missum secutus adiunxit.

Capitulum. 16.

Si expaui multitudinez ni
miā ⁊ despectio ꝓpinquo
rū terruit me: nō magis ta
cui nec egressus sū ostiū ¶
Ac si aptius dicat. Turba
tio contra me extrinsecus
aliqs ipse in me intrinsecus imperturbabilis
manſi. Quid nāq̄ in hoc loco ostiuz nisi os
debemus accipe? Per hoc ꝗppe quasi egre
dimur dū ꝑ his qbus possumus secreta no
stri cordis aperimus: ⁊ quales intus manem⁹
in conscientia: tales foras egredimur per lin
guam. Sūt ꝛo nōnulli qui oīno despici me
tuunt: ac ne vilis forte iudicētur: sapien
tes videri appetunt. Vi coguñ ostium egre
di: q̄: pulsati contumelijs: q̄ magni apud se
lateant loquentes denunciant. Vñq̄ p̄ im
patientiā victi quedā de se que nesciebant
ꝓdunt tāq̄ per oīs ostiū egrediunt. Vñ
beatus Iob victurus q̄ non fuisset egressus
bene premisit tacui: q̄: videlz impatiētia tur
batus: a domo cōscientie cessisset si tacere ne
scisset. Sancti etenim viri in cōmotionis tē
ptatione semetipos ostendere oīno refugi
unt: ⁊ cū audientibus ꝑdesse nequeūt etiā
despici tacentes volūt: ne de sapientie sue
ostentatione glorientur. Vñq̄ aliqd dicunt
prudenter: non querunt gloriam suā sed au
diozum vitā. Cum vo cōspiciunt q̄ audi
torum vitam loquēdo lucrari non possunt
tacendo abscondunt sciam suam. Ad imi
tandum quippe viam vñi: quasi ad qdaz
nobis ꝓpositum signum currimus. Ipse
enim quia Herodem vidit nō profectū que
rere: sed signa vel scientiam velle mirari re
quisitus ab eo tacuit: ⁊ q̄ constanter tacuit
ab eo irrisus etiuit. Scriptū namq̄ ē. Vero
des aūt viso iesu gauisus ē valde: erat enīz
cupiens ex multo tempore videre eum eo q̄
audiret multa de illo: ⁊ sperabat signū ali
quod videre ab eo fieri. Vbi ⁊ subdit. In
terrogabat aūt illum multis sermonib⁹: at
ipse nihil illi respondebat. Tacuit vo vñs
q̄ sit despectus ostenditur cum illic ꝓtinus
subinfertur. Spreuit autem illum Herodes
cum exercitu suo ⁊ illusit. Quod videlz ex
emplum oportet nos audientes discere vt quo
tiens audiozes nostri: nostra volunt quasi
laudanda cognoscere: non aūt sua pauca
mutare oīno taceamus: ne si ostentationis
studio verbum dei loquamur ⁊ illoꝝ culpa
que erat eā non deliuat ⁊ nostra que non
erat fiat. La. 17.

Deat fortasse aliqs. Vnde
nouimus quo corde qs au
diat? Sed multa sunt que
audientis animum ꝑdunt ma
rie si audiozes nostri ⁊ sem
per laudant qd̄ audiunt: ⁊
nunq̄ quod laudant sequuntur. Vane ius
non loquendi gloriam ꝑdicato: egregi⁹ fa
gerat cum diceban. Non enim sumus sicut
plurimi adulterātes verbū dei sed ex sincerī
tate: sed sicut ex deo coram deo in cpo loq̄
mur. Adulterari nāq̄ est verbū dei: aut aliz
ter de illo sentire q̄ est: aut ex eo non spiri
tuales fructus sed adulterinos fame quere
re laudis humane. Ex sinceritate vo loquī
est: nil in eloquio extra quā oporteat que
rere. Sicut ex deo autem loqtur qui scit nō
sēa se habere: sed ex deo accepisse quod di
cit. Coram deo vero loqtur qui in omne qd̄
dicit non humanos fauozes appetit: sz om
nipotentis dei p̄sentie intendit: non suā sed
auctoris gloriā requirit. Qui aūt scit ex deo
se accepisse quod dicit: ⁊ tamen dicendo p̄
priam gloriam querit: licet ex deo loquatur
sed non coram deo q̄: eum quem cordi suo
non ꝓponit cum predicat: quasi absentem
putat. Sed sancti viri ex deo loquūt ⁊ co
ram deo: quia ab eo se sciunt habere qd̄ di
cunt ⁊ ipsum suis sermonibus adesse indu
bie adiutoꝝ confidunt. Vnde fit vt
cum se a proximis despici agnoscunt suaq̄
dicta vite audientiū non ꝑdesse absēdāt
quante virtutis sit me si secretū cordis ima
liter sermo prolatus aperiat ad manē glo
riam p̄rumpat. Beatus igitur Iob iter ob
stinatas mentes non appetens ex virtutis
sue patefactione clarescere ait. Si despectio
propinquorum terruit me ⁊ non magis ea
cui nec egressus sum ostium. Qui enim per
humilitatez solidus nequaq̄ despici timuit
hanc vt foras linguam ejiceret: in patien
tia non eiecit. Vbi bene premittitur: si ex
paui ad multitudinem nimiam vt cui⁹ con

ſtantie fuerit aſſeuerat': q: videl3 nequa: quā terret exercitus numerus hominū que non deualkat interius turba vitiorum. In hac etenim vita qui nulla ꝓſpera appetit: nulla ꝓualidabio aduerſa ꝓtimeſcat. Que .S. ẏba ſi ad intellectū myſticū trahamus in eis ciuis operationē noſtri redemptoris inuenimus. Ipſe quippe ad multitudinē ſuā non erpauit: qui perſecutores ſuos cum' gladijs t fuſtibus venientes vna tm̄ re ſponſione ꝓtulit dicens. Ego ſum. Iām deſpectio ꝓpinquorū non terruit: qui nos ab eternis ſupplicijs liberans palmas in facie equanimiter accepit. Ipſe tacuit t hoſtium egreſſus non eſt: qui ſub ipſa iam hora paſſionis cum humanitatis infirma pateretur diuinitatis potentiam exercere noluit. Mediatori quippe dei t hominū quaſi egredi hoſtū fuiſſet: ſi cū teneretur vt homo maieſtatis ſue potentiam voluiſſet ꝓtendere: et per diuinitatis magnitudinem ſuſcepte carnis infirma tranſire. Ut enim aptius homo mori poſſet: deus manſit occultus q: ſi cognouiſſent: nunq̄ dīm gloꝛie crucifixiſſent. Non eſt ergo egreſſus hoſtium qui t regis tus a pilato tacuit: atq̄ inter perſecutorum manus t coꝛpus paſſioni obtulit qđ ꝓ eo ꝛe ctis aſſumpſerat: t reſiſtentibus noluit demonſtrare qđ erat. Uñ etiam ꝑs dicit. Poſuerunt me in abominationes ſibi traditus ſum t non egrediebar. Cū enim deſpiceret quia homo videbatur egreſſus eſſet: ſi occultam maieſtatem ſuā oſtentare voluiſſet. Sed quia infirmitatem ꝓtodidit: potentiaz abſcondit: in eo qđ perſecutoribus ſuis incognitus manſit ad eos minime exiuit. Qui tamen ad electos exit: quia diuinitatis ſue ſuauitatem querentibus aperit. Unde et ꝓpheta dicitur. Exiſti in ſalutem populi tui: vt ſaluos facias chriſtos tuos. Segtur.

Capitulum. 18.

Quis mihi tribuat adiutoꝛē vt deſideriū meū oīpotens audiat. ¶Sanctus vir poſtq̄ tot virtutū ſuarum ſubtilia geſta narrauit: ſciens qđ iſtis meritis ad ſumma peruenire nequeat: adiutoꝛem querit. Et quē nimirū niſi vnigenitū dei filiū contemplat qui humanā naturā in hac mortalitate aſſumpſit hoīnē deum ſuſcepit adiunxit. Ipſe quippe adiunxit hominem factus homo: vt quia puro homini via redeundi nō patebat ad deum: via redeūdi fieret ꝑ hominē deum. Longe quippe diſtabamus a iuſto t imortali nos mortales t iniuſti. Sed inter imortalē iuſtuz t nos mortales iniuſtos apparuit mediatoꝛ dei t hominū mortalis t iuſtus qui t mortem haberet cum hominibus t iuſtitiam cū deo: vt quia per ima noſtra longe diſtabamus a ſummis in ſeipſo immo tungeret ima cuz ſummis: latēq̄ ex eo nobis via redeundi fieret ad deuz quo cū ſummis ſuis ima noſtra copularet. Dunc ergo beatus Job per totius eccleſie ſignificationem loquens mediatoꝛē requirit: qui euz diriſſet. Quis mihi tribuat adiutoꝛem apte ſubdidit vt deſiderium meum oīpotens audiat. Sciebat quippe q̄ ad requiē liberatiōis eterne humane ꝓces niſi per aduocatū ſuum audiri non poſſent: de quo per Joannē apoſtolum dicitur. Si qs peccauerit: aduocatū habemus apud patrē Jeſum xp̄m iuſtū: et ipſe eſt ꝓpitiatio ꝓ peccatis noſtris: non ꝓ noſtris autē tm̄: ſed etiā ꝓ totius mūdi. De quo Paulus apoſtolus dicit. Xp̄s Jeſus qui mortuus eſt ꝓ nobis: imo q et reſurrexit: qui eſt in dextera dei: q etiā interpellat ꝓ nobis. Unigenito enim filio ꝓ homine interpellare eſt: apud eternū patrem ſeipm̄ homine demōſtrare: eiq̄ p hūmana natura rogaſſe eſt: eandem naturaz in diuinitatis ſue celſitudine ſuſcepiſſe. Interpellati igitur ꝓ nobis dīs non vocē: ſz miſeratione: q: qs dānari in electis noluit: ſuſcipiendo liberauit. Adiutoꝛ ergo queritē vt deſiderium exaudiatur: q: niſi ꝓ nobis interpellatio mediatoꝛis intercederet ab aure dei ꝓpulſibo noſtraz ꝓcum voces fierent. Notanduz quoq̄ eſt q̄ nequaq̄ dicit ꝓces ſed deſiderium meū oīpotens audiat: vera quippe poſtulatio non in oꝛe eſt vocibus: ſed in cogitationibus coꝛdis. Uoleticoꝛes nāq̄ voces apud ſeccretiſſimas aures dī non faciunt ẏba noſtra: ſed deſideria. Eternā etenum vitā ſi oꝛe petimus nec tū coꝛde deſideramus clamātes tacemus. Si ꝓ deſideramus et coꝛde etiā cū oꝛe conticeſcim⁹ tacentes clamamus. Dīne eſt q̄ in heremo populus vocibus ꝓſtrepit: t Moyſes ad ſtrepitū verboꝝ tacet: t eſi ſimiles aure dīuine pietatis auditur cui dicit. Quid clamas ad me. Intus ergo in deſiderio eſt clamoꝛ ſecretus q ad humanas aures nō pertinuit: t tamē audiri ꝓdoꝛe repiet. Dīne ē q̄ anna ad tēplum pgenitoꝛe gdē tacuit: t tñ tot ſui deſiderij voceo emiſit. Dīne in euāgelio dīs dicit: Intra in cubiculū tuum t cluſo oſtio tuo oꝛa ꝑem tuū in abſcondito: t pater tuus q̄ videt in abſcondito reddet tibi. Cluſo quippe oſtio petit i cubiculo q tacente oꝛe in ſpectu ſupne pietatis fundit affectū mentis. Et vox audit i abſcōdito cū ꝓ ſancta deſideria fiēter clamatur. Uñ recte quoq̄ ꝓ ꝓpheta: Deſiderium pauperū exaudiuit dīs: deſideria coꝛdis coꝛ exaudiuit auris ſua. Sed beatus Job qđ ſibi in exaudiendo deſiderio adiutoꝛē querat ſubiūctis ẏbis apte dicens:

Capitulum. 19.

Tlibz ſcribat ipſe q iudicat. ¶Qz eni timēti adhuc populo lex ē trāſmiſſa ꝑ ſeruum: diligentibus vo filijs euangelij gra eſt collata ꝓ dīm: q ad redēptionē nr̄am veniens nouum nobis teſtm̄ ꝓdidit: ſz de ciuſdē noui teſtamenti mandato diſcutiēs qſq̄ etiam inde venit neceſſarium nō eſt vt per expoſitionē clarefcat qz libz ſcribit ipſe q iudicat. Ipſa. n. per ſe ẏtas dicit: Pater non iudicat quemq̄ ſz oē iudicium dedit filio. Erit ergo tūc auctoꝛ iudicij q nunc eſt cōditoꝛ libri: vt tūc diſtrictius exigat qs mō mānſuetus iubet. Sic nāq̄ quotidie ꝓſpicimus q magiſtri pueris elementa lr̄arum blādientes imponūt: ſed hec ab eis ſeuiētes exigūt t que dant cū mānſuetudine cū ẏbere regunt. Blanda nāq̄ nunc ſolent eloquia diuini mandata: ſz erunt aſpa in exactione ſententia. Māſuera mō eſt ammonitio vocātis: ſz tunc diſtricta ventura ē iuſticia iudicis: cuiq̄ certum eſt qz nihil vel minimū dāti ſine diſcuſſione ꝓtercat: quo videl3 cōſtet qz libz ſcripſit ipſe q iudicat. Qui ſcilz libz noui teſtamēti: qz ipſe ꝑ ſe humāi generis redemptoꝛ in extremo ꝑderet: Bene Ezechiel ꝓpheta denūciat dicens. Ecce ſex viri veniebāt de via portē ſuperioꝛis que reſpicit ad aquilonē t vnuſquiſq̄ vas interitus i manu eius. Unus quoq̄ vn⁹ in medio coꝛ veſtitus lineis t atramentariū ſcripto

Dat. 6.

Pſa. 9

Jo. 5.

Ro. 8.

Ez. ccb. 9.

ris ad renes eius. Quid nāq̄ aliud in ſex viris venientib⁹ niſi ſex etates humani generis deſignantur: Qui de via porte ſuperioris venūtes: q: a ꝓditione paradiſi ſunt ab ingreſſu mūdi a ſuperiꝝ generatiōib⁹ euolui tur: que porta ad aquilonem reſpicit: q: videlicet meus humani generis virtus aptas nō ealoꝛem charitatis deſerens torpoꝛ mentis appeterat: ad hanc mortalitatis ſanitudinē nō cruciet. Et vnuſquiſq̄ vas ierit⁹ in manu ei⁹: q: vnaquaq̄ generatio ſingulis quibuſq̄ eratib⁹ euolata ante redēptoris aduentū in ſua opatione habuit: vnde penaz damnatōis ſumpſit. Ur quoq̄ vn⁹ in medio coꝛ veſtitus lineis. Quia redēptoꝛ noſter eſt etiam de ſacerdotali tribu iuxta carnem parentes hēre dignatus: veſtitus lineis venire phibetur. Uel certe q: linū de terra: non aūt ſicut lana de coꝛruptibili carne naſcatur q indumentū ſui coꝛpis ex matre virgine: nō aūt ex coꝛruptōe cōmixtionis ſūpſit: pfecto ad nos veſtitus lineis venit. Et atramentariū ſcriptoris ad renes eius. Iam renib⁹ poſteriꝝ coꝛpis pāre deſignata eſt. Et q: ipſe dīs poſtq̄ ꝓ nobis mortu⁹ eſt: reſurrexit t aſcendit in celū: nunc teſtamentum nouū p apoſtolos ſcripſit. vir iſte atramentariū ad renes habuit. Qui eni ſcripturam teſtamenti noui poſtq̄ deſcēdit conditor atramentariū quaſi a tergo portauit. ¶ Doc ergo atramentariū viro lineis veſtito inhereꝛe cōſiderat q dicit t librum ſcribat ipſe q iudicat. Sz cur beate Job ad eo qui iudex eſt librum ſcribi deſideras: Segtur.

Capitulū 20.

Tin humero meo poꝛtabo illū vt circūdē illum quaſi coꝛonā mihi. ¶Libz qppe in hūero poꝛtare ē: ſcripturam ſacrā opando ꝓficere. Et notandum q̄ ordinate deſcribitur t ꝓius in hūero poꝛtare: t poſt modū ſicut coꝛona circūdari: q: videl3 ſcripti eloquij mandata: ſi mō bene poꝛtantur in ope poſt nobis coꝛonam victorie exhibēt in retributōe. Beatus aūt Job cur ſcribi librum a iudice poſtulat: q: ad teſtamēti noui peruenire ꝓpe nō valebat. Sz ſicut ſepe iam dictum eſt ejectoꝛ vocib⁹ vtitur: atq̄ ex eoꝝ ſignificatōe poſtulat quod ꝓfuturū eis per omnia ꝓuidebat. Ipſe nāq̄ ꝓ ſpiri

hunc apud se libz iam vadaz tenebat: quē
gsam asperatōis acceperat ⁊ vincendo co
gnoscere: ⁊ permodico nō curare. Sed inter
hec sciendum est: q; cum cuiscam sacri elo
quij precepta cogitamus: cuiz mentē a vi
te corrupabilis amoz diuertimus: ifi qui-
buscam cordis pauidis ad interiora ppa
mur. Nemo aūt infima despiciens: repente
fit summus: q; ad obtinendū precedis me
ritum dum quotidie mens in altum ducit:
ad hoc pauidubio velut ascensionis cuius-
dam gradib⁹ perducitur. Unde hic quoq;
apte subiungitur: Per singulos gradus me
os meos numerabo illum. De his qppe meritoz
gradib⁹ p ps dr: Ambulabunt de virtute i
virtutem. De his uerū scalam ecclesie con-
templatus ait: Deus in gradib⁹ eius dis-
ponit dū suscipiet eam. Nec; enī sicut deus
est repente ad summa ducit: ita ad virtutū
celsitudinē p incrementa mens ducit. Unde
nāq; est q ppheta ipsum uez dicit: Erecta
tus sum: desecat paululum spūs me⁹. Quid
ē uaz quod ait spūs meus: nisi spūs hois
videlicet spūs elatōis: Et q; p occultū gra
tiam ad amoz dei tempata uelut mensu-
ra phiamus: quāto in nobis quotidie ⁊ dei
spūs virtus crescat tāto noster spūs deficit:
q spūs erroris q; nō a nobis subito penit⁹
amputatur: bñ paululum per defecisse phibet.
Tunc ēo in deo plene proficimus: cum a no
bis funditus spūs elecerim⁹. Dec uaz ere
scentū mēsure virtutū sancti viri vocibus
gradus dicūtur. Electus enim qz a ru-
dimenti sui puo teneritudine imbuitur: ad
robusta postmodū ⁊ fortia proficit. Qd
apte in euāgelio demōstrat ⁊tas dicens:
Sic est regnū dei quēadmodū si iactet ho-
mo sementē in terra ⁊ dormiat: ⁊ exurgat
nocte ac die ⁊ semen germinet: ⁊ uirescat
dū nescit ille. Cui⁹numerū semis incremen-
ta nullatenus adiungit: Altro enī terra fru
ctificat primū herbam deinde spicam: deīn
de plenū frumentum in spica. Cuius profe
ctus quoq; etiam finē subrogat dicens: Et
cum ex se pduxerit fructus: statim mittit fal
cem: quoniā uenit tēpus messis. Ecce veri-
tatis uoce per qualitates frugum: distincta
sunt incrementa meritorum. Ait enim: pri-
mum herbam deinde spicam: deinde ple-
num frumentū in spica. Ut non herba ad-
huc tunc fuerat Petrus cuz ab ancille oze

subito uultus flatu sermonis inferni exan
gdem per deuotionē uiridis: sed adhuc p i
firmitatem teneri. Plenum uo frumentuz
in spica inuentus est: quādo psequentib⁹ pri
cipib⁹ resistebat dicens: Obedire oz uo ma-
gis dō hoibus. Plenū frumentū inuentus
est: qū in tritura persecutōis tot uberā per
tulit: ⁊ tamē nequaq; paleaz more immu
tus est: sed granū integrū manifit. Paulus
quippe in unaquaq; anima: ut ita dicam: in
terre gre humoz eruberat: ut herba in fru-
gem crescat. Nemo ergo quēlibet primum
cū adhuc herbaz uidet de frumento despe-
ret. Ab herbarū quippe solijs que huc illuc
molliter' defluunt: surgentia frugum grana
solidantur.

Capitulum. xl.

Ece aūt Daniel ppheta
loquente ad se dīm dum
positionē nobis sui cor-
poris insinuare studuit: hec
meritoz incremēta signa
uit. Ait enī: Audiui uocē
dñoz: ⁊ audiens iacebaz
cōsternatus super faciez meā: vultusq; me-
us herebat terre. Et ecce manu tetigit me:
⁊ erexit me sup genua mea ⁊ super articu-
los manuū meaꝝ ⁊ dixit ad me: Daniel
vir desideriozū intellige verba que ego lo-
quor ad te: ⁊ sta in gradu tuo: nunc.n. mis-
sus sum ad te. Cūq; dixisset mihi sermonē
istū steti tremēs. Et ait ad me: Noli meme
re. Quā videlz positionē sui corpis dū ver-
ba intrinseca loquentis audiret: nequaq;
nobis tanta cura exprimeret si a mysterijs
uacare cognouisset. In scriptura enim sa-
cra iusti uiri nō solum qđ dicūt pphetia est
sz etiam plerūq; quod agunt. Uir uaz san
ctus interius mysterijs plen⁹ p positionem
quoq; corpis exprimit uirtutem uocis: et
per hoc qđ primū in terra pstratus iacuit
ac per hoc p se postmodū in manuū suarū
articulos ⁊ genua erexit, per hoc qđ ad ex
tremū erectus quidem sed tremens constitit:
in semetipso nobis ecclām ordinem nostri p
fectus insinuauit. Uerba enim dei in terra ia
centia audimus: cui in peccatis positi: cum
terrene pollutioni connecti: sanctorum uo
ce spiritualia precepta cognoscimus. Sic q
precepta quasi super genua: ⁊ super manu
um nostrarum articulos erigimur: q'a ter-

renis cōtagijs recedentes quasi iam ab in
fimo ventrem nostrum leuamus. Sicut ei
totus terre inhererat: q cōsternatus iacet: ita
q in genibus ⁊ manuū suarum articulis in
curuatur: inchoante pfectu ex magna iam
parte a terra suspendatur. Ad extremum uo
voci uisus creat quidem sed tremētes assur
mus: cū a terrenis desideriis pfecte subleu
amur: ubi dei quo plenius cognoscam⁹ plus
timemus. Adhuc enim quasi in terra iacet
q ad celestia erigi terrenoz desideriis negli
git. Quasi subleuatus aūt adhuc in manī
bus ⁊ genibus incubit: qui quedam ad con
tagia deserit: sed quibusdam adhuc terrenis
operibus nō contradicit. Jam uo ad ver
ba dei erectus assistit: q perfecte mētez ad
sublimia erigat ⁊ per inuida desideria iam
uari ptēnit. Bene aūt tremēte se stetisse in
dicat: q; examen subtilitatis interne quo
plus ad illud pficitur ampliue formidatur
Ubi apte diuina uoce subiungitur ratio: me
tuere: q; cum plus ipsi quod timeam⁹ agno
scimus: plus nobis de deo p internam gra
tiam infunditur quod amemus: quatenus
⁊ contēptus noster paululum trancat in ti
morem: ⁊ timoz trāseat in charitatē: ut qa
querenti nos deo per promptum resistim⁹
per timorem fugim⁹ ⁊ prompta quandoq;
⁊ timore postposito solo ei amore iūgamur
Paululum enim erā timere didicim⁹ eiq;
ui solus dilectōis inhereamus. Apposite igi
tur quasi quibusdam gradibus profectus no
stre mentis pedem primo per timorē in imo
ponimus: ⁊ postmodū per charitatez ad al
ta amoris leuamus: ut ab eo qđ q'q; time
uerit reprimatur ut timeat: ⁊ ab eo qđ iam
meruit sublecutur ut presumat. Dos autez
uirtutū gradus nō magni laboris est pen
dere: cū ab una ad alteram trāsitur: sz subti
lissima disputatōe res indiget: cui mēs pen
sare nititur in una eadēq; uirtute quos p
fectus sue gradib⁹ dilexerit. Ut enī prima ele-
menta uirtutū fidem scilicet ⁊ sapientiam
loquar obtineri singula perfecte nequeunt
nisi ad hec ultimos ordinatisq; modis dū
quibusdam gradibus ascendamus. Ipsa. n.
fides que ad bona alia perfecte capescēda
nos imbuit: plerūq; in eo rudis suis ⁊ nu-
tat: ⁊ solida est: ⁊ iam certissime habetur: ⁊
tamen ei⁹ fiducia adhuc sub dubitatio-
ne trepidatur. Pare nāq; cibus prius acci

pitur: ut in nobis postmodum perfecte con
picatur. Si enim certo gradu in credendo
minime nō possumus: regnum cum regibus
patre laudi patre non habere: Credo do
mine: ad mee incredulitatem meam. Ad-
huc ergo ascendebat ad fidem quam iam
preceperat: q uno eodemq; tpe dilexerat:
se ⁊ tam credere ⁊ adhuc ex incredulitate
dubitare. Hunc est etiam q redemptori nō
stro a discipulis dr: Auge nobis fidem: ut
que iam accepta per initium sperat: quasi
per augmenta graduum ad perfectionem
ueniret.

Capitulum. xl.

Pia quoq; sapientia que ē
bonoz operum solet magi-
stra: ad plenam mentis p fec
mentu tribuitur: ut ad eam
peruidubio moderamine gra
dibus ascendat. Quod be
ne Ezechiel propheta figurata narratione
denūciat: q de eo uiro qui in eccliō mon-
te uiderat narrat dicens: Mensus est cubi-
tos mille ⁊ trāiduxit me per aquaz usq; ad
talos. Rursumq; mensus est mille: trāidu-
xit me per aquam usq; ad genua. Et men-
sus ē mille: trāduxit me per aquaz usq; ad
renes. Et mensus est mille: ⁊ transduxit me
per torrentem quem non potui pertransire
quoniam intumuerant aque profunde tor
rentis qui non poterat transuadari. Quid
nāq; millenarius numerorum collam numer
ri⁹ plenitudo significat: Ut itaq; qui appa
ruit: mille cubitos metitur: ⁊ prophetā per
aquas usq; ad talos ducitur: quasi redem-
ptoz noster cum nobis ad se conuersis be-
ni crescdq; plenitudinem tribuit bona spiri-
tualia sapientie: prima nostri operis uolū
gia infundit. Dquam quippe usq; ad ta-
los uenire cisternam nos per accepeam sapi
entiam desiderare recentudinis uestigia te
nere. Qui rursum mille metitur: ⁊ propheta
usq; ad genua per aquam ducitur: quia
cum boni operis plenitudo imbuitur: ad
hoc usq; nostra sapientia augetur: ut in
pauis iam actibus minime fleatur. Die
nāq; per Paulum dicitur: Remissas manus
⁊ dissolutos genua erigite: ⁊ gressus re-
ctos facite pedib⁹ uestris. Dqua ergo ad ge
nua facte pedib⁹ uestris. Dqua ergo ad ge
nua facte pedib⁹ uestris. Dqua ergo ad ge
nua facte

Qui iterum metitur mille ⁊ ppheta p aquā
vsq; ad renes ducitur: q; videlz tunc in no-
bis plenitudo opis excrescat: qñ in nobis p-
cepta sapientie oēm quo-q; inquantū ē pos
sibile delectationem carnis exuerit. Nisi
carnis delectatio esset in renibus fo-
mes. Ore renes meos ⁊ eos meum. fo.35.
Aqua igitur ad renes venit: cū vulcedo sa-
pientie etiaz incentiua cārnis interimit vt
ea que vrere mentem poterant delectatiōis
incendia frigescant. Qui adhuc mēsus est
mille: rozzentem videlz quē ppheta ptrāsi-
re non potuit: de quo etiā dicit: qñ inunue
rant aque ꝓfunde rozzentis qui non potest
transuadari. Percepta namq; perfectione
opis: ad contēplationē venitur. In qua.s.
cōtemplatione: dum mēs in altū ducit: sub-
leuata videt in deo: q; non potest penetrare
qđ videt: ⁊ quasi tangit aquā rozzentis quā
ptransire non valet: q; ⁊ intuetur speculan
do qđ libeat: ⁊ tñ hoc ipm pfecte non valet
intueri qđ libet. Prophēta ergo qñq; ad
aquā pducit: quā non ptransit: q; ad con-
templationē sapientie cū ad extremū ducī-
mur: ipsa eius immēsitas que ex se homines
sublenat ad se humano animo plenā cogni
tionez negat: vt hic ⁊ tangendo amet ⁊ tñ
nequaq; ptransiendo penetret. Exactus igi
tur Job h incrementa virtutū q; distincte
hominib⁹ supno munere tribui cōspexit: gra
dus vocauit: qñ per ipsos ascenditur: vt ad
celestia obtinenda veniatur. Sacri itaq; li-
bri. i. diuini eloquij memoriā faciens dicit: p
singulos gradus meos ꝓnūciabo illū: q; ni
mirū sic ad doctrinā dei veraciter ascēdit:
qui ad obtinendam hanc gradibus sancte
opationis erupit: ⁊ quasi p singulos gra-
dus suos liberum pnunciat qui pcepisse se
eius sciam nō p verba tñmodo sed etiaz p
opa demonstrat. Unde adhuc subditur. Et
quasi pncipi offeram eū. Omne enī qđ offe
rimus: in manibus tenemus. Uenīēti ergo
ad iudicū pncipi libēter offerre ē: verba pre
cepto⁹ illius in actione tenuisse. Segtur.

Capitulum. 23.

Si aduersum me terra mea
clamat: ⁊ cū ipsa sulci eius
deflent: si fructus eius comē-
di absq; pecunia ⁊ animaz
agricolarū eius afflixi: pro
fruméto oriatur mihi tribu
lus: ⁊ pro hordeo spina. ¶ Quid ē clamare ter-
ram: deflere sulcos: ⁊ fructus ꝓprios emen
do comedere. Cui nīsi necesse est sua eme-
re: Quis clamantē audiuit terrā: Quis sul
cos deflentes vidit: Et cū sulci terre semper
ex terra sint: quid ē q; ꝓnunciatione distin-
cta ⁊ clamasse terrā: ⁊ sulci eius cum ea de
flesse deneganꝫ? Cum enī nihil sit aliud sul-
cus terre q̄ terra: magne distinctionis rōne
nō caret: dum subiungit: ⁊ cum ea sulci eius
deflent. Qua videlz in re q; ordo hystorie de
ficit sese nobis intellectus mysticus q̄si aper
tis iam foribus ostendit. Ac si patenter cla-
met. Q; rōnem litteree defecisse cognoscitis:
nimirū restat vt ad me sine dubitatione re-
deatis. Omnis enim qui vel ꝑuato iure do
mesticam familiā regit: vel pro vtilitate cōi
fidelibus plebibus ꝓest: in hoc q; iura re-
giminis in cōmissis sibi fidelibus possidet:
quid aliud q̄ terram incolendā tenet? Ad
hoc gppe diuina dispensatiōe ceteris vnus-
quisq; ꝓponitur: vt subiectorū animo⁹ qua
si subacta terra ꝓdicationis illius semīe fe-
cundetur. Sed terra contra possessorez cla-
mat: si contra eum qui sibi ꝑest aliqd iniu-
stum vel priuata domus vel sancta ecclesia
murmurat. Clamare gppe terram est: ꝓtra
regentis iniusticiam rōnabiliter subiectos
dolere. Ubi recte subiungitur. Et eius ea sul
ci eius deflent. Terra enim etiā nullis ope-
ribus exculta plerūq; ad vsum hois aliqđ
alimentū ꝓfert: exarata vo fruges ad sacie
tatez parit. Et sunt nōnulli qui nullo lectio
nis: nullo exhortationis vomere ꝓcisi que
dam bona quāuis minima: tamē ex semet-
ipsis ꝓferunt quasi terra nec dum exarata.
Sunt vo nōnulli qui ad audiendū semp
atq; ad retinendū sanctis ꝓdicationib⁹ ac
meditationibus intenti a priori mētis vitī
cia quasi quodā lingue vomere scalli semi-
na exhortationis accipiunt: ⁊ fruges boni
operis: per sulcos voluptarie afflictiōis red
dunt. Sepe vo contingit: vt hi qui ꝑsunt in
iusta aliqua faciāt: lucrq; vt ipsi subiectis no
ceant: qui ꝓdesse debuerant. Que dum ru
des quiq; cōspiciunt cōmoti cōtra rectorem
murmurant: nec tñ valde ꝓmissa per com
passionem dolent. Cum vo hi qui iam arc-
tro lectionis attriti sunt: atq; ad frugem bo
ni operis exculti grauāri vel in minimis in
nocentes aspiciunt: per cōpassionem ꝓxi-

mis ad lamenta vertuntur: q; velut sua plā
gunt ea que ꝓximi iniuste patiuntur. Per
fecti nāq; cū semp de spiritualibus moean
tur: tanto sciunt de alienis corporalib⁹ dā
nis ingemiscere: quāto iam edocti sunt non
dolere de suis. O is ergo qui ꝓest si pecu-
nia in subditis exerceat: cōtra hunc terra cla
mat: ⁊ sulci deflent: q; contra eius iniusticiā
rudes quidem populi in murmurationis vo
cibus erumpūt: sed p̄fecti quiq; ꝓ ꝓximo
eius ope se in fletibus afflīgūt: quod impe-
riti clamāt ⁊ non deflent hoc ꝓbationis vi
te subiecti deflent ⁊ tacent. Cū clamante er
go terra sulcos plangere est: p hoc vñ mul-
titudo fidelium iuste cōtra rectorē queritꝫ:
vberioris vite homines ad lamenta pcuni
re. Sulci itaq; ⁊ ex terra sunt: ⁊ tamē a ter
re vocabulo distinguunt: q; hi qui i sancta
ecclesia mentem suam labore sancte medi-
tationis excolunt: ceteris fidelibus tāto me
liores sunt: quanto per accepta semina fecū
diores operū fruges reddunt. Et sunt non-
nulli qui sanctis plebibus ꝓfuturi vite quidē
stipēdia ex ecclesiastica largitate cōsequun
tur: sed exhortationis ministeria debita nō
impendunt. Contra quos adhuc exemplum
sancti viri recte subiungitur: cū ab eo ꝓti
nus subtrahitur. ¶ Si fructus eius comedi
absq; pecunia. ¶ Fructus etenim terre absq;
pecunia comedere est: ex ecclesia quidē sum
ptus accipere: sed eidē ecclesie ꝓdicationis
ꝑcium non ꝓbere. De qua videlz predica
tione auctoris voce dicitur. Oportuit com
mittere pecuniā meā nūmularijs: ⁊ veniēs
ego recepissem vtiq; qđ meū erat cū vsura.
Terre igitur fruct⁹ absq; pecunia comedit:
q ecclesiastica cōmoda ad vsuz corporis p-
cipit: sed exhortationis ministeriuz populo
non impendit. Quid ad hec nos pastores vi
cimus: qui aduentū districti iudicis ꝓcur
rentes: officiū quidē ꝓconis suscepim⁹: ⁊ ꝑ
alimenta ecclesiastica muti mūdum⁹ exer
gimus qđ nostro debetur corpori: sed nō im
pendimus qđ subiectorum ⁊ ebemus cordi.
Ecce vir sanctus tot in hoc seculi pignorib⁹
obstrictus inter occupationes innumeras: Mat.25
liber ad studiū ꝓdicationis fuit. Qui fru-
ctus terre nunq; sine pecunia comedit: quia
nimirū subditus verbū bone ammonitiōis
reddidit: a quibus fructum corporee seruī
tutis accepit: hoc nāq; debet oipotenti deo
qui ꝓest populo: hoc qui multis hoc q
paucioribus ꝓest: vt sic debita mansiona
a subditis exigat: quatenus ipse eni quā
semp ammonitionis vebeat sollicitus red-
dat. Oēs nāq; qui sub dispensatione cōdi-
toris vicario nobis ministerio stigimur: sub
vno ac ꝑfecto dño: qđ nobis aliud nisi inuicem
seruī sumus. Cum igitur is qui subest seruat
ad obsequiū restat: pcuidubio vt is qui pre
est curam sollicitudinis ac pietatis impen-
dat. Sicq; fit vt dum studiose nunc seruire
nobis inuicē per charitatem nitimur: qñq;
cū ꝑfecto dño cōmunis exultatiōe vigemur.

Capitulum. 24.

Si sunt nōnulli qui i eo qđ
officiū ꝓdicationis exhibēt
alijs inuident bonū qđ ha
bent: atq; ideo iam veraci
ter nō habent. Quibus re
cte p Jacobum dicitur. Si Jaco.3
zelum amarū habetis inter vos: contem
tiones sunt i cordibus vestris: nō est ista sa
pientia de sursum descendēs: sed terrena:
animalis: diabolica. Uñ hic quoq; cū dictus ē:
si fructus eius comedi absq; pecunia: recte
subiungitur: ⁊ animas agricolarū eius afflixi.
Agricole quippe huius terre sunt hoc lo-
re loco positi: quo valent glorioso pacto possit
ope: ad eruditionē sancte ecclesie in ꝓdica-
tionis gratia cooptantur. Quos videlz terre
huius agricolas. Dec est non afflīgere eos si
laboribus non inuidere. Ne recto⁹ ecclesie
bum soli sibi ius ꝓdicationis vendicat: mul
dia se mordente recta dicit: bus contradi
cat. Pia etenim pastorum mens q; nō pro
priam gloriā: sed auctoris querit: ab oibus
vult adunari quod agit. Judicis nāq; pre-
dicator: optat si fieri valeat: vt sitanē quā
solus loqui nō sufficit ora cunctoꝝ sonent.
Unde cū Josue vnobus i castris remanēti
bus atq; ꝓphetantibus vellet obsistere: Nu.11
ere per moysen dicitur. Quid emularis pro
me: qs tribuat vt oīs populus ꝓphetet: et
det eis dñs spām suum. Propheare qp
pe oēs voluit: qui bonū qđ habuit aliis nō
inuidit. Quia igitur beatus Job cuncta b
inuidit. Quia ipsum ultio etiā ea maxime feorat semē
suspense intulit: etiā ea maxime feorat semē
tias maledictionis astringit. Sequit. ¶ Pro
fruméto oriatur mihi tribulus: ⁊ pro hordeo
spina. ¶ Ac si apte dicat. Si minimum qđ ex
ga subditos gessi. Si exegi debita: ⁊ ipse qđ

debui non impendi: ſi exercitationem boni operis alijs inuidi pro bonis que in eternum retribuantur mihi in iudicio mala q̄ pangant. Pro frumēto ḡppe tribulus ⁊ p ordeo ſpina oritur: cū in tribulatione vitia de qua remuneratio laboris queritur: pūcto doloris inuenitur. Et notandū q̄ ſicut a frumento ordeū differt: quāuis virtūs reficiat ſic a tribulo ſpina: quāuis ſit virtūs q̄ pungat: q̄ tribulus molior ⁊ ad pungendum ſemp durior ē ſpina. Dīt ergo. Pro frumēto oriatur mihi tribulus: ⁊ pro ordeo ſpina. Dic ſi patienter dicat. Egiſſe quidem ⁊ magna me bona ⁊ minima recordor: ſed ſi non ita ē: pro bonis magnis mala minima: ⁊ pro bonis minimis mihi reſpondeant mala maiora. Quāuis hoc pretiosa ⁊ aliter pōt. In frumēto ḡppe ſpirituale opus q̄ mētem reficit: i ordeo aūt terrenarū rerū diſpēſatio figuratur. In qua ſepe dum ſeruire infirmis: atq̄ carnalibus cogimur: quaſi ſua iumentis alimenta preparamus atq̄ ipſe noſtroꝝ vſus operum quaſi more ordei p̄ aligd de amittione paleārū. Et plerūq̄ cōtingit vt recto: qui preeſt dū iniuſta cōtra ſubditos exercet dū nullo bonos blandimēto refouet: dū q̄ grauius eſt bene opantes quoſq̄ ex inuidia affligit: etiā quedam bona aliq̄n faciat: ac ſi frumentū ſerat: ſeſeq̄ in diſpenſandis terrenis rebus nonnunq̄ nō auaricie ſtudio ſed pro vtilitate carnaliū miſcerat ⁊ ſic eiuſdem laboris fructū vel vt meſſem ordei exp̄ecet ſed ſubiecti quiq̄ pro eo q̄ in maximis grauantur gaudere in eius bonis minimis nequeunt: q̄ nec opus placet q̄ alterius opis iniuſticia pollut: nec ipſa terrena rum rer̄ diſpenſatio pro vtilitate ſubditoꝝ ſuſcipi creditur: q̄n is qui p̄eſt anhelare p auaricia videt. Dīt fit vt ad ipſa etiā pauca bona que fieri inter multa mala conſiderant: nō laudes: ſed gemitus reddant: atq̄ infirmantes murmurent dum ppendūt pauci opis non eſſe q̄ vident. Dīt ergo. Si aduerſum me terra mea clamat ⁊ eius ſulci eius deflent: ſi fructus eius comedi abſq̄ pecunia ⁊ aiam agricolarū eius afflixi: p frumento oriat mihi tribulus ⁊ pro ordeo ſpina. Dic ſi aperte dicat. Si magna que debui ſollicite nō feci: ſuperfluitates murmuris a ſubditis recipiā etiā de bono q̄ feci. Si negligi exhibere q̄ ſoueat iuſte in querelā p̄oſſ

liens eorū lingua me pungat. Qua ſcz ſem per ſollicita cōſideratione penſandus eſt ne aut hi qui preſunt exempla mali operis ſubiectis prebeant: eoꝝq̄ vitā ſue gladio p̄auitatis extinguant: aut hi qui alieno regimini ſubiacent facile iudicare audeant facta rectoꝝ: atq̄ per hoc q̄ de his q̄ ſibi p̄lati ſunt murmurant: non humano ſed ei q̄ cuncta diſponit diuino ordini cōtradicant. Iuxta q̄ dī. Oues mee his que pedibus veſtris fuerant paſcebant: ⁊ que pedes veſtri turbauerant hꝫ bibebant. Oues enim turbata pedibus bibunt: cū ſubiecti ea ad exemplū viuēdi appetunt que p̄lati quiq̄ prauo ope puertunt. Dīt cōtra a p̄latis hi audiunt. Nos enim q̄d ſumus? Nec ꝫ nos ē murmur veſtrū ſed ꝫ dīm. Qui enim cōtra ſuppoſitā ſibi poteſtatē murmurat: liq̄t q̄ illum redarguat q̄ eandem homini potestatē dedit. Tandē beati Job plenas myſtica virtute ſuias in ḡbus ꝫ amicoꝝ ꝟba reſpondit deo largiente vigeſſimus: nūc ſa p̄reſt vt ad heliu ꝟba veniamus: que tāto grauiori circūſpectiōe penſanda ſunt: quāto ⁊ per iuuentutis audaciam ſpiritu feruētiore proferuntur.

¶ Incipit quinta pars Moraliū Sancti Gregorij. Liber. 23. Ca. i.

Relationez

huius opis totiens, neceſſario repeto: quotiēs ad hoc in diſtinctiōe voluminū locutionis nice penſatione ſuccedo: vt cum legendi ordinē ſimul p̄mis ipſa memorie lectōis cauſa renouetur: ⁊ tanto robuſtius ſurgat doctrine edificiū: quāto ex cōſiderata cauſe origine ſtudioſius ponitur in mente fundamentum. Beatus Job deo ſoli ſibiq̄ cognitus in tranquillitate ad noſtrā noticiam p̄ducendus tactus eſt verbere: vt odorem ſuarū virtū tanto latius ſpargeret: quāto more aromatū metius ex incenſione flagraret. Nouerat in bonis pie ſubditos regere: ⁊ a malis ſe diſtricte cuſtodire. Nouerat diſ vtī rebus habitis: ſed neſciebat⁹ ſi pacifice p̄ſſideret q̄ latis. Nouerat quoti-

diana deo pro ſanis pignoribus ſacrificia ſoluere: ſed incertū erat ſi ei gratiaꝝ ſacrificiū ⁊ ordinatus iniolaret. Ne q̄d vitij ſalus tegeret: dignū fuit vt hoc dolor aperet. Bene ita q̄ eſt cōtra ſanctuz virū hoſtis callido temptandi licentia: qui dū bona eius multis cognita interimere appetit: etiam bonuz patientie q̄s latebat oſtēdit: ⁊ q̄d ſe ungulare p̄ſequendo credidit flagellis auctū et i exemplo dilatauit: nec ſine grauitate eterne licentiā quā accepit. Nā combuſſit greges: extinxit familias: obruit heredes: percuſſit ſalutem corporis: ⁊ ad intorquendum grauioris temptatiōis iaculū linguā ſeruauit vtoris: quatenus ſancti viri fortē ac ſolidum pectus ⁊ per dīna rerū dolor ſterneret: ⁊ p ꝟba coniugis maledictione perforaret: ſed quot vulnera ſeuiens intulit: tot ſancto viro neſcienti victorias miniſtrauit. Nā fidelis dei famulus vno eodēq̄ tempore inter vulnera ⁊ ꝟba deprehenſus: ⁊ dolentez carnem equānimiter tulit: ⁊ decipientem coniugem prudēter increpauit. Antiquus utiq̄ hoſtis q: vinci ſe in domeſticis voluit p̄timus exteriora regnuit. Amicos nāq̄ ei⁹ de locis ſingulis quaſi pro exercenda charitate cōmouit: eoꝝq̄ ora ſub ſpē cōſolationis aduit: ſed p h iacula increpationis intorſit: que eo durius cor ſecure audientis infigerent: quo inter oſtenſe ⁊ nō ſeruate charitatis tenebras improuiſa vulnerarēt. Poſt hos quoq̄ ad cōtumelias etiā helium iuuenior creatur: vt tranquillitatē tante manſuetudinis ſaltē dedignata lenitas perturbaret etatis. Sed cōtra tot antiq̄ hoſtis machinas ſteterit inuicta cōſtantia: ſteterit equanimitas infracta. Nā vno eodēq̄ tēpore ꝟbis aduerſantibus oppoſuit prudentiā: rebus vitā. Nemo igitur ſanctū virū quāuis de illo aperte poſt flagella ſcriptū ſit. In oībus his nō peccauit Job labijs ſuis: ſaltē poſtmodū in cōtentione amicoꝝ eſtimet inter verba deliſſe. Sathan ḡppe temptationē illius exp̄etit: ſed deus q̄ hunc laudauerat in ſcipſo eius intentionē certaminis accepit. Quiq̄ ergo beatū Job deliſſe i ſuis ſermonibus querit⁹: q̄d aliud q̄ dū q̄ p illo ꝓpoſuit p̄diſſe cōſtitit. Qz ſo antiq̄ patres fructiferis arboribꝰ ſimile: nō ſolū pulchri ſunt p ſpēm: ſed etiā vtiles p vbertatem ſic cor̄ vita p̄ſcripta ē: vt cū miramur

que ſit viriditas in hyſtoria: nueniamus ⁊ quanta ſit vbertas i allegoria: quatenus eiꝰ blandū eſt q̄s in folijs redoleat: cognoſcam⁹ vt q̄ dulce ſit q̄s in fructibus ſapiat. Habuit ḡppe ſupne adoptionis gratiā q̄ habuit: nāq̄ h̄ane per cognitionē vnigeniti accepit. Dī quā ḡppe eſt: vt ipſe in corū vita ⁊ lingua re ſplenderat: q̄ eos vt reſplēdere mereantur illuſtrat: nā cū in tenebris interne lumen accenditur: prius lucerna eadem q̄ videri exterā efficit videt. Vnde neceſſe ē vt ſi vere intendamus illuminata cernere: illuminemus mētis oculos ad iſam illuminans lumē ꝓpe re. Qd in eiſdem beati Job ſermonib⁹ etiā remotis allegoriaꝝ umbris quaſi depoſitis aīe noctis tenebris eſt ꝓpoſita mox p̄ſentis intermicat cū dicit. Scio q̄ redemptor meus viuit: ⁊ in carne mea videbo deum. Hoc namq̄ in nocte hyſtorie Paulus lumē inuenerat cū dicebat. Oēs in moyſe baptizati ſunt in nube ⁊ in mari: ⁊ oēs eundem eſcam ſpūalem mādaucarūt: ⁊ oēs eundē potū ſpūalem biberūt. Bibebāt aūt de ſpirituali: cōſequenti eos petra: petra aūt erat xp̄s. Si igit redemptoris ſpēm petra tenuit cur nō figurā illius beatus Job inuenerit: qui cū quem voce p̄dixit etiā paſſione ſignauit? Dīt ⁊ nō immerito Job videt⁹ dolēs dī: q: illius in ſe imaginē exp̄ſſit de quo p Iſaiā longe aū annūciat: q̄s dolores noſtros ipſe portauit. Sciēdū quoq̄ ē: q̄ redēpto: noſter vnā ſe plenā cū ſancta eccleſia quā aſſumpſit exhibuit. Deipſo enim dī. Qui eſt caput chriſtus. Rurſumq̄ de eius eccleſia ſcriptum eſt. Et corpus chriſti quod eſt eccleſia. Beatus igitur Job qui mediatoris typum eo verius tenuit: quo paſſionem illius non loquendo tantūmodo: ſed etiam patiendo propheranit: cum in dictis factiſq̄ ſuis exp̄ſſioni redemptoris imitatur reſpōdet ad ſignificationem corporis aliquando ſeruatur: vt q̄ chriſtum ⁊ eccleſia vnā perſonam credimus: hoc etiam vnius perſone actibus ſignificari videamus. Vno: vero eius que cū ad maledicendum ꝓuocat: qd aliud q̄s p̄auitatē carnaliū ſignat? Qui intra ſanctam eccleſiam ſocietate moribus poſiti eo durius vitijs fidelū fm̄ſ: quo vi cinius imorant: q: dū veteri a fidelibus q̄s fidelior nequeunt: tanto grauius quanto ⁊ intra⁹ tolerantur. Ca. 2.

Eſa. 53.

Epheſ. 1.

Colo. 1.

Mici ho eius q quasi dñi
pñiunt imchantur: hereti
corũ figuram exprimũt
q sub spẽ pñilendi agunt
negociũ seducendi. Unde
t ad beatũ Job dũ p do
mino ẏba faciunt: a ẏho
repobantur: q: videlz oco hereticl dũ veũ
defendere nitunt: offendũt. Dñi eis apte
t ab eodẽ viro sancto dr: ((Disputare enim
cũ deo cupio pro vos offendens fabricato
res mendacij: t cultores puerilium dogma
tũ.)) Cõsilite ergo eos hereticop ippm, ge
rer: quos sanct⁹ vir redarguit cultui puer
silium dogmatũ deseruire. Q: igitur Job
interpretatur dolens que nimirũ dolore vel
mediatoris passio: vel sancte ecclesie labor
exprimitur: que multiplici pñas vite fatiga
tione cruciatur: amici quoq; ei⁹ ex vocabu
lo nois meritũ sue indicãt actõis. Nam cu
phas latina lingua dr dei prompt⁹. Et quid
aliud heretici faciũt nisi q cũ falsa de deo
sentiunt eũ superbiendo pmunt: Baldad
interpretatur vetustas sola. Bñ actr ocês here
tici i his q de dño loquũtur dũ nõ intẽdũt
recta: sz appetũt tpalis glorie videri pdi
catores appetunt: vetustas sola noiantur.
Ad loqndũ qppe nõ zelonomi hois: sed vi
te veteris prauitate pcitãtur. Sophar quo
q latino sermone dr dissipatio speculi vel
speculatorem dissipans. Mentes nãq fideli
um ad pmplanda superna se erigunt: sz dũ
hereticop ẏba puertere recta cõtemplãtes
appetunt speculã dissipare conantur in tri
bus traq amicorum Job nominibus: tres i he
reticis pditionũ casus exprimũtur. Nisi. n.
deum pmnerent: nequaq de illo puersa sen
tirent: t nisi vetustatem pmanerent: in no
ue vite intelligentia nõ errarent: t nisi spe
culationẽ bonop destruerent: nequaq eos
supna iudicia cũ districto examine p ẏbo
rum suorũ culpa reprobarent. Cõtẽnendo
igitur deũ in vetustate se retinẽt: sz in vetu
state se retinendo prauis suis sermonibus
speculatõi recto nocent. Post hos quoq
heliu iunior in exprobratõe bti Job assu
mitur ex cui⁹ psona videlz spẽs quorũdam do
ctop fidelium: sz eñ arrogantiã designatur
Cuius verba nõ facile intelligim⁹: nisi ea
Ait náq de illo ẏho: Quis ẽ iste involuens

sniãs sermonib⁹ impitio? Cũ ho viole sentẽ
tias: sz nõ addit ptinua qualeo: vult pcul
dubio bonas intelligi. Hã cũ snie nomina
tur: nisi ẽt maledicant male sentiri nõ pñt.
In bono enĩ semp sniãs accipim⁹ que sine
adiectõe reprobatõis ponunt: sicut scriptũ
ẽ: Sapientio: sibi vr pigeri: septẽ viris loqn
tib⁹ sniãs. Quod ho dr q: cuis snie impi
tis sermõib⁹ inuoluũtur hoc summop ostẽ
dit: q: ab eo eũ elatõis facultate pcerũtur.
Magna qppe hi co impitia est: humiliter
dicere nescire qd dicat: t pstatis sensib⁹ cla
tionis ẏba miscere.

Capitulum 3.

Dne enim qd dr: quadri
ptita põt qlitate distingui:
si aut mala male: aut bõa
bñ: aut mala bñ: aut bõa
male dicantur. Male enĩ
malũ dr: cũ reo puersa sua
dẽ sicut scriptũ ẽ: Benedic deo t morere.
Bonũ bñ dr: cũ recte recta pdicantur: sicut
Joãnes ait: Agite pniam appropinquabit
enĩ regnũ celop. Malum bñ dr: qñ p os di
centis iccirco vicia exprimitur: vt reprobẽt
sicut Paulus ait. Femine eop immutauerũt
naturalẽ vsum in eũ q est cõtra naturam.
Quo loco erceũda quoq vicio⁹ facinora
subdidit: sed honeste inhõesta narrauit: vt
multos ad honestatis formã inhõesta nar
rando reuocaret. Male aũt bonum dicit:
cũ rectum aliqd recto studio nõ pfertur: si
cut illuminato ceco phariseo dicitur esse phiben
tur. Tu es discipulus eius. Qs maledictio
nis vtiq; dicerũt studio nõ orationis voto
Uel sicut cayphas ait: Expedit vnum mo
ri pro populo vt non tota gens pereat.
Bonum quippe sed non bene locutus est:
quia dum crudelitatem necis appetit re
demptionis gratiam prophetauit. Doc igi
tur modo heliu quoq; dicere non bene bo
na reprehenditur: quia in his que veracĩ
ter loquitur arroganter inflatur: qui eo spe
cie arrogantium signat: quo per sensum
rectitudinis in tumoris verba se elevat.
Sed quid est q tres amicos receptari per
septem sacrificia diuina vox precepit: heliu
vero sub vnius tantũmodo sententie mere
patione vereliquit? nisi q nonnunq hereti
ci diuine gratie largitate perfusi ad vnita
tẽ sancte ecclesie redeũt. Qs bene ipa ami

Pro.26.

Pro.1

C

Pro.9.

Jo.1.

Ro.1.

Jo.9.

Jo.11.

B

cõrum reconciliatione signatur p quisquis
tamẽ beatus Job orare pcipitur: q: nimi
rum hereticorum sacrificia accepta deo ẽ
nõ possũt: nisi p eis vniuersalis ecclesie ma
nibus offerantur vt ei⁹ meritis remedium
salutis inueniãt: quã verbop suorum tacu
litas impugnando feriebant. Unde t septẽ
p eis sacrificia memorantur oblata: quia
dum septifor mis gratie spiritum consuten
tes accipiunt: quasi septem oblationib⁹ ce
pturtur. Dicit in Joanne apocalypsi p se
ptenariũ ecclesiarum numerum vniuersalis
ecclesia dsignatur. Dunc per Salomonem
de sapientia dr: Sapientia edificauit sibi
domũ: excidit colũnas septẽ. Ipso ergo sa
crificioq numero reconciliati heretici quid
prius fuerunt exprimunt q perfectioni septi
formis gre nõ nisi redeũdo iunguñt. Bene
autem tauros p se t arietes obtulisse diseri
buntur. In tauro qppe cernit superbie: in
ariete aũt ducatus gregum sequentiũ dsi
gnatur. Quid itaq est p eis tauros arietes
q mactare: nisi eop superbum ducatum in
terficere: vt de se humilia sentiant t post se
corda innocentium iam nõ seducant. Cerui
ce eni timenti ab ecclesie vnitate reſi
lierant t infirmos post se populos quasi se
quentes greges trahebãt. Veniant igitur
ad beatum Job. t reuertantur ad ecclesiaz
septenario sacrificio: tauros t arietes ma
ctandos offerant: q: vt vniuersali ecclesie
plangantur humilitate iteruenient inter
ficiant qcquid prius tumidum de superbo
ducatu sapiebant. La. 4.

Élin ho per quẽ vane glo
rie amatores signati sunt:
etiam ira sanctã ecclesiam
pstituti: q ea que recte sen
tiunt humiliter pferre con
tẽnunt: nequaq per sacrifi
cium reconciliari pcipitur: q: arrogãtes q
dem sed tamẽ fideles: pro eo qd iam intus
sunt per septẽ sacrificia reuocari non pos
sunt. Quos tamẽ sub helii specie sententia
diuina redarguit: atq in eis nõ stratis sen
tentias: sed elationis mentes ac ẏba tumi
da reprehendit. Que nimirum reprehensio
qd aliud signat: nisi q eos ira positos sup
ne districtõis increpatio vel p flagellum cor
rigit: vel per iustum examen sibi ereptos
quit. Tales qppe intra sanctam ecclesiam

recte qdem predicant: sed tamen deo iudi
ce audire merentur obscuria: q: per ea bõa
que nõ ppria pferunt: nõ auctoris sui gloria
em sed ppriam laudem querunt. Dñs hoc
quoq; caute pensandum ẽ q bestiã voce
ad helim dr: Quis ẽt iste: Poma quippe
exprobatio est talis interrogatio. Nã quis
ẽ iste non dicim⁹ nisi de eo vnde quem no
scimus. Nescire autem dei reprobare ẽ: ex
de qbusdam quos reprobat in fine victu
rus ẽ. Nescio vos vnde sitis: discedite a me
oẽs operarij iniquitatis. Quid ẽ ergo q hoc
arroganter regrere qs ẽt eternũ apud deum
re: Ego arrogantes nescio. i. eorum vitã in
sapientie mee virtute nõ approbabo qua
laudibus humanis dñ inflantur: a sua glo
ria eterne retributõis inanescunt. Cui⁹ dñs
sniãs minime respuit: sed tamẽ cum ipsum q
dam ẏba protulit reprehẽdit quasi aperte insinu
at dicens: Noui que dicit: sed ignoro q di
cit: q: veraciter plana approbo: sz cum qui
de bonis que pfert erroratur: nõ agnosco.
Ut ho apertius ostẽdamus in elationis ia
cantũ helim qm turpiter dissimulare: formã pri
us ostendere boni predicatoris debemus:
quatenus ex statu huius reprimãdis mõstre
tur ligdo fortitudo qm prauã sit incarnatio
nis. Sancte vniuersalis ecclesie spiritalis ql
qm predicator in cãctis que dicit solerti cu
ra se inspicit: ne in eo q recte predicat: vi
cio se elatõis extollat ne vita a lingua dis
cordet: ne pacem qã in ecclesia annunciat
in scipso duz bñ dicit t male vivit amittat.
sz studet sũmopere pera malediccos rumo
res aduersantium t defendere loquẽdo qs
viuit: t amare viuendo quod dicit: nec in
his omnib⁹ iam sed auctoris gloriaz que
rat: atq oẽm sapientie gram quã vt loque
rẽ accepit: non suis se existimat meritis: sed
eorum intercessionibus p qbus loquatur ac
cepisse. Dicq dum infra se deiecit: superex
altat: q: sue numerum magis mereri placet eo q
bona que exercere poterat alienis meritis
reddit. Indignũ sc̃ oldas iudicat etiam cũ
dignus electis viuat. Bene enĩ q bona que
intercedit boibus sine periculo est: vix pos
sunt. Et quidnis sapientes se ẽ sentiat: rec
let tamẽ ẽ sapiens: nõ videri: atq; doctus sibi
olmodo quod loquendo prodiunt pertine
scit: t si liceat tacere appetit: quam ẽ multis
tutius silentiũ cernit: eoq; se felicius pu

tur: quos intra sanctam ecclesiam locus in
terior p silentium occultat: t tamen vt san
ctam ecclesiam defendat: q; ad loquen
dum vi charitatis impellitur ex necessitate
quidem officium locutionis suscipit: sed ex ma
gno desiderio occulti taciturnitatis querit.
Hoc seruat vox Helihu mysterio. Vsi
autem dicendi formulam arrogantes igno
rant. Neq; n. loquuntur q; cause eueniat
vt causas venire appetant vt loquantur.
Quos nunc helihu spem significat q in loca
tione sua immenso se vicio elationis eraltat.
Igitur finitis beati Job sermonibus subdit.

Capitulum. 5.

Job Ca. 32. a

Diserit au

tem tres viri isti ridere
Job eo q; iust⁹ sibi vide
ret. ¶ Hoc q; de eo dici
tur eo q; iustus sibi vi
deret facere hui⁹ scriptor
hystorie ad amicos in
dictam retulit: non aut beati Job de elatio
nis tumore reprobauit. Segtur. ¶ Et irat⁹
idignatusq; é helihu filius barachel buzites
de cognatione ram. ¶ Bñ hec ipsa vel ei⁹:
vel parentis: vel loci: vel cognationis noia notam
ppriæ exprimunt actionis. Helihu quippe interpre
tatum sonat deus meus iste: vel deus dñs.
Per quæ sicut supius diximus designatur
recta fides arrogantiæ intra ecclesiæ posito
rum. Unde his t hoc ipsum ei⁹ etiaz nomen
congruit. Nam quis intra dñica precepta
non viuunt: deum tamen dñm eē recognoscunt:
q; in similitudine carnis ēt forma deitatis intelli
gunt: sicut p pphetam dr: Scitote q⁹m dñs
ipse é deus. Barachel ipse interpretatus dr be
nedictio dei: buzites aut promptibilis. Qui
arroganter predicantib⁹ bñ vtriq; concordat
q; in predicationis facundia bñdictione gdez
grē diuine percipiunt: sed in elatio suis mori
bus eē eam promptibilem ostendunt. Ipa qp
pe que acceperūt bona: eo despicabilia fa
ciūt: quo nequaq; eis bñ vti nouerūt: apte
aut etiam de cognatione ram dr: Ram qppe
interpretatē excelsus. Excelsus nāq; est fide
lium populus: q huius vite infima t abiec
ta contemnit. Excelsi sunt q discere eū ydau
lo nouerūt. Nra quippe conuersatio in celis é. Helih
uiaq; de cognatione ram dr: q; vnusquisq; pre
dicator arrogans intra vniuersalem ecclesiā

Job 32. a

Ysa. 29

b

Phil. 3.

positus sanctis populis fidei vicate sociat:
quis ab eorū vita clarius p prauitate distet
gitur. Segtur. ¶ Iratus est aut aduersus
Job eo q; iustum se diceret eorā vo. ¶ Por
ro aduersus amicos eius indignatus est: eo
q; nō inuenissent rationem rōnabilē sed tā
tūmodo pdēnassent Job. Solerter intuen
dum é q; beatum Job iō reprehendit: q; co
ram deo se iustū eē dixit: amicos vo eius iō
redarguit: q; pdēnantes eum: rationē con
tra illum rōnabilē nō dederunt. Istis nāq;
indictis apte colligitur: q⁹ per eum species
amatoz vane glorie designatur. Job qp
pe de presumpta iustitia: amicos vo ei⁹ de
stulta rōne redarguit. Lucifer, vane glo
rie sectatores sui se in oibus preferūt: alios
quidem de fatuis sensib⁹: alios aut de indi
gnis meritis reprehendūt. i. alios cēsent ni
hil scire: alios nō bñ viuere. Et quāuis in
ste oēs extra ecclesiam positos prauia sentire
redarguit: tamē etiam eos q; intus sunt
p vite dispectu pterunt t cōtra illos ex ma
gnitudine recte sentiendi: cōtra istos vo q⁹s
ex merito bñ viuendi superbiunt.

Capitulum 6.

Ene aut helihu mō beatus
Iob: mō amicos eius iere
pare phibet: q; amatores
vane glorie aliq⁹ extra san
ctam ecclesiam cōstituti: t
aduersarios p̄munt dum
vera, pdicant: t eiusdem
sancte ecclesie morib⁹ p tradicunt: dum de
ipsa predicatione gloriantur. Premunt ad
uersarios virtute dei: p̄munt sanctā ecclesiā
qualitate dicendi. Illos predicatione sancta:
istam vitio elationis impugnant. Segtur.
¶ Igitur helihu expectauit Iob loquentē: eo
q; seniores cēnt q; loquebantur. Cū autem
vidisset q; ei ridere nō possent iratus é ve
hemēter. ¶ Quāuis sancta ecclesia sit peni
dubio aduersarios suis antiquis: q; de illis
ipsis: nō aut extat ipsa de illis: sicut de eis per
Iohannem dr: Ex nobis exierūt: sed nō erant
ex nobis recte tamen eisdem aduersarios he
lihu iunior fuisse describitur: q; nimirū post
exorta hereticorum bella eē intra sanctam ec
clesiam fastu scie inflati arrogantes cepūt.
Cū n. graniora hostilia pdicere certamina: tūc
sunt profecto subtiliora sensuum spicula re
gula: tunc argumentorum obstacula: tūc pplē

ctor indago librorum. Que sepe viri terre
no ingenio dum p̄gnue inuenūt arrogan
ter intumescunt: t q⁹ per elatiōis vitium pe
rimunt cōtingit: hinc de acutis sensib⁹ q⁹ postē
riores psternuntur: dū in his que recte de
deo sentiunt nō dei: q; suam gloriā querūt.
Unde helihu quoq; multa quidem recte loqui
tur: t tamē vinctus voce ac si quersa diceret
increpatur. Cum iō dr q; helihu expectauit
Iob loquentē: eo q; seniores cēnt q; loqban
tur: aperte beato Iob nō p̄ sua: q; p̄ amico p
reuerētia honorē eē reseruasse mōstratur: qa
videl⁹ arrogantes intra positi eandem san
ctam ecclesiam quā defendunt despiciunt:
t plerūq; pungut plus ingenia male sapiē
tium q̄ simplicem vitam i nocentium vene
rentur: plus reseruent linguis extra loquē
tium: q̄ meritis intra positor: quāuis vtris
q̄ ex diuerso obuient eū t ab illis rectitu
dine sensuū t a sancta ecclesia mox prauī
tate discordent. Segtur. ¶ Ridensq; filius
barachel buzites dixit: Iunior sum tempore
vos aut antiquiores. Decirco timui te capi
te veritus sum indicare vobis meā senten
tiam. Sperabam enī q; etas plurior loque
retur t annos multitudo doceret sapientiā
am. ¶ Cūcta hec que ab eo p tumorem sup
bie proferuntur: curim potius restringenda
sunt q̄ attentius exponenda. Que n. solidi
tate granitatis carent: terrēnis subtilitate
nō indigent. Sed solum puto breuiter inti
mandum: q; helihu quādiu p̄ etatis sue re
spectu tacuit sapientior fuit: cum vero in aliis
annos multitudine semetipsum preferēs re
spicit: q; pueriliter decipiat ostendit. Nam
cōtra ei⁹ iniam t etas plurior logitur: t per
annorū multitudine sapientia docetur: qa
etsi lōgeuitas sensum nō prebet: vsum tā
men veh̄emēter exercet. Segtur. ¶ Sz vt vi
deo spūs est in hoibus t inspiratio oipotē
tis dat intelligentiā. ¶ Dec recte diceret: si eā
dem intelligentiam sibi pre ceteris nō arro
garet. Neq; n. parua pdēnatio é ex eo bo
no q⁹ cōiter dat p̄mate gloriari. Scire bo
nū vū accepit: t nescire quō vti bono debe
at quod accepit. La. 7.

Uattuor quippe sunt spe
cies quibus ois tumor arrogā
tium demonstrat: cum bo
num aut a semetipsis ha
bere se estimant: aut sibi

Job 32. a

Ysa. 29

b

Phil. 3.

Dier. 48 b

Apoc. 3

Luc. 9

Ephe. 2.

1 Cor. 4

1 Cor. 4

c

bonum desuper credunt: p̄ suis se hoc me
ruisse meritis: patenter libre quod non ha
beant: aut despectis ceteris singulariter vi
deri appetunt habere quod habent. Ei ser
uitutis enim bonus se habere testatur: qui
per apostolum dicitur: Quid autem habes
quod non accepisti: Si autem accepisti: q̄d
gloriaris quasi non acceperis? Rursum ne
dari nobis bona gratie pro nostris preme
ritis credamus idem apostolus admonet dicens: Gratia eni saluati p
fidem: t hoc non ex vobis sed dei donū est
non ex operibus vt ne quis glorietur. Qui
etiam de seipso ait. Qui prius fui blasphe
mus t persecutor t contumeliosus: sed mise
ricordiam consecutus sum. Quibus verbis
aperte declarat: q; gratia nō pro meritis im
putatur: dum ex seipso docuit: t qd de ma
licia meruit t quid ex benuolentia accepit.
Rursum nonnulli iactant se habere quod
nō habent: sicut diuina voce per prophetā
de moab dicitur. Superbiam eius t arro
gantiam eius ego noui: t q̄ non sit recta est
virtus eius. Et sicut angelo ecclesie laudā
tur dicitur: Quia dicis q; diues sum t locu
pletatus: t nullius egeo: nescis quia tu es
miser t miserabilis t pauper t cecus t nu
dus. Rursum nonnulli despectis ceteris vi
deri appetunt singulariter bonum habere
quod habent. Unde t pharisee ecclesiā ex
templo abiecit iustificationes descendit: quia
bonorum operum merita sibi quasi singula
riter tribuens ostenti publicando se prodi
dit. Sancti quoq; apostoli ab hoc elationis
vicio reuocantur: qui de predicatione red
euntes cum clari dicerent: Domine in nomi
ne tuo etiam demonia nobis subiecta sūt
ne de hac miraculorum singularitate gau
derent: ilico eis respondit dominus dicēs:
Videbam Sathanam velut fulgur de ce
lo cadentem. Ipse quippe singulariter ela
tus uiderat: super astra dei exaltabo solium
meum sedebo in monte testamēti in la
teribus aquilonis: similis ero altissimo.
Et mire dominus vt in discipulorum cordi
bus elationem premeret mor iudicium ru
ne retulit: quod ipse magister elationis ac
cepit: vt in auctore superbie detestarent quid
elationis vitio formidarent. In hac ergo
arrogantie quarta spē credo humanus ani
mus labitur: vt id quod habet hēre singu

laritet gloziet. In tñ similitudiñ diabolice vicinus appropinquat: q3 gsq3 bonuz se habere singulariter gaudet: gsq3 videri sublimio: ceteris queritillum videlicet imitatur q despecto bono societatis angelorũ sedem suam ad aglonem ponẽ: t altissimi superbe similitudinẽ appetens: per iniquũ desiderium quasi ad quoddam culmen conatus est singularitatis erumpe. Deliñ ergo dñs dari a dño sapientiam cõfitetur in hac tamẽ elationis specie labitur vt sapiẽtiozem se ceteris gaudeat t quasi de singulari bono sese inaniter extollat. Quod verbis sequẽtibus indicat dicẽs: Hõ sunt lõ genti sapientes: nec seues intelligunt iudicium: lõ dicam audite me. ostendam vobis t ego meam sciam. Expectaui enĩ sermones vestros: audiui prudentiam vestram donec discepteremini sermonibus t donec putabam vos aliqd dicere considerabam. Quã tum ad intentionem lre spectat: loquens hẽ lin indicat gñ superbe tacuerit. Cum enim dicit expectaui sermones vestros t putabã vos aliqd dicere: apte declarat se ad ẏba senum indicantis potius studio gñ dicentis voto tacuisse. Quãuis hec melius vitã arrogantiaz designant: q aliquãdo intra sanctam ecclesiam positi: cũ eiusdem sancte ecclesie aduersarios ꝓspiciunt: nõ in eis ãnos tẽpozum sed intentionẽ solent pẽsare verborum. Hã quãtolibet sint eisdem arrogãtibus antagoze: hereticos eos audacter cõprimunt: in quoꝝ verbis dogmata puersa repzehendũt. Segtur. ((Sed vt video nõ est q possit arguere Job: t rñdere ex vobis sermonibus eius: ne forte dicatis inuenim⁹ sapientiam: deus pcat eam: nõ homo.

Capitulum 8.

Epe hereticiꝑ hoc qs eẽ t hoibus despicabiles solent cum a cunctis regentibus sanctam ecclesiã venerari cõspiciunt: opponez eiꝰ qbus valent obtrectationibus lacerare ꝓtendũt dicentes: Iccirco illi electa tpalia suppetũt: q3 ei pmia eterna munerã subtrahuntur. Quoꝝ voce hẽlin obuiat dicẽs: Ne forte dicatis inuenimus sapiẽtiam deus pcat eam nõ homo. Dc si arrogantes intra ecclesiam: sed tamẽ fideles contra hereticos dicant: Per hoc qꝺ sanctam ecclesiã in honoze hoium flozere tpaliter cernitis: proiectam eã a domino nõ credatis. Scit enĩ redemptoz eiꝰ t in hoc itinere solatia venientibꝫ tribuere: t per uenientes ad eternam patriã superna pmia reseruare: incassum igitur dicitis: q3 deꝰ eaz t nõ hõ pcepit eã venerari illam a electis fere hoibus videtis q3 sic ei terrene glozie adiumentã tribuitur vt per hoc multiplicius eam ad celestia subuehatur. Segtur.

((Nihil locutus ẽ mihi t ego nõ ẏm vẏos sermones respondebo illi.)) Quid ẽ qꝺ ait: Nihil locutus ẽ mihi: Nangd sancta ecclesia ꝑ predicatozes iustos cum intra se arrogãtes cõspicit erudire ac redarguere pzetermittit: exercet hec t quotidie exercere nõ cessat. Sz melius qui loquẽtẽ publice beatuz Job audierat dicat: Nihil locutus ẽ mihi: q3 nimirum oẽs arrogantes voces qdem sancte ecclesie audiunt: sz sibi eas dici dissimulant: quando elationis vitium emendare ꝓmunt nec de se superbia redargui estimant: quia eẽ se humiles putant q etiaz redargui despiciunt dũ sapiẽtiozes se t ipsis redarguẽtibus arbitrant. Quod ẏo ait nõ ẏm ẏmones vestros respondebo ei: ibi beato Job non ẏm sermones 'eoꝝ rñdere ei se dicit. Arrogãtes.n. intra ecclesiam positi re spõdent contra eam: sz nõ sicut hereticiex terius constituti. Necꝝ.n. cõtradicũt ei pzaua pdicando: sz puerse viuendo: q3 nec de deo vt hereticiidigna sentiũt: sz de se plus gñ necesse ẽ digna suspicantur. Segtur.

Capitulum 9.

Extimuerunt nec rñderunt vltra: abstulerunt a se elogium.)) Bene ab hẽlin ẏba amici Job extimasse referuntur: q3 nõnunqz arrogãtes ecclesie defensoꝛes quãuis ordinẽ dicẽdi non teneant: tamẽ aduersarios ipsa dictoꝛum virtute pturbant. Segtur. ((Quonã igitur expectaui t non sunt locuti: steterunt nec rñderunt vltra)) Finis eẽ locutionis sapiẽtium solet: vt confuse vicant quo aduersarijꝰ silentium imponant. Non.n. se ostẽdere sz pzaua docẽtes cõpescere cupiunt. Postqz ẏo de amicis Job dictum ẽ: Extimuerunt nec rñderunt vltra: abstulerunt qz elogium a se hẽlin subiũgens ait: Expectaui t non sunt locuti: steterunt

nec responderunt vltra. Et illo tam silentibus adhuc verba multiplicat: q3 videlz vir arrogans t formã in se arrogantium intentano non aduersariozũ victa supare sz suã sapientiã ostentare festinat. Unde t sequit. ((Respondebo t ego partẽ meã t ostendã scientiam meam.)) Dinc enim partem suaz omnis arrogans estimat: si sciam notatam habeat gñ ostendat: quia nimiruz oẽs elati scientiam habere non appetunt sed ostẽdere. Quo cõtra bene per moysen dicit. Quod non habuerit operculum nec ligaturam desuper immũdus erit. Tegmen qppe operculi vel ligatura est censura discipline: qua quisqꝫ non premit: quasi vas immũdũ pollutãqꝫ reprobatur. An nõ vas sine operculo hẽlin fuerat qui hanc esse partem suã estimauerat: si ostenderet scientiã quã habebat: quasi enim vas sine operculo vel ligatura polluitur qui per studium ostensionis patens nullo velamine taciturnitatis opit.

Capitulum. 10.

Dicatoꝛes autem sancti partem suaz reputant si intus quidem ipsi de sapiẽtia gaudeãt: foris aũt alios ab erroze compescant: necꝫ a se ita loquẽdo creũt vt gaudium mentis in ostentione ponãt discrete locutionis: sed bonum scientie in coꝛdis scrutinio meditantur: t ibi gaudent vbi hoc percipiunt: non vbi inter tot temptationum laqueos inotescere compelluntur: quãuis eũ bonũ qꝺ accipiunt innotescunt media interueniente charitate et ꝓfectu audientium t nõ et ꝓpria ostensione gratulantur. Arrogantes enim cũ scientiaz accipiunt: nihil se accepisse estimant si hanc eos occultã habere contingat. Nullꝫ qppe sanũ gaudiũ nisi in oze hominũ ponit. Unde t fatue virgines in vasis suis oleum non sumpsisse referunt: q3 arrogantes oẽs eum se ab aliquibus forte posse vitijs cõtinẽt bonũ glozie intra ẓscientias habere nõ possunt. In vase aũt ꝓprio sumpserat Paulus oleuz qui dicebat. Gloria nostra hec est: testimoniũ cõscientie nostre. Inane ergo vasculũ ferre est: intus coꝛ de vacuo: foris humani fauoris iudicium querere. Delin itaqꝫ q3 gloziam dum exterꝰ querit: intra vas oleum nõ habet dicit. Respondebo t ego partẽ meã: t ostendã scientiam meã. Unde t hoc ipm qꝺ de seruore vane glozie intus patitur verbis sequentibus aperit dicens. ((Plenus sum sermonibus t coartat me spiritus ventris mei. Ecce ut gunculas nouas dirũpit. Loquar t respirabo paulũ: aperiã labia mea t respõdebo. Plerunqꝫ arrogantes viri dum predicatores sanctos magna elog ac pro locutõe sua venerari conspiciunt: locutionis coꝛdis celitudinem t non vitiatam intentionis imitantur: necꝫ hoc amant qꝺ illi appetunt: sz hoc summope appetunt qꝺ clari hominibꝰ ostendantur. Nam sepe contingit vt sapientes viri cum se nõ audiri cõsiderant oꝛ suo silentium indicant: sed plerũqꝫ dũ cõspiciũt qꝺ iniquoꝝ facinoza ipsis tacentibus t nõ coꝛripientibus crescunt vim quandaz spiritus sui sustinent: vt in locutõe apte correptionis erũpant. Unde ꝓpheta Dieremias ex sue ꝑdicationi silentium indixisset dicens. Non recoꝛdabor eius: necꝫ loquar vltra in nomine illius: ignis ardens exiuit. Et factus ẽ in coꝛ de meo quasi ignis exestuãs claususqꝫ in ossibus meis: t defeci ferre non sustinens. Audiui enim contumelias multoꝝ. Pro eo enim qꝺ se minime videri conspexit: silentiũ appetiit: sed cum crescentia mala cernere ibi eodem silentio non permansit. Quia enim foꝛas tacuit: ex tedio locutionis intus ignez pertulit de zelo charitatis. Inflamãtur qppe coꝛda iustoꝝ cum non coꝛrepta crescere conspiciunt mala prauoꝝ actuũqꝫ culpe se participes credunt quos in iniquitate crescere silendo permittunt. Dauid propheta postqꝫ sibi silentiuz indixerat dicens. Posui oꝛ meo custodiam dum consisteret peccatoꝛ aduersum me. Obmutui t humiliatus sum: t silui a bonis. In ipso suo silentio iusto zelo charitatis exarsit qui ideo subdidit. Et dolor meus renouatus ẽ. Cõcaluit coꝛ meum intra me: t in meditatione mea exardescit ignis. Intus coꝛ concalescit quo dilectionis ardoꝛ per ammonitionẽ locutionis exterius emanare recusauit. Ignis ille in meditatione coꝛdis exarsit: q3 increpatio belin quentium in coꝛceptione ozis surrexit: charitatis enim zelus consolatione ammirabili augendo se temperat: quando ꝑ a iniquoꝝ opera per voces coꝛrepetionis emanat: vt t que coꝛrigere non valet: increpare non

desinat ne se participem delinquentiam et consensu vacturnitatis addicat.

Capitulum. xi.

Ed q: sepe nonnulla vitia virtutes se esse mentiuntur: sicut effusio nonnunq; misericordia: et tenacia nonnunq; parsimonia: et crudelitas: aliqñ iusticia vult videri: ita plerūq; mentē ad loquēdi impetū vane glorie antreras: nequaq; se intra silentium capiens quasi zelus charitatis inflāmat: atq; appetere ostēsionis vis ad effrenationē locutionis impellit: et quasi sub studio consulendi libido erumpit apparendi. Non enim curat loquendo qd prīt: sed quid apparcat nec studet vt malum quod cernit corrigat: sed bonum qd sentit ostendat. Unde bene quoq; spiritu elationis extensus et sese intra silentij claustra nō capiēs ait. Plenus enim sum sermonibus et coarctat me spūs veteri mei. ¶ En venter meus quasi mustum absq; spiraculo qd lagunculas nouas dirūpit. ¶ Quod si intelligere spiritualiter debemus hoc loco videlz ventrez sinū cordis appellat. In musto vero sancti spiritus feruor accipitur. De quo in euāgelio dns dicit. Vinum nouū mittunt i nouos vtres. Ex quo dum repente replerentur apostoli: dum linguis oibus loquerentur: a iudeis nescientibus sed tamē vera attestantibus victum est. Di musto pleni sunt. Lagūculas vero infirmas: ipsa humanitate conscientias vel certe h terrena corpozi vascula non inconuenienter accipimus. De qb⁹ Paulus apostolus ait. Habemus thesaurum istum in vasis fictilibus. Velut aūt qa sicut supius dixi: sic inflatione elationis extenditur: ac si ad loquendum per charitatis gratiam ardore spiritus sancti accendatur sensus sui spiritus in eo quod tacuit: quasi multo absq; spiraculo comparuit. Et bene ait: q; lagunculas nouas dirumpit: q: sancti spiritus feruor non solum veteri sz etiaz noua vita vir capitur. Multuz ergo lagunculas nouas dirumpit: q: feruoris eius potentiam etiam spiritualia corda transcēdit. Loquar et respirabo paululum: aperiam labia mea et respōdebo. Bene ait. Respirabo q: sicut labor iustorum est videre prauia nec corrigere: ita grauis est labor arrogantiam: si quod sapiunt non ostēdant. Dum quippe intrinsecus estuantem ferre vix possunt: si omne quod sentiunt paulo tardius innotescunt. Unde necesse est vt cuz res bona agitur: prius eius elatio in corde vincatur: ne si a radice misere intentionis pdeat: amaros nequitie fructus producat.

Capitulum. xii.

I ergo qui adhuc vitioz bello subiacent: nequaq; p predicationis vsum prēesse magisterio ceteroz debēt. Dine est enim q iuxta diuine dispensationis vocē ab anno vigesimo et quinto leuite tabernaculo seruiunt: sed a quinquagesimo custodes vasorum fiunt. Quid enim per annū quintum ac vigesimū in quo flos iuventutis oboriť: nisi ipsa contra vnūquodq; vitiū bella signantur. Et quid per quinquagenariū: in quo et in bilei requies cōtinetur: nisi interna requies edomito bello mentis exprimitur. Quid ēo per vasa tabernaculi: nisi fidelia animē figurant? Leuite ergo ab anno vigesimo et quinto tabernaculo seruiūt: et quinquagenario custodes vasorū fiunt: vt videl: qui adhuc impugnantium vitiorū certamina per consensum delectationis tolerant: aliorū curaz suscipere non pñumant: cum ēo temptationum bella subegerint quo apud semetipm sub se ipo esse cōtentionem vitiorū cōspicit: quibus nulla tractus delectatione consentit. Segtur. ¶ Non accipiā pson̄am viri: et deum homin. non cognabo. Hec scio enī quādiu subsistā et si post modicū tollat me factor me⁹. ¶ Recta cōsideratio qd deū homini tribuat: ideo nō equat: q: quādiu hic subsistat: vel qñ ad dei iudiciū tollat ignorat. Et bene ait. Post modicū tollat me factor meus: q: quālibet longū fuerit tp̄s vite presentis: coipo breue ē: quo pmanēs non ē. Nec enim dignū est vt diuturnū iudicetur: quicqd fine circūscribitur. Sz inter has sententias quas ex veritate solidas pfert: ad verba rursum elationis erumpit dicens.

Adi ergo Iob eloquia mea: et oēs ermbes meos ausculta. Ecce aperui os meū loquatur lingua mea in fauc⁹ meis ¶. Pensemus de qua elatione detegēdū: q beatum Job audire se admonet: q os aperuisse se perhibet: q linguā suā in faucibus loqui pmittit. Hoc enim habet pprium doctrina arrogantiū: vt humiliter nesciant inferre quod docent: et recta que saltē recte ministrare non possint. In verbis enī cuiz pdit qd eam docent quasi in quodā sibi videntur summitatis culmine residere: eosq; quos docent vt longe infra se positos velut in imo respiciunt: quibus non cōsulēdo loquī: sed vim dominādo dignātur. Recte aūt his per pphetam dns dicit. Vos aūt cum austeritate impabatis eis et cū potētia. Cū austeritate enim et potētia impant: qui subditos suos non tranquille rōnando corrigere: sed aspere inflectere vlando festinant.

Capitulum. xiii.

T contra vera doctrina tā to vehemētius hoc elationis vicū fugit p cogitationez: quāto ardentius verboz et suoz iaculis ipm magistruz elationis insequitur. Caret enim ne eum magis elatio moribus pdiect: quē in corde audientiū sacris sermonibus insectatur. Humilitatē nāq; que magistra ē oium materq; virtutū: et loquendo docere: et viuendo conatur ostendere: vt eā apud discipulos veritatis plus moribus q̄ sermonibus eloquat. Dñi Paulus thessalonicēsib⁹ loquens: quasi culminis ppri apostolatus oblitus ait. Facti sumus paruuli in medio vestrū. Unde Petrus apostolus cum diceret. Parati semp ad satisfactionē oi posenti vos rōnez de ea que in vobis ē spe: i ipsa doctrine scia qualitatē docēdi asseruit esse seruandā subdens: sed cum modestia et timore cōscientiam habētes bonā. Hoc ait: qd discipulo Dñi⁹ ait. Precipe hec et doce eā omni imperio⁹ dñatione potestis. Cum imperio quippe docetur qd prius agit q̄ dicit: nā doctrie subtrahit fiducia qñ cōscientia ppedit lingua. Non enim ex potestate elate locutionis sed bone fiducian infinuauit actionis. Dñi enā de dño scriptū est. Erat enim docens sicut potestatē habēs: nō sicut scribe et pharisei. Singulariter nāq; ac principaliter soluz ex potestate bona locutus est: q: ex infirmitate mala nulla cōmisit. Ex diuinitatis quippe potentia habuit vt qd nobis per humanitatis suc innocentiam ministraret.

Capitulum. xiv.

O enim qui infirmi homines sumus cum de deo hominibus loqmur debemus primū meminisse qd sumus: vt ex ppria infirmitate pensemus quo docendi ordine infirmis fratribus consulamus. Consideremus igitur q: aut tales sumus quales nonnullos corrigimus: aut tales aliquādo fuimus: et si iam diuina gratia operante nō sumus: vt tanto temperantius humili corde corrigam⁹ quāto nosmetipos verius in his quos emēdam⁹ agnoscam⁹. Si aūt tales nō sum⁹ nec fuim⁹ quales adhuc illi sunt quos emēdare curamus: ne eoz nostrorū forte superbiat: et de ipa innocētia penas rapiat: quorū mala corrigimus: aliq; eoz bona nobis ante oculos reuocemus. Que si omo nulla sunt: ad occulta dei iudicia recurramus: q: sicut nos meritis nullis hoc ipm bonum qd habem⁹ accepimus: ita illos quoq; pōt grā supne virtutis infundere: vt eratari posterius etiā ipa possint bona que nos āt accepimus fuisse. Quis enim crederet qd per aplm⁹ meritū Saulus lapidātū Stephanū p̄cessurus erat: q in morte eius lapidantium vestimenta seruabat. Di ergo primū cogitationib⁹ humiliari coz dz: et tāe demū delinquentiū ingtas increpari. Sz hunc vt sepe dictū est: locutionis modum dñs ignorare ostendit: qui in locutione sua elationis typo quasi potētia cuiusdā auctoritatis inflatur dicēs. ¶ Audi igit Job eloqa mea et oēs sermones meos ausculta. ¶ Ecce aperui os meū loquet lingua mea i fauc⁹ meis. In fau-

dus vero loqui est silenter dicere: t nō cla
moribus vocaferari. Quibus verbis arro
gantes intrā sanctam ecclesiam positos fi
gurat. Di enim velut in faucibus loqui dicā
tur: qui non cōtra aduersarios extra vincu
los clamant: sed quosdam intra sinum san
cte ecclesie quasi vicinos ac intra positos i
crepant. Sepe vero arrogantes eandem cō
tenent arrogantiam se fugere ostendant et
dum sic cuncta agant vt nullum lateant: h
priuate singulis quasi silenter narrant: qua
tenus non solum de sensu intelligentie: sed
de ipso apud homines etiam arrogātie cō
temptu glorientur. Unde nunc dicitur. Lo
quetur lingua mea in faucibus meis. Ac si
aperte dicatur. Que contra te prudēter sen
tio: ecce silenter narro. Aliquādo aūt in tan
tam impudentie elationē prūpiunt vt alios
tacentibus: ipsi soleant laudare qd dicunt.
Unde subiungit. (Simplici corde meo ser
mones mei t sniam labia mea puram lo
quentur.) Magne virtutis laus est: simpli
citas locutionis. Quā q: arrogantes nō ha
bent: habere se hanc sollicitus asserunt vt
securius audiātur: t puros se locuturos de
nunciant: q: cuplicitatis sue maliciam dēp
hendi formidant. Sepe autē t falsis vera
pmiscent: vt inde eorū mendatio citius cre
datur: vnde in esse eis assertio ꝓbatis agno
scitur. Quia igitur heliu t pure se locuturū
perhibuit: t dicta sua appellando sententias
fauore p̄occurrit: eandē iam sententiā quā
pmisit adiungit dicens.

Capitulum. 15.

21 Spiritus dei fecit me: et in
spiraculum oipotentis vi
uificauit me.) Subditur9
vera: pmisit elata: t dicturus
hoc qd recte saperet:
ante immouit quantus tu
meret. Sic nāmirū sic arrogantium mentes
insaniant: vt t in eis que recte sentiunt ela
tionis sue torbitudine deprauentur. Unde
fit vt etiam eorum recta auditores nequa
q̄ instruant: q: profecto illos per ea que tu
mide sentiunt: non ad sui reuerentiam ꝙ ad
eos contemptum vocant: dūq; dictis prudenti
bus stulticie verba miscēt: q: stulticia ab au
diente despicitur: etiam prudentia non tene
tur. Hinc est p moysen dict. Qr qui fluxus
seminis sustinet immundus erit. Quid ē enim

Leui.15

sermo nisi semen? Qui dum ordinate emit
titur audientis mens quasi conspicuētis vte
rus ad boni operis prolem fetatur. Si ve
ro importune defluit: emittentem polluens
generandi virtutem perdit. Nam si sermo
semen non esset: de predicante paulo nequa
q̄ atheniensēs dicerent. Quid sibi vult se
minī uerbius h dicere. De quo t lucas di
cit. Ipse enim erat dux verbi. Semen ergo
visu propaginis dicatur incōpetenter fluēs Act.14
cetera membra coinquinat: cū sermo p qué
in audientiū sensibus nasci scientia debuit
si inordinate pdeat: etiam que recte sensc
rit sedat. Unde helin quoq; etiaz que recte
pōt sentire cōmaculat: dum eni vel quid lo
quatur ignorat: t quasi fluxum seminis sa
stinet: cum linguā vtilitati congruam p ver
ba vane locutionis mouet. Bono autem or
dine t factum se astruit t aiatum: per spiri
tum factū: t per inspiraculum se narrat ani
matum: facto quippe Adam scriptum est. Gen.2
Inspirauit in faciem eius spiraculū vite: et
factus est homo in animaz viuentem. Sed
hec que recte astruit vtruz recte exequatur
audiamus. Segtur. (Si potes respōde mi
hi: t aduersus faciem meam resiste.) Ecce
dum narrat ordinem vere cōditionis fastū
superbe elationis erūpit: atq; aliis verbis
hoc idem replicat dicens. Ecce t me sicut t
te fecit deus: t de eodem luto ego quoq; for
matus sum. Verūtamen miraculum meum
non te terreat: t eloquentia mea non sit tibi
grauis. Quid est q helin ordinem vere cō
ditionis agnoscit: t modum recte locutiōis
ignorat? Quid est quod se beato Job t cō
ditum exequat: t locaturus exaltat: nisi hoc
quod arrogantes oēs eruditis qdem hom
nibus se equaliter conditos meminerūt: sed
per fastum scientie auditores suos equales
sibi vel esse vel credere dedignanter: eisq; se
per nature conditionē cōferunt: sed p tumo
rem scientie supponunt. Equales quidez se
iudicant extitisse nascēdo sed non equales
remansisse viuēdo: atq; in eo quod equales
quasi viuendo iam non sunt: illud ad mal9
miraculum reuocant: quod equales nascen
do fuerunt. Unde inflatus helin dicit. Ecce
t me sicut t te fecit de9: t de eodē luto ego
quoq; formatus sum. Verūtamen miracu
lum meum non te terreat: t eloquentia mea
non sit tibi grauis. Lc. 16.

21 Habent hoc ꝓprium arrogā
tes qd prauiq; dicant mira
se dicere semper existimant
t locutionem suā ammirā
do p̄euerunt: quia vel in
actis sensibus ipsa elatio
quanto sit fatuitas ignorant. Notandum
Deb.15. quoq; est q Paulus dum mire hebreos
ammoneret adiunxit: Rogo aūt vos fres
vt sufferatis verbum solacij mei pau
cis scripsi vobis. Helin aūt insania protulit
t quasi ꝓsolando subiunxit. Miraculū me
um nō te terreat: t eloquentia mea nō sit
tibi grauis. Ille dicta sua verbum solacij:
h vero eloquentiam t miraculuz vocat. Ec
ce quam distincti sapores pdeant fructū:
et diuersa radice cogitationū. Ille de ma
gnis humiliter sentit: iste de minimis se iani
ter erigit. Quid ergo inter hec nisi hoc so
lerter intuendum quod t ascensura i imo
se cē cōsiderant: t cassura semper in pre
cipicio stant: Salomone attestante q ait: An
te ruinam exaltatur cor: t ante gloriaz hu
miliatur. Segtur. (Dixisti ergo in auribus
meis: t vocem verboz audiui atq; candez
voce subiūgens ait: Mundus sum ego et
absq; delicto: immaculatus t nō est iniqtas i
me.) Quia q̄relas in me repit: iō arbitra
tus est me inimicū sibi. Posuit i nervo pe
des meos: custodiuit oēs semitas meas:
mor3 contra hec verba que beatum Job
diuisse narrauit sniam suam pferens ait:
Hoc est ergo in quo nō es iustificatus. Pro
fecto btūs Job veraciter dixerat: q absq;
culpa fuerit flagellatus. Hoc eni ipse de se
qd de illo ad diabolum dūs dixit: Cōmoui
sti me aduersus eum: vt affligerē illum frā
stra. Sed helin nō credidit cessante culpa
potuisse eū cruciz p gra flagellari nesciebat
eni flagellis eius nō deleri vicia sz meritum
augeri: t p eo qd sine delicto flagellatuz
hac eum snia increpabat dicens: Hoc ē er
go in quo nō es iustificatus. Habent enim
arrogantes ꝓprium vt plus arguere appe
tant q̄ ꝓsolari: t queq; hoibus euenire co
gnoscunt et solis euenisse iniqtatibus arbi
trentur. Nesciūt quippe occulta iudicia sub
tiliter querere: atq; id quod nō intelligunt
humiliter pscrutari: q: eos sepe a secretis in
uestigatōibus indicioz dei ipsa scie sue ela
tio ejcit dum extollit. Lc. 17.

21 Ter sit plerūq; vt loquātur ali
quid: sz tñ multa ea que lo
qui uere nesciant. Unde
de his quidam sapiens dixit:
Mihi aūt vel deus hoc di
cere ex ꝓria. Sententia q̄
pe a sensu vocata ē. Ex recte que intelligit
g nequaq; tantūmodo' solendo dicere: sed
sentiendo desiderat expiri quod dicit. Sed
mens arrogantiū victorū suoz sensum nō
penetrat: q: ab interno gustu recto iudicio
in eos fauores rodigitur quos foris amat.
Uera autem scia afficit nō extollit: nec sup
bientes quos replenerit: sz lamentantes fa
cit. Qua q̄q; cum repletus fuerit primo in
feriori loco se sciri appetit: t iam sui placui
to per illā firmior t robustior sapit: quā
to se infirmū in illa verius recognouerat: atq;
ampliorē viam huius scie ipsa ei humili
tas aperit: dūq; imbecillitatem suam cōspi
cit ipsa ei cognitio secretoz sublimium abs
cōditos finꝰpandit: quia cognitōne prioris
subtilior redditur: quo ad occulta rapitur
helin ergo in flagellis beati Job iccirco ve
racem rōnem nō inuenit: q: eaz querere hu
militer nescit: t increpare potius q̄ consola
ri patior dicit. (Hoc est ergo in quo nō es
iustificatus.) Notandū quoq; ē q beatus
Job in nervo pedē suum positū dixit: sz ne
quaq; mundū se hoc mō quo ei obiciebat: ab
q̄ peccato vel immaculatum t sine iniqtate
fuisse memoravit. Sed helin dū cum auste
ritate studuit increpare que dicta sunt: mē
tiens addit que dicta nō sunt. Qui n. sem
per increpare appetit t nunq; fouere: mul
ta pierūq; increpando mentiuntur. Naz vt
arguere docte videantur: fingunt nōnunq;
que redarguant: t cū ipsi egno more in cur
sum sue ostentatōis ferueant in subiectoꝝ
inuectionibus' ex fictis sibi iniqtatibus cam
pum parant. Sciendum preterea est sicut t
supius dixit: q arrogantes viri instatis su
is sermonibus sepe fortia dicta pmiscent:
nec cōsiderant aliquando qd viuant: sz pē
sant studiose qd doceant. Quoz nunc he
lin spēm tenet q nō recte vivere appetit: sz
docere. Quia ergo scienz sed arrogans loq
tur: taceamus iam quod timidum vinc: et
audiamus qd solidus dicit: Post tot itaq;
elationis verba tandem sciam suam oīno

dere inchoans ait: ¶ Rñdebo tibi qñ maior sit de⁹ homie.)) Dicatur fortasse ab aliquo. Quis ista vel cū nō audit ignorat: sed nimirū hec scia vitis creditur: si non ex ipsa intentionis sue rādice penseretur. Flagellato videlz loquebatur: q̄ t passionis verba accepérat: t cās ignorabat. Jccirco ergo intulit. La. 18.

Respondebo tibi q̄ maior sit deus hoie: vt flagellat⁹ nō p̄sideráns q̄ illo maior est deus in omne quod patitur ex⁹ iudicio se postponat: cui se minorem esse nō dubitat t qđ a meliore patitur: iustum credat: ét si eiusdem iustitie cās ignorat.

Quisq̄s enim etiam p̄ peccā perc̄utitur: nisi murmurando reniteatur eorpō iam iust⁹ cē inchoat: quo ferientis iusticiam non accusat. Dō nāq̄ sub deo est cōditus: t ad cōditionis ordinem redit: quando sibi egritatem iudicio sui ét quā nō intelligit anteponit.

Bñ ergo dr. Respondebo tibi quod maior sit de⁹ hoie: vt cōsiderata potentia creatoris deferuescat tumor mentis p memoriā cōditōis. Unde Dauid pphēta cū percussionis pōdere in erectum vocis erumpe cogeretur ad p̄sideratōez conditōis sue se recolligens ait: O bmutui t nō aperui os meū: qñ tu fecisti me. Pensauit enī p̄ditōis sue ordinem t iusticiam percussionis inuenit: qa q̄ benigne cum qui non erat condidit: cum p̄fecto qui erat nō nisi iuste percussit. Sequitur. ((Aduersus eum contendis q̄ non ad omnia verba responderit tibi.)) Semel loquitur deus t secundo idipsum nō repetit.

Afflicti cordis est p̄prium: vt in omne quod appetit: t tamen rerum ordinem cōtrarium sentit: ñ possit fieri cur ita vel non ita fiat. diuino sibi respondere vocibus velit: vt dū de cuncta rerum cōtrouersia consulat: t resp̄sionis eius cognita rōne cōquiescat.

Dehinc aūt p̄cludens q̄ scripturam sacram dominus cōderet: vt in ea vel publicis vel occultis cunctor⁹ q̄nibus rñderet ait: Ad uersus eum p̄tendis qđ non ad omnia verba respōderit tibi. Semel loquitur deus: t secundo idipsum nō repetit. Ac si diceret: Deus singulorum cordi⁹ priuatis vocib⁹ non rñdet sz tale elogium p̄struit per qđ cūctor⁹ q̄nibus satisfaciat. La. 19.

IN scripture quippe ei⁹ eloquiis cās nr̄as singuli si regrim⁹ inuenimus: nec opus é vt i eo qđ spāliter gr̄is tolerat rñderi sibi diuina vocē speciāliter querat. Ibi enī nobis omnibus in eo qđ spāliter patimur cōpiter rñdetur ibi vita p̄cedentiuz sit forma sequentiū. Et.n. vnū ex plurib⁹ p̄peram⁹: tacet vū passiōe aliqua vel molestia carnis afficimur: scire fortasse occultas cās passionis eiusdē vel molestie optamus: quatenus in eo qđ patimur: ex ipsa rerum scia p̄solemur. Sed q̄ de spālibus tēptatiōibus nr̄is nequaq̄ nobis singulis spāliter rñdet: ad scripturā sacrā recurrim⁹. Ibi videlz inuenimus q̄ Paulus carnis infirmitate tēptatus audiuit. Sufficit tibi gr̄a mea: nā virt⁹ in infirmitate p̄ficitur. Qđ iccirco illi in infirmitate p̄pria dictū est: ne figuratiz nobis oībus diceretur. In scriptura igit̄ sacra vocem dei afflicto Paulo audiuimus: ne cū fortasse affligimur singuli audire eā priuata p̄solatione quereremur. Nō ergo dñe ad oia ꝟba nobis rñdet: q̄ semel loq̄t t secundo idipsum nō repetit. i. in his que p̄ scripturas sacrā ad p̄ces nr̄os p̄tulit nos erudire curauit. Discāt itaq̄ sēpe doctores ecclesie: discant ét arrogātes cū ira cā laborare quosdam pusillanimitate p̄spiciāt: q̄ nobis de⁹ ad ꝟba oia nō rñdet: q̄ semel loquitur de⁹: t idipsum secūdo nō repetit. i. cogitationib⁹ vel tēptatōib⁹ singulor: nō iā passim p̄ pphetarum voces nō p euāgelica bñficia factis facit: q̄ scriptura sacra quod ꝟt singulis euenire cōprehendit: atq̄ i illa p exēpla precedentiū ét virā sequntiū informare curauit.

Quānis qđ ait: Semel loquitur de⁹: t secundo idipsum nō repetit. Hoc intelligi subtiliꝰ pōt: q̄ p̄ vnigenitū p̄substantialē sibi filium genuit. Logn.dei est ꝟbum genuine: Semel aūt logq̄ dei é: ꝟbum aliud p̄ter vnigenitus nō hēre. Usi t apte subditur: ((Et secundo idipsum nō repetit: q̄ videlz hoc ipsum ꝟbum .i. filiū nō nisi vnicū genuit.)) Qđ aūt non ait: locutus é sz loquet: nō videlz tp̄us preteritū nec futurū ponēs: liquet oībus q̄ deo nō p̄teritū tp̄s p̄gruit nec futurū. Tanto ergo i eo quolibet tp̄s ponit libere: q̄to nulla vere. Hecq̄.n. quolibz libere dicta poterat si saltē vnū p̄prie diceretur: Inde itaq̄ dicit

in deo tp̄s audacter quodlibet licet: vnde in eo dici p̄prie nihil licet. Uerbū nāq̄ patet sine epe genuit: t qđ vigne fari queat illam ineffabilē natiuitatē qđ de eterno natus é coeterno: q̄ existens añ secula genuit equalē: q̄ gignēdo natus posterio: nō est. Que videlz nos mirari possum⁹ sed intueri minime valem⁹. Illius aūt natiuitatis videlicet iā mirari posse aliquatenus videre é. Sed quomō videm⁹: q̄ nequaq̄ cōprehendimus: Est aūt qđ de visu carnis pertrahere ad sensum spūs debem⁹. Nā figis in tenebris clausis oculis tacetur: atq̄ ante eum subitū lucerne lumē erūpat: clausi eius oculi ipso aduentu lumis feriūtur vt pateāt. Cur ergo turbati sunt: si clausi nihil viderunt: Nec tamē aliqđ perfectū fuit: qđ videri clausi potuerunt. Nā si p̄fecte totū vidissent. cur aperiri quererent qđ viderent. Sic itaq̄ fit sumus: cū de incomp̄hensibili natiuitate intueri aliqđ conamur. Eo ipso eni quo fulgore admiratōis p̄cutitur anim⁹: t quasi videt qđ videre nō valet: velut i tenebris positus vim lucis oculis clausis videt. Deinu nāq̄ ait: Semel loquitur de⁹. Dauid ꝟo vbi vnigeniti natiuitatem intuens ait: Semel locutus est deus. Q̄.n. vnigenitus filius idē verbum patris t perfectione natus dr: t p eternitate semp nasci p̄hibetur sacra scriptura libere dicere de deo cōsueuit: q̄ locutus é t loquitur. In eo enī q̄ p fectū ꝟbum genuit: t locutus est pater: in eo aūt qđ semp gignit vtiq̄ loquitur quānis hoc q̄ perfectū dicimus p̄prie nē dicamus neq̄.n. q̄ factum nō est p̄prie dr eē p̄fectū sed eius plenitudinē per quādam angustiā nostre locutiōis exp̄rimimus sicut ét de patre dñs dicit: Estote p̄fecti sicut t p̄r vester celestis perfectus é. Q̄ ꝟo hec diuine nature secreta admiratio nō facile occupatis per terrena desideria mētibus inotescit: apte vi locutione qualiter ad nos fiat infirmat dicens: ((Per somniū in visiōe nocturna q̄si irruit sopor sup̄ homines t dormiūt in lectulo.

Capitulum. 20

Quid é qđ per somniū nobis locutio diuinitas inotescit nisi q̄ dei secreta nō cognoscim⁹ ñi i terrenis desideriis vigilem⁹: in somno erroris eo sensus dormiunt t interiora cernūtur.

Si eterna ergo p̄scrutari volumus ab erroribus p̄cipitē nos: mittamus. Cor videlz si q̄s p̄ somniū audiē: q̄si trāgilla mētis ab hoc⁹ se culi actōe gerit: t in ipo mētis fluctu divina precepta p̄sentē. Cū.n. ab erroribus actio nibus mēs sopitur: tūc plenius mādatorum dei pōdus agnoscitur. Tūc ꝟba dei mens vinacius penetrat: cū ad se emittere curarum secularium tumultus recusat. Male enim hō vigilat: qñ eū secularib⁹ negotiorum estibus ifoleriter ingerat. Aurem q̄ppe cordis terrenarū cogitationū turba dum p̄strepit claudit: atq̄ in secretario mētis quanto minus curaꝝ tumultuantiū sonus cōpescitur tanto amplius vor p̄sentis indicis nō audiatur. Ne.g.n.p̄cepte hō sufficit ad vitaq̄ diuinus: sed dū sic interius erudiri appetit vt tñ exterius ipiceretur. vñ exterius audituꝰ apit: inde interius obsurdescit. Moyses amicus egrpcijs ñi vigilabat: t iccirco vocem dñi in egrpto positus nō audiebat. Sz exacto egrpcio posiq̄ in desertū fugit: illic dū quadraginta annis degerit: quasi ab ingressu terrenor⁹ desideriorꝰ tumultibus obdormiuit: atq̄ iccirco diuinā vocez percipere meruit: q̄ supnā q̄si quātomagis ab appetēdis exterioꝝ tropuit: tāto veri⁹ ad cognoscenda interiora vigilauit. Rursus ille litici populi turbis p̄latus vt legis p̄cepta p̄cipiat in montē ducē: atq̄ vt eterna penetret ab exterioꝝ tumultibus occultatur.

Capitulum. 21

Unde t sancti viri q̄ exteriorꝰ misteriis deseruire officijs necessitate cogūtur studiose semp ad cordis secreta refugiāt ibiq̄ cogitationis intime cacumē ascendāt t legē quasi i monte p̄cipiant: dū postpositis tumultibus actionū q̄ualium in cōtemplatōis sue veritate supne voluntatis sniam p̄scrutant. Dic est qđ ide Moyses credo de rebus dubijs ad tabernaculum redit ibiq̄ secreto dominū p̄sulit t q̄ certius decernat agnoscat. Relictis quippe turbis ad tabernaculū redire é: postpositis exterioꝝ tumultib⁹ secretū mētis intrare. Ibi.n. dñs p̄sulit: t qđ foras agendū est publicē intus fideliter audit. Hoc quotidie boni rectores faciendo discunt. Hoc quotidie boni rectores faciendo discunt. Cum se res dubias discernere nō posse cognoscunt ad secretum mentis velut ad qđ

dam tabernaculum reuertantur: diuina lege perspecta quasi coram posita archa dñi cõsulunt: t qs prius intus tacentes audiut hoc foras postmodũ agẽtes intelligunt. Ut enim exteriorib⁹ officijs inoffense deseruiant ad secreta cordis recurrere incessabiliter curant t sic vocem dei quasi p somniũ audiunt dum in meditatione mentis a carnalis sensibus abstrahuntur. Vnde ẽ qd spõsa in canticis canticorũ sponsi voce quasi p somniũ audierat quc dicebat. Ego dormio: t cor meum vigilat. Ac si diceret. Dum' exterioribus sensibus ab huius vite sollicitudinibus sopio: vacante mente vinacius interna cognosco. Foris dormio sed intus cor vigilat: q; dum exteriora quasi nõ sentio: interiora solerter apprehendo. Bene ergo helihu ait. Quia per somniũ loqtur deus atq; apte subdidit in visione nocturna. Nocturna enim visio apparere contemplationi mẽtis sub quibusdam imaginationibus solet. In diurna autem luce certius cernimus in nocturna vero visione cunctanter videm⁹. Et q; sancti omnes quãdiu i hac vita sunt diuine nature secreta quasi sub quadã imaginatione conspiciunt: q; videlz nec ꝺũ sicut sunt ea manifestius contemplant: hñ helihu postq̃ dixit deũ nobis per somniũ loq subdit in visione nocturna. Nox qppe est vita pñs: in qua quãdiu sumus per hoc qd interna conspicimus: sub incerta imaginatiõe caligamus. Prophẽta nãq; ad videndum dñm quadã se pmi caligine sentiebat dicẽs Alia mea desiderauit te in nocte. Ac si apte diceret. In hac obscuritate vite pñtis videre appeto: sed adhuc infirmitatis nubilo circũscribor. Dauid quoq; huius noctis caliginem videns claritatem veri luminis pñtolatus ait. Mane astabo tibi t videbo. Adhuc ergo in nocte minus se videre cõspicit: q; ad videndum deum futurũ mane concupiscit. Quia vero vt dixim⁹ ab exteriore actione cessare dormire est: hñ helihu subdit. Quãdo irruit sopor sup̃ homines. Qr aũt sancti viri ẽt exteriori actioni nõ deseruiũt intra mentis cubilia conquiescunt apte subiuntr: t dormiunt in lectulo. Sanctio enim viris dormire in lectulo est: intra mẽtis sue cubile quiescere. Vnde scriptum est. Exultabunt sancti in gloria: letabuntur in cubilib⁹ suis. Dicatur ergo q; semel loquitur deus per somnium in visione nocturna quãdo irruit sopor super homines t dormiunt in lectulo: quia numquz tunc secreta diuinitatis agnoscimus: cũ ab huius mundi tumultuosa concupiscentia mentis nostre cubilia segregamur. Quia sic vt sepe iam diximus. Murem cordis tumultus secularium negotiorum claudit: t quies secrete considerationis aperit apte subungit. Tunc aperiet aures virorũ: t erudiens eos instruit disciplina. Cum enim ab exteriorib⁹ actionib⁹ sopimur: apta aure iterũ eruminis cãlas audiunt. Qui dum subtiliter vel flagella publica vel iudicia occulta considerant: semet ipsos afficere: flendo non cessant. Vñ bene dictum est. Et erudiens eos instruit disciplina: quia consideranti menti t sese per penitentiam lacerãti quasi quedaz plage percussionis sunt lamenta compunctionis. Vñ etiã Salomon recte videlz penitẽtis vtriusq; cõiungens ait. Liuior vulneris absterget mala t plage in secretioribus ventris. Per liuorez qppe vulneris disciplinã insinuat cor pozee percussionis. Plage vero in secretioribus ventris sunt: interna mentis vulnera q̃ per punctionẽ fiunt. Sicut enim venter cibo repletus extenditur ita mens prauis cogitationibus dilatata subleuat. Abstergun tur igitur mala t liuor' vulneris t plage in secretioribus vẽtris: q; t disciplina exterior culpas diluit: t extensam mentem cõpunctio penitentie vltione transfigit. Sed hoc inter se vtraq; hec differunt: qd plage percussionum volent: lamenta cõpunctionũz sapiũt. Ille affligentes cruciant: ista reficiunt dum affligunt. Per illas in afflictione mero⁹ est per hec in mero⁹ letitia. Quia tñ ipsa compunctio mentem lacerat: eandem compunctionem non incongrue disciplinam vocat. Quattuor qppe sunt qualitates qbus iusti viri asa in compunctione vehementer afficit. Cum aut malorũ suorũ reminiscit cõsiderans vbi fuit: aut iudicio⁹ dei sniam metuens: t secum querẽs cogitat vbi erit: aut cum mala vite presentis solerter attendens merens considerat vbi est: aut eũ bona supne patrie contemplatur: que q; nec dũ adipiscitur: tristis conspicit vbi non est. Malorum suorum paulus meminerat: t ex eis se in quibus fuerat affligebat cum diceret. Non sum dignus vocari apostolus: q; persecutus sum ecclesiam dei. Rursum' diuinũ iudicium subtiliter pensans: in futuro male esse metuebat dicens. Castigo corpus meum t seruituti subijcio: ne forte aliis predicans ipse reprobus efficiar. Rursus mala presentis vite pensabat cum diceret. Dum sum⁹ hoc corpore peregrinamur a dño: t video aliam legem in membris meis repugnantez legi mentis mee: t captiuum me ducentẽ in legem peccati que est in membris meis. Infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius? Et rursus bona eterne patrie considerabat dicens. Videmus nunc p speculum in enigmate: tunc aũt facie ad faciem. Hanc cognosco ex parte: tunc autem cognoscam sicut t cognitus sum. Atq; iterũ. Scimus qñ si terrestris domus nostra huius habitationis dissoluatur: qd edificationem ex deo habeamus domum non manufactam eternam in celis. Cuius domus bona intuens ephesie dicit. Ut sciatis que sit spes vocationis vestre: t que diuitie gloríe hereditatis eius in sanctis: t que sit superueniens magnitudo virtutis eius in nos que credimus. Mala vite pñtis beatus Job considerans ait. Temptatio est vita humana super terram. Vnde Dauid quo q; ait. Uniuersa vanitas omnis homo viuens. Et q̃q; in imagine dei ambulet homo: tamen vanitate conturbabitur. Qui rursum eternam patriam contemplatus: t hec mala pñsans in quibus erat: atq; illa bona considerans: in quibus adhuc nõ erat ait. Heu mihi q; incolatus meus prolongatus est. Et ego dixi in pauore meo. proiectus sum a vultu oculorum tuorum. Sublenatus in ertasi qd nostri interpres pauorem non proprie vocauerunt a vultu oculorum dei: videlz se esse proiectum. Post interni quippe luminis visionem que in eius anima: per contemplationis gratiam radio claritatis emicuit ad semetipsum redit: t cognitione percepta vel quibus illic bonis deesset: vel quibus malis hic adesset inuenit. Neq; enim quis presentis vite mala sicut sunt conspicere prualet: si bona eterne patrie: per contemplationis gustum contingere: nec dum valet. Unde a vultu oculorum dei proiectum se esse cognouit. Sublenatus quippe vidit quod se hic videre non posse ad se relapsus ingemuit. Perfectam scilicet animam vita compunctio afficere familiares solet quia omnes imaginationes corporee infelicter filii obliuiones dicatur: t cordis oculum figere in ipso radio incircũscripte lucis intelligit. Deus quippe figurarum corporalium species: ad se intus ex infirmitate corporis trahit. Sed perfecta compunctio hoc frumenti per mortificationem cum veritatem querit: eam imaginatio circũscripte visionis eludat: quoniã q; sibi obuiantes imagines respuit. Qui enim per alias infra se lapsa est sine alias supra se ire conatur: t postq̃ per multa inderenter sparsa est in vnũ se colligere nititur vt si magna vi amoris prualet: esse vltra atq; incorporeum contempletur. Unde aliquando ad quandam mutitatez dilectionis interni sponsi admittitur ac rapitur aliquo modo ab omni spiritu afflata renouatur: tantoq; magis inhiat: quanto magis t quedaz gustat: atq; hoc intra se apprehendit quod sibi dulce sapere intrinsecus sentit: quia videlz q⁹ amore dulcedinis sibi coram se vlnat: t postquã hanc vt ita q̃ percipere potuit: quid sine illa dudum fuisset inuenit. Cui inherere conatur: sed ab eius fortitudine sua adhuc in infirmitate repellitur: t q; eius mundicie cõtemperari non valet: flere dulce habet: fletuq; ad se cadenti infirmitatis sue tachrymas fundere. Neq; enim mentis oculum potest id quod intra se rapitur conspexerit figere: q; ipso veritatis sue vlu deorsum ire compellitur: inter hec anhelat: estuat: super se ire conatur: sed ad familiares tenebras suas victa fatigatione relabitur. Quia ergo sic affecta anima contra semetipsa grauat et tamen tolerat: t q; omnis hec de nobis controuersia cum nos afficit quãdiu dilectorio ne permixta non modicum dolorem parit: helihu postq̃ dixit deum nobis per somnium loqui: t locutionem eius nostras aures aperire non immerito eandem apertionem eruminis disciplinaz vocat: quia eo magis nos afficiendo conterit quanto magis ad nos per occultam eius inspirationis gratiaz interne intelligentie somnus erumpit. Neq; enim fieret extrinsecus quisq; quod est: si nõ intrinsecus potuisset sentire q; nondum est. Nam q; cum nosmet: ipsos inspicimus bene conditos: sed ad persuasionem diabolicam pestifera confusione deceptos: in nobismet ipsis attendimus: aliud esse quod fecimus

aliud quod facti sumus: cōditione nos integros sed culpa viciatos. Proinde compunci appetimus vitare quod fecimus: vt ad id quod facti fuimus: reformemur. Unde ↄ apte sequitur.

Capitulum. 22.

a

Eccli.10.

VExauerat hominē ab his que fecit: ↄ liberet eū: de superbia. ¶ Quid enim homo de sapio nisi peccatū fecit? Et scriptum est. Initium omnis peccati superbia. Bene ergo dicitur: quia homo cum ab his que fecerit auertitur: de superbia liberatur. Contra conditorem quippe superbire est: precepta eius peccando transcendere: quia quasi a se ipsum dominationis eius creatur: cui per obedientiam subesse conténit. At cōtra qui id quod fecit vitare appetit: id quod a deo factus est recognoscit: ↄ ad conditionis sue ordinem humiliter redit: dum sua opera fugiens talem se qualis a deo factus est diligit. Quia vero per hanc intelligentiam gloria sempiterna recipitur: supplicia eterna vitantur apte subiūgitur. ¶ Eruens animam eius de corruptione: ↄ vitam illius: vt non transeat in gladium: ¶ omnis quippe peccator ab hac corruptione vitiorum illuc ad gladium compellitur transire penarum: vt unde hic iniqua delectatus est: inde illic iuste crucietur. Notandum est ergo q̄ de⁹ nos per somnium loquens prius nos a corruptione: ↄ postmodum a gladio liberat: q̄ nimirum illius vitam illic eripit ab vitione supplicij cuius hic mentem subtrahit a delectatione peccati. Ne ꝫ enim ille habꝫ q̄s formidare debebat de gladio sententie: quē hic post emendationem suam pollatio non corruperit culpe. Bene ergo dicitur. Eruēs animam eius de corruptione: ↄ vitam illius vt non transeat in gladium: de corruptione namq; ad gladium transire est post pacta vicia: tolerāda supplicia peruenire. Sequitur.

Capitulum. 23.

a

CIncrepat quoq; p̄ dolorē in lectulo: ↄ omnia ossa eius marcescere facit: ¶ Si scriptura sacra lectus siue grabatus seu stratum aliqñ voluptas carnis: aliqñ requies tpalis accipitur: quid ē enim q̄ in euāgelio sanato cuidam dñs dicit. Surge tolle grabatū tuū: ↄ vade in domū tuā: nisi q̄ per grabatū voluptas corporis designatur. Et iubet vtiq; vt hoc sanus portet: vbi infirmus iacuerat q̄: nimirū eis qui adhuc vitijs delectaē: infirmus iacet in voluptatibus carnis. Sz sanatus hoc portat vbi infirmus iacuerat: q̄ diuino adiutorio ereptus a vitijs eiusdem carnis contumelias postmodū tolerat: i cuius prius desiderijs requiescebat. Rursus p lectum vel stratuz repausatio in bonis operibus designatur. Añ in apostolor̄ actibus Petrus apostolus dicit. Eneā sanet te dñs Jesus Xp̄s: surge ↄ sterne tibi. Quid est dicere surge: nisi mala que perpetrasti derelin que? Et qd est dicere sterne tibi: nisi mercedis causas in quibus requiescere debeas operare? Ut ↄ deserat resurgendo que fecit: ↄ inueniat sternendo q̄s fecerit. Q̄s vtiq; pphēta breuiter cōprehendit dicēs. Declina a malo ↄ fac bonum. Declinare ꝫppe a malo est: ab eo quo iacuit surgere: bonū ↄ facere est: mercedis opa in q̄bus requiescere debeat p̄parare. Qui enim declinat a malo: sed bona adhuc non facit: surrexit q̄dem ab eo quo iacuit: sed vbi requiescere debeat nondum stranit. Et rursum lectus vel stratum requies tēporalis accipit: sicut scriptum ē. Uniuersum stratū eius versasti i infirmitate eius. Cum enim quisq; curis secularibus fatigatur: desiderare per diuinā gratiam huius mundi itinera laboriosa cōpungitur: cogitare solet quō p̄sentis vite desideria fugiat: ↄ ab eius laboribus requiescat: si bicꝫ mox desiderate quietis ordinez querit: ↄ velut q̄dam stratum sicut a cunctis laboribus cessationis locū inuenire concupiscit. Sed q̄ in hac vita adhuc homo positus in cuiuslibet ordinis loco: in cuiuslibet secreti secessu: viuere sine tentationib⁹ nullatenus potest: plerūq; in id quod ad requiem construitur maior dolor tentationis inuenitur. Unde recte per pphētā dicitur: vniuersum stratum eius versasti in infirmitate ei⁹. Ac si diceret. Omne quod hic sibi parauit ad requiem hoc ei mutasti occulto iudicio ad perturbationē. Q̄s pio quidem dei cōsilio agitur: vt huius peregrinationis tpe electorum vita turbetur. Le. 24.

b

Jo.5.

Pſ.9.

Pſ.40.

Pſ.33.

a

MAla quippe est vita p̄sens qua ad patriam tēdimus: ↄ ideirco hic occulto iudicio frequenti perturbatiōe coercemur ne viam p patria diligamus. Solent enī nōnulli viatores eū aliquā fortasse in itinere prata cōspiciunt pgendi moras innectere: ↄ accepti itineris rectitudine declinare: cuiꝫ gressus tardat pulchritudo itineris dū delectat. Electis ergo suis ad se pgentibus dñs huius mundi iter asperū facit: ne dum q̄sq; vite p̄sentis rege quasi amenitate vie pascatur magis eā diligere q̄s eternū puenire deleceter: ne dū oblectatur in via: obliuiscaē q̄s desiderabat in patria. Qui ergo i hac vita oīs nostra quiz fortasse parauimus requies turbabitur recte dicitur: increpat quoq; per dolorem in lectulo. i. in p̄sentis vite requie: vel tentatiōis nos stimulis: vel flagelli afflictione conturbat. Nam sepe humanus animus quālibet breui tēpore sine tentatiōe in bonis studijs fuerit: mox de eisdem studijs in q̄bus q̄scendo se exerit: de ipso virtutibus q̄bus multiplicari nititur: dum p̄fecere se sentit elevaē. Unde pio rectoris nostri moderamine ipsa in tentationis afflictur: vt in eo ipsa profectus sui elatio comp̄imatur. Qua propter positꝫ dixit. Increpat quoq; per dolorem in lectulo apte subiunxit. Et oia ossa eius marcescere facit. Ossa in scriptura sacra virtutes accipimus: sicut scriptuz est. Dñs custodit oia ossa eoz: unū ex eis non cōteretur. Quod vtiq; non de ossibus corporis: sz de viribus dicitur mentis. Nā certe nouimus q̄ ↄ multorum martyrum corpora aliter essa cōfracta sunt: ↄ persecutores vīi latrones illius cuius dictum est. Vodie mecū eris i paradiso: fregerunt. Cū ergo increpat: per dolorem i lectulo oia ossa facit marcescere: q̄ cū in ea requie q̄ nobis ab hoc seculo p̄paramus flagello tentatiōis afficimur: qui fortasse de virtutibus nostris inflari potuimus cognite infirmitatis nostre tedio extenuamur. Cuz enim sicut cupimus ad deum p̄ficim⁹ si proficeremus nostrum tentatio nulla pulsaret: aliquos nos fortitudinis esse crederemus. Sz q̄ nobiscum superna dispensatione agitur: vt infirmitatis nostre: q̄ p̄scientes obliuiscimur tentati recolamus: ↄ in profectu nostro quid de diuino munere: ↄ in tentatione cognoscamus quid de p̄prijs viribus presumamus. Que nos profecto tentatio ad plenum raperet: nisi pietas superna seruaret. Sed pulsat nec frangit: impellit nec mouet: quatit nec deiicit: vt de nostra infirmitate sentiamus esse quod quatimur: ↄ de diuino munere esse quod stamus. Et q̄ sepe alia alia cuius boni sibi conscia cuz virtutes suas sibi ad memoriam revocat quadam delectatione pascatur: ↄ quasi gratulatione p̄sentis plenitudinis impugnatur: bene dicit: q̄ tentatione pulsante marcescunt ossa: quia dū p̄prie infirmitas tentatione interrogāte cognoscitur: omnis illa nostre virtutum velut pinguis viridisq; gratulatio subito exercitatis meroze siccatur: ↄ qui nos aliquos esse momenti bona nostra pensando credidimus pulsati paulo amplius pauimus nos iamq; formidamus. Tunc omne bonorū nostrorū gaudium vertitur in panorem penarum. Tunc iniquos nos esse deprehendimus: q̄ sanctos paulo ante credebamus: tabescit mens: stupent oculi: omne quod prius prosperum arridebat euanescit: ¶ ipse sibi fastidio est: ↄ sole se in alia tenebre meroris effudant: nihil q̄s delectet aspiat: triste ē gegā occurrit. Unde ↄ apte sequitur. Abominabilis ei fit in vita sua panis: ↄ aie illius cibus ante desiderabilis. Ac si apte dicat afflicta mens sibi in amaritudinem verti cōsiderat quicquid se antea blande libēterq; satiabat.

Capitulum. 25.

b

Jo.6.

Isa.12.

SCriptura enim sacra panis aliquādo ipse dñs: aliquādo spūalis gratia: aliquando doctrine eruditio diuine: aliqñ hereticoz̄ predicatio: aliquā subsidiū vite p̄sentis: aliqñ iocunditas humane delectationis accipitur. In pane dñs signat: sicut ipse in euangelio dicit. Ego sum panis viuus q̄ de celo descendi. Rursum per panē gratia dōni spiritualis accipitur: sicut per pphētaz dicitur. Qui obdurat aures suas ne audiat sanguinem: ↄ claudit oculos suos ne videat malum: ille i celo habitabit: munimenta saxorum sublimis eius panis ei datus est. Quid ē enim obdurare aures suas ne audiat sanguinem

nisi peccatis suadentibus que de sanguine: et carne nascūtur nō prebere consensum. Et
B, qd est ne malum videat oculos claudere: nisi omne quod rectitudini aduersum est nō approbare. Iste in excelsis habitauit: qz quāuis cum adhuc caro in inferioribus retinetur: mentem iam in sublimibus furit. Munimenta sanctorum sublimitas eius: qz obiecta desideria terrene conuersationis calcat: ad supernam patriam p precedentiū patrum exempla se subleuat. Et qz per temptationis donum gra spāli saciatur apte subiūgitur: panis ei datus est. i. ad refectionē spiritualis gie pertinet: qz se a bonis infimis celestia sperādo suspendit. Vnde eccl̄i de sancta ecclesia per Dauid dns dicit. Pauperes
Ps. 131. eius saturabo panibus: qz in illa mētis humilium posite spāliam implentur refectione bonoꝝ. Rursum p panem diuine doctrine eruditio designatur: sicut per pphetā dr:
Esa. 21. Qui habitatis in terra austri: cum panib⁹ occurrite fugienti: In terrā qppe austri habitant: q in sancta ecclesia positi: supni spiritus charitate perflamat. Fugit aūt q bonis mundi mala enadere cupiscit. Qui ergo in terra austri habitat fugienti cū panibus occurrat: idest his q iam sancto spū intra ecclesiam plenus est: eū q mala sua cuadere nititur: eruditōis elogo cōsoletur. Fugienti salz cum panibus occurrere ē: metuenti eterna supplicia doctrie sacre escas offerre: et mō timorem terroꝛe cōprimere: mō panoꝛem exhoꝛtatione refouere. Quia panis refectio scripture sacre non incōuenienter accipitur: p eundem pphetaz iudeis solam ifam seruantibus dr: Quare appenditis argentuz: et nō in panibus: Ac si diceret: pensatis sacra eloqa sed nō in refectiōe: qz dū solam ipse spem custoditis: de spāli intelligentia pinguedinez interne refectōis amittitis. Unde illic apte subiungitur. Et labo-
rem vestrum non in saturitate.

Leuiticum 26.

Rursum p panē hereticoꝝ dēpdicatio designat: sicut p Salomonē mulier hereticē ecclesie typū gestans et stultos ad conuiuiū inuitat: Panes occultos libenter edite vel
Pro. 9. sicut in nra trāslatione scriptum est: Aque furtiue dulciores sunt: et panis absconditio suauior. Sunt enī nōnulli hereses q apte metuūt predicare qd̄ sentiunt: et apud infirmoꝝ mentes sua tanto magis condūt quanto quasi amplius reuerenter abscondunt. Unde nō inmerito dr: panes occultos libenter edite. Miseris enī cordibus occulta hereticoꝝ verba eo magis sapiunt quo eis reliqa cōmuniter nō habētur. Rursuz p panē subsidiū pītis vite accipit: sicut Jacob ab Laban transiens ait: Dā de⁹ si ad
Jo. 6. B rio mihi panē ad manducandum: et vestem ad induendum: et sicut in euāgelio dominꝰ turbis sequentib⁹ dicit: Queritis me: nō qz vidistis signa: sz qz manducastis ex panib⁹ meis et saturati estis. De septem. n. panibus fuerant saciati. Et per eoꝝ psonā dns illos intra sanctam ecclesiam detestatur: q per sacros ordines ad dnm ppinquantes nō eisdem ordinib⁹ virtutū merita: sed subsidia vite pītis ergrunt: nec cogitāt qd̄ videndo imitari debeāt: sed que cōpendia p
Treui. L cipiendo sacientur. Saciatos qppe de panibus dns seq ē: de sancta ecclesia tpalia alimenta sumpsisse. Et nō pro signis ē dns: sz pro panib⁹ querere: ad religionis officium nō pro augendis virtutibus: sz p regrendis subsidijs inhiare. Rursum panē iocūditas humane delectatōis accipitur. Unde Hieremias pphēta cū synagoge pditos moꝛes
Thren. I. deflet dicit: Dis populus gemens et querens panē: dederunt preciosa quecq̄ pro cibo ad refocillandam aiam. Gemēs. n. populus querit panē dū prauaz hominū multitudo affligitur: qz nō ad votū de pītis vite iocūditate saciatur. Sz et preciosa quecq̄ pro cibo dat: qz virtutes mentis in appetitu delectatōis transitoꝛie inclinat. Et refocillare aiam nititur: q̄ perueꝛsis desideriis
Dnīca satisfacere conatur. Unde dñi mor: et ex voce illius electe multitudis subdit. Vide domine et considera: qz facta sum vilis. Vilis qppe plebs dei efficitur: quando prauoꝝ numero crescente in eis non summa et celestia: sz abiecta et terrestria sectat. La. 27.

Elim itaqz quid aliud panes quam pītis vite delectationez vocat. Qui post q̄ vim tēptationis exp̄sserit: ulico subdit. Abominabilis ei fit i vita sua panis et aie illi⁹ ab⁹ati desiderabi-

lio: qz videlicet omne quod pri⁹ de ipsa prosperitate vincēdi dulce sapiebat: postmodū ro gegd gaudij: gegd virtutis sacere videbatur subito in panore tēptationis amittit: et quasi euacuatus eisdem virtutib⁹ tristis animus solo meroꝛe possidetur. Cū. n. pauo vehementius impulsu tēptationis afficit qz exercere vim solite fortitudinis non valet cam iā velut pdītā dolet: secq̄ ex ea vacuum sentiens infirmitatē suaz: ex ipsa sua vanitate cognoscit. Cū ab oi mortalitate quasi frāgitur: et escas priozis letitie respuens: eo quē solum libenter appetit in eis saciatur. Unusqsq̄ enī eū sibi dñi vincēdi prosperitas arridet hilarescit. atq̄ ipsa hilaritas animū velut desiderabilis ab⁹ reficit. Sed cū tentatione Paulo amplius immīnēte pulsatur: a mēte eius p meroꝛis fastidium gaudiū oē respuitur: quo pri⁹ codē gaudio quasi saciata letabatur. Quia igit hō tentatus ab ore cordis oēm cibū respuit delectatōis: nihilq̄ ei aliud q̄ semetipm et cognoscere et flere delectat: dñi dr. Abhominabilis ei fit in vita sua panis: et aie illi⁹ cibus ante desiderabilis. Sed sicut superi⁹ dictum⁹: ideirco moderamine occulte dispensatōis ita tēptari pmittimur: vt q ex diuino munere in virtute pfecim⁹ etiaz qd̄ sumus ex ppria infirmitate memoremur: et qui exceptione muneris diuini subleuemur ex infirmitatis nostre memoria sacrificiū humilitatis offeram⁹. Aliquādo aūt post profectum virtū nō solū tēptant vicia: sed etiaz flagella castigant. Cū aūt tentamur vitijs pia dispensatione nobiscum agitur: ne his virtutib⁹ quibus proficimus extollamur: cuz vero flagellis atterimur malis increpantibus admonemur: ne mundo blandiente se ducamur: Ditia dū nos tēptant pficētes in nos virtutes humiliant: flagella dum tentant surgentes in coꝛde hui⁹ mūdi voluptates eradicāt. Per tēptantia vitia discim⁹ qd̄ de nobis sinus: per ferientia flagella cognoscim⁹ qd̄ de mundo fugiamus. Per illa restringimur ne intrinseca extollamur: per ista cōprimimur ne qd̄ extrinseca appetamus. In hac ergo vita dū sumus: et flagellis atteri et aliquando tēptari virijs necesse est: Siue enim in laboribus flagellor seu in certamine vitioꝝ non solus nobis no
Ps. B strā infirmitas innotescit: sed etiā in quanta virtute proficerimus agnoscimus. Nemo qppe vires suas in pace cognoscit. Si enim bella desunt: virtutū experimenta nō prodeunt. Improuidus miles est q̄ fortem se in pace gloriatur.

Capitulum. 28.

Alia ergo sepe virtutū merita p flagellor aduersa pertransunt. Ipse sabaoth pcepit: Tabescat caro illius: et ossa que tecta sacrāt nudebuntur. ¶ Cum enī flagellis premētibus omnis extior voluptas arcet: interne fortitudinis ossa nudantur: qd̄ aūt hoc loco carnis nomine nisi ipsa delectatio carnalis accipitur: Dic qd̄ p ossa nisi virtutes: anime designantur. Tabescit ergo caro vt ossa nudentur: qz dum flagellis arguentibus carnalis delectatio erumpē ea que prius quasi sub carne latebant: virtutū fortia patefiunt. Nemo qppe quā tum profecerit nisi inter aduersa cognoscat. Cum enī adsunt pspera: terni virium documenta nō possunt. Unde alias scriptū est: In die mandauit dns misericordiam suā: Ps. et nocte declarauit: qz videlicet vnusqsq̄ sapientie dona gram in tranquillitate quis percepit: sz quātum proficerit: in aduersitate pertransitōis ostendit. Tabescat ergo caro vt nudentur ossa. Seruamur paternis perturbationibus: vt dum proficimus agnoscamus. Flagellis enī dñi pinguedo carnalis delectationis attenitur: sed virtutū nostrarum ossa patefiunt. Decus nostrum erroꝛ: ipse humani mūdi aduersitate fedatur: sz qd̄ in nobis intrinsecus latebat ostenditur. Lesis nāq̄ apostolis denunciatum est: ne loquerentur vltra in nomine Jesu: sed magna ex ultatione gaudij sunt: q̄ digni habiti sunt pro nomine Jesu pertumeliam pati: sanctq̄ aduersarijs cū fiducia responderunt: Obedire oportet deo magis q̄ hoībus. Ecce iter aduersa vehemens fidei robur emicuit: ecce cōcussa ē in dubium fides: et virtutis egregie patefacta sunt ossa virtutum. Unde de eis p sapientiā dr: Deus tentauit illos: et inuenit illos dignos se. Tentauit illos: et inuenit illos dignos se. Tentati sunt qppe aduersitate plagarum: sz digni inuenti sunt nuditate ossium. Nam quia hec illorum alta tentatio est. que ex flagellis adhibetur: illic aperte declaratur dum

legtur. Tanq̃ aurum in fornace p̃bauit illos: ⁊ quasi holocaustu hostiam accepit illos. Quia ergo vniuersiq̃ uires nõ nisi per aduersa patefiunt: bene dicitur: Tabescat enim caro eius: ⁊ ossa que tecta fuerãt nudabuntur. Tabescit enim caro dum oẽ quod fluxum infirmãq̃ est flagellis atteritur. Nudantur ossa dum p̃ hoc in nobis etiam qđ validum iacere aptur. Quia vero si cut: ⁊ superius dictum est in ipsa aduersitate tentatiõis nõ solum detegatur robur fortitudinis: sed etiam agnoscitur infirmitas humanitatis: ⁊ tentatus q̃q̃ ostendit quidem quantum de deo p̃fecerit. Sed i ipsis flagellorum afflictõibus etiam quantũ de semetipso sit infirmus agnoscit. Quia nõ tãtum nudantur ossa: sed etiaz tabescit caro aptę subiungitur. ¶ Appropiquabit corruptioni anima eius: ⁊ vita illius mortiferis. ¶ Tentati enī vniuersiq̃ iusti anima corruptõi appropinquare dr: quãdo ne eaz virtus possit extollere per flagella cõpellit: qđ fit ex p̃pria infirmitate sentire. Corruptioni videlicet appropinquat: qz ex se ⁊ satis virib⁹ perditõi primũ nõ ignorat: vt hoc qđ a perditõe longe est nõ sibi: sed dño tribuat. Appropinquat vero mortiferis: quia ex infirmitate carnis proximũ se peccati mortem ferentibus respicit a qb⁹ diuino munere tanto magis lõge fit: quãto se eis primũ ex suis meritis deprehendit. Per ptemptationẽ zditõis sue Dauid corruptõi appropinquauerat cum dicebat. Memento dñe q̃ pulvis sumus: hõ sicut fenũ dies eius. Ps.102

Per cõtemplat õem quoq̃ infirmitatis proprie Paulus mortiferis appropinquauerat: cum dicebat: Video aliam legem i mẽbris meis repugnantẽ legi mentis mee: et captiuum me ducentem in legem peccati q̃ est in mẽbris meis. Infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius? Corruptõi ergo ⁊ mortiferis appropinquare é: cõsiderata infirmitate humanitatis sue peccatorẽ ex suis meritis se extimere: atq̃ se aps arrogantiam ex p̃priis viribus nõ habere. Quid enī sumus: si cõditoris nostri protectione deseramur? Que nimirum protectio minus necessaria creditur: si semper habeatur. Sed vtiliter plerũq̃ subtrahitur: vt sibimetipsi homini q̃s sine illa nihil sit ostẽdatur. Manus igitur dei aliquando nobis p Ro.7.

aduersa insinuat: que etiam nescientes nos in psperis portat. Qua destituti dum cadere incipimus: ⁊ tamen adiuti retinemur: ⁊ doctrina fit quod in lapsu trepidauim⁹: ⁊ custodia quod in statu permanem⁹. Nemo ergo se alicuius virtutis estimet: etiam cum gđ fortiter põt: quem si diuina protectio deserat ibi repente enerviter obruitur: vbi se valenter stare gloriabatur. Quid est enī q̃ vir dei cõtra altare samarie ad pphetandum directus: pfite rege auctoritatez libere vocis exercuit cuiusdãq̃ regis extẽsum brachiuz in rigorem mirabiliter astrinxit: qđ tamen mor misericorditer saluti restituit. Cuius in domo inuitatus comedere noluit qz ne in via comederet, phibitõis vñice precepta seruauit. Qui tamẽ in eadem via: et seductus comedit ⁊ passans iterfit. Qua in re gđ subtili cõsideratõe colligimus: gđ vt ita dixerim formidando suspicamur: nisi q̃ forsitan apud semetipsum tacitus: ⁊ p preceptis dñicis regẽ se cõtẽpsisse gloriat: ab interna mor solidate quassatus est: ⁊ ide et i opere culpa surripuit: vnde gloria i corde surrexit: vt pphete falsi ꝓbis disceret deceptus quia nequaq̃ ppria fortitudis fuerit: quod regis verbis restituisset. Bene autez ex eius ore mortis sniam accepit: qui⁹ seductione a vite precepto deuiauit: vt inde penam veraciter sumeret: vnde culpam negligenter admisisset. Quia igitur vnũquemq̃ electum suũ diuina gr̃a tunc magis eruditndo custodit: cũ quasi pereuntem deserit: dicatur recte: ¶ Appropinquabit corruptioni anima eius: ⁊ vita illius mortiferis: vt quo se suis viribꝰ vicinũ morti p aduersa considerat: eo in cãctis que fortiter egerit ad diuine spei munimẽ fugiens solidius viuat.

Sancti Gregorii. Liber. 14.

Capitulum primũ.

Eliu vim su

perne dispensatõis insinuãs ve electi vniuscuiusq̃ percussione intulit dicens: Appropiquauit corruptõi aia ei⁹: et vita illius mortiferis.

Et dum tẽptatum hominẽ demõstrat vulnere: in qua tẽtatione sit positum humanum ge-

nus ostendit vniuersum: dũq̃ narrat quid spãliter agatur in singulis: liquido iuuat: qđ generaliter agatur in cunctis. Sic enim tẽtationem exprimit quo⁹ũdaz ppzie singulorum: vt possit intelligi ⁊ vniuersaliter oium. Cãctum qppe electorum genus: i hac vita huius tedio laboris afficitur. Unde ⁊ mor huic generali pestilentie ge nerale subtulit remedium medicine dicẽs: ((Qui fecit, p eo angelus loquẽs vnũ de similibus: vt annũciet hois egritatem miserebitur ei⁹)) Quis enī est iste angelus: nisi ille g per prophetam dñi magni pñij angelus: Quia. n. greca lingua euangelizare denunciare dr: semetipsum nobis annũcians dominꝰ angelus vocatur. Et bene ait: si fuerit pro eo angelus loquens: quia sicut ait apostolus: etiam interpellat pro nobis. Sed qđ p nobis loquatur: audiam⁹ vnum de similibus. Duos mediane é: vt aliquãdo similia similibus: aliquãdo cõtraria contrarijs curet. Nam sepe calida calidis: sepe aũt frigida calidis: calida frigidis sanare cõsueuit. Ille igitur ens ergo ad nos desuper medie⁹ noster: tãtisq̃ nos inuenies lãguoribꝰ pressos: qđdam nobis simile: ⁊ qđdam cõtrarium apposuit. Ad hoies qppe hõ venit: si ad peccatores iustus: procurauit nobis sitate nature: sed discrepauit a nobis vigore iustitie. Vitiosus enī hõ corrigi nõ poterat: nisi per deũ. Videri aũt debuit q corrigebat: vt prebendo imitatõis formã anteacte malitie mutaret vitam. Sed videri ab hoie nõ poterat deus: ergo hõ factus est: vt videri potuisset.

Isa.ii.

Capitulum 2.

Elsus igitur atq̃ inuisibilis de⁹ apparuit similis nobis hõ visibilis: vt duz videret ex simili: curaret ex iuste: et dum sitate generis cõcordat zditõi: virtute artis obuiaret egritudini. Quia ergo i carne veniens dominus nõ culpam nostram ex vitio: nõ penam ex necessitate suscepit: nulla enī labe peccati pollutus: reatus nostri teneri cõditõe non potuit: atq̃ nõ mortem nostrã oi necessitati calcata cum voluit sponte suscepit: recte dr: q̃ p tẽptato hoie iste angelus vnũ de similibus loqtur. Qui nec ita natus vt relig̃ nec ita mortuus: nec ita resusci-

tatus. Hõ enī opante eoꝝ: Sed ipũ seruiente prepuit ẽ. Nam⁹ aũt materna vi scera ⁊ feetida exhibuit: ⁊ incorrupta seruauit. Rursuz nos oẽs esi nolimus mouemur qz ad soluende pene debitum culpe nostre cõditõe coarctamur: Ille aũt qz nulli amittus est culpe: nulli ex necessitate satisfecit pene: Sed qz culpã nostrã dominãdo subdidit: penam nostram miserando sustulit: sicut ipse ait: Potẽtem habeo ponendi aiam meam: ⁊ potẽtem habeo sumendi eã. Qui ẽt premisit. Nemo tollit eã a me: sed ego ponam eam a meipso. Rursum nõ vt reliqui suscitamus est qz nostra resurrectio in seculi fine dilatata, ẽ: illius vero die tertio celebrata. Et nos qdem p illum resurgimus: nam ipse p se nec q̃ eni q deus erat: sicut nos ab alio vt resuscitari potuisset indigebat. In eo ergo ei⁹ resurrectio ostat a nostra: qz nõ per nosmetipsos resurgimus sicut ipse. Pro eo eni q̃ simpliciter homines sumus superiori adiutorio vt resurgere valeamus indigemus. Ille aũt eisdem resurrectõis vi cum patre ⁊ spũ sancto deus ex hibuit: quã tñ solus in humanitate pecpit. Io.10.

Capitulum 3.

Vita igitur dominus vere natus: vere mortuus: vere suscitatus: in oibus tamen ostat a nobis magnitudinis potẽtia sz̃ sola concordat nobis sitate nature: hinc dr: q: pro nobis angelus iste vnũ de similibus loquitur. Cum enīz in cunctis operationibus suis immensa nos virtute transcendat: in vno tamen a nobis adeũ in forme veritate non discrepat. Per hoc p nobis patri loquitur: per quod semetipsuz nobis similem ostendit. Loqui qppe cum vel interpellare est: ipsum se pro hominibꝰ homine demõstrare. Et bene cum dixisset vnũ de similibus loqtur: illico adiunxit. ((Et annuncietꝰ hois equitatem: qz nisi ille hominibus similis fieret equus homo ante deum non appareret. Unde qppe annuciat egritatez nostram suscipere: vide dignatus est infirmitatẽ nostrã. O deꝰ videlicet nos inimica illa pnitio in culpe pegio ab ipsa radice polluerat: nullusq̃ erat: q apud deum pro peccatoribus loquẽs a peccato liber appareret: qz ex eadem massa cũctos eque cum

etos par reatus inuolauerat: Proinde vt ad nos vnigenitus patris: assumpsit et nobis naturam: nō perpetrans culpām. Sine peccato quippe eē debuit: qui pro peccatoribus intervenire potuisset: qz nimirum aliena pollutōis cōtagia non tergeret: si propria sustineret. Sū ergo dr: qz in eo q similis apparuit egritatem hois annullauit. Intercedens enī pro peccatoribus semetipsum iustum hominē q pro aliis indulgentiā mereret ostendit. Segtur. ((Miserebit ei⁹ t dicet:)) Libera eum: vt nō descendat incorruptionē: inuenit in quo ei ppicier: Mediator dei t hominum homo christus iesus i eo misereatur hominū: quo formā hominis sumpsit: qua misericordiā pro redempto hoie dicit patri. Libera eū vt non descendat in corruptione: Sicut iam supra diximus dicere eius est libera hominē: naturam hois assumendo liberam demonstrare: Et ea quippe carne quā sumpsit: etiam hanc ostendit liberam quā redemit. Quę redēpta videlicet caro nos sumus: qui cognitione nostri reatus astrigimur. Sz mediatoris tāti equitate liberamur sicut ipse ait: Si vos filius liberauerit: vere liberi eritis. Et bene pro hoc redempto homine dicitur.

Jo. 8.

Capitulum. 4.

Nō descēdat in corruptionem: Supius enīz dictum fuerat: appropiquauit corruptioni sua eius: postmodum dr: nō descendat i corruptionē. Ac si diceret. Qz cognoscendo infirmitatē suam eē se corruptioni proximū non ignorat: ideirco ad corruptionis interitum non descēdat: Ad corruptionem enī iuste descenderet: si suis viribus longe se a corruptione esse iudicaret. Sed qz corruptioni appropinquauit humiliter: debet ab ea misericorditer liberari: vt eo cōtra pugnantia vitia fortis fit: quo se suis meritis agnoscit infirmū. Quisqs enīz supra, se extollitur ipso elationis sue pōdere grauatur: t eo se in infimis mergit quo in superbie vitiū prueniebat: ab eo q vere excelsus ē elongatur: atqz inde magis ima appetit vnde se pmeritū summis eximanit: sicut per pphetā extollenti se anime dr: Qui pulchrior es descende: t dormi cū incircūcisis. O is enī qui fragilitatē infirmitatis sue considerare negligit: sed per elationis fastū virtutis sue gloriā attendit vnde pulchrior ē: inde descendit: qz extollendo se de suis meritis: inde in ima deterius corruit: vū gloriosum se eē iudicauit: Qui descendēs cum incircūcisis dormit: qz in eterna morte cū ceteris peccatorib⁹ deficiat. Qz ergo homo iste humiliter corruptiōi se ppinquā eē cognouit: bene de eo dr: libera eū vt non descendat in corruptionē: vt eo magis euadat pena: quo oculos suos nō auertat culpa. Quia pro nullus erat cuius meritis nobis dominus ppitiari debuisset: vnigenitus patris formā infirmitatis nostre suscipiēs: solus iustus apparuit: vt pro peccatoribus intercederet. Et bene pro redēpto hoie iste loquens angelus dicit: Inueni in quo propitier ei. Ac si aperte mediator dei t hominū dicat: Quia nullus hominū fuit q corā deo intercessor iustus p hoibus appareret: memetipsum ad ppitiandū hoibus hominem feci: t dū me hominē exhibui i quo iuste hominibus ppiciarer inueni. Et qz infirmitatem suscipiens dominus: dū penam nostrā moriendo toleraui corruptionē nr̄am resurgendo mutauit. Bene ergo iste angelus mortalitatis nostre flagella subitūgit cortīgz miseretur dicens. ((Consumpta est cāro eius a supplicijs reuertatur ad dies adolescentie sue.)) In illo qppe primo homine a deo recedere repulsi a paradisi gaudijs in hanc mortalis vite crūnam cecidimus: et ḡz grauem culpā serpētis suasione cōmisimus pene nostre vlionē sentimus: huc enī lapsi nihil extra deū nisi quo affligimur inuenimus. Et quia per oculorum visum carnē secuti sumus: de ipsa carne quaz preceptis dei prepositimus flagellamur. In ipsa qppe quotidie gemitum: in ipsa cruciatum: in ipsa interitum patimur: vt hoc nobis mira dispositione dominus in penam verteret: p quod fecimus culpā: nec aliunde eēt interi censura supplicij: nisi vnde fuerat cā peccati: vt eius carnis amaritudine homo erudiretur ad vitā cuius oblectatiōe supbie pertinent ad mortem. Quia ergo inumeris humanis genus carnalis vite supplicijs pmebatur: sed redemptore nostro veniente: et vicia corruptionis nostre t tormenta delecta sunt: dicatur de hoc redempto homine.

Ezec. 34.

Capitulum 5.

Consumpta est caro eius a supplicijs reuertat ad dies adolescentie sue. Ac si diceret. Mortalitatis sue pena in quadaz vetustatis sue senectuti delectus est reuerta tur ad dies adolescentie sue. i. prioris vite integritate renouetur: vt nō i eo maneat quo lapsus est: sz ad hoc redemptus redeat: ad qđ percipiendum conditus fuit. Scriptura enim sacra sepe adolescentiaz pro nouitate vite ponere cōsuauit. Unde veniens spōso dicit. Adolescentule dilexerunt te. i. electoꝝ animē gratia baptismatis renouate: q̄ non in vite veteris vsu deficiunt: sed nouis hois cōuersatione decorantur. Senectutem quippe ventris hois inter vicia tabescentē defle bat ille qui ait. Inueteraui inter oēs inimicos meos. Econtra alijs gaudere in virtutibus ammonet dicēs. Letare iuuenis i adolescentia tua. Ac si diceret. Fortis qsqz gaudeat in renouatione sua. i. letitiam suā non in vite veteris voluptate: sed in cōuersationis noue virtute constituat. Qz vo ad hoc nouitatis robur nō nostris viribus: sz redēptoꝛe interueniente renouamur pro hoc flagello hominē depēcans angelus dicat. Reuertatur ad dies adolescentie sue. Et quia dum redemptor noster patrē pro nobis interpellat: nos quoqz vite pristine corpore dissensio ad fitum odoris accendimur apte de hoc homine redempto subiungitur. Depēcabit deū: t placabilis ei erit. Prius enī posuisse angelū t postmodū hoiem dicit: quia nisi ante ipe dns per incarnationē suā interpellans patrē vitā nostrā peteret: nunqz se ipsum fibilitas nostra ad postulandā ea que eterna sunt excitaret. Sed incarnationis ei⁹ precessit oratio vt tꝛporis nri exigualiter subsequatur. Ca. 6.

Lam. 1. Ps. 6. Eccls. ii.

Dia vo post tentatiōes sepe post immēsas amaritudines menti nostre in occulto gaudio lux vitalis erumpit: bene de hoc tentato homine: t depēcante subiungitur. ((Et videbit faciē eius in iubilo.)) Superius dictū est: quō deus innotescendo afficit nunc vero dicitur: quō dum innotescit exhilarat. Aliter enim qsqz compungit: enīz interna intuens maloꝝ suoꝝ panoꝛe terre tur: aliter ho compungitur: cum gaudia superna cōspiciens spe quadā t securitate roꝛatur. Illa compunctio afficientes et triſtat: hec ho letas lachrymas mouet. Jubilum nāqz dicitur: quādo ineffabile gaudiū mente cōcipitur: qđ nec abscondi potest nec sermonibus aperiri: t tamē quibusdā motibus pditur: quāuis nullis pprietatibus exprimatur. Dū Dauid pphēta intuens eterā animas trī gaudiū mente concipere: quantū sermone nō valent aperire ait. Beatus populus qui scit iubilationē. Non enīz ait qui logitur: sed qui scit: qz sciri quidem in hilaris intellectu pōt: sed dicto exprimi non potest. Sentitur p illam qppe qđ vltra scīam est. Et cū vir ad hoc contemplandum sufficiat cōscientia scientis: quādo ad hoc exprimendū sufficiat lingua dicentis: Qz ergo cordibus nostris lux se viuacius infuſa modo dilatā iusticiam pręlendo contristat: modo interna gaudia aperiendo lenificat post tentationū amaritudines: post tribulationū luctus apte subiungitur. ((Videbit faciē eius in iubilo.)) Mentī enī nostre de cōsideratione cecitatis sue prius ignis tribulationis immittitur: vt oculi vitioꝝ crebro conterendi: t tāc mūdatis oculis cordis illam letitia patrie celestis aperit: vt prius purgemus lugendo qđ fecimus: t postmodum manifestius contēplemur per gaudia qđ queramus. Prius a mentis acie crebre tristicia interposita malorū caligo detergitur: t tunc refulgente raptim cōtuitione increāti lumine illustrat. Quo vtiqz cōspectu in gaudio cuiusdā securitatis absorbetur: t quasi post defectū vite presentis vltra se rapta: in quadā nouitate alio quo mō vita reparatur. Ibi mens ex immēso fonte infusione supni roris aspergit: ibi nō se sufficere ad id qđ rapta est contēplat: t veritatem sentiēdo videt: qz quāta ē ipsa veritas nō videt. Cui veritati tanto magis se longe existimat: quanto magis appropinquat: qz nisi illā vtiqz cōspiceret: nequaqz ea conspicere se non posse sentire. Annisus ergo animi dum in illa intenditur: immensitatis eius coruscante circūstantia reverberatur. Ipsa quippe cuncta implens: cuncta circūstat: t ideirco mens nostra nequaqz se circūstātiā dilatat: qz eam inopia sue circū

scriptionis angustat. Ut ad semetipsam ei⁹ labatur: ⁊ pspectis quasi gbaldā veritatis vestigijs ad ima ruat. Hec ipa tamen per contemplationē facta non solidat: ⁊ pmanens visio: sed vt ita dixerim qua si quedam visionis imitatio dei facies dicatur.

Capitulum. 7.

Via enim per facie quālibet agnoscamus: non immerito cognitionē dei faciem eius vocamus. Ut Jacob postq̄ cum angelo locutus est ait. Vidi dñm facie ad faciem. Ac si diceret. Cognoui dñm q: me cognoscere ipse dignatus est. Quā cognitionem plenissime fieri paulus testatur in fine dicens. Tunc cognoscam sicut ⁊ cognitus sum. Quia ergo post laborum certamina: post tentationum fluctus sepe in excessu anima suspenditur: vt cognitionem diuine pre sentie contemplet: quā tamē p̄sentiam: ⁊ sentire possit: ⁊ capere nō possit recte post tot labores: de hoc tentato homine dicitur. Videbit faciem eius in iubilo. Quia vero vnusquisq̄ quanto amplius celestia contēplatur: tanto magis a terrena opatione corrigitur: hinc post gratiam contēplationis iustitiam subdidit opationis dicens. Et reddet homini iustitiam suam. Justitia nostra dicitur: nō que ex nostro nostra est: sed que diuina largitate fit nostra: sicut in dñica oratione dicimus. Panē nostrū quotidianum da nobis hodie. Ecce ⁊ nostrum dicimus: ⁊ vt petatur oramus. Noster qppe fit cū accipitur: qui tū dei est q: ab illo datur. Et dei ergo est ex munere: ⁊ noster fit veraciter p acceptionem. Ita ergo hoc loco homini iustitiaz dñs reddit nō quā ex semetipso habuit sed quā conditus vt haberet accepit: ⁊ in q̄ lapsus perseuerare noluit. Illam ergo iustitiam reddet deus homini ad quā cōditus fuit: vt inhērere deo libeat: vt minacem eius iram pmeiscat: vt serpentis callidi blādis tam pmissionibus nō credat q̄ enim i paradiso egit: hoc quotidie antiquus hostis agere non desistit. Verba qppe dei de cordibus hoīm molitur euellere: atq̄ in eis ficta pmissionis sue blandimenta radicare: quo credendum q̄ falsum pmittit imitat. Fal so enim pollicetur temporalia vt mentibus hominum ea supplicia infiget: que deus minatur eterna. Nam cum presentis vite gloriam spondet: quid aliud dicit quā gustate ⁊ eritis sicut dij. Ac si aperte dicat.

Capitulum. 8.

Emporalem concupiscētiaz tāgite: ⁊ in hoc mūdo sublimes apparete. Et cum timorem diuine sententie amouere conatur: qd aliud loqtur q̄z id qd̄ primis hominibus dix.t. Cur p̄cepit vobis deus vt nō cōmederetis de omni ligno paradisi? Sed q: diuino munere redemptus homo iusticiā recepit: q̄z dudum conditus amisit robustior ē se iam contra blandimenta callide persuasionis exercet: q: experimento didicit quantum obediens esse debeat p̄cepto: ⁊ qnē tūc culpa duxit ad penam: nunc pena sua restringit a culpa: vt tanto magis delinquere metuat: quāto cogente supplicio: ⁊ ipse iaz qd̄ ppetrauit accusat. Unde ⁊ segtur. ((Respicit homines ⁊ dicet: Peccaui.)) Sed peccatorem se non cognosceret si iusticiam nō haberet. Nemo qppe teipsum cognoscere sua nisi cū recte se esse ceperit deprehendit. Nam q̄ oīno puersus ē: nec̄ hoc pōt videre qd̄ est. Qui vero peccatorem se intelligit: iam ex pte aliqua iustus esse inchoauit atq̄ id qd̄ nō iustus fecerat: ex eo q̄ iustus est accusat. Qua accusatione sua deo inhērere incipiat: dum rectū cōtra se iudiciū pferens hoc in se qd̄ illi sentit displicere condēnat. Recepta ergo iusticia sua dicat homo iste. Peccaui. Et notandū q̄ pmittitur: respicit homines ⁊ tunc deinde subiungitur: ⁊ dicet: peccaui. Ideo enim nōnulli peccasse se nesciunt: qa homines non attendunt. Nam si cōsiderarent homines citius agnoscerent quantum peccando infra homine ceciderint. Et quāuis scriptura sacra aliquādo boies ponere soleat humana sapientes sicut ait apostolus. Cum enim sit inter vos zelus ⁊ contentio: nōne carnales estis: Et paulo post subiecit dicens. Nōne homines estis? Nonnūq̄ tamē homines dicit eos quos a bestiis rōne distinguit. i. quos non atteri bestiali passionum motu demonstrat. Quibus per ppheta dñs dicit. Vos autem greges pascue mee homines estis: quia illos numerum dñs

pascit: quos voluptas carnis fomentorum more non afficit. Ut contra hi qui carnali affectioni succumbunt: non tam homines q̄z iumenta nominantur: sicut de quibusdā qui in peccato suo morientur per ppheta dicit. Computrescent iumēta in stercore suo. Jumenta quippe in stercore suo computrescere est: carnales homines in fetore luxurie vitam finire. Non enim esse homines: sed iumenta declarant: de quibus per ppheta dicitur. Unusquisq̄ ad vxorem proximi sui inhiabat. Et de quibus ppheta alius dicit: vt carnes asinorum: carnes eorum: ⁊ fluxus equorum fluxus eorum. Ut ⁊ per Dauid dicit. Homo cum in honore esset non intellexit comparatus est iumentis insipientib⁹. ⁊ similis factus est illis. Cum ergo vocātur homines hi qui iusticie rōne suffulti sunt: ⁊ irrōnabilia iumenta nominent hi qui carnali delectationi deseruiunt: recte de hoc penitente dicitur.

Capitulum. 9.

Espicit boies ⁊ dicet: peccaui. Ac si dicat. Sanctorū virorū exempla cōspicit atq̄ eorū cōparatione se pensans iniquū se esse deprehendit. Qui enim plenissime intelligere appetit qualis est: talem nimirum debet conspicere qualis non ē: vt ex bonorū forma metiatur quanto ipse deserto bono deformis est. Et his quippe gb⁹ plenissime bona assunt ppendit: recte que sibi minus sunt: atq̄ in illorū pulchritudine cōspicit feditatem suam quā in semetipso: ⁊ pōt ppetui: ⁊ sentire non potest. Lucem nāq̄ debet conspicere: qui vult de tenebris iudicare: vt in illa videat: quid de tenebris eligat: per quas videre ppeditur. Peccatoz nāq̄ si in cognita vita iustorum semetipm conspicit peccatorem se nullatenus cōprehendit. Videre enim se non pōt qui fulgorem lucis nescit: cum semetipm conspicit quid aliud q̄z tenebras attendit. Justorum ergo debemus vitam cōspicere: vt subtiliter deprehēdamus nostram. Illorū videl⁹ species quasi quedam forma nobis imitanda ppon̄t. Quia vita lecti est vita bonorū: vñ ⁊ non immerito idem iusti in sacro eloquio libri nominantur: sicut scriptum est. Libri aperti sunt ⁊ alius liber apertus est qui ē vite ⁊ iudicati sunt mortui ex his que scripta erant in libris. Liber nāq̄ vite est ipsa vite eternitatis iudicio. In quo quasi scripsum ē omne mandatum: q: quisque cum videre: mortem conscientia quicquid non fecit intelligit. Libri etiam aperti referuntur: quia in bonis vita conspicitur: in quibus mandata celestia opera impressa cernuntur. Et iudicati sunt mortui: ex his que scripta erant in libris: q: in obscura vita iustorū quasi in carpendis nebulosis legunt bonum qd̄ agere ipsi nō curauerunt: atq̄ ex eorū qui fecerunt cōparatione damnantur. Ille ergo vnusquisq̄ tūc videns eos qd̄ non fecit deficat: nūc in eis qd̄ imitetur attendat. Quod qdem facere electi non cessant. Meliorem nāq̄ vitam cōsiderant: ⁊ peioris vitam cōuersationē mutant. Unde sponsi vox sancte ecclesie i canticis canticorum dicitur.

Capitulum. 10.

Lo vbera tua: sē vno hinnulli capree gemelli q̄ pascūtur i lilijs: donec aspiret dies: ⁊ inclinētur vmbre. Quorum enim sunt duo vbera: nisi ex iudea ac gentilitate venientib⁹ populus: qui in sancte ecclesie corpore per intentionem sapientie archano ē cor de ipsius? Et quo populo hi qui electi sunt iccirco capreo hinnulis comparantur: quia per humilitatem quidē paruos sese ac peccatores intelligunt: sed eis per charitatem currentibus: si qua obstacula de impedimēto temporalitatis obuiant transeuntes de vitis contemplationis saltibus ad superna transcendant. Qui vt hec agant precedentium sanctorum exempla conspiciunt. Unde ⁊ in lilijs pasci referuntur: quid enim per lilia nisi illorum vita declaratur qui veraciter dicunt. Christi bonus odor sumus deo. Electi ergo vt assequi summa prevaleant conspecta odorifera: ⁊ candida iustorū vita sectantur. Jam quidem videre dominū sitiunt: iam de eius contemplatione saciari charitatis estibus inardescunt. Sed quia i hac vita positi nec dum valent per precedē tium interim patrū exempla pascuntur. Dū ⁊ aperte illic tempus de ipso illorum pastu diffinitur dum dicitur. Donec aspiret dies ⁊ inclinētur vmbre. Tam diu quippe refici ⁊ inclinētur vmbre. Tam diu quippe refici iustorū exemplis indigemus: donec perfectu

alis mortalitatis vmbras eterno die aspiran te transeamus. Cum enim huius tēporalitatis vmbra transacta ac mortalitas fuerit inclinata: q̄ apīus diei internum lamē cernimus nequa⁹q̄ tam appetimus: vt ad amorem eius per aliorū exempla flagrem⁹. Nūc aūt q̄ nec dū eius intuitu pōssimus: summopere necesse est: vt eorū qui illū perfecte secuti sunt cōspectis actionibus incitemur. Intueamur q̄ pulchra est agilitas sequentiū: t videamus q̄ turpis sit hebitudo pigrorū. Statim nāq̄ vt bene agentiū gesta respicimus: nosmetipsos confusione intima vlcisci ndicamus mor verecundia mentem concutit: mor iuste sequens reatus adūcit: et vehementer hoc etiam displicet qđ adhuc fortasse turpiter libet. Qđ per ezechielē dicitur. Fili hominis ostende domui israel tēplum vt confundant ab iniquitatibus suis: t metiantur fabricam vt erubescant ex oibus que fecerant. Tēplū quippe dei filios israel ad confusionem ostendit: quādo vnūscuiusq̄ iusti animā: quā inspirando deus ibabitat: quanta sanctitate fulgeat ad cōfusionem suam peccatoribus demonstrat: vt i illa bonū q̄ negligunt videant: t in seipsis malū q̄ operant erubescant. Metiri vero est fabricam pensare subtiliter iustoꝝ vitaꝝ. Sed dum metimur fabricā: necesse est vt ex cunctis que fecimus erubescamus: q̄ bonorum vitā quanto subtilius pensando discutimus: tanto seuerius in nobis oia iniq̄ gesta reprobamus. Bene aūt ppīhete dicitur: vt ostendat templū. Quia enim iustorū rectitudinem considerare peccator dissimulat saltem hanc ex voce p̄dicātis agnoscat. Tēplum quippe peccatoribus ostēdere ē: sponte sua considerare nolentibus rectoꝝ opera narrare. Qui itaq̄ sicut dicimus: si perduci ad summa desiderant: semper necesse est: vt meliorū profectibus intendant: quatenus tanto districtius in se culpas iudicent: quāto in illis altius quod admirentur vident. Sed quid ista de peccantibus dicimus: cuꝝ ipsos quoq̄ operatores iustitie tanta p̄ dispensatione videamus? Alius nāq̄ donum scientie accipit: t tamen ad virtutem mire abstinentie non pertingit. Alius magna abstinentie virtute accingitur: nec tamē in summa scientie contemplatione dilatatur. Alius per prophetie spūm valet oia venturā prenoscere: sed tamen per curationis gratiam non valet. p̄sentis molestie mala subleuare. Alius per curationis gratiam mala p̄sentis molestie subleuat: sed tamē quia ppīhetie spūm nō habz quid sequatur ignorat. Alius indigentibus multa iam propria largiri potest: sed tamen iniuste agentibus obuiare libere non potest. Alius iniuste agentibus audacter p̄ deo obuiat: sed tū indigentibus que habet tribuere oia recusat. Alius iam t ab ocioso sermone se restringens: linguę lasciuiam superat: sed tamen adhuc insurgentes ire stimulos perfecte non calcat. Alius insurgentē iraꝝ iam perfecte edomat: sed tamen adhuc linguā in letitiaꝝ relaxat. Quid ē hoc q̄ iste eo bono indiget quo alius polleat: t ille cum multis polleat abūde aliis bonū adesse cōsiderat: qđ sibi deesse suspirat nisi q̄ mira nobiscū dispensatione agit: vt per hoc qđ alter habet: t iste non habet vnus altero melior ostendatur quatenus tā to ardentius ad humilitatem quisq̄ p̄ficiat: quanto ex bonis que non habet iferiorem se habentibus pensat. Sicq̄ fit vt dum ille in isto atq̄ hic in illo respicit qđ admiretur distincta bona t altitudine elationis reprimant: t ad studium p̄fectus accēdāt. Magna nāq̄ sollicitudine ad curā nostre melioratiōnis accingimur: quādo id virtutis in aliis cernimus: qđ non habem⁹. Qui ezechiel ppheta cū volātia animalia deseri pīsset adiunxit. Et audiui post me vocē cōmotionis magne: bñdicta gloria dñi de loco sancto suo: t vocem alarū animaliū per cuncta: alterā ad alterā. Quid nāq̄ alas aialium nisi virtutes debemus sentire sanctorum? Qui dum terrena despiciunt: ad celestia volando sublenātur. Unde recte eriā per Isaiam dicitur.

Capitulum vi.

Qui confidunt in dño mutabunt fortitudinem: assumēt pennas vt aquile. Volātia itaq̄ animal a aliis suis se vicissim feriūt: quia sanctorum mentes in eo quod superna appetunt considerate inuicem alternis virtutibus excitantur. Ala enim sua me percutit: qui exemplo sanctitatis p̄pīe me ad melius accendit. Et ala mea vicinū animal ferio: si aliquando alteri opus bonū qđ

limitetur ostendo. Sed quia sanctorū vitā significari istis animalibus dixim⁹: libet i ipso volatu aialium oculos mentis attollere: t quanta vicissim alarum percussione se excitant subtili consideratōe pensare. Paulus nāq̄ cum ceteroꝝ sanctorū solicitudinem in predicatione robustius laborando transcenderet: vt ab elatōe se premeret: et vires suas in humilitatis gremio nutriret crudelitatis sue antique non immemor apostolorum oium innocentiam cōtemplatus ait: Ego enim sum minimus apostolorum: q̄ non sum dignus vocari apostolus: q̄ persecutus sum ecclesiam dei. Et tamen eorundem oium apostolorum primus quasi oblitus accepti principatus: ac si minus ipse aliquid saperet in Paulo sapientiam mirat dicens: Sicut t charissimus frater noster Paulus secūdm datam sibi sapientiam scripsit vobis: sicut t in omnibus epistolis loquens in eis de his in qbus sunt quedā difficilia intellectu. Ecce Paulus in apostolis miratur innocentiam: ecce apostolorum princeps miratur in Paulo sapientiā

Capitulum xl.

Quid est hoc: nisi q̄ sancti viri dum virtutum cōsideratione vicissim sibi alios p̄ferunt volantia aialia alarū percussiōe se tangunt: vt eo ad volatum se altius excitent quo humilis alter i altero quod āmiretur vident. Hinc itaq̄ colligendū est quanta debemus solicitudine meliorum vitā cōspicere: nos q̄ in ifimis iacemus: si t hī qui iam tanta sanctitate sublimes sunt: vt per humilitatis gressum ad maiora p̄ficiant: adhuc querunt in aliis qđ imitantes āmirentur? Sed hec reprobi nesciunt q̄: mentis oculos semper in ifimis premūt: q̄: t si quādo in viam dñi veniunt: nō ad meliorū vestigia sed ad intuenda semper deteriorum exempla vertuntur. Neq̄ enī eorum vitaꝝ considerant: quibus se humiliādo postponāt sed quibus superbiendo se p̄ferant. Deteriores nāq̄ respiciunt quibus meliores se esse gloriantur: t ideireo p̄fecere ad meliora nō possunt: q̄: hoc sibi sufficere estimant q̄ pessimos anteeedunt: O miseri: viam pergunt: t in terga respiciunt. Per spem quidem quasi ante se pedem proferunt: sz per

confiderationem pranorum hominuz poss se oculos tendunt. Recti videri appetunt: sed ad inueniendum se tortam regulam fa mant. Si enim semetipsos quales sunt cognoscere apperunt: nō deteriorum cōspicere: sed melioꝝ exempla debuerant. Ideo ergo peccatores se esse nō intelligūt: q̄ homines nō attendant. Nam si homines attenderent quātum peccando distarent a bonis hoibus inuenirent. De hoc ergo penitente q̄ ideireo bonoruz exēpla cōsiderat: vt sibi inceptā quātam a bono recessit inno tescat bene dī: respiciet homines t dicit: ((Peccaui: t vere deliqui: t vt eram dign⁹ nō recepi.)) Peccatores se esse plerūq̄ cōfitentur etiam qui se vel peccasse nō credūt. Nam sepe cōtingit: vt passim se hoies iniquos esse fateantur: sed cū peccata sua veraciter aliis arguentibus audiunt defendunt se sūmopere atq̄ innocentes videri cupiant. Unusq̄sq̄ ergo cū talis est t si deliquisse se dicit vere nō dicit: quippe q̄ peccatorem se nō ex cordis intimo: sed verborenus asserit. Quia enī scriptum est: Justus i principio accusator ē sui iste de cōfessiōe peccati ornari voluit: nō humiliari: per accusationem suā humanis apperit videri: nō ē. Nā si cōfitendo peccatum ē humilis veraciter appeteret: de perpetratione peccati arguēntes se alios non impugnaret. Itaq̄ iustus vitam suā indicans per exempla meliorum ex corde intimo cognoscit se esse quod dicit. Ait enim. Peccaui t vere deliqui atq̄ ita eo ipso quod tolleret flagella subiungit. Et vere dignus nō recepi. Unusq̄sq̄ enī in flagello positus: minus adhuc peccata sua cōsiderat: si vel tantū vel amplius se percussum q̄ merebatur existimat. Ille aūt qui a quanto maiorum exēpla cōsiderat: tanto districtiori examinatione se pensat: minus se percussum q̄ merebatur agnoscit: q̄: in illorum iustitia conspicit q̄ grauis sibi culpam fuerit q̄ erranit: t ideireo hoc qđ patitur districtum esse non sentit: quia districte nouit pensare quod facit. Valde aūt facile est: vt peccatorem se quisq̄ cum nihil peccato suo patitur dicat: Secure videlicet peccato suo patitur dicat: Secure videlicet iniquos nos dicimus: cum vindictam nullam de iniquitate sentimus. Nam peccatum de iniquitate sentimus. Nam peccatores nos quidez in tranquillitate loquimur sed cum ipsi de peccatis flagello vite inter

nemente corripimur murmuramus. Pena ergo nos interrogat: si veraciter cognoscimus culpam. Dirigat nutus qz culpam suam districte considerat etiam in flagello positus dicat: Et vt eram dignus non recepi, Sequitur. ((Liberauit enim animam suam ne pergeret in interitū.)) Quia preueniente diuina gra in operatione bona nostr liberum arbitrium segmur: nosmetipsi nos liberari dicimur: q liberati nos domino cōsentimus. Unde Paulus cum diceret: 1.Cor.15. Abundantius illis omnibus laborauī: ne labores suos sibi tribuisse videret ilico adiunxit. Nō aut ego: sed gra dei mecum. Quia enī prevenientem dei gratiam: etiaz ipse per liberum arbitrium fuerat subsecutus apte subiungit mecum: vt t diuino muneri nō esset ingratus: t tamen a merito liberi arbitrij nō remaneret extraneus. De hoc autem q liberatoz suo semetipsum cognoscendo consensit: recte dicit: Liberauit animam suam ne pergeret in interitum. Sed viuens lucem videret. Lucem scilicet veritatis quam corde mortuus videre nō possit. Uel certe quia dominus dixit: Ego Jo. 8. sum lux mundi: videbunt lucem etiaz mortui: quando omnes inuisti cū venire ad iudicium in humanitatis forma prsperint. Sed viuens tunc lucem respicit: qui liberis oculis cordis in forma eam diuinitatis attendit. Segtur. ((Hec omnia operatur de9 tribus vicibus p singulos.)) De hoc tēpto flagellatoz homine dictum superi9 fuerat: abhominabilis ei fit panis i vita sua: t appropinquauit corruptioni anima eius: t vita illius mortiferis. Inferius vero subiungitur est: deprecabitur deum: t placabilis ei erit t videbit faciem eius in iubilo: t liberauit animam suā ne pergeret in interitum: sed viuens lucem videret. In his itaq iaz collectis coaceruatisq sentētijs: t supra meroz amaritudinis: infra subiuncta est letitia securitatis. Uidelicet post hec dicitur: Hec omnia operatur deus tribus vicibus per singulos. Ac si diceret: Quod semel de vno dixi: hoc tribus vicibus per singulos agitur. Sed solerter intuendum est: q tres iste vices sunt: quibus vnusquisq homo, antequam merozis afficiatur: t post merozes p ordinem ad securitatem letitie reuocatur. Id enim superius sicut iam viri narrauerat: q t grauis prius meroz: afflictt: t magna post modum letitia attollit. Igitur si vigilanter intendimus has tres vices merozis t letitie in vnuscuiusq electi animo illis alternari modis inuenimus: idest conuersiōe: tēptatione: t morte. In prima quippe quaz diximus conuersionis vice grauis meroz est: cum sua vnusquisq peccata considerans rerum secularium vult compedes rumpere: t viam dei per spacium secure conuersationis ambulare: desideriorum temporalium onus graue abiicere: t leue iugum domini libera seruitute portare. Cogitanti enīz ista occurrit illa familiaris sua delectatio carnalis: que inueterata dudum: quanto cum dulcius tenuit: tanto arctius astringit atq a se tardius abire permittit. Et quis ibi meroz: que anxietas cordis: quando hinc spiritus vocat: hinc caro reuocat: hinc amoz noue conuersionis inuitat: hinc vsus vetuste peruersitatis impugnat: hinc desiderio ad celestem patriam flagrat: t hinc i semet ipso carnalem concupiscentiaz tolerat: que eū etiam aliquo modo inuitus delectat. Recte ergo de hoc amarescente homine dicit potest abhominabilis ei fit in vita sua panis: t appropinquauit corruptioni anima eius t vita illius mortiferis. Sed quia diuina gratia diu nos istis difficultatibus affici non permittit: ruptis peccatoz nostrorum vinculis citius nos ad libertatem noue conuersationis consolando perducit: t precedentem tristiciam subsequens letitia refouet: ita vt conuersi vnuscuiusq animo eo magis ad votum suū peruenendo gaudeat: quo magis se pro illo meminit laborando voluisse. Fit cordi immensa letitia: qz ei quem desiderat iam per spez securitatis propinquat: vt recte de hoc dici debeat; deprecabitur deum t placabilis ei erit: et videbit faciem eius in iubilo: vel certe: liberauit animam suam ne pergeret in interitum: sed viuens lucem videret. Ac ne conuersus quisq iam sanctum se esse credat: t quem meroris pugna superare nō valuit: ne ipsa postmodum securitas sternat dispensante deo permittitur: vt post conuersionem suam: tēptationum stimulis fatigetur. Iam quidem per conuersionem rubrū mare transitum est: sed adhuc in heremo vite presentis ante faciem hostes occurrunt: iam pec-

cata preterita velut extinctos egyptios post terga reliquimus: sed adhuc nocentia vitia quasi alij hostes obuiant: vt ad terram promissionis pergentibus ceptum iter iterum claudant iam priores culpe: velut insequentes aduersarij sola diuina virtute prostrati sunt sed tentationum stimuli quasi hostes alij contra faciem veniunt: qui t eū nostro labore superentur. Conuersio videlicet securitatem parit: mater autem negligentie solet esse securitas. Ne ergo securitas negligentiam generet: scriptum est: Fili accedēs Eccl.2. ad seruitutem dei sta iustitia t timoz: t prepara animam tuam ad tentationē. Nō enim ait ad regem: sed ad tentationem: qz hostis noster adhuc in hac vita nos positos quantomagis nos sibi rebellare cōspicit: tanto amplius expugnare contendit. Eos enim pulsare neglegit: quos quieto iure possidere se sentit. Cōtra nos vero co vehemēti9 incitatur: quo et corde nostro quasi ex iure p̄po habitationis expellitur. Doc enim in scipso dominus sub quadam dispēsatione figurauit: qui diabolum non nisi post baptisma se tentare permisit: vt signuz nobis quoddam future conuersationis inueniret quod membra eius postq ad deuz proficerent tunc acriores tentationum insidias tolerarent: Post primam igitur vicez merozis atq letitie quam vnusquisq per studium conuersationis agnoscit. hec secunda subsequitur: quia ne securitatis negligentia dissoluatur: impulsu tentationis afflictur. Et quidem quisq in ipso conuersionis initio magna plerumq recipit dulcedie cōsolationis: sed durum laborem postmoduz experitur probationis.

Capitulum. 13.

Res qppe modi sunt conuersorum. Inchoatio: medietas atq perfectio. In inchoatione autem inueniunt blandimenta dulcedinis: i medio quoq tempore certamina tentationis: ad extremum vero perfectionem plenitudinis. Prius ergo illos dulcia suscipiūt que consolentur postmoduz amara que exerceant: t tunc demum fauces atq sabbuca que confirmet. Nam t sponsam sanctis solet: quam tamen iam coniuncta aspero increpationibus probat: probatam vero securio cogitationib9 possidet. Unde et plebs israelitica: cum desponderet se deo ad sacramenti nuptias ex egypto vocaretur: quasi ararum vice prius accepit blandimenta signorum: coniuncta autem probationibus exercetur in heremo: probata vero in repromissionis terra virtutis plenitudine confirmatur. Ante igitur miracula degustant quod appeterent: postmodum in labore tentatus est: si custodire nouerit qd gustasset. Ad extremum quoq plenius decipere meruit quod laboribus probata custodiat. Ita ergo vitam vniuscuiusq conuersi: t inchoatio blanda permulcet: t aspera medietas probat: t plena post perfectio roborat. Nam sepe conuersi quiq in ipso adhuc aditu inchoationis sue: vel tranquillitatem paracliti: mam carnis: vel dona propheticē: vel predicamenta doctrine: vel signorum miracula: vel gratiam curationis acciperunt: post hec autem duris tentationum probationibus fatigantur a quibus tentationibus adhuc cum inciperent valde tiberos se esse crediderunt: Quod diuine gratie dispensatione agitur ne in inchoatione sua tentationum asperitate tangantur: quasi eorum iuuis amaritudo tentationis exciperet: tam facile ad ea que reliquerant redirent: quam nec longius discesserant: nuz contentio prius virtus quasi iuncta positis replicarentur. Unde t scriptum est: Cum emisisset pharao populum: non eos duxit dominus per viam terre philistiim: que vicina est: reputans: ne forte penitet eum si vidisset aduersum se bella consurgere: t reuerteretur in egyptum. Et egypto itaq et euntibus e vicino bella subtrahuntur quia derelinquenti9 seculum quedam pax tranquillitas ostenditur. ne in ipsa sua teneritudine atq inchoatiōe turbati ad hoc territudine atq inchoatiōe turbati ad hoc territudine redeant quod exuerunt. Pri9 ergo suauitatez securitatis sentiunt: prius pacis gustu nutriuntur: post copiam vero dulcedinem: tanto iam tolerabilius tentationum certamina sustinent: quanto in deo altius

cognouere q̄ ament. Unde ⁊ petrus prius in montem ducitur: prius claritatem transfigurationis dominice contemplatur: ⁊ tunc demū tentari ancilla interrogante pmittit: vt per tentationē factus sibi ex infirmitate conscius ad illud fiendo ⁊ amando recurreret: q̄s vidisset: ⁊ cum cum timoris vnda in peccati pelagus raperet: esset prioris valecedinis anchora que retineret. Sepe autem tam diutina sunt tentationuz certamina: q̄ longa inchoantium fuerant blandimenta. Sepe vero maius datur i inchoatione valecedinis: minus aūt in labore probationis. Sepe minus in inchoatione valecedinis: maius in labore probationis. Hunc̄ vero laborem tentationis dispar sequitur perfectio firmitatis: q; iuxta summa certāmis remuneratur quisq̄ plenitudine pfectionis. Ille rūc̄ aūt in eo quisq̄ conuersus labitur: q̄s dum gbusdam donis gratie valecedine inchoationis excipitur confirmationem accepisse pfectionis arbitratur: ⁊ plenitudinis consummationē estimat: que adhuc blādimenta esse inchoationis ignorat. Unde fit vt dum subita tentationis procella tangit despectum se deo ⁊ perditū suspicetur. Qui ē inchoationi sue nō passim crederet adhuc in pspera positus mentem ad aduersa ppararet: ⁊ virtꝰ venientibus postmodum tā firmius resisteret: q̄ ea etiā sagatius prenidisset. Que quidem tranquillus si p;euidet tolerat: eorum tamē omo certamina: etiā si puideat non declinat q; cursus nostri ittinerio nequaq̄ pagit sine paluere tentationis: Plerūc̄ aūt cōuersus quisq̄ talibus tentationū stimulis agitatur qualib⁹ ante cōuersionis gratiā nunq̄ pulsatum se esse reminiscitur: non q; tunc hec eadem radix tentationis deerat: sed q; non apparebat.

Capitulum. 14.

Humanus q̄ppe anim⁹ multis cogitationib⁹ occupat⁹ sepe sibimetipsi aliquo modo manet incognitus: vt olim qd̄ tolerat nesciat: q; dū per multa spargit: ab interni sui cognitione remouetur. Si aūt deo vacare apperat ⁊ ramos multimode cogitatiōis abscidat tunc libere conspicit: quod de intima radice carnis pcedit. Carduus nāq̄ si nascatur in via: itinerantium pedibus terit: atq̄ ipso vsu transeuntiuz eius suppicies ne appareat confringitur. Sed quāuis desup fructificātes spine nō appareant: subter tamen radix occulta pdurat. Si aūt eum trā seuntium pedes terere ⁊ calcare cessauerit: mox in suppficiem surgēdo progreditur: ⁊ p spinam pdit in publicū: quicqd in radice viuebat occultū. Ita ⁊ i corde secularū sepe occulte quedā tentationuz radix non facile apparet erurgere: q; velut in via actionum fita: transeuntiū teritur pede cogitationū: ⁊ per innumeras curas quasi multis itineratibus premit: ne videatur. Si aūt p cōuersionis gratiā a via cordis curarū turba remouetur: vt nulla actionū insolentia conterat: nullus cogitationū tumultus ḡmat: tūc q̄s occultū latebat agnoscitur: tunc de radice vicioz̄ pungit libere spina tentationuz. Contra quā bene viuentis manu agitur: vt inquantū potest fieri non tegatur occulta: sed radicitus euellat. Qs donec fiat vnusquisq̄ conuersi aiam ita hec spine conturbant: vt sepe pussiōe subita pene supari se sentiat: eiusq̄ vulnus medullitus inflictum exitialiter pertimescat. La. 15.

Plerūq̄ vero ipsi tentationum stimuli: dū in vsuz veniunt dilatant: ⁊ nō qdem acriores: sed longiores existunt. Unus aūt volent sed magis inficiunt: q; duz menti diutius adherent: tanto fiunt minus pauendi quanto māgis assueti. Inter hec ergo deprehensa mens huc illucq̄ distendit: ⁊ multiplicibus tentationuz estibus dissipatur ⁊ sepe hincinde ꝓuocatā cui tentanti vicio obuiet vel qd̄ primū impugnet ignorat. Unde plerūq̄ euenit: vt dū nimis insurgentia vicia cruciant: dū repugnātis aiam iam iamq̄ quasi in lapsum desperationis inclinant: cōuersus quisq̄ hanc ipsam sublimitatis viam quā sibi ad remediū elegit erpauescat: ⁊ quasi in summo eductus titubat: q; i imo solidius stabat. Ita vo circā frementi⁹ tentationū motibus angustatur: vt recte de eo dici debeat abominabilis ei fit in vita sua panis: ⁊ anime illius cibus abhominabilis. Uel certe ꝓpinquauit corruptioni aia eius: ⁊ vita illius mortiferis. Sed q; misericors deus ꝓbari nos permittit tēptationibus: nō reprobari; sicut scriptū est. Fidelis aūt deus qui non patietur: vos tēptari supra id quod potestis: sed faciet cū tentatione etiam ꝓuentū: vt possitis sustinere: cui⁹ nobis consolationis ope succurrit: ⁊ surgentes tentationū stimulos mitigat: impugnantesq̄ se cogitationū motus eterna pace trā quillat. Uterq̄ anima immensaz de spe celesti leticiam capit: dū deuictum malū respicit q̄s toleranit: vt iure de hoc tēpto libera to ꝑ hoc dici debeat: videbit faciem eius in iubilo: ⁊ liberauit aiam suā ne pergeret in interitū: sed vitā lucē videret. Istis itaq̄ duabus vicibus. i. conuersionis ⁊ pbationis per meroꝛē leticiaq̄ trāsactis: superest tertia: cuius ⁊ merorem adhuc sustineat: ⁊ gaudia consequatur. La. 16.

Post conuersionis nāq̄ certamina post pbationis erūnam: restat adhuc dura tentatio: q; venire non potest ad pfecte gaudia libertatis nisi prius soluerit debitum humane conditionis. Conuersus aūt q̄sq̄ sibi caute sollicitus tacite secum considerare non cessat: eternus iudex q̄ districtus adueniat suumq̄ terminū quotidie pspicit: ⁊ ante senectatem tante iustitie quas rōnes vite sue sit posiurus attendit: ⁊ si cuncta pua opera: que intelligere potuit deuitauit: venturus tamē corā districto iudice: illa magis que in semetipso nō intelligit ptimescit. Quis enim considerare valeat: quanta mala per momenta tempoꝛ ipsis inconstantibus cogitationum motibus ppetram⁹. Facile est enim opa peruersa vitare: sed nimis difficile est ab illicita cogitatiōe coꝛ tegere. Et tamen scriptū est. Ue vobis qui cogitatis iniquitatem. Et rursum in die cum iudicabit dominus occulta hominū. Qui etiā premi fit inter se inuicem cogitationū accusantiū: aut etiam defendentiū. Et rursum labia dolosa in corde ⁊ corde locuti sunt mala. Et rursum etenim in corde iniquitates operamini in terra. Humana aūt ala semel eternitatis statum deserens: ad fluxum temporalium delapsa hanc mutabilitatem alternantium motionū: quā dum caderet volēs appetiit: dū conatur surgere cogitur inuita tolerare. Unde q̄ppe punita est vnde delectata: q; inde cōuersa habet laborem certamitis vnde peruersa appetiit gaudium voluptatis. La. 17.

Epe ergo electis etiam nolentibus in cogitatione subripitur: q̄s in se quidem solerter inspiciant: ⁊ ante dei oculos quanti sit reatus attendant: ⁊ cum de his cunctis semp iudicia districta pertimescāt: tamen hec vehementer metuunt: cū ad soluendum debitum humane conditionis venientes districto iudicio appropinquare se cernunt: ⁊ fit tanto timoꝛ acriꝛ quanto ⁊ retributio eterna vicinioꝛ: ante oculos autem coꝛdis nihil inane tunc transuolat de phantasmate cogitationis: quia subductis e medio omnibus se ⁊ illum tantūmodo cōsiderant cui appropinquant: crescit panoꝛ visa retributione iustitie: ⁊ vrgente solutione carnis: quanto magis districtū iudicium iā iamq̄ quasi tangitur: tanto vehemētius foꝛmidatur: ⁊ si ea que sciunt numq̄ se pretermisisse meminerint: formidāt tū illa que nescunt: q; videlz semetipsos dūdicare ⁊ cōprehendere oino non possunt: atq̄ vrgente extra: subtiliori terrentur metu. Unde redēptoꝛ noster solutioni carnis appropinquāte ⁊ membroꝛū suoꝛū seruans speciem: factus in agonia: cepit ꝓlixius oꝛare. Quid enim poꝛ se ille cum in agonia esset peteret qui in terra positus celestia cum potestate tribuebat. Sed appropinquāte morte nostre mentis in se certāmen erpectat: qui vim quādā terroris ac foꝛmidinis patimur: cum per solutionem carnis eterno ꝓpinquamus iudicio. Nec̄ enim tunc cuiuslibet alia immerito terretur: quando post pusillā hec inuenit quod in eternum mutare non possit.

Capitulum. 18.

Considerāmus q̄ppe q̄ via vite presentis nequaq̄ sine culpa transire potuimus. cōsideramus etiām q; ne hoc qdem sine aliquo reatu nostro est: q̄s laudabiliter gestimus: si remota pietate iudicemur. Quis enim nostrū viram ꝓcedentiū patrū valeat vel superare vel assequi: Et tamē Dauid dicit. Ne intres in iudicium cū seruo tuo: quia non iustificabitur in cōspectu tuo oīs viuēs. Paulus cū diceret nihil mihi conscius sum: caute subiunxit: sed non in hoc iustificatus

1. Cor. 10

Mich. 2

Ps. 11.

Ps. 142.

1. Cor. 4.

sam. Jacobus dicit. In multis enim offendimus oēs. Joānes dicit. Si dixerimus qz peccatum non habemus ipsi nos seducim⁹: ⁊ veritas in nobis non ē. Quid ergo faciāt tabule si tremant colūne: Aut quō virgulta immobilia stabant: si huius pauoris turbie etiā ceteri quatiunt: Solutioni ergo carnis appropinquans: nōnunq̄ terroze vindicte etiā iusti anima turbatur. Qui ⁊ si qd tranquillus in hac vita sapere potuit: mortis articulo interueniente concutitur: vt iure dici debeat: abominabilis ei sit panis i vita sua ⁊ anime eius cibus ante desiderabilis. Uel certe ꝓpter pauoris penā hoc qđ illic subditur approximauit corruptioni anima ei⁹: ⁊ vita illius mortiferis. Sed qz iustoꝝ aie a lenibus qbusq̄ contagijs: ipso sepe mortis pauore purgant: ⁊ eterne retributionis gaudia iam ab ipsa carnis solutione percipiunt plerūq̄ contēplatione quadā retributionis interne etiam priusq̄ carne expolientur hilarescant ⁊ dum vetustatis debitū soluunt: nouā iam muneris leticia p̄fruunt: recte dicitur: videbit faciem eius in iubilo: vel certe liberauit aiam suam ne pgeret in interitum: sed viuens lucē videret. Justi itaq̄ aīa in iubilo faciem dei cōspicit: qz tantū de leticia interna capit quātuz capere vel assumpta vita possit. Ibi igitur lucem viuens videt: qz spiritualem oculū in radios interni solis infigit. Ibi lucem viuens videt: qa omni iam mutabilitatis vicissitudine atq̄ obumbratione caleata veritati eternitatis inhereat: eiq̄ inherendo quē cernit ad similitudinē incōmutabilitatis assurgit: atq̄ in se metipsam auctoris sui incōuersibilē speciē dum respicit assumit. Que enim ad mutabilitatem per semetipsam lapsa est: ad immutabilitatis statū immutabilē videndo formatur. Igitur heliu de afflicto hoc liberatoq̄ hoīe: qz prius meroris amaritudinē ⁊ postmodum gaudia consolationis expōsit: apte subiunxit: hec omnia operaī deus tribus vicibus p̄ singulos: videlz cōuersionis: p̄obationis: ⁊ mortis: qz per tria hec: ⁊ duris p̄⁹ stimulis meroris afficitur: ⁊ magnis postmodum securitatis gaudijs refouetur. Et qa electi vniuersiusq̄ mens hisdem tribus vicibus i. vel labore conuersionis: vel tēptatione ꝓbationis: vel formidine solutionis atteritur atq̄ ipsa attritione purgata liberatur; apte subiungitur.

Jacob. 3. 1. Jo. 1.

Capitulum. 19.

Et reuocet aīas eoꝝ a corruptiōe: ⁊ illuminet luce viuentium. ¶ Aut qppe morientium est quā corporeis oculis cernimus. Qui autē adhuc huic mundo viuunt luce morientiū tenebrescūt. Illuminant autem luce viuentiū: qui despecto tēporali: lumine ad splendoꝝ interne claritatis recurrant: vt ibi viuant: vbi verū lumen sentiendo videant: vbi non aliud lumē atq̄ aliud vita: sed vbi ipsa lux vita sit: vbi sic nos lux exterius circūscribat: vt interius implicat vt in circūscripta exterius circūscribat. Illuminātur ergo hac luce viuentiū: quā tanto tanc subtilius circūspiciunt: quanto nūc ad illam purius viuunt. Magna heliu ac valde fortia ꝓtulit: sz hoc vnusquisq̄ arrogās habere ꝓpriū solet: qđ dum vera ac misticа logitur: subito per tumoꝝ cordis q̄dam inania: ⁊ supba p̄miscet. Fortis enim placere appetit in hoc quod veraciter sentit: ⁊ inde mor inanescit a lumine suo: vnde p̄ elationis typum recedit ab intimo. Quia enim approbari doctus exterius querit intus plenitudinem qua docebatur amittit. Uti heliu qui tenere arrogantiā typum speciaz diximus: postq̄ multa sapientie profunda digessit: subito post easdem sentētias veraces ac misticas: fastu scientie inflatus extollit: cuius mor inflatiōis merito eius sensus ad inania verba deriuatur. Nam subdidit dicens. Attende Job ⁊ audi me: ⁊ tace dum ego loquor. Si aūt habes qđ loquaris. Responde mihi. Loquere. Uolo enim te apparere iustum. Quod si nō habes audi me: tace ⁊ ego docebo te sapientiam. Qualem se apud se habeat: hac locutione manifestat qua dicit. Attēde Job ⁊ audi me: ⁊ tace dū ego loquor. Immensa enim superbia est: a senioze sibi reuerentiaz exigere: ⁊ silentium imperare meliori se.

Capitulum. 20.

Mia autē ꝑdicatoꝝ iusti: dū quoslibet corripiūt: semper per humilitatis gratiaz ad cognitionē suaꝝ ifirmaꝝ reuertunt: atq̄ ut corpo qđ corripiāt: ne qđ forte sal-

lantur ergunt: correptisq̄ licentiā tribuūt: vt si qđ ꝑ semetipsos iustius sentiant fateantur: hoc nōnunq̄ etiam arrogantes imitari appetunt. Paulisper enim in verbis elatione postposita quasi eoꝝ quos corripiāt: si forte reperire potuerint iusticiam querunt: nō quia ita sentiunt: sed qz ornari per humilitatis speciem concupiscunt. Uidetur enim ne superbi ac tumidi (quia sunt) esse videātur. Unde heliu statim subdidit dicens. Si aūt habes qđ loquaris: respōde mihi. Loquere. Uolo enim te apparere iustū. Sed quia hec ex corde nō ꝓtulit: audire qđ quererat nō expectauit. Nam illico subiūxit. Quod si non habes: audi me. Tace: ⁊ docebo te sapientiam. Qui enim veraciter querūt audire qđ iustum est: equanimiter expectant audire qđ non querunt. Heliu aūt qui veraciter regitionis verba nō ꝓtulit: dici qđ quererat non permisit: sed mor qđ intrinsecus gestabat erupit: qualēcūq̄ se in oculis suis habebat ostendit dicens. Tace ⁊ docebo te sapientiam. Arrogantes enim viri quando aliqđ humiliter sonant: diu in eisdem humilitatis specie non perdurant. Cū fortasse querant vt audiant mox loquendo obuiāt ne doceantur: qz superficiem vocis quā paulisper tenuerant citius ostentationis intentio comꝑimit: q̄ ex radice cordis erugit: atq̄ eandem humilitatis formam speciemue sumptam: eo celerius probant: quia aliena est: quo illam diutius tenere nō possunt. Ecce heliu iusticiam cū requirit vt discat: ꝓmittit qz doceat. Ecce quasi regrendo qđ iustū est: aliqđ planū somnerat lingua: sz morē tare non potuit: hoc qđ altum tumebat conscientia. Nam repente subiunxit tace: ⁊ docebo te sapientiam. Quia vero arrogantes oēs in ea que proferunt typo supbie instant ⁊ velut in alto posita sic doctorum spēm sumunt: ac si eorum ōba dignatione quadaz super indignos homines celitus effundant bene a scriptoꝝ huius hystorie versus iteꝑponitur quo dicatur.

Capitulum. 21.

Job Ca. 34. 21

Ikonncians

perius dictum est: nō illos appetit eradire sed se ostendere: nec intuetur: ꝙ iusti ꝙ audiunt fiant: sed ipse ꝙ doctus cuꝫ audit̃ apparcat.

Capitulum. 22.

QUia vero predicationē arrogantium nullā ammitteret si nō aliqd de humilitatis imagine permisceret bene. Deiꝫ posteꝙ per tumida verba se extulit rursum quasi ad equalitatis cōcordiam cōdescendit dicens. ((Judicium elegamus nobis: ⁊ inter nos videamus quod sit melꝰ.)) Sed verum hoc iudicium et humili corde queritur facile cognoscimus si subsequētia eiꝰ verba pensemꝰ. Segtur. ((Quia dixit Job iustus sum: ⁊ deus subuertit iudicium meum.)) In iudicando enī ne mendaciū est: ⁊ violenta sagitta mea absq; vllo peccato dce beatum Job dixisse queritur que tamen quia minime dixerit regsta sacre hystorie verba testātur. Sed qui iudiciū eque queſierat et culpa quaꝫ finxit protinus sententiam promulgat. Haꝫ sequitur. ((Quis est vir: vt est Job ꝙ bibit subsannationem quasi aquaꝫ qui graditur cum operantibꝰ iniqtatem: ⁊ ambulat cum viris impijs:)) Ecce iudiciū querens iudiciū ptulit: ⁊ post allegationē suam nulla beati Job expectata sententia cuꝫ dānatione dignū ex reprobozū societate iudicauit: ait enī: qs est vir vt est Job: Uriq; subandiamus nullus. Dteq; subiūgit ꝙ bibit subsannationē quasi aquaꝫ. Aqua autez cū bibitur: ita ligde sumitur: vt ad sordendū nulla sui pinguedie retardetur. Subsannationē vero vt aquā bibere est: deū sine aliquo obstaculo cogitationis irridere: vt in eo quod superbit signa vel cōscientia nulla trepidatio cōtradicat. Dec autez eius sententia super beatū Job quantū a tramite veritatis exorbitet: illa domini attestatione cognoscimus qua ad diabolum dicit: Hunqd cōsiderasti seruum meū Job: q̄ non sit ei similis in terra: Ecce quem veritas dicit: absq; comparatione iustum: eū belua asserit absq; cōparatōe peccatorez. Sz hec eē propria arrogantiū predicatorum solent: vt eaꝫ afflictos audit̃es suos magis districte corripe appetant: ꝙ blande refouere. Plus enim studēt: vt mala obiurgando increpent ꝙ bona laudando ꝓfirment. Superiores qppe se videri cōsiderant: ⁊ magis gaudent cū cor animū ira leuat quā charitas crequat. Semper inuenire optant: que increpando rigide feriant. Unde scriptuꝫ est: In ore stulti virga superbie: q̄ videlz peraute ⁊ rigide scit sz cōpati humiliter nescit. Solent et predicatores iusti auditores suos obiurgando corrumpere: solent in eorum vitijs districta increpatione seuire. Unde scriptum est: Verba sapientiū quasi stimuli: ⁊ sicut claui i altum defixi. Recte aūt eorū verba claui vocata sunt: q̄ culpas delinquentiū nesciunt palpare sed pungere. An Joānis verba claui nō erant cū dicebat: Progenies vipaꝝ quis vobis demonstrauit fugere ab ira vētura: An verba Stephani claui non erant cū dicebat: vos semper spūi sancto restitistis. An verba Pauli claui nō erant cum dicebat. O insensati galathe: qs vos fascinauit: Et rursum cum Corinthijs diceret. Cum enim sit inter vos zelus ⁊ contentiō nōne carnales estis: ⁊ secundum hominez ambulatis:

Capitulum. 23.

SEd necesse est vt caute videamus: quia predicatores iusti in ipsis quos corrigunt: cum experte aliud fortasse aliqd bone operationis inueniunt ad eadem obiurgationis verba cum quanta dispensatione descendant. Ecce Paulus corinthios docens: eosq; in culpa diuisiōis aspiciens erorsus est dicens: ⁊ ratias ago deo meo semper pro vobis in gratia dei que data est vobis in christo Jesu: quia in omnibus diuites facti estis in illo. Multum p̄fecto laudauit quos in Christo diuites et in omnibus dixit: Et ecce adhuc blandimēta multiplicat dicens: In omni verbo et in omni scientia: sicut testimonium Christi cō firmatum est in vobis. Testimonium Christi confirmatum est in vobis dixit: ac si opere pegissent: quod doctrina didicerant. Et mox in laudis consumatione subiunxit: ita vt nihil vobis desit in vlla gratia exp̄ctantibus reuelationem domini nostri Jesu christi. Queso te Paule istis tot laudibus tam quo tendas insinuo. Ecce Paulo

post segtur. Obsecro vos aūt fratres p misericordiam dñi nostri Jesu xp̄i: vt idipsuꝫ dicatis omnes: ⁊ nō sint in vobis scismata Significatum est enim mihi de vobis fratres mei ab his q̄ sunt cloe: q̄ cōtentiōes inter vos sunt. Hec qbus contentionibus paulo post subdidit dicens: Cum enim inter vos sit zelus: ⁊ ꝓtentio: nōne carnales estis: ⁊ secundum hominē ambulatis: Ecce quibus laudibus ad aperte correctōis verba descendit ecce in corde audientium ꝙ blāda fauoris manu viam districte increpationis aperit. Prius nāq; superbox brachia studuit per blandimentorum vincula religare: vt postmodum potuisset vulnus superbie ferro correctionis icidere. Erant p̄fecto in Corinthijs: ⁊ que laudari debuisse certe ⁊ que arguī. Peritus itaq; medicus prius sana membra que circa vulnus erant laudando palpauit: ⁊ postmodum putridū sinum vulneris feriendo transfixit. Habet ergo in sanctis predicatorib⁹ ad vtraq; aptū doctrine regula pōdus suum: vt ⁊ recta fauentes nutriant: ⁊ peruerse animaduertentes abscidant. Ca. 24.

NOnnunq; eo etiam predicatores iusti rigide feriūt. Sed aliud est: cum iusticia stimulat: aliud: cum superbia inflat. Justi cum seuere corrigunt interne dulcedinis grām nō amittunt. Nam sepe ꝓ inquietudine refrenanda prauorum varicā districti vigoris assumunt: sed intus charitatis igne hquefiunt: atq; eorum amore ardent: in quos aspera correctione seuiūt: secq; etiam eis intrinsecus in secreto cordis humiliant: quos duris forsi animaduersionum stimulis quasi despiciendo castigant. Plerūq; aūt ⁊ nō despiciendo despiciūt ⁊ non desperando desperāt: vt tanto eos celerius: ⁊ a culpa reuinscere ac resilire faciant quāto iam quasi vicinius mortis foueam ostentant. Sepe etiam quodaꝫ decenti moderamine suas culpas coram discipulis indicant vt illi audientes discant: quomodo semetipsos de suis actionibus subtiliter reprehendant. Tanta aūt dispēsatione se tē perant: vt neq; cum se erigant intrinsecus rigidi sint: neq; rursum cum se humiliant extrinsecus remissi. quia ⁊ in disciplina humilitatem custodiunt ⁊ in humilitate disciplinam. Paulus disciplinem tenuit cum Corinthijs dicens: cum enim sit inter vos zelus ⁊ ꝓtentio nōne carnales estis: ⁊ secundum hominem ambulatis: Sed humilitatem in disciplina nō perdidit. q̄ deprecando ꝙ sit dicens: Obsecro vos fratres per misericordiam dei vt idipsum dicatis oēs: ⁊ non sint in vobis scismata. Rursum humilitatē tenuit cum eisdem corinthijs loquēs Paulo latius forsitan ꝙ voluerat semetipsuꝫ reprehendit dicens: factus sum insipiens. Sz disciplinam i hac humilitate non perdidit: q̄ illico adiunxit. Vos me coegistis: Exemplum magne humilitatis exhibuit cuꝫ discipulis dixit: Nō enim nosmetipsos predicamus: sed Jesum xp̄m dñz nostrum: nos autem seruos vestros per xp̄m. Sz in hac humilitate disciplinam iustice: nō amisit qui eisdem delinquentibus dicit. Quid vultis in virga veniam ad vos: ⁊ cetera. Sciant ergo predicatores sancti: vtroq; moderamine artem magisterij tempare vt cum delinquentium reatus inueniunt sciant mō seuere corripere: mō humiliter deprecari. Sz cū arrogantes viri eos imitari appetunt: sumunt ab eis aspera verba correctōis: ⁊ sumere ab eis veraciter nesciunt perpea humilitatis. Magis.n. terribiles quo possunt volunt eē ꝙ mites: ⁊ ideirco deficiunt: vnde se erigant ⁊ discere negligūt: vt animā submittant. Cūq; animonere delinquentes placide nesciunt nimio rigore via per iuentionis iracundiam etiam contra recte agentes effrenantur. Quorum iste Deum speculum tenens beatum Job nō refouet: ꝙ subiurgat dicens: Quis est vir vt est Job ꝙ bibit subsannationē quasi aquam: ꝙ graditur cum operantibus iniqtatem: ⁊ ambulat cum viris impijs.

Capitulum. 25.

QUia aliena semper est a superbie superbia: mox ⁊ ad falsa prumpit dicens. Dixit enim. Non placebit vir deo: etiam si currit cū eo. Quod p̄fecto: qua minime dixerit: ꝙ ꝙ beati Job ꝓba legit a quo fit, Sed qui ideirco fingitur: vt semetipsum ostendendo superbiat: quid mirum: si in alterum figit quod reprehendat. Quomodo enim veritati cohereat in verbis derisorio

nis:quem intra semetipsum ipse ab eadez
veritate diuimit timoz mentis. Sequitur.
((Ideo viri coidati audite me.)) Ecce iterum falsa superbie inflatur eos tantummodo:qui quasi digne intelligendo se assequi
valeant querit: t sic qđ sentiebat erumpit
dicens: Absit a deo ipietas: t ab omnipotẽte iniqtas. Opus enim hois reddet ei: t iuxta vias singulorum restituet eis. Bene dixit quia in omnipotẽte deo iniqtas vel impietas nõ est. Sed i hac vita nequaq̃ semper hoc agitur quod subiungit: quia iuxta opus suum singulis: t iuxta vias proprias reddit. Nam t multos illicita ac peruersa
petrantes gratuito preuenit atq̃ ad opera sancta cõuertit t nõnullos rectis retrib9
deditos flagello interueniente corripit: ac
si placentes quasi displicent affligit. Salomone attestante qui ait: Sunt iusti quibus
multa eueniunt :quasi opera egerint ipiorum. Et sunt impij qui ita securi sunt: ac si
iustorum facta habeant. Quod nimirũ oipotens deus inestimabili pietate dispẽsat:
vt t iustos flagella crucient ne opera extollant: t iniustos saltem fine pena hanc vitam
pagant: qa ad tormenta :que fine fine sunt
male agendo festinant. Nam quia aliquãdo iusti nequaq̃ iuxta opera flagellantur
hac ipsa hystoria quam tractamus ostenditur. Hic enim idem beatus Job p culpa fuerat flagellatus: qui ante flagelli stimulum ipo iudice attestante laudatus est.
Verius ergo Heliu diceret si diiisset: quia i
omnipotẽte deo impietas atq̃ iniqtas non
est etiam cum iuxta vias proprias hominibus redderet non videtur. Nam t quod a
nobis non intelligitur et occulti iudicij non
iniusta lance profertur. Quia vero predicatoꝛes arrogãtes dum multa inania sparguntetiam sepe vera ac solida proferunt.
Helia recte subiungit.

Capitulum. 26.

Vere enim deus non cõdemnabit frustra: nec omnipotens deus subuertet iudicium.)) Vd diabolum dominus dixit: Commouisti me aduersus eum : vt afflige-
rem eum frustra. Heliu autem dicit : quia
non condemnabit dominus frustra. Quod vtiq̃ discoꝛdare dictis veritatis creditur:
nisi subtili consideratione pensetur. Aliud nanq̃ est damnare:aliud affligere. Affligit ergo iuxta aliquid frustra : sed frustra
non damnat. An nõ iuxta aliquid frustra
Job afflixerat:cum non deiebatur vicium:
sed meritum augebatur: Frustra eni non
cõdemnare potest:quia damnatio fieri nõ
exparte ad aliquid potest; que videlicet in
extremo punit omne: quod hic quisq̃ inique commiserit. Nec omnipotens deꝰ subuertit iudicium:quia t si minus recta videtur esse que patimur:recta tamen in occulto examine decernuntur. Sequitur. ((Qui
constituit alium super terram:aut quez posuit super oꝛbem quem fabricatus est:))
Vt videlicet subandias nullus. Per se qppe mundum regit quez per se condidit:nec
eget alienis adiutoꝛijs ad regendum : qui
nõ eguit ad faciendus. Sed hec iccirco colligantur:vt liquido indicet: quia omnipotens deus si per semetipsum regere non negligit quod creauit:quod dñi creauit vtiq̃
bene regit:quia quod pie condidit ipie nõ
disponit: t qui ne duz facta curauit vt cẽt
que sunt facta non deserit: Quia ergo presens est in regimine:qui auctoꝛ extitit i creatione ideo curam nostri nõ preterit. Vnde
t apte subiungit. ((Si direrit ad eum coꝛ suum:spiritum illius t flatus ad se trahet.))
Cuncta coꝛ est:cum iua appetit:dirigitur
cum ad superna subleuatur. Si ergo homo coꝛ suum ad dominum dirigit:spiritum
t flatum illius dominus ad se trahit. Spiritum videlicet pro internis cogitationibꝰ:
flatus vero qui per coꝛpus trahitur pro exterius actionibus ponit. Deo ergo spiritum hominis t flatum ad se trahere ẽ ad
conuersationez sui desiderij: t interioza nostra t exterioza commutare:vt nihil iã menti exterius libeat:nihil caro inferius: vel si
appetit adipisci conetur: sed omne quod
homo est ad eum videlicet a quo est: t interius desiderando ferueat t exteriꝰ se edomando constringat. Vnde t apte subiungit:((Deficiet omnis caro simul : t homo
in cinerem reuertetur.)) Simul enim omnis
caro deficit:quando iam nullis suis moribus seruit: quia presidens spiritus cuncta
eius iura restringit: t quodam districtiõis
sue gladio : omne quod in illa male vsurpabat interficit; Doc nimirum discipline gla-

dio semetipsum Hieremias interfecerat cũ
Hiere. 31. dicebat. Postq̃ conuertisti me egi penitẽtiaz: t postq̃ ostendisti mihi percussi femur
meum. Quid enim in femoꝛe nisi voluptas
carnis accipitur? Et quid est quod ait post
q̃ ostendisti mihi percussi femur meum: nisi
q̃ postq̃ superna spiritaliter vidit omne
quod in se inferius carnaliter vinebat extinxit: vt quanto magis summa patescerent:
tanto amplius ima que tenuerat non libe
rent. Nam quanto incipit quisq̃ superius
viuere tanto t inchoat inferius interire.
Iuxta effectum nanq̃ carnalis operationis omnis caro Pauli simul interierat cũ
dicebat. Viuo autem iam non ego: viuit
vero in me christus.

Capitulum. 27.

Gal. 32 Hene etiaz helin hoc loco subdidit: t homo in cinerem reuertetur. In peccato enim quisq̃ posit9 mortalitatis sue oblitiscitur
t terraz se esse non meminit dum adhuc per superbiam inflatur. Post conuersionis vero sue
gratiam cum humilitatis spiritu tangitur
quid esse se aliud quam cinerez recoꝛdatur
Gen. 18. Jam in cinerem Dauid reuersus fuerat
cum diebat. Memento domine q pulis
sumus Abꝛaam in cinerem reuersus fuerat dicens. Loquar ad dominum meũ: cũ
sim pulis t cinis. Et si viuentem carnem
nec dum in terra moꝛs soluerat:hoc tamen
Ps. 48. apud se erant quod se futuros absq̃ dubitatione preuidebant. Vnde alias dr. Auferes spiritum eoꝛum t deficient: t in pulue-
rem suum reuertentur. Qui autem eoꝛum
spũs:nisi spũs superbie nominatur? Tollatur ergo spũs eoꝛum: vt deficiant: ideo sub
ducto superbie spiritu nihil se esse cognoscant. Et reuertantur in pulueremideo hu
milientur et infima conditione. Propter
hunc pulueren adeuntes memoꝛiam qui se
metipsos considerant reuocantur per sapSap. 3. entiam dr: Justi fulgebunt: t sicut scintille
i arundineto discurrent. Sancti enim viri
dum peccatoꝛibus permiscentur: eos etem
plozum suoꝛum igne succendunt : atq̃ per
omne quod nitent i cinerem redeunt: quia
pietatis flãma consumpti: dum infirmitatem conditionis sue cõspiciunt:nihil aliud
quam fauillam se esse cognoscunt: vt a superbie sue duritia reflexa :per penitentiaz
dicant ad quod supra psalmus. Memento
domine quia pulis sumus. Bene ergo dicitur:quia cum ad se spiritum hominis do
minus trahit deficiet omnis caro simul: et
homo in cinerem reuertetur:hoc helius: t vera sunt t magna que dicit. Sed quia male
mor est eo quod bene sentit immutat verbis sequentibus pdit dicens: Si habes ergo intellectum audi quod dicitur: t ausculta voces eloquij mei.

Capitulum. 28.

Habent hoc ppium omnes
arrogantes:vt cum sestasse acutum aliqd sentũt: in
de mor ad vicium elatõis
erumpant:sensusq̃ oiuz in
sui comparatione despiciatur:seq̃ in suo iudicio aliorum meritis anteponant. Quibus ptingit miseria:vt plus
videndo teneb:rescant: qz dum subtilia attendunt semetipsos itueri nescant: t quo i
telligentiam acutius percipiunt:eo per superbiam deterius cadunt. Qui bene qđz subtilia conspicerẽt:si in eo quod pferunt se viderent. Superius nãq̃ helia dixerat: si habes quod loquaris respondemihi. Loquere:volo enim te apparere iustum. Hunc autem ait:si habes intellectum:audi quod dicitur: Ecce quomõ paulisper elatio per ẽdorum incrementa profecit. Superius dubitauit : si posset beatus Job proferre quod iustum est:nunc vero discutit : si hec quod dicitur saltez possit audire. Ibi dixit si habes
quod loquaris:respondemihi ac si diceret
dic aliqd si tamen dignus poteris esse q di
cas, Dic aũt ait:si habes intellectum : audi
quod dr: Ac si aperte dicat audime: si tamen dignus poteris esse: qui audias. Isti
sunt quotidiani defectus qui in cordib9 re
probozus fiunt:quibus indefinenter ad de
teriora descendunt:quia dum minora ipsa
te negligunt ad maioꝛa pernitiose prozumpunt. Jam t hoc de superbia fuerat:q̃ beatum Job id quod iustus est loqui posse dubitabat: Sed dum hanc in semetipso confidere negligit ad nequiora pcuit:vt non
solum posse ab eo dici quod iustum est dubitet: Sed etiam dicentem se iusta ab eo

intelligi posse desperet. Unde nimis viciaz superbie ab ipsa mox radice secandū ē: vt cum latenter oritur tunc vigilanter abscidatur: ne pccta vigeat nec vsu roboretur Difficile enī in se gscz inueteratam superbiam deprehendit: q: numiruz hoc viciū quāto magis patimur tanto minus videmus: Sic qppe in mente superbia: sicut in oculis caligo generatur. Quo se hec latius dilatat eo vehementius lumen angustat. Paulisp ergo elatio in pcordijs crescit cū: se nescius extenderit: t oppresse mentis oculum funditus clauditvt captiuus animꝰ rpum clarōis t pati possit: t cū id quod patitur videre nō possit: Sed q: arrogātes viri alī quando vt dixim⁹ recta nō recte sentiūt: et bona inuenire meruerunt: sed hec bñ pferre contemnū. heliu post elationis tipum quo direrat si habes intellectum audi quod dicitur subdit dicens. La. 29.

Unqd q non amat iudicium sanari potest: Quomodo tu cum q iustus est i tantum pdemnas:)) Bonam qdem sententiam protulit: sed beato Job pferēda nō fuit. In omne enī quod dī sum. oportet intuendum est qd dicatur: cui dicatur quādo dicatur: quomodo dicatur: Heliu autez attendit qd diceret: sed cui diceret nō attēdit. Beatus qppe Job amabat iudicium: q: causas suas cum domino pensare subtiliter nouerat: nec cōdemnauerat eum q iustus est: sed cur sine peccato percussus fuerat in dolore positus cum humilitate requirebat. Amat iudicium qsqs vias suas subtiliter discutit: t secretarium cordis ingressus qd vomin⁹ ipsi tribuat: qd ipse domino debeat pensat. Quod btūs Job quomodo nō fecerat: q tam crebra sacrificia in expiatione filiorum etiam p cogitatōib⁹ offerebat: Quia ergo helin dixit: q is q iudicium nō amat sanari nō possit: arguens beatus Job q iudicium nō amaret: t qui eum q iustus est condemnasset: illico eiusdem iusti. i. dñi iusticiam subdit dicens. ((Qui dicit regi apostata: q vocat duces impios.')) Sepe nouimus q pleriq; q presunt inordinatum sibi merū a subditis exigant: t non tam pter dominū q̄ pro domino venerari volunt. Intus enim se tumore cordis extollant: cunctosq; in sui comparatōe despiciunt: nec cōdolescendo psiliunt: sed dominando premunt: q: videlz alta cogitatione se erigunt: t equales sibi: quibus eos presse pterit nō agnoscunt. Cōtra hanc tumorem per ecclesiasticum liburn dr: Ducē te pstituerunt: noli extolli: sed esto in illis quasi vn⁹ ex illis. Hunc tumorem dñs per pphetam in pastoribus increpans ait: Eos autē cum austeritate imperabatis eis: t cum potētia. Ipsa enī bona que subditis dicūt: dominando potius q̄ psiliendo pferunt: quia videlicet quicq; eis quasi ex equo dicere semetipsos extimant deiecisse. Singularitate enī gaudent culminis t nō equalitate cōditōis. Sed q: hec tumentia cordia rectoꝝ subtiliter dñs pensat dñi contra eos dr: qui dicit regi apostata. Unusq;q enim superbus rector: totiens ad culpam apostasie dilabitur quotiens preesse hoibus delectat⁹: honoris sui singularitate letatur. Sub quo enī sit nō considerat: t quasi equalibus q nō sit equalis extollat. Unde aūt hec vicioruz radix pullulat in corde regentiū: nisi ex imitatōe illius q despexeris angelorum socie tatē dixit: Ascendam super altitudinē nubium: t similis ero altissimo. Q: ergo vnusquisq; rector: quotiens extollitur in eo q̄ ceteros regit totiens per lapsum superbie a sūmi rectoris seruitio separatur: t cum equales sibi subditos despicit: eius super se dñz sub quo omnes equales sunt nō agnoscit: recte dr: qui dicit regi apostata.

Capitulum. 30.

Hia vero dum dominādo presunt: exemplo sue superbie subditos ad impietatē trahunt: apte subiungitur. ((Qui vocat duces ipios)) Ad viā nāq; pietatis ducerent: si subditorum oculis humilitatis exempla mōstrarent. Dux aūt est impius qui a tramine veritatis erorbitat: t dux ipse i precipe ruit ad abrupta sequentes inuitat. Dux est impius q per tumoris exēplum vitam ostendit erroris. Paulus dux impius ecclie metuebat: cum potestatis sue celsitud nē reprimebat dicens. Nec querētes ab hominibus gloriam neq; a vobis neq; ab aliis cum possimus oneri esse: vt ipi apostoli: sz facti sumus in medio vestrū paruli. Par-

nulus in medio eoꝝ factus fuerat: q: timebat ne si inter discipulos honorē suū celsitudinis vendicaret exempla elationis ostēderet. Timebat nimirū ne dū ipse sibi potestatem pastoralis potentie quereret grex subditus per abrupta sequeretur: t ad impietatē sequentes duceret q pietatis officium fuscepisset. Unde necesse est: vt is q precipit: q̄ exempla subditis prebeat solerter attendat: t tāquis se scias vincere: quātis preesse ac vigilanter inspiciat: ne in eo q̄ peccatus est intumescat: ne dū discipline ius muteur in rigorem superbie: t vnde a peruersitate subditos restringere poterat: inde magis intuentium cordia puertat ne vt dictuz est impietatis dat per officium pietatis exēplum. Non aūt debz homini ducatum suscipere: qui nesciat hoies bene viuendo preire: neq; ad hoc eligitur: vt aliorum culpas corrigat: qui qd reprehendere debuit ipe cōmittat. Diuinde se ergo q̄ plures circūspiciunt: vt sibi ex subditis viuant: vt bonū qd faciunt: t intra sinū mentis abscōdant: t tamē ex eo ad pfectum sequentium exempla recte operationis imparnāt: vt subditoꝝ animaduertentes culpas corrigant: nec tamen per vim eiusdē animaduersiōis intumescant: vt quedaz leuiter concepta tolerent: nec tamē discipline vincula eadez leuitate dissoluant: vt quedā tolerando dissimulēt: nec tamē eo crescere dissimulādo permittant. Laboriosa sunt iuda t nisi diuina gratia fulciat: ad custodiendū difficilia. Recte vero de aduentu districti iudicis per sapientie librū dicitur. Dorendū t cito apparebit: quonīā iudiciū durissimū his q̄ presunt fiet. Quia ergo pleriq; per potestatē regiminis ad culpaz proorumpitur elationis: atq; apud districtū iudicem ipsa elatio impietas estimatur: bene de dño per heliu dicit. Qui vocat duces impios. De ipso qppe ducatu dum superbiunt exemplo suo subditos ad impietatem trahant. Unde magnope curādum est: vt qui regendis hominibus pfert: apud se intra secretarium mentis in cathedra presideat humilitatis. Cūq; iudicanti ei a ceteris assistitur vigilanti oculo iccirco attenter aspiciat: cui quādoq; iudici ipsi de his iudicandus assistat: vt quāto nunc ante eum quez non vident sollicitius trepidat: tanto eum cum viderit securio; cernat. Pensat ergo quia ad satisfaciendum districto iudici de sua tantūmodo anima forte ille vix sufficit: t quot regendis subditis potest reddere de apud eum rōnis tempore: vt ita dicam tot soluz animas habet. Que nimirū cogitatio: si assidue mentem excoquit: olim sagittā hic tumorem promit. Et rector pudens tumore iam nequ rect apostata: neq; vax impius vocabitur: quanto ei cogitationis sue sollicita potestas: que accepta est non bono: sed onus estimatur. Hā cui esse nunc iudex libet hoc videre tunc iudicem non libet. Ministeri enim culpe nequaquā que habende potestatis amore perpetrant. Tunc solū vero potestas bene geritur cum non amando sed timēdo retinetur. Que vt ministrari recte valeat: oportet primū: vt hanc nō cupiditas: sed necessitas imponat. Percepta autem nec pro formidine debent deseruire et libidine amplecti: ne aut pena qs quasi et humilitate superbiat: si diuine dispensationis ordinez fugiendo contēnat aut eo iudicium superni rectoris subiciat: quo eum super ceteros priuatum regimen delectat. Percepta ergo cum percipitur nō ex libidine amanda est: sed ex longanimitate tolerāda: vt inde tunc ad iudicium salubriter leuis fit vnde tunc ad ministerium patienter grauis innotescat.

Ipsa huma

ne cōditionis qualitas indicat: q̄ longe rebus ceteris gerat. Nam collata homini ratio asserit quantum omnia que vel vita vel sensu vel ratione carent natura rationalis antecedit. Et nī q: ab iterno atq; inuisibilibus oculos claudimur t inuisibilibus pascimur: pleriq; homine nō ex eo q̄s ipse est: sed ex his que circa ipsū sunt venerāmur. Cūq; non intuemur quid ipse sit: sed qd possit: in acceptione personarum: nō ex personis sed ex rebus adiacentibus ducimur. Sicq; fit: vt is quoq; apud nos intra i despectionem veniat: qui forte honorabi-

lis habeat: rebus suis in examine nostro
postponitur. Sed omipotens deus vitā homi
num ex sola qualitate interrogat meritoꝝ:
& sepe inde plus punit: unde hic maiora ad
misericordiam contulit: veritate attestante que
ait. Cui multū datū est: multum queriē ab
Luc.12. eo. Ut bene nūc per helyu dicit. Qui nō ac
cepit personam, principum nec cognouit ty
rānū cum disceptaret cōtra pauperē. Ydo
est aūt per principem vel tyrānū quisq; su
perbus intelligi: per pauperē vero humilis
designari. Tyrānū ergo discreptantē contra
pauperem: non cognoscit: qz superbos oēs
Luc.13. vitam nunc humilitū deprimentes: iudicio
nescire se perhibet dicens. Nescio vos un
de sitis. Et qz sic potenter cū vult destruit:
sicut cum voluit potenter creauit apte rōci
nando subiungitur. ((Opus enim manuz
B ei⁹ sunt vniuersi.)) Atq; mox subdit. ((Su
bito morientur: & in media nocte curuabun
tur populi & pertransibūt.)) Quālibet sero de
hac vita tollanē iniqui: subito & repēte tol
lunt: qz finem suū cogitando prūidere nesci
unt. Subitū est quod ante cogitare non po
tuit. Subito diues ille raptus est qui horrea
que pparabat deseruit & inferni locū quem
non prūidebat inuenit. Ad aliud erercebat
aiam per cogitationem: sed ad aliud emisit
per sententiam. Aliud dum viueret contem
platus est: aliud dum moreretur expertus.
Reliquit diu tractata temporalia: & inopia
tā meruit eterna. Unde ei ppter hāc igno
rantiam cecitatis sue bene per diuinam sen
Lu.12. tentiam dicitur. Hac nocte repetunt animā
tuam a te. In nocte quippe ablata est que i
obscuritate cordis emissa. In nocte ablata
est: que consideronis lucem habere no
luit: vt quod poterat pati prūideret. Unde
bene discipulis futura cogitantibus Pau
lus apostolus dicit. Eos autem fratres nō
1.Thes.5. estis in tenebris: vt vos dies illa tanq; fur
cōprehendat. Uos filij lucis estis: & filij dieī.
non sumus noctis neq; tenebrarum. Dies
enim ernus tanq; fur in nocte ita comprehē
dit: quando stultorum animas futura non
C prouidētes ejcit. Unde hic quoq; apte sub
iungitur. ((Et in media nocte curuabuntur
populi: & pertransibunt.)) In media enī no
cte curuati pertrāseunt: qui obscuritate sue
negligentie humilitati rapiuntur. Tūc cur
uabuntur per sententiam iudicis qui nunc
curuari negligunt per humilitātem cordis.
Electi autem ne inuiti curuentur in morte
sponte curuantur in humilitate. Unde sanc
te ecclesie de conuersa prole persecutorum
dicitur. Uenient ad te curui filij eorum qui
humiliauerunt te. Et bene de dormientib⁹ Psa.71
populis non ait: trāsibunt sed pertransibūt.
Quia etiaz viuendo temporaliter quotidie
ad finem tendimus: & presentem vitaz qua
si quandam viam subigendo trasimus: hoc
ipm morituros viuere quasi ad mortem ire
est: vt quot dies vite peragimus quasi in itī
nere ad locum propositum: tot passibus p
pinquamus. Ipsa quippe augmenta detri
menta sunt temporum: quia vite nostre spa
cia quanta esse ceperunt, incipiunt iam tan
ta non esse.

Capitulum. 2.

Primus vero homo ita con
ditus fuit: vt manente illo
decederent tempora nec'cū
temporibus ipse transiret.
Stabat enim momentis de
currentibus: qz nequaq̄ ad
vite terminum per dierum incrementa tēde
bat. Stabat tanto robustius: quanto sem
per stanti ardentius inhorebat. Ac vbi vetī
tum contigit: mor offenso creatore cepit tre
cum tempore. Statu videlicet immortalita
tis amisso: cursus eum mortalitatis absor
buit. Et dum a iuuentute ad senium: senio
traheretur ad mortem: transeundo didicit:
stando quid fuit. Cuius nos qz de propagi
ne nascimur: radicis amaritudinem quasi
in virgulto retinemus. Naz quia ex illo ori
ginem ducimus: eius cursum nascendo sor
timur: vt eoipo quotidiano momento quo
viuimus: incessanter a vita transeamus: ce
uiuendi nobis spacium unde crescere credi
tur: inde decrescit. Quia ergo ad summam
moriendi quotidie tendimus per incremen
ta viuendi: bene de morientibus nequaq̄
transibunt dicitur: sed pertransibunt: quia
transeunt etiam dum viuunt: sed pertrāseūt
dum moriātur. Sequitur. ((Et auferēt vio
lentum absq; manu subaudis diuina iudi
cia.)) Absq; manu vero auferent cū qui ma
nu violentus fuit. Absq; manu vero aufe
rent: quia videlicet subito ernu vrgente iui
sibiliter rapitur: qui visibiliter rapiebat. Ui
dit ipse quos rapuit: sed quis illum i inoꝛ

rapiat non videt: absq; manu enim violen
tus auferetur: qz & raptorem suum nō intue
tur; & tamen ducitur. Quem tanto sequi
tur districtio: sententia: quanto peccanti ei
magna est patientia prerogata: qz diuina se
ueritas eo iniquum acrius punit: quo diu
tius pertulit. Sepe vero euenit: vt duz pec
catores superna clementia expectat: in ma
iorem cordis cecitatē prosiliant. Unde scri
Ro.2. ptum est. An ignoras quia benignitas dei
ad penitentiam te adducit. Tu autem secū
dum duritiam tuam. & cor impenitens the
saurizas tibi iram in die ire & reuelationis iu
C sti iudicij dei. Et ecce dum violentus quis
q; quos valuerit rapit: dum imualidos op
primit: & dum diu omne quod nequiter con
cupiscit exercet: quia non subito percutit:
sed eius in finem pena differtur: nequissima
eius actio a deo videri non creditur. Un
de apte posteaq̄ eius narrauit interitum: illi
co de dño adiungit dicens. Oculi enim eius
super vias hominum: & omnes gressus eorū
considerat. Tunc enim nequaq̄ considera
re credebatur quādo violentus iste omne
malum quod poterat inulte perpetrabat.
Estimabatur deus iniuste acta non cernere
qz differebat iuste dānare: & magna ei⁹ pa
tientia: quasi quedam negligentia putaba
tur. Iniquus quoq; ipse totiens se in pecca
tis suis nō videri se a deo credidit quoties
Eccl.5. inulte peccauit. Cui per quendam sapientē
dicitur. Ne dicas peccaui: & qd accidit mi
hi triste? Emendare non vult nequiciā pro
qua dignam non pertulit penam. Qui quo
pie expectatus est: eo est ad peccandū neq;
ter instigatus: & patientie superne longani
mitatem despiciens: vnde corrigere culpaz
suam debuit inde cumulauit sicut p eundē
Job dicitur. Dedit ei deus locū penitēcie:
& ille abutitur eo in superbiā. Sepe etiā qa
penā quā mereret repente non suscipit: hoc
ipm non deo estimat displicere quod facit.

Capitulum. 3.

Ac itaq; nunc & ad quaslibz
blasphemias presumendo
prūpat: voluptatum suarū
nequicias impleat: aliena
rapiat innocentium oppres
sione satietur.)) Et qa nec
duz percutitur: vias suas a domino aut nō
videri estimet: aut quod peius est approba

ri. Ueniet profecto veniet eterna & repenti
na percussio: & tunc cognoscet a deo cuncta
conspici: quādo se intempestiue extra vide
rit pro cunctorum retributione damnari.
Tunc in pena sua oculos aperit: quos vita
tenuit clausos in culpa. Tunc considerasse
omnia verū iudicem sentit: quādo maiora
suorum meritum iam euadere sentēdo nō
possit. Iniquus ergo qui diu expectatus est:
ideireo est repente sublatus qa oculi domi
ni super vias hominum: & oēs gressus eorū
considerat. Ac si diceretur: ea que diu pa
tienter conspicit: quandoq; inulta non dese
rit. Nam ecce subito violentum rapuit: et
mala eius que expectādo pertulit: animad
uertendo rescindit. Nemo igitur dicat hu
mana facta deum non cernere: cum iniquā
quempiā iniquitatis suas libere prospicat
cumulare. Subito enim tollitur qui diu to
leratur. Gressus vero hominum vocat: vel
singulas operationes quibus inimur: vel
alternantes motus intime cogitationis qui
bus quasi passibus vel longe a dño recedi
mus: vel pie domino propinquamus. Ad
deum enim quasi tot gressibus mens accē
dit quod bonis motibus proficit. Et rursuz
tot gressibus longe fit: quot malis cogitatio
nibus decrescit. Unde plerūq; contingit: vt
nec dum procedat in opere motus mentis: &
tamen perfecta iam culpa sit ex ipso recta
cogitationis: sicut scriptum est. Manus in Prou.11
manu non erit innocens malus. Manus
enim manui iungi solet quando quescit in
ocio: & nullus eū usus laboris exercet. Ma
nus ergo in manu non erit innocēs malus.
Ac si diceret. Et cum manus cessat ab vl
lo opere: malus tamen non est innocēs p
cogitationez. Quia ergo nouimus quod di
stricte oia nō soli facta. Sed saltē cogitata
pensem⁹ quid faciemus de incessu malī ope
ris si sic subtiliter deus iudicat gressus cor
dis? Ecce occulta mentis nostre uulnera mul
tis hominū videt: & tū ante dei oculos tot
gressus ponimus qb⁹ effectus mouemus.

Capitulum. 4.

Otiens ante illam labimur
quotiens a recto itinere in
firme cogitatiōis pede clau
dicamus. Nisi enim in con
spectu ei⁹ iste assiduus no
straz mentiū lapsus horrescat

ret: per ꝓphetam scis non clamaret. Auferte malum cogitationum vestrarum ab oculis meis. Dec nimirum dicens vim coopte nostre malicie quasi ferre se non posse testat. Que cooperta illi esse non potest: q; videlz importune eius conspectu ingeritur: gegd a nobis illicitum occulte cogitatur. O ia enim sicut scriptum est. Nuda ⁊ aperta sunt oculis eius. Unde hic quoꝯ apte subintingitur. Non sunt tenebre ⁊ non est vmbra mortis: vt abscondatur ibi qui operant iniquitatē. Quid per tenebras nisi ignorantiā: ⁊ quid per vmbram mortis nisi oblionez studuit designare: De quorundam quippe ignorātia dicitur. Tenebris obscuratum habētes intellectum. Et rursum de oblione que in morte contingit scriptum ē. In illa die peribunt oēs cogitationes eorum. Quia ergo p mortem funditus oblioni tradit: quicqd viuendo cogitatur: quasi quedam vmbra mortis oblatio est. Sicut enim agit mors ⁊ teruenies non esse quod fuit in vita: ita teruenies agit oblatio non esse qd fuit in memoria. Recte itaqꝯ vmbra eius dicitur: quia velut de ipsa exprimitur: dum vim illius sopiendo sensus imitatur. Deus autez quia mala hominum nec cogitata ignorat: nec perpetrata oblatiscitur nisi ab eius oculis penitendo deleantur cōgrue dictum est: non sunt tenebre: ⁊ non est vmbra mortis: vt abscondantur ibi qui operant iniquitatem. Ac si diceret. Ideirco eius iudicio nullus absc̄ditur: quia nullatenus potest: aut non videre quod facimus: aut oblatisci qd videt. Quānis intelligi tenebre vel vmbra mortis etiam aliter possint. Omnis nāq; imitatio: velut quedam mortis imitatio est. Id enim qd mutat quasi ab eo qd erat interficitur: vt definat esse qd fuit ⁊ incipiat esse qd non fuit. Lumen igitur verum creator videlz noster: qa nulla mutabilitatis vicissitudine tenebrescit nullis nature sue defectibus obumbratur: sed eius esse sine mutabilitate fulget ē tenebre ei vel vmbra mortis dicitur ei non inesse. Unde alias scriptū est. Apud quez non est transmutatio nec vicissitudinis obumbratio. Et vnde rursus Paulus apostolus dicat. Qui solus habet immortalitatem: ⁊ lucem inhabitat inaccessibilem.

Capitulum. 5.

Sa.6

Deb:4.

B

Ephe.4.

Pſal45.

C

Jaco.1.

1.Thi.6.

Sed cum cuncti nouerimus q ⁊ humana anima ⁊ angelici spiritus sint immortales instituti: aut ab apostolo solus deus immortalitatem habere perhibetur: nisi q: solus deus vere non moritur: qui solus nunqꝯ mutatur? Humana quippe anima in lapsu non caderet: si mutabilis non fuisset: que a paradisi quoꝯ gaudijs expulsa: si mutabilis non esset ad vitam minime rediret. In hoc ipso vero qd ad vitam redire nitur: defectus suos cogitur alternāte semp mutabilitate tolerare. Quia ergo ex nihilo ē cōdita: ex se nihilominus infra se tendit: nisi ad boni desiderij statum artificis sui manu teneatur. Ex eo itaqꝯ q creatura est: deorsum ire habet. Virtute nāq; ꝓpria in ꝑceps posse se ire considerat: sed ad creatorem suum amoris manu se retinet: ne cadat: quousqꝯ ad immutabilitatem transeat: ⁊ eo vere immortaliter: quo immutabiliter viuat. Ipsi quoꝯ angelici spiritus mutabiles ex natura sunt conditi: quatenus aut sua sponte ea derent: aut ex arbitrio starent. Sed q: humiliter elegerūt ei iherere a quo creati sunt: hanc ipsam in se mutabilitatem suam stādi iam immutabilitate vicerunt. Ut hoc ipsum merito transcenderent: qd nature sue ordine mutabilitati subesse potuissent. Quia ergo solius diuine nature est vmbras ignorātie mutabilitatisqꝯ non pati: dicatur recte. Non sunt tenebre: ⁊ non est vmbra mortis: vt abscondant ibi q operant iniquitatem.

Capitulum. 6.

Ut enim eterna que deus ē quāto immutabiliter fulget tanto penetrabiliter videt: ⁊ neꝯ occulta nescit: q; cuncta penetrat: neꝯ penetrata oblatiscitur: q; incōmutabilis durat. Proinde quotiens indignū aliquid corde concipimus: totiens in luce peccamus: q; ipse nobis ⁊ non sibi ꝓsentib⁹ presto est: ⁊ peruerse gradientes in ipsam ipingimus: a qua per meritum longe fumus. Cū vero nos videri nos non credimus: in sole clausos oculos tenemus. Illum videlz a nobis abscondimus non nos illi. Nunc ergo dum possumus a conspectu eterni iudicis: ⁊ mala cogitata: et prius perpetrata

B

Lop. ii.

a.59.

.98

D

.43.

u.12.

delcamus: reuocemus: ante oculos cordis q̄gd peruerse egimus per negligiam pressum ptionis. Nihil sibi nostra blandiatur infirmitas: neꝯ in his que recolit semetipsaz delicate nō palpet: sed quanto sibi malū sit cōscia: tanto in se benignius sit severa: proponat contra se futurū iudicium ⁊ quecꝯ in se sentit districte ferienda per sententiam iudicis: hec in se pie feriat per penitentiā correctionis. Unde apte postꝯ violenti hui⁹ pena descripta est: Segtur. (Heꝯ eni vltra in hois potestate est: vt veniat ad deuz in iudiciū.) Uersus iste tāto maiore disputatiōe indiget: quanto hoc quod dicit ꝑ negligitur acrius dolet: hic nimirum nō illud iudicij designatur quod per eternā retributionē punit: sed quod mente cōceptum per ꝓuersionē diuit. Ad illud ꝙppe venire non desiderat: qsꝯ se p illud vānari formidat. Dum ergo dr neꝯ eni vltra in hois potestate est: vt veniat ad deū in iudiciū: prosecto ostenditur eē quoddaz iudicij qd quādoꝯ etiam a vānatis: ac reprobis desideretur. Et quod ē illud: nisi hoc de quo Paulus apostolus dicit: Si nosmetipsos diiudicaremus: nō vtiqꝯ iudicaremur. Et de quo per ꝓphetam dr: Nō est iudicium in gressibus eorum. Et de quo Dauid ait: Honor regis iudicium diligit: vt videlicet quia iaz deum honorat ex fide solicite iudicet quid ei debeat i operatōe. Unde scriptum ē. Iudica te coram dño ⁊ expectū est: Judica te coram dño ⁊ expecta eum. Coram domino scilicet iudicatur: q; corde dominum conspicit ⁊ actus suos sub eius presentia solicita inqsitōe discernit: quem tanto qs securius expectat: quanto quotidie vitam suam suspectus examinat. Qui eni ad extremū eiꝰ iudicij venit: nō iam coram illo: sed ab illo iudicatur. De hoc quoꝯ mētis iudicio obliuiscenti anime per ꝓphetam dominꝰ dicit: Redde me i memoriam vt iudicemur simul. Narra si qd habes vt iustificeris: Debet eni vnusquisqꝯ mens ⁊ causas suas apud dñm: ⁊ causas dñi contra se sollicita inqsitione discutere: debet caute pēsare: vel que ab eo bōa pereceperit: vel que mala bonis illius peruerse viuendo respōdet. Qs electi qdem quotidie facere omnino nō cessant. Unde Salomon ait: Cogitationes iustorum iudicia: accedunt enim ad secretum iudicis intra sinū cordis: considerant & districte quandoꝯ ferat q dia patienter expectat: metant in his que se egisse meminerunt: ⁊ pauiant fiendo quod perpetrasse se intelligunt: timent subtilia diuini iudicis etiam de his que in semetipso intelligere forte nō possunt. Uident enim videri diuinum quod ipsi in se per humanitatem nō vident: cōspiciant districtum iudicem: qui quo tardius venit: eo seuerius percutit electorum etiam patrum residere cōtentum cum eo pariter contēplantur corde vel exempla vel dicta se contēpsisse reprehendit: atqꝯ in hoc secreto interioris iudicij ipsa mētis sue executione constricti penitendo ferunt: quod superbiendo commiserunt. Dei nāq; aduersum se quicqd se impugnat cum meruit: ibi ante oculos suos oē quod desse ant cogitauit: ibi qcqd per iram districti iudicis decerni possit intuentur: ibi tot patiuntur supplicia quod pati timent: nec de est in hoc iudicio mente cōcepto omne ministerium quod punire reos suos plenius debeat. Nam cōscientia accusat: ratio iudicat: timor: ligat: dolor: cruciat. Quod iudicium eo certius punit: quo interius sevit: quia videlicet ab exterioribus nō excedit. Omnisqꝯ eni cum cum huius examinis contra se aggredi ceperit: ipse est actor: q exhibet: ipse reus q exhibetur: odit se qualē fuisse se meminit: ⁊ ipse q est semetipsum insequitur ⁊ illum q fuit: atqꝯ ab ipso homie aduersus semetipsum fit quedaz rixa i animo parturientis pacem cū deo. Dane cordis rixaz dominus regrebat cuz per prophetaz dicens: Attendi ⁊ auscultaui: Nemo quod bonum est loquitur: nullus est qui agat penitentiam super peccato suo dicens. Quid fec. Ista cordis humani rixa placata est: cum ꝓphete suo de Achab rege semetipsum reprehendente loqueretur dicēs. Uidisti achab humiliatū coram me? Quia igitur humiliatus ē mei causa: non inducaz malum in diebꝰ eiꝰ. Quia ergo nunc in potestate est eterni mētis nostre: contra nos subire iudicium recognoscendo accusemus nosmetipsos: ⁊ quales sumus penitendo requiramus: nō cessemus dum licet iudicare quod fecimus. audiamus caute quod dr: Neꝯ enim vltra i hominis potestate est: vt veniat ad deum in iudicium. Reproborū nāq; est ꝓpriū

Jere.8.

3. Re. 21.

solet: semper prava agere. ⁊ nunq̃ que egerint retractare. Omne enī quod faciunt ea mente pretereūt: factūq̃ suū nisi eos puniti fuerint nō agnoscunt. Ut contra electorum est: actus suos quotidie ab ipso cogitatōis fonte discutere: ⁊ omne quod turbidū profluit ab intimis erficare.

Capitulum. 7.

Sicut enī nō sentimꝰ quomodo crescunt membra: p̄ fit corpus: mutat̃ species: nigredo capillos albescit in canis. Hec quippe occulta nobis nescientibꝰ agūtur in nobis: ita mens nostra per momēta vivendi ipso curarum usu a semetipsa permutatur: ⁊ nō agnoscimus nisi vigilanti custodia ad interiora nostra residentes, p̄fectus nostros quotidie defectusq̃ pensemus. Hoc ipsum.n. in hac mortali vita p̄sistere quasi ad vetustatem ire est: ⁊ cum id discussa mens relinqtur: in quodam senio corporis sopitur q̄ sui negligens: ⁊ p̄positorum robur insensibiliter pdens a forma p̄oris fortitudis dum nescit: Unde ⁊ per p̄phetam sub effraim specie dr̄: Comederūt alieni robur eius ⁊ nescivi: sed ⁊ cani effusi sūt in eo: ⁊ ipse ignorauit. Cū vero semetipsam querit: ⁊ subtiliter penitendo se discutit: ab ipsa hac vetustate sua iota lachrymis: ⁊ memoze iccnsa renouatur: ⁊ que iam pene inueterata fraterat: per submistrata iterni amoris studia nouus calet. Unde Paulus apostolus vsu mortalis vite veterescentes discipulos admonet dicens: Renouamini spiritu mentis vestre. Sed ad hec agenda valde exempla patrū ⁊ sacri eloquij p̄cepta nos adiuuant. Si enī sanctoꝝ opera cōspicimus ⁊ diuinis inflonibus aure p̄bem⁹ alia nos cōtemplata: alia audita succēdūt: ⁊ cor nostrum corpore nō cōstringitur: dum imitatōe puocatur. Unde bene per Moysen dr̄: Ignis in altari semper ardebit: quez nutriet sacerdos subiiciens mane ligna per singulos dies. Altare quippe dei est: cor nr̄m: in quo iubetur ignis semp ardere: q̄ necesse est ex illo ad dīm charitatis flāmam idem iugiter ascendere. Cui p̄ singulos dies sacerdos ligna subiiciat: ne extinguatur. Omnis xp̄i fide preditus: mēbrum vtiq̃ summi sacerdotis effectus fiscat cūctis fidelibꝰ Petrus apostolus dicit. Vos aūt genus electū regale sacerdotium. Et sicut Joannes apostolus dicit: Fecisti nos deo nostro regnum ⁊ sacerdotiū. Sacerdos ergo in altari ignē nutriens quotidie ligna subiiciat. i. fidelis q̃sq̃ ne in eo charitatis flāma deficiat: cor de suo tam exēpla precedentium quam sacre scripture testimonia cōgerere non desistat. Nam quasi quedam fomenta igni dare est: in excitatione charitatis vel exempla patrum vel p̄cepta dīuica ministrare. Quia enim interna nouitas nostra ipsa quotidie huius vite puersatione veterascit ignis iste adhibitis lignis nutriendus est: vt duz per vsum se nostre vetustatis extenuat: per patrum testimōia: ⁊ exempla reuiuiscat. Et bene illic p̄cipitur: vt mane ligna p̄ dies singulos congregentur. Hec quippe non fiunt nisi cum nos excitatis extinguitur. Uel certe quia mane prima pars diei ē postpositis cogitationibus vite p̄sentis: hoc priori loco quisq̃ fideliz cogitet vt quod in se iam iāq̃ quasi deficit: nisibus quibus valet studium charitatis inflammet. Ignis enim iste in altari dominī: idest in corde nostro, citius extinguitur: nisi solerter additis exemplis patrum ⁊ dominicis testimonijs reparet. Bene autem illic subiūgitur. ¶ Et impositio holocausto desuper adolebit adipes pacificorum. ¶ Nam q̃sq̃ in se hanc ignem charitatis accendit: semetipsum vtiq̃ holocaustum desuper imponit: q̄ omne vicium q̃s in se male viuebat exurit. Cum enī cogitationum suarum interna conspicit: ⁊ vitam reprobatam per immutatōis gladiū mactat in ara se sui cordis imposuit ⁊ igne charitatis incendit. De quo hostiam pacificorū adipes redolent: q̄, interna nouę vite charitatis impinguatio pacem inter nos ⁊ deum faciens odorem de bonis suauissimum reddit. Quia vero eadem charitas in cordibus electorum inextinguabilis manet ille subsubditur: Ignis est ille perpetuus: qui nunq̃ deficiet de altari. Nunq̃ profecto de altari ignis iste deficit: q̄ etiam post hanc vitam eorum mentibus feruor charitatis ac crescit. Eterna quippe contemplatione agitur: vt omnipotens deus quo magis visus fuerit eo amplius diligatur.

Capitulum 8.

Quod aūt diuinis ammonitionibus ⁊ p̄cedentium exemplis adiuti de huius vite p̄fundo liberamur: bene etiam per p̄phetam dicitur Jeremiam in puteū missum fignatū est: q̄ vetustate ex puteo funes ad eū ⁊ pānī veteres deponuntur. Quid enī funibus nisi p̄cepta dīuica figurantur. Que q̄ nos i mala operatione positos: ⁊ constrictos ⁊ eripiunt: quasi ligant ⁊ trahunt: coarctāt ⁊ leuant. Sed ne ligatus hīs funibus duz trahitur incidatur: simul etiam panni vetercs deponūtur: q̄ ne diuina p̄cepta nos terreant: antiquorum patrū nos exēpla cōfortant: ⁊ ex eoꝝ comparatione facere nos posse p̄sumamus: quod ex nostra imbecillitate formidamus. Si ergo leuari & hoc p fundo festinamus ligemur funibus i. p̄ceptis dominicis astringamur. Intersint etiā panni veteres: cum quibus melius tenentur funes: idest p̄cedentium p̄sortemur exemplis ne infirmos nos actimidos p̄cepta subtilia vulnerent qbꝰ leuant. Quasi quosdā pānos veteres Paulus apostolos subingebat: cum leuandum discipulis p̄ceptis suis spiritalibus exēpla veteruz cōmodāret dicens: Isti iudibria ⁊ verbera experti insuper ⁊ vinculo ⁊ careceres. Lapidati sūt secti sunt: in occisione gladij mortui sunt.

Hebr. 12. Et paulo post. Habentes itaq̃ tantam ip̄si tam nubē testium: deponentes omne pondus: ⁊ circūstans nos peccatum per patientiam curramus ad p̄positū nobis certamē Et iterum. Mementote p̄positorum vestrorum: q̄ vobis locuti sunt verbum dei. Quorum intuentes exitum conuersatōis imitamini fidem. Superius videlicet dum spiritalia p̄cepta loqueretur quasi funes miserat: postmodum vero memorans exempla maiorum quasi veteres pānos adhibebat. Exercitati ergo tot vocibus p̄ceptorum: ad ista tot comparationibus exemplorꝝ ad cor da nostra redeamus: discutiamus oē quod agimus ⁊ q̄cqd in nobis dīuine rectitudinis regulam offendit accusemus: vt apud districtam iudicem: ipsa nos accusatio excuset. In hoc enī mentis nostre iudicio tanto citius absoluimur: quanto nos districti⁹ reos tenemus. Nec ad hec agenda p̄denda sunt tp̄a qbus vacant: q̄ ad hec agēda post hui⁹ vite tp̄a nō vacat. Dicere quippe nō vis: Hec.n. vetera in hois p̄ātē: vt veniat ad vētā in iudicium. Iccirco nūq̃ moriemur: vt qd tunc nō possumus negligamus. Sz ecce negocia occupant: que nobis iocunter apposita a cōsiderandis nobis mentis nostre oculum declinant. In istis nāq̃ visibilibus que intuemur cor nostrū extra se spargit: ⁊ qd de se intrinsecus agatur obliuiscit. Dū extrinsecus occupat. Diuina aūt ver terribilibꝰ sententijs suis quasi gladiū dānis illis pungit vt cuigilet: ⁊ hō super se occulta iudicia que p̄cipue timoꝝ dissimulat: terrore salte pulsatus erubescat. Ut.n. superius diximus: ipso vsu vite veteris mēs male assuefacta deprimitur: ⁊ in hoc que expectat exterius quasi dormiens sopitur: q̄ postq̃ semel se ad appetenda visibilia foras fudit a p̄tēplandis inuisibilibus intus euanuit. Unde nūc necesse ē vt que p̄ inuisibilia spargit: de inuisibilibꝰ iudicijs feriatur: ⁊ q̄ in his se exterioribꝰ male delectata p̄strauit: saltē percussa regrat qs deseruit. Ecce aūt scriptura sacra terroꝝ quodā torpētia corda trāsfigit ne i his inhereant que exterꝰ deflunt sz que interꝰ eterna p̄diderunt: indicat qd sinia occulta decernitur ne inoderate a nobis hec publica cogitentur: dicit qd super nos agatur de nobis: vt ab hoc publico tēporalitatis colligamus oculum cordis ad secretum interne dispositionis.

Capitulum. 9.

Nam postq̃ multa narrata sunt de pena malorū subito infertur occultū iudicium quod pie super nos iustꝰ disponitur: quō alij p̄dunt qs̄ videre tenebantur: et alij accipiūt qs̄ alij ex meritis p̄dant. Alter enī. Cōteret multos: ⁊ innumerabiles: ⁊ stare faciet alios p eis. Hoc quotidie agitur. Sz q̄ adhuc finis p̄tū vtrarūq̃ nō cernit minus timet. Nunq̃ n. culpā suā reprobi nisi i pena cognoscūt. Et q̄ pena differt: culpa despicit. Labuntur ho a statu iustitie: ⁊ locū vite illis cadentibꝰ: alij sortiunt. Sz eo lapsum suū negligūt: quo interitū q̄ se i eternū maneat nō attendūt. Si.n. ad illis qs̄ dānū manent nō attendūt. Si.n. ad illis qs̄ dānū manent nō attendūt. Si.n. ad illis qs̄ dānū manent

ra requisitione examen publicum facturus
sit omnipotens deus: vt alios ad tormenta de
rat: alios ad participationē regni celestis
admittat. Sed hoc nūc secreto iudicio quo
tidie agitur: quod tunc publico demonstra
tur. Nam iuste ac misericorditer singulorū
corda vel examinans vel deponens alios ī
exteriora respuit: alios ad ea que sunt intus
secus trahit: hos accendit interna appetere
illos pro voluptatibus suis deserit exterio
ra cogitare horū mentem ad superiora erigit:
illorum superbia in infimis desiderijs mer
git. Aliena aūt corda humanis oculis clau
sa sunt ⁊ nescitur qui repellitur: q⁹ penetra
re nequeunt que ab vnoquoq; cogitantur.
Nam sepe corde peruerso nec dum peccatū
vsq; ad effectum operis deliberatio cogita
tionis ⁊ adhuc forte per habitum intus
astringitur: qui iam mente foras vagatur.
Sed talis qualibet tunc ante oculos interni
iudicis cecidit: cū ab appetendis interiori
bus per desiderium crimit. Nonnūq; aliq post
male operationis vsum ad spem celestez su
bito amore reuiuiscūt: ⁊ qui in puerilia actio
ne se sparserant: ad finū interne retractio
nis semetipsos increpando recolligāt. Vos
adhuc respicientes homines: quales dudū
in opere nouerant tales putant. At cōtra il
li per districte consideration̄is examen vi
tam suam qualē fuisse recolunt insequunt:
scitur⁹q; qd fuerunt: sed quid iam ceperint
esse nescitur. In hoc ergo vtroq; genere ho
minus sepe contingit: vt ⁊ qui videnī stare
humano iudicio: iam in conspectu eterni iu
dicis taceant: ⁊ qui adhuc corā hominibus
iacent iam in conspectu eterni iudicis stent.
Quis enim hominū estimare potuisset: iudā
vuendi sortem: etiā post ministeriū apostō
latus emittere? Et quis econtra latronē cre
dert cām vite etiā in ipso articulo mortis in
uenire. Occultus aūt iudex p̄sidens ⁊ vtro
rūq; corda discernēs alterū pie st[illegible]it: alte
rū iuste confregit. Illum districte exteri⁹ re
pulit: hunc introrsus misericorditer traxit.
Sū bene etiā p̄ ppheta caluros alios pas
sionis sue tempore atq; alios resurrecturos
annunciāns ait. Dorum meū cum fletu tē
perabā. Potus qppe ab exterioribus inte
rius trahitur: fletus aūt ab interioribus ex
terius emanat. Potū ergo domino eū fle
tu temperare est: alios ab exterioribus itro
sus trahere: alios ab interioribus in exterio
ra reprobare.

Capitulum. xxiij.

Conterer ergo multos ⁊ innumerabiles: ⁊ stare faciet
alios p eos. ¶ Sicut aūt su
perius diximus: hec contri
tio p̄ius intus agit: vt post
intrinsecus obtēdatur. Dec
contritione nōnunq; adhuc quorundā exte
rioza quasi sana sunt: ⁊ iam interiora pu
truerunt. Scriptum nāq; ē. Ante ruinā exal
tatur cor. Ibi ergo feriuntur vbi superbiunt.
Unde scriptum est. Contrui cor eorum for
nicans ⁊ recedens a me. Interius fornicari
est: exterius fetitis delectari. Magna aūtē
contritio cordis est hec eadē elatio superbiē
tis. Eo qppe ipse ab integritatis sanite cor
ruit: quo iactantia cuiuslibet virtutis intu
mescit. Superbientes enim deū despiciunt:
⁊ relicta creatoris sui gloria p̄priam q̄runt.
Quibus iam hoc ipm̄ cecidisse est: amissa
superioris sui potentia in se venisse. Conterun
tur etiam: q⁹ relictis celestibus terrā que
runt. Que aūt maior poterit esse contritio:
q̄q; deserto creatore creaturā quereres deser
tis superius gaudijs infimis rebus inhiare.
Unde bene per p̄pheta dicitur. Dumiliat
aūt peccatores vsq; ad terrā. Amissio enī
celestibus terrenū est omne q̄ sitiunt: ⁊ dum
plus videre conantur: minus est qd appe
tunt. De quibus recte per Hieremiā dictuz
est. Recedentes a te in terra scribentur. At
contra de electis dicitur. Gaudete q⁹ no
mina vestra scripta sunt in celis. Ista ergo
contritio p̄ius serpit in mēte: vt postmodū
p̄cedat in opere: p̄ius fundamentū cogita
tionis concutit: vt postmodū fabricā opera
tionis allidat. Unde summa ē cura satagē
dum: vt illic vitetur vbi ozitur. Scriptū nāq;
est. Omni custodia serua cor tuū: qm̄ ex
ipso vita p̄cedit. Et rursum scriptū est. Et
corde exeunt cogitationes māle. Intus er
go vigilandū est: ne mens dum extollit ca
dat. Intus seruemus omne qd foris agi
mus. Si enim semel medullam cordis ela
tionis putredo consumpserit citius corruit:
⁊ corter vacua externe visionis. Notandus
vero est: q⁹ dum alios cadentibus ad stādū
alij solidari phibentur: electorū numer⁹ cer
tus ac diuinitus ostenditur. Unde etiam

Apo.3 Philadelphie ecclesie per angelū dicit. Te
nē qd habes: ne alius accipiat coronā tuā.

Capitulum. xi.

Ac ergo sententia qua nar
ratur aliorū erigi: aliorū au
tem vita cōfringi: ⁊ spes na
tiuntur humiliū: ⁊ elatio pe
mittur superbor̄: dum illi bona
possunt amittere de quibus
superbiūt: ⁊ isti ea percipe que q⁹ nō habēt
cōtemnunt. Formidemus igitur in his que
accepimus: nec eos qui illa nec dum assecu
ti sunt desperemus. Quid enim sumus ho
die nouimus: quid aūt post paululū possi
mus esse nescim⁹. Di vero quos forte de
spicimus: ⁊ tarde possunt incipere: ⁊ tamen
vitam nostrā feruētioribus studijs anteire.
Timendū itaq; est: ne etiā nobis cadentib⁹
surgāt q a nobis stantib⁹ irridetur: quānis
stare iam non nouit: qui nō stantē nouit ir
ridere. Dunc aūt supernorū iudicioz̄ meri
Paulus apostolus discipulorū cordiū in
cutiens ait. Qui se existimat stare: videat ne
cadat. Quod aūt dicens conterit multos: illi
co adiunxit. Innumerabiles vel multitudi
nem exprimere studuit reprobor̄um: que hu
mane rōnis numerū transit: vel certe idica
re voluit: quod oēs qui pereunt intra electo
rum numerum non habent: vt eo fiat innu
merabiles quo extra numerum currunt. Dū
p̄pheta intuens tantos hoc ecclesie tēpore
speciemus credere: quantos nimirū certuz
est electorū numeruz summāq; transire ait.
Multiplicati sunt sup numerū. Ac si diceret.
Multis ecclesiā intrantibus etiā hi ad fidē
speciemus veniunt qui a numero regni ce
lestis excludantur: q⁹ electorum summā sua
multiplicitate transcendunt. Unde ⁊ p̄ Die
remiā p̄pheta dicitur. Edificabitur ciui
tas dño a turre ananehel vsq; ad portā an
guli: ⁊ extēdit vltra normā mensure. Ciuitatē
quippe esse domini sanctam ecclesiā nullus
ignorat: ananehel vero dei gratia interpre
tatur. In angulo aūt duplex paries iungit.
Ciuitas ergo domini a turre ananehel vsq;
ad portam anguli edificari perhibetur: qa
sancta ecclesia celsitudine superne gratie in
choans vsq; ad ingressum susceptionēq; cō
struitur vtrorūq; populor̄ iudaici videlicet
atq; gentilis. Sed q⁹ in ea crescente multitu
dine etiam reprobi colliguntur apte subdit.

Et extēdit vltra normam mensure: q⁹ vsq; ad
eos quoq; extenditur qui normam iustitie
transeuntes: intra mensure celestis numerū
non sunt. Unde per Isaiam quoq; dicit ec
clesie dicitur. Dilata terram eius ⁊ pelles
dilatabere: ⁊ semen tuum gentes hereditā
bunt. In tanta quippe multitudine gentiū
ad veteram tenditur: dum quosdā infide
lium suscipit. Dilatam quoq; dicitur:
dum ad se quosdam etiā iniquitate grauio
ros admittit. Propter hanc multitudinem
que extra electorū numerū iacet: in euāge
lio dño dicit. Multi vocati: pauci vo electi. Matt. 20
Sed q⁹ hoc qd electis aliqs obtēruntur:
de merito patientie est: nō de iniquitate pa
cientie. Non enim iniquus deus qui ferit
iram: apte subiungitur. ¶ Novit enim opa
eorū: ⁊ ideirco inducet noctem ⁊ conteren
tur. ¶ Sciendū summopere est: q⁹ iniquus q⁹
duobus modis in nocte cōteritur: vel cū
exterioris pene tribulatione penit⁹: vel cum
occulta sententia interius ecatur. In nocte
corruit: cum per extremū iudicium vuendi
lumen imperpetuum amittit. Unde scriptū
est. Ligate ei manus ⁊ pedes ⁊ mittite eum
in tenebras exteriores. Tunc enim coactus
in tenebras exteriores mittitur: q⁹ nunc in
interioribus excecatur voluntarie. Rursum i
nocte iniquus conteritur: cum peccatorum
precedentium cōfusione damnatus: veritā
tis lumen non inuenit: ⁊ quid deinceps age
re debeat non agnoscat.

Capitulum. xij.

Ne quippe peccatū qd
tamē citius penitēdo non
tergit aut peccatū ē aut cā
peccati: aut peccatū ⁊ pena
peccati. Peccatū nāq; qd
penitentia non diluit: ipso
suo pondere mor ad aliud trahit. Unde fit
vt non solum peccatū sit: sed peccati ⁊ cau
sa peccati. Et illo quippe vitio culpa subse
quens oritur: et quo excecata mens ducit: ve
nie et alio ligetur. Sed peccatū qd et pe
nis et alio ligetur. Sed peccatū qd et pe
nis et alio ligetur. Sed peccatū qd et pe
cato oritur: non iam peccati tantūmodo: sz
peccatū est ⁊ pena peccati: q⁹ iusto iudicio
peccatū est ⁊ pena peccati: q⁹ iusto iudicio

tis peccati vitione perpetratur. Quod vide
licet agitur dispositione superius ordinata
sed inferius inigitate cōfusa: vt t precedēs
culpa sit causa subsequentis: t rursum cul
pa subsequens sit pena precedentis. Os be
ne in infidelibus t ludricis paulus quasi qdā semen erroris aspexerat cum dicebat. Qui cum cognouissent deum: nō sicut deum glorificauerunt: aut gratias egerunt: sz euanuerunt in cogitationib⁹ suis. Sed quid de huius erroris semine pullulauit: nisi eo adiungat dicēs. Propter quod tradidit illos deus in desideria cordis in immundiciā vt contumelijs afficiant corpora sua in semetipsis. Quia enim cognoscentes deum: peccatum superbie intelligendo cōmiserunt: cecantur etiam ne intelligant quod cōmittunt: t qui intelligentiam suam sequi nolunt in peccato t causa peccati: t ipsum lumen intelligentie perdant in peccato t pena peccati. Prio ris ergo peccati merito: peccatorū subsequēti um fouea tegitur: vt qui malum scies perpetrat: deinceps iuste in alijs etiā nescien cadat. Hoc qppe agitur: vt culpe culpis feriantur quatenus supplicia fiant peccātiz ipsa incrementa vitiorum. Nam q: omnipotens deus ad penitentiā tempus iduiget quod tamen humana malicia ad vsuz sue iniquitatis intorquet nimirū iusto dei iudicio augeri culpa permittitur. vt ad ferendā altius quādoq; cumuletur. Hinc enim rursum de quibusdam Paulus apostolus dicit: vt impleant peccata sua semp. Hinc vo ce angelica Joāni dicit. Qui nocet noceat adhuc: t qui in sordib⁹ est: sordescat adhuc. Hinc Dauid ait. Appone iniquitatem super iniquitatem eorum: vt non intrent in iusticiaz tuam. Hinc rursuz de domino ab eodē psalmista dicitur.

Apo.22.

Capitulum. 13.

A Dmisiones p angelos malos viaz fecit semite ire sue. Cor quippe dns prioribus meritis agranatū iuste permittit: etiam subsequentib⁹ malignoꝝ spiritū persuasionibus falli: q: cum indigne culpa trahit reatus eius in pena cumulatur. Unde t ire sue dns viam de semita fecisse perhibetur. Latior enim est via quā semita. Et semita vere ire sue viaz facere est. ire eōs districte iudicando dilatare: vt qui illuminati agere recte noluerunt: iuste ceceati adhuc faciant. vnde amplius puniri mereantur. Hinc per morsen dicitur. Nondū completa sunt peccata ammorreorum. Hinc per eundē morsen dns dicit. Et vinea eorum sodomorū vitis eorum: t ppago eorū et gomorra. Uua eorum vua fellis: botrus amaritudinis in ipsis. Furor draconum vinū eorum: t furor aspidum insanabilis. Nonne hec ola congregata sunt apud me: t signata in thesauris meis. In die vltionis reddā eis. Quaz multa eorum mala narrauit: t tamen illico adiungit: in tempore quo lapsus fuerit pes eorum. Ecce atrocissima illoruz facinora describuntur: t tamen ad vltionis diez adhuc subsequens lapsus aspicitur quo eorū culpe cumulentur: habent iam quidem vñ puniri merentur sed sustinet tamen adhuc peccatum crescere: vt peccantes possit atrocior pena cruciare. Jam meretur supplicū peccatum t causa peccati: sed expectatur adhuc vt augmentum supplicij subroget peccatum t pena peccati. Plerūq; vero vnum atq; idem peccatū: peccatū est t pena peccati: t causa peccati. Hoc melius ostendimus si res ipsas ad medium deducamus. Effrenata enim ventris ingluies in seruorem luxurie plenitudo carnis infligat. Perpetrata aūt luxuria sepe aut furto aut homicidio tegitur: ne humanarū legum vltione puniatur. Ponamus ergo ante oculos q: quidā voracitatis sibi frena laxauit: qua voracitate superatus adulterij facinus cōmisit: deprehensus autem in adulterio: latenter virum adultere ne ad iudicium traheret occidit. Hoc igitur adulterium inter voracitates et homicidiū positum: de illa videlz nascens: hoc generans: peccatum t pena est t causa peccati. Peccatum pfecto per semetipm: pena vero peccati est: q: culpam voracitatis auxit: causa aūt peccati est: q: subsequēs etiam homicidium genuit. Unū ergo idēq; peccatum est: t pena precedentis: t causa culpe subsequentis: q: transacta dum exaggerat: dānat: t adhuc sequentia que damnari debeant seminat. Igitur q: peccatis precedentibus excecatur oculus cordis: ipsa cecitas que peccantis animū ex anteacte culpe damnatione confundit merito nox vocatur q: per hanc ab oculis delinquentis lumen

Deut.32

veritatis absconditur. Bene itaq; dicit: nouit enim opera eorum: t ideirco inducet noctem t conterentur: q: vt sepe victum ē: prie credentia nimirum mala faciunt vt ad peccandum verum tenebris subsequentib⁹ inuoluantur: vt eo iam lumen iusticie videre non possint: quo illud t quando poterant videre noluerunt. Inducere autem nocte dominus dicitur: non quo ipse tenebras inferat: sed quo obscura cordia peccantium misericorditer non illustret: vt hoc ipm in nocte excecasse sit: a excecatis tenebris liberare nolusse. Sequitur. ((Quasi impios percussit eos in loco videntium.)) In scriptura sacra quasi: aliquādo pro similitudine: aliquādo pro veritate poni consuevit. Pro similitudine enim quasi ponitur: sicut apostolus dicit. Quasi tristes: semper autem gaudentes. Pro veritate enim ponitur: sicut Joannes ait. Vidimus gloriam eius quasi vnigeniti a patre. Hoc aūt loco nihil differt vtrū pro similitudine an pro veritate sit positum: q: quolibet dicatur: ordie aperte prauaa malorum vita signatur. Impios vero scriptura sacra proprie infideles appellat. Hec nāq; distantia peccatores ab impijs discernitur: q: cum omnis impius sit peccator: non tamen omnis peccator est impius. Peccator enim dici etiam qui in fide pius est pōt: Unde Joannes ait. Si dixerimus q: peccatum non habemus: ipsi nos seducimus. Impius vero proprie dicitur: qui a religionis pietate separatur. De talibus enim pphēta ait. Non resurgunt impij in iudicio.

2.Cor 6

Jo.1.

1.Jo.1.

Pro.1.

Capitulum. 14.

O cus autem videntū sancta ecclesia vocat. In ipsa enim recte consistitur: vt lumen verum q⁹ deus est videaē. Unde ad morsen dicitur. Est locus penes me: t stabis supra petram cum transiet mea maiestas. Et paululum auferā manū meam t videbis posteriora mea. Per locum qppe ecclesia. Per petram dns: per morsen vo multitudo plebis israelitice figuratur: que domino in terra predicante non credidit. Ipa ergo in petra stetit verga dominū transeuntis aspiciens: quia videlicet post passionē ascēsionemq; dominicam: intra ecclesiam pecta fidem christi percipere meruit: t cui⁹ prosentiaz non vidit eius posteritas cognouit. Dicitur ergo de his quos intra sancta ecclesiam diuina vltio immutat: in inuiorum tam Paulus apostolus notat. Quia confitentur se nosse deum: factis aūt negāt: quasi impios percussit eos in loco videntiū. Ibi quippe stabant vbi deum videre videbantur. Ibi tenebras dilexerunt: vbi lumen veritatis aspiciunt: t quamuis apertos habeant oculos: in fide tenuerunt tñ eos claudos i opere. Unde bene t de iudea dicitur. Speculatores eius ceci: quia videlicet non videbāt opere: quod professione carnebāt. Unde etiam de balaā scriptum est. Qui cadens apertos habebat oculos. Cadens qp pe in opere: apertos tenet oculos in cōtemplatione. Ita ergo hi etiam oculos aperiēt in fide: t non videntes in opere: intra ecclesiam positi pia specie: extra ecclesiaz iacenti sunt impia cōuersatione. De ipsis aliter bene scriptum est. Vidi impios sepultos: q cum adhuc viuerent in loco sancto erant: t laudabantur in ciuitate quasi iustorum operum. Multos enim pestis propie peccatis obsessos sub christiano nomine: ipa tranquillitas ecclesiastice pacis abscōdit. Quos tamen si tenuis persecutionis aura pulsauerit: mox extra aream velut paleas trahit.

Isa.56.

Psa.21.

Eccl.8.

Capitulum. 15.

Uidaz vero iccirco christiane vocationis signātur quia christi nomine sublimiter exaltato: pene omnes iā videri fideles aspiciunt: et pro eo quod vocari alios cernunt ipsi non videri fideles erubescunt: sed esse negligunt quod dici gloriant. Rem enim virtutis intime ad decorem famāt visionis externe: t qui ante supernam iudicē nudi conscientie infidelitate confidunt: ante humanos oculos professione sancta verborum pallantur. Nonnulli autem fidem medullitus tenent sed viuere fideliter nullatenus curant. Insequuntur enim mortuos quod crudeliuate venerantur. Quibus diuino iudicio sepe contingit: vt per hoc viuino quod nequiter viuunt: t illud perdāt quod saluberiter credunt. Incessanter nāq; se prauis actionibus polluunt: t super hoc vin-

dicram iusti iudicij retribui posse diffidat: ⁊ sepe cum bene viuere negligunt: etiaꝫ per sequente nullo vsqꝫ ad perfidiam delectabantur. Naꝫ qui imminere districtum iudicium non credunt qui multe se peccare suspicant: quo pacto vel esse vel dici fideles possunt? Fidem quippe perdidisse est: incoepte malis operibus: digna supplicia reddi posse non credere. Quia ergo digna fidei opera seruare contenant: etiam fidem perdunt quaꝫ tenere videbantur. Super quos bene per prophetam sub hierusalem specie inimicorum destructiuꝫ verba memorantur: a quibus scilicet dō: Etenim ante crimine vsqꝫ ad fundamenta in ea. Paulus quippe ait: Fundamentum aliud nemo potest ponere: preter id quod positū est: quod est christus Jesus. Inimici ergo destructores vsqꝫ ad fundamentuꝫ hierusalez criminant: quando peruersi spūs a corde fidelium: destructo prius boni edificio operis: solliditatez quoqꝫ erbauriant religionis. Sicut enī supra fundamentuꝫ fabrica: sic sup fidem opera destruuntur. Usqꝫ ad fundamentū ergo criminasse est: euerso bene viuēdi opere etiam robur fidei dissipasse. Hinc etiam ad indeaꝫ per Jeremiam dō: Filij quoqꝫ nemphēos: ⁊ taphnes obstupefecerūt te vsqꝫ ad verticem. Usqꝫ ad verticem gppe ostupere est: post male operationis vsū etiam in ipsa fidei sublimitate corrumpi.

Cuꝫ enīꝫ nequissimi spūs vnusquisqꝫ animaꝫ in prauis operibus inuolunt: sed integritatez fidei violare non possunt: quasi adhuc inferiora membra polluunt: sed ad verticem non pertingunt. Quisquis autem in fide corrumpitur iam vsqꝫ ad verticē constupratur. Malignus enim spiritus quasi ab inferioribus membris vsqꝫ ad summa pertingit quando actiuam vitaꝫ pollutus castam celsitudinem fidei diffidentie morbo corruperit. Quia igitur cuncta hec humanis oculis abscōsa sunt: sed diuinis obtutibus patent: ⁊ multi in hac domo fidei sine fide morientur: dicatur recte. Quasi impios percussit eos in loco videntium. Impios enim se in ecclesia hoibus ostendunt: sz qz diuina iudicia latere non possunt quasi impij feriuntur. Quibus hoc magis ad supplicij cumulum crescit: qꝫ vnusquisqꝫ eorum in ecclesia fidelibus admixtus: veritatem fidei sciendo contemnit: atqꝫ eo grauior vltio sequitur: quo exemplo rectorum etiaꝫ bene viuendi eos scientia cōmitratur: quot eni eos modo recti ac fideles fratres ostenduntur tot in futuro iudicio testibus impugnantur. Sicut ergo: ꝙ sequi negligūt. Usꝫ ⁊ apte subiungitur.

Capitulum. 16.

Quia quasi de industria recesserunt ab eo. ¶ Sciendū quippe est quod peccatuꝫ tribus modis cōmittitur. Nam aut ignorantia: aut infirmitate: aut studio perpetratur. Et grauius quidem infirmitate q̄ ignorantia: sed multo grauius studio q̄ infirmitate peccatur. Ignorantia Paulus peccauerat: cuꝫ dicebat: Qui prius fui blasphemus ⁊ persecutor: ⁊ contumeliosus: sz misericordiam consecutus sum: qz ignorās feci in incredulitate. Petrus vero in infirmitate peccauit: quando oē robur fidei quod dño perhibuit vna vox puelle cōcussit: ⁊ dum quem corde tenuit voce denegauit. Sz qz infirmitatis culpa vel ignorantie: eo facilius tergitur: quo nō studio ppetratur Paulus que ignorauit sciēdo corrigit: ⁊ Petrus motā ⁊ quasi arescentē iam radicē fidei: lachrymis rigādo solidauit. Et industria po peccauerāt hij de qb⁹ ipse p se magister dicebat: Si non venissem ⁊ locut⁹ fuissem eis peccatū nō haberēt: nūc aūt excusatiōem non habent de peccato suo. Et paulopost: ⁊ viderūt ⁊ oderūt me ⁊ pr̄em meū. Aliud ē.n. bona nō facere: aliud bonoꝫ odisse doctorem: sicut aliud ē precipitatōe: aliud deliberatōe peccare. Sepe.n. peccatū precipitatione cōmittitur: qd tū consilio ⁊ deliberatiōe dānatur. Et infirmitate.n. plerūqꝫ solet accedere amare bonū: sed implere non posse. Et studio vero peccare est: bonū nec facere amare. Sicut ergo nōnunqꝫ peccatū ē grauius diligere q̄ ppetrare: ita nequi⁹ ē odisse iusticiā q̄ nō facere. Sunt ergo nonnulli in ecclesia q nō solum non bona faciunt: sz ēt psequuntur: ⁊ que ipsi facere negligunt: etiā in aliis detestantur. Duꝫ peccatū. s. nō ex infirmitate vel ignorantia: sed ex solo studio ppetrat: qz videlz si vellent ipsi bōa: nec ea possident: ea que in se negligūt saltē in aliis amarent. Si enim ea ipsi vel solo

voto appeterent: facta ab aliis nō odissent sed qz bona eadē audiendo cognoscūt: vivendo despiciunt: aliquando persequūtur: recte dō: Quia ex industria recesserunt ab eo. Unde ⁊ apte subiungitur. ((Et oblias eius intelligere noluerunt.)) Nō enim ait in infirmitate nō intelligunt: sed intelligere noluerunt: qz sepe que facere despiciunt ēt scire pr̄tenant. Qz etiā scriptū ē: Seruus sciens voluntatē dñi sui ⁊ nō faciens vapulabit multis: ipunitatē peccandi estimant remediū nesciendi. Qui mirū sola superbie caligine tenebrescūt: atqꝫ ideo nō discernūt qz aliud est nescisse aliud scire nolusse. Nescire enī ignorantia ē: scire nolusse superbia: ⁊ tanto magis excusationē nō possunt habere qz: nesciunt: quāto magis eis etiam nolentib⁹ opponitur qd agnoscant. Dñi per Salomonē dē. Sapiēcia clamitat: ⁊ prudentia dat vocem suā in summis excelsisqꝫ verticibus: sup viam in medijs stans semitis: Transisse longe per viā vite compertis: alios cū eius ignorantia poteramus: si hec tamē sapientia in semite angulis cōstituisset. Inuestigāda fuerat: si occulta eē noluisset. Sed postqꝫ incarnatōis sue mysteria publice ostēdit postqꝫ humilitatis exēpla superbientibus prebuit: semetipsam nobis quasi trāseuntib⁹ in medijs semitis figit: vt videlicet i eaꝫ quā quere nolumus ispingamus: ⁊ quā transeuntes videre negligimus: tangamus offendētes. Dicatur itaqꝫ: ⁊ oēs vias ei⁹ intelligere noluerunt. Hia quippe est iactare sapientie: cuius actio quā tēpe: aliter gessit. Hie ei⁹ sunt viuendi ordines: quos ad se venientibus strauit. Tot itaqꝫ ad se venientib⁹ vias prebuit: quot bene viuendi exēpla monstrauit. Humilitatis ei⁹ vias ppheta aspexerat: cū suspirabat dicens. In mandatis tuis me exercebor: ⁊ cōsiderabo vias tuas. Hinc rursum de vnoquoqꝫ iusto dō: Quia curat vt per dñica exēpla gradiatur a dominio gressus hois dirigātur: vt viam eius cupit nimis.

La. 17.

Hia ergo superbi quiqꝫ humilitatis vtice facta contēnunt. recte dō. Vias ei⁹ intelligere noluerunt. Hic.n. iste visione despicere sunt: sz intellectu reuerende. Aliud gppe est in eis quod cernitur aliud qd exercetur. Quid enī in hac vita aliud q̄ dilectionē: spata: lachrymas: monstraꝫ imentaꝫ oculis ostēdit. Sz p hec infima transitur ad summa: p hec dedecora que precedūt eterna nobis ⁊ gloriosa pollicētur. Videāt ergo supbi vias dei: sed intelligere noluerūt qz dum abiecta que in se ille ostendit despiciunt: perdiderūt ipi sublimia que promittit. Uias itaqꝫ dei intelligere est: ⁊ humiliter tolerare transitoria ⁊ perseuerāter expectare mānsura: vt cōplo vīcoleterna queraē gloria obprobrijs temporalibus comparata: ⁊ nō qd hic qlqꝫ tolerat: sed in id quod expectat intendat. Ad hec ergo superbi clausos oculos tenuerunt: qz dum in gloria presentis vite superbiunt humilitatis vīam erigi diuē nō viderunt. Lumen enī intelligentie humilitas aperit: superbia abscōdit. Nam se erectū quoddam pectus ē: ⁊ tanto min⁹ ad illud animus peruenit: quāto magis intumescit: qz cōtra se fortas repellitur quo ifans inflatur. Sequtur. ((Ut peruenire facerēt ad eū clamorē egeni: ⁊ audiret vocē pauperum.)) Cū enī superbiunt: clamant ad deuz hi q ab ipsis superbientibus opprimūtur. Nere certe iccirco dī q ad deū fecerunt clamorē pauper peruenire: qz illis cadentib⁹ in eoꝝ locū pauperes. i. spū humiles subrogantur: ⁊ qz hoc eorū casu factū est: ipsi fecisse referuntur: eo videlz locutionis genere quo pugnare castra dicimus: qz pugnāt ex illis vel certe qz cuncta que superius dicta sūt referri ēt ad rectores ecclesiasticos possunt: q relicto predicatōis studio sub occasione reginis terrenis negotijs inuoluntur: apte subiungitur: vt peruenire facerent ad eum clamorē egeni: ⁊ audiret vocē pauperum: qz numirum dū ipsi curis secularibus occupati predicatōis officium deserūt: gemit subditū in querelarū prumpere clamorem cōpellunt: vt quasi iure vnusquisqꝫ subiecte de vita sicti pastoris imurmuret cur te neat magistri locū q nō exerceat officium.

Capitulum. 18.

Iduis fortasse melius per eum clamorē potentū superbia indeoꝝ: ⁊ per clamorē pauperum desiderio gentium figurāt: sicut arrestante veritate per epulantē spē

dicit: Vinitez iudaicus populus designatur: eoꝝ. s. legis nō ad necessitatem salutis: sed ad pōpam elationis assumens: atq; in preceptoꝝ verbis nō semetipsum ordinare reficiens: sed iactanter ostendens: ⁊ per vulneratum lazarum q̄ lacerpebatur adiutus: forma populi gentilis exprimitur: quez dū ad iudaicum tanto magis erigit: quāto minus de suarum virium facultate confidit. Qui pauper ⁊ plenus vlceribꝰ esse describitur: q; gentilitas eoꝝ de humilis peccatoꝝ suoꝝ appetit cōfessiones. Nam sicut in vulnere ab ictenis trahitur virus in cute: ita in cōfessione peccati dum in publicum secreta panduntur: quasi mali humores a visceribus intimis foras prorūpunt. Illis ergo peccantibus pauperum clamor auditur: q; dum iudici contra deum superbiunt: ad deum vota gentiliuꝫ perueniēt. Unde ⁊ mox hec ipsa imensa ac profunda iudicia perhorrescens: nō ea curat ratione discutere: sed admiratione venerari atq; ait: Ipso enim cōcedente pacem: qs est qui condemnet. Et quo absconderit vultum suū: qs est qui cōtempletur eum? Nemo ergo discutiat cur stante iudaico populo vndum in infidelitate gentilitas iacuit: et cur ad fidem gentilitate surgente iudaicuꝫ populum infidelitatis culpa prostrauit. Nemo discutiat cur alius trahatur et vocet: alius repelliatur et merito. Si. n. gentilitatem miranis assumptam: ipso cōcedente pacem: qs é q̄ condémet? Si audeam obstupescis perditam: et quo absconderit vultum suū qs est q̄ contempletur eum. Itaq; cōsilium sūme ⁊ occulte virtutis satisfactio sit aperte rationis. Unde ⁊ in euangelio dominus cum de huius rei cā loqueretur ait: Confiteor tibi pater domine celi ⁊ terre: q; abscondisti hec a sapientibus ⁊ prudentibus: ⁊ reuelasti ea parvulis. Ita pater. Atq; mox rationem quādam abscessionis ac reuelationis adiungens ait: q; sic fuit placitum ante te. Quibus nimirum verbis exempla humilitatis accipimus: ne temere discutere superna consilia de aliorum vocatione: aliorum vero repulsione presumamus. Cum enim iniquissent virtutē nō mor rationem reddidit: sed sic deo placitum virtutē: hoc videlz ostendens: quia iniustum eē nō potest quod placuit iusto. Unde ⁊ in vinea laboraturꝰ merce-

cedem reddens eum quosdam operarios inequales in ope equaret in premio: ⁊ plus in mercede quereret qui laborē amplius in suadasset ait: Amice et denario conuenisti mecum? Volo autem ⁊ huic nouissimo dare sicut ⁊ tibi: aut non licet mihi quod volo facere? In cunctis ergo que exterius dispensantur aperte causa rationis est occulte iustitia voluntatis. Dicatur itaq;. Ipse enim cōcedente pacem qs est qui condémet. Et quo absconderit vultum suū: qs est qui contempletur eum.

Capitulum. 19.

Et quia sic minima sicut maxima sic singula deus iudicat sicut cuncta: apte subiungitur. Et super gentez ⁊ super omnes homines. Ac si aperte admoneamur intendere q; hoc iudiciuꝫ quod super vnam gentē describitur etiaz super omnes homines in visibili examinatione celebratur: vt aliꝰ eligatur: alius repelliatur occulte: sed nullus iniuste. Hoc ergo quod i maximis fieri cernimus: etiam in nobis singulis caute timeamus. Dic enim intendunt diuina iudicia super vnā animam: sicut super vnam vrbem sic super vnam vrbem sicut super vnaz gentem: sic super vnam gentem sicut super vniuersam generis humani multitudinem: q; ⁊ sic intendit dominus singulis: ac si vacet a cunctis: ⁊ sic simul intendit omnibus ac si vacet a singulis. Qui enī omnia amministrando ipse regit implendo nec vniuersis deest cū disponit vnū: nec vni deest cum disponit vniuersos: cuncta. s. nature sue potentia gerens operatur. Quid ergo mirū quia nō augustatur intentus: qui opatur getus. Dicat itaq;: q; hoc subtile iudicium crescit ⁊ super gentem: ⁊ super omnes homines. Quia igitur de specie transiuit ad genus: nūc de genere se conuertit ad speciem ⁊ quid iudex proprie mereatur ostendit dicens. Qui regnare facit hominem hypocritam: propter peccata hypocrite.

Capitulum. 20.

Verum nāq; regem super se iudex regnare noluit: ⁊ ideo circo exigentibꝰ meritis hypocritam accepit: sicut ipsa quoq; veritas in euangelio

Jo. 5. dicit: Ego veni in nole patris mei: ⁊ non accepistis me: si alius venerit in nomine suo illum accipietis. Et: sicut Paulus ait: Pro eo quod charitatem veritatis nō receperūt vt salui fierent: ideo mittet illis deus operationem erroris: vt credant mendacio. In eo ergo quod dr qui regnare facit hominē hypocritam, pter peccata populi: pōt ipm omnium hypocritarum caput antichristus designari. Seductoꝝ qppe ille tunc sanctitatem simulat: vt ad infidelitatem trahat. Sz pter peccata populi regnare permittit: qa nimirum tunc ipsi sub illius regimine ordinantur q̄ eius dominio digni ante secula prescimtur: q peccatis subsequentibꝰ exigunt: vt sub illo indicijs precurrentibus disponantur. Quod ergo tunc antichristꝰ super impios regnat: nō est ex iniustitia iudicis: sed ex culpa patientis: quis plerūq; ex principatum illius nō viderunt: ⁊ tamen illius principatui peccatorum suorum conditione deseruiunt: q: ⁊ quem dominantem sibi mime conspiciunt: cum pcaldubio pro se viuendo venerantur. An nō eius mēbra sunt: q per affectate sanctitatis spēm appetunt videri quod nō sunt. Ille nāq; principaliter hypocrisim sumit q̄ eū sit damnatꝰ hō ⁊ nequāq; spūs dū se eē mentitur vel simulat. Sed pcaldubio ex eius nūc corpore pdeunt q̄ iniquitates suas sub tegimine sancti honoris abscondunt: vt pfessione videri appetant quod eē operibus recusant: Qui enim scriptum est: Omnis q̄ facit peccatū seruus est peccati quāto nūc liberius pagūt que volunt: tanto eius seruitio obnoxij obligantur. Sed nullus q talem rectorem patitur cū quem patitur accusat: q: nimirū sui fuit meriti: pertinū doctoris subiacere vicioni. Culpam ergo propriam magis accusat operis q̄ iniustitia gubernantis. Scriptuꝫ nāq; est. Vabo tibi reges in furore meo. Quid ergo illos nobis prodesse despicimus quorum super nos regimina ex domini furore suscipimus? Si igitur irascente deo secundum nostra merita rectores accipimus in illorum actione colligimus: qd ex nostra estimatione pensemus: quis plerūq; ⁊ electi subiaceant reprobis. Unde ⁊ dū David Saulem pertulit: sed subsequente culpa adulterij prodicur: quia vigilus tunc fuit qui tanta preposito asperitate premeret.

Jo. 8.

Sic ergo secūdum merita subditoꝝ tribuitur plone regentium: vt sepe q̄ vicio hoc. c
ni: accepto mox regimine pmittentur: sicut scriptura sacra de eodē Saule intulit: quoꝝ tum dignitate mutant. Unde scriptū est: Cum esses parvulus in oculis tuis caput te constituī in tribubus israel. Sic pro qualitatibus subditoꝝ disponuntur acta 1.Reg.15.
regentū: vt sepe pro malo gregis etiam vero boni deliquat vita pastoris. Ille enim deo attestāte laudatus: ille supnoꝝ mysteriorum conscius Dauid propheta tumore repentine elationis inflatus populū numerando peccauit: ⁊ tamen vindictam populus Dauid peccante suscepit. Cur hoc qa videlicet secundum meritū plebium disponuntur eoꝝda rectoꝝ. Justus eo inter peccantis vitium et ipsorum animaduersione corripuit: et quorum eā peccauit. Sz q: ipse scilicet sua voluntate superbiens a culpa alienus nō fuit: vindictaz culpe et ipse suscepit. Nam ira seuiens que corpaliter populum pertulit: rectorē quoq; populi ictmo cordis dolore prostrauit. Certum eo est q̄ nra fidei imitem: ⁊ rectorum merita cōnectantur ⁊ plebium: vt sepe et culpa pastorum deteriori fiat vita plebium ⁊ sepe et plebium merito mutetur vita pastorum.

Capitulum. 21.

Sed q: rectores habent in dicem suū magna cautela subditoꝝ est nō temere vitam iudicare regentium. Nez eis frustra per semetipsum diis es nuncupatorioꝝ fudit: ⁊ cathedras vendentium colūbas euertit: nimirū significans q: p magistros quidem vitā indicat plebiū: sed p semetipsam sacra examinat magistroꝝ. Quānis ēt subditoꝝ vita que a magistris modo vel dissimulantur indicari: vel nequeūt: eius pcaldubio iudicio reseruantur. Igit dū salua fide res agitur virtutis ē merito: si qd prioris ē tolerat. Tamen debet humiliter suggeri si forte valeat quod displicet emēdari. Sed curandū est ne impopere fit: ne in superbiā trāseat iusticie iordinata defensione dū rectitudo incaute diligit: ipa magistra rectitudis humilitas amittat: ne eā sibi posse q̄si despiciat quem forte contingit: vt in aliqua actio

re reprehendat. Contra hunc tantoꝛes ſuper bie ſubditoꝛum mens ad cuſtodiã humilitatis edomatur ſi infirmitas ꝓpria ineſſan ter attenditur. Nam vires noſtras veraciter examinare negligim⁹: t qꝛ de nobis foꝛtioꝛa credimus: iccirco eos q nobis prelati ſunt diſtricte iudicamus. Quo.n. noſmetipſos min⁹ agnoſcimus: eo illos quos reprehendere nitimur: plus videmus. Singula hec mala ſunt que ſepe a ſubditis in prelatos: ſepe a prelatis in ſubditos cõmittũtur qꝛ t oẽs ſubditos hñ q preſunt minus ꝙ ipſi ſunt ſapientes arbitrantur: t rurſuz q ſubiecti ſunt rectoꝛi ſuoꝛum actiones iudicant: t ſi ipſos regimen habere contingeret ſe potuiſſe agere melius putant. Qñ pleruꝙ fit: vt t rectoꝛes minus prudẽtes ea que agenda ſunt agere nõ videant: qꝛ eoꝝ oculos ipſa nebula elationis obſcurat: t nõnũ ꝙ hoc q ſubiectus eſt hoc eũ prelatus fuerit faciat qñ vadum fieri ſubiectus arguebat: t p eo qñ illo que iudicauerat perpetrat: ſaltem qꝛ iudicauit erubeſcat. Igitur ſicut prelatus curandũ eſt: ne eoꝝ coꝛda eſtimatione ſingularis ſapientie locus ſuperioꝛ extollat: ita ſubiectis prudendũ eſt: ne ſibi rectoꝛum facta diſpliceant.

Capitulum. 22.

Iaũt magiſtroꝝ vitã iure repꝛehenditur: opꝫ vt eos ſubditi ẽt cum diſpliceãt venerentur. Dꝫ hoc ẽ ſolerter intuendũ ne aut quẽ venerari neceſſe ẽ imitari appetãt: aut quem imitari deſpicis venerari cõtẽnas. Subtilis eteni tenẽda vita eſt rectitudinis t humilitatis: vt ſic repꝛehenſibilia magiſtroꝝ facta diſpliceant qualenus ſubditoꝝ mens a ſeruanda magiſterij reuerentia nõ recedat: Quod dñs de Moe ebꝛia to exꝓmitur cuius mudata vereclidia boni filij auerſi veniendo texerunt: Auerſari gppe dicimus: quod repꝛobamus. Quid ẽ ergo q filij ſecũda patris ſapiẽtia doꝛſa pallio auerſi venientes optant: niſi qñ bonis ſubditis ſic ꝓpoſitoꝝ ſuoꝝ mala diſpliceant: vt tamen hec ab alijs occultent. O pimentã auerſi deferunt: qꝛ iudicantes factã t venerantes magiſterium nolunt videre quod tegunt. Sunt nõnulli ſo q ſi parum ad de ſpiritali conuerſatione inchoant: eã rectoꝛes ſuos tẽporalia agere t terrena cõſiderant mox oꝛdinẽ ſupne diſpoſitiõis accuſant: quod nequaq̃ bñ ad regendã prelati ſint: p quod cõuerſationis infirme exempla monſtrant. Sed hñ nimiꝝ dum temperare ſe pe ſue exigentie meritis vlꝝ ad reprehẽſionem cõditoꝛis excedunt: cuius pfecto diſpẽſatio inde ab humilibus rectoꝛ agnoſcit: vnde ab elatis nõ recte iudicatur. Qꝛ enim poteſtas regiminis miſtrari nõ poteſt ſine ſtudio cure tẽpoꝛalis. Aliquando omnipotẽs deus mira diſpoſitõe pietatis vt tenere ſpiritualiuꝝ mẽtes a terrena cura diſiũcte ſint: onus regiminis duris ac laboꝛioſis coꝛdibus inũgit: vt tanto ille ab hoc mundo ſecur⁹ lateant: quanto hec in terrenis ſolicitudinibus libenter elaboꝛant. In exhibitõe quippe ſuſcepti onꝛis: p ipſis quoq̃ vtilitatib⁹ ſubditoꝝ dure vie ſunt mũdane ſeruitutis. Et ſepe vt dñs eſt miſericoꝛs de⁹ quo ſuos tenere diligit: eo ſolicite ab exteꝛnis actiõibus abſcõdit. Nam t pleruꝫ paterfamilias ad eũ laboꝛẽ ſeruos dirigit a quo ſubtilẽs filios ſuſpendit: t inde filij ſine veratione decoꝛi ſunt: vnde ſerui in pulucre ſedantur. Quod ẽ recte in eccleſia diuinitus agatur: ipſa tabernaculi cõſtructione ſignatur. Ad Moyſen gppe dicta voce pꝛecipitur: vt ad tegẽdã iterius ſancta ſanctoꝝ ex byſſo cocco atq̃ iacineto vela texũt: iuſſumq̃ eſt: vt ad ꝓtegendũ tabernacula vela cilicina: t pelles extẽderent: que nimiꝝ vel pluuias vel ventos vel pulucrem tolerarent. Quid ergo p pelles t cilicia ꝙbus tabernaculum tegitur: niſi groſſas hominum mentes accipimus: que aliquãdo in eccleſia occulto dei iudicio ꝙuis dure ſint pꝛeferunt. Quę q: foꝛe curis tẽporalibus nõ clement opoꝛtet vt tẽptationũ ventos t pluuias q huius mundi ꝓtractatibus poꝛtẽt. Quid ẽ p iacintum, coccum biſſum q̃ ſignatur: niſi ſanctoꝝ vita tenera ſed clara: Ane dum caute in tabernaculo ſub cilitio t pellibus abſconditur ſua integra pulchritudo ſeruatur. Ẽt enim in interioꝛa tabernaculi byſſus fulgeat: coccus coꝛuſcet: iacinct⁹ ceruleo coloꝛe reſplendeat deſuper pelles cilicia ũbꝛas ventos t pulucrem poꝛtant. Qui igitur magnis virtutibus in ſancte eccleſie ſinu pꝛofician: pꝛepoſitoꝝ ſuoꝝ vitam deſpicere non debẽt: cum vacare eos rebus exteꝛioꝛibus vident: qꝛ hoc qñ ipſo ſecuri intima penetrant: ex illoꝝ nanq̃ eſt qui contra pꝛoceſſus huius ſeculi exteꝛius laboꝛant. Quã enim cãdoꝛis ſui gratiam retineret: ſi byſſum pluuia tangeret: Aut quid fulgoꝛis atq̃ clariratis coccus vel iacyntus oſtenderet: ſi hec ſuſceptus fedaret? Sit ergo deſuper tertura aliq̃ foꝛtis ad puluerẽ: ſit inferius coloꝛ iacyntinus aptus ad decoꝛem: oment eccleſiã qui ſolio rebus ſpiritualibus vacant: tegãt eccleſiã quos et labor rerũ coꝛporaliũ nõ grauat. Nequaq̃ ergo contra rectoꝛẽ ſuum exteꝛioꝛa agentẽ murmuret is qui intra eccleſiaz ſanctã iam ſpiritaliter fulget. Si enim ſecure interius: vt coccus rutilas: cilitium quo ptegeris cur accuſas?

La. 14.

Ed a quibuſdam queritur qꝛ dum ſolicitẽ pro vtilitate ſubditoꝛum cuius rectoꝛes nimie tẽporalibus curis inſeruiunt plerigꝫ in eccleſia eoꝝ exẽplo deterreſcũt? Quod verũ valde eſſe qꝛ abnegẽt: cum curari a paſtoꝛibus terrena q̃ celeſtia ſollicitus videtis. Dꝫ neq̃ hec iniuſta ſunt: ſi vt ſuperius diximus moꝛes ꝓficientium iuxta ſubditoꝝ merita diſponuntur. Occulte nãq̃ t ſponte perpetrate culpe exigunt: vt pꝛana t a paſtoꝛibus exempla ꝓbeantur: quatenus iuſto iudicio is qui de via dei ſupꝛbus eroꝛbitat: in via qua graditur etiã p ducatum paſtoꝛis offendat. Qñ per pꝛophetam quoq̃ ꝓnunciatio ſtudio dicatur: nõ maledicentis voto. Obſcurentur oculi eoꝝ ne videant: t doꝛſum eoꝝ ſemp incurua. Ac ſi dicat. Qui humane vite actionibus quaſi pꝛeuidendis itineribus ꝓſunt. Veritatis lucem non habeant: vt t qui ſequunt ſubditi iniquitatũ ſuarum oneribus incurũati: oẽm ſtatum rectitudinis amittant. Qđ factum ꝓcul dubio in iudea nouimus: cum in ipſo noſtri redemptoꝛis aduentu phariſeoꝝ turba atq̃ ſacerdotũ a vero lumine meatio oculos clauſit: t per pꝛepoſitoꝝ exẽpla gradiens in infidelitatis tenebꝛis popꝛium eꝛruit. Sed queri rõnabiliter põt quõ hoc in loco dicatur: qđ regnare hypocritã dñs facit eũ de hac re ſpecialiter per ꝓphẽtã conqueri dicens. Ipſi regnauerũt t nõ ex me: ꝓncipes extiterũt: t nõ cognoui. Quis enim rectus ſentiens dicat: qꝛ facat dñs qđ minime cognoſcat. Sed qꝛ ſcire dei approbare: nõ ſcire reprobare: vnde ghuſdam quos reprobat dicit. Neſcio vos vñ ſitis: diſcedite a me oẽs operarij iniquitatis. Et aliquãdo facere dei eſt: ad qđ fieri ꝓhibet irridendo ꝓmittere. Vnde t regẽ egyptioꝝ ſe obdurare aſſeruit: qꝛ videlꝫ obdurari ꝓmiſit. Duro modo hypocritas dñs t regnare facit t nõlit: facit ſinendo: neſcit reprobãdo. Vnde neceſſe eſt: vt ad omne qđ in hac vita cõtemplatã prius voluntas interna requirat. Quia cũ humani cordis auris pꝛeſpe appetat: ſciat quia hec nõ verbis: ſed rebus ſonat. Locus ergo regiminis cum regendis offertur: in ſe prius neceſſe ẽt vt quiſq̃ deſeruiat: ſi hoc vita congruit: ſi ab honore actio nõ diſſentit: ne iuſtus olim rector eo poſt in tribulatiõe ne preces nõ audiat: quo ipſa quoq̃ ei⁹ de quo tribulatio oritur: exoꝛdia honoris ignorat.

Sancti Gregoꝛij. Liber. 16. La. 6.

A locutio

nibus ſuis hoc erroganꝫtes vti habere ẽt inter alia ꝓpꝛium ſolent: q̃ ab auditoꝛib⁹ ſuis ne quid foꝛtaſſe inordinatus dicerunt: tunc requirunt cuꝛ ſe laudabiliter aliquid diciſſe cognoſcant. Dec videlꝫ faciunt nos quo de dictis ſuis ambigãt: ſed quo ab audientium iudicio fãoꝛes querant. Nã laudari facile poterunt: quo animo proferantur: ſi quiſq̃ eum eoꝝ bona laudat etiã mala repehendat. Certũ gppe eſt: ſicut illi laudibus: ita eoꝛ reprehenſib⁹ inflammatur: t a quolibet ſe vel iuſte repehendi deſpiciunt: moꝛq̃ in malis ſuis fomitem defenſionis exꝛurunt. Qui ergo de bonis ſuis humiliter ambigunt: qui mala ſua defendere etiã peruerſe molũtur? Ille eſt enim vere humilis in bonis: qui non eſt defenſoꝛ i malis. Nã qui de malis ſuis arguit: t contra ꝓba arguẽtis accẽdit: quãdo de bonis ſuis quoſi humiliter titubat: p humilitatis voce

ꝛnāri appetit non doceri velit ita ꝙ vitaꝫ arrogantiū signans: posteꝙ multa interna ꝛ sublimia intulit: eccc in verbis foꝛmā humilitatis assumit: ꝛ equalitate pꝛoposita: sub quadā disciplinatus imagine beatum Job alloquit dicens. Quia ergo locutus sum ad deum: te quoꝙ non phibebo. Si erraui. tu doce me si iniquitatem locutus sum: vltra non addam. Sicut sepe cōtingit vt bona loquant ꝛ mali: multa pelin foꝛtia paulo superius se dixisse memoꝛat: ꝛ secutus icarcone foꝛtasse errauerit regrebat. Neꝙ enī requireret si se errasse credidisset. Est nāꝙ vt vt diu ꝓpria arrogantiū fraus: vt tunc demum eꝛꝛoꝛe regrere studeant: quādo se nouerint non errasse. Qui rursum regrere: vel arguide eꝛꝛoꝛe despiciunt: si qñ se errasse veraciter pꝛecognoscūt. Non enim esse: sed videri humiles appetunt ꝛ tunc regrendo speciez humilitatis assumunt quando de ipsa magis regritione laudantur. Sed qꝛ olim difficile est: vel clario quc regnat in coꝛde non erūpat in voce: auditoꝛes arrogantiū si eoꝝ dicta paulisper taciti expectant atꝙ cōsiderant: cuius coꝛda illoꝝ subsequentia verba manifestant. Diu qppe moꝛari non possunt in ipsa humilitatis imagine quā specie tenus sumūt. Superbis enim mentibus humilitas alta est: ꝛ cum eius foꝛmā condescēdere ambiunt: lassatis animi gressibus quasi a clinolis atꝙ asperis itineꝛibus vilabūtur. Alienū est scilꝫ qđ videri appetunt: ꝛ iccirco eius imagini diu iherere nequaꝙ possunt. Graue pondus estimant: eū cum saltem specietenus poꝛtant: ꝛ quouscꝫ hāc abiiciant: vim quandā in coꝛde patiuntur: qꝛ videlicet elationis vsu male dominantes deseruiunt: atꝙ eius imperio semetipos ficut pdere compellantur: ne diu possint videri qđ non sunt. Vnde helin quoꝙ postꝙ de eꝛꝛoꝛe docerī se petīt: postꝙ iniquitatem non se vltra locaturū pmisit: subito ab humilitatis specie ad verba tumide causatiōis erilint. Nam subdidit dicens. Nunquid a te deus expedit eam: qꝛ displicuit tibi: Ac si diceret: ego coram dño rationes posituꝛus sum. Cur modo iniquitas mea a te repꝛehenditur que constat ꝙ in iudicio a te non requiratur?

La. 2.

Recti viri cum iuste ab hominibꝰ impetuntur ad supernum iudicium recurrunt. Vnde ꝛ ab eodem beato Job dicitur. Ecce in celo testis meus: ꝛ cōscius meus in excelsis. Et qꝛ ei placere summope cupiūt eius solius testimonium regrunt. Peruersi quoꝙ qꝛ iustoꝝ vitā deseruntsed nōnunquā eloquia sequuntur: cū de suis male gestis increpantur hoc assumunt in argumentum defensionis: qđ insti pꝛoferunt in testimoniū puritatis. Vnde eis cōsuetudo iam facta est: vt si quis eos de factis suis arguat: dei magis iudiciū quā hominū querāt. Ad deo enim ꝛ cum se dānandos nouerint iudicari non metuunt: ꝛ iudicari ab hominibus erubescant. Pꝛoponunt ergo maius qđ non metuunt: vt in hoc minus declinare valeant qđ erubescunt. Scriptū quippe ē. Unusquiscꝫ nostrū pro se rōnem reddet deo. Quia ergo tunc dānatio vniuscuiuscꝫ manifesta est: ex inde modo iniqui colligunt: vt etiam peruersa vniuscuiuscꝫ actio sit secura: ne modo eam quilibet iustus arguendo discutiat a qua constat qđ in iudicio alienus erubescat. At contra pioꝝ conscientie grande sibi conferri pꝛemiū credunt: eam de quibusdam modo suis actionibus illicitis arguuntur. Pꝛoponūt enim ante oculos coꝛdis: qꝛ districta dei iudicium tanto veꝛius tūc supeos mitigabitur: quāto nunc acerius arguentc homine ꝓcuratur: ꝛ temporalē iraꝫ superse iuerū computant: per quā se eternam posse euadere nō ignoꝛant. Helin ergo typū eminentiꝝ arrogantiū tenens: ꝛ magis eligens eterna infectione peruti quā temporaliter increpari dicat. Numqd a te deus expetit eaꝫ quia displicuit tibi? Quia pro esse culpabiliores solent hi qui loqui intentione iehoāt quā qui respōdent: subdidit dicens. Tu enim cepisti loqui: ꝛ non ego. Eo sc innocentē credidit: quo pulsatus erupit: nimirū nesciens: qꝛ innocentia non tempoꝛe defenditur: sed rōne. Quid enim eius defensionibus amministratur: qđ ꝛ si tacenti nulla intulit recta tamē inchoanti praua respōdit. Postꝙ vero in ꝓbio elationis ostendit: ecce iterum sub regritionis velamine palliat: atꝙ infert dicens. Qđ si quid melius nosti loquere: quāuis dū nō ait: qꝛ melius nosti: sed si qd melius nosti loquere: nimis hoc ipm superbisse est: de meliꝛis scientia dubitasse: hoc tamē ꝙ beato Job locū loquendi tribuit: humilitatem se exhibuisse indicauit. Sed sicut supra

lam dictū est: qꝛ in actione arrogantium oē qđ superducto sermone regitur: pꝛorūpere rursum intentione elationis apitur: cuiꝰ helin innotuit: qua mente beatū Job log posstulauit. Nam sequitur. ¶ Viri intelligētes loquanē mihi: vt vir sapiens audiat me. ¶ Job autem stulte locutus est: ꝛ ꝛba illiꝰ nō sonant disciplinam. Ecce dum quasi humiliter beato Job log tribuit quid intrinsecꝰ gestaret ostēdit dicēs: viri intelligētes loquantur mihi: dedignatus videlz si beatus Job loqui pſumeret: q quasi eius intelligere verba non posset. Et qꝛ nō solū ad loquendū: sed etiā ad audiendum beatū Job idignū fuisse iudicauit: ilico adiunxit. Vir sapiens audiat me. Ac si diceret: huic loqui iniuste conceditur: qui etiā audire verba sapiētius non meretur. Atꝙ mox aperte ꝗ despecta de illo sentiat manifestat dicens. Job autē stulte locutus est. ꝛ verba illius non sonant disciplinam. Sine disciplina locutū beatum Job credidit: qꝛ iustum se in suis opibꝰ fuisse memoꝛauit. Verū fortasse helin diceret: si ea que beatus Job de ipso narrauerat: nō de illo hec eadem ipse discipline auctoꝛ esti masset. Innocenter enim Job se asseruit flagellatum: quem deus etiam phibuit frustra pcussum. Quid ergo voꝛ pcussi superbum sonuit: que a sententia ferentis nullatenus discrepauit? Incauti sunt humiles qui se mendacio illaqueant: dum arrogantiam vitant imo mentiendo superbiunt: qꝛ contra veritatem se erigant: quā relinquāt. Qui enim necessitate cogente vera de se bona loquitur: tanto magis humilitati iungit quāto ꝛ veritati sociat. An paulus humilis nō fuit: quādo emulatione veritatis cōtra falsos apostolos tot de se discipulis fortia gesta narrauit. Cui nimirum veritati inimicus existeret: si abscondendo virtutes pꝛopias ꝓdicatoꝛes eꝛꝛoꝛum ꝓualere pmisisset. Sed qꝛ arrogantes viri in eo qđ bonoꝝ dicta superbe examinant. verboꝝ magis superficiem ꝗ rerum oꝛdinem pensant: helin beati Job sententias disciplinam credidit nō fonasse.

La. 3.

Dia vero sepe asperitas superboꝝ vsꝙ ad duriciaꝫ maledictionis extendit ilico cōtra beatum Job: quasi ad deum faciens verba subiungit. Pater mi probetur Job vsꝙ ad finem. Ecce hoc quod quasi de arrogātie tumoꝛe conceperat: in verbis etiam maledictionis exaltat. Sed fortasse benigne vindictionē probationis optaret: si sterilis eum in probatione iudicasset. At ergo aperte malicia crudelitatis appareat: probari adhuc per flagella depꝛecatur: quem inter flagella lapsum fuisse iam queritur. Premisit que sentiret vt apertius cognosci debeat: quod aptauit. Adhuc feriri postulat quem iam peccasse sub manu feriētis accusat. Pꝛopria hec arrogantium vota sunt: vt vitam volentiū examinari acrius depꝛecentur: qꝛ quanto si bimetipsis iustioꝛes sunt tanto alienis doloꝛibus duriores existunt. Nescient enim i se passionem alicne infirmitatis trahere: ex sicut sue: ita etiam pꝛoximi imbecillitati misereri. Quia enim de se alta sentiūt iccirco humilibus nullatenus condescendunt. Deum beatum Job pro culpa percussum credidit. atꝙ ideo exhibendo ei pietatis viscera nec inter tot doloꝛes estimauit: viri aūt veraciter sancti cum flagellari quempiā etiaꝫ pro culpa cognoscunt: ꝛ si quedam eius inoꝛdinata coꝛripiant ad quedam tamen doloꝛis compatiuntur: ꝛ sic sciunt tumentia premere: vt sciant etiam cruenta refouere: quatenus in eis cum dura emoliant infirma roborent.

Capitulum. 4.

Et contra arrogantes viri quia charitatis viscera non habent: non solum nō compatiuntur etiam iustis dolentibus sed eos iuper sub specie iuste increpationis affligunt: vt vel si qua in eis sunt pārua mala exaggerant vel ea que vere sunt bona male apud se interpretando cōmutant: quamuis etiam casti doctoꝛes sepe exaggerare soleant delinquentium vitia: ꝛ ex quibusdaꝫ signis publicis occulta rimari vt possint et minimis maioꝛa cognoscere. Unde ad Ezechiel dicitur. Fili hominis fode parietem. Ubi mox subdidit. Et cum fodissem parietem apperuit hostium vnū. Et dixit ad me. Ingredere ꝛ vide abominationes pessimas quas isti faciunt hic. Et ingressus vidi: et ecce omnis similitudo reptilium et anima-

fiam abhominatio ⁊ vniuersa idola domꝰ
israel depicta erant in pariete. Per ezechie
lem quippe ꝓpositozum ꝑsona figuratur: q̄ pa
rietem duricia subditoꝝ. Et quid ē parietē
fodere: nisi asperis correptionibus duriciaꝫ
cordis aperire? Qui ē ergo perfodisset apparuit
ostium: q̄ cum cordis duricia asperis corre
ptionibus aperitur: quasi quedā ianua ostē
ditur: ex qua oia in ea que corripit cogitatio
nū interiora videantur. Unde ⁊ bñ illic
sequitur. Et dixit ad me. Ingredere: ⁊ vide
abominationes pessimas quas isti faciunt
hic. Quasi ingreditur vt abominatiōes aspi
ciat: qui discussis quibusdā, signis exterius
apparentibus: ita cordia subditorum pene
trat: vt cuncta ei que illicite cogitant inno
tescant. Ubi ⁊ subdidit. Et ingressus vidi: et
ecce omia similitudo reptiliū: ⁊ animaliū abo
minatio. In reptilibus cogitatiōes omino
terrene signātur: in animalibus vo iam qui
dem aliquantulū a terra suspense: sed ad
huc terrene meredis ꝑmia regrentes. Hꝰ
reptilia toto ex corpore terre herent alia
aūt ventre a terra suspēsa sant: appetitu tñ
gule ad terraꝫ semp inclinant. Reptilia ita
q̄ sunt intra parietem: quādo cogitationes
volauntur in mente: que a terrenis deside
riis nunq̄ leuantur. Animalia quoq̄ sunt i
tra parietē: quādo ⁊ si qua iam iusta: si qua
honesta cogitant: appetendo tñ lucris tem
porālibus honoribusq̄ deseruiunt: ⁊ per se
metipsa quidē iam quasi a terra suspensa
sant: sed adhuc per ambitū quasi p gule de
sideriū sese ad ima remittunt. Unde ⁊ bene
subditur. ((Et vniuersa idola domus israel
depicta erant in pariete.)) Scriptū quippe
est. Et auaricia que est idolorū seruitus: re
cte ergo post animalia idola deseribanť: q̄
⁊ si honesta actiones quasi a terra se erigunt:
ambitione tñ inhonesta semetipsos ad ter
ram deponūt. Bene aūt dicit: depicta erāt:
q̄ dum exteriorū rerū intrinsecus species at
trahuntur in corde quasi depingitur quod
fictis imaginibus cogitatur.

Capitulum. 5.

NOtandū itaq̄ est q̄ primo
soramen in pariete: ac deinde hostiū cernitur: ⁊ tūc de
mum occulta abominatio
demōstrat: q̄ nimirū vnius
cuiusq̄ primo peccati signa
forinsecus: deinde ianua aperte iniquitatis
ostenditur: ⁊ tunc demum omne malū quod
intus latet aperitur. Incirco etiam solent san
cti doctores grauiter minuta discutere: vt
ab extremis erroribꝰ ad occulta possint ma
iora penetrire: verba aspere increpatiōis mo
uent vt spinas mortifere cogitationis eradi
cent: ⁊ hec cum agunt charitatis amore fe
riunt nō inflatione elationis intumescunt.
Quoties enim pro ipsis parati sunt: quos ōni
usq̄ ad mortem sequentes affligunt: seruāt
in cogitatione q̄s diligunt: sumunt in specie
q̄s persequunť: bona predicantes insinuāt:
mala aūt cauentes ꝓnunciant: nō vt hostis
desiderantes erorant: erga cōmissos sibi: ita
nōnunq̄ in correptione feruent: ac si de trā
quillitate nihil habeant sed ita in dilectiōe
tranquilli sunt: ac si nullus eos seruor accē
dat. Ualde enim metuunt ne si a prauorum
correptione cessauerint: ipsi pro eor damna
tione puniantur: ⁊ cū ad verba se inuectio
nis inflāmant inuiti quidē ad hec veniunt:
sed tamen hic defensionem sibi apud distri
ctum iudicem preparant. Unde ⁊ cūm rur
sus ezechieli dicitur. Fili hois sume tibi la
terem ⁊ pones eum coram te: ⁊ scribes in eo ci
uitatem Hierusalem: ⁊ ordinabis aduersus
eam obsidionem: ⁊ edificabis munitiones:
⁊ compones aggerem: ⁊ dabis cōtra eaꝫ
castra: ⁊ pones arietes in gyro. Et tu sume
tibi sartaginem ferream: ⁊ pones eam mu
ferreū inter te ⁊ inter ciuitatē. Cuius ei eze
chiel nisi magistrorū spēm tenet cui dicit su
me tibi laterem: ⁊ pones eū coram te: ⁊ describes
in eo ciuitatem hierusalem. Doctores
quippe sancti sibi laterem sumāt quādo ter
renā cor audito: vt vocent apprehēdūt.
Quē laterem coram se ponunt: q̄ tota illud
sollicitudinis intentione custodiūt. In quo
⁊ ciuitatem Hierusalē inbentur describere
q̄ ꝑdicando terrenis cordibus: curant sum
mope quanta sit supne pacis visio demon
strare. Cui bene etiā dicitur: ⁊ ordinabis ad
uersus eā obsidionē: ⁊ edificabis munitio
nes. Sancti enim ꝑdicatores: obsidionē ei
ea laterem in quo Hierusalem ciuitas de
scripta est ordinant: quando terrene mentis
sed iam supernam patriaꝫ requirenti: quan
ta eam in huius vite tempore vitiorum im
pugnet aduersitas demonstrant. Cum enim
vnūquodq̄ peccatum quomodo mentis iu

dicetur obsidetur: quasi obsidio circa hieru
salē ciuitatem voce predicatoris ordinat.
Sed q̄ non solum insinuant quomō mentem
insidiantia vitia expugnent: sed etiam
quō custodite virtutes roborent recte sub
iungitur: Et edificabis munitiones. Munitiones quippe sanctus predicator edificat
quando virtutes: quibus vitia obuient: in
sinuare nō cessat: Et q̄ virtutibus crescen
tibus plerūq̄ bella tentationis augent: re
cte adhuc additur. Et comportabis aggere
rem: ⁊ dabis contra eam castra: ⁊ pones
arietes in gyro. Aggerem māq̄ comportat
quando predicator quāq̄ molem increscētis
tentationis indicat. Et contra hierusalem
castra erigit: quando recte intentioni audi
entium: hostis callidi insidias predicat. Et
q̄ in gyro arietes ponit: quando tentatio
num aculeos in hac vita nos vndiq̄ circū
dantes ⁊ virtutum murum perforantes in
notescit. Ubi bene additur. Et tu sume ti
bi sartaginem ferream: ⁊ pones eam mu
ferreum: inter te ⁊ iter ciuitatem. Per sar
taginem māq̄ frixura per ferrum vero fortī
tudo ostenditur. Quid autem ita magistri
atq̄ doctoris mentem q̄ zelus domini fri
git ⁊ excruciat. Unde Paulus huius sar
taginis scendebatur frixura cum diceret.
Quis infirmatur: ⁊ ego non infirmor? Et
quis scandalizatur: ⁊ ego non vror? Et quia
quisquis zelo dei contra peccantes accen
ditur: fortī imperpetuum custodia munit:
ne ex neglecta predicatōis ⁊ regimis cura
damnetur: recte dicitur. Ponet eum mu
rum ferreum: inter te ⁊ inter ciuitatē: Sar
tago enim ferrea murus ferreus inter pro
phetam: ⁊ ciuitatem ponitur: q̄ cum nunc
fortem zelum doctores exhibent cundē ze
lum postmodum inter se ⁊ auditores suos
fortem munitionem tenent: ne tunc ad vin
dictam debitari sint: si nunc fuerint in cor
rectione dissoluti. Hanc sartaginem ppheta
ipsdem vt inter se ⁊ auditores suos mu
rum sumeret audiebat cum ei diuina vox
premitteret dicens. Si tu annūciaueris im
pio: ⁊ ille non fuerit cōuersus ab impieta
te sua ⁊ a via sua impia: ipse quidem in ini
quitate sua morietur tu aūt animam tuaꝫ
liberasti. Hanc sartaginem inter se ⁊ disci
pulos murum Paulus posuerat cum di
cebat. Mundus sum a sanguine omnium Act. 2.
vestrum: nō enim subterfugi quo minꝰ an
nunciarem omne consiliū dei vobis. Nec
ergo doctores necesse est: vt appareant vīs
ardoribꝰ frigidi: ne cogantur post de corpo
re negligentie igne gehenne cruciari.

Capitulum. 6.

SEd aliud est quod iniustis
⁊ subditis: aliud quod iustis: ⁊ nō subditis debemꝰ. B
Did iustos nos correctiones
atq̄ custodiam reddendarum rationum debꝫ timor
accendere: iustorum vero veneratione ipsa
considerata equitas inclinare. Sed arro
gantes viri quia huius formam discretōis
ignorant: hoc iustis ⁊ subditis exhibēt: qđ
a bonis predicatoribus fieri ⁊ iniustis ⁊ nō
subditis vident. Qui cum ad seruorem ine
rtionis iniuste pliūt et per verba maledi
ctionis excedunt. Quia enim nequaq̄ pri
mos sicut se diligunt primos operare nō
desinunt quod ipsi sibimet euenire times
cunt. Unde bella occultum odium in mani
festātione maledictionis eruāns ait: Pa
ter mi pbetur Job vsq̄ ad finem: ne desi
nas ab homine iniquitatis. Dominum iniq̄
tatis vocat quem deus iustum pre omnibꝰ
superna attestatione denunciat. Et q̄ mul
ta adhuc sub hac indiscretione subiuncta
sunt: breuiter estimo transcurrenda: dū n.
que grauitate carent: intenta exposiōe nō
indigent. Sequitur.)) Qui addit super pecca
ta sua blasphemiam. accusat eum ⁊ p pec
catis flagella meruisse: ⁊ post flagella pec
casse.)) Longe vero aliter dominꝰ iudicat:
q̄ ⁊ frustra flagellatum insinuat: ⁊ bona pu
plicia post flagella retribuit. Pena enī de
betur culpe nō premuꝫ. Beatus ergo Job
sine culpa locutus ostenditur: quem post lo
cutionē premia subsequantur. Dein iraq̄
quia pro domini defensionibus loquens.
De beato Job aliud q̄ dominꝰ sentit: qua
si dum pro veritate verba multiplicat: a ve
ritate discordat. Sequitur. ((Inter nos in
terim constringatur: ⁊ tunc ad iudicium p
uocet sermonibus suis deum. Ac si diceret:
Et nostra assertione cognoscat: q̄ nequaq̄
diuini examinationi sufficiat. Et q̄ arrogā
tes viri non solum audent inepta dicere:
sed etiam multa: versus q̄ sequitur bene de il

Job Ca. 35. a

lo frequenter infertur.

Capitulum. 7.

Biturbeliu

bec rursus locutus est. Omnis qui multa loq
tur:in loc̃utõe sua semper incipe studet:quate
nus inchoatõe sua ipsa suspẽsos auditores fa
ciat:vt eo attentius taceant:quo quasi no-
uum audire aliqd expectant. Deliu ꝓo alia
finiens:alia icessanter ꝯtexit:vt imensa lo
quacitas per subiuncta semp initia contí-
nuetur. Sequit. ((Nunquid equa tibi vi-
detur tua cogitatio: vt diceres iustior deo
sũ:)) Quia beatus Job iustiores se deo nõ
dixerit:omnis g tertium hystorie legit agno
scit:sed ait ꝓponat egritatem contra me: et
ꝓueniat ad victoriam iudicium meũ. Utrã
suam videlicet pensans:t causas percussio
nis ignorans:vt sepe iam dictum est: ꝓ vi-
nẽdis peccasse se credidit t nõ agẽdis me-
ritis flagellari:nec iccirco iudicium suũ ad
victoriam ꝓuenire confisus est:q; culpã in
se ꝓo qua debuisset percuti nõ inuenit.
Quod qdem de illo:t dominus ad diabo
lum dixit: Cõmouisti me aduersus eum vt
affligerem eũ frustra: Quid ergo hec loquẽ
do peccauit:q verbis istis diuine de se t oc
culte sententie etiam nesciendo consensit:
Aut qd obest si a rectitudie ſitatis huma-
no iudicio ſba nostra superficietenus discre
pant quando in eorũdem cardine ei compagi
nata concordant. Humane aures ſba no-
stra talia iudicant qualia foras sonant: di-
uina ſo iudicia talia ea audiunt: qualia
ex intimis ꝓferuntur. Apud homines eo
rũ ſbis apud deum ſo verba pensanti cor
de. Beatus ergo Job dum hoc ait exte-
rius quod iterius dominus dixit:omne qđ
locutus est tanto iuste exterius stetit: quan
to pie ab eterna sententia nõ recessit. Qua-
uis ꝓphetico spũ repletus in eo q̃ ait: Po
nat egritatem contra me: t perueniat ad
victoriam iudicium meũ:intueri redempto
ris nostri ꝓsentiam potuit. Ipse enim q̃
est virtus patris t sapientia:etiam ei⁹ equi
tas nõ inconuenienter accipitur. Unde scri
ptum est: Qui factus est nobis a deo sapi-
entia:iustitia t sanctificatio. Quam scilicet

1 Cor. 1.

equitatem: quia deus iniqs fulgentibus in
carnatam ostendendo cõtra posuit:eos ꝓ
timus ab inigitate reuocauit:t humanũ ge-
nus eo t in iudicio antiquum aduersariuꝫ
vicit:quo egritatem dei aduersantes suis iti-
neribus inuenit. Segtur. ((Dixisti enim nõ
tibi placet quod rectum ẽ:vel qd tibi prode
rit si ego peccauero:)) Si tota libri fides at-
tenditur:nihil hoc beatus Job dixisse mõ
stratur. Sed arrogantes viri sicut t superi
us diximus habere hoc ꝓpriũ solent:vt
dum.i nimia iuectione ꝓdeunt etiam inue-
hendo mentiantur: t cum non possunt reꝑ
hendere iuste que sunt:reprehendunt men
tiendo que non sunt. Segtur. ((Itaq̃ ego
respondebo sermonibus tuis t amicis tuis
tecũ.)) Dictis supioribus quasi beati Job
culpabilia ſba narrauit:atq̃ ex eis sibi ma
teriam loquendi ꝓposuit:sed ſbis subsequẽ
tibus forti acumine discutit hoc quod sibi
ad dicendi materiaꝫ fallaciter sumpsit. Et for
tes qdem sunt sententie que sequũtur: sed
beati Job ꝓsone non congruunt: tantoq̃
eus increpatões huius tela nõ feriunt:quã
to contra eum iniuste mittuntur. Segtur.
((Suspice celum t intuere: ꝓtemplare ethe
ra quod altior te sit. Si peccaueris:quid ei
nocebis. t si fuerint multiplicate iniquita-
tes tue quid facies contra eum: Uerro si
iuste egeris:qd donabis ei: aut qd de ma-
nu tua accipiet:)) Quãuis beato Job scil
ti maiora nequaq̃ dici ista ꝺuerint: vera
tamẽ sunt que dicũtur:q̃ videlicet deo nec
peccata nostra nocent nec bene gesta con
currant. Unde subsecutus adiunxit: homi
ni q̃ similis tui est:nocebit ipietas tua:t filiꝫ
hominis adiuuabit iustitia tua. Sꝫ in-
ter hec illud est solerter intuendum quod
ait suspice celuꝫ t intuere:contẽplare ethe
ra q̃ altior te sit. Dec enim dicens minuꝫ
colligit vt cõsiderare debeat: quanto min⁹
deo actione sua aut ꝓsit aut noceat: q altí-
tudini celi atq̃ etheris ꝓodesse vel nocere
non possit. Quãuis in celo vel ethere possi
mus supernas potestates accipere diuinis
semper obtutibus inherentes:vt cum ange
licos spiritus longe adhuc a nobis distare
conspicimus ipsi creatori atq̃ dominatori
spirituum quanto distamus inferius agnos
camus corpoream tñ celi etherisq̃ materiã
hoc loco scripture nil obstat.

Capitulum. 8.

a

Am si vigilanter exteriora
conspicimus per ipsa eadẽ
ad interiora reuocamur.
Uestigia quippe creatoris
nostri sunt:mira opera visi-
bilis creature. Ipsum nõ ꝑ
adhuc videre non possumus:sed ea ꝑ ad ei⁹
visionem tendimus:si eum in his que fecit
miramur. Eius ergo vestigia creaturam di-
cimus:quia per hec que ab ipso sunt secũ-
do imus ad ipsum. Unde Paulus ait: In
uisibilia eius per ea que facta sunt intelle-
cta conspiciuntur sempiterna quoq̃ virtus
eius t diuinitas: Unde t in libro sapientie
scriptum est: Per magnitudinem enim crea
ture t speciem põt intelligibiliter creator vi
deri. Menti enim nostre peccato suo exte
rius sparse nec dum deus sicut est interius
inotescit:sed dum facture sue deus foras
proponit:quasi ꝙsdam nobis nutib⁹ in-
nuit:t que intus sequamur ostendit ac mi-
ro modo ipsis formis exterioribus nos ad
interiora perducit:inuit imensa ammiratio
ne quod est:mira exterius ostendendo que
non sunt. Dinc enim de sapientia scriptum
est: In vias ostendit se illis hilariter:t omni
prouidentia occurrit illis. Uide quippe ad
creatorem sunt:opera considerata creatu-
re. Que dum facta cernimus potentiam fa
ctoris miramur. In istis vias a sapientia
omni nobis prouidentia occurritur: quia
factoris nobis virtus ingrẽda proponitur
in omne quod mirabiliter factum videtur
t quocũq̃ se vertit anima: si vigilanter in-
tendit in ipsis deum inuenit ꝑ que
religit:eiusq̃ potentiam et eorum rursuꝫ cõ
sideratione cognoscit:quorum amore diser
nit:t per que peruerse cecidit:per hec con-
uersa reuocatur. Ubi enim lapsi sum⁹: ibi
incumbimus vt surgamus: t quasi ibi sur-
gendo manum considerationis figim⁹: vbi
pede amoris lubrici corruentes negligẽdo
iacebamus. Qr enim ab inuisibilibus per vi
sibilia cecidimus: dignum est vt ad inuisibi
lia ipsis rursum visibilibus innitamur: vt
quo casu anima venit ad infima eo gradu
reuertat ad summa:atq̃ eisdem qbus cor-
ruit passibus surgat: dum fiat dictum ei: il
la nos ad deum bene considerata reuocãt:

Rom. 1.

Sap. 13

Sap. 6.

b

que nos ab eo male electa diuiserunt. De-
lia uaq̃ vt vi considerationis ammouerat:
atq̃ ex corpeis reb⁹ offenderet ꝺco sit hole
ecclisior deus dñi ihũ:suspice celũ t intue
re t contẽplare ethera q̃ altior te sit. Inis
enim reb⁹ creatis atq̃ corporeis agnoscim⁹ t
quantum a creatoris nri sublimitate distã
mus:qr ꝑ ol quod cernim⁹ eẽ humiles am
monemur:vt quasi quedam sit lectio mentis
nostre spẽs cõsiderata creature. Dicat er-
go:Suspice celum t intuere:cõtẽplare ethe
ra q̃ altior te sit. Si peccaueris qd ei noce
bis. Et si multiplicate fuerit iniquitates tue:
qd facies contra eum. Porro si iuste egeris
qd donabis ei:aut quid de manu tua accẽ
piet. Ac si diceret. Et ipsis creaturis intelli-
ge quas altiores te esse corporaliter vides:
quanttꝫ a diuine potentie sublimitate distã
geris:atq̃ ex hac tua consideratõe collige:
qr deum nec bene viuẽdo adiuues:nec rur
sus malis actionibus graues. Si ꝺo sicut
sapius diximus in celo vel ethere supernas
potestates accipimus i verbis istis helin cõ
siderare nos ãmonet:vt q̃ ipsi angelici spi
ritus creatoris nostri potentiam plene cõ-
templari nõ possint de qbus tamen certuꝫ
est:quia nobis eo ipso altiores sunt: quo la
psi in ifimis non sunt:videlicet colligamus
quanto deo iferiores existimus:q̃ eisꝫ crea
turis sublimibus:sed longe illo inferiorib⁹
subiacemus: Ac si diceret: Elide quantum
a diuina celsitudine separaris:a cuius po-
tentia etiam potestates ille humiliate con-
tremiscunt:que te immensa sublimitate trã
scendunt:t quanto ipse summo inferior es
qui iferiorem te esse etiam inferioribus de
prehendis. Ostẽdendo vero summa: redu
cit ad equalia atq̃ ait: Domini qui similis
tui est nocebit impietas tua:t filium homi-
nis adiuuabit iustitia tua. Humana ipie-
tas nocet ei quem peruertendo inquinat.
Et rursus eus adiuuat nostra quem a prauis
actionibus mutat: Nocere enim vel iu
uare nesciunt:ea que vel a bono corrumpe
re:vel a malo permutare non possunt. Su-
perne igit potestates eo ledi vel iuuari ne-
queunt:quo esse iam icommutabiles acce
perũt. Sed cõsiderare hec nequeunt q̃ ter
renis desideriis iplicantur. Sparsis enim fo
rensis mentibus ad semetipsas redire difficile
est:q; prana itinera semel captos tãto de-

tectabiliter teneat: quãto in eis omne qđ libuerit licet. Nullus quippe discipline murus obuiat qui constringat: nulla retributionis respiciatur pena que terreat: sed clausis oculis cordis eo ala precipitat in ifimis obscuratur a summis ⁊ tanto securius mala temporalia ppetrat: quanto durius bona eterna desperat.

Capitulum. 9.

Sed ista reprobozum ne quitia triture moze electozum vitam quasi grana a paleis separãs premit ⁊ purgat. Quali cñ bonos magis ab huius mundi desiderijs expediunt dum affligunt: q̃ dum multa eis hic violenta ingerunt: festinare illos ad superna compellunt. Qđ bene israelitico populo vocante morse: ⁊ pharaone rege seuiente signatum ẽ. Tunc nãq̃ morses ad vocandũ missus est: cum iã pharao duris operibus ad opprimendũ fuerat excitatus: vt israelitarũ mentes egypto deformiter inherentes: alius dum vocaret ãd traheret: alius quasi impelleret dum seuiret ⁊ pietbo in seruitio turpiter tira: vel puocata bonis: vel malis impulsa moueretur hoc quotidie agitur dum predicatis celestibus finis seuire in electis reprobi pmittuntur: vt si ad reprobationis terraꝫ reuocati erire negligimus: presurio saltem seuientiũ⁹ impellamur: atq̃ hec egyptus videlꝫ vita presens que nos oppressit blandiens: adiuuet fmens: ⁊ que dum foue: seruitutis iugo cõtriuit: libertatis viam duꝫ cruciat ostentat. Hec vtiq̃ causa ẽ qđ ab iniustis iusti sinuntur affligi: vt scilꝫ dum futura audiunt bona que cupiant: patiantur etiã mala presentia que phorrescant ac facilioꝛe eritã dum amor puocat cruciatus impellat. Vnde beliu eosdem laborzes electozũ sub oppressionibus reprobozꝫ exequens ait. ¶ Propẽ multitudinẽ calũniatozũ clamabũt ⁊ eiulabũt ppter vim brachij tyrannozũ. Calũniatozes recte dicere possumus oẽs iniquos non solũ qui exteriozu bona rapiũt: sed etiã q̃ malio suis moribus ⁊ vite reprobe exẽplo: eterna nostra dissipare contendũt. Illi nãq̃ ea que nobis extra sunt inuadere ambiunt: isti nos pdari interi⁹ querunt. Illi amore rerum isti nõ cessant odio sentire virtutẽ. Illi inuident qđ habemus: isti qđ vtimur. Illi inuident rape bona exteriora q̃ placẽt: isti satagunt interiora bona dissipare q̃ displicẽt. Quãto igit morũ vita a rerũ distat substãtia: tanto grauioꝛ calũniatoꝛ ẽ qui male viuendo videlꝫ nostris infert moribus: q̃ qui violẽter opprimẽdo bona fgerit rebus. Illi iste de nostra sustentatione subtrahit: isti exempla nobis pditionis apponit. Eo ergo grauioꝛẽ calũniaꝫ intulit: quo quietũ eos in tentatione cõmouit. Qui ⁊ si nequaq̃ nobis actionis sue opera psuasit: pugnã tñ tentationis ingessit. Grauẽ igit de vita ei⁹ calumniã sustinem⁹: q̃ nimirũ intus patimur qđ cũ labore vincamus. Et q̃ in hoc mũdo abundat malozũ vita que cruciet: recte dicitur. Propter multitudinem calũniatozum clamabunt. Quia so ea que verbis suadere non valent: exioquere nõnunq̃ etiã effrenatis viribus studet apte subiungitur. Et eiulabunt ppter vim brachij tyrannozũ.

Capitulum. 10.

Vtiq̃ enim male viuere suo noo exemplo compellit: adhuc in nobis voce calũniatozis vtitur. Quisq̃ vero peccatum suadens etiã terrere nos appetit: iam cõtra nos brachio tyrannidis seuit. Aliud ẽ enim vitia suadere viuendo: aliud iubere terrẽdo. Dum ergo crepla male actionis aspicim⁹: quasi adhuc strepitũ calũniatozis audim⁹: dum so vi peccare cogimur: iam tyrannũ in corde sustinemus: sed robustozũ mentes in deo immobiliter fixe: tãto ista despiciũt quãto cernunt q̃ contra ꝓcepta conditozis erescunt. Eternitatis quippe premia ꝓsolantes: vires ex aduersitatibus sumũt: q̃ creseẽte pugna gloriosioꝛẽ sibi nõ ambigunt manere victoriã: si itaq̃ electozũ desideria: eã premuntur aduersitate pficiunt: sicut ignis flatu premitur vt crescat: ⁊ vnde quasi extingui cernitur ide roboꝛatur. In eo nãq̃ ostẽdimus: quãta ad dim cupiditate flagram⁹ si nõ solũ ad eã per tranquilla ⁊ mollia: sed etiã per aspera ⁊ dura transimus: hinc nãq̃ ꝓpheta ait. Qui precit pedes meos q̃si cerui. Cerui⁹ enim cũ montiũ iuga conscẽdit: quecq̃ se aspera quecq̃ obiciunt sentibus illigata: dato saltu transgredit: absq̃ vllo eorum sui obstaculo in supioꝛibus ꝛetinet. In etiã electozũ mẽtes quecq̃ sibi in hoc mũdo obsistere atq̃ obuiare cõspiciunt contẽplationis saltu transcendũt: ⁊ morte cernoꝛ despectis terrenoꝛum sentibus in superna se euehunt. Vnde rursum dicit. Et in deo meo trãsgrediar murũ. Murus quippe est oẽ qđ itineri nostro obijcitur ne ad eã qui diligẽt transeatur. Sed murũ transgrediamur: cum pre amore superne patrie quecq̃ in hoc mũdo fuerint obiecta calcam⁹. Vnde enim pcundem ꝓpheraꝫ certanti animo dño dicit. Exaudim te in abscondito tẽpestatis: probaui te ad aquas cõtradictionis. Absconditũ quippe tempestatis est eũ in corde cõtrito cogitationũ tentantiũ fluctus intumescunt: cũ contra amoris sancti studia curarũ secularium se tumultus illidũt. In abscondito ergo tempestatis auditur: q̃ clamoꝛ depcantis: est hec ipsa tribulationis fluctuatio. Qui vero oino nõ desunt qui bona querentib⁹ suadere puersa molianꝫ: aque cõtradictionis sunt populi resistentes. Et q̃ tunc pbat desiderũ cum aliqua ei aduersitate resistit recte dicit. Probaui te ad aquas cõtradictionis. Vis itaq̃ virtutum nisibus robusti ex aduersitate pficiunt: sed infirmi sepe in desideriis suis si qua eis fuerint ex aduerso obuiera langueseũt: ⁊ cũ valida tribulatiõe pulsanꝫ pusillanimitate deficiunt. Vñ helia beato Job probra pusillanimitatis ipingẽs similis malozũ oppressionibus infirmorum mor pusillanimitateq̃ exequitur dicẽs. ((Et nõ dixit: vbi est deus q̃ fecit me.)) Mos sacre scripture ẽ: vt a singulari numero ad pluralẽ subito trãseat: atq̃ a plurali sepe se ad singularem vertat. Atq̃ inde helia cũ diceret clamabũt ⁊ eiulabũt nequaq̃ subdidit: non dixerunt vbi ẽ deus: sed nõ dixit vbi est deus. A plurali quippe numero in singularẽꝫ veniens ad psonam subito infirmi vinculꝫ transiuit fortasse: q̃ a singulis melius recognoscitur quod de eis singulariter audiatur: vt ad eoꝛ suum qsq̃ redeat: ⁊ i semetipso hoc qđ de vnoquoq̃ dicitur reperiẽdat. Singularem igitur numerũ tenuit dicens: non dixit vbi est deus qui fecit me. Quisq̃ enim aduersitatũ tribulatione frangitur: a quo factus ẽ minime contemplat. Nã qui qđ non erat fecit: factũ sine gubernatiõe nõ deserit: ⁊ qui benigne homines condidit: ne quaq̃ iniuste cruciari permittit. Nec fuit ne giecte perire qđ est qui hoc etiã qđ fuit ereauit vt esset. Cũ ergo cãm tribulationis nostre requirimus: ⁊ fortasse tardare luctum⁹ ẽ ista cõsideratio qđ nihil iuste patiamur q̃ si deo auctore sumus que nõ fuim⁹ deo regẽte nõ affligimur iniuste q̃ fuim⁹. Sequitur.

Capitulum. 11.

Qui dedit carmia i nocte. ¶ Carmen in nocte est leticia in tribulatione: q̃ ⁊ si ꝓsperis tẽporalibus affligimur spe iaz tñ de eternitate gaudemus. Carmina paulus i nocte ꝓdicabat vincẽs. Spe gaudentes: in tribulatione patientes. Carmen in nocte Dauid sumpserat: q̃ dicebat. Tu mihi es refugium a pressura que circũdedit me: exultatio mea redime me a circumdantibus me. Ecce dñ nocte pressure meminit: ⁊ tñ liberatoꝛes suũ inter angustias exultatiõe vocat. Foris quidem nos erat in circũdatione pressure: sed intus carmina resonabant de cõsolatione leticie. Quia cñ ad eterna gaudia redire nõ possumus: nisi per tẽporalia detrimenta tota sacre scripture intentio est: vt spes manentis leticie nos inter hec transitoria aduersa coꝛroboꝛet. Vnde ⁊ ezechiel ꝓpheta librũ se accepisse testat: i quo scripte erant lamentationes carmen et ve. Quid enim libro hoc nisi ruina elegia figurant? Que q̃ nobis lachrymas luctusq̃ ꝓparãt lamẽtationes scripte referuntur. Carmẽ quoq̃ ⁊ ve cõtinẽt: q̃ sic de spe gaudium ꝓdicant: vt in ꝓsenti tñ pressuras atq̃ angustias indicent. Carmen ⁊ ve cõtinent: q̃ ⁊ si ille valeia appetimus: prius necesse est: vt hic amara toleremus. Carmen ⁊ ve discipulis ꝓdicabat dñs cũ dicebat. Hec locutus sum vobis: vt in me pacẽ habeatis in mundo pressuram habebitis. Ac si apte diceret. Sit vobis de me qđ consolando interius reficiat q̃ erit de mũdo exterius qđ seuiendo grauiter premat. Quia ergo iterum⁹ quisq̃ nõ ꝓmitur a spe gaudij nimia pusillanimitate lassatur: ⁊ dñ foris aduersa tolerat intus oblauscitur qđ gaudebat dñ dicit. Nõ dixit vbi est deus: q̃ fecit me q̃ dedit cãmina in nocte. Si enim ista diceret: vim quã patitur tẽperaret: ⁊ p hoc qđ mansuetũ intus quereret: ad qđ foras trãsitoriũ fallunt:

esse intolerabile nō estimat. Segtur. ¶ Qui docet nos super iumēta terre ⁊ super volucres celi erudit nos. ¶ Iumēta terre sunt: q̄ vñ vite carnalis una apperūt. Volucres vero celi sunt: qui superbe curiositatis studio sublimia pscrutantur. Illi viuendo se deponunt infrā ⁊ sunt: isti inquirendo se eleuāt vltra quā possunt. Illos i infimis voluptas deiicit carnis: istos quasi in sapientibus erigit libido curiositatis. Illis per sacra eloqa dicitur. Nolite fieri sicut equus ⁊ mulus q̄ bus nō est intellectus. Istorū superbus labor increpatur dī dicēs: altiora te ne quesieris: Ps. 31. ⁊ fortiora te ne scrutatus fueris. Illis dicit mortificate mēbra vestra que sunt sup terram: fornicationē: immūdiciam: libidinē: cō Coll. 2 cupiscentiā malam. Istis dicit. Nemo vos decipiat per philosophiā ⁊ inanē fallaciā. Docet nos igitur deus sup iumēta terre ⁊ volucres celi: q̄ dū hoc q̄ sumus agnoscimus: nec carnis nos infirmitas deiicit: nec superbie spūs eleuat nec delectādo inuis subiūgimur: nec superbiendo de sublimibus iactamur. Qui enim labitur carne iumentorum appetitu pternitur. Qui vero extollit mēte more volucrū quasi leuitatis penna sublenatur.

Ca. 12.

Sed si vigilanter intenditur vt ⁊ mētis humilitas ⁊ carnis castimonia teneat: cito cognoscimus q̄ alterum custoditur et altero. Nam multis sepe superbia luxurie seminariū fuit: q̄ dum eos spūs quasi in aiam erexit caro in infimis mersit. Dū enim prius in secreto eleuantur: sed postmodum publice corruunt: q̄ dū occultis iumescūt motibus cordis: apertis cadunt lapsib⁹ corporis. Sic sic elati fuerant iusta retributiōe feriendi: vt q̄ superbiēdo se hominib⁹ pferunt: luxuriando vsq̄ ad iumentoꝝ similitudinem deuoluant. Homo quippe cū in honore esset nō intellexit: cōparatus est iumētis insipientibus ⁊ similis factus est illis. Quasi scientie enim illos in altum penna sublenauerat: de quibus paulus hoc q̄ superius ptulimus dicebat: q̄ cū cognouissent deū Ro. 1. nō sicut deū glorificauerūt aut gratias egerunt sed euanuerunt in cogitationib⁹ suis. Quō aūt iumentorū aut plusq̄ iumentorū voluptate ceciderint subdidit dicens. Tra-

didit eos deus in desideria cordis sui in immundiciam. Ecce caro merūit: quos superba scientia sublenauit: ⁊ a volatu volucrū vltra appetitū lapsi sunt iumentorū: atq̄ sde sub se pstrati sunt: vnde sup se ire videbantur. Curandū itaq̄ est ⁊ omni custodia mēs a superbie tumore seruanda. Non enim ante oculos dei vacue transuolant cogitationes nostre ⁊ nulla momenta temporis p animā transeunt sine statu retributionis. Intus ergo videt deus q̄s mentem eleuat: ⁊ iccirco permittit foras inualescere q̄s deponat. Intus prius extollitur q̄s foras postmodum luxurie corrreptione seruatur. O occultā videlicet culpam segtur aperta peccatio: vt malis exterioribus interiora puniantur: ⁊ cor publice corruat q̄s latenter tumebat. Vnde quippe per Oseē cōtra israelitas dicitur. Spūs fornicationis in medio corū: ⁊ dñm nō cognouerunt. Qui vt ostēderet q̄ causa libidinis et culpa prumperet elationis mor subdidit dicens. ¶ Et rūdebit arrogantia israel i facie eius. ¶ Ac si diceret. Culpa que per elationem mentis in occulto latuit per carnis luxuriam in aperto respondit. Proinde per humilitatis custodiam seruanda est mundicia castitatis. Si enim pie spūs sub deo premitur: caro illicite super spūm non leuatur. Habet quippe spiritus cōmissum sibi dñium carnis: si tamen sub deo recognoscit iura legitime seruitutis. Nam si auctorem suū superbiendo contemnit: iure a subiecta carne pelliū suscipit. Vnde ⁊ ille pmus inobediēs mor vt superbiendo peccauit: pudenda cōtexit. Quia enim contumeliā spūs deo intulit: mor cōtumeliā carnis inuenit. Et qui auctori suo esse subdit⁹ nolūit ius carnis subdite quā regebat amisit: vt in seipso inobedientie sue confusio redūdaret ⁊ superatus discerēt q̄d elatus amisisset.

Capitulum. 13.

Nullus ergo q̄ postq̄ supna petere cepit: si carnis voluptate pternitur: tunc se vitium iudicet cum apte superatur. Sic enim plerūq̄ virus libidinis de radice nascitur elationis: tunc caro vicit cum spiritus latenter intumuit. Jam tūc aia per originē culpe in pelantiam iumentorū ceciditcui efferendo se more volucrū vltra' q̄ debuit

euolauit: hinc est enim q̄ longa continētia repente soluitur. hinc q̄ plerūq̄ ⁊ vsq̄ ad senium virginitas seruata violatur. Qui enim negligit humilitas cordis recius iudex despicit integritatem corporis: ⁊ quandoq̄ p apertum malum reprobos annūciat: quos occultum reprobos in occulto tolerabat. Nā qui diu seruatum bonum subito perdidit: apud semetipm intus: aliud malum tenuit ex quo ad aliud subito erupit: per quod ab omnipotente deo etiam tunc alienus extitit quādo se ei per mundiciam corporis ipse rere monstrauit. Quia igitur mentis elatio ad pollutionem pertrahit carnis reprobos: eos a volatu volucrum ad petulantiaz mergitur iumentorum. Sancti aūt viri ne appetitu bestiali ad luxurie voraginem deuoluātur sollicite cogitationes mentis a superbie volatu custoduūt ac ne in infima desipiendo corruant: omne quod sublimiter sapiūt: humiliter premunt. Recte itaq̄ dicitur: qui docet nos super iumenta terre: ⁊ super volucres celi erudit nos: subaudis hoc quoq̄ non dixit. Doc itaq̄ q̄ iumentis ac volucribus anteceilit: cum non dicit in tribulatione memorari. Ac si diceret. Infirmus q̄q̄ iccirco nequaq̄ se in perturbatione corroborat q̄ in tranquillitate ⁊ non temperat: et ideo nescit aduersa tolerare: q̄ constitutus in prosperis: cogitatione se non nouit a volatu volucrum premere: nec carnales motus a iumentorum inguine subleuare. Sed hoc beato Job tanto inconcussius dicit: quāto vita eius inter alta ⁊ infima mirabiliter temperatur. Quod qdem intelligi ⁊ aliter potest. Qui docet nos super iumēta terre: ⁊ super volucres celi erudit nos. Nam si eut iumentorū vocabulo signatur vita hominum carnis adhuc motibus subditorum: ita appellatione volucrum figuratur elatio spirituum superborū: vt per iumenta qdem terreni homines: per volucres vero demonia designētur. Unde cū femina dīs iurta viam diceret ceciduisse subiūgit: venerūt volucres ⁊ comederunt ea. numerum per volucres signans aereas potestates. Sancti aūt viri q̄ nec infima hominū erēpia appetūt: nec rursum demoniaca subtilitate fallunt ⁊ super iumenta terre: ⁊ super celi volucres virtute eruditionis crescunt. Super iumēta enim terre edocti sunt: q̄ quicqd in imis potest ambiri despiciunt. Super volucres quoq̄ celi eruditi sunt: q̄ omnes immūdos spirituum insidias comprehendunt. Super iumenta terre edocti sunt: q̄ nihil in hac vita q̄s preterire queunt. Super volucres celi eruditi sūt q̄ potestates aereas quasi ad hoc per carnis infirmitatem tolerāt ⁊ q̄ vite meritis caleant. Paulus iam super iumēta terre edoctus fuerat dicens. Multi enim ambulant ⁊ paulopost: quorum finis interitus: quorum deus venter est: ⁊ gloria in confusione ipsorum qui terrena sapiunt: nostra autem conuersatio in celis est. Et rursus super volucres celi eruditum se nouerat cum dicebat. Nescitis q̄m angelos iudicabimus? 1. Cor. 6. Sub se iumenta cernebat: q̄ videlicet i terra adhuc positus calcabat mores hominū qui in infimis conuersabantur. Et rursum volatum volucrum meritorū dignitate trāscēdere rat: q̄ subiturus celestia: iudicaturū se angelos non ignorabat. In illis immūdorum infima: in istis superborum summa calcabat.

Capitulum. 14.

Mentes quippe sanctorum trāsitoria cuncta despiciunt: et sub se labi quicqd superbit quicquid preterit contēplātur: ⁊ quasi in quodam rerum vertice cōstitute: tanto sibi omnia subesse cōspiciunt: quāto semetipos verius auctori omnia subdāt: atq̄ ide cuncta transcendunt: vnde creatori cunctorum vera se humilitate substernunt. Dicat ergo. Qui docet nos super iumenta terre: et super volucres celi erudit nos. Ac si diceret. Infirmus pusillanimitate victus ista nō dixit: ⁊ iccirco cum aduersitatis tempore cuncta transeuntia: nulla perfectione superauit. Duius enim vite aduersa nō perhorresceret: si perfectionis merito etiam secunda calcasset. Sequitur. ¶ Ibi clamabunt ⁊ non exaudiat propter superbiaz malorū. ¶ Ibi videlicet in tribulatione vt econtra de gaudio scriptum est. Filij seruorum tuorum habitabunt ibi. Sed videtur incertum verum dicat propter superbiam malorum non exaudiat an propter superbiam malorum clamabunt. Intelligi aūt meū pōt: si nō exaudiri potius pter malos superbi- Ps. 101.

dam ꝙ clamare referantur. Nam ꝙ propter malorum sugbiam clamant tā supra dictū est: eo versū quo dr: Propter multitudinē violentorum clamabunt. Aliqd ergo nobis hoc versu insultur: quod Paulo subtilius attendatur: qz sepe oppressi gdam dū ea manserint: et se gdem merentur audiri: sed tamē eoz desideria ꝓpter oppzimentiz superbiam differuntur: Justus qppe deus et suos pmittit tpaliter opprimi: t violentoz malicia nequiter augeri: vt dū horum vita in purgatōe teritur: illoz negtia cōsumet.

Capitulum. 15.

Verūtamen sic accidit vt iusti in tribulatione deprehensi: supernā solatiū citius tēporaliter percipiant: quod tamen non tēporaliter ipsi orant. Saluari enim non pro pter se: sed ꝓpter aduersarios salutez cōcupiscunt: vt dū illos ospotens deus ab imensis periculis facto quodā miraculo liberat virtutē suā ipsis ēt precatoribꝰ manifestet: atqz inde aduersarios ad eternitatem redimat: vnde suos tēporaliter saluat: sicut propheta quoqz vocē martyrū suscipiens ait: Propter inimicos meos eripe me. Ac si diceret propter me gdem eripi de tēporali tribulatōe non appeto: sed tamen eripi propter aduersarios concupisco: vt dum mea vita saluari mirabiliter cernitur: ipsa miraculorum visu inimicorum duricia conuertatur. Sicut ergo sepe dns suorum vitam tem poraliter pro inimicorum cōuersione eripit ita sepe suorum voces ꝓpter damnatōez p sequentium nō exaudit: vt videlz inde reatum suum cumulent vnde prevaluisse se nequiter gaudent. Nam qui sibi inuisibilia despiciunt: moueri nō mirāqz visibilibus miraculis possunt. Sz iccirco cum iustis plerūqz nil virtutum visibiliter agitur: qz eoz aduersarij illuminari visibiliter nō merentur: dicatur ergo. Ibi clamabūt t nō exaudiet propter superbiam malorū. Ac si diceret. Reatus oppressorum. Hec eripiatur visibiliter iusti: q: saluari inuisibiliter nō merent iusti. Vnde rursum ꝓ ꝓphetam dr: Cum viderit sapientes morientes: simul insipiens t stultus pibunt Quos cū visibiliter mori despiciunt: inuisibiliter viuere posse nō credūt: atqz eo reatū

Ps.48

infidelitatis sue cumulant: quo visa morte fidelū de eternitate desperant. Igitur violēti qqz inde interius deficiunt: vnde cōtra vitam innocentium exterius cōualescūt: tāto illos intima ītas a se foras eiecit: quanto eos cōtra suos tempoaliter qs volunt posse permittit. Quisqs itaqz bonoꝝ vitaz prosequitur: tunc peioꝝ vltione damnatur: cum nulla enim aduersitate resistitur: t tunc foztio:is ire periculis subiacet cum prospere pagit qs negter cōcupiscit qz videlz vindictā superni iudicij ad futura cū supplicia refuādo deseruit: cui hic in malo obuiare cōtempsit. Vnde eni per ꝓpheram dns dicit: Dimisi eos sm desideria cordis coꝝ: t ibunt in voluntatibꝰ suis. Vnde rursum dr: ((Nō est virga dei super illos.)) Vnde etiam de ipso eorum capite scriptum est: Facies t prosperabitur. Vnde rursus de eodem dr. Et dolus i manu eius dirigetur. In manu qppe antichristi dolus dirigetur. qz in hoc qs contra bonos ꝓposuerit: implere tempoaliter inuenit aduersitate ꝓpeditur. Vnde rursus ꝓ Salomonē dr. Prosperitas stultoꝝ pdit illos.

Ps.48

Capitulum. 16.

Manifeste ergo predicatiōis iudicium est: quando affectatis iniquitatibus subsequens fauet effectus: t nulla cōtrarietas impedit qs mens puersa cōcepit. Hinc sepe prauoꝝ hoiuz dū tardantur vota mutantur: t dū difficultatem pfectōis sentiūt: reatum male actionis agnoscunt: t quidꝰ prius inuitis cōtradicitur volentes postmodum hoc quod conceperant aduersantur. Quia igitur malos cum deserit dominus prevalere permittit: t vnde superboꝝ nequitia perficitur: inde humilium longanimitas consumatur: dicatur recte: ibi clamabunt t non exaudiet propter superbiā malorum. Sequitur.)) Hec enim frustra audiet deus t omnipotens singulorum causas intuebitur.)) Notandum ꝙ duo sunt dicta quia t clamantem non frustra audit: t tamen quod patitur respicit: t exaudire voces dissimulat: t vnusqsqz tolerat nō ignorat. Nemo ergo q tardiꝰ auditur credat ꝙ a supna cura negligat. Sepe enim nra desideria qz celeriter nō fiunt exaudiunt: t qs impleri concite petimꝰ ex ipsa melius tardi

Ps.9.

tate ꝓsperātur. Sepe vor nostra eo perficit quo differtur: t cum superficietenus petitio negligitur vota nostra altius in cogitationum radice cōplentur: sicut t semia messium gelu pressa solidantur t quo ad supficiem tardius exeunt eo ad frugem multiplicioza cōsurgunt. Desideria itaqz nostra dilatōe extenduntur vt ꝓficiant: ꝓficiāt vt vt ad hoc quod preceptura sunt qualescāt exercitantur in certamine: vt maioꝛb⁹ emulentur premijs in retributione: labor ꝓtrahitur pugne vt ereseāt coꝛona victorie. Suos ergo dns cum velociter non exaudit quo repellere creditur trahit. Interꝰ qppe est medicus: t peccatoꝝ in nobis contagia que inesse medētib⁹ reprobāt: secat: abscidit virus putredinis ferro tribulatōis: t quo voces egri audire dissimulat: eo egritudinis finē pparat. Vnde eni propheta ait. Deus meꝰ clamabo p die: t nō exaudies: t nocte t nō ad insipientiam mihi. Ac si diceret. Nequaqz mihi ad insipientiā profuit q die ac nocte clamantē me cōtinuo nō exaudis: qz vnde me in tempoꝛali tribulatione quasi deseris: inde ad eternam sapiētiam plus erudis. Vnde etiam dicit: Adiutoꝛ in opoꝛtunitatibus in tribulatiōe. Tribulatiōem qppe dicturus opoꝛtunitatē premisit: qz sepe t tribulatiōe ꝓterimur: t tamē opoꝛtunū nōdum est: vt desiderio ereptōis adimamur. Dicatur ergo. Hec enim frustra audiet deus t omnipotens singulorum causas intuebitur.

Capitulum. 17.

Sed qz plerūqz nonnulli ab ipsa adiutoꝛij tarditate frāguntur apte subiungit. ((Etiam cū dicis nō considerat: iudicare coram eo t expecta eū.)) Soꝛtasse eni dū clamoꝛ noster quasi negligitur spes que eoꝛdi inerat ifirmatur: t supna adiutoꝛia de futura credimꝰ qz tardius ipetramus: ac pene inconsiderata deo ee igemiscimꝰ: que multa toleramꝰ. Sz cū ista nos despatiōis procella cōturbat: cōcussa mens citius i poꝛtum spei se collocat: si eōs suos cū deo subtiliter pensat: si bona eiꝰ ad memoꝛiā reuocat: si mala que bonis exꝰ reddidit apud semetipsam callide nō erasat: si ꝓpendit qd ab eo iuste meruit: t qd clemēter acceꝑit: si vitam suā vigilanter discutit: si ante dei oculos oē quod agit examinās semetipsam sibimet nō abscōdit: si factam se que nō erat meminit: si illuminatā se atqz sublevatam que in tenebꝛis iacebat agnoscit: hec ergo in semetipsa cūcta recolligens: cū bona acceꝑta considerat: aduersa que toleraꝛat non accusat nec desperatōe frāgitur: quē tantoꝝ munerū cōsolatōe roboꝛatur: qz spem de futuris receꝑit: dū trāsacta beneficia recognoscit. Dicat itaqz. ((Etiā cum dicis nō ꝓsiderat iudicare eū eo t expecta eum.)) Tc si diceret. Cū iccirco deꝰ considerare nō creditur: qz tarde miserē: intima cogitatiōis ingredere: atqz alte coꝛam eius oculis causse tue iudiciū suscipe: t que ipse vindicādo cōtulisti: vel que misericoꝛditer peracta discerne: t tunc ad spei fiduciam redis: dum bona tante benignitatis erubescis: quatenus inter aduersa fideliter expectes: quē t post dicta ꝓficiū recolis. Spanda eum fuerant supna adiutoꝛia ēt si nulla beneficia ꝓcessissent. Sci enim qz deus hoiem quem benigne cōdidit inique nō spernit. Pensandum est igitur quanti ē periculi trānsacta munera cernere t futura desperare: quanti est periculi si in hac pcella tribulatōe desperatōis naufragio frangimur q ad poꝛtum spei velut imersis fanibus preteritis donis ligamur. Dicatur itaqz recte. Judicare coram deo: t expecta eū: Nam q semet ipsum coram deo nō iudicat eū dum affligitur nō expectat. Cuius. n. bona preceꝑisse dissimulat: adiutoꝛia subseq posse desperat: t eū preteritoꝝ oblitus: et subsequentiū largitate fraudat. Sz ecce dū nos affligimur: dū ꝑsolatōis gr̄am lōganimiter sustinemus: mali ad peioꝛa prāpātur: atqz eo inigrates aggregatōe ꝓficiunt quo fine vere retinquātur. Et tamen ospotens deus peccantes misericoꝛditer expectat tēpus ad pniam tribuit: quod nō ꝓuersis ad graviꝛa reatꝰ testimoniū vertit patienter iraz retinet quā qñqz iuretractabiliter effundit. Vnde t apte subiungitur.

Capitulum. 18.

Nunc eni non infert furoꝛem suum nec vlciscitur valde scelus.)) Dia quippe eos tolerat qz ipeꝛpetuum dānat: t furoꝝ nunc inferre

sublimiat: qz effundendū sine fine in poste
rum seruat. Electoz nāq est ḥ pteri ad pe
mia q̄ debeant eterne hereditatis erudiri.
Nostrum ē hic flagella pspere gb⁹ seruat
de eternitate gaudere. Vnde n. scriptum ē:
Apoc. 3. Flagellat oēm filium quem recipit. Vnde ad
Ioh. 21. Petrum dr: Ego quos amo arguo t castī
go. Vnde Petrus ait: Tempus est vt incipi
at iudicium de domo dei. Ebi mor ammi
rando subiungit. Si ads primū a nobis qa
finis eoz̄ q̄ non credunt dei euangelio?
Peccata qppe nequaq̄ diuina seueritas
inulta remanere permittit: sed ira iudicij a
nostra hic correctōe inchoat vt in reprobo
rum damnatōe consecret. Eant ergo nunc
reprobi t voluptatū suaruz desideria insta
nigtate cōsument: atq̄ eo ꝛpore alia flagel
la nō sentiant: quo eterna supplicia eoo ex
pectant. Bene adt inulta coz negtia cham
Gen. 9. peccante signata est cui a patre dr: Male
dictus chanaan puer: seruus erit fratribus
suis: Chanaan videlz cham filius fuit. Et
qd ē q̄ cham peccante: chanaā eius filius
sententiā vltionis accepit? Quid est q̄ non
in se sed in posteritate percutitur: nisi q̄ re
proboꝝ negtie hic qdem inulte pficiunt
sed in postmodū ferūtur. Dicatur ergo
Hanc eni non infert furoꝛē suū nec vlciscī
tur valde zelus. Notandum ꝛo est q̄ subin
tulit valde qz t si quedam longanimiter to
lerat: quedam tamen ēt in hac vita flagel
lat: t hic nōnunq̄ ferire inchoat: quod eter
na damnatione consummat. Ergo t nōnul
la percutit: t nōnulla inulta derelinquit: qz
si nulla resecaret: quis deum reo humano
curare crederet? Et rursum si hic cuncta pu
taret extremum iudicium vnde restaret?
Quedam igitur feriuntur vt rectoꝛis nostri
super nos solicitudinem formidemus: que
dam vero inulta seruantur: vt adhuc iudi
cium restare sentiamus. Bene ergo dicitur:
nec vlciscitur valde scelus: quia dum exigu
um quidem de iniquitate percutitur: in eō
uerso mentibus eterni tam iudicij sententia
ꝓpinatur. Totum itaq̄ hoc ab heliu re
ctum dicitur: si recte discretur. Scit eni qd
loqui debeat: sed cui loquatur ignorat. De
ra sunt nanq̄ que dicit sed a beati Job in
crepationibus aliena: quia tanto hac coꝛre
ctione non eguit: quanto nec aliqua pusilla
nimitate peccauit.

Capitulum. 19.

Sed quia iustio viris solet
occasio esse virtutum ela
tio superboꝝ: occulto iu
dicio cum beato Job agi
tur: vt post flagella pena
etiam per verba arroganti
um crescat. Ecce enim tanto magio a sup
bie ministro despicitur: quanto a veritate i
trinsecus. i. humilitatis magistra refouetur
Hā heliu postq̄ tot fortia se dixisse cogno
uit qd elationis gestaret apuit: atq̄ beatuz
Job alta de se sentiendo desperit dicens:
((Ergo Job frustra aperuit os suum t absq̄
scientia verba multiplicat.)) Dec nimirū
serena beatuz Job t nil fecisse asserit: t mul
ta dixisse: t cum ipse que sentit loquaciter
inferat: hunc de vicio loquacitatis accusat
Sed hoc quoq̄ ē ꝓprium arrogantium vi
cium solet: vt t pauca credant que ipsi mul
ta dixerint: t multa credant que ipsis pau
ca dicuntur. Quia enim sua dicere semper
volunt: aliena audire nō possunt: vim se pa
ti existimant: si ea que imoderate sentiunt
imoderatius non effundāt. Et quāuis bea
tus Job ad eius verba tacuerit, helin ta
men de locutione illius que amicis respon
derat causaz inuectionis inuenit: vt sibi ex
hibere latius eius silentium possit: atq̄ vt
ipse multa responderat illum verba multi
plicasse confirmat. Nam t mor initia pro
lixe locutionis exordiuntur: t quasi adhuc
nihil dixerit inchoare conatur. Vnde sub
ditur.

Capitulum primum.

Dens quo
q̄ helin etiā hec locu
tus ē: Sustine me pau
lulum t indicabo tibi.))
Multa iam dixerat: et
sustineri ap hunc paulu
lum impar: qz videlicet
arrogātes grane se dānum ꝑperi iudicant
si scientiam suam loquendi: brenitate con
stringant. Tanto enim semetipsos credunt
doctoꝛes ostendere: quāto potuerit se mul
tiplicate loquacitatis apire. Et qz sepe sibi
sentiūt silētij reuerentiā nō deferri dū nō
nunq̄ potentiā de quo quasi loquūtur insi
muant: hac sub ꝓtexta illi⁹ sibi silentiū exigās

Job 34. a

qz mine mereat: t dū speciem⁹ deum ꝓ
ferunt: audiū sibi ex reuerentia ei⁹ exigere
se studet magio ostendere ḥ silius sacraz
predicare. Vnde t helin subiungit dicens:
((Adhuc eni habeo q̄ ꝓ deo loquar:)) qa
vero nōnunq̄ doctoꝛes sancti crebio repe
tunt: si qua obscurius dicunt: vt que occul
te predicant: auditoꝝ cordib⁹ voce: hec ite
ratione infundant: plerūq̄ hoc quod ap
petunt ēt arrogātes imitari: t insolenter ea ḥ
dixerunt replicant: non quo auditoꝝ cordi
bus insinuare ꝛeo appetant: s quo coꝛum
iudicio videri eloquentes velint. Vnde he
lin subiungens ait: ((Repetā scias meam
a ꝓncipio.)) Et qz nonnulla scia tumoꝛ cor
dis in voce clarescat: arrogans aperte co
gnoscitur: si nō citius aliquo velamine pal
liet. Dū mor in occultatione sue arrogātie
dixit iustitiā subinferens ait: t operoꝛē meū
ꝓbabo iustū: vt dū quasi ꝓ dei iustitia loq
tur; apud humana iudicia qqd arroganter
effluxerit excuset. Segtur. ((Vere. n. absq̄
mēdacio sermonee mei.)) Luz ab infirmis
auditoꝛib⁹ se intelligi nō posse despiciāt: so
lent plerūq̄ ēt iusta laudare bōa que dicūt
nō quo ipsi suis laudibus inhient: sed quo
auditoꝛes suos ad audiendi solicitudinem
accēdāt: vt dū eoꝝ voce ꝑferunt ab illoꝝ
cordib⁹ ardentioꝛi affectu rapiant. Vnde
Paulus cū mira coꝛinthijs t multa dixisset
adiungit. Os nr̄m ꝑs ad vos o corinthi: coꝛ
nr̄m dilatatū est. Et arrogantes dū coꝛ bo
noꝝ nesciunt: t solas aliqui voces imitant:
efferūt laudādo q̄ dicunt: non quo eis toꝛ
poꝛ auditiū displicet: sed quo sibi inhian
ter placent. Iustoꝝ voces imitantes simu
lant: sed vim vocis ignoꝛant. Audent qd in
stituerunt: s nesciūt qd regrant. Cū. n. san
eti doctoꝛes laudē predicatōis exaltāt qua
si manu vocis ab imis cogitatōibus coꝛda
audientiū leuant: vt ereuta velociter deis
sequentib⁹ velut in itinere occurrant: t tāto
eā intelligentie amplem constringant quā
to illa t quasi ꝓmissā cernerent in voce lau
dantis emanerāt. Sed hec vt viri: arrogā
tes nesciunt. Quia eni forte est quod appe
tunt: qd sit intus desiderabile sentire non
possunt. De electoꝝ qppe ecclesia scri
ptum est: Omnis gloria eius filie regis ab
intus. Et sapientes virgines in vasis oleuz
portare referuntur. Vnde t sanctoꝝ vo

Matt. 25

ce dr: Gloria nostra hec est: testimoniū con
scientie nostre. Arrogantes autem qz coram
deo consentire sue testimonium non habēt
querunt coram hoibus testimonium vocis
alicne. Quam cum tarde reperiunt: ipsi eis
dem in ipsorum sui fauoꝛe crumpunt.
Si enim nō imminent voces hominū quas
inhianter expectant: ipsi scientiam sui iam
dantes predicant. Vnde helin subdidit di
cens. ((Et proferam scientiam procul: et ope
rator meus iustū.))
Plurimum sensit se magnus victurum: s tu
menti cordis hoc quod de semetipso sublimi
ter estimauit tacere non potuit: t sicoꝛco qd
rectum sensit laudando protulit. Qui tam
quam diuino iudicio reus esset: si magna de
se falsa fiendo sensisset. Ante subtile enim
veritatis examen securi omnimode non su
mus etiam si humano iudicio: quod in no
bis reprehendi debeat nō habemus. Nam
plerūq̄ negligentius cogitantes clarē pal
samur quam tamen tacendo prematur.
Sed nisi retractatione concussa tumoꝛ oc
cultius in ipso cubili cordis in quo exit fal
sescitur coram districto iudice omne meri
tum nostre actionis extinguitur. Vnde er
go pensandum est illa cordis clausa: quāta
animaduersione damnabitur: que vsq̄ ad
audaciam vocis nutritur: si neq̄ hec est ex
cusabilis: que in corde latenter obeatur.
Considerandum quoq̄ qualis interius
regnat que eo vsq̄ seruata est: vt etiam fo
ras erumpere non erubescat. Helin ergo qz
magna sensit se metipsum humiliter tempe
rare nescivit scientie celsitudinez tenuit: hu
militatis gratiam recusauit: t dum sequi
tur bonum quo benedicere apperit: bonuz
quo bene viuere potuisset amisit. Scientia
quippe inflat charitas vero edificat. Sed
iam nunc rectum dicat: quod tamen recte
dicere ignorat. Nam postq̄ inflatas animi
cogitationes per verba elationis eruiauit:
fortem sententiam subdidit dicens.

Capitulum. 21.

Deus potentes non abiicit
cum t ipse sit potens.))
In vsu vite mortalis quedam
ex semetipso sunt nota.
Quedam vero ex his que
circa ipsa fiunt. Et semet

1. Cor. 1.

ꝑfis quedam sunt noꝛia sicut peccata atq; flagella. Quedam vero nonnūq; nobis ex his que circa ipsa sunt nocent sicut temporalis potentia vel copula coniugalis. Bonum nāq; est coniugiū: sed mala sunt q̄ circa illud et hui⁹ mundi cura sucrescūt. Unde Paulus ait: Qui aūt cum vxore est cogitat que sunt mundi quō placeat vxori. Unde et ꝙbusdam meliora persuadēs eos a coniugio revocat: dicens. Hoc aūt dico: nō vt laqueum vobis iniciā: sz ad id quod honestū est: et quod facultatē prebeat: sine impedimento dīm obsecrandi. Duz ergo tenetur qd nō nocet: et reb⁹ iurta'positis cōmittitur: plerūq; qd nocet sicut sepe rectum mūdūq; iter ꝓgimus et tamē ortis iurta vestim vepribus: per vestimēta retinemur. In via qdem munda nō offendimus: sed a latere nascatur quo pūgamur. Magna ē etiā potentia temporalis: que habet apud deū meritū suum de bona amministrati regiminis: nō nunq; tamen eoipso quo prceminet ceteris elatōe cogitatōis intumescit: et dum ad votum cūcta subiacent: dum ad votū velociter iussa complentur: dum oēs subditi si qua bene gesta sunt laudibus efferūt: male gestis aūt nulla auctoꝛitate contradicunt: dum plerūq; laudant etiam quod obiurgare debuerūt: seductus ab his que intra subduntur: super se animus tollitur: et dum foris imenso fauoꝛe circūdatur intus veritate vacuatur atq; oblitus sui i voces se spargit alienas talēq; se credit: qualē foris audit nō qualē intus discernere debuit: subiectos despicit: coeq; equales sibi nature oꝛdine nō agnoscit: et quos soꝛte potestatis excesserit: trāscendisse etiam vite meritis creditur: cūctis se estimat amplius sapere: ꝙbus se videt amplius posse. In quodam qppe se ꝓstituit culmine apud semetipsū: et q equa ceteris nature conditione constringitur: ex equo respicere ceteros dēdignatur: sicq; usq; ad eius similitudinē vocatur: de quo scriptū est: Omne sublime videt: et ipse est rex sup vniuersos filios superbie: et de cui⁹ coꝛpoꝛe dr: generatio eius erecti sunt oculi et palpebre eius in alta surrecte ad eius similitudinem dr: qui singulare culmen appetens et socialem angelorum vitam despiciēs ait: Ascendam super altitudinem nubium similis ero altissimo. Miro ergo iudicio intus

Isa.14.

fouēam deiectionis inuenit: dum soꝛtis se i culmine potestatis extollat. Apostate qppe angelo similis efficitur dum homo hoibus esse similis dedignatur. Sic Saul ab humilitatis merito in tumoꝛē supbie culmic potestatis exercuit. Per humilitatē qppe prelatus est p supbiam reꝓbatus dño attestante q ait. Nōne cum esses paruulus in oculis tuis caput te cōstitui in tribub⁹ israel: Paruulum se ante ptūrem viderat: sed fultus temporali potentia: tam se paruū nō videbat. Ceteroꝝ nāq; comparatōe se ꝓferens magnū apud se eē iudicabat. Uiro aūt modo cum apud se paruulus apud dominū magnus: cuz eo apud se magnus apud dīm paruus fuit. Magnos nos dominus apud nos esse ꝓhibet per ꝓphetam dicens: Ue qui sapientes estis in oculis vestris: et coram vobismetipsis prudentes.

Ne magni apud nos eē debeamus Paulus ammonens ait: Nolite prudentes esse apud vosmetipsos. Plerūq; ergo dū ex subiectoꝝ affluentia animus inflatur in fluxū supbie ipso potentie fastigio lenocināte coꝛrūpitur. Sed aliud est quelibet bona nō eē aliud bona bñ habere nescire. Bona nāq; est oꝛdine suo potentia: sed cauta regentis indiget vita. Igitur bñ hanc exerceat: qui et retinere illam nouerit et impugnare. Bene hanc exercet q scit per illā super culpas eri gi: et scit eā illa ceteris equalitate componi. Humana enī mens plerūq; extollitur etiaz eā nulla potestate fulcitur: quanto magis i altum se erigit eā se etiam ei potestas adiūgit. Et tamē coꝛrigendaz aliorū vicīs apta exercitione ꝓparatur. Unde et per Paulum dicitur: Minister enim dei est vindex in iram meam.

Rom.13.

Capitulum. 21.

Um ergo potentie temporalis misterium suscipitur: summa cura vigilandum ē vt sciat quisq; et sumere ex ea qd adiuuat: et expugnare quod temperat: et equalem se eā illa ceteris cernere: et tñ se peccatibus zelo vltionis ꝓferre. Quam plerūq; discretionem plenius cognoscimus: si etiam potestatis ecclesiastice exempla cernamus. Petrus nāq; auctoꝛe deo ecclesie ꝓcipatuz tenens a bene agente cornelio: et sese ei

Rom.13.

humiliter ꝓsternāte immoderatius venerari recusauit sese illius similē recognouit dicens. Surge ne feceris: et ego ipse homo sum. Sed cum ananie et saphyre culpam repente mors quanta potentia super ceteros exercuisset ostendit. Uerbo enim eoꝝ vitam peremit: quā spiritu ꝓserutante deprehēdit et summū se intra ecclesiam contra peccata recoluit qd honoꝛe sibi vehementer impenso coram bene agētibus fratribus nō agnouit. Illic cōmunionem equalitatis meruit: sanctitas actionis: hic zelus vltōis sus aperuit potestatis. Paulus bene agentib⁹ fratribus ꝓlatum se esse nesciebat: cum diceret. Nō qz dominamur fidei nostre: sz adiutoꝛes sum⁹ gaudij vestri. Atq; ilico adiunxit: fide enim statis. Ne si diceret. Ideo non dominamur fidei vestre: qz fidei statis. Equales enim vobis sumus: vbi vos stare cognoscimus. Quasi ꝓlatum se fratribus nescire bat cum diceret. Facti sumus paruuli i medio vestrum: et nos aūt seruos vestros p Ie sum Xpm. Sed culpam que coꝛrigi debuisset inuenit: illico māgistrū se esse recoluit dicēs. Quid vultis. In virga veniā ad vos: Dāmus itaq; locus bene regitur: cum is q ꝓest virtūs potius q̄ fratribus dominatur Lucroꝝ quippe natura equales genuit. Et aūt alij ad regendū alios cōmittunt: nō eos natura sed culpa postponit. Ultōs ergo se debent rectoꝝ erigere quoꝝ et causa ꝓferuntur: et cum delinquentes coꝛrigāt: solliciti attendant: vt per disciplinā culpas qdem iure potestatis ferant: sed p humilitatis custodiaz equales se esse ipsis fratribus qui coꝛriguntur agnoscant. Quāuis plerūq; etiam dignū est: vt eosdem quos coꝛrigimus: tacita nobis cogitatione ꝓferamus. Illoꝝ nāq; per nos vicia disciplīne vigoꝛe ferunt: in his vero que ipsi cōmittimus ne verbi gdē ab aliquo ꝓiectione laceremur. Tanto ergo apud dīm obligatoꝝ sum⁹: quanto apud homines inulte peccamus.

1. Thes.2

1. Coꝛ.4.

Capitulum. 23.

Isciplina aūt nostra subditos: tanto diuino iudicio liberioꝝ reddit: quanto hic coram culpa fine vindicta non deserit. Seruanda itaq; est et in oꝛde humilitas: et in oꝛde disciplina. Atq; iter hec solerter inuentā: ne dum inmoderatius custodit virtus humilitatis: solmantur iura regiminis: et dum plātus qualēq; placēt se deiecit subditoꝝ vitā stringere sub disciplīne vicia nō possit. Teneamus ceterus qd p aliorum vtilitate suscepimus: teneamus interi⁹ qd de nostra estimatione sentimus. Sed cū decenter quibusdaz crūpentibus signis talēs nos apud nos esse ipsi etiam qui nobis cōmissi sunt: non ignoꝛent: vt et de auctoritate nostra qd foꝛmident videant: et de humilitate qd imitentur agnoscant. Seruata aūt auctoꝛitate regiminis ad coꝛ nostrū sine cessatione redeamus: et considerem⁹ assidue q̄ sumus equaliter cum ceteris conditi: non q̄ temporaliter ceteris ꝓlati. Potestas enim quanto ceteris eminet: tanto premi interius debet: ne cogitatione vincat ne in'delectationem sui animū rapiat: ne iā sub se mens eam regere nō possit: cui se libidine dominādi supponit. Bene Dauid potentiam regere nouerat qui elatione eiusdē potentie semetipm ꝓmendo vincebat dicēs Dñe non est exaltatū coꝛ meū. Quicq; in ei⁹ humilitatis augmento subiungit. Neq; elati sunt oculi mei atq; addidit. Neq; ambulaui in magnis. Et adhuc subtilissima semetipm ingestione se discutiens ait. Neq; i mirabilibus super me. Oēs cogitationes etiam suas a fundo coꝛdis erhauriens subiungit dicens. Si nō humiliter sentiebā: sed exaltani aiam meam. Ecce humilitatis hostiam ab intimo coꝛdis oblataz crebro repetat: et iterum atq; iterum confitendo offerre non cessat: cūq; multipliciter loquēs iudicio sui oculis ostētat. Quid ē hoc. Et quō illud sacrificium deo placere cognouerat quod i conspectu eius tanta iteratione vocis immolabat nisi qd vicina esse supbia poterūbus solet: et pene semp rebus affluētibus elatio sociatur. Quia et sepe honoꝛis abundātia variciam dat tumoꝛis.

Capitulum. 24.

Ira vero ē: cū in coꝛdibus sublimiū regnat humilitas inoꝛū. Unde pensandum ē: qz potentes quiq; cū humiliter sapiūt: cuncte errantes et quasi lōge posite virtutis attingunt: et recte hec virtute dominā quāto citius placant: qz aliud ei sacrificiū potes

ter offerunt: qs̄ potentes inuentre vir possunt. Subtilissima nā ars viuendi est culmen tenere: gloriam ꝓmere: esse qdem in potentia: sed potenter se esse nescire: ad largiendа bona potentem se cognoscere: ad reprehendenda noxia omne qs̄ potenter valet ignorare. Recte itaq; de talibus dicit. Deus potentes non abiicit: cū t ipse sit potēs. Sed ꝓpe inuitan desiderant: qui faltē ā potentiae alienis intentus valitudinibus t non suis laudib⁹ elatus amministrat: qui ꝓlatus ceteris ꝓdesse appetit non ꝓesse. Tumoris nāq; elatio: non ordo potestatis in crimine est. Potentiam deus tribuit: elationē vero potentie malicia nostre mentis inuenit. Tollamus ergo qs̄ de nostro contulimus: t bona sunt: que deo largiente possidemus. Qz enim neqnā̄ iusta potentia sed actio prana dānatur: apte subiungitur. ¶ Sz nō saluat impios: t iudiciū pauperibus tribuit. ¶ Scriptura sacra plerūq; pauperes humiles vocare cōsuevit. Unde in euāgelio cū adiectione spūs nominant dz dicit. Beati pauperes spiritu: qm̄ ipsoꝝ est regnū celorum. Quia enim diuitie visibiliter potentes ostendunt apud semetipsos pauperes sunt: q̄ elati in suis conscientijs non sunt. Eos vo impios vocat: qui aut a fidei pietate dissiuerī sunt: aut in hoc fideliter credunt: ꝓauis sibi moribus cōtradicunt. Quia ergo omnipotens deus malicie superbiā: non potētie celsitudinē dānat: post̄q̄ dictum est: de⁹ potentes non abiicit cum t ipse sit potens: recte subiungitur. Sed non saluat impios: et iudicium pauperibus tribuit. i. elatos destruit: humiles vero per iudiciū liberos reddit. Uel certe iudicium pauperibus tribuit: qz hi qui nunc nequiter opprimunt: ipsi tūc super oppꝛssores suos iudices venīt. Hec qppe sunt partes electorum scilz ut q̄ reprobi horū. Sed boni ordines est̄ singulis partibus ꝓsunt. Alij nāq; iudicant t pereūt: alij nō iudicantur t pereunt. Alij iudicant t regnant: alij t nō iudicant t regnant. Iudicantur t pereunt: qbus dīca voce in examinatione dicitur. Esurini t nō dedistis mihi māducare: sitini t nō dedistis mihi potum: hospes eram: t nō collegistis me: nudus et non operuistis me: eger t in carcere t nō visitastis me. Quibus ꝓmittit: discedite a me maledicti in ignem eternū: qui ꝓparatus est diabolo t angelis eius. Alij vo in extremo iudicio non iudicantur t pereunt: de quib⁹ ꝓphera ait. Non resurgunt impi in iudicio t de qbus dño dicit: qui aūt nō credit iam iudicatus est: t de qbus Paulus ait. Qui sine lege peccauerūt: sine lege peribūt. Resurgunt ergo oēs infideles: sed ad tormentum non ad iudiciū. Non enim eoꝝ tunc causa discutitur: qz ad conspectuz districti iudicis iaz cū dānatione suę infidelitatis accedūt. Professionem vero fidei retinētes sed professionis opera non habentes: redarguunt vt pereant. Qui vo nec fidei sacramēta tenuerunt: increpatione iudicis i extrema examinatione nō audiunt: qz ꝓdicati infidelitatis sue tenebris eius quē desperēt inuectione redargui non merent. Alii saltē iudicio verba audiunt: qz eis fidei saltez ꝑba tenuerunt isti in dānatione sua eterni iudicis nec ꝑba pepigunt: qz eius reuerentiam: nec verbotenus seruare maluerunt. Illi legaliter pereunt qz sub lege positi peccauerunt: istis in ꝓditione sua de lege nihil dicit: qz nihil legis habere conati sunt.

Capitulum. 25.

Preceps nāq; terrenam rē publicā regens aliter punit ciuem interius delinquētez atq; aliter exterius hostem rebellantē. In illo iura sua consulit: eiq; sub verbis digne inuectionis addicit: ꝝ hostem vo bella mouet: instrumenta ꝓditionis exercet: dignaq; eius malicia tormenta retribuit: de malo vo eius qd lex habeat non requirit. Neq; enī lege necesse est perire: q̄ lege nunquā potuit teneri. Ita ergo in extremo iudicio: t legalis illum inuectio peremit qui abeo qs̄ ꝓfessione tenuit actione declinauit: t iste sine iudicij inuectiōe perimit̄ qui lege fidei non tenetur. Et electoꝝ vero parte alij iudicant̄: t regnant q vite maculas lachrymis tergunt: qui mala ꝓcedentia facto sequentibus redimentes quicqd illicitum aliquando fecerant ab oculis iudicis elemosinarum superductione cooperiunt. Quibus inder veniens in dextera constitutis dicit. Esurini t dedistis mihi manducare: sitini t dedistis mihi bibere: hospes erā: t collegistis me: nudus t operuistis me: infirmus t visitastis me: in carcere etiam t venistis ad me. Quibus ꝓmittit dicens. Uenite benedicti patris mei: possidete paratū vobis regnum a constitutione mundi. Alij aūt nō iudicantur t regnant: qui etiam ꝓcepta legis ꝓfectione virtutum trānscendunt: quia nequaq̄ hoc solū qd̄ canctis diuina lex precepit implere contenti sunt: sed ꝓfectionis desiderio plus exhibere appetunt q̄ ꝓcepta generalibus audire potuerunt. Quib⁹ dominica voce dicitur. Vos qui reliquistis omnia t secuti estis me: cum sederit filius hominis i sede maiestatis sue: sedebitis t vos super duodecim thronos: iudicantes duodecim tribus israel. Et de quibus ꝓphera ait. Dominus ad iudicium veniet cum senioribus populi sui. Et de quib⁹ Salomon cum de sancte ecclesie sponso loqueretur dicit. Nobilis in portis vir eius: quādo sederit cum senatoribus terre. Di ita q̄ extremo iudicio non iudicantur: sed regnant q: cum auctore suo etiam iudices veniunt. Relinquentes qppe omnia plus ꝓmpta deuotione executi sunt: q̄ iuberi generaliter audierunt. Specialiq̄ nāq; iussione pauca perfectioribus: t non generaliter omnibus dicitur. Hoc quod adolescens diues audiuit. Uade t vende que habes t da pauperibus: t habebis thesaurum in celo: t veni sequere me. Si enim sub hoc ꝓcepto cunctos iussio generalis astringeret: culpa profecto cēt aliquid nos de hoc mundo possidere. Sed aliud est quod per sacram scripturā omnibus generaliter precipitur: aliud quod specialiter perfectioribus imperatur: hi ergo recte sub generali iudicio non tenentur qui et precepta generalia: viuendo viceruut. Sicut enim non iudicantur t pereunt: qui suadente perfidia lege teneri contemnunt: ita non iudicantur t regnant: qui suadente pietate etiam vltra generalia diuine legis ꝓcepta ꝓficiunt. Hic est quod Paulus etiā specialia ꝓcepta trānscendens plus ope exhibuit: q̄ institutione permissionis accepit. Cū enim accepisset vt euangeliū ꝓdicāo de euangelio viueret: t euangeliū audientibus contulit: t tamē euangeliū cumptibus sustentari renuit. Cur ergo iste iudicetur vt regnet qui minus quod seruaret accepit: sed maius quod viueret inuenit. Dicatur igitur recte. Iudicium t pauperibus tribuit: quia quanto hoc mundo humilitate despiciunt: tanto tunc accepto sedibus maiore culmine potestatis excrescunt. Unde t sequitur. ¶ Non auferet a iusto oculos suos: t reges in solio collocat imperpetuum: t elicerit guntur. ¶ Absit enī a iustis oculos suos ꝓtasse dominus creditur: quia iniustorum credulitatibus hic sine vindicta lacerantur: sed famulos suos tunc magis respicit: cum iniuste eos nequicia persequentis affligit. Uidens enim quid hic humiliter toleret nimirum iam ꝓuidet: quid illic eis misericorditer recompenset. Non ergo auferet a iusto oculos suos. Ecce iste humiliter ingemiscit: ille superbit: t nequiter fluxit. Iste cor contritum: ille se de gloria iniquitatis extollit. Vorum ergo quis diuinis obtutibus longe est qui iniusticiam pertulit: an g cum patientibus irroganti qui supernam gratiam interioris tenebras tenuit: an qui iter exterioꝝ gaudia lumen iusticie sue amisit?

Capitulum. 26.

Hec autem sancti viri scripture sacre testimonio reges vocantur: quia ꝓfecti cum cis motibus carnis modo luxurie appetitum frenanti modo ebrij auaricie temperant: modo gloriam elationis inclinant: modo suggestionē liuoris obruunt: modo igne furoris extinguūt. Reges ergo sunt qz tentationum suarum motibus non consentiendo succūbere sed regēdo ꝓesse nouerunt. Quia igitur ab hac potestate regiminis ad potestatem transeunt retributiōis: dicatur recte. Reges i solio collocat i perpetuum. Semetipsos enī regendo ad tempus fatigati sunt: sed i regno regenerationis eterne solio i perpetuum collocantur: t eo illic accipiant alios digne iudicare: quo hic nescisse semetipsis nequiter parcere. Unde enī alibi dicitur. Donec iusticia conuertatur i iudicium. Paulus de se suisq̄ consortibus dicit. Ut nos efficeremur iusticia dei i ipo. Iusticia ergo in iudicio conuertitur: qz hic qui nunc iuste atq; in reprehensibiliter viuunt: tunc iudicandi potentia non vicissantur. Unde laodicensi ecclesie dominus dicit. Qui vicerit: dabo ei sedere mecum in throno meo: sicut t ego vici: t sedi cum patre meo i throno eius. Uincens domin⁹ i throno cū patre sedisse se asserit: qz post passio-

nis certamina: post resurrectionis palmas: clarius se omnibus q̄ potestatē patris esse equalis indicauit: cuius se non dispares calcato aculeo mortis iunxit. Vnde & marie nec dum se credenti patri similem dicit. Noli me tangere: nondū enim ascēdi ad patrē. Nobis enim in throno filij sedere ē: ex eiusdem filij potestate iudicare.

Capitulum. 27.

Dia enim iudicij principatum ex eius virtute percipimus velut in throno eius residem⁹. Nec abhorret a vo q̄ alias sup duodecim thrones venturos testat esse discipulos hic vo in throno suo ꝓhibet eē sessuros. Per thronos quippe duodecim vniuersale iudicium: p thronus vero filij singulare culmen iudiciarie potestatis ostendit. Hoc ergo duodecim thronis q̄ uno throno filij designat: q̄ videlz vniuersale iudicium ex mediatoris nostri interuentione percipiet. Dicatur ergo. Reges in solio collocat imperpetuum. Apte aūt imperpetuum subdens: apte quid dicat insinuat. Si enim de terreni regni solio diceret: nullatenus in ꝑpetuū subdidisset: q̄ qui ꝑ illud arripiunt: pfecto non in eo imꝑpetuū: sed temporaliter collocant. Bene aūt subdidit: & illic erigunt. Ac si intentioni audientis innueret dicens. Q̄ hic humiliati sunt illic erigunt. Sanctis nāq̄ viris iste locus humilitatis est: vt illic sit celsitudinis. Q̄ alias scriptū ē. Humiliasti nos in loco afflictionis. Locus quippe afflictionis est vita ꝓsens. Qui ergo ad eternā patriaz tendunt: nunc semetipsos tēporaliter afflictionis loco despiciunt: vt tunc in loco gaudij veraciter sublimentur. Sequitur. ((Et si fuerint in cathenis & vinciantur funib⁹ paupertatis: indicabant eis opera eorū & scelera eorū: q̄ violenti fuerunt. Cathene obligationis sunt: ipsa adhuc retentio pegrinationis. Ligatum se his cathenis paulus asperat: cum dicebat. Desiderium habens dissolui & cum xpo esse. Paupertatis funibus vinctum se esse ermebat: q̄ si veras diuitias intuēs: eas etiā discipulis enarrabat dicēs. Ut sciatis que sit spes vocationis eius: que diuitie glorie hereditatis eius in sanctis. Bene aūte post ista subditur. Indicabunt eis opa eorum: & scelera eorum: q̄ violenti fuerint. Cum enim supernam gloriam magis amando cognoscimus: tunc mala que egimus grauiora fuisse sentimus. Vnde & paulus post perceptam gratiā supernorum: ea scelera cognoscebat: dicens. Qui prius fui blasphemus & pscutor: & cōtumeliosus: sed misericordiam cōsecutus sum: q̄ ignorans feci in incredulitate. Dei certe sed que mihi fuerunt lucra hec arbitratus sum propter xpm detrimenta. Ita & apte sequitur. ((Reuelabit quoq̄ aurem eorū vt corripiat: & loquatur vt reuertant ab iniquitate.)) Aure ab iniquitate reuelare est: intellectū cognitionis aperire. Reuelata vo aure vnusq̄sq̄ corripitur: quādo intrinsecus eternorū desideriū bonorum percipit: & que mala extrinseus perpetrauit agnoscit. Potest vero i cathenis & funibus paupertatis pena etiam temporalis afflictionis intelligi: q̄ sepe qui iubentis verba nō audiunt: ferientis verberibus admonentur: vt ad bona eterna saltem pene trahant: quos premia non inuitant. Ita per ꝓphetam dicitur. In chamo & freno maxillas eorum cōstringe: qui non approximant ad te. Si vo etiam flagella despiciūt: constat nimirum q̄ tanto illic grauiora vindicte supplicia sentiunt: quanto hic maioris prouidentie gratiam calcant. Vnde & segtur. ((Si audierint & obseruauerint: cōplebunt dies suos in bono & annos suos in gloria. Si aūt nō audierint transibunt per gladium: & cōsumentur stulticia.)) Per bonū recta actio: per gloriam vo superna retributio designatur. Qui ergo obedire preceptis celestibus studet: dies suos in bono complēt: annos in gloria: quia & cursum ꝓsentis temporis in recto ope: & consummationē suam ꝓficiunt felici retributione. Si vo nō audierint transibunt per gladium: & consumentur stulticia: q̄ & vindicta eos & tribulatio percutit: & finis in fatuitate concludit.

Capitulum. 28.

Unt eni nonnulli: quos a ꝓdictis morb⁹ nec tormēta compescunt. De quibus per ꝓphetā dicitur. Percussisti eos: nec doluerūt: flagellasti eos & renuerunt accipere disciplinā. Et de quibus subtati. Foris ergo ostendendo seruant: que vicendo intus impugnant. Intus vo mala cogitantes exaggerāt: que foras alia superducentes occultant. Ante districtum iudicem excusationem iam de ignorantia habere nō possunt: q̄ dum ante oculos hominum omnem modā sanctitatis ostentāt ipsi sibi sunt testimonio: q̄ bene viuere nolunt ignorant. Dicatur igitur recte: Simulatores: & callidi prouocant iram dei. Quid vero eos ad extremum sequatur: adiungit dicens. ((Nec clamabunt: cum vincti fuerint.)) Omnis iniquus q̄ cum iniquus sit: sanctus videri non appetit: in flagelli percussione deprehensus fateri q̄ iniquus sit non erubescit. Qui vero iniqua agens humana de se iudicia sub specie sanctitatis intercipit: etiam cum flagello percutitur iniquū se ꝑdere refugit: q̄ sanctus videri consuevit. Si quando autem grauiter coarctatur iniquum se vir superficietenus confitetur: q̄ interna sua detegere: veraci confessione confunditur. Quasi liberi vero famus cuz nulla correctione castigamur. Quasi autez vicimur cum flagello percussionis astringimur. Vincti igitur tanto clamamus altius quanto in percussione positi peccata nostra veratius confitemur. Apud aures quippe dei vox valida devota confessio est. Quia ergo simulatores quosq̄ etiam cum percussionis flagella corripiant ad confessionem simplicem nō perducunt: cognosci enim peccatores refugunt: quia sancti omnium opinione ferebantur: quis eos ad extremum iam flagella feriant: quis duci se ad eterna supplicia non ignorent: tales tamen cupiunt apud humana iudicia remanere: quales se studuerant semper ostendere. Deprehensi ergo etiaz flagella percussionis extreme: q̄ confessione puram: vel afflicti exercere negligunt: quasi vincti clamare cōtemnūt: bene ergo dicitur. Nec clamabunt cum vincti fuerint. Quānis intelligi etiam aliter potest. Omnis enim iniquus: q̄ cum iniquus sit dici sanctus ab hoibus non pertimescit: & si iniquum se tacita cogitatione reprehendit: tamen dum sepius sanctum audire se ceperit hoc quod de se intrinsecus tenebat amittit. Cor quippe exterius fundit: & quia libenter foras falsum de se testimonium recipit: qualem se intus habeat non requirit.

Jere. 51 babylonis specie dr: Curauimus babylonē & nō est sanata. Et de quibus rursum dr. Hec ei: & pdidi populum meū & tamen a vijs suis nō sunt reuersi. Dij nōnunq̄ deteriores existunt: ex hoc ere: q̄ pulsati doloribus: aut contumaci pertinacia deteriores existūt: aut quod peius est in blasphemie etiā ex aspe ratione prosiliunt. Bene ergo dr q̄ per gladium transeant: & stulticia consumūtur: ga peccata que flagellis emendare debuerāt: flagellis exaggerant. Et hic iāq̄ penas per cussionis sentiunt: & illic iuste retributiōis supplicia nō euadunt. Statutas quippe stulticie est: q̄ illos sic iniquas obligat vt a culpa eos nec pena cōpescat. Segtur. ((Simulatores & callidi prouocant iram dei.)) Cum simulatores diceret: apte subiunxit & callidi: q̄ nisi ingenio callerent: quod viderent apparere cōgrue simulare nō possunt. Sunt enim nōnulla vicia que etiaz a sensu tardioribus facile ꝑpetrantur. Elatione nāq̄ intumescere: auaricie estibus inhiare: luxurie pulsanti succūbere: & qualibet obtusis sensibus potest: simulatōis vo falsitatem erequi: nisi q subtilioris ingenij fuerit non pōt. Quisq̄ enim talis est: ad custodienda duo videlicz continua obseruatione diuiditur: vt callide nouerit & occultare quod ē: & ostentare qd non est. Et vera mala premere: & falsa bōa mōstrare: nec se aperte in hoc quod videt extollere: atq̄ vt maiorem gloriam teneat: sepe se simulat gloriam declinare. Quia. n. ante oculos hominū: sequendo eam apprehendere nō pōt: studet plerūq̄ gloriā tenere fugiendo. Decipitaq̄ simplicib⁹ minime cōgruunt: q̄ si cōgruunt simplices nō sunt. Bene aūt cū diceret simulatores & callidi: non subdidit merentur: sed prouocant iram dei Iram quippe dei mereri est: etiam nesciendo peccare. Prouocare vo est: mandatis illi⁹ sciendo contraire: scire bonum sed despicere: facere posse nec velle. Dij. n. perpetratione negtie intrinsecus tenebrescunt: & ostentatione iustitie superficietenus dealbantur.

Matt. 23. Quibus voce dominica dr: Ue vobis scribe & pharisei & hypocrite: quia similis estis sepulchris dealbatis: que foris apparent hominibus speciosa: intus vero plena sunt ossibus mortuorum & omni spurcitia: ita & vos quidem foris apparetis hominib⁹ iusti: intus autem plenis estis hypocrisi & iniq̄

Unde fit vt vacue laudis etiam fomcta cū
defuerint querat ⁊ oblitus quod est appe
tat videri quod non est.

Capitulum. 29.

Igitur q̄ tales sunt: duz in
stos se ante humana iudi
cia simulant: dum actiones
suas laudibus dignas intu
entium oculis ostentant: oc
culta cum eis iusticia agit:
vt quo nituntur forās alios fallere: eo ⁊ se
intus etiam ipsi fallantur. Nam omnē cir
ca se sollicite inuestigatōis oculum perdunt
Vitam etiam suam discurere: ⁊ perscrutari
dissimulant: sed tales se quales audiunt pu
tant. sanctosq̄ se cē: nō q̄ ita viuunt: sz ga
ita dicuntur estimant. Subtile aūt dei iudi
cium seqū ipsos inueri negligunt: q̄ fidē sui
meriti in attestatione: ponunt oris alieni.
Cum vero subita percussione feriuntur ini
quos se vel veraciter fateri: vel sicut sunt ⁊
prehendere omnino non possunt: q̄ videli
cet sanctos se humana professione credide
runt. Bene ergo dr. Hec clamabunt cū vi
cti fuerint. Spe enim vacue tales se ante su
premum iudicē venire confidunt: qualēs se
hominibus inotuisse cognoscunt: seq̄ ipsos
miseri nec inter tormenta deprehendūt: et
dum testimoniū false laudis aspiciunt: re
medium vere confessionis amittunt. Etiam
vincti ducuntur ⁊ nō clamant: q̄ humane
laudis importunitate superati: sanctos se
miseri: ⁊ cum in peccatis moriantur putāt
Quibus bene per pphetam dr. Redite pre
varicatores ad cor: Si enim ad cor redi
rent: per exteriorīs attestatōis se verba nō
funderent. Nam qd vicinius nobis est cor
de nostro? Quid vicinius nobis est ea re q̄
intra nos est? Et tamen cum per prauas co
gitatōes spargitur: a nobis cor nostrū lon
gius euagatur. Lōge ergo pphēta prenūci
atorem mittit cū cum ad cor suū redire cō
pellit q̄ quo se exterius fudit: eo ad se vi
de possit redire vie inuenit. Quia vero simu
latorum mens pro eo q̄ ab vna eternitatis
sentione diuiditur: cogitationum multipli
cium inundatione vastatur: recte subiūgit.
(Horretur in tempestate anima eorū.))
Quasi tranquille nā videbantur viuere: cū
de sanctitatis cura rent laude gaudere. Sz
tempestate subita eorum anima moritur: q̄
humane laudis pessima tranquillitate leta
batur. Plerūq̄ subito inopinata tempestas
omne quod aer serenus blanditur immutat:
eo ⁊ periculum vitari nō potest: quo nec po
tuit prouideri. Unde simulatores: qui vite
sue custodiam negligunt in tempestate mo
ri referuntur. Vnde q̄ppe eos turbo subit⁹
interne penitus mouet: quos arrogātia ex
terni fauoris extollit: ⁊ dum amplectuntur
in laude: quod nō sunt: repente inueniunt:
in vitione quod sunt.

Capitulum. 30.

Euge aūt per Salomonē
dr: Quomodo pbatur in
cōflatorio argentū: ⁊ for
nace aurū: sic pbatur ho
mo ore laudantis. Laus
q̄ppe sua iustos cruciat:
iniquos exultat. Sed in
stos dum cruciat purgat: iniquos dum lēti
ficat reprobos monstrat. Illi enim sua lau
de pascuntur: q̄ auctoris sui gloriam nō re
quirunt. Illi autem q̄ auctoris gloriam que
runt: sua laude cruciantur: ne non sit intus
quod foris dr: ne si est etiam quod dr: am
ne vi oculos fauoribus vacuetur: ne huma
na laus robur mētis emolliat cāq̄ i sui de
lectatione prosternat: ⁊ que ad inmentum
debet esse augendi operis: iam retributio sit
laboris. Cum pro sua preconia in dei laudē
tendere sentiunt: ea etiā debīdere libenter am
plectuntur. Scriptum nāq̄ est. Videāt ope
ra vestra bona: ⁊ glorificent patrem vestrū
q̄ est in celis. Quam se ergo hominibus fa
ciunt: quotiens: in se aliqd quo de⁹ cognos
catur ostendunt: q̄ nō studeāt in se huma
nam laudem figere: sed querunt eam per se
melius ad auctoris gloriaz pertranire. Ar
rogantes aūt humāis laudibus mala cor
da plituunt: q̄ satis amoribus corrumpun
tur. De q̄bus alias dr. Erunt homines se
ipsos amantes. Aptē vero hic ⁊ de hac cor
ruptione subiungitur. (Et vita eorum iter
effeminatos:)) Si enī viriliter viuerēt: laus
trāsitoria nulla eos corruptione viciaret.
Unde electis pphēta psuadet dicens. Viri
liter agite ⁊ pfortetur cor vestrum. Dicēs
enī viriliter agite: dum cōfortetur cor vestr̄
illico subdidit: quasi serum cordis munire
curauit. Luxuriosi q̄ppe mēs corrumpitur
q̄ rebus trāsitoriis delectatur. Igitur sum

latorum vita iter effeminatos mouetur: q̄
laudis corrupta iniuria reperitur. Trāsla
tione ḡo alia non habetur vita eorum iter
effeminatos: sed vita eorum vulneretur ab
angelis. Uterq̄ tamen ⁊ si sermone discre
par: rōne concordat: q̄ effeminatorū vitam
angeli vulnerant: dum nunc̄ veritatis eos
iaculis sancte predicatōis impugnāt. Qz
igitur de dānatōe reproborum qd agāt
audiuimus: ⁊ de ereptione humiliū quid
sequatur audiamus: ((Eripiet pauperē de
angustia sua.)) Pauper de angustia sua eri
pitur: cum vnusq̄sq̄ humilis de hac pegri
natōis sue afflictione liberatur. Nam ⁊ as
siduis hic tribulationibus premitur: vt ad
regrendum: vere consolationis gaudia p
uocetur. Unde ⁊ sequitur. ((Et revelabit in
tribulatōe aurem eius.)) Aurem in tribula
tione revelare est mentis cordis verberum
plagis aperire. Cum eni precepta dei ci
pic districtōe nobiscum agitur: vt flagella
teneamus. Aurem itaq̄ cordis tribulatio
aperit: quaz sepe huius mundi prosperitas clau
dit. Uder Salomonē nāq̄ dr: Auersio par
vulorum interficiet eos: ⁊ prosperitas stulto
rum perdet illos. Sequitur. ((Igitur salvabit
te de ore angustato latissime.)) Omnis qui
vite viaz deserens in peccatorū tenebras se
deiecit: semetipsum quasi in puteū vel fos
am mersit. Si ḡo diutina ppetratōe etiam
prosperitate inigtatis opprimitur: ne ad su
periora iam possit erigere quasi angusto
ore putei coarctatur. Unde Dauid pphē
ta sub specie peccantium exhortat dicens.
Nō me demergat tempestas aque: neq̄ ab
sorbeat me profundū: neq̄ vrgeat super me
puteus os suum. Quem enim malī operis
inigtas a bona stabilitate cōmouit: quasi
tempestas aque rapuit. Sed si adhuc lon
ga cōsuetudine nō prevaluit: non demersit.
Jam in puteum cecidit: q̄ hoc quod diuina
lex prohibet perpetrauit. Sed si adhuc longa
consuetudo nō deprimit: nequaq̄ os suum
puteus coangustauit. Tanto ergo facilius
egreditur: quanto minore consuetudine co
arctatur. Unde Hieremias prophēta dam
nādam iniquitatibus longa consuetudine
obrutam fuisse conspiceret in lamentis sa
lo sub eius specie semetipsum deplorat dī
cens: Lapsa est in lacum vita mea: ⁊ posue
runt lapidem super me.

Capitulum. 31.

Alacia quippe vita tabit cū
labe inigratis ingnat. Le
pio ḡo supponit: cui ēt du
ra prosuetudine mēs in pecca
to denotat: vt ⁊ si velit er
urgere vtiq̄ nō possit: q̄
moles desup male prosuetudinis premit. Sed
q̄ diuine potentie subiacet: ⁊ post angusti
am prave prosuetudinis ad bone actionis am
plitudinē reuocare studet sicco dr: ((Salu
abit te de ore angusto latissime.)) Latissi
me quippe de ore angusto salvatur: q̄ ⁊ post
inigratum iugum ad libertatem boni operis
penitendo reducitur. Quedā nāq̄ quasi ōs
clausi oris angustia est: ab opprimente mala
cōsuetudine erigere velle nec posse: iam q̄
dem desideria ad supna tendere: sz adhuc
actu in ifimis remanere: pene corde nec tñ
seq̄ ope: at q̄ in semetipso ptractionē ppe
ti sanctitatis. Cū ḡo ita tendens alā manu
grē exaltantis adiuuat: ab angusto ore ad
latitudinē pducit: q̄ victis difficultatibus:
opa bona pficit que perspicit. Dauid pro
pheta cōclusionem angusti oris cōsperserat
cū dicebat: Salvam fecisti de necessitatib⁹
aiam meā: nec pclusisti me i manus inimici
Latissime aūt salvatā se noverat: cum sub
didit dicens. Statuisti in loco spacioso pe
des meos. In spacioso quippe loco pedes sta
biliti sunt: qui ⁊ ad prouentia bona tendi
mus: ⁊ nulla difficultate ppedimur. Quasi
eni p latū locū quo volumus pegimus: qa
nullis obicetis difficultatibus coangustatur.
Sed hec beluin recte diceret: si beato
Job ei⁹ssima pueniret. Ipso culpa. n. flagel
latū credidit ⁊ iccirco eū i os angustū eccidi
sse iudicauit. Quo. n. validioribus vidit
eū plagis afflici: eo deteriorib⁹ credidit inī
gratib⁹ pegrauari: profecto nescies q̄ flagel
la ei⁹ augmentū cēnt meriti nē pena pecca
ti. Cuz ḡo eū in os angustū eccidisse fatea
tur: ad hoc quasi lati⁹ erigitur i quāta Job
profunditate teneatur dicēs. Nō hēnti fun
damentum subter se. La. 32.

Nec peccatum fundamē
tum non habet: quia non
erit pena natura subsistit.))
Malum quippe sine sub
stātia ē. Qd ēt vt cāq̄s sit
nō in bōi natura coalescit

Jacet os angustum nulla subter se dicitur habere fundamentum q: peccati ingratio sustinendi tus non habet ppr̃ium. Quia vero a fundo dicitur fundamentū: possimus etiã fundamentum p fundo positum non incongrue accipere: sicut auditus ab auribus: ⁊ tamen pierũq; ipsa auris auditus nomine designatur. Cũ ergo diceret os angustum: expliere pfundi voraginem volens subdidit: ⁊ non habenti fundamentũ subter se. Quem enim rapit iniquitas: ifernus absorbet. Infernus ño recte fundam nõ habere creditur: q: quisquis ab illo rapitur in imẽso pfundo devoratur. Immensam nãq; eius expliere latitudinez volens ppheta ait. Dilatauit infernus aiam suaz ⁊ aperuit os suum absq; vllo termino. Sicut ergo fine termino dilatatus dicit: g ad se plurimos trahit: ita fine fundo altus non incongrue creditur: quia eos quos in se suscipit: quasi in quadam abyssó sue immẽsitatis absorbet. Itaq; cũ diceret: saluabit te de ore angusto latissime apte subiungit: ⁊ nõ habẽtis fundamentũ subter se. Ac si diceret. De ore angusto saluabit: quod sub se fundum nõ habet. Quia enim per peccatũ tenditur ad infernũ quẽ a peccato saluat de ore angusto liberat. Quẽ vero de ore angusto eripit: ab inferni pfundo subducat. Quãuis etiã aliter intelligi potest. Nam sicut qui in puteũ mergitur putei fundo retinetur: ita corrũẽs quasi in quodã fundi loco consisteret aia si semel lapsa in aliqua se peccati mensura retineret. Sed cum peccato in quo labitur nõ potest esse contenta dum quotidie ad deteriora deficitur: quasi in puteo quo cecidit: fundum nõ inuenit quo figat. Esset eni fundus putei: si fuisset mensura peccati. Unde bene alias dicitur. Peccator cum venerit i pfundum malorum cõtemnit. Redire nãq; dissimulat: q: misereri sibi posse desperat. Sed cuz desperando amplius peccat quasi puteo suo fundum subtrahit: ne vbi retineri possit inueniat. Sequitur. ((Requies aũt mense tue: erit plena pinguedine.)) Reges mense est: refectio sacietatis interne. Que pinguedine plena dicitur: q: iterne voluptatis delectatione preparat. Vnde mense epulas esuriebat ppheta cũ diceret. Satiabor dum manifestabitur gloria tua. Vnde mẽse pocula sitiebat dicens. Sitiuit anima mea ad deũ vinum: quãdo veniam ⁊ apparebo ante faciem dei. Velut itaq; in beato Job temporalia verba eternorũ volens retributione consolari: qũ iure ei debebatur ex meritis: ex semetipso quasi gratuito pmittit dicens. Requies autẽ mense tue erit plena pinguedine. Segtur. ((Causa tua quasi impij iudicata est: cãm'iudicium recipies.)) Bonorũ causa iusticia est. Quorũ cã quasi impij iudicatur q: eorum hic iusticia paterno flagello fatigatur: vt ad ampliorẽ vigilantiam: ceptione nõ solum mandatorum: sed etiam verberũ pcussione doceant. Sed causam iudicij recipiunt: q: ex ea iusticia qua modo viuunt: tunc in culmine iudiciarie potestatis enitescunt: vt tanto tunc potẽtius cuncta iudicent: quãto nunc in eis subtilius cuncta iudicantur. Hec Velin quasi noua spondendo intulit: que beatus Job semp credendo stabiliter tenuit.

Capitulum. 33.

Habent pfecto hec ppria oẽs arrogantes vt ⁊ malũ mentiẽtes exaggerẽt: ⁊ si qs fortitan bonum dicant hoc velut incognitum pferãt. Ni fit vt doctiores se docere audeant: q: videlz se scire talia solos putant. Cum vero ad aliqua cõsolationis ꝑba descendunt: statim vilius se estimant: ⁊ per increpationis tumide asperitatẽ quasi quedaz sibi ingenium reformant: vt qui condescendisse blandientes visi sunt: exorta subito increpatione timeantur. Unde ⁊ mor. Velin subdidit dicens. ((Non te ergo superet ira vt aliquẽ opprimas: nec multitudo locoruz inclinet te. Depone magnitudinem tuam absq; tribulatione: ⁊ oẽs robustos fortitudine. Ne protrahas noctem: vt ascendant populi pro eis. Cane ne declines ad iniquitatem. Hanc enim cepisti seq; post miseriaz.)) In pleriscq; coetibus bonorum: in paucis vero: sed antiquioribus locorum inuenim⁹. Sed q: expositione non indiget: si dicatur: nec multitudo bonorum inclinet te: hoc magis exponi placuit: quod cum difficultate aliquantula videtur operiri. Nec aũt quanta elationis verba sint: ipse qui ea formauit tumor ostendit. Sed q: Velin arrogantiuz ⁊ beatum Job tenere typum virtutis electorum: si ea subtilius discernimus: etiã nũc

intra ecclesiam quomodo arrogantib⁹ congruant demonstramus. Sancti viri aliena opera: etiam parua mirantur: sua vero etiã magna despiciunt. At cõtra arrogãtes aliena etiam magna despictũr: sua vel que parua sunt admirantur ⁊ pierũq; de suis malis bona estimant: de alienis autem bonis mala sentire non cessant. Nam dum ꝑpriã gloriam querunt: perniciose student vt quie quid virtutis ab alijs agitur: iniquitatis nota laceretur: ⁊ bone pondus actionis vertunt in maculam criminis. Sepe enim cum vident ab ecclesia districte prauos corrigi: quasi queruntur iniuste in disciplina ei⁹ nocentes affligi: ⁊ nitorem discipline eius cõmutant appellatione nequicie. Unde Velin figuram arrogantium ferens beatũ Job quasi admonens ait. Non te ergo superet ira vt aliquem opprimas.

Capitulum. 34.

Arrogantes enim ire motuz deputant quicqd a sancta ecclesia agitur censure discipline. Et q: humane laudis appetitu benigni student fẽ per apparere nullos cẽsent districtiõis severitate corrigẽdos. Unde et a bonis rectoribus sicut superius dictum est opprimi estimant: quos inultos cernunt a vitijs coerceri. Auctore aũt dño q: in cunctis mundi partibus sancta ecclesia culmine religionis creuit hanc ipsam temporalẽ potentiam qua quidem bene vtitur obtrectãdo in vicium elationis inflexerunt. Unde Velin subiungit dicens. ((Nec multitudo locorum inclinet te.)) Ac si eisdem sancte ecclesie humilitatem magis inter prospera cõseruanti arrogantiuz voce dicatur. Quia vbiq; fidei reuerentia coleris: cane vt eiusdẽ reuerentie fastibus extollaris. Quosdaz quippe conspiciunt qui sub religionis obtẽtu vicio elationis intumescunt: ⁊ quod in quibusdam iure reprehendunt hoc intuite ad crimen omniuz pertrahunt: nequaq; videlicet perpendentes q; sint in ea qui ⁊ despicieẽtes nouerint perfecte tẽporalia regere: ⁊ amantes eterna pleno desiderio expectare dispẽsationem potestatis accepte pugere: et humilitatis infite ministeriuz custodire: vt nec humilitatis causa curãs suscepti regiminis negligant: nec rursum occasione regiminis i eis humilitas intumescat. Et si quidam fortasse intra ipsam sunt: qui non dei: sed fame gloriam sub religionis pretextu deseruiant: studet tamen eos aut si valet districte corrigere: aut si non valet equanimiter tolerare: et vel corrigende illos quasi filios amplectat: vel tolerando quasi ab hostibus erectur. Scit nãq; q: per eoz superbiã laceretur vita iustorum: scit q; i eius crimen extenditur quicqd talium prauitate peccatur: sed notam alieni criminis sustinere: tanto mln⁹ metuit: quanto ⁊ caput suum talia tolerasse cognoscit. De illo quippe scriptum est. Et cuz iniquis deputatus est. De illo rursum dicitur. Languores nostros ipse tulit: ⁊ dolores nostros ipse portauit. Errant ergo arrogantes ⁊ estimatione prauorum: vitam mordeant innocẽtium. Scit enim electorum ecclesia ⁊ illorum facta: ⁊ horum verba tolerare: scit prauorum mentes tolerando conuertere: quia ⁊ si conuerti nequiuerint eorum tamen ignominiam equanimiter suffert. Perpendit quippe q: duplex eius premium proficit quod ex eorum meritis foras despicatur quorũ ⁊ intus vita laceratur. Notandum vero q; nõ ait nec multitudo locoruz vel honorum extollat te: sed ait nec multitudo locorum inclinet te. Omnis enim qui temporaliter extollitur: eo ipso quo extollitur inclinatur: quia cum se exterius erigit: intus cadit. Velin itaq; casum cordis in elatione intuens ait. Nec multitudo locorum inclinet te. Ac si voce arrogantium sancte ecclesie diceret. Cane ne si vniuersitatis veneratione extolleris: ab interna intentione curueris. Sequit. ((Depone magnitudinem tuã absq; tribulatione ⁊ oẽs robustos fortitudine.)) Quos alios sancte ecclesie robustos accipimus: nisi eos qui ad vincendi mundi huius deliria: ⁊ ceptis sublimibus ⁊ consumatis profectibus cõualescunt. Magnitudo itaq; eius in robustorum suorum vita consistit: q: tãe gloriosioz reddit eum pro defensione veritatis ad mortem vsq; ab electis illius constanti virtute certatur. Arroganteo igitur viri subducto de hoc mundo apostolo subductis ad superna martyribus: quia fortasse doctiores valentioresq; prepositos abesse conspiciunt: quasi solos se remãsisse intra ecclesiam suspicantur. Unde dum se preferunt: ei velut consulentes illudunt vi-

centes. Depone magnitudinem tuaz absq; tribulatione: t omnes robustos fortitudine. Ac si apertis exprobrationibus dicant. Ne quaq; te magnitudinem habere cõfidas: q; subducto prioribus patribus iam non habes de quorum vita gloriaris. Dicunt hec profecto nescientes q; omnipotens deus ecclesiam suaz digna fine amministratione nõ deseruit. Nam cum fortes ad premia vocat: eorum vires debiles ad certamina roborat: cum illos suscipiendo remunerat: istis laborũ vires quas remuneret subministret. Hec quibus eidem sancte ecclesie dicitur. Pro patribus tuis nati sunt tibi filij constitues eos principes super oẽm terrã. In virtutuz quippe antiquorum patrum hi qui postmodum prelati sunt subrogantur: q; t cum annosa arbusta succidunt in eorum robur tenera virgulta succrescunt. Sed arrogantes viri convalescere non credunt: quos infirmos aliquãdo nouerant: t permutatos venerari despiciunt quos despicabiles fuisse meminerunt.

Ps. 44

Capitulum. 35.

Ecce deus in eo iustitiores pauperes: iniquos autem numerosiores aspiciunt: sicut t in tritura fruguz maior ẽ multitudo palearũ: etiã iustorũ vitam et iniquorum estimatione contemnunt. Vident profecto q; nonnulli rectores illius tẽporali potestate subniti: eiusdem potestatis elatione palcãtur. Vident q; religionis reuerentiam quã huic mundo patres moriendo seruauerant: hi exultando in terrenis gaudijs metuunt: et perpendunt quidem q; robusti sunt sed nõ fortitudinem. Nam dum tempozali potestate fulciuntur: quasi quadaz debilitate roborantur. Quanto enim exterius fortes sunt tanto a cunctis fortitudinis viribus intus inanescunt. Et iccirco ab arrogantib9 ei dicitur. Depone robustos fortitudine. Ac si aperte dicatur: illi tibi veraciter robuste inhesserant qui in te hoc quod docendo locuti sunt viuendo tenuerant: nunc vero hi q; ibi president visione robusti sunt non fortitudine: q; honorabiles quidem se ostentare non desinunt: sed tanto imbecilliores: t contẽptibiliores sunt: quanto honoris sui gloriã despici pro veritate timescunt. Qs arrogantes quidem de plerisq; veraciter sentiunt: sz eo i elationis vicio cõmunt: quo oẽs quos preesse conspiciunt tales arbitrantur. Nec enim debent plurimoz malã tendere i estimatione cunctoruz q: t si iniqui sunt quos cognoscentes diiudicant: nonnulli tñ sancti sunt quos ignorant. Triture quippe tẽpus est: t adhuc grana sub paleis latent. Nullus ergo ex area fructus exspectabitur: si hoc solum in ea esse creditur qd̃ sufficientes videtur. Igitur q: quos cernunt despiciunt: t in antiquorũ patrum ordinibus hos quos norunt subrogari contemnunt apte subiungitur. ((Ne protrahas noctem vt ascẽdant populi pro eis.)) Ac si aperte arrogantes dicant. Ignorantie tue obscuritate non agas vt in loco fortium numerositatem subroges infirmorũ. Populi quippe nosse designant: qui quasi vulgari consuetudine vecti: in cunctis que appetunt passim viuunt. Noctem vo protrahere est vt pro robustis populi ascendant: si per negligentiã agitur: vt doctorum t fortium loca indoeti ac debiles sortiant. Populi pro robustis ascendunt: quando hi qui viuere inique didicerunt pastorum locum percipiunt. Quod recte quez dici poterat si humiliter diceretur. Arrogantes enim etiam cũ bona ammonent superbitionis sue vicium exercent. Nam plus: sicut superius dictum est: increpãdo ferire appetunt: q; consolãdo refouere. Unde mox subiungit. ((Nec declines ad iniquitatem: hãc enim cepisti sequi post miseriam.)) Hoc profecto arrogantes ecclesie miseriam vocant: q; despectam deo eius multitudinẽ suspicanẽ t eo illam altiori elatione contemnũt quo t despectam deo funditus suspicãtur. Dis igitur figurata exposition trãscursis: iã nũc inferenda sunt que moraliter sentiuntur: vt figura ecclesie cognita: quã expressam generaliter credimus: audiamus etiam quid ex his verbis in singulis specialiter colligam9. Dit itaq;.

Capitulum. 36.

Non te ergo supet ira vt aliquem opprimas.)) Dis p quẽ necesse est aliena vicia corrigi: semetipm prius debet solerter intueri: ne dum alioz culpas vlciscit: ipse vindicandi furore superet. Plerũq; enim men-

tem sub obtentu iustitie ire immanitas vastat: t dum quasi zelo rectitudinis: rabiem explet furoris: iusseq; facere estimat quicqd ira nequiter dicat. Unde t modũ sepe vindicandi transgredit: q: mensura iustitie non frenatur. Dignũ quippe est: vt cuz aliena corrigimus prius nostra metiamur: vt prius mens a sua accensione deferueat: prius intra semetipsam zeli sui impetũ tranquilla equitate cõponat: ne si ad animaduertenda vicia abrupto furore trahimur peccatum corrigendo peccemus: t qui culpam de iudicando insequimur: si immoderate feriẽdo sentiamus. Non aũt iam correctio delinquentis: sed magis oppressio sequitur: si in vltione ira vltra q̃ culpa meretur extenditur. In conceptione quippe vitioruz subesse menti debet iracũdia: nõ preesse: vt executionez iustitie nõ dominãdo pueniat: sed famulãdo subsequatur: t notum iudicium possessa imploret: nõ pcurrat. Bene ita q; dicit: nõ te ergo superet ira vt aliquẽ opprimas: q: videlicet si ita q corrigere nitẽ ira superaẽ opprimit anteq; corrigat. Nam dũ plusq; debet accendit sub iuste vltionis obtentu: ad immanitatem crudelitatis effrenatur. Qs plerũq; iccirco euenit: q: corda rectorũ minus amori: sunt solius creatoris intenta. Nam dum multa in hac vita appetunt: in innumeris cogitationib9 dispergunẽ : t cum subito subditorum culpas reperiunt: digne cũ deo eas iudicare nequeunt: q: corda sua i curis transitorijs sparsa : ad discretionis culmen colligere: repente nõ possunt. Cõmoti ergo tanto minus ad vlciscenda peccata: libraz equitatis inueniunt : quanto eam tranquillitatis: sue tempore non regrunt. Unde cuz helias diceret non te superet ira vt aliquez opprimas: quatenus easdem causas iniustitie t ire superantis exprimeret: illico adiunxit. Nec multitudo locorum inclinet te. In tot quippe locis inclinamur: in quot superna cuis curis extendimur. Nam sicut locus est corpus spacium corporale: ita locus est mentis vnaquecp intentio cogitationis que dil huc illucq; impellitur: si delectatione aliqua cogitationis sue libenter occupatur: velut i quodam loco ponitur vt quiescat. Hã quotiens vicii tedio a cognitione in cogitationez ducimur: quasi fessa mente de loco ad locũ migramus. Tot itaq; loca culmen mentis inclinant: quot superbe cogitationes vnitatem bone intentionis dissipant. Recta eni mens staret si vni cui debuerat cogitationi semp inhereret. Recta mens staret: si non se innumeris motibus fluxa mutabilitate prosterneret. Sed duz nunc ista pertractat: nũc ad alia labitur: quasi per locoruz multitudinem a statu sue rectitudinis inclinatur: et dum per plura se tendit: ab vna cui adhere re debuit intentione se deficit. Quitñ mutabilitatis vlus exprime prevaricationis vicio iam quasi in naturam venit. Nam cum stare animus in semetipso nititur a semetipso aliquo modo etiã nescicndo diuagat humanam nãq; aiam ab vnaquaq; re cui intẽditur fastidio impellente remouetur. Sz dũ inhianter cogitanda appetit t repente cogitata fastidit docet q; aliunde pendet: que quoslibet posita non requiescit. Ad illuz qp pe suspensa est a quo formata. Et quia ad deum solum appetendaz facta est: omne autem quod infra appetit minus est: nec ei nõ sufficit quod deus non est. Dinc est q; huc illucq; spargitur: t ab vnaquaq; re: vt diximus fastidio impellente remouetur. Dilectionis videlicet auida: querit quo pauset: vnum vero quez sufficienter habere poterat: amisit. Unde nũc per multa ducitur: vt quia qualitate rerum non potest saltem varietate satietur.

Capitulum. 37.

Sancti autem viri q: contra se obseruatione custodiũt: ne ab intẽtione sua mutabiliter dissoluantur: t quia idem esse appetunt ad cogitationem: qua dam diligunt se solerter astringunt. In contemplatione nãq; creatoris hoc accepturi sunt: vt vna semper mentis stabilitate perfruantur. Nulla eos tunc mutabilitas dissipat: quia scilicet eorum cogitatio sibimetipsi semper indissimilis persecuerat. Hoc ergo cũ labore nunc conãtes imitantur quod post i manere gaudentes accipiunt. Cui se pphcta immutabilitati virtute amoris astrinxerat cuz dicebat. Unã petij a dño hanc requirã: vt inhabitez in domo dñi. Huic Paulus vnitati intẽtiõe adheserat dicens. Unã qs retro est oblitus: ad ea que ante sunt extẽtus: sequoz ad palmã supne vocationis xpi. Nam

Ps. 26.

Phil. 3.

ligā in eorum corde humanitus diffluit: mor hoc discussio severa restringit: ⁊ cum quasi puerliter cogitatio labitur: immensi mor cohertōe refrenatur. Unde fit vt sparsam mentem continuo colligant: ⁊ in vna quantum prevalent cogitatōe componant. Quia igitur status mentis cogitationū mutabilitate curvatur: recte ab Helia dr. Nec multitudo locorum inclinet te. Sz sepe dū viri iusti animus in ipsa intentionis sue arce consistit: dum ab omni mutabilitatis se sparsione colligit: dum qcqd in se superflue oboritur premit: ipsa sue rectitudinis gloria tangitur: ⁊ i tumore pprie presumptōis elevatur. Qui enim magna agit: quāuis ꝺ se humilia sentiat: scit tamē magna eē que agit. Nam si magna eē nescit ea prudentio nime custodit. Que dum custodire negligit: aut i eis minꝰ placit aut ea funditus amittit. Dum ergo bona nostra opa scire necesse est: vt custodiamus ex ipsa eoꝝ sciētia elatōis aditus panditur: ⁊ ad opantis eoꝝ culpe manus admittitur: qua vastante rapiatur. Mira aūt dispensatione agit vt conditor noster sublevatam pspera animam subita concuti tentatione permittat: quatenus semetipsum in infirmitate veriꝰ videat: ⁊ ab eo quem, de virtutibus supserat: iaz seipso melioꝝ elationis factum descendat. Unde ⁊ bene nūc subditur. ((Depone magnitudinem tuam' absq tribulatione: ⁊ omnes robustos fortitudine.)) Robusti qppe sunt motus cordis cū nulla nisi que virtutis sunt sentiant: Sed magnitudinem: ⁊ robustos motus deponimus: quando pusillanime vicio cogimur pensare qd sumus. Robustos motus deponimus: quando iam nō de virtute tollimur: sed cum culpa conscientie obtrit: de ipsa quam patimur infirmitate formidamus. Multū nāq de se animꝰ confidit: quādo sibi ad votum vires suppetere conspicit. Jam sibi fiducia sanctitatis arrogat: iam se idoneum etiam ad cuncta virtutum culmina que sola cogitatione concepit putat. Sed cum hūc tētatio subito oborta trāsuerberat: eas que nate de virtutibus fuerāt elatas cogitationes funditus turbat: quasi securam qppe urbem inopinatus hostis ingreditur: ⁊ repentino gladio superborum ciuiuꝝ colla feriuntur. Nihil ergo tunc nisi continuus luctus agitur: dū capta vrbs anima magnatoruꝝ suoꝝ gloria cede interueniente vacuatur. Unde nūc dr: Depone magnitudinem tuam absq tribulatōe: ⁊ oēs robustos fortitudine. Ac si aperte diceret: Omne quod intrinsecus de bona actione itumueras repme: ⁊ cordis motus quos ex recto ope robustos habueras depone: q: iaz in ipa aduersitatis tentatione consideras q frustra prꝰ de te magna elatus estimabas. Que videlicet magnitudo iccirco absq tribulatōe deponenda dr: q: nimirū eā per tētationem humilitatis pficit: pspera est ipsa aduersitas que mētem ab elatōe custodit.

Capitulum. 38.

Sed tamē sine magna tribulatōe nō agitur cum trāgilla mens irruente tentatione quasi repētino hoste turbatur. Ipsa nāq tentationis aduersitas dum se mēti inserit quasdam in illa tenebras gignit: cāq obscuritate sue amaritudinis turbat que apud se vadum virtutū vuleedine irradiante clarucrat. Unde ⁊ apte subiūgitur. ((Ne ptrahas noctem vt ascendant populi p eis.)) Nox qppe ptrahitur cum suborta de tentatione tristicia consolatione concita nō finitur. Nox ptrahitur quia meroꝝ animi confusis cogitatōibus elongat. Mā dum mens posita in tentatione cōsiderat q a virtutis sue pristina soliditate repellit superductis meroribus quasi quibusdā tenebris cecat: atq ab omni luce gaudij eius oculis clauditur: dum solicita trepidat ne hoc quod esse vadus ceperat fundit⁹ amittat. Unde ⁊ bene dr: q in hac nocte pro robustis populi ascendunt: quia videlz i hoc meroꝝ tentatōis pro robustis motibus indigne cogitationes ⁊ multiplices in corde prosiliunt. Nam dum se in perturbatōe cōspicit. iam pene amisisse quod fuerat: fluctꝰ in se innumeros tumultusq coacerat: modo tranquillitatem suam: quia perdidit volet: modo ne vsq ad prana opera corruat pertimescit: modo in quo culmine est et erat meminit: modo in quo viciorum profundo per delectationem iacerat attendit: modo ad resumendas vires se reparat modo se eas posse resumere quasi victus iam fractusq desperat. Cum ergo ad

sup: adiectam mentē: tam multiplices cogitatōes pro cunt: hanc quasi i nocte populi resurgentes premunt. Quos nimiruꝝ populos non p se: sed per diuine protectiōis auxilium prophetā subigere se posse sē ꝑsum pserat cum dicebat. ꝓtector meus: ⁊ in ipso spaui subijciens populos sub me. Sā ctis qppe mentibus populi subigunt: eā ab eis p districte severitatis presentiam cogitationes stulte desiliunt: vt nō p abrupta fantasmata rapiant: sed rōni subdite a corde humiliter congescant. Quia ergo positus in tentatōe animus qui de se in prospitas in tentatōe animus qui de se in prospis maiora presumebat: tumultꝰ spei desperatio nisq tolerat: recte nunc dr: ne ptrahas noctem vt ascendant populi pro eis. Ac si aperte diceretur. In tentatione deprehensus citius tenebras meroris incidit: ne que in tranquillitate de te alta senseras i perturbatione quoq deterius cogitationū te caligine confundas. Quod recte Helia dicebat: si tamē eni diceret scirct. Nam hec beato Job tāto minus cōgruunt quāto ab illo oia aliter sciuntur. Quia vero vt sepe diximus arrogantes presumunt dicere quod nō debent: vsq ad cōtumeliosa increpationum ꝓba dilabuntur. Unde ⁊ subditur. ((Cane ne declines ad iniqtatem: hanc eni cepisti sequi post miseriā:)) iniqtatem post miseriam se quitur q post mala que p correctōe iustiet feruenti corde ipatientie se facibus inflam mat. Quod beatum Job ppetrasse Helia credidit q: cum ira flagella positā liberis effari vocibus audiuit: videlz nesciens qa omne quod dicit: nō hoc de iniqtate ipacē te: sed de virtute ꝓtatis ptulit: q: ab eterni iudicis iusta: nec cum se iustificare erraret. Capitulum. 36.

Sed considerandum valde est quomodo cum diceret: ne declines ad iniqtatem: de eadem iniqtate protinus subdidit: hanc eniꝝ ce pisti seq post miseriam. Quid est hoc: q dū ad eaz declinare vetat de ptinus quasi ad quam declinatum iam fuerit dānat: nisi q arrogātes viri plus videri indoctos q consolatores volunt. Unde ⁊ nōnunq ea districtis sententijs feriunt: q mata i corde suspicantur: ⁊ prius q certa sit culpa delinquentium, pfertur iuctio districte verborum: ⁊ ante per iram penitē q ꝑdeat quod feriatur. Quānis ⁊ iusti viri pierūq prudo ⁊ occultis cogitatōibus obuiant arguendo: sz cum p eisdez cogitationes aliqua que pereunt opa demonstrant: pierūq ab auditoꝝ suorum cordib⁹ ea vicia que nec dū plata sunt mala correctōis eradicant: sed iam illa subseq conspiciant et alios que precedunt. Sicut eni corporales medici quasdam egritudines iam venisse inueniunt quasdam ꝓ ne vt veniant mederentur: ita doctores sancti aliqui inuenta vulnera saluti restituūt: aliquādo ꝓ ago ut i mentibus ne vulnerentur. In qb⁹ hoc solerter studiuz est: q: sicut certa pierūq eā aspiteate reder gustit: ita incertis vitijs: ⁊ cuz tranquillitate cōtradicant certa fenētres iere pant: incerta premunientes deuitant. Quā q: arrogantes viri discretōis regulam nescunt: sententiarum suarū iaculis: sicut nota: sic icognita: sicut certa: sic et incerta configunt. Unde nūc ab Helia dr: cane ne declines ad iniqtatem: hanc eni cepisti seq post miseriam. Quia ꝓ eo que subnexa sunt lōgiori allegatōe ptrahuntur ipsum libellum hoc fine cōstringimus: ne immoderatus extendamus.

Sancti Gregorij. Liber. 27.

Capitulum. 1.

Quisquis de magnis dictis arrogātium sumere sciam nititur: pauidere solerter debet: ne hoc quod eoruꝝ sciam altū tumet imitatur: ne eū virtutuꝝ flore mors vicia colligat: ⁊ i eo qs loquēdi notā etiam assegtur: vinendi se impitia trāsfigat hos nāq cū fortia dicere audiuꝰ: sz tamē de dcis fortib⁹ tumere ꝑspicimus: quasi doctrine ortū ingressi: de i pinis rosas attingimus. Discreta ergo nobis solicitudine opꝰ est: ⁊ carpe qs redolet: ⁊ caueꝝ qꝺ pungit: ne si fortasse ipsouide dictorum flos legit i canta legētis manꝰ mox spina lacerct. Deliuitaq doctꝰ ⁊ arrogans: pfert aliqñ qs redoleat: aliqñ quod pungat. Sic igit sumē duz est de eiꝰ doctrina quod fragrat: vt cū solicite cauendū sit de elatōe quod vulnerat. Qui multa qdem sapiūs mo: aliter in

talē sed in verbis sequentibus ad sola se-
pphetie archana sustulit: ima eni tam mo-
talitatis deserit: t ad pphetie summa con-
scendit. Hec mirandū q vir arrogans im-
pieri pphetico spū potuit: cum Saul etiam
in numero pphetarū fuit. Sed hoc si Sau-
le cur dicimus: eū rt visione angeli accepis-
se verba rōnabilia t aīam nouerim⁹. Sz
sicut irrōnale animal rōnis ꝓba edidit: nec
tamen ad permutatōem nature rōnalis ac
assit: ita sepe gliber indicamus sancta ꝓba
per pphetie spām accipit: sed tamen ad p-
merendam sanctitatis gloriam nō ptingit:
vt t supra se loquendo emineat: t infra se
viuendo torpescat. Unde nunc heliu redē-
ptoris nostri aduentum humilem non hu-
milis conspicit: t cum pphetando ꝓdicat:
quem clatis moribus impugnat dicens.

¶ Ecce deus excelsus in fortitudine sua et
nullus ei similis in legislatoꝛib⁹. ¶ Ac si ap
te dicat: q humilis videbitur in infirmitate:
2.Cor.13 excelsus manet in fortitudine. Paulo hoc
etiam attestante q ait: Quia t si crucifixus
est ex infirmitate: sed vivit ex virtute dei. De
quo recte subiungitur: nullus ei similis i le-
gislatoꝛib⁹. Legislatoꝛ Moyses. Legisla-
toꝛ Josue legislatores ēt pphete: legislato-
6 res cunctos dicere possumus quos ex lege
ammonuisse recta populum scimus. Sz hu
ic mediatori i legislatoribus similis nullus
est: q: illi gratuito vocati ex peccatis ad in
nocentiam redeunt: t ab his que intra se
metipsos erpti sunt predicando alios redu
cunt. Redemptoꝛ aūt noster homo sine pec
cato est filius sine adoptione: nec ppetra-
uit vnquā quod redarguit: t sic mundo ex
humanitate loqtur: vt tamen eidem mun-
do ante secula ex diuinitate dominet. Hūc
mediatoꝛem dei t hominum qdam legisla
toribus similem fuisse crediderunt. Aūz re
grenti quem dicunt homines esse filiuz ho
Luc.9.16. minis? Responderunt discipuli dicentes.
Alij Joannem baptistam: alij Heliaz: alij
Hieremiam: aut vnum ex pphetis. Sed ni-
mirū Petrus quam excelsus in fortitudie
esset apparuit: cū cum veraciter intuēs ad
legislatoꝛem equalitate discrevit dicens.
Tu es Christus filius dei viui. Unde recte
de illo sponsa in canticis canticorum dicit.
Cāt.3. In lectulo meo per noctes quesiui quem di
ligit anima mea: quesiui illum t nō inueni.
Et paulo post. Inuenerunt me vigiles qui
custodiunt ciuitatem. De quibus rursum di
cit. Vulnerauerunt me tulerunt pallium me
um. Quos iterum percunctatur dicens:
Nō quez diligit anima mea vidistis? Pau
lulum cū pertransissem eos inueni quez di-
ligit anima mea. Dilectus nāq per noctes
in lectulo queritur: q: intra secreta cordis
cubilia in tribulatione spūs desideratur.
Quem tamē querens sponsa nō inuenit:
q: electā quēq anima iam qdem amoꝛe
eius facibus flagrat: sed adhuc quesiti ne-
gatur species: vt mentis desiderium crescat
t quasi in siti aqua subtrahitur: vt eiusdez
fitis estus augeatur: t quo hanc diutius si-
tiens desiderat: eo quandoq cum inuenie-
rit auidius sumat. Sed hanc querentem vi
giles inueniunt: eāq vulnerant t eius pal-
lium tollunt: q: vnamquāq animam redē-
ptoris sui iaz speciem regrentem cum soli-
ti doctores inueniant: hanc per predicatōis
verbum celestis amoris speculis vulnerant
t si quod ei adhuc de vetusta conuersatiōe
tegmen inest subtrahunt: vt quo erata ab
huius mundi onere redditur: eo is q queri-
tur ab illa citius inueniatur. Bene autem
subditur. Paululum cū pertransissem eos
inueni quem diligit anima mea: q: visiōis
eius mēs auida nisi pphetarum estimatio
nem: nisi patriarcharum celsitudinem: nisi
cunctoꝛū hominū mensuram transcende-
ret: supra eam q est extra homines nō inue
niret. Transire ergo est vigiles: etiam eos
quos miratur aīa in eius comparatione
postponere. Et tunc is q querebatur cerni-
tur: si homo qdem. sed tamen extra mēsu-
ras hominum credatur. Unde bene nūc di-
citur: Nullus ei similis in legislatoꝛib⁹. Sz
his videlz per infirmitatem carnis nostris
obtutibus apparens: dum alios reprobat:
alios vocat: mira iudicia exhibuit que a no
bis t cogitari possint: t comprehendi non
possint. Sit nāq. In iudicium ego i hunc
mundum veni: vt q non vident videant: et
q vident cęci fiant. Et rursum. Confiteoꝛ ti
bi domine pater celi t terre: q: abscondisti
hec a sapientibus t prudentibus: t revela
sti ea parvulis. In quibus nimirum iudicijs
iudea repellitur: gentilitas aggregatur.
Quod videlz factum mirari possumus: si
perscrutari nullatenus valemus. Unde et

bene nunc ab Heliu subditur. Quia pote-
rit scrutari vias eius: aut q audet ei dice-
re operatus es iniquitatem? De si dicat. Cu-
ius perscrutari actio non potest quo pacto
reprehendi potest. Nemo enim bene iudi-
cat quod ignoꝛat. Tanto ergo debem⁹ sub-
eius iudicijs silendo gescere: quanto t ra-
tionem iudiciorum illius cernimus nos nō
videre. Unde t bene subditur.

Capitulum. 2.

Memento quod ignoꝛas op⁹
eius de quo cecinerunt vi-
ri. ¶ In scriptura sacra ali-
quando viri angeli: aliquā
do aūt perfecte vite homi-
nes memoꝛantur. Nam q:
aliquando vir angelus dr: Daniel prophe
ta testatur dicens: Ecce vir Gabriel: Rur-
Dan.10. sum quia virorum nomine perfecte vite ho
mines exprimuntur in proverbijs sapiēcia
loqtur dicens: O viri ad vos clamito. De
domino igitur viri canūt cuz eius nobis po
tentiam vel superni spūs vel perfecti quiq
doctoꝛes inotescunt. Sed tamen opus eius
ignoꝛatur: q: nimirum iudicia illius ipsi eti
am q hunc predicant penetrata venerā-
tur. Et sciunt ergo quez predicant: t tamē
eius opera ignoꝛant: q: cognoscunt p gra-
tiam cum a quo facti sunt. sed eius iudicia
comprehendere nequeunt que ab illo etiaz
super ipsos fiunt. Quod eni omnipotēs de
us perspicue in sua actione nō cernit: psal-
Psā.17 mista testatur dicens: Qui posuit tenebras
Psā.35. latibulū suū. Et rursum: Judicia tua abys-
sus multa: atq; iterum. Abyssus sicut palli-
am amictus eius. Unde bene etiam p Sa-
Pro.19. lomonem dr: Sicut ignoras que sit via spi-
ritus: t qua ratione cōpingantur ossa i ven
tre pregnantis: sic nescis opera dei: q fabri
catoꝛ est omnium. Et enim vnum e multis io-
quar: duo ad hanc lucem parum i veniunt
sed vni datur vt ad redēptionem p baptis-
ma redeat: alter ante subtrahitur: q; hāc re
generans vnda perfundat. Et sepe fidelius
filius sine fide rapitur. Sepe infidelium cō
cesso fidei sacramento renouatur. Sed foꝛ
tasse aliquis dicat: q hunc deus actarum
prave etiam post baptisma nouerat: t iccir
co eum ad baptismatis gratiam non pdu
cat. Quod si ita est peccata quoꝛūdam pro
culdubio priusq; sint perpetrata punitur.
Et q ita recte sentiens viderit: q: omnipo-
tens deus alios perpetrare facinoribus li-
berat: t hec in aliis t iam nō perpetrata cō
demnat. O occulta itaq; sunt eius iudicia t
quanta obscuritate nequeunt conspicuari
ta debent humilitate venerari. Dicat ergo
Memento q ignoꝛes opus eius de quo ce
cinerunt viri. De si aperte diceret: De quo
foꝛtes quiq; locuti sunt eius opera tue mē
tis oculis ab conduntur: q: mensuraz tue no
tie eoipso quo humaniteste circūscriberis
transcunt. Segtur. (¶ Omnes homines vidēt
eam t vnusquisq; intuetur procul. ¶ Omnis
homo eo ipso quo rōnalis ē conditus: de-
bet ex rōne colligere eum q se condidit dēū
esse. Quem nimirū iam videre ē: dominā-
tionem illius ratiocinādo conspicere. Cum
ꝺo dictum sit: oēs homines vident eum: re
cte subiungitur: unusq; intuetur procul.
Procul quippe cum intueri est: iā non illum
per speciem cernere: sed adhuc ex scia ope
rum suorum admiratione pensare. Procul illum hic etiā cęci conspiciunt: q: nec
dum claritatez illius per acumen intime vi
sionis apprehendūt. Cui t si iā per amoꝛē
intra sunt adhuc: tamen ab illo terrene ha
bitationis pondere distinguntur: t quāuis
ei bene viuendi inhereant: a contemplatio
nis eius specie longe se esse suspirant. Quē
nimirum reprobi etiam cum in iudicio ve-
nientem viderint procul intuentur: q: non
cum in diuinitatis forma: sed in sola qua
t comprehendi potuit humanitate consp
ciunt: quia videlicet eoꝛum oculos reducta
tunc ad memoriam sua male gesta reuerbe
rant t dum eius humanitatem vident: eiꝰ
ius diuinitatis claritatem non vident miro
modo ab eius visione quem conspiciunt lōge fiunt.

Capitulum. 3.

Sed cum dicitur memento
q ignoꝛes opus eius: ac
deinde subiungitur. Oēs
homines vident eū: quem
sicut diximus videre ē trā
scendentem ola eius essen
tiam ex rōne colligere: valde mirandū ē: q
t ipm cernim⁹ t ei⁹ opus ignoram⁹. Dubij
quippe de eius essentia non sumus: t tamē
in eius iudicijs incerti remanemus. Patet
nobis quod summū est: absconditur quod

minimuz. Dūms gppe sunt eius opa quā ipse t agentem cernimus: sed in aet̄e caligamus: qz videlicet cur qd fiat incertum ē: sed qs sit q hec incerta faciat icertum nō ē. Dicat ergo memento q, ignoꝛes opus ei⁹ de quo ecinerunt viri: omnes hoies vidēt eum. vnusq̄sq̄ intuetur, peul: qz eum cui⁹ iudicia minime comp̄hendimus esse p rōnem videmus: quem tanto adhuc ,peul cernim⁹ quanto ab eius fortitudine nubilo infirmitatis nostre separamur. Segtur. ((Ecce deus magnus vincens sciam nostram.)) Superius diterat ecce deus excelsus: nunc iterum dicat ecce de⁹ magnus. Quid est quod de deo loquens: ecce dicit t ecce repetit: nisi q ecce dicimus de ea re quam in p̄senti monstramus: t qz deus vbiq̄ p̄sens ē: cum de illo: ecce dr etiam non videntibus adeē, memoꝛatur. Bene aūt eum vicere scientiam nostram narrat quem videri ab hominibus diceratq: t sic ex rōne cōspicitur: vt magnitudo tamē illius nulla nostri sensus subtilitate penetretur. Quicqd nāq̄ de claritate eius magnitudis scimus ifra ip̄m est: t tanto ab eius scia longe repellimur: quanto eius potentiam nos comp̄hendisse suspicamur. Nam quis meus nostra in altum rapiatur: eius tamen magnitudinis imensitate trāscenditur. Cuius tanc aliqd quasi ex parte cognoscimus quādo cū nos digne cognoscere non posse sentimus. Segtur. ((Numer⁹ annoz eius inestimabilis)) Dicere vtiq̄ eternitatem voluit: t ipsam eternitatis longitudinem annos vocauit. Cum enim brenitatez temporis dilatare volumus: momenta p horas: horas per dies: dies per menses: menses aūt p annos extendimus. Quia ergo per amplum qddam dicere voluit: sed qd diceret latius nō inuenit: ideo annos sine estimatōe numeri multiplicauit dicens: numerus annoꝛum eius inestimabilis: vt dū ea que apud se sunt p̄olixa multiplicate eternitatis lōgitudinē se metiri non posse infirmitas humana cognoscat. Tende itaq̄ oculum in eternitatem vt videas deum vel quando est a principio: vel quousq̄ t nusq̄ finis superior q: esse nō incipit: nusq̄ finis inferior: q: ē non desinit. Intra ipsum omnia coangustantur: ipe vero circa omnia sine spacio extenditur: sine loco dilatatur. Ecce cuncta que facta sunt ea ipsa circūscriptione qua creata sunt superiori t inferiori fine cinguntur. Lege eni sua: qz dum eē incipiunt: festinant non esse Sed quedam mirabiliter accepunt: vt quāuis ea finis superior inchoat: finis tamē inferior nō stringat: t licet eē incipiant eē in perpetuum nō desistant: hoꝛ .vo eternitatq̄ ideirco summe ē eternitati dissimilis: qz eterna eē cepunt. Cum ad extrema p̄spicim⁹ hoꝛum finem q oīno deest non comp̄hendimus eoꝛum tamen initia cernimus cum mētem retro reuocamus: t dum in eis ifra supraq̄ animū ducimus: nō capimus oīno quousq̄ sunt: sed videmus ex quo. Deus autem qz quasi qddam in eo p eternitatez lōgum ē quod nec initio oꝛitur: nec fine terminatur: nec ex quo i semetipso recipit: nec quousq̄ dicatur: ergo numerus annoꝛ ei⁹ inestimabilis. Per hoc ergo q annoꝛ illi⁹ numerus dr. diuinum eius eē ostenditur. Per hoc .vo q inestimabilis memoꝛatur hoc ipsum eē infinitum t icomp̄hensibile demonstratur. Sed qz humanis mentibus inotescat ignoramus dum omnes homies vident eum t qz ei⁹ magnitudinē admirātur cernimus duz annoꝛum eius numerus inestimabilis habetur: restat iam vt etiam qd agat audiamus. Segtur.

Capitulum 4.

Qui aufert stillas pluuie: et effundit imbꝛes ad instar gurgitum.)) Duo i hac vita sunt genera iustoꝛ: vnū videlicet bene viuentium: sed nulla docētium: aliud .vo recte viuentium t eadem recta docentium: sicut t in celi facie alie stelle p̄odeūt quas nulle pluuie subsequuntur: alie .pdeunt que arēntem terram magnis imbꝛib⁹ infundunt. Igitur quotiens in sancta ecclesia recte qdam viuunt: sed tamen p̄dicare eandem rectitudinem nesciunt stelle quidem sunt: sed in siccitate aeris nate: qz p ex emplum bene viuendi lucere ceteris possūt sed p predicatōis .vbum placere nequeunt. Cum vero in ea qdam t recte viuunt: t alios eandē rectitudinem .vbis p̄dicatōis ifluunt: quasi ad p̄ferendas pluuias i celuz stelle .pducuntur: que sic vite sue meritis ita ceant: vt etiam sermone p̄dicatōis pluāt. An non in hoc celo astrum pluuie. Dor-

ses extitit qui cū de supernis emicuit coꝛda peccantiū: quasi arentem inferius terrā sancte exhoꝛtationis pluuiā ad vbertatē germinis infudit? An non Isaias astrum pluuie ostensus est: qui in eo q̄ luceꝛ veritatis p̄uidens tenuit siccitatem infidelium p̄ophetando annunciando rigauit. An nō Die remias t .pphete ceteri velut in celo positi astra pluuie fuerunt: qui in .vdicationis culmine erecti: dum p̄auitatem peccantium libere increpare ausi sunt: quasi verboꝛū guttis obcecationis humane pulueꝛem rigādo p̄sterunt. Quoꝛū videlz alias ab hac coꝛna pruli carne susceptas: qz ex p̄senti vita supna iudicia auferunt quasi a celi facie stelle pluuie subtrahuntur: t ad occultū astra redūt: dum pactis suis curribus sanctoꝛ aie in thesauris dispositionis intime recōduntur. Sed qz terra arescereꝛ: si subductis stellis pluuie superna fundita fluenta cessārent: recte dicitur. Qui aufert stellas pluuie t effundit imbꝛes ad instar gurgitū. Nam cū .pphetas abstulit coꝛum vice dūs apostolos misit: qui in similitudine gurgitū plueꝛent: postq̄ subductis antiquis patrib⁹ exteriora legis .vdicamenta tacuissent. Stellas ergo pluuie abscondit: t ad instar gurgituz imbꝛes fudit: qz dum .vdicatoꝛes ad legis secreta: t intima retulit per dicta sequentiū .vberioꝛ vis predicationis emanauit.

Capitulum. 5.

Possunt quoq̄ p stellas pluuie sancti apostoli designari: de qbus iudee reprobate per Hieremiā dicit. Prohibite sunt stille pluuiarum: t serotinus imber non fuit. Stellas ergo pluuie dūs abstraxit atq̄ ad instar gurgitū imbꝛes fudit: qz cū de iudea .vdicantes apostolos abstulit: doctrine nouc gratiā mundū rigaut. An vtiq̄ factū in ecclesia pōt non inconuenienꝛ intelligi: qa cum solutis coꝛporibus ad secretos superno rum sinū apostoloꝛū alas retulit: quasi a celi facie stellas pluuie abscondit. Sed ablatis stellis pluuie in moꝛe gurgitum imbꝛes dedit: qz t iam reductis ad superna apostolis: per expositoꝛ sequentiū linguas diuine fluenta scientie diu abscondita: largioꝛi effusione patefecit. Nam qs illi sub breuitate locuti sunt: hoc exponendo isti multipliciter auxerunt. Isti t nō immerito ipsa expositoꝛum .vdicatio gurgitib⁹ cōparatur: qz dum multoꝛū .pcedentiū dicta colligunt: ipsi i eo qd astruunt .pfundius dilatant. Nam dum testimonia testimonijs coniungunt: quasi ex guttis gurgites faciunt. Quoꝛū verbis dum quotidie gentilitas doceꝛtur: qz peccatoꝛum mens celestem sciam accipit: quasi stans in terra aqua gurgites ostendit. Sed nequaq̄ se eisdem apostolis expositoꝛes in scientia p̄ferant: cum exponendo latius loquunt. Dem minime gppe incessanter debēt p quos eiusdem scientie inuentiones acceperunt. Unde t apte subiungit. Qui de nubib⁹ fluunt: hi gppe de nubibus gurgites fluunt: qz si ex sanctis apostolis vis intelligentie non inaperet: nequaq̄ per doctoꝛez oꝛa largioꝛ manaret. In scriptura enim sacra aliquando per nubes mobiles quiq̄ homies: aliquā p̄ bere: aliquando aūt apostoli designant. Per nubes gppe mobilitas humane mentis exp̄imitur sicut Salomon ait. Qui ventum obseruat nō seminat: t qui considerat nubes nunq̄ metit. Ventum .pculdubio immundū spiritus nubes vero subiectos ei homines appellat: quos toties huc illuc impellit t reuocat: quotiens tentationes ei⁹ in eoꝛum coꝛdibus suggestionū flatibus alternat. Qui igitur ventum obseruat non seminat: qz qui tentationes venturas metuit: eoꝛ ad bona opera non .pponit. Et qui cōsiderat nubes non metit: quia is qui ante humane mutabilitatis terroꝛē trepidat merces eterne retributionis se p̄mat. Per nubes .pphete figurantur: sicut per psalmistā dicitur. Tenebroꝛosa aqua in nubibus aeris idest occulta scientia in p̄ophetis.

Capitulum. 6.

Per nubes quoq̄ apostoli designant sicut per Isaiaz dicitur. Mandabo nubib⁹ ne pluant sup eam imbꝛez. Ipsi igitur stelle: qz vere meritis lucent: ipsi nubes: qa arentem nostri pectoris terrā celestis intelligentie fluentis rigant. Si enim nubes non essent nequaq̄ eos intuēs .pphera dicisset. Qui sunt isti qui vt nubes volāt: Imbꝛes atq̄ gurgites de nubibus fluunt: qz .pfundę .vdicationes sequentiū intelligentie originē a sanctis apostolis acceperunt. De quib⁹

adhac nubibus apte subiungit. (Que pe
cerecerunt cuncta desuper.)) Nubes eñ dcm
per aerem pterunt si in celo oculos attollimus non cernim⁹:sed ipsos sustinemur: nec visus
nostr uthereas plagas penetrat: q: ei illas
ipsa sua infirmitas occultat: t tñ de celo sol
rutilat prius interfuso aere pascitur:vt post
in celo solis radios contemplemur. Quia ergo carnales homines sumus:cum signa ap
petere nitimur quasi in celñ oculos lenam⁹:
t velut in celo acie intēdimus:q: p̄cepti visu
rerum corporaliū vocere spiritualia cona
mur. Sed q: transire intellectus noster ad
diuina non finitur:nisi prius p sanctorū pce
cedentium exempla formetur: quasi iam ce
lum noster oculus suspicit:sed nubes videt
q: comprehendere ea que dei sunt appetit:
sed vie mirari ea que hominib⁹ collata sunt
pst. Unde t alias dicit. Illuminans tu mi
rabiliter a montibus eternis. Quia enī oriē
tem solē contemplari non valet: irradiatos
montes aspicit t quasi solortus sit deprehē
dit. Et eternis ergo montibus nos deus il
luminat:q: per ammiratam vitā patrū pce
cedentiū radio nos sue claritatis illustrat.
Ecce in studio deuotionis vilice:t charitat
accendimur: sed in hac deuotione atq charitate melius harū nubiū contemplatione
formatur. Quid enī deuotius petro? Quid
charius Joanne? Ille p deuotionem fluida
maris dorsa calcare nō timuit:iste per amo
rem in ipso auctoris nostri pectore requieuit:t quia ad corporalis cene refectionē ve
nerat:spirituale pabulum de sinu redempto
ris sumpsit. La. 7.

Sed q: signari p nubes etiā
pphetas virtutes necesse ē
vt adhuc ad mediū sapio
rū patrum exēpla deducamus: ecce cū pceptis eccle
stibus subdi per obediētiā
cupimus considerātis antiquorū patrū ve
stigijs imamur. Quid enim Abraam obe
dientius: qui ad vñā vocē dominicā:cogna
tos ac patriam deseruit: t pro adipiscenda
eterna hereditate ipm ferire non trepidat:
qñ senex iam t pene mortuus acceperat
heredem. Cum patiētie virtutē apphendere
conamur: pcedentiū exempla conspiamus.
Quid enī ysaac patiens q ligna portat:
vt holocaustū interrogat:atq post paululū
ligatur:t nō loquitur:sed supponitur t nō re
luctat? Quid ergo isto viro dicā patientius
post: qui quasi ad solacia victime ducitur ac regrit
holocaustū interrogat offerendus in holocaustū tacet. Cum accingi ad laborū tolerā
tiam nitimur exemplis pcedentibus informamur. Quid enim Jacob laboriosius qui
apud Laban tam lōgo tēpore pplquus in
re cognationis opera exercuit seruitutis et
vice obsecutus ē famulū: vt p fruerē fīnīs
heredis? Tum arcem cōtinētie t castitatis
ascēdere nitimur:exēplis pcedentiū subleuamur. Quid enim Joseph castius: q ad desiderium: petulantis dñe ingo luxurie p̄mi
nō potuit etiā captiuus? Et qdez hominū
erat: seruus: sed cōtra dominantē negādo
t in seruitio liber fuit. Cū mansuetudine re
pleri cōcupiscim⁹ pcedentiū exemplis adiuuamur. Quid enī Moyse mansuetius: qui
cōmissi sibi populi seditionē tolerat:t tamē
irascentem dūm pro eisdem suis psecutoribus rogat:seq p illis diuino furori obiicit:
q: in sancto eius pectore etiā ex psecutione
charitas ignescit. Cū contra aduersa mūdi
firmare mentem per cōstantiā nitimur:pcedentiū cōsideratione fulcimur. Quid enī
Josue constantius:qui ad explorandā gentis qualitatē nullus:nec peritatis magnitudinē: nec numerositatis multitudinez expauit. Etsi t eisdem gētes quas explorādo
non timuit:etiā pliando pstrauit. Lux beatitatis culmen apphendere conamur pcedentium exemplis instruimur. Quid enī Samuele benignius: qui de principatu regendi
populi deiectus: successorem sibi humiliter
regrit:inuentūq vngit in regem:vnctū mor
tolerat psecutorem. Et quo ne moriak trepidat:t tñ ne ei dñs irascatur rogat. Jpe gpe cū mitteretur ait. Audiet Saul t interficiet me. Et ei per semetipsam veritas dicit.
Quousq tu luges Saulē:cū ego abiecerim
eum? Quid ergo isto viro benigno dici pōt:
qui t hunc non vult diuinitus peti a quo
timidat occidi? Cū ad pietatis atq humilitatis celsitudinē tendimus:pcedentiū erē
plis leuamur. Quid enīz Banid misericordius:quid humilius dici pōt:qui a rege reprobo pro victoria contumelias recepit: q
de manu hostili ifractuq gentez sortis eripuit; t tamen ipse ne moriatur; quasi debi-

tes fugit. Qui t se electū diuino iudicio:t pse
cutorē suum reprobū agnouit:t tñ eidem
pseutori suo credo satisfactionis humilitate se subiecit:q persecutoris tandē tollit:
oram clamidis detruncat:atq ad cacumen
montis primus ppērat:t vno eodēq tēpore'q occidendi potestatē habuerat ostēdit:
t ne occidatur rogat. Quo ergo in cunctis q̄
spiritualiter appetimus exemplis pcedentibus informamur:bene de his nubibus dicitur. Que terruerunt cuncta desuper. Mōre
enim nubiū errenta sup nos patrū vita tegimur:vt ad fructū fecundi germinis infūdamur. Et quasi intuentes celum prius nubes
aspicimus:q: ante bonorū facta ammirando cernimus:t post ista que sunt celestia experiendo penetramus. Sed q: nequaq̄ harum nubiū.i.antiquorū patrum vita nobis
virtus q̄ pateceret:nisi eā nubes alie.i. sancti apostoli lumine sue pdicationis aperirent.
Ad has nubes que pdicādo mundū circūeunt sermone redeant:t qd per illas dñs in
mundo egerit ostendat. Sequit. ((Si voluerit extendere nubes quasi tentoriū suum et
fulgurare lumie suo desup: cardines quoq̄
maris opiet.)) Extendit nubes dñs:dum ministris suis viā pdicationis aperiens eos i
mundi latitudine circūquaq̄ diffundit. Be
ne aūt dictū est:quasi tentoriū suum. Tētorium qppe in itinere poni solet. Et cū predicatores sancti i mundo mutant iter deo faciunt. Unde scriptū est. Ecce mitto angelum
meum ante faciē tuā:qui pparabit viā tuam
ante te. Et vñ rursum p psalmistā dicitur.
Iter facite ei qui ascēdit super occasum. Et
rursum. Deus dum egredieris coram populo tuo: dum transgredieris per desertū: terra mota est. Deus enim q per semetipm nō
localiter vbiq̄ est: p predicatores suos i mūdi partes localiter ambulat. Unde etiā per
prophetam dicitur. Et inambulabo in eis.
Iter qppe per eos agit: dum humanis cordibus cōrū se eloquio infundit: atq in hoc
itinere tentoria dei sunt: hec eadem cordā
sanctorum quibus quasi in via quiescendo
regitur dum per hec ad mentes hominum
veniens agit que disposuit t non videtur.

Capitulum. §.

Unc est q̄ simul omnis synagoga tē
torium vocatur:cū cessasse a pdica-

Wat.ii.p

Ps.67.

tione sacerdotes dñs per Hieremiā queri
tur. Non est qui extendat vltra tentoriū
meum t erigat pelles meas. Unde rursus de
exterminatione eius dicit. Dissipauit quasi ortum tentoriū suum demolitus est tabernaculum suum. Quia enim in vnius populi cultu tunc dñs inter homines latuit:eundem sibi populum tentorium vocauit. Unde t recte nunc nubes iste eius tentoria dicuntur:q: ad nos de⁹ per gratiam veniens
intra predicatorum suorum mentes operitur. Un paulus eius tentoriū non erat:cum
ab hierusalem per circuitū vsq̄ ad illiricum
ad corda mortaliū veniens: in eius mente
dñs quiescebat. Nubes quippe erat hominib⁹:tentoriū deo: q: quem p̄dicando infundebat audientibus:hunc inuisibiliter i mente retinebat. Idem rursus dum captiuus
vinctus roma peteret paulus occupaturus
mundum latens in ei⁹ pectore quasi sub tētorio ibat deus:q: t occultus videri nō poterat:t per ora predicationis p̄ditus:iter in
choate gratie sue cessante perageret. Nubes ei⁹ moyses extitit cū priusq̄ plebi israelitice ducatū p̄beret: quadraginta annis in
deserto pmanens t sublimia appetēs a cōuersione segregat⁹ vitit. Sed tētoriū dei factus est: cum ad reuocandum populum in
egyptum missus ibat portans inuisibiles in
corde veritatem:cum omnipotens deus qui
patiebat in opere: latebat in corde. Et
vbiq̄ presens: omnia continens: iter in suo
famulo in egyptum veniens faciebat. Unde scriptum est. Ynit deus in egyptum vt
reduceret sibi populum. Ecce ut dicitur
per cuius incircūscriptam presentiam cuncta continentur: quia ip qui vbiq̄ est ineffabiliter est quasi in via gressus ponit per predicatione. Sed eisdem sanctis predicatoribus nequaquā ad persuadendum verba
sufficiunt:nisi etiam miracula addant. Unde cum dictū sit. Si voluerit extendere nubes quasi tentoriū suum recte subiungit:
t fulgurare lumine suo desuper. Quid enim
sentire fulgura nisi miracula debemus? de
quibus per Psalmistam dicitur. Fulgura
multiplicabis et conturbabis eos. Per
has ergo nubes lumine suo desuper fulgurat: quia per predicatores sanctos insensibilitatis nostre tenebras etiam mira-

ralis illustrat. Cũq3 nubes iste verbis pluunt. Cũq3 miraculis vim corruscę lucis aperiunt: extremos etiam mundi terminos i diuino amore conuertunt. Unde recte subditur. (Cardines quoq3 maris operiet.) Qd futurum quidem helia vocibus audimus: sed auctore deo iam factũ cernimus. Omnipotens enim dñs coruscantibus nubibus cardines maris operuit: q2 emicantib9 pdicatorũ miraculis: ad fidem etiã terminos mũdi pduxit. Ecce enim pene cunctarũ iã gentium corda penetrauit: ecce in vna fide oriẽtis limitem occidentisq3 cõiunxit: ecce lingua britanie que nil aliud nouerat q̃ barbarũ frendere: iam pridẽ in diuinis laudibus hebreum cepit alleluya resonare. Ecce quõdã tumidus: iam substratus sanctorũ pedib9 seruit oceanus: et eius barbaros motus quos terreni principes edomare ferro nequerãt:
hos pro diuina formidine sacerdotum ora
B simplicibus verbis ligant: et qui catheruas pugnantium infidelis nequaq̃ metuerat: iã nunc fidelis humiliũ linguas timet. Quia enim perceptis celestibus verbis clarescentibus quoq3 miraculis: virtus ei diuine cognitionis infunditur: eiusdẽ diuinitatis terrore refrenatur: vt praue agere metuat: ac totis desiderijs ad eternitatis gratiã puenire cõcupiscat. Unde hic quoq3 cõuenienter adiũgitur. Per hec enim iudicat populos: et dat escas multis mortalibus. Per hec nimirũ verba pdicatorũ .i. guttas nubiũ: p hec fulgura miraculorũ deus populos iudicat: q2 eorum corda territa ad penitentiam vocat. Nam dũ superna audiunt dũ mira opa attendunt: mox ad corda sua redeunt: et se de anteactis prauitatibus affligentes eterna tormenta pertimescunt. Sed p easdem nubes p quas terror infligitur: etiã esca datur: q2 magna pdicatorũ dispensatio est: vt sic sciãt superbientiũ mentes affligere: vt etiã afflictos nouerint consolationis eloquio nutrire: quatenus et peccantes de eternis supplicijs
C terreant: et penitentes de superni regni gaudijs pascant. Unde bene ipse dispensatiõis ordo seruatus est: vt ordinate helui diceret q p has nubes prius iudicat populos: et postmodum escas prebet: quia nimirũ oĩpotens deus per pdicatores suos prius nos de praua actione corripiens concutit: et postmodũ per spem consolationis nutrit. Si enim diuina dispensatio per has nubes iudicium modo non ageret: nequaq̃ eisdem nubibus diceret. Accipite spm̃ sanctũ: quorũ remiseritis peccata remittuntur eis: et quorũ retinueritis retenta sunt. Et rursum si per eas iciuna nostra corda non pasceret: nequaq̃ esurientib9 populis discipulis dñs diceret. (Jo. 20) Date illis vos manducare. Quod si tunc eorũ manibus factum credim9: vt hoc eorũ verbis quotidie fieri sine cessatiõe videam9. (Mat. 14) Quid enim agit petrus cũ per epistolas loquitur: nisi vt verbi pabulo corda nostra male iciuna satient? Quid paulus: qd Joannes p epistolas loquẽtes opant: nisi vt mentes nostre ecclesia alimenta pcipiant: et inedie sue fastidiũ quo moriebant vincãt? Dicatur ergo. Si voluerit extendere nubes q̃si tentorium suũ: et fulgurare lumine desuper: cardines quoq3 maris operiet. Per hec enim iudicat populos et dat escas multis mortalibus. Ac si apte diceret. Si sanctos suos i ministerio pdicationis ostendit eorũq3 verba miraculis adiuuat totius mũdi limites ad fidem vocat: p que et prius superbientes iudicat: et post per verbum pdicationis nutriens in spe humiles roborat.

Capitulum. 9.

A Sed cum escas dare mortalibus diceret. Notandum q nõ ait oĩbus: sed multis: q2 videlz scriptum ẽ. Non oĩum est fides. (1. Tim.) Et quibusdã dicitur. Propterea vos nõ auditis q2 ex deo nõ estis. (Jo. 8) Et rursum. Nemo potest venire ad me: nisi pater q me misit traxerit eum. (Jo. 6) Et rursum. Nouit dñs qui sunt eius. Unde in ipsa quoq3 ecclesia plurimi fidem tenent: et vitam fidei nõ tenẽt: humilitatis dominice sacramenta percipiũt: sz humilitati dñica imitatione contẽdũt: blanda diuini eloquij pdicamẽta cõmunicant: sz apud se immanes in tumore pseuerant. Unde hic quoq3 postq̃ per cardines maris aggregate ecclesie latitudo signata est: apte subiũgitur. (Immanibus abscõdit lucem.) Immanes quippe sunt: qui se elatis cogitationibus extollunt. Quos cõtra per Isaiam dĩ. Ue qui sapientes estis in oculis vestris: et corã vobismetipsis prudẽtes. (Isa. 5) Quos contra etiam Paulus ait. Nolite prudentes esse apud vosmetipsos. (Roma. 12) Sed his immanibus lux

absconditur: q2 nimirum superbientib9 veritatis cognitio denegat. Unde p semetipsam veritas dicit. (Luc. 10) Confiteor tibi pater dñe celi et terre: q2 abscondisti hec a sapientib9 et prudentib9: et reuelasti ea paruulis. Sapiẽtes et
B prudentes videlz superbientes vocans. Qui eis non subiunxit reuelasti ea stultis: sz paruulis: tumorẽ se dãnasse inotuit nõ acumẽ. Unde et alias dĩ: Custodiens paruulos dominus. (Ps. 114) Atq3 vt ostẽdat hec eadẽ paruitas qd vocat adiungit. Humiliatus sum et liberauit me. Q2 ergo sapt multi in ecclesia q paruuli ẽe despiciunt: ẽt in humilitatis loco immanes apud se ẽe minime desistunt. Nos plerũq3 videm9 has honorib9 extolli: voluptatib9 psrui: rerum multiplicitate dilatari. Hi sepe nil pcipue nisi preesse ceteris appetunt: a multis timeri gratulant: recte viuere negligunt: et recte vite famã habere cõcupiscunt: adulatões querũt: fauoribus intumescunt. Q2 in reb9 sibi copiose pstitib9 prospi sunt: ventura gaudia nõ regrunt. Cũq3 eos multiplex actio occupat ẽt a semetipsis alienis demonstrat.

Capitulum. 10.

A Et tñ si qua fidei tẽptatio excurgat: q2 in ea saltẽ specietenus cõtinent: hãc verbis hanc laboribus defẽdũt: et patriã celestẽ vendicant nec tñ amant. Quos bene apud moysen filij ruben et gad et dimidia trib9 manasse exprimunt: q multa pecora et iumẽta possidentes. dũ extra iordanẽ ea q viderant cãpestria cõcupiscũt: in repromissionis terra hereditatẽ hẽre noluerunt dicentes: Terra quã pcussit dñs in cõspectu filiorũ israel regio vberrima est ad pastum aĩalium: et nos serui tui habem9 iumẽta plurima: precamurq3 si inuenimus grãm coram te: vt des nobis famulis tuis eã in possessi-
B one: nec facias nos transire iordanẽ. Qui igitur iumenta plurima possident, iordanẽ transire refugiunt: q2 quos multa mũdi implicamenta occupant: habitationẽ celestis patrie nõ regrunt. Sed ipsa eos quam specietenus tenẽt fides increpat: ne ocij dilectatione torpescant: atq3 exẽplo suo alios a laboris tolerãtia: et studio lõganimitatis frãgãt. Unde eis p Moysen dĩ: Nũqd fratres vestri ibũt ad pugnã: et vos hic sedebitis: cur subuertitis mẽtes filiorũ israel? Sed q2 certa bescunt nõ defendere qd cõfitentur: pro eadem fide quã pfessi sunt ad certamẽ ppe rãt q̃q3 nõ sibi sz primis vendicant. Unde et ad Moysen dicũt. Caulas ouiũ fabricabim9 et stabula iumẽtorũ paruulisq3 nfis, vrbes
C munitas: nos aũt ipsi armati et accincti pgemus ad pliũ ante filios israel. Qui mox fortes p aliqs veniunt: et repromissionis terram ab hostibus liberant: et relinquũt: atq3 ad pascenda armenta extra iordanẽ redeunt. Multi quippe q̃uis fideles curis pñtib9 occupati: q̃si armẽta extra iordanẽ pascuntur: q2 extra fidẽ baptismatis tota mẽte oĩq3 desiderio reb9 pituris inseruiũt. Qui tamẽ vt viderint cũ fidei tẽtatio oriẽ: defensionẽ armis accingunt. Hostes fidei superãdo trucidant: et hereditatẽ terre repromissiõis .i. fructũ fidei nõ amãt: sicq3 pro illo pugnãt vt tñ sua pignora extra illã deponãt. Quia cũ paruulos foris hẽnt: effectũ in ei9 habitatione nõ hẽnt. Unde ad cãpestria redeũt: q2 ab altis cacuminib9 mõtiũ quasi a spe celestiũ dilabunt: vt extra repromissiõis terrã bruta aĩalia nutriant: q2 ad pascendos vanis desiderijs irronabiles aĩ motus elaborant: q2 eterne lucis q̃ta sit claritas nesciũt: qui trãsitorijs occupatõib9 obcecant: et dum de terrenis rebus superbiunt celestis sibi luminis aditum claudunt.

Capitulum. xi.

Unde nunc dĩ: Immanib9 abscondit lucẽ: Sed tñ aliquãdo hos imanes superna grã respicit: atq3 ipsis rerũ abundantiũ occupatõibus affligit: eorũq3 psperitatib9 A aduersas gdẽ: sed vtiles tribulatões interserit vt pstinati ad cor redeant: atq3 i pituris rebus quã inaniter occupẽtur agnoscãt. Unde hic quoq3 postq̃ subtracta lux dicit: apte subiũgitur. Et precepit ei vt rursus adueniat: q2 veritatis lumen qd elatis occupatisq3 mentib9 abscõditur afflictis humilatisq3 reuelatur. Lux quippe aduenit: cũ afflicta mẽs ipsas quas de pituris reb9 tribulationũ tenebras tolerat agnoscit: q2 nisi aliqd ex lumine eterno pciperet nec hoc ipsũ q2 lumẽ pdiderat videret. Qd intelligi specialiter ẽt de iudeis põt: q iccirco redẽptori nostro in carne venienti contradicere ausi

fiunt:q; apud semetipsos imanes erubescit: sed his i manibus lux absconsa ē:q; super di lumen veritatis: dum psequuntur amiserunt Sed q; in fine mundi ad fidem recipiendi sunt recte subiungitur. Et precepit ei vt rursus aduenat. Unde etiam p Isaiam dr̄:Si fuerit numerus filiorum israel quasi arena maris:reliqe salue fient. Tunc qppe ad eos lux reuertitur: cum ipsi ad cōfitendam redemptoris nostri potentiam reuertuntur. Si autem in manibus nequaq̄ per datiuum casum vnius nomē:sed duas ptes oīonis accipimus:pōt intelligi quia i manibus lux absconditur:cum apud rectū iudicē img q̄q; i suis operib⁹ cecantur.

Isa.10.

Cui tamen precipitur:vt rursus veniat:q; dum peccatores se suis viribus saluari nō posse cognouerit gr̄e lumen accipiant: ꝛ p electōis itinera illustrantur:vt maiore ardore postmodū celestem patriā diligant: quam prius i terrena delectatione flagrabāt. Sed hec cum de celesti patria loquimur cui esse mira claritas:e predictā angelorum agminā audum⁹:cui rex oīum conditor presidet quam visione sua reficiens replet:cuius hereditas lux est:ꝛ defect⁹ cuiusdez luminis nullus est; ad nosmetipsos mentem reducim⁹:ꝛ q̄ terrena gestem⁹ membra cogitamus:pensam⁹q; nati ut tenebras atq; a radijs lucis lucis alienā: tanto negus virimus:q̄to rebus corporalibus dediti a spiritualib⁹ longius degebamus. Qua pfidratōe pmotum cor ac male sibi conciū trepidat:ꝛ tante illius quā audit patrie ciuez se fieri posse dsperat. Unde hic quoq; apte subiungit:quo meus pauida ad fiduciaz reducatur. Hā de hac luce mox subditur.

c

¶ Annūciat de ea amico suo q̄ possessio ei⁹ sit:ꝛ ad eā possit ascendere. ¶ Amic⁹ sit ad est recte amator actōis. Unde ꝛ ipsa veritas discipulis dicit:Vos amici mei estis: si feceritis q̄ ego precipio vobis. Amicus qppe animi custos dr̄:Unde nō imerito q̄ custodire voluntatē dei in preceptis illius nititur:ei⁹ amicus vocatur. Dic est q̄ rursum eisdem discipulis veritas dicit:Vos aūt dixi amicos:q; oīa quecunq; audiui a patre meo:nota feci vobis. Be hac igit luce eterne patrie amico suo deus annūciat q̄ possessio ei⁹ sit:vt nequaq̄ infirmitatis sue fragilitate desperet:nequaq̄ hoc quod creatus

Jo.15.

sed quod recreatus ē penset:sed tante certus sciat:q; illius lucis claritatem possideat:quāto nunc viciorū pulsantiū tenebras verius calcat. Bene aūt in pmissione subiungitur. Et ad eam posse ascendere. Quid eni difficilius q̄ hoi in terra edito terrena ꝛ fragilia mēbra gestanti:celorum alta conscendere: superior spūum archana penetrare:Sed eorūdem spūum ad nos conditor venit:se;q; hoiez etiam sub ipsis exhibuit:sicut de illo patri p pphetam dr̄:Minuisti eū paulominus ab angelis. Et q; inter nos ꝛ eosdē spūs discordantes vite scādalum reperit:mira potētia mirabilior etiam pietate summa creans:ima suscipiens:ima cū sūmis iungit. Die est quod de eodē rege nato angelor̄ chori in eius annūciatōe p̄deunt:hymnū dicunt: ꝛ de vita prauc vite discordia:hos quos duduz desperarant ciues agnoscant cōsono ore predicantes:

Ps.8.

Gloria in excelsis deo:Et in terra pax hoibus bone voluntatis. Ac si apte dicant.

Luc.2

Quos a nobis malicia dissunxerat:iā nūc in terra nata bonitas iungit. Unde ē q̄ ante incarnatōem eius in testamēto veteri adorare homo angelum legitur: nec tamē adorare prohibetur: sed post mediatoris aduentum cū se Joannes adorando angelo prostrauisset:audiuit. Vide ne feceris. Conseruus tu⁹ sum ꝛ fratrū tuor̄:Quid est eni hoc q̄ pri⁹ equanimiter concedebant adorari:post ab hoie angeli recusant:nisi q̄ prius hominē carnalibus corruptēmbus deditum nec ab eisdem carnalibus corruptiōibus redēptum quo abiectiorem nouerant:iustius contemnebant:postmodum vero humanam naturam eo iam substratam habere non poterant:quo hanc i auctore suo etiam super se metipsos ductam videbant. Nec; eni debebant iam i membris subiecta despici: que i ipso membror̄ capite meruit prelatā venerari. Dis ergo q̄ppter nos minor angelis factꝰ ē equalē nos angelis virtute sue mirationis fecit. Unde ꝛ moriendo vicit mortem nō metui: resurgendo de vita confidi: ascendendo de celestis patrie hēditate gloriari:vt quo caput precesse conspiciunt: illuc se subsecta membra gratulentur. Unde bene ab eodem nostro capite dr̄:Ubicūq; corp⁹ fuerit:illuc cōgregabuntur:ꝛ agit. Ut ¶ De tuus aut: In hereditatem incorruptibilem ꝛ

Apo.19.

Mat.24

1. Pet.

2. Cor. 5

5

Jo.3.

Jo.17.

6

c

leontaminatam ꝛ imarcessibilem conseruatam in celis. Unde Paulus dicit: Scimus q̄z si terrestris domus nostra huius habitatiōis dissoluatur:q; edificationē ex deo habemus domū non manufactam eternam in celis. Sed si nos quoq; q editi i terra sumus celum conscendimus:vbi ē quod rursus hinc dicit:Nemo ascendit i celum nisi q̄ de celo descendit:filius hoīs q̄ est in celo: Cui nimirum sententie statim obuiat:q̄s hec eadem hinc dicit: Pater volo vt vbi ego sum:ꝛ illi sint mecum. Quc sibi i hoc suis nō discrepat:sed ad ingrenda hec quasi discordantia studium nostre mentis inflāmat:Omnes eni nos q̄ i eius fide nati sumus:eius pculdubio corpus existim⁹. Qui igitur mira dispensatōe pietatis mēbror̄ suor̄ dns caput factꝰ est:repulsa reprobor̄ multitudine:solus est ēt nobiscum. Nemo igitur ascendit i celum:nisi q̄ descendit ⁊ celo filius hoīs q̄ est i celo:q; dum nos vnuz cū illo iam facti sumus:vnde solus venit in se illuc solus redit ēt in nobis:ꝛ hic q̄ de celo illuc solus redit ēt in nobis:ꝛ hic q̄ de celo semp est:ad celum quotidie ascendit: q; i diuinitate super oīa permanet:humanitatis sue compage secū quotidie ad celos trahit. Ergo si despect humana fragilitas: vnigeniti sanguinē consideret:ꝛ i precio suo cōspiciat q̄ magna ē que tanti valet. Perpē dat solicite quo caput precessit:ꝛ que ad videndum precepti astrigitur: ad sp̄andum exemplo roboretur:p fidat celos:speret sup nam patriam: angelor̄ se socium sciat:atq; in suo capite platam se etiā angelis gaudeat. Dicat igitur recte de hac luce interne patrie. Annūciat de ea amico suo q̄ possessio ei⁹ sit:ꝛ ad eam possit ascendere.

Capitulum. 12.

Sed valde mira sūt ista:valde terribilia q̄ homo i terra editus:atq; a celesti patria exigentib⁹ meritis longe dānat⁹:nō solum ad statū conditōis reducitur:sed ēt gloriosius exaltatur:vt q̄ paradisum perdidit:celum recipiat: non solum hanc debiti sui reatus nō teneat:sed huic post culpā dona cumulatius excrescant: vt ille tēptator dei:ille imitator diaboli:si ad fructū penitentie redeat:vsq; ad celsitudinē contēplande lucis ascendat. Cuius itaq; cor nō in huius pietatis admiratōe exiliat: Cuius cor por nō in sublimatōe tante consideratiōnis expauescat. Unde ꝛ apte subiungitur.

Job La.37.

Super hoc ex pauit cor meū ꝛ motū est de loco suo q̄ pauor duz mentē pcutit:hāc a semet ipsam alienā reddit. Nouimus aūt latini interpretes exactissim pauorē vocant: sicut per psalmistam dr̄:Ego dixi i pauore meo piceius sū a vultu oculor̄ tuor̄. Ubi videlz non pauor: sed excessus dici poterat. Sed pauor dicit p excessu ponitur:q; sicut i excessu: ita i pauore alienatur animꝰ. Ad hic quoq; cōsiderata luce eterne patrie recte subiungitur. Super hoc expauit cor meū. De si dicat. In admiratōis excessu se trāstulit:ꝛ q; nouc spei spū mens affata ē:semetipsam qualis in vetusta cogitatōe fuerat reliqt. Ubi aūt dr̄: Et motū est de loco suo. Locus qppe humani cordis ē:delectatio vite pētis. Sed cū diuina aspiratōe rāgitur locus nostri cordis:fit amor eternitatis. Consideratōe igitur eterne patrie de loco suo animꝰ mouetur:q; derelictis infimis ꝛ supernis cogitatōib⁹ ponit Prius. n. que ēnt eterna nesciebat: i presentiū delectatōe torpuerat:simulq; ipse trāsiens amore trāsitoria tenebat. Sed postq̄ que ēnt eterna cognouit: postq̄ supne lucis radios rapti contēplando contigit:admiratōe summor̄ sese ab infimis suscitatus eleuauit:vt nulla iā ei nisi que eterna sunt libeant:ꝛ despectis transeuntibus:sola que pmanent regrat. Ubi ergo dr̄:super hoc expauit cor meum ꝛ motus est de loco suo: q; pigrū cor ꝛ terrenis vadum cogitatōibus deditum:cū repente p excessum se ad sūma suspendit:cogitatōis infime locū mutauit. Sz dū p semetipsam i amore presentis seculi pstrata mēs dormiat:ꝛ nisi diuine gratie aspiratōe pulsetur i suis delectatiōibus frigida insensibilisq; torpescat: necesse est vt quō interna cogitatōe rāgatur:vt qualiter ad spūalia sensificetur adtūgat sequitur.

Capitulum. 13.

Audiet auditione in terrore vocis ei⁹ ꝛ sonū d ore illius p cedēte. Mos sacre eloqi ē vt cū audiri aliqd p audituz ifa

Abac. 3. mat audire eundē audirī dicat: sicut Abacuc ait. Dñe audiui auditū tuū ⁊ timui. Dñs hic quoq; dī. Audiet auditionē i terrore vocis eius. Notandū ꝙ ho est: ꝙ vox dei non in gaudio: sed in terrore audiri phibet q; numerū peccatoꝝ gsq; duz sola que terrena sunt cogitat: dum eoꝝ oppressam infimis cogitationibus gestat: si repente diuine gratie aspiratione tangit: hoc ante oia intelligit ꝙ cuncta que agit districta eterni iudicis aliaduersione punitur. Auditio igit vocis dei prius in terrore fit: vt post vertat in dulcedinē: q; ante nos districti iudicij timore castigat: vt iam castigatos supne dulcedinis cōsolatione reficiat. Dū cum nos violēta rerū tēporaliū delectatio possidet: ⁊ mentis nostre oculos in somno torporis premit mania subita supni respectus excitamur dia clausos mox eosdē ad veritatis lucē oculos mentis apimus que egimus mala meminimus ⁊ districtus iudex cōtra hec veniat videm⁹ versatur in mente quātus ille sit tūc iudicij aduentus: quc tunc illa sit hominū angeloruq; frequētia: quāta vi cōtra reprobos: ⁊ ardētia pugnē elemēta: q; terribiliter eterna ꝓdent de districti iudicis ore sententia qua reprobis dicit. Discedite a me maledicti i ignē eternū: qui pparatus ē diabolo ⁊ angelis eius eoꝝ pena reproborum ante oculos volitur: ⁊ que sint gehenne tenebre cum grani amaritudinis obscuritate pensatur. Quia ergo superbū cor prius terrore concutit: vt cōcussum in amore solidet: recte nunc dicitur. Audiet auditionē in terrore vocis eius. Ubi ⁊ bene subiunguntur. ¶ Et sonū de ore illius ꝓcedentē. ¶ Sonus dei ex ore est vis timoris de supna irruens aspiratione: q; cū nos de venturis vbis aspirando replet: pauidubio de male gestis preteritis terret. Ꝓōt aūt per os dei vnigenit⁹ designari filius: qui sicut brachiū eius dicitur: q; per eū cuncta patet operatur: de quo ꝓpheta ait. Et brachiū dñi cui reuelat est. de quo Johānes dicit. Oia per ipsum facta sunt: ita etiā os dī. Dīc est enim qd per ꝓphetā ait. Os enim dñi locutū est hoc: per quē nobis oia loquitur: ac si ore nobis patenter diceret verba: sicut nos quoq; pro verbis lingua dicere solemus: vt aliq; grecū vel latinū linguā dicimus: latina vel greca verba monstramus. Os ergo dñi non immeri-

Mat. 25

Isa. 53. Jo. 1.

Isa. 58.

to ipm accipimus. Unde ⁊ ei sponsa i canticis cāticoꝝ dicit. O osculetur me osculo oris sui. Ac si dicat. Tangat me ꝑsentie vnigeniti filij redemptoris mei.

Caput xxxvii. 14.

Per sonū vero oris: pōt eiusdem dñi sanctus spūs designari. Dñs ⁊ alias in eiusdē spūs significatione scriptum est. Factus est repēte de celo sonus tanq; aduenientis spūs vehemētis. Sonus igitur de ore dñi ꝓcedit: cū cōsubstantialis ei spūs ad nos p filium venīs surditatē nostre insensibilitatis rūpit: sicut de eodē sono iuxta scripto: atq; incorporeo os dñi loqtur dicens. De meo accipiet ⁊ annūciabit vobis. Pōt ergo ⁊ per terrorē vocis vis formidinis: ⁊ p sonū oris dulcedo cōsolationis intelligi: q; quos spūs sanct⁹ replet prius eos de terrena actione terrificat: ⁊ postmodū sepe celestiū cōsolatur: vt tanto post confitendo de premijs gaudeant: quāto prius sola supplicia cōspiciendo metuebant. Unde est qd de vnigeniti spiritu quasi de oris sono Paulus dicit. Non accepistis spūm seruitutis iterū in timore: sed accepistis spūm adoptionis filioꝝ in quo clamamus abba pater. Unde per semetipsam veritas dicit. Accipite spūm sanctum: quorū remiseritis peccata remittunt eis: ⁊ quoꝝ retinueritis retenta sunt. Ecce conuersoꝝ terror vertitur in potestatē: qa dū mala sua penitēdo punīūt: vsq; ad eterna iudicia ascendūt: vt hoc in deo posse accipiant: qd prius de deo ipsi metuebant. Judices qppe sunt: qui supernū iudicium pfecte timuerunt: ⁊ alienā iam peccata incipiunt dimittere: qui prius formidauerāt ne retinerent sua. Sed q; hoc ipm iudicium qd spiritualiter agitur modo a carnalib⁹ nō videtur: sunt nonnulli qui dēū res humanas curare nō estimant: ⁊ eas fieri fortuitis motibus putant. Contra quos recte subditur. ¶ Sabter cēlos celos ipse cōsiderat: ⁊ lumen illius sup terminos terre. ¶ Ac si aperte dicerēt. Qui summa regit: extima extrema nō deserit: q; sic impenditur maximis: vt tñ hac eadem cura regiminis nō prepediat a paruis. Qui enim vbiq; ꝑsens ⁊ vbiq; equalis est: eiā in dissimilibus sibi ꝑsidet dissimilis non est. Eque ergo oia respicit: eque cūcta dispo-

Ro. 8.

Jo. 20.

Ps. 18. nit: qui in diuersis locis ꝑsens esse nec localiter tenditur: nec varia eundo variat. Si aūt celos sanctos predicatores accipim⁹ ppheta attestante qui ait. Celi enarrant gloriam dei: postq; per sonū oris adūctus spūs sancti designatur: recte subiungitur. Sabter celos ipe cōsiderat: ⁊ lumen illius super terminos terre. Sunt nōnulli q cū mira apostoloꝝ opera audiunt: q; accepto spiritu sancto mortuos suscitarent verbo: ab obsessis dēmonia pellerent vmbra infirmatos ammouerent: ventura quoq; ꝓphetando ꝓdicerent ⁊ vnigenitū verbū dei omnib; gentib; loquentes lingua ꝓdicarent: q; has virtutes nunc in ecclesia nō vident subtractam iam ab ecclesia supna gratiam suspicantur: nescientes pensare qd scriptum est.

Ps. 9. Adiutor in opportunitatibus in tribulatione. Tunc qppe sancta ecclesia miraculoruz adiutoꝝ indiget: cū eam tribulatio ꝑsecutionis premit. Nam postq; superbia infidelitatis edomuit nō tam virtutū signa: sed sola merita operū requirit: quāuis ⁊ illa multos cū opportunitas exigit ostēdit. Scriptū quippe est. Linguc in signū sunt: non fidelibus sed infidelibus. Ubi ergo cēs fideles sunt que cā ꝑspit: vt signa monstrētur. Dū citius fortasse satisfacim⁹: si qd de ipsa apostolica dispensatione memoremꝰ. Paulus nāq; egregius ꝓdicator mitilene veniens et plena infidelibus insula nescienes: patrē publij dissenteria febribusq; veratuz orando salnauit: ⁊ tñ egrotanti timotheo ꝓcepit vt cens. Modico vino vtere ꝓpter stomachuz tuuz ⁊ frequentes tuas infirmitates. Quid est paule q; egrū infidelē orando ad salutē reuocas: ⁊ tñ adiutorē euangelij more medici per alimēta curas: nisi q; icirco fūt exteriora miracula vt mētes hominuz ad interiora ꝓducatur: quatenus p hoc qd miruz visibiliter ostenditur: ea que admirabiliora sunt inuisibilia credant. Signo qppe virtutis pater publij sanandus fuerat: vt mente reuisceret: duz miraculo ad salutem redit. Utrū timotheo aūt adhibendū fuit miraculum non erat: qui iam totus intus viuebat. Quid est ergo miru si ꝓpagata fide crebra miracula nō fuerūt: si hec ipsi quoq; apostoli in quibusdam fidelibus non fecerunt.

1. Cor. 14

1. Thi. 5.

Capitulum. 15.

Leuatis ergo celos vbis inferiora cōsiderat: q; ⁊ ablatis summis ꝓdicatoribus in ecclesia ter eam infirma nostre infirmitatis curat ⁊ dū subter celos lumen illius super terre terminos respicit: q; post sublimē vitam precedentiū: etiā peccatoꝝ mores actusq; gratie sue illustratione comprehendit. Qui ⁊ si virtutū signa nunc p vitam fidelium crebra nō cernit: ab eisdem tamen fidelibus p virtutē operū nusq; recedit. Potest etiā lumen illius super terminos terre ita intelligi: q; ꝓdicatio superne gratie dum gentes ad fidē colligit intra semetipsaz mūdi limites clausit. Celi certe termini terre sunt fines hoium peccatoꝝ. Et sepe contingit: vt pleriq; deū deserant: ⁊ vite sue tēpora in desideriis carnalibus expendant: sed tamen superna gratia respecti in extremis suis ad deū redeūt: que sint indicia eterna cognoscūt: cuncta q; que se fecisse meminerint fletibus puniant atq; hec vere se sequi recte operib⁹ ostendunt. Quibus subsequēti iustitia pfecta totū dimittitur: quod ante deliquerant. Unde enim p prophetic spiritum anna dicit. Dominus iudicabit fines terre: q; nimirum anteactam vitā deus nō iudicat: quādo posteriora peccatoꝝ respectus supne pietatis illustrat. Unde Moyses ait. Primogenita

Exo. 34. asini mutabis one. Per asinum quippe immundicia: per ouem vero innocentia designatur. Si ergo primogenita oue mutare est immunde vite primordia i innocentie fine plicitatem cōuertere: vt postq; illa peccatoꝝ egit que vt immūda vbis respuat: ea iaz agēda ꝓferat que dei sacrificio imponat. Quia ergo post prava opa peccatoꝝ cōuertitur et ab actionū suarum tenebris iusta fines ali quādo reuocatur: recte nunc dicitur. Et lumen illius super terminos terre. Sed grauis lucru afficit, eadem gratia: que post facinoꝝ lucru afficit, eadem gratia: que post facinora mentē repler. Nam male gesta ad memoriam reducit: sibiq; hominē ꝙ fit iuste damnandus ostendit. Unde fit vt peccatum oē ꝙ se egisse reminiscitur quotidianis fletib⁹ ꝙ se egisse reminiscitur quotidianis fletib⁹ sequatur: ⁊ quo magis valet iam quod instum est cernere: eo ardentius appetit iniustum se gemitibus punire. Unde apte subditur. ¶ Post eum rugiet sonitus. ¶ Quem enim vbis illustrando repleuerit: eius

peuldubio i lamentum vertit atq; illumina te mẽti quo magis eterna supplicia ifimat eo hanc varius de transacta nequicia gemi tibus fatigat ⁊ volet homo qs fuit:q; bonã iam incipit videre qs non fuit:odit qualem se fuisse meminit: amat qualẽ se esse debuit se cognoscit: ⁊ solam iam penitentie amari tudinem diligit:q; caute cõsiderat in quan tis voluptatibus sua delectatõe peccauit. Bene ergo dicitur:post cum rugiet sonitus: q; cum mentez deus ingreditur:constat pro euidubio q; mox penitẽtie gemitus sequat: vt ei iam salubriter flere libeat:que pri⁹ de iniquitatibus flẽda iocũditate gaudebat.

Capitulum. 16.

¶ Sed quo vberius culpa flet eo altior cognitio veritatis attingitur:q; ad videndu3 internu3 lumen polluta vi dum cõscientia lachrymis baptizata renouatur. Vñ post penitentie rugitum apte subiungitur. ¶ Tonabit voce magnitudinis sue. ¶ Voce eni magnitudinis sue de⁹ tonat: cum se no bis benc ia3 plamẽta pparatis q̃s sit magn⁹ in supnis ifinuat. Quasi enim de celo toni truus pcedit:cum nos icuria negligentiaq; torpẽtes:respectus gratie pauore subito per cutit:atq; i terra positi:sonum de supiorib⁹ audimus:q; terrena cogitantes supni terro ris sniam repẽte ptimescimus: ⁊ mens bene iam de summis sollicita trepidat que prius in ifimis male secura torpebat. Sed ish⁹ vi sitationis occulte q̃bus modis se nobis infi nuet terror ignoratur: neq; ipsi⁹ mẽtis acie cõprehenditur: cuius ad melius ictẽtio com mutatur. Vñ apte subiungitur. ¶ Et nõ inue stigabitur:cum audita fuerit vox ei⁹. ¶ Vox dñi auditur cũ gratie eius aspiratio mente concipit:cũ insensibilicas occulte surditatis rumpit:⁊ corde ad studiũ summi amoris ex citato: virtutis intime clamore penetratur. Sed isham vocẽ supuenientis spũs que sci auribus cordis infinuat:nec ipsa mens que per hanc illustrata fuerit inuestigat. Nẽsa re enim non valet inuisibilis virtus quibus sibi meatibus influat: quibus ad se modis veniat:q̃bus recedat. Unde ⁊ bene per Jo. 3. annẽ dicitur. Spũs vbi vult spirat:⁊ vocez eius audis:sz nescio vnde veniat ⁊ quo vadat. Voce enim spiritus audire est: vi com punctionis intime amore inuisibilis conditoris assurgere. Sed nemo scit vnde veniat: q; ignoratur per ora pdicantiũ q̃bus se ad nos occasionibus fundat. Et nemo scit quo vadat: q; cũ vnam pdicationẽ multi audiunt:intelligi peuldubio nõ potest quẽ deserens abscedat aut cuius ingrediens in corde requiescat. Una quippe res foris agitur:sz nõ intrantur:quia qui inuisibiliter visibilia modificat in humanis cordibus causarũ semina incõprehensibiliter plantat. Hinc est q; resuscitato Lazaro multi crediderũt: sed tamẽ iudeorũ plurimi ad persecutionis zelum ex hac ipsa resuscitatione cõmoti sunt. Cũ enim ergo idẽ miraculũ qs alios lumẽ fidei pcepit:alios p invidie tenebras a lumine mentis excecauit. Hinc est quod vterq; latro eidem ⁊ sulo mortibus similem mortez redemptoris vidit: sed cum supbiendo alter contumelijs lacessire nõ timuit:quẽ timẽdo alter honorauit atq; in vna re: vna vtrinsq; cogitatio non fuit:q; hanc internus arbiter inuisibiliter modificando distinxit. Sed hi occulte aspirationis mõti:q; comprehẽdi nostra cogitatione nequeunt:nimirũ dum ne vocis vestigia nesciuntur. Bene ergo dicitur. Et non inuestigabitur cuz audita fuerit vox ei⁹. Unde ⁊ adhuc subiungit. ¶ Tonabat de⁹ voce sua mirabiliter ¶. Voce sua deus mirabiliter tonat: q; occulta vi cordis nostra incomprehensibiliter penetrat. Que dũ latentibus motibus premit in timore et format in amore: quãto ardore sequẽdus sit aliquo modo flẽter clamat. Fit enim dũ impulsionis nimietas in mente cũ nihil sonat in voce: que tanto apud nos valentius pstrepit: quanto ⁊ ab omni exteriori strepitu aurem nostri surdescere cordis facit.

Capitulum. 17.

¶ Unde ⁊ anima ad semetipsa3 mor hoc intimo clamore coli ceta miratur, qs audit: qa vim⁹ cõpunctionis incognite percipit. Cuius ipsa admiratio bene apud moysen manna desuper veniente figuratur. Unde enim cibus qui de supernis accipit:manna vocatur. Manna enim dicit:quid est hoc. Et quid est hoc dicimus:quando hoc quod cernimus nescientes admiramur. Dignus

¶ igitur manna ista percipit:cũ per vocẽ compunctionis elevata:nouã spẽm interne refectionis obstupescit: vt diuina dulcedine repleta: iure respõdeat quid est hoc:quia duz ab infima cogitatione suspendit: ea que de supernis conspicit in soluta miratur. Et quia eũ hac voce torporis nostri surditas rupit: vetuste vite ptinus vsus mutatur:vt alia superno spiritu afflata: ⁊ in summis appetat que cõtempserat:⁊ contẽnat in infimis que appetebat recte subiũgitur. ¶ Qui facit magna ⁊ inscrutabilia. ¶ Ut enim homo terrenis vsibus deditus vnquis vesiderijs pressus subito ad nona efferuescat:atq; ad cõsuetа frigescat:exterioribus caris renunciat:in ternis contẽplationibus anhelat. Quis hãc virtutem superne vocis considerare sufficiat. Quis cõsiderãdo cõprehendat. Magna sunt que per vocem suam dñs facit: sz minus magna essent si pscrutari potuissent. Facit ergo magna ⁊ inscrutabilia:q; ostendit sortas pfectionẽ operis:sed latet ius ipsa qualitas operationis. Voce sua foris etiaz per apostolos insonat:sed corda auditũz per seipm interius illustrat: paulo attestãte q̃ ait. Ego plantaui:appollo rigauit:de⁹ autem incrementũ dedit. Neq; qui plantat ẽ aliqd: neq; qui rigat: sed qui incrementum dat deus. Quãuis ergo nostris mentib⁹ superne vocis auditum non ipi pbeant:missi tamen sunt:vt verbis nobis exteriorib⁹ condescendant. Unde apte subiungitur. ¶ Qui pcipit nini vt descendat in terraz ⁊ hyemis pluuijs ⁊ imbri fortitudinis sue. ¶ Qz psalmista ait. Lauabis me ⁊ super niuẽ dealbabor:quid hoc loco niuẽ:niſi per lucẽ iustitie candida accipimus corda sanctorũ? Atque autem aucte in sapientibus cõstupant:vt nives fiant. Sed cum hec ipse nives ad terrã veniunt:in aquarum iterũ liquorẽ vertunt. Atque igitur sunt pdicatorũ mẽtes: que dũ ad contemplanda superna se erigunt altiori intellectu solidantur. Cũq; in summa cõsideratione rapiuntur:virtutẽ cõfirmationis accipiant. Sed adhuc in terris fraterna dilatione retinentur: semetipsas sub alto intellectu modificãt:⁊ infirmis humiliter prodicantes: more nimirum corda arentium liquate rigant. Nimes ergo ad terrã de celestibus veniunt: cum sublimia corda sanctorum que iam solida contemplatione pascuntur pro fraterna charitate ad humilia pdicationis verba descendunt.

Capitulum. 18.

¶ Sicut enim nix terraz cũ iacet operit cum vero liquatur rigat: ita sanctorum virtus per infirmitatem suam apud deum vitam peccatorũ protegit: ⁊ per cõdescẽsionem suam quasi liquefacta arentem terrã: vt fructus proferat infundit. Et quia aqua prius ab infimis trahit: vt post a superioribus sparsa reddat: sancti quiq; etiã cum in virtutis arce cõsistũt. Dñ elevati sunt considerant ne alienę infirmitatis abiecta cõtemnant. Quasi ergo aque ad terras de q̃bus sublevate sunt redeunt: dũ condescendentes infirmis peccatoribus remissi nõ desinunt qs fuerunt. Certe aqua in terris paulus fuerat adhuc cum legem carnaliter sapiebat:sed ductus ad ecclesia i niuem versus est:quia quod prius infirmã sapuit:ad soliditatem vere intelligẽtie cõmutauit:⁊ tamen cõdescendẽs fratribus quasi nix ima repetit:quia ⁊ post virtutũ culmina q̃s fuerat indignus dicens. Qui prius fui blasphemus ⁊ persecutor ⁊c. Ecce q̃s cõmẽter sue imbecillitatis reminiscatur: vt aliorũ equanimiter infirma patiatur. Quasi enim ad terram de qua sumpta fuerat post celez aqua redit: dum post tante sue contemplationis archana peccatorem se Paulus memini: vt prodesse humiliter peccatoribus possit. Videamus itaq; aqua hec in nives soliditatem vertenda qualiter trahatur ad summa ut: fluc mente excedimus deo. Videamus qualiter ad ima nix redeat:vt ruz liquatur inundat ait. Sine sobrã sumus vobis. Videamus qua mens ducatur:vt ⁊ iacens elevari valeat ⁊ sublevata revocari ait. Charitas enim christi vrget nos. Omnia igitur charitas christi que sanctorum mentes ad superna sublevat eos pio moderamine pro fraterna dilectione eius ad humiliatem condescensionis formal recte vicis. Qui pcepit nini vt descẽdat in terrã. Ubi ⁊ apte subiungitur. Et hyemis pluuijs et

imbꝛi fortitudinis sue: hyems qppe est vita presens in qua nos ⁊ si iam spes ad superna erigit: adhuc tamẽ mortalitatis nostre frigidus torpor astrigit: qꝛ scriptum est: Corpus qđ corrũpitur aggrauat animam ⁊ deprimit terrena ihabitatio sensum multa cogitantem. Habet aũt hyems pluuias rectoꝛ. peulubio predicatões: Dc qb⁹ videlicet pluuijs p moysen dr̃: Expectetur sicut pluuia eloquꝛ meũ: ⁊ descendant sicut ros ꝓba mea: Dc nimirũ pluuie hyemi cõgruunt estate cessabit: qꝛ eũ nunc carnalitꝫ oculis vita celestis abscõditur necesse é: vt sanctoꝛ nobis predicationibus irroꝛet. Cũ ꝓo eterni iudicij estus incanduerit: nullus ꝓba predicantium necessaria tũc hẽbit: qꝛ veniente iudice ad coꝛ suum quisq; reducitur: vt sancta iam eũ agere nõ. valet sentiat: ⁊ rectum qđ seq debuit ex fortitudinis sue pena cognoscat. Unde bñ p. ppheram dr̃: Cõgrega eos quasi gregẽ ad victimã: ⁊ sanctifica eos in die occisionis. In die enꝛ occisionis sanctificãtur repꝛobi: qꝛ tunc sancta que debuerũt agere sentiũt cum digna prauitatis sue supplicia iam declinare non possunt. Qꝛ aũt predicatões sancte cũ vita ꝑfti. i. pluuie enꝛ hyeme cessabunt recte eeuntꝫ aie atq; ad eterne felicitatis estiua pperanti sponsi voce suadentis dr̃: Surge ppa amica mea: formosa mea: ⁊ veni. Jaꝛ enim hyems transijt imber abiit: ⁊ recessit.

Dcuſ. 32.

Dicet. 12

Leb. 2

Transeunte qppe hyeme: imber recedit: qꝛ cum vita presens pagitur: in qua nos ignorantie nubilo carnis corruptibilis torpor astrinxerat omne misterium predicatõis cessat. Clarius qppe p nos tunc videbim⁹ hoc quod sanctoꝛum vocib⁹ nunc obscuri⁹ audimus. Precipit igitur dominꝰ nimi ⁊ hyemis pluuijs: vt in terram descendãt: dum aspiratõe sancti spũs ꝓo corrigendis peccatoꝛibus coꝛda sanctoꝛum ad ministerium predicationis humiliat. Ubi recte additur Et imbꝛi fortitudinis sue. Imber qppe fortitudinis dei est predicatio diuinitatꝭ. Nã imber infirmitatis est: predicatio eius incarnationis. De qua per Paulum dr̃. Quod infirmum est dei: fortius est hominibus.

1. Coꝛ. 1.
2. Coꝛ. 13.

Et rursum: Si crucifixus est ex infirmitate: sed vivit ex virtute dei. Sic autem sancti viri humanitatis eius infirma predicant: vt auditoꝛum suoꝛum coꝛdibus etiam diuinitatis fortia infundant. Audiamus per tonitruum nubis: imbꝛes fortitudinis. In prin cipio erat verbum ⁊ verbum erat apud deum: ⁊ deus erat verbum. Audiamus etiam imbꝛem infirmitatis. Verbum caro factum est ⁊ habitauit i nobis: Audiamus imbꝛes fortitudinis. Omnia per ipsum facta sunt: ⁊ sine ipso factum est nihil: Quod factum est: in ipso vita erat. Audiamus etiam imbꝛem infirmitatis: In propria venit,: ⁊ sui eum non receperunt. Imbꝛa ergo fortitudinis sue precipit: vt in terram descendat: qꝛ sanctoꝛum suoꝛum vocibus sic nobis humanitatis sue infirma predicant: vt nobis mira ⁊ fortia sue diuinitatis inoteſcãt. Si cum virtutem nostri conditoꝛis audimus: statim ad coꝛda nostra formidine compellente reducimur: ⁊ tantum sup nos iudicẽ perpendentes: que digne queue egim⁹ indigne pensamus. Unde ⁊ bene subiungitur. ¶ Qui in manu omnium hominum signat vt noverint singuli opera sua. ¶ Mala enim que agunt homines: pensare contemnunt. Sed cum virtutem superne districtionis audiunt: prauoꝛum operuꝫ hoc qđ se deprimit pondus agnoscunt. Predicationis quippe verbis pulsati cuigilant: vt pensent ad que se supplicia antique actionis meritum trahat. Dum ergo imber fortitudinis in terram descendit in manu vniuscuiusq; signatur: vt sua opera sciet: quia dum virtus incomprehensibilis maiestatis agnoscitur: ab vnoquoq; subtilius sua vita pensatur. Quod tamen intelligi ⁊ aliter potest. Creatoꝛ nãq; omnipotens a cunctis insensibilibus irrationalibusq; distinctum rationabilem creaturam hominem condidit: quatenus quod egerit ignorare non possit. Natura enim legis scire compellitur seu prauum siue rectum sit quod operatur. Nam ad iudicium pro actione cur venit si potuit nescire quod egit. Et ipsi ergo qui preceptis dominicis eruditi contemnunt: vtrum bona an mala sint: que faciant sciunt. Nam si bona se facere nescunt cur de aliquibus factis in ostentatione gloriantur: Rursum si mala se agere ignorant cur in eisdem factis alienos oculos declinant? Ipsi enim sibi testes sunt: quia sciunt malum quod agunt: quod videri ab alijs verentur. Si enim veraciter malum eẽ nõ credentes

rent nequaq; hoc ab alijs videri formidarent. Unde ⁊ bene per quẽdam sapientem dr̃: Cum sit timida negtia: bat testimonium eõdemnationi: qꝛ dum de facto suo ẽ̃scientiam pulsans timoꝛ redarguit: ipsa sibi testimoniũ perhibet damnabile esse qđ agit Quo cõtra per Joãnem dr̃: Si coꝛ nostrum nõ reprehenderit nos fiduciã habem⁹ apud deum. Fugiunt ergo inig hũãos oculos: semetipsoꝛ certe fugere nõ possunt. Qꝛ enim malum quo faciunt nouerunt: habent testẽ conscientiam: habent iudicem rõnem suam Jn peccato igitur quod cõmittunt: pri⁹ contra se iudicium sue rõnis inueniunt: ⁊ post ad districtionem eterni examinis perducãtur. Et hoc est fortasse quod per psalmistam dr̃: Abyssus abyssum invocat in voce cathe ractarum tuarũ: qꝛ dum miro ordine dispositionis occulte malum nõ permittitur nescire quod pagitur: ⁊ suo se iam iudicio peccatoꝛ in cõscientia condẽnat: ⁊ post condẽnationem ppriam ad eterni iudicis sententiam pperat: abyssus ergo abyssum inuocare est de iudicio ad iudicũ peruenire. Sant ergo predicatoꝛes sancti redarguant facta peccantiũ: auditoꝛes aũt praui cõtemnant ꝓba instoꝛ: defendant quantum voluerint prauitates suas: atq; imprudenter gestas impudentius defendendo multiplicent: certe sibiipsi in cõscientia testes sunt. Eo enim ipso quo rõnabilem creaturam deus hominem condidit: in manu oium hominum signat: vt noverint singuli opera sua. Sed qꝛ helim de prauitate singulorum sententiã p. tulit: illico ad ipsum prauitatis auctoꝛes p quoꝛ vnũquđ malã oboꝛitur: mẽs oculos deflectit: vt qꝛ vno hoc ꝑsa prauo capitis mẽbra perstrinxerat: ẽt hoc ipsum mẽbroꝛ caput sub brevitate discribat. Elci certe qꝛ superius nubiũ dei virtutes intulerat agit nunc vt contra bonoꝛum vitam eniꝛ aduersarij impugnatõeꝫ inoresc̃at. Nã segnitur. ¶ Ingredietur bestia latibulum suum: ⁊ in antro suo morabitur.

Fo. 44

Capitulum. 19.

Dio alius nomie bestie nisi antiquus hostis accipit: q̃ deceptionem primi hois seuus impetꝫ: ⁊ integritatem illius vice mala suadẽdo lanianit: Contra quem

pphete vocibus de sancta electoꝛ ecclesia antiquũ statum restaurandã premit: ⁊ mala bestia nõ transibit per eam. Sed hec bestia cũ post redemptoris aduentuꝫ post predicatoꝛum voces quasi post tonitruũ nubium in fine mundi illum dñatum holem q̃ antixp̃s vocatur inuaserit: qđ aliud q̃ latibulum suum ingrediturꝫ vt in antro ꝓprio demoretur? Nos qdem illud diabolꝰ antrꝫ ac latibulũ bestie é: vt insidians hostibus vitam huius vite carpentibus in illoꝛ ꝓ signa lateat. ⁊ p malitiã occidat. Qui nõ omniuꝫ reprobꝛum coꝛda ẽt nũc prauisq; apertius appareat possidet: ea que p occultũ malitiam quasi ꝓpriũ antruꝫ tenet: atq; ad oẽ qđ nocere bonis appetit: in eoꝛ se obscuris mentibus abscondit. Un indeoꝛ perse quentiũ coꝛda antra huius bestie non fuerunt in quoꝛ din ꝑsilijs latuit: sed repente vocibus erupit. Et qꝛ ad laceratiõẽ mẽtis ꝓpingere tẽptando nõ potuit in redemptore nostro ad mortẽ carnis anhelauit. Dcc nimirũ bestia multa electoꝛ coꝛda tenuit: sed hanc ab filis moriens agn⁹ eruisse.

B

Jo. 12.

Unde ⁊ in euangelio dicit: Nũc princeps huius mundi ejicietur foras. Qui miro rectoq; iudicio dũ confessiones humiliuꝫ illa minans suscepit supboꝛum oculos deseruis clausit. Unde ei per psalmistam dr̃. Posuisti tenebꝛas: ⁊ facta est noc in ipsa ꝓtransibunt oẽs bestie silue. Catuli leonũ rugientes vt rapiant: ⁊ querant a deo escam sibi. Tenebꝛas qppe dũs ponit: cum peccatis iudicia rependens lumẽ sue intelligentie subtrahit. Et noc efficitur qꝛ prauoꝛ mens ignorantie sue erroꝛibus ceecatur. Jn qua oẽs bestie silue pertranseunt dũ maligni spiritꝰ sub opacitate fraudis latentes i reprobꝛ coꝛdibus prauitates suas erplendo percurrunt. Jn qua ⁊ catuli leonũ rugiunt: qꝛ ne quissimarũ: sed tamẽ eminentiũ potestatuꝫ ministri: spũs impoꝛtunis tẽptatoꝛib⁹ insurgunt. Qui tũ a deo escã appetunt: qꝛ nisi rum capẽ animas nequeunt: nisi iusto iudicio prevalere diuinitus permittantur. Ubi cio prevalere diuinitus permittantur. Ubi ⁊ aperte subiungitur: ¶ Ortus est sol: ⁊ congregati sunt ⁊ in cubilibꝰ suis se collocauerunt: qꝛ ẽtatis immine p carnem apparentia fidelium mẽtibus erculi quasi ad exilia sua reuersi sunt dum sola infidelium coꝛda tenuerunt: Quod igitur illic leonum

C

tabile hoc bic antrum bestie dr. Notãduz
ſo magnopere eſtimo quod beſtia hec nõ
ſolum antrũ ſuũ ingredi:ſed in eo ertiã mo-
rari perhibetur. Aliquando nãq etiaz ele-
ctorum mentes ingreditur illicita ſuggerit:
tentationibus fatigat' rectitudinem ſpirit⁹
ad delectationẽ carnis deflectere conatur.
Delectationem quoq ad cõſenſum perdu
cere nititur:ſed tamen reſiſtente ſupno ad-
iutorio preualere prohibetur. Intrare ergo
in mentes bonoꝝ poteſt: ſed in eis morari
non poteſt:qz eoz iuſti huius beſtie antrũ
eſt. Quos eni quaſi ppzium antrũ poſſi
det:eozum mẽtes procul dubio inoꝛans te
net:qz z prius i eis cogitatões vſq ad ini-
qua deſideria:z poſt iniqua deſideria vſq
ad negſima opera perducit. Nec eni ſtu
dent reprobi ſuggeſtiones eius recta iudicij
manu repellere:cuius voluptatib⁹ appetũt
ſubdita delectatione ſeruire. Lũq in eoꝝ
cordibus prauum qd oꝛatur:mox per ſtudi-
um delectatõis enutritur:z cum ſibi mẽte
reſiſtitur:primus ex cõſenſu roboꝛatur: ſta-
tim z ꝓſensus ad opus pducitur:opus ho
ꝛiam ꝓſuetudine grauatur. Recte ergo in
antro ſuo moꝛari hec beſtia dr:qne tã diu
cogitatões reprobo⁹ tenet:quouſq eoꝝ
vitam ẽt aculeo praui operis p foꝛet:vnde
bñ ad iudeam dominus per ꝓphetam di-
cit. Quouſq moraluntur i te cogitatões
noxie. Nec eni reprehenditur cur veniãt:
ſed cur moꝛentur. Et i bonis eni coꝛdib⁹ co
gitatões illicite veniunt:ſed tamen moꝛi
ꝓhibentur:qz recti quiq ne capti tendam
domũ c'ſcientie prebeant:ab ipſo coꝛdis li
mine hoſtem fugant. Qui z ſi quando repẽ
tinis ſuggeſtionibus vſq ad primã veſtibu
lum ſurrepit:ad ꝓſensus tamen ianuã non
pertingit. Vbi nãmrum beſtie ipſius ſubite
formidinis victus ianuaz coꝛdis Petrus
negando aperuit:ſed citius cognoſcẽdo re
ſtruxit:ficudo clauſit.

Capitulum. xl.

Dicit.4.

21

Elias ho antiquus hoſtis p
ſecutorum coꝛda nõ ſolum
intrando tenuit: ſed etiaz
tenendo poſſedit: dicatur
recte. Ingrediatur beſtia
latibulũ ſuũ z in antro ſuo
moꝛabitur. Quantum nãq in eoꝝ men-
tibus demoꝛata ſit diſcimus:cum illoꝝ cõ-
filia detestatione euangelice narratõis da
mnauimus. In illa nãq deſcribitur eũ reden-
ptoꝛem noſtrum viuificare mortuos cerne
rent:in morte eius quãta auiditate crudeli
tatis inſanirent:qs explere contra illũ pra
na deſideria ardenter vellent: ſed tamẽ po
pulum timerent:quod occaſiones occiden-
di quererent:z inuenire non poſſent:quod
ad votum ſue ſeuitie alienigenarum mani
bus vli ſunt quia eum quem legaliter in-
terimere ipſi non poterant:feriendum gen-
tibus tradiderunt: vt ex ſola poteſtate ro-
manus preſes ageret:quod ſibi ex ſola ma-
licia:vt agi debuiſſet anhelarent. Vnde et
apte ſubiungitur. (¶ Ab interioꝛibus egre-
ditur tempeſtas z ab arcturo frigus ¶ Scri
ptura ſacra eam cõtra arcturum interioꝛa
nuncupat: diuerſam aglonis pãnibus au-
ſtri plagam deſignat. Vnde in hoc eodem
libꝛo ſcribitur. Qui facit arcturũ z oꝛionas
z interioꝛa auſtri. Quia igitur interioꝛa au
ſtri ſol feruentioꝛ tenet in arcturo ho' cur-
ſum omnimodo non habet:interioꝛum no-
mine plebs iudaica:arcturi vocabulo hoc
in loco populus gentilis exprimitur Diſ. n.
qui vnum ãtq inuiſibilem deum nouerãt
eiuſdem legi ſaltem carnaliter ſeruiebant:
quaſi ſub meridiano ſole feruentes in fidei
calore tenebantur. Gentiles ãũt q: nullaz
ſcientiam ſuperne cognitõis attigerant:ve
lut ſine ſole frigidi ſub aquilone remanẽ-
bant. Quia vero tempeſtas impellit:frigus
autem toꝛpoꝛe oppꝛimit recte nunc dicitur
Ab interioꝛibus egredietur tempeſtas: et
ab arcturo frigus. Ac ſi aperte diceretur: a
iudeis ſurgit malicia perſequens z a genti
libus poteſtas premens. Nec enim mira-
cula fieri legis precepta vetuerant: z tamẽ
iudei ꝓ eiſdem miraculis interimere hu-
mani generis redemptoꝛem querebãt. Un
de explere hoc quod ceperant nõ valentes
ad palũ ꝓtoꝛuz cucurrerunt: vt ipſe hẽ
perimeret:quem iniuſte perimentem lex nul
la cohiberet. Ab interioꝛibus ergo tempe-
ſtas:arctq ab arcturo frigus prodit: dũ hoc
quod iudea ex inuidia petiit: hoc gentilis
inde ex romana auctoꝛitate perpetrauit.
Vnde bene contra hanc eandem adhuc in
uidiam ſubditur.

Capitulum. xl.

Lante deo creſcit gelu:ga
quo fidelium coꝛdib⁹ ſpiri
tuſſanctus aſpirauit: quo
maioꝛa virtutum miracu-
la contulit:eo infidelitãs mẽ
tibus grauioꝛis iudicij toꝛ-
poꝛ erexit: ex⁹ inde contra deum plebs
infidelis obduruit. vnde humilis populus
antiquã pruinam que ſe aſtrinxerat cruci
fixit. Deo eni flante in gelu verſi fuerant
q viſis miraculis laudentes dicebant. Ecce
totus mundus poſt eum abiit. Conſpicie-
bant ſigna:cernebant per miniſtros ei⁹ mi-
racula totum iam mundum ſecuturum fi-
dei predicamẽta prenudebant:z tamẽ quo
ſanctus ſpiritus mundum repleuerat: eo il
lorum mentes arctius inuidie malicia liga-
bat. Dqua ergo in gelu verſa fuerat: dum
eunte poſt deuz mundo:indea i inuidia pi-
gra remanebat. Sed q: ſuperne poteſtati
ſupperẽt:etiam tante crudelitatis pruinaz
ſoluere:atq ad amandum ſe coꝛda fidelẽ
um liquare poſt hoc gelu mox bene ſubdi-
tur. (¶ Et rurſum latiſſime fundunt aque.)
Poſt gelu qppe dominꝰ latiſſimas aquas
fudit:quia poſtq indeoꝝ ſeuiciam vſq
ad moꝛtem pertulit:eoꝝ coꝛda protinus
ab infidelitatis pruinis amoꝛis ſui aſpira-
tione liquefecit: vt tanto poſt deſiderabi-
lius ad obediendum currerent: quanto pꝛe-
ceptis illius ꝓius obſtinatius reſtitiſſent.
Vnde bene per quẽdam ſapientem dr. Si
cut glacies in ſereno ſic reſoluentur pecca
ta tua. Ab hoc frigidi toꝛporis gelu ſolui
prophẽta deſideranerat:eum dicebat. Con
uerte domine captiuitatẽ noſtram:ſicut toꝛ
rens in auſtro. Ne his aquis idcirco ad deũ
concurrentibus populis rurſum dr. Mit-
tet verbum ſuum:et liquefaciet ea:flauit ſpi
ritus eius z fluent aque. Aque de gelu cur
runt: quia pleriq ex variis perſecutoꝛibus
magni predicatoꝛes fiunt. Gelu igitur in
aqua liquatur:cum toꝛpoꝛ interni frigoꝛis
ad irrigationem vertitur predicationis. Un
Paulus gelu non erat: qui acceptis epi
ſtolis damaſcum pergens in coꝛda fidelium
quaſi in terrã dei iactata verbi ſemina ne
ad perfectionem operum ſurgerent: reſtrin
gere querebat. Sed gelu hoc in aquam re-
dit:quia quos perſequendo prius premere
ſtuduit. hos poſtmodum ſanctis ſermo-

Eccl. 3.

Pſ. 125.

Pſ. 147

erhoꝛtationis infudit:vt tãto vberioꝛ ec
clorum meſſis exſurgeret: quanto hanc um
ber dei etiam ab oꝛe perſecutoꝛis irrigaret.
Vnde z bene ſubditur.

Capitulum. xxi.

Ramentum deſiderat nu-
bes. ¶ Quid eni electi quiq
ſunt:niſi frumenta dei. ec
cleſiaſtes hoꝛreis reconden-
das: Que nãq i tritura aree
paleas tolerant:quia in hac
purgatione ſancte eccleſie moꝛes contrarios repꝛoboꝝ portant quouſq hec inter-
nus agricola ventilabꝛo iudicij purget: et
in ſuperna habitacula electos ſuos quaſi
munda iam grana ſuſcipiens:eternis pale
as ignibus tradat. Vnde bene per Joãnem
dr. Luius ventilabꝛum in manu ſua:z per- Mat. 3.
mundabit aream ſuam:z congregabit trit
cum in hoꝛreum ſuũ:paleas autem combu
ret igni inextinguibili. Sed hoc frumentũ
quouſq ad perfectionẽ fructũ veniat: nu
bium pluuias expectat vt creſcat: quia bo-
norum mens pꝛedicantium verbis infundi
tur:ne ab humoꝛe charitatis deſideriozq
carnalium ſole ſiccetur. Hoc frumentum ſu
pernus agricola in mundo ſurgere: ac nu
bes deſiderare conſpexerat cum dicebat. Mat. 9.
Meſſis quidem multa: operarij autem pau
ci: Rogate ergo dñm meſſis vt mittat ope
rarios in meſſem ſuam. Qui igitur hic frumẽ
tum. illic meſſis: qui vero hic nubes: illic
operarij vocantur:qz pꝛedicatoꝛes ſancti z
nubes ſunt z operarij:nubes videlicet per
doctrinam:operarij per vitam:nubes quia
verbis influunt:operarij quia non deſinũt
agere qd loquantur. Vnde z ſubdit. (¶ Et
nubes ſpargunt lumen ſuũ.) Nubes.n. lu
men ſpargere dr̃ pꝛedicatoꝛes ſanctos erẽpla
vite z doctrinã z agẽdo dilatare. Qz quãto
amplius annũciatõis itinere lumẽ ſpargãt. non tñ ad
puertenda oculi que appetunt coꝛda pue-
nit. Nam ſegtur. (¶ Que inſtrant edicta p
circuitũ:quocunq eaz voluntas gubernã-
tis duxerit.) Nepe eni pdicatoꝛes ſancti ex
hoꝛtari quoſdam volunt:ſed nequeũt. Ne-
pe quoſdã declinare appetunt: ſed tamen
interne inſtigatõis impulſu exhoꝛtari eos
inſtantiſſime compellunt. Videam⁹ nunc
dei quomodo gubernãtis manu z ad ea q
non appetit ducit:atq eo impulſu quo mo

um gubernantis manu retinetur. Certe Paulus cum vestimenta sua excutiens a ecorinthijs discedere vellet audiuit. Noli timere sed loquere: & ne taceas: propter q ego tecū sum: & nemo apponetur tibi vt noceat te: quoniam multus est mihi populus in hac ciuitate. Rursum cū ad thessolonicenses voluisset ire: retentus est dicens:: Voluimus venire ad vos ego qdem Paulus: & semel & iterum: sed impediuit me sathanas. Hec ḡ eni per semetipsum sathan prepedire potuit tanti apostoli vias: sz occulte dispēsationis vsibus dū aduersatur: nescientis deseruit: vt nimirū Paulus dum ad alios vellet nec valeret: eis a ḡbus recedere non poterat altius pdesset. Nubes igitur dei cūcta per circuitum lustrant: q: predicationis luce mundi fines illuminat. Sed q: diuinis nutibus subdite nequeunt: explere quod volunt: re nō possunt: nisi quo eas voluntas gubernantis duxerit. Unde & adhuc subdit̄ gitur. ¶ Ad omne quod precipitur eis super faciem orbis terre. ¶ Sepe enim cū gubernantis voluntate pducūtur: aliter agere appetunt: sed aliter disponūtur. Nam plerūḡ quosdā auditores suos studet blande corrigere: & tamē eoꝝ sermo in asperitatem ducitur: plerūḡ quosdam resecare aspere appetunt: sed tamē eoꝝ vigor per māsuetudinis spām refrenatur. Sicut ergo non possunt ire quo volunt: ita etiam nequeūt agere sicut volunt. Quia enim eos internus arbiter tenet cū mittit: ita illos etiaz modificās suscipit cū pducit: vt aliq̄ i cogitatōe alia disponant: sed alia in opere peragant: aliquando aliter inchoent: sed aliter ꝓsumēt. Quia igitur intra hoc quod sibi precipitur seruiunt: dicatur recte. Quocūḡ eas voluntas gubernanti ꝑ ducerit: ad omne qđ precepit illis superfaciē orbis terre. Eo enim aptiorem viam predicatōis inueniunt: quo ad hanc nō cum suis: sed preceptoris sui natibus ducantur. Unde adhuc subditur. ¶ Siue in vna tribu siue i terra sua: siue in quocūḡ loco misericordie sue eas iusserit inueniri. ¶ Una tribꝰ pfecto iuda intelligitur: q̄ in scripturis sacris clara ac multiplex pre ceteris memoratur. Que in hoc quod ex se redemptoris nostri carnem ptulit speciale pre omnibus munus accepit. Terra autez dei simul omnis iudea nominatur. Que tūc ei fidei sue fructū protulit: cum totus sub idolorum cultu delapsis gentibꝰ mundus erraut. Locus aūt misericordie dei ē ipsa gentilitas: cuius culpas districtus iudex si iuste animaduerteret: ad reconciliationem gr̄e nunq̄ veniret. Que cū nulla apud deum merita habuit: reconciliationis tamen gr̄am ex sola misericordia accepit. Unde ꝑ Paulum dr̄: Gentes aūt super misericordia honorare deū. Unde rursus scriptū ē: Et que nō secuta misericordiam: nūc autē misericordiam consecuta. Nubes ergo suas deus ducit: siue in vna tribu: siue in terra sua seu in quocunq̄ loco misericordie sue eas iusserit inueniri: q: predicatores veteris noui ḡ testamēti aliquando soli tribui inde cōtulit: & israel pene totū ex prava regum gubernatōe reprobauit. Aliquando & in terra sua has placere nubes fecit: q: eundem israeliticū populum ad antiquā gr̄az posset correctionem captum tarēḡ reuocauit. Aliquādo de loco suc misericordie eas dā rescere voluit: q: per predicatores sanctos etiam gentibus virtutum miracula ostēdit vt sola misericordia a iugo erroris absolueret quos ingenite perfidie ira deprimebat. Capitulum. 37.

Ed ecce beliū q: futura per ꝓpheticum spiritū sensit: q: multa sublimiter ptulit vir arrogans elatōis sue pōdere lassatus: non valet porrigere que dicit. Nam per iactantiam primus adiungit. ¶ Auscultā hec Job: sta & cōsidera miracula dei. ¶ Quasi in comparatione sui iacentem vidit quem ad ꝓba tante predicatōis vt staret ammonuit: cuius et per hoc quod dicit auscultā: graue beato Job cōtumeliam irrogat: q: sicut iam illo & superius virtutē arrogantia minoris est: audi tum sibi velle errorē querere maioris. Sed licet beliū bona que dicit nesciat pēsare cui dicat: nos q eruditi ab hominibus querimus indagare ꝓba doctrine illius subtiliter debemus. Nam magna fortasse virtutis arte dr̄: sta & considera miracula dei. Stat nō nulli qppe q dei miracula iacentes cōsiderant. q operatōis eius potentiam nō sequētes admirāt. Stare qppe ē recta agere

1. Cor. 10. Unde per paulum dicitur. Qui se existimat stare: videat ne cadat. Et sepe qdam superna iudicia mirant: predicamēta ecclesie patrie cum audiunt diligunt: mira opa intuentur: sed dispositionis obstupescunt: sed dū amando & viuendo ad hec eadem opera assurgere negligunt. Jacētes ergo dei miracula cōsiderant qui eius potentiā sciendo pensant sed viuendo non amāt. Per contemplationem quidem in cōsideratione oculos tendunt: sed tamē per intentionem sese a terra nō erigunt. Unde bene in balaā exprobratione dicitur. Qui cadens apertos hz oculos. Multa nāḡ de aduentu redemptoris dixerat: & que in nouissimis temporibꝰ erāt ventura ꝓuidebat: sed dū ei viuēdo assurgere noluit: quē prouidēdo ꝓdixerat. Jacens ergo apertos oculos habuit: cum eius mentem: & ppheria ad ecclesiā tenderet: & auaritia in terra retineret. Jacens ergo aptos oculos habuit: q: cum videre de supioribꝰ potuit quē ꝓstratus in infimis nō amauit. Belia itaḡ qui beatum Job nequaḡ credidit viuēdo tenuisse qđ dixit: quasi animo nens dicit. Sta & considera miracula dei. Quē adhuc de venturis discutit: & quasi de ignorantia humilians adiungit. Nunquid scis quādo preceperit deus pluuijs: vt ostēderent lucem nubiū eius. Si nubes sancti ꝓdicatores sunt: pluuie nubium sunt verba predicationum. Sed nubes cū per aera trāseunt nisi pluuie deorsum veniāt nescit: quātam aquarū immēsitatē portant: nisi coruscus sol inter pluuias erumpat: intelligi nō valet quid in eis etiam claritatis lateat: q: nimirum ꝓdicatores sancti si taceant: & nequaḡ loquentes ostendant quanta sit ecclesiis spei claritas quā in cordibus gestant: aut reliquis hominibꝰ similes: aut iōḡ his despectatores videntur. Cum autem aperire per predicationem ceperint que sit superne patrie remuneratio: quam intrinsecus tenent cum ꝓsecutione ꝓfecti in qua virtutis arce ꝓfecerint innotescunt: cum vilibꝰ despecti loquendo insinuant vnde timeantur ipse que nubibus inclusi pluuie lucem nobis carādem nubium ostendant. Per verba enim predicatorum agnoscimus: vt i eis claritatem vite quā appetunt cum magna humilitate veneremur. Hanc nimirum lucem paulus discipulis ostendebat cum dicebat. Ut sciatis que sit spes vocationis eius que diuitie glorie hereditatis eius in sanctis: & que sit supereminens magnitudo virtutis eius in nos: qui credimus. Hanc lucez corinthij per scriptorum verba quasi ꝑ pluuie guttas agnouerant cum dicebant. Epistole graues sunt & fortes: ꝓsentia aūt corporis infirma: & sermo contemptibilis. Ephes. 1. 2. Cor. 10

Capitulum. 38.

Ed plerūḡ ꝓditatores sancti ostendere semetipsos vt prosint cupiunt: nec tamen possunt plerūḡ latere: vt quieti sint: appetunt: nec tamen permittuntur. Nemo igitur scit quando lucem nubiū pluuie ostēdant: quia nemo comprehendit quādo deꝰ virtutem ꝓdicationis prebeat: vt ꝓdicantiū gloria clareat. Dicit ergo. ¶ Nunqd scis quādo preceperit deus pluuijs: vt ostenderent lucem nubium eius? ¶ Ac si apte dicat. Nunquid si venturos in mūdo predicatores iam conspicis: quādo eos ad predicandum dominus repletione sancti spiritus repellat quibusue modis eorum vite claritatē mundo innotescat apprehendis. Unde adhuc apte subiungitur. ¶ Nunqd nosti semitas nubium magnas & perfectas scientias? ¶ Habent iste nubes semitas subtilissimas. i. sancte predicationis vias. Angusta quippe porta est que ducit ad vitam. Eos ergo p semitas astringunt qui ab intentionis eorum tramite per lata mundi desideria euagādo non erunt. Arcta enim bene viuendi censura non est ampla via sed semita: in qua predicator quisq̄ studiose constringitur: quia sub preceptorum studia solicite coangustatur. Via non quasi quedaz angustia est itineris in hoc quidem mundo viuere: sed de huius mundi cōcupiscentia nihil habere: aliena non appetere: propria nō tenere: laudes mundi despicere: & pro deo obprobria amare: gloriam fugere: despectum sequi: adulationes despicere: despicientes honorare: mala nocentium ex corde dimittere: & erga eos dilectionis gratiam immobilem in corde retinere. Que videlicet omnia semite sunt: sed magne: quia quanto in ꝓsenti vita pro ipsa viuendi custodia anguste sunt: tāto amplius in eterna retributione dilatantur. Unde & bene subditur. Et perfectas scientias. Per

fecta quippe scientia est: et cuncta hec sollicite agere: et se de suis meritis scire nihil esse. Unde et ipse nubes de hac perfecta scientia docentur: cum eis voce veritatis dicit. Dū feceritis omnia que precepta sunt vobis: dicite serui inutiles sumus. Perfecta scientia est scire omnia et tamen intra quendam modum scientem se esse nescire: q; et si iam dei precepta nouimus: et si iam virtutem verborum illius sollicita intentione pensamus: et si iam que intellexisse nos credimus agim⁹: adhuc tamen acta eadem qua districtione examinis sint discutienda nescimus: nec dū dei faciem cernimus: nec dum occulta eius consilia videmus. Quanta ergo est nostra scientia que quousq; mortalitatis nostre pōdere premitur: ipso sue incertitudinis nubilo cecatur. De qua bene per Ysaiam dicitur. Qui se existimat scire aliquid nondum cognouit quemadmodum oporteat eum scire. In hoc itaq; mundo dum viuimus: tunc perfecte que scienda sunt scimus: cum proficientes per intelligentiam nil nos perfecte scire cognoscimus. Dicitur igitur. Nunqd nosti semitas nubium magnas: et perfecta scientias. Ac si aperte dicat. Nunquid iam summa acta predicantium conspicis: q; post q̄ per scientiam ad alta se dederunt: deorsum se humiliter per cognitionem sue ignorātie inclinant. Quod quia solo sancti spiritus dono agitur: ut humanum eor non solum de scientia: sed etiam de ipsa sua ignorātia perfecte doceatur: et calore amoris ad superna feruescat: dum minora esse que cognouit infimis pensat recte subiungitur. ¶ Nonne vestimenta tua calida sunt: cuz perflata fuerit terra austro: ¶ Sepe autem beatum Job figuram sancte ecclesie tenere iam diximus. Vestimenta vero ecclesie sunt omnes qui ei fidei adunatione iunguntur. De quib⁹ eidem ecclesie per prophetam dominus dicit Quo ego: quia omnibus his velut ornamento vestieris. Per austrum vero qui nimirum calidus ventus est: nō immerito spiritus sanctus designatur: quo quisq; dum tangitur: ab iniquitatis sue torpore liberatur. Unde bene in canticis canticorum dicitur, Surge aquilo et veni auster perfla ortum meum et fluent aromata illius. Aquilo enim subtenir vt surgat: vt nimirum is qui mortalium corda restringit aduersarius spiritus fugiat. Auster enim venit et ortum perflat: vt eius aromata diffluant: quia per aduentum sancti spiritus dum mens hominuz rapitur: et ea mor opinio virtutum aspergitur: vt iure iam sanctorum lingua quasi ortus austro perflatus dicat. Christi bonus odor sumus deo. Vestimenta ergo sancte ecclesie calida sunt: dum terra austro perflatur: quia hi qui ei per fidem inherent feruentibus charitatis studijs inardescunt dū eorum mens sancti spiritus afflatu perfunditur. Quod quidem et de eode beato Job nil obstat intelligi: quia si hec generaliter in sancta ecclesia dicimus: vt tamen per membra eius singula specialiter teneam⁹. Unusquisq; enim qui recte viuit: atq; hoc et alios docere consuevit quasi tot vestimenta habet: quot auditores ei concorditer inherent.

Lucæ 7.

1. Cor. 8.

Esa. 42.

Capitulum. 25.

Natura namq; vestimentorum est: vt per semetipsa calere non possint: sed ad iuncta viuenti corpori: duz calentes membrorum poros contegunt: emanentem ab intimis calorem premunt: quo nimirum calore hec eadem vestimenta calefiunt: sed calefacta calorem quez acceperint retinendo ad corpus reddunt. Quid ergo per vestimenta viuenti corpori adherentia: nisi discipulorum vita magistris bene viuentibus connecta signantur. Que quasi per poros calorem accipit: quia ad amorē dei et exemplo actionis et impulsu exhortationis ignescit: que velut frigus proprium expellit: duz a pristina iniquitate discedit: calorem quez accepit retinet: quia in eo quem predicando sumpserit feruore connalescit. Doctores autem sancti dum auditores suos in amorem dei proficere sentiunt ipsi amplius in doctrine virtute feruescunt: et quia eos ad summa inardescere et feruere conspiciunt: ad predicanda bona celestis patrie validius succenduntur. Qui et si quando pro eo quo adhuc vitam corruptibilem humane infirmitatis agunt: de qualibet culpa saltem tenuiter in opere: in locutione: in cogitatione contemplantur: discipulorum suorum profectum conspiciunt: et ipsi vel in mi

nimis esse reprehensibiles erubescunt: ne qua forte exempla torpitudinis prebeant eis: quos predicationis voce ad regulam iustitie rectitudinis vocant. Dum ergo verbo doctorum accenduntur: auditores: quasi ex viuenti corpore vestimenta calefiunt. Sed dum ex profectu auditorum etiam vita docentium proficit quasi ex calefactis vestimentis calor ad corpus reddit. Sed neq; sibi doctores tribuant q̄ per exhortationem suam ad summa proficere auditores vident: quia nisi spiritus sanctus eorum corda repleat: ad aures corporis vox docentium incassum sonat. Formare enim vocem magistri exterius possunt: sed hanc imprimere interius non possunt. Neq; enim qui plantat est aliquid: neq; qui rigat: sed qui incrementum dat deus. Dicatur ergo. Nonne vestimenta tua calida sunt: dum perflata fuerit terra austro: Quia nimirum tunc auditores qui iam bene viuentibus doctoribus inherent: calorem superni amoris accipiunt: cum per afflatum sancti spiritus creantur: ac si aperte beato Job diceret: incassum tibi tribuis: si quos per te profecisse in virtutibus contemplaris: quia si quos per te incaluisse estimas nisi eos spiritus sancti feruor attingeret: frigidi in sua insensibilitate remanerent.

Ps. 6

Postquā vero hec fortiter dixit: per arrogantiam leuiter motus: irrisionis illico verba subiungit dicens. ¶ Tu fortitan in eo fabricatus es celos qui solidissimi quasi ere fusi sunt. ¶ Possunt per celos hi qui in celestibus sunt conditi angelici spiritus designari. Unde et in oratione nostra dicere voce veritatis instruimur. Fiat voluntas tua sicut in celo et in terra: vt nimirum voluntas dei: sicut a superiori creatura agitur: ita in omnibus etiam ab humana infirmitate seruetur. De quibus bene dicitur. Qui solidissimi quasi ere fusi sunt. Natura nāq; eris est rubigine difficile consumi. Et virtutes angelice que in diuino amore fixe persteterunt: lapsis superbientibus angelis: hoc in munere retributionis acceperunt: vt nulla iam rubigine surripientis culpe moderantur: vt in contemplatione conditoris sine felicitatis fine permaneant: et in hoc quod sunt condite eterna

Iob. 15.

stabilitate subsistant. Quod bene apud moysen ipsa de mundi origine hystorie verba testantur cum et prius factum celum dicitur: et hoc idem postmodum firmamentum vocatur: quia videlicet natura angelica: et prius subtilis est in superioribus condita: et post ne vnquaz potuisset cadere mirabiliter confirmata. Possunt etiam per celos: vt sepe diximus electorum mentes exprimi: a cunctis terrenis contagijs intimo amore suspense. Qui quamuis corpore degant in infimis: quia tamen corde iam inherent summis: veraciter dicunt. Nostra conuersatio in celis est. Qui solidissimi velut fusi sunt quia ab integritate cepte fortitudinis nulla mutabilitatis rubigine consumuntur. Quibus et fortiter contra aduersa durantibus auctoris voce dicitur. Vos estis amici mei: qui permansistis mecum in tentationibus meis. Sed quamuis doctus et arrogans cum irridere sanctum virum nititur irrisioni sue fortia dicta permiscet: adiectis tamen fortibus semper ad superna cuncta verba relabitur. Nam iterum cum veridendo subiungitur. ¶ Ostende nobis quid dicamus ei nos quippe inuolumur tenebris. ¶ Ac si dicat tu qui iam magna in ec intelligentie perfrueris: docere nos qui ignorantie tenebris inuolumur debes. Qui mox ab irrisione resiliens despiciendo subiungit. Quis narrabit ei que loquor. Ac si aperte dicat: que ego de suis laudib⁹ acute sentiens nō audita loquor: quis hec narrare vel postquā audierit potest. Sed quia cum doctrina et arrogantia in vnius mentis habitatione confligit: a loquentis ore non solum sonat viuendi leuitas: sed etiam grauitas sentendi. Postquam helihu in arrogantiam leuiter intumuit dicens: quis narrabit ei que loquor mox per doctrinam subdidit.

Capitulum. 26.

Etiam si locutus fuerit homo deuorabitur. ¶ Omne quod aliquid deuorat hoc introrsus trahens ab intuētu oculis occultat: et q̄ videri in superficie potuit

in profundum rapit. Homo igitur cum de deo tacet per rationem in qua est conditus esse aliquid videtur. At si loqui de deo cepe rit illico q̄ sit nihil ostenditur: quia magni tudinis illius immensitate deuorat̄: t qua si in profundum raptus absconditur: quia fari ineffabilem cupiens: ipsa sue ignorātie angustia deglutitur. Loquatur enim caro de spiritu: carnalis spiritus de increāto: creatura de creatore temporalis de eterno: mutabilis de immutabili: mortalis de viuificante: t cum in tenebris positus in ternus lumen sicut est nesciat homo: de eter nitate differere cupiens: cecus de luce loqui tur: Si ergo locutus fuerit homo deuorabi tur: quia si effari homo eternitatem appe tit: etiam hoc sibi subtrahit quod de illa vel tacitus sentit. Sed ecce eternitas tunc ho minibus vere innotuit: cum se eis humani tate suscepta monstrauit. Que q̄ necdum renelata fuerit de eisdem hominibus: recte subiungitur. At nunc nō vident lucem. De qua nimirum luce etiam per prophetam di citur. Populus qui ambulabat in tenebris vidit lucem magnam. Sed hec eadem lux qualiter ab hominibus videatur insinuat: cum protinus subdit. Subito aer cogitur i nubes. Aer quippe ipsa sua tenuitate spar gitur: vt nulla firmitate solidetur. Nubes autem tanto firmiores sunt: quanto densio res. Quid ergo per aerem nisi mentes secu larium designantur: que innumeris hui⁹ vi te desideriis vedite: huc illucq̄ more aeris fluide disperguntur. Sed aer in nubes cogi tur: cum fluxe mentes per superni respectus gratiam virtutis soliditate roborantur: vt intra sinum cordis recta sentiendo se colli gant. Et in vanis cogitationibus non liqne scant. Aer petrus fuerat: cum per terrena ve sideria sparsus: eum quasi aura transiens pro vita carnis cura piscationis agitabat. Aer etiam apostoli omnes extiterant: qui iam per legem alta didicerant: sed nec dum per fidem firma sapiebant. Subito autem aer in nubes coactus est: quia per respectuz superne gratie fluxa corda piscantium i so liditatem versa sunt predicatorum: vt corā infirme cogitationes fortia sentiendo dene sescerent ac more nubium aquas scientie ca perent: t subter iacentem terram verbis pre dicationis irrigarent: que peracto ministe rio ad celi secreta recurrerent: atq̄ ad eter nam requiem finito labore pernenirent. Un de t bene mox subditur. ((Et ventus tran siens fugabat eas.)) Ventus quippe ē tran siens vita presens. Ventus ergo transiens nu bes fugat: q̄ mortalis vita percurrens pre dicatores sanctos a nostris oculis corporali ter occultat. Ventus ergo trāsiens nubes fugat: quia vite temporalis excursus a car ne apostolos subtrahit: t eos a terre super ficie in secreta requie quasi in celorum car dine abscondit. Sed quia vsq̄ ad mortem predicare non desinunt: t presentis vite spa cium more nubium cum verborum pluuia crcurrunt quid eorum laboribus in sancta ecclesia agatur adiungit cum protinus subdit. ((Ab aquilone aurum veniet.)) Quid per aquilonem nisi peccati frigore cōstricta gentilitas designatur: quaz ille sub iure sue tyrānidis tenuit: qui superbiens dixit. Sedebo in monte testamenti in lateribus aquilo nis: ascendam super altitudinem nubium: ero similis altissimo. Quid vero auri nomi ne: nisi anime fidelcs exprimantur? De qui bus p Hieremiā dicitur. Quomodo obscu ratum est aurum: mutatus est color optim⁹. Aurum quippe obscuratum voluit: quia in quibusdam claritatem innocentie versaz in culpe nigredinem vidit. Ab aquilone ergo aurum venire dicitur: quia per respectū gra tie redemptoris a gentilitate nudam persi die torpore frigida: intra sanctam ecclesiaz preciosa deo vita fidelium multiplicatur. Ab aquilone etenim aurum venit: cum in ipsis idolorum cultoribus vera in domino fides claruit. Sed conuersio ad fidem gen tibus iudea contradixit: t ad premia retri butionum celestium dedignatur suscipe eos qui dudum fuerant cultores idolorum. Un de post conuersionem gentium petro dicitur quare introisti ad viros preputium haben tes t comedisti cum eis? Quo contra recte per Isaiam dominus dicit. Dicam aquilo ni da: t austro noli prohibere. Sicut enim per aquilonem gentilitas: sic per austrum in dea signatur. Que quasi meridiano sole in caluit: quia redemptore in carne appārente: feruorem fidei prima suscepit. Aquilonī ergo da dicitur: cuz offerre deo sue fidei mu nera gentilitas imperatur. Austro autem in betur ne prohibeat: qa hebetis in fide cōsi

stentibus precipitur: ne vitā gentilē repellē do condemnent. Unde hic quoq̄ q̄ dictū est: ab aglone aurum veniet: apte subiūgi tur ((Et a deo formidolosa laudatio)) Sic enim a deo dr̄ ac si ab hijs q̄ in parte vi sūt .i. fidelib⁹ diceretur. Auro igitur ab aglone veniente a deo formidolosa laudatio pdūt q̄ dum claritatē sue fidei gentilitas obtu lit multitudo hebreop fidelium diuia iudi cia ptimescendo laudauit. Sz quō ab aqui lone veniat aurū quō ab hijs q̄ sub deo sunt hystoria sacri eloquij ostendat. Scripsim qppe est: Cornelius centurio cohortis que dr̄ italica religiosus t timens deum cuz oi domo sua: faciens elemosinas multas ple bi: t deprecans deū semper. Elidit in visu manifeste quasi hora diei nona. angelū dei introeuntē ad se: t dicentē sibi. Corneli: At ille intuens i eū: timore correct⁹ dixit: Quid est dñe: Dixit aūt illi. Oones tue t elemo sine ascenderūt i memoriā in conspectu di. Aurū ergo ab aglone venit: dū in pspectu dei: ex gentib⁹ cum elemosinis oratio ascen dit. Quod cum Petrus fratrib⁹ retulisset: quomō vel cur nesciūs angelū: vel ipse de ce lo sūmitti lintheū cū bestijs reptilib⁹ ac vo latilib⁹ vidisset: quō spūs sanctus ēt añ ba ptisma gentilū corda pfuderit: q nunq̄ i iudeop mentib⁹ nisi post aquā baptismat venit: ptinus scriptū est: Dis auditis tace runt: t glorificauerunt deum dicentes: Er go t gentib⁹ deus penitentiā ad vitam de dit. Multitudo ergo fidelium formidolo sam deo laudē obtulit: que saluatis genti bus a suo murmure dona celestis gre am mirando cōprehendit. Unde ipse quoq̄ Pe trus miratur dicens: In veritate cōperi: q̄ nō est personarum acceptor deus. Sed cū gentes fidē susceperunt: cur ab eis q̄ iam fi deles sunt formidolosa venire laudatio dr̄: cum leta venire potius q̄ formidolosa de buisset. Sed iccirco cōuersis gentib⁹ ab he breis iam fidelibus formidolosa laudatio pdūt: q̄ nimirū iuste iudea repulsa ē: dum pie est gentilitas vocata: t dāna sue repul sionis timuit: dum lucra aliene vocatōis vi dit. Unde nos quoq̄ quotidie dū iniquos quosq̄ ad sopinatam vite celsitudinem p̄ nobi repente cōspicimus: sub occultis dr̄ iu dicijs timēdo gaudemus: ne per occulta in dicta quosdam deus q̄ digni putantur de seruat: q̄ per hec ad se eos q̄ indigni estimā tur vocat. Segtur. ((Digne eū lucrare nō possumus: t si lucrare iam eū possum⁹ nō tamen digne: q̄: quicquid in illo seruamus ex fide est t nō ex specie. Hoc tamē quod ips se inuenisse pfidera: adiungit dicēs. ((Ma gnus fortitudie t iudicio: t iustitia t enar rari nō potest.)) Magn⁹ qppe ē fortitudie q̄ fortem aduersarium sapat: t de domo il lius vasa cōtumelie auferens i misericordie vasa pmutat. Magnus iudicio q̄ t si hic electos suos p aduersa deprimit eos qñq̄ i gloria eterne prosperitat̄ extollit. Magn⁹ iustitia: q̄ t si hic tolerat diu: quandoq̄ ta men reprobos sine termino dāmnat. Bene autem subdidit: t enarrari nō potest. Scā tiri eni digne nō valet: quātominus dicit Sed meli⁹ hanc vt̄ dicam⁹: si sub consi deratōis eius formidine ammirando tacea mus. Segtur. ((Ideo timebunt eum viri t nō audebunt cōtemplari omnes q̄ sibi vi dentur esse sapientes.)) Doc loco beatu vi ros eos q̄ ad intelligentiam sunt fortes ap pellat. Et notandum q̄ nō ait t non aude bunt cōtemplari sapientes: sed q̄ sibi viden tur eē sapientes. Quib⁹ videlicet ibis peri tos qdem: sed arrogantes insinuat. Dein de ergo duz multa fortiter sentit: in locutōis sue fine se tetigit. Quia nāq̄ arrogantes t docti cum recte non viuunt: sed tamen recte dice re doctrine impulsionibus cōpelluntur: ips damnatiōis sue aliquo modo precones fi unt: q̄ dum ea que agere respuunt predicā tes insinuant: suis se vocibus dānatos dam nant. Cōtra quos bene per psalmistam dr̄: Conuerti sunt i arcum peruersuz. Arcus qp pe puersus ipsum a quo tenditur percutit. In vcis autem suis arrogantiaz lingue ar cui peruerso sunt similes: quia dum contra elationem verba faciunt: i suis auctoribus sagittas figunt. Unde summa cura puiden dum est: ne accepta sapientia cum ignoran tie tenebras illuminat: lumen hāltrario tol lat: vt iam sapientia esse nequeat. Que t si lat: vt tam virtute locutionis fulgeat: elationis tamen vitio eos loquentis obscurat. Alia nā velamine cos loquentis obscurat. Alia nā que cum veraciter habentur in malis in flecti non possunt. Bona autem sunt media

prophetia: doctrina: curationum virtus: et cetera que ita iter vtrū ꝫ sunt posita: vt aliquando per hec sola eterna patria aliquādo vero gloria terrena regretur. ¶Dedimus ergo has virtutes dicimus: quas ad quod cūq; mens appetit inclinamus. Quib⁹ perceptis: ita vt animas sicut terrenis diuitijs potest. Per terrenas nāq; diuitias: alij in gloriе sustentatione superbiunt alij erga proximorum indigentium miseria pietatē operātur. Cum per doctrinam igitur atq; prophetiam laus exterior queritur: quasi p corporales diuitias terrene glorie culmen ambitur. Cum vero doctrina atq; prophetia iuerandis animabus impenditur: quasi accepte diuitie egenis fratribus largiuntur.

Qui ergo sepe per ipsa dona que se percipere eruleat a mānā dantis incautus animis elongat: vigilanti prouisione curandus est: vt et prius subigantur vitia et post subtili circūspectione dona teneantur. Nam si in eis mens icaute se deserit: nō per hec adiuta subuehitur: sed quasi pro antecactis laboribus remunerata reprobatur. Unde fit etiam: vt accepta virtus dum i vsu transitorie laudis assumitur: q; vitio militat virtus nō sit. Q; cuius origo virtutis humilitas est illa i nobis virtus veraciter pullulat: que in radice ppria idest in humilitate perdurat. Aqua nimirum si abscinditur arescit: q; viuificantem se i intimis humorem charitatis perdit. Sed quia per hoc q; ab helia dr: Non audebunt cōtemplari omnes q; sibi videntur esse sapientes: occulta cordis elatio reprobatur intueri libet quanta virtutum munera Dauid perceperat atq; in his omnibus quam fortiter se humilitate seruabat.

Quem enī non extolleret: ora leonum frangere: vasorum brachia dissipare: despectis prioribus fratrib⁹ elegi: reprobato rege ad regni tabernacula vngi: timendum cūctis uno lapide goliam sternere: a rege proposita exercitis allophillis numerosa prepatia reportare: promissum tandem regnum percipere: cunctum israeliticum populum sine vlla contradictione possidere. Et tamē cum archam dei i hierusalem reuocat: quasi obscenus prelatam se omnibus: admirtu populo ante archam saltat. Et quia coram archa saltare vt creduntur vulgi mos fuerat: se se i diuino obsequio per saltum rotat.

Ecce quem dominꝰ cunctis singulariter prelulit: sese sub domino: et exequando minis et abiecta exhibendo cōtemnit: nō potestas regni ad memoriam reducitur: nō subiectorum oculis saltando vilescere metuit: nō se honore prelatum ceteris ante eius archam q honorem dederat recognoscit. Coram deo egit vilia vel extrema vt illa ex humilitate solidaret: que coram hoibus gesserat fortia. Quid de eius factis ab alijs sentiaē ignoro. Ego Dauid plus saltantem stupeo q̄ pugnantem. Pugnando quippe hostes subdidit: saltando autem coram domino semet ipsum vicit. Quez michol filia Saul adhuc ex tumore regij generis insana cum humiliatum despiceret dicēs: q̄ gloriosus fuit hodie rex israel discooperiens se, ante ancillas seruorum suorum: et nudatus est quasi si nudetur vnus de scurris: prorsus audiuit:

Dixit dominus quia ludam ante dominum qui elegit me potius q̄ patrem tuū. Ac paulo post ait: Et ludam et vilior fiam plusq; factus sum: eroq; humilis i oculis meis. Ac si aperte dicat: vilescere coram hoibus appeto: q; seruare mihi coram domino ingenium per humilitatem quero. Sunt vero nōnulli q de semetipsis humilia sentiant: q; i honoribus positi nil se esse nisi pulueres sanctāq; perpendunt. Sed tamen coram hominibus despecti apparere refugiunt: et cōtra hoc quod de se interius cogitant: quasi rigida exterius venustate palliātur: Et sūt nōnulli q vilescere videri ab hominibus appetunt: atq; omne quod sunt delectos se exhibendo cōtemnunt: sed tamen apud se itrorius quasi ex ipso merito ostense vilitatis intumescunt: et tanto magis i corde elati sunt quanto amplius in specie elationem pmūt.

Que vtraq; elationis vitia bella magna Dauid circūspectione deprehendit: mira virtute superauit. Quia etenim semetipso intus humilia sentiens honorem exterius non querit: inūgnat dicens: Ludam et vilior fiam. Et quia per hoc q; vilē se exterius prebuit: nequaq; interius intumescit: additq; Ero q; humilis in oculis meis. Ac si dicat: qualem me exterius despiciens exhibeo talem me et interius attendo. Quid ergo acturi sunt quos doctrina elevat: si Dauid ex carne sua venturum redemptorē noverat: cuius gaudia prophetando nuncia

uit: et tamen in semetipso eruleē cordis valida discretionis calce deprimebat dicens: ero q; humilis i oculis meis. Bene ergo per helia dr: Ideo timebunt eum viri: et nō audebunt contemplari omnes qui sibi videntur esse sapienter. Contemplari enim sapiē tiam dei non possunt: q; sibi sapientes videntur: quia tanto ab eius luce lōge sunt: quāto apud semetipsos humiles non sunt: q; i eorum mentibus dum tumor elationis crescit: acie contemplationis claudit: et vnde se lucere pre ceteris estimant: inde se lumine veritatis priuant. Si igitur veraciter sapientes esse atq; ipsam sapientiam cōtemplari appetimus: stultos nos humiliter cognoscamus. Relinquamus noxiam sapientiam: discamus laudabilem fatuitatem. Unde quippe scriptum est. Stulta mundi elegit deus vt confundat sapientes. Unde rursum dicit Si quis videtur iter vos sapiens esse in hoc seculo stultus fiat vt sit sapiens. Dic euangelice hystorie verba testantur: q; zacheus cum videre pre turba nihil posset: ficomorum arborem ascendit: vt transeuntem dominū cerneret. Sicomorus quippe: ficus fatua dr: Pusillus itaq; zacheus ficomorum scandit et dominū vidit: q; qui mundi stulticiā humiliter eligunt: ipsi dei sapientiaz subtiliter cōtemplantur: pusillanimitatem nāq; nostraz ad videndum dīm turba prepedit: q; infirmitatem humane mentis ne lucem veritatis intendat: curarū secularium tumultus premit. Sed prudenter ficomoꝝ ascendimus: si proinde eam que diuinitus precipit stulticiam mente tenemus. Quid enim in hoc mundo stultius q̄ a missa nō querere: possessa rapientibus relinquere: nullam pro acceptis iniurijs iniuriam reddere imo aduersis alijs patientiam prebere? Quasi enim ficomorum nos ascendere dīs precipit cuz dicit: Qui aufert que tua sunt: ne repetas. Et rursum. Si quis te percusserit i dexteram maxillam prebe illi et alteram. Per ficomorum dominus transiens cernitur: quia per hanc sapientiam stulticiā: et si nec dum vt ē solide tam tamen per cōtemplatōis lumen dei sapientiam quasi in transitu videtur.

Quam iuxta helia verba videre nequeunt q; sibi sapientes esse videntur: q; ad conspiciendum dīm in elata cogitationum suarū turba deprehensi adhuc ficomozi erbozem

non intenerunt.

Sancti Gregorij. Liber. 28. Capitulum. i.

Est dāna rerū: post funera pigno ra: post vulnera corporis: post ꝑba male sua dentis vrozie: post eam tumefacta ducta cōsortium: post susceptā sortiter iacula tot dolorum de tanta virtute cōstantie laudandus a tudice beat⁹ Job fuerat: si iam de presenti seculo esset euocandus. Ut postq; hic adhuc baptisma receperus est: postq; saluti pristine restituitur vt rebus redditis diutius vtatur: ac per elatōis gladium ipsa illum sua victoria sternat: debet omnipotēs deus seꝛepare per districtā iustitiam quem seruat ad vitam. Quid impeins pierūq; aliam quam pscia virtus iter ficit. Que illā dū consideratōe sua inflat a plenitudine veritatis euacuat: et dū se ad perapiendā premia sufficere suggerit: eam a meliozatōis intendē dilendit. Justus igitur Job ab flagella erruit: sed iustus post flagella pmanſit: et laudatus ante dei voce postmodū creuit et verbere. Profecto velut tuba ductilis et pcussione producta in laudē dei tanto altius elevatus est: quanto maioꝛi ē castigatione percussus: sed humiliandus erat ille: q; prostratus viceribus sic virtutib⁹ stabat: humiliandus erat ne tam robustissimum pectus elationis tela confoderent quod cōstabat certe q; et illata vulnera non vicissent: Requirendus nimirum fuit homo: cuius debuisset comparatione superari. Sed quid est quod de eo voce domini dicitur: vidisti seruum meum Job: q; non sit ei similis vir super terram. Cuius ego compatione poterat vinci: de qua deo attestante dicitur: quia nullus hominis cō paratione possit equari. Quid itaq; agendum est: nisi vt ex persona sua ipse dominus suos illi virtutes narret et vicat ei. (¶ Nunquid produxisti lucifer in tempore suo: et vesperum super filios terre consurgere fecisti?) Et iterum nunquid aperte sunt tibi porte mortis: et hostia

tenebrosa vidistis vel certe nunquid post ortum tuum precepisti diluculo: et ostenduisti aurore locum suum? Quis eo usquam nisi deus potest. Et tamen interrogatur homo vt cognoscat q; ista nō pōt: quatenus vir qui tā immēsis virtutibus creatur: et nullius hominis exemplo vincit: ne extolli debeat: dei cōparatione supetur. Sed o q̄ potenter erigitur q tam sublimiter humiliat. O quāta est hominis victoria: hanc ex dei cōparatione perdidisse. O quāto hominibus maior est: qui testimonijs cōuincitur: deo minor. Altus quippe potens est: qui tali interrogatiōe ostēditur q; potens non est. Sed q; ad obscura nimis differēda vocamur: ad euidē tertius iaz verba veniamus.

Capitulum. 2.

Job La. 38. a

Respondēs autem dñs Job de turbine dixit. Notandus video: q; si sano atq; incolumi loqueret: et tranquillitate dñica locutio facta diceret. Sed q; flagellato loquitur: de turbine locutus fuisse describitur Aliter enim dñs seruis suis loqtur: aliter cum p̄ districtionē ne extollant premit. Per blandaz enī locutionē dñi amāda vel cedo eius ostendit: per terribilē vo potestas eius metuenda mōstratur. In illa plaudet anime vt p̄iciat: in ista rep̄imit que p̄sumit. In illa discit qd appetat: in ista qd metuat. Per illam dicit gaude et letare syon: q; ecce venio et habitabo in medio tui: per istā dicitur: dñs in tēpestate veniet et in turbine vie eius. Blandus quippe est: q vt in medio inhabitet venit. Cū vero se per tempestatem et turbinē insinuat nimirū que tāgit corda perturbat atq; ad edomādā elationez se exerit: quāto potens et terribilis innotescit. Sciendū preterea est: q; in duob⁹ modis locutio diuina distinguitur. Aut per semetipm nāq; dñs loqtur aut per creaturaz angelicā eius ad nos verba formant. Sed cū per semetipm loqtur: sola nobis vis interne inspirationis aptur. Cū per semetipm loqtur de verbo eius sine verbis ac syllabis cor docetur: q; virtus eius intima quadam sublimatiōe cognoscitur. Ad quā mens plena suspendit: vacuis granat. Pōdus enim quidam est: qs oēm alium quā replet tenet. Incorporeū lumen est: qs et interiora replet: et repleta exterius circūscribat. Hinc ire pitu ferimo ē: qui et auditum aperit: et habere sonitum nescit. Qs enim de aduētu sancti spiritus scriptū est. Factus est repēte de celo sonus tanq; aduenientis spiritus vehemētis et replenit totā domū vbi erāt sedentes: et apparuerunt illis dispārtite lingue quasi ignis: sedit q; supra singulos eorū: per ignez quidem dominus aperuit: z semetipm locutionem interius fecit. Et neq; ignis deus: neq; ille sonitus fuit: sed per hoc qs exterius exhibuit expressit hoc qs interius gessit. Qz enī discipulo et zelo successoris: et verbo eruditos intus reddidit sorās linguas igneas ostēdit. In significatione igitur admota sunt elemēta vt ignem et sonitū sentirent corpora: igne vo inuisibili et voce sine sonitu ducerent corda. Fuerat ergo fuit ignis qui apparuit: sed intus qui latebat docuit. Et cū regine candacis eunuchus currui sedens iter caperet atq; Ysaiam non intelligens in manibus haberet in corde nimirum spiritus philippo dixerat: adiunge te ad currum. Et ad euacuandum petrū tumentes deū milites cornelius vidisset in mēte pauldubio a spiritu petrus auditus. Ecce tres viri qrūt te. Surge itaq; descende et vade cū eis. Spiritus enī dei ānī quedā nobis vbā dicere est occulta vi: ea q agenda sunt intimare et cor hominis ignaua nō adhibito strepitu et tarditate sermonis peritū repente de absconditis reddere. Nā q; audimus ea que ad se fiunt nō simul oia dicta cōprehendit: quippe q et causas p vba et articulatim vba p syllabas capit: visus autem noster in eo q totus se dirigit subito simul apphendit: dei locutio ad nos intrinsecus facta videt potius quā audiatur: quādum semetipm sine mora sermonis insinuat: repentina luce nostre ignorātie tenebras illustrat. Ihū et Baruch nerie filius cū requisitus exponeret quēadmodū vba Hieremie pphetantis audisset ait. Ex ore suo loqbat quasi legens et ego scribebā. Qui enīz legēs loqtur: alio intendit: sed alio vbum facit: q; qs videt dicit. Prophete ergo dei: q; eius verba vident potius in corde qz audiūt quā si legentes loquuntur. Cum vo per angelū voluntatem suā dñs indicat: aliquādo ex verbis: aliquādo rebus demonstrat: aliquā simul verbis et rebus: aliquando imagini-

Jacb. 2.

Isa. 66.

B

Act. 2.

Act. 10.

Act. 10. 6

Bar. 1.

bus corpōreis ocul⁹ ostensis: aliquādo imaginibus et ante corporeos oculos ad tempus et aere assumpto: aliquādo celestibus substantijs: aliquādo terrenis: aliquādo simul terrenis et celestibus. Hominesq; vero etiā per angelū humanis corporibus ita loquitur deus: vt ipse quoq; angelus mentis obtutibus p̄sentet. Verbis nāq; per angelū loquitur deus: cum nil in imagine ostenditur: sed superne verba locutionis audiunt sicut dicente dño. Pater clarifica filium tuū: vt et filius tuus clarificet te: primo respōdetur: et clarificaui: et iterū clarificabo. Neq; enim deus qui sine tēpore vi impulsionis intime clamat: in tēpore per suam substantiā illaz vocē edidit: quā circūscriptam tempore per humana verba distinxit: sed nimirū de celestibus loquens vba sua que audiri ab hominibus voluit: rōnali creatura administrāte formauit. Aliquando rebus per angelos loqtur deus: cū nil verbo dicitur: sed ea que futura sunt assumpta de elementis imagine nunciatur: sicut ezechiel nil verboz audiēs electri spēm in medio ignis vidit: vt videlz dum solam spēm aspiceret: que essent i nouissimis ventura sentiret. Electrum quippe ex auri argentiq; metallo miscetur in qua permixtione argentum quidem clarius redditur: sed tamen fulgor auri temperatur. Quid ergo in electro nisi mediator est dei et hominū demonstratus? Qui dum semetipm nobis ex diuina atq; humana natura composuit: et humanam per deitatem clarioꝛem reddidit: et diuinā per humanitatē nostris aspectibus temperauit. Quod enim stute diuinitatis eius: tot miraculis humanitas fulsit ex auro erruit argentū: et q per carnē deus cognosci potuit: qd q; per carnē tot aduersa toleranit: quasi ex argento tēperatū est aurum. Quod bene et in medio ignis ostēdit: q; incarnationis eius misteriū subsequētio iudicij flāma comitatur. Scriptū quippe est. Pater non iudicat quēquā: sed omne iudicium dedit filio.

Ezech. 1.

Jo. 17.

Jo. 5.

Capitulum. 3.

A

Liquando per angelos verbis simul et rebus loquitur deus: cum quibusdam motibus insinuat hoc quod exemplis narrat. Neq; enīz Adam post culpam in diuinitatis substantia videre dñm potuit: sed increpationis verba per angelum audiuit: de quo scriptum est. Cum audisset vocem dei deambulātis in paradiso ad aurā post meridiez: abscondit se inter ligna paradisi. Quid est enim q; post peccatum hominis in paradiso dñs iam non fuit sed deambulat: nisi q; irrumente culpa se a corde hominis mutum demonstrat. Quid est q; ad auraz post meridiez: nisi q; iam feruentioꝛ veritatis absconderat et peccatricem animam culpe sue frigora constringebant? Increpauit ergo Adam deambulans: vt eius mentibus nequiciam suaz non solū sermonibus sed etiā rebus aperiret: quatenus peccato; homo et per verba quod fecerat audiret et p deambulationem amisso eternitatis statu mutabilitatis sue inconstantiam cerneret: et per auram feruoꝛe charitatis expulso: to; pectoz suum animi aduerteret et p declinationē solis cognosceret q; ad tenebras ppinquaret.

Capitulum. 4.

Liquando imaginib⁹ corporeis oculis ostensis per angelos loqtur: de⁹ sicut Jacob sublimiam celo scalam dormiens vidit: sicut Petrus linteum repletū ac quadrupedibus plenum ex extasi raptus aspexit: q; nisi incorporeis oculis hec cerneret i extasi nō fuisset: sicut Paulo in visione noctis vir macedo apparuit qui transire eum: macedoniā rogauit. Aliquando imaginibus et ante corporeos oculos ad tempus et aere assumptis per angelos loqtur deus sicut abraam non solum tres viros videre potuit: sed etiam habitaculo terreno suscipere: et non solum suscipere: sed eorum visibus etiam cibos adhibere. Visi enim angeli quedam nobis interna nunciantes ad tempus et aere corpora sumerent: exteriorib⁹ profecto nostris obtutibus non apparerent: nec cibos cum abraam caperent nisi propter nos solidum aliquid ex assumpto elemento gestarent. Nec miram q; in illic ipsi qui susceptī sunt modo angeli modo dñs vocatur: q; angelorum vocabulo expriuuntur: q exterius ministrabant et appellatione domini ostenditur: q eis interius p̄erat: vt p hoc p̄sidentis impium: et per illud claresceret officium ministrantium.

La. 5.

Aliquando celestibus substantijs per angelos loquitur deus: sicut baptizato dño scriptum é: q; de nube vox sonuit dicens: hic é filius meus dilectus in quo mihi complacui. Aliquando terrenis substantijs per angelos loquitur deus: sicut Balaā corruptus cupiditate humana verba formauit. Aliq̄n simul & terrenis & celestibus substantijs per angelos loquit deus: sicut ad moysen in monte cū illo sionis sue ꝓba edidit ignē rubū q̄ sociauit atq; aliud superius aliud inferius iunxit.

Os tamen tunc solū agitur: cum ex ipsa aliquid cōiunctione signatur. Nam p̄ succensum rubū Moysen alloquens: quid aliud ostenditur: nisi q̄ eius populi ductor fieret: qui & legis flāmam peciperet & tamē peccati spinā nequaq̄ vitaret: vel q̄ ex illo populo oriret qui i igne deitatis carnis nostre volores quasi rubi spinas susciperet: & inconsumptam humanitatis nostre substantiam etiam in ipsa diuinitatis flāma seruaret.

Capitulum. 6.

Omnino ꝓ humanis cordibus etiam per angelos loquitur deus: cū secretorum p̄sentiam virtute sue aspirationis infundit. Unde & Zacharias ait. Et dixit ad me angelus qui loquebatur in me. Nō ad se qdem sed in se tamē loqui angelus dicit liquido ostendit: q̄ ie qui ad ip̄m ꝓba faceret per corpoream spēm extra non esset. Unde & paulopost subdidit. Et ecce angelus q̄ loquebat in me egrediebatur. Sepe enim nō exterius apparent: sed sicut sunt angelici spiritus voluntatem dei pphetarum sensibus innotescunt atq; eos ita ad sublimia sublevant: & quedā in rebus futura sunt in causis originalibus p̄sentia demonstrant. Humana nāq; cor ipso carnis corruptibilis pōdere grauatū hanc ipsam corpulentiā suā q̄si obiect fuliginis interna nō penetrat et grauabet. Unde fit sicut dictū est vt pphetaꝝ tia appareat corq̄ meno quo subtili spiritu tangit lenetur & nō pigra torpēsq; i imis iaceat: sed repleta ictuū afflatib⁹ ad supna

Exo. 3

Ma. 2°.

Exo. 3.

Ezech. 2

conscendat: atq; inde quasi de quodā rerum vertice q̄ inter se vētura sunt videat. Sz ne qs in pōdetis zacharie ꝓbis angeli designatum noie vel patrē vel filiū vel spūs sancti putet: si rectum scripture sacre cōsiderat: qd sentit velociter emendat que nunq̄ patrem nunq̄ spūm sanctū: & nō nisi p̄o incarnationis sue p̄dicatiōe filiū angelū vocat. Unde & in eiusdē zacharie ꝓbis apte ostēdit: q̄ i illo vere angelus. i. creatura loquerē cū dicit. Et ecce angelus qui loquebat i me egrediebat statimq̄ subiungit: & alius angelus egrediebat in occursum eius & dixit ad eū. Loquere ad puerū istū dicēs. Absq; muro habitabit hierusalē. Nō est itaq; deus angelus q̄ mittitur: cui ꝓba ab angelo q̄ dicēt debeat inueni. Sed q̄ in cōspectu cōditoris angelica ministeria ordinata graduum positiōe distincta sunt: vt & p̄o cōi felicitate beatitudinis opificē suū simul videtes gaudeāt: & tū p̄o dispositōe dignitatis alij alijs subministrent: ad pphetā angelus angelus mittit: & quē secum de deo gaudere cōmuniter cōspicit & vocet & dirigit q̄ cū & per superiorem sciam virtute cognitiōis: & p̄ p̄stantiorē grām culmine potestatis excedit.

Hec igitur dicta sint: vt q̄bus modis loquatur deus hominibus monstraret. Cum ꝓ beato Job respondisse dño de turbe dicit: virū per semetip̄m an ei per angelū sit locutus ambigitur. Potuerant q̄ppe p̄ angelū cōmotiones aeris fieri & hec ei que subiuncta sunt per eū ꝓba mādari. Rursumq; potuit & exterius angelus in turbine aerem ei extere: & tamen interius per semetip̄m dñs vim sue luis cordi eius sine ꝓbis insonare: vt credat q̄ dicta dñica que sequunt ipse ia per ꝓba ꝓtulit q̄ repletus deo ꝗ sine verbis audiuit.

Lo. 7.

Dat q̄ dicit. ((Quis est iste i nolnēs suias sermonib⁹ imperitis:)) Sicut & superiori parte ia̅ virum⁹ p̄ma exprobratio ē talis interrogatio q̄ dicit: q̄s ē iste? Belia enī arroganter locutus fuerat. Et q̄s est iste non dicimus nisi de eo vtiq; quē nescimus. Scire aūt dei approbare est: nescire reprobare. Ut q̄buldā: quos reprobat dicit. Nescio vos vñ sitis. Discedite a me oēs operarij iniquitatis. Quid ē ergo de hoc arrogante re-

Job. 32.

Mat. 25. & Luc. 13

quirere quis ēiste: nisi apte dicere ego arrogantes nescio. i. eorū vitam in sapiētie merite nō approbo? Quia dum laudibus humanis inflantur: a vera gloria eterne retributionis inanescunt. In eo ꝛo q̄s ait sentētias: & nō addidit quales: bonas vtiq; accipimus: quas qdem imperitis asserit sermonibus inuolutas, q̄ cum verbis iactātie fuerāt plate. Imperitie q̄ppe vitium ē rectuz nō recte sapere. i. celeste vonū ad appetituz terrene laudis inclinare. Sicut enīz sepe cōtingit: vt & bona male: & mala bene ꝓferantur: ita helin arrogans recta nō recte protulit: q̄ humiles in dei defensione suias nō humiliter dixit. Unde & eorū q̄ intra catholicā ecclesiam student inane gloriā: nō immerito typum tenet: qui dum se ꝓ ceteris peritos credant diuino iudicio de imperitia redarguuntur: q̄ sicut apostolus ait. Si quis se existimat scire aliquid: nondū cognouit quem admodū oporteat eum scire. Quia enīz prima stultitia angeli elatio cordis fuit: vera sapiētia efficitur hominis humilitas sue estimationis. Quā quisquis vel magna sapiēdo deserit: coipso vehemēter deficit quo semetipsum nescit. Unde Belia & sententias ꝓtulit: & imperitis sermonibus inuolutas q̄: & de deo rectum q̄d diceret nouerat: & tū de semetipso dicta: illius elatio stulta infatuabat. Hoc itaq; despecto ad eruditendū Job verba vertunt ac dicitur. Accinge sicut vir lūbos tuos. Scriptura sacra viros vocare cōsuevit: qui nimirū vias dñi sortibus et nō dissolutis gressibus sequunt. Unde per psalmistā dicit. Viriliter agite & confortet cor vestrū. Unde paulus ait. Remissas manus & dissoluta genua erigite. Unde & sapientia in puerbijs dicit. O viri ad vos clamito. & si aperte diceret. Ego non feminis sed virīs loquor: ea hi qui fluxa mēte sunt: mea verba percipere nequaq̄ possunt. Lūbos vero accingere est: vel in opere luxurie vel in cogitatiōe refrenare. Delectatio nāq; carnis in lūbis est. Unde & sanctis p̄dicatoribus dicitur. Sint lumbi vestri p̄accincti: & lucerne ardentes. Per lumbos enim luxuriam: per lucernam autem bonoꝝ operum claritas designatur. Jubent ergo tum bos accingere: ac lucernas tenere. Ac si aperte audiant. Prius in vobis inetipsis luxurias restringite: & tunc de vobis alijs bonorum

Job. 30. Deut. 32. Prou. 8. Luc. 12.

operum exempla monstrate. Sed cum beatum Job tanta predictum castitate nouerimus: cur ei post tot flagella dicatur: accinge sicut vir lumbos tuos. i. fortis restringe luxuriam: nisi quia alia est luxuria carnis qua castitatem corrumpimus alia vero luxuria cordis est qua de castitate gloriamur. Dicitur ergo ei. Accinge sicut vir lumbos tuos: vt qui prius luxuriam corruptionis vicerat: nunc restringat elationis ne de patiētia vel castitate superbiens: tanto penus intus añ oculos dei luxuriosus existeret: q̄to magis ante oculos hominum & patiens et castus appareret. Unde bene per moysen dicitur. Circūcidite p̄putia cordis vestri. idest postq̄ luxuriam a carne extinguitis: etiam superfluam cogitationem resecate.

Deut. 10.

Sequitur. ((Interrogabo te & respōde mihi.)) Tribus modis nos conditor noster interrogare consuevit cum aut flagelli afflictione nos percutit: & quāta nobis insit vel desit patientia ostendit: aut quedaz que nobis precipit: & nostram nobis obedientiam patefacit: aut aliqua nobis occulta aperit & aliqua abscondit & nobis mensuram humilitatis nostre innotescit. Flagello nāq; interrogāt: cum nichil bene sibi per tranquillitatem subditam afflictionibus pulsat: sicut isdem Job & laudatur attestatione iudicis & tamen ictibus concedit ur percussoris vt eius patientia tanto verius clarescere: quanto inquisita durius fuisset. Precipiēdo autē dura nos interrogat sicut Abraam terrā suam iubetur egredi: & p̄scire quo nesciebat: in montem victimam filium ducere: & quem ad consolationem senex acceperat immolare. Cui nimirum ad interrogationem bene respondenti. i. ad iussionem obedienti dicitur nunc cognoui quia times deum. Uel sicut scriptum est. Tentat vos dominus deus vester: vt sciat si diligitis eū. Tentare quippe dei est: magnis nos iussionibus interrogare. Scire quoq; eius est nostrā obedientiā nosse nos facere.

Gen. 22. Deut. 13.

Capitulum. 8.

Aperiendo vero nobis quedam aut claudendo nos interrogat deus: sicut per psalmistam dicitur. Palpebre eius interrogant filios hominum. Palpebras quip-

Ps. 10.

pe apertis cernimus: clausis nihil videm⁹. Quid ergo per palpebras dei: nisi eius iudicia accipimus? Que intra aliqd claudun-tur hominibus: et intra aliquid reserantur vt homines qui se nesciunt: semetipsis inotescant: quatenus dum quedam intelligendo comprehendant quedam vero cognoscere omnino non possunt eorum corda sese late ter ingrant: si illos diuina iudicia vel clausa non stimulant: vel aperta nō inflant.

Pdic. 3. 1.Cor.15. 2.Cor.3.

Hanc enī Paulus interrogatione probatus est: q̄ post perceptam internam sapientiam post aperta claustra paradisi: post ascensum tertij celi: post supne locutōis mysteria adhuc dicat. Ego me nō arbitror comprehendisse. Et rursum. Ego sum minimus apostolorum: q̄ non sum dignus vocari apostolus. Et rursum. Nō quia sufficientes sum⁹ aliqd cogitare a nobis quasi ex nobis: sed sufficientia nostra ex deo ē. Apertis ergo palpebris dei interrogatus Paulus recte respōdit: q̄ et superna secreta attigit: et tamen in humilitate cordis sublimiter stetit. Qui rursum cum secreta dei iudicia de repulsione in deorum: et gentiū vocatione discerneret atq̄ ad ea peruenire nō posset quasi clausis dei palpebris interrogatus est. Sed rectum val de respōsum reddidit q̄ deo se in ipsa sua ignorantia scienter ligauit dicens. O altitudo diuitiarū sapientie et scientie dei: quā incomprehensibilia sunt iudicia eius: et inuestigabiles vie eius. Quis enim cognouit sensum dñi: aut q̄s consiliarius eius fuit? Ecce enī absconsis mysterijs quasi clausis palpebris ingressus placita ac recta respōdit: qui secreti aditum pulsans: q̄ per cognitionem intromitti ad interiora nō valuit per cōfessionem ad ianuas humilis stetit: et q̄s int⁹ cōprehendere, nō potuit foris timēdo laudauit. Unde nūc quoq̄ beatus Job post interrogatōem deberis discutitur interrogatione sermonis: vt que sint superna p̄sideret: que dum nūc comprehendit: ad semetipsum redeat: et quam sit iustra nihilum in superno rum comparione cognoscat. Audiat itaq̄ interrogabo te et responde mihi. Ac si et aptius dicatur. Verbis meis ad sublimia cōsiderando te erecto: et dum ea que super te sunt nescire te p̄spicis tibimetipsi: te notiorem reddo. Tunc enī mihi vere respondes si que ignoras intelligis. Segtur. ¶ Ubi eras quando ponebam fundamenta terre? Indica mihi si habes intelligentiam: Quis posuit mensuras eius si nosti: vel q̄s tetendit super eam lineam super quo basis illius solidate sunt? Ecce omnia quasi de mundi origine narratione hystorica conteruntur. Repente ḡo subiungitur quod non de mundi sed de ecclesie dictum p̄dicatōe videatur.

B

Nam dñs. Aut q̄s clausit lapidem angularem eius? Per hoc enī quod nō in mundi origine factum est et illud superius ostendi tur: q̄ de mundi origine dictum nō est. Iccirco nā. p̄ rebus planis ac patentib⁹ obscura quedaz ac dissona p̄miscentur: vt p̄ hoc quod ab intellectu ifē discrepat et illud ingratur mystice quod dictum iustra ifam sonat. Nam q̄ fiat aliqs apertis rebus alia clausa cognoscimus: ita aliqs clausis compellimur: et illa altiori intellectu pulsare que aperta credebamus. Dicat ergo. Ubi eras quando ponebam fundamenta terre.

Capitulum. 9.

A

IN scriptura sacra quid aliud fundamenta q̄ predicatores accipim⁹? Quos duz primos dominus in sancta ecclesia posuit: tota i eis sequētis fabrice structura surrexit. Unde et sacerdos cum tabernaculum ingreditur vndecim lapides portare in pectore iubetur quia videlicet semetipsum p̄ nobis sacrificium offerens pontifex noster: dum fortes in ipso erordio p̄dicatores exhibuit: duodecim lapides sub capite in p̄ma sui corporis parte portauit. Sancti itaq̄ apostoli: et p̄o prima ostentatione ornamenti lapides sunt in pectore: et p̄o prima soliditate edificij i solo fundamenta: Unde Dauid prophēta cum sanctam ecclesiam in sublimibus apostolorum mentibus poni edificariq̄ conspiceret: Fundamēta ei⁹ inquit in montibus sanctis. Cum vero i sacro eloquio nouū fundamēta sed singulari numero fundamentum dicitur: nullus alius nisi ipse dominus designatur: per cuius diuinitatis potentiam mutantia infirmitatis nostre corda solidantur. De quo et Paulus ait. Fundamentum aliud nemo potest ponere preter id quod positum est: quod est christus Jesus: Ipse quippe fundamentum fundamentorum est: quia et origo est

Ero. 28

Ps. 86. B

1. Cor. 3.

inchoantium: et cōstantia robustorū. Quis igitur fundamenta nostra sunt hi q̄ integritatem nostrarum pondera portauerunt: ne beatus Job in superbiam de virtutuz sua rum potentia subleuetur: in ipsa vtici prima parte sermonis de sanctorum predicatorum cōmemoratione discutitur: vt quanto illos admirabiles venire cōspiceret: tanto in eorum compatione de se vilius estimaret. Os iccirco a domino iam quasi preteritum describitur: quia q̄q̄d futuris futurum est i cepit intus iam factum est in predestinatōe. Dñ ita q̄ ei. Ubi eras quando ponebam fundamenta terre? Ac si aperte diceretur. Dicat autem fortium cōsidera: neq̄ eor ante secula auctorem pensa: et cum eos quos in tempore cōdidi mirabiles suspicis: perpende quā tum mihi subdi debeas quem auctorē mirabilium sine tēpore ex cognoscis. Segtur. ¶ Indica mihi si habes intelligentiam quis posuit mensuras eius si nosti vel q̄s tetendit super eam lineam? Mensuram linee in terrarum partibus tenduntur: vt dimensionis egtas per ipsa linearum tensione teneatur. In carne autē vsq̄ ad ecclesiam venitur: in ecclesie occulti iudicij subtilitate distringit. Unde terre occulte mēsure vel linee tendebantur quando predicatorum sancti agente spū in aliqs partibus mundi vocabantur vt irent. Ad alias vo partes arcebantur ne accederent. Paulus nūq̄ apostolus cum macedonie predicare negligeret: per visum illi apparuit vir macedo q̄ diceret: trāsiens i macedoniam adiuua nos. Et contra sicut scriptum ē: tētabant apostoli ire aliam: et non p̄misit eos spūs Jesu. Dū ergo predicatores sancti et vocantur ad macedonias et abasia p̄hibentur: ista occultarū mensurarum linea illic ducta ē hinc reducta. Illic tenditur vt macedonia intra sancte ecclesie spacia colligat: hinc attrahitur: vt extra fines fidei alia relinquatur. Erant q̄pe tunc in ea q̄ colligendi non erant. q̄bus iustra meritum suum p̄ditis iam nūc alia itra mensuras ecclesie deo largiente suscepta ē. Intra has ergo mēsuras sunt oēs electi extra has oēs reprobi: et si intra fidei limitē ex videntur: vnde et in apoc. scriptum ē. Atrium q̄s foris templum est ejice foras et nc metiaris illud. Quid enī aliud atrium quam iustum

Apo. 11

B

dinēs significat. vite prime: et recte foris templum sunt: q̄ per atrium designantur arcta ōmictendi nō sunt: q̄ angusta est porta que ducit ad vitam: et latitudo vie prauoz nō admittitur ad mensuras et regulas electorum. Iste spirituales linee occulto iudicio tenden bantur: quando cuidaz dicenti: Magister sequar te quocūq̄ ieris eisdem magistri voce respōsum ē: vulpes foueas habent et volucres celi nidos: filius aūt hois non h̄z vbi caput suum reclinet. Iste mensure et linee tendebantur cū cuidam dicenti: domine p̄mitte me ire sepelire patrem meū: eisdem magistri voce respōsum est. Sine vt mortui sepeliant mortuos suos: tu aūt vade nūcia regnum dei. Ecce alius secuturum se p̄mittit et repellitur ali⁹ relaturādi se postulat et retinctur vnde hoc nisi per occulta corde spacia supnoz iudicioz linee tendebantur vt et hunc intus incōprehensibiles mensure p̄stringerent: et ille foris non iniuste remaneret. Sed cum nullus nesciat q̄ deus has occultoz iudiciorum lineas tendat: cur ad Job dñs. Indica mihi si habes intelligentiam q̄s posuit mensuras eius si nosti vel q̄s tetendit sup eam lineam? Ut ideirco regatur vt q̄ nosse sed tamen pretermittere poterat mensoretur quatenus pondus secretoz dei solicit⁹ pensent dispensationē vim hois nō in humanis virib⁹ sed i manu p̄sistere conditoris vt dū cōsiderat infirmitatem ei q̄ agat sue virtuti nihil tribuat: nec iam de se audeat aliqd cū dei iudicia occulta formidat: sed perpendens de super mēsuras et lineas incomprehensibiliter tensa: sit tanto magis i humilitate formidinis: quāto magis pendere vidz ea in potestate mēsoris. Segtur. ¶ Super quo basis illius solidate sūt? q̄d aliud hui⁹ terre basis quā sancte ecclesie doctores accipim⁹? In basib⁹ q̄ppe colūne: in colūnis aūt tota fabrice pōdus erigitur: nō ergo inserito doctores sancti basium nōie designantur q̄ dum recta p̄dicant et p̄dicatiōi sue vigendo p̄eordant omne pondus ecclesie sita mozaz suoz um grauitate sustentant asperas ab infidelibus temptationes ferit et quoq̄ i p̄ceptis dei velut difficilia a fidelibus formidantur exemplis operum facilia ostendit: vnde et bene cum in typo ecclesie tabernaculuz figeretur ad Moysen dñs. Facies co

C

Num. 16

lūdas quattuor: t bases earum vehies ar
gento. In argento enī gd aliud quam clari
tās diuini sermōis accipiur. Sicut scriptū
Po. 11. est. Eloqa dñi eloqa casta argentum igne
examinatum terre purgatum. Bases ergo ar
gento vehite quattuor columnas tabernacu
li sustinent: qz predicatores ecclesie diuina
eloqa accepta vt in cūctis se crēplum ꝓbe
ant quatuor euangelistaz dicta t ore t opi
bus ꝓferant. Possiant p bases ēt pphete si
gnari q dum primi aptē de dñica incarnatio
ne locuti sunt: quasi quasdā bases eos aspi
cimus a fundamento assurgere t superpoſi
te fabrice pōdera sustinere: vnde ad Moy
sen rursum dns eā tabernaculi tabulas eri
Exo. 26. gere ꝓcepit fundi eaz bases argenteas in
dicit: Quid enī p tabulas nisi apostoli exten
si a mandō predicatōi dilatati. Quid per
bases argenteas nisi pphete signant. Qui
sup ipositas tabulas ipsi firmi ac fusiles si
stunt qz apostolorū vita dum eoz predica
tione istruitur eoz t auctoritate solidatur:
vñ t ꝑcte bene bases singulis tabulis sup
ponūtur: qz dū pphete seruī in ꝓbis suis de
mediatoris incarnatōe ꝓcurant: subsequen
tes predicatores ecclesie idubitanter edifi
cant: vt eā a semetipsis nō discrepent: alios
5 i se robustius figant. Hec imerito bases q
bus pphete signantur: vt ex argento fundi
debeant scīpit: argēti gppe claritas ex vsu
frangitur sine vsu aūt i nigredinē ꝓtrahit. Ꝓ
pheraz quoq; dñi ab mediatoris aduentū
qz i vsu spiritalis intelligentie nō erāt dū eō
spici ꝓt obscuritate nō poterant: quasi ni
gra remanebant. Ut postq; mediator veni
ens ea ab oculos nostros incarnationis sue
manu terſit gegd i eis lucis latebat inda
rut: lectusq; patrē precedentiū i vsum dedit
qz ꝓba reb⁹ exposuit. Sine ita pphetal seu
doctores exterēis tpib⁹ subsequntes basium
appellatōe significet dicat. Sup quo bases
illius solidate sunt: subaudis: nisi, sup me q
cūcta mirabiliter tenco: t bonis exteriozib⁹ in
tus ꝓcipaliter originem ꝓsto. Qui enī sibi
quod bonū est tribuit: solida basi nō est: qz
dum fundamēto nō inititur ipso suo pōde
re i ima precipitatur. Sed cū tam multa de
sancte ecclesie constructōe referant audire
mēs oppetit: minime nationes qua virtute
piancte sunt i diuersa hui⁹ domus edificia
qua sibi arte ꝓcurent. Sequitur. ¶ Aut qs
dimisit lapidem angularē ei⁹.) Jam p diui
nam grām oibus liquet: quem scriptura sa
cra angularem lapidē vocet: illuz ꝓfecto q
dū in se ꝓcidatā ille gentilem populum
suscipit i vna ecclesie fabrica dū vnos pa
rietes ungit: illū de quo scriptuz e. Sicut vita
dū vnda angulare se lapidē nō solum in in
feriozib⁹ sed ēt in supernis exhibuit qz t in
terrā plebi israelitice natōes gentiū: t vtraq;
Epho. 2. q simul angelos i celo iocauit. Eo gppe na
to clamauerunt angeli i terra pax hoib⁹ bo
Luc. 2 ne voluntatis. In ortu enī regis nequaq;
ꝓ magno offerent hoib⁹ pacis gaudia si
discordiam nō hērent. De hoc lapide p p
Ps. 117. pheram dr. Lapidem quē reprobauerunt
edificantes hic factus est in caput anguli. Du
ius lapidis typuz iechonias rex tenuit quē
Mat. 1 Matheus dū quaterdenas generatōes d
scriberet: secūdo numerauit. Quē enī in fi
ne secūde ipsum rursum in medio tertie ge
neratōis iserūt. Ipse nāq; in babyloniam
cū israelitica plebe migratus ē: q dum ab
alijs ad alia ducitur p vtriusq; pietis late
re nō i merito sexo numeratur. Cui⁹ numē
ratōis flexio angulariter lapidē dsignat. Ubi
enī coz a rectitudine flectit vt eat in diuer
sum tanq; angulum facit: recte ergo nume
rari bis potuit qz per vtrūq; pietem quasi
duo i se latera ostendit: vnde t ei⁹ dñi ima
ginem tenuit: q in iudea ortus gentilitatem
colligens quasi ab hierosolymis babyloni
am venit atq; hinc in semetipso fidei fabri
cam prius discordie studio scissaz arte cha
ritatis intexuit. Sed hec que de significatione
sctē ecclesie dicta sunt placet: vt breuiata re
plicatōe mozaliter disserantur: dignū nāq;
ē vt p ea que beato Job dicī ꝓcognoscam⁹
ad cozda nostra reuocemur qz ꝓba dñi tūc
mens melius intelligit cum i eis semetipsam
querit. Ecce enim dr: vbi eras qñ ponebaz
fundamenta terre. Si petōris animꝰ pulueris
Ps. 4. est qz i superficie attollitur: t tēpestatis au
ra raptatur: vñ scriptū est. Non sic impi nō
sic sed tanq; puluis quem proiecit ventus a
facie terre nil obstat terram intelligi animaz
iusti de qua scriptum est. Terra enim sepe
venientem super se bibens imbrem t gene
rans herbam opportunam illis a quibus col
tur accipit benedictionem.

21

Sed huius terre fundamē
tum fides est huius terre
fundamentum sacrum qñ
occultis cordis prima so
lidatio cū diuino rumore in
spiratur. Iste nec vaz cre
dit eterna que audit huic cū fide vacat ad
edificium subsequentis operis tam fundamē
tum ponitur. Ille eterna iam credit nec ta
men meruit venturi iudicij terroꝛē despicit
peric se earnis t spūs audenter luctat.
Dic reprime cū fortiozē tyrioz: iſanciter vt
bone vite surgat edificiū tam fundamenta
ꝑstruuntur. Posito enī ꝑ se prospe formidis
fundamento cū virtutum fabrica i altū di
citur necesse ē vt vnusq; ꝓficiens vires su
as cante metiatur: vt cū diuina ꝑstructōe
magn⁹ esse iam cepit semetipsum respiciat
sine cessatōe quod fuit: quaten⁹ attendens
humiliter quod per meritū inēnus ēnequa
q; sibi arroget: quod per grām factꝰ est. Un
de t nunc btūs Job p superna vocem ad
semetipsum reducitur: t ne de virtutib⁹ glo
riari audeat: de anteacta vita memoratur
eiq; dr: vbi eras quando ponebam funda
menta terre. Tc si iustificato peccatori ꝓ
pe vitas dicat: virtutes a me accepisti: tibi
nō tribuas: noli contra me de meo munere
extolli. Recole vbi te fueri: quando prima
in te fundamenta virtutum posui. Recole
vbi te fueri: qñ meo te timoze solidaui: vt
ergo ego i te nō destruam quod ꝑstruxi: ipe
nō cessas considerare quod repi: quē enim
vitas aut non i flagitijs aut in erecsib⁹ in
B uenit. Qz post hec dñi possumus seruare qz
sumus ñ nanq; negligimus pensare qz fui
mus. Plerunq; tamē clādestina elatio ēt
solicitis cordibus surripere solet, vt bonoz
cogitatio lz subtilis sit ac ꝓcissa cum valde
in virtutibus crescat oblita infirmitatis ꝓ
prie nequaq; ad memoriam reuocet qd in
vitijs fuerit: vnde t omnipotentis deus: ga
augeri infirmitatem etiam de remedijs salu
tis conspicit mēsuram ipsis nostris proſe
ctibus imponit vt habeamus quedam vir
tutum bona que nunq; quesiuimus: quera
mus quedam nec tamen habere valemus
quatenus mens nostra duz hec non potest
habere que appetit: t dū se intelligat de se
metipsa non habere que habet t p ea que
assunt considerarentur illa que desunt: t p
ea que vtiliter desunt seruentur humiliter
bona que adsunt: vnde t recte ꝓ hui⁹ ter
re. Iuste anime despensatione subtrahitur.
Indica mihi si habes intelligentiam qz po
suit mensuras eius si nosti vel qs tetendit
super eam lineam. Quis eniz nisi conditor
noster hui⁹ terre mensuras posuit. Qui ter
ni iudicij secreto moderamine: alij sermonē
sapientie: alij sermonē scientie: alij plenum
fidem: alij grām sanitatum: alij operationem
virtutum: alij ꝓphetiam: alij discretōem spi
rituum: alij genera linguarum alij interpreta
tionem sermonū tribuit quatenus in vno eo
dem spū ille verbo sapie polleat nec tamen
sermonē scie. l. doctrine fulciatur qz sentire
atq; inuenire sufficat ēt quod per discretū stu
dium non appetebat ille sermone scientie
fulgeat nec tamē in verbo sapiēne conualē
scat qz t exprimere sufficit quātum ducit t
tamen ad sentiendum ex semetipso subtile
aliqd non assurgit. Iste ꝓfidem eminentis
imperat nec tamē p sanitatum grām infirmi
tates corpoꝛ curat. Ille ofensas epe mez
bos subtrahit nec tamē arenti terre verbo
C pluuias reddit. Iste operatione virtutuz ad
ꝓfectū vitā ēt mortuos reuocat: t tamē p
pheticē grām nō habet, que sibi ventura sint
ignozat. Ille ventura quoq; vetat presēta
arendit t tamē i nulla fiducie operatione se
erexit. Iste p discretionē spūz i factis sub
tiliter mētes ꝓspicit: sed tamē diuersi generis
linguas nescit. Ille diuersi generis lin
guas exaltat: sed cū in re b⁹ similib⁹ dissimi
lia cozda nō pensat. Alt⁹ in vna lingua quā
nouit sermonū pondera interpretando pru
denter discutit: reliqs bonis: que nō habet pa
tienter caret. Sic itaq; creato: noster artifex
vniuersoꝛ cūcta moderatur: vt q extollit po
terat ex dono qd hz: humiliter ex virtute
quā nō habet. Sed cūcta moderatur vt cū
D p ipsam grām vnūquēq; sublimat eniam
p disperm alteri alterum subdat: t melioꝛ
quisq; dono alio cum q sibi subiciter attem
dat: ac licet se preire ex aliqa sentiat cito ta
men que supat se in aliqa postpōat. Sic cūcta
moderatur vt dū singula: que sunt eo
rum interposita quasi charitatis necessitu
dine fiant ola singulop t vnaquaq; sic q qd
non accepit i altero possideat: vt ipse alte
ri possidendum qd accepit humiliter impen
dat.

i Pe. i.

a

Hec enī per Petrum dicit. Unusquisq; sicut accepit gratiā in alterutr̄ illam administrantes sicut boni dispensatores multiformis gr̄a dī. Tunc nāq; dī multiformis gr̄a dispensatur qñ acceptum donū t ei q̄ hoc nō habet creditur: qñ ppter eum cui impenditur sibi datum putatur: hic per Paulum dr̄ p̄ charitatē seruite inuicem. Tūc. n. nos charitas a iugo culpe liberos reddit

Gal. 6.

cum vicissim nos nostro p̄ amore seruitio subiicimus: eum t aliena bona nostra credim⁹ t nostra alios quasi sua offerentes exhibemus. Dic rursum per Psalmum dr̄. Nam t

i Cor. 12.

corpus non ē unū mēbrum sed multa. Si dixerit pes qñ nō sum manus non sum de corpore: nō ideo nō ē de corpore: Si totū corpus oculus ubi auditus⁹. Si totum auditus⁹

Ibi. 3.

ubi odoratus⁹: Et paulo post. Qd si ecēt oia unū mēbr̄ ubi corpus: Hāc aūt gdez multa mēbra unū sō corpus. Quid. n. sctā ecclesia nisi supernī sui capitis corpus ē. In qua alī⁹ alta vidēdo oculus: alī⁹ recta operando manus⁹: alius ad iūncta discurrēdo pes: alius p̄ceptorum vocē intelligendo auris: alī⁹ malorum fetorē bonorūq; fragrātiam discernendo naris est. Qui corpaliū more mēbrorum: dū vicissim sibi accepta officia impendunt unū de senectipso omnibus corpus reddunt: t cū diuersa in charitate pagunt: diuersum ē̄ phibent ubi continentur. Si autem unū qd cuncti agerent: corpus utiq; quod er multis ptinētur nō ēent q̄: vix multipliciter cōpactum nō existeret si hoc ꝯcors mēbrorū diuersitas nō teneret. Q̄ ergo sanctis mēbris ecclesie virtutū dona dominus dilatat terre mensuras ponit: unde iterum Paulus dicit. Unicuiq; sicut deus diuisit mensuram fidei. Et rursum. Ex quo totū corpus cōpactum t cōnexum per oēm iuncturam subministratōis sm̄ operationē i mensura uniuscuiusq; mēbri augmentum corporis facit in ędificatōem sui in charitate Sz cum miro ꝓfilio auctor ac dispositor noster huic illa largitur q̄ alij denegat: alij hec denegat: quē illi largit mensuras sibi positas egredi nititur q̄sq; posse plusq; accepit conatur vt fortasse is cui minimū datus ē preceptorū occulta differre: ēpter ēt miracula exquisare: aut his que supne virtutis donum ad solum miracula roborat: etiam diuine legis pandere occulta ꝓtendat. In

c

ꝓcipitio. n. pedem posuit: q̄ mensurarus suaq; limitē nō attendit. Et plerūq; amittit: t quod poterat q̄ audacter ea ad que ptingere nō valet arripe festinat: nā t membrorū nostrorū tunc dī mysteriis vtimur: cū sua eis officia distincte seruamus. Lucē q̄pe oculis cernim⁹ vocem ꝯ auribus audim⁹ Si q̄s aūt mutato ordine voci oculos: luci aures accōmodet huic in casum vtraq; patent. Si q̄s odores velut ore discernere: sapores nare gustare: vtriusq; sensus sibi ministeriū q̄ vsib⁹ hec nō aptantur: t sua officia deserūt t ad extranea nō assurgunt. Ne ne itaq; dicendū intra acceptas et diuina largitate mensuras pedem cordis ꝓfferat cuz dicebat. Neq; ambulani in magnis neq; in mirabilib⁹ super me. Super se q̄ppe in

Psal. 130.

mirabilib⁹ ambularet si appere magnus vltra quā poterat quereret. Super se nāq; in mirabilib⁹ attollitur q̄ t in his ad que non

B

Ro. 15.

sufficit videri idoneus conatur. Dū intra has mēsuras ēt in ipsa Paulus predicatōnis sue se latitudine coarctabat cum diceret: nō. n. audeo aliq̄d loq̄ eorum que p̄ me nō efficit xp̄s. Tunc aūt recte accepta mēsura seruat cū antepositis oculis virorū spiritaliū vita respicitur. Unde t segt.)) Et dī qs tetendit super eā lineam.)) Super hanc enim terrā linea tenditur: qñ electi vnicuiq; anime ad sumendam viuendi regulam patrē ꝓcedentium exēpla mōstrantur: vt ex illorū vita ꝓsideret qd in suis actib⁹ fuit quatenus⁹ respecto iuste limitis tramite nec in

Act. 15.

fra mina negligens deficiat nec vltra maria superbiēs tendat nec minus cōnē ex-pleat q̄s sufficit: nec plus arripiat q̄s accepit: ne aut ad mensuram quā debet nō perueniat: aut eandem mēsurā deserēs extra limitem cadat. Angusta q̄ppe porta est que

Mat. 7.

ducit ad vitā t illā hāc ingreditur q̄ in eam

E

ctis que agit discretōis subtilitate ꝓpter hanc solicite coarctatur: nam q̄ per voluptates ꝓprias secura mente se dilatat: anguste sibi porte aditum dānat. Et ergo hanc terre mensura seruetur super eam diuinit⁹ linea tenditur q̄: vt nostra opera vel minora ꝓficiant vel maiora moderentur p̄ sacra eloquia subtilius ante nos sanctorū vita exp̄ditur t qd nobis quātūcunq; agendum sit

ostensa dilectionis discretione diffinitur.

Capitulum. 14.

a

Act. 5.

Nec aliquis vel damna rer̄ vel afflictiones corporis metuendo minas terrene potestatis ptimescit t contra vim resistentium veritatem defendere non p̄sumit. Unde petrus quia in timore dñi gustum respicit ostensa exemplorum suorum linea ad virtutū latitudinem tendit. Ipse q̄ppe flagellatus a ꝓncipibus populi eum iccirco se relaxari cōspiceret vt a predicatione cesset dum p̄ hoc haberetur loqui in posterum nequaq̄ saltez in ꝑsens cessat. Nam respōdens ꝓtinus dixit. O bedire opōrtet deo magis q̄ hominibus. Et rursum. Non enim possumus que vidimus t audiuimus nō loqui. Ut ille videlicet dum debilis t presentia damna formidant dum exempla tante fortitudinis contēplat in auctoritate sibi iam petri lineaz sequitur iam nil aduersitatis metuit iam resistentes deo potestates seculi extā cū corporis sacratione contēnit: sed tamē tāto vires ꝓficiētium patiendo fortiter destruit quanto liter aduersa nullis terroribus cedit. Alius plerūq; t in his extā que inter fideles posita senserit: se ceteris ꝓponit sua magis confidit t sibi potius quā alīs credit. Die nimirū dum iniustis obiectionibus non cedens in fortē se exterierit extā recta aliorū ꝓpositia nō recipiēs pedē extra limitez tēdit hūc petrus intra mēsure lineā reuocat q̄ postq̄ libertate vocis auctoritatē ꝓcipū p̄ssit p humilitatē cordis de non erubescendis gētibus pauli consilia audiuit. Sic enī semetipm contra aduersarios ex auctoritate curabat erigere vt tamē sibimetipsi nō crederet i his que nō recte sentiret: vt t libertate fortitudinis tumētes potestates excederet: et humilitate mansuetudinis obedientiā i reuerto concilio extā minoribus fratribus exhiberet t modo p semetipm aliq̄s t modo sibi metipsi cū alīs obuiaret. In factis igit petri quedā ante oculos nostros auctoritatis t humilitatis linea tēditur ne mens nostra aut p timorē ad mēsurā nō ꝓueniat aut p timorē limitem excedat. Dicta est quō linea tenditur ne p alterius actioni fortitudinē ad alterius ēde vitiū transeatur. Dicat nunc quēadmodū in via eadēq; fortē

discretionis lineā deserimus si hanc t aliqñ agere t aliqñ postponere nesciamus. Nam eiusdem rei eadem semp est virtus q̄ per momenta tēporū sepe merita mutant actionū. Dū sit vt cū qd bene agimus plerūq; meli⁹ ab ea⁹ actione cessemus t laudabili⁹ ad tempus deserat qd in suo tpe laudabiliter mēs tenebat nā si pro nostris bonis minimis q̄q; bus actis ꝓficuosante tū intermissis ieremus maiora labores mala ꝓmis imminent necessario nos virtutū augmenta sequim⁹ ne infirmioribus ꝓmis fidei detrimēta generemus ne tanto tam qd agim⁹ virtus nō sit quanto per occasionē sui in alienis cordibus fundamēta virtutū destruit. Quam discretionis lineā bene ante intuentiū oculos paulus tetendit qui t gentiles ad libertatē fidei veniētes circūcidi ꝓhibuit: t cū tūbris atq; yconiū trāsiens ipse thimotheū q̄ gētili patre editus fuerat circūcidit. Unde n. q̄ nisi se mādata ihe seruate ostenderet iudeorū rabiē etiā in his qui sibi tūc comites aderant excitaret: assertionis sue vim posposuit: t sine vllo fidei se suoq; comites a ꝓfectionis imanitate custodiuit. Fecit q̄s fieri fidei amore ꝓhibuit: sed ad fidei detrimēt ministeriū: q̄s quasi nō fideliter fecit. Plerūq; enim virtus cū indiscrete tenet amittitur cuiq; discrete intermittē plus tenet. Nec nimirū si incorporeis intelligimus q̄s agi i corporeis rebus videm⁹. Et studio nāq; arcus distenditur vt in suo tēpore vtilitate rēdatur. Qui si ocium relaxationis nō accipit: feriēdi frutem ipso vsu tensionis pdit. Sic aliquādo in exercitatōe virtus cū per discretionem ꝓtermittē reseruat: vt tanto post vicia valēter feriat quāto a pcussiōe interim prudenter cessat. Subtilis igit discretiōis super hanc terrā linea tenditur qñ ostensis vnicuiq; aīe exemplis ꝓcedentiū patrū: t vtile ad operationem virtus accenditur: t nōnunquā vtilius temperatur. La. 15.

Sed cum parum ab operis vtilitate fortitudo sepouit: alta cōsideratiōe opus ē ne forte nequaq̄ cōis boni consilio sed timore ꝓprio vel cuiuslibet ambitionis studio a virtutis exercitatione cessetur. Qd nimirum cū agitur tū nō dispensatione sed culpe seruitur. Dū curādū sollicite ēt cū qd suscepta

B

negociū cum virtutis cessatione dispensat
semetipm prius in radice cordis inspiciat ne
sibi per hoc aliqd auarus appetat fibiq; p
hoc timidus pereat & eo fiat prauum qđ in
ope sequitur quo nō ex recte cogitatiōis inten
tione generat. Vñ bene in euāgelio ptas
dicit. Lucerna corporis tui ē:oculus tuus.
Si oculus tuus simplex fuerit:totū corp⁹ lu
cidū erit. Si aūt oculus tuus nequā fuerit:to
tum corpus tuū tenebrosum erit. Quid eni
per oculum exprimit nīi opus suū puenies
cordis intentio? qui prauiq; se in actiōe exer
cebat hoc iam qđ appetit contemplat. Et qđ
appellatione corporis designat:nisi vnaquę
q; actio que intentionem suā quasi intuēte
oculū sequitur? Lucerna itaq; corporis ē ocu
lus:q; per bone intentionis radiū:merita il
lustrant actionū. Et si oculus tuus simplex
fuerit:totū corpus tuū lucidū erit:q; si recte
intendimus per simplicitatē cogitatiōis: bo
num opus efficitur etiā si minus bonū eē vi
deatur. Et si oculus tuus nequā fuerit totum
corpus tuum tenebrosum erit: q; eū peruersa
intentione qđ vel rectuz agit: & si splendere
coraā hominib⁹ cernitur: apud examen tñ in
terni iudicis obscurātur. Vñ & recte subiūgi
tur. Tuque ergo ne lumen qđ in te est tenebre
sint. Si lumen qđ in te ē tenebre sunt ipse te
nebre quāte erunt? Qđ si hoc qđ bene nos
agere credimus ex mala intentione fuscam⁹
quāta ipsa mala sunt:que mala esse etiā eā
ignoram⁹? Et si ibi nil cernimus
vbi quasi discretionis lumen tenemus: qua
cecitate in illa offendimus: que sine discre
tione ppetramus? Vigilātu igit cura p cun
cta opera intētio nobis nostra pensanda:vt
nil temporale in his que agit appetat totuz
se in soliditatem eternitatis figat: ne si extra
fundamenta actionis fabrica ponitur:terra
dehiscente soluatur. Vñ h quoq; apte subiū
gif. ((Sup quo bases illius solidate sunt?))
Bases ppe vniuscuiusq; sunt ale intentio
nis sue. Nam sicut fabrica colūnis:colūne
aūt basibus innituntur:ita vita nostra in vir
tutibus:fortes p̄o in intima intentione subsi
stunt. Et q; scriptum ē. Fundamentuz aliud
nemo potest ponere p̄ter id qđ positū est:qđ
est Xp̄s Jesus:tūc bases in fundamēto sunt
cū intentiones nostre in xp̄o roborant. In
cassum p̄o alta sup se bases edificia erigūt:
si nō ipse in fundamēto soliditate consistunt:
q; nimirū quālibet summa opa manifestant
cunt:si intentiones cordium extra eternita
tis certitudinem deflectūtur: & vite vere p̄mia
non regruntur: tantoq; grauiora ruine
vāna super se edificant: quāto altiora edifi
cia extra fundamentū portant: q; cū eterne
vite p̄mijs nō intenditur quo plus quasi se in
structibus erigunt:eo in gloriē inanis fouea
profundius cadunt. Hō ergo pensandū ē ba
ses, qđ sustinent:sed vbi sustinēatur:q; profe
cto humana corda diuinitus p̄scrutant: nō
solū que faciunt: sed qđ in oibus querunt.
Unde eū districtū iudicē paulus describeret
atq; actionū bona narraret dicēs. Qui red
det vnicuiq; ſm opa eius. Je qdem qui ſm
patientiā boni opis gloriā & incorruptionē
q; nominatā boni opis patientiem q̄si totā
electe actionis fabricā direrat:subtiliter illi
co vbi bases eiusdem fabrice cōsistrent ex
quisiuit dicens. Gloriā & honorem incorru
ptionē querentibus vitā eternā. Ac si aper
te diceret. Et si qđ per patientiaz boni opis
ostendāt gloriā & incorruptionē nō recipiāt
si intētiones cordis.i. bases fabrice i funda
mēta non figunt:q; videlz deus vel honeste
vite edificiū nō habitat: qđ extra se posituz
nō ipse sustentat. Quia igitur intētiones cle
ri vniuscuiusq; aie spei eternitatis innitunt
recte voce dñica ꝺ hac terra dicit. Sup quo
bases illius solidate sunt? Ac si apte diceret
nisi super me. Cui dū iusta quecq; alia inten
dit oē quod tēporaliter facit in me pendu
bio nō tēporaliter construit. Qui ergo tunc ro
bustius in fundamento solidāmur:cū verba
dei & in exterioribus p̄ceptis segmur:& in iti
mis sensibus subtilius intelligēdo pensam⁹
recte subiungitur.

Caput ulum. 16.

Qui posuit lapidē angu
larem eius?)) Lapis ppe
angularis est ad sacra elo
quia intellectus duplex:qui
tunc diuinitus dimittit qñ
nequaq; districto iudicio
ignorātie sue tenebris illi
gatur:sed quadā libertate pfruit:dū in p̄ce
ptis dei sufficiēter vel exequēdo exteriora
agere:vel contēplando interna sentire. Ad
qđ nunq; noster intellectus assurgeret: si ad
sapiendā naturā nostrā ipse noster condi
tor nō inueniret. Qui aliter angularis lapis
dicit: q; duos in se populos iūxit:atq; alte
q; cōiungens vtrūq; vite actiue vidz & con
templatiue in se exēplia mōstrauit. Ab acti
ua enim vita lōge contēplatiua distat: & in
carnatus redēptor noster veniēs: dū vtrāq;
exhibuit:in se vtrāq; sociauit. Hā cum i vr
be miracula faceret: in mōte p̄o orando pti
nuc pnoctaret: exemplū suis fidelibus p̄re
buit:vt nec cōtemplationis studio p̄mo
moderatius obligati cōtemplationis studia
derelinquant:sed sic in vtrūq; mētem pārtiē
do cōiungant:quatenus nec amorez dei p̄e
pediat amor p̄imi:nec amorē dei p̄imi: quia
trā secedit:abiiciatur amor dei. Quia igitur
humano cordi qđ ageret ignoranti: dei atq;
hominis mediator apparuit q & agēdo trāsi
toria disponeret & contēplando ostenderet.
vnde cuncta penderēt:recte dī. Qui & dixit
fit lapidē angularē eius: Ac si apte dñs di
ceret:nisi ego quē vnicam sine tēpore genui
sermōdis hominib⁹ cū tpe ostendi: in cuius
vita discerēt etiā diuersa viuēdi studia non
discrepare. Et notandū qp eū non se emisisse
sed dimisisse asserit:q; p̄certo humanā natu
ram filius suscipiēdo ad ima de sublimibus
venit. Cuius incarnationis misteriū:quia &
electi angeli mirati sunt q̄ codē misterio re
dempti nō sunt: recte subiungit. ((Cum me
laudarent simul astra matutina.)) Qz p̄mo
in tēpore cōdita natura rōnabiliū spiritus
credit ne incerto matutina astra angeli vo
cant. Qđ si ita est:dū terra esset inuisibilis &
incōposita:dum tenebre essent sup abyssum
venturū diem subsequentis, secuti p lucē sa
pientie existendo pruenerūt. Hec negligenter
audiendū est qp additur simul: q; nimirum
astra matutina etiā cū vespertinis redēpto
ris potentiā laudāt:eū electi etiā angeli ex
redemptis in mūdi fine hominib⁹ largitatē
gratie supne glorificēt. Ipsi quippe ve nos
ad laudē conditoris accenderēt:hoc qđ su
perius dixim⁹ orta per carnē luce clamave
rūt. Gloria in excelsis deo: & in terra pax
hominibus bone voluntatis. Simul ergo lau
dant: q; redemptioni nostre voces sue exul
tationis accomodāt. Simul laudant:q; dū
nos cōspiciunt recipi:suū gaudēt numerū re
pleri. Qui & fortasse ideo matutina astra me
morantur: q; sepe ad exhortandos homines
missi sunt: & dum venturuz mane nunciant
ab humanis cordibus p̄sentis vite tenebras fugant. Sed ecce angeli diuinā potestatem laudant:q; ipsa eos tante claritatis visio delectat. Nos aūt qui redimimur:& tamen corruptione adhuc carnis grauamur:
donum quod peipimus qua virtute laudamus? Quō valebit lingua dicere qđ nō sufficit mens nostra sentire? Segnior. ((Et exhilarent oēs filij dei.)) Jubilario ppe dicunt
cā cordis letitia ozis efficatia nō explet sed
quibusdā modis gaudiuz p̄dit qđ ipse qui
gaudet nec tegere p̄valet nec explere. Lau
dent itaq; angeli qui tam tante claritatis la
titudinem sublimibus vident. Jubilent ho
mines:qui adhuc inferioribus ozis sui an
gustias sustinent. Quę q; p̄o certo futurā
dominus nouerat nō tm facienda infinuat
quā facta narrat. Sed qđ agimus:qđ cum
boni de redemptionis sue ministerio iubilāt:
malos inuidia inflāmat:dum electi p̄sentit:
reprobi ad rabiem furoris excitantur:et do
na nascentia q; nolunt uniuersi p̄sequuntur.
Sed tamen inter hec etiam qui redemit: nō
reliquit. Scriptum quippe est. Fidelis autē
deus qui non patietur vos temptari supra
quā potestis:sed faciet cum temptatione etiā
p̄uentum vt possitis sustinere. Novit enim
conditor noster quādo erugere p̄tentio
nis procellam sinat: quādo erugentem re
p̄imat. Novit p̄o custodia nostra restrin
gere quod contra nos egredi p̄o nostra exer
citatione p̄meruit vt seuiēs nos dilnat pro
cella non mergat. Unde & sequitur.

Caput ulum. 17.

Quis conclusit ostijs mare:
quando eruperat quasi de
vulua procedēs:)) Quid enī
mare nisi seculum:quid vul
ua nisi conceptum carnalis
cogitationis accipim⁹? hoc
enim loco vulue nomine occulta & malitio
sa carnalium cogitatio designatur. Que vul
ua non ad p̄ferendam prolē concipit sub
stantiam corporis: sed ad explendam ne
quitiam causam dolozis. De hac vulua cor
dis iniquorum alias dicitur. Concepit do
lorem & peperit iniquitatem. Per hanc
vulnam p̄ani conapunt: cum mala cogi
tant. Per hanc vulnam parunt: cum
mala que cogitauerint operantur. Erum
pebat ergo mare: quasi de vulua procē

dens eā mīarum secularīā fluctus de ex-
B nalis cogitationis iniquitate cōcepte:in sāc
cte ecclesie interitū deseruirēt. Sed auctore
deo hostis hoc mare cōclusam ē:q; ptra tu
mores plequentiū sancti viri quasi quedaz
hostia oppositi sunt eoruz miraculis atq; re
uerentia ire plequentiū frangerent. Dumili
tatis gppe dīs terrenis principibus p hos
sanctā ecclesiaz supra mundi culmen eueuit
t seuientes maris impetus erecta eiusdem
ecclesie potestate coercuit. Sed huic senten
ti mari gd dīs fecerit audiam⁹. Sequitur.
¶ Cū ponerē nubē vestimentū eius t caligi
ne illud quasi pānis infantie obuoluerem.))
Mare seuies nube induit q; crudelitas p-
sequentium stultīcie sue velamēto vestitur.
Interposita enim caligine infidelitatis suet
plpicuā vitatis lucem videre non sufficit t
id qd agit p crudelitatis impulsum:p cecita
tis sue meritū nō agnoscit. ¶Nam si cogno-
1. Cor.2. uissent vt ait apostolus nunq; dīm glie cru
cifixissent. Hec nubes non solū solet infide-
les extra positos premere:sed quosdam etiā
uientes carnaliter intra ecclesiā tenebre
Unde sancti viri qui etiā aliene negligētie
Tren.3. cōpatiuntur:t se pari estimāt qd ppeti aliol
sentiant:deo orantes dicūt. Opposuisti nu
bem ne trāseat oīo:ac si apte dicant. Men
ti nostre terrenis voluptatibus assuete cura
rum suarū fantasmata insto iudicio obiicis
gbus eam in ipsa oīonis sue intentiōe con
fundis:t quā desideriis infimis deditā non
ignoras: recte cecatā ab intuenda lucis tue
plpicuitate reuerberas:vt cum in te intēdit
ipso a te cogitationū suarū nubilo reflectat
t q terrena h assidue cogitat q; vult h etiaz
toleret in oīone eū non vult. Q; igitur ipsa
plecutoz nequicia supna dispēsatione con
stringitur ne cōtra sanctos viros inquantū
voluerit effrenetur:postq; dicit:eū ponerem
nubē vestimentū eius:apte subdidit:t calī
gine illud quasi pānis infantie obuoluerē
C Pānis infantie pedes ac brachia cōstringū
tur ne hec atq; illuc dissoluta libertate ia-
cent. Q; ergo plecutores sancte ecclesie in
stabilitate cordis ingeti atq; huic seculo de
diti:nō grādeua sed puerilia sapūt q gdez
obscuritate atq; caligine nō intellectu sup-
li iudicij constringuntur: ne tūi persecq va-
leant quantū volūt pānis infantie referun
tur obuolutū:q; sicut dictum ē puerilia qui-

dem sapiant sed diuina dispensatione pstri
eri ad qs volunt brachia nō extendunt:t si
cuncta mala leuiter ppetrare appetunt:ne-
quaq; tamē implere cuncta que appetunt
pmittuntur. Segitur. ¶ Circūdedi illud ter-
minis meis.)) Terminis suis dīs mare cir
cūdat: q; iras plequentiū indicioruz suoruz
dispēsatiōe modificat vt insani tumida vn-
da seruoris plano frangatur litore occulte
dispositionis. Sequitur.

Capitulum. 18.

T posui vectem t hostia et
dixi. Huc usq; venies t non
pceedes amplius t h cōfring
ges tumentes fluctus tuos.
Quid p hostia nisi pdicato
res sancti gd per vectez ui
si incarnatus dīs designat: qui h videlicet
hostia ? seuientis maris impetū tāto valē
tiore opposuit: quāto ea sua obsecratione
roborauit:q; enim ista sancte ecclesie hostia
vectis huius oppositionis solidata sunt po
tuerunt qdem tundi fluctibus: sed effringi
nequiuerunt vt ea extrinsus vnda plecutio-
nis illideret: sed nequaq; cordis eoruz inter
na penetraret t q; doctores sancti predica
tione qdem sequentibus apti sunt:auctori-
tate autem sua resistentib⁹ clausi nō imeri-
to hostia vocant. Idem apta cōuersationi
humiliū t clausa terroribus superboruz nō
imerito hostia vocantur:q; t ingressum fide
libus aptunt. t rursum sese pfidis ne ingre-
diantur opponūt. Pēsemus quale ecclesie
hostiam extitit petrus:q; inuestigantē fidem
cornelii recepit:pcio querentē miracula si-
monē repulit. Illi dicens in vitate corpori
qm̄ non ē plonarū acceptor: t eius:secreta re
gni benigne apit:huic inquiēs pecunia ma
tecū sit in pditionē p districte dānatiōis sen
tentiā ecclesiis aule aditū claudit:qd cuncti
apostoli nisi sancte ecclesie hostia extitūt:eū
vocē redemptoris sui audiūt. Accipite spiri
tum sanctū quoz remiseritis peccata remit
tuntur eis:t quoz retinueritis retēta sunt:
Ne si illis apte diceret. Per vos ingredient
ad me hi quibus vosmetipsos panditis: et
repellentur gbus obseratis. Igitur dū ma
re scuit:dīs vectez t hostia opponit:quia t
ab amaris t perfidis cordibus dū plecutio
nis pcella se dilatat in mūdo: de⁹ vnigeni
ti sui gloriū pdicatoruq; ei⁹ reuerentiā erui

tat:et dum innotescit misteria diuine fortī-
tudinis: frangit in impijs fluctus furoris.
B Bene autē dicitur: huc usq; venies: t non
procedes amplius:quia numerum diuini iu-
dicij occulta mensura ē: et q̄ plecutionis
procella prosiliat:et quando cōquiescat:ne
autē non exagitata electos nō exerceat:aut
non moderata in profundū mergat. Cū bo
noticia fidei vsq; ad plequentes extendit
turbari maris tumor sedatur:ubiq; fluctus
suos mare frāgit:q; ad cognitionē piratis
venies: omne quid nequiter egit erubescit.
Fracta gppe vnda in se reliditur: q; victa
nequicia t iā p cognitionē sui cordis accu-
satur:t quasi ipsam vim quā intulerat rece
pit:q; de prauitate quā gesserat reatus sui
Ro 6. stimulos sentit. Dñi gbusdam per Paulū
dicit. Quē ergo fructū habuistis tunc in il-
lis in gbus nunc erubescitis? De si diceret:
Quid se in alīū fluctus vestre prauitatis ex-
tulerunt:qui nūc in semetipsis fracti: vnde
puersos vos inflauerant: cōuersos inde cō-
fonduntur? Recte ita p dicitur. Et hic con
fringes tumētes fluctus tuos. Qd vero in
hac cōclusione maris secūdo de hostis dici
tur more sacri eloquij:res semel dicta p cō-
firmationē replicatur. Si aūt hoc i loco ma
re accipere nō specialiter turbam plequen-
tium:sed generaliter seculū debemus:secū-
do contra hoc mare dīs hostia opposuit:q;
t prius humano generi pcepta legis:t post
modum nouę gratię testamentum dedit.
Secundo obiectis hostis huius maris im-
petum clausit: quia eos quos ad obsequiū
sui cultus assumpsit:t prius ab idolis data
lege coercuit: t post ab intellectu carnali gra
reuelata coercuit. Secūdo mar hostia acce
pit q; humanū genus prius deus t ab ope
ribus iniquitatis prohibuit: postmodū vo
etiā a cogitationis culpa cōstrinxit. Elidea
mus quēadmoduz pma tumenti mari dīs
hostia imponat. Ecce enim per legē dicit.
Exo.20. Nō occides:nō mechaberis:non furtum fa
cies:nō falsum testimoniū dices. Videam⁹
quēadmodū secūdis hoc mare dīs hostis
clausit. Ecce in euāgelio dicit. Audistis q;
Mat.5. dictū est antiquis non mechaberis. Ego au
tem dico vobis: qm̄ oīs qui viderit mulie-
rem ad cōcupiscendū eam: iam mechatus
est eam in corde suo. Rursum q; dicitur. Au
distis q; dictum est. Diliges primū tuū:t
odio habebis inimicū tuum. Ego autē vo
bis dico vobis:diligite inimicos vestros: bēfacī
te his qui oderunt vos: q; igitur prius neq;
cias opis phibet:postmodū culpas cordis
exhaurit nimirū tumenti mari ne circūdu
cta iusticie littora trāscat:bis hostia ponit.

Capitulum 19.

Bene aūt cum dixerit:ego cō
dausi hostis mare illico t tē
pus adiunxit dicens. Quā-
do erūpebat quasi ī vulua
C peodens q; videlz tunc hu
mano generi pceptis legis
obuiauit quando adhuc seculū suę origini
vicinum quasi ab ortu ppio ad profectuz
vite carnalis erubat:de vulua gppe peode
re est in lucem plentis glorie carnaliter ap
parere. Et recte subiungitur. ¶ Cū ponerem
nubē vestimentū eius:))q; nimirū de⁹ ho
minibus nō tunc apta ostensione se intulit:
sed dum eos ab errore plidie eripuit nec eū
illis claritatē sui luminis patefecit:quasi et
tenebris eos absulit'sed adhuc nube vesti
uit:vt t pristina prauitatis acta relinquerēt
t tñ ventura bona adhuc certius nō vide
rent. Ubi t apte subditur. ¶ Et caligie illud
quasi pānis infantie obuoluerē.)) Dū enī
rudem populum nō aperta spūs pdicatiōe
edocuit: sed figurata locutione pceptis lite
re astrinxit:adhuc infirma sapientes & bo
rum suoruz caligine quasi pannis infantie
obuoluit: vt mandatis grossioribus ligari:
crescerent ne male liberi in suis voluptati-
bus perirent. Quos ad viā iusticie dū nō ex
charitas sed adhuc timor astringeret: dimi
na dispensatio quasi prestit vt nutrirent. Iu
firmus nāq; populus cum pceptoz pānos
nolens:prolit ad firmioze statum erudie sua
ligatiōe puenit. Quia enim timor eum prius
a culpa coercuit: cōpetenter postmodū in li
bertatem spūs eruit. Dos pānos infantie
quos inchoantibus dedit ipse per pphetā
Ezech.1 dīs reprehendit dicens. Ego dedi eis pre-
cepta non bona. Mala enim quasi mala ex
cepta non bona. Mala enim quasi mala ex
tinuunt cōparatione peioz t bona quasi
B bona non sunt comparatione melioz. Nā
ficut peius delinquenti iudex de sodoma
tuq; Gomorra dicit:iustificasti sorores tu-
as in omnib⁹ abhominationib⁹ tuis quas
operata es: ita melioribus noui testamenti
pceptis subsequentibus: pcepta bona quę

nudebus data sint non bona esse memorãtur. Nec enim mentes viui vite carnalis inherentes euelli ab infantie possent: nisi gradatim ducta p̃dictione placerent: hinc quippe est q̃ in egypto positis pro usibꝰ moderamine latentia eorũ cõcupiscẽtie cõdescẽditur & vicinorũ suorũ vasis aureis argenteisq; subiatis discedere iubentur. Qui ad finã montem ducti accepta lege mox audiunt. Non cõcupisces rem primi tui. Et hic est q̃ in eadem lege oculum pro oculo: dentem pro dente ꝓcipiunt erigere: & q̃nq; tã reuelata grãtia peruulsi maxillã alteraz inuentur ꝓbere: quia enim plus semp ira in vindicta crigit: quã iniuria accepit: dum vindicãt mala non multoplicius reddere: q̃nq; discerent ea & multiplicata sponte tolerare: hic est q̃ eundem rudẽ populum a quibusdam ꝓhibuit quedã pro ei in vsum p̃sentium seruauit: sed hec q̃ sa tñ in meliorẽ vite figurã composuit. Bruta namq; alia idolis in egypto macrabat: ei q̃ in vsum postmodum animalium mactationũ retinuit sed idolorum cultum vertit: vt quz de vsu suo aliqd amitteret consolaretur eius infirmitas p hoc q̃ de vsu suo aliquid haberet. Mira aũt dispensatione cõsilij qꝰ ei dño de cõsuetudine carnali retinuit hoc in figurã spũs potẽtius vertit: quid enim & sacrificia illorũ animalium: nisi vnigeniti mortem designãt: qd sacrificia illorũ aialium nisi ertinctionẽ carnalis nostre vite significant: vnde ergo ibecillitati populi rudis condescenditur: inde ei per obambꝫatas allegoriarũ species maior fortitudo spũs nunciatur. Recte itaq; dr. Et caligine illud quasi pãnis infantie obuolueret: q; vnde cuq; te meritudinis infirmã pertulit inde, altam significationẽ spiritualiũ nubem fecit. Que q; preceptorum limite ab immoderatis animi euagationibꝰ cinxit recte subiũgit.

Capitulum. 20.

Ex.20.

Ex.21.

C

B

A

Irrandedꝰ illud terminis meis:)) & q; huius humani generis motus misso medias tore coercuit apte subiũgit: ((& posui vectẽ & hostia:)) vectez q̃ppe & hostia posuit q; redemptore nostro contra culpas delinquentium muso noue vite ꝓdicamenta firmauit. Clausa nãq; hostia opposito vecte roborantur: vectem ergo deus opposuit: q; cõtra lasciuos motus humani generis vnigenitum misit: qui ꝓcepta spiritualia que loquendo docuit: agendo solidauit: bene aũt subditur & dixi: hucusq; venies & nõ p̃cedes amplius: & h confringes tumentes fluctus tuos: hoc quippe mare hostia priora trãscenderat: q; claustra legis opposita humani tumoris vnda saliebat. At postq; mundus oppositum sibi vnigenitum reppererit clationis sue impetum fregit: & tranfire nõ valuit: q; eius fortitudine furoris sui terminũ clausum sucnit. Unde recte per ꝓphetã dr. Dare vidit & fugit. Possunt etiã p hostia aperte passiones eius non incõuenienter intelligi. Quibus ex occulto vectem posuit: q; eas ex inuisibili diuinitate roborauit. Contra quas mundi fluctus veniunt: sed fracti dissiliunt: q; superbi eos videndo despiciũt sed earũ vires experiendo ꝓmescunt.

Pro.iij. B

Hã dum passiones vnigeniti humanũ genus prius irrisit postmodũ erpauit: quasi ꝫ opposita hostia more elidendi maris & tumore elatum venit: & fractum virtute dissiliuit. Sed q; iccirco hoc ad beatũ Job dicit vt de tot virtutibꝰ cordis eius gloria ꝓmereꝝ: ne sibi fortasse tribuat: qꝰ se stare sublimiter non ignorat cũ quãta eius edificatione sint dicta ꝑpendimus: si h etiã moraliter villeramus. Dicat itaq;. Quis cõclusit hostiã mare: Quid ẽ mare: nisi cor nostrũ: furore turbidũ: ritio amarũ: elatione superbie tumidũ: fraude malicie obscurũ: qꝰ mare quantũ seuiat attendit qsq; in se occultas cogitationum tentationes intelligit. Ecce enim iam peruersa relinquimus: iam deliderijs rectis inhęremus: iam prana opa fortis abscidimus: sed tamẽ latenter intus ea cuz qua adhuc venimus vite veteris ꝓcella fatigamur: quã nisi respectu iudicij & eterni pauore tormẽti immẽsi timoris claustra cõstringerent: cuncta in nobis penitus superedificati opis fundamenta corruissent. Si enim qꝰ per suggestionẽ senit intrinsecus: per deliberationem foras erũperet: vite nostre fabrica funditus euersa iacuisset. In iniquitate iam cõcepti & in delicto editi per infite corruptionis molestias pugnã nobiscum huc deferimus quã cum labore vincimus: vñ & recte de hoc mari dr. Qui erũpebat quasi de vulua ꝓcedẽs. Unus cui prã

Gen.8. ne cogitationis adolescentia est. De qua p moysen dño dicit. Sensus enim & cogitatio humani cordis pna est in malũ ab adolescentia sua. Corruptionis nãq; malũ quod vnusquisq; nostrũ ab ortu desiderioꝝ carnalium sumpsit: in ꝓcetũ cratio exerceat: & nisi hoc citius diuine formidinis manus repimat: oẽ cõdite nature bonũ repente culpa i plundum vorat. Nemo igitur sibi cogitationum suarꝫ victoriã tribuat cum veritas dicat. Quis cõclusit hostiã mare qñ erũpebat quasi de vulua ꝓcedẽs. Qz nisi ab ipo cogitationis ꝓnordio cordis fluctus gratia diuina retineret tentatiõis ꝓcellis mare seuiens: terram ꝓculdubio humane mentis obruisset vt falsis fluctibus ꝓfusa arescere. i. pniciosis carnis voluptatibus dilecta deperiret. Solus ergo dñs hostiã mare concludit: qui pranis motibus cordis claustra inspirate formidinis obiecit. Qz vero ea que cernimus sequi phibemur: libet iaz ad inuisibilia oculos mentis attollere atq; h ipsa que sequi ꝓcipimur videre. Sed qd agimus. Infirmis illa obtutibus: necdũ patent: ecce ad corũ amorem vocamur: sed tñ a visione restringimur: q; etsi qñ aliqd furtim parũq; aspicimus: sub incerto nimis ad huc vsu calligamus: vñ apte subiungitur.

Capitulum 21.

21

Ubi.ō.

Lam ponere nubez vestimẽtũz eius & caligine illud q̃si pannis infantie obuoluere: hoc mare tumultuosum videlz cogitationibꝰ fluctuãs cor nostrũ nube vestitur: q; ne interna quiete pure ꝓspiciat inquietudinis sue cõfusione tenebꝫatur: hoc mare caligine quasi pannis infantie obuoluitur: q; a cõtemplationis sublimibus adhuc teneris sensibus sue infirmitatis ligat. Videamus paulũ quadã caligine quasi infantie pannis obuolutã dum ait. Videmus nunc p speculum in enigmate: tũc aũt facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte: tũc aũt cognoscã sicut & cognitus sum. Qui si se ad cõtẽplanda celestia infantem nõ cerneret cratis sue: ad hoc cõparatiõe nullo modo ꝓmisisset videre. Cũ eram parulus loq̃bar vt parulus: sapiebã vt parulus: cogitabaz vt parulus. Tunc ergo ad robur iuuenile cõscendimus: cũ forti sensu eum ad quã tẽdimus vitã videm⁹: nñc aũt q; intẽtionis nostre aciem ꝑ infirmitatẽ fumi ab interna luce retundit: mens nostra ligata infantie pannis tenetur. Ubi apte subiũgitur. ((Circũdedi illud terminis meis.)) Terminus enim suus dñs hoc mare & circũdat: q; cor nostrũ ad huc corruptionis sue molestia & cura barbarum: sub mensura contemplationis humiliat: vt licz plus appetat: vera tamẽ sibi cõcedatur nõ ascendat. Qui certe terminis suis dñs hoc mare circũdat: q; cor nostrum temptationibus tumidã occultis donorum distributionibus mitigat: modo agens ne prana suggestio ad delectationem veniat: modo ne prana delectatio vsq; ad consensum prũpat. Qui ergo illicitos motus cordis respicit: & in quibusdam eos vsq; ad ꝓfectum venire ꝓhibet: in quibusdam vero illos etiam a delectatione restringit: numerum frenu mari terminos ponit: vt nequaq; in opere creat: sed intra sinum mentis temptationum submurmurãdo se unda colludat.

B

C

Lol.ij.

Que q; tunc valenter restringatur: cum ei dilectione dei atq; ispiratis virtutibus obuiatur: recte subiungitur. ((Et posui vectez & hostia & dixi.)) Ducusq; venies & non pcedes amplius: & h cõfringes tumentes fluctus tuos. Quid enim moraliter per hostia nisi virtutes: quid per vectes: nisi robur charitatis accipimus? Hec itaq; hostia scilicet operationum virtutes: mare seuiens dissipat nisi eas ex occulto mentis opposita charitas astringat. Facile autem omne virtutum bonum temptatione cordis irrũpit detur. Unde & Paulus in suis predicatoribus: dum quedam virtutum hostia maritentationi opponeret: duo eisdem hostiis quasi robur vectis adiunxit dicens. Super omnia autem h charitatez habentes quod est vinculum perfectionis. Perfectiõis enim vinculum charitas dicitur qua bonum qd agitur numerum per illam ne pereat ligatur a temptatore nãq; alius quodlibet opus euellitur si solutũ a vinculo charitatis inuenit: si aũt mens dei ac primi dilectiõe constricta cũ temptationiz motus quelibz ei ministra ingesserint objecm se illis ipsa dilectio opponit & prane suasiõis undas virtutũ hostiis ac vecte intimi amoris frangit.

Capitulum. 22.

a Quia ergo dñs per inspirate charitatis fortitudinē nascentia in corde vitia reprimit: insurgentis maris ipetum per obserata claustra compescat. Ira forte ille occulto erasperat: sed ne quies supna pdat: perturbationi mentis officium lingue inbretur: ne vsq ad vocē erear qđ, in sinu cordis tumultuosum sonat. Luxuria in occultis cogitationibus accēditur: sed ne supnā mundiciam meus amittat; precepte immūdicie ea que famulari poterant mēbra castigat: ne vsq ad corruptionem eralet corporis fetor cordis. Auaricia stimulat: sed ne celesti regno mens careat; ītra claustra se pmonic contenta ppīs ligat: ne in prauo se ope dilatet' t vsq ad exteriores actus interne cōcupiscentie estus erudet. Superbia inflat: sed ne verā celsitudinem amittat: cōsiderando gsq q; pulvis est: ab altitudine se concepte elationis humiliat: certe nimirum ne quod in suggestione cogitatiōis'tole rat: in execratatione opis erūpat. Bene ergo dicitur. Posui vectem, t hostia t vite. Ducusq venies t non pedes amplius: et h confringes tumētes fluctus tuos: q; dum electus quisq t temptatur vitio: t tñ facere male suggesta remittitur: quasi mare clausum tenetur. Qđ etiā intus tumultuosis cogitationū fluctibus mentem pcutit: statuta tamen bñ viuendi littora non excedit. Qđ mare qdem in tumorē se erigit: sed dū fixe deliberatione cordis alliditur fractū redditur. Beatus igitur Job ne sibi tribuat q̄ ꝑ procellas cordis fortiter stat: voce diuina audiat. Quis cōclusit hostio mare qñ erūpebat quasi de vulva procedens: t. Ac si ei apte diceret. Ingressum te ceteris in bonis opibus pēsa: si non me interius qui in te tēptationis vndas cōpesco desideras: vt enim tu fluctus ferre possis in ope mee virtutis ē: qui fluctus frango temptationis in corde.

Sancti Gregorij Liber. 29. Ca. 1.

a Dñus de

b uo noster Jesus Xp̄s in eo q̄ virtus t sapiēcia dei est: de patre ante tēpora natus ē vel potius quia nec cepit nasci nec desijt: dicamus verius semper natus. Non aūt possumus dicere semper nascitur: ne imperfectus videatur. Ac ꝯo vt eternus designari valeat t pfectus: semper dicamus et natus: quatenus t natus ad perfectionem ptineat: t semp ad eternitatē: vt quocūq modo illa essentia fine tēpore: tēporali valeat designari sermone: quāuis hoc ipm qđ pfectum dicimus multū ab illius stātis expressione deuiamus: q; qđ factum non est: nō potest dici pfectus. Et tñ infirmitatis nostre ꝯdis dns cōdescendens ait. Estote pfecti sicut pater vester, celestis pfectus ē. In illa itaq natiuitate diuina ab humano genere cognosci non poterat; pinde in humanitatem venit vt videretur: videri voluit vt imitarer. Que carnis nativitas despecta visa est sapientibus mūdi: contempserunt nāq infirma humanitatis eius: deo hec indigna iudicantes. Cui tāto magis homo debitor fuit: quanto ꝑ illo deus etiaz indigna suscepit: q; enim non cognouit mundus per sapientiā deū: placuit deo per stulticiā p̄dicationis salvos facere credentes. Ac si diceret. Cum deū qui est sapientia nequaq per sapientiam suam mūdus inueniret: placuit vt deus hominē factū per humanitatis stulticiam cognosceret quatenus eius sapiētia ad nostram stulticiam descēderet: t luce superne prudentie luto sue carnis illuminata nostra cecitas videret. Natus igitur ex patre sine tēpore: et matre nasci est dignatus in tpe: vt p hoc q̄ ortum suū inter inutiuz finēq cōcluderet: humane mētis oculis ortū q nec initio sumitur nec fine angustat aperet: vñ bene nūc ad beatū Job dr. Nūqd post ortum tuū ꝑcepisti diluculo: t ostēdisti auroze locum suū subandis vt ego: Ortus qppe diuinitatis eius ante t post nō habz. Cui dum semp esse est per eternitatē: dū oē qđ labitur circūscribit: ira semetipm tēporum discursus claudit. Ortus ꝯo humanitatis ei⁹: q; t cepit t desijt: t ante t post habere a tēpore accepit. Sed q; dum ipse vmbras nostre mortalitatis suscepit: lumen nobis sue eternitatis infudit: recte p hunc ortum qđ creato; sibi in tēpore cōdidit: locū suum sine tēpore aurora cognouit: q; cui diluculū vel aurora a tenebris in lucē vertit: nō immerito diluculi vel auroze nole ois electorum ecclesia designatur. Ipsa nāq dux ab infidelitatis nocte ad lucē fidei ducitur: velut auroze more in diē post tenebras spiē doze superne claritatis aperitur. Vñ t bene in canticis canticoz dicit. Que est ista que ꝓgreditur quasi aurora consurgens. Sancta enim ecclesia celestis vite ꝑmia appetēs aurora vocata est: q; dum peccatorum tenebras deserit instricie luce fulgescit.

Capitulum. 2.

a Debemus tamē subtilius aliquid qđ cōsiderata qualitate diluculi vel auroze pensemus. Aurora nāq vel diluculū noctez qdem ꝑterisse nūciant: nec tñ dici claritatem integrā ostentant: sed dū illā pellūt; hāc suscipiūt: lucē tenebris pmixtā tenēt. Quid itaq in hac vita oēs qui virtutem segmur: nisi aurora vel diluculū sumus: q; t quedā iam que lucis sunt agimus: t tamē in quibusdam adhuc tenebrarū reliquijs non caremus. Per ꝓphetā qppe deo dicit. Non iustificabit in cōspectu tuo oīs viuēs. Rursumq scriptum ē. In multis offendimus oēs. Paulus quoq ait. Video aliā legē i membris meis repugnantem legi mentis mee: et captiuā me ducentem in lege peccati que ē in mēbris meis. Ubi ergo lex peccati ois lege mentis contendit: ꝑfecto adhuc aurora est: q; lux que iam emicuit: necdū ꝑtrectes funditus tenebras ꝑcussit. Adhuc aurora ē: q; dum lex carnis legem mētis: t lex mētis legem carnis pcutit: inter se vicissim iux et vmbra confligit. Vñ rursum paulus cū diceret. Mox ꝑcessit: nequaq subdidit dicens venit: sz dies aūt appropinquauit. Qui enī post discessum noctis iam nō venisse sed appropinquasse diem infirmat: esse se paulo ante solez post tenebras adhuc in aurora demōstrat. Tunc aūt plene electorū sancte ecclesie dies erit: cum ei admixta peccati vmbra iam non erit. Tūc plene dies erit: qñ interni luminis ꝑfecto feruore clarueri. Tunc plene dies erit: qñ nulla malox suox temptantē memorā tolerēs: oēa se tenebrarū etiam reliquias abscondit. Vñ t bene hec aurora quasi adhuc in trāsitu demōstratur cū dicitur. ¶ Et ostendisti auroze locum suum. ¶ Cui enim locus ostendit suus: ꝑfecto ex alio ad aliud vocatur. Quis est enim locus auroze: nisi ꝑfecta claritas visionis interne? Ad quē cū ducta venerit: iam de transacte noctis tenebris nihil habebit. Nunc aūt adhuc temptationū molestia sustinet: q; per intentionē cordis ad aliud festinat ecclesia ad locum suū tendit' aurora. Quē locū si mente non cerneretur huius vite nocte remaneret. Sed cū quotidie intendit ꝑfici: t in lucem quotidie augeri locū suum iam conspicit: t plene sibi claresce solem querit. Locum suum aurora cōsiderat: quādo sancta alia ad contemplandā conditoris sui spēm flagrat. Ad locū suum pertingere aurora satagebat cū dauid diceret. Si eluit alia mea ad deū fontez viuū: qñ veniā t apparebo ante faciē dei? Locū suū vitae aurore monstrabat: cū per Salomonē dicebat. Quid hz amplius sapiēs a stulto: t qd pauper nisi vt pgat illuc vbi vita ē? Quem ꝑfecto locū etiā ꝑcedentibus incarnationē suā patribus: post ortū suum dñs ostēdit: q; nisi per ꝓphetie spām incarnandū superne patrie regē cognoscerēt: bona eiusdē patrie q̄ essent desiderabilia nō viderent. Locum suum veritas auroze patefecit: cū patrē coram discipulis petijt dicēs. Pater quos dedisti mihi: volo vt vbi ego sum: t illi sint mecum. Locū suum auroze mōstrauit: cum diceret. Ubicūq fuerit corpus: illuc congregabuntur aquile. Ad hunc locū quē cognouerat puenire aurora festinabat: cū Paulus desiderio habere se diceret dissolui t cum Christo esse. Et rursum. Mihi vivere Xp̄s est t mori lucrū. Et rursum. Scimus qñ si terrestris domus nostra, huius habitatiōis dissoluat: q̄ edificationē et deo habemus: domū nō manufactā eternam in celis. Bene autem post ortum suū locū ꝓprium auroze ostendisse se phibet: q; future retributionis beatitudinem ꝓmiscq per corpus ipe in notescerat: in paucorū intellectu continuat. Cum ꝯo humane nativitatis infirma suscepit: venture claritatis noticiaz in multitudinis immemore amore dilatauit. Sed cum diuini operis mysteriū sic misericordia peragat: vt tamē t ira comitetur; quatenus occultus arbiter alios respiciens redimat alios deserens pdat: q; cognoscimus quos per incarnationem suā electos illuminet audiamus nunc quos reprobos damnet. Sequitur. ¶ Numqd tenuisti cōcludente extrema terre:

Ca. 6.

Ps. 142. Jaco. 4. Ro. 7.

Ro. 13.

Mat. 5.

1. Cor. 4.

Ps. 41.

Eccl. 6.

Jo. 17.

Mat. 24 Luc. 17.

Phil. 1.

1. Cor. 5.

t excussit impios ex ea.)) Extrema terre dño tenuit: quia in fine seculorum ad destitutam iam t alienigenis regib⁹ subditam synagogam venit: atq; ex illa impios excussit: q; spiritualia fidei p̃dicamẽta rẽnuẽtes etiã a carnalis sacrificij gloria repulit. ((Et certe extrema terre tenuit: q; ex iudea paucos abiectos t humiles elegit. Extrema terre tenuit q; legis doctores deserens: piscatores sumpsit. Vñq; eius extrema tenet ex ea impios excutit q; dum firmos fideles roborat: fortes in illa infideles dãnat. Recte ꝺo etiam cõcutiens addidit: q; per aduentũ suũ immensa formidine etiã reproborũ corda cõmouit. Cõcussi quippe fuerant q̃ dicebant.

Jo.11. Nihil p̃ficimus: ecce totus mundus post eum abijt. Res aũt que petitur: hac illuc q̃ducta fatigatur. Cõcussa ergo iudea fuerat: quę de Xp̃o per alios dicebat q; bonꝰ ẽ

Jo.8. t per alios resistebat dicens: non: sꝫ seducit turbas. Per alios dicebat. Nisi ħ esset a

Jo.9. deo nõ poterat facere quicq̃ atq; ad extremam per alios clamabat. Si nõ esset ħ ma

Jo.18. lefactor: nõ tibi tradidissemus eum. Cõcussi quidem: sed non prostrati sunt reprobi: eũ mõ miracula obstupescentes cernerẽt: modo in firmitatis obprobria despicientes irriderẽt

Jo.10. An non cõcussi fuerãt q̃ dicebãt. Quousq; alaz nostrã tollis: si tu es Xp̃s dic nobis palam? Vel certe extrema terre concussit: t tenuit q; cum infirma corda humilium pio timore terruit: nequaquã ea iudicio districto dereliquit. Inde enim multitudo credentiũ in deum robustius stetit: unde in se humiliata trepidauit. Nam q; eum deus quẽ cõcutit tenet: insinuat t per ꝓpheram dicẽs. Super quẽ requiescet spiritus meus: nisi super humilem t quietum t trementẽ sermones meos? Quia eum quem concutit tenet. Sa-

Psa.28. lomone attestante intimatur qui ait. Beatus vir qui semper est pauidus qui autem mentis est dure corruet in malũ. Igitur q̃ extrema iudee dño in apostolis tenuit: atq; ex illa scribas t phariseos ac pontifices impietatis sue merito exigente reprobauit qd adhuc de corũ dãnatione subdatur animo. Sequitur. ((Restituetur vt lutũ signaculum t stabit sicut vestimentum.)) Quid aliud dño plebem israeliticam nisi lutũ reperit quã obsequijs gentilũ dedũtam i egypto seruientem lateribus inuenit? Quã dũ tot miraculis ad terrã reprimissionis duxit: dum perductam cognitionis sue scientia impleuit: dum tot archana secretorũ ei per ꝓphetiam cõtulit: qd eam aliud ħ seruandis mysterijs signaculum fecit? Ipsa quoq; diu in ꝓphetia clausum cõtinuit quicquid de se veritas in fine reuelauit. Sed dum post tot diuina secreta: post tot percepta miracula redemptoris sui aduentu: plus terraꝫ ħ veritatem dilexit: per sacerdotes dicens.

Si dimittimus eum sic omnes credent i eũ: Jo.11 t venient romani t tollent nostrum: locũ et gentem: quasi ad eos quos in egypto reliquerat iacteres redijt t que facta iam dei signaculum fuerat: ad hoc etiam quod deseruerat inflexit: lutũq; se post signaculũ i occultis veritatis exhibuit: cũ per impietatis malitiam accepti verbi mysteria perdidit: t sola terrena sapere que inquinant elegit. Ubi aperte subiungitur. ((Et stabit sicut vestimẽtum.)) Imposita nãq; t grossiora vestimenta etiam cum indutã fuerint: quia inducntis membris bene applicata non hereẽt: stare referuntur. Judea igitur circa veritatis noticiam etiam cum seruire videretur: sicut vestimentum stetit: q; per exteriora mandata seruire se domino ostẽdit: sed adherere ei per charitatis intelligentiam noluit: dum solam in preceptis dei litteram tenuit: t nequaq̃ se per spiritum sensibus intimis iunxit quasi ei qui se inducrat nõ adhesit. Vbi t apte subiungitur. ((Auferetur ab impijs lux sua.)) Quia cum credere veritati rẽnuant: cognitionem legis imperpetuũ amittũt t dum de accepta lege superbiunt: nimiruꝫ de scientie sue gloria cecidunt. Scriptũ qp̃pe est. Obscurentur oculi eorum ne videãt. Ps̃. 68. Rursumq; scriptum est. Ecce ego populi huius: t aures eiꝰ aggraua. Et rursum scriptum est. In iudicium ego in hunc mundum veni: vt qui non vident videãt: t qui vidẽt cecꝫ fiant. Et q; semetipsos de legis operibus contra conditorẽ legis extulerunt apte subditur. ((Et brachium excelsum conteretur.)) Excelsum quippe brachium conteritur quando predicata fidei gratia superba legis operatio reprobatur cum dicitur Et operibus legis non iustificabitur oꝰ caro. Cuncta tamen ħ intelligi t aliter possunt. Terram quippe scriptura sacra vocare cõsuenit ecclesiam. Extrema igitur terre dño

Sap.6.

Jo.9.

Ro.3

tenet t concutit: q; ecclesie sue vltima per aduentum antichristi persecutione immanissima turbari permittit: nec tamen permittendo deserit. Hanc terram aliquando dño tenet t non concutit: aliquando tenet t cõcutit: quia modo eam tranquilla pace fidei possidet: modo cõmoueri impetu persecutionis iubet. Bene autem cum diceret. Nunquid tenuisti concutiens extrema terre: illico adiunxit: t excussisti impios ex ea: Vtte-ſ stante enim paulo plerisq; in ea sunt qui ꝓfitentur se nosse deum: factis autem negant. Impios ergo ex ea dño excutit: q; hi quos nunc iniuma vicia possident: tunc in vastationem aperte infidelitatis cadent: atq; i acerrimum pulcarum transeunt: cum temptationis illius aura cõmouentur. Et quãuis se nunc sub spẽ fidei intra aree sinum tegunt: tunc nimirum extra granorum cumulum districti examinis ventilabro reflcient. Unde t apte subiungitur. ((Restituetur vt lutum signaculum.)) Ac si aperte diceret. Dum q; nũc videntur in ecclesie sinu signaculus: tunc ante oculos omnium restituentur vt lutum. nequaq̃ iudicia hominum de professione religionis fallunt: sed q̃ terrenã sapiant demonstrantur. Solet enim scriptura sacra p fide appellare figuraliter: pro iniquitate iu-

Luc. 15. tum. Nam filius iunior qui cõsumpta substantia ad patrem redijt in munere anuli accepit. Gentilis enim populus qui in mortalitate perdita ad deum penitendo reuertitur: per fidei signaculum munitur. Unde t a sponso suo ecclesie dicitur. Pone me vt

Can.8. signaculum super cor tuum. Decreto nãq; signaculum rebus ponitur: ne qua viripotentium p̃sumptione temerẽtur. Sponsus ergo in cor signaculus ponit: quando fidei eiꝰ mysterium in custodiam nostre cogitationis imprimitur vt ille infidelis seruus nimirum noster aduersarius: eum signata fide corda considerat: temptando ea irrumpere nõ p̃sumat. Per lutum vero q; terrena cõtagia demonstrantur: attestatur psalmista q̃ ait.

Ps̃. 39. Eduxit me de lacu miserie: t de luto fecis. Quia igitur multi in terrenis contagijs inuenti: perueni ad ecclesiam ecclesie fidei sacramento signantur: t tamẽ ab iniquis operibus non recedunt: sed nunc fidei velamine cõtegunt: sed cum tẽpus inuenerint qd sint veraciter ostendunt: recte dicitur. Restituetur vt lutum signaculum. Quos enim nũc fideles credimus: ipsos tunc fidei hostes inuenimus: t quãuis apparent non temptati signaculum: erunt procelloso tempestatum. Unde t recte dicitur. Restituetur: q; qualis eorum conscientia esse ante fidẽ patuit: talis eos posmodum reprobata vita conuincit. Hec quibus apte subiungitur. ((Et stabit sicut vestimentum.)) Tot nunc quasi vestibus sancta ecclesia induitur quot fidelium veneratione decoratur. Unde et ei ostensis gentibus a dño per ꝓpheta dicit. Uno ego dicit dñs q; oibus his velut ornamento vestieris. Multis tamẽ quasi fidelibus nunc speciosus induitur: sed pulsante p̃secutionis impetu: tunc eis exuta inducbitur: de quorũ sorte hic dicitur. Et stabit sicut vestimentum. Stare vero hoc loco ponitur i peccato perstitere. Unde scriptuꝫ ẽ. Et in via peccatorũ nõ steterit. Dei reprobus quisq; sicut vestimentuꝫ stare dicitur: vt nõ posse stare monstretur. Q; sicut indura vestis in effectionis sue specie per corpus tendit: trita aũt fracta complicatur: ita unusquisq; qui a sancte ecclesie tunc statu recesserit: tensus ac decorus: quasi dum induere fuit sed exutus postmodũ confractus atq; abiectus iacebit. Si ꝺo stare intelligimus pdurare: sicut vestimentum stat quisq; reprobꝰ: q; i hac vita quã diligit breuiter durat. Unde t per ꝓpheta dicitur. Omnia sicut vestimentum veterescent: t sicut operiorium mutabis ea t mutabũtur. Dee itaq; que allegoriarum nube tecta intulit: nunc verbis apertioribus innotescit subdens.

Ps̃. 101.

Capitulum. 3.

Auferetur ab ipsis lux sua.)) Necq enim eos nunc dei lumen illustrat: qui iniquitatis sue malitiam fidei nomine palliant. Nec dum intra p̃dicationem fidei viuere negligunt: t tamen eandem fidem speciem nus venerantur: honorem vite p̃sentis et nomine religionis querunt. Decetq; eis et hoc licet q; eos fides coram hominib⁹ reputet. Sunt ꝺo nõnulli q eterna que audiũt veraciter credũt: t tamẽ eidem quã tenent fidei male viuendo cõtradicunt. Habent ꝺ quoq; in tenebras lucem suã: q; dũ pessima agunt: t tamẽ de deo recta sentiũt: ne tene-

bescant fanditus: et quadam parte fulgore luminis illustrantur. Qui vñ plus terrena q̄ celestia: plus que vident q̄ que audiunt plangunt pulsante psecutionis articulo: q̄s recta crederc videbantur amittūt. Qñ illo maxime tempore multiplicius agit: q̄n surgente ipso iniquor̄ capite: in sancta ecclesia psecutione victima liberio suis viribꝰ eius fortitudo crucifatur. Ibi tūc cor vnius q̄sq; ostenditur: ibi quicḡd in occultis latebat apparebat: et qui nunc ore sunt pij et corde sunt impij: publicata malicia corrūpit et lucem fidei quā specietenus tenuerāt perdunt. Sed inter hec necesse est vt vnusq̄sq; nostrū ad cordis sui secretū redeat: et actionis suc vēna primescat: ne exigentibus meritis per districtam iusticiam iudicior̄ vel in tali hominū numerum corruat. Nemo aūt sibi incaute blandiatur: et ideireo se a tali extraneum credat: q; ad illius tempestatis pcellam puenire nō existimat. O quanti illius temptationis tēpora non viderunt et tamen in eius temptationis procella versantur. Quāvis tēpus antichristi nō vidit: et tamen membrū antichristi per meritū fuit. Judas sequitā psecutionis illius ignorauit et tamen viribus crudelitatis eius auaritia suadente succubuit. Simon vitulus lōge ab antichristi tēporibus extitit: et tamē se eiꝰ superbie miraculorū potentiā puerse appetēdo contigit. Sic iniquorū corpus suo capiti: sic mēbra mēbris iunguntur: cum a cognitione se nesciūt: et tamē sibi prana actione copulantur. Nec̄ enim pergamus balaam libros aut ysa cognouerat et tamen eius nequiciam sequens: voce superne ire prohibitionis audiebat. Habeo illic tenētes doctrinam balaam: qui docebat balac mittere scandalū coram filiis israel: edere et fornicari. Thiatirem quoq; ecclesiam ad Jezabel notitia et tempora et loca vindicabant: sed quia eas per vite ordinis astringerat inesse ei Jezabel dicitur atq; operibus puersis insistere angelo attestante qui ait. Habeo aduersus te aliqua q; permittis mulierem. Jezabel q̄ se dicit prophetem docere et seducere seruos meos: fornicari et manducare de idolothycio. Ecce q; reperiri potuerunt q̄ Jezabel vitam reprobā actione secuti sunt Jezabel illic iuncta memorat̄: q; videl; prauā cor pus coniuncti morte vñā faciāt: cerū si hoc

loco vel tēpora scindunt. Nā sit vt in puerbis suis imitatoribus et iniquus gḡq; maneat: qui iam preterijt: et in suis operatoribꝰ ipse iniquorum auctor iam appareat: q̄ necdū venit. Vnde Joannes ait. Nunc antichristi multi facti sunt: q; iniqui oēs iam eiꝰ membra sunt: quc sal; puerse edita: caput suum male viuendo precesserunt. Vnde Paulus ait. Vt reuelet̄ in suo tēpore. Nam mysterium iam operatur iniquitatis. Dc si diceret: tunc antichristus manifestus videbitur: nā in cordibus iniquorum secreta sua iam nūc occultus operatur. Vt enim de apertioribus criminibus taceam ecce alius fratri in corde suo tacitus inuidet: et si occasionē reperiat: cum supplantare cōtendit. Cuius alterius mēbrum est nisi eius de quo scriptū ē. Inuidia diaboli mors intrauit in orbē terrarum? Alius magni meriti esse se estimat: per tumorē cordis cunctis se plerens oēs se metipso inferiores credit. Cuius alteri⁹ mēbrum est nisi eius de quo scriptum est. Oē sublime videt et ipse est rex super vniuersos filios superbie. Alius mūdi huius potentiam querit: non quo alqo prosit: sed quo ipse alteri subditus non sit. Cuius alterius mēbrū est nisi eius de quo scriptum ē: qui dixit. De debo in monte testamenti in lateribus aquilonis: ascendā super altitudinē nubiū: similis ero altissimo? Solus quippe, altissimus ita dominat super oia: vt alteri subesse non possit. Quē diabolus imitari peruerse voluit: cum suum dñm quereno ei subesse recusauit. Imitatur ergo diabolū quisq̄s iccirco potestatem suam appetit: q; ei qui sibi ē supna ordinatiōe ꝓpositus subesse fastidit.

Capitulum. 4.

Sunt preterea plurima que quosdaz in ipsa pace ecclesie cōstitutos infideles esse renuncient. Et dico namq; nōnullos ita personā potētio accipere: vt requisiti ab eo pro fauore eius nō dubitē in causa proximi veritatem negare. Et quis est mitas: nisi ille q̄ dixit? Ego sum via veritas et vita. Nec̄ enim Joānes baptista de cōfessione christi: sed de iusticie veritate requisitus oc cubuit: sed q; christus est veritas: ad mortem vsq; iccirco pro christo q; videlicet pro veritate pugnat. Ponamus ergo ante oc

los: q; aliqs peruersitatis personam potentis accepit et ne fratri suo fidē iniuriā pateref. veritatem negauit. Quid ergo ille faceret in voluptate penarum: q̄ xp̄m erubuit inter flagella verborum. Ecce et post hec ante oculos hominū adhuc christianus est: et tamen si eum vsq; districte disponat iudicare nō est. Video aūt alios quos per locum magisterij exhortandi sunt officia: arguēdiq; cōmissa: q̄ cum vident aliqd illicitum admitti: et cū eum quorūdam potentum offendere q̄m metuunt: arguere nō p̄sumunt. Quisq̄s iste est qd aliud facit nisi videt lupum venientem et fugit. Fugit: q; tacuit: tacuit q; despecta eterna gl̄a tpalem gloriaz plus amauit. Ecce ante potentis faciem intra sui se latebras silentij abscondit: et sicut p̄secutōi publice: sic occulte locum dedit timori. Bene de talibus dr̄: Dilexerunt gloriam hominū magis q̄ dei. Quisq̄s igitur talis est: si per hec districte iudicatur: et p̄secutio publica defuit: et tamē tacendo christus negauit. Nō ergo desunt vel in pace ecclesie antichristi tēptamenta. Nemo itaq; ita p̄secutionis extreme tēpora q̄si sola perhorrescat. Apud iniquos nāq; quotidie res antichristi agitur: q; in eorum cordibꝰ mysterium suum iam nunc occultus operatur. Et si multi nunc specietenus ista ecclesiam constituti: simulant se esse quod non sunt: i aduentu tamen iudicis p̄denter qd sunt: De quibus bene Salomon ait: Vidi impios sepultos: q; etiam eā adhuc viuerent i loco sancto erant et laudabāt̄ in ciuitate qua si iustorum operum. Igitur postq̄ de iniquo dictum ē: Restituetur vt iustū signaculum: et stabit sicut vestimentum: et auferetur ab impijs lux sua quod vtiq; in illa est antichristi persecutione faciendum. Tria quippe iccirco bene dixit: et quartum feliciter perditione nos consolāte ait: ((Et brachiū exercitus p̄stringetur.)) Quid nāq; aliud exercitus brachium accipitur: nisi superba antichristi celsitudo que super reprobos mētes hominum fastu glorie secularis erigitur: ita vt homo peccator: et tamen estimari homo despiciens deum sese super homines mentiatur. Unde et Paulus apostolus dicit: Jta vt i templo dei sedeat ostendens se tanq̄s sit deus. Cuius vt tumorem plenius ostenderet premisit. Qui aduersatur et extollitur super omne quod dr̄ deus aut quod colitur. Deus enī vita aliquando et homo potest mitra quod ad Moysen dr̄: Ecce constitui te deum Pharaonis. Deus vero coli parus homo nō potest. Quia vero se antichristus et super sanctos quosq; homines: et super ipsa potentias dominatio erexit: per exactū sibi nomen glorie et hoc quod deus dr̄: et hoc quod deus colitur trāsire conatur.

Notandum vo est: in quātam superbie fouea ceciderit: q; in mensura ruine qua lapsus est nō permansit. Diabolus quippe vel homo a statu cōditionis pprie etatis mēte corruerunt: vt vel ille diceret: Ascendam super altitudinem nubiū: similis ero altissimo: vel iste audita crederet: Aperientur oculi vestri et eritis sicut dij. Jccireo ergo vehemēs exercitus p̄stringetur. Cuncta tamen hec que hic discussa sunt adhuc intelligi et aliter possunt. Verba enī dei quasi pigmenta quedam nostri sunt adiutorij: et sicut pigmentū quanto plus teritur tanto in poculum eius virtus augetur: ita diuina eloqa quo magis exponendo pterimus: eo audientes nos plus quasi bibentes inuamur.

Capitulum 5.

Eccl. 7.

Ysa. 14.

Ps. 88

2. Thes. 2

Dia igitur misericordo de⁹ dia peccata hominum tolerat: ⁊ eis iam vicinum finem respicit: plerūq; mētes peccātium imitat: recte de se vim tante pietatis ifinuans ait: ((Rungd tenuisti cōcutiens extrema terre: ⁊ excussisti impios ex ea: subaudis vt ego: q in suis victimis sepe peccatores terrendo cōtutio: conuertendo teneo: atq; ab eox cordibus impios cogitationum mot⁹ auello. Et recte Job dīs quō iusta finem perōres pcurrat ifinuat. Ac si aperte dicat: Misericordie mee potentiam respice ⁊ tue iusticie clatōem pme. Que extrema hominis: q; etiam ⁊ eius conuertitur per carnis mortem illa antique culpe vidicta cōmutatur: ptinus infinuat cum dicit: ((Restituetur vt lutum signaculum ⁊ stabit sicut vestimentū:)) homine gppe dīs quez ad suā similitudinem condidit: quasi quoddam sue potentie signaculum fecit. Quod tamen vt iustū restituatur: q; ligz eterna supplicia per cōuersionem fugiat: i victione tamen ppetrate superbie carnis mortē damnatur. Et iusto gppe homo cōditus ⁊ mentis accepta rōne similitudine diuine imaginis decoratus: elatione cordis intumescēs: quod de ifimis formatus erat oblitus est. Unde mira cōditoris iusticia actum est: vt q; per sensum iustumuit: quem rōnabilez acepit rursus terra p mortem fieret: quā ee se pfiderare humiliter noluit: ⁊ q; peccādo similitudinez dei pdidit: moriendo ad limi sui materiaz redi: recte dī: Restituetur vt lutum signaculum. Et q; de eo: pone dū spiritus vocatur quodam quasi i volucro carnis sue eruitur: apte ⁊ de eodem luto subiungitur. ((Et stabit sicut vestimentum.)) Lutum nāq; nostrū sicut vestimentū stare est: vsq; ad resurrectōis tēpus inane eruditq; perdurare. Sed q; hunc penā superbie nec illi transeunt: q; eandem superbiā viendo humiliter vincunt: que sit superbie tum specialis pena subiungit dicēs: ((Auferetur ab impijs lux sua: ⁊ brachium excelsum pfringetur.)) Mors enī carnis q; electos luci sue restituit: lucem suam reprobis tollit. Lux nāq; superbientis ē: gloria vite presentis. Que enī lux tunc subtrahit: cum p carnis interitum ac retributionū suarum tenebras vocatur. Ibi tunc excelsum brachium pfringetur: q; celsitudo carnis vltra nature ordinez violenter arrepta oppimē tis diuine se iusticie mole dissipatur: vt q; se peruerse i breui exerceat: perpondus iudicij i eternum fractam cognoscat. Nullus aūt nostrū qd post mortez sequeretur agnosceret: nisi vite nostre cōditor ad penaz vsq; mortis nostre veniret. Nisi enī ipse mirificor diter infima peteret: nequaq; nos post suaz imaginē pditos iuste ad summa reuocaret. Unde ⁊ recte subiungitur. ((Rungd ingressus es pfundū maris: ⁊ i nouissimis abyssi deambulasti? Ac si dicat: Ut ego: q nō solū māre. i. seculum: p assumptā humanam carnem atq; animā pertī: sed etiam per eā spōte i morte positus vsq; ad vltima iferi quasi ad maris pfunda descendi. Si enī mare: more diuini eloquij: seculum dz intelligi: nil phibet pfunda maris iferni claustra sentiri. Quod pfundum maris dīs pertīt: cum inferni nouiss.ma electoz suorum alios ereptur⁹ intrauit. Unde per pphetam dī. Posuisti pfundum maris viaz: vt trāsīret liberati: hoc nāq; pfundū maris ante redēptoris aduentum nō viaz: sed carcer fuit: qa in se etiam bonorum animas cūcta non in locis penalibus clausit. Qs tamen pfundū viam dīs posuit: q; illinc venīēs electos suos a claustris iferi ad celestia transire cō-

cessit. Unde ⁊ apte illic dī. Ut transirent liberati. Quod so pfundum māris vocat: hoc aūq; dīs replicans abyssi nouissimuz vocat: q; sicut aquarum abyssus nulla nostra visione cōprehenditur: ita occulta inferi nullo a nobis cognitōis sensu penetrant. Qui enī hinc subtrahuntur cernim⁹: ed q; illos iusta meritū retributio suppliciox maneat non videmus.

Capitulum 6.

Igilanti so ē cura pensandum q; in nouissimo abyssi deambulasse se perhibet. Deambulare gppe nō cōstricti sed liberi ē. Que enī vincula astringunt: cine ut hōminno gressus impedīant. Qz igitur dominus nulla peccati vincula ptulerat in infernum deambulauit. Liber gppe ad ligatos venit. Unde scriptum est: Factus sum sicut homo sine adiutorio: inter mortuos liber. Innouissimis ergo abyssi dīo deambulare est: in loco dānationis nil sue retentōis inuenire: attestante Petro q; ait: Solutis dolorib⁹ iferni: iuxta quod impossibile fuerat teneri illum ab eo. Uel certe q; deambulando nos cum de loco ad locuz ducimur: ibi illicq; presentes inuenimur: deambulasse i inferno dīs dī: vt electis aiabus in locis singulis per diuinitatis potentiam presens fuisse monstretur. Unde ⁊ spūs sapientie mobilis describitur: vt per hoc q; nusq; desit vbiq; nobis occurrere designetur. Qui⁹ tescensionem suā dīs quanto mirabilē respicit: tanto eā redempto hoi crebrius infundit. Eam nāq; adhuc replicans subdit.

((Rungd apte sunt tibi porte mortis ⁊ hostia tenebrosa vidisti:)) Porte enī mortis sunt potestates aduerse. Quas descendēs domin⁹ aperuit: q; earuz fortitudinē moriendo supauit. Une appellatiōe quoq; alia tenebrosa hostia vocantur: q; dum per occultationis sue insidias nō videntur: deceptis mentibus viā mortis aperiunt. Que tenebrosa hostia dīs videt: q; inundox spūum fraudulen: az malicia ⁊ respicit ⁊ premit. Quos nisi ipse nobis nescientibus vidēdo phiberet: ⁊ nil de insidijs eox mens nostra cognosceret: ⁊ eisdem insidijs capta deperiret. Que tenebrosa hostia etiaz nos hostia eruimus: quando superne lucis radijs illustramur. Unde ⁊ per pphetā dī: Dīs mihi adiutor est: ⁊ ego videbo inimicos meos. Posse igitur nostros ipse videt: q; suo eos munere nobis visibiles facit. Uel certe tenebrosa hostia nunc dīs videt: cuj claustra iferni penetrans: crudeles spūs percalet: q; mortis p̄positos moriendo vānant. Qs iccirco ḥ nō adhuc de futuro: sed iā de preterito dī: q; hoc qd futurus erat in operimirum iam fecerat in predestinatōe. Qz so post mortez resurrectionēq; eius erunt ecclesia: atq; in cunctis est gentibus dilatata apte subiungitur.

Capitulum. 7.

Rungd pfideraſt latitudinem terre.]. Dum.n. dīs angustias mortis pertīt fidē suā in gentib⁹ dilatauit: atq; ad inuncta corda credentiū serām ecclesiam extendit. Cui per pphetam dī: Dilata locum tentorij tui ⁊ pelles tabernaculox tuox extendere parcas. Longos fac funiculos tuos: ⁊ clauos tuos cōsolida. Ad dexterā enī ⁊ ad leuā penetrabis ⁊ semen tuum gentes hereditabūt. Que latitudo terre pfecto nō fieret: nisi ipse prius ⁊ vitā quā nouim⁹ moriendo despiceret: ⁊ vitam quā nō nouim⁹ resurgendo mōstraret. In morte gppe sua nostre oculos mentis aperit: ⁊ que eēt vita que sequeretur ostendit. Unde ⁊ hīc i euāgelio ordinem tocius discipulis dicit: Sic oportebat xpm pati: ⁊ resurgere a mortuis tertia die: ⁊ predicari i nomine eius penitētiam ⁊ remissionem perōz per oēs gentes. Pauci enī ex plebe israelitica i ipso predicante crediderunt: innumeri ee gentū populi viaz vite morientem ipsum secuti sunt. Superbos nāq; dū adhuc passibilis vincret pertulit: a passibili so vita multos dū mozere tur strauit. Quod bene Sampson i semetipso vndam figuraliter exp̄ssit: q; paucos qdē dū vinceret itremit: destructo aūt templo hostes innumeros cū mozeret occidit: q; nimirū dīs clarōe sapie paucos cū vincit placeo so eū tēplū sui corpis solueret ecturit: atq; electos ex gentib⁹ quo viuēdo structuit simul oēs moriēdo pstruxit. Recte itaq; postq; iferna penetrasse se docuit: pdendā mor terre latitudinē subiūxit: Dic ā flagellato hoi diceret: Perpēde qd ptulit ⁊

Ps. 87.

Act. 2.

Sap. 7. Mat. 28. Luc. 24.

Esa. 54.

Luc. 24.

Judi. 16.

penſa quod emineꝛ nec querãris ipſe debere: dum neſcis que te premia maneant i retributione. Inter hec itaq; verba creatoꝛis opere preciuꝫ puto: ſi a bono cõmuni ac publico parũper oculos flectimus: t qd in ſingulis nobis latenter agat intuemur. Dicit enim: ¶ Numqd ingreſſus es profundum maris. ¶ Mare quippe é mens humana: cuius profunda deus igreditur: quando per cogitationẽ ſuam ad lamenta penitentie ab intimis cogitatõibus perturbatur: quãdo prioris vite negꝛitias ad memoꝛiaꝫ reducit t fluctuantem i confuſione ſua animã concutit. Profundum maris deus penetrat: quãdo etiam deſpata coꝛda pmutat. Ipſe enim mare itrat: quando coꝛ ſeculare humiliat: profundum maris igreditur: quando vitiare mẽtes et preſſas ſecleribus nõ dedignatur. Unde t recte paucis subiungitur:

¶ Et i nouiſſimis abyſſi deãbulaſti. ¶ Quid enim eſt abyſſus niſi mens humana: q dum ſemetipſam compꝛehendere nõ valet: ſese in omne quod é velut obſcura abyſſus latet. Unde bene per prophetam dr: Dedit abyſſus vocem ſuam ab altitudine fantaſie ſue: qꝛ dum ſemetipſam mens humana non penetrat: et compactione ſue diuine nature potentiam quã compꝛehendere nõ ſufficit humãius laudat. In nouiſſimis ergo abyſſi deo deãbulare eſt: etiam negligimorum coꝛda hominuꝫ conuerte: t deſpatas mentes viſitatõis ſue veſtigio tãgendo mirabiliter reformare. Cum enim poſt immenſa ſcelera vnuſq; cõpungitur: qd aliud q̃ i nouiſſimis abyſſi deus deãbulans videtur. Quaſi in abyſſo nãq; deus deãbulat cũ obſcurum coꝛ penetrans fluctus iuſibi leo vitiorum calcat. Plerũq; enim pꝛeterita alia plãgimus t alia preſentibus vrgemur: vt modo ſuperbia: modo ira: modo iniuria: modo auaricia tẽptante laboramus. Sed cuncta hec in coꝛde noſtro dño occulte viſitatõis ſue timoꝛe repꝛimit: qd aliud q̃ abyſſo greſſus ponit. Quos greſſus mẽte cõſpicimus: quando pꝛa inſurgentia vitia quomõ timoꝛis eius obtutu domare ſamus. Deus nãq; greſſus ppheta cõſpexerat cũ dicebat. Uidi ſunt igreſſus tui deus. Qui ingreſſus dei mei regis mei q eſt i ſancto ipſi⁹. Qui cui inoꝛdinatos motus animi diuinoꝛ iudicioꝛum memoꝛia in ſe repꝛimi conſpicit: quaſi deambulantis in ſe greſſus ibi videt. Dicat ergo beato Job. Numqd ingreſſus es profundum maris: t in nouiſſimis abyſſi deambulaſti: ſubaudis vt ego q miꝛa miſeriecoꝛdia i peccatoꝛ coꝛdib⁹: modo iram: modo iniuriam: modo auaritiaꝫ: modo ſurgentem ſuperbiam calco? Ac ſi ei aperte diceretur: Si latentia coꝛdis vicia me ſolã repꝛimere cõſpicis tu extolli de propꝛia iuſtificatione ceſſabis.

Capitulum. 8.

Et qꝛ cũ diuinit⁹ viſitamur etiã de occultis t illicitis motibus mentis ad cõfeſſionẽ ducimur: recte ſubiungitur ¶ Numqd aperte ſunt tibi portę moꝛtis. ¶ Portę enim moꝛtis ſunt cogitatões prauę: quãdo deo pãdimus quãdo eas in penitentia flendo cõfitemur. Quas etiã non cõfeſſas intuetur: ſed pfeſſas igreditur. Tunc quippe viã ſibi i portis moꝛtis aperit: quando ſolutis prauis cogitatõib⁹ ad nos poſt cõfeſſionem venit. Que portę moꝛtis iccirco vocate ſunt: qꝛ profecto via ad iteritum p iniquas ſemp cogitatões aperit. Quod adhuc replicatur eius ſubdit: ¶ Et hoſtia tenebꝛoſa vidiſti. ¶ Tenebꝛoſa nãq; hoſtia ſunt latẽtia mẽtis mala: que t haberi intrinſeca poſſunt: t tamẽ ab altero videri nõ poſſunt. Que tamẽ do mino cernit: quando ea occulto reſpectu gre deſtruit. Scriptũ quippe eſt: Rex q ſedet i ſolio iudicij diſſipat oĩe malũ intuitu ſuo. Et qꝛ omne vitium anguſtat: oĩe ꝓ virtus animũ dilatat poſt ſtructa vitia recte ſubiungitur: ¶ Numqd cõſideraſti latitudines terre. ¶ Niſi eni virtus animum dilataret: nequaq; Paulus coꝛintheo diceret: Dilatamini t vos t nolite iugum ducere cũ infidelib⁹. Seleꝛter ꝓ intuendum eſt quod dr Cõſideraſti latitudinẽ terre. Latitudo nãq; bonoꝛ interioꝛ nequaq; cõpꝛehendi: ni ſi caute cõſideretur. Nã plerũq; eos exteri⁹ inopia humiliat: pene cruciatus anguſtat. Sed tamẽ inter hec ſemp interioꝛ fortitudo ſe vſq; ad ſperanda celeſtia dilatat. Anguſtati apoſtoli exteri⁹ fuerant: quãdo flagella ſuſtinebant: ſed in magna ſtabant latitudine liberi: q apud ſe hec eadem flagella i gaudium verterant. Scriptũ nãq; eſt: Ibant apoſtoli gaudentes a conſpectu

concilij: qſi digni habiti ſunt ꝓ noie Jeſu cõtumeliam pati. Hanc latitudinem ſicer anguſtias paulus inuenerat: qui dicebat. Scire aũt vos volo fratres: qꝛ q̃ circa me ſunt magis ad pfectum venerũt euãgelij ita vt vincula mea manifeſta fierent in omni pretorio. Hanc latitudinem Dauid inter anguſtias obtinebat dicens. In tribulatõe dilataſti me. Tunc itaq; h terra. i. ſanctoꝛum conſcientia dilatatur: cum mundi hui⁹ aduerſitatibus exterius premitur. Nam cuꝫ a preſentis vite ſecuritate repellitur: minus ad ſe impingitur: vt ad ſperanda ſuperna tendatur. Cũ ꝛ cuagari exterius non permittitur quaſi in ſinum ſuum reuocata dilatat. Hos autem que boni viri aduerſa tolerẽt cernimus: ſed intus quãtũ gaudeant nõ videmus: mentis coꝛuꝫ latitudinẽ modo in verbis: modo in opibus cõſiderando cognoſcimus: ſed tñ quanta in eius ampitudo ſit eiuſdem latitudinis ignoꝛamus. Audiat ergo humana ſapientia: t ſe inſipienter diſcat. Numqd conſideraſti latitudinem terre? Dic ſi dicat: vt ego q flagellis cuncta occultaꝫ iuſtoꝛũ letitiam ſolus plene conſidero: q: ſolus miſericoꝛditer foꝛmo. Uel certe iccirco beatus Job vtrũ terre latitudinem cõſiderauerit inquirit: vt exemplo aliene latitudinis humilietur. Dic ſi ei aperte diceret. Eos quos innumera mala ꝓſentis vite nequeũt anguſtare conſidera: et de ſtatu coꝛdis tui inter verba gloriari ceſſa. Sequitur.

Pſal. 1.

Pſ. 4.

Capitulum. 9.

Indica mihi ſi noſti oĩa: in qua via habitet lux: t tenebꝛarum quis locus ſit vt ducas vnuſquodq; ad terminos ſuos: t intelligas ſemitas domus eius. Tactus Job gravi quaſtione diſcutitur: vt de via lucis t tenebꝛarũ loco requiratur: vt vnumq; q ad ſuos terminos ducat: ac ſemitas dom⁹ ei⁹ intelligat. Quid enim lucis noſſe: niſi iuſticia acceꝑit? Et quid p tenebꝛas niſi iniquitas deſignat? Unde quibuſdam cõuerſis a peccatorum nequicia dicitur. Eratis aliquãdo tenebꝛe: nunc aũt lux in dño. Et de quibuſdam in peccato manentibus memoꝛat. Qui doꝛmiunt: noctu doꝛmiũt. Beato itaq; Job dicitur. Indica mihi ſi noſti oĩa: i qua via habitet lux: t tenebꝛarum quis locus ſit. Ac ſi dicatur ei. Si plenam te habere ſcientiã ſuſpicaris: nec vel in eius coꝛde ea que nunc deeſt innocentia veniat: vel in eiuſdem coꝛde ea que nunc eſt malicia pfecteris: i qua via habitet lux. i. cuius mentem veniens iuſticia implet: t tenebꝛarũ quis locus ſit. i. in quo iniquitas cecas pderet vt ducas vnumquodq; ad terminos ſuos. i. vt diuidices ſi vel is qui nũc iniuſtus cernit: in momento vitam finiat: vel is qui iuſtus cernitur extremitatem vite ſue cum iuſtitie perfectõe concludat: t intelligas ſemitas domus eius. i. conſideres atq; diſcernes: vel cui bona actio perſeuerans eternam manſionẽ pꝛeſtet in regno: vel quem vſq; ad terminũ ſuũ actio pꝛaua conſtringens in eternum dãnet ſupplicium. Domus quippe pro manſione ponitur ſemita pro actione. Semita igitur ad domũ ducit: quia actio ad manſionem pertrahit. Sed quis hominum iſta diſcuſſus vicat. Quis iſta ſatis imperterritus audiat. Multos enim videmus quotidie qui iuſticie luce reſplendent: t tamen ad finem ſuum nequicie obſcuritate tenebꝛant t multos cernimus peccatoꝛum tenebꝛis obnoxios: t tamen vite ſue terminum repente rẽ di luce iuſticie liberos. Multos etiam nouimus ſemel inuentam viam iuſticie illibate vſq; ad moꝛtem tenuiſſe t plerosq; cõſpeximus vſq; ad exitum accepta ſemel crimina ſine ceſſatione cumulaſſe. Quis ſo lector iſta occultoꝛũ iudicioꝛum vbula mentis ſue radium mittat: vt aliqua cõſideratõe diſcernat: vel quis perduret in malo: vel quis pꝛficeret in bono vel quis ab infimis cõuertatur ad ſumma: vel quis a ſummis reuertatur ad infima. Latent⁹ enim ſenſus hominuꝫ: nec quiq; de cuiuſlibet fine cognoſcitur: qꝛ diuinoꝛum iudicioꝛũ abyſſus humane mentis oculo nullatenus penetratur. Eademus nãq; q illa deo aduerſa gentilitas iuſticie lucc perfuſa eſt: t iudea vadum ſalutis pſi die é nocte cecata. Scimus enim q latro de patibulo trãſiuit ad regnũ: iudas de apoſtolatus gloria eſt lapſus in tartarum. Rurſumq; qꝛ aliquãdo fortes que ceperunt non mutant: t ſapientes nouimus aliquos peruenire ad ſupplicium t apoſtolos ſcimus pereepiſſe: ꝓpoſitum quod deſiderauerũt recipiunt. Quis ergo diſcutiat in qua via habitet lux: t tenebꝛarum quis locus ſit: vt ducat

Ephe. 5.

1. Theſſ. 5.

Mat. 5.

est vnūquodq; ad terminos suos: t intelligat semitas domus eius: Video Paulū et illa persecutionis seuitia ad gratiaz apostolatus vocatum: t tñ sic inter iudicia occulta formidat vt reprobari se etiam postq; vocatus est timeat. Ait enim. Castigo corp⁹ meū t in seruitutē redigo: ne forte aliis predicās ipse reprobus efficiar. Et rursuz. Ego me nō arbitror: cōprehendisse: vnū autē q̄ retro ē obliuiscor: in ea que sunt priora extendens me ad destinatum: sequor ad palmam superne vocationis dei in Jesu christo. Sequor aūt: si comprehendam in quo t comprehensus sum. Et certe iam de illo voce dilecta dictum fuerat. Vas electionis mihi est: t tñ adhuc castigans corpus suum metuit ne reprobetur. Ue miseris nobis: qui de electiōe nostra nullā adhuc dei vocē cognouimus: t iaz in ocio quasi de securitate torpemus. Debet profecto debet in spe esse non solū securitas sed etiam timor in cōuersatione: vt t in illa certantes foueat: t in ista torpentes purget. Unde recte per prophetam dicitur. Qui timet deū: speret in domino. Ac si aperte diceret. De spe incassum presumit: qui timere deum in suis operibus renuit. Sed cur beatus Job de tam valida questione requirit: que olim ab hominibus ignoratur: vt iusto rum inquorūq; terminū comprehendat: nisi vt aliorum finem cognoscere non valens: ad suum recurrat: quis sicut aliorū: sic etiaz suum nesciat: t nesciens timeat: timens humilietur: humiliatus iam de operibus suis extolli non debeat: t non elatus in gratie arce persistat. Dicatur ergo ei. ((Judica mihi si habes intelligentiam: in qua via habitet lux: t tenebraruz quis locus sit vt ducas vnūquodq; ad terminos suos.)) Ac si diceretur. Sicut qui de malis puertantur ad bonum vel qui de bonis ad mala redeant nescis: ita etiam nec de te quid tuis meritis exigentibus agatur intelligis. Et sicut alienuz nullatenus comprehendis: ita etiam tuum terminum prenoscere non vales. Jam enim quantum ipse profeceris scis sed quid adhuc de te ego in occultis sentiam nescis iaz iustitie tue acta consideras: sed q̄ districte apud me pensentur ignoras. De etiam laudabili vite hominum: si remota pietate iudicetur: quia districte discussa: inde ante oculos iudicis: vnde se placere suspicatur: obstupescit. Unde recte deo per prophetam dicitur. Non intres in iudicium cum seruo tuo: q̄z non iustificabitur in cōspectu tuo omnis viuens. Unde bene per Salomonē dicitur. Sunt iusti atq; sapientes t opera eorum in manu dei: t tamen nescit homo vtrum amore an odio dignus sit: sed omnia in futuro reseruantur incerta. Dicit rursuz per eundē Salomonem dicitur. Quis hominum intelligere potest viam suam. Et nimirum bona mala ve quis faciens conscientia attestante cognoscat: si z ideirco dicitur q̄ via sua ab hominibus nesciatur: quia etiam si recta quisq; opera agere intelligat sub districto tamē examine quo tendat ignorat.

Capitulum. io.

Situr postq; illum de ista finis sui consideratione perterruit: ad examinandu ei⁹ creatorem redit ac ne cōqueratur cur finem suum nesciat: cōmemoretur etia: quia nec quo huc initio accessit intelligat. Nam sequitur ((Sciebas tunc q̄ nasciturus esses aut numerum dierum tuorum noueras:)) Ac si diceret. Quid nimirum si terminum tuum non intelligis: qui nec initium comprehendis: Et qui ignoras quo huc initio veneris: quid mirum si nescis quo fine subtraheris: Si ergo meum fuit te per initium ex occultis ad prompta producere: meum quoq; erit: etiam te ex promptis ad occulta reuocare. Cur de vite tue dispensatione aliquid quereris: qui in manu artificis temetipsum nesciens teneris. Extolli itaq; tantomagis non debes in eo q̄d agis: quanto intra sinū eternitatis clausus: nec quo huc ordine veneris: nec quādo vel quomodo hinc educaris agnoscis. Hec tamen intelligi t aliter possunt. Sciebas tunc q̄ nasciturus esses t numerum dierum tuorum noueras: subaudis vt ego qui me nasciturum noui: quia et ante humanitatis ortum in diuinitate semper substantialiter viui. Homines quippe tūc esse incipiunt: cum in matrum suarum ventre nascuntur. Nam ipsa quoq; conceptio natiuitas dicitur: iuxta hoc q̄d scriptum est. Quod in ea natum est: de spiritu sancto est. Et ideirco se nascituros nesciunt q̄z nec priq̄ creentur existunt. Deus vero qui sine initio semper extitit: presciit de se hoc q̄d

vtero virginis per initium sumpsit: t q̄ prescivit disposuit: q̄z disposuit nihil profecto i humana forma sine sua voluntate toleravit. Conuincatur ergo cur de flagellis suis homo queritur: qui ortum suū prescire non potuit: si ipse etiam qui ortum suum presciendo disposuit se inter homines ad flagella preparauit. Sequitur. ((Nunquid ingressus es thesauros nivis: aut thesauros grandinis asperisti: que preparaui in tēpus hostis: in diem pugne t belli:)) Quid aliud nisi ne vel grandinē nisi frigida ac dura intelligenda sunt corda prauorum: Sicut enim feruore charitas: sic solet in sacro eloquio frigore malicia designari. Scriptum nāq; est. Sicut frigidam cisterna facit aquam: sic frigidam facit animā malicia sua. Et rursum. Abundauit iniquitas: t refrigescet charitas multorum. In frigore ergo nivis vel in duricia grādinis quid aliud nisi pōt q̄ vita prauorum que t torpore frigescit: et p duricie malicie perenitit? Quorum tamen vitam dñs tolerat: q̄z eos ad iustorū suorū probationem seruat. Unde t recte subiunxit. Que preparaui in tempus hostis: i diez pugne t belli: vt cum aduersarius noster diabolus temptare nos nititur: eorum moribus quasi suis contra nos armis vratur. Per ipsos quippe nos seuiens cruciat: sed nesciens purgat. Peccatis nāq; nostris ipsi flagella fiunt: de quorum tali vita dum per cutimur: ab eterna morte liberamur. Unde agitur vt electorū vita proficiat: etiam pdita vita reproborum: t vtilitati nostre dū illorū pditio militat: mira dispensatione fiat: vt ex uus electis dei non pereat etiā oē q̄d perit.

Capitulum. xi.

Intelligi hoc quoq; aliter potest: vt q̄z verbis precedentibus videtur annexum: a superiorib⁹ versus expositione non discrepet: nām q̄z indicauerat vel bonos ad malū vel malos ad bonum posse cōuerti: alio sequens adiunxit. Nunquid ingressus es thesauros nivis aut thesauros grādinis aspexisti: que preparaui in tempus hostis i diez pugne t belli. In nive vel grandine frigida vel dura vt dictum ē accipimus corda prauorum. Sed q̄z omipotens de⁹ sanctos suos de talib⁹ elegit: t q̄z multos electos adhuc iter prauorū vitā reposit⁹ habeat nouit: apte in nive vel grādine thesauros se habere phibet. Thesauros quippe apothecas: a positione nominatur. Et plerisq; in vita frigida diu latētes respicit: quos ad medii cum inuenit pducit: t iustitie nitore candidos p suprnam gratiā ostēdit. Scriptū quippe est. Lauabis me: t sup niuem dealbabor. Quos ad diem belli pugnaq; preparatos diuina sue p̄sentie sinū tetigit: sed cum repente eos eduxerit: resistentiam aduersariorū pectora illorū verbis ac redargutionib⁹: quasi quibusdam grandinibus pcutit. Unde aliter scriptum ē. Pre fulgore in conspectu ei⁹ nubes transeunt: grando t carbones ignis. Pre fulgore i conspectu eius nubes trāseunt: q̄z predicatores sancti vniuersa mundi spacia miraculorum claritate pcurrunt. Qui etiaz grando t carbones ignis vocati sunt: q̄z et per conceptionē feriunt: t per flāmam charitatis accendūt. Ipsa quoq; libera sanctoz increpatio natura grandinis cōuenienter exprimitur. Grādo enim veniens pcutit: liquata rigat. Sancti aūt viri corda audientiuz t terrētes feriunt: t blandientes infundunt. Nam quēadmodum scriāt: propheta testatur dicens. Dirutē terribiliaz tuorū dicēt: t magnitudinē tuā narrabūt. Et quēadmodū blāditates rigēt secur⁹ adiuuat. Memoriā abundātie suauitatē tue eructabunt: t iustitia tua exultabūt. In nive ergo vel grādine habent thesauri: q̄z plerisq; inigrate tempore frigidi: a supna gratia assumpti: i sancta ecclesia iustitie luce fulgescūt: t prauam aduersariorum scientiā doctrine sue ictib⁹ tundunt. Unde t apte subditur est: que preparaui in tempus hostis in diem pugne et belli.

Cap. xii.

Ne quippe vel grādo fuerat sanius p frigidā insensibilitatem: sz nix t grādo ptra aduersarioz pectora facta est: vel cādore iustitie vel districti eloquij correptione. O qualē hunc thesaurū in nive t grādine habuit: qui illū inter prauorū vitam positor tā tunc electorum suū dño latenter vidit. O ad quanta aduersariorum pectora ferienda: hanc in manu sua grandinem sumpsit per quā tot fidei resistētia corda pstrauit. Nemo itaq; de suis operib⁹ extollat: nemo desperet

eos quos adhuc frigidos videt: q; thesauros dei in nive & grandine nō videt. Quis enim crederet q; per apostolatus gratiā lapidatū Stephanū ille procederet: qui in morte eius olim lapidantiū vestimenta servavit? Si ergo ad alta dona vel iudicia occulta recurrimus: nullos olim desperantes: nec illis nos in corde nostro preferimus quos p tēpore prelati fuimus: q; etsi iam videmus quantum precellimus: nescimus quantum dum currere ceperint precedamur. Bene ergo ad beatum Job dicitur. Numqd ingressus es thesauros nivis aut thesauros grandinis aspexisti: que preparavi i tempus hostis in die pugne & belli. Ac si aperte diceretur. Nulli re de operibus tuis superas: q; de his quos iustueris adhuc per culpam frigidos quātos oppatores iustitie & defensores recte fidei tm facturus ignoras. Quod ga per adventum mediatoris agitur: recte subiungitur. (¶ Per quā viā spargitur lux ipse quippe via est qui ait. }} Ego sum via vita & vita. Per hanc ergo viam lux spargitur: q; per eius presentiam cuncta gentilitas illustratur. Spargitur autem convenienter dicit q; per apostolorū voces nō angustata atq; coarctata: sed late fulgēs lux predicationis emicuit. Quia vero accepta luce cōversiōis invardescit intrinseus vis amoris: vt vel, trāsacta mala antrie lugeant: vel vēntura bona flagrantissime regrantur: competēter adiūgitur. (¶ Dividit estus super terrā. }} Sparsa enim luce estus super terrā dividitur: q; per apertum iustitia predicata ad requirendum deū cordis antrietas in virtutum exercitatione dilatatur: vt iste in sermone sapiētie: ille in sermone scientie fulgeat: hic in curationum gratia: ille in virtutū operatione cōnitescat: & dona sancti spiritus dū diuspariliter singuli accipiunt: necessario sibimet iuncti oēs vnanimiter accendantur.

Jo. 14. c

Capitulum. 13.

a

Sed postq; spargi lux dicit: pōt cōvenienter intelligi: q; per estum piscatio designatur. Q; vt lux pdicationis inclaruit mor a pfidorum cordibus ardor persecutiōis exarsit. Nam q; per estum piscatio exprimitur ex hoc ipso sermo testat de piscatis seminib; sup petrosam terrā dicens. Sol ortus estuauerunt ora: & q; nō habebant radicē aruerunt. Quo paulo post cum exposuit estum persecutionem vocavit. Sparsa igitur luce estus divisus est super terram: q; clarescente vita fidelium: accensa est crudelitas pfidorum. Divisus nūq; estus erat: qui nūc hierosolymis: nunc damasci: nūc in alijs longe regionibus piscatio seviebat. Scriptū quippe est. Facta ē in illa die persecutio magna in ecclesia que erat hierosolymis: & oēs dispersi sunt per regiones iudee & samarie. Act. 8.

Rursumq; scriptum est. Saulus adhuc spirans minarum & cedis in discipulos dñi: ac cessit ad principem sacerdotum & petijt ab eo epistolas quas deferret in damascum ad synagogas: vt si quos invenisset huius vite viros ac mulieres: vinctos reduceret in hierusalem. Q; ergo nunc hic: nunc illic persecutio excreverat: hi qui lucē veritatis agnoverant: quasi sub ardore divisi estus anhelabant. Sed q; beatum Job de occultis iudicijs requisitum supioribus victis audivimus: oportet vt hoc qd dispersa luce vel diviso estu dictum ē: subtilius pserutemur. Ad hoc enim alta interrogationē discutitur: vt saltem q; nesciat doceatur eiq; dicit. Per quam viā spargitur lux: dividitur estus super terram. Quid enim lucis nomine: nisi iustitia designatur? de scriptum ē. Populus q sedebat in tenebris vidit lucem magnā. Omne aūt qd spargitur: non continue sed sub quadam intermissione iactatur. Et idcirco spargi lux dicitur: q; etsi iam quedā vt sunt perspicimus: quedam tamen ita vt videnda sunt non videmus. Cor nāq; petri lux sparsa temerat: qui tanto fidei: tāto miraculorum fulgore clarucrat: & tāmē conversis gentibus dum circūcisionis pondus imponeret: quid rectum diceret nesciebat. Lux ergo i hac vita spargitur: q; ad omnia intelligentiam cōtinua non habet. Hinc etiaz aliud sicut est cōprehendimus & aliud ignoramus: quasi sparsa luce & ex parte cernimus: & in obscuritate ex parte remanem⁹. Tunc vero lux nobis sparsa iam non erit: quādo mens nostra ad deū funditus rapta fulgescit. Et q; hec eadem lux quibus modis humano cordi insinuetur ignoratur: recte in percunctatione dicitur. Per quam viam spargitur lux. Ac si aperte diceretur. Die quo ordine iusticiam meam occultis

c

Eccl. 5.

d

Jo. 3.

B

D

sensibus cordiū infundo: eā & per accessum nō video: & tamen visibilia opera hominū invisibiliter immutat: eā vnam eandēq; mentem mō hac modo illa virtute irradio: et tamē per sparsam lucem adhuc ex parte aliqua eam in tēptationis tenebris remanere permitto. Regratur hō nescienter per quā viā spargitur lux: Ac si patenter dicatur: Dum dura corda emollio: dum rigida incepto: dum aspera mitigo: dū frigida accendo: dum debilia roboro: dum vaga stabilio: dum nutātia firmo: situere si valeo incorporaliter veniens qb⁹ ea meatibus illustro. Hec quippe ocia nos facta cernimus: nam qualiter intrisecus efficiantur ignoramus. Hanc viā lucis cē no dio invisibilem in evangelio scitas ostendit dicens: Spūs vbi vult spirat: & vocem el⁹ audis: & nescis vnde veniat & quo vadat.

Capitulum. 14.

a

Sed q; cuz lux spargit̄ mor ab occulto adversario contra fulgentem mentem tēptamenta succrescūt: recte subiungitur: (¶ Dividitur estus super terram. }} Doctis nāq; callidus quos luce iustitie cernere aspicit cordium mentes illicitis desiderijs inflāmare cōtendit: vt plerūq; plus severgeri temptatōibus sentiant: q; tunc cum lucis interne radios nō videbant. Unde et israelite postq; vocati sunt cōtra Adversen de crescente labore cōqueruntur dicētes Videat dñs & iudicet: qm fetere fecistis odorem nostrū coram Pharaone & servis eius & prebuistis ei gladiū vt interficeret nos. Volentibus quippe ex egypto descendere: Pharao paleas subtraxerat: & tā eiusdem mensure opera regrebat: quasi ergo contra legem meus sub murmurat: post cuius cognitionē tēptationuz stimulos acriores portat: & cum sibi labores crescere cōspicit i eo q; adversario displicet: quasi fetere se in oculis Pharaōis dolet: post lucem ergo estus segtur: q; post illuminationem divinā immanis tēptationis certamen augetur. Recte vero etiam dividi estus dī: q; nimirum nō singulis oibus sed q̄busdam vicinis ac intra positis vitijs fatigantur. Prius enim conspersionē vnusquisq; antiquus adversarius pspicit: & tunc temptatiōis laqueos opponit. Alius nāq; lecio: alius tristibus: alius timidis: alius elatis morb⁹ instat. Quo ergo occultus aduersarius facile capiat: vicinis cōspersionib⁹ deceptionis parat. Nā enim leticie voluptas ultra ē: letis morb⁹ luxuriam ppon̄t: q; truncia in iram facile labitur: tristib⁹ pocul̄m desperdie porrigit. Ignia timidi supplicia formidant: pauentibus terrores intentat. Et q; elatos erectos laudib⁹ aspicit: eos ad quecq; voluerit blandis favoribus trahit. Singulis igitur hominibus vitijs pacientibus insidiatur. Nec enim facile caperet si aut luxuriosis premia: aut avaris sectā poneret: si vorace de abstinentie gloria: aut abstinentes de gule imbecillitate pulsaret si mites per studiū certaminis: aut tractādos capere per favorem formidinis quereret. Quia ergo in tēptationis ardore callide singulis insidiantibus morb⁹ laqueos abscondit: recte dicitur. Dividitur estus sup terram. Sed cum premittitur: per quam viam spargitur lux: statim subiungitur: Dividitur estus super terrā: nimirum per eandem viam per quaz lux spargitur: etiam divisi estus indicatur. Alta quippe atq; incōprehensibilia spūsancti gia cū luce sua nostras mentes irradiat & temptatōes aduersarij dispensando modificat vt finaliter nō veniant vt ipe tā tūmodo que ferri possunt: illustratam iam a deo animā tangant: & cum eterne sue ardore nos cruciant perfectōis incendio non crucient: Paulo attestante q ait: Fidelis aūt deus q non patietur vos temptari sup: a id quod potestis: sed faciet cum temptatione & exitum vt possitis sustinere. Hunc ergo estū aliter divisit callidus supplātator: aliter misericors cōditor: ille divisit: vt per illū citius interimat: iste vt eā tolerabilē reddat. Et q; cum tēptatione fatigamur: nō solum eterno dei spū instruimur: sed etiam exteriorib⁹ predicantiuz vbis adiuuamur recte post divisum estum subditur.

1. Cor. 10.

D

Capitulum. 15.

a

Dis dedit vehementissimo impetu cursuz. }} Si vero vt superius dictum⁹ divisi est⁹ nomic: illa in iudee regionibus persecutio designatur: q; ipsa persecutionis asperitas predicatores sanctos supernō minuere adiutos: a predicationis sue ministerio nul

lo timore cõspexit:aperte subiũgit: Quis dedit vehementissimo imbri cursũ: ac si diceret:nisi ego. Stulto enĩ estu: cursũ vehementissimo imbri dedisse:est inter ipsas persecutionis angustias predicatõis impetum roborasse:vt tanto magis virtus predicantium creseret:quãtomagis persequentiũ crudelitas obuiaret:quatenus arentia corda audientiũ pluuie gutte infunderent et siccatam pfidie vberius irrigarent: vt ignis contrã eos semine estus cãdescere:per eos tñ vor gie non taceret. Hunc persecutionis estum Paulus t tolerabat t irrigabat cum diceret: Laboro vsq ad vincula
2.Thi.2. quasi male operans sed verbum dei nõ est
Isa.5. allegatum. De hoc imbre alias dr: Mandabo nubibus ne pluant super eam ibrem.
De hoc cursu imbris q in electoꝝ cordib⁹ agitur:psalmista testatur dicens. Velociter
Ps.147 currit sermo eius. Plerũq ho iber ẽ t cursum nõ habet:q predicatio ad aures venit sed cessante interna gratia ad corda audientium nõ pertransit. De cuius predicationis verbis ppter electos dr. Etenim sagitte tue ptransierunt: Sagitte ppe dei ptransierunt quando vba predicatõis eius ab auribus ad corda descendũt. Quod q solo dr nuo manere agitur imbr cursum dns se disse testatur. Sed notandũ video q eundem imbrẽ nõ vehementẽ sed vehementissimũ vocat. Imber vehemens est: vis magna, Imber ho vehementissim⁹: vis immensa predicatõis. Vehemens nãq imber erat cum predicatores sancti credi gaudia eterna suadebant. Imber aũt vehementissim⁹ quando ppter spẽ admonebant rẽ deseri: facta visibilia ppter invisibilia pteri: t propter audita gaudia pfites penas cruciatus q tolerari. Sed cũ fide cognita semẽte estu psecutõis tot electi possessa reliquũt: carnales affectus obliti sunt: t pre gaudio spũs in cruciatib⁹ mlti: posuerunt: qd aliud dns fecit:nisi ẽt vehementissimo imbri cursum pbuit:q vsq ad extrema sclma precepta per vba corpis invisibilia cordis irrigauit:
Ebi t apte subiungit.

Capitulum 16.

Et viã sonantis tonitrui.)) Quid eni per tonitruũ nisi predicatio supni terroris accipit? Quem terrorẽ dũ pcipiunt humana corda quatuntur. Aliqñ ho in tonitruo ipse incarnatus dns figuratur:q ex antiquoꝝ patrum sucriente pphetia ad noticiam nostrã quasi ex nubiũ pcussione platus est. Qui iter nos visibiliter apparens:ea que super nos erant terribiliter sonuit. Unde t ipsi sancti apostoli de eius gratia generati: boanerges. i. filii tonitrui sunt vocati. Aliquando aũt sicut dñs ẽ tonitruus ipsa eius predicatio accipitur: per quã supernoꝝ iudicioꝝ terror auditur. Sq q qlibet predicator;ba vare auribus potest:corda vero aperire nõ potest: t nisi p internam gratiã solus opotens deus:predicantium verbis ad corda audientiũ inuisibiliter aditũ prestet:ineassiq predicatio aure audientis percipitur:que puenire ad intima cordis surdo phibetur. Sed dns viam sonantis tonitrui dare asserit:q cũ predicationis verba tribuit per terrorẽ corda compungit. Hãc viã Paulus predicator egregius dum supna mysteria terribiliter insonaret:se a se habere nõ posse cõspiciens: discipulos ãmonebat dicens: Orantes simul t pro nobis vt deus aperiat nobis ostium vbi:ad loquendũ mysteriũ xpi. Qui ergo loquebatur mysteria:sed in corde audientium eisdem mysterijs a dño aperire hostiuꝝ precabatur:habebat qdem iam tonitruũ: sed dare ei desuper viã querebat. Hanc viam nequaq̃ se Joannes dare posse cognouerat:q dicebat: Nõ necesse habetis vt aliqs doceat vos:sed vnctio eius docet vos de omnibus. Hanc viam rursus Paulus qs darer:intimabat dicens: Neq̃ q plantat ẽ aliqd neq̃ q rigat:sed q incrementũ dat deꝰ. Acceptã igitur viã qd iste iber ac tonitruus agat audiamus sequitur. ((Ut placeret super terram absq̃ hoie in deserto:vbi nullus mortalium cõmoratur. Super terram absq̃ homine in deserto placere est: verbuꝝ dei gentilitati predicare. Hanc dum nullum cultũ diuinitatis tenuit nullam in se speciem boni operis ostendit videlicet desertum fuit:in qua q legislator nõ fuit: Et q q rõnabiliter deũ quereret nõ fuit:quasi hominũ nullus fuit: t velut solis bestijs occupata: vacua a mortalibus erruit. De hac deserti terra alias dicitur: Posuit in deserto viam. De hac predicatione gentilitati cõcessa dns testatur dicens: Posuit flumina in

deserto.

Capitulum. 17.

Notandum ho est:q postq̃ estus super terram diuisus est:cursum vehementissim⁹ imber accepit: vt in deserto plueret:q postq̃ in iudea asperitas persecutõis ihor ruit:vt nõ solum fidẽ mine reciperet: sz etiam eam gladio impugnaret: ad israel missus quisq̃ predicator ad vocandas gentes declarat. Unde sancti apostoli hebreis persequentibus quos deserunt dicunt:Vobis oportebat primũ loqui verbum dei:sed q repellitis illud : t indignos vos iudicastis eterne vite:ecce conuertimur ad gẽtes. Diuiso igitur estu:deserta t absq̃ homine terra cõpluitur:q dispersa in iudee regionib⁹ persecutione fidelium derelicta: dudum et quasi ab infusione rõnis aliena predicationis guttis gentilitas irroratur. Que gentilitas qualis adhuc a predicatorib⁹ sit inuẽta ostenditur cum subditur:((Ut impleret inuiam t desolatam.)) Quid vero completa reddidit: monstratur:cũ illico adiũgitur ((Et produceret herbas virentes.)) Inuia nãq̃ dudum gentilitas fuit :ad quam via dei vbo non patuit. Redemptore ppe nostro veniente:sic accepit vocationem gratie vt non in ea prius sacrum via pphetie. De solata etiam recte vocata est:vel rõne videlicet consilij:vel fructu boni operis destituta. Dedit ergo dns vehementissimo imbri cursum: t viam sonantis tonitrui: vt in deserto plueret t impleret inuiam t desolatã t produceret herbas virentes. i. exteriori predicationi:internam aspirationem contulit: vt corda gentiliuꝝ arentia virescerent :clausa patescerent:inania cõplerentur: infecunda germinarent.

Capitulum. 18.

Scriptura enim sacra aliquando herba viroꝝ glorie tpalis accipitur: aliqñ refectio diaboli: aliqñ sustentatio predicatoꝝ : aliqñ bona operatio: aliqñ eterne vite scia atq̃ doctrina. Uiroꝝ nãq̃ gloria tpalis accipitur sicut pphẽta ait: Hanc sicut herba transeat: mane floreat t ptranseat. Mane nãq̃ sicut herba florere atq̃ trãsire est:in psperitate hui⁹ seculi tpalis glorie decus velociter arescere. Herba refectio diaboli accipitur:sicut de illo a dño dicit: Duic montes herbas ferunt. Ac si diceret:Superbi ac tumidi dũ se illicitis cogitationibus atq̃ actionib⁹ efferunt:tale illum inigratibus pascunt:herba sustentatio pdicantium demonstratur: cũ dicitur: ((Producit in montibus fenũ: t herbaꝝ seruituti hominũ.)) In montib⁹ ppe fenum t seruituti hominũ herba producitur:cũ sublimes huius seculi ad fidei cognitionem vocati:sanctis predicatoribus i huius vite itinere trãsitoria alimenta largiũtur:herba bona operatio ponitur:sicut scriptũ est: Germinet terra herbam virentem. Quod licet in conditione mundi ita hystorice factũ teneamus: terram tamẽ ecclesiam figurasse nẽ inconuenienter accipimus:que in eo germinauit herbam virentem:in quo ad verbum dei fecũda misericordie opa protulit. Herbam aliquando scientiam atq̃ doctrinã eterne viriditatis accipimus: sicut p Hieremiã dicitur: Onagri steterunt in rupib⁹ attraxerũt ventos quasi draconis:defecerunt oculi eorum q non erat herba. Quo dicto supbia ac nequissima iudeoꝝ ẽ persecutio prophetata. Ipsi qppe onagri pro mẽtis elationẽ: ipsi draconis pro virulenta cogitatiõe vocati sunt. Qui steterunt in rupib⁹: q nõ in deo:sed in summis potestatib⁹ hui⁹ mundi ipsi sunt dicẽtes:Regẽ non habemus nisi cesarem. Traxerunt ventos quasi draco es q spũ elationis inflati:superbia maliciosa tumuerunt. Defecerunt oculi eoꝝ: q scilicet pes eorum ab eo quo intendebat corruit. Qui temporalia diligens : prestolari eterna neglexit:et terrena ideo quia deo pposuit amisit. Dixerunt enim : Si dimittimus eum sic:omnes credent in eum: t venient Romani t tollent nostrum locum t gẽtem. Timuerunt ne locum non occiso domino perderent: t tamen occiso perdiderunt. Sed cur ista miseris euenerant subdit: Q non erat herba. id est.quia eorum cordibus defuit eternitatis scientia: t nullo eos refecit pabulo viriditatis: interne doctrine. Doc igitur loco quid aliud virentes herba ac. nisi sancte doctrine scientiam. vel eos

gratie optionem accipimus? Deserta igit̃ tur terra complantur: vt ab ea virentes her be p̃dicent̃: quia vox sancte predicatio nis imbē gentilium percepit: et vite opera: et doctrine verba germinant. Ista viriditas voce pphetica deserte terre pollicetur: cum dicitur. In cubilibus in quibus prius draconcs habitabant: oritur viror calami et iunci. Quid enim per calamū nisi predicatorꝫ? Quid per iuncū qui iuxta aque hu morem semp nascitur: nisi puellā ac teneri auditorꝫ sacri eloquij designatur? In dra conum ergo cubilibus viror calami et iunci enitur: quia in eis populis quos antiqui hostis malicia possidebat: et doctorum scientia: et auditorum obedientia consecrantur.

Capitulum. 19.

Nec tamē que generaliter de gentilitate dicta sunt: si soliciter aspicimus: intra sinū sancte ecclesie agi in singulis videmus. Sunt enī plerigꝫ ad verba dei valde insensibiles: fidei quidem nolle consentī: sed vite auribus audiunt: sed ea trāsire vsꝫ ad interna cordis minime permittunt. Di qd aliud ēt deserta terra sunt? Que scīz terra hominem non habet: quia eorum mens sensu rōnis caret. Et nullus mortalium in hac terra cōmoratur: qr etsi quandoq in eorum conscientia rationabilium sensuum cogitationes veniunt: non persistunt. Prava enīz desideria in eorum cordibus sedes lucrāt: recta vero si quando venerint: ac si impellantur decurrunt. Sed cum misericors deꝰ imbrē suū cursum et sonanti tonitruo viam parare dignatur: compuncti per internaz gratiam verbis vite aures cordis aperiunt. Et impletur terra in vtā: quia dum prebet auditum verbo: cumulatur mysterio. Et producit herbas virentes: quia per gratiā cōpunctionis infusa: p̃dicationis verba non solum libenter recipit: sed etiā vbertim reddit: vt qd audire non poterat: iam log̃ concipiat: et que non audiendo etiam intrinsecus aruerat: dū loquendo que sancta sunt viriditate sua quotlibet esurientes pascat. Unde bene per pphetam dicit. Emitte spiritum tuū et creabuntur: et renouabis faciē terre. Sic enim fit facies terre virtute renouationis innouatur: dum sicca tudum mens gratia veniente compluitur: et post aridita tem pristinam quasi productis herbis scientie viriditate vestitur. Que conditoris nostri gratia adhuc nobis aliqua cōmendatur cum subditur.

Capitulum. 20.

Quis est pater: vel quis genuit stillas rosis? Ac si diceret: nisi ego. Qui siccas terram humani cordis gutta scientie gratuito aspergo. De hac enim pluuia alias dicitur. Pluuiam voluntariā segregabis deus hereditati tue. Uolūtarie quippe pluuiam hereditati sue deus segregat: qr nō eam nobis pro nostris meritis: sed pro sue munere benignitatis prestat. Et icarco hoc loco pater pluuie dicitur: qr superna nobis predicatio non de nostro merito: sed de eius gratia generatur. Stille enim rosis ipsi sancti predicatores sunt: qui arua pectoris nostri inter mala vite silentio quasi inter tenebras nocte arentia gratia supne largitatis infundunt. De hac stillis cōmunis iudex dicit. Propterea phibite sunt stille pluuiarum: et serotinus imber nō fuit. Ipse quippe stille rosis sunt: que stille pluuiarum. Si enim dispensatione aliqua predicationem temperant: quasi rosem tenerum aspergūt. Si vero ea que de supernis sentiunt: virtute qua prevalēt loquunt: quasi vbertim manantem pluuiam fundunt. Rosem aspergebat Paulus: cum corynthijs diceret. Non enim iudicaui scire me aliquid inter vos: nisi Xpm Jesum: et hunc crucifixum. Et rursum pluuiam manabat dicens. O o nostrū patet ad vos o corynthij: cor nostrum dilatatum est. Hinc est q Moyses qui et valida fontibus: et tenera infirmis dicturus se nouerat dicebat. Expectetur sicut pluuia eloquium meum: et descendant sicut ros verba mea. Sed ecce audiuimus quo munere gentilitas vocatur: audiamus nunc qua diffidentie iudea repellitur. Audiamus quomodo deserta excolat: arentia infundat: audiamus nunc quō ea que quasi videntur interna proficiat. Neq enim sic colligit electos suos vt non etiā iudicet reprobos: neq sic gbusdam culpas relaxat: vt non et in gbusdam feriat. Scriptum quippe est. Misericordia eius et ira ab illo. Unde hic quoq positis

tot dona gratie intulit: etiam ire sue iudicia non abscondat. Nam sequitur.

Capitulum. 21.

De cuius vtero egressa ē glacies: et gelu de celo quis genuit? Quid enim aliud in gelu vel glacie: nisi frigida et pridie torpor constricta accipimus? corda iudeorum: qui quondam p̃ acceptionē legis: per cultū diuinam mandatorū: per ministeria sacrificij: p̃ mysterium pphetie: hc intra sinum gratie: quasi intra vterum creatoris habebantur. Sed qr veniente eo cōstricti frigore perfidie: fernorem fidei et charitatis amiserunt: a secreto gratie sinu proiecti: quasi glacies de vtero creatoris egressi sunt. Et gelu de celo quis genuit? Quid ē aliud celum: nisi sublimis debet intelligi vita sanctorum: cui celo dicitur. Attende celū et loquar. Nō enim insensibili: sed rōnabili creature loquebatur. De hoc celo dño ait. Celum mihi sedes est. De qua sede alias scriptū est. Anima iusti: sedes sapientie est. Quia ergo sapientia est deus: si sedes dei celum ē et anima iusti sedes est sapientie: celum est vtiq anima iusti. Celus fuit Abraam: celū Isaac celum Jacob. Sed qui persecutores domini pontifices iudeorū perfidie torpore frigidi: de illorum patrum progenie processerunt: quasi de celo gelu erūt: qua de sublimi pie sanctorum processit: frigida plebs infidelium. Cum enim de Abraaz natus est Cyphas: quid aliud nisi gelu de celo processit? Quod tamen gelu icarco dño genuisse se dicit: qr iudeos quos naturaliter ipse bonos condidit: iusto iudicio per eorum malitiam frigidos a se esse permisit. Dño enim auctor ē nature: nō culpe. Genuit ergo creando naturaliter: quos iniquos permisit viuere tolerando patienter. Et q: illa quondā tenera ac fidei penetrabilia corda iudeor̃: in pfidie postmodum obstinatione durata sunt: recte subiungitur. Ut in similitudinem lapidis: aque durantur. Aquas enim populos accipimus sepius edoctum me memini. Lapides vo pro ipsa duricia aliqui gentiles populi designantur. Ipsi quippe lapides colucrunt. Et de hoc per pphetā dictū est. Similes illis fiant: qui faciunt ea: et oēs q cōfidunt in eis. Dñs Joānis iudeos aspiciens: se de fermate generatione extollere: et gētiles fulgore ad suam fidem cognitionis transire sue. Ne velitis dicere intra vos patrem habemus Abraam. Dico enim vobis: quia potens est deus de lapidibus istis suscitare filios abrae: lapides vtiq vocans perfidia gentilis vocāne. Quia ergo primus ad deū deo credidit: gentilitate omni in perfidie sue obstinatione remanente: postmodum deo ad fidem gentilis corda mollita sunt: et iudeorū infidelitas obdurata debet victum esse. In similitudinē lapidis aque durātur. De q diceret. Illa mollia ac penetrabilia fidei corda iudeorū in insensibilitatem verterentur gentiū. Cum enim misericors deus gentes transisse: iratus iudeam reprobauit. Dicitq ē vt sicut dudum ad percipiendā fidem gentilitas fuerat obdurata: ita postmodum ad fidem gentilitate suscepta: iudeus populus pfidie torpore durescat. Ut Paulus apostolus eisdem gentibus dicit. Sicut aliquādo vos nō credidistis deo: nunc aūt misericordiam cōsecuti estis propter illorum incredulitatem: ita et isti nō credentes in vestra misericordia: vt et ipsi misericordiā cōsequantur. Concludit enim deus oia in incredulitate: vt oium misereat: qui nullam suam p̃mō gētis de vocatione iudeor̃: et repulsione gentium postmodū de vocatione gentiū et repulsione iudeor̃ subtiliter pensans: seq occulta dei iudicia cōprehendere nō posse: ecclesiastes clamando subiungit. O altitudo diuitiarū sapientie et scientie dei: q incomprehensibilia sunt iudicia eius: et inuestigabiles vie eius. Ut hic quoq eā de iudeorum pfidia plene doceret: similitudinem lapidis aque durant: vt de repulsione eorum occulta esse sua iudicia demōstraret: aptē subdit. Lapidem aquis exterit.

Lapidem quippe aquis exterit: qr superne gratie nostre vesanie ne mōstruosam insensibilitatem diuini iudicij humane mentis oculus nullatenus penetrat. Scriptum quippe ē. Judicia tua abyssus multa. Nemo ergo p̃sumat scrutari que cupiat. Cur ali⁹ elegat: alius repellat: alius eligat: vel cur ali⁹ eligat alius repellat: qr superiora abyssi cōstringitur. Et attestante Paulo. Inscrutabilia sunt iudicia eius. Per hoc ho qd ei⁹ et inuestigabiles vie ei⁹. Per hoc ho qd victum ē de cuius vtero egressa ē glacies et

gelu de celo quis genuit: etiam sathan i gelu & glacie nil obstat intelligi. Ipse quippe qui de dei utero glacies processit: qui a calore secretoꝝ eius malicie torpore frigidus magister inigratis erumit. Ipse gelu de celo ē genitus: quia cōstricturus corda reproborum a summis cadere ē ad ima permissus. Qui bene in celestibus conditus: in culpe frigore mentes sequacium quasi gelu dum ecci dit astrinxit. Qui ad terram veniens: quid in hominibus egerit exprimitur cum subdit.

¶ In lapidis similitudinez aque durant. ¶ Per aquas nāq; populi per lapidem vero eusdē sathane duricia designat. Illo igit ad ima veniente in similitudinem lapidis aque durate sunt: quia eius malitiam imitari homines: mollia viscera charitatis amiserunt. Cuius fraudulenta cōsilia q; a sedu ctis hominib⁹ deprehēdi nō possunt: recte subiungitur. Et superficies abyssi cōstringitur. Aliud quippe eius intrinsecus latet: atq; aliud extrinsecus ostendit. Trāsfigurat enī se velut angelū lucis: & callida deceptionis arte pierūq; pponit laudabilia: vt ad illicita pertrahat. Abyssi ergo superficies cōstringitur: qz dum quasi bona psuasionis ei⁹ species velut solida desuper glacies ostendit i pfundo latens eius malicia non videtur. Cuncta tamen hec intelligere & aliter possumus: si moraliter exquiramus.

Capitulum. 23.

MEntes nāq; hominū: omipotens deus dum in suo timore formar: quasi concipit: easq; ad aptas virtutes dum ducit gignit: sed si de acceptis virtutib⁹ extollunt relingt. Et sepe quosdam cognomin⁹ malorum suoꝝ consideratione compūgi: dum timoris pauore feruescere: & per pauoris exordia vsq; ad virtutum summa pueniri: sed dum de eisdem virtutibus quas accipiunt extollunt: inanis glorie laqueo astricti ad antiquum torporem redeunt. Recte ergo cum tales dūs profert dicit. De cuius utero egressa est glacies. Quasi enim de dei utero glacies egreditur: qñ hi qui iam ictus incaluerant et virtutum dono frigescunt: & inde exteriorem gloriaz torpentes appetūt: unde ad interna diligenda ardentius flagrare debuerunt: dūq; iste signis: ille sciēcie: iste prophetie: ille magnis operibus pollet: atq; per hec dona placere hominib⁹ appetit: oē qđ prius intimū calluerat: exteriorē laudem diligens in torporē vertit. Quasi ergo glacies dei de utero egreditur: duz post donorum beneficia a visceribus pietatis supne separatur. An non sunt glacies qui in virtutibus quas accipiunt laudes ab hominib⁹ querunt: & tamen, venite iudice dona tua ad eius memoriam reuocantes dicūt. Dñe dñe: nōne in noie tuo prophetauimus: & in nomine tuo demonia eiecimus: & in tuo noie virtutes multas fecimus? Sed quō hanc glaciem dūs proiciat ostendit dicens. Nescio vos unde sitis: discedite a me omnes operarij iniquitatis. Hanc glaciem nunc in utero dominus portat: qz intra sinum ecclesie tolerat. Sed tunc aperte ejicit: cum tales a secretis celestibus p extremū & publicum iudicium repellit. Dis itaq; verbis qđ agit: nisi vt beatus Job de summis suis virtutibus humilietur: ne in hoc qđ bene vnendo caluerat sapiendo frigescat: & a diuinitatis utero repulsus ereat: si intra sinū sui cordis se tumidus extollat?

Capitulum. 24.

EQz iusto iudicio superbas mentes ad culpam egredi et accepta virtute pmittit: recte adhuc subiungit. ¶ Et gelu de celo quis genuit? ¶ Plerūq; enim sacri eloquij scīam pstat: sed dum de eadem scientia is qui accipit extollitur: ira districti iudicis in ipso sacro eloquio cecatur: vt exteriores fauores per illam sequens: eius iam interna non videat: & qui intus manēs calere poterat: exeundo frigescat: duratusq; in ima corruat: qui de cognitione dei prius tractabilis in summis liquidus stabat. An sacrū eloquium celum non est: qđ diem nobis intelligentie aperiēs: sole nos iustitie illustrat: qđ dum nos vite presentis nor continet: stellis nobis mandatorum fulget? Sed qz oportet esse hereses: vt pbati manifesti fiant: eū ab intellectu sano mens superba repellit: vitio ne districti iudicis gelu de celo generat: vt cum ipsa scriptura sacra in electorum cordibus calcat: eos qui se superbe scire appetūt a se frigidos emittat. Ibi quippe & errant: vbi corrigere errata debuerūt: & dum a sa-

pientia intelligentia resplendentis eloquij & obdurati ipsi & seducturi ceteros corruunt ad ima venientes vt gelu & alios astringit. Semetipsum tamen dūs hoc gelu gignere phibet: non quo pauorum mentes ipse ad culpam formet: sed quo a culpa non liberet sicut scriptum est. Ego obdurabo cor pharaonis. Qđ qz misericorditer emollire noluit: profecto districte se obdurare nunciauit. Quia vo cum inchoata diuini timoris virtus amittitur: propter humanas laudes virtutis imago retinetur: recte subiungitur. ¶ In similitudinem lapidis aque durant: & superficies abyssi cōstringitur. ¶ Aque enī per glaciem in superficie durescunt sz fluide in intimis remanent. Et quid per aquas nisi fluxa accipimus corda reproborum. Qui cum ex proposito: virtutem deserunt: forte se in bonis per hypocrisim ostēdant: dumq; in intimis suis ad vicia defluunt: & forte se sanctorum ac fortium imitatores fingunt aque in similitudinem lapidis durantur: & superficies abyssi constringitur: qz per superductam sanctitatis speciem fluxa ac instabilis eorum cōscientia hominib⁹ tegitur. Nam cum fidimetipsis intrinsec⁹ tur pes sint: ante alienos tamē oculos quodaz viuendi venustate vestiuntur. Sed ne quis ħ verba domini in bonam intelligi partem velit debemus scientiā sic querentib⁹ estimare: dūmodo minime iudicemur: que pcepta tanda fuerant neglexisse. Superiori enī ysu dicitur. Quis est pluuie pater: vel quis genuit stillas rorisꝰ statim q; additur. De cuius utero egressa est glacies & gelu de celo quis genuit? Si ergo dicris precedentib⁹ sequens sententia non dispari sensu coniūgit? profecto & in bona parte nobis eius intelligentia sine obstaculo difficultatis aperit.

Capitulum. 25.

GErra enim cum compluitur tacta in ea semina fortius ligantur. Sed rursum stillam pluuia immoderatius irrigat: in culmo pinguedinem frumēti virtutēq; mutat. Sinuero iactatum semen post pluuiam gelu premitur: quo fortas citius apparere repellitur: eo intus secundius radicatur: et quo vetatur progredi: cogitur multiplicari: quia cum ab immaturo ortu restringitur: et conceptionis sue tarditate sazatum ad fructum uberius implet. Quid est ergo qđ dominus prius quidem patrem se pluuie finxit: postmodum vero de suo egredi utero glaciem narrat: seq; gelu gignere de celo pronunciat. Nisi quod miro modo nostri pectoris terram ad suscipienda verbi semina: & prius per occulte gratie pluuiam ifudit: & postmodum ne in conceptis virtutib⁹ immoderatus profluat disciplina timoris dispensationis premit: vt quō accepte gratie pluuia irrigat: etiam disciplinę rigor astringat: ne si aut anteq; debet aut plus q; necesse est conceptas virtutes proferat fruges in herbam vertat. Plerūq; enim ab inchoantibus opus bonum dum priusquam oportet ostēditur: a grano perfectionis inanitur: & plerunq; virtutes dum plus q; necesse est eruberant: exaiant. Unde et electorum suorum dominus vel ante tempus desideria rēnuit: vel rursum in tempore vltra mensuram profectus premit: ne si aut anteq; debent: aut plus q; debent profitiant: per profectus sui magnitudinem in elationis defectuz cadant. Nam cum cor post peccata compungitur: terra que aruerat infusione pluuie rigatur: & cum relictis iniquitatibus bona exequi opa proponit: quasi post infusionem semen accipit. Et plerūq; cum desideria sancta cōcipiunt: in summis iam excreeri virtutibus inardescunt: et nō solum culpa operationem nō inquinet: sed nec cogitationem pulset: et adhuc quidem in corpore positi sunt: sed nil iam perpeti de cōmunione presentis vite volunt imitari per intentionem internam mentis stabilitatem appetunt: sed interuenientibus temptationibus reuerberantur: vt videz dum infirmitatis sue meminerint et elati de virtutibus quas accipiunt non sint. Quod dum mira disciplinę repressione agitur: quid aliud q; superinfusam terram gelu de celo generatur? Quid aliud q; de dei utero glacies producitur? quando de interno secreto dispensatio egreditur: et voluntates nostre etiam in bonis desideriis frenantur? Dicamus? Paulus infusa videlicet terra: quanta discipline glacie premitur: dum ait. Velle adiacet mihi: perficere autem bonum non inuenio. Qui enim velle habere se asserit iam per iusto-

nem gratie que in se lateant semina ostendit. Sed dum perficere bona nō inuenit: p fecto indicat quanta illum dispensationis superne glacies premat. An ista glacies eorum corda non preterat quibus dicebat: vt nō quecūq; vultis illa faciatis. Ac si apte diceret: O occulta cordis vestri semina iā p dire in frugem querunt: sed superni moderaminis gelu premuntur: vt tanto post fecundius erumpant: quanto diuini iudicij pressuras pōdera patientius portant.

Capitulum. 26.

a

EX q; plerūq; humana corda qm̄ crumpe ad virtutes quas appetunt nō valent: cum ipso quo ab intētionis sue perfectōe resiliunt: tēptationum stimulis fatigantur: sed tamen eisdem tēptationes cogitationū cōprimunt: secq; per exercitatiōis vsum in quodam viuendi rigore cōponunt hinc subditur: ¶ In similitudinem lapidis aque durant: q; t si fluxe cogitatōes interius laceſſant: nequaq; tamen vsq; ad plenum prauī operis trahunt. Sed mēs sub in olita bene viuendi cōsuetudine: quasi sub quadam duricia exterius abscondit: quicquid itus ex tēptationis pulsatione mollescit. Unde t bene subiungitur: ¶ Et superficies abyssi pstringitur: q; prava cogitatio t si vsq; ad suggestionē venit: vsq; ad consensum nō pfilit: q; fluctuantes motus animi superductus rigor sancte deliberatiōis premit. Potest etiaz in gelu vel glacie presentis vite aduersitas designari: que dū sub asperitate sua sanctos cōprimit: valentiores reddit. Dum enī nos omnipotens de* molestijs exerceri pmittit: atq; ad melioris vite statum ineuriente tristicia ducit: mirō cōsilio super futuram frugē gelu t glacie em gignit: vt electi* quisq; in hac vita tanq; i hyeme aduersa ventoz t frigoris toleret: t velut in estiua serenitate postmodū fructus quos hic cōceperit demōstret. Ita t sponsa voce vnicuiq; anime post hui* mundi turbinem: ad illa eternitatis amena ppanti dicitur: Surge propera amica mea formosa mea t veni: ecce enī hyems trāsiit: imber abijt t recessit. Et q; si sola nobis affunt prospera solāmur: ad virtutem ꝺo melius p aduersa solidamur: recte subiungitur.

Capitulum. 27.

a

IN similitudinem lapidis aq̄ durantur. ¶ Dicto. n. quē p prospa molliter fluxerūt: pstricte aduersitatib⁹ durescūt: t ad similitudinē lapidis aqua pducitur. quādo infirmus q̄q; p acceptā desuper tolerantiam passiones sui redēptoris imitat. In similitudinē ppe lapidis aqua durauerat: cū ille prius impatiens pcusso: postmodū Paulus dicebat. Implco ea q̄ desunt passionū xp̄i in carne mea. Et q; cū deprimuntur aduersis soluitur se intra vona custodiunt: recte additur. ¶ Et superficies abyssi pstringit. ¶ Solet enī ictricia archana mētis apire atq; apiendo amittere: aduersa vero cū nos exteri⁹ deprimunt interius cautiores reddunt. Post gelu itaq; vel glacies superficies abyssi pstringitur: q; mens nostra ad pservanda pfunda dona que acceperit ex hoc aduersitatib⁹ munitur. Abyssi enī sui superficiem Ysaias pstrinxerat cui dicebat Secretū meū mihi: secretū meū mihi. Abyssi sui superficiē Paulus pstrinxerat: q; tot pcellis ac aduersitatib⁹ inundans: sub pretextu cuiusdā de semetipso loqtur dicēs:

Audiuit archana ẏba: que nō licent homini loq. Et rursum. Ne extra altitudo me exaltet supra id qd videt i me: aut audit aliqd ex me. Qui igitur fortia aduersa tolerādo ne fortasse laudib⁹ delinqret: archana sua apire metuebat: qd aliud q̄ secretoz suoz abyssum p cōstrictam superficiē pferebat?

Segtur. ¶ Nunqd cōmingere valebis micantes stellas pyades: aut gyrum urcturi poteris dissipare? ¶ Pyades stelle apte a pluſu i. a pluralitate vocate sunt. Ita autē vicine sibi t vnite sunt condite: vt t simul sint: t tamē coniungi nequaq; possint quatenus vicinitate quadam cōiuncte sint: sed tactu disiuncte. Neturus ẏo ita nocturna tempora illustrat: vt ecclī arx positus per diuersa se ẏtat: nec tamē occidat: Neq; enī extra se currens volutur: sed in loco situs: in cunctis mundi partibus nequaq; cāsum inclinatur. Quid ergo est q̄ homo ex terra factus atq; in terra positus de celesti amministratione dolentur: quia pyades pungere nō valet: quas vicinas sibimetipsis conditas et pene coniunctas videt:

q; arcturi gyrum dissipare non potest: quez tamen cernere ipsa sua vertigine pene dissipatum potest. An vt in istis ministerijs auctoris potentiam pensans infirmitatis sue meminerit t eum quem adhuc in maiestate sua videre non poterat: q̄ sit inestimabilis in ipsa ministeriorum celestium gubernatione perpendat. Sed cur ista logimur q̄ similo rōnis vrgemur vt ẏba mystica sensibus granida cognoscamus.

Capitulum. 8.

a

QUid enim micātes pyades que t septem sunt: aliud q̄ sanctos oēs denūciant qui inter pſentis vite tenebras septiformis spiritus gratie nos lumine illustrant: q ab ipsa mundi origine vsq; ad eius terminum diuersis temporibus ad pphetandū missi iuxta aliquid sibi coniuncti sunt: t iuxta aliquid disiuncti. Stelle enim pyades sicut supra dictum est: vicinitate sibi cōiuncte sunt tactu disiuncte. Simul quidem fire sunt: et tamen lucis sue mutuum radios fundunt.

b

Ita omnes sancti alijs atq; alijs ad predicandum temporibus apparentes: t diuisi sunt per visionem sue imaginis: t cōiuncti per intentionem mentis. Simul micant: q; vnum predicant. Sed nō semetipsos tāgunt: q; in diuersis temporibus patiuntur. Quid diuersis temporibus Abel Isaias et Joānes apparuerūt. Diuisi qdem fuerunt tempore: sed non predicatione. Nam Abel redēptoris nostri passionē significans agnū in sacrificio obtulit: de cuius passione Isaias ait. Sicut agnus coram tondente se obmutescet: t nō aperiet os suum. De quo Joānes quoq; ait. Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. Ecce diuisio gdez temporibus missi: t tamen concorditer de redēptoris nostri innocentia sentientes eundem agnum Joannes ostendēdo: Isaias prenūciando: Abel offerendo locutus est: t quem Joannes in ostensione: quem Isaias in locutione: hunc Abel significando in mundo tenuit. Qz igitur quomodo pyades stelle ꝺ humanitate redemptoris sibi cōcinant diuinitate nunc nō in ostendenda virtute trinitatis cōcorditer luceant demōstrem⁹. Diuersis quippe tēporibus huic mōdo Danid: Isaias t Paulus apparuit: sed tamē nul

Gen. 4.

Esa. 53.

Jo. 1.

c

lus eorum alteri diuersum sensit: q; cū semetipsos nō nouerant facie: vnā tñ viderant ex diuina cognitione. Danid quippe vt auctorem olim deū in trinitate ostenderet dixit: Benedicat nos deus deus noster: benedicat nos deus. Ne ne tertio deum nominans tres deos diuisse putaretur: illico vnitatem eiusdem trinitatis insinuās addidit. Et metuant eum oēs fines terre. Qui enim non cognoscit eum subdidit: vnā tria que dixerat intimauit. Isaias quoq; eum laudem de vnitate trinitatis aperuit: seraphin voces exprimens ait. Sanctus sanctus sanct⁹: at ne tertio sanctum nominans vnitatē diuine substantie cuidere videretur adiunxit. Dñs deus sabaoth. Qui ergo non diis dicit sed dñs deus addidit: vnā essentiam q̄ tertio sanctum vocauerat indicauit. Paulus quoq; vt operationem sancte trinitatis ostenderet ait. Ex ipso t per ipm: t in ipso sunt omnia: atq; vt vnitatem eiusdem trinitatis intimaret primus addidit. Ipsi gloria in secula seculorum amen. Qui igitur non ipsis sed ipsi subdidit: vnam naturaliter tres personas innotuit: quod superius tertio idipsum dixit. Quasi ergo t vno in loco pyades fire sunt: quia de deo cōcorditer sentiunt t tamen semetipsas nō tangunt: quia sicut dictum est: per huius mūdi tempa diuersa patiuntur. Quod bñ ac breuiter Ezechiel ppheta describit: q cum diuersi generis alata videre se dicerent: adiunxit: Junctecq; erant pene eorum alterum ad alterum. Pene quippe alatum alteri⁹ ad alterū iuncte sunt: q; t si dissimilia sunt que agunt: vno tñ eodēq; sensu sibi sanctorum voces virtutes q̄ sociantur: t quia alius rōnabiliter cōcta agendo sit homo: alius in passionib⁹ fortis aduersa mundi nō timendo sit leo: alius per abstinētiam semetipsum vinam hostiā offerēdo sit vitulus: alius se in alta rapiendo cōtemplationis volatu sit agla: pēnis se tamen dum volant tāgūt q t confessione vocum t virtutum sibi vnanimitate iungūtur. Quod q; solius vnius virtutis est: ex diuisis temporibus missos in fidei pdicationē congregere: t dissimilibus virtutibus preditos fulgore intentionis vnire: recte dicitur: ¶ Nunquid cōmingere valebis micantes stellas pyades. ¶ Ac si dicat vt ego: qui vnus omnia impleo: atq; vnitatis

Ecech. 1.

sentu electorum mentes implendo coniungo. In arcturo autem qui per gyrum suum nocturna spacia non occasurus illustratur: quaq; particulatim edita vita sanctorum sed tota simul ecclesia designatur: que fatigationes quidem patiturque tamen ad desertum ppriq; statum inclinatur: gyrum laboris tolerat: sed ad occasum cum temporib⁹ non festinat. Nox enim ad ima poli arctur⁹ cuius nocturno tempore ducitur: sz dū ipe volvitur nox finitur. Quia nimirum dū sancta ecclesia innumeris tribulationibus quatitur: presentis vite umbra terminatur: eaq; stante nox preterit: q; illa in sua incolumitate perdurante mortalitatis huius vita percurrit

Capitulum. 29.

a Est in arcturo quod consideratius possimus intueri In septem quippe stellis volvitur: ⁊ modo quidem tres ad summa elevat: atq; ad ima quattuor inclinat: modo quattuor superius erigit: ⁊ tres inferius premit. Sancta quoq; ecclesia cū modo infidelibus trinitatis noticiam: mō autem fidelibus virtutes quattuor. i. prudentiam: fortitudinem: temperantiam: iusticiam predicat: quasi rotatu predicationis status qui sui speciem quodāmodo imutat. Nox cum quibusdam de operibus suis gloriantibus confidentiam propriq; laboris evacuat ⁊ fidem trinitatis erigat: qd aliud facit nisi tres stellas arcturus elevat. Et dū quosdam bona opera nō habentes de sola fide presumere phibet: sed operari eorum que precepta sunt iubet: quid aliud arcturus facit: nisi quattuor stellas erigit: tres deponit Videamus quomodo tres elevet: quattuor deponat. Ecce per Paulum cōtra fidem de opere superbientibus dicitur: Si Abraā ex operibus iustificatus est: habet gloriam sed non apud deum. Quid enim scriptura dicit: Credidit Abraam deo ⁊ reputatum est illi ad iusticiam. Videamus quomodo quattuor elevet: tres deponat. Ecce per Jacobum de fide sine opere superbientib⁹ dicitur: Sicut corpus sine spiritu mortuum est: ita fides sine operibus mortua est. Arctur⁹ itaq; volvitur: quia sacra ecclesia iustra auditorum suoq; mentes i diverso latere predicationis arte versatur. Arcturus volvit: q; hec in noctis huius tribulationibus rotatur. Sed hunc arcturi gyrum quando dominus dissipat: quia labores ecclesie ad regem permutat. Tunc ⁊ pliades plenius mugit cum gyrum arcturi destruit: q; tunc numerum sancti omnes etiam visionis sibi specie copulantur: quādo in fine mūdi sancta ecclesia ab his quos nūc sustinet laboribus solvitur. Dicat ergo: Numqd conjungere valebis micantes stellas pliades: aut gyrum arcturi poteris dissipare. subaudis ut ego: q tunc sanctorum vitam etiam per speciem unio: cum gyrum universalis ecclesie corporaliter solvo. Et quis hominum solius divine hoc esse virtutis ignorat: Sed ut cognoscat homo qd ipse sit: memoretur assidue qd solus dūs possit. Habemus ad huc q⁹ stellis pliadib⁹ atq; arcturo aliud sentiamus. Pliades quippe ab oriente: arcturus vo ex parte aquilonis surgit. Quocum q; autem se per gyrum suū arcturus verterit: pliades ostendit: ⁊ cum lux dieī iam vicina efficitur: stellarum eius ordo distenditur. Potest igitur per arcturum g a plaga frigoris nasci lex: per pliades vo que ab oriente surgunt testamēti novi gīa designari. Quasi enim ab aquilone lex venerat: que tanta subditos rigiditatis asperitate terrebat. Nam dū p⁹ culpis suis alios precipere lapidibus obrui: alios gladij morte mulctari: plaga torpens ⁊ velut a sole charitatis aliena preceptoꝝ suorum' semina plus premebat ex frigore: q; ex calore nutriebat Cuius oppressionis pondus Petrus horrebat: cum dicebat: Quid temptatis deum imponere iugum super cervicem discipulorum: quod neq; patres nostri neq; nos portare potuimus. Hec mirū quod per arcturi septem stellas testamentum vetus exprimitur: quia ⁊ in veneratione legis dies septimus extitit venerabilis ⁊ per hebdomadam integram cōstituti sacrificij vota tendebantur. Pliades vero que ipse quoq; sicut superius vidimus septem sunt: testamēti novi gratiam tanto apertius indicant: quanto cuncti liquido cernimus q⁹ per illam fideles suos spiritus sanctus septiformis munere lumine illustrat. Quaq; igitur se actur⁹ vertit pliades ostendit: q; per omne quod testamentum vetus loquitur testamenti novi

ni opera nunciantur. Sub terra enim litteret legit mysterium prophetie. Et quasi festinat se arcturus ⁊ demonstrat: quia dum ad spiritualem intellectum flectitur: significata per illud lex gratie septiformis aperitur. Et propinquante diei luce: stellarum eius ordo distenditur: q; postq̄ per semetipsam nobis veritas innotuit ab obsequio carnalib⁹ littere precepta tacuit.

Capitulum. 30.

Redempto⁹ aūt noster i carne veniens pliades iunxit q; operationes septiformis spūs simul in se ⁊ iunctas ⁊ manentes habuit. De quo per Isaiam dr. Egredietur virga de radice iesse: ⁊ flos de radice eius ascendet: ⁊ requiescet super eum spūs dūi: spūs sapie ⁊ intellectus: spūs consilij et fortitudinis: spūs scie ⁊ pietatis: ⁊ replebit eū spūs timoris dūi. De quo zacharias ait Super lapidem vnū septem oculi sunt. Et iterum ⁊ in candelabro aureo: lucerne septem. Nullus vo hominum operationes sanctispūs simul oculo habuit: nisi solus mediator dei ⁊ hominum cuius est idem spūs q; de patre ante secula procedit Bene ergo dicitur: Super lapidem vnū septem sunt oculi Hunc enī lapidi septem oculos habere est: simul omnem virtutes spūs septiformis gratie in operatione retinere. Alius nāq; prophetiam: alii scientiam: alius virtutes: alii⁹ genera linguarum: alius interpretationes sermonum iuxta distributionem sancti spirit⁹ accepit: ad habenda vo cuncta eiusdem spiritus munera nemo pertingit. Et vero conditor noster firma nostra suscipiens: q; p divinitatis sue potēt̄iam: simul se habere oculos sanctispūs virtutes edocuit: micantes pro culdubio pliades iunxit. Dum vero pliades iungur: arcturi gyrum dissipat: q; dū semetipsum factum homine habere cunctas sanctispūs operationes innotuit: in testamēto veteri littere laborem solvit: ut fidelis q; q; iam cū libertate spūs: aliud intelligat cui prius in formidine inter tot discrimina serviebat. Audiat itaq; beatus Job. Numqd cōjungere valebis micantes stellas pliadeor: Nec si aptē diceretur: Habere quidem lumina quārūdam virtutum potes: sed nūquid exercere simul oēs operationes sancti spiritus sufficis: Merito ergo plangentē pliadeo in cunctis virtutibus cōtemplatore: et tu de paucis ab elatione compescere. audiat quod dicit: (Aut gyrum arcturi poteris dissipare:) Nec si aptē ei diceretur: Et si ipse iā que recta sunt sentis: nunqd virtute tua ēt in alienis cordibus laborē grossioris turbe gentis destruis. Merito itaq; pfidera: q carnalium stulta esse ego: dum me per carnis stultitiam manifesto: et tantomagis hec que putas virtutum tuarū forma humilies: quāto nec vestigia mee infirmitatis apprehendis. Quia vo in ipso visce incarnatōis mysterio aliqū lux virtutis ostenditur: alicq; vo p scandalum corda tenebrantur: recte subinngit: (Numqd producis lucifer in tpe suo: et vesperum super filios terre exsurgere facis.) Pater quippe in tempore suo lucifer prodiit: q; sicut scriptum est: Cum venit plenitudo temporis: misit deus filiū suum natum ex muliere factum sub lege: ut eos qui sub lege erant redimeret. Qui natus ex virgine velut lucifer inter tenebras nostre noctis apparuit: quia fugata obscuritate peccati eternum nobis mane nunciauit: lucem se inotuit: q; vinculo et morte surrexit: ⁊ fulgore sui luminis mortalitatis nostre caliginem perfixit. Qui bene per Joannem dicitur: Stella splendida ⁊ matutina. Ille vo quippe apparendo post mortem matutina nobis stella factus est: q; vos i semetipso exemplum nobis resurrectionis prebuit: que lux sequatur indicavit. Vesperum vero super terre filios dominus consurgere facit: quia infidelibus iudeorum cordibus dominari antichristum eorum merito exigente permittit. Qui iccirco a domino huic vesperi iuste subduntur qui ipsi sponte sua filij terre esse voluerunt. Terrena quippe et non celestia requirentes: a perspicienda luceferi nostri claritate cecati sunt: ⁊ dum prece sibi vesperum expetunt: subsequentis damnationis eterna nocte mergantur. Hunc in Evangelio dominus dicit: Ego veni in nomine patris mei: et non accepistis me: si alius veniet in nomine suo: illum recipietis. Hunc Paulus ait: Eo q̄ charitatem veritatis non receperunt ut salvi fierent: ideo mittet illis deus operationem

Deb.xi. Gen.17. ⁊ Ro.4. Jaco.ii. Isa.xi. Zach.i. Zach.4. Mat.i. Apo.22. Gal.4. Jo.5. 1.Thes.1.

erroris vt credant mendacio: vt iudicetur omnes qui non crediderunt veritati: q̄ consenserunt iniquitati. Nequaq̄ ergo super vespereos cōsurgeret: si ceu hāc esse voluissent. Sed dum visibilia apperūt amisso cordis lumine sub noctis nube tenebrescunt.

Capitulum. xl.

Quod tamen si moraliter discutimus quō quotidie agatur inuenimus: q̄ nimirum ⁊ electis lucifer oritur: ⁊ reprobis deo p̄mittente vesp dominatur. Unus enī atq̄ idem sermo dei est in ore predicātiū. Quem dum isti gaudendo: alii vo inuidendo audiunt: claritatem sibi lucifer in vespere tenebras vertunt. Dum isti humiliter vocē sancte predicationis accipiunt: quasi ad stelle lucem oculos cordis aperiūt: dum vo illi benedicenti inuident ⁊ nō sciunt cūm: sed elationis glorīā querunt: prorūpente insigniter sue vespere i somnū mortis oculos claudūt. Per occultum ergo iudicū ds q electo ē lucifer: reprobo auditori fit vesper: q̄ exhortatione sancta qua boni ad vitam redeunt: praui veteres in culpa moriuntur. Uū bene per paulum dicitur. Christi bonus odor sumus deo: in his qui salui fiant: ⁊ in his q̄ pereant: alīs quidem odor mortis in mortē: alīs aūt odor vite in vitam. Verbum itaq̄ suum auditoribus esse luciferum simul ⁊ vesperum vidit: per q̄d ⁊ alios ab inigritate suscitari et econtra alios sopiri in iniquitate cōspexit. Qd quia occultis dei iudicīs agitur: quę in hac vita ab hominibus comprehendi non possunt: recte illic subdidit. ¶ Et ad hec quis tam idoneus. ¶ Ac si diceret. Idonei quidem sumus ad hec cōsideranda q̄ fiant: sed idonei non sumus ad h̄ inuestigāda cur fiant. Unde hic quoq̄ dominus ga alīs produci luciferum: alīs vero consurgere vesperum dixerat: ne perscrutari homo occulta dei iudicia audiet: silico subiungit.

Capitulum xli.

Nunquid nosti ordinem celi: ⁊ pones rōnem eius in terra: ¶ Ordinem celi nosse ē: superna dispositionis occultas predestinationes videre. Rōnem vero eius i terra ponere est ante humana corda talium secretorum causas aperire. Rōnem videl. celi in terram ponere est: superiorum iudiciorū mysteria vel considerando discutere: vel loquendo manifestare. Qd vtiq̄ facere in hac vita positus nullus potest. Et enim a paruis ad maiora veniamus: quis intelligat que esse secretorum subtilitas possit: qd sepe vir iustus a iudicio non solum non vindicatus: sed etiam punitus redeat: ⁊ iniquus ei⁹ aduersarius non solum non punitus: sed etiā victor abscedat. Quis intelligat cur viuat alius insidians moribus proximorū: ⁊ moriatur alius qui profuturus esset vite multorum. Alius culmen potestatis assequitur: q̄ non nisi ledere studet: alius tīmodo ieiunos defendere concupiscit: ⁊ tamen ipse oppressus iacet. Alius vacare appetit ⁊ innumeris negocīs implicatur. Alius negocīs implicari desiderat: ⁊ coactus vacat. Alius male inchoans: vsq̄ ad vite sue terminū ad peiora protrahitur. Alius bene incipiens per longitudinem temporū proficit ad augmēta meritorum. Et contra alius male viuens diu reseruatur vt se corrigat. Alius vo bene q̄dem videtur viuere: sed i hac vita consq̄ durat quo ad peruersa prumpat. Alius i errore infidelitatis natus in errore deficit. Alius in catholice fidei genitus: in catholice fidei rectitudine consumatur. Econtra vo alius catholice matris ventre editus: infra vite terminum erroris voragine deuoratur. Alius autē vitam suam in catholica pietate consumat qui ortus in phidia cū lacte matris anterat virus erroris. Alius celsitudinem bene viuendi appetere ⁊ vult ⁊ valet. Alius nec vult nec valet. Alius vult ⁊ non valet. Alius valet ⁊ non vult. Quis ergo ista iudiciorum celestium secreta discutiat? Quis intelligat discretam lancem equitatis occulte? Ad cognoscendos quippe istos iudiciorum secretorum finis nullus ascendit. Dicatur ergo homini vt se nescire cognoscat. Nescīē tem vero se cognoscat vt timeat: timeat vt humiliet: humilietur ne p̄sumat in se. Non p̄sumat in se vt conditoris sui auxilium requirat: ⁊ qui in se fidens mortuus ē auctoris sui adiutorium appetens viuat. Audiat ita q̄ vir iustus iam q̄dem se scīēs. sed hoc que supra se sunt nescīens. ¶ Nunquid nosti ordinem celi: ⁊ pones rōnem ei⁹ in terra: ¶ Idest nunqd occultos ordines

iudiciorum celestium cōprehendis aut aperire humanis auribus sufficis. Beatus igitur Job de iudiciorum incomprehensibili inuestigatione requiritur: ac si ei aperte discernetur. Cuncta que pateris tanto tolerare patientius debes: quanto secretorum celestium ignarus cur hec pateris nescis.

Sancti Gregorij. Liber. xx. Ca. i.

Datus iob

talia vtrum ne fecerit dño interrogante requiritur: qualia vtiq̄ facere non potest homo: vt dū se ista facere non posse deprehendit: ad eius refugiat quem solum talia q̄ facere possit intelligit: at q̄ ante oculos iudicis sui magis pauco apparet: si sua veritus infirma cognoscat. Quod ergo mire a dño fieri nō ignoratur de eo dicit Job voce requiritur. Dicturq̄ ei. ¶ Nunquid eleuabis in nebula vocem tuam: ⁊ impetus aquarum operiet te: ¶ Vocem quippe suam in nebula dñs leuat: quādo per predicatores suorum linguas ad caligosa corda infidelitā exhortationem format: cūq̄ aquarū impetus operit: dum bene agentia membra eius turba resistentium populorum premit. Dicit enim quod scriptum est. Factum ē verbum dñi ad Hieremiā ppheram dicens. Sta in atrio domus dñi: loquens ad oēs ciuitates inda: de quibus venīt vt adorēt in domo dñi vniuersos sermones quos ego mandaui tibi. Et paulopost. Et audierunt sacerdotes ⁊ prophete ⁊ ois populus Hieremiam loquentem verba h̄ in domo dñi. Cūq̄ complesset Hieremias loquens. Apprehenderunt eum sacerdotes ⁊ pphete et omnis populus dicens. Morte moriatur. Quare pphetauit in nomine dñi. Ecce in nebula dñs vocem leuauit: q̄ obscuras mentes superbientium directo pphete corripuit. Ecce aquarum impetus eum protinus operuit: q̄ ab insurgentibus pulsus ⁊ causa sue correptionis instigatis: ipse i Hieremia cuncta pertulit: qui correptionis verba mandauit. Per semetipsum quoq̄ dñs in nebula vocem leuauit: quādo p̄sentem se etiam assumpto corpore exhibens multa quidem nobis sed figuris enigmatum velata predicauit. In nebula vocem leuauit: q̄ veritatem suam non securis infidelibus quasi per caliginem sonuit. Unde ⁊ bene in libris regum scriptum est. Nebula implebat domum dñi: ⁊ non poterant sacerdotes ministrare ppter nebulam. Exigentibus enī meritis dum superbi iudeorum pontifices diuina mysteria per parabolas audiūt sacerdotes in domo dñi quasi ppter nebulā ministrare nequiuerunt. Qui ⁊ in testamento veteri dum sensus mysticos littere velamine coopertos inter obscuras allegoriarum caliginis inuestigare despiciunt: debitum fidei sue ministerium ppter nebulam perdiderunt. Quibus ⁊ tunc in nebula doctrine sue vocem dñs protulit: cum de se ipsa aperta narrauit. Quid est enim apertius dicere ego ⁊ pater vnum sumus? Quid apertius dicere. Anteqū Abraam fieret ego sum? Qui q̄ auditorum mentes infidelitatis caligo repleuerat: quasi emissum solis radium nebula interiacens abscondebat.

Capitulum. i.

Adhuc nāq̄ elevationem vocis eam prius aquarū impetus operuit: q̄ contra illum mox sciens populorum turba surrexit. Scripū q̄ppe est: ¶ Propterea ergo quebant eum iudei interficere: q̄ non solum soluebat sabbatum: sed ⁊ patrem suum dicebat deum: equalē se faciens deo. De hoc aquarum impetu per pphetā dicitur. Circūdederunt me sicut aqua tota die: circūdederunt me simul. Et rursum. Saluū me fac deus: q̄m intrauerunt aque vsq̄ ad animā meam. Quas p̄fecto aquas in semetipso ante mortem: in suis aūt ⁊ post ascensionē pertulit. Unde est enim q ⁊ de sapientibus dicit. Saule saule: q̄d me p̄sequeris? Ecce iam celum cōscenderat: ⁊ tamē adhuc eum Saulus aquarū infidelium impetu persequens: ⁊ tumidior ceteris vida tangebat. Ipse quippe est qui per bonos recta loquitur: ipse q̄ in bonorum passione lacerat. Ut ergo mirifica dño charitatis virtute monstraret se esse: qui indignis auditorib⁹ per sanctorū suorū ora p̄dicaret aut. ¶ Nunqd eleuabis i nebula vocem tuā: vt so oriēde

ret se esse qui i sanctis suis omnia ādversa pateretur: subdidit. ((Et impetus aquarū operiet te:)) subaudis vt me: quē iniqui oēs neq; per ꝓdicantes sanctos loquentē intelligunt: neq; per mouentes patientes vidēt. Narrat ergo deus qđ ab hominib⁹ patitur vt dolor afflicti hominis mitigetur: ac ſ illi aperte dicat. Dea subtiliter pensa: et tua equanimiter tempora. Multo enim min⁹ est te vulnera q̄ me humana mala tolerare Adhuc tamē verba hec subalino pscrutari possumus: ſ inter dona ecclia nostra sollicite corda pensamus. Jam quidem fideles sumus iam que audimus superna credim⁹ iam que credimus amamus. Sed dū quibusdam supuacuis curis premimur: obducta confusione caligamus ⁊ cum nobis etiā talibus mira quedā dis de se sentiēdā infundat: quasi in nebula vocem leuat: dum caliginosis nostris mentibus per semetipsum loqtur velut in nebula is qui non cernitur auditur. Sūma sunt nāq; que de illo cognoscimus: sed tamē adhuc eum in secreta ispiratione qua instruimur non videmus. Qui igitur cordibus nostris prebet qdez locutionem sed occultat speciez: velut in nebula formar vocem. Sed ecce iam ꝑba dei intrinsece eius per semetipm loquentis audimus: iāq; amori eius qua ꝓtinuatione: quo studio inhererе debeam⁹ agnoscimus: ⁊ tamē ab interne cōsiderationis culmine ad cōsuera nostra ex ipsa mor̄alitatis huius mutabilitate relabimur: ⁊ iminentiū peccator̄ mole sedula impor̄tunitate temptamur. Cum ergo ecclie nostris mentibus subtilia de semetipo ifinuat: ſ nebula vocem leuat.

Capitulum. 3.

CUm ꝑo tempt atione vitiorum ipse de deo noster intellectus oppr̄imit: q̄ſi aquarum impetu i voce sua deus operitur. Tot enim sup illā aquas admittimus: quot post ispirationem eius gratie cogitationes illicitas i cord̄e versamus. Nec tamen nos vel oppr̄ssos deserit. Nam sico ad mentē redit temptationum nebulas deuitat: imbrez cōpunctionis infundit ⁊ subtilis intelligentie solē reducit: atq; sic ostēdit quantū nos diligit: qui nos nec cui respicitur relinqt: vt solem sic eradicta humana cōsilia ad se temptationes erubescat amittere quā redempt⁹ suus ⁊ vagantem nō cessat amare Doc in nobis p semetipm tolerat: hoc ab ipsis dctibus per suos quotidie ꝑdicator̄es por̄tat. Eius enim dona suborta in nobis temptatiōe repellit ⁊ tamē ab infundēdo interim secus munere nequaq; nostra infirmitate renocatur. Eius publice ꝗba respuunt: et tū ab erogande gratie largitate nulla infidelium inimicitia cōpescit. Nā cū praui boies predicamēta despiciunt: adiungit etiā miracula que venerent. Unde post editā vocem post inundationū aquarū impetus apte subiungit. ((Nunqd mittis fulgura ⁊ ibunt ⁊ reuertentia dicūt tibi assumus:)) Fulgura qppe ex nubibus exeunt: sicut mira opa ex sanctis ꝑdicator̄ibus ostenduntur. Qui vt sepe diximus iccirco nubes vocari solent: q̄r ⁊ cor̄uscāt miraculis: ⁊ ꝗbis pluunt. Et q̄r humana cor̄da post q̄ per ꝑdicationē mota non fuerint istis miracul⁹ fulgor̄ib⁹ ꝓturbant ꝓpheta attestante didicimus qui ait. Fulgura multiplicabis ⁊ cōturbabis eos. Ac ſ diceret. Duz ꝗba ꝑdicationis tue nō audiūt: p predicantiū miracula cōturbant Qđ alias scriptū est. In lumine tuo iacula tua ibunt: in splendor̄e fulgor̄is armorum tuor̄. Jacula dei in lumine ire ē: ꝗba eius apta veritate resonare. Sed q̄r sepe boies ꝗba vite etiā intellecta despiciunt: adiungunt etiā miracula. Unde illic subdit. ((In splendor̄e fulgor̄is armor̄ tuor̄.)) Fulgor qppe armor̄uz est claritas miracul⁹ Arma nāq; nos tuemur: iaculis aduersa destruimus. Arma ꝗo cum iaculis: sunt mirabilia cum ꝑdicamentis. Sancti enim predicatores ꝗbis suis quasi qbusdā iaculis aduersarios feriunt: armis ꝗo. i. miraculis semetipsos tuent: vt ⁊ quantū sint audiendi sonent per impetuz iaculor̄: ⁊ quantū sint reuerendi clarescant p arma miracul⁹.

Capitulum. 4.

DIcit ergo ad beatū Job. ((Nunqd mittis fulgura ⁊ ibunt ⁊ reuertentia dicunt tibi assumus: subaudis vt mihi.)) Quia enim fulgura: eā ꝑdicator̄es miraculis cor̄uscāt: ⁊ supna reuertēria auditor̄ cor̄da transfigant. Reuertēria ꝗo dicūt assumus: eā nō ibi: sed dei virtut⁹ tribuūt qđ

se fortiter egisse cognoscūt. Quid ē enī deo dicere assumus: qđam nāq; in hoc verbo obsequiū declarat. Reuertētes itaq; ꝑdicator̄es sanctos dicere ē assumus: illi laudem tribuere gr̄e: a quo se accepisse sentiūt victoriā pugne: ne sibi tribuant qđ opant et eregdem fulgura opando possunt: sed reuerti subtrahendo nō possunt. Audeam⁹ itaq; fulgur vadēs. Claudo enim dā ait Petr⁹. Argentū ⁊ aurū nō est mihi: qđ aūt habeo hoc tibi do. In nole Jesu xr̄i Nazareni surge ⁊ ambula. Et ap̄hensa eius manu dextra allenauit eū ⁊ ꝓtinus cōsolidate sunt bases eius ⁊ plante: ⁊ exiliēs stetit ⁊ ambulabat. Sed cū de hoc facto indeor̄ fuisset turba cōmota: videamus nūc fulgur rediēs qđ ait. Viri israelite qđ admiramini i hoc aut nos qđ intuemini: quasi nr̄a ꝓpte aut pietate fecerimus hunc ambulare: Deus Abraā: deus Ysaac: deus Jacob: deus patrū nostror̄ glorificauit filiū suum Jesum. Et paulopost: cui⁹ nos testes sumus: ⁊ in fide nois eius hunc quez vidistis ⁊ nostis et cōfirmauit nomē eius: ⁊ fides que p eū est dedit integram sanitatē istam in conspectu oium vestrū. Iuit ergo fulgur eū Petr⁹ miraculum fecit: rediit eū nō sibi tribuit cui auctori qđ fecit. Dadūt fulgura: cum ꝑdicatores sancti mira opera ostēdūt: sed reuertendo dicunt assumus: eū in eo qđ faciunt ad potentiā auctoris recurrunt. Qđ tū intelligi ⁊ aliter pōt. Fulgura etenim sicut superius dictū est: sancti viri mittunt ⁊ eunt: eā a secreto contemplationis ad publicā opationis exeunt. Mittunt ⁊ vadunt: cum de abscondito speculationis intime: in actiue vite latitudinē diffundunt. Sed reuertentes dicunt deo assumus: q̄r post opa exteriora que pagunt: semp ad finū ꝓtemplatiōis recurrunt: vt illic ardor̄is sui flāmā reficiāt ⁊ quasi ex tactu supne claritatis igneſcant. Citius enīz inter ipsa lz bona exteriora opa frigeſcerent: nisi intentiōe sollicita ad contemplationis ignem incessanter redirent.

Eccl. 1. Qđ bene per Salomonē dicitur. Ad locum de quo exeunt flumina reuertunt: vt iterū fluant. Ipsi qppe illic flumina qui ꝗ fulgura sunt vocati. Quia enim cor̄da audiētiū rigant dicunt flumina: q̄r ꝗo accendunt fulgura vocantur. De qbus alias scriptū est: Psa. 92. Leuauerunt flumina dñe: leuauerunt flumina vocem suam. Et rursum. Illuxerūt fulgura eius orbi terre. Ad locum ergo de quo exeunt flumina reuertuntur: q̄r sancti viri ⁊ ſ a conspectu creatoris sui: cuius claritatē mente conspicere conant fortes ꝓpter nos ad actiue vite ministerium veniunt: licet tamen ad sanctum contēplationis studium recurrant: ⁊ ſ in ꝑdicatione sua exteriores nostris auribus per cor̄poralia verba se fundunt: mente tamē tacita ad cōsiderādum semp ipm fontē luminis reuertuntur. De quibus ⁊ bene dicitur: vt iterū fluant nisi enim ad contemplandū deum sollicita semper mēte recurrerent: numirū interna exteriorum ꝓpter citius etiam exteriora ꝑdicationis cor̄ verba siccaret. Sed dum videre deū indesinenter sitiunt: quasi decursura fortia flumina intus semp oriunt: quatenus illic amādo fluant: unde ad nos ꝑdicādo defluant. Dicatur igitur recte. ((Nunqd mittis fulgura ⁊ ibunt: ⁊ reuertentia dicent tibi assumus:)) subaudis: vt ego: qui ꝑdicatores meos cum voluero post contemplationis gratiam ad actiue vite ministerium cōpono quos tamē semp a bonis exteriorib⁹ ad internum culmen contēplationis reuoco: vt modo iussi ad exercenda opa exeant: modo vocati in speculationis studium apud me familiariꝰ maneant. Reuertētes itaq; dicūt assumus: q̄r quāmis per exteriora acta parū quid contēplationi decisse videant per ardorem tamē desiderij quem in mente sua cōtinue accendunt obsequentes deo suo penitentiā ostēdunt. Assumus nāq; dicere est: p̄sentes se amādo monstrare. Sequtur. ((Quis posuit i visceribus hois sapientiā vel q̄s dedit gallo intelligētiā:)) Qui hoc loco alij galli nō ꝗ de signāt: nisi mō alio repetiti qđē ꝑdicatores sancti: q̄ iter tenebras vite ꝑsentis studentes vēturā lucē ꝑdicādo ꝗs cātādo nunciare. Dicūt enī. Hor pecsit: dies aūt appropinquauit. Qui vocib⁹ suis somniū nr̄i tor̄poris erumpūt clamātes. Hora ē iā nos ꝙ somno surgere. Et rursū. Exigilate iusti ⁊ nolite peccare. De hoc gallo rursum scriptū est. Pro. 30. Ria sunt q̄ trā gradiunt: ⁊ ārtū qđ fortiter incedit: leo fortissim⁹ bestiarū q̄ ad nullius pauebit occursū: gallus succinct⁹ lūbos: et hirco: nec est rex qui resistat eis. Pro. 30.

Apo.3. 1.Nop.d. fitat ei. Ipse quippe hoc loco leo ponit de quo scriptū ē. Dicit leo de tribu iuda. Qui fortissimus bestiarū dicitur: q; i illo hoc qđ infirmū est dei fortius est hominibus. Qui ad nullius pauebit occursum. Dicitur enī. Venit princeps mundi huius: ⁊ in me nō habet quicq̄. Gallus succinctus lūbos. i. p̄dicatores sancti inter huius noctis tenebras verum mane nunciantes. Qui succincti lūbos sunt: q; a membris suis luxurie flura restringunt. In lūbis quippe luxuria ē: unde ⁊ eisdem a dño dicitur. Sint lumbi vestri precincti. Et aries: nec ē res qui resistat ei. Quem aliū hoc loco arietem accipimus nisi primā intra ecclesiam ordinem sacerdotum. De quibus scriptū est. Afferte dño filios arietū: qui per exempla sua gradientes populū quasi subsequentē ouium gregē trahant. Quibus spiritualiter recteq̄ viuentibus nullus rex sufficit oīno resistere: q; quilibet p̄secutor obuiet: intentionem eorū nō valet prepedire. Sciunt enim cum ad quos desiderant ⁊ antie occurrere: ⁊ moriendo puenire. Ponitur ergo primus leo secūdus gallus: tertius aries. Apparuit enim christus: deinde sancti predicatores apostoli: et tunc demum spirituales patres ecclesiarū: sponsi videlz uoces gregum: q; sunt doctores sequentiū populorum. Sed hec adhuc melius affirmam⁹ si eiusdem loci etiā reliqua exponenda subiḡimus. Haz quia post hec ⁊ antichristus apparebit: hoc illic quartum subdidit dicens. ((Et qui stultus apparuit: postq̄ elevatus est in sublime.)) Si n. intellexisset: ori imposuisset manuz. Ipe qp̄e in sublime stultus elevabitur: eum deum se esse mentietur. Sed elevatus in sublime stultus apparebit: quia in ipsa elatione sua per aduentum veri iudicis deficiet. Quod si intellexisset ori imposuisset manum. idest si supplicium suum cum superbire erorsus est preuidisset: bene aliquādo cōdit⁹ in tante iactatione superbie non fuisset elatus.

Luc 12. Ps. 28.

De quo nequaq̄ moueat quod supius dictum ē. ((Quartum qđ incedit feliciter: tria qppe incedere bene dixit: ⁊ quartum feliciter.)) Non enim oē quod feliciter: bene. Neq; in hac vita omne qđ bene: feliciter. Haz leo: gallus: ⁊ aries bene incedunt: sed nō hic feliciter: q; persecutionum bella patiuntur. Quartum vero feliciter ⁊ non bene incedit: q; in fallacia sua antichristus graditur: sed iurta breue tēpus vite p̄senti ipa illa fallacia p̄perat: sicut de eo sub antiochi specie per Danielem dictum est. Robur varū est ei contra inge sacrificium ppter peccata: et p̄sternetur veritas in terra ⁊ faciet ⁊ p̄sperabitur. Qz Salomon ait: incedit feliciter: hoc Daniel dicit: p̄sperabitur. Iurta hoc ita q; testimonium quod p̄ Salomonē dicitur. Gallus succinctus lumbos apte etiam hoc loco gallum sanctos p̄dicatores accipimus: ad se ergo cuncta referens dño dicit. ((Quis posuit in visceribus hominis sapiētiam: vel quis dedit gallo intelligentiam:)) Ac si diceret. In cor hois humana sapiētie superne sapientie gratiam quis infudit: vel ipsis sanctis p̄dicatoribus quis nisi ego intelligentiam dedi: ut sciant quādo vel quid debeant venturum mane nunciare: Deicit eo enim quando ⁊ quid agant sentiunt: qa hoc intrinsecus me reuelante cognoscunt.

Dan. 8

Notandum vero est q; sapientia diuinit⁹ inspirata in visceribus hominis ponitur: qa nimirum quantum ad electorum numerus spectat: non in solis vocibus: sed etiam in sensibus datur: ut iurta qđ loquitur lingua vigilet conscientia ⁊ intus eius tāto clarius resplendeat in superficie quāto verius in corde. Magni autem laboris est hoc quod additur: vel quis gallo dedit intelligentiā: subtiliori adhuc expositione discutere. Intelligentia qppe doctorum tanto esse subtilior debet: quanto se ad penetranda inuisibilia exercet: quanto nil materiale discutit: quanto ⁊ per vocem corporis loquens: oē quod ē corporis transit. Que p̄fecto nulla tenus summis congrueret: nisi cantantī eī gallo. idest predicanti doctori ipse summus conditor ministraret. Intelligentiam quoq; gallus accepit: ut prius nocturni temporis horas discutiat: ⁊ tunc demum voces excitationis emittat: quia videlz sanctus quisq̄ predicator in auditoribus suis prius qualitatem vite considerat: ⁊ tunc demum ad crediendum congruam vocem predicationis format. Quasi enim horas noctis discernere est: peccatorum merita diiudicare. Quasi horas noctis discernere est: actionum tenebras aperta increpationis voces corripere. Gallo itaq; intelligentia desuper tribuitur; quia doctori veritatis virtus discretionis vt nouerit quibus: qđ: quando: vel quomodo inferat diuinitus ministratur.

Capitulum 6.

Non eni vna eadēq̄ cūctis exhortatio cōuenit: q; nec cūctos par morū qualitas astringit. Sepe eni alijs offeruntur: que alijs p̄sunt. Nā ⁊ pleriq̄ herbe q̄ hec animalia refouent: alia occidunt: ⁊ lenis fibulus equos mitigat: catulos iustigat: ⁊ medicamentū quod hune mobum imminuit: alteri vires iungit: ⁊ panis q; vitam fortium roborat: paruulorum necat. Pro qualitate igitur audientium formari debz sermo doctorum: vt ⁊ singulis cōgruat ⁊ tamen a cōmunis edificatiōis arte nunq̄ recedat. Quid eni sunt intente mentes auditorum: nisi quasi quedam in cythara tensiones strate chordarum: quas tangendo artifex vt non sibi metipsis dissimile canticū faciant: cū dissimiliter pulsat. Et iccirco corde cōsonas modulationem reddunt: q; vno qdem plectro sed nō vno impulsu feriuntur. Unde ⁊ vos: q̄q; vt in vna cūctos virtute charitatis edificet et vna doctrina nō vna eadēq̄ exhortatione tangere corda audientiū debz. Aliter nāq̄ viri: aliter āmonende sunt femine: aliter iuuenes: aliter senes: aliter inopes aliter locupletes: aliter leti: aliter tristes: aliter subditi: aliter p̄lati: aliter. serui: aliter domini: aliter huius mundi sapiētes: aliter hebetes: aliter impudentes: aliter verecūdi aliter proterui: aliter pusillanimes: aliter impatientes: aliter patientes: aliter benivoli: aliter inuidi: aliter simplices: aliter impuri: aliter incolumes: aliter egri: aliter q flagella metuunt: ⁊ ppterea inocenter viuūt: aliter q sic in iniquitate duruerunt: vt nec p flagella corrigātur: aliter nimis tacitī: aliter multilogo, vacantes: aliter timidi: aliter audaces: aliter pigri: aliter p̄cipites: aliter māsueti: aliter iracūdi: aliter hūles: aliter elati: aliter ptinaces: aliter inconstantes: aliter gule dediti: aliter abstinentes: aliter q sua misericorditer tribuunt: aliter q aliena rapere contendunt: aliter q nec aliena rapiūt nec sua largiuntur: aliter q ⁊ ea que habēt sua tribuunt: ⁊ aliena rapere nō desistunt: aliter discordes: aliter paccati: aliter seminantes iurgia: aliter pacifici: aliter admonendi sunt q facere legis bba nō intelligunt recte: aliter q recte qdem intelligunt: sz hec humiliter nō loquūtur: aliter qui eam predicare digne valeant: p̄ nimia humilitate formidant: aliter quos a predicatōe imperfectio vel cura p̄hibet: ⁊ tamen p̄cipitatio impellit: aliter q in hoc quod temporaliter appetunt p̄sperantur: aliter q qdem que mundi sunt cōcupiscent: sed tamē aduersitatis labore fatigantur: aliter cōiugijs obligati: aliter a coniugij nexibus liberi: aliter cōmixtione carnis experti: aliter ignorātes: aliter q peccata deplorant operum: aliter q cogitationum: aliter q cōmissa plangunt nec tamen deserunt: aliter q deserunt nec tamē plagunt: aliter q illicita que faciunt etiam laudant: aliter q accusant prana nec tamen deuitant: aliter q repentina cōcupiscētia supantur: aliter q in culpa ex cōsilio ligantur: aliter q licet minima: crebro tamen illicita faciunt: atq; aliter q se a paruis custodiunt: sed aliquando in grauibus demerguntur: aliter qui bona nec inchoāt: aliter qui inchoata minime consumant: aliter qui mala occulte agunt ⁊ bona publice: aliter qui bona que faciunt abscondūt ⁊ tamen quibusdam factis publice male se opinari permittunt. Et qdem de singulis: qs sit ammonitionis ordo subtiliter insinuare debuimus: sed formidata locutōis prolixitate p̄pedimur. Auctore autē deo in alio opere id explere appetit: animus tamen animus laborioſe huius vite adhuc ali quantulum tempus restauerit.

Capitulum. 7.

Debemus vo aliud quod de gallo huius intelligentia cōsiderare debeam⁹: q; p̄sundioribus horis noctis valentiores ac p̄ductiores reddere cantus solet: cuz ho matutinum iam tempus appropinquat leniores ⁊ minutiores omnimodo voces formet In quibus galli huius intelligētia qđ nobis innuat considerata predicatorum discretio demonstrat. Qui cum inigs adhuc mentibus predicant: altis ⁊ magnis vocib⁹ eterni iudicij terrores intimant: q; videlz: quasi in p̄funde noctis tenebris clamant: Cuz vero iam auditorum suorum cordibus veritatis lucem adesse cognoscunt: clamoris sui

magnitudinem in lenitatem valeedinis fer
tunt: t nō tam illa: que sunt de penis terri
bilia: q̄ ea que sunt blanda de premijs p
ferunt: q etiam minutis tunc vocibus can
tantiqua ꝓpiquante mane subtilia quecq̄
de mysterijs predicant: vt sequaces sui co
minationa quecq̄ de ecclesijs audiāt quo
luci veritatis appropinquāt: t quos dormi
entes longus galli clamor excitauerat: suc
cinctiores vigilātes delectet: quatenꝰ correctio
cuilibet de regno cognoscere subtiliter dul
cia libeat qui prius aduersa iudicij formi
dabat. Quod bene per Moysen exprimit:
cum ad pducendum exercitum tube clan
gere concisus iubentur. Scriptum nāq̄ ē:
Fac tibi duas tubas argenteas ductiles.
Et paulpost cum cōcisus clangor increpue
rit monebuntur castra. Per duas enim tu
bas exercitus ducitur: q̄ per duo precepta
charitatis ad procinctuz fidei populus vo
catur. Que iccirco argentee fieri precipiun
tur: vt predicatorum verba lucis nitore pā
teant: t auditorum mentem nulla sui obscu
ritate confundant. Iccirco autem ductiles
quia necesse est vt hi qui venturam vitam
predicant tribulationum presentium tūsio
nibus crescant. Bene autem dē: Cum conci
sus clāgor increpuerit monebuntur castra:
q̄: nimirū predicationis sermo cum subtilꝭ
ac minutius agitur: auditorum corda tem
ptationum certamina ardentius excitātur.
Est adhuc aliud in gallo solerter inuenduz
quia cū iam edere cātus parat: prius alas
excutit: t semetipsum fricans vigilantiorez
reddit. Quod patenter cernimꝰ: si sanctoz
predicatorum vitam vigilanter videmus.
Ipsi qppe cum verbum predicatōis mouēt
prius se in sanctis actionibus exercent: ne i
semetipsis torpentes opere: alios excitēt vo
ce: sed ante se per sublimia facta excutiunt:
t tunc ad bene agēdum alios solicitos red
dunt: prius cogitationum alis semetipsos
ferunt: q̄ quicqd in se inutiliter torpet: so
licita inuestigatione deprehendūt districta
animaduersione corrigunt. Prius sua pu
nire fletibus curant: t tunc que aliorū sunt
punienda denunciant. Prius ergo alis in
sonant quam cantus emittant: quia ante
q̄ verba exhortationis proferant: oē quod
locuturi sunt operibus clamant t cum per
fecte in semetipsis vigilant: tunc dormien
tes alios ad vigilias vocant. Sed vī hec
tanta doctoꝝ intelligentia: vt t sibi perfecte
vigilet: t dormientes ad vigilias sub gbus
dam clamoris pfectib⁹ voceꝫ: t vt pctorum
tenebras prius cante discutiat: t discrete
postmodum lucē predicatōis ostendat: vt
singulis tanta modum t tempora cōgruat:
t simul omnib⁹ que illos sequantur ostēdat
Unde ad tanta t taz subtiliter tenditur: ni
si intrinsecus ab eo a quo est cōditus voca
tur: Quia ergo tam tante intelligentie nō
predicatoris virtus est: sed auctoris: recte
per eundem auctorem dī: Uel go vocat gal
lo intelligentiam. Ac si diceret: Illi ego q̄
doctorum mentes quas mire ex nihilo con
didi: ad intelligenda que occulta sunt mi
rabiliꝰ instruā. Unde bene vt in dēis pre
dicantium nō solum inspiratorem se intel
ligentie: sed etiam auctorez locutionis ostē
dat adiungit. ¶ Quis enarrauit celoꝝ rō
nem: ¶ Quorum tamen verba: q̄ cum sese
nobis per speciez ostenderit subtrahit: pro
tinus subdidit. Et pcentum celi gs dormire
faciet. In hac eni vita infirmitati nostre: do
minus non aperta specie maiestatis sue: sz
predicatorum suorum voce locutus est: vt
corda adhuc carnalia carnalis lingua pul
saret: t tanta facilius insueta perciperent:
quanto eo per sonitum cōsuete vocis audi
rent. Et postq̄ per mortem in puluere caro
resolutur t per resurrectionem pulis ani
matur tunc de deo audire verba nō queri
mus: q̄ vnum ipsum quod impleri oia iam
per speciem dei verbum videmus. Ex no
bis tanto altius sonat: quanto t mētes no
stras vi intime illustratōis penetrat. Sub
latis nāq̄ ortis t occidentibus ꝑdis quasi
quidam sonus eterne predicatiōis fit ipsa
imago iterne visionis. Unde t recte nūc ad
beatum Job dominus dicit: ¶ Quid enim
celoꝝ ratio accipitur nisi vis superna se
cretorum? Quid per celi concentum: nisi cō
coꝝ predicantiū sermo signatur. ¶ Condi
tor igitur noster cum celoꝝ rationez nar
rare ceperit dormire celi concentum faciet:
quia cum iam nobis per speciez ostenditur:
nimirum predicantium verba subtrahun
tur. Unde enim per Hieremiam dominꝰ di
cit: Non docebit vltra vir proximum suum
t vir fratrem suum: dicens cognosce dom
num: omnes enim cognoscent me a mino
mo eorum vsq̄ ad maximum dominus di
cit. Hinc ¶ Paulus ait: Sine prophetie eua
cuabuntur: sive lingue cessabunt: sive scien
tia destruetur.

Capitulum 8.

Et certe celoꝝ ratio ē ipsa
vnificatrix virtus: que spi
ritus formal angelorū. De
no enim sicut est causa cau
sarum: sicut vita viuentiuz:
ita etiam ratio rationabili
um creaturarum. Tunc ergo celoꝝ ratio
nem dominꝰ narrat: cum semetipsum quo
modo nobis electis spiritibus prestit insinu
at. Tunc celorum rationem narrat: cuz de
tersa mentis nostre caligine: clara se visio
ne manifestat: Unde et in euangelio dīs di
cit: Uenit hora vt iam non in proverbijs lo
quar vobis: sed palam de patre annūcia
bo vobis. Palam qppe de patre annūciare
se asserit: q̄ per patefactam tunc maie
statis sue speciem: t quomodo ipse genito
ri non impar existat t quomodo vtroqꝫ
spūs vtriq̄ coeternus procedat ostendit.
Aperte nāq̄ tunc videbimꝰ: quomodo hoc
quod oriendo est: ei ꝺ quo oritur subsequ
nō est: quomodo is q̄ per processionem pro
ducitur a proferentibus non precitur. Aper
te tunc videbimus quomodo t vnum dini
sibiliter tria sint t in dinisibiliter tria vnū.
Lingua ergo tunc nārāris dei est visa cla
ritas sublimantis. Et cōcentus celi tūc dor
mict: q̄ appente in iudicio retributore ope
rum: exhortationum iam verba cessabunt.
Unde t aperte ipsum resurrectō is tempus
adiungitur cum sicco profertur. ¶ Quando
fundabatur pulus in terra: t glebe compi
gebantur. Arbores enim suo que adhuc fu
tura sunt: quasi iam preterita diuinus ser
mo describitur hoc in se videlicet seruans
quod per eum dicitur: qui fecit que futura
sunt. Pulus itaq̄ tunc in terra fundatur:
quia in solida membra corpus reducitur.
Et glebe compinguntur: quia nimirum fir
ma corpora et pulueri collecta consurgūt.
Sed postq̄ verba hec dominica quomodo
de futuro intelligenda sint diximus: nunc
etiam quid de presenti insinuent indice
mus.

Capitulum. 9.

Elis enarrant celorum rō
nem: t pcentum celi gs dor
mire facit: ¶ Celoꝝ rōnez
dīs narrat: dū nunc insinu
ando superna secreta de
electorum suorum mētes illu
minat. Concentuz ho celi dormire facit dū
predes angelorū hymnos atq̄ illa celestiū
virtutū gaudia reprobor cordibus iuste in
dicio abscondit. Qui cōcentus celi quāuis
in se intrinsecus vigilet: ipsa tamen repro
borum ignorātia extrinsecus dormit. Enar
ratur ergo secreti celestis ratio: t tamē con
centus celi dormire ꝓmittitur q̄: t aliqs per
inspirationem superne retributiōis scientia
panditur: t aliqs que sit interne laudis sua
uitas occultatur. Narratur celorum ratio
quia electorum mentib⁹ que sit supernoz
retributio indefinēter apparet: vt nimirum sine
cessatione ꝓficiant: t trānscurrentes visi
bilia sese ad inuisibilia extendant. Qđ enim
visibile quod i hac vita reprobos figit: hoc
electos ad aliam ipellit: quia dū bona que
facta sunt respiciunt in eū a quo facta sunt
inardescunt tantoq̄ cum prestantiꝰ amāt:
quāto illum hoc quod ipse bonuz condidit
perire considerant. Loqtur qppe hoc eis in
trinsecus qui silenter sonans inuisibilis lin
gua compunctionis: q̄ tanto plenius intus
audiunt: quāto ab exteriorum desiderioꝝ
strepitu perfectius auertuntur. Dis itaq̄
cōcentus celi nō dormit quia eorum mens
que sit laudis superne suauitas apposita
amoris aure cognoscit. Intus enim quod
appetunt audiunt: t de celestium bonorum
premijs ipso desiderio diuinitatis instrum
tur: unde t presentem vitam non solum ad
uersantem: sed etiam fauentes graviter to
lerant: quia eis onerosum est omne quod
cernitur: dum ab eo quod intus audiunt dis
feruntur. Omne quod sibi presto est grauc
estimant: quia illud non est ad quod an
helant. Indefinenter autem eorum mens
ipsa temporalitatis laboribus fessa: in il
lud celeste gaudium resumenda suspendi
tur: dum in aure cordis intro erumpenti
concentu celi societatem sibi quotidie super
norum ciuium prestolatur. Ille concentus
superne laudi in aure illius erupera: qui di
cebat: Ingrediar in locum tabernaculi
admirabilis vsq̄ ad domum dei. In vo

et exultationis ⁊ cōfessionis : sonus cithare epulantis. Qui igitur intus vocem exultationis ⁊ confessionis : ac sonum cithare epulantis audierat quid aliud aliud nisi ecclī concentus creabat. Qui tamen concentus reprobis dormit: q⁹ eorum cordib⁹ neq; per vocem compunctionis inotescit. Non enim considerare illam desiderabilez superniorum ciuium frequentiam student: nullo ardoris radio illa solēnitatis interne festa conspiciunt: nulla in intimis contēplationis pēna subleuantur. Solus nāq; vilibus seruiunt: ⁊ iccirco nil superne suauitatis intrinsecus audiunt: q⁹ eos sicut supius diximus in aure cordis curarum secularium surdi tumultus premunt. Quia igitur occulta dispensatione iudicij: qs alios aperit: alios claudit: qs alios detegit: alios occultat: dicatur recte. Quis enarrabit celorum rōnem: ⁊ concentum celi quis dormire faciet? Quod tamen tunc nobis latius innotuit cum redemptor noster per dispensationis mysterium appareus: ⁊ indignis misericordiam prebuit: ⁊ eos a se qui digni videbātur exclusit. Unde hic quoq; apte subiungitur.

Capitulum. 10.

Tādo fundabatur puluis in terra: ⁊ glebe compingebantur. ¶ Quid enim i pulnere: nisi peccatores accipimus: qui nullo rōnis pōdere solidant: cuiuslibet tēptationis flatu rapiuntur? De quibus scriptū est. Non sic impij non sic: sed tanq; puluis quē proiecit ventus a facie terre. ¶Puluis ergo in terra fundatus est: cum peccatores vocati in ecclesia: tradite fidei sunt ratione solidati: vt qui prius inconstantia mobiles: temptationis aura leuabantur: immobiles postmodū contra temptamenta consisterēt ⁊ deo persecuranter inherentes sirum bene viuendi pondus tenerent. Glebe ño ex humore coagulantur ⁊ puluere. In hac ita⁹ terra glebe compūcte sunt quia vocati peccatores ⁊ per spiritus sancti gratiam infusi: i collectione sunt charitatis vnite. Iste glebe compacte sunt in terra: quādo populi q pri⁹ in dispersione pulueris diuersa sentiebant: postmodum sancti spiritus gratia accepta: in illa pacatissima vnanimitatis cōcordia

pacuerunt: vt cum essent tria milia: vel rursum quinq; milia scriptura teste dicerētur: q⁹ erat in eis cor vnum ⁊ alia vna. Has glebas ex vno quidem puluere sed quasi diuersa mole distinctas quotidie dns in terra compingit: q⁹ seruata vnitati sacramenti diuersa varietatem morū atq; linguarū fideles i ecclesia populos colligit. Has glebas iam tūc dominus designauit: quādo ad esum panis ⁊ piscium quinquagenos discūbere vel centenos iussit. Quas tamen glebas si in ecclesia ex diuersitate meritorum attendim⁹: forte adhuc distinguere subtilius valemus. Nam dum alius est ordo prelatorū: alius auditorū: alius regentiū: atq; alius subditorū: alius coniugū: alius continentiū: alius penitentiuz: alius virginū: quasi ex vna terra diuersa glebarum forma distincta: dū in vna fide: i vna charitate disparia demō stranē bene operantiū merita. Has glebas populus ille significauit: qui ad ꝓstructionem tabernaculi sub vno studio diuersa donaria obtulit: de quo scriptum est. Quicqd in cultum tabernaculi: ⁊ ad vestes sanctas necessarium erat viri cum mulieribus ꝓbue runt armillas ⁊ inaures anulos: ⁊ dextralia. Omne vas aureum in donaria dñi separatum est: si quis habuit hiacynctum purpurā coccūq; bis tinctum: byssum ⁊ pilos caprarum. In ornamento ergo tabernaculi viri dona cum mulieribus offerunt: q⁹ in explendo cultu sancte ecclesie ⁊ fortium facta sublimia: ⁊ infirmorū opera extrema numerātur. Quid aūt per armillas que lacertos astringunt: nisi ꝓpositorum valde laborantium opa demonstrantur? Et quid p inaures: nisi subditorum obedientia exprimitur? Quid per anulos nisi signacula secretorum. Plerūq; enim magistri signant: qs ab auditoribus capi non posse considerant. Et quid per dextralia nisi prime operationis ornamenta memorantur? Quid per vas aureum in donaria dñi separatum: nisi diuinitatis intelligentia accipitur? q̄ tanto ab inferiorum amore diuungitur quāto ad sola que eterna sunt amanda sublegat. Quid per hiacinctum nisi spes celestium? Quid per purpuram nisi cruor ac tolerātia passionum amore regni perpetui exhibita? Et quid per bis tinctum coccum nisi charitas demonstratur? que per ꝓfectionem bis

ti ngitur quia dei ⁊ primi dilectione decorata tur? Quid per byssum nisi immaculata carnis incorruptio? Et quid per pilos caprarū ⁊ qbus exilior⁊ asperitas texitur: nisi dura penitentium afflictio designat? Dum igitur per armillas ⁊ anulos fortie magisteriū exercent alij per inaures ⁊ dextralia deuotam obedientiam rectamq; operationem exhibēt alij per separatum vas aureum preclaram subtilioremq; dei intelligentiā tenent: alij per hiacynctum purpurā ⁊ coccū audita celestia sperare: credere: amare nō desinūt: eriā que adhuc subtilior intellectu minime cognoscunt: alij per byssu ni incorruptionē carnis offerunt: alij per caprarum pilos deplorant aspere qs libenter cōmiserāt: quasi ex vna terra innumere glebe ꝓferuntur: q⁹ ex vno ⁊ pari obsequio facta fidelitā disparia ꝓcedunt. Que nimirum glebe nequaq; concrete ex puluere fugerent: nisi aquaz prius puluis acciperet: ⁊ cōcepto se humore solidaret: q⁹ nisi quosq; peccatores sancti spiritus gratia infunderent: constrictos eos ad fidei opera charitatis vnitas non teneret. Quando igitur dñs enarrabit celorum rationes: vel concentū celi dormire faciet aperiet. Dic enim. (Quando fundabatur pulis in terra: ⁊ glebe compingebantur.) Ac si diceret. Tunc primum vocatione ⁊ dilectione manifesta: secreta spiritualia ⁊ non fine misericordia alijs aperui: ⁊ non sine iusticia alios clausi: cuz alios respuerem ⁊ alios intra ecclesiaz concordiā charitatis adunarem. Que sancta ecclesia quia a perfidia in deoz repulsa ad rapiendas gentes se cōtulit: atq; in suo corpore conuertendas qs qa nō sui sed dñi viribus fecit apte subiungit.

Capitulum. xi.

Tungd capies leene ꝑdam aut aiam catulorz eius implebis? ¶ Ista nimiruz illa leena est de qua Job dicebat: cum superbiente indē cerneret predicāte ecclesia ꝓtermissam. Nō calcauerunt eam filij istorum nec ꝓtransiuit per eā leena. Huic ergo leene dns predā capit: vt animā catulorum eius ipleat: q⁹ ad augmentum sue ecclesie innumeros de gentilitate diripuit: ⁊ p animarum lucrum esurientia apostolorum vota satiauit. Ipsi quippe catuli pre mentis

Job. 38.

tenerimdine ⁊ formidinis infirmitate vocati sunt: qui passo dño clausis foribus residebant: sicut de illis scriptum est. Cum esset sero die illo vna sabbatorz ⁊ fores essent clause vbi erant discipuli cōgregati: ꝓpter metū iudeorum venit Ihesus ⁊ stetit in medio eorum. Qui hic quoq; de eisdem catulis apte subiungitur. (Qui cubant in antris: ⁊ i specubus insidiantur.) Cū enim nequaq; senserit apostoli contra membra diaboli in voce libere predicationis erumpere: ⁊ necdū post passionem dñi sancti spūs effusionis solidati: redemptorez suū firma auctoritate predicarent: adhuc contra aduersarios suos q̄si in antris insidiabant. Clausis quippe foribus quasi quibusdam abditis specubus suis catuli rapturi mundum cubabant: vt animarum predā postmodū presumentes diriperent: de quibus tunc certum est q⁹ mūdi ipetum etiam sibimetipsis latendo formidarēt. Illis foribus clausis illi catuli morte mortis nostre insidiati quesierunt: vt culpaz nostram interficerent. O ēmq; in nobis peccati vitaz necarent. Dorū ꝓmo illi esurierūt catuli: sed iam valenti ostensa per lintheum gentilitate quasi monstrata ꝓde dicitur. Macta ⁊ mādaca: hic catulis velut adhuc infirmis vt cubare in antris debēāt iubetur: cum eis dñica voce dicitur. Sedete hic in ciuitate quoadusq; induamini virtute ex alto. Dn non recte leene catuli vocātur qui in ecclesia edita aduersantem mundū ore rapuerunt. Et hec quidem facta a sanctis apostolis nouimus: hec nunc etiam fieri a ꝓfectis doctoribus videmus. Ipsi enim cūctis subsequentium populoz patres: sunt tamen precedentium filij: vnde ⁊ nō imerito catuli vocantur. Dei certe q⁹ ⁊ si quorundā fidelium magistri sunt: vniuersalis tamē ecclesie discipulos se esse gloriātur. Leene uaz ꝑdā dñs capit: q⁹ virtute sue inspiratiois ab erroze vitam delinquentiuz diripuit: ⁊ alios catulorum illius repiet: q⁹ conuersione multorum ꝓfectoz desiderijs satisfacit. De quibus catulis bene subiungitur. (Quando cubant in antris: ⁊ in specubus insidiantur.) Recte enim cuncta tempora doctrine sunt congrua. Nā plerūq; doctorum virtus perditur si intempestiue ꝓferatur. Sepe vero ⁊ quod lenius dicitur conuentu temporis congruentis animatur. Hic ergo scit recte

dicere:qui ꝛ ordinate scit tacere. Quid enī
prodest eo tempore trascentem corripere:
quo alienata mente non valet aliena ꝛ ha
bere:sed semetipz vir valet tolerare. Su
rentem qppe qui per invectionem corripit:
quasi ei qui non sentiat plagas chrio impo
nit. Doctria itaqꝫ vt puenire ad cor audiē
tis valeat:que sibi congrua sint:temporum
momenta perpendat. Bene ergo de his ca
talis dicitur. (¶ Quādo cubant in antris et
in speculis insidiant. ¶) Doctores enī san
ctī quādo ꝛ arguenda cōspiciunt: ꝛ tamen
se per silentium in cogitationibus retinent:
quasi in speculis latent: ꝛ velut i antris se
contegunt:q; in suis cordibus occultantur.
Sed cum opportunum tempus inuenerint:
repente ꝓsiliant: nulla que dicenda sunt re
ticent:ꝛ cerusicem superbientiz morsu aspe
re increpationis tenent. Siue itaqꝫ per apo
stolos:siue per doctores quos in apostolorū
loco subrogauit: huic iccne dns quotidie
predam capit:ꝛ per eos quos ceperit alios
etiam capere non desistit. Ad hoc qppe iusti
huius mūdi peccatores rapiunt:vt per con
uersos eos etiam alios e mūdo rapiantur.
Unde ꝛ ipsa gentilitas que pio apostolorū
ore rapta est:tanta nunc fame alios,esurit:
quanta se ab apostolis concupitā fuisse co
gnouit. Proinde ꝛ apte subiungitur.

Capitulum. 12.

Quis præparet corno escam
suā:quādo pulli ei⁹ ad deū
clamāt: vagātes eo qꝺ nō
habeāt cibos? Quid enim
cornui pullorūqꝫ eius noīe:
nisi peccatis nigra gentilitas designatur? De qua per ꝓphetā dicit.
Qui dat iumentis escā ipsorū:ꝛ pullis corui Ps.146
norum innocantibus eum. Iumēta quippe
escam accipiunt: dum sacre scripture pabu
lo mentes dudum brute satiantur. Pullis
vero cornorū filijs scilz gentiū esca dat: cuz
eorum desiderium nostra conuersatione re
ficitur. Iste cornus esca fuit:dum ipm eccle
sia quereret. Sed nunc escam accipit quia
ipse ad cōuersionem alios exquirit. Cuius
videlicet pulli.i.predicatores ex eo editi nō
in se presumunt sed in virib⁹ redemptoris
sui. Unde bene dicitur. Quādo pulli ei⁹ ad
deum clamant. Nihil enim sua virtute pos
se se sciunt. Et quāpis animarū lucra ꝓpo
nant: ab illo tamē q̄ cuncta intrin
secus operatur hec fieri eroptant. Ora enim
fide comprehendūt: quis neqꝫ qui plantat
est aliqd:neqꝫ qui rigat:sed qui incrementū
dat deus. Qꝺ vero dictum est vagantes eo
q̄ non habeant cibos:in hac vagatione nil
hīl'aliud q̄ estuantium predicatorū vota si
gnantur. Qui dum in ecclesie sinum recipe
populos ambiunt:magno ardore succensi:
nunc ad hos nunc ad illos colligendos desi
derium mittunt. Quasi quedā qppe vaga
tio est ipsa cogitationis estuatio:ꝛ velut ad
loca varia mutatis nutibus transeunt:dum
pro adunandis animabus in modos innu
meros ac in partes diuersas estuāte mēte
discurrunt.

Capitulum. 13.

Ane vagationem pulli cor
uorū.i. filij gentilium ab ipso
gentium magistro dicerūt
Ipse qppe q̄ valida charī
tate flagrat: taz rumia et lo
cis ad loca se vagatiōe per
mutat: transire ad alia ex alijs appetit qa
ipsa eum que implet charitas impellit. Un
de nāqꝫ a romanis positus scribit. Memo
riam vestri facio semper in orationib⁹ meis Ro.1.
obsecrans: si quō tandem aliquando ꝓspe
rū iter habeam in voluntate dei veniendi
ad vos:desidero enim videre vos. Retectus
epheſi cornythijs scribit. Ecce tertio parat⁹ 2.Cor.12
sum venire ad vos. Rursum epheſi cōmo
rans Galathis logitur dicens. Uellem mo Gal.4
do esse apud vos:ꝛ mutare vocem meam.
Rome quoqꝫ custodia carceris clausus qa
ire ad Philipenses per semetipm non per
mittitur transmittere se discipulum polliceē
tur dicens. Spero in dño Jesu timotheum Phil.2
me cito mittere ad vos: vt ꝛ ego bono ani
mo sim cognitis que circa vos sunt. Constri
ctus etiā vinculis atqꝫ epheſi retentus col
lossensibus scribit. Nam si corpore absens Col.2.
sum sed spiritu vobiscum sum. Ecce quō san
cto desiderio quasi vagatur:hic corpore te
netur illuc spiritu ducitur ꝛ paterni amoris
affectum illis ꝓsentibus exhibet:illis absen
tibus ostendit: coram positis impendit opa
audientibus exprimit vota efficaciter pre
sens eis cū ḡbus erat:nec tamē illis absens
cum quibus non erat. Cuius vagationem
melius cognoscam⁹:si eius adhuc ad cornu

thios verba pensamus. Ait enim. Veniam 1.Cor.16
ad vos cum macedoniam ptransiero. Nam
macedoniam pertransibo: apud vos autez
forsitan manebo:vel etiam hyemabo. Per
pendamus quaeso que sit ista vagatio. Ecce
alio interim manet : alio se iturus perhibet
atqꝫ alio defuturum ꝓmittit:quid ē q̄ taz
antie per tot loca partitur:nisi q̄ circa oēs
una charitate constringitur. Charitas enīz
que diuisa uiire consuevit:unum eos Pau
li per multa diuidi compellit. Quod tamē
tanto arctius in deo colligit :quanto latius
per sancta desideria spargit. Predicando
igitur Paulus vult simul oīa dicere:amando
vult simul omnes videre: q; ꝛ i carne p
manendo vult omnibus viuere: ꝛ de carne
transeundo per sacrificium fidei vult omni
bus ꝓdesse. Uagentur itaqꝫ pulli cornorum
.i. magistrum suum imitentur filij gentium:
eorpozem mentis cruciant:ꝛ cum animarum lucrum.i. cibum suum minime reperiunt: non quiescant ad profectum ex proficibus se extendant ꝛ crescentes in vitiis
te multorum refectionem suaz quasi vagan
tes esuriant. Quia vero per ꝓdicationum
opera discurrendo refectione fidei gentium
tem saciare nō cessant dicāt recte. (¶ Quis
preparat corno escam suam quando pulli
eius ad deum clamant vagantes:eo q̄ non
habeant cibos;¶

Capitulum. 14.

Q teste etiam cornui nomine
nigra per infidelitatis meri
tum plebs iudaica designa
ri. Nam pulli eius ad deū
clamare referuntur vt eidē
cornu a dño esca preparet
q; nimirum sancti apostoli plebis israelitī
ce carne generati: dum pro gente sua ꝓces
ad dñm funderent: quasi pulli cornorum eū
de quo carnaliter editi sunt spirituali intelli
gentia parentem populum pauerunt. Igit
dum pulli eius clamant cornu esca prepara
tur:q; dum apostoli exorant: plebs dudum
perfida:ad cognitionem fidei ducitur: ꝛ ex
predicatione filiorum quasi ex pullorum vo
ce satiatur. Illud tamen in hoc versu debe
mus soleter intueri q̄ huic cornu esca dici
tur ꝓmptum pullis clamantibus:ꝛ postmo
dum vagantibus preparari. Clamantibus
nāqꝫ pullis cornu esca preparata est;cū pre
dicantibus apostolis verbum dei fides mo
do audiens in tribulationibus:modo in gau
dijs spiritualis est intelligentia sacra
ta. Sed cum reproborum multitudo crude
litatem suam contra predicantes exerceret:
ꝛ quasi pullorum vitam necaret: idem pul
li in vniuersa mundi spacia dispersi sunt. Un Act.3.c.5
de ꝛ eisdem carnalibus patribus spiritua
li predicationi resistentibus dicit. Uobis
oportebat ꝓmum loqui verbum dei;z qa
repellitis illud ꝛ idignos vos iudicatis eter
ne vite:ecce conuertimur ad gentes: scien
tes profecto: q̄ postqꝫ gentilitas crederet:
etiam iudea ad fidem veniret. Unde ꝛ scri Ro.11.
ptum est. Donec plenitudo gentium intro
ret:ꝛ sic omnis israel saluus fieret. Quia igi
tur summopere sancti apostoli ꝛ studuerūt
prius audientibus predicare:ꝛ postmodum
resistentibus exempla conuerse gentilitatis
ostendere:quasi esurientes pulli huic cornu
escam suam: prius clamando ꝛ postmodum
vagando quesierunt. Unde enim vagātur
pulli: inde escam cornus inuenit:quia dum
per laborem predicantium conuersam ad
deum gentilitatem iudaicus populus respi
cit:ad extremum quandoqꝫ stultitiam sue in
fidelitatis erubescit: ꝛ tunc scripture sacre
intelligit sententias:cuz prius qꝫ sibi eas gē
tibus innotuisse cognouit: atqꝫ expleta va
gatione pullorum:ad percipienda sacra elo
quia os cordis aperit:q; peractis in mūdā
cursibus apostolorum : sero ea spiritualiter
percapit:a quibus diu se ꝓphana astringente
ieiunauit. Que quia omnia solius dñe
potentie virtus operatur recte dicā. Quis
preparat cornu escam suam: quando pulli
eius ad eum clamant vagantes:eo q̄ non
habeant cibos? Subaudis nisi ego: qui in
fidelem populum filijs suis ꝛ erorantibus
tolero ꝛ predicantibus paseo atqꝫ ad alia
vagantibus conuertendum quandoqꝫ in fi
ne sustineo.

Capitulum. 15.

Sed adhuc aliud qꝺ de cor
no moraliter possit intelligi.
Editis nāqꝫ pullis vt fertur
esca plene ꝓbere dissimulat
primoqꝫ plumescendo nigre
scant:eosqꝫ medis affici pa
titur: quoadusqꝫ in illis p pennarū nigredi
nem sua similitudo videat. Qui hucusqꝫ

vagantur in nido: t ciborum erpetant ap-
to ore subsidium. Ut cū nigrescere ceperint
tanto eis ppenda alimenta ardentius re-
quirit: quanto illos alere diutius distulit.
Corvus ꝓfecto est doctus gr̄ꝫ predicator
q̄ magna voce clamat: dum peccator̄ suo-
rum memoriam atq; cognitionem infirmi-
tatis propie quasi quādam colorio nigre-
dinem portat. Cui qdem nascantur in fide
discipuli: sed forsitan adhuc cōsiderare ifir
mitatē ppriam nesciunt: forsitan a peccatis
preteritis memoriā auertunt t, per hoc cā
quam assumi opz contra huius mundi glo
riam humilitatis nigredinem nō ostendūt.
Ut velut ad accipiendas escas os aperiūt
cum docēri de secretis sublimib⁹ querunt.
Sed eis docto: suas alimenta predicamen
torꝫ sublimium: tanto minus tribuit: quan-
to illos peccata preterita: minus digne de-
flere cognoscit. Expectāt qppe atq; ammo
net: vt ā nitore vite presentis prius per pe
nitentie lamenta nigrescant: t tunc demum
congrua predicatiōis subtilissime nutrimē
ta percipiant. Corvus in pullis ora inhian
tia respicit: sed ante in eis pēnarum nigre-
dine indui corpus querit. Sic t discret⁹ do
ctor iterna mysteria eorum sensib⁹ non mi
nistrat: quos adhuc ab hoc seculo nequaq̄
se abiecisse considerat. Quanto igitur di-
scipuli exterius per cultum vite presentē mi
nus quasi nigri sunt: tanto per cibum verbi
interius minus replentur: t quo se a corpo
rali gloria nō euacuant: eo a spūali refectio
ne ieiunant. Si vero in cōfessione vite pre-
terite lamenti sui gemitus velut nigrescen-
tes plumas proferant: dico i contemplatio
nem doctor ad escam de sublimib⁹ deferen
dam quasi pullorum refectionem cogitans
corvus volat eisq; hiantibus in ore cibum
revocat: dum er ea iteligentia quam cepit
esurientib⁹ discipulis alimenta vite loquen
do subministrat. Quos tanto ardenti⁹ de
supnis reficit: quanto verius a mūdi nito
re nigrescere penitentie lamentatōe cogno-
scit. Pulli autem dum nigro se pennarum
colore vestiunt: de se etiam volatum pmit-
tunt: quia quo magis discipuli abiecte de
se sentiunt: quo magis sese despicientes af-
fligunt: eo amplius spem profectus sui mali
gna pollicentur. Unde t curat doctor festi-
nantius alere: quos iam q̄ quedam indi-
cia prouidet posse t alios prodesse. Dicen
Timotheū Paulus ammonet velut plu-
mescentes pullos solicitus nutrire duz ti-
cōmēda fidelibus hominib⁹: q̄ idonei erūt 2. Tim.
t alios docere. Que doctrine discretio duz
caute a predicatore custoditur: t diuinit⁹
largior copia predicatōis datur. Dū enim
per charitatem compari afflictis discipulis
nouit: dum per discretionem ꝛgruz doctri
ne tempus intelligit: ipse non solum pro se
sed etiaz pro eis gbus laboris sui studia im
pendit: maiora itelligentie munera percipit
Unde hic quoq; apte dī: ((Quis preparat
corvo escam suam quādo pulli eius ad dē
clamant: vagātes eo q̄ nō habeāt cibos.)) Iob 38.
Cum enim pulli vt satientur clamant corvo
esca preparatur: q̄ dum verbum dei boni
auditores esurunt: pro reficiendis eis ma
iora doctoribus intelligentie dona tribuū
tur. Sequitur.

Capitulum. 16.

Anquid no
vi tempus part⁹ ibicum
in petris vel parturien
tes cervas obseruasti: Iob
Meridiana pars ibi- 39. a
ces aues vocat que ni
li fluentis inhabitant.

Orientalis vo occidentalisq; plaga parua
quadrupedia ibices nominat: quib⁹ t mo
ris est in petris parere quia neq; sciunt nisi
in petris habitare. Que si quando etiaz de
altis saxorum cacuminibus runnt: in suis
se cornibus illesa, suscipiunt. Caput quippe
ruentes feriunt: cuius dum prima cornua
opponunt fit omne corpus fractura casus
alienum. Cervarum vero morio est inuen
tos serpentes extinguere: eorumq; membra
morsibus dilaniare. Fertur autem: quia si
quando flumina transeunt capitum suoz
onera dorsis precedentium superponunt: si
biq; inuicem succedentis laborem ponde-
rio omnino non sentiunt. Quid est ergo q̄
beatus Job de partu ibicum cervarumq;
discutit: nisi quia in cervis vel ibicib⁹ ma
gistrorum spiritualium persona signatur:.
Ipsi quippe velut ibices in petris pari-
unt: quia in doctrina patrum qui pētre
pre solliditate vocati sunt: ad conuersionem

animas gignunt. Ipsi velut ibices nullius
casus damna sentiunt: dum in suis cornī-
bus recipiātur: quia quicquid eis ruine t
poralis accesserit in testamentis sacre scri-
pture se suscipiunt: t quasi cornū receptio
ne saluantur. De his enim testamentis dī-
ctum ē: Cornua sunt in manibus eius. Ad
scripturarum ergo cōsolationem refugiunt
dum aliqua temporalis casus iactura feri-
untur. In nō more ibicū huius mundi ad
uersitatib⁹ cadens quasi in suis se cornibus
eadē excipiebat Paulus cū diceret: Que
cunq; scripta sunt ad nostrā doctrinā scri-
pta sunt: vt per patientiam t cōsolationem
scripturarū spem habeamus. Ipsi etiā cer-
ne vocati sunt: sicut per Hieremiā de docto
ribus genitos filios incaute deserentib⁹ dicit: Ro.15.
Cerua in agro peperit t reliqt. Ipsi more
cernarū interemptis vitijs quasi extinctis
serpentibus bibunt: t de ipsa extinctiōe vi
tioz fontem vite acrius inardescunt. Un-
de Psalmista ait: Sicut cervus desiderat Ps. 41.
ad fontes aquarum: ita desiderat aia mea
ad te deus. Ipsi etiam dum labentia hui⁹
temporalitatis momenta quasi quedā flu
mina transeunt compatientes charitate one
ra sua sibi inuicem superponunt: q: cauta
obseruatione custodiūt id quod scriptum
est: Inuicē onera vestra portate: t sic adim Gal. 5.
plebitis legem christi. Quia vero post ad-
uentum dñi spirituales magistri per mundū
sparsi sunt: q; auditor̄ alios in puersatione
parere predicando, potuissent: t q: hoc idē
tempus icarnationis domini ante ppheta-
rum voces cognitum nō fuit: cuius futura
ipsa icarnatio precognita omnib⁹ electis fu
it: bene beatus Job de tempore partus ibi-
cum cernarūq; discutit eisq; dī: ((Nūquid
nosti tempus partus ibicum in petris: vel
parturientes cervas obseruasti: Ac si dicat
ei: Iccireo tetigisse aliqd sublimiter credis:
q: illud tempus necdum prouides: quo spi
rituales magistri in mundū missi p doctri-
nam antiquorum patrū filios generant: su
isq; laborib⁹ animarū mihi lucra cōportāt.
Nam si illorum fructū quasi ibicum cerua-
rumq; partus aspiceres: valde humiliter o
rtua virtute sentires. Magna qppe q̄ agi-
mus quasi minima ducimus: cum hec per
fortiora exempla pensam⁹. Sed tunc apud
deum crescunt per meritum: cum apud nos
metipsos: per humilitatez decrescunt.

Capitulum. 17.

Posiunt vero cervarum fi-
gulationē doctores: ap-
pellatione autem ibicum q̄ animalia sunt minimā au-
ditorio intelligi. In petris
so ibices parant: q; ad ex
ercenda sancta opera per exempla patrum
precedentium fecundantur: t cum fortasse
precepta sublimia audiunt t infirmitatis p
prie conscij ea se ipiere posse diffidunt: ma-
iorum vitam conspiciunt: atq; in eorū con-
siderata fortitudine bonoz operum fetus
ponant. Ut enim pauca de multis loquar
quatenus studiosus lector multa in paucis
intelligat iste verborū contumelijs pressus
cum virtutem patientie seruare nō sufficit:
Dauid factam ad memoriā reducit: quem
semel tot cōuicijs vrgeret t armati pceres
vicissi ptenderent ait: Quid mihi t vobis 2. Reg. 16.
filij sarue? Dimittite eū vt maledicat: do
minus enim precepit ei vt malediceret Da
uid. Et qs est q audeat dicere quare sic fe
cerint. Et paulopost. Dimittite. eum vt ma
ledicat: iuxta preceptum dominī: si forte re
spiciat dominus afflictionē meaz t reddat
mihi bonū pro maledictione hac hodierna
Quid⁹ profecto verbis indicat q: perpetra-
to ber̄abee scelere: eturgentem contra se fi
lium fugiens: reduxit ad animū malum qd
perpetrauit: t equanimiter ptulit quod au
dimus: t cōtumeliosa dā nō tam conuicia
q̄ adiutoria credidit: quibus se purgari sibi
q̄ misereri posse iudicauit: Tunc enī illata
q̄ uicia bene toleramus: cum in secreto mē-
tis ad mala ppetrata recurrim⁹. Leue qp
pe videbitur q̄ iniuria patimur: dū i actio
ne nostra cōspicimus q: peius est qd mere-
mur: sicq; fit vt cōtumelijs gratia magis
q̄ ira debeatur: quarum interuentu deo in
dice pena grauior declinari posse cōfidimus

Capitulum. 18.

Lee alius dum mundi bu-
ius successib⁹ placet ienoci-
nante leticia cordis tem-
ptari se luxurie stimulis se
rit sed si Joseph factus ad
memoriam reuocat: in ar-
ce se castitatis seruat. Qui dū sibi a domi-
na ꝓspiceret padicitie damna suaderi ait:

Sect. 9. Ecce dominus meus omnib⁹ mihi traditis ignorat qd habeat in domo sua: nec quic̄q̄ ē quod nō in mea sit ptāte vel nō tradiderit mihi p̄ter te q̄ vro: ejus eo: quomodo ergo possim hoc malum facere ⁊ peccare in dominum meum. Quibus p̄bis ostenditur quia bona que affectatus fuerat repēte memorie intulit: ⁊ malis quod se pulsabat cuncta ⁊ qui ⁊ peopte gratie meminit: vim culpe imminētis fregit. Cum.n. voluptas lubrica tēptat in prospis: hec ipsa sunt p̄spa aculeo temptationis opponēda: vt eo erubescamus prava cōmittere: quo nos a vero meminim⁹ gratuita bona percepisse ⁊ illata gl̄iam exteriorum munerū vertam⁹ in arma virtutum: vt sint ante oculos que percepimus: ⁊ que nos illiciant subigam⁹. Qui enim voluptas ipa ex p̄speritate nāsci tur. cuius dē prospitatis est consideratione fricēda: qua tenus hostis noster vnde oritur inde moriatur. Considerandum qppe est: ne acceptum mun⁹ vertāmus in vitium: ne per fauorem vite nos abso: beat vorago negtie. Irā nāq̄ contra nos superni iudicis inextinguibiliter accendim⁹: si contra benignitatem ill⁹ etiam ex ipsa sua largitate pugnam⁹. Ill⁹ interne scie valedinem querens: nec tamē secreta ei⁹ contingere p̄valens Danielis vitam ad imitandum conspicit ⁊ desideratum culmen scientie apprehendit. Ille qppe q̄ postmodū voce angelica p̄o cognitionis iterne p̄cupiscētia vir desideriop̄ dict: p̄r⁹ in aula regia carnis in se desideria edomuisse memorat: vt nil ex delectabilibus cibis attingeret: sed lautis ac molliorib⁹ dapiora atq̄ asperiora esbaria p̄ferret: vt dum sibi exteriorē cibi blandimenta subtraheret ad interna pabuli delectamenta perueniret: ⁊ tanto auidius gustū sapiētie intus acciperet: quāto sapore carnis p̄o eadem sapientia fortas robustius repressisset. Si.n.a carne hoc quod libet abscidim⁹ mot in spiritu quod delectat inenim⁹. In tēt̄oē qppe anime si exterio: euagatio claditur interio: secretius aperitur. Hāz quo extra se sparg̃i ppter disciplinam mens nō potest: eo super se tendere per profectum pōt quia ⁊ in altum crescere arbo: cogitur que per ramos diffundi prohibetur. Et cum rivos fontis obstruimus: fluenta surgere ad superiora prouocamus. Igitur p̄z studio

Dañ.10.

si quis̄q̄ sanctorum vitam imitando cōspiciam: an petris ibices fetus ponant. Dinc ē q̄ auditores suos quasi ibices in petris parere Paulus āmonebat: cū enumerac̄ maiorum virtutib⁹ dicerer: Habentes tantam impositam nubē testiū: deponentes omne pondus ⁊ circūstans nos peccatum p̄ patientiam curram⁹ ad p̄positum nobis certāmen. Et rursum: Quorum imitentes exitum conuersatōis imitamini fidem.

Debz.

Debz.

Capitulum. 19.

Sed cū diuina p̄cepta cor de cōcepimus nō statim̄ quasi iam solide cogitata parturimus. Unde ⁊ beatus Job non de ptu ibicū. sed de tempore ptus intuitur. Quod videlz tempus dū in nobismetipsis vir cōp̄hendim⁹: multomagis in aliena mente nescimus. P̄fectus enī superni timoris semina vtero cordis suscepta per meditationē studij coagulantur: et manēdo p̄ modū stricta intentione cogitatiōis affirmatum ad discretōis rōnem tendunt quasi membrorū distinctione formantur. De hinc vsu p̄seuerantie p̄firmata velut in solidatem ollium veniūt: ad extremū vero perfecta auctoritate roborata quasi in partū p̄cedant. Que incrementa diuinop̄ seminū nullus in aliena mēte considerat: nisi ipse q̄ creat. Nam etsi quēlibet iam vim superne p̄cupiscentie p̄cepisse quarūdam rep̄ attestatione cognoscim⁹: qñ tamē in ptu erumpat ignoramus. Sepe aūt concepta mente semina peruenire ad perfectionē nequeunt: q: oriendo tempus partus antecedūt. Et q: necdū plene in cogitatione formata ante humanos oculos p̄deunt: velut: abortiua moriantur. Bona qppe adhuc tenera plerūq̄ humana lingua dū iam quasi fortia laudat extinguit. Tanto enim ociosius occidunt: quanto ad fauorē noticiā intempestiue p̄rumpunt. Nōnunq̄ vero imperfecta nostra cogitatio: necdum q̄ roborata dum citius hoibus ostenditur resistentium aduersitate dissipatur: ⁊ cū conatur ante tēpus videri q: sit agitur vt non sit. Sancti aūt viri q: cuncta que bene cogitant studendo vt occulte p̄ualescant: ⁊ quasi p̄cessuros fetus p̄ius intra vtep̄ mentis formant prout beatus Job partus tempore p̄cutit:

quod videlz vniuersq̄ quando sit congruū nisi a creatore nesciatur. Qui dum penetrabilia cordis aspicit: quando ad humanam noticiam bona nostra congrue nascanē apprehendit. Bene itaq̄ dī: (Nunqd nosti tē pus partus ibicuz in petris?) Ac si aperte dicat: vt ego: q̄ ideirco electop̄ fetus viuaces facio q: p̄fecta i tempore p̄duco. Bene anē expleto fetu auditop̄ subditur.

(Vel parturiētes cernas obstasti.) Parturientes enī cernas obseruare est: illos labores patrū: q̄ spūales filios generant: cauta cōsideratōe pensare. Solerter quippe intuendū est: q̄ hic sermo tā vigilanter imprimitur vt dicatur obstasti: q: vtiq̄ perpaucop̄ est pensare q̄s labo: sit in predicationibus patrum: quantis doloribus quasi q̄busdam conatib⁹ animas in fide ⁊ cōuersatione parturiant: q̄ cauta se obseruatione circūspiciant: vt sint fortes in p̄ceptis: compatientes in infirmitatib⁹: in minis terribiles: in exhortationib⁹ blandi: in ostēdendo magisterio humiles: in rerum temporaliū contēptu dominantes: in tolerādis aduersitatib⁹ rigidi: ⁊ tamen dū vires suas sibimet nō tribuunt infirmi: quātus sit ei⁹ dolo: de cadentib⁹: quātus sit de stantibus timo: quo seruore alia adipisci appetūt: quo pauore alia adepta p̄seruant. Quia igitur perpaucop̄ est ista pensare: bene ei dicitur: Vel parturientes cernas obseruasti.

Capitulum. 20.

Si vero obstat q̄ ẏba de⁹ de doctorib⁹ facientes nō cernop̄ sed cernaq̄ eos spē designat: q: nimirū illi de doctores sunt: q̄ cuz per vigorem discipline patres sunt: p̄ pietatis viscera esse matres nouerunt. Qui labores sancte conceptionis tolerant: ⁊ p̄serendos deo filios intra vterum charitatis portant. In edendo.n. prole amplius matres laborant: que crescentem ira vtep̄ conceptionem longo menū tpe sustinent: q̄ ex vtero p̄cedentem nō sine magnis doloribus deponūt. Tamen ⁊ hic apte consideratione subiungitur: (Dinumerasti menses cōceptus earum.) Sanctieni viri cum de p̄fectu auditop̄ cogitant: quasi iā in vtero conceptionem portant. Sed cū nonnulla que dicenda sunt differūt ⁊ apta suis exhortationibus tempus querūt: velut a partu quem fieri appetunt in mentis p̄cordiis dilatantur: ⁊ sepe dum quedam que sentiunt intempestiue dicere auditoribus noūt: in ipsa tarditate p̄ferende sentētie fine ad hec que suadenda sunt seu ad illa que ire parata p̄filio altioris firmantur: ⁊ dū cogitatur vita filiop̄ nec tamē ante tēpus lingua p̄silium mentis ejicit quasi iam cōcepta soboles intra vtep̄ crescit: vt ad auditop̄ noticiam tunc sententia cordis creat: quando p̄iata vtiter quasi per p̄gnū partū viuat. Et q: hec homines in magistrop̄ mēte qñ vel quomodo agantur ignorant: deus vero ad retributōis gloriam nō solum efficerā cōsiderat sed etiam momenta cogitationū signat: recte ad beatum Job dī: Dinumerasti menses conceptus earū: subaudis vt ego: q̄ in sanctis predicatorib⁹ nō solū fructus exterio: um operum: sed ipsas diuinas cogitationes numero qui ⁊ ad retributionem seruo.

Capitulum. 21.

Pleni sunt per menses q: congesti vices sunt: etiam multiplicate virtutes intelligi. In mentib⁹ quoq̄ inna renascitur: nil obstat: si per mēses nouā regeneratōis creatura fignatur. De qua Paulus apostol⁹ dicit: In christo Jesu neq̄ circūcisio aliquid valet neq̄ p̄putiū: sed noua creatura. Sāncti igitur viri cum se ad predicandum parant: p̄ius se interius virtutib⁹ innouāt: vt ad hoc quod loquēdo docent: viuendo ēē ostendant: p̄ius sua interna p̄sideranq̄ a cunctis se vitiorum sordibus emundant: curantes sūmopere vt contra ira: patientie in ee resplendeant cōtra carnis luxuriam etiā cordis mundicia fulgescant contra torporem zelo candeant: cōtra confusos precipitatōis mot⁹: serena grauitate ruant: contra superbiā: vera humilitate luceant: contra timorē rapāe auctoritatis clarescant. Quo ergo tanta in se p̄ius studia ꝑgerunt: quasi in ceptu sancte predicatōis menses virtutū fiunt. Quos mēses dīs solus dinumerat: q: eadē bona in eorum cordibus nō nisi q̄ dedit pensat. Et quia intra mensuram virtutū effectus etiā subsequitur fructuum: recte subiungitur: (Et scisti tpa pari⁹

earum:subtrahis vt ego: q dum in cogitatione virtutū:mēsco dinumero:quādo hoc quod ipiere appetunt:parere valeant scio: q: numirum dum co:dis occulta conspicio: futuꝝ foꝛas effectum operis:intus in pōde re cogitatōis penso. Segtur. ¶ Incuruauē ad terꝝ t pariunt t rugitus emittunt.)) Ragiunt qppe dum per incurnationē suaꝝ in cōuersatione lucis auditoꝝ animas gignunt:q: ab eternis nos suppliciis remouere nisi flendo t dolendo nō possunt. Predicatoꝛes enīz sancti nunc in lachrymis seminant:vt segetē postmodū gaudioꝝ metant. Hunc quasi cernc in doloꝛe parꝝ sūt: vt spūalī proie postmoduꝝ sint fecundi. Et eni vnū de multis loquar: video Paulū quasi quandā cernam in partu suo magni doloris rugitus emitentē. Ait enim: Filioli mei:quos iteruꝝ parturio: donec formetur xps in vobis:vellem eē apud vos modo: t mutare vocē meaꝝ:quoniam confundoꝛ in vobis. Ecce mutare vult vocē in partu suo vt predicatōis sermo in rugitum vertatur doloris. Dulc mutare vocem:q: quos iam predicando pepererat:reformando gemēs iteꝝ parturiebat. Qualem rugituꝝ hec cerua parienꝫ emittebat quando eisdem post se redeuntib⁹ exclamare cogebatur dicens: O insensati galathe qs vos fascinauit: et sic stulti estis:vt cum spū cepitis:nūc carne ꝓsumamini. Dici certe currebatis bene: qs vos impedinit vitati nō obedire: Qualis i huius cerue partu rugitus fuit: que diu cōceptos filios cum tot difficultatib⁹ pepit: t qñq partus ad malicie vteꝝ redisse cognouit. Cōsideremus qd doloris habuerit: qd laboris que t postq potuit cōcepta edere: rursum cōpulsa est extincta suscitare.

Capitulum. 2.

NOtandum ꝙ summope ē q ille cerue incarnauit vt pariant: q: nimiꝝ si erecte starent:parere nō valerent Nisi eni predicatoꝛes sancti ab illa imensitate contemplatōis interne quam capiunt ad infirmitatē nostram humillima predicatōe quasi quadam incarnatione descenderent:nullq vtiq in fide filios procrearet. Nobis qp pe ꝓdesse nō possent:si i sue altitudinis erectione ꝓsisterent. Sz videamus cernam secum:subtrahis vt ego: q dum in cogitatione virtutū:mēsco dinumero:quādo hoc quod ipiere appetunt:parere valeant scio: q: numirum dum coꝛdis occulta conspicio: futuꝝ foꝛas effectum operis:intus in pōdere cogitatōis penso. Segtur. ¶ Incuruauē ad terꝝ t pariunt t rugitus emittunt.)) Ragiunt qppe dum per incurnationē suaꝝ in cōuersatione lucis auditoꝝ animas gignunt:q: ab eternis nos suppliciis remouere nisi flendo t dolendo nō possunt. Predicatoꝛes enīz sancti nunc in lachrymis seminant:vt segetē postmodū gaudioꝝ metant. Hunc quasi cernc in doloꝛe parꝝ sūt: vt spūalī proie postmoduꝝ sint fecundi. Et eni vnū de multis loquar: video Paulū quasi quandā cernam in partu suo magni doloris rugitus emitentē. Ait enim: Filioli mei:quos iteruꝝ parturio: donec formetur xps in vobis:vellem eē apud vos modo: t mutare vocē meaꝝ:quoniam confundoꝛ in vobis. Ecce mutare vult vocē in partu suo vt predicatōis sermo in rugitum vertatur doloris. Dulc mutare vocem:q: quos iam predicando pepererat:reformando gemēs iteꝝ parturiebat. Qualem rugituꝝ hec cerua parienꝫ emittebat quando eisdem post se redeuntib⁹ exclamare cogebatur dicens: O insensati galathe qs vos fascinauit: et sic stulti estis:vt cum spū cepitis:nūc carne ꝓsumamini. Dici certe currebatis bene: qs vos impedinit vitati nō obedire: Qualis i huius cerue partu rugitus fuit: que diu cōceptos filios cum tot difficultatib⁹ pepit: t qñq partus ad malicie vteꝝ redisse cognouit. Cōsideremus qd doloris habuerit: qd laboris que t postq potuit cōcepta edere: rursum cōpulsa est extincta suscitare.

Capitulum. 2.

NOtandum ꝙ summope ē q ille cerue incarnauit vt pariant: q: nimiꝝ si erecte starent:parere nō valerent Nisi eni predicatoꝛes sancti ab illa imensitate contemplatōis interne quam capiunt ad infirmitatē nostram humillima predicatōe quasi quadam incarnatione descenderent:nullq vtiq in fide filios procrearet. Nobis qp pe ꝓdesse nō possent:si i sue altitudinis erectione ꝓsisterent. Sz videamus cernam secum se vt pariat incurnantem: Ego inqt nō potui vobis loqui quasi spiritualib⁹: sz quasi carnalibus tanq̄ paruulis i xpo lac vobis potum dedi:nō escam. Tcq̄ mor cuiusdē incurnatōis causas exegtur dicens: Nōdum enim poteratis:sed nec adhuc qdem poteratis. Sed hanc cernam que ꝓpter nos incurnata est:queso videamus erectam. Dic Sapientiam loqmur inter pfectos. Et rursum:Sive mente excedimus deo. Cum deo mente excedit deo:erectum eius nos oīno nō capimus. Dt ergo nos iacreꝫ: incurnauit ad nos. Unde alie apte sibiungit:Sive sobrij sumus. Si.n. sancti viri ea nobis predicare vellent que capiunt: eā in supna ꝓtēplatōe debrantur:t nō magis scientia suā quodam moderamine: t sobrietate temperent:adhuc angusto itelligentie sinu illa superni fontis fluenta qs capet: Incurnate autem iste cerue: alias celi vocant sunt de qbus dī. Domine inclina celos tuos t descende:eā eniz inclinantur celi descēdit dominus:q: eā se in predicatōe sua sancti doctoꝛes attrahāt diuinitatis noticiā nostris coꝛdibus ifundāt. Nequaq̄ qppe ad nos dīs descenderet:si predicatoꝛes eius in cōtemplatōis eius rigoꝛe inflexibiles permanerēt. Inclinauit ergo celi vt descendat dominus:incurnauit cerue vt nō in noua fidei luce nascamur. Iste incurnate cerue in canticis canticoꝛum sponsi vbera sunt vocate: sicut scriptuꝝ est: Melioꝛa sunt vbera tua vino. Ista.n. sunt vbera que in arca pectoris fixa: lacte nos potant q: ipsi archanis summe cōtemplationis inherentes: subtili nos predicatōe nutriant. Te igitur ab eterno gemitu:t doloꝛe nos retrahant:nō icurrantur cerue:atq̄ in partu rugitus emittant. Quia ꝙ ipsi:q sancta patꝝ predicatione nascunt:aliquādo doctoꝛes suos patiendo ꝓficiant vt eis adhuc in hac vita durantib⁹ ipsi iam martyrio ꝓsumcut:apte sequit. ¶ Separauit filij eaꝝ t pgūt ad pastā:egrediunt t non reuertātur ad eas.)) Pastum scriptura sacra illud viriditatis eterne pabulum vocat:vbi iam nostra refectio nullius defectus ariditate marcescit. De quo pastu p psalmistam dicitur: Dominus regit me t nihil mihi deerit:in loco pascue ibi me collocauit. Et rursum: Nos autem populus eius t oues pascue eius.

De quibus nimirum pascuis veritas p semetipsam dicit. Per me si quis introierit salvabitur t ingredietur t egredietur: t pascua inuenier. Pergunt ergo ad pastum: q: de coꝛpoꝛibus exeuntes illa pabula eterne viriditatis inueniunt. Egrediantur t non reuertantur ad eas: q: in illa susceptī in contemplatione gaudioꝛū iam nullatenꝰ indigent verba audire docentium. Egressi itaq̄ ad eas iam non redeunt:quia angustias vite ꝓsentis euadentes vltra a doctoꝛib⁹ predicationem vite accipere non requirunt. Tunc quippe impletur quod scriptum est. Non docebit vltra vir proximum suum:et vir fratrem suum: dicens. Cognosce dīm: omnes enim cognoscent me a minimo coꝛum usq̄ ad maximū dicit dīs. Tunc implet qd in euangelio veritas dicit. Palam de patre annūciabo vobis. Filius quippe de patre palam annūciat:q: sicut superius diximus: per hoc qd verbum est er natura nos diuinitatis illustrat. Verba ergo tunc doctorū quasi quosdam humane lingue riuulos nō querunt:quando de ipso iam veritatis fonte debrantur. Igitur postq̄ figurata incurnatione cernarum multa de magistroꝛū virtute narrata sunt: nunc ad eoꝛum vitā qui remote cōuersationis secreta appetunt verba vertuntur:qui t ipsa cessandi ocia quia diuino adiutoꝛio t non suis viribus assequuntur de eis a domino dicitur.

Capitulum. 23.

QUis dimisit onagrū liberū in solitudine t vincula eiꝰ quis soluit: subaudis nisi ego:)) Onager enim qui in solitudine cōmoꝛatur non incongrue eoꝛum vitā figurat:qui remoti a turbis secularibus cōuersantur. Qui apte etiam liber dicit: q: magna est seruitus secularū negociorum qbꝰ mens vehementer atteritur quamuis in eis sponte desudetur. Cuius seruitutis cōditione carere est: in mundo iam nil concupiscere. Quasi enim quodaꝫ iugo seruitutis premunt ꝓspera dum appetuntur:premūt aduersa:dum formidantur. Ac si quis semel a dilatione desideriοꝝ tēporalū colla mētis exculserit:quodā iam etiā in hac vita libertate ꝓfruitur:dum nullo desiderio solicitatq̄ afficitur:nullo aduersitatis terroꝛe coarta-

do corpis: si solitudo defuerit cordis. Qui enim corpore remotus vivit: sed tumultib⁹ conversionis humane terrenorū desideriorum cogitatione se inserit: non ē in solitudine. Si vero prematur aliquis corporaliter popularibus turbis: t tñ nullos carārū secularium tumultus in corde patiatur: non est in urbe. Itaq; bene cōuersantibus pmū solitudo mentis tribuitur: vt exurgentē intrinsecus strepitum terrenorum premant: t ebulientes ab imis: curas cordis per supni gratiaz restringant amoris: oēs q motus importune se offerentium lenium cogitationum: quasi quasdaz circūuolantes muscas ab oculis mentis abigant manu gravitatē: t qdam sibi cum dño intra se secretū querant: vbi cum illo exteriori cessante strepitu per interna desideria silenter loquantur.

Capitulum. 24.

Z Dño. 8

DE hoc secreto cordis aliqs dictum est. ¶ Secrū ē silentium in celo quasi dimidia hora. Celum quippe ecclesia vocatur electorum: que ad eterna sublimia dū p sublimationem contemplationis intendit: surgentes ab infimis cogitationum tumultus premit atq; intra se deo qdam silentiuz facit. Qd quidem silentium cōtemplationis: q; in hac vita nō potest esse perfectum: factū dimidia hora dicitur. Nolenti quippe animo cogitationē tumultuosa se strepitus ingerunt: etiam sublimibus intendentem: rursuz ad respicienda terrena cordis oculum violenter trahunt. Unde scriptum est. Corpus quod corrumpitur aggravat aiam: t deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantē. Bene ergo factum hoc silentiū non integra: sed dimidia hora describitur: q; hic contemplatio nequaq; perficitur quānis ardenter in choetur. Quod etiam per Ezechielē ꝓphetam cōgruenter exprimitur: qui pro mensura ciuitatis i monte cōdite: in manu viri calamum sex cubitorum t palmo se vidisse testatur. In monte quippe electorum ecclesia sita est: q; fundata in ifimis desiderijs nō est. Quid autem p cubitum: nisi operatio: quid per senarium numerum: nisi perfectio operationis ostenditur? Quia t sexto die cuncta opa' dns explesse memoratur. Quid ergo sit per sex cubitos palmus insinuat: nisi cōtemplationem: que iam initia eterne t septime quietis demonstratur. Quia enim eternorū cōtemplatio hic minime perficitur: mēsura septimi cubiti nō expletur. Electorum itaq; ecclesia q; cuncta que opanda sunt perficit in sex cubitis i monte posita ciuitas exteruit. Qz vero hic adhuc sola initia contemplationis ispiciat: de septimo cubito non nisi palmū tangit. Sciendum vero est q; nequaq; culmen contemplationis attingimus: si non ab exterioris cure oppressione cessem⁹. Nequaq; nosmetipsos intuemur vt sciam⁹ aliud in nobis esse rōnale qd regat: aliud animale qd regitur nisi ad secretū huius silentij recurrentes: ab omni exterius perturbatione sopiamur. Qd silentiū nostrū bñ etiam Adam dormiens figurauit: de cuius mox latere mulier ꝓcessit: quia qsdo ad interiora intelligenda rapitur a rebus visibilibus oculos claudit: t tunc in semetipso vel que ꝓcesse. viriliter debeāt: vel que, subesse possint infirma distinguit: vt aliud in filo sit qd regere valeat tanq; vir: aliud tanq; femina qd regatur. In hoc itaq; silentio cordis dū per contemplationem interius vigilamus: exterius quasi obdormiscimus. Qz ergo remoti viri. i. a desideriis carnalib⁹ alieni: hoc silentium mentis inhabitāt hinc onagro dominus in solitudine domū dedit vt a turba desideriorum tempoꝝ aliū nō prematur. Sequitur.

Capitulum. 25.

Gen. 2

Sap. 9.

Exec. 40

Z

Z

Z

TT tabernacula eius i terra salsuginis. ¶ Salsugo accēdere fitim solet. Et q; sancti viri: quādiu in huius, vite tabernaculis degunt: ad supernam patriam desiderij sui quotidianis estibus accenduntur: in terra salsuginis tabernacula habere perhibentur: incessanter quippe accendantur vt fiant: fitiant vt satientur: sicut scriptum ē. Beati qui esuriunt t sitiunt iusticiam: quoniā ipsi saturabuntur. Sequitur. ((Continet multitudinē ciuitatis.)) Multitudinē ciuitatis contemnere est: humane conversationis prana studia deuitare: vt iam non libeat terrenorum hominū qui prevalent iniquitatis multi sunt perditos mores imitari. Cum paucis nāq; ingredi angustaz portam desiderant: t non cum multis lata

Cap. 1.

C

Z

C

1. Cor. 9.

Eph. 5.

itinera ingredi appetunt que ad interitum ducunt. Soleter quippe a quo t ad quid sint creati conspiciunt: t erecta consideratione accepte imaginis sequi vulgi multitudine dedignantur. Unde t sponsi voce sponse in canticis canticorum dicitur. Nisi cognoueris te o pulchra inter mulieres: egredere t abi post vestigia gregum t pasce hedos tuos. Semetipsam nāq; ea que est pulchra inter mulieres cognoscit: quando electa queq; anima cū inter peccantes posita: q; ad auctorio sui imaginem ac similitudinem sit cōdita meminit: t iuxta percepte similitudinis ordinem incedit. Que si se nō cognoscit: egreditur: quia a secreto sui cordis expulsa: in exterioribus concupiscentijs dissipatur. Egressa vero abijt post vestigia gregum: q; sua interna deserens ad latam videlicet viam ducitur: sequitur exempla populorum: nec iam agnos: sed hedos pascit: q; non innocuas cogitationes mentis sed nocentes intendit. Qz ergo electus quisq; ac cōtinens abire post gregum vestigia despicit: dicatur recte. Cōtemnit multitudinem ciuitatis. Ubi t apte subiungitur. ((Clamorez exactoris nō audit.)) Quis intelligi exactor alius: nisi diabolus potest: qui semel in paradiso homini male persuasionis nūmū contulit? t quotidie abeo huius debiti erigere reatum querit? Huius exactoris sermo est male suggestiōis incboatio. Huius exactoris clamor est: iaz nō lenis sed violenta temptatio. Die exactor loquitur: cum leniter suggerit. Die exactor dicit: cum fortiter temptat. Clamorem ergo exactoris non audire est: violentis temptationum motibus minime consentire. Audiret enim: si ea que suggesserit faceret. Si cū peruersa agere despicit: recte dicitur clamorem exactoris non audit.

Capitulum. 26.

NOnnulli vero hoc loco per exactorem intelligi ventrē volunt. Ipse nāq; a nobis quoddam debitum exigit: quia quotidianum fructū sibi humani laboris impendi etiam per naturam querit. Abstinentes igitur viri: que hoc loco onagri vocabulo figurantur: dum violenta gule desideria repumunt: quasi clamantis exactoris verba contemnunt. Sed cum continuari vero contra innumera vitia: multa virtutum certamina suppetunt: cur sibi exactoris clamore contempto: de solo hic ventre dicatur: q; est⁹ impetum impulsumq; restringat: nisi q; nullus palmam spiritualis certaminis apprehendit: qui non in semetipso prius afflictū ventris concupiscentiam carnis incentiua benicerit. Neq; enim ad conflictum spiritualis agonis assurgitur: si non prius per afflictam ventris concupiscentiam vicis apertus edomatur: quia si nō ea que nobis sunt vicinora prosternimus: nimirum inuiter ad ea que longius sunt impugnanda transimus. Incassum nāq; contra exteriores inimicos in campo bellum geritur: si intra ipsa urbis menia, ciuis infidians habetur. Mens quoq; ipsa certantis sub graui confusionis dedecore a spiritualis certaminis congressione repellitur: quando infirma in carnis pretio gule gladijs confossa superatur. Nam cum se paruis prosterni conspicit: confligere maioribus erubescit. Nonnulli vero ordinem certaminis ignorātes edomare gulam negligunt: t iam ad spiritualia bella consurgūt. Qui aliquādo multa etiaz que magne fortitudinis sint faciunt: sed dominante gule vitio: per carnis illecebrā eorum ne quod fortiter egerint perdunt: t dū venter non restringitur: per carnis concupiscentiam simul cuncte virtutes obruuntur. Unde t Habusardan vincente scribitur. Princeps cocorum destruxit muros Dierusalem. Quid enim per muros Dierusalem significans scriptura exprimit: nisi virtutes animeque ad pacis visionem tendit? Aut qs cocorum princeps nisi venter accipitur: cui diligentissima a coquētibus cura seruitur? Muros igitur Dierusalem princeps cocorū destruit: q; virtutes anime dum nō restringitur venter perdit. Hinc est q; Paulus cōtra Dierusalem mente decertanti vires cocorum principi subtrahebat cum diceret. Castigo corpus meū t seruituti subijcio: ne forte alijs predicās ipse reprobus efficiar. Die etiam finiit dicens. Sic curro non quasi i incertū: sic pugno non quasi aerē verberās. Quia cum carnem restringimus: ipsis abstinentie nostre ictibus non aerem: sed immūdos spūs verberamus: t cū hoc qd est extra nos subiacem⁹: extra positis aduersarijs pu-

Bas. 3. gios damus. Vnde ℓ & rex Babylonis succendi fornacem iubet: naphte: sulphure: picis: & maleoli ministrari congeriem ꝓcipit: sed tñ abstinentes pueros hic ignis minime consumit: quia antiquus hostis: ex innumeras cibor̃ cõcupiscentias nostris obtutibus opponat: quibus libidinis ignis crescat: bonis tñ mentibus superni spiritus gratia infibulat: vt a carnalis concupiscentie estibus ille se perdurent: vt & si vsq; ad temptationem cordis flamma ardeat: vsq; ad consensum tamen temptatio non erumpat.

Capitulum. 17.

a Scienduz preterea est quia nos quinq; modis gule vitium temptat. Aliquando nãq; indigentie tempora preuenit: aliquando vero tempus non ꝓuenit: sed cibos lautiores querit: aliquando quelibz summenda preparari accuratius exigit: aliqñ aũt & qualitati ciborũ & tempori congruit: sed in ipsa quantitate sumendi mensuram moderate refectionis excedit. Nõnunq; vero & abiectius est qđ desiderat: & tamen in ipso estu immensi desiderij veterius peccat. Mortis quippe sententiam patris ore Jonathas meruit: quia in gustu mellis constitutum edendi tempus antecessit. Et ex egypto populus eductus in heremo ocubuit: q: despecto manna cibos carnium petijt: quos lautiores putauit. Et prima filiorum heli culpa suborta est: qđ ex eorũ voto sacerdotis puer non antiquo more coctas vellet de sacrificio carnes accipere: sz crudas ꝙrere quas accuratius exhiberet. Et cum ad Exec. 16. Jherusalem dicitur. Hec fuit iniqtas Sodome sororis tue: superbia: saturitas panis et abundantia aque: apte ostenditur: q; iccirco salutẽ perdidit: q: cum superbie vitio mensuram moderate refectionis excessit. Et primogenitorũ gloriam esau amisit: q: magno estu desiderij: vilem cibum. i. lenticulã cõcupiuit: quã dũ vendẽdio etiam ꝓmogenitis pretulit: quo in illam appetitu anhelaret indicauit. Hec enim cibus sed appetitus in vitio est. Unde & lautiores cibos plerũq; sine culpa sumim⁹: & abiectiores non sine reatu cõscientie degustamus: hic ꝙppe quẽ dixim⁹ esau ꝓmarũ per lenticulam pdidit: et Helias in heremo virtutez spiritus carnes edendo seruauit. Uñ & antiquus hostis ga non cibum sed cibi eõcupiscentiã esse cãm damnationis intelligit: & ꝓnũ sibi hominez non carne: sed pomo subdidit: & secũdã nõ carne: sed pane temptauit. Unde est: q; pleriq; culpa cõmittitur: etiam cum abiecta & vilia sumuntur. Hec enim Adam solus: vt a vetito se pomo suspenderet precepti ꝓhibitionis decepit. Nam eũ alimenta quedaz salutis nostre contraria indicat: ab his nos quasi per sententiam vetat. Et cum concupiscentes noxis attingim⁹ ꝓfecto qđ aliud qñ vetita degustam⁹. Es itaq; sumẽda sunt que nature necessitas querit: & nõ que cõdi libido suggerit. Sed magnus discretionis labor est huic exactori & aliqd impendere: & aliqd denegare: & non dando gulam restringere: & dando naturã nutrire. Que fortasse discretio subinfertur cum dicitur. Clamorez exactoris non audit. Sermo nãq; hui⁹ exactoris est necessario postulatio nature. Clamor ꝙo eius est mensuram necessitatis trãsiens appetitus gule. Dic itaq; onager exactoris huius sermonem audit clamorẽ non audit: q: discretus vir ac ꝓuidus & vsq; ad temperandam necessitatez ventrem refici: & a voluptate restringit.

Capitulum. 18.

Liendũ vero ẽ: q: sic voluptas sub necessitate se paliat: vt vir cum ꝓfectus qđq; discernat. Nam dũ solui debitaz necessitas petit: voluptas erpieri desideriũ suppetit: & tanto gulam securius in precipitium rapit: quãto sub honesto nole necessitatis erplende se contegit. Sepe aũt in ipsa edẽdi via furtiue admixta voluptas subsequitur: nõnunq; vero impudenter libera etiam ꝓcire conatur. Facile aũt est deprehendere: cum voluptas eius necessitatem ꝓuenit: sed valde est difficile discernere cum in ipso esu necessario se occulta subiungit. Nã gaudet precuntem nature appetitum segtur: quasi a tergo veniens tardius videtur. Eo enim tempore quo necessitati debitum soluit: ga per esum voluptas necessitati miscetur: qđ necessitas petat: & qđ sicut dictum est voluptas suppetat ignorat. Sepe ꝙo & discernimus: & quia vtrãq; per experientiam sibi coniunctam nouimus: in hoc qđ extra me-

R.o.ij. tuo rapiant: libet vt edendo fallamur: & dũ sibi meus ex necessitate blanditur ex voluptate decipitur. Scriptuz ꝙppe est. Carnis curam ne feceritis i desiderijs. Que igitur fieri i desiderio phibetur: in necessitate conceditur: Sed sepe duz incaute necessitati cõ descendimus: desiderijs deseruim⁹. Nõnunq; vero dum desiderijs imoderatius obsequi nitimur: necessitatis misereas augemus. Sic enim necesse est: vt arten gñq; contẽtie teneat: quatenus non carnem sed vitia carnis occidat. Nam dũ pierũq; duz plus iusto caro restringitur: & ab exercitatione boni operis enarratur vt ad oratiõnẽ quo q; vel predicationẽ non sufficiat: dũ incentiua vitiorum in se funditus suffocare festinat. Ddinatorem ꝙppe habem⁹ intentionis iterne hunc hostem quem exterius gestam⁹ & ipsi insunt motus lasciuie: ipsi effect⁹ supputant operationis bone. Sepe ꝙo dum in illo hostem insequmur: & cinerem quem veligimus trucidamus: & sepe dum quasi concinnam parcimus: ad prelium hostem natrim⁹. Esca nã q; alimentis viria superbiunt: quibus nutrite virtutes vigunt. Et cum virtus alitur pierũq; vires vitijs augentur. Cum ꝙo immensa continentia vitioz̃ vires exterminat: etiam virtus deficiens anhelat. Unde necesse ẽ: vt interioz hõ noster equ⁹ qdem arbiter presideat iter se & eũ quem exteri⁹ gestat: quatenꝰ ei hõ sanus exterioz ꝓ debitum misterij seruire sufficiat & nunq; supbe libera ceruice contra dicat: nec mouear̃ si qđ suggerẽdo submurmurat dũmodo eũ semper supposita calce dominatõis premat.

Dicq; fit vt dum repressa vitia reniti qdem nobis patimur: & tamẽ hec nobiscum congredi ex equo prohibemus: nec vitia cõtra virtutem prevaleant: nec rursum virt⁹ eam vitioz̃ oĩmoda extinctõe succũbat. Quia i ea re sola clauis funditus extinguitur: quia Ihũs victorie seruat ad edomandam tamen cogitationum superbiam continua nobis pugna seruat. Unde bene hic q: vnusquisq; vir continens & debite necessitati cõgruit: & violente voluptati contradicit voce dñica di: Clamorem exactoris nõ audit. Quia autem discretus vir eo ad intelligenda superiora se eleuat: quo in se carnis incentiua castigat recte post contemptum exactoris clamorem subditur: ¶ Circũspicit montes pascue sue. ¶ Mõtes pascue sunt: alte contemplatiões interne refectõis. Sancti enim viri quãtumlibet se extern⁹ despiciendo dilatent: tanto amplius interne revelationum contemplatõe pascuntur. Hinc scriptum est: Dilatasti in corde meo dilatationes tuas. Unde in conualle lachrymarum q: quos extern⁹ in fletu continet conuallis humilitatis: eos interius sublimat ascensus contemplatiõis

Capitulum. 19.

Monte etiam pascue sunt sublimes virtutes angelorum. Que iccirco ꝙ nos ministrando & aduocando reficiunt: q: illic interno contemplatiõis rore pinguescit. Que q: largiente deo i omni nos certamine pregunt: recte circũspici dicuntur: Undiq; enim nobis adesse circũspicimus: quorum defensione contra aduersarios exteriores munimur. Possunt adhuc montes pascue accipi alte sententie scripture sacre: de quibus per psalmistam dicit: Montes excelsi cervis: q: hi q iam dare contẽplatiõis sal⁹ nouerint: altos insanarum vlularum vertices quasi cacumina mõtium ascendũt. Ad que ꝓfecto cacumina: q: infirmi puenire nõ valent: recte illic subditur: Petra refugiũ erinacijs: q: videlz imbecilles nõ sublimiter intelligentia exercet: sed sola in christo fides humiliter continet. Segtur. ¶ Circũdia que q; perquirit. ¶ Arentia ꝙppe sunt oĩa que tẽporaliter condita venturo fine jocunditate vite presentis quasi estiuo sole siccantur Circũdia aũt sunt vocata: que nulla tpalitate marcescunt. Dum ergo onagro virẽtia pergrere est: sancto vnicuiq; viro despectis rebus tranſitorijs in eterna mansura desiderare. Cuncta ꝙo hec que de onagro dicta sunt: intelligi etiam aliter possunt. Que repetito superiore ihũ exponim⁹: vt lectoris iudicio quod eligendũ crediderit reliquamus. Igitur postq; predicatoz dispensatio sub ceruarũ ꝓtextu descripta ẽ: vt ostenderetur ꝓ quem hec cadẽ virt⁹ predicationis datur: alio cõmemoratio de dñica incarnatione subnectitur vt dicatur. ¶ Quis dimisit onagrum libertũ. ¶ Hec indignũ go indicer ꝓ tale animal incarnatum dominũ posse figurari: cum constet o b⁹q; per significationem quãdam in scripturis sacris & omnis

t scotrabeus ponatur sicut scriptum ē: Ego autem sum vermis t non homo. Et sicut apud septuaginta interpretes p propheram dicitur: Scarabeus de ligno clamauit: Quę ergo nominatis rebꝰ tam abiectis t vilibꝰ figuratur: qd ꝺ illo contumeliose dicatur: ꝺ quo constat quod proprie nil dicatur. Elocatur. Vocatur etēr. i. agnus: ſꝫ propter innocentiam. Elocatur leo: ſꝫ propter potētiam. Aliquando ēt serpenti compatur: sed propter sapientiam: Atqꝫ ideo per hec oīa dicit figuraliter potest: qz ꝺ his ommibꝰ credi aliqd cētraliter non potest. Si. n. vnum, horū quodlibet essentialiter existeret: alterum illi dici non posset. Nam si agnꝰ pprie diceret leo tam vocari nō poterat. Si leo, pprie diceretur: serpens signari nō posset: Sed hec in illo omnia dicunꝰ tanto latius in figura: quāto longiꝰ ab essentia. Potest ergo onager incarnatum dñm designare. Agreste pe animal est onager. Et qz incarnatꝰ dñs gentilitati magis ꝺ ſ̄ decet profuit animale corpus assumens: quasi nō in domū ſꝫ potius in agrum venit. De quo agro gentilitatis per ꝑa. dī: Species agri mecum ē. Incarnatus itaqꝫ dñs q in forma dei equalis est patri: forma serui minor ē patre: qz minor est etiam seipso.

Capitulum. 30.

Deatur ergo a patre de filio ſꝫ formam serui. Quis dimittat onagrum liberum t vincula eius quis solvit? Omnis qppe q peccat seruus est peccati. Et qz incarnatus dominꝰ particeps factus ē nostre nature nō culpe: liber dimissus dī: qz sub peccati dominio non tenetur. De quo alias scriptum est: Factus est inter mortuos liber. Inter mortuos liber dimissus dicitur: qa naturam nostram suscipiens: iniquitatis iugo nullo modo tenetur. Quem quāuis macula culpe nostre nō attigit: passio tamē nostre mortalitatis astrinxit. Unde t postqꝫ liber dimissus dicitur: recte de illo adiungit: ((Et vincula eius quis solvit?)) Vincula eiꝰ qppe tunc soluta sunt: cuꝫ infirmitates passionis illius in resurrectionis sunt gloriam cōmutate. Quasi quedam vincula dominus habuit: ea que nos negligenter merito patimur: nostre mortalitatis infirma: quibus t vꝫ qꝫ ad mortem sponte ligari se voluit: t que per resurrectionem mirabiliter solvit. Esurire enim: sitire: lassescere: teneri: flagellari: crucifigi: nostre mortalitatis vincula fuit. Sed cum expleta morte velū templi rūperetur: scinderentur petre: monumenta panderentur: inferni claustra patescerent: quid aliud tot argumentis tante virtutis ostēditur: nisi quod illa infirmitatis vincula solvebantur. Et is q ad suscipiendam serui formam venerat: in ipsa serui forma ab inferni vinculis absolutus ad celum etiā cuꝫ membris liber rediret. De quibus eius vinculis petrus attestatur dicens: Quem deꝰ suscitauit solutis doloribus inferni: iuxta qđ impossibile erat illum teneri ab eo. Et quia post mortem suam atqꝫ resurrectionem ad gratiam fidei gentilitatem vocari dignatꝰ est: postqꝫ dicta sunt soluta eiꝰ vincula apte subiungitur: ((Qui dedi in solitudine domū t tabernacula eiꝰ i terra salsuginis.)) In gentilitate enī in qua patriarcha non fuit: propheta nō fuit: ad intelligendum deum qui ratione vteretur homo pene non fuit.

De hac solitudine per Isaiam dī: Letabitur deserta t inuia: t exultabit solitudo, t florebit quasi lilium. Et rursum de ecclesia dicitur: Ponet desertum eiꝰ quasi deliciā: t solitudinem eiꝰ quasi hortuꝫ dñi. Terra vero salsuginis hec eadem solitudo, repetita est: que prius qꝫ veram dei sapientiā cognosceret salsuginem ptulerat: qz nullam viriditatēꝫ boni intellectꝰ proferens: peruersa sapiebat. Domū ergo in solitudie t tabernaculum in terra salsuginis accepit: qz incarnatus pro hoibus deus derelicta iudea gētilitatis corda possedit. Unde ei patris voce per prophetam dicitur: Postula a me t dabo tibi gentes hereditatem tuam: t possessionem tuam terminos terre. Quia iuxta hoc quod deus est cuꝫ patre vat oīa: iuxta hoc vero quod homo ē: a patre accepit oīa sicut scriptum est: Potestatem dedi ei t iudicium facere: quia filius hominis ē. Et rursum scriptum est: Sciens qz omnia dedit ei pater in manus. Vel sicut ipe dixit: Omne quod dat mihi pater ad me veniet. Juxta hoc si queritur qđ inter dominum ac tabernaculum distet: dompus i habitatione est tabernaculum in itinere. Lorda itaqꝫ gentilium

quasi quedam tabernacula habuit veniendo: sed ea per iusticiam firmans: domuꝫ fecit habitando: t quia eorum vitā ad quos venerat imitari despexit recte dicitur: ((Et tēnet multitudinem civitatis. i. mores vitę eius humane conversatiōis. Homo qppe inter homines factus: solum tenere solum non nititur cum quo non inter nos homo factus est: ve non solum nos sanguine fuso redimeret: ſꝫ etiam ostenso exemplo cōmutaret. In conversatione igitur nostra t veniendo alia invenit: t vinendo alia docuit. Studebant. n. omnes superba adam stirpe progeniti prospera vite presentis appetere: t aduersa detestare: obprobria fugere: gloriam sequi. Venit iter eos dominus incarnatus aduersa appetēs: prospera spernens obprobria amplectens: gloriam fugiens. Nam cum iudei illum regem sibi constituere voluissent fugiendo refugit. Cum vero eum interficere molirentur: sponte ad crucis patibulum venit. Fugit ergo quod omnes appetūt: appetiꝫ quod omnes fugiunt. Sed cum fugit quod omnes appetunt: appetiꝫ quod omnes fugiunt fecit quod omnes mirarentur vt t mortuus ipse resurgeret: t morte sua alios de morte resuscitaret.

Capitulum. 31.

Ale qppe vite sunt hoīs in corpore cōsistentis: vna ante mortem: alia post resurrectionem. Quarum viam omnes agendo nouerant: alteram nescisebant: t humanum genus soli huic quam noverat intendebat. Venit per carnem dominus: t duas suscepit vnam alteram demonstrauit. Dū hanc nobis cognitam suscepit illaꝫ que nobis est incognita ostendit. Docendo qppe vitam exercuit quā tenemus resurgendo aperuit: quam querimus: exemplo suo nos docens qꝺ hec vita quam ante mortem ducimus nō propter se amanda sit: sed propter alteram toleranda. Quia ergo nova cōversatiōe visus inter homines: mores babylonie secutus non est: bene de eo scriptum ē: Continēt multitudinem civitatis. Vel certe qꝺ multos per spaciosam viam vagantes despit t per angustam gradientes pancos elegit. Solitudinē vitę civitatis continere

cut scriptum est. Gargate postq̃ sederitis.
Ps.125. Rachel ergo idola sedendo operuit: q; sancta ecclesia ydolum sequens terrene cõcupiscentie vana penitendo texit. De hac eo operatione vitioꝝ dicit per psalmistam dicitur.
Ps.31. Beati quoꝝ remisse sunt iniquitates: et quoꝝ tecta sunt peccata. Nos igitur Rachael illa signauit: qui idola sedendo premimus: si culpas auaricie penitendo vãnamus. Que vtiq; auaricia illis nõ solet euenire quasi via domini viriliter currunt: ḡbus
Ps.30 dicitur. Viriliter agite ⁊ confortetur cor vestrum sed his maxime: qui quasi effeminato gressu gradientes per blandimenta seculi resoluuntur. Unde ⁊ ille eisdem Rachelis hec verba sunt. Iurta consuetudinẽ feminarum nunc accidit mihi. Apud Jacob ergo idola Labã non repperit: q; creatoꝛ callidus quid in redemptore nostro reprehenderet non inuenit; de quo creatore redemptoꝛi nostro gentilitatem ab eius dominio
Isa.9. liberanti dicitur per ppheram. Jugũ enim oneris eius ⁊ virgaꝝ humeri eius: ⁊ sceptrũ exactoris eius superbi: sicut in die madian. Eripiens ḡppe gentilitatem dñio superauit iugum oneris eius cum eam aduentu suo ab illo demoniace tyrannidis seruitute liberauit. Superauit virgam humeri eius: cum passione illius que ex peruerso opere grauiter deprimebat ab humano genere redemptoꝛ compescuit. Superauit sceptrum exactoris eius: cũ regnũ eiusdem diaboli qui pro pestifera ppetratione vitioꝝ exigere cõsueuerat debita tributa penarum de fidelium corde destruit.

Capitulum. 32.

A Sed quõ hec facta sunt audiamus. Subinnectũ est illi eo sicut in die madian. Nõ ab re arbitroꝛ si hoc madianitarũ bellũ qđ in comparatione aduentus dñi ea ppheta vigilanter illatum est: aliquanto latius differamus. In libro ḡppe iudicũ Gedeon contra madianitas dimicasse describitur. Is cum exercitus multitudinem ad bella pduceret: diuina illi admonitione preceptum est vt ad fluuiũ veniens oẽs quos fortis genibus aquas haurire cõspiceret a bellorꝝ cõflictu remouaret. Ueruntamen ex vt trecenti viri tantummodo qui stantes manibus aquas hauserant remanserint. Cum hic ad prelium pgit cosq̃ non armis sed tubis lampadibꝰ ⁊ lagenis armauit. Nã sicut scriptũ ẽ. Accensas lampades miserunt intra lagunculas ⁊ tubas in dextera: lagenas autẽ in sinistra tenuerunt: ⁊ ad hostes suos comiꝰ venientes ecciderunt tubis: confregerũt lagũculas: lampades apparuerunt: ⁊ hinc tubarum sonitu: illinc lampadarum coꝛruscatione territi hostes sunt in fugã cõuersi. Quid hoc est q; tale bellum per ppheram ad me
B dium adducatur ⁊ aduentui redemptoꝛis nostri ultimo pugne victoria comparat? Ad indicare ppheta nobis studuit q; aduentũ redemptoꝛis nostri contra diabolũ illa sub gedeõ duce pugne victoria designauit. Talia illic numerum acta sunt: que quantomagis vsum pugnandi transeunt tanto ampliꝰ a ppheticis mysterio non recedũt. Quis enim vncũ cum lagenis ⁊ lampadibus ad prelium venit? Quis cõtra arma veniens: arma deseruit. Ridicula nobis hec profecto fuerant si terribilia hostibus non fuissent.
Sed victoria ipsa testãte didicimus ne parua hec que facta sunt ppendamus. Gedeõ itaq; ad prelium veniens redemptoꝛis nostri signat aduentum: de quo scriptum est.
Ps.23. Tollite portas principes vestras ⁊ elevamini porte eternales: ⁊ introibit rex glorie. Quis est iste rex glorie? dñs fortis ⁊ potẽs: dñs potens in prelio: hunc redemptorem nostrũ nõ solũ opere: sed etiam nomine ppheta nouit. Gedeon. nãq; interpretatur circuiens i vtero.
C Dñs enim noster per maiestatis potentiaꝝ omnia circũplectitur: ⁊ tamen per dispẽsationis gratiam intra vteruꝝ virginis venit. Quis est enim circuiens in vtero nisi omnipotens deus sua dispensatione nos redimẽs: diuinitate cuncta complectens: ⁊ humanitatem intra vterum sumens in quo vtero ⁊ incarnatus fuit ⁊ clausus nõ fuit. Qui ⁊ intra vterum fuit per infirmitatis substantiam ⁊ extra mundũ per potẽtiã maiestatis. Abdias vero interpretatur de iudicio. Erit enim hostes eius repellendi destruendiq; eẽnt nõ de vitio repellentis: sed de iudicio iuste iudicantis fuit. Et iccirco de iudicio vocantur q; alieni a gratia redemptoꝛis iuste damnationis meritum etiam in vocabulo nominis trahunt.

Capitulum. 33.

C Ontra hos Gedeon' cum trecentis pgit ad prelium. Solet in centenario numero plenitudo perfectionis intelligi. Quid ergo per tractum centenariuꝝ numerum designatur nisi precepta cognitio trinitatis? Cũ his ḡppe dño noster aduersarios fidei destruit: cũ his ad ꝑdicationis bella descendit: q; possunt diuina cognoscere: q; sciãt de trinitate que deꝰ est precepta sentire. Notandum ꝙ est: q; iste trecentoꝝ numerus in tau littera cõtinetur: que crucis spẽm tenet. Cui si super transuersam tincã id qđ in cruce eminet adderek non iam crucis spẽs sed ipsa crux esset. Qui ergo iste trecentoꝝ numerus in tau littera cõtinetur ⁊ p tau littera̅ sicut dixim̃us species crucis ostendit non imerito in his trecẽtis gedeonẽ sequentibus illi designati sunt ḡbus dictum ẽ. Si
Luc.9. quis vult post me venire abneget semetipm ⁊ tollat crucem suã ⁊ sequatur me. Qui sequentes dñm tanto verius crucem tollũt: quãto acrius ⁊ se edomant ⁊ erga primos suos charitatis compassione cruciant. Ut
Ezech. 9. ⁊ per Ezechielem ppheta dicat. Signa tau super frontes virorũ gementiũ ⁊ dolentiuꝝ.
D Dei certe in his trecentis qui in tau littera continẽtur hoc expꝛimitur qđ ferꝝ hostiã crucis ligno separek. Ducuq; sunt ad fluuiũ vt aquas biberent ⁊ q aquas flexis genibus hauserunt: a bellica intentione remoti sunt. Aquis nãq; doctrina sapiẽtie: fluẽte aũt genu recta operatio designatur. Qui ergo dum aquas bibunt genu flexisse perhibẽt a bellorum certamine ꝓhibiti recesserunt: q; cum illis christus contra hostes fidei pgit ad prelia: qui cum doctrine fluenta hauriunt rectitudinem operꝝ non inflectunt.
Ro.1. O eos quippe tunc bibisse aquã sed non oculo recto genu flexisse narrati sunt: reprobati sunt q genua dum aquas biberent inflexerunt: q; attestante apostolo non auditores legis iusti sunt apud deum: sed factores legis iustificabuntur. Quia enim vt diximus
Debit. 12 dissolutio operũ in ipsa genuũ incurvatione signatur: recte rursum per Paulũ dicitur. Remissas manus ⁊ dissoluta genua erigite ⁊ gressus rectos facite pedibus vestris. Di
E ergo Christo duce ad bellum procedunt: q; hoc qđ ore annũciant opere ostendunt: qui fluenta doctrine spiritaliter hauriunt nec tamen in prauis operibus infecturnine carnaliter: q; sicut scriptum est. Non est species Eccli.
sa lune in ore peccatoris. Unum ergo est ad prelium cum tubis: cum lampadibus: cum lagenis. Instructus iste vt diximus fuit ordo preliandi. Cecinerunt tubis ⁊ fusilibus lagene tenebantur. Hinc tubis: intra lagenas autem sunt misse lampades: confracto vero lagenis lampades ostense sunt: quaꝝ coꝛruscante luce hostes territi in fugam vertuntur. Designatur itaq; in tubis clamor predicantium: in lampadibus claritas miraculoꝝ: in lagenis fragilitas corporum. Tales ḡppe secum dux noster ad predicationis prelium duxit: qui despecta salute corporum: hostes suos morte digna perimerent: eorũq; gladios non armis: non gladiis sed patientia superarent. Armati enim venerunt sub duce suo ad prelium martyres nostri ꝙ tubis sed lagenis sed lampadibus. Qui sonuerant tubis dum predicant: confregerũt lagenas: dum soluenda in passione sua corpoꝛa hostilibus gladiis opponunt: respiendauerunt lampadibus dum post solutionem corporum miraculis coꝛruscauerũt. Uertq; hostes in fugam cõuersi sunt: quia cõ martyrum corpoꝛa miraculis coꝛruscare cõspiciunt lucc veritatis fracti qđ impugnauerant crediderunt. Cecinerunt ergo tubis vt lagene frangerentur: lagene fracte sunt: vt lampades apparerent: apparuerunt lampades vt hostes in fugam verterẽt. Adest predicauerunt martyres: donec corum corpoꝛa in morte solucrentur: corpoꝛa: eorum i morte soluta sunt: vt miraculis coꝛruscarent: coꝛruscauerunt miraculis: vt hostes suos ex diuina luce' perimerent: quatenus nequaq; deo erecti resisterent sed eum subditi formidarent. Et notandum ꝙ stetere hostes ante lagenas: fugerũt ante lãpades: q; nimirum persecutores sancte fidei predicatoribus adhuc in corpoꝛe positis restiterunt: post solutionem vero corporum apparentibus miraculis in fugam verti sunt: quia pauore conterriti a persecutione fidelium cessauerunt. Predicationes; sed licet tubarum: fractis lagenis corporum vi fos timuerunt lampadibus miraculoꝝ.

Capitulum. 34.

a Attendēdū est etiā id qđ illic scriptū est: quia i dextera tubas lagenas i sinistra tenuerunt. Pro dextero enī habere dicimur: quicqđ p magno pensamus: pro sinistro vero: qđ pro nihilo ducimus. Scriptū ergo illic scriptum ē: qđ in dextera tubas: lagenas aūt in sinistra tenuerunt q: christi martyres pro magno habēt predicationis gratiam: corporum vero vilitatē pro minimo. Quisqs enim plus facit vilitatem corporis qđ gratiā predicationis: in sinistram tubā: atqs in dextera lagenā tenet. Si enim priori loco gratia pdicationis attenditur: t posterioris vilitas corporis: certū est q: dextris tube t sinistris lagene tenēatur. Dic ait dominus in euāgelio ait. Neqs accendunt lucernam t ponūt eam sub modio sed super candelabrum. In modio enim cōmodū temporale: in lucerna autem lux pdicatiōis accipitur. Lucernam ergo sub modio ponere est: propter temporale cōmodum gratiā pdicationis abscōdere: qđ nemo vtiqs electorū facit. Et bene illic additur: sed supra candelabrum. In cādelabro enī status corporis designat: cui lucerna supponitur dū eidem corpori cura predicationis anteferē. Bene itaqs per pphetam dictū est. Sceptrum ere ctoris eius supasti sicut in die madian. Sed q: exponēdi pphetici testimonij gratia longe digressi sumus: ad operis nostri ordinem reuertamur. Igitur postqs dictus ē. Clamorem eractoris non audit: quia videlicet antiqui hostis insidias dūs in carne manifestatus desperit: quid etiam de electis suis fecerit: recte subiungit: dicens. ((Circūspicit montes pascue sue.)) Montes accipimus omnes elatos huius seculi: qui i corde suo altitudine terrena tumuerunt. Sed q: etiā tales dūs ecclesie sue corpori cōuersos immiscerat: coīqs a priori elatione cōmutāns in sua membra transformat: isti mōtes pascue eius sunt: q: nimirum de cōuersione errantium: t de superborum humilitate satiaē fiat ipse ait. Meus cibus est vt faciam voluntatem eius qui me misit. Et sicut apostolis ad predicationem missis precepit dicēs. Operāmini non cibum qui perit sed q permanet in vitam eternam. De his mōribus per pphetam dicitur. Nō repellet dominus plebem suam: quoniam in manu eius sunt omnes fines terre: t altitudines montium ipse conspicit. Altitudines enim montium elationes sunt vtiqs superborum. Quas dominus conspicere dicitur. i. ab vnitate sua in melius cōmutare. Cōuertit nāqs dūs eum quem conspicit. Unde scriptum est. Cōuersus dūs respexit Petrum. Et recordatus ē Petrus verbi dūi sicut dixerat. Q: priusqs gallus cantet ter me negabis: t egressus foras flenit amare. Et sicut Salomon ait. Rex qui sedet in solio iudicij dissipat omne malum intuitu suo. De hoc respectu montium rursum per pphetam dicitur. Mōtes sicut cera fluxerunt a facie dūi: q: post perversitatis sue vaniciam diuina formidine liquefacti: ab illo pr̄ rigido tumore substrahuntur. Intuendum etiam q: non ait inspicit: sed circūspicit montes pascue sue. In ea dea qppe incarnatus est dūs: que posita in medio gentium fuit. Neqs ideo circūspexit montes: quia elatos huius seculi circūquaqs positos ex gentilitatis vniuersitate colligit. In his itaqs montibus pascitur: q: bonis operibus cōuersorum quasi herbis virentibus satiatur. Hunc est q: ei spōse voce in canticis canticorum dicitur. Indica mihi: vbi pascas: vbi cubes in meridie. Pascitur qppe dūs: cum bonis nostris actib⁹ delectatur. Cubat vero in meridie: cum ex desiderijs carnalibus ardenti corde reprobor̄ apud electorum suorū pectora refrigerium inuenit cogitationis bone. Mōs enīqdem Mathens fuerat: quando in theolonei lucris tumebat. De quo t scriptum est. Quia postqs credidit inuitato in domū suā dūo cōuiuium magnum fecit. Mons itaqs iste huic onagro virētis pascue herbas p̄tulit: q: t forte cum cōuiuio: t intus epulis virtutuq; pauit. Qđ adhuc plenissime erpletur cum subditur. ((Virentia quēqs pquirit. Virentia enim deserit: t virentia quēqs pquirit.)) Virentia nāqs corda sunt hoium: que in huius seculi spe pictura plantata eternitatis fiduciam non habent. Virent autēq; que illi hereditati inherent: de qua Petrus apostolus dicit. In hereditatem incorrupti bilem: t incontaminatā t immarcessibilem. Tanto enim qui.q; vere virentes sunt: quanto in hereditatis immarcessibilis sorte solidiores radicem figunt. Quisqs itaqs

secum arere formidat: arentia extrinsecus mundi huius desideria fugiat. Quisquis a dño perquirit desideratq; eternam patriā apperens: in interna cordis plantatione viridescat. Dec aūt de onagro exposita sub duplici intellectu sufficiant. Lectoris tamen iudicio relinquendum est: qđ magis vtcrit exigendum. Et si vtrumqs expositionis intelligē tiam forsitan desperet: libenter ipse lectorē meum subtilius verusqs sentientem velut magistrum discipulus sequar: q: mihi prorsus donatum credo: quicqđ illuz me melius sentire cognosco.

Capitulum. 35.

a Mōnes enim qui fide pleni de deo aliqđ sonare nituntur: organa veritatis sumus: t in eius dēq; veritatis potestate est: vtrū p me sonet alteri: an per alterū mihi. Ipsa qppe auditio in medio nostri cordis non eque viuentibus oibus equa ē: t sepe alium tangit: vt bene audiat qđ per alium ipsa sonuerit: sepe vo alium tangit: vt bene qđ ab altio audiat sonet. Sepe doctoris verbum pro gratia tribuitur auditoris: et sepe pter auditoris culpaz subtrahitur sermo doctori. In his ergo que vbertim predicat doctor: nulla elatione se efferat: ne fortasse non pro sua: sed pro auditoris gratia q⁹ recipiatur lingua: t in his que doctor sterilius dicit: auditor non succenseat: ne fortasse doctoris lingua: non pro sua: sed pro auditoris reprobatione torpescat. Pro auditoris nāqs gratia datur bonus etiam malus sermo doctoribus: sicut potuerunt phariseis suppetere verba predicationis: de quibus scriptum est. Dia ergo quecūqs dixerint vobis seruate t facite: fm vero opera corū nolite facere. Propter auditorū vero reprobationem bonus etiam doctoribus sermo subtrahitur: sicut ad ezechielem cōtra israel dicitur. Linguam tuam adherere faciā palato tuo t eris mutus: nec quasi vir obiurgāns: quia domus exasperans est. Aliquādo autē sermo predicationis pter vtrosqs datur: aliquando pter vtrosqs subtrahit. Propter vtrosqs enim datur: sicut diuina voce paulo apud corynthios dicitur. Noli timere: sed loquere. Et paulo post. Quia populus multus est in hac ciuitate. Propter vtrosqs vero subtrahit: sicut beli sacerdos t prauam filiorum cognouit actionem: t grauem increpationis non exercuit vocem: cui profecto futurum esset vt in mortis sepulcro: t illos reatus suos: t illam filiorū pernam maletaret. Inter hec igitur cum vel pro quo sermo detur: vel propter quem subtrahatur ignoramus: vnum est salubre remedium: nec de his que aliqs magis accepimus nosmetipsos extollere: nec de eo alterum qđ minus acceperit irridere: sed sub humilitatis pede grauiter t constanter inerdere: q: in hac vita tanto veracius docti sum⁹: quāto doctrinam nobis a nobismetipsis suppetere non posse cognoscimus. Cur ergo quisquam de doctrina superbiat: que occulto iudicio: vel cui quando detur vel quando cui subtrahatur ignorat: Quamuis cum securitate timor semper longe videatur abesse: nobis tamen nihil est securius: q; sub spe semper timere: ne incauta mens: aut desperando se in virtus dejicat: aut extollendo de donis ruat. Ante vulneri enim ac pij iudicis oculos: quanto de se sub spe humili⁹ trepidat: tanto in illo robustus stat.

Sancti Gregorij Liber xl. Ca. i.

A paradi/

so sancto homini diabolus inuidens superbie vulnus inflixit: vt qui mortem non acceperat conditus: mereret elatus. Sed quia diuine potentie suppetit: non solum bona de nihilo facere: sed ea etiam ex malis que diabolus perpetrauerat reformare: contra hoc inflictum vulnus superbientis diaboli medicina apparuit inter homines humilitas dei: vt auctoris exemplo humilitati surgerent: qui imitatione hostis elati ceciderunt. Contra ergo superbientem diabolum apparuit inter homines homo factus humilis deus. Hunc potētes huius seculi membra diaboli supbiētis eo despectibilē crediderūt: q; hanc sem cōsperserūt. Quin⁹ cui cordis eo quanto magis tumuit: tāto ampli⁹ medicamētū

vite desperit. Repulsa igitur a vulnere sup
borum medicina nostra peruenit ad vuln⁹
humilium. Infirma qppe mundi elegit de
us vt confundat fortia: setuꝫ est cū pau
perib⁹: quod post eruū diuites elati mirarē
tur. Nam dū nouas in illis virtutes aspi
ciunt: eoꝝ quorum prius cōtempsere vitaꝫ
postmoduꝫ obstupuere miracula. Dū mor
pauidi ad sua cozda redeūtes: estimuerūt
sanctitatem i miraculis: quam desperarāt
in preceptis. Per infirma ergo cōfusa sūt
fortia: qz dus in veneratione vita surgeret
humilū: elatio cecidit superboꝝ. Igitur qz
beatus Job sancte ecclesie typum tenet et
omnipotens deus prouidet quod i primoz
dijs nascentis ecclesie potentes hui⁹ seculi
leue eius iugum suscipere crassa cozdis ser
uire recusarent dicat: Hungd volet rinoce
ros seruire tibi. Rinoceros enī indomite oī
no nature est: ita vt si quando captus fue
rit teneri nullatenus possit. Impatiens qp
pe vt fertur ilico moritur. Eius vero nomē
latina lingua interpretatum sonat: i nare coz
nu. Et qd aliud i nare nisi fatuitas. Quid
in cozno nisi elatio designatur? Nam qz in
nare fatuitas solet intelligi: Salomone at
testante didicim⁹: qui ait: Circulus aureus
Prō. xi. in narib⁹ suis mulier pulchra ⁊ fatua. Vere
ticam nāq; doctrinā nitoze vidit eloquij re
splendere: nec tamen sapientie apto intele
ctu congruere: ⁊ ait: Circulus aureus i na
c rib⁹ suis i. pulchra ⁊ circūflexa locutio i sen
sibus mentis stulte: cui⁊ eloquio aurū pen
det sed tamē ex terrene intentōis pondere
moris sui ad supiora non respicit. Quod se
cutus exposuit dicens: Mulier pulchra ⁊
fatua. i. doctrina heretica: pulchra per ver
Ps. 84. bum: fatua per intellectum. In cozno vero
qz elatio frequenter accipitur: prophera at
testante didicimus q ait: Dixi iniqs nolite
iniquae agere: ⁊ delinquētibus nolite exalta
re cozno. Quid ergo in rinocerote hoc nisi
potētes huius seculi designantur? vel ipse i
eum summe principatuum potestates q ty
po fatue iactatōis elati: dum falsis eteri⁹
instantur honoribus: veris miserijs inē⁹ma
nescant. Quibus bene dicitur: Quid sup
bis terra ⁊ cinis? In ipsis vero initijs na
scentis ecclesie dum contra illam diuitum
se potestas exolleret: atq; in eius nece inē
sicate tante crudelitatis anhelaret: dus tot

eruciatibus auria tot pscutionibus pressa
succumberet qs tunc credere potuit: q illa
erecta ⁊ aspera superboꝝ colla sibi subijce
ret ⁊ iugo sancti timoris edomita mitibus
fidei loris ligaret. Dū qppe in eroꝝdijs su
is rinocerotis huius cozna ventilata ⁊ qua
si funditus interimenda percussa ē. Sed di
uina gr̄a dispēsante ⁊ illo moriendo viuifi
cata conualuit: ⁊ cozna suum rinoceros iste
feriendo lassatus inclinauit: quodq; impos
sibile hominibus fuit deo difficile non fuit:
quia potestates huius mundi rigidas non
verbis sed miraculis fregit. Ecce enim quo
tidie seruire rinocerotes agnoscimus dum
potentes mundi huius qui in viribus su
is fatua dudum fuerant elatione confusi:
deo subditos iam videmus. Quasi de quo
dam indomito rinocerote dominus loque
batur cum diceret: Dines difficile intrabit Mat. ix.
in regnum celorum. Cui cum respōsuꝫ ēēt
⁊ quis poterit saluus fieri: ilico adiunxit:
apud homines hoc impossibile est apud de
um autem omnia possibilia sunt. De si di
ceret: Rinoceros iste humanis viribꝰ mansuescere non potest: sed tamen diuinis subdi
miraculis potest. Unde hic quoq; aptē
beato Job sancte ecclesie typum tenēti di
citur: Hungd volet rinoceros seruire tibi.
Subandis vt mihi: q̄, cum predicamentis
quidem hominū diu resistere pertuli: sed ta
men repēte cum volui miraculis strāui. De
si aptius dicat: Nunquid hi q fatua elatio
ne superbiunt sine meis adiutorijs tue pre
dicationi subdantur. Per quem itaq; pre
ualeas cōsidera: ⁊ in omne quod prevales
elationis sensum inclina. Dei certe ad bea
ti Job noticiam pro humilianda ei⁹ virtu
te deducitur q̄ mira quādoq; p apostolos
agantur g mundus deo subdant: ei q̄ edo
mitam potentiam huius seculi superbiaꝫ fle
ctunt: vt tanto de se beatus Job min⁹ esti
met quāto aggregari deo taz difficiles ani
mas per alios videt. Dicat ergo. Hungd
volet rinoceros seruire tibi: subandis sicut
per eos quos misero seruit mihi. Sequit.

Capitulum. 2.

Ut morabitur ad presepe
tum. ¶ Presepe hoc lo
co ipsa scriptura sacra non
inconuenienter: accipitur:
in qua ꝑbi pabulo anima-

li
a sancta satiantur: de qbus per pphetam
dī: Animalia tua habitabant in ea. Huc Psa. 67.
etiam natus dominus a pastoribus in pre
sepe reperitur quia eius incarnatio in ea
qua nos reficit pphetarū scriptura cogno
scitur. Rinoceros itaq; iste videlicet omnis
elatus: in primoꝝdijs nascentis ecclesie cuꝫ
patriarcharum dicta: cum prophetarū my
steria: cum euangelij archana audiret irri
debat: qz tanto in predicatoꝝm ꝑsepi clau
di sacrariq; cōtempserat quāto in voluptā
tibus ppijs dimissus desperatōis sue cam
pum tenebat. Quem superboꝝ campoꝝ
bene Paulus insinuat dicens: Qui despā Ephe. 4
tes semetipsos tradiderunt impudicitie in
operationem immundicie omnis in auaricia
Tanto enim se quisq; in malis presentib⁹
latius relaxat: quanto post hanc vitā se as
se qui bona eterna desperat. Sed omnipo
tens deus diu quidem rinocerotem hunc p
prane voluptatis campum vagantem per
tulit: ⁊ tamen cum voluit repente ad suum
presepe religauit: vt vite pabulum bñ clau
sus acciꝑiat: ⁊ ne vitam funditus male li
ber amittat. Ecce enim iam cernim⁹ q po
tentes hui⁹ seculi: eiusq; principes predica
menta dīuica libenter audiunt: cōstanter le
gant: pastiq; a presepe nō erunt: qz prece
pta dei que aut legendo aut audiendo co
gnoscunt: nequaq; viuendo transcendant:
sed verbi pabulum quasi clausi stare equa
niter tolerant: vt edendo ⁊ permanēdo
pinguescant. Quod cum deo agente cōspi
cimus: quid aliud q̄ rinocerotem hunc ad
presepe morantem videm⁹. Quia deo post
acceptum pabulum predicationis rinoce
ros iste fructum debet ostendere opis recte
subiungitur.

Capitulum. 3.

Unquid alligabis rinoce
rotē ad arādum loro tuo. ¶
Loza sūt ecclesie precepta
discipline. Arare vero est p
predicationis studium hu
mani pectoris terrā vome
re lingue proscidere. Dine igitur rinoceros
quōdam superbus ac rigidus: iam nunc lo
ris fidei tenetur ligatus: atq; a presepi ad
arandū ducit: qz eā predicationē qua ipse
refecit⁹ est inolescere ⁊ alijs conatur. Scim⁹
enim rinocerus iste terrenus: videlicet ꝑui-

Capitulum. 4.

a

Et confringet glebas conuallium post te. ¶ Solent ercolte terre superiacentes glebe lactata semina ꝑmere: ⁊ nascentia suffocare. Quibus glebis hoc loco illi signantur: q ꝑ duriciam suam atq; pestiferam vitam nec ipsi semina ꝺbi recipiunt nec recepto:um seminum fructus alios ferre permittunt. Sanctus. n. quisq; ꝑdicato: in mundū venies euangelizando populis: quasi molles vallis terras arauerat: ⁊ quo rudam duriciam electo:um ecclesia rumpere nō valens: eos quasi superiectos labori suo glebas oppressa tolerabat. Multi enim puerile mentis ipsa terreno: principum in fidelitate confisi: surgentem ecclesiam male viuendi pondere premebāt: cum diu quos possent modo blandimentis ꝺstruerent ne terra cordis auditoꝝ ad spiritalis seminis fructū: erculta peruenirent. Ne eū omnipotens deus hunc rinocerotem lorie suis subdidit: per eum ilico glebarum duriciam fregit. Mor qppe terrenū pricipatum suc fidei subiugauit: dura persequentium corda contriuit: vt quasi confracte glebe nō iā obdurate premerent: sed ad perecepta verbi semina resoluti germinarent. Unde recte nūc ait: Aut confringet glebas vallū post te: Ac si diceret: Sicut post me q postq; mē tem cuiuslibet elate potestatis ⁊gredior: nō solum eam mihi subditā reddo: sed etiā ad conterēdos fidei hostes exereco: vt potētes hui⁹ seculi mee formidinis lorie ligati: non solum in me credentes permaneant sed et pro me alieni cordis duriciam ꝛlantes frāgant. Hoc autē quod ꝺ infidelibus dirim⁹ in plerisq; etiam q fidei nomine censentur videmus. Multi nāq; humilium fratrum positi fidem verbotenus tenent: sed ꝺ elationis typum nō deserunt: dum quos possunt elatis violentijs premunt: dum fructificantib⁹ alijs ipsi nequaq; semina ꝺbi recipiunt: sed ab exhortantis voce aurem cordis auertunt: alii qd aliud q; obdurate glebe in exaratis vallibus iacent. Qui eo nequiores sunt: quo nec ipsi humilitatis fructum proferunt: ⁊ quod est deterius proferentes humiles premunt. Ad horum duriciam dissoluendam nr̄m q; sancta ecclesia: q: propria virtute non sufficit: rinocerotis huius. i. terreni principis opitulatione querit: ipse superiacentes glebas conterat quas ecclesiarum humilitas quasi planicies vallium portat. Vas vnq; glebas rinoceros pede premit ac cōminuit: q: pranorum potentiam q; duriciam cui ecclesiastica humilitas resistere nō valet: principalis religio et potestate dissoluit. Quod q: sola diuina virtute agitur vt terreni regni culmine ad puretus regni celestis ⁊clinentur: recte nūc ꝺ: Aut confringet glebas vallium post te. Ac si ꝺ suis virtutibus beatus Job humilia sentiat: ab hac⁹ mundi potestatibus sub rinocerotis nomie sublimia cognoscat. Segtur. ¶ Numqd habebis fiduciam i magna fortitudine eius ⁊ derelinques ei labores tuos: ¶ In rinocerotis fortitudie fiduciam dom⁹ habere se asserit: q: vires quas tempo: aliter terreno principi contulit ad cultum sue veneratiōis ⁊clinauit: vt ex accepta potestate p quam dudū contra deū tumerat religiosum nunc deo obsequum lari us ꝑpendat. Quo enim i mundo plus potest eo p mundi auctore plus preualet. Haz q: a subiectis ipse metuitur tanto facili⁹ ꝑsuadet: quāto ⁊ cuz potestate idicat q vere me tuatur. Dicatur ergo. Numqd habebis fiduciaz in magna fortitudine eius: Ac si diceretur vt ego: q vires terrenorum principū meo cultui seruituras aspicio. Tanto enim ea que nunc agis miora estimo quāto iam ꝓuideo q: ⁊ maiores hui⁹ mundi mihi potestates ⁊liabo. Hene autē subditur: ¶ Et derelinquentes ei labores tuos. ¶ Labores enim suos huic rinoceroti dūs relinqt: q: cōuerso terreno principi eam quaz sua morte mercat⁹ est ecclesiam credidit q: videlicet i eius manu quāto solicitudine par fidei sit tuenda cōmisit. Segtur. ¶ Numqd credis ei q reddat sementē tibi: ⁊ aream tuā congreget: ¶

Capitulum. 5.

Mat. 13 Isa. 32

Sid aliud semen nisi ꝺbus ꝓdicatōis accipitur: Sicut i ēuāgelio vitae dicit: Exiit q seminat seminare: ⁊ fecit. ppheta ait: Beati q seminatis sup oēs aquas. Quid aliud area: nisi ecclesia debet intelligi per in acie ē: ⁊ habz ēt pacie tēpore bellum suum: ⁊ fortasse grauius affligit: quam nō extraneo:um ictibus: sed suorum morb⁹ impugnatur. Siue ita illo seu illo tēpore ē tamē semp in labore. Nam ⁊ in persecutione principum timet ne amittāt boni quod sunt: ⁊ in conuersatione prioꝝ toleratq; q: malis simulant bonos se ēē quod non sunt. Unde omnipotens deus: quia rinocerotes huncloris ligatum vinc: uco pranoꝝ hr̄ poenitus subdidit dicens: ¶ Pēna structionis similis est pēnis herodū ⁊ acipitris. Quis herodium ⁊ accipitrē nesciat: aues reliquas quāta volat⁹ sui velocitate trāsēē dant. Struthio vo pēne eoꝝ similitudinez habz: sed volatus eoꝝ celeritatē non habet. Ac terra qppe elenari nō valet: ⁊ alas quasi ad volatum speciosus erigit: sed tamen nunq; se a terra volando suspendit. Ita sunt nimirum omnes hypocrite: q vaz bonoꝝ vitam simulant: imitationē sancte conuersationis habent: sed veritatem sancte actionis nō habent. Habēt quippe volandi pēnas per spēm: sed in terra repdit per actionem: quia alas per figuram sanctitatis extendunt: sed curarum scularium pōdere p:egrauat: nullatenus a terra sublenantur. Speciem nanq; phariseorum reprobans dominus: quasi structionis pēnam redarguit: que in opere aliud exercuit ⁊ in colore aliud ostendit dicens: Ve vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite: quia similis est sepulchris dealbatis: que foris quidem apparent hominibus speciosa: intus vero sunt plena ossibus mortuoꝝ: ita ⁊ vos foris apparetis hominibus iustitiam: vero pleni estis auaricia ⁊ iniquitate. Ac si diceret: Subleuare vos videtur species penne: sed in infimis vos deprimit pondus vite. Ne hoc pondere ꝑ prophetam dicitur: Filij hominum vsq; quo grani corde: huius structionis conuersurum se hypocrisim dominus pollicetur cum per prophetam dicit: Glorificabunt me bestie agri: draconesq; ⁊ structiones. Quid enim draconum nomine ⁊ nisi in aperto maliciose mētes exprimuntur q per terram semp infimis cogitationib⁹ repunt: Qui ꝺo post structionum vocabulum nisi hi q se bonos simulant ꝺsignantur: qui sanctitatis vitam quasi volatus pēna per spm retinēt: ⁊ per opa non exercēt: Dic

Mat. 23

Ps. 4.

Isa. 43

Dat. 4.

ig: De qua precursoris voce ꝺ: Et penudabit aream suam. Quis ergo in iudicio nascentis ecclesie crederet: dum cōtra eam alie idomitus principatus terre tot minis ⁊ cruciatib⁹ seuiret: q: rinocerus iste deo sementem redderet. i. acceptum predicationis verbum operibus repensaret. Quis posset tūc infirmoꝝ credere q: eius aream cōgregaret. Ecce enim modo pro ecclesia leges promulgat: q dudum contra eaz per varia tormenta seuiebat. Ecce qualibet gentes potuerit capi ad fidei illius gratiam suadendo ꝓducat eisq; eternam vitā indicat: ꝺbus captis pītē seruat. Cur hoc. Quia videlicet aream nunc congregat: quam aliquādo superbo cornu dispergendo ventilabat. Audiat igitur beatus Job qd gentilitatis principes faciant: ⁊ nequaq; se apud semetipm de gloria tante sue virtutis extollat. Audiat rex ⁊ potens potentioꝝ hui⁹ mundi reges quāta deo deuotōe famulentur ⁊ virtutem suā quasi pro singularitate non trahat in elatōis vitium: q habet in alijs exēplum q: ⁊ si tunc ei similē dom⁹ nō vidit: multos tamen per quos ei⁹ gloriā retunderet preuidit. Igitur q: terreni principes magna se deo humilitate substernunt: praui homines q dudum cōtra ecclesiam in fidelitate positi: aperta aduersitate seuiebāt nūc ad alia fraudis argumenta vertuntur. Qz enim illos religionem venerari conspiciūt ipi cultum religionis assumunt: ⁊ bonorū vitam sub despectis vestib⁹ iniqs moꝝ⁹ premunt. Mundi qppe dilectores sunt: q hoc in se quod homines venerentur ostēdant: atq; eis q vere semetipsos despiciant: non mēte sed veste compatantur. Quia. n. presentē gloriam amantes alteq; non possunt quasi despicientes sequuntur. Quicqd sentiunt: contra bonos ostenderent: si apertum negtie: tempus inuenirēt.

Capitulum. 6.

Ed hec etiam argumenta prauorum: ad electoꝝ salutē proficiant. Sancta. n. ecclesia trānsire sine labore tēptationis nō potest tē poris pegrinatōis q ⁊ si foris apertos hostes non habz: intus tamen tolerat fictos fratres. Nā contra vitia sem

ri/ceari itaq; se dño a dyacone vel strutione asserit: q; t aperte malos: t ficte bonos pie rq; ad sua obsega et intima cogitatõe cõnerit. Dei certe agri bestie dñm. i. dyaconos strutionesq; glozificant: cui fidem que i illo est: ea que in hoc mundo dudũ mẽbrum diaboli fuerat gentilitas exaltat. Quam t ꝓpter maliciam dyaconum nomine exꝓbrat: t ꝓpter hypocrisim vocabulo strutionum notat. Quasi enim pẽnas accepit gentilitas: sed volare nõ potuit: que t naturaz rationis habuit: t actionẽ rõnis ignozauit Habemus adhuc quod in consideratione strutionis huius de accipitre t herodio attẽtius perpendamus. Accipitris qppe t herodij parue sunt eoꝛpoꝛa: sed pẽnis ventilantibus fulta: t iccirco cũ celeritate transiolant: q; eis parũ inest quod aggrauat: multum quod leuat. At contra strutio raris pẽnis indutur: t imani coꝛpoꝛe grauatur: vt t si volare appetat ipsa pẽnarum paucitas molem tanti coꝛpoꝛis in aere nõ suspẽdat Bene ergo in herodio t accipitre electoruz persona signatur: q quãdiu in hac vita sũt fine quãtulocunq; culpe cõtagio esse nõ possunt. Sed cum eis parum qd inest quod ꝑmittit multa virtus bone actionis suppenit: q illos in superna sustollit. At cõtra hypocrita: t si qua facit pauca que elevent ꝓpterat multa que grauent. Neq; enim nulla bona agit hypocrita sed ꝙbus ea ipsa ꝓpterat multa perversa cõmittit. Pauce igitur pẽne coꝛpus strutionis nõ subleuant: q; pãruz bonũ hypocrite multitudo prave actionis grauat. Hec quoq; ipsa strutionis penna ad pẽnas herodij t accipitris similitudinem colozis habet: virtutis so similitudinem nõ habet. Illozũ nãq; pẽnule t firmiores sunt: t volatu aere premere virtute sue soliditatis possunt. At cõtra strutionis pẽne dissolute: eo volatum sumere nequeunt: quo ab ipso quem premere debuerant aere transcenduntur. Quid ergo in his aspicimus nisi q electoruz virtutes solide evolant: et ventos humani fauoris premant. Hypocritarum vero actio quãlibet recta videatur: volare non sufficit: quia videlicet fluxe virtutis pẽnam humane laudis aura pertransit. Capitulum. 7.

Ad ecce cum vnã eandemq; bonoꝝ omnium malozũ ꝑ habitum cernim⁹: ea ipsam in electis ac reꝓbis ꝓfessiõis spẽm videmus: vnde nostre intelligentie suppetat: vt electos a reꝓbis: a fidis veros cõ prehendẽdo discernamus. Quod tamẽ et tunc agnoscamus si intumescta in memoriam ꝓceptoꝛis nostri ẽba signam⁹q; ait: Ex fructibus eoꝝ cognoscetis eos. Neq; eni pensanda sunt que ostendunt in imagie: sed q̃ seruant in actione. Unde ꝙ posq; speciem strutionis huius vnuis mox facta subiugat dicens. ¶ Qui derelinqt in terra ova sua. ℣ Quid.n. per ova nisi tenera adhuc proles exꝓmitur que diu fouenda est: vt ad vim volatile perducatur. Ova qppe insensibilia in semetipsis sunt: sed tamen calefacta i vitio volatilibus cõuertunt⁹. Ita nimirum parvuli auditoꝛes ac hilj certũ est q; frigidi insensibilesq; remanẽt: nisi doctoꝛis sui solicita exhoꝛtatõe calefiant. Ille igitur derelicti sua insensibilitate toꝛpescant assidua doctoꝝ voce fouendi sunt: quousq; valeãt t per intelligentiam viuere t per cõtemplationem volare. Quia vero hypocrite quis perversa semp operẽtur: loqui tamen recta nõ desinũt: bene autẽ loquendo in fide vel conuersatione filios parunt: sed eos bene viuendo nutrire nõ possunt recte de hoc strutione dicitur: Qui derelinqt in terra ova sua Curam nãq; filioꝝ hypocrita negligit quia ex amoꝛe intimo rebus se exteriozibus subdit: In qb⁹ quãtomagis extollitur: tãto minus de ꝓlis sue vsectu cruciatur. Ova ergo i terra derelicta esse estimato per cõuersiones filios nequaq; a terrenis actib⁹ interpositos exhoꝛtatõis nido suspendere. Ova in terra derelicta est: nullaz celestis vite fructo exẽplum ꝓbere. Quia.n. hypocrite p charitatis viscera nõ calent: de coꝛpoꝛe ꝓlis editi. i. de ouorum suoꝝ frigoꝛe nequaq; dolent: t quãto se libentius terrenis actib⁹ inserunt tanto negligẽtius eos quos genẽrant agere terrena ꝑmittunt. Sz quia derelictos hypocritarum filios supina cura non deserit: nõnullos etiam nãq; ex talib⁹ intima electõe ꝓscitos: largite gratie respectu calefacit recte subiungitur: ¶ Tu fortasse i pulvere calefacis ea. ℣ Ac si dicat vt ego q illa in pulvere calefacio: quia scilz paruulo rum animas t in medio peccantium positorum animas t in medio peccantium positorum animas t in medio peccantium positor

filios quasi non sint sui? Quem enim charitas gratia non inundat proximum suum etiam si ipse hunc deo genuit extraneum respicit vt profecto sunt oculi hypocrite: quos videlicet mentes dum semper exteriora appetunt: intus insensibiles fiunt & in cunctis que agunt: dum sua semper expetunt ergo effectum proximi nulla charitatis compassione mollescunt. O quam mollia viscera gestabat Paulus: quando circa filios suos tanto estu amoris inhiabat dicens. Nunc vivimus: si vos stetis in domino: & testis mihi est deus: quomodo cupiam vos omnes in visceribus christi Jesu. Romanis quoq; ait. Testis est mihi deus cui seruio in spiritu meo in euangelio filij eius: q sine intermissione memoriam vestri semper facio in orationibus meis obsecrans si quomodo tandem aliquando prosperum iter habeam in voluntate dei veniendi ad vos: desidero enim videre vos. Timotheo quoq; ait. Gratias ago deo meo cui seruio a progenitoribus meis in conscientia pura: quod sine intermissione habeam tui memoriam in orationibus meis nocte ac die desiderans te videre. Thessalonicensibus quoq; amorem suum indicans dicit. Nos autem fratres desolati a vobis ad tempus ore aspectu: non corde abundantius festinanimus faciem vestram videre cum multo desiderio. Qui variis persecutionibus pressus & tamen de filiorum salute sollicitus adiunxit. Mittimus timotheum fratrem nostrum: & ministrum dei in euangelio christi ad confortandos vos & exhortandos pro fide vestra: vt nemo moueatur in tribulationibus istis. Ipsi enim scitis: q in hoc positi sumus. Ephesijs quoq; ait. Peto ne deficiatis in tribulationibus meis pro vobis que est gloria vestra. Ecce in tribulatione positus alios exhortatur & in hoc quod ipse sustinet alios roborat. Non enim filiorum suorum fuerat more structionis oblitus: sed metuebat ruinis ne eius discipuli in predicatore suo tot persecutionum probra cernentes fidem in eo despicerent contra quam immanere passionum contumelie prevalerent. Et iccirco minus volebat in tormentis sed magis filijs de tormentorum suorum temptatione metuebat. Ydaq; pendebat in se plagas corporis dum formidaret in filijs plagas cordis. Ipse patiendo

Ro.1.

2.Ti.1.

1.Thes.2.

suscipiebat vulnera tormentorum sed filios consolando curabat vulnera cordium. Pensemus ergo cuius charitatis fuerit inter dolores proprios alijs timuisse: pensemus cuius charitatis sit filiorum salutem inter sua detrimenta requirere & statu mentis in proximis etiam ex sua dilectione custodire,

Capitulum. 9.

Sed hec hypocrite charitatis viscera nescijt quia eorum mens quanto p mundi concupiscentiam in exteriora resoluitur: tanto per afflictionem suam interius obduratur: & torpore insensibili frigescat in truncum: quia amore damnabili mollescat foris: seq; ipsam considerare non valet: ga cogitare se minime studet. Cogitare vero se mens non potest: que tota apud semetipsam non est. Tota vero esse apud semetipsam non sufficit: quia per quot concupiscentias rapitur: per tot semetipsa species dilaniatur: & sparsa in infimis iacet: que collecta si vellet ad summa consurgeret. Unde historum mens quia per custodiam disciplinae a cunctorum visibilium fluxu appetitu constringitur: collecta apud semetipsam intrinsecus integratur: qualisq; deo esse vel proximo esse debeat plene conspicit: que nihil sum exterius vereliquit: & quanto ab exterioribus abstracta compescatur: tanto aucta in intimis inflammatur & quo intus magis ardet: eo ad deprehendenda vicia amplius lucet. Hinc est enim q sancti viri deus intra semetipsos colligunt: mira ac penetrabili acie: occulta etiam aliena delicta deprehendunt. Unde bene per Ezechielem prophetam dicitur. Emissa similitudo manus apprehendit me in cincinno capitis mei & elevauit me spiritus inter terram & celum & adduxit me in Jerusalem: in visione dei iuxta hostium interius quod respiciebat ad aquilonem: vbi erat statutum idolum zeli ad prouocandam emulationem. Quid est cum cincinnus capitis: nisi collecte cogitationes mentis: vt non sparse diffluant. Manus ergo desuper mittitur: & prophetae per cincinnum capitis eleuatur: quia cum nostra mens sese per custodiam colligit: vis sa

2

Ezech.8

cra sursum nos ab infimis trahit. Bene ergo inter terram & celum sublatum se asserit: quia quilibet sanctus in carne mortali positus plene quidem adhuc ad superna nō peruenit: sed tam tamen ima derelinquit. In visione vero dei in Jerusalem ducitur quia videlicet vnusquisq; proficiēs per charitatis zelum qualis esse ecclesia debeat cōtemplatur. Bene quoq; additur: quia intra hostium interius ductus est: quod respiciebat ad aquilonem: quia nimirum sancti viri dum per aditum eterne contemplationis aspiciunt: plus prana intra ecclesiam fieri & recta deprehendunt & quasi in aquilonis parte oculos. idest ad solis siluram flectūt quia contra vitiorum frigora charitatis se stimulis accendunt. Ubi & recte subiungitur: quia illic erat statutum idolum zeli ad prouocandam emulationem. Dum enim intra sanctam ecclesiam a nonnullis specie sola fidelib⁹ rapinas & vitia perpetrari conspiciunt quid aliud q in Jerusalem idolum vident? Quod idolum zeli dicitur: qa per hoc contra nos emulatio superna prouocatur: vt tanto districtius delinquentes feriat quanto nos charius redemptor amat.

Capitulum. 10.

Hypocrite igitur quia cogitationes mentis non colligunt per cincinnum capitis minime tenentur. Et qui sua neglexit commissorum sibi quando delicta deprehendant? Ubi itaq; torpent ac celestibus ad que flagrare debeant? & flagrant terrenis rebus annexa quibus laudabiliter torpuissent. Postposita quippe cura filiorum: sepe eos videas se contra pericula immensi laboris accingere maria transcurare: adire iudicia: pulsare principatus: palatia irrumpere: iurgantibus populorum cuncis interesse: & terrena patrimonia laboriosa obseruatione defendere. Quibus si forte dicatur: cur ista vos agitis: qui seculum reliquistis? respondent sine dubio deum se metuere: et iccirco tanto studio defendendis patrimonijs insudare. Unde bene adhuc destructionis huius stulta labore subiungitur. Frustra laborauit: nullo timore cogente. Illic namq; tre

1

pidauerunt timore vbi non erat timor. Ecce enim diuina voce precipitur. Si quis tibi iuxerit tunicam & voluerit tecum iudicio contendere: dimitte illi & pallium. Et rursum. Si quis quod tuum est rapiat: ne repetas. Paulus quoq; apostolus discipulos suos cupiens exteriora despicere: vt valeant interna seruare: commonet dicens. Jam quidem omnino delictum est i vobis: & iudicia habetis inter vos: quare nō magis iniuriam accipitis: quare non magis fraudem patimini? Et tamen hypocrita assumpto sancte conuersationis habitu filium custodiam deserit: & temporalia que & defendere: etiam iurgijs querit: exemplo suo eorum perdere corda non trepidat: et quasi per negligentiam amittere patrimonia terrena formidat. In errorem discipulus labitur: & tamē eo⁹ hypocrite nullo dolore sanciatur. Ire iniquitatis voraginem cōmissos sibi conspicit: & hec quasi inaudita pertransit: at si quod sibi leuiter inferri temporale damnum senserit: in vltionis ira repente ad intima inardescit: mox patientia rumpitur: mox dolor cordis in vocibus effrenatur: quia dum animarum damna equanimiter tolerat: iacturam vero rerum temporalium: repellere etiam cum spiritus cōmotione festinat: cunctis veraciter indicat teste mentis perturbatione quid amat. Ibi quippe est grande studium defensionis vbi & grauior vis amoris. Nam quanto magis terrena diligit: tanto primum eis vehementius pertimescit. Qua cum mente aliquid in hoc mundo possidemus non decernamus: nisi cum amittimus. Sine dolore namq; amittitur: quicquid sine amore possidetur. Que vero ardenter diligimus habita: grauiter suspiramus ablata. Quis autem nesciat: quia nostris vsibus res terre nos dominus condidit: ipsis autē animas hominum creauit? Plus ergo deo se amare commendat: qui negligentis his que eius sunt propria tuetur. Perdere namq; hypocrite ea que dei sunt. idest animas hominum nō timent: et ea que sua sunt amittere: videlicet res cum mundo transeuntes quasi districto iudici posituri rationes timent: ac si peccatum imminant: cui desideratis rebus. idest rationabilibus perditis insensibilis et non quesita con/

Luc.14. seruant. Possidere aliquid in hoc mũdo
B volumus: & ecce veritas clamat. Nisi quis
renunciauerit omnibus que possidet nõ po
test meus esse discipulus. Perfectus igitur
christian⁹ quomodo debet res terrenas iur
gando defendere quas non precipitur pos
sidere? Itaq; cum res proprias amittimus:
si perfecte deum sequimur in huius vite iti
nere: a magno onere leuigati sumus. Cum
vero curam rerum nobis eiusdem itineris:
necessitas imponit: quidam dum eas rapi
unt solũmodo tolerandi sunt: quidaz vero
conseruata charitate prohibendi: nõ tamẽ
sola cura ne nostra subtrahant: sed ne rapi
entes: non sua semetipsos perdant. Plus
quippe ipsis raptoribus debemus metuere
& rebus irrationabilibus defendentes ira
re. Illa nãq; etiam nõ rapta morietes amit
timus: cum illis vero & nunc conditionis or
dine: si corrigi studeant post perceptionem
muneris: vnum sumus. Quis autẽ nesciat:
quia minus ea quibus vtimur & plus debe
mus amare quod sumus? Si ergo & p sua
vtilitate raptoribus loquimur: iam non so
lum nobis que temporalia: sed ipsis etiam
que sunt eterna vendicamus. Qua in re il
lud est solerter intuendũ: ne per necessita
tis metum cupiditas surrepat rerum: & zelo
succensa prohibitio & impetu immoderatio
re distensa: vsq; ad odiosę turpitudinẽ con
tentionis erumpat. Dumq; pro terrena re
par a corde cum proximo scinditur: liquido
apparet: quia plus res & primus amatur.
Si enim charitatis viscera etiam circa ra
ptorem primum nõ habemus: nosmetipsos
peius ipso raptore persequimur: grauiusq;
nos quã alter poterat deuastamus: q; dile
ctionis bonum sponte deserentes a nobis
ipsis intus est quod amittimus: qui ab illo
sola exteriora perdebamus. Sed hanc hy
pocrita formam charitatis ignorat: q; plus
terrena & celestia diligens contra eum qui
temporalia diripit: sese in intimis immani
odio inflammat.

Capitulum. vi.

Sciendum vero est: q; sunt
A nõnulli quos charitatis gre
mio nutriens mater eccle
sia tolerat: quousq; ad spi
ritalis etatis incrementa per
ducat: qui nõnunq; & san
etitatis habitum tenent: & perfectionis merc
tum exequi non valent. Ad bona nãq; spi
ritalia nimirum assurgunt: & ideirco his q ſi
bi cõiuncti sunt ad tuenda ea: que terrena
sunt seruiunt: & nõnunq; in defensiõis eius
dem iracundia excedunt. Dos nequaq; cre
dendum est in hypocritarum numerũ curre
re: quia aliud est infirmitate aliud est mali
cia peccare. Hoc itaq; inter hos & hypocri
tas distat: q⁹ isti infirmitatis conscij malũt
a cunctis de culpa sua redargui & de ficta
sanctitate laudari. Illi vo & iniqua se age
re certi sunt: & tamen apud humana iudicia
de nomine sanctitatis intumescunt. Isti nõ
metuunt prauis hominibus: etiaz de bona
actione displicere: duz iudicijs supernis tan
tũmodo placeant: illi vero nunq; quid agãt
sed quomodo de actione qualibet homini
bus possint placere considerant. Isti iusta
modum sue intelligentie: etiam in rebus se
culi militant causo dei: & illi iaz per causas
dei intentione deseruiant seculo: quia inter
ipsa quoq; que se agere sancta opera osten
dunt: non conuersationem querunt homi
num: sed auras fauorum. Igitur cuz quos
dam non despecte conuersationis viros ira
cunde vel nimie defendere terrena conspi
cimus debemus hoc in illis per charitatem
reprehendere nec tamen eos reprehenden
do desperare: quia plerũq; vni eidem ho
mini & insunt quedam iudicabilia que ap
parent & magna que latent. In nobis autẽ
sepe magna i facie pdeunt: & nõnunq; que
reprehendenda sunt occultantur. Dine er
go humiliãda est nostre mentis elatio: q⁹
& illorum infirma sunt publica & nostra se
creta & rursum fortia illorum secreta sunt: &
in publico nostra vulgantur. Quos ergo de
aperta infirmitate reprehendimus superest
vt de occulte fortitudinis estimatione vene
remur: & si se ꝑ aperta firmitate nostra mẽs
elenet: occulta sua infirma considerans se
se in humilitate premat. Sepe enim nõnul
li multis preceptis obsequuntur: & quedam
pauca preterennt: & nos multa pretermitti
mus cuz pauca seruamus. Unde fit plerũq;
vt quia quod seruare nos nouimus hoc
preterire alios videmus: illico nostra se i ela
tione mens elenet obliuiscens & multa pre
tereat: cum valde sint pauca que seruat.

Necesse est igitur vt in quibus alios repre

hendimus: elationem solicite nostre cogita
tionis ichnemus: quia si sublimiorem se ce
teris noster animus conspicit: quasi precipi
tio singularitatis ductus: heu pcius ruit:
Sed cur hypocrita celestia iussa deserens
terrena elaboret: sub structionis adhuc no
mine subiungit dicens: Priuauit eam de⁹
sapientia nec dedit illi intelligentiam. Quã
uis aliud sit priuare aliud non dare: hoc ta
men repetit subdendo non dedit quod ꝑ
misit priuauit. Ac si diceret: Quod viri pri
uauit: nõ iniuste sapientiam abstulit sed in
se non dedit: Unde & Pharaonis cor do
minus obdurasse describitur nõ q⁹ ipse du
ritiam contulit: sed quod exigentib⁹ ei⁹ me
ritis: nulla illud desuper infusę timoris sen
sibilitate mollijt. Sed nunc hypocrita q⁹
sanctam se simulat quod sub imagine boni
operis occultat: sancte ecclesie pace premit
& ideireo ante nostros oculos religionis vi
sione vestitur. Si qua ergo temptatio fidei
erumpat: statim lupi mens rabida habitu
se ouine pellis exoliat quãtũq; contra bo
nos seuiat: persequens demonstrat. Unde
& recte subditur: ((Cum tempus fuerit i al
tum alas erigit: deridet equitem & ascensorẽ
eius.)) Quid enim alas hui⁹ structionis acci
pimus: nisi presens hoc tempus quasi com
plicatas hypocrite cogitatões? Quas cum
tempus fuerit in altum eleuat: quia opor
tunitate compta eas superbiendo manife
stat. Alas in altum erigere est per effrena
tam superbiam cogitationes aperire. Hãc
autem q; sanctus se simulat: q; in semetipso
stringit, que cogitat alas in corpore p hu
militatem plicat.

Capitulum. vii.

Nodandum vero ẽ: q⁹ non
A dixit deridet equum & ascen
sorem: sed equitem & ascẽ
sorez eius. Equus quippe
est vnicuiq; sancte vite cor
pus suum: quod videz no
uit & ab illicitis continentie freno restringe
re: & rursum charitatis impulsu in exercita
tione boni operis relaxare. Equs ergo no
mine anima sancti viri exprimitur: que ui
mentum corporis bene subdita regit. Un
de & Joannes apostolus in apocalypsi do
minum contemplatus ait: Et exercitus qui
Apo.19. sunt in celo sequebantur eum in equis al
bis. Multitudinem quippe sanctorum que
in hoc mundi bello subsequitur recte exercitum
vocat: q; ideireo in equis albis sedere
referuntur q: nimirum corã corpora et
luce institie & castimonie candore clarue
runt. Deridet ergo hypocrita equitez: quia
cuz ipse in aperto iniquitatis eruperit: electo
rum despicat sanctitatẽ: & elatos fatuos ap
pellat: quos pace prestus fidei: calida arte
simulabat. Quis vero alius huius ascen
sor: est equitis nisi omnipotens deus: qui &
ea que non erant prouidens condidit: & ea
que possidens regit. Ascendit quippe equitẽ:
quia iusti vnuiscuiusq; viri animũ possidet
sua bene membra possidentez. Huic ergo hy
pocrite deridere est egrem: sanctos despice
re: deridere ꝛo est ascensorem eqtis prosilire:
vsq; ad iniuriam creatoris. Unia enim
in vno quoq; lapsu a minimis semper inci
pitur & succrescentib⁹ defectib⁹ ad grauio
ra ducitur: recte hypocrite huius iniqtas
per supposita detrimẽta distinguitur: vt di
catur prius bonum se quod nõ sit ostende
re: postmodum vo bonos aperte despicere:
ad extremum quoq; vsq; ad iniuriam con
ditoris crescere. Hunc quippe illic anima
quo ceciderit tacet: q; voluntarie semel ip
sa ad peiora pondere sue iniquitatis impel
litur: vt in profundum corruens semper ad
huc profundius obruatur. Erat ergo hypo
crita & nunc suas laudes apperat: postmo
dum vitam proximorum premat & quãdo
q; se in irrisione sui conditoris excreat: vt
quo elatiora semper excogitat: eo se supplici
jis atrocioribus immergat. O & multos ta
les nãc sancta ecclesia tolerat: quos cuz tẽ
pus eruperit: temptatio aperta manifestat
Qui voluntates suas: q; contra eam mo
do non exerunt: quasi complicatas interim
alas cogitationum premunt. Quia enim a
bonis malisq; hec vita cõmuniter ducitur:
nunc ecclesia ex vtrorumq; numero visibili
ter congregatur: sed deo inuisibiliter iudicã
te discernitur atq; in extremo suo a reproboꝝ
societate separatur. Modo vero esse in ea
nec boni sine malis: nec mali sine bonis, pos
sunt. Hoc enim tempore commixta vtraq;
pãr sibi necessario congruit: vt & mali mu
tentur per exempla bonorum: & boni pur
gentur per temptamenta malorum. Atq;
ideo dominus postq; sub structionis specie

malta de hypocritarum reprobatione fuit
lit mor ad electorum sortē verba conuertit
vt qui in illis audierit quod fugientes to-
lerentiā illis audiant quod imitātes amēt
Sequatur. ¶ Numquid prebebis equo fo-
rtitudinem aut circūdabis collo eius hinnī-
tū. ¶ Sed fortasse prauis hui⁹ equi fortitu
dinem humilib⁹ uilerāmus ab aliquibus
queritur vt aliter vt etiam moralitate pos
posita: t rinocerotis virtus: t structionis hu
ius fortitudo exponatur. Summa quippe
est verbum dei: t quicqd bene volantes su
scipiētes apprehendit: hoc profecto in ore come
dentis sapit. Terra est verbum dei: q̄ quā
to labore ingrētis erigit: tanto largius fru
ctum reddit. Debet ergo intellectus sacri
eloquij multiplici ingestione ventilari: q: t
terra que sepius arando vertitur: ad fru
gem uberius aptatur. Que igitur aliter d
rinocerote ac structione sentim⁹ sub breuita
te perstringimus q: ad ea que obligatoria
sunt cōdonanda properamus.

Capitulum. 13.

a

Inoceros iste q etiam mo
noceros i grecis exemplaribus nominatur: tante cē
fortitudinis dicitur: vt nul
la venantiū virtute capia
tur. Sed sicut hi asserant
qui describendis naturis animalium labo
riosa inuestigatione sudauerunt: virgo ei
puella proponitur que venienti sinū ape
rit: quo ille omni ferocitate postposita ca
put deponit: sicq; ab eis a quib⁹ capi queri
tur: repente velut inermis inuenitur. Bu
rci quoq; colorio esse describitur: qui etiam
cum elephantis quando certamen aggre
ditur: eo cornu quod i nare singulariter ge
stat: ventrem aduersantium ferire perhibe
tur: vt cum ea que molliora sunt vulnerat:
impugnantes se facile sternat. Potest er
go per hunc rinocerotem vel certe monoce
rotem scilicet vnicornem ille populus intel
ligi: q dum de accepta lege non operat: sy
solam inter cūctos homines elationē sum
pſit: quasi inter ceteras bestias cornu singu
lare gestauit. Unde passionem suam domi
nus prophetā canente pronuncians ait: Li
bera me de ore leonis: t de cornibus vni
cornium humilitatem meam. Tot quippe
in illa gente vnicornes vel certe rinocero-

Ps. 21.

tes extiterunt: quod contra predicamenta
veritatis de legis operibus singulari: t su
ua elatione cōfisi sunt. Beato igitur Job
sancte ecclesie typum tenenti dicitur: Nū
quid volet rinoceros seruire tibi. Dest aper
te dicatur: Numquid illum populum: quē
superbire in nece fidelium stultā sua elatio
ne considera: sub iure tue predicationis i
clinas: subandis vt ego: qui t contra me il
lum singulari cornu extolli conspicio: t tā
men mihi cum voluero protinus subdo.
Sed hoc melius ostēdimus si de genere ad
speciem transeam⁹. Ille ergo et hoc popu
lo t prius in superbia t postmodum precipuus testis in humilitate nobis ad medium
Paulus ducatur: qui dum contra deum
se quasi de custodia legis nesciens extulit
cornu in nare gestauit. Unde t hoc ipsum
narium cornu per humilitatem postmodum
inclinans dicit: Qui prius fui blasphem⁹ t
persecutor t contumeliosus sed misericor
diam consecutus sum: quia ignorans feci.
In nare cornu gestabat: qui placiturum se
deo de crudelitate cōfidebat: sicut ipse post
modum semetipsum redarguens dicit: Et
proficiebam in iudaismo supra multos co
etaneos meos in genere meo: abundantior
emulator existens paternarū mearum tra
ditionū. Qui⁹ autem rinocerotis fortitudi
nem omnis venator extimuit: quia Saul
sanctam vniuersā predicatorē arripuit. Scri
ptum nāq; est: Saulus autē adhuc spirans
minarum t cedis in discipulos dñi: accessit
ad principem sacerdotū t petijt ab eo epi
stolas i damascū ad synagogas vt si quos
inuenisset huius vie viros ac mulieres vinctos
perduceret in hierusalē. Cum flatus nare
reddendus trahitur inspiratio vocatur. t
illud sepe per odorem nare deprehendim⁹
quod oculis non videm⁹. Rinoceros ergo
iste nare gestabat cornu quo perueniret: q:
minarum t cedis in discipulos spirās: post
q̄ presentes interfecerat absentes quere
bat. Sed ecce omnis ante illum venator ab
sconditur. idest omnis homo rationale sa
piens opinione timoris eius effugatur.
Ut ergo hunc rinocerotem capiat: sinum
virgo. idest secretum suum ipsa per se immo
lata in carne dei sapientia expandat. Scri
ptum quippe est q̄ cum damascum perge
ret: subito circūfulsit illum lux de media lux de

Act. 9.

b

celo: t vox facta est dicens: Saule Saule
quid me persequeris? Qui prostratus i ter
ra respondit. Quis es domine? Cui sic di
citur: Ego sum Jesus nazarenus quem tu
persequeris. Ergo nimirū rinocerotissimum
sanctū aperuit cum Saulo inoccupato dei sa
pientia incarnationis suę mysteriū de celo
loquendo patefecit: t fortitudinem suam ri
noceros perdidit: q: prostrat⁹ humi omne
quod superbū tumebat amisit. Qui dum
sublato oculorum lumine: mens ad animā
am ducitur: patet iam rinoceros iste quib⁹
dei ignis astruitur: q: videlicet vno in tē
pore cecitate predicatōe baptismate liga
tur. Qui etiam ad dei presepe mugit⁹ et: q:
ruminare ꝓba euangelij dedignat⁹ non est:
ait enim: Ascendi hierosolymam cum barna
ba assumpto t tito. Ascendi autem secundū
reuelatōem: t contuli cū illis euangelium.
Et q prius iciun⁹ audierat: durū est tibi cō
tra stimulum calcitrare: mira postmodum
virtute presidentis premisso: t verbi pabulo
vires obtinuit t calcem superbie amisit.
Ignis nāq; dei non tantum a fericate restri
gitur sed quod magis sit mirabile ad arā
dum ligatur: vt non solum homines crude
litatis cornu non imperat: sed eorum etiam
refectioni seruiens aratrum predicationis
trahat. Ipse quippe de euangelizantibus
quasi de arantib⁹ dicit: Debet enim spe q
arat arare: t qui triturat in spe fructus perci
piendi. Qui igitur tormenta pri⁹ infidelib⁹
irrogauerat: t pro fide postmodū flagella
libenter portabat: q scriptis etiam epistolis
humilis ac despect⁹ predicat quod dudum terribilis impugnabat: profecto bene
ligatus sub aratro desudat ad segetem: q
fuerat i cāpo male liber a timore. De quo
recte dicitur.

1. Cor. 9.

Capitulum. 14.

a

Ele confringet glebas val
lium post ꝛc. ¶ Jam scilicet
omniū⁹ quorūdam mentes intrauerat: q illum ve
raciter humāi generis re
demptorē credebāt. Qui
tamen eā nequaq; a pri
stina obseruatione recederent eā dure tene
re predicamenta custodirent: eos predica
tor egregius dicit: Si circūcidamini chri⁹
vobis nihil ꝓderit. Qui ergo in humili mē

Gal. 5.

te fidelis legis duriciam redarguendo cō
triuit: quid aliud q̄ in valle post hominum
glebas fregit. ne videlicet grana seminum
que ereptus arauro fidei sulcus cordis erū
peret per custodiam littere pressa reperirent.
De quo bene adhuc subditur: ¶ Numquid
fiduciam habebis in magna fortitudine ei⁹
t derelinques ei laborem tuum: In rinoce
rotis hui⁹ fortitudine fiduciam dē habuit
q: quāto illum crudelis⁹ sibi dura inferēdo
pertulit: tanto ꝓ se constantius tolerauit
aduersa prescivit. Cui labores etiam quos
in carne pertulerat dereliqt: quia conuer
sum illum vsq; ad imitationem propriē pas
sionis traxit. Unde t per eiusdem rinocero
tem dī: Suppleo ea que desunt passionum
christi in carne mea. De quo adhuc subdi
tur: ¶ Numquid credis ei q reddet semen
tem tibi: t aream tuam congregat. ¶ Consi
derem⁹ Saulum quis fuerit: cum ab ipsa
adolescentia lapidantium vestimenta custo
diret: cum alia ecclesie loca vastaret: t acce
pta epistolis vastādi alia peteret ei mors
ei fidelium nulla sufficeret sed semper ad
aliorum, interitum ⁊ alijs extinctis anhela
ret: et profecto cognoscimus quia nullus
tunc fidelium crederet: q ad iugum suū de
uo sue formidinis vim tante elationis inclī
naret. Ejū t ananiæ⁹ voce dominica hunc
t postq̄ conuersum audiunt extimant dicēs
Domine audiui a multis de viro hoc quā
ta mala sanctis tuis fecit in hierusalem.
Qui tamen repente cōmutatus ab hoste
predicator efficitur: t in cunctis mūdi par
tibus redemptoris sui nomen infinuat: sup
plicia pro veritate tolerat: pati se que irro
gauerat exultat: alios blandimentis vocat
alios ad fidem terroribus reuocat. Jam
regnū pollicetur celestis patrie: illic mina
tur ignes gehēne. Hos per auctoritatē cor
rigit: illos ad viam rectitudinis per humili
tatem trahit: iam q in omnib⁹ ostendere ad manū
se sui rectoris inclinat: t tanta arte dei ar
am congregat quāta illum prius elationis
cornu ventilabat. La. 6.

c

d

Ed neq; hoc abhorret a
Paulo: q rinoceros burci
colorio iungitur: t elephā
tum ventres cornu ferire
phibet. Qui enim viuere sub
rigore legis assuerit: ani⁹

teris in illo custodia: vulsculatisq; virtutes inolcuit. Quid cum colorem durum: nisi abstinentie pallor exprimunt? Qui ipse se tenuiter adherere testatur dicens. Castigo corpus meum & seruituti subjicio: ne forte aliis predicans: ipse reprobus efficiar. Qui dum ne legis eruditione prodatur: dum aliorum inflationem redarguit: corna elephātis in ventrem ferit. In ventrem quippe elephantes percusserat cum dicebat. Multi ambulant quos sepe dicebam vobis: nunc autem & flens dico inimicos crucis christi: quorum finis interitus: quorum venter deus est: & gloria in confusione ipsorum. Et rursum. Huiusmodi christo domino non seruiunt: sed suo ventri. Cornu suo igitur ruinosos ille non tam homines sed bestias perfecit: quando ille Paulus doctrine sue fortitudine nequaq; permensos humiles imperat: sed superbos ventris cultores occidit. Que ergo in Paulo scripta cognouimus superest vt facta & aliis credamus. Multi quippe ad humilitatis gratiam ex alio populi elatione conversi sunt quorum fortitudinem dominus dū sub iugo inspirati timoris edomuit: nimirum rinocerotis sibi fortitudinem subegit. Sed quia miram dei potentia qd de electis egerit audiuimus nūc mira eius patientia in his quos reprobat quid tolerauerit audiamus. ¶ Pēna struthionis similis est pēnis Herodij & accipitris. ¶ Quid struthionis nomine: nisi synagoga signatur: que alas legis habuit: sed corde infimis repens nunq; se a terra sublenauit. Quid ēo per Herodium & accipitrem: nisi antiqui patres exprimuntur: qui ad ea que potuerunt intelligendo perspicere valuerunt etiam viuendo peruolare. Penna igitur struthionis Herodij & accipitris pennis est similis: quia synagoge vox priorum doctrinam loquendo tenuit: sed viuendo nescit. Unde & eiusdē synagoge populos: de pharisēis atq; scribis veritas ammonet dicens. Super cathedram moysi sederunt scribe & pharisei. Omnia ergo quecūq; dixerint vobis seruate & facite sm opera vero eorum nolite facere. Multa autem dicere de Herodij vita potuimus sed quia penna eius tūmodo ad memoriā reducitur de vita loqui prohibemur.

Capitulum. 16.

Ai dereliquit in terra ova sua tu fortitan in pulvere calefaciet ea. ¶ In ouis aliud est quod cernitur: aliud quod separatur: et videri spes non potest. Paulo attestante qui ait: Quod enim videt quis quid sperat? Qui ergo per struthionis ouā nisi de synagoge carne editi apostoli designantur: qui dum se in mundo despectos atq; humiles exhibent: sperare gloriaz in supernis docent. Ubicirca nāq; & quasi nullius momenti atq; apud claros habiti: in terra velut ova iacuerunt: sed intus in eis latebat vnde viuerent: & sublimati spiritu penne ad ecclesiā volarent. Que ova struthio in terra derelinquit: q: eos quos carne genuerat synagoga apostolos audire contemnens vocanti de gentilitate deseruit. Mira autem potentia dominus hec eadem in pulvere ova calefacit: quia vinos apostolorum fetus in illa abiecta dudum gentilitate suscitauit et quos synagoga velut insensatos iniustitia tosq; deseruerat ipsi nunc in veneratiōe gentium per doctrine magisterium vincētes volant. Ova sua struthio in pulvere derelinquit: quia omnes quos predicando synagoga genuit a terrenis desideriis minime suspendit. Que nimirum desideria quia antiquus hostis concepta in corde inuenit: obsessas mentes etiam in sceleribus rapit. Unde & subditur. ¶ Obliuiscatur q pes ēcalcet ea: & bestia agri conterat. ¶ Tunc ova pes calcat & bestia agri conterit cum in terra deseruntur quia videlicet humana corda duz semper terrena cogitare: semper quelibet ima sunt agere appetunt: ad conterendum se agri bestie. idest diabolo sternunt: vt cuz diu in infima cogitatiōe abiecta sunt quandoq; etiam malorum crimium perpetratione frangantur. Synagoga ergo ova que genuit: a terra suspendere bene vincēdo neglexit. Sed omnipotens deus multos eius filios quāuis in terrenis desiderijs mortuos ac frigidos reperit: calore tamē sui amoris animauit. Sed vitam quā filijs synagoga non dedit: hanc postmodum inuidit: dū molitur persequendo extinguere quos se ad bona opera non meminerat fouendo genuisse. Unde & apte de hac struthione subditur. ¶ Duratur ad filios quasi nō sint sui. ¶ Quasi non suos respicit quos aliter viuere q̄ vocant ipsa deprehendit & durescente sententia terrorio animonet: seq; in eorum cruciatibus exercet: atq; inuidia facibus iram mata in quibus nō laborauit vt possent viuere. laborat vt debeant interire: & cum domini membra persequitur placare se p hoc dominum suspicatur. Unde & eisdem structionis ouis veritas dicit. Uenit hora vt omnis qui interficit vos: arbitretur obsequiū se prestare deo. Quia ergo dum crudelitate ad persequendum synagoga ducit: hoc se agere impulsu dum timoris arbitratur: recte subiungitur. ¶ Frustra laborauit: nullo timore cogente. ¶ In labore quippe illaz persecutionis anhelare: non timor sed crudelitas coegit. Sed quia pertinacia vitia colore virtutū tincta: rāro nequiora sunt: quanto & esse vitia minime cognoscantur: eo in persecutione synagoga durior erupit: quo religiosiorem se fieri fidelitam mortibus estimauit: & ideireo que ageret discernere omnino non potuit: quia lumen sibi intelligentie: per superbie obiectionem clausit. Unde & bene subditur. ¶ Privauit eam deus sapientia: nec dedit illi intelligentiā. ¶ Districtus quippe est occulte retributionis examen: & quia sciens humilitatem perdidit etiam veritatis intelligentiaz nesciens amisit. Valde autem minora sunt vulnera que in redemptoris aduēta fidelibus intulit quā ea quibus sanctam ecclesiaz adhuc per aduentum antichristi ferire contendit. Ad illud nāq; se tempus preparat: vt vitam fidelium coacervatis viribus premat. Unde & apte subditur.

Capitulum. 17.

Cum tempus fuerit in altum alas erigit: deridet equitē & ascensorem eius. ¶ In altū structio alas erigit: quādo suo conditori synagoga non vt antea formidando sed aperte iam repugnando contradicit. In membra quippe diaboli transiens & mendacij hominem deum credens contra fideles tanto in altum extollitur: quāto dei corpus se esse gloriatur. Que quia non solum humanitatem hominis sed ipsam etiam diuinitatem despicit: non tantum equitem: sed ascensorem etiam equitis irridet. Nam ea scilicet vnitate persone valet intelligi quia verbum dei tunc equitem ascendit quando animatam carnem sibi intra virginis uterum condidit. Tunc equitez ascendit: quando humanam animam proprie carni presidentem diuino cultui semeruptum creando subiunxit. Carnem quippe diuinitas anima mediante suscepit: & per hoc totum simul equitem tenuit: quia in semetipso non solū illam que regebatur: sed hanc etiam que regebat astrinxit. Judea igitur per aduentū superbientis antichristi in laqueo seductionis capta: quia redemptorem nostrum humilē fuisse inter homines despicit deridet equitem quia eius in omnibus diuinitatem cōtradicit: deridet nihilominus ascensorem. Si redemptor noster vnus idemq; & equus et equitis ascensor: & cum in mundum venit: fortes contra mundum predicatores exhibuit: & cum in mundi termino antichristi fallacias tolerat: virtutem pro se certantibus subministrat: vt enim antiquus hostis in illa sua cuius finienda libertate furatur: fideles nostri tanto maiores vires accipiāt: quanto contra aduersarium solutum pugnant. Unde hic cum struthio alas elevare ascensorem & equitem deridere describitur illico fortium predicatorum memoria subiungatur & dicitur. ¶ Nunquid prebebis equo fortitudinem: aut circūdabis collo eius hinnitum. ¶

Capitulum. 18.

Hi scriptura sacra equi nomine aliquando lubrica vita prauorum: & aliquando dignitas temporalis: aliquando hoc ipsum presens seculum: aliquando preparatio recte intentionis: aliquando sanctus predicator exprimitur. Equi enim nomine lubrica prauorum vita signatur: sicut scriptum est. Nolite fieri sicut equus & mulus. Et sicut per prophetam dicitur. Equi amatores & emissarij facti sunt vnusquisq; ad vxorem proximi sui hinniebat. Equi nomine dignitas temporalis accipitur. Salomone attestante qui ait. Vidi seruos in equis: & principes ambulantes: quasi seruos super terram. Omnis quippe qui peccat: seruus est peccati: & serui in equis sunt: cum peccatores presentis vite dignitatib⁹ effe-

i. Cor. 9.

Phal. 3.

Ro. 16

Mat. 23.

Ro. 8.

Jo. 16.

Ps. xl. Dicere. §. Eccle. 10.

B rantur. Principes vero quasi serui ambulabant: cum multos dignitate virtutum plenos multos honor erigit: sed summa hic adnerstas velut indignos deorsum premit.

Ps. 75. Hinc rursum dicitur. Dormitauerunt qui ascenderunt equos. i. in morte animę mentis oculos a veritatis luce clauserūt qui in presentis vite honore confisi sunt. Equi nomine hoc ipsum presens seculū designatur.

Gen. 49. Sicut Jacob voce dicitur. Fiat dan coluber in via: cerastes i semita mordens ungulas equi ut cadat ascensor eius retro. Quo in testimonio quid equus significet inclusum ostendimus: ñ ꝛ ea que circumstant Paulo subtilius exponamus. Nonnulli enim de tribu Dan venire antichristum ferunt pro eo q̄ hoc loco dan: ꝛ coluber asserit ꝛ mordens. Unde ꝛ non immerito dum israelitice populus terras in partitionem castrorum susciperet: primus dan ad aquilonem castrametatus est illum salicet signans qui in corde suo viperat: sedebo in monte testamenti in lateribus aquilonis: ascendam super altitudinem nubium: similis ero altissimo: de quo ꝛ per prophetā dicitur. A dan auditus est fremitus equorum eius. Qui non solum coluber sed etiam cerastes vocatur. Cerastes enim grece cornua dicuntur: serpensq̄ hic cornutus esse perhibetur: per quem vigore antichristi aduentus asseritur quia contra vitam fidelium cum morsu pestifere predicationis armatur etiam cornibus potestatis. Quis autem nesciat semitam angustiores esse q̄ viam. Fit ergo dan coluber in via: quia in presentis vite latitudine eos ambulare prouocat: quibus quasi parcendo blanditur: sed in via mordet ga eos quibus libertatem tribuit: errore sui veneno consumit. Fit cerastes in semita: q̄ quos fideles reperit: ꝛ sese ad precepti eclesiis angusta itinera constringentes non solum nequitia callide persuasionis impetit: sed etiam terrore potestatis premit ꝛ i persecutionis languore post beneficia fidei vulnerum exercet cornua potestatis. Quo in loco equus hunc mundum insinuat qui per elationem suam in cursum labentium temporum spumat: ꝛ quia antichristus extrema mundi apprehendere nititur cerastes iste equi ungulas mordere perhibetur. Ungulas quippe equi mordere est: extrema seculi feriendo contingere: vt cadat ascensor eius retro. Ascensor equi est quisquis extollitur in dignitatibus mundi. Qui retro cadere dicitur: ꝛ non in faciem sicut Saulus cecidisse memoratur. In faciem enim cadere est: i hac vita suas vnumquemq̄ culpas agnoscere: ꝛ penitendo deflere. Retro vero quo non videtur cadere est ex hac vita repente decedere: ꝛ ad que supplicia ducatur ignorare. Et quia iudeu errore sui laqueis capta: pro Christo antichristum execrat: bene Jacob eodem loco repente in electorum voce conuersus est dicens. Saluta re tuum expectabo domine. ideo non sicut infideles antichristum: sed eum qui in redemptionem nostram venturus est: verum credendo fideliter Christum. Equi nomine perpetratio recte intentionis accipitur sicut scriptum est. Equus paratur in die belli: sed dominus, salutem tribuit. quia contra temptationem quidem se animus preparat: sed nisi adiuuetur desuper salubriter non decertat. Equi nomine sanctus quisq̄ predicator accipitur prophera attestante qui ait. Ascendisti in mare equos tuos: turbantes aquas multas. Quiete quippe aque iacuerunt: quia humane mentes dum sub vitiorum suorum torpore sopite sunt. Sed equis dei mare turbatus est quia missis sanctis predicatoribus omne cor quod pestifera securitate torpuit: impulit salutiferi timoris erpauit. Vocatur ꝛ loco equi nomine sancto predicator accipitur cum beato Job dicitur.

Capitulum. 19.

Numquid prebebis equo fortitudinem aut circundabis collo eius hinnitū?))Sed quid est q̄ huic equo dominus se prius dare fortitudinem: et postmodum collo eius humitum circundare se asserit. Hinnitus enim vox predicationis exprimitur. Cornus autem quisq̄ predicator ante fortitudinem ꝛ post humitum accipit: quia cum in se prius vitia extruxerit: tunc pro erudiendis aliis ad vocem predicationis venit. Equus ille habet fortitudinem: quia aduersa constanter tolerat. Habet humitum: qui ad superna blandiens vocat. Huic equo dominus ꝛ fortitudinem ꝛ humitum se dare testatur: quia in predicatore eius mīs et vita ꝛ sermo conueniant nequaq̄ virtus perfectionis apparebit. Non enim multum prodest si sublimis vite operatione suffulcitus sit: si tamen loquendo nō valet ad hoc alios erudire quod sentit. Vel quid prodest bene loquendo alios accēdere: si semet ipsum indicat male viuendo torpuisse.

Quia ergo in predicatore necesse est: vt ad perfectionem vtraq̄ conueniant equo suo dominus ꝛ cum actione fortitudine: hinnitum vocis ꝛ cum humitu vocis fortitudinem ministrat actionis. Et notandum cur humitus qui interius nimirum per guttur ducitur equi collo circundari. Adest per quas si gyrum exterius trahi dicatur: quia videlicet predicationis vox de intimis emanat sed extra circundat. Nam quo alios ad bene viuendum faciat: eo ad bene agendū ꝛ opera predicantis ligat: ne extra sermonem actio transeat: ne voci vita contradicat. Collo ergo equi humitus circunducitur: quia ne ad peruersa opera prodeat sacro vocabulo etiam vita predicantis obligatur. Hinc est enim quod potenter dimicantibus: in munere vorquens datur vt quia signa virtutum gestant: maiora semper exerceant: ꝛ debilitatis crimen incurrere metuant dum in senectipso iam fortitudinis est premium quod ostentant. Unde ꝛ recte in laude sapientie auditori cuilibet per Salomonem dicitur. Coronam gratiarum accipies capiti tuo: et torquem auream collo tuo. Sequitur. ((Nunquid saltabis eum quasi locusta?)) Locustarum nomine: aliquando tudotens populus: aliquando conuersa gentilitas: aliquando adulantius lingua: aliquando vero per comparationem resurrectio dominica vel predicatorum vita signatur. Quia enim iudeorum populus locuste exprimat vita Joannis signat de quo scriptum est. Locusta ꝛ mel siluestre edebat. Joannes quippe cum quem prophetie auctoritate pronunciet: etiam specie ciborum clamat. In semetipso enim designauit dominum quem precurrit. Qui nimirum in redemptionem nostram veniens quia infructuose gentilitatis vaccidinem sumpsit mel siluestre edit. Quia vero iudeorum plebem in suo corpore et parte commutat in cibo locustas accepit. Ipse namq̄ locuste significant: subito saltus dantes: sed protinus ad terram cadentes. Saltus enim habant: cum precepta domini se implere promitterent: sed citius ad terrā cadebāt: cum per prana opera hec se audisse denegarent. Dicamus in eis quasi quendam locustarum saltum. Omnia verba que locutus est dominus ꝛ faciemus ꝛ audiemus. Exo. 24 Dicamus autem quomodo citius ad terram ruunt. Utinam mortui essemus i egypto ꝛ non in hac vasta solitudine. Utinam pereamus: ꝛ non inducat nos dominus in terram istam. Locuste ergo erant: quia habebant saltum per vocē: ꝛ casum per actionem.

Capitulum. 20.

Locustarum quoq̄ nomine gentilitas designatur. Salomone attestante qui ait. Florebit amygdalus inpinguabitur locusta: dissipabitur capparis. Amygdalus quippe florē prius cunctis arboribus ostendit. Et quid in floze amygdali nisi sancte ecclesie primordia designantur: que in predicatoribus suis primitiuos virtutum flores aperuit: ꝛ ad inferenda poma bonorū operum venturos sanctos quasi arbusta sequentia preuenit. In qua mox locusta impinguata est: quia sicca gentilitatis sterilitas pinguedine est gratie celestis infusa. Capparis dissipatur: quia cum gratiam fidei vocata gentilitas attigit: iudea in sua sterilitate remanens bene viuendi ordinem amisit. Hinc rursum per eundem Salomonem dicitur. Regez locusta non habet: egredietur vniuersa per turmas quia videlicet derelicta gentilitas: alienā vadum a viuo regimine erutit: sed tamen ordinata postmodum contra aduersantes spiritus ad fidei bellum processit. Locuste vocabulo lingua adulantis exprimitur: quod exhibuit exitus egyptie plage testantur que exigentibus meritis corpori: aliter semel iliate sunt sed que mala prauas mentes quotidie seruit spiritaliter significauit. Descripti namq̄ est. Ventus vrens leuabit locustas que aduenerunt sup vniuersam terrā egypti: operuitq̄ vniuersam faciē terre vastitas ois. Exo. 10. Deuorata est igit herba terre ꝛ quicquid pomoꝝ in arboribus fuit. Dio enim egyptius

plagis affecta est i quibus exterior i peraul-
sione commota: velentiq; perpenderet: quod
penalitatis pondus ferrum negligens to-
lerarei vi ens fossas perire minime: sed am-
plius electa cerneret per eorum speciem t
que intus pertulerat gaudia senturet.

Quid autem per significationem locuste
tendant: que plusq; cetera animalia
animantia. Damnum frugibus nocentium
lingua adulantium: que terrenorum ho-
minu mentes si quando bona aliqua per-
se cognoscunt: hec immoderatius laudando
corrumpunt. Vermes quippe egyptiorum est
operatio remediorum: quam locuste exter-
minant: quando adulantes lingue ad ap-
petendas laudes transitorias eos operan-
tes inclinant. Verbum ho locuste concedat
quando adulatorie quiq; verba loquenti
um laudib⁹ extollunt. Poma quoq; arbo
rum depascunt: quando vanis laudib⁹ quo
rundam sanctorum quasi fructū t opera carpūt.
Locuste nomine per compationem redem-
ptoris nostri resurrectio designatur.

Capitulum. 31.

Vide t voce eius per pro-
phetam dī: Excussio iam
locusta. Tenet enim
a precatorib⁹ usq; ad mor-
tem pruit sed sicut locusta
excussa est: q; ab eor manibus salta subito resurrectionis evolauit.
Quod referri quoq; ad predicatorum nu-
merum potest. In ipso quippe sicut locusta
excussa est qui audita in sua persecutione se
mente: pro per diversa fugarunt: quasi quo-
dam recessione sue salutis pederunt. Quia
vero ille predicator ad perfectionis culmē
erigitur: qui non actiua solummodo: sed etiā
contemplatiua vita solidatur recte ipsa
predicatorius perfectio locustis exprimitur
que quotiens se in aera attollere conātur:
primū se cruribus impellentes sublevant: t
postmodum alis volant. Ita nimirū sunt
sancti viri: qui bus superna appetunt: pri-
mum quidem operibus innituntur: t tunc
demum se ad sublimia per contemplatio-
nis saltum volando suspendunt. Cura se
quunt: t alios exerunt quid recta agendo se
habeant: t alios videndo sublevantur.

Qui ta hac vita positi: nisi in summa con-
templatione manere non possunt: sed quā-
si locustarum more a saltu: quem viderant
in pedibus suis se eripiunt: sum posse con-
templationis sublimia ad necessaria nec-
ne vite opera recurrunt: nec tamen in ea-
dem vita aeterna remanere cōtenti sunt.
Sed sum ad contemplationem desiderā
ter erūpunt quasi curtius aera volantes pe-
runt: viramq; suam quasi locuste ascendere
reo descendentesq; peragunt: sum sine ces-
satione semper t summa videre appetunt
t ad discretiones naturē corruptibiles pon-
dere revolūtur. Est adhuc aliud quod lo-
custe simile sancto predicatorius gerunt.
Salutatoris nāq; hostis adest tempus: tem-
pore vie a terra se subtenuant: cū vero eius
erarserit: tanto altius: quanto alacrius vo
lant. Sanctus autem quisq; predicator: ēa
quieta fidei tempora conspicit humilis ac
despectus aspicitur: t locuste more quasi
vix a terra sublevatur. Si autem pericu-
tionis ardor incadeat corde ecclesiastes mbe-
reno mor quanto sit sublimioritatis ostēn
dit: t pulsatus alis in altum rapitur: q; quie
tis in unio torpuisse videbatur. De hoc er
go equo. idest predicatore suo beato Job
dominus dicit: Numquid suscitabis eum:
quasi locustas: Subaudis vt ego: qui eo il
lum ad altiora crescendo sublevo: quo gra
niora persecutionis ictus: eruciare prius
to: vt tunc in illo robustior virtus emicet:
cum t ardentior infidelium crudelitas illi-
dit. Sed cum multa cetera sanctus fidi
cator patitur: cum dira persequentium ve
xatione cruciatur: quis intuens valet quid
est quod intus conspicit qui tot sua exteri⁹
damna non sentit. Huic cui essent nota: que
salubriter intus pascerēt: ea que procul du
bio admonēt exterius vsq; ad eor tormē
ta pervenirent. Sed in arce spei se animus
sublevat: t ideo obsecte seditionis iacula
minime formidat. Unde t hoc loco dom̄
nus vt ostendat equum ille quam fiducia
iam de interna odoretur cum tot aduersa
in exterioribus patitur: recte subsungit:
(Gloria narium eius terra.) In scripturis sacra vocabulo narium aliquando fa
mitus: aliquando auxiliū hostis insidia-
tio: aliquando vero prescientia solet in-
telligi. Naribus nāq; fumus designa
tur: sicut iam superius Salomone arrestan
te audiemus qui ait: Circulus aureus in

naribus tuis: mulier pulchra t fama. Na-
rium nomine eradicantes insidie: atq; insidia-
tio antiqui hostis accipitur: quod i hoc co-
dem libro homia⁹ attestatur dicens: De na
ribus eius procedit fumus. Ac si dicat:
De pernersa instigatione illius in humanis
cordibus caligo nequissime cogitatiōis sur
gitur: per quam videntium oculi tenebrescūt.
Naribus quoq; prescientia designatur: si-
cut per prophetam dī: Quiescite ab homi
ne cui⁹ ipso est in naribus eius: quia excelsus
reputatus est ipse. Sepe enim id quod nō vi-
demus: odore comprehendim⁹ ita vt non-
nulle res etiā cū longe siccant fragrantiam
nobis sue qualitatis ingerant: dūq; p na-
res spūs ducimus plerūq; aliqua t inuisa
prescimus. Redemptoris ergo nostri spiritus
cū in eius naribus dicit: videlicet scientia di
uina cū in prescientia designetur: quia que-
dā se scire in natura humanitatis inotu
it: hec nimirū ante secula ex diuinitate pre
scit. Qui vnde spūm in naribus habuerit
mor per propheram subiungit dicens:
Quia erectius reputat⁹ est ipse. Ac si dice
ret: In inferioribus⁹ ventura desuper prescī-
mus: q; ad ima de celestibus venit. Sancti eti
am viri q ab illo audita crediderunt: ipsi
quoq; iam ventura prescimus dum eius fi-
deliter precepta inseruiunt: aduentū alios
spe certa prestolantur. Unde t hoc loco eq
bunus naribus predicatoris sancti prescien
tia ac prestolatio designatur. Dum enim
venire extremum iudicū: ostendi celestem
patriā: persolui iustis premia appetit qua-
si per nares spiritum de futuris trahit. Si
gloria narium eius terror est: quia visionem
districti iudicis: quā iustus vehementer ex-
pectat: iniustus venire formidat. Ille nāq;
laborem suos cōsiderans mercedē retribu
tionis querit: t causē sue meritum scīēs pre
scientiam iudicis expetit: cuiq; vt veniat in
sā dānā ignis dano vindictam impio t pre
uaricatōis sue speciem in retributione deferēs
pēn summo ardore perspicit. Ille vero qā
iniustitie sue memini venire iudicū pertor
rescit: a cruciatu suos examinari metuit: qa
damnari si examinentur nouit. Gloria er-
go narium eius terror est: quia iustus inde
gloriatur: unde peccator pene addictus. Vi
deamus equum: quomodo de his que ad-
huc non videt: per nares spiritum trahit.

Videamus quanta gloria attollatur: cui iā
ventura prestolatur. Ecce laborem suos in
tutus predicator egregius dicit: Ego iā de
libor t tempus mee resolutionis instat. Bo-
num certamen certauerim consummauī
fidem seruauī. De reliquo reposita est mi-
hi corona iustitie: quā reddet mihi dñs in
illa die iustus iudex. Ubi t apte subiungi-
tur: (Non solum autē mihi: sed t his qui
diligunt aduentum eius. Ac si dicat: Sed
t omnib⁹ q fidei de bona operatione sunt con
fecti. Aduentū enim iudicis nō diligunt: nisi
q in causa sua se habere iustitie meritū sci-
unt. Quia igitur vnde gloriatur iustus: in-
de terretur iniust⁹: dicatur recte. Gloria na
rium eius terror. Sed sanctus ille predica-
tor dū venturam gloriā prestolatur: dū ve-
nire ante faciem iudicis nititur dūq; a labo
re sui adhuc mercede differtur: in hac vi-
ta interim positus: qd agat audiamus. Se
quitur. (Terrā vngula fodit.) Scitet eq
vngula: laborem fortitudo cognosci. Quid
ergo p vngulam nisi in predicatore sancto
virtutū perfectio designatur? Quia videli-
cet vngula terram fodit dum de corde au-
dientium: crēpto suorum operum terrenas
cogitatiōes eicit. Vngula terram fodit: qa
auditorū corda a secularibus curis euacu
at: cum doctor bonus contēm̄ seculum ope
re ostendat. Videam⁹ Paulū terram cor-
dis audientiū: qua offense virtutis vngula
fodiat. Ipse nāq; discipulis dicit: Hec cogi
tate: que t didicistis t accepistis t audistis
t vidistis in me: hec agite t deus pacis erit
vobiscum. Et rursum: Imitatores mei este
te fratres: sicut t ego xpi. Qui igitur exem-
plo sui operis alios cogit: nimirum vngu-
la terram fodit.

Capitulum. 22.

Habemus aliud quod ad-
huc subtilius de huius vn-
gule effossione tractemus.
Sancti enim viri q dum i-
tente mentis oculo in supe-
nis erigunt: quidquid eiecta
que in ima preterfluunt pede rigidi contē
ptus calcent: et corruptione tamē terrene
carnis cui adhuc aliquid sunt plerūq; cogi
tationum pulueres in corde patiantur.
Cunq; fortes alios ad appetenda celestia p
suadent: semetipsos semper intrusec⁹ sub-

1 Tim. 4.

Psa. 30

Isa. 31

Abd. 1.

Phil. 4

ti inquisitione discutiantur: ne qua ignorante in se diu infirma cogitatione polluantur. Equus ergo iste ungula terram fodit: cum predicator gliscentis ingluuie sorti terrenas in se cogitationes excitat. Equus ungula terram fodit: quando is cui iam dominus presidet que sibi moles cogeretur: et vetusta cogitatione considerat: sed ab illo fletu cuius quare non cessat. Unde dicit et Ysaac apud alienam gentem puteos fodisse describitur. Quo videlicet exemplo discamus vt in hac peregrinationis erumna positi cogitationum nostrarum profunda penetremus: et quousque nobis vere intelligentie aqua respondeat: nequaquam nostre ingluuionis manus ab exhauriendo cordis terra torpescat. Quos tamen puteos allophili insidiantes repleant: qui nimirum immundi spus cum nos studiose eos fodere conspiciant: congestas nobis tentationum cogitationes emergunt. Unde semper mens exacuende et incessanter fodiende sunt si indiscussa relinguntur vsque ad tumores peruersorum operum cogitationum super nos terra cumuletur. Unde ad Ezechielem dicitur: Fili hominis fode parietem ideoque cordis duriciam crebris percussionum ictibus rumpe. Unde ad Ysaiam dominus dicit: Ingredere i petram abscondere fossa humo a facie timoris domini: et a gloria maiestatis eius. Petram quippe ingredimur cum cordis nostri duriciam penetramus: atque a facie timoris domini fossa humo absconditur si terrenas cogitationes egerentes ab ira districti iudicis in humilitate nostre mentis exclamamus. Quo enim plus terra fodiendo proficitur: eo pauimentum semper inferius demonstratur. Unde et nos si a nobis studiose terrenas cogitationes effodimus: quo apud nosmetipsos abscondamur: humiliores inuenimur. Ecce enim qui diuini iudicii dies imminet quasi ipsa iam timoris eius facies apparet: tanto que magis necesse est: vt vnusquisque illum terribilius timeat quanto iam gloria maiestatis eius appropinquat. Quid ergo agendum est: quo vertigi dd. Quo enim quis latere potest cum qui vbique est: Sed ecce petram ingredi: fossa humo occultari precipimur: vt videlicet cordis nostri duriciam verepentes: eo iram in visibilem declinemus quo ab amore rerum visibilium apud nosmetipsos in corde subtrahimur: vt cum praue cogitationis terra effoditur: mens apud semetipsam tanto tutius quanto et humilius abscondatur. Dicit israelitico populo per Moysen a domino iubetur: vt cum egreditur ad requisita naturem mittat paxillum in balteo: et fossa humo abscondat que egesta fuerint. Nature enim corruptibilis pondere grauati: a mentis nostre vtero quedam cogitationum superflua quasi ventris grauamina erumpere Sed portare paxillum sub balteo debemus: vt videlicet ad reprehendendos nosmetipsos semper accincti: acutum circa nos stimulum compunctionis habeamus q incessanter terram mentis nostre penitentie dolore cofodiat: et hoc quod a nobis fetidum erumpit abscondat. Ventris quippe egestio fossa humo per paxillum tegitur: cum mentis nostre superfluitas subtili redargutione discussa ante dei oculos per compunctionis sue stimulum celatur. Quia igitur sancti viri que q inutilia cogitant: reprehendere ac diudicare nō cessant: de equo suo dominus dicit: terram ungula fodit: audet que in mente sua terrenam versari conspicit: hoc nimirum superducte penitentie duris percussionibus rumpit. Cum vero se iterius districta subtilitate diudicant: iam nihil est quod exterius perpetrasse timeant. Tanto enim ad mala pfecta trepidant: quanto semetipsos plenius bonis venturis parant. Unde et subditur.

Deut. 23

Ezech. 8.

Ysa. 2.

Capitulum. xxxix.

Exultat audacter in occursum pgit armatis. Exultat audacter: qa sicut aduersis nō frangitur: sic nec prosperis elanguit. Aduersa namq nō pensant: quem prospera nulla corrumpant: Equus itaq iste fortis et sub freno est. Hec ergo premat aduersis habet vim fortitudinis: ne eleuetur prosperis: habet pondus desuper insidentis. Occurrūt quippe tempora: sed iccirco iustum trahere non valent: qa iuuare nō possunt. Illos nimirum trahunt quos leuant: frata petunt: quos blanda sustollunt. Elit autem hinc deo subditus: sat iter timorem et ira stare: sat inter lapsus, occurrentia terra pax mentis gressus hgere: sic nec ad subita

ria se erigere: nec ad obiecta trepidare. Plerūq aūt qi exercet se vultus cōtristatus sue laboribus notus in aduersis hilaris fariique dum constanter pro veritate tolerat augeri sibi virtutis meritum letatur. Hinc est q tunc apostolos exultasse legimus cum pro christo illos contigit flagella tolerasse: sicut scriptum est: Ibant gaudentes a conspectu concilij quoniam digni habiti sunt pro nomine iesu contumeliam pati. Hinc Paulus cum dicit in macedonia fuisse precautionibus pressus: in eo quo se afflictum infirmat, etiam laudandum demonstrat dicens: Nam cū venissemus macedoniam nullam requiem habuit caro nostra. Ac si aperte diceret: quia spūs regens habuit dum per profectum anime persecutionū supplicia caro tolerauit. Contra hōc itaq equum ab aduersantis, sancte ecclesie pārātur gladij de dolore penarum: parantur arma de patrocinijs seculorum potestatum. Solent nāq hereticj potentum mundi defensionibus quasi quibusdam armis se tegere: solent omnes infideles predicationem fidei exercitatis etiam seculi potestatibus impugnare. Sed equus dei exultat audacter et exteriora tormenta non metuit: qa internam delectationem queritis: potestatum nil di iracundiam non formidat: quia ipsius quoq vite presentis desiderium per mentis excessum calcat. Hinc per Salomonem dicitur: Non contristabit iustum quicquid ei acciderit. Unde in eo rursum scriptum est: Justus quasi leo confidens absq terrore erit. In occursum bestiarum iccirco leo nō trepidat: quia prevalere se omnibus non ignorat. Unde iusti viri securitas recte leoni comparatur: qa contra se cum quolibet insurgere conspicat ad mentis sue confidentiam redit: et scit quia cunctos aduersantes superat: quia illum solum diligit quem inuictus nullo modo amittat. Quisquis. n. exteriora que et nolenti subtrahuntur appetit: sua se sponte extraneo timori subiicit. Infracta autem virtus est concupiscentie terrene contemptus quia et in alto mos ponitur cum a rebus infimis spes sue iudicio sublimatur: atque a cunctis aduersantibus tanto minus attingitur: quanto in superna sita tuti⁹ manetur. Equus itaq iste non solum contra se venientes minime metuit: sed eis etiam in occursum pergit. Unde bene hic additur: in occursum pergit armatis. Plerūq cum quieti atq incolumitati consulimus: si obviare possumus per humilitatem non curamus. Sed si ad eterne vite desiderium animus exsurgit: iam verum lumen intrinsecus respuit: in se flammas sancti feruoris accendit: quantum causa exigit debemus pro defensione iustitie nostre obviare: et peruersis ad insulta erumpentibus etiam cum ab eis non queramur obviare. Nam cum iniurias quas nos amamus in alios ferunt: nos nihilominus sua persecutione confodiunt: tacentes si veneranter videantur. Quia ergo vt sanctus paulus ait male agentibus sese etiam cum queritur opponit: recte de equo dei dicitur in occursum pergit armatis. Intrepidus libet ille sceleris sui exitiabilis eruptionem contra armatos hostes quantus Paulus fuerit accenderat: quando cum ephesi ad irrumpendas theatri turbas vehementia flamma rapiebat. Scriptum quippe est: Repleti sunt ira: et exclamauerunt dicentes: Magna dyana ephesiorum et impleta est ciuitas confusione: et impetum fecerunt vno animo in theatro rapto gayo et aristarco macedonib⁹ comitibus Pauli. Atq mox subditur. Paulo autem volente intrare in populum non permiserunt discipuli. Quidam autem et de asie principibus qui erant amici eius miserunt ad eum rogantes ne se daret in theatrum. In quibus profecto verbis agnoscimus quo impetu contra cuneos aduersantes irruerent: nisi eum per amicos et discipulos charitatis frena tenuissent. Sed si obviare hostibus: si vitro pugnam petere: si nosmetipsos semper relinquere in cursum nostri feruoris debemus: quid est q ipsum predicator egregius de semetipso faciens dicens: Damasci prepositus aretee regis ciuitatem damascenorum vt me comprehenderet: et per fenestram in sporta demissus sum per murum et sic effugi manus eius. Quid est q equus iste modo sponte armatorum cuneos impetit: et modo se ab armatis hostib⁹ quasi trepidus abscondit: nisi hoc q necesse est vt in eis virtute dei fortiores aduersariorum pugnā et constater

Job. 39.

Act. 5.

1. Cor. 7

Pro. 12.

Pro. 28.

2. Cor. 11.

aliquando appetere: t prudenter aliquando declinare. Capitulum. 4.

Necesse qppe est: vt per oē quod agum⁹ in mentis tutina ponitur. Hunc pōdus illinc fructum nostri laboris estimemus: t cum pondus fructum superat: laborem gsq; inorate declinat: dūmodo se in aliq̄s exerceat: in qbus lucro fructum pondus laboris vincat. Cum vero obsequenti quantitate fructuz: mensura laboris: aut equatur: aut vincitur: labor nō sine graui culpa declinatur. Unde predicator: sanctus cum damasci valde obstinatas mentes persequentium certeret: eorum noluit aduersitati cō fugere: q: t semetipsum quē profuturū multis nouerat: vidit posse deficere: t aut nullo se ibi aut paucis prodesse. Secessum ergo a certamine petijt t pugnaturū felicius ad alia se bella seruauit. Nō enim loco virtus: sed loc⁹ virtuti defuit: t iccirco fortissimus miles ab obsidiōis angustia: certaminis campū quesiuit. Ubi autē subinganda regi pprio multa aduersariorum colla consperit: subire bellum vel cū morte nō timuit: sicut ipse cum hierosolymā pergeret cūq; discipuli passione illi⁹ per pphetam prescita prohiberent: sibimetipsi attestatur dicens: Ego nō solum allegari sed t mori in hierusalem paratus sum pro nomine dñi iesu.

Act. 21.

Necq; enī facio animā meam preciosiorem quā me. Qui igitur hic hostiles cuneos et prescita passione sua imperterit⁹ petijt: illic de discretione fuisse edocuit: non de timore q̄ fugit. Qua in re pensandus est: q: ille labores quosdam per dispensatōis iudicium laudabiliter declinat: q pro deo maiores alios fortiter tolerat. Nam sepe ab hoib⁹ timor debilis cauta dispensatio vocatur: t quasi prudenter ipetum declinasse se asserunt: cū fugientes turpiter in terga feriunt. Unde necesse est: vt i causa dei cum res dispensatōis agitur: metus cordis subtilissima liberatōe pensetur: ne p infirmitatez timor surrepat t sese p dispensatōis imaginem rōnem fingat: ne culpa se prudentiam nominet: nāq; nec ad penitentiam animus redeat: quando hoc quod inique perpetrat virtutem vocat. Restat igitur vt in dubijs q̄q; deprehensus cum quelibet sibi aduer

dei consilio latent sententie: t quasi ex pharetra sagitta educitur: quando ex occulto consilio aperta dei sententia iaculatur. Pharetre quoq; nomine pranorū machinatio designatur: sicut per pphetam dicit. Paraverunt sagittas suas in pharetra vt sagittent in obscuro rectos corde.

Capitulum. 15.

Iniqui enim cū volos quos bonis erogitāt: secretis machinationib⁹ occulcāt: quasi in pharetra sagittas parant: t i hac ptentis vite caligine velut i obscuro rectos corde feriant: q: malitiosa eor: iacula t scuti per vulnus possunt: t tamen venientia dep:hendi non possunt. Igitur q: equus dei nulla aduersitate terretur eiq; quo magis obuiatur eo vi intētionis suc sup armatos hostes ferentior dicitur: pcautores ei⁹ qui se etiā ferientes vinci sentiunt turbati ad consilium reuertunt: dolos preparant: t velut ex longinquo mittēdo vulnera occultant. Unde nunc recte dicitur. Super ipm sonabit pharetra: vt cum ex absconsa machinatione longe feriant cui apertis pgressionibus inanter appropinquant. Nec tñc super equum dei pharetra sonuerat: eū qua draginta viri qui in eius mortem conspiraverāt educi de carcere Paulus querebat vt consilio suorum ictibus quasi clam sagittarum dolo interficerent: quem cōgressione persecutionis publice superare nequaq; possent. Pharetra ergo sonat: quia occulte machinationis ad Paulum causa pervenit. Quāuis si vigilanter querimus: adhuc in pharetre sonitu aliquid subtilius inuenimus. Sepe enim aduersarij consilia contra bonos ineunt: pravis inventionibus instruunt: ad cogitandos dolos se cōferūt: sed tamen qui eosdem dolos pdere bonis debeant: ipsi instituunt latenter ipsi trāsmittunt: vt crudelis⁹ supplicior⁹ preparationem quasi furtiue innotescitur: amplius timeatur: t audictis alum plus suspecta vulnera q̄q; percepta perturbent. In pharetra enim sagitte dum latent t sonāt: mortem etiam non in se denunciant. Pharetra ergo cōtra equum sonitū reddit: eū cōtra predicatorē sanctū occulta pranorū machinatio cōsiliū suū q̄q; fraudulenter operit fraudulentius innotescit: vt premisso minis ex sonitu pharetre terreant: cum pdicator dei apertas contumelias velut comminus ictus iacula nō formidat. Cū vero etiā minus minime terretur: mox persecutor erumpit ad supplicia manifesta q deuit. Unde bene postq̄ dictum est. Super ipm sonabit pharetra: illico additur. Elidebit hasta. Contra predicatorem dei post pharetre sonitum hasta vibratur: quādo post terrores exhibitos e vicino iam feriens aperta pena pducitur. Predicatores adit sancti cū pro defensione fidei supplicia subeunt: ad cādē fidem quos valent rapere: t inter verbera non deficiunt: t cum patienter vulnera suscipiunt: prudenter cōtra corda infidelia sagittas pdicationis reddunt. Unde nōnunq̄ agitur: vt ipsi qui in pcutione seuiunt: non tam volcāt q̄ cor: pdicatoris nō emolliant: q̄q; per eius fra eiā alios amittāt. Quia igitur cū feriendo non superant: se fortasse aliq̄ qui illā audiunt: se deteriq̄nt: mox cōtra loquentis fra sceptā responsio nis parāt. Unde cū diceret: elidebit hasta: recte subiungit: t dispens. Persecutor enī seuiens postq̄ pdicatoris corpus supplicio peremit: auditorū cor: quasi dispensatio sois sue disputationis munit. Dirigit sanctus vt seriri debeat: hasta vibrat: sed ne audiri possit dispens opponit. Dabet nāq; defensores dei in pctio sagittas suas: quas eo eis⁹ auditorū cordibus inūtant: quo illas de spirituali arcu. i. de intima cordis tēsione disfringunt. Dis qppe se i bello fidei Paulus armauerat cum dicebat. Laboro vsq; ad vincula quasi male operans: sed verbū dei nō est alligatum. Ac si diceret. Hasta quidem supplicioz ferior: sed tamen verboz sagittas emittere non desisto. Vulnera crudelitatis accipio: sed cor: infidelia vera loquēdo trānsfigo. Dicatur ergo. Super ipm sonabit pharetra vibrabit hasta t elide⁹. Cōtra equum qppe dei: q: pranorū cōsilia perstrepunt: pharetra sonat: quia occulta pena erquiritur: hasta vibratur: q: eo ei etiam disputatione resistitur: dispens antefertur. Sed nunqd a feruore suo per ista compescitur. Ut enim sanctus quo maiore persecutione premitur: eo ad predicandam veritatem acrius instigatur: t cum patienter persecutores tolerat ardenter a se auditores tra

dere festinat. Unde ⁊ bene adhuc de equo dicit subditur. ¶ Fremens ⁊ fremens sorbet terram: nec reputat tube sonare clangorē. ¶ Nimo nā ꝑcedenti homini dictum est. Terrā eo ⁊ in terrā ibis. Tube aūt clāgūt: Eccl. 3. cum huius seculi potestates: loqui sanctos terribiliter prohibēt. Quia igitur ꝑdicator zelo sancti spiritus inflāmatus: vel liter sup plicia posit⁹: quoslibet peccatores ad se trahere non desistit: fremens ,pcul dubio terram sorbet: q̄ so ꝑcedentū mentē minime formidat: clangorem tube sonare nō reputat. Tuba enim que diuinum belli denunciatt qd est aliud ꝙ vox secularis potestatū que contempta resistentibus mortis certamen parat: Nec a principibus sacerdotum tuba sonuerat: cum flagellatos apostolos de deo loqui ,phibebant sicut scriptū est, Cessa de- Act. 5. nūciauerāt: ne loquerent in nole Jesu. Et videam⁹ quō equā dei clangor tube nō ter Ubi. s. reat. Ait Petrus. O bedire opꝫ deo magis ꝙ hominibus. Qui alia quoq̄ ꝑsequenti/ Act. 4. bus dicit. Non enim possumus que vidim⁹ ⁊ audiuimus nō loqui. Equus ergo clangorem tube non metuit: q̄ ꝑdicator egregius despectis potestatibus seculi: nullos minarum fonitus primescit. Videam⁹ aliā equā dei quō terrā sorbeat: quō nullus eum tube terror attingat scriptū est. Superuenerunt Act. 14. aūt quidam ab antiochia ⁊ yconio inde: ⁊ persuasio turbis lapidantes Paulū tracē/ runt extra ciuitatē: estimātes eū mortuum esse. Circūdantibus aūt eum discipulis: surgens iruit ciuitatē: ⁊ postera die ꝑfectus est cū Barnaba in derben. Cūq̄ euangeli/ zassent ciuitati illi ⁊ docuissent multos: re/ uersi sunt lystram ⁊ yconiū ⁊ antiochiā cō firmantes animas discipulorū. Perpenda/ mus ergo que hanc possint equis mine cō/ pescere: quādo cum ab intentione sua non valet mors ipsa prohibere. Ecce lapidibus obruitur: nec tamen a veritatis sermone re/ mouetur. O eciā pōt: superari non potest. Dicit extinctus extra urbē proiicitur: ꝙ in tra urbem die alio illesus ꝑdicator inuenī/ tur. O ꝙ fortis huic viro inest infirmitas: o ꝙ victrix pena: o ꝙ dominatrix patientia. Ad arguendā repulsione prouocat: ad pre dicandam salutem plagis erigitur: ad pro/ pellendam labōris lassitudinem pena refo cillatur. Quo ergo hunc aduersitas superet

quem pēna fonet? Sed equus dei ē: ⁊ pha/ retre sagittas despicit: quia malicie consilia contemnit. Uibratam hastam superat: ga ⁊ contra aperte ꝑcussionis vulnera pectus firmat. Oppositum clipeum rāpit: quia di/ sputationem resistentiū rōcinando subigit. Terram sorbet q̄ peccatores in suo cor/po re exhortando cōuertit. Clangorem buccine sonare non reputat: quia vocem quālibet terribilis ,phibitionis celeat. Minus ē aūt quod dicitur: q̄ fortis perseuerat in labori/ bus: adhuc quod maius est exultat in ad uersis. Unde ⁊ sequitur. ¶ Ubi audierit buc/ cinam dicit vah. ¶ Quibus ,procto verbis ⁊ illud ostēditur: ꝙ hoc loco a deo de equo irrationabili nil dicatur. Hec enim vah di cere brutum animal pōt: sed dum asseritur dicere quod omnino dicere non valet iunc tur quem designet. Vah quippe sermo exul tationis est. Equus ergo cum audit buccinā vah dicit: quia fortis ꝙm ꝑdicator cū cer nens passionis sibi ꝑpinquare cōsiderat: de exercitio statim exultat: nec terretur pugne periculo qui victorie letatur triūpho. Equo ra ꝫ est vah dicere: predicatorem futurum de uentura passione gaudere.

Capitulum. 26.

Sed ⁊ ꝑdicator fortis glo riam passionis appetit: ⁊ discrimen mortis subire ꝓ ipso letus querit: qd est ꝙ ipse fortissimo ꝑdicatori ꝙ ex robusto corde virtutem trahit nisi: Petro veritas dicit. Cū senue/ Joā. 21. ris extendes manus tuas: ⁊ alius te cinget: ⁊ ducet quo non vis. Quomodo de passio ne gaudet qui cingitur ab alio: ire quo dolet ur nō vult. Sed ⁊ pensemus qualiter ani mus appropinquante passione ⁊ mortis me tu quatitur: ⁊ tamen de venturo regni pre/ mio letatur: intelligimus quomodo glorio/ si certaminis subire periculo volens: nolit: q̄ ⁊ in morte considerat quod tolerare pa/ Phil. 1. cat: ⁊ in fructu mortis aspicit: quod appe tens querat. Videamus Paulū quomodo amat quod refugit: quō refugiat qui amat. Ait enim. Desiderium habens dissolui ⁊ esse Christo esse: ⁊ mihi viuere christus est ⁊ mo ri lucrum: ⁊ tamen dicit. Qui sumus in hoc habitaculo ingemiscimus grauati/eo q̄ no

mus expoliari: sed superuestiri: vt absor/ beatur quod mortale est a vita. Ecce ⁊ mo/ ri desiderat: ⁊ tamen carne expoliari formi dat. Cur hoc? Quia ⁊ si victoria in perpe/ tuum letificat: ipsa nihilominus ad presens pena perturbat ⁊ quāuis vincat amor sub/ sequentis muneris: tangit tamen non sine merore animam passio dolorosa. Sicut enim/ vir fortis cum vicino iam belli cartamine ar mis accingitur: ⁊ palpitat ⁊ festinat: tremit ⁊ sentit quasi pauere per pallorem cernitur: sed peritam vehementer vrgetur: ira vir san ctus cum passioni se ꝑpinquare conspicit: ⁊ nature sue infirmitate concutitur: ⁊ spes sue soliditate roborat⁹: ⁊ de vicina morte trepidat: ⁊ tamē ꝙ moriendo verius viuat exultat. Ad regnū ꝙppe non potest nisi in terposita morte tranire: ⁊ ideireo ⁊ confidē do quasi ambigit: ⁊ quasi ambigendo cōfi/ dit: ⁊ gaudens metuit: ⁊ metuentes gaudet q̄: scit ꝙ ad brauium quietis nō perueniat: nisi hoc quod interiacet cum labore trāscen dat. Sic nos cum mortis a corpore repel/ lere cupimus: tristes quidem amarum pur/ gationis poculum sumimus: certi autem de subsequenti salute gaudemus. Quia enim peruenire corpus aliter ad salutem non va let in potu libet etiā quod tedet: cūq̄ amā ritudini inesse vitam animus cōspicit: me/ rore turbat⁹ hilarescit. Dicatur ergo. Ubi audierit buccinam: dicat vah: quia ꝑdica tor fortis cognito certaminis nuncio: ⁊ si vt homo ad vim percussionis trepidat spes ta men certitudinem ad premium remunera/ tionis exultat. Sed nequaq̄ ad hoc passio nis bellum inconcussus erūperet: nisi cande passionem intenta cogitatione meditando ꝓuenirent. Malum nāq̄ quod cōsilio pre/ uenitur: decertanti contra se animo ⁊ rone subiecta re: quia tanto quisq̄ minus aduer sitate vincitur: quanto contra illaz ꝑsciendo parat⁹ inuenitur. Sepe tum graue ti/ moris pondus vsu leuigatur: sepe mors ipsa sicut inopinata perturbat: ira deliberatio/ ne ꝓuenta letificat. Unde ⁊ recte de hoc equo subiungitur. ¶ Procul odorat⁹ bel/ lum. ¶ Ac si apertius dicat. Ideireo quod libet certamen eruperat: quia mentem cer/ taminis ante certamen parat. Bellum quip pe odorari est: aduersa quoq̄ longe adhuc

posita cogitando ꝓnoscere me fortasse va leant improuisa superare. Hoc bellum pro/ cul odorari discipulos Paulus admone/ bat: cum diceret. Uosmetipsos temptate 2. Cor. 13. si estis in fide: ipsi vos probate. Et si aper/ te ꝓciperet dicens. Persecutionum certa/ mina ad mentem reducite: ⁊ corde vestri intima at⁹ occulta pensantes: qualem in/ ter supplicia exūtere valeatis iuuenē. Hoc bellum sancti viri procul odorantur: quan/ do ⁊ in pace vniuersalis ecclesie posit: vel hereticorum bella vel imminentia ab inside liantes persecutionum tormenta conspiciunt. Qui dum recte viuunt: sepe ꝓ bonis mala recipiunt: detractionū contumelias equa/ niniter ferunt: vt si ꝑcussionis occasio sup perat: tanto illos fortiores aperti hostes in/ ueniant: quanto eos ⁊ intra ecclesiam fal/ sorum fratrum insania non expugnant. Hā qui a statu ꝓuentie ante linguarum vul/nera corruit: ipse sibi testis est: quia contra manifeste percussionis gladios non subsi/ stit. Quia ergo vir dei exercitatus ꝓcul dubio contra ventura: ⁊ exercitatus minimis contra maiora vtitur: recte de equo dei dic tum est: q̄ bellum procul odorat⁹. Sequi tur. ¶ Exhortationem ducum ⁊ vlulatum exercitus. ¶ Duces aduersē partis sunt: er/ rores auctores de quibus per psalmistam di citur. Effusa est contentio super principes Ps. 86. eorum: ⁊ seduxerunt eos vana eorum ⁊ er rare fecit eos in inuio: ⁊ non in via. De qui bus per semetipsam veritas dicit. Cecus si Matt. 15. cecum ducatum ꝓbet: ambo in foueam ca dunt. Uos autem duces: exercitus sequi tur: ꝓnorum scilicet turba: que iniquis eo rum ꝓceptionibus famulatur. Notan/ dum quoq̄ ꝙ duces exhortant: exercitū ve ro dicit vlulare quia videlicet hi qui infide libus vel hereticis ꝓsunt: prana que tene ri ꝓcipiunt: quasi et ratione persuadent. Turba vero eius subdita quia sine iudicio eorum voces sequitur: dum per confusionis insaniam perstrepit: bestiali mente vlulare perhibetur. Lupis quippe ꝓprie vlulatus conuenit: ⁊ quia eterne reproborum contra vitam moresq̄ fidelium soli rapa/ citati inhiant: quasi per vlulatum clamāt.

Capitulum. 27.

Quia ergo dei exhortatio nem tucum ⁊ vitulatu exercitus peul operatur: tum sanctus gr̃s predicator ꝺ̃ge nue cõsiderat: qd vel auctore erroꝝ contra electos valeant ꝓcapere: vel turba eis subdi ta: quã posse immãniter insanire. Dane exhortationem tucã odorabatur Paul⁹ cũ iuberet. Per vacuã sermonem ⁊ benedictionem sedulum corda innocentũ. Dane vitulatu exercitus odorabatur dicens. Intrabunt post electionem meã lupi graues in vos. Exhortatione tucã odoratus est Petrus: cum de quibusdam discipulos animonere dicens. In auaritia fictis fabis de vobis negotiabuntur. Vitulatu quoq; exercitus odorabatur: cum ꝓmitteret dicens. Et multi sequentur eoꝝ luxurias: p quos via veritatis blasphematur. Igit qz sanctus gr̃s predicator acr̃s in prelio bello vacuã fidei qualem se posse exhibere narrauim⁹: nunc sub hubus equi species vndiq; Ꝺ̃i mittẽ referibamus: vt et qui ad predicationis culmen nec dum se puruille cõsiderat: hac illi voce dominica: si iam bene viuere coperit: extimet se esse cognoscat quatenus hic colligat: quanta deo notata sit si ad maiora puenerit: qui figuliter deum eloquijs in mentis preuidit. Singula uanz que de equo dicta sunt repetamus: timemus quo misericordi a primeua conuersatione proficiat: quo a minimis ad maiora succrescat: vel quibus gradibus ab infimis ad superna pueniat.

Beat ergo. Hanqd preb̃ebis equo fortitudinem? aut circũdabis collo eius hinnitũ? Quicquid ale aut alia misericorditer prestante ola fidei fortitudinẽ ꝓbet: de qua Petrus ait. Aduersarius vester diabolus tanq leo rugiens circuit querens qm̃ deuoret: cui resistite fortes in fide. Dunc aũt fortitudinis hymnus tungit: dũ sit qz scriptũ ẽ. Corde creditur ad iusticiam: ore aũt confessio fit ad salutem. Sequitur.

Capitulum. 39.

Nunquid fulcies ebur eũ qua ꝺ̃ locustas. ℣. Ubique gr̃s deũ legitur ipso suo exordio vt locusta fuisse intelligat ⁊ ꝺ̃ in gradibus actionibus: locustarũ more flexu popli cibus terre libere in ubertate tamẽ expẽdio alios sese in aera suspendit. Cuerbonũ appellatur: bonis mentibus malisq; penitus sunt: cũ ⁊ noua tam p intentionem agit: ⁊ vetusta adhuc vita ex vsu remouet. Tanto autẽ nos ꝑnicies lucrum malis ledimur: quanto contra illa quotidie sine cessatione pugnamus: nec suos nos iam culpa vendicat: cuius primo vsui nostra sollicite mẽs refugit. Dinus itaq; nobis instantibus terrena opa officiunt: qr in nobis bona memoria ꝓhibentur. Proinde qñ in ipso nostre conuersationis initio infirma quedaz pie de nobis ipe tolerat: vt nos quãdoq; ad celestia ex ꝓfectione ꝓficiat quãs locustas nos in exordio fugiat: qr ⁊ in volatu virtutis habeant: ⁊ non ꝺ̃ terreni opis casu desperat. Segtur. Gloria narium eius terror. ℣. Pro eo q̃ non vita res odore pensitantur non immerito narium nomine spei nostre cogitationes exprimunt: quibus ventura nidi cum qs ⁊ ꝺ̃ oculis adhuc nõ cernimus: iam tamẽ sperando fouemus. Qui ergo adhuc ne viuere incipit: audiens q̃ per extremum iudicii iusti ad regnũ vocentur balarescit: ꝙ qz ꝺ̃ mala adhuc ex reliquijs sibi in esse cõsideret: hoc ipm iudicii de quo exterre inchoat: appropinquare formidat. Qui tẽ quod bona malisq; premia cõspicit: ⁊ cogitationes suas aliquo modo spe erigimore confundit. Nam cũ audit que sint regni gaudia: mox mentem letitia subtegat: ⁊ rursum cum respicit que sint gehenne tormẽta mox mentem formido pertarbat. Recte ergo gloria narium eius terror dicit: qz inter spem ⁊ metum ponitur: dum futurũ iudicium mente cõspicit hoc ipm timet vnde gloriatur ipsa enim sua gloria terror est: qz inchoanda iam bona spe de iudicio letare ꝺ̃: ⁊ nec dum fructus omnibus malis pfecte carnis non est. Qs inter hec sollicite ad mentem reuertitur: ⁊ pestifere tante formidinis rimarem: seq; in fossis pecis trangillate ꝺponens totis viribus a vitricio indiget auxilio. Cernulle quippe estimat ꝙ minicam plenitudinem formidare: ac ne compescuum patris metuat: filius agit p que se filius recognoscat. Discit ergo iudicez tota expectatione eligere acq; vt ita viderim timẽdo rimuit. O viri aũt cordi formidinem ꝓ cuiusq; actione considerat: ⁊ sicco aure ola

carnem fortẽ edomatione castigat. Ubi post ꝺ̃ vietum effugiũ narium eius terror recte subiungitur. Terrem vngula fodit. Ungula nãq; terram fodere est: sollicita abstinentia carnem edomare. Quo aũt plus ea premitur eo se celesti spe animꝰ fecundius extollit. Unde effossa terra spe lubricat. Exultat audacter. Quia enim valenter reprimit quod impugnat: audacter exultat ꝺ̃ hic que in eterna pace tenderat: tanto mẽs melius ad superna appetenda componitur: quanto ab illicitis arcius corpus edomatur. Unde recte per Salomonem dicitur. Diligenter exerce agrum tuũ: vt possea edifices domũ tuam. Ille quippe bene mentis domũ edificat: q̃ prius agrũ corporis a spinis vicioꝝ purgat: ne ꝺ̃ exteriora tendens in carnis agro profuturas intus virtutũ fabricã fame boni operis crescente destruatur. In ipso aũt gr̃s belli certamine postmodum: tanto fortius fraudẽ hostis conspicit: quanto ⁊ victricem corpus eius quasi quendam hostium aduersum pauit. Unde ⁊ post contritionez corporis: post letitiam cordis recte subiungitur. In occursum pgit armatis. Dostes armati sunt immundi spũs: innumerio contra nos fraudis tue aculeos. Qui cum fuerint nobis inimica nequaquam: ea sub virtutum specie nobis obtutibus opponunt: ⁊ quasi sub quedam arma se contegunt: ne in sua malicia a nobis nudi videantur. Quibus armatis hostibus in occursum pgimus quando eorum insidias longe preuidemus. Effossa igitur terra: armatis hostibus in occursum pergere ebdomita carnis superbia dolos immundorum spũm mirabiliter expoliare. Effossa terra armatis hostibus in occursũ pergere est: desiderã carnali negotia contra spiritalia vicia certamen subire. Nam qui adhuc secum enemies pugnat: frustra contra se bella extra posita furebat. Qui enim semetipsum carnalibus subingat: quomodo spiritalibus virgis resistat? Aut quomodo de labore extremi certaminis triumphare appetit: qui adhuc apud semetipsum domestico subditus bello succumbit.

Capitulum. 39.

Et cum armatis hostibus in occursum pergimus: quando per exhortationis studium comunis utilitatis ⁊ in silentio corde prouidemus. Quia si cum ex loco in quo fumus ad locum ignis alterius hostis? venimus: quando nos cura ordinare possumus: accessum immundorum spirituũ a proximis mentibus pellimus. Unde fit plerũq; vt hostes callidum deus tam̃ ex nostro bello vires remittat: vt semetipso terribiliores ostendat: quanto illi contra se ⁊ in silentio corde pugnare videntur? Qñ enim eos ad se inuicem rixantes: alienis cordibus inter se quasi exhortatione sua protegentibus inuadit. Cum tamen superare non possunt talium se cupere consortia: quorum tam multi de semetipso consortium ipse sed sibi quod defendere cohortes permittit. Cymbalo in deum laudatore fides testimonium spei: ⁊ despectus cuiuslibet terrene rei timetur. Cuperne enim gratie frenus mutatio: ⁊ vulnera ferri mutatio sue curat: vt alia non ostendat. Unde ⁊ ꝺ̃ ne de hoc equo subiungitur. Contemnit pauorem nec cedit gladio. Contemit pauorem ꝙ nullius vulnerum formidine ad hoc ꝺ̃ feratur vt fugiat. Nec cedit gladio ꝙ ꝺ̃ violentia dum tentatio percutit: ea cura tamen prouidi non repellit. Unde ⁊ Paulus exemplum nobis imitare conuersationis ostendens: ⁊ quos ab hoste gladio subiectos vidit: ⁊ quomodo eisdem gladijs non cedat ostendit. Omnis enim iusti carnalis operis pugna superata: carnalis tentationis gladius ab hoste susceperat q̃ vibrat. Unde alius ingemit in membris meis repugnantem legem mentis mee: ⁊ captiuum me ducentem in lege peccati: que est in membris meis. Qs ergo gladio quem in se victus? etiam in aliis nõ cedebat: cum profecto primo vincere. Nã regnet peccatum in vestro mortali corpore ad obediendum desiderijs eius. Et rursum Mortificate membra vestra que sunt super terram: fornicationem: immunditiam: libidinem concupiscentiam malã. Crebris illum tentationũ gladius frangebat: de quo ipse ait: In laboribꝰ plurimis: in carceribꝰ abundantius: in plagis supra modũ: in mortibꝰ frequenter. Ter iudeis quinquies quadragenas una minus accepi: ter virgis cesus sum semel lapidatus sum: ter naufragium feci: nocte ⁊ die in profundo maris fui: ⁊ cetera que ipse tolerare potuit: ⁊ nos enumerare

laffonur. Sed quomodo eidem gladio in proximi electione nō cedat: poſt multa ipſe ſubiungit. Preter illa que extrinſecus fūt inſultatra mea quotidiana: ſolicitudo oīm eccleſiarum. Equus ergo dei & gladio percutitur: nec tamen percuſſione eadem a curſu prohibetur: dum fortis ſpiritalis certaminis miles: & ipſe vulnera ab hoſte ſuſcipit: & tamen ad ſalutem alios ſtringit. Sed ergā tām varium celeſtis militis pectus anti quus hoſtis tanto acutiora ſpicula perquirquanto ſe perſpicit robuſtius conſpicit. Unde & ſequitur.

Capitulum. xx.

Celper ipſum ſonabit pharetra: vibrabit haſta & clipeus. ¶ Qua enim videt ſancte mentis ſtudiū contra ſe & alios prodeſſe: multiplicata hanc ſatagit tēptatione confodere. Unde ſepe contingit: vt hī q regendis alijs preſunt tentationū certamina fortiora patiantur: quatenus corporalium more bellorum dum vat ipſe ad fugam vertitur: reſiſtentio exercitus conſtipata vnanimitas ſine labore diſſipetur. Hoſtis itaq; calliduſ contra celeſtē militē diuerſa percuſſionū vulnera exgreno: modo ex pharetra per inſidias eā ſagitta vulnerat: modo ante ei⁹ faciem haſtā vibrat: q; videlicet vicia & alia ſub virtutum ſpecie contegit & alia vt ſunt aperta ei⁹ oculis opponit. Ubi eni infirmari dei militē conſpicit: illic fraudis velamina non regrit. Ubi autem ſibi reſiſtere fortem conſiderat illic contra viros proculdubio dolos parat. Nam eā infirmā quēpiam in carnis illecebra videt: aperte ſpēm corporis quem conſpici valeat: cuius obtutib⁹ obijcit. Si aūt fortē valdam contra aduerſariam cernit: ipſorum eius cogitatiōibus domeſticorum ſuorum inopiam ſuggerit: vt dū mens ad prouiſionis curam quaſi pie flectitur: ſedula furtim in rerū ambitu inique rapiatur. Equum ergo dei ſagitta per inſidias impetit: quādo ei hoſtis calliduſ ſub virtute vicium abſcondit. Haſta autem comin⁹ vulnerat: cum manifeſta nequitia etiam ſcientem tēptat. Sepe vero electi militē vno eodēq; tempore vtraq; ab hoſte obijcit: vt i quaūbet vna percuſſione perimatur. Dolo ſuo n. hoſtis aduerſarium ſimul ferire nititur & aperte ſeriens & inſidioſe latens vt dū de occulto ſagitta metuitur: minus ante faciē haſta timeatur: vel dum ante faciem haſte reſiſtitur: nequaq; ex occulto veniens ſagitta videatur. Sepe eni tentatione proponit de libidine & ſubito fraudulentius ceſſans elationem ſuggerit de ſeruata caſtitate.

Et ſunt nōnulli q dum multos ex caſtitatio arce in elatōis foueam cecidiſſe conſpiciunt: vite ſue cuſtodiam negligentes i immundiciam libidinis deterguntur. Sunt vero econuerſo nōnulli q dum libidinis immundiciā fugiunt: per caſtitatis culmen in voraginē elationis ruunt. Quaſi ergo aperte feriens haſta eſt: culpa de vitio: & quaſi ex occulto vulnerans: de pharetra ſagitta eſt culpa de virtute. Sed equus dei & ante faciem haſtaq; ſuperat: eū libidinem calcat: & a latere ſagittam circūſpicit: cum in caſtitatis mundicia ſe ab elatiōe cuſtodit. Unde & bene inter vtraq; certātē: per Salomonem dī: Domin⁹ erit i latere tuo: & cuſtodiet pedem tuū ne capiaris. Pedes nāq; in anteriora tendit: anteriora aūt non videt: q ea que ſunt a latere conſpicit. Rurſumq; q pedis cuſtodiam prouidens anteriora cernit: circūſpectionem lateris deſerit. Dū vero ante faciē poſite virtutis aliqd agim⁹ quaſi quo pes debeat poni prudemus: ſed dum ex virtute eadem furtiua culpa ſubrepit: quaſi dū in anteriora reſpicitur: ad ſagittam latus nudatur. Sepe vero dū ſubrepentem culpam metuimus: virtutem que agenda eſt declinamus: & quaſi dum latus circūſpicitur: nequaq; cernitur pes in anteriora quomodo ponatur. Bene ergo dī: dominus erit in latere tuo: & cuſtodiet pedem tuū: ne capiaris: q; miles dei diuine gratie clipeo protectus: & que ex latere poſſint prodere circūſpiciendo conſiderat: & greſſum ante faciem ferre proſpiciendo non ceſſat. Cui fraudulentus hoſtis inuidens: quia p pharetram & haſtam nequaq; ſe prenalere conſpicit: clipeum opponit: vt ſi reſiſtentio pectus feriendo non perforat: ſaltez q̄ baldam obiectionib⁹ proficientis iter intercludat. Quaſdam nāq; difficultates ipſe eius conatibus obijcit: & cum ſuperare nō valet vel reſiſtit. Sed qd contra tot argumenta bellorum equus dei agat audiam⁹.

¶ Feruens & fremens fodet terrā: nec reputat tube ſonare clāgorem. ¶ Cōtra equū clangor tube inſonat: quando electi mentem in eo q̄ agit fortiter: vicino quedam poſita culpa terribiliter temptat ſed feruens & fremens fodet terrā: q; nimio ardore ſemetipſum diſcutit: & quicqd in ſe terrenū repperit quotidie proficiendo conſumit.

Et clāgorem tube ſonare non reputat: qa conſideratione fortis omne vicium quod de virtutis gloria naſcitur: ſolicitus declinat. Sonare enim clāgorem tube reputaret: ſi fortē eſſe propter aliud quod prauē ſubrepit alia agere recta metueret. Qui ergo ad agēda fortia ante inſonantia temptamēta nō trepidat: in feruore ſuo poſitus: clāgorē tube minime formidat. Sepe aūt dum ſpeculari ſe virtutibus conſpicit: ne ipſa illū virtutum proſperitas eleuet: pulſari ſe tentationibus gaudet. Unde & apte ſubiungit.

¶ Ubi audierit buccinā: dicit vah. ¶ Multos enim pena ſua felicitas ſtrauit: multos diuturna pax inertes reddidit: eos q̄ illos inopinatus hoſtis grauius percuſſit: quo longo ocios uſu negligentes inuenit. Dū ſancti viri cum multa ſe proficere virtutū proſperitate conſiderant: quodam diſpēſationis ſuperne moderamine exercere ſe etiam ēptationib⁹ exultant: q; tanto robuſti⁹ acceptam virtutum gloriam cuſtodiunt: quāto tentationis impulſu concuſſi infirmitatē ſuam humilius cognoſcant. Equ⁹ ergo audita buccina vah dicit: q; videlicet proficiator dei cum vim tentationis ſubire conſpicit: vtilitatem ſuperne diſpenſatōis cōſiderans: ex ipſa validius aduerſitate cōfidit. Cui⁹ aduerſitatis certamina ideireo illū nō ſuperant: q; nōnunq; improuiſa temptant. Longe quippe prenotat ex vnaquaq; re cuius victi pugna ſuccreſcat. Unde & ſequit.

¶ Procul odorat bellum. ¶ Bellū nāq; procul odorari eſt: ex cauſis precedentib⁹ que victorū pugne ſubſequantur agnoſcere. Quia eni ſicut iam ſepe dictum eſt: odore rei non viſa cognoſcitur: bellum procul odorari eſt ſicut flatu narium: ſic prouiſione cogitationum negtias latentes ſagacitate. De quo odoratu dominus recte in eccleſie ſue laudibus dicit: Naſus tuus ſicut turris que eſt i libano. Per naſum nāq; odoratus ſcitur diſcernimus. Et qd per naſum niſi ſanctorum prouida diſcretio deſignatur? Turris vero ſpeculatōis eſt altum ponere vt hoſtis veniens longe videatur. Recte ergo naſus eccleſie turri i libano ſimilis dicit: q; ſanctorum prouida diſcretio dum ſolerter circūquaq; conſpicit: altum poſita pro uiſq; veniat culpa deprehendit: eamq; quo vigilanter prenotat: eo fortiter vedinat.

Abac. 2. ¶ Ie Habacuch ait: Super cuſtodiam meam ſtabo.

Capitulum. xxi.

Inc vniuerſum electi animam Hieremias admonet dicens: Statue tibi ſpeculā pone tibi amaritudines: Speculaq; quippe ſibi ſtatuere eſt: ventura viaorum certamina ex alto conſideratōe prenoſcere: ſibiq; electi mens amaritudines ponit: quando & i virtutum pace conſtituta: dū malas inſidiantia conſpicit: ſecura geſcere nō conſentit. Primo aūt ne mala quelibet: ſecūdo vero loca conſiderat: ne bona incaute faciat: & poſtq̄ prauā ſubegerit: ipſa etiam ſibi ſubiecere recta contendit: ne ſi mentis dominium trāſeunt: i elationis culpas vertantur. Quia enim ſicut ſuperius dictum ē: plerūq; ex bonis per ſcientie vicium mala nascuntur: vigilanti ſtudio contemplat: quomodo ex doctrina arrogātia: ex iuſticia crudelitas: ex pietate remiſſio: ex zelo ira ex mānſuetudine torpor oriatur. Cuncta bona hec agit: q; hī contra ſe hoſtes per hec erigere valeant conſpicit. Nam cum adquiſcendis doctrine ſtudio elaborat: mentem ſollicite contra certamen arrogātie preparat.

Cum culpas delinquentius iuſte vicisci deſiderat: ſagaciſſime cauat ne modū iuſtitie crudelitas vicīte trāſcendat. Cui⁹ pietatem frenare ſe nitit ſeuerter ſpicat: ne qua diſciplina diſſolutōe vincat. Cum ſe recti zeli ſti mulo erectat ſūmope pauet ne plusq̄ neceſſe eſt ire ſe flāma ſuccendat. Cū magna mānſuetudinis trāquillitate ſe tempat: vigilāter obſeruat: ne torpore frigeſcat. Qui ergo ſpiritalis militie cogitatōe ex vicium prius ſubrepere poſſit aſpicitur: recte de equo dei dī: qui odoratur bellū. Perpendit etiam que turba migratum prorumpat ſi mala i gredi ad ſe vel pauca permittat. Dū & ſeq̄.

¶ Exhortationē ducū: vlulatū exercitū. ¶

Temptantia gppe vicia que insuibili contra nos prelio regnū super se superbie mittant: alia more ducum precunt: alia more exercitus subsequunt. Hec enim culpe oēs pari accessu cor occupant. Sed dum maiores & paucc negligentiā mentē preuenīt: minores & innumere ad illā se cateruatim fundunt. Ipsa nāq; viciorū regina superbia cuncta deuictā plene cor ceperit: mox illud septem principalibus vitijs: quasi quibusdam suis ducibus debellandā tradit. Quos videlicet ducēs exercitus sequitur: q: ex eis pcul dubio in portune viciorū multitudines oriunt. Qd melius ostendimus: si ipsos ducces atq; exercitum specialiter vt possumus enumerādo pferamus. Radix gppe cuncti mali superbia est. De qua scriptura attestante dicit. Initium oīs peccati est superbia. Prie aūt eius soboles: septē nimirū principalia vicia: de hac virulenta radice pferuntur. s. inanis gloria: invidia: ira tristicia: auaricia: ventris ingluuies: luxuria. Nam q: his septem superbie vicijs nos captos dolust: iccirco redempto: noster ad spiritale liberatiōis pelia septiformis gratie plenus venit. Sed habent cōtra nos hec singula exercitū suum. Nam de inani gloria inobedientia: iactantia: hypocrisis: contēciones: ptinacie: discordie: & nominati psumptiones oriunt. De invidia odium: susurratio: detractio: exultatio in aduersis primi: afflictio autez in psperis nascitur. De ira: rixe: tumor mentis: contumelie: clamor: idignatio: blasphemie pferuntur. De tristicia: malicia: rancor pusillanimitas: desperatio: torpor circa precepta: vagatio mētis erga illicita nascitur. De auaritia proditio: fraus: fallacia: pluria: inquietudo: violēcie: & contra misericordiam obdurationes cordis oriuntur. De ventris ingluuie inepta leticia: scurrilitas: immunditia: multiloquium: hebetudo sensus circa intelligentiam ppagantur. De luxuria cecitas mentis: inconsideratio: inconstantia: precipitatio: amor sui odium dei: affectus psentis seculi: horror autē vel desperatio futuri generantur. Quia ergo septē principalia vicia tantam de se viciorum multitudinem pferunt: cum ad cor veniūt: quasi subsequentis exercitus cateruas trahunt. Ex quibus videlicet septem quinq; spiritalia: duoq; carnalia sunt. Sed vnumquodq; eorum tanta sibi cognatiōe iungitur: vt nō nisi vnum de altero pferatur. Prima nāq; superbie soboles: inanis est gloria: que dum oppressam mentem cor superat: mox invidiam gignit: quia nimirum dum vani nominis potentiam appetit: ne quis hanc alius adipisci valeat tabescit. Invidia quoq; ira generat: quia quanto interno liuoris vulnere animus sauciatur: tanto etiam mansuetudo tranquillitatis amittitur: & quia quasi dolens membrum tangitur: iccirco oppositę actionis manus velut granius pressa sentitur. Ex ira quoq; tristicia oritur: q: turbata mens quo se inordinate concutit: eo ad vindicandum confundit: & cum dulcedinem tranquillitatis amiserit: nihil hanc nisi ex perturbatione subsequens mero: pascit. Tristicia quoq; ad auaricium deriuatur: q: dū confusum cor bonuz lętitie in semetipso intus amisit: vñ consolari debeat foris querit: & tāto magis exteriora bona adipisci desiderat: quanto gaudiuz non habet ad qd intrinsecus recurrat. Post hec duo carnalia vicia. i. ventris ingluuies & luxuria supersunt. Sed cunctis liquet q: de ventris ingluuie luxuria nascitur: dum in ipsa distributione membrorum ventri genitalia subnexa videantur. Unde dum vnum inordinate reficitur: aliud proculdubio ad contumelias erigatur.

Capitulum. xxi

Hec autem ducces exhortari dicti sunt: exercitus vulnerare: q: prima vicia decepti menti quasi sub quadā ratione se inserunt: sed innumera que sequuntur dum hanc ad omnē insaniā pertrahunt: quasi de thalamo clamore confundunt. Inanis namq; gloria deuictuz cor quasi ex ratione solet exhortari cum dicit. Debes maiora appetere: vt quo potestate voluntatis multos excedere eo etiam valeas multis pdesse. Invidia quoq; deuictum cor quasi ex ratione solet exhortari cum dicit. In quo illo vel illo minor es: cur ergo eis vel equalis vel superior non es? Quanta vales que illi non valent. Nōne ergo tibi aut superiores ēē: aut etiam equales debent. Ira etiā deuictum cor quasi ex ratione solet exhortari: cum dicit. Que erga te aguntur equanimiter ferre non, possunt: hec immo patienter tolerare peccatum est. q: & si non eis cum magna exasperatione resistitur: contra te deinceps fine mensura cumulant. Tristicia quoq; deuictum cor quasi ex rōne solet exhortari: cū dicit. Quid habes vnde gaudeas: cum tanta mala de primis portas. Perpende cum quo merore oēs intuendi sunt: qui tāto contra te amaritudinis felle vertuntur. Auaricia quoq; deuictum animū quasi ex ratiōe solet exhortari: cum dicit. Valde sine culpa est: q: quedam habenda eō capisces: q: non multiplicari appetis: sed egere pmescis: & quod male alius retinet: ipse melius expendis. Ventris quoq; ingluuies deuictuz cor quasi ex rōne solet exhortari: cum dicit. Ad esum deus oia munda condidit: & q satiari cibo respuit: quid aliud q; muneri concesso contradicit. Luxuria quoq; deuictuz cor q̄si ex rōne solet exhortari: cum dicit. Cur te in voluptate tua mō non dilatas: cū qd te sequatur ignoras. Acceptū tēpus in desiderijs pdere non debes: q: q̄ citius pranseat nescis. Si enim misereri deus hominē in voluptate coitus nollet: in ipso humani generis exordio masculū & feminam nō fecisset. Hec est ducum exhortatio: que dum incaute ad secretū cordis admittitur familiarius iniqua psuadet. Quā videlicet exercitus vitiatus sequitur: q: infelix anima semel principalibus vitijs capta: duz multiplicatis iniquitatibus in insaniam vertitur: ferali iam immanitate vastatur. Sz miles dei quia solerter preuidere viciorū certamina nititur: bellum procul odoratur: q: mala precantia qd menti persuadere valeant: cogitatione sollicita respicit. Exhortationē ducū naris sagacitate deprehendit: & q: longe pcedo subsequentium iniquitatū confusionē prospicit: quasi vitiatum exercitus adorando cognoscit. Igitur q: vel predicatorem dei vel quēlibet spiritalis certaminis militē describi per equi narrationē cognoscim⁹: mihi eundem iterum in alio significatione videam⁹ vt qui per equum didicimus eius fortitudinem: etiam per āuez discamus illius cōtemplationem. Quia per descriptam equi magnitudinem audiuimus quantuz cōtra certamina vicioz vir sanctus per patientiam tolerat: nunc per aniam spēm cognoscam⁹: quantum per contemplationem volat. De

quitur. Numquid per sapientiam tuā plumescit accipiter: expandens alas suas ad austrum. Quia per annos singulos pēnā veterem accipiter exuens nascente prolem ac sine intermissione plumescat: penc nullus ignorat. Non autem hic aliud plume tempus dicitur: quo in nido vellitur: quia tunc nimirum adhuc vidēs pullus ad austrum alas expandere non valet: sz illa anima plena describitur: que lacrata veteri penna renouatur. Et quidem domesticis accipitribus quo melius plumescere debeant: munita ac tepentia loca requiruntur. Agresti⁹ vero mos est vt flante austro alas expandant: quatenus eorum membra ad interādā pennam veterem repore concalescant. Cui vero ventus deest: alis contra radiuz solis expansis: atq; percussis: tepentem sibi aurez faciunt: sicq; capto tepore vel veteres exiliunt: vel nouę succrescant. Quid est ergo accipitrem in austro plumescere: nisi q; vnusquisq; sanctorum tactus flatu sancti spiritus concalescit: & vsum vetuste conversationis abiciens noui hominis formam sumit. Qd Paulus admonet dicens. Expoliātes vos veterem hominē cum actibus suis: & induentes nouū. Et rursum. Licet is qui foris est noster homo corrumpatur: tamen is qui intus est renouatur de die in diem. Detrusam autem pennam proijcere est inueterata studia dolose actionis amittere: & nouam pennam sumere est mutem ac simplicem bene vivendi sensum tenere. Penna namq; veteris conuersatiōis granat: & pluma nouę immutationis sublevat: vt ad volatum tanto leniorem quanto nouiorem reddat.

Col. 3.
Ephe 4

Capitulum. xx.

Et bene ait: expandit alas suas ad austrum. Alas quippe nostras ad austrū expandere est: per aduentum sancti spiritus nostras confitēdo cogitationes aperire: vt iam non libeat defendendo nos tegere. sed accusando publicare. Tunc ergo accipiter plumescit cum ad austrum alas expandit: quia tunc se vnusquisq; virtutum pennis induit: cum sancto spiritui cogitationes suas confitendo substernit. Qui enim vetera faciendo non detegit: nouę vite opera minime producit: qui nescit ingere quod

granat: non valet proferre quod sublimat. Ipsa nā cōpūctionis vis pozos cordis aperit: ⁊ plumas virtutum fundit: eāq se studiose mēs de pigra vetustate redarguit: alacritate inuenescat. Dicatur ergo beato Job. Numquid per sapientiam tuam plumescat accipiter: expandens alas suas ad austrum: idest numquid cuilibet electo tu intelligentiaz contulisti: vt flante sancto spiritu cogitationum alas expandat: quatenꝰ pondera vetuste conuersationis abiciat: ⁊ virtutum plumas in vsum nouu volatus sumat. Ut hinc videlicet colligat: quia vigilantiam sensus in semetipso ex se non habz: qui hanc ex se cōferre alijs nequaq valet. Potest etiam per hunc accipiterem renouata gētilitas designari: ac si beato Job aperte diceretur. Futuras virtutum plumas in gentilitate respice: ⁊ vetustas superbie pennas amitte. Sequitur. ((Numquid ad preceptum tuum elevabitur aquila: ⁊ in arduis ponet nidum sibi:)) In scriptura sacra vocabulo aquile: aliquando maligni spiritus raptores animarum: aliquando pzesentis seculi potestates: aliquando ipo vel subtilissime sanctorum intelligentie: vel incarnatus dominus ima celeriter transuolans: ⁊ mox summa repetens designatur.

Dierc. 4. Aquilarū nomine inficiatores spiritus exprimuntur: Dieremia attestāte qui ait. De leociores sunt persecutores nostri aquilis celi. Persecutores enim nostri aquilis celi velociores sunt: cum tanta contra nos malignu homines faciunt: vt ipsas etiaz aereas potestates inuentionibus malicie preire videantur. Aquile etiam vocabulo potestas terrena figuratur. Unde per Ezechielē pzophetam dicitur. Aquila grandis magnarū alarum longo membrozuz ductu plena plumis ⁊ varietate: venit ad libanum ⁊ tulit medullam cedri: ⁊ summitatem frondium eius euulsit. Qua videlicet agia quis alius ꝙ Nabuchodonosoz rex Babylonie designatur? Qui pzo immensitate exercitus magnarum alarum: pzo diuturnitate temporū longo membrozum ductu pzo multis vero diuitijs plenus plumis: pzo innumera autē terrene glozie compositione: plenus varietate describitur. Qui venit ad libanum ⁊ tulit medullam cedri: ⁊ summitatem frondium eius euulsit: quia videlicet celsitudinem pe-

Ezech. 17

tens: nobilitatem regni eius quasi medullam cedri abstulit: ⁊ dum teneerrimam regum pzolem a regni sui culmine captiuando sustulit: quasi summitatem frondium eius euulsit. Aquile vocabulo vel subtilis sanctorum intelligentia: vel volatus dominice ascensionis exprimitur. Unde ipsem pzopheta dum sub animalium specie quatuoz se vidisse describeret: in eis sibi hominis: leonis: bouis: ⁊ aquile faciem apparuisse testatur: quartum pzocul dubio animal Joannem per aquilam designans: qui volando terram deseruit: quia per subtilem intelligentiam interna mysteria verbi videndo penetrauit. Cui nimirū pzophetie sententie ipse quoq Joannes in reuelatione sua de semetipso non dissonat dicens. Animal primum simile leoni: secundum simile vitulo: tertium animal habens faciem quasi hominis: quartum animal simile aquile volanti. Et quāuis singula ad vnumquemq euangelistam recte conueniant: dum alius humane natiuitatis ordinem: alius per mundi sacrificij macerationē quasi vituli mortem: alius potestatis fortitudinem: quasi leonis clāmozem insinuat alius natiuitatem verbi intuens: quasi oztū solem aquila aspectat: possunt tamen hec quattuoz animalia ipsum sunm caput eius sunt membra signare. Ipse nāq ⁊ homo ē quia naturam nostram veraciter suscepit: ⁊ vitulus quia pzo nobis pacifice occubuit ⁊ leo: quia per diuinitatis fortitudinem suscepte mortis vinculum rupit: ⁊ ad extremū aquila quia ad celū de quo venerat redijt. Homo ergo nascendo: vitulus moziendo: leo resurgendo: aquila ad celos ascendendo vocatus est.

Capitulum. 34.

Ed hoc loco aquile nomine subtilis sanctorum intelligentia: ⁊ sublimis eorum contemplatio figuratur. Lunetarum quippe animz visuz acies aquile superat: ita vt solis radius fixos in se eius oculos: nulla lucis sue coruscatione reuerberat: clandat. Ad preceptum ergo dei elevatur aquila: dum missionibus diuinis obtemperās in supernis suspenditur fidelium vita. Unde ⁊ in arduis nidum ponere dicitur: quia dum

deris terrena despiciens: spe iam de celestibus nutritur. In arduis nidum ponit: qui habitationem mentis sue in abiecta ⁊ infirma conuersatione non construit. Unde est qd ceteo Balaam pphetante dicitur. Robustū quidem est habitaculum tuum: sed si in petra posueris nidum tuum. Lineus nāq possessor interpretatur. Et qui sunt qui presentia possident: nisi hi qui ingenio sapientie se eularis callent? Qui in hoc veraciter robustum sibi habitaculum cōstruunt: si per humilitatem paruuli apud semetipsos fieri in christi sublimitate nutriantur: si semetipsos infirmos sentiāt: ⁊ in excelsa humilitate cogniti redemptoris mentis fiduciam ponant si ima non appetant: si omne quod preterit cordis volatu transcendant. Videam⁹ aqlam nidū spei sibi in arduis construentem qui ait. Nostra conuersatio in celis est. Et rursum. Qui cōresuscitauit: ⁊ cōsedere nos fecit in celestibus. In arduis habet nidum: qz profecto in supernis figit consitium: non vult mentem in ima deijcere: non vult per abiectionem conuersationis humane in ifimis habitare. Tunc Paulus fortasse in carcere tenebatur: cum se consedere christo in celestibus testaretur. Sed ubi erat vbi ardēter iam mentem fixerat: non illic vbi illum necessario pigra adhuc caro retinebat. Hoc nāq esse speciale specimen electorum solet: qz sic sciunt pzesentis vite iter carpere: vt p spei celsitudinem nouerint iam se ad alta peruenisse: quatenus cuncta que pzeterfluunt sub se esse videant: atq omne quod in hoc mundo eminet: amore eternitatis calcent. Unde est cuiusq sequenti se anime per pphetam dicit. Sustollam te super altitudines terre. Quasi quedam nāq inferiora terre sunt: damna: cōtumelie: egestas: abiectio que ipsi quoq amatores seculi: dū per late vie plateaz ambulant: vitādo calcare non cessant. Altitudines autem terre sunt: lucra rerum: blandimenta subditorū: diuitiarum abundantia: honoz ⁊ sublimitas dignitatum: que quisquis per ima adhuc desideria incedit: eo ipso alta estimat: quo magna putat. At si semel eoz in celestibus figitur: mox ꝙ abiecta sint cernit: que alta videbant. Nā sicut qui in monte conscendit: eo paulisper cetera subterintuentia despicit: quo ad altiora gressum ampli⁹ tendit: ita qui in summis intentionē figere nititur: dum an nisa ipso nulla pfectio vite gloriam esse deprehendit: super terre ambitus elevatur: ⁊ qd prius in imis desideriis positus: super se erectus: post ascendendo pficere sibi subesse cognoscit. Quę ergo illic dominus facturum se esse pollicetur dicēs. Ego sustollā te super altitudines terre: hec apud beatū Job soli sese facere posse testatur dicens. Numqd ad preceptū tuū elevabit aquila: ⁊ ponet in arduis nidū sibi: ac si diceret. Ut ad meū: qui qd ceteros pcipio: hoc intrinsecus gratia occulte largitatis inspiro. Sequitur. ((In petris manet.)) In sacro eloquio cum singulari numero petra nominatur alius ꝙ christus accipitur? Pauto autē stante q ait. Petra aūt erat christus. Cum vo petre pluraliter appellant membra eius: videlz sancti viri q illius roboze solidati sunt exprimunt. Quos nimirū Petrus apostol⁹ lapides vocat dicēs. Vos tanq lapides viui edificamini domus spirituales. Ista itaq aquila que ad veri solis radios cordis oculos erexit: in petris manere dicit: qz i dilectis antiquoz: ⁊ fortiū patrū mentis statione collocatur. Eoruq pdē vitā quos in via dei pcessisse se pspicit: ad memoziā reducit: atq i celsitudine illoz fortitudis studēdo nidū pstruit sancte meditationis. Lucis eoz acta dicta q tacite cogitat: eā pfectis vite gloziā in cōparatōe eterne erectionis quā sit abiecta pspicat: ipsi sub se esse ima terrarū in petris residēs obseruat.

Capitulum. 35.

Olunt ēt petre sublimes virtutū celestiū pnūcios intelligi: quos nō iam ipsi more aure boreq hinc atq illinc ventus nostre mutabilitatis ictinat: qz velut petre i arduis site: ab omni motu mutabilitatis aliene sunt: ⁊ ad soliditatem fide celsitudinis ipsa cui inhereut eternitate duruerunt. Et ita q sanctus cum terrena despicit more se aquile ad altiora suspendit: et per contemplationis spiritum sublevatus perhennem angelorum gloriam pcelotatur: atq huius mundo hospes: illa appetendo que aspicit: iam in sublimibus figitur. Recte ergo dici-

tur in petris manet: id est intentione cordis inter illas celestes virtutes residet: que per eternitatis sue fortitudinem tanta iam soliditate fixe sunt: ut in nullo culpe latere mutabilitatis varietate flectantur. Unde et apte sequitur. ¶ Et in preruptis filicib⁹ commoratur: atq; in accessis rupibus. Qui enim sunt alij preruptiores filices: nisi illi fortissimi angelorū chori: q quāuis non integri: sed tamē in proprio statu fixi: cadente cuj suis angelis diabolo remanserunt. Preruptiores enim sunt: q pars eorum cecidit: pars remanet. Qui integri quidem stant: per qualitatē meriti: sed per numeri quantitatem preruptiores. Hanc preruptionē restituere mediator venit: ut redempto humano genere illa angelica damna sarciret: et mensuras celestis patrie locupletius fortasse cumularet. Propter hanc preruptionē de patre dī. Proposuit in eo in dispensatione plenitudinis temporum instaurare omnia in christo: que in celis et que in terra sunt in ipso. In ipso quippe restaurantur ea que in terra sunt: dum peccatores ad iusticiam conuertuntur. In ipso restaurantur ea que in celis sunt: dum illinc humilitati homines redeūt: unde apostate angeli superbiendo ceciderūt. Quod vero ait in accessis rupib⁹: nimirū q preruptiores filices: ipsi sunt inaccesse rupes. Cordi. n. peccatorum hominū: valde inaccessa ē claritas angelorum: q quo ad pulchra corporalia cecidit: eo a spiritali spē oculos clausit. Sed quisq; ita contemplatione rapitur vt per diuinam gratiam sublevatus intentionem suam iam angelorū choris interserat: et fixus in sublimibus ab omni se infirma actione suspendat: non ei sufficit gloriam angelice claritatis aspicere: nisi eā etiam q est super angelos valeat videre. Sola nāq; ei⁹ visio: vera mentis nostre refectio est. Unde cū dixisset hanc aglam in petris manere: et in preruptis filicib⁹ atq; in inaccessis rupib⁹ cōmorari: ilico subdidit. Inde contemplatur escas: idest ex illis choris angelicis tendit oculā mentis ad contēplandam gloriam superne maiestatis: qua non visa adhuc esurit quā tandē visa saciatur Scriptum quippe est. Ipso eo q laborauit: anima eius videbit et saciabitur. Et rursus. Beati qui esuriunt et sitiunt iusticiam: quoniam ipsi saturabuntur. Quis vero mentis nostre cibus sit indicatur aperte cum dicitur: Beati mundo corde quoniam ipsi deum videbunt. Et quia interpositione corruptibilis carnis grauati: deus sicut est videre non possumus: recte subiungitur. ¶ Oculi eius de longe prospiciunt. ¶ Quantumlibet enim in hac vita positus quisq; proficerit: nec dum deum per speciem: sed per enigmatis speculum videt. Et vicino autē cū respicimus verius cernimus: cum vero longius aciem tendimus sub incerto visu caligemus. Quia igitur sancti viri in alta se cōtemplatione erigant: et tamen deum sicut ē videre non possunt: bene de hac aquila dicitur: Oculi eius de longe prospiciunt. Ac si diceret. Intentionis aciem fortiter tendunt: sed nec dum propinquum aspiciunt: cuius claritatis magnitudinem penetrare nequequā possunt. A luce enim incorrupti bili caligo nos nostre corruptionis obscurat cumq; et videri aliquatenus potest: et tamē videri lux ipsa sicut est non potest: quā longe sit indicat. Quam si mens vt cūq; non cerneret: nec quia longe esset videret. Si autem perfecte non cerneret: profecto hanc quasi per caliginem non videret. Igitur q nec omnino cernitur: nec rursus omnino nō cernitur: recte dictum est: quia a longe de⁹ videtur. Libet ad medium Isaie verba deducere atq; hec et illa: quia vno spiritu proferantur indicare. Qui cum actiue vite virtutes exprimeret ait dicens: Qui ambulat in iusticijs et loquitur veritatem: qui proicit auariciam et calumniam et excutit manus suas ab omni munere: qui obdurat aures suas ne audiat sanguinē: et claudit oculos ne videat malum: ilico q ab eiusdem actiue vite gradibus ad que contemplatiua nis culmina ascendatur: adiunxit dicens: Iste in excelsis habitabit: munimenta saxorum sublimitas eius et panis ei datus est aque eius fideles sunt. Regē i decore suo videbunt oculi eius: cernent terram de longe. In excelsis nāq; habitare est: cor immobilibus ponere. Et munimenta saxorū sublimitas nostra est: cū fortia patrum precepta: et exempla respicim⁹: atq; ab ifima cogitatione separamur. Munimenta saxorū sublimitas nostra est: cū mente choros castrisq;

Isa. 33.
Ps. 5.

Ubi. ū.

Isa. 33

celestibus iūgimur: et insidiantes malignos spūs stantes in arce cordis quasi subterpositos expugnam⁹. Tūc nobis etiam panis datur: q: in supernis erecta intentio: eterni tatis contemplatōe reficitur. Aque ejus nostre fideles sunt: q: doctrina dei quod hic per spem promittit: hoc illic re exhibet. Sapientia nāq; hui⁹ mundi infidelis ē: ga mansura post mortē non est. Aque nostre fideles sunt: quia verba vite quod ad mortē infinuāt: hoc etiam post mortem demōstrant. Regē in decore suo oculi nostri conspiciūt: q: redemptor noster in iudicio et a reprobis homo videbitur: sed ad diuinitatis ei⁹ intuendam celsitudinem soli q electi sunt sublevantur. Quasi enī quandam se ditate regis videre est: solam seruilem formam i qua ab iniqs despect⁹ est cernere.

Sed ab electis in decore suo rex cernit: qa vltra semetipsos raptos i ipso diuinitatis fulgore oculos cordis figunt. Qui q̄ diu i hac vita sunt q: illam viuentiū patriam sicut est videre non possunt: recte aditūgitur: cernēt terrā de longe. Quod ergo hic ait elevabitur agla et i arduis ponet nidum sibi: hoc ille dī in excelsis habitabit: Quod hic dī in petris manet: et in preruptis filicibus cōmorat: atq; in accessis rupib⁹ hoc illic subjūgatur: munimenta saxorum sublimitas eius. Quod rursus hic subinfertur: inde contēplatur escam: ibi illic quoq; subditur: panis ei dat⁹ est: aque eius fideles sūt regem i decore suo videbunt oculi ei⁹. Et quod hic subiungitur oculi ei⁹ de longe prospiciunt: hoc illic aperte subjicitur: cernent terram de longe.

Capitulum. 36.

Considerem⁹ q̄ sublimis aq la fuerit Paulus qui vsq; ad tertium celū volauit: si tñ in hac vita posit⁹ e iōgin quo adhuc deū prospicit qui ait. Videm⁹ nūc p speculū in enigmate: tunc aūt facie ad faciē: et rursum. Ego me nō arbitror comprehendisse. Sed q̄uis eterna valde minus q̄ sunt the conspiciat: quāuis ea se cognoscere pfecte nō posse cognoscat: ifirmis tamē auditorib⁹ ea ipsa fundere predicando nō potest que videre salti per speculum et imaginem potest. De semetipso quippe tanq; d alio loqtur dicēs: Audiuit archana verba que non licet homini loq. Interna ergo q̄uis minima et extrema videantur fortib⁹: tamē predicatorib⁹ summa sunt infirmis ho auditoribus incapabilia. Unde et predicatores sancti cū auditores suos diuinitatis ⁊bus capere nō posse conspiciūt: ad sola incarnationis dominice verba descendant. Cū bene hic dū sublevata i arduis agla lōge videre dī: illico subinfertur. Pulli ei⁹ lambūt sanguinē. Ac si aperte diceret: Ipsa quidem diuinitatis contemplatione pascitur sed q: auditores ei⁹ diuinitatis percipe archana ne quaq; possunt: cognito crucifixi dñi cruore satiantur. Sanguinem quoq; lambere est: passionis dñice firma penetrare. Dicit eq idem Paulus q sicut paulo ante iam diximus: ad tertiū celi secreta volauerat: discipulis dicebat. Nō enim iudicaui scire me aliqd inter vos: nisi christum Jesum: et hunc crucifixum. Ac si aperte hoc aglam diceret: Ego quidem escam meā diuinitatis ei⁹ potētiam de longe prospicio: sed vobis adhuc parvulis icarnatōis ei⁹ tantūmodo lambē dum sanguinē trado. Nam q per predicationem suam tacita diuinitatis celsitudine ifirmos auditores ⁊ solo cruore crucis edocet: qd aliud quā sanguinē pullis prebet? Quia vero vnius cuiusq; sancti predicatoris alia corruptōe carnis cruta: ad eaj mortē ducit: q pro nobis sponte i mortem ceciditet de morte surrexit: apte de hac agla subditur. ¶ Et vbicūq; cadauer fuerit statim adest. ¶ Cadauer quippe a casu dicit. Et nō imerito corpus dñi propter casum mortis cadauer vocatur. Quod aūt hic de hac agla dī: vbicūq; cadauer fuerit statim adest: hoc de egredientib⁹ animātibus fieri ⁊bus spōte dicens. Ubicūq; fuerit corp⁹ illuc congregabūtur et agle. Ac si aperte dicat. Oz celesti sedi icarnatus redēptor videtur presidēo electoz quoq; alas cū carne seluero: ad ecclesia sublevabo.

Capitulum 37.

Sed hoc quod de hac aquila dicitur vbicūq; fuerit cadauer statim adest: intelligi et aliter potest. Omnis enim q in peccati mortem ceciderit: non inconuenienter poterit cadauer vocari. Quasi exani-

1. Cor. 12.

1. Cor. 2.

Mat. 24

mis nãꝫ iacet: qui iustificãt̃ spiritum non habet. Quia ergo sanctus quisq; predicator; vbi peccatores cẽ considerat: illinc animę pulsat: vt in peccati morte iacentibus lucem vitificationis ostendat. Hinc de hac equula dicitur: odierũꝫ cadauer fuerit statim adest: adest. illinc rendit: vbi vultur ibi cẽt. Hinc ꝺ̃s prospicit: vt ex eo q̃ iam spiritualiter vnit: alios in morte sua iacentibus prosit: quos corripiendo quasi edit: sed ab iniquitate ad innocentiã permutando in sua membra quasi edendo ꝙuertit. Ecce ipse quem ad confitendum iam sepe deduxim⁹: Paulus cum nunc iudeam: nunc gentilem: nunc ephesum: nunc Romam: nunc Dispaniam peteret: vt in peccati morte iacentib⁹ eterne vite ꝙ̃m nunciaret: qd se aliud ꝙ̃ esse aliꝙ demonstrabat: quę velociter ola transuolans vbicũꝫ iacens cadauer quęrebat: vt dum voluntatẽ dei lucratis peccatoribus faceret: quasi escam suam in cadavere reperiret: Esca ꝙppe iustorum est conuersio peccatorum: de qua dicitur. Operamini nõ cibum q̃ perit: sed q̃ permanet in vitam eternam. Inditis itaꝫ tot sanctorum virtutib⁹ beatus Job obstupuisse intelligit̃ et sub admirationis terrore solusse. Nam segtur. (Adicit ds̃ et loquit⁹ẽ ad Job)) Hunqd qui contendit cum deo tam facile congessit? Utiq; qui arguit deum: debet et respondere illi: Et tur sanctus tãta hac districtione flagellũ nõ estimauit augeri sibi merita: sed vicia resecari. Quę quis in se nulla cognouit percussum se iniuste credidit: et

Jo.6.

c

percutientem prorsus arguere ẽ: de percussione murmurare. Considerans aũt dominus q̃ ea que protulit nõ ex tumore superbie: sed ex qualitate collegerat vite: pie illi increpat dicens. Hunqd qui contendit cum deo tam facile congessit? Utiq; qui arguit deum: debet et respondere illi: Et si apertꝰ diceret. Qui tanta de tua actione locutus es: cur audito sanctorum vita silusti. Hinc enim fuit arguere: de percussione mea an fuerit iusta dubitare. Et bona quidem tua vera esse protulisti: sed hęc quo tenderẽt flagella nescisti qui et si non habes itaꝫ quod corrigas: habes tamen adhuc quo crescas.
In quanta vero virtutis arce ꝙ̃ plurimos subleuem me ecce narrante cognouisti: ipe considerabas tuam: sed aliorum obstitudinem noscebas. Audisti igitur alienos virtutib⁹: si quid vales responde de tuis. Scimus aũt q̃ oculus sui oculum per claritatis tenebras extinguit: q̃ cum recta aut considerare melioꝛa merita negligit. Et contra mãgno humiliatus radio sua opera illustrat: q̃ aliorum bona subtilitas pensat: q̃ dũ ea que ipse fecerit: sacra forte ab alio prospicit cum q̃ de singularitate intus erũpere nitit̃ supbie tumorem premit. Hinc ẽ q̃ voce dei ad Dauid solum se estimantem dicit: Reliq; autẽ septem milia virorum qui non curuauerũt genua ante baal: vt dum nõ solum se remansisse cognoscerent: elationis gloriam que ei de singularitate surgere poterat: euitare posset. Beatꝰ itaq; Job nihil peruerse egisse reprehenditur: si de aliorum et bene gestis docetur: vt dum se equales et alios habere considerat: ei q̃ singulariter summus est se humiliter subdat.

1.Re.19

Sancti Gregorij. Liber. xx.

Capitulum primum.

Sancti uiri

a

quo apud deum alicꝰ virtutum dignitate proficiant: eo subtilius iidem se esse deprehendũt: q̃ dum prorsus luci fiunt ꝙ̃d eos in seipsis latebat inueniant: et tanto magis foris sibi deformes apparent: quãto minus pulchrum in eis est quod intus vident. Omnipotens enim dns cum sibi dũ tacta veri lumis illustrat ẽ ostendit: et vnde agnoscitur ꝙd est iusticia: inde erubescitur vt videat ꝙd ẽ culpa. Hinc est q̃ sepe mens nostra ꝙ̃ tus frigida in conuersationis humane actione torpescat: quãtis in q̃ busdam delinquat et nesciat: quãtis peccata quedam quasi nulla perpendat: cum tamen ad appetenda sublimia oratiõis cõpunctione se erigat: ipso sue compunctionis oculo excitata ad circũspiciendam se post lictum vigilantior redit. Nam cum negligentiam se deserit et notio tepore torpescat vel otiosa verba vel inutiles cogitationes minoris esse reatus omni no credit. Et si igne compunctionis incalescens a torpore suo

Ecle.7.

b

tacta subito affulta [contemplationis eui gilet: illa que ieuna paulo ante credidit: mox vt grauia ac mortifera perhorrescat. Lucta enim vel in animis nostris quasi atrocissima refugit: quia videlicet per contemptionem spiritus grauida introrsum ad se iaꝫ inania nulla permittit. Ex eo enim quod intus conspicatꝫ fiunt horrenda hec que exterius perstrepunt sentit: et quanto amplius subleuata profecerit: tanto magis refugit ipsa in quibus prius rapta defecit. Nihil quippe eam nisi id quod interius viderat pascit atq; eo grauius tole rat: quicqd se ei extrinsecus ingerit: quo illud non est quod interꝰ vidit: sed ex his interioribꝰ que rapiꝰ vidit: ad exteriora que tolerat iudicandi regulam sumit. Super se enim rapiꝰ dñ sublimia contemplatur: et semetipsam iam liberius exredendo conspiciens quicqd ei ex se ipsa sub scipsa remanet subtilꝰ comprehendit. Et qua re miro modo agitur: vt sicut superius victum est. Hinde dignior efficiatur inde sibimet indigna videatur: et tãe rectitudini se longe esse sentiat ex appropinquat. Hinde Salomõ ait: Cuncta tempauit in sapientia et vir: Sapiens efficiar: et ipsa longius recessit a me. Quęsita enim sapientia longe recedere dicitur: quia approximanti altior videtur. Qui ꝺo hãc nequaq̃ querunt: tanto se ei ppinquos estimant: quanto et eius rectitudinis regulam ignorant: q: siti in tenebris mirari iudicis claritatem nesciunt: quaꝫ nunq̃ viderunt: cũꝫ in forma eius pulchritudinis non tendantur in semetipsis et libenter quotidie deformiores fiunt. Nam quisquis eiꝰ radiꝰ tangitur sua illi manifestius torpitudo mostratur: et eo veriꝰ innotuit quantum fleetatur in vicio: quo sagaciꝰ summa cõsiderans cõspicit quantum distat a recto. Hinde beatꝰ Job humanum genꝰ virtutibus transiens amicos loquendo superauit: sed loquente deo sublimius eruditus semetipsum cognoscendo reticuit. Illos nãꝫ in iuste loquentes subdidit: sed ad verba locutionis intime rum se iuste cognouit: et quidez cur flagellatus sit nescit. Sed tamen cur flagella veneratus non sit flendo redarguit. Diuina enim iudicia cum nesciuntur non audacia sermone discutienda sunt: sed formidolose silentio veneranda: quia et cum causa rerum condite: in flagello non aperit: eo ipso nos iudicat quo se eas facere qui iuste iustus est demonstrat. Cur ergo sanctꝰ et patus de locutione et post de silentio reprehensus: quid de semetipso sentiat innotescat. Ait enim. Qui iouiter locutus sum respondere qd possum? Et si dicat: Sermonẽ meum defenderem si hunc cum rõnis pondere protulissem. Ait posꝫ ligna leuitate vsa communitur. qd restat nisi vt contendo refrenetur. Segtur. (Manum meam ponam super os meum: vsu fueri eloqnij i manu operationis ore locutio solet intelligi.)
Manum ergo super os ponere est: virtute boni operis culpas tegere incaute locutiõis. Quis vero inuenire potest qui quãlibet perfectus sit de ocioso tamen sermone nõ peccet. Iacobo attestante qui ait: Nolite plures magistri fieri in multis enim offendimus omnes: et rursum. Linguam nullus hominem domare potest. Cuius culpas redarguens per semetipsam veritas dicit: Dico autem vobis quoniam omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines reddent de eo rationem in die iudicij. Sed sancti viri ante dei oculos student culpas lingue tegere meritis vite: student bonorum operum pondere premere immoderata verborum. Unde in sancta ecclesia manus super os ponitur: dum in electis eius quotidie otiose locutionis vicium bone actionis virtute opitur. Scriptum nãꝫ est: Beati quorum remisse sunt iniquitates: et quorum tecta sunt peccata. Sed rursum cum scriptum sit: Omnia nuda et aperta sunt oculis eiꝰ: quo modo tegi possunt: que eius oculis cui cũcta nuda sunt, abscondi nequaq̃ possunt? Sed quia hoc quod tegimus interius ponimus: atq; hoc vnde tegimus nimirum superducimus: vt quod est subterpositum tegamus: tegere peccata dicimur: que quasi subterponimus: dum bone actionis opus ad hoc post eligimus vt preferamus. Qui ergo priora mala deserit: et bona posterius facit: per hoc quod addit: transacta nequitiam tegit: cui boni operis merita superducit. Beatus igitur Job sancte ecclesie typum tenens: et in verbis suis sua allegans nostra designans: dicat ex se: dicat et nobis: manum meam ponam super os meum

Jacob.3

Ibi. 7.

Mat.12.

Ps.31.

Deut.4.

c

idest: hoc quod districto iudici de sermo

me meo i me displicuisse considero: ante eius oculos sub veiamine recti operis abscondo. Sequitur. ¶ Unū vocat' sum quod vtinaz nō dixissem & alterum quibus vltra nō addā. ¶ Si transacta beati Job studia discutimus: nihil eū negter dixisse reperimus. Si so dicta eius que cū veritate ac libertate prolata sunt: in aliquo superbie vicio flectimus: duo iam solūmodo nō erunt q: multa sūt: sed q: lex nostrum est hostibus occultā sensum verbis aperire: lex vero nostruz ad diuinas aures est motum mētis ēt expressionem actōnis ostendere. Beatus Job ad libram se sapientissimi examinis pensans: locutione sua secūdo se deliquisse confitetur. Unū enim lex illicite ēxcos flagello diuinus agere: aliud lex illicite est: etiam de flagello murmurare. Qui ergo ante increpatōez dñicam i omni opere hostibus prelatus fuit ipse in altum increpatōe proficiens & minus se recta prius i opere: & minus se patientez post i verbere agnouit. Unde semetipsum redarguit dicens: vnum locutus sum: quod vtinam nō dixissem: & alterum quibus vltra non addam. Ne si dicat: Rectum me quidem inter homines credidi: sed te loquente & ante flagella prauum: & post flagella me rigidum inueni. Quibus vltra nō addam: qa iam quāto nūc te loquente subtilius intelligo: tanto meipsum humilius increpo.

Capitulum. 2.

Et q: beatus Job sctē ecclesie typum tenet: possunt electis oibus hec eius verba congruere: q cognoscentes dñm i vno & alio deliquisse se sentiunt: q: se intelligāt vel in cogitatōe & ope: vel in dei ac primi negecta dilectōe peccasse. Quibus se promittunt vltra nil addere: q: per conuersionis gram curant penitendo quotidie etiam transacta purgare. Per hoc tamen quod beatus Job de duobus se penitēdo redarguit: liquido ostendit: q peccator ois in penitentia duplicem habere gemitum debet nimirum q: bonum quod oportuit non fecit: & malum quod non oportuit fecit. Unde est enī quod per Moysen de eo q iuramentum ptulit: vt vel male quod vel bene faceret: atq; hoc ipsum oblatione transcēdit dicitur: Offerat agnum de gregibus sine ca-

Leui. 5.

pram: orabitq; pro eo sacerdos: & pro peccato eius. Si autem non potuerit offerre pecus: offerat duos turtures: vel duos pullos columbarum: vnum pro peccato: & alterum in holocaustū. Juramentum nāq; pferre é: voto nos diuine seruitutis astringere & cum bona opera promittimus: dñi nos facere spondemus. Cum vero abstinentiaz cruciatūq; carnis nostre vocem' mala ad presens nos nobis facere iuramus. Sed q: nullus i hac vita ita perfectus est: vt quālibet deo deuotus sit inter ipsa' quātalūcunq; pia vota nō peccet: pro peccato agna offerri de gregib' sine cāpra precipitur. Quid enim per agnā nisi actiue vite innocentia: qd per caprā que in summis sepe extremisq; rupibus pēdens pascatur: nisi contemplatiua vita signatur? Qui ergo se conspicit promissa ac proposita non implesse: ad sacrificium dei sese studiosius debet vel innocentia boni operis: vel non sublimi passu contemplatōis accingere: & bene agna de gregibus: capra vero offerri de gregibus non iubetur: q: actiua vita multorum est: contemplatiua paucor' & cum hec agimus q̄ multos agere & egisse conspicimus: quasi agnam de gregib' damus. Sed cum offerentis virtus ad agnaz capraq; non sufficit: in remedio penitentie adiungitur: vt duo pulli columbarum vel duo turtures offerantur. Scimus q: columbarū pulli vel turtures pro cantu gemitus habent. Quid ergo per duos columbarum pullos vel duos turtures nisi duplex penitētie nostre gemitus designatur: vt cuz ad offerēda bona opera nō assurgimus: nosmet ipsos duplicater defleamus: q: & recta non fecimus: & prava operati sumus. Sīc & vn' turtur pro peccato: alter vero offerri in holocaustum iubetur. Holocaustum nāq; totum incensum dicitur: vnum ergo turturez pro peccato offerimus: cum pro culpa gemitum damus de altero vero holocaustuz facimus cum pro eo quod bona neglexim' nosmetipsos funditus succendētes igne dolōris ardemus. Quia igitur duplex in penitentia gemitus debetur: beatus Job diuine vocis increpatione proficiens atq; i sua reprehensione succrescens: didicisse se vnum & alterum penitēs fatetur: ac si apte dicat: & erga bona p negligentiā torpui: & ad mala per audaciam prorupi.

Capitulum. 31

Espōdens autē dño Job de turbine dixit. Accinge sicut vir lūbos tuos: & interrogabo te: & indica mihi.

Quid sit vīm de turbine respondere: qd beatum Job lūbos accingere: qd interrogare dei: qd hominis iudicare. Primo iam domini sermone tractatū est: q: ergo lectoris tedio parcimus curamus summope ne dicta replicemus. Sequitur. ¶ Numqd irritū facies iudicium meū: & cōdemnabis me vt iustificeris tu: ¶ Quisqs contra flagella celestia dñi sensum defendere nititur: flagellantis iudicium arguere conatur. Hā cū culpa sua ferri se denegat: qd aliud q̄ iusticiaz ferientis accusat? Beatū itaq; Job nō iccirco flagella ecclesia pertulerunt: vt in eo culpas extingueret: sed potius vt merita augerent quatenus qui trāquillitatis tēpore in tanta sanctitate claruerat: vt ex pcussione pateferet: quē in eo etiā patientie virtus latebat. Qui qdem culpam suā inter flagella non inueniens: nec tamē flagella cadē cām sibi esse augendi meriti deprehendēs iniuste se ferri credidit: cum qd in se debuisset corrigi non inuenit. Sed ne ipsa innocētia i tumorem elationis inflaretur: diuina voce corripitur: & mens eius' ab iniquitate libera: sed verberib' prissa ad iudicia occulta reuocat: vt superna sentētia: & si non est cognita nō tamē credatur iniusta: sed eo saltē iustum credat oē qs patitur: quo nimirum constat q: deo auctore patiatur. Magna enim satisfactio percussionis est: voluntas iusta conditoris. Que cām iniustū facere nil solet: iusta agnoscitur: etiā si latet. Nā cum pro iustitie peccato percutimur: si i passione nostra diuine voluntati cōiungimur: mor a nostra iniusticia ipsa cōiunctione liberamur. Quisqs enim iam percussionem tolerat: sed adhuc causas passionis ignorat: si iustam credens hoc ipm cōtra se iudicium amplectitur: eoipso ab iniusticia sua iaz correctus est: quo passum se iuste gratulatur. In vindicta enim sua deo se sociano: sese contra se erigit: & magna est iam iusticia qs voluntati iudicis cōcordat in pena: cui dissentire in culpa. Uir igitur sanctus qm nulla deo culpa displicuerat: quasi ei difficultate et inter supplicia cōcordabat. Ne q̄ enim credidit q̄ flagella que solent vicia extinguere: in eo sola merita augerēt. Unde nūc iuste corripit: vt occultis iudicijs & nesciens subderet: ei q̄ dicit. Numqd irritū facies iudiciū meū: & condēnabis me vt tu iustificeris? Ac si apte diceretur. Tua qdez bene acta cōsideras: sz mea occulta iudicia ignoras. Si ergo ex tuis meritis cōtra mea flagella disputas: qd aliud q̄ me de iniusticia adducere te iustificādo festinas. Sequit.

Capitulum. 4.

Si habes brachiū sicut deus: & si voce simili tonas. ¶ Qz humanū gen' beatus Job meritis transcendebat: cuz pius cōditor & eruditor ad cōsiderandam similitudiez sue magnitudinis puocat: vt cognita tāta dissimilitudine: in humilitate se ponat. Sed cum in deo vox & brachium dicit: cauendū summope est: ne quid in eo meus corporeū suspicetur. In anthropomorphitas namq; heresim cadere é: eū qui incircūscripte ipiet & circūplectitur ola: intra corporalia lineamenta concludere. Sed oipotens deus ad sua nos trahens visq; ad nostra se humiliat atq; vt alta insinuet: humilibus cōdescēdit: quatenus parulop animus rebus cognitis enutritus ad inquirenda erurgat incognita: atq; ab eo q longe super ipm est: quedam intra se audiens quasi quibusdā ad illum passib' moueat. Unde fit vt p scripturam suā aliquādo a corporib' hominū: aliquādo a membris: aliquādo vero ab anib' aliquādo etiā ab insensatis rebus quasdā longe dissimiles in se similitudines trahat. Plerūq; enim a corporibus hominū in se similitudinez trahit: sicut de eo pphēta ad israel dicit: qui tetigerit vos: tāgit pupillaz oculi eius. Et sicut de eo rursum sp̄ūs domini p propheraz dicitur. In scapulis suis obūbrabit tibi. Constat nimirum q: in natura sua nec oculū deus nec scapulas habeat sed q: nos p oculū cernim': i scapulis vero onera sustinem' deus qs ola videat oculuz habere phibetur: qs vero nos tolerat: atq; eoipso quo tolerat seruat: obūbrare nobis i scapulis dicit. Aut enim. In scapulis suis

Zach. 2

Ps. 90.

T

obumbrabit tibi. Ac si diceret peccatori homini: post peccatū veniā depcanti. Ea pietate illo te pegit: qua te pietate tolerauit. O dūbrat' eum in scapulis suis: qe dū portat defendit. La. 5.

A

Diere. 2. Isa. 49

Liquādo vero a mentibus in se similitudinē trahet: sicut per ꝓphetam ad Israel dicit. Recordatus sum tui misericordie adolescentiaz tuā. Et rursum per sponse cōparationē loquens ait. Et si illa oblita fuerit: ego tamē non obliuiscar tui. Quis enī nesciat: q; dei memoria nec oblitione rumpit: nec recordatione sarcitur? Sed dū aliqua deserens ꝑtermittit: moze mentiz oblitisci dicitur: t cum post longū tēpus que voluerit visitat: nostre mutabilitatis cōsuetudie recordatus vocatur. Quo enim pacto diuinitatis eius vim oblatio dissipat: cui ipsa quoq; laudabilis memoria essentialiter cōcordat. Nulla nāq; nūs aut ꝑterita aut ꝑsentia recordandē. Quō ergo deus ꝑteritorum reminisc'tur: cum ipsa que in semetipso ꝑtereunt: eius nutui semp ꝑsentia assistūt. Aut quō absentiū recordat'ur: dum oē qd ē per hoc illi ꝑsto est qd in ipso est. Et si ei ꝑsto nō esset oīno nō esset: nam nō ecclē/tia videdo continet. Quicqd ergo creator non videt essentia subsistendi caret. Aliqū aūt ab audus in illā similitudo trahitur: sicut per moysen dicē. Erpandit alas suas t assumpsit eos. Et sicut ꝓphet' ait. Sub umbra alarū tuarū ꝓtege me. Qz enīz nos paruu'os dū ꝓtegit nutrit: t nō grauat aūt onerosa: sed leuat t blanda ꝓtectōe nos re fouet: dū suas in nos misericordias exerit: quasi moze super nos auīā alas tendit. Aliquādo insensatis rebus ꝑpter infirmitatez nostrā altā cōdescēsione se cōparat sicut p ꝓphetā dicit. Ecce ego stridebo subter vos sicut stridet plaustrū onustū feno. Qz enim fenū est vita carnaliū sicut scriptū ē. Omis caro fenū: in eo enim q' vīs vitā carnaliuz patitur: moze plaustri fenū se portare testatur. Cui sub feni onere stridere est: pōdera t iniquitates peccantiū eā querela tolerare. Cum ergo lōge dissimiles in se similitudines trahat: solerter intuendū est q' quedā talia aliquādo dicant in deo ꝑpter effectū opis: aliquādo aūt ad indicandā eius substātiā

Deut. 32 Ps. 16. Isa. 40

maiestatis. Nam cū in deo oculus: scapule atq; pes: a'e nominant: effectus quidā operationis ostenditur. Cū so manus: brachiū dextera: vel vox in deo dicitur: p hec vocabula cōsubstantialis dei filijs demōstratur. Ipse quippe est manus t dextera de cuius ascensione p moysen pater loqtur dicens. Tollā in celū manū meā: t iurabo p dexteram meā. Ipse brachiū de quo ꝓpheta ait Et brachiū dñi tui reuelatū est? Ipse vo: qz eū pater gignendo parit. Filius me'es tu: ego hodie genui te. Et de quo scriptum est. In ꝓncipio erat verbū: t verbū erat apud deum: t deus erat verbū. Per hoc verbuz fecisse patrē omnia. Dauid asserit dicens. Dixit t facta sunt. Deū ergo brachiū habere est: operantē filiū gignere. Voce tona/re est: cōsubstantialē sibi filiū mundo terribiliter demōstrare. Beato igitur Job dum dicit dñs: si habes brachiuz sicut deus: et si voce simili tonas: mira dispensatione pietatis eum dum increpat exaltat: qz eum quez sua cōparatiōe sapāt: superiorē eunctis demonstrat. Cui in hac ꝓpositione subiungit. Circūda tibi decorē: t in sublime erigere et esto gloriosus: t speciosis induere vestibus subaudis t ego. Ipse enim sibi circūdat de corpe de quo scriptum est. Dñs regnauit decorē induit. Ipse apud nos i sublime erigitur cum nostris mentibus in natura sua esse impenetrabilis demonstrat. Ipse vero gloriosus est: qui dū seipso pfruitur: accedē tis laudis indigens non ē. Ipse speciosis iduitur vestibus: q: sanctoꝝ angelorꝝ choros quos condidit in vsum sui decoris assumpsit: t velut quandā vestem gloriosam sibi ecclesiam erhabet: non habentē rugam aut maculam. Unde ei per ꝓphetā dicitur. Confessionē t decorē induisti: amictus lumine sicut vestimēto. Die qppe cōfessionem induit: illic decorē: q; quos hic p penitētiaz confitentes fecerit: illic fulgentes p decorez iustitie ostendit. Luce ergo sicut vestimēto amictus est: q: sanctis oībus quib' dictum ē: vos estis lux mundi: in illa eterna gloria vestietur. Unde t per euangelium dicitur. Quia transfigurato in monte dño: vestimenta eius facta sunt cādida sicut nix. In qua transfiguratione: qd aliud qz resurrectiōis vltime gloria nunciatur? In monte enim vestimenta eius sicut nix facta sunt: quia in

Ps. 9 Jacob Isa. 42 Ps. 3 Ps. 103 Job. 4

superne claritatis culmine, sancti oēs et lucē iustitie fulgentes adherebunt. La. 6.

Ed qz speciosarum vestiuz nomine: iustos sibi quomodo adiungat insinuat: iniustos etiam quomodo a se diiungat ostēdat. Sequ'tur. (Disperge superbos in furore tuo. Subaudis vt ego: qui eos t tranquillitatis tempore vultus cōtra me tolero t districtus quādoq; ventens: in meo eos furore dispergo. Sed inter hec solerter intuendum est: quod grauis ꝓdicte erroꝝ admiratur: si forte se estimet: quia i illa deitatis substantia furoꝝ t trāquillitas varietur. Creator nāq; oīum eo summe iuor/talis est: quo creature more mutabilis non est. Unde de filio per Jacobū dicitur. Apud quem non est transmutatio nec vicissitudinis obumbratio. Unde rursum scriptum est. Tu autem dñe cum tranquillitate iudicas. Unde ꝓpheta ait. Deserta facta est terra a facie ire colūbe a facie furoris dñi. Qui enīz iram colūbe prędixerat: hoc furoꝝ dominū subiunxit. Colūba nāq; valde simplex et anmal: t qz in deo nulla furoris inequalitas serpit: furorem dñi iam colūbe nominauit: vt enim diuine districtionis vim impertur/babilem demonstraret t iram dixit t eolum de. Ac si apertius diceret. Districtum iudicium incōcussus exerit: qui permanēs mansuetus iniustos punit. Unde t i extremo iudicio in semetipso incōmutabilis manens: nulla vicissitudine ac mutabilitate variat: sed tā electis ac reprobis nequaq; sub specie eiusdem incōmutabilitatis ostendit: qa t tranquillus iustis t iratus apparebit iniquis. Testem enim conscientiā intra semetipsos deferunt. Dū coꝝ mentes eque vnuz respiciant: sed nō equaliter modificent: qz t illis cum benignū ostēdat antea acta iustitia: t illis terribilē culpa. Quoꝝ panorē quis explicet: cum cōtigerit miserio t intra se cuipas cernere: t ante iudicē iustū videre. Doc nimirum quotidie in vsu ꝑsentis vite agit: vt de qualitate venturi iudicii mortalium corda doceantur. Nā cum duo ad iudicū pergunt: alius innocentie sibi cōscius: alius culpe: ante prolatam sniam adhuc tacentē iudicē vtriq; conspiciunt: t tamē culpe debitoꝝ grauem ꝑa se iram hoc ipm iudicis

A

B

C

D

Prou. 21 Isa. 2 Ps. 54

silentiū suspicatur. Quā iram sibi non denunciat perturbatio iudicis: sed recordatio prauitatis. Qz t si adhuc forte reum sententia non damnat: intus tamē grauiter conscientia accusat. At contra iustiē amicus decernentis vultuz cōspicit: sed intus de testimonio bone recordatiōis hilarescit: t quo apte se qs metuat nō habz omne qd erga semetipsam est blandū videt. Doc itaq; loco furoz domini dicitur nō ꝓturbatio diuine subtilitatis: sed sup peccatoꝝ male sibi cōscios examinatio iuste vindicte. Quāuis enīz eā tranquillum in iudicio videāt: tamē quia se riendos se ab illo nō dubitāt: eū in suis moribus perturbatū putant. Sequit. (Et respiciens cēm arroganté humilia. Ac si dicat vt ego. Apte aūt ad vindicte ordinē arrogantibus superboꝝ culpa ꝓponitur: qa nimirū non supbia de arroganria sed generatur arrogantia de superbia. Duod' aūt modis a dño peccato: vnusquisq; respicit: cum aut a peccato convertit: aut ex peccato punitur. De respectu enim cōuersionis dicitur: qz respexit dñs Petrum t recordatus Petrus verbi Jesu flevit amare. De respectu vltionis rursus dicitur. Vultus aūt dñi super facientes mala: vt perdat de terra memoriam eoruz. Utrisq; aūt modis in humilitate arrogans sternit: qz aut penitēdo cognoscit culpam: aut perendo percipit penam. Sequitur. La. 7.

Respice cūctos superbos t cōfunde eos: t ptere ipsos in loco suo: subaudis vt ego. Supbi enī ex respectu dñi cōfundunt: aut hic de pietate dñi cognoscentes clamāres crimina: aut illic supplicia de iustitia sentientes. Imposq; vero locus ipsa supbia est: qz cum scripū sit. Initiū oīs peccati superbia: unde oritur impietas: subaudi cōtinet superbia quādiu nec quicq; a superbia dilabat impietas. Dalde enim superbire ē impia de auctore sentire. Impius ergo i loco suo cōteritur: qz ipsa supbia qua elevatur oppōmitur: cūcq; efferēdo se in cogitationib' erigit: lumen sibi iustitie qd micuere debuisset abscondit. Depe aūt cum contra deum falsa gloria exercitus pfluit: vera miseria interius inanescit. Unde ꝓpheta ait. Deiecisti eos dum allenaretur. Nō enim ait deiecisti eos

Ecclī. 10 Ps. 72

postq̄ elenati sunt: sed dum allcuarent: ga
hoc ip̄m fit superbis interius dejci: qđ eis
falsa contingat gloria exterius elenari. Qz
dicente aūt dnō iudicio: nō eis hic aliud
culpa est: nec aliud pena: sed sua illis in pe
nas vertitur culpa: vt elatis fastu superbie.
Hoc ip̄m fit vere intus cadere qđ foris ostē
ditur ꝓfecisse. Sequitur. ℣ Abscōde eos i pul
uere simul ⁊ facies eoz demerge in fouea. ℣
Ac si dicat vt ego. Supbos enim atq̄ ipios
iusto iudicio dns in pulvere abscondit: qa
eoz̄ cordia ipis que despecto amore crea
toris eligunt terrenis opprimi negocijs per
mittit. Dñs ⁊ illoz̄um vitam cū in extremo iu
dicio discutit: tunc sibi abscōdita nō agno
scat dicens. Nescio qui estis. Ecce prauoz̄
sub pulvere absconditur: qz abiectis et infi
mis desideriis grauat. Quisq̄ enim adhuc
ea que mūdi sunt appetit: quasi ante faciē
veri luminis nō appareat: qz nimirū sub pul
vere terrene cogitationis latet. Hāc prāua
rum cogitationū pulverem oppressa mens
tolerat: quem ventus nequissime tentatio
nis apportat.

Capitulum. 8.

Hinc est enim qđ de vnaqua
q̄ alia terrenis desideriis ag
gravata: sub effraim specie
per ꝓphetā dicit. Factus ē
effraim panis subcinericius: panis q nō reuersat. Ex na
tura q̄ppe bene ꝓdita est nobis intentio que
surgat in deū: sed ex cōuersatione nequiter
affecta: inest voluptas que ꝑsens premat i
seculū. Panis aūt subcinericius ex ea pte
est mūdior quā inferius occultat: atq̄ ex ea
pte sordidior qua desuper cinerem portat.
Quisquis ergo intentionē qua deest debuis
set querere negligit quasi more panis sub
cinericij mūdiorem partem inferius p̄mit: ⁊
cum curas seculi libenter tolerat: quasi con
gestum cinerē supius portat. Reuersūrus
autē panis subcinericius: si desiderior̄ car
naliū cinerem repellere: ⁊ intentionē quoq̄
bonā quā in se vndiq̄ despiciendo oppressē
rat supius ostentaret. Ex reuersari rēnuit:
eū mens amore curarum secularium pressa:
molē suppositi cineris abjicere negligit: nec
assurgere in intētione bona nō appetit: q̄si
mundiorem facie subter p̄mit. Apte subiun
gitur. Simul ⁊ facies eoz̄ demerge i fouea:

ac si dicat vt ego. Iusto nāq̄ iudicio supbo
rum facies dns in fouea mergit: qz intentio
nes cordis eoz̄ sese vltra oēs erigentē infe
rius dejcit. Ima enim respicit cuius facies
fouea attendit. Et dñs de supbis dicit q eo
rum facies in fouea demergūtur: qz ima pe
tunt: dū superbiendo altiora appetūt ⁊ quo
magis extollēdo se erigunt: eo magis reuol
uendo inferius tendunt. Terrena q̄ppe gloriā
querunt: ⁊ infima sunt que ꝑspiciunt: dum
superbiēdo alta sequunt. Unde miro ac di
uerso mō res agitur: vt humiles celū petant
dum se inferius dejciūt supbi infima appe
tant: dū despiciendo ceteros quasi in alti
oribus extolluntur. Isti se dum despiciunt ce
lestibus iungunt: illi dum se erigunt: a supe
rioribus diuidunt: atq̄ vt ita dixerim illi se
eleuantes deprimūt illi deprimentes leuāt.
Et bene de superbientib⁹ per psalmistā di
citur. Humiliat aūt peccatores vsq̄ ad ter
ram: qz ea que infra sunt ambientes: dum ex
tollenda se erigūt: amisso celo: qđ aliud q̄
terrā petunt. Quibus hoc ip̄m iaz nimis ce
cidisse est relictis supioribus ima quesisse.
Recte ergo eoz̄um facies in fouea demergi
perhibētur: qz sequentes infima: ad inferni
baratrum tendunt. Iusto enim iudicio agi
tur: vt quos hic voluntaria auersio exaecat
illic ab intuitu veri luminis digni supplicij
fouea abscondat. Igitur qz vir sanctus tā
to diuine potentie terrore discussus ē: vt ei
dicere: ſ habeo brachium vt deus: ⁊ ſi vo
ce simili tonas ⁊ disperge supbos in furo
re tuo respiciens oēm arrogantem humilia et
cetera que deus qdē facere: sed homo vix
sufficit audire: cuncta hec qua dns intētio
ne ꝓmiserit: fine subdite cōclusionis ostēdit
dicens. La. 9.

Et ego cōfitebor qđ salua
re te possit dextera tua. De
ſ apte diceret. Si potes ter
ribilia hec facere ipse q̄ pro
tulit: tibi ⁊ nō mihi deputa
ota bona que fecisti. Si po
peccantes alios respiciendo nō potes pde
re: liquet qđ a reatu negcie tua te nō valeo
tute liberare. Ecce diuina voce ad beatū
Job dicitur qđ sua dextera non saluetur: ⁊
tamen nōnulli hominum qui ab huius vi
ri viribus longe sunt despecto dei adiutorio
sua se fortitudine saluari posse confidunt.

Pro quibus qd deprecari aliud debem⁹: nisi
ſ iste ſ iam bona bonorū operā peperit:
hoc quoq̄ donū accipiant vt a quo hec ac
ceperit discant. Quia aūt ꝓmissis verbis
dns potentiam sue magnitudis intulit: nec
in subsequentib⁹ negtiam antiq hostis osten
dit vt bon⁹ famulus ⁊ audito prius virtu
tibus dñi sciret quātum diligeret: ⁊ cognita
post calliditate diaboli: disceret quantum
timeret. Unde dñs ⁊ per ꝓphetam dicit: Leo
rugiet qs nō timebit. Dns deus locut⁹ ē: qs
nō ꝓphetabit? Postq̄ n. virt⁹ ei sui condi
toris innotuit nerua q̄ illū vires aduersarij
latere debuerūt: vt eo magis ⁊ deteriorē suo
se humili⁹ subderet: quo hostis sui nequi
as subtili⁹ agnouisset: precioreq̄ suā tanto
ardenti⁹ quereret: quanto terribiliorem ho
stē agnosceret quem vitaret. Certū q̄ppe ē
q: min⁹ diligit ereptorē suū: q min⁹ intelli
git piculū quod euasit ⁊ vile solatiū depu
tat defensoris q virtute aduersarij debilez
putat. Unde qñ ereptione suam dño tribu
ens ꝓpheta dicebat. Diligam te dne virt⁹
mea: aperte videlz dicens eo te magis diligo
quo infirmitatē ꝓpriam sentiēs virtutē meā
te eē cognosco. Vinc rursum ait: Mirifica
misericordias tuas q saluos facis sperā
tes in te: qz tunc nimirū misericordie domi
ni mire apud nosmetipsos q eripimur fit:
cū per easdē misericordias q̄s grauia fuerūt
picula que⁹ euasim⁹ agnoscimus. Et quia
sermone precedente dns beato Job myra
opera sanctorum sequentium patefecit: vt
his auditis disceret de virtutum suar̄ cul
mine quam humilia sentire debuisset: nunc
ei cū quo hoste bellum gerat ostenditur: et
vires fraudesq̄ illius subtilius inducantur:
vt q ad collogium auctoris sui perductus
est: argumēta aduersarij aperte cognoscat
Verbis enī sequentibus fideli famulo dns
cunctas hostis callidi machinationes insi
nuat: omne quod opprimendo rapit omne
quod infirmando circūuolat: omne quod
mirando terret: omne quod suadendo blā
ditur: omne quod desperando frangit: oē
quod promittendo decipit. Cuncta ergo ter
giuersationis eius certamina exordit̄ di
cens. Ecce behemoth quem feci tecum.

Capitulum. 10.

Dem sub behemoth nomine: nisi
antiquum hostem intuiuat q iter-

pretatus et hebrea voce i latina lingua an
mal sonat. Cuius nimirum malitia sub
dit̄: patenter ꝓsona monstratur. Sz cum
de deo scriptū sit qz fecit oia simul: cur hoc
alia cum hoc fecisse se indicat dū cuncta qz
simul fecerit constat. Rursum querendum
ē quō de⁹ cuncta simul condidit: dū Mōy
ses sex dies narrāde variante distinctione crea
ta describit. Quod tū citius agnoscimus ſ
ipsius cās originū subtilius indagam⁹. Re
rum q̄ppe substantia simul creata ē: sed ſ
mul spēs formata non est ⁊ quod simul ex
titit ꝓ substantiā materie nō simul appa
uit ꝑ spēm forme. Cum cui simul factum ce
lūz terraq̄ describit̄: simul spiritalis atq̄
corporalis: simul q̄dā de celo oritur: simul
factum q̄dā de terra ꝓducitur indicatur.
Sol vero luna ⁊ sidera quarto die in celo
facta perhibētur: sed quod quarto die ꝓ
cessit in specie: primo die in celi substantia
extitit per conditionem. Primo die creata
terra dr: ⁊ tertio arbusta condita: ⁊ cuncta
terre virentia describuntur: sed hoc qđ die
tertio se in specie ꝓtulit: nimirum primo in
ipsa die de qua horuz existere substantia
cōditū fuit. Dicit quod Moyses ⁊ dixi
te per dies singulos condita oia retulit: et
tū simul omnia creata subiunxit dicens:
Iste generatōes celi ⁊ terre quando create
sunt in die quo fecit dns celum ⁊ terram
⁊ oē virgultum agri anteqū oriretur in ter
ra oēmq̄ herbam regionis. Qui enī diuer
sis diebus creatum celum ⁊ terrā virgultum
herbāq̄ narraverat: nūc uno die facta ma
nifestat: vt ligdo ostenderet: quod creatura
ois simul ꝑ substantiā extitit quāuis nō ſ
mul per spēz ꝓcessit. Die illic quoq̄ scriptū
est. Creauit hoīem deus ad imaginē suam
ad imaginē dei creauit illum masculum et
feminā fecit eos. Nec dum.n ea facta de
scribitur: ⁊ iam homo masculus ⁊ femina
phibetur. Sed q: et ade latere ꝓcul dubio
femina erat ꝓcessura in illo iam compatat
ꝑ substantiam a quo fuerat ꝓducenda per
formā. Considerare tamē hec ⁊ in minimis
possumus vt ex minimis maiora pensemus.
Verba nāq̄ ea creaturarum ex dum in illa fru
ctus sui semen ostenditur. Inest vo ei cuiā
eā nō apparet fructⁿ ⁊ semen: qz nimirū ſ
mul sunt in radicis substantia q̄ non sim ul
prodeunt ꝑ temporis incrementa. Sed qa

hec simul creata per substantiã vicim⁹: que ꝑdure alia ex alijs inuenius⁹ quo pacto cuꝫ beato Job behemoth creatus asseritur: cũ neq; vna sit substantia angeli ⁊ hois: neq; hõ ex angelo: neq; angelus ex hoie ꝓcrat. Si ꝓpter hoc factus behemoth cũ beato Job dr: quod creatura ois ab auctore q in actõe sua nequaq; rẽpozio ꝓbatõe vsꝰ dicitur simul eõdita nõ dubitatur: cur ꝝ behemoth spãliter dr: quod cõe cum creaturis oibus generaliter habetur. Sed si rem ꝯ eãs subtili discussione pensamus: simul angelum factũ hominẽq; cognoscim⁹: simul videlz in vultare rẽpozio: sed cognitõne rõnis: simul q acceptã imaginẽ sapientie: ⁊ nõ simul per cõiunctam substantiã forme.

Ubi? Scriptum nãq; de hoie est. Faciamus homine ad imaginẽ ⁊ similitudinẽ nostram.

Ezech.28 Ep Ezechielẽ ad sathan dr: Tu signaculum similitudinis: plenũq; sapientia ⁊ pfectus decozem delitijs paradisi dei fuisti.

In electa igitur creatura homo ⁊ angelus simul conditus extitit: q; ab oi creatura irrationabili distinctus processit. Qz ergo i cũcta conditõe rerũ nullum rõnale animal nisi angelus ⁊ homo est: gegd rõne vti nõ potest: cum hoie factum non est. Dicit itaq; hoi: dicatur de angelo: q ⁊ si potentia sublimatis perdidit: subtilitatem tamẽ nature rõnalis nõ amisit: ecce behemoth quem feci tecum vt dr homo eũ q in rõne secuꝫ factus ẽ perisse considerat: vitiũ sibi causꝫ superbie ex ipsa propria sui perditiõe pertimescat. In his aũt ꝓbis solerter inuendum est: quod apte voce vnica nepharium manichei dogma reprehenditur: q dum duo principalia fingunt: tenebrarũ gentem nõ factã asserere conantur. Quomodo enim nõ facta gens nequissima dr: dum behemoth iustꝰ videlicet auctorem negtie p nataram bñ cõditum se nimi⁹ fecisse restatur. Sed q; behemoth iste cum sit factus audiam⁹: pdictus qd agat audiamus. Segtur. (¶ Fenum sicut bos comedet.)) Si ꝓpheratũ solicite ꝓba discutimus hec ⁊ illa vno spũ prolata reperim⁹: Isaias nãq; cũ cerneret vitã peccantium ab antiquo ⁊ insatiabili hoste deuozari ait: Leo sicut bos comedet paleas. Quid aũt fenũ paleaq; nisi carnalium vita signatur? De qua per ꝓphetam dr. Omnis caro fenum. Qui ergo hic

Isa.40

behemoth illic leo: q hic fenum illic palee nominatur. Sed perscrutari mens nititur cur iste vel apud Isaiam leo vel hic vnica voce behemoth i cõmestatione fenũ vel palee vtroq; loco non equo: sed boni comparetur. Qs tñ citius agnoscimus: si vtriusq; animalis⁹que sit nutrimentorum distãtia perpendamus. Eq nãq; fenũ quãlibet sordidum comedũt: aquam ꝝ nõ nisi mũdã bibunt. Boues aũt aquam quãlibet sordidam bibunt: sed fenũ nõ nisi mundo vescũtur. Quid est ergo quod boni q mũdo pabulo pascatur behemoth iste comparatur: nisi hoc quod de isto antiquo hoste per ꝓphetam q̃ dr? Esca aũt eius electa.

Hecq; enim se eos gaudet rapere: quos prauis ac sordidis actionibus ꝓfanos in imis se cum respicit voluntarie iacere. Fenum ergo comedere sicut bos appetit q: suggestionis sue dente conterere mundam vitã spiritalium querit. Sed querendũ video quo modo behemoth iste fenũꝫ sicut bos comedens ⁊ vitam spiritalẽ consumere dicat. Si sicut supra dictum ẽ: fenũ nomine: vita carnalium designatur. Esca quoq; eius electa si non erit si fenũ comedens carnalẽ rapit. Sed ad hec citi⁹ occurrit: q: nõnulli hoim ⁊ apud deũ fenum sunt: ⁊ apud hoies sanctitatis nole consentur: cum ⁊ ante humanos oculos aliud ostendit vita: ⁊ ante diuina iudicia aliud intendit cõscientia. Dũ itaq; apud humana iudicia electi sunt: ꝙs apud subtile dñi examen fenum. Dn aũ diuinos oculos Saul fenũ nõ erat. De quo Samuel ꝓphera dicebat: Certe videt quez elegit dñs: ⁊ de quo Paulo superius dict electus ⁊ bonus. Quem enim peccans populus meruit ⁊ apud deũ reprobus extitit: ex eñ causarũ ordine electus ⁊ bonus fuit.

Capitulum. vi.

Quia multi fenũ sunt: ⁊ electos se ex humana estimatione suspicantur: bene per Salomonẽ dicitur: Vidi impios sepultos q etiam dum adhuc viuerẽt in loco sancto erant ⁊ laudabantur in ciuitate quasi iustoꝝ operum. Qz multi fenũ sunt: sed tamen sanctitatis fauore fallantur: bene qui dem sapiens ideat dicens. Transi hospes ⁊ orna mensaꝫ. Transeundo nãq; hospes

Ecclesi.

Eccle. 19. ozare mensam dicitur: q: si ad altare dei gs positus: per bona opera gloriam ꝓpriam querit: ⁊ de ostentatione sanctitatis ei⁹ fauo altaris extenditur: ⁊ ipse tñ apud deũ in numero eorũ non habetur alijs ex⁹ opinio ꝓficit: ⁊ tamẽ a deo extraneus ipse pertransit. Mensam itaq; transeundo decorauit q: stare ad sacra nolult: q per oẽ quod agere studuit: ad humanas laudes mente decurrit. Q: ergo nõnulli mundam gdem vitam per studiũ ducunt sed ex illa intus placere non appetũt recte ⁊ esca ei⁹ electa dicitur: ⁊ tamẽ fenum sicut bos comedere behemoth iste perhibetur: quasi eni aũ os behemoth ultus mundi: fenũ in terra atq; i infimis iacet: eum ⁊ vita quasi inocens per mandatoꝝ custodiam agitur: ⁊ tamẽ inter actionem que bona ostẽditur: cur ad appetẽda sublimia non tenatur: Quid itaq; vtilitatis agit: q in se mundiciã vite custodit: si p intentionẽ infimã in ore behemoth huius inueniendum se in terra derelinquit? Q: igitur oipotẽs deus gd hostis noster agat ifinuat: nunc quõ ꝓualeat inotescit: vt calliditatis eius negtia quo aptius cognoscatur: eo facilius superetur. Segtur. (¶ Fortitudo eius in lumbis eius ⁊ virtus eius i umbilico ventris eius.)) Semunaria corꝑis viris in lũbis esse memisse aũt femine i umbilico perhibetur. Vnde est eni quod suas discipulis dicit: Sint lumbi vestri precincti. Vnde Petrus eũ luxuriã a corde restringere et ammonebat dicens: Succincti lumbos mentis vestre. Vnde Pan⁹ eũ p Abrahe sacrificiũ Melchisedech leui rpe sacerdotiuz diceret decimatũ: vbi tunc in Abrahe corꝑe leui lateret ostendens ait: Adhuc enim in lumbis patris erat. Q: vero seminarium luxurie femineis in umbilico contineri ꝓphera testatur: q sub specie femine ꝓpositure iudex petulantiam increpans ait:

Ezech. 16 In die ortus tui non ẽ precisus umbilicus tuus. In die qppe ortus umbilicum pcidere ẽ: conuersionis tempore carnis luxurias resecare. Q: eni difficile ẽ mala inchoata corrigere: ⁊ semel formata deformiter i melius reformare, de ortu suo iudex reprehenditur: que dum in deo nata est in precisum umbilicũ retinuit: q: flatus luxurie non abscidit. Quia igitur potestate dyaboli virilisq; generis seruus valde ex luxurie ifirmitate substernitur: ⁊ fortiendo eius lumbis contra masculos: ⁊ virtus illius contra feminas in umbilico perhibetur.

Capitulum. vij.

Sed cur cuꝫ behemoth iste fenuꝫ comedere intulit: prima deceptionis eius arguimenta latuisse dampnatur: nisi quod iugdo obtunsit: q: postq; semel hominis spãm superbia cepit mox se ad corruptõem carnis extendit. Quod i ipso quoq; hominibus primis egnoscamus quidam post ꝓpetratam superbiam pudenda membra contegunt parenter indicantes: quia postq; apud semetipsos intus arripere ausa conati sunt mox in carne foris erubescẽda pertulerunt. Behemoth itaq; iste insatiabiliter semen os: ⁊ deuozare totum simul hoiem querens modo in superbiam mentẽ erigit: modo carnem in luxurie vsu ꝓtrahit corrũpit. Bene autem nequaq; formudo eius in lumbis vel umbilico eorum dicitur q ꝓsternuntur: sed fortitudo eius in lumbis eius: ⁊ virtus illius in umbilico ventris eius. Ac si aperte diceretur. Formudo eiꝰ in lumbis suis: ⁊ virtus illius in umbilico ventris sui: q nimirum eius ꝓprie corpus sunt q suggestione turpium blandiciis deceptꝰ ei per luxurie flura succũbunt. Segtur. (¶ Stringit eandem suam quasi cedz)) Multa in his supperunt: que instruendis moribus proferantur: sed prius behemoth istius violentia discutiamus vt post subtilius astuta detegamus. In scriptura sacra cedri nomine aliquando alta ereccionis gloria celestis exprimitur: aliquando aũt ꝓcerum rigida elatio designatur. Cedri nomine celestis gloriꝫ celsitudo exprimitur sicut psalmista testatur. Justꝰ vt palma florebit: vt cedrus libani multiplicabitur. Cedri rursus nomine superba ꝓcerum potentia designatur: sicut per eundem dicitur Dñi dominus confringentis cedros. Quid autem cauda behemoth istius nisi vltima antiqui hostis extremitas dicitur cum numirum vas ꝓprium illum ꝓditum hominem ingreditur qui specialiter antichristus nuncupatur. Qui vero modo honoribus seculi: modo signis ⁊ ꝓdigijs fidei sanctitatis i timore dñi potẽtie elevari gmittit: recte voce domi-

Ps.89

Ps.78.

nica cauda illius cedro comparatur. Sicut enim cedrus arbusta cetera in altum crescē do deserit: ita tunc antichristus mundi gloriam temporaliter obtinens mēsuras homi nū: t honoris culmine: t signoraz potestate trāscendit. Spiritus qppe in illo est q i subli mibus conditus potentiā nature sue nō per didit vel deiectus. Cuius iccirco virtus nūc maxime ostenditur: q: dispēsatione diuie po Apo.20 tentie ligat. Unde p Joannē dicitur. Eldi angelum descendentē de celo habentē cla uem abyssi: t cathenā magnā in manu sua t'apprehendit draconē serpentē antiquum qui est diabolus: t sathanas: t ligauit eum per annos mille: t misit eū in abyssum t cō clusit t signauit super eum. Ligatus qppe missus in abyssum phibetur: q: retrusus in prauoꝝ cordibus potentia diuine dispensa tionis astringatur ne inquantum nocere va leat effrenat: vt quāuis per eos occulte se uiat: ad violentas tamen rapinas superbie non erūpat. Sed illic quō in fine mundi sit soluendus intimatur cum dicitur. Et postq̄ cōsumati fuerint mille anni: soluetur sathanas de carcere suo: t exibit t seducet gētes. Millenario nāq̄ numero vniuersitas p per fectione sua hoc quātūlibet sit ecclesie sanc te tēpus expimit. Quo peracto antiquus hostis suis viribus traditus: pauco qdez in tempore: sed in multa contra nos virtute la tatur. Quē quāuis seuitia ad crudelitatez dilatet: superna tamē misericordia dierum b̄reuitate coangustat. Unde enim veritas p semetipsam dicit. Erit tunc tribulatio ma Mat.24 gna qualis nō fuit ab initio mūdi vsq̄ mo Apo.7. do neq̄ fiet. Unde rursum ait. Nisi breuiati fuissent dies illi: nō fieret salua oīs caro. Q: enim t superbos nos t infirmos dies cōspi cit dies quos singulariter malos intulit: mi sericorditer b̄reuiatos dicit: p̄fecto vt t su perbiam terreat de aduersitate temporis: t infirmitatē refoueat de b̄reuitate.

Capitulum. 13.

a Sed cōsiderandū valde est cum behemoth iste caudaz suam sicut cedrū sublenat: i quo tunc atrocius quā nūc se exerit surgat. Que enim penarū genera nō nouim⁹ que non tam vires martyrū exercuisse gau demus. Alios nā p in pulso ictu immersus gulo gladius stranit: alios crucis pandi laz affixit: in quo t mors p̄uocata repelli tur t repulsa p̄uocat. Alios hirsutis serra dentibus attriuit. Alios armato ferro insul tans vngula carpsit: alios belluina rabies morsibus detruncādo cōminuit: alios ab in timis viscerū per cutē p̄cissa vis verbex ru pit: alios effossa terra viuentes opuit: alios in altum demersos in mortem p̄cipitiuz fre git: alios in se p̄ceros aqua replēdo ābsoꝝ buit: alios edax flāma vsq̄ ad cineres depa sta consumpsit. Cum igit behemoth iste can dam suā in fine mūdi nequius debacchat: qd est qd in his tormētis tunc atrocius crescat nisi hoc qd in euāgelio scitas per semetipsaz dicat. Surgent pseudo xp̄i t pseudo p̄phe te t dabunt signa magna: t p̄digia: ita vt i errorem mittantur: si fieri pōt etiam electi. Nunc enim fideles nostri mira faciunt: cuz peruersa patiunt: tunc aūt behemoth hui⁹ satellites etiam cū peruersa inferunt mira facturi sunt. Pensemus ergo que erit hu mane mentis illa tentatio qñ pius martyr: t corpus tormentis subiecit: t tamē añ ocu los eius torpor miracula facit. Cui⁹ tāc vir tus nō ab ipso cogitationū fundo quatiat: qñ io g flagris cruciat signis corruscat. Di catur igitur recte: stringit caudam suā qua si cedrū q: nūtirū t alius tunc erit venera tione p̄dign: t durus crudelitate tormēti.

Capitulum. 14.

N On enim sola tunc potestate erigitur sed etiā signoruz ostensione fulcit. Ūñ t per Dauid dicit. Insidiat in occulto: quasi leo in cubili suo. Ad aptam nāq̄ potentiam sufficeret vt leo esset: etiā si insidians non fuisset rursumq̄ ad occultas versutias sufficeret vt insidiando surriperet: etiā si leo non esset. Sed q: hic antiquus hostis i cun ctis suis viribus effrenatur: scitre p vtrāq̄ mittitur: vt cōtra electos in certamine: et fraude t virtute lacerat: virtute p potentiā fraude per signa. Recte ergo t leo t insidiās dicitur. Insidiās per miraculoꝝ spēm: leo p fortitudinem secularē. Ut eni eos qui ap te iniqui sunt p̄trahat: secularem potentiaz ostentat: vt vo iustos etiā fallat: signis sanctitatem simulat. Ipse suadet clamore ma gnitudinis: illos decipit ostēsione sanctita-

tis. De hac cauda behemoth isti⁹ sub dra Apo.12 conis specie p Joannē dicit. Et cauda ei⁹ trahebat tertiam partē stellārū celi: t misit eas in terram. Celū nāq̄ est ecclesia: que in hac nocte vite p̄sentis dum i se iumeras sanctorū virtutes continet quasi radiantibus desuper sideribus fulget. Sed draconis cauda in terraz stellas deiecit: q: illa sathana ne extremitas p audaciaz assumpti homis erecta: quosdā quos velut electos dei in ec clesia iment: obtundendo reprobos ostēdit. b Stellas itaq̄ de celo in terrā cadere est recti Dan.8. ta nōnullos spe ecclesiū illo duce ad ambi tum gloriae secularis inhiare. Unde Daniel sub antiochi specie cōtra hūc draconis cau dam logtur dicens. Deiecit de fortitudine t de stellis: t cōculcauit eas: t vsq̄ ad p̄ncipē p̄fortitudinis magnificat⁹ ē: t'ab eo abstu lit sage sacrificiū: t deiecit locū sanctificatiōis eius. Robur aūt datum est ei p̄tra iu ge sacrificium p̄pter peccata: t p̄sternetur ueritas in terra t faciet: t p̄sperabitur. De fortitudine qppe t de stellis dejcit: cum nō nullos t luce iustitie resplendētes: t virtute op⁹ robustos frangit. Qui vsq̄ ad p̄ncipem fortitudinis magnificat: q: cōtra ipm auctorē virtutis extollitur. Iuge ho sacrifi cium tollit: q: studium conversationis eccle sie in eis quos ceperit interrupit: robur ho ei p̄pter peccata contra iuge sacrificiū dat q: nisi percuntiū merita erigerent: eos q re cti, credebantur obtinere aduersarius neq̄ posset: ueritas in terra p̄sternitur: q: fides tunc rerum celestiū ad desideriuz vite tēporalis ieiunatur. Et faciet t p̄sperabitur: ga tunc non solum in reprobozū mentibus sed etiam in electoꝝ corporibus crudelitate in estimabili: sine qualibet obiectione crassat. Unde rursum per Danielē dicit. Cōsurget rex impudens facie: t intelligens p̄positiones: t roborabitur fortitudo eius. sed nō in suis viribus. Illius nāq̄ hominis fortitudo nō in suis viribus roborat: q: sathana ne virtute i gloria p̄ditionis extollit. Unde rursum ait. Interficiet robustos t populus sanctorum secundū voluntatem suā: t dirigetur dolus in manu eius. Robustos nāq̄ interficit: cum eos qui mēte inuicti sunt cor poraliter vincit. Uel certe robustos t popu lum sanctorū secundum voluntatem suam interficit: cū eos qui robusti ac sancti crede bantur ad nutū sue voluntatis trahit. In cuius manu dolus dirigitur: q: in illo frau per opus adimplet. Cui enim fallendo di cit: hoc mira faciendo asserit: nam quicqd mendax lingua simulat: hoc quasi vere esse manus opere ostentat. Unde rursum dicit. Contra p̄ncipem p̄ncipum cōsurget: t si ne manu conteretur. Unde Paulus ait. Ita vt in templo dei sedeat: ostendens se tanq̄ 2 Thes.2 sit deus. Unde rursum ait. Quez dñs Jesus interficiet spiritu oris sui t destruet illustra Apo.2. tione aduentus sui. Quod cū per Danielē dictum ē. Contra p̄ncipem p̄ncipū cōsurget: hoc per Paulū dicitur ita vt in templo dei sedeat ostendens se tanq̄ sit deus. Et qd per Danielem subiungit sine manu cōteretur: hoc per Paulū exprimitur: quē dominus Jesus interficiet spiritu oris sui. Si ne manu qppe cōteretur: q: non angelorum bello: non sanctoꝝ certamine: sed p aduen tuz iudicis solo oris spiritu eterna mortis fo rtietur. De huius behemoth elatione: item per Paulū dicitur. Qui aduersat t extollitur sup̄a omne qd dicitur deus: aut qd co litur. De quo Daniel cum quartam bestiā Dan.8 diceret: decē cornibus fultam p̄mas adiū xit. Considerabā cornua: t ecce cornu aliud p̄paruulum ortū est de medio eoꝝ: t tria de cornibus p̄mis euulsa sunt a facie eius: et ecce oculi quasi hominis erāt in cornu illo: t os loquēs ingentia. Undecimū qppe hu ius bestie cornu esse describitur: q: regni ei⁹ potentia inaquitate roboratur.

Capitulum. 15.

a Unde enim peccatum vin denariam cl: q: cum puer sa agit precepta decalogi trāsit. t q: in eisdem pecca tum plangitur undecimus esse narratur. Unde ē qd in tabernaculo vela cilicina undecim fiunt. Unde per undecimū psalmū dicitur. Salua me fac dñe qñ defecit sanctus. Unde i unde nario numero remanere apostolus Petrus metuens: Mathiā duodecimū sorte missa requisiuit. Nisi enim signari culpam per vn denariam cerneret: implere apostolorum nu merum: tā festine duodenarium non itera ret. Quia ergo per undenariū transgressio exp̄imitur. Unus bestie cornu undecio iē exp̄imitur. Unus bestie cornu undecio iē auctor trāsgressionis indicatur. Qui videlz

paruulum oritur: q; parus homo generat: sed immaniter crescit: q; vsq; ad consummatas fidei uiri angelice fortitudinis ꝓficit. Os tria cornua que ei ante faciem sunt cuellit: q; dictorum suę regna totidem qui fidei uicia sunt subigit. Cums oculi sunt vt oculi horis sed os ingentia loquitur: q; in illo humana quidem forma cernitur: sed verbis suis uitra homines eleuatur. Os ergo per Paulū dicitur: erigens se super omne quod dicit deꝰ: aut qđ colitur: hoc Daniel ꝓphęta testat dicens. Os loquens ingentia. Os vero illum vel Daniel ingentia eloqui vel Paulus perhibet supra culmen ueritatis erectū: hoc apud beatum Job uimino elogo cedro comparatur. More enim cedri quasi ad alta nititur: dum in omni fastu fallacie t uirtutis robore t culminis elatione prosperatur. Bene aūt stringere caudam dicitur gratia eius virtus in uno illo uānato homine cōgesta densatur: vt tanto per illū fortia admira faciat: quāto illū collectis viribꝰ suis instigat. Sed q; quale sit iniquorum caput audiamus: nunc huic capiti que membra adhereant agnoscamus. Sequitur. ¶ Nerui testiculorū eius ꝓplexi sunt. ¶ Tot iste behemoth testes habet: quot iniquitatis sue ꝓdicatores possidet. In eius testes nō sunt q prauis ꝓsuasionibꝰ corda hominū virulenta erroris sui semina fundendo corrūpunt: Ipse aūt dicitur: qđ testiculoꝝ eius nerui perplexi sunt: q; videlz predicatorū illiꝰ argumenta dolosis, assertionibꝰ innodant vt recta esse simulent que peruersa ꝓsuadent: vt allegationū implicatio quasi neruorū ꝓplexitas: t si videri possit solui nō possit. Nervos eius testiculi perplexos habent: q; acuta predicatoꝝ illius sub argumentis dolis latent. Plerūq; aūt cum fabulis corda inficiunt in ore innocentiā ostēdūt. Neq; enim ad se bonos ꝓsuasiōe sua traheret: si se t in actionibus puerso exhiberet. Sz q; testes sunt huius belue: t perplexis nervis liigantur: t rectos se ostentant vt latent: t peruersa predicant vt corrumpāt: ipm nimirum suū caput imitātes: qui quasi leo in insidijs t fenit per potentiā terrenū culminis: t blandis per spēm sanctitatis. Sed hec belua vtinam tunc solū talia ageret: et nunc quoq; ad corrūpenda fidelium viscera hos luxurie testiculos nō haberet. Neq; enim malum sola locutione otio infundit: sed prius t a pluribus operis exēplo ꝓpinatur. Quā multa enim antichristū non viderunt sed tamen testicul i eius sunt: q; corda innocentium actionis sue exemplo corrumpunt. Quisquis nāq; in superbia extollitur quisquis auaricie desiderio cruciat: gsq; luxurie voluptatibus soluitur: quisquis iniuste atq; immoderate ire flagris ignit: qđ aliud q; antichristi testis est? Qui dum se libenter eius vsibus implicat: exēplo suo alijs erroris fetus ministrat. Iste prava agit: ille prava agentibus adherer: t non solū non obuiat sed etiam fauet. Quid ergo aliud q; antichristi testis est: qui perdita auctoritate ꝓmisse deo fidei: testimoniū prebet errori. Quos tamē si qs redarguat mor se sub quadā velamine defensionis occultant et q; videlz corum nerui perplexi sunt et male implicati: coꝝptōe soluti nequaq; possunt. Sequitur.

Capitulum. 16.

Sica ei⁹ velut fistule eris. ¶ In corpore ossa sunt que continent mēbra. Habz ergo carnes hec belua. Habz t ossa: q; t si inig sunt aliquā: tamen ob alijs in errore retinentur: t nequiores alij: qui in errore t alios retinent. Quid itaq; aliud ossa antichristi q; quoslibet in eius corpore valentiores accipimus. In quorū corde iniqtas dum vehementer induruit: per eos tota eius corporis compago subsistit. Multi nāq; in hoc mundo diuites videntur: qui dum rebꝰ opibusq; subniti sunt: quasi ex fortitudine solidantur sed largiendo hec ipsa quibꝰ fulti sunt: ad suā errorem alios trahunt. Modo nōnullos vt prauī fiant donis alliciunt: modo nōnullos vt prauī permaneant muneribus astringunt. Quid itaq; hi nisi antichristi ossa sunt: qui dum malos continēdo multiplicant: in eius corpore carnes portant. Di nōnunq; in decipiendis auditoribus exhibent lingue dulcedines: q; t spine proferunt flores: t apparet quidem in eis quod oleat: sed latet quod pungat. Amaris dulcia: nonnūq; blanda permiscent: t potestate quidem admirandi videri appetunt: sed fallendi arte per remissa colloquia quasi humiliter substernuntur: t per sermonem

de se insinuant: quod per exhibitionem negant. Unde t recte ossa behemoth ipsi⁹ erisfistule comparantur: q; numirum more metalli insensibilis sonum bene loquendi habent: sed sensum bene viuendi non habent. Hoc nāq; quasi humiliter loquendo afferūt quod elate viuendo contemnunt. Unde bene per Paulum dicitur. Si lingua hominū Loquar t angelorū: charitatem aūt non habeā factus sum velut es sonans: aut cymbalum tinniens. Bona quippe loquēs: sed p amorem eadem bona non sequēs velut es: aut cymbalum sonitum reddit: q; ipse non sentit verba que ipse facit.

Capitulum. 17.

Une vero nōnulli in huius belue corpore non honoribus clari: non diuitijs fulti non virtutum specie decorati: non scientia calliditatis parati: sed tamen videri quales non sunt ambiunt: t iccirco contra bonorum vitam nequiores fiunt. De qbus t sequitur. ¶ Cartilago illius quasi lamine ferrea. ¶ Cartilago nāq; ossis spēm habet: sed ossis fortitudinem nō habet. Quid ē ergo qđ cartilago eius laminis ferreis cōparatur: nisi quod hi qui i illo debiliores sunt ad perpetranda mala nequiores existunt. Ferro qppe cetera metalla conciduntur: t cartilago eius ferro similis dicitur q; hi q i eius corpore ad ostensionem virtutum non sufficiunt: contra necem fidelium acrius accenduntur. Quia enim eam se facere signa t prodigia non posse considerant: fideles se illi per crudelitatem probant: t pro eo quod innocentius corda corrūpere ꝓsuadē do non possunt multiplicius ceteris bonoꝝ corpora se extinguere gloriantur. Bene ergo dicitur cartilago eius vt lamine ferrea: quia in eius corpore quo infirmius quisq; credidere eo nequius incidit. Qui non ferro tm modo: sed laminis ferreis comparantur: q; dum se circūquaq; in crudelitate dilatare ambiunt: quasi inferri se lanceas extendunt. Liber arctior inquisitiōis manu hec eadem verba conditoris que tam vidē tur discussa distinguere: atq; uberiores intelligentie fructus in instruendis moribus apportare. Nam q; antiquus hostis quid per assumptum hominem cōtra homines egat audiamus: superest vt nunc quid in suis membris etiam per semetipsum fine homine moliatur explorem⁹. Ecce cuius dicitur. ¶ Erigit caudam suam quasi cedrum. ¶ Prima quippe serpentis suggestio mollis ac tenera est: t facile virtutis pede conterenda: sed si hec inualescere negligenter permittatur eius ad coꝝditus licenter prebetur: ita se virtute exaggerat: vt captum mentem deprimens vsq; ad intollerabile robur excrescat. Caudam itaq; quasi cedrum stringere dicitur: quia semel eius i corde recepta temptatio in cunctis que subsequūtur intulerit velut ex iure dominat: huius ergo behemoth caput herba est: cauda cedrus: quia ex prima quidem suggestione blandiens substernitur: sed per vsum vehementer inualescēs subexcrescente temptationis fine roboratur. Sapabile nāq; est omne quod in initio suggerit sed inde sequitur quod vinci vix potest. Prius enim quasi cōsulens blanda ad animum loquitur. Sed cum semel dentem delectationis infixerit violenta post consuetudine pene insolubiliter innodatur. Unde t bene stringere caudam dicitur. Dente enim vulnerat: cauda ligat: quia suggestione prima percutit: sed percussam mentem ne cuddere valeat inualescente sue tēptationis astringit. Quia enim peccatum tribus modis admittitur ex videlicet t serpentis suggestione: carnis delectatione: spiritus consentione perpetratur. Behemoth iste prius illicita suggerens linguam exerit post ad delectationem pertrahens ventrem fugit: ad extremum vero per consensum possidens caudam stringit. Hinc ē enim quod nōnulli peccata longo vsu perpetrata in se metipsis ipsi reprehendunt atq; hec ex iudicio fugiunt: sed virtutes opere nec decertāte possunt: quia dum behemoth istius caput non conterunt plerūq; cauda t nolentes ligantur: que cōtra eos cedri more induruit: quia a blanda voluptate exordiū vsq; ad violentiam retentionis exeruit. Dicatur ergo: stringit caudam suam quasi cedrum: vt eo quisq; debeat initia temptationis fugere: quanto finem eius intelligit curare solui non posse.

Capitulum. 18

Liendū quoq; ē quod plerūq; eis quos cepit tūc grauiora culpas i gerit cum p̄ſtis vite termino illos ꝓpiquare cognoscit: t quo se consummatiꝰ tēptatōem cōsiderat: eo is iniqtatum pondera grauiora coaceruat. Behemoth igitur caudā suā quasi cedrū stringit: quia quos p prāua initia cepit ad finē deterius reddit: vt tēptamenta ei⁹ quo citi⁹ ceſſatura sint. eo valentiꝰ cōplicantur. Q:.n. suis penis satagit coꝛ equare suppliciū: in eis ardenti⁹ ante mortē nititur oē exaggerare peccatū. Plerūq; ꝥo behemoth iste nā coꝛ male subditū possidet: sed tamē diuina illum gr̄a repellit t man⁹ misericoꝛdie ejicit: qué ad se captiua voluntas irrouit. Cūq; a⁹ coꝛde expellitur: acioꝛes infigere inigtatum stimulos conatur: vt eos tēptationum fluct⁹ mens ab illo ꝓpugnata sentiat: quos ēt possessa nesciebat. Q⁹ bñ in ēuāgelio ex p̄mitur: cū exire ab hole imundus spiriꝰ bño iubente narratur. Nā cū demoniacus puer fuisset oblatus scriptū est: Cōminatꝰ ē Jesus spū imundo dicens: Surde t mute spūs. Ego tibi p̄cipio: exi ab coꝛ: t amplius ne introeas in eū: t exclamans t multū discerpens eū: exiit ab eo. Ecce eū non discerpserat cū tenebat: exiens discerpsit: ga nimirū tunc pcius cogitatōes mētis vllaui at: cū iam termino egressus sui: diuina virtute cōpulsus appꝛopinquat: t quem mutus possederat cū clamoꝛib⁹ deserebat: q: plerūq; cū possidet minoꝛa temptamenta irrogat: eū ꝥo de coꝛde pellitur acioꝛi ifestatione pturbat. Bñ itaq; dī: strigit caudā suā quasi cedrū q: t coꝛ possidēs: semp ex malicia i posterioꝛib⁹ crescit t coꝛ deserēs vehementioꝛib⁹ cogitationū stimulis petit. Ad hunc aūt behemoth ist⁹ mira pietate cōditoꝛis astitioꝛa argumēta pandunt: eū subdicur: (Nerui testiculoꝝ ei⁹ ꝓplexi sunt.) Nerui testiculoꝝ eius sunt pestifera argumenta machinationū. Per ipsa qppe calliditatis suę vires erigit t statura mortalium coꝛda coꝛrūpit. Testiculi eius sunt suggestiones prauę: quibus i mētis coꝛruptōe seruescit: at ꝙ incōstrupꝛata alia iniq opis ꝓpagnit. Sed hoꝝ testiculoꝝ nerui ꝓplexi sūt q; suggestionū illius argumēta ꝓplicatis inuentōibus illigātur vt plerosq; ita peccare faciant quātenus si fortasse peccatū fugere appetant hoc fine alij peccati laqueo nō cadāt t culpā faciāt dū vitāt ac nequaq; se ab vna valeāt soluere nisi in alia consentiant ligari. Capitulum. 19.

Dod melius ostēdimus si qua ex⁹ uersatiōe hoīs illigatōis huius exēpla ꝓferam⁹. Q: ꝥo i trib⁹ oꝛdinibus ſerā ecclesia ꝓstat ꝓiugatoꝝ: videlz ꝓnentium atq; rectoꝝ. Unde t Ezechiel tres viros libros vidit videlz Noe Daniel t Job: et in euāgelio dūs dū alios i agro alios i lecto atq; eē in molēndino alios ꝓhibet: tres p̄culdubio in ecclesia oꝛdines ostēdit. Liquido satisfaciamus si singula ex singulis exquiramus. Ecce.n. qdam dū mundi hui⁹ amicitias appetit: cuilibet alteri similē sibi vitā ducenti quod secreta illius oī silentio contegat se iureiurando ꝓstringit: sed is cui iurātū est adulteriū ꝓpetrare cognoscitur: ita vt ēt maritum adultere occidere conetur. Jo aūt q iurandū p̄debuit ad mentē reuertitur: t diuersis hinc inde cogitatōibus impugnatur: atq; hoc fiere formidat ne si lendo adulteriū t homicidiū particeps fiat t ꝓdere trepidat ne reatu se piurij astrigat Perplexis ergo testiculoꝝ neruis ligatus est q in quālibet ꝑtem declinet metuit ne a trāsgressionis contagiōe liber nō sit. Alius cuncta q mundi sunt deserens: atq; per oia frāgere ꝓpꝛias volūtates querēs alieno se subdere regimini appetit: sꝫ cū q sibi apud deū p̄esse debeat min⁹ cauta ignitōe discernit: cui fortasse is q fine iudicio eligitur cui p̄esse iā ceperit agi que dei sunt ꝓhibet: q mundi sunt iubet. Pensans itaq; subdit⁹ vel que sit culpa inobedientie: vel qđ cōtagius secularis vite: t obedire trepidat t nō obedire formidat: ne aut obediens deū in p̄ceptis deserat: aut rursum nō obediens deū i electo pꝛioꝛe ꝓtēnat: t aut illicitis obtempans hoc qđ p deo appetit: ꝑa deum crerceat: aut rursum non obtēpans eū quē suus iudex quesierat: suo iudicio suppōat. Apte ergo iste per indiscretōis suę vicium perplexis testiculoꝝ neruis astringitur: q; aut obtempans: aut certe non obtempans: aut certe non obtēperans: in culpa trāsgressiōis ligatur. Studebat pꝛopꝛias voluntates frāgere: t curat eas ēt contempto pꝛioꝛe solidare: decreuit mundum funditus relinquere t ad mundi curas vel ex aliena voluntate compellitur redire. Perplexi itaq; nerui sunt: cū sic nos argumenta hostis illigant: vt culparum nodi quo querātur solui varius astringant. Alius pensare pondus honoꝛis ecclesiastici negligens: ad locum regimis p̄mij ascēdit: sed q: oē quod hic eminet: plus meroꝛibus afficatur q̄ honoꝛib⁹ gaudet: dum coꝛ tribulatiōibus p̄emitur: ad memoriam culpa reuocatur doletq; se ad laboꝛē cum culpa peruenisse t quā sit iniquū quod admisit ex⁹ ipsa fractus difficultate agnoscit. Reum igitur se cum impensis p̄mijs agnoscens vult adepte sublimitatis locum deserere: sed timens ne grau⁹ delictū sit susceptī gregis custodiam reliqsse: vult susceptę gregis curam gerere: sed formidat ne deterioꝛ culpa sit regimina pastoꝛalis gr̄ē empta possidere. Per honoꝛis ergo ambitum ligatū culpa hinc inde se conspicit. Esse qppe sine reatu crimis neutrū videt: si aut susceptus semel grex relinquatur: aut rursum sacra actio secularis empta teneat. Undiq; metuit t suspect⁹ latus omne pertimescit: ne aut stans in empto regimine non digne lugeat: quod nō etiam deserens emendat: aut certe regimen deserens dum aliud fiere nititur: rursus aliud de ipsa gregis distitutiōe cōmittat. Q: ergo behemoth iste ita i explicabilibus nodis ligat vt pierunq; mēs in dubio adducta vnde se a culpa solvere nititur: inde i culpa arcti⁹ astringatur recte dī: Nerui testiculoꝝ eius perplexi sunt. Argumenta nāq; machinationū eius quasi quo larantur: vt relinquant eo magis ꝓplicantur vt teneant.

Capitulum. 20.

Et tamen quod ad destruendas ei⁹ versutias subtiliter fiat vt dum mens inter minoꝛa t maxima peccata constrigitur: si oīno nullus fine peccato euadendi aditus ꝑ minoꝛa semp eligantur: q: t q muroꝝ vndiq; ambitu ne fugiat claudit: ibi se i fugaz p̄cipitat: vbi breuioꝛ mur⁹ inuenitur. Et Paulus dū quosdā i ecclesia iēūtentes aspicere concessit mima: vt maioꝛa declinarent dicens: Propter fornicationem aūt vnusq; q̄q uxoꝛem suam habeat. 1. Cor7.
Et q: tunc solum coniuges in ammixtione fine culpa sunt: cū non pro explenda libidine: sed pro susapienda p̄ole misceantur: vt hoc ēt quod concesserat fine culpa quāuis minima nō ee monstraret: alico adiunxit: Hoc aūt dico fm indulgentiam nō fm imperiū. Nō enim est fine vicio quod ignoscitur t non p̄cipitur. Peccatum ꝓfecto videt quod posse idulgeri p̄uidit. Sed cum in dubijs constrigimur: vtiter minimis subdimur: ne in magnis fine venia peccemus. Itaq; plerūq; neruoꝝ behemoth ist⁹ perplexitas soluitur: dū ad virtutes maximas per cōmissa minoꝛa trānsitur. ¶ Ossa eius sicut fistule eris: qd per ossa behemoth ist⁹ nisi consilia designantur: Q Ham sicut i ossibus positio coꝛporis roborq; subsistit ita in fraudulentis consilijs tota se ei⁹ malicia erigit. Hoc enī vi quemq; premit: sꝫ callidirate pessifere psuasionis interficit. Et rursum sicut ossa q̄ rigant medullas consoꝛtant: ita eius consilia per spiritalis nature potentiam infusa ingenij subtilitatem roborant. Hoc ꝥo testiculi eius ab ossibus. i. suggestiones a consilijs distant quod per illos apte noxia inferit: per hec aūt quasi ex bono cōsulens ad culpā trahit. Per illos pugnādo supat p hec velut consulēdo supplantat. Unde t bene eius ossa. i. hec eadē consilia eris fistulis comparantur. Eris qppe fistule sonoꝛis aptari cūb⁹ solent: q̄ admote aurib⁹ dum blandus carmē subtiliter cōcinūt interioꝛa mētis i exterioꝛa delectationis trahunt: t dum dulce ē quod aurib⁹ sonant: virilitatem coꝛdis i voluptatib⁹ fluxū debilitant. cūq; audit⁹ ad delectationē trahitur: sensus ab statu sue fortitudis enervatur. Ita quoq; astuta ei⁹ consilia duꝝ quasi blanda p̄suasione ꝓsunt: coꝛ a fortitudine intentione pueritant: t dum dulcia resonant: ad noxia ꝺelinant. Quasi ergo eris fistule sūt que dum libenter audiūtur ab eterna frenatione animū in exterioꝛis vite delectatiōem deficiunt. Hoc enī behemoth iste magnopere ad exequendam decepti⁹em satagit: vt dū perversitatis sue consilium quasi vtile esse dicit suauiter valeat sonare quod dicit: quatenus t ostēsa vtilitate mentem mulceat: t

abscõsa inigrate cõrũpat.

Capitulum. xl.

Oc apertius i cunctis ostẽ dim⁹ si pauca breuiter cõ sideraꝛi ei⁹ argumenta pandamus. Ecce enim qdem rebus prentus pprijs decreuit nullis mũdi hui⁹ occupationibus iplicari valde formidans quietis sue cõmoda pdere: ⁊ valde despiciens cum peccatis lucra cumulare. Ad hanc hostis callidus veniens vt intentionem bone deuotõis subruat: quasi vilitatis consilium subministrat dicens: Ea qdem que sunt in pfin sufficunt sed his deficientib⁹ qd acturus es? si enim post hec nulla puidens? assunt que ad pfens impendẽda sunt filijs: sed tamen paranda sunt que sequuntur. Deesse potest cuius ẽt quod adest si solicitudo puida cesset parare qd deest. An nõ ⁊ terrena potest actio pagi ⁊ tũ in actione culpa dominari quatenꝰ ⁊ exteriora stipendia pbeat: ⁊ tamẽ internam rectitudinẽ nõ inficiat. Dec iterum blandicis insinuat ⁊ seorsum taꝫ in negocio terreno quod pronidet peccati laqueos occultat. Ossa itaqꝫ ei⁹ sicut fistule eris sunt: q; pniciosa eius consilia auditori suo psilentie voce suauitate blandiuntur. Alius quoqꝫ nõ solũ decreuit terrena cõmoda nõ querere: sed ẽt cũctis que possidet renũciare vt i disciplinatu celestis magisterij tãto se liberiꝰ exerceat qꝫto ⁊ expeditiꝰ reditus ea q possidenti pmere poterant: deserẽs calcat. Huius cor hostis insidians occulta suggestione alloquitur dicens: Unde hec temeritatis tãte surrexit audacia vt credere audeas quod oia relinquendo subtilitas? Aliter te creatoꝛ cõdidit: atqꝫ aliter tu te ipsum disponis valẽtiorẽ te robustioremqꝫ faceret: si seq te sua vestigia cum inopie necessitate voluisset. An non plerisqꝫ terrena patrimõia nequaqꝫ deseruntur ⁊ tamen ex hijs p misericoꝛdiã opa superna sortis bona eterna merentur. Dec blandicie suggerit: seorsum ho i eisdẽq rebus quas retinere ammonet: ante retinentis oculos delectatiões pestiferas decipiẽs apponit: quatenꝰ seductũ eoꝛ ad blãdimẽta exteriora ptrahat ⁊ intima perfectionis vota pcutiat. Ossa itaqꝫ ei⁹ sicut fistule eris sunt: q; dolosa eius psilia dũ blandã de exteriorib⁹ sonũ reddũt pniciosum dispẽdiũ de interioꝛib⁹ ingerunt. Alius relictis oibus que exterius possederat vt ordiné sublimioris discipolatus apprehendat ẽt intimas frangere voluptates parat: vt rectoris se alterius voluntatibus subdens: nõ solum prauis desideriis sed ad perfectiõis cumulum ẽt in bonis votis sibimetipsi renuntiet: ⁊ cũcta que sibi agenda sunt: ex alieno arbitrio abscoꝛbet. Dunc hostis callidus tãto molliꝰ se alloquitur quanto ab excellentioꝛi loco deiẽcere ardentius conatur motuqꝫ virulenta suggestione blandiens dicit: O quanta p temetipsum miranda agere poteris: si nec quasqꝫ te iudicio alterius subdas. Cur proficuum tuũ sub studio melioꝛatiõis minuis? Cur intentiõis tue bonum dũ vires qꝫ necesse ẽ extendere niteris: frangis? Que.n. tua voluntate pprija vsus eo peruersa ppetrasti. Qui ergo tibi plene ad dñi viuendum sufficis alienum super te iudiciũ cur requiris? Dec blandicie intimat: seorsum vero in voluntatib⁹ eius pprijs excrescende superbie causas parat: ⁊ dũ laudat coꝛ de alterius rectitudine: fascinat callide vbi subruat i prauitate. Ossa itaqꝫ eius sicut fistule eris sunt: q; clãdestina ei⁹ consilia: vnde quasi animum blande delectant: inde pniciose a recta intentiõe dissipant. Alius fract⁹ plene voluptatib⁹ suis multa iam vetusti hoꝛis vicia ⁊ mutatione vite ⁊ lamentatõe penitẽtie excoꝛit: ⁊ tanto maioꝛ zelo contra alica perũ accenditur quãto sibimetipsi funditus moꝛtuus in migratibus pprijs nõ tenetur. Dic hostis callidus q; zelo iusticie ẽt cerens pdesse cognoscat quasi pspere psulẽdus sibi appetit dicens: Quid te ad aliena curanda dilatas? Utinã tua considerare cõualescas. An non perpendis q; cũ ad alicna extenderis: erga ea curãda que tua sãt minoꝛ inuenitis ⁊ qd pdest alieni vulneris cruoꝛẽ tergere ⁊ putredinem pprij negligẽdo dilatare: hec dũ quasi psulens dicit zelũ charitatis adimit: ⁊ oẽ bonũ quod pdure ex charitate poterat: gladio subintroducti coꝛpis extinguit. Si enim primos sicut nosmetipsos diligere ꝓcipimur: dignum ẽst vt sic coꝛ zelo ꝓxi vicia sicut ⁊ nostra flagremus: q; igitur dũ suauiter psulit mẽtes: ab intentõe pprija alienã reddit: recte dr: Ossa eius sicut fistule eris: quando enim p frau-

dulenta consilia audientis animo blandã sonat quasi cũ fistula eris cantat vt vnde mulcet inde decipiat.

Capitulum. xl.

Ed behemoth iste valde molli certamen mouet qñ se in fidẽ sub ꝓtextu infirmitatis exercet. Tunc aũt duriores temptatiões exercitat: qñ ante tẽptati oculos inigratis laqueos sub specie virtutis occultat Ella ⁊ recte subiungit. ¶ Cartilago ei⁹ quasi lamine ferree: qd enim p cartilaginẽ nisi firmitatis ei⁹ accipitur? ¶ Cartilago nãqꝫ ossibus ostendit spẽm: sed ossibus nõ hz firmitatẽ: ⁊ sunt nõnulla vicia q ostendũt in se ⁊ recti tudinis spẽm sed er pauitatis pdunt infirmitate. Hostis enim nostri malicia tãta se arte palliat vt plerũqꝫ ante decepte mẽtis oculos culpas virtutes fingat: vt inde qsqꝫ qñ expectet ꝓmia vñ dignus ẽ eterna inuenire torméta. ¶ Plerũqꝫ cum in vicissendis vitijs crudelitas agitur ⁊ iusticia putat atqꝫ smoderata iusti ira zeli meritũ crediť: ⁊ cuꝫ a distorti moꝛib⁹ peccantes dirigi caute debeant: violenta ifectione frãguntur. ¶ Plerũqꝫ dissoluta remissio: quasi mãsuetudo aut pietas hẽtur: ⁊ dũ p iusqꝫ decet delinquentib⁹ ipaliter parcit ad eterna supplicia crudeliter reseruanť: nõnunqꝫ effusio misericoꝛdie credit: ⁊ dũ mala fuare culpa sit pcuso spargi qd acceptũ ẽ nõ timeť: nõnunqꝫ tenacia parcitas putať: ⁊ cũ grauc sit vicinꝰ nõ tributre: virtus creditur accepta retinere sepe maloꝛ ptinacia pstãtia dr: ⁊ dũ mens a prauitate sua flecti nõ patiť quasi ex recti defensione gloriať: sepe iconstãtia quasi tractabilitas hr: ⁊ quo qsqꝫ fidẽ integram nulli seruat eo amicũ oib⁹ se estimat: aliqñ timoꝛ iscompetẽs humilitaſ credit: ⁊ cũ pauli formidine pximi qsqꝫ ad defensionẽ vitatio tacet arbitrať qd iurta deoꝛdinẽ hãbilẽ se potioꝛib⁹ exhibeat: aliqñ vocis superbia pa libertas estimať: ⁊ cũ p elationẽ superati ꝓdicitur loqndi pcacitas vitanda defensio putatur: plerũqꝫ pigricia quasi ptinẽtia qe tis attenditur ⁊ cum grauis culpe sit recta studiose nõ agere: magne virtutis meritum creditur tũ a prana actõe cessare: plerũqꝫ i getudo spãs vigilãs solicitudo notatur: et cũ gentu qsqꝫ nõ tolerat agendo q appetite stultis debite ipiere se exercitũ putat: sepe ad ea q agenda sunt lcanta ꝓpitatis laudãdi studiũ feruoꝛ creditur: ⁊ cũ deliberatã bonũ in tẽpestiua actõne cõrũpitur: eo agi melꝰ quo acteriꝰ estimatur: sepe accelerãdi boni tarditas ꝓfectũ putatur: ⁊ cũ expectatur vt extractõe ꝓficiat hoc insidians moꝛa supplantat. Ca. 23.

Itur cũ culpa velut virtus aspicitur: necessario pẽ sandũ ẽ: q; tãto tardiꝰ mẽs vitiũ suũ deserit quãto hoc qꝫ ppetrat nõ erubescit: tã to mẽs tardiꝰ vitiũ deserit: quãto p virtutis spẽm decepta ꝓmioꝛ cuiã de eo retributõem querit. Facile aũt culpa corrigitur: qñ ⁊ erubescitur q; ex culpa sentitur. Qꝛ itaqꝫ error cũ virtus creditur: difficilius emẽdatur: recte dr. Cartilago eius quasi lamine ferree. Behemoth. n. iste quo sub ꝓtextu boni callidiťe suã fraudulentias exhibet eo in culpa mentẽ darꝰ cruit. Dinc ẽ q nõnunqꝫ hi q quasi vã sanctitatẽ appetunt errore lapsi tardius emẽdantur: recti qppe cristimãt ẽ qs agũt: ⁊ sicut ex colende virtuti sic vitio pcrastinã tũgũt recti cristimãt qs agũt ex eo iudicio exitus seruãt. Dñs dr Jeremias cum decret: Candidioꝛes nazarei eius nine: nitidioꝛes lacte: rubicũdioꝛes eboꝛe antiquo: saphyro pulchrioꝛes: denigrata ẽst sup carbones facies eoꝛ ⁊ nõ sunt cogniti in plateis: sicco adũrit. Adhesit cutis eoꝛ ossibꝰ eorum ⁊ facta ẽ quasi lignũ: qd. n. nazareo rum nisi abstinentiã ⁊ ꝓuentũ vita signatur que nunc ⁊ lacte nutridioꝛ dr? nitor. n. ex aqua ꝓcrescit: que desuper venit: lac aũtẽ ex carne exprimitur que in iferioꝛib⁹ nutritur. Quid ergo p nimem nisi candoꝛ vite celestis: qd per lac nisi tpalis despensatõis administratio demõstratur: ⁊ qꝛ plerũqꝫ continentes viri i ecclesia tam mira opera faciant vt ab eis multi q celestẽ vitã temnẽt: multi q terrena dũ dispẽsauerant superari videãtur ⁊ candidioꝛes nine ⁊ nitidioꝛes lacte referuntur q ẽt q: per feruoꝛẽ spiritus antiquoꝛ ac fortiũ patꝝ nõnunqꝫ vicere vitã videntur recte subiũgitur: rubicũ dioꝛes eboꝛe antiquo. Dũ enim rubedo nomẽ ipsumitur sancti desiderij flãma signatur. Ebur ho eẽ oo magnoꝛ aliarum non

ignozam⁹. Ebore trag antiquo rubicūdio res sunt q; sepe ante humanos oculos nō nullis precedentiḃ⁹ patribus studio seruentiozes erūnt. De qbus vt totū simul oſſē datur adūgat: saphyro pulchriozes. Ethereī qppe coloris est saphyrus: ⁊ q; precedēs multos arḡ ad superna tendētes p celestem conuersationem videntur vicere narrantur saphyro pulchriozes extulisse: ⁊ plerūq; dū virtutū copia ēt plusq; expedit p̄ sperat⁹: in quadam sua fiducia mens adducatur ⁊ deceptio presumptiōe ppria repente peccato surrepente fuscatur: vt recte subiungitur. Denigrata ē super carbones facies eozum. Nigri enim post candozem sunt q; amula dei iusticia dum de se presumūt: in ea etiam que non intelligunt peccata vitabuntur: ⁊ q; post amozis ignem ad frigꝰ tozporis veniunt extremis carbonibꝰ ex eō paratōe preferuntur. Hominiḡ cui dum timozem dei per sui fiduciam deserunt etiam frigidis mentibus frigidiozes fiūt. De qbus recte subiungitur. ((Non sunt cogniti in plateis.)) Platea qppe sermonis greci rōne pro latitudine dicitur. Quid ēo est humane menti angustius q̄ voluntates ppias frangere. De qua fractōne veritas dicit: Intrate per angustā portam. Quid aūt latius q̄ nullis proprijs voluntatibus reluctari ⁊ quaqua versum impulsus arbitrij ruerit: sic sine tractatione diffunderē. Qui ergo per fiduciam sanctitatis postposito melioꝝ iudicio se sequuntur quasi per plateas pergunt: sed non sunt cogniti i plateis quia de vita sua aliud ostendērūt: q̄si frangendo voluntates proprias in angusto se calle retinebant. Et bene additur: ad heſit cutis eozum ossibus. Quid in osse nisi duricia fortitudinis: qd in cute nisi mollicies exprimitur infirmitatis. Cutis ergo eoz adherere ossib⁹ dicitur: q; ab eis prauā sentientibus infirmitas vitij duricia virtutis putatur. Infirma enī sunt que faciunt sed elatōis fiducia deceptis fortibus ea suspitionibus iungunt: ⁊ quo de se magna sentiūt ea de sua neqtia emendare contēnunt'. Unde ⁊ recte adiūgitur. ((Aruit ⁊ facta ē quasi lignum.)) Culpa qppe eozū tanto insensibliozē redditur quāto apud eos etiam laudibus habetur. Qui recte aridam esse dicit: q; nulla sui cognitōe viriderūt. Qui ergo apud Hieremiā per infirmitatē cutis: hoc apud beatum Job per fragilitatē dicitur cartilago ⁊ quod illic ossa p duriciā: hoc hic lamine ferree dicuntur.

Capitulum. 24.

Ecce behemoth iste q̄ p mēbra sua extremo tēpore ꝑtra electos vires sumpta se i arte iniquitatis exercet q; etiaz p sementes ad decipiēdos mētes i tanta insidiarum tergiuersatōe se exhibet: cuius nature cui⁹ sit ꝑditōis audiam⁹. Neq; enī tam mira dei magna opari posset si nō ex magna conditōe subsisteret. Usi ⁊ more mira pietate dño ac si cōs tante astucie: tāteq; fortitudis redderet: adiunxit dicens: ((Ipse ē principiū viarum dei: velut si apte diceret:)) Iccirco ad tam multa fortiter sufficit: q; in natura rep̄ hunc creando per subam conditor primū fecit. Quid enim vias dei: nisi ei⁹ actiones accipimus? De quibus per ꝓphetem dicit: Non recti sunt vie mee: sicut vie vestre. Et principium viarū dei behemoth dicitur: q; numerū eli cuncta creando ageret: hunc primū condidit: quem reliquis angelis eminentiozem fecit. Dum⁹ primatus eminētiā cōspicit ꝓpheta cum dicit: ((Cedri nō fuerūt altiozes illo in paradiso dei: abietes nō adequauerūt summitatem ei⁹: platani nō fuerūt eque frondib⁹ illi⁹.)) Omne lignū paradisi dei nō est assimilatū illi ⁊ pulchritudini eius: q̄si speciosum fecit eū in multis condensisq; frondib⁹. Qui nāq; accipi in cedris abietibus ⁊ platanis possunt: nisi illa virtutū celestiū ꝓcere celsitudinis agmina in eterne leticie viriditate plātata. Que quāmagis erecta sint ꝑdita: huic tñ nec prelata sunt nec equata. Qui speciosus fact⁹ in multis condēsisq; frondib⁹ dr: q; platum ceteris legionib⁹: tanta illuz spes pulchritudē reddidit: quāta ⁊ supposita angelozum multitudo decorauit. Ista arbor in paradiso dei tot quasi ꝑdensas frondes habuit: quot sub se positos supnoz spiritum legiones attendit. Qui iccirco peccandi sine venia dānatus ē: q; magnus sine comparatione factus creatus. Vnde ei merito ꝑ eundē ꝓphetā dicitur: Tu signaculum similitudinis dei plen⁹ sapia: ⁊ perfectus decore

Bat.

a

b

Iſa. 55.

Exod. 3

Ezech. 1

c

in deliciis paradisi dei fuisti. Multa enim de eius magnitudine locuturus primo hoc cuncta complens est. Quid nāq; boni non habuit: si signaculum dei similitudinis fuit. De sigillo qppe anuli talis similitudo imaginaliter exprimitur: qualis in sigillo eodem essentialiter habetur. Et is homo ad similitudinem dei creatus fit: angelo tamē quasi maius aliquid tribuens: nō cum ad similitudinem dei conditā: sed ipm signaculum dei similitudinis dicit: vt quo subtilior est in natura: eo in illo similitudo dei plenius credat expressa. Hinc est q; primatus eius potētiā adhuc infirmans iisdem ꝓphetā subiūgit.

Capitulum. 25.

a

Omnis lapis pretiosus operimentū tuum: sardius ⁊ topatius ⁊ iaspis chrysolitus onyx ⁊ berillus saphyrus carbūculus ⁊ smaragdus. Nomen dicit genera lapidum: q; nimirum nouē sunt ordines angelorum. Nā cū per sacra eloquia angeli: archangeli thrони: dominationes: fortes: principatus: potestates: cherubin ⁊ seraphin: aperta narratione memorāntur quāte sint supnorum ciuium distinctiones ostenditur. Quibus tamē behemoth iste opertus fuisse describitur: q; eos quasi vestem ad ornamentum suum habuit: quoꝝ dum claritatē transcenderet ex eoz̄ comparatiōe clarior fuit. De cuius illic adhuc descriptiōe subiūgit. Aurum opus decoris tui: ⁊ foramina tua i die qua conditus es ꝑparata sunt. Aurum opus decoris eius extitit: q; sapientie claritate canduit: quā bene creatus accepit. Foramina ēo iccirco in lapidibus fiūt: vt vinculati auro in ornamēti cōpositione iungātur ⁊ nequaq; a se dissideant: quos interfusum aurū repletis foraminibus ligat. Dum⁹ ergo lapidis in die cōditionis sue foramina preparata sunt q; videlz caper charitatis est cōditus: q; si repleri voluisset: stantibus angelis tanḡ positis in regio ornamēto lapidibus potuisset inherere. Si enim charitatis auro sese penetrabilē ꝑbuisset: sanctis angelis sociatus in ornamento vt dicimus regio lapis iste firus maneret. Habuit ergo lapis iste foramina sed p superbie vitiū charitatis auro nō sunt repleta. Nam q; iccirco ligantur auro ne cadant: iccirco iste cecidit: q; etiam pfectus mann artificis amoris vinculis ligari contempsit. Hanc autem ceteri lapides qui hunc similiter sucrūt perforati penetrante se musica chartam ligati sunt: atq; hoc in manere ubi cadere meruerunt vt nequaq; iam de ornamēto regio ea dendo soluantur. Quinta principatus celsitudinem adhuc isdem ꝓpheta intuendo adiūgit. Tu cherub extentus ⁊ protegens in monte sancto dei: in medio lapidum ignitorum perfectus ambulasti. Cherub qppe plenitudo scientie interpretat: ⁊ iccirco iste cherub dicitur q; transcendisse cunctos scientia nō dubitatur. Qui in medio ignitoꝝ lapidum perfectus ambulauit: q; inter angelorū coꝝda charitatis igne succēsa clarus gloria cōditionis extitit. Quem bene extentū ac protegentem dicit. Omne enim q̄s erecti protegimus obūbramus. Et q; comparatione claritatis sue ceteroꝝ claritatē obūbrasse creditur: ipse extentus ⁊ protegens fuisse perhibetur: reliquos enim quasi obūbrando operuit qui eoz̄ magnitudinem excellentia maioꝝ transcendit. Quod ergo illic speciosus in multis frondibus: q̄s illic signaculum simūlitudinis q̄s illic cherub: q̄s illic protegens dicit hoc hic voce ꝓphetica behemoth iste via rum dei principium vocatur.

Capitulum. 25.

Et quo iccirco tam mira in quibus fuit ⁊ que amisit insinuat: vt termino homini esse detur: qd ipse si supbiat vt elationis sue culpa pateſ⁹ sit: si feriendo illi parere noluit quē creando in gloriaz tante claritatis eleuauit. Consideret ergo homo qd elatus in terrā mereatur: si ⁊ prelatus angelis angel⁹ in celo ꝓsternitur. Unde ⁊ dñs per ꝓphetaz dicitur. Inebriatus est in celo gladius me⁹. De si apte diceret. Qua ira ferit superbos terre ppendit: si ipos etiā quos i celo iuxta me cōdidi pro elatiōis vitio peatere nō pepercit? Tot itaq; hostis antiqui virtutib⁹ auditis tanta cōditionis eius magnitudie cognita qa nō immēsa formidine cozruat: qa nō desperationis pcussione succūbat. Sed q; elationē nostrā ostensa hostis nostri potentia repmit etiā infirmitatē nostram dño patefacta gratie sue dispensatione fouet. Unde eū cum principiū viarum dei diceret

b

Ezech. 28

Iſa. 34.

sico adiunxit. Qui fecit eum applicauit gladium eius. Gladius quippe behemoth istius ipsa nocendi malicia est. Sed ab eo a quo bonus per naturam factus est eius gladius applicatur: quia eius malicia diuina dispensatione restringitur ne ferire tantum mentes hominum quantum appetit permittatur. Quia ergo hostis noster et multum potest: et minus
B percutit eius gladium pietas conditoris astringit: ut replicatus intra eius conscientiam lateat: et ultra quam desuper iuste disponitur sese in mortes hominum eius malicia non extendat. Quod igitur ad multa fortiter preualet: fortiter hoc de principio magne conditionis potest: quod vero a quibusdam vincitur: cuius nimirum gladius, ab auctore replicatur. Iste namque behemoth quia principium viarum dei est cum contra sanctum virum licentiam temptationis accepit: gentes mouit: greges abstulit: ignem de celo posuit: perturbato aere ventos excitauit: domum concutiens subruit: conuiuantes filios extinxit: et uxoris mentem in dolo praue suasionis exercuit: mariti carnem inflictis vulneribus confodit sed eius gladius a conditore replicatur cum dicitur: animam illius serua. Qui replicato gladio quante sit infirmitatis euangelista testante describitur: quia nec manere in obsesso homine potuit: nec rursus inuadere bruta animalia non iussus presumpsit dicens. Si eiicis nos mitte nos in gregem porcorum.
Mat. 8 Malicie quippe eius gladius quam sit replicatus ostenditur: cui si potestas summa licentiam non preberet: nec grassari in porcorum gregem valeret. Quando ergo iste sua sponte
C nocere factis ad dei imaginem hominibus audeat: de quo nimirum constat quod non iussus contingere nec porcos presumeret. Notandum quoque quod dum viarum dei principium behemoth dicitur vesanum dogma arrij aperta ratione dissipatur. Factura quippe dei filius fatetur: et ecce behemoth in factura rerum primus creatus ostenditur. Superest ergo ut arrius aut non facturam filium predicet: aut eum post behemoth conditum insanus putet. Quia vero omne quod applicatur: in semetipso reducitur recte applicatus behemoth gladius dicitur. In semetipsa namque se eius malicia decoquit: cum ad votum suum sese contra electorum vitam prohibita non exercet. Multos autem exigentibus meritis ferire permittitur: ut cum eum deserant dampnato hosti famulentur. Ab electis vero eo valentius vincitur: quo soli auctori omnium humilius substernuntur. Quia igitur quod permittente domino valde intolerabilis demonstratur apte cognoscimus cum quanto hoste pugnemus: superest ut vnusquisque nostrum tanto se plenius auctori subiiciat: quanto se verius contra violenta aduersarij vires perpendat. Quid namque nos nisi puluis sumus. Quid vero ille nisi vnus atque ex celestibus spiritibus et quod adhuc maius est summus. Quid ergo de propria fronte audeat: qui contra angelorum principem puluis pugnat. Sed quia supernorum spirituum conditor terrenum corpus assumpsit recte iam superbientem angelum humilis puluis vincit. Inherendo quippe vere fortitudini vires accipit: quas transfuga spiritus cum semetipsum sequitur amisit: et dignum est ut vincatur a puluere: qui fortem se credidit deserto creatore: ut superatus inueniat quia defecit elatus. Valde autem anhelat seniens: quod eum ipsum ima cruciant homo ad summa conscendat quod in illa celsitudine subiecta caro permaneat a qua tantus ipse spiritus sine fine proiectus iacet. Sed loca mentium mutauit ordo meritorum: sic superbia meruit deiici: sic humilitas exaltari: quatenus et celestis spiritus erigendo se tartarum toleret et terra humilis sine termino super celos regnet

Sancti Gregorij Liber. 33. Ca. i.

Antiquo hosti quia sub behemoth nomine dominica voce describitur superbi quique tanto familiarius seruiunt quanto huius vite successibus apud semetipsos altius intumescunt. Hic namque cum gloria augetur: elatio cum elationi additur: cura huc illucque animus tenditur quia et desideria cum rebus crescunt. Hacque cogitationes innumeras quasi agri fenum proferunt eisdem cogitationibus velut desiderato pabulo behemoth istius famem pascunt. Unde nunc recte dicitur. Huic montes herbas ferunt. In scriptura sacra cum numero singulari mons ponitur aliquando incarnatus dominus: aliquando sancta ecclesia: aliquando te-

stamentum dei: aliquando apostata angelus: aliquando quilibet hereticus designatur. Cum vero montes plurali numero nominantur: aliquando celsitudo apostolorum atque prophetarum: aliquando secularium potestatum tumor exprimitur. Mons namque dominum designat: sicut scriptum est. Et erit in nouissimis
Isa. 2. diebus preparatus mons domus domini in vertice montium. Mons quippe est in vertice montium incarnatus dominus transcendens celsitudinem prophetarum. Rursum per montem sancta ecclesia designatur: sicut scriptum est.
Ps. 124 Qui confidunt in domino sicut mons syon. Syon namque speculatio dicitur: per quam scilicet speculationem contemplans deum ecclesia figuratur. Rursum per montem testamentum dei exprimitur sicut Abacuc ait. Deus a libano veniet et sanctus de monte umbroso
B et condenso. Qui enim se venturum per testamenti sui paginas spopondit quasi inde venit: unde velut sub promissione se tenuit. Quod videlicet testamentum mons bene umbrosus et condensus dicitur: quia sensis allegoriarum obscuritatibus opacatur. Rursum per montem angelus apostata designatur: sicut sub babylonis regis specie de antiquo hoste predicatoribus dicitur. Super montem caliginosum
Isa. 13 leuate signum. Predicatores quippe sancti super caliginosum montem signum eleuant: quando contra sathane superbiam qui sepe sub nebula simulationis absconditur virtutem crucis exaltant. Rursum per montem hereticus quilibet exprimitur: sicut ex
Ps. 10. voce ecclesie psalmista ait. In domino confido: quomodo dicitis anime mee: transmigra in montem sicut passer. Cum enim fideli anime veritate relicta in tumenti doctrina considere hereticum predicatoris dicitur deserto domino quasi in montem trans-
C migrare suadetur. Rursum per montes apostolorum atque prophetarum celsitudo designatur:
Ps. 35. sicut scriptum est. Iusticia tua sicut montes
2. Cor. 5. dei. Et voce Pauli dicitur. Ut nos efficeremur iusticia dei in ipso. Vel sicut iterum vo-
Ps. 120 ce sperantis ecclesie psalmista ait. Leuaui oculos meos in montes: unde veniet auxilium mihi. Rursum per montes secularium potestatum tumor exprimitur: de quibus psalmista ait.
Ps. 67 Montes sicut cera fluxerunt a facie domini quia multi qui, prius alta rigiditate tumuerant: deo in carne apparente magno sunt per penitentiam tumore liquefacti. Vel sicut propheta iterum dicit. Ascendunt montes et de- Isa. 40
scendunt campi. Elati enim perseuerantes homines superbi contra eum veniente deo humiles exstiterunt. Qui montes ascendunt per tumorem potentie sed campi descendunt plani videlicet facti per coniugationem culpe.

Capitulum. 2.

Sed quia nonnulli in elationis sue altitudine remanent: et ad mala cotidie quasi herbis multiplicantur designantur: pro eo A
quod intra desideria antiqui hostis praua cogitare ac perpetrare non desinunt: recte hoc loco per behemoth dicitur. Huic montes ferunt herbas. Elati namque seculi homines behemoth herbas ferunt: quia ex eo illum reficiunt: quod nequiter operantur. Huic behemoth herbas ferunt: quia suas offerunt illi fluxas et lubricas voluptates. Erant enim ut apostolus homines seipsos amantes. Quorum descrip- 2. Tim. 3
tionem complexus est dicens. Voluptatum amatores magis quam dei. Que est ergo herba montium nisi voluptas fluxa que ex corde gignitur superborum. Qui nisi deum superbiendo contemnerent nequaquam tot lubrica lasciuiendo perpetrarent. Quibus nimirum herbis iste behemoth pascitur: quia in eis penam eterne mortis eliciens eorum perditionibus satiatur. Superbi enim huius seculi: et si quando superne dispensationis or- B
dine prepediti ab expletione prauorum operum cessant: praua tamen in cogitatione multiplicant modo ut se potentiores ceteris rebus et honoribus ostendant: modo ut eandem suam potentiam in studio aliene lesionis exerceant: modo ut lubricis motibus tacti per leuia se facta voluptatis dissoluant. Qui dum rebus transitoriis accepta nequaquam recta sed praua semper agere cogitant: quid aliud faciunt nisi soli contra deum domini pugnant. Quia igitur behemoth iste in superborum mentibus sua semper desideria recognoscit: quasi herbas montibus inuenit quibus refectum se malicie ventrem tendit. Bene autem subditur. Omnes bestie agri ludent ibi. Quid per bestias nisi immundi spiritus: quid per agrum nisi presens seculum designatur: Unde de ipso malignorum spirituum principe con-

Ose.12 Isa.35 tra effraim dicatur. Bestia agri scindet eos. Sel sicut Isaias ait. Et mala bestia non ascendit per eam: q; aũt agri nomine mundus accipitur ostendit p euangeliũ sermo testatur q ait. Ager aũt est mũdus. Agri ergo bestie in herbis montiũ ludunt: q; proiecta de sapientibus in hoc mũdo demonia: prauis superbor̃ operibus delectantur. Esse in herbis ludunt: eã reprobi spũs humana corda in illicitas cogitationes pertrahunt. An non immũdis spiritibus ludere est mentes hominũ ad imaginẽ dei pditas modo ficta pmissione decipe: modo vacuis terroribus irridere: modo eis trãsitoria gaudia quasi mãsura imprimere: modo mãsuras penas quasi transitorias lenigare. Harũ penalium bestiarum illusionem pertimuerat q dicebat. Deus meus i te cõfido nõ erubescã: Ps.24. neq; irrideãt me inimici mei. Quia igitur superbor̃ cor ad omne vitiũ sternitur vt cuilibet maligno spiritui irruenti prãua cogitatione pparetur: recte de herbis montiũ dicitur. Q ẽs bestie agri ludent ibi. Pro eo enim q; superbi quiq; nullũ malũ cogitando ptereunt nulla est agri bestia que nõ horum montiũ herbis satietur. Hã t si quando carnis luxuriã fugiunt interioris luxurie vitiũ de ipsa castitate gloriãdo cõmittunt. Si q; nil quare exterius rapiunt nequaq; ab illecebris auaricie mundi sunt: q; t si res nullas ambiunt fauore tñ hominũ laudem de cõtinentia rapere conant. Huic ergo behemoth montes herbas ferũt: t olee bestie agri ludent ibi: q; in superbor̃ corda qlibet malignus spũs tanto latius pascitur quãto t oĉ vitium de superbia generatur.

Capitulum. 3.

Zi Sed q; audiam⁹ qd iste behemoth comedat. Hũc audeamus necesse est vbi interim p prauũ desiderium requiescat. Sequitur. ℣ Sub vmbra dormit in secreto calami: in locis humentibus. Obũbratio i sacro eloquio aliquãdo incarnatio dñi ponitur vel mẽtis refrigeriũ a feruore carnalium cogitationũ: vnde appellatiõe vmbre t supna protectione hoc ipm refrigeriũ cordis insinuari solet. Aliq; so vmbra recedẽte charitate torpor frigide mentis accipitur. Has q; dñica incarnatio servata fuisse hystorie obũbrationis appellatione signatur angelicus sermo testatur qui ad mariam ait. Virtus altissimi obũbrabit tibi. Quia cuius obũbratio non aliter exprimitur nisi per lumen t corpus: virtus et altissimi obũbrauit q; in eius vtero lux incorporea corpus sumpsit. Et qua videlz obumbratione omne i se refrigerium mentis accepit. Rursum p vmbram superne protectionis refrigerium cordis exprimitur sicut ps. ait. Sub vmbra alarum tuarum protege me. Dei sicut spõsa in canticis canticorũ aduentum sponsi pnotatur prenunciat dicens. Sub vmbra illius quẽ desideraueram sedi. Ac si dicat. Ab estu desideriorum carnalium sub aduentus illius protectione requieui. Rursum per vmbrã recedente charitate: torpor frigide mentis exprimitur sicut de peccante homine scriptum est. Quia secutus est vmbram. Calore enim charitatis fugiens: veritatis solez homo deseruit: t sub vmbra interni frigoris se abscõdit. Unde t voce eiusdem virtutis dicitur. Abundabit iniquitas refrigescet charitas multorũ. Unde primus homo post culpam inter arbores paradisi ad auram post meridiem absconsus inuenitur. Quia enim meridianum charitatis calorem pdiderat: ia; sub peccati vmbra q̃si sub frigore aure torpebat. Iste igitur behemoth quia in illis q̃si quãdam requiem inuenit: quos a veritatis ardore subtrahendo frigidos facit: sub vmbra dormire perhibetur. Nonnunq; so per vmbram si tamẽ cum adiectione mortis ponatur vel mors carnis exprimitur: vel glibet reprobi qui antiqui hostis tenebras studio prauę operationis imitantur. Unde voce martyrũ per ps. dicitur. Humiliasti nos i loco afflictionis t cooperuit nos vmbra mortis. Umbra enim mortis electos dei oppmit eum mors carnis que imago mortis eterne est: ab hac eos vita diuingit: q; sicut illa alam a deo: ita hec ab alia separat corpus. Uel certe vmbra eos mortis opprimit quia de antiquo hoste scriptum est. Homen illi mors. Umbra ergo mortis sunt omnes reprobi: q; illius nequitiam elationis imitantur: eiusq; imaginem quasi vmbram exprimunt: dum eius in se malicie similitudinem trahant. Qui electos dei operiunt vas contra illos in atrocitate persecutionis temporaliter connalescunt. Hoc autem loco tm

Ps.44 Mat.4 Ps.43 Ps.4 Apo.6

bra negtie torpor accipitur in qua iste behemoth dormit: q; contrã corda charitate calentia solicitus vigilat in frigidis autem mentib⁹ securus iacet. Dormire enim in sanctorum mentib⁹ nõ potest q; etsi qñ se i eas ad breue momentũ collocat ipse eam desiderioz ecclestiũ estus fatigat t quasi totiẽs vt recedat pungitur: quotiens ab eis amore ĩtimo ad eterna suspiratur tante eas voces erũpunt quãte ex illoz mentib⁹ sanctę cogitatões ad cetũ clamant: vnde fit vt bonarũ actionũ armis territ⁹ ac suspiriorum spiculis percussus fugiat: t ad corda reprobor frigida rediens cũ quã sceler⁹ possidebat malicie vmbram querat. Que vbi ab illo inueniatur ostenditur cum protin⁹ ab⁹tertur. Jn secreto calami.

Capitulum. 4.

Zi Mi sacro eloquio calami vel arundinis appellatõe aliquando inanes aliquando doctorum peritia aliquãdo mobilitas mentis: aliquando nitor glorie tpalis accipitur: per calamũ qppe verbi eternitas designatur eũ voce patris per ps. dr: Lingua mea calamus scribe velociter scribẽtis: q; enim quod cogimur transit quod scribun⁹ permanet lingua patris scribe calam⁹ dr: quia ab eo est verbum illius coeternũ ac sine trãsitu generatũ. Rursum per calamũ scriptorum doctrina exprimitur sicut de sancta ecclesia pphera pollicetur dicens: In cubilibus in qbus dracones prius habitabãt oriet⁹ur viror calami t iuncꝰ: qui nimirum sancta sicut in hoc opere longe superius dictum⁹ p calamũ exprimitur doctrina scribentiũ per inuisibilem veritatis auditor. Rursum per calamũ seu certe arũdinem mentis mobilitas designatur: sicut indeoz̃ turbis in Johãnis laude a dño dr: Quid existis in desertum: videre arũdinem vento agitatã: vt videlz subintelligatur non Johãnes qppe arundo vento agitata erat: q; eius mentes spũsancto solidam per diuersas partes nullius timoris flatus inclinabat. Rursum per calamũ vel arũdinem nitor glorie tpalis exprimitur: sicut de iustis per sapientiã dr: Sap.3. Fulgebunt iusti: t tanq; scintille i arundineto discurrent. Arũdinetum nanq; vitã scelerum appellat: q; more arũdinum per tpalẽ gloriam foris quasi ad alta pficiunt: sed intus a soliditate veritatis inanescunt. Unde t indeoz̃ regnũ calamo comparatur eum p prophetam apparente in veritate carnis dño dr: Calamũ quassatum nõ confringet t linũ fumigans nõ extinguet. Quod enim calami nomine nisi iudaice gentis tpale regnum denũciat: virens qdem exterius sed interius vacuũ: t q; in eodem populo gentem tam regale deserat t regnũ eius alienigĩa possidebat: aperte hoc idem regnũ calamum quassatum vocat. Quid so per linum nisi eius sacerdotium exprimitur: quod lineis nimirum vestib⁹ vtebatur: quod q; in aduentu dñi charitatis ardore pdidit quasi amisso iam igne fidei nõ ardens sed fumigans fuit. Incarnatus aũt dñs calamũ quassatum nõ confregit: t linum fumigans nõ extinxit: q; indole regnũ quod pene destructũ iam fuerat eiusq; sacerdotium quod ignez fidei nõ tenebat: non potestate iudicij prauã sed eam patientie longanimitate toleravit: hoc ergo loco qd aliud appellatõe calami: nisi mentes secularũ tpali gloria vdite designantur: Qui tanto apud semetipsos intus inanescunt quanto alti t nitidi exterius ostenduntur q; dum exteriorez gloriam p superficiẽ dcknunt nulla iam firmitate solidantur. More qppe calami: intus sunt qdem per fatuitatem vacui: sz foris per spẽm t ostentatiõem pulchri: sz ecce eb eis exterior gloria studiosius queritur tanto cor corda grauiorib⁹ cogitationũ fluctibus agitãtur: vnde recte nũc behemoth iste in secreto calami dormire phibetur: q; quorum studia ad appetitũ tpalis nitoris aliq; altitudinis cõmouet: cor corda tenaci⁹ tenet: t quasi ipse ibi qet⁹ dormit: t eos quos possidet gessere nõ pmittit. Dũ ergo excedere ceteros bonor altitudine ambãt: dũ more calami per nitorẽ exteriorẽ mũdicie iustor spẽm quasi solidarũ arborũ cortices vincũt: in hoc quod ipsi ierius vacui remanent locũ behemoth ibi vbi apud se requiescere debeat pbent.

Capitulum. 5.

Mat.12. Zi Hde t in euangelio dño dicit: Quod spũs eciens q; in locis aridis t inaq̃sis requiẽ nõ inuenit: q; domũ quam reliquerat vacuam scopis

q̄ mandatam repperit:hanc multiplicio3 i
trauit:q3 eni flatra fit terra que infunditur
loca arentia atq̄ inaquosa sunt cozda in
flox q̄ per discipline fortitudiné ab oi car
nalis ꝓcupiscentie humoze siccantur. Un
de ħ quoq̄ adhuc vbi behemoth ste dox
miat necessario demonstratur eū primus
subditur i locis humentib9. Loca. n. humé
tia sunt terrenox hoium mentes quas hu
mox carnalis ꝓcupiscēcie q3 repiet fluidas
facit. In q̄bus behemoth ille iniq̄tatis sue
vestigia tanto altius ipzimit:quanto i eis
dem mētibus pes trāsitus illi9 quasi in flu
ta terra descendit. Loca q̄ppe humentia
sunt opa voluptuosa:pes q̄ppe i arida ter
ra nō labitur:firmus ho i iustitia vir tenet.
In locis ergo humentib9:ter vite pūrio fa
ciunt:q in hac ad iusticiam recte stare non
possunt. In his itaq̄ locis humentib9 be
hemoth dozmit:q3 in repzobox hominum
lubrica opatione regescit. Nonulli ho lo
ca humentia mēbza genitalia suspiciantur
Qd si ita ē:qd apte aliud locis humētib9
nisi luxuria designat:vt ꝑ calamū gloxie
superbie:ꝑ per loca humentia luxuria coz
poris erpzimatur: Duo q̄ppe hec sunt vi
cia q̄ humano generi imanius dsiank:vnū
videlz spūs atq̄ aliud carnis. Elatio náq3
spūm erigit:luxuria carnem corrūpit: aut
qui9 itaq̄ hostis humanū gen9 vel p elatiōez
ꝓcipue vel p luxuriā ꝑmens i secreto cala
mi atq3 i locis humētib9 dozmit q3 hoiem
dānatū sub dīōe sue dsatiōis aut p elatio
nem spūs:aut p carnis corruptionē tenet.
Quoslā ho in vtroq̄ possidet : quia eum
superbie spūs elevat a tumoze sue altitu
dinis nec verecūdia corruptiōis inclinat.
Sed nūqd contra hos ītra sanctā ecclesiā
incessanter quotidie virtutum magistri nō
vigilant? Nunqd redarguere voluptates
inhumanas:ꝑ suadere gaudia patrie celestis
cessant? Sed ꝓnavox mentes tanto obsti
nati9 summa nō audiunt:quāto arctius in
infimis inhesērunt. Quibus ne ꝙ hoc suc
ficiat:vt ipsi pereant:sed adhuc quod est de
terius cum quoslibet argui emendari q̄
cōspiciāt insultā increpationibus obuiant
ne saltem alij corrigantur. Unde ꝑ bō sub
ditur:(¶ Protegunt vmbre vmbram ei'.¶
Umbre q̄ppe sunt dyaboli omnes iniqui:
q̄ dum imitationi eius inigratis inseruiūt

quāsi ab eius corpore imaginis speciē tra
hunt. Sicut aūt vmbre eius sunt pluralis
ter reprobi:ita singulariter vmbra eius est
vnusq̄sq̄ peccator. Sed duz doctrine iusto
rum mali contradicunt: dū ab eis iniquz
quelibet corrigi nō permittūt:vmbre behe
moth illius vmbrā eius ꝓtegunt q3 pec
catores q̄b in quo sibi male sunt consci: i
eo ꝑ alium peccantem defendunt. Umbre
vmbram eius ꝓtegunt:dum negligentox, fa
cta nequiores puerbis patrocinio tuentur:
quod hoc nimirū studio faciunt ne dū cul
pa in quā ꝑ ipsi obligati sunt i alios corri
gitur ad ipsos quandoq̄ veniatur: Sic igit
tegunt dū alios ꝓtegunt:q3 suam vitā ꝓ
uident ipeti: vnde alios considerant libe
ra correctōe confundi. Sicq̄ fit vt summa
criminū dū dfenditur augeatur:ꝑ vnusq̄s
inq̄ negciā eo fit ad ꝑpetrandum facilis
quo difficilius ad puniendū. Scelera q̄ppe
peccantiuz tanto maiora incrementa perci
piunt:quanto p defensionē potentum diu
multa tolerāt. Sed tales q̄b seu extra ec
ecclesiam seu intra sanctam ecclesiā esse vi
deantur tanto se apertiores dei hostes ex
hibent quāto maiores sunt patroni vicio
rum. Contra illum q̄ppe suis defensionib9
pugnant:cui ea que displicent: defendēdo
multiplicant. Quod factū bñ ꝑ prophe
tā dño sub babylonis specie redarguit di
cens: Orrūtur i domibus eius spine ꝑ vrti
ce:ꝑ paliurus i munitionib9 ei9. Quid nā
q̄ per vrticas:nisi cogitationum prurigines
qd ho p spinas:nisi vicioz punctiones ac
cipimus? In domib9 igitur babylonis vrti
ce ꝑ spine pullulant: q3 i confusione mētis
reprobe ꝑ desideria cogitationū surgunt q̄
erasperant:ꝑ opa peccata que pungant.
Sed hec agentes habent etiā negotores alios defensores suos. Etiā apte ꝓtinus sub
dicit: Et paliurus i munitōib9 ei9. Paliu
rus q̄ppe tanta spinarum circūdatōe den
sescit:vt pre asperitate tangi vir possit. In
eius igitur vrtica ꝑ spina nascitur:q3 virtūq̄
hoc ceteri9 per paliū munitur q3 videlicz
minores iniq̄ mala quelibet faciunt sed ea
nequissimi maiores tuentur. Unde hinc ꝑ
hic subditur:(¶ Protegunt vmbre vmbrā
eius.¶ Dū eni malum peior vidicat:quasi
vmbra vmbram ne a veritatis lumine ter
dicetur obscurat. Segtur.

Capitulum. 6.

A Ircundabunt eum salices torrētis. ¶ In fructuose q̄
dem arboze sunt salices q3
tamē tante viriditatis sūt:
vt arescere vel abscise radi
citus ꝑ proiecte vix possint
Unde i sacro eloqo salicum nomie aliquā
do pre viriditate bonit:aliquādo pre sterili
tate reprobi designantur. ¶ Hi eni electoz
vitam p constātiam sue viriditatis exprī
merent:nequaq̄ de sancte ecclesie filijs p
phēta dixisset: Germinabit inter herbas: si
cut salices iuxta pterfluentes aquas.
Sancte eni ecclesie filij iter herbas sicut sa
lices germinant:dū inter arescentez vitam
carnaliū hoium ꝑ multiplici numerositā
te ꝑ perpetua mentis viriditate perdurāt.
Qui bene iuxta pterfluentes aquas ger
minare perhibentur:q3 vnusq̄sq̄ eccl̄e vber
tatem ad fructum peipit ex doctrina sacri
eloquij que ꝑpetuo percurrit. Et rursuz ni
si per sterilitatem salicum vita peccantium
signaretur:nequaq̄ et voce predicantiū cō
tra babyloniam ꝑo. diceret: In salicibus i
medio eius suspēdimus organa nostra. Ba
bylonis q̄ppe i medio salices esse describū
tur:q3 nimirum ifructuosi q3q3 atq3 ab amo
re patrie celestis alieni: totis viscerib9 coz
dis in hac seculi confusione radicantur.
Unde ꝑ predicatores sancti i istis salicibus
non exercent organa:sed suspendunt:q3 cū
ifructuosas ac reprobos mentes aspiciunt:
vim sue predicatōis non exhibent: sed po
tius lugentes silent. Quid ēt per torrentez
nisi hui9 mortalis vite cursus exprimitur?
De quo rursum per pphetam dī: Be pzte
te i via bibet: ꝓpterea exaltabit caput: qa
videlz redemptoz noster mortālis vite pe
nas i quodam trāsitu corrigit:ꝑ iccirco via
cidem morti eni sponte succubuit nō inhe
sit. Unde vte tertio hoc quod moriēdo po
suerat resurgendo exput elevauit. Quid ē
ergo quod de behemoth isto dicitur: Circū
dabunt eum salices torrentis: nisi q̄b ama
tores vite mortalis a bonis actibus quasi
a fructibus alieni:tanto illi arctius iherēt:
quanto eos largius delectatio transitorie
voluptatis ifundit. Dos eni quasi in radi
cibus torrens rigat:dum in suis cogitatiōi
bus amor vite carnalis inebriat. Qui sez

amore salicum fructus non ferunt:in folijs
viridescunt q3 ea que grauia ad vicendas
non sunt:aliquando honestatis verba pro
ferunt:sed nullis vite pondus ex bonis ope
ribus ostendunt. Bene igitur dī: Circunda
bunt eum salices torrentis: q3 infructuosi
quiq3 dum amoz vite temporalis inserunt
antiquo hosti peruersio morib9 famulari9
obsequuntur.

Capitulum. 7.

Ed q3 qd ei a suis dis
cipulis impēdatur audi
amus nunc etiam qd
in illis agat ipse audia
mus. Segtur. ¶ Absoz
bebit fluuium ꝑ nō mi
rabitur: ꝑ hz fiduciam
quod influat iordanis i
os eius.¶ Quid eni hoc loco fluuij nomine
nisi humani generis decursio designatur?
veluti a fontis sui origine nascendo surgit:
sed quasi ad ima defluens moriendo ptrā
sit: Qui autem signantur appellatōe iorda
nis: nisi qui iam imbuti sunt sacramento
baptismatis: Quia eni redemptoz noster
in hoc fluminis baptizari dignatus est eius
nomine debent omnes baptizari exprimi
quo hoc ipsum contigit sacramentum ba
ptismatis inchoari. Quia igitur behemoth
iste a mundi origine erorsus:vix pauca ele
ctis euadentibus humanum genus i ima
defluens vsq̄ ad redemptoris tempa qua
si quendam in se fluuium trāxit:bene nunc
dicitur: Absorbebit fluuium ꝑ non mirabi
tur. Quia vero post mediatoris aduentum
quosdam qui recte viuere negligunt:etiam
fideles rapit:recte subiungitur:(¶ Et hab
fiduciaz quod influat iordanis in os eius.¶
De ſi aperte diceretur: Ante redemptoris
mundi mundum non miratus absorbuit:
sed quod est grauius etiam post redempto
ris aduentum quosdam qui baptismatis
sacramento signati sunt deglutire se pos
se confidit. Illos nanq3 sub christianita
tis nomine positos deuorat:q3 eos in ipso
fidei errore supplantat. Deos a rectitudi
ne fidei nequaq̄ deuiet: sed ad vsum pra
ue operatōis inclinat. Illos quantū vult i
operatione immunditie sectere non valet:
sed apud semetipsos intus in studio intra

dionis intorqueat: vt dum a charitate mentē
diuidunt: recuz non sit quicqd extrinsecus
operantur z fidem teneant: sed vtrā fidei nō
teneāt: qz aut aperta illicita faciunt: aut ea
quelo cozde que agunt prāua sunt: etiā si
sancta videant. Qz enim nōnulli cōfitēdo
fideles sunt non vigendo. Dunc est qs voce
veritatis dicatur. Nō omnis q dicit mihi do
mine dñe intrabit regnū celoz. Dunc rur-
sum ait. Quid aūt vocatis me dñe dñe: z nō
facitis que dico. Dunc Paulus ait. Confitē
tur se nosse deum: factis autez negant. Dunc
Johes dicit. Qui dicit se deū nosse: z man
data eius nō custodit: mendax est. Dunc est
qs de ipsa sua prāua plebe dñs cōqueritur
dicens. Populus hic labijs me honozat: coz
aūt eoz longe est a me. Dunc etiā ps. ait.
Dilexerunt eū in oze suo z lingua sua men
titi sunt ei. Sed minime mirū fuit q behe-
moth iste ante lauacri vndam: ante sacra-
menta celestia: ante cozpoream presentiam
redēptoris humani generis fluuiz hyatu
pfunde persuasionis absoꝛbuit: sed hoc val
de mirum: hoc valde terribile est: qz multos
aperto etiā oze post cognitionē redēptoris
suscipit post lauacri vndam pollut: post sa
cramenta celestia ad inferni pꝛofundū ra-
pit. Dicatur ergo dicatur terribiliter voce
veritatis. Absoꝛbebit fluuiū z nō mirabitur:
z habet fiduciam qz influat iordanis i os
eius. Rex enim pꝛo magno diabolus ha-
buit qs infideles tulit: sed toto nūc annisu i
illozum se erigit moztem: quos cōtra se rege
neratos tabescit. Nemo igitur sibi fidē sine
opibus sufficere posse confidat cū scriptuz
sit. Fides sine opibus ociosa est. Nullus be
hemoth mozsum ex sola cōfessione fidei ple
ne euasisse se existimet: qz iam qdem fluuiū
absoꝛbuit: sed adhuc iordanez sitit: z tonec
in os illius iordanis fluat: quotiens christia-
nus gressz ad inigitatē defluit. Ego qdem ei⁹
iam fide nos subiecisse fatemur: sz magno
studio curandū est: ne in hac labꝛica epera
tione dilabamur. Si ambulādi cautela ne-
gligit: incassum credēdo recta uer tenet: qz
via qdem fidei ad celestem patriam pꝛosi-
cit: sed offendentes minime perducit.

Capitulum. 8.

Habemus adhuc qd hac in re subti-
lius perpēdamus. Si enī quos
per iordanez diximus exire: posi-

sunt per fluuium designari. Qui enim fidez
iam veritatis agnouerunt sed viuere fideli
ter negligunt: recte fluuius dici possunt: qa
videlz deoꝛsum fluunt. Jordanis vero he-
bꝛeo vocabulo descensio eoꝛum dicitur. Et
sunt nōnulli qui viam veritatis appetētes
semetipsos abiecisse: atqz a vite veteris cla
tione descendunt: cūqz eterna cupiunt: vali-
de se ab hoc mūdo alienos reddunt: dū nō
solum aliena non appetunt: sed etiaz sua de
relinquunt: z non solum in eo gloziam non
querunt: sed hanc eam se obtulerit etiā con
temnunt. Dunc est enīz qs voce veritatis di
citur. Si quis vult venire post me: abnegет
semetipsum. Semetipm enim abnegat qui
calcato typo superbie ante z ei oculos esse se
a se alienum demōstrat. Dunc ps. ait. Do-
moꝛ ero tui de terra iordanis z hermonij.
Jordanis qppe vt diti descensio: hermon au
tem anathema. i. alienatio interpretatur.
De terra igit iordanis z hermon dei reuni
tatur: q in eo qs semetipm deiicit atqz a se
alienus existit: ad cōditoꝛis sui memoꝛiā re
uocatur. Sed antiquus hostis hoc pꝛo ma
gno nō habet: qs sub iure sue tyrānidis ter
rena querentes tenet. Pꝛopheta qppe at-
testante cognouimus qz esca eius electa.
Hec: mirū deputat si eos absoꝛbeat: quos
superbia erigit: auaricia tabescat: voluptas
dilacerat: malicia angustat: ira inflāmat: di-
scoꝛdia separat: inuidia etulcerat: luxuria
iugnans necat. Absoꝛbebit ergo fluuium z
non mirabitur: qz pꝛo magno nō estimat cū
eos deoꝛsum currant sed illos magnope rapere nitī-
tur: quos despectis terrenis studijs iungi
iam celestibus contemplatur. Dū absoꝛpto
fluuio recte subiungitur.

Capitulum. 9.

Habz fiduciā qs influat
iordanis in os eius: qz illos
insidiando rapere appetit
quos pꝛo amoꝛe supne pa-
trie a pꝛesentis vite gloria se
metipsos deiicere agnoscat.
Nōnulli qppe mūdū deserunt z honoꝛum
transeuntiū vana derelinquunt z una hu-
militatis appetētes humane cōuersationis
moꝛem bene viuendi trāscendūt: atqz i tan
ta studioꝛū arce pꝛofician: vt signoꝛum iaz
virtutes opent: sed qz semetipos circūspi-

endo regere negligant: inanis glorie telo
percussi penis de alto ruunt. Dunc est enim
qs eternus iudex q occulta coꝛdis eramiat
eiusdē ruine casum pinnetano inteat cum
dicit. Multi dicent mihi i illa die. Dñe do
mine. Nonne in nole tuo pphetauimus z in
nole tuo demonia eiecimus: z in tuo nole
virtutes multas fecimus? Et tunc confite-
boꝛ illis q: nūqz noui vos: discedite a me q
operamini iniquitatem: nescio qui estis. Dunc
etiam per pphetam dicit. Vocauit dñs iu-
diciū ad ignem z vocabit abyssum multā
z comedet partē domus dñi. Judiciū qppe
ad ignem vocat: cui iustitia sententie ad pe
nā iam eterne cōcremationis ostendit. Et
multā abyssum deuoꝛat: qz iniquas atqz in-
cōprehensibiles hominū mentes peremat:
que nūc se hominibꝰ etiā sub signoꝛū mira
culis occultant. Pars aūt domus dñi co-
meditur qz illos quoqz gehēna deuoꝛat: qui
nunc quasi in sanctis actibꝰ de electoꝛū nu-
mero se esse gloriant. Qui ergo hic iordānis
christi: illic pars domꝰ vocant. Antiquus er
go hostis hꝰ fiduciā qs in os eiꝰ z iordanis
influat: qz nōnunqz calliditatis sue insidijs
eos etiam qui iam electi putantur necat.

Capitulum. 10.

Sed cuiꝰ coꝛdis varietā nō
iste dñi ꝟba perturbent: cuiꝰ
mentis cōstantia non ab in
timis cogitationū radicibꝰ
quatiatur: cū hostis noster
tante esse cōtra nos foꝛtitu
dinis demonstratur. Nullā ne erit cōsola-
tionis adiutoꝛium? Erit certe. Nam subdi-
tur. ((In oculis eius q̄si hamo capiet eū.))
Notandū valde est: qꝰ scripture sue verba
misericoꝛditer temperans deus: modo nos
asperis incitationibus terret: modo blādis
pꝛolationibus resouet: z fomēta terroꝛe: vt
dum circa nos vtrūqz mira magisterij arte
temperāt: nec desperare inueniamur timi-
nec incaute securi. Nam cum behemoth
astutas insidias atqz effrenatas vires mul
tiplicibꝰ sententijs indicasset: ptinꝰ vnigeni-
ti filij sui redemptoris nostri cōmendat ad-
uentū: z quo ab illa coꝛdie behemoth iste sit
primendus insinuat vt qz coꝛ nostrū narra-
ta illius ꝟture ptulerat meroꝛē nostrum ci-
tius iudicata eius pditione releuaret. Igit
posqz dixit absoꝛbebit fluuiū z nō mirabit:

z hz fiduciaz qs influat iordanis in os eiꝰ:
ipm duco dñice incarnationis adventū an-
nunciat vtens. In oculis eius quasi hamo
capiet eam. Quis nesciat, qs in hamo esca
ostenditur: aculeus occultat: Esca enī pꝛopo-
nitur vt aculeus pūgat. Dñs itaqz noster ad
humani generis redemptionē veniens vo-
luit quendā de se in necem diui⁹ hāmi fa
cere. Assumpsit enī coꝛpus: vt i eo behemoth
iste quasi escā suam' mozte eius appete-
ret. Quā mozte dum in illo inuasit ai pere:
nos quos quasi iuste tenebat amisit. In ha
mo ergo eius incarnationis captus est: qa
dum in illo apperit escam coꝛporis transfi-
xus est aculeo diuinitatis. Ibi qppe inerat
humanitas que ad se deuoꝛatoꝛē duceret:
ibi diuinitas que pꝛoꝛaret: z ibi aperta iſir-
mitas que pꝛouocaret: ibi occulta virtus que
raptoris faucem transfigeret. In hamo igi
tur captus est: qz inde interijt vnde deuoꝛa
uit. Et qdem behemoth iste fidē dei incar
natū nouerat sed redemptionis nostre oꝛdi
nem nesciebat. Sciebat enim qs pro redē-
ptione nostra incarnatus dei filius fuerat:
sed olim qs idem redemptoꝛ noster: illum
mozte eo trāsfigeret nesciebat. Dñi z dñi dici
tur: in oculis eius quasi hamo capiet eum.
In oculis qppe habere dicimur: qs coꝛam
nobis pꝛopitū videm⁹. Antiquus ho hostis
humani generis redemptoꝛē ante se positū
vidit: quē cognoscendo cōfessus cōfitendo pe
muit dicēs. Quid nobis z tibi fili dei Dei
fi ante tēpus toꝛquere nos. In oculis itaqz
suis hamo captus est: qz z nouit z momoꝛ
dit: z cognouit' pꝛaſigh primeuerit: z tamen
post non timuit: cum in illo quasi escā pro
priam moꝛtem carnis esuriret.

Capitulum. 11.

Datur qz caput nostrū p se
qd fecit audiam⁹: nunc p
membꝛa sua qd faciat audia
mus. Segtur. ((Et in fulci-
bus pꝛoꝛabit nares eius.))
Quid aliud fulces. i. palos
accipimus: q videlz acumē vt figantur ubi
acuta cōsilia sanctoꝛū q̄ huiꝰ behemoth na-
res pꝛoꝛant: dei sagacissimos eiꝰ insidias ex
vigilando circūspiciunt z saepando trans-
figendo circūspiciunt z saepando transfi-
gunt: Per nares ho odoꝛ trahit: z dicta
tur hoc agitur vt res etiā que longe ē posi
ta cognoscat. Narib⁹ ergo behemoth cōsi-

de eius insidie designant: p quas sagacissime nititur t occulta cordis nostri bona cognoscere: t hec pessima psuasione dissipare In sudibus ita-q dñs nares eius pforat q3 callidas eius insidias acutis sanctor sensibus penetrans eneruat. Depe etiã bonor3 vias tanta insidians arte circũuolat: vt per ea que ab eis bene gesta cognouerit: ad malicia aditũ querat: nam vnde aliũ largiri qd cõspicat: inde aliũ in discordie flammã succendit t eũ hunc respicit misereri: illi psuadet ire vt dum bonã quasi nõ cõmuniter factã insinuat cõcordes alios a bono gratie cõmunis abscidit. Q3 enim iustor mentes ad mala suadẽdo nõ valet frangere: bonis satagit actibus inter eos mala seminare. Sed sancti viri eius insidias tanto sceleri9 vincunt: quãto t subtilius deprehendũt. Os meum ostendimus si vnã e multis assertoribus sacris in testimoniũ Paulũ vocemus: sub quo qdam corynthius dum iecsti facinus ppetrasset: cum doctor egregius i carnis iteritũ ad satisfactionẽ penitẽtie sathane tradidit t in diem dñi saluum eius spiritũ reseruauit. Magna qppe arte magisterij ipse est tractus coactus in pena cui sponte est substratus in culpa: vt qui auctor fuerãt ad vitium nequicie: ipse flagellã fieret discipline: que tñ bene gesta penitentia duz cognouisset corynthios super eũ iam miseri corditer motos ait. Cui aliqd donastis et ego: naz t ego qd donaui: si qd donaui propter vos in psona xpi. Cõmunionis ho gratiam cogitãs ait. Cui aliqd donastis t ego. De si diceret. A bono vestro nõ differtio meũ fit quicqd ipsi fecistis. Atq3 mox subdidit t ego si qd donaui ppter vos. De si diceret. Vestris actibus bonũ addidi: quicqd propter vos misericorditer feci. Vestra ergo ẽ vtilitas bonitas mea: mea ẽ vtilitas: bonitas vestra. Qui ipsam mox compagẽ cordium in qua sic tenetur: adiungens subdidit in psona xpi. Cui velut si diceret psumanus quare te ita caute discipulis copulas: quare vel te illorũ vel illos tuis actionibus taz sollicita mente cõfortas: illico subiunxit. Ut nõ circũueniamur a sathana. Cui9 sagaces insidias q3 acuto sensu transfigat: insinuat subdens. Non enim ignoramus cogitationes eius. De si fabia alijs dicat. Venti auctore dño subditos sumus: t nares behemoth

illius subtiliter circũspiciẽdo penetremus: ne hoc quod bene mens inchoat: ipse i malicia finem vertat.

Capitulum. 12.

Possunt p sudes acuta ipi9 per carnez manifeste sapiẽtie verba signari: t q3 naris9 odor trahit: per behemoth nares illa antiq hostis exploratio figuratur.

Qui cum deus incarnatũ esse dubitaret et hunc experturis miraculis voluit temptãdo cognoscere dicens. Si filius dei es: dic vt lapides isti panes fiant. Q3 ergo signorum indicijs odore diuinitatis ei9 cognoscere cõcupiuit quasi flatum naribus traxit. Sz dux ei protinus respõdetur. Nõ in pane solo vivit homo: t non temptabis dñm deum tuũ: quia sententiaz suarũ acuminibus indagationem antiqui hostis veritas ptulit: quasi nares eius sudibus perforauit. Sed q3 behemoth iste: per naria fraudũ argumenta distenditur: adhuc adiuncto t alio nomine notat. Nam subditur. ((An extrahere poteris leuiathan hamo.)) Leuiathã qppe additamentum corũ dicitur. Quoz videlz nisi hominũ qbus semel culpam ꝓuaricationis intulit t hanc vsq3 ad eternam mortẽ quotidie pessimis suggestionib9 extendit? Quibus dum reatum fenore peccati multiplicat: penas peculdubio sine fine vel cessatione coacerbat. Põt quoq3 leuiathan etiam p irrisionem vocari. Primo qppe homini psuasione callida diuinitatẽ adduturum se phibuit: sed immortalitatẽ tulit. Additamentũ ergo hominũ per irrisionẽ dici potuit: quibus dum hoc qd non erant se addere spopondit: etiam hoc qd erant fallẽdo subtraxit. Sed leuiathan iste hamo captus est: qa in redemptore nostro dum p satellites suos escam corporis momordit: diuinitatis illuz aculeus ꝓforauit. Quasi, hamus qppe fauces glutientis tenuit: dũ in illo t esca, carnis patuit quaz deuorator appeteret t diuitas passionis tempore latuit que necaret. In hac qppe aquarũ abyssum. i. in hac immensitate generis humani ad olim mortẽ ibidã vitã pene olim vorans: huc illucq3 aperto ore cetus iste ferebatur. Sed ad mortez certissimus hamus in hac aquarũ profunditate caliginosa linea mira est dispẽsatione suspẽ

suo. Hamus hami linea ille est per euangelium antiquorum patrum propago memorata. Haz eũ dicitur. Abraam genuit Ysaac. Ysaac genuit Jacob. Cũq3 ceteri successores interpositio Joseph nomic vsq3 ad Maria virginem desponsatã describunt: quasi quedam linea torqueatur: i cuius extremo incarnatus dñs. i. hamus iste ligaretur: quẽ in his aquis humani generis dependentez aperto ore ille cetus expeteret: sed eo per latentium suorum scientiã morso mordendi vires viteri9 nõ haberet. Ne ergo iste humanis moribus cetus insidians quos vellet vitra deuorare: hamus hic raptoris fauces tenuit: t sese mordentem momordit. Incarnationem igitur vnigeniti filij fideli famulo indicans deus ait. Un extrahere poteris leuiathan hamo? Subaudis vt ego qui ad raptoris mortem incarnatã vnigenitum filium mitto: in quo dum mortalis caro conspicitur t immortalitatis ptentia non videtur: quasi hamus qdem inde deuorantez permittit. Unde acumen potentie qui trãsfigat occultat. Sequitur. ((Et funem ligabis linguam eius?)) Subaudis vt ego. Scriptura ergo sacra funem aliquãdo dimẽsionũ sortes: aliquãdo peccata: aliqñ fidem designare consuevit. Nam ppter hereditarias dimensionum sortes dicitur. Funes ceciderũt mihi in preclaris etenim hereditas mea preclara ẽ mihi: funes qppe in preclaris cadũt dum per humilitatez vite sortes nos patrie melioris eruiplant. Rursum q3 funem peccata signantur per ppheram dicitur. De q3 trahitis iniquitatem in funiculis vanitatis. Iniquitates nãq3 in funiculis vanitatis trahuntur dum p augmẽtã culpa protelatur. Unde per ꝑo. dicitur. Funes peccatorũ circũpleti sunt me. Quia enim funes addẽdo torquetur vt crescat. non imerito peccatum in funem figuratur qd puerso corde sepe dũ defenditur multiplicatur. Rursum fune fides exprimitur Salomone attestante q ait. Funiculus triplex difficile rumpit: q3 fides videlz que de cognitione trinitatis ab ore predicantium tenitur: fortis in electis permanens: in solo reprobozum corda dissipatur. Hoc itaq3 loco funis nomine sine peccatum sine fidem nil obstat intelligi.

Capitulum. 13.

Natus etenim dominus noster sane leuiathan ligauit: quia per similitudinẽ carnis peccati apparuit: t omnia errorum eius predicamenta dinauit. Un de Paulo attestante dicitur. Et de peccato dinauit peccatum. Fune linguam ligauit: quia per similitudinez carnis peccati ab electorum suorum cordibus cuncta eius fallacie argumenta destruxit. Ecce enim apparente in carne dño leuiathan lingua ligata est: q3 eius veritate cognita illius falsitatis doctrine tacuerũt. Ubi enim nũc ẽ achademicorũ error: qui certe conãtur astruere certum nil esse: q3 impudenti fronte assertioni bus suis fidem ab auditoribus eripiunt: eã vera esse nulla testantur. Ubi mathematicorum superstitio: qui dũ signorũ cursus suspiciunt: vitas hominũ in siderum mancipia suspendunt. Quoz apte doctrinã sepe gminorũ nationũ vanitas dissipat: q3 cũ vno eodẽq3 momento hore pdeant: nõ in vna puersationis qualitate pdurant. Ubi tot predicamẽta falsitatis que enumerare refugimus ne ab exponẽdi ordine longe recedam9. Sz cuncta iam erroris doctrina cõticuit: quia leuiathan linguã dño incarnationis sue inne cõstrinxit. Qñ dñs etiã per ppheta dicit. Et desolabit dñs linguã maris egypti. Lingua qppe maris: est scientia doctrine seculario. Dñs mare egypti dicit: q3 peccati obscuritate fulcatur. Linguã ergo maris egypti dñs desolauit: q3 huius mundi falsam sapiẽtiã per carnẽ se ostẽdẽdo destruxit. Funem ergo leuiathan linguã cõstringitur q3 p similitudinẽ carnis peccati: ligata est ꝑdicatio veritatis peccatoris. Si autem fides fune signatur ipsum nobis iterum intellectus innuit: q3 dum per predicatores sanctos in mundo fides trinitatis innotuit contra electorum mentes erumpere mundi doctrina cessauit. Unde bene domino per ppheram dicitur. Tu dirupisti fontes t torrentes: tu siccasti fluuios ethan. Ethan quippe interpretatur fortis. Et quis est hic fortis: nisi de quo per euangelium dominus dicit: Nemo potest vasa fortis ingredi9 et vasorum diripere: nisi prius fortem alligauerit. Fontes itaq3 et torrentes dominus

Iob.41.

Pro.5

Pro.23.

Isa.11.

Psa.73

Mar.3

dirupit: dum i apostolorum suoꝝ cordibus
Isa.42 fluenta veritatis aperuit. De quibus rursum
per prophetam dr: Dabunt in deserto aquas i gau-
dio de fontib' saluatoris. Ad eorum quip-
pe doctrinam sitientes pgentes ut veritatis
plenas cordium nostroꝝ lagunculas reporte-
mus. Sed emanantibus suis fontibus
ethan fluuios exiccauit: dū doctrinam sor-
tis & maligni spūs ostenso radio sue veritā
tis arefecit. Leuiathā ergo lingua fune stri
gitur: qꝝ errorum fide truncata errorum pre
dicamenta siluerant. Sed qꝝ iam se aper-
te extollere nō valet: huic illiqꝫ circumeunt p
insidias mordet.

Capitulum. 14.

A Ira aūt misericordia con-
tra hūc p nobis dīs vigi-
lat: atqꝫ cuꝫ & in hoc quod
frandib' molitur expugnat
Unde subditur: ℣ Hūgd
pouco circulum in naribus
eius. ℣ Sicut per narcos insidie: ita p circu-
lum diuine virtutis ois potentia designatur
Que cum comprehendi nos temptatiōib'
phibet: miris ordinib' antiq hostis insidi-
as circūspicientes tenet. Circulus ergo ei in
naribus ponitur: dū circūducta protectio-
nis superne fortitudine ei' fagacitas retine
tur: ne contra ifirmitatem holum tm̄ ualeat
ḡtuꝫ perditōis argumenta' latenter ex
plorat. Poterit etiam circuli nomine occulti
indicij adiutorū designari quod in huius
behemoth naribus ponitur cū a callida sua
crudelitate refrenatur. Unde dī p pphetā
Isa.37. ei ab ifractuarū lesōe phibetur regi ba
bylonie dr: Ponā circulum in naribus tuis.
Ac si apte diceretur: Cogitādo insidias su
spiratis: sed explere qd appetis nō valeb sed
b ois potentie nec circulū in naribus portas: ut
ei in bonoꝝ morte ardentius anhelas: ab
eoꝝ vita uacuus redeas. Quod ℣ hoc
loco circulū: hoc scriptura sacra p Joānem
Apo.14 in apocalypsi falce, vocat. Aut cuꝫ: Vidi &
ecce nubes candida & super nubē sedentē
similē filio hois: habentem in capite suo co
ronam auream: & i manu sua falcē acutam.
Postea. n. dīm int iudicij qꝫ vndiqꝫ strigit cir
culus dr: & qꝫ ira se ois incidendo ampliꝰ i
tur falcis appellatōe signat. In falce enim
quicqd scinditur quaqua versum flectuntur ius
cadit. Et qꝫ postq supni iudicij nullatenꝰ cui

gnoscimus: quantū redemptori humāi ge-
neris debitores sum⁹: q nō solum nos i os
leuiathan ire prohibuit: sed ab ore ei reduce
pcussit: q spē perdōi nō ablatuit: qꝫ maxillaꝫ
ei⁹ vt euadēdi viā tribueret' pforauit: ut sal
tem post morsum fugiat: q ne aut⁹ p⁹ mor
deri ri: quaqꝫ meminebat. Ubiqꝫ ergo nobis
occurrit superna medicina qꝫ & dedit hol
præcepta ne peccet: & tū peccāti dedit reme-
dia ne desperet. Unde caueādū sūmopere
est: ne qꝫ delectatōe peccati leuiathā ih⁹
ore rapiatur: & tū si rapt⁹ fuerit nō desperet:
qꝫ si peccatū lugeat pfecte adhuc forāmen
in maxilla ei⁹ inuenit per qd euadat. Jam
dentib⁹ teritur: sꝫ adhuc si euadendi via ꝗ
ritur i maxilla eius forāmen inuenitur: habꝫ
ergo captus quo exeat: si præcidere noluit
ne caperetur. Quisqꝫ ergo nō dū capt⁹ est:
maxillaꝫ ei⁹ fugiat: qsqꝫ vo iam captus est
in maxilla forāmen querat.

Capitulum. 15.

a Quo enī ac iust⁹ est pditor
noster. Sed nemo dicat qꝫ
pius & venialiter pecco: &
nemo q peccauerit dicat:
qꝫ iust⁹ est de peccati remis
sione despero. Relatum. n.
de⁹ sacinus quod deflet: sed ppetrare qsqꝫ timeat quo si digne deflere possit igno-
rat. Ante culpaꝫ ergo iusticiā meruat: post
culpā tū de pietate ḡsumat: neqꝫ ita iusticiam
timeat vt nulla spei pfolatōe consoleſcat: neqꝫ ita pfidat de misericordia: vt ad-
hibere valneribꝫ suis digne penitentie ne-
gligat medicinā: sed quem præsumit sibi pie
parcere: semp & cogitet districte iudicare.
Sub pietate itaqꝫ ei⁹ pro peccatoris gau-
deat: sed sub districtōe ei⁹ penitentia cor-
recto ptremiscat. Spes igitur psumptōis no
stre habeat etiam mordum timoris: vt ad
corrigenda pcā iusticia iudicantis terreat
quē ad fiduciā venie gra parcentis inuitat.
Vince enī per quēdaꝫ sapientē dī: Ne dixe-
ris miserātōes dei multe sunt: peccatoꝝ me-
rum nō memorabit. Pietatē nāqꝫ ei⁹ pro-
b timus & iusticiā subdit dicens: misericordia
enī & ira ab illo. Summa itaqꝫ clemētia ma
xillā behemoth illi⁹ pforans: vbiqꝫ bum do
genti & misericorditer & potenter occurrit
qꝫ nec libero admonitionē præcauēdi tacen
timee capto remediū fugiendi subtrahat.

Ad hoc qppe i scriptura sacra virop saluā
idcirco Dauid & Petri peccata sunt indica
vt cautela minoꝝ sit minus maioꝝ. Ad hoc
ho utroqꝫ illic & penitentia ingeritur ve-
nia: & ne spes penitentium: sit respectu p-
ditop. De statu ergo suo Dauid cadente
nemo supbiat: de lapsu etiam sco Dauid
surgente nemo desperet. Ecce & mirabiliter
scriptura codē vbo superbos premit: quo
vbo humiles leuat. Unū nēqꝫ rem gestam
retulit & diuerso mō supbos gdem ad hu-
militatis formidinē: humiles vo ad spei fi-
duciā reuocauit. O inestimabile nouum gene
ris medicamentū: qd vno codēqꝫ ordine po
situm & premendo tumētia crescat: & subli
mando arentia ifundat. De maioꝝ nos la-
psu terreat: sed de reparāde roborent. Sic
qppe semp fit nos diuine dispensatōis mi-
sericordia & superbientes reprimat: ne ad
desperationē cor mamus fulcat.

Capitulum. 16.

b Ndē etiā p Moysen ānun-
net dicens: Nō accipies lo
co pignoris: superiorē aut in
ferioꝝ molā. Dicitur nāqꝫ
aliqñ pignꝰ auferre. Unde & Deut.24
auctoritate q sunt rapiendis
aub⁹ aniche accipiteres vocantur. Unde Pau-
lus apostolus dicit: Sustinetis enī si qs de
2.Cor.11 nos rat: si qs accipit. Ac si diceret: Si qs rā-
pit. Pignꝰ vo debitoris est consilium pec-
catoris: Ad debitore enī pignꝰ accipit: cui a
peccatore nā peri pfectio tenetur. Superior
aūt & inferior mola est spes & timor. Spes
qppe ad alta subuehit: timor aūt cor inferi
us premit. Sed mola supior & inferior ita si
bi necessario iūgantur vt una sine altera i-
utiliter deatur. In perditis ita & pectore in
certanter ds spes & formido plangi qꝫ meas
sum misericordia sperat: si non & iusticiam
timeat: ne cum iusticia metuat si nō etiam
de misericordia pfidat. Loco igitur pigno-
ris mola supior aut inferior tolli phibetur:
qꝫ q peccatori predicat: rāta de pensatōe
cōponere predicatorem debet vt nec deseri
cta spe timore subtrahat nec subtracta spe
b fiducia timore eā derelinquat. Mola enī su
perior aut inferior tollatur: si per pdicatio ius
qua in peccatis pectore stat timor a spe aut
spes a timore diuidatur. Sed qꝫ exigente cā
Dauid ad medium deducto tanti sacra-

ris memoriã fecimus: lectorio fortasse animus mouetur: cur ee o potens de⁹ quos in ꝑpetuũ eligit quos ad domoꝝ ſpũalẽ culmen aſſumpſit: illeſos a corpalib⁹ vuls nõ cuſtodit. vnde q; ſatiſfieri citius credimus: breuiter reſpondem⁹. Nõnulli enim ꝑ accepta dona virtutũ: ꝑ ipenſam gratiã bonoꝝ operũ in ſuperbie vitiũ cadunt: ſed tñ quo ceciderint nõ cognoſcunt. ℣. Joide ꝑa eos hoſtis antiquus q; tam itervi⁹ nominatur: ẽt exterius ſeuire ꝑmittitur: vt q in cogitatõe elati ſunt: ꝑ carnis luxuriã ꝓſternantur: Scim⁹ aũt q; aliqñ mui⁹ eſt in corpis corruptionẽ cadere: q̃ cogitatõe tacita et deliberata elatõe peccare: ſed cum min⁹ turpis ſuperbia creditur min⁹ vitaſ.

Luxuriã ℣o eo magis erubeſcunt homies quo ſimul oẽs turpẽ nouerũt. Unde fit plerũq; vt nõnulli poſt ſuperbiã in luxuriã corruentes: et apto caſu malũ cui pe latentis erubeſcant: ⁊ tũc ẽt maiora cõmittant cum ꝓſtrati in mimis grauiꝰ confunduntur. Reos enĩ ſe inter minora ſpiciant q̃ ſe liberos iter grauiora crediderunt. ℣ta ergo dñi diſpenſatõe laxatus behemoth iſte nõ nunq̃ de culpa ad culpam trahit: ⁊ dum plus percutit: inde cũ quem ceꝑat amittit atq; vnde vicuſſe cernitur: inde ſperatur.

Conſiderare libet ira mumitũ gratie ſuaz quãto deus fauore miſericordie nos contiuet. Ecce q̃ de virtute ſe extollit: per vitiũ ad humilitatem redit.

Capitulum. 17.

Deli ℣o acceptis virtutib⁹ extollitur nõ gladio: ſed vt ira dixeri medicamẽto vulneratur. Quid eſt enĩ virtus niſi medicamentum: ⁊ q̃d ẽ vitiũ niſi vulnus? Qr ergo nos de medicamẽto vulnus facimus: facit illẽ de vulnere medicamentum: vt q̃ virtute ꝑcutimur: vitio curemur. Nos nãq; virtutũ dona retorqu⁹ in vſum vitiorum: ille vitioꝝ illecebras aſſumit in aree virtutũ ⁊ ſalutis ſtatuz percutit vt ſeruet: vt q̃ humilitatẽ currentes fugam ei ſaltem cadentes hereamus. Sed inter hec ſciẽdus eſt: q̃s plerũq; hoium quo in multis cõmittunt arctius ligãtur: cuiq; eos behemoth ille ex vno vicio ꝑcutit, vt cõcadant: ex alio quoq; illigat ne reſurgant. Cõſideret itaq; homo cum quo hoſte bellum gerat: ⁊ ſi uaz ſe in aliquo deliquiſſe perpendit: ſalte ad cuꝛpam pertrahi ex culpa pertimeſcat: vt ſuadioſe viteutur vulnera q̃b⁹ frequenter iterficiat: q; valde rarum eſt q; hoſtis noſter elector ſaluti etiã vulnerib⁹ ſeruit. Marilla tamẽ behemoth iſtius ꝓforata itelligi ⁊ aliter poteſt: vt in ore tenere dicatur: nõ quos iam perfecto peccato iplicauit: ſed quos nõ iam adhuc peccati perſuaſionibus tẽptat: quatenus ei quẽlibet mordere fit: de peccati cum delectatõe temptare. Mandendum ℣o ſed non deglutiendum acceperat Paulum quando ſibi poſt tot reuelationũ ſublimia ſtimulus carnis agitabat. Tũc ergo cum contra illum licentiam temptationis accepit i marilla eũ tenuit: ſed perforata. Qui ſo elatus perire poterat: temptat⁹ eſt ne periret. Temptatio ergo illa non vorago vitioꝝ ſed cuſtodia meritoꝝ fuit: qa leuiathan iſte fatigando eũ in afflictõe cõtriuit: ſed in nõ in culpa capiendo deuorauit. Elatos aũt viros in ſanctitate nõ amitteret niſi temptaret. Sancti ꝑpe nõ eſſent q̃ de ſanctitatis gloria ſuperbirent: ⁊ tãto ſub eius iure caderent: quanto ſe i ſuis virtutibus eleuarent. Sed miro diſpenſatõis ordine dñ temptantur humiliantur: dum humiliantur eius eſſe iam deſinũt. Bene ergo marilla behemoth iſtius perforata dr. q̃ electos dei vnde ꝓcerit: inde amittit: vnde temptat vt ꝑdat: agit ide ne pereant. Antiquus itaq; hoſtis occultis dei diſpenſationibus ſeruiens ſanctoꝝ animas ad interitum temptat volens ſed regnũ temprãdo ſeruat iuitus. Marilla ergo eius perforata eſt: q̃ eos quos tẽptando. i. mandendo cõterit: quaſi cum deglutit amittit. Quod qa nõ humana ſed diuina ꝓuidentia agit vt vtilitate iuſtorum ipſa vetuſta ãduerſarij aſtutia ſuffragetur quatenus eũ electos temptat eos magis tẽptando cuſtodiat: dñi ad beatũ Job dr: Aut armilla perforabis naſum eius: ſubaudis vt ego: q̃ prouide cuncta diſpono: electos meos inde robuſtos in integritate cuſtodio: vnde eos per marillã leuiathan iſtius labefactari aliquo modo ab integritate permitto. Sequitur.

Capitulum. 18.

Nunquid multiplicabit ad te preces: aut loquet tibi mollia? ℣ Subaudis vt mihi. Si enĩ ad perſonam ſuã hec verba referantur ſcar natio ei mollia loquebat cũ diceret: Scio q̃ ſis ſanctus dei. Ad quẽ leuiathan iſte multiplicauit preces cum ꝑ ſubditam ſibi legionem dixit: Si eſtis nos mitte nos i gregem porcoꝝ. Quãtus intelligi poteſt aptius q̃ ad dñm preces multiplicat cũ extremo die iudicij: inig qui eius corpus ſunt ſibi pareꝰ deꝓcantur: cũ membra eius videlicet reprobi ſero clamantes dicũt Dñe dñe aperi nobis. Quibus ꝓtinus dr: Neſcio vos vnde ſitis. Tunc ſo dño membra ſua mollia loqtur: quando multi ex eius corpore dicturi ſunt: Dñe dñe nonne in noie tuo ꝓphetauimus: ⁊ in tuo noie demonia eiecim⁹: ⁊ virtutes multas fecimus. Mollia q̃dem deꝓcantes dicunt: cũ eius noi replicant que fecerant: ſed duro corde illa cũ facerent: i ſuam laudem rapuerunt. Unde mor audiunt. Neſcio q̃ eſtis. Segꝝ tur. ((Nunq̃d, feriet tecũ pactũ: ſubaudis vt mecũ.)) Et accipies cũ ſeruũ ſempiternum ſubaudis vt ego. Sed valde ſolerter intuendũ ẽ quod pactũ cũ dño leuiathan iſte feriat: vt ſempiternus ab eo ſeruus habeatur. In pacto enĩ diſcordantiũ partiũ voluntas ipletur: vt ad votum ſuũ q̃ſq; ꝑueniat: ⁊ iurgia deſiderato fine ꝑcludat. Antiquus itaq; hoſtis a ſinceritate diuine innocentie malicie ſue face ſuccenſus diſcordat: ſed ab eius iudicio ẽt diſcordando nõ diſcrepat: nam viros iuſtos ſemper malo ſe tẽptare appetit: ſed tamen hoc dñs vel miſericorditer fieri: vel iuſte permittit. Dec ipſa ergo temptatõis licentia pactũ vocat in qua ⁊ deſiderio temptatoris agitur: ⁊ tamen ꝑ eam miro mõ voluntas iuſti diſpenſatoris ipletur. Eruditos enĩ ſicut ſuperius diximus electos ſuos dñs ſepe temptatori ſubiecit: ſicut poſt paradiſi claſtra: poſt terreſtri celi ſecreta: ne reuelationũ magnitudine ꝑdaulus extolli poſſet: ei ſathane angelus datus eſt. Sed vt ꝓfati ſum⁹ ipſa hec temptatõe diſponitur: vt q̃ elati perire poterant: humiliati a perditione ſeruentur. Secreto ergo diſpenſatõis ordine vnde ſeuire permittitur iuſtas diaboli: inde pe

perficitur benignitas dei. Et bene ex hoc ꝓcto quod cum domino ſeruire vocatur ſeruus accipi prohibetur: q̃ inde obtemperat maxime voluntate ſue.

Capitulum. 19.

Erunt ergo ex pacto: q̃ dum voluntates ſuam implere permittit: a ſuperni conſilij voluntate ligatur: vt electos dei ſicut dictum eſt volens temperet: ⁊ temptãdo neſciens ꝓbet. Sed q; tãdiu in hac vita electorũ vtilitas ſeruit quãdiu malicie ſue negtiam temperãtia exercere potuerit: hoc in loco a domino nõ ſolum ex pacto ſeruus: ſed ſempiternus ſeruus accipi dicitur: Inueſtigare compellimur: quomodo ⁊ poſt preſentis vite terminum ſeruire eum in perpetuum domino demonſtremus. Neq; enĩ tunc iuſtos eccleſtis felicitate pollentes adhuc temptare permittitur: cum ante eorum oculos eterne gehenne ignibus mancipatur: quia nequaq̃ in illa ſuperna patria temptationibus cruditi erudi ſunt. In qua iam pro temptationibus bonis remunerant. Sed tunc leuiathan iſte cum ſuo corpore reprobis videlicet omnibus flãmis vltricibus traditur: quibus ſine fine cruciatur. Quos ſcilicet cruciatus dum iuſti conſpiciant i dei laudib⁹ proficiũt: quia ⁊ in ſe cernunt bonum quo remunerati ſunt: ⁊ in illis inſpiciunt ſupplicium quod euaſerunt. Ita enim tunc pulchra erit veritas: dum ⁊ gehẽna iuſte cruciat impios: ⁊ eterna felicitas iuſte remunerat pios. Sicut enim niger color in pictura ſubterpoſitus: vt ſuperiectus albus vel rubeus pulchrior oſtendatur: ita nunc malos bene ordinans deus: felicioꝝ exhibet gaudia beatorum: oſtenſis ante eorum oculos ſupplicijs reproborum. Et quãuis illud ex vſone dñica cor gaudium non ſit quo creſcat magis tamen auctori ſuo eſſe ſe debitores ſentiunt: quando ⁊ bonũ cernunt: q̃s iuſte remunerati ꝓpitiũ: ⁊ malũ q̃s miſericorditer adiuti vicerũt. Igit ſi voluntati iuſtoꝝ et hec tẽptatio leuiathã iſtius: ⁊ illic vltratio ꝓficit: ſempiternus ſanus ẽ dum dei laudibus ꝓficiens ſeruit: ⁊ illic pena eius iuſta ⁊

hic voluntas iniusta. Segtur. ¶ Nunqd ill
indis ei quasi aui? ℣

Capitulum. 20.

Cid é qs aduersari⁹ noster
pr⁹ behemoth postmodu
leuiathan dr: nunc ꝓ aui
in pditõis sue illusione cõ-
patur. Behemoth qppe vt
dirim⁹ dclua interꝑtatur: q
quadrupes ostendit: dũ sicut, bos fenu co
medere phibetur. Leniathã vero q hamo
capitur: pcul dubio serpẽs in ago inotescat
Nunc ꝓ ad anis similitudiné ducitur cuj
of. Nunqd illudis ei quasi aui? Cur ergo
belua vel iumẽtum: cur draco: cur anis ap
pellatur indagemus. Citⁿ enī nomia eius
agnoscim⁹: si tergiuersatõis illius astuciam
subtiliter explorãm⁹: de celo qppe ad terrã
venit: t ad spem celestiũ nulla iam respira-
tione se erigit. Irrationabile t quadrupes
aial est per actõis imunde fatuitatẽ: draco
per nocendi malitiã: anis ꝑ subtilis natu-
re lenitatẽ. Q cni hoc quod contra se agit
ignorat bruto sensu belua est: q maliciose
nobis nocere appetit draco est: q ꝓ ó na
ture sue subtilitate superbe extollitur anis
est. Rursum q in hoc quod agit inique ad
utilitatẽ nostrã diuina virtute possidet
iumentũ est: q ꝓ latenter mordet serpens
est: q nõnunq̃ ꝑ indomitã superbiam se eti-
am lucis angelũ simulat anis é. Humanũ
eteni gen⁹ quãuis inexplicabili inigratis ar
te lacessat: trib⁹tũ vicijs valde temptat: vt
videlz alios sibi ꝑ luxuriã: alios ꝑ malicias:
alios ꝑ superbiã subdat. Non ergo imeri-
to in eo quod agere nititur: ex ipso suarũ
actionũ nole vocatur: cũ iumentum draco
vel anis dr: in eis quos ad stulticie luxuri
am excitat iumentũ é: in eis quos ad nocẽ
di malicia inflãmat draco est: in eis autem
quos in fastu superbie quasi alta sapientes
cludat anis est. In illis ꝓ quos pariter in
luxuria t superbia t malicia pollut: iumen
tũ: draco simul t anis exhibet. Per tot nãq̃
ad deceptorum cor se species iruit: in quot
eos negtias iplicauit. Multarum igit̃ re
rum nomie vocatur: q ante deceptor mẽ-
tes in varias formarũ spẽs vertitur. Cum
eni hunc ꝑ carnis luxuriam tẽptat: t tamẽ
minime superat: mutata suggestione cor illi⁹ in
malicia inflãmat q ad eũ venire belua nõ
valuit: draco venit. Illum veneno malicie
cor rumpe nõ valet. sed tũ bona sua ei⁹ ocu
lis opponit: t cor illius i superbia extollit.
Dum ergo vt draco surripere nõ valuit: sed
tũ adducto fantasmate manis glorie corã
cogitatõis eius obtutibus quasi auis vola
uit. Que nimirũ auis tanto contra nos i-
manius extollitur: quãto nulla naturẽ sue
firmitate ꝓpedit̃. Q cni carnis mor-
te nõ ꝓmitur: t redẽptorem nostrũ carne
mortalẽ vidit: altiori fastu elatõis itumuit
ꝙ vbi ꝑ tra auctorẽ suũ pẽna se superbie ex-
tollit: ibi laqueũ sue mortis inuenit: nũ eius
carnis morte ꝓstratus est: quẽ expetẽt ela-
tus: t inde pertulit laqueum: vnde quasi ef
cam sue malicie mortẽ iusti concupiuit.

Dicat ergo. Capitulum. 21.

Nunqd illudis ei quasi aui,
Quippe quasi aui dñs il-
lusit: dum ei in passiõe vni
genti filij sui ostendit escã
sed laqueũ abscondit. Ei
dit eni quod ore caperet:
sed nõ vidit quod gutture teneret. Hã &
uis eũ fuerat ipse ꝓfessus filiũ dei: velut' pa
rũ tamẽ illum hoiem mori credidit: ad cu
ius mortẽ indocto corũ persequentium animos
ꝓtauit: sed in ipso traditõis ei⁹ tempe tar
de iam cognouisse intelligitur: quod ipse ei⁹
morte puniretur. Unde t pilati coniugem
somnijs terruit vt vir illius a iusti ꝓsecutio
ne cessaret. Sed res eterna dispensatõe di-
sposita nulla valuit machinatõe refragari.
Expedichat nãq̃ vt peccatorũ mortẽ iuste
morientiũ solueret mors iusti iniuste mortẽ
tis. Quod q leuiathan ille vsq̃ ad tẽpus
passionis illius ignorauit quasi morte anis
illusus diuinitatis eius laqueum ptulit: dũ
humanitatis eius escam momordit. Sequi
tur. ¶ Aut ligabis eũ ancillis tuis: insultabit
vt ego. ℣ In seruis t si despecta est condi-
tio: virilitas viget: in ancillis aũt cum con-
ditõe pariter seruus iacet. Bene ergo dñs le
uiathan istũ non seruis sed ancillis suis li
gare se asserit: q ad nostrã redemptionem
veniens: t suos contra mundi superbiam
ꝓdicatores mittens: relictis sapientib⁹ in
sipientes: relictis fortib⁹ debiles: relictis di-
uitib⁹ paupes elegit. Ancillis ergo suis
leuiathan hui⁹ fortitudinẽ dñs ligauit: q
attestãte ℣paulo. Infirma mũdi elegit de⁹

vt confundat fortia. Unde bene per Salo
monem dicitur. Sapiẽtia edificauit sibi do
mũ: excidit columnas septem: immolauit victi
mas: miscuit vinũ: proposuit mensam: misit
ancillas suas vt vocarent ad arcem t me-
nia ciuitatis. Sapientia qppe domum sibi
condidit: cũ vnigenitus dei filius in semet-
ipso infra veterũ virginis meditante alia ha
manum sibi corpus creauit. Sic qppe cor-
pus vnigeniti domus dei dicitur: sicut etiaꝫ
templum vocatur: ita vero vt vnus idemq̃
dei atq̃ hominis filius ipse sit qui inhabi-
tat: sit ipse qui inhabitatur. Quod tamẽ re-
cte t aliter accipitur: si domus sapientie ec-
clesia vocatur. Que septem sibi columnas ex-
cidit: q ab amore presentis seculi diuitiarũ
ad portandum eiusdem ecclesie fabricã mẽ-
tes predicantium erexit: que ꝓ eo q̃ per-
fectiõis virtute fabrice sunt: septenario nu
mero signãtur: Immolauit victimas: q vi-
tam predicantium macerari in ꝓsecutiõe per
misit. Uinũ miscuit: q diuinitatis t huma
nitatis sue nobis pariter archana predica-
uit. Mensam proposuit: q scripture sacre
nobis pabula aperiendo preparauit. Ancil
las etiam suas misit: que ad arcem nos at-
q̃ ad ciuitatis menia vocarent: q ꝓdicato
res infirmos abiectosq̃ habere studuit: qui
fideles populos ad spiritalis patrie edifi-
cia superna colligerent. Unde in euangelio
dñs Nathanaelem laudat: nec tamen i cor
te predicantiũ numerat: q ad ꝓdicandum
cum talco venire debuerãt: qui de laude
ꝓpria nil habebant: vt tanto solus veritã
tis esse cognosceretur quod ageret: quanto
t aperte cerneretur: q ad hoc agendum ꝑ
se idonei non fuissent. Ut ergo mira poten-
tia per predicatorũ linguas claresceret pri⁹
mirabilius actum é: vt eorũdem ꝓdicãtiuꝫ
meritum nullũ esset. Ancillas ergo dñs mi
sit t leuiathan hui⁹ fortitudinem ligauit: q
infirmos ꝓdicatores mũdo exhibuit: t porẽ
tes quosq̃ qui eius corpus fuerant sub ter-
roris sui vinculo restrinxit. Et in semetipso le
uiathan ille ancillis ligatur: cum infirmis
predicantibus veritatis clarescente lumine
contra electorum mentes antiquus hostis
non quantum vult seuire permittitur: ꝙ ne
sub infidelitatis caligine cunctos quos
appetit teneat signis t virtutibus coarcetur.
Ipse ergo per se hoc fortiter facit q con
tra illum vires non fortibus tribuit. Sic q̃
quos contra eum dñs mittat: minuit: nunc
etiam quod ipsi agant qui mittantur adnun
git. Sequitur.

Capitulum. 21.

Uocident eum amici: dividẽt
illum negociatores. ℣ Leuiathan ille potentis con
cidetur: quoticies diuisi ver
bi gladio sua ab illo membra
separantur. Iniqui eni cuꝫ
ꝓbum veritatis audiũt: t sancto timore p
culsi: ab antiqui hostis se imitatione suspen
dunt ipse in corpore suo dividitur: cum bi q
prave inhęserant subtrahuntur. Ipsos ꝓ
amicos nominat: quos supius ancillas vo
cat: ipsos etiaꝫ negociatores appellat: quos
amicos dixerat. Sancti enim predicatores
prius ancille sunt per formidinem: post ami
ci per fidem: ad extremũ quoq̃ negociato-
res per actionem. Ipse qppe infirmandꝫ
dicitur. Nolite timere pusillus grex: q̃ cor
placuit patri vestro dare vobis regnum.
Ipse rursum cõualescendus dicit. Uos
autem dixi amicos: q omnia quecũq̃ audi
ui a patre meo nota feci vobis. Ipse ergo
ad extremũ in negocij operatione ꝓmittus
habetur. Euntes in mundũ vniuersum: ꝓdi
cate euangelium omni creature. In ꝓdica-
tione qppe fidei quasi qsdam negocium ge
ritur: dum ꝙbum datur: t fides ab auditori
bus sumitur. Quasi qsdam negociũ faciũt
qui ꝓdicationem ꝓgant: t a populis fidẽ
reportant: fidem imprimi: t corũ sanctam
ptinus vitam sumunt. Si enim iusti⁹ ꝓ
dicatio negocium nõ fuisset: ꝓfecto psalmi
sta non diceret. Sumite psalmũ t date tym
panũ. In tympano etenim corũ fiendum est vt
sonet. Quid é ergo dicere. Sumite psalmũ
t date tympanũ: nisi accipere spirale can-
ticum cordis: t reddere temporalẽ macera-
tionem corporis. Si superna ꝓdicatio negociũ
nõ fuisset: nequaq̃ sub typo forte mulieris
Salomon de sancta ecclesia diceret. Sty-
donem fecit t vendidit: t cinguli tradidit
chananeo. Quid enim significatur iuxta ꝙ
donia: nisi subtilis inuentio sancte predica-
tionis? In qua molliter quiescitur: q̃ mens
in illa fidelium spe superna respicitur. Un
de t ℣Petro apostolo in linteo demonstratꝫ
q̃ peccatorum anime misericorditer aggre-

gate in blanda fidei quiete continent. Hæc ergo fundamen ecclesia fecit: vendidit: qa fidem quam credendo tenuerat loquendo vendit: ab infidelibus vilem recte commercij sacramis accepit. Unc: chananeo cunctis traditisq; per vigorem demonstrate iustitie: sterra opa gentilitatis affirmat: vt hoc quod percipitur vitando timeat. Sint labi vestri pcinct. Prædicatores ergo suos dominus querendo amicos facit: permanendo amicos facit: petendo negociatores exhibet. Qui enim mundi prius minas infirmi timuerant post ad cognoscenda diuina consilia ascendunt. Dicat autem vnus vbiq; ad errorem fidei negocium perducantur: vt leuiathan ultimo mucrone inserpendo atq; fundendo tanto fecerius videant: quanto: amici facti amoris veritatis semetipsos veraciter copulant: atq; ab eo peccantium animas tanto celerius subtrahant quanto negociatores idonei effectum semetipsis ampliorem apotheca virtutis monstrant. Quia cum per predicatores dei valde laudabiliter a leuiathan isto res possessa diuiditur veritatis vox per prophetas pollicetur dicens. Et si separaueris pretiosum a vili: quasi os meum eris. Pretiosus quippe a vili separat: qui humanas mentes a reproba antiqui hostis imitatione distinguit. Recte os dei dicitur quia per eum procul dubio eloquia diuina formantur. Sequitur. ¶ Numquid impetrabis fagenam pelle eius: et gargulionem piscium capite illius. ¶ Quid per fagenam vel gargulionem piscium nisi ecclesie fidelium que vnam ecclesiam catholicam facient designatur: Unde i euangelio scriptum est. Simile est regnum celorum sagene misse i mare et ex omni genere piscium congreganti. Regnum celorum scilicet vocatur ecclesia: cuius dum mores omnium ad superna sublimatam hec ipsa in domino p eximium conuersationem regnat: que recte etiam sagene misse in mare comparatur: et omni genere piscium congreganti: qr nulla in hoc gentilitatis seculum nullum respuit: sed malos cum bonis: superbos cum humilibus: iracundos cum mitibus: et fatuos cum sapientibus capit. In pelle vero leuiathan illum: hostem eius coperit. In capite autem prudentes accipimus. Dei ecce pelle q̃ est exterius subdit ad hec extrema tenaces: capite autem p̃positi designantur. Et bene dominus seruato ordine hos fagenas vel gargulionem piscium videri ecclesiam suam: vota fidelium prius sic pelle eius: postmodum capite offerri impetrarum: quia sicut superius diximus prius elegit infirma mundi: vt post confunderet fortia. Elegit ppe stulta mundi vt cõfunderet sapientes. Primũq; collegit indoctos: et postmodum phrios sophos: non per oratores docuit piscatores sed mira potẽtia per piscatores subegit oratores. Dicat ergo. Numquid impetus fagenas pelle eius: aut gargulionem piscium capite illius: subaudis vt ego. qui intra ecclesiam fidelium prius quasi pelles diaboli extremos atq; infimos colligo: et postmodum caput illius. i. prudentes mihi aduersarios subdo. Sequitur.

Capitulum. 23.

Pone super eum manum tuam. Videlicet vt ego: qui fortiam potentia reprimens non plane expediat: scire penitus: cuiusq; scientiã quantum ministro in electorum meorum vtilitatẽ retorquato. Dei certe manum super eum ponere est: virtutis potestate superare. Beato igitur Job per interrogationem dicitur. Pone super eum manũ tuam. Ac si aperte diceret. Numquid virtute illum propria reprimis. Unde et aperte infertur. ¶ Memento belli: nec vltra addas loqui. ¶ Ultra dispensatio iudiciorũ dei: iccirco sepe bene merentes famulos vel minis impetit: vel flagellis premit: vel ghaudã superimposita cruciatus grauat: vel laboriosis occupationibus implicatquia mira potẽtia prouidet: quod si quieti ac liberi i tranquillitate perfruerent: temptatione ferre aduersarij non valentes: mente prostrati voluptatibus cederent. Dum ergo eos fortes tolerandis flagellis: vel cruciatibus occupat a suscipiendis intus temptationũ iaculis eos tollat. Bonus quippe medicinalis est vt sepe feruorem viscerũ in pruriginem cutis trahat: et plerũq; inde interius curat: vnde exterius saeuiat. Ita nonnunq; diuine dispensationis medicamine agitur: vt exteriorũ dolentibus interiorum vulnus admittur: et flagellorum fortioribus repellatur: ea que occupare mentem potest interiorũ putredo

vitiorum: et tamen sepe dum patentia culpe sibi homines conscij non sunt: aut dolorib⁹ cruciantur: aut laboribus reprimunt cõtra ipsum atq; omnipotentem iudicem i querelam prosiliunt scilicet minus intuitu cõtra quã fortem aduersarium bellum gerãt: cuius si intolerabilis virtus sollicite attende rent: nequaq; de his que exterius tolerant murmurarent. Sed ideo videtur nobis hec grauia: qr bella occulti aduersarij nolum⁹ pensare grauiora. Et quibus plerũq; bellis vt diximus dum flagellamur defendimur: dum affligimur occultamur. Cero enim nostra prauis q̃ resurrectione incorruptione solidetur: nullo merore afficitur: in temptationibus effrenatur. Quis autem nesciat quod multo melius sit ardore flamma febrili q̃ igne vicioꝝ. Et tamẽ cum febre corripimur: qr vicioꝝ etiã qui occupant nos posse considerare negligimus: de perditis maturamus. Quis nesciat quod multo melius sit duris in seruitio hominibus subiici q̃ blandientibus demoniacis spiritibus subdi: Et tamen cuꝝ alto dei iudicio tego humane cõditionis accrimur in querelam prosilimus: nimirum qr minus attendimus: quid q̃ si nos nulla conditio seruitutis opprimeret: fortasse mens nostra multis insultantibus penis libera deficeret. Ideo ergo q̃ que toleramus grauia credimus: qr bella hostis callidi q̃ sint cõtra nos dura atq; intolerabilia non videmus. Dum enim nostre omnis pondus vilescere: ea que se opprimere possent occulta aduersarij bella pensare: quid enim si oppositus deus omnia que patimur subtraheret: sed tamẽ sua nobis adiutoria subtrahit: et inter leuiathan illum nos temptamenta derelinquat. Sicut tãto hoste quo diximus: si nullis auctoris nostri protectionibus defendamur: Quia ergo beatus Job culpe sibi conscius nõ erat: et dura tamen flagella tolerabat: ne fortasse in vitio murmurationis caderet: monetur quod timet: et dicatur ei. Memento belli nec vltra addas loqui. Ac si aperte diceretur. Si occulti hostis contra te bellum cõsideres: quicquid a me pateris nõ accuses. Si imperitorum te aduersarij gladium prospicis flagellum patris nullatenus perhorresce. Gladio enim quasi flagello te feriri: sed insuper negligis a quãto te hostis flagellãdã

liberum ferro. Memento ergo belli nec vltra addas loqui. Time te ad blasphemiam patris cubiet sacramentum et prospicias ad bella hostis infernii. Dum ergo me aut ripiunt: pectoris: vt cognoscatur fortis: hostem tuum ad memoriam reuocent: horum non timeas omne quod patris: tum enim mis cordiabus ab eterna passione liberamus. Quia sunt [illegible] de plena misericordia falsa sibi passione blandit: postq; terrorem fortitudinis eius audit: et beatus Job animũ in eius circumspectione dimouit. Dominus bellum: nec vltra addas loqui vt iterum sibi eum rebellem eius offendat: retinere admittat.

Capitulum. 24.

Ecce spes eius frustrabitur eum. ¶ Quod se de eo vobis intelligere refert: eum ad illius corpus possit: q; mihi omnes qui defructum sibi dicunt non mentiuntur: cuius sibi de misericordia blandiantur.

Dor ad consolationem nostram redeat: extremi iudicij futurum eius interitum pronunciat dicens. Et videbitur spectus prosternebitur. Cuncta enim videntibus pereunt: quia extremo tunc iudice terribiliter apparente: altantibus legionibus angelorum assistente: cuncto mundo celitus ruente: et cunctis omnibus ad horrendum iudicium properantibus: alta bestia cruciatus: et terris in medium capitis pedentur: et cum suo corpore: cum reprobis olim⁹ eternis gehenne incendijs mancipatur cum dicitur. Discedite a me maledicti in ignem eternum: qui paratus est diabolo: et angelis eius. O quale erit illud spectaculum: quãdo per immensissima bestia discreti oculis offendit: que hoc bestia tempore nimis illos timere potuerat: si videret. Sed occulto dei iudicio sic ista agitur vt: nisi per eius gratiam a prauis cogitationibus nõ vitia vincantur: tales actus virtutibus iam captiua videatur. Tãc enim sibi diuino adiutorio quasi debellatis sunt: cum postmodum recognoscit quãdo eam fortem bestiam vicerant q̃ nisi infirmi vincebat: ipsa sua in mentes cõpungunt: quasi scholastes sui in mentes cõpungunt: quasi scholastes sui in mentes cõpungunt: quasi scholastes sui

cio ecclesie regni introitum sortiuntur: pñ immanissimas vires huius antiqui serpentis aspiciunt: nec vile existiment quod euasse runt. Bene ergo dicitur t videntibus eum eius precipitabitur q; vita mozs eius tunc gaudium exhibebit cuius tolerata vita nūc iustis quotidie in cruciatibus bellū mouet. Sed audientes ista: ac si protinus quererem uño dicentes. Die quis leuiathan istuz esse: tante fortitudinis non ignozas. eum in certamine infirmitatis nostre cur suscitas: sico adiuuat.

Capitulum. 25.

Job La. 41 A

On quasi cru

delis suscitabo eum. Et ve lut si mor a nobis causa ra tionis quereretur quō non euz quasi crudelis suscitas quē scimus: q; tantos inua dere t debellare permittis. Oratiam subdit dicens. Quis enim resistere pōt vultui meo t quis ante dedit mihi vt reddā ei? Quib⁹ duobus verbis t virtutem tue potentie: t omne pondus rōnis explent. Nam ppter potentiam dicit. Quis enim pōt resistere vul tui meo. Et propter rōnem subdidit. Quis ante dedit mihi vt reddam ei? Ac si diceret. Non enim quasi crudelis suscito: q; de ea⁹ fortitudine t electos meos potenter eripio: t rursum reprobos non iniuste: sed rationabiliter damno. i. t eos quos benigne eligo: eripere mirabiliter possum: t eos quos re spuo non iniuste derelinquo. Hemo ppe vt diuina illum gratia subsequatur p̄i⁹ ali quid contulit deo. Nam si nos deum bene

Ps. 58 operando preuenimus: vbi est quod ppha ta ait. Misericordia eius preueniet me. Si quid nos bone operationis dedim⁹: vt eius

Ephe. 2 D gratiaz mereremur: vbi est q; apostolus di cit. Gratia saluati estis per fidem: t hoc nō ex vobis: sed dei donum est non ex op⁹ ve strio. Si nostra dilectio deum preuenit: vbi est

1 Jo. 4. quod Joannes apostolus dicit. Non quasi nos dilexerim⁹ deum: sed quia ipse prior di lexit nos. Ubi est quod per Oseē dñs dicit

Osee 14 Diligaz vos spontanee. Si sine eius munere nostra virtute deum sequimur: vbi ē q; per euangelium veritas ptestatur dicens.

Jo. 15. Sine me nihil potestis facere? Ubi est quod

Jo. 6. ait. Hemo potest venire ad me: nisi pater q misit me traxerit eum? Ubi est quod iterum dicit. Non vos me elegistis: ḡ ego elegi vos? Si saltem bona bonoꝝ op̄rum virtute no

Jo. 15. stra bene cogitando. preuenimus: vbi est q; rursum per Paulum tam salubriter dicit: vt omnis de se humane mentis fiducia ab ipsa cordis radice succidatur: cum dicitur. Non q; sufficientes simus aliquid cogitare a nobis quasi ex nobis: sed sufficientia no

2. Cor. 3. stra ex deo est: nemo ergo deum meritis pue nit: vt tenere eum quasi debitorem possit: ḡ dam preelegit: t quosdam i suis prauis mo ribus iuste dereliquit: nec tamē electio suis pietatem sine iustitia exhibet: quia hic eos duris afflictionibus premit: nec rursum re probis iusticiam sine misericordia exercet: quia hic equanimiter tolerat: quos quādo q in perpetuum damnat. Si ergo t electi preuenientem se gratiam sequuntur: t repro bi insita que merentur accipiunt: t de miseri cordia inueniunt electi q̄ laudant t de iusti cia non habent reprobi quod accusent. Be ne itaq; dicitur. Quis ante dedit mihi vt reddam ei? Ac si aperte diceretur. Ad pecn dum reprobis nulla ratione compellor: qa eis debitor ex sua actione non teneor. Je circo enim nequaq; celestis patrie premia eterna percipiunt: quia ea nunc dum mereri poterant ex libero arbitrio contempserunt. Quod videlicet liberum arbitrium in bono formatur electis: cum eorum mens a terrenis desiderijs gratia aspirante suspen ditur.

Capitulum. 26.

Quum qppe qđ agimus t

deī est t nostrum: dei p pre uenientem gratiā: nostrū p obsequentem liberū volun tatem. Si enim dei non est: vnde ei gratias in eternum agimus? Rursum si nostrum non est: vnde nobis retribui premia speramus? Oz ergo non immerito. vnde gratias agimus scimus quia eius munere preuenimur: t rursuz q̄ non immerito retributionem querimus: sci mus q̄ subsequente lib̄ero arbitrio bona ele gimus: que agere mus. ¶ Sequitur. ¶ Omnia que sub celo sunt: mea sunt. ¶ Omnibus li quet q̄ non solum ea que sub celo sunt: sed ipsa quoq; que super celos condita celestia

vocantur: ei⁹ voluntati seruiant: a quo se creata ee meminerūt. Cur ergo tñmodo v inferioꝝb⁹ loquens ait: ea q̄ sub celo sūt mea sunt. Sed q; de leuiathan logitur: qui iam non i celeri ordi sede continetur: ei cetera que sub celo sunt asserit sua ee: vt eū quo ḡ q̄ de celo excidit: sue vocat ptāti seruire. Ac si diceret: Leuiathan iste bestialitatem quidem meā pdidit: ḡ tñm nō euasit: q; ipse mihi ptātes inseruiant: ḡ mihi prauis actionib⁹ aduersantur. Segitur. ¶ Hō paream ei: t vbi potestab⁹ ad deprecandū cōpositis. ¶ Quis hoc qđ legisse se nequa ḡ nouit estimat: q; culpaz suarum diabolus sit veniam petiturus. Sed iste fortasse homo quem leuiathan iste in mūdi termio vas sibi ppriū facit: qđ attestante Paulo dño Jesus interficiet spū oris sui t illustratōe aduentus sui: territus tāte ma iestatis pōtia: q; exercere vires suas nō va let: ad preces inclinatur. Quod tamen de ei⁹ corpore. i. iniqs oibus intelligi aptū po test: q; sero ad petitionā verba venūt: quia nūc exeq̄ facta premūt. Unde p euangeli

Dt. 25 num vitas dicit: Nouissime venūt reliq̄ virgines dicentes: Dñe dñe aperi nobis. Quib⁹ alico respondetur. Amē dico vobis: Nescio vos. Si eū verba potentia ad de precandū cōponere dr: verget magis vt q̄s de eius corpe in futuro virtū⁹: in hoc tēpo re sentiamus. Capitulum. 27.

Sunt nāq; sera sctōm eccle

siam nouali q̄ plicas ad vsum pces hōr: sed vitā de precantiū nō phīt: nā pmissa celestia promissib⁹ sequā tur: opib⁹ fugiunt. Di non nunq̄ ēt lach: ymas' in ofone pcipiunt sed eā post ofonis tpa cop mentē supbia pulsa neri: alico in fastu elatōis intumescit: cum anaricia stigat: mor p̄ icendia auide cogi tatōis excitat: eā luxuria tēptauerit: in illi citis ptin⁹ desiderijs anhelant: eā ita suase rit: mor mansuetudinē mentis flāma insa nie cōcremat. Et ergo virtū⁹ t fletus i pre ce pcipiunt: t tñ expletis preab⁹ eā vicio: q̄ suggestōe pulsantur: nequaq̄ pro eterni re gni desiderio se fleuisse meminerūt. Quod aperte de se Balaam inotuit: q̄ inspiratus ta bernacula conspiciens ait: Moriatur anima mea morte iustorum t fiant nouissima mea horum similia. Sed cum compunctionis tempus abscessit: contra eorum vitam ḡbus se similem fieri et mouendo popolet rāt: consilia prebuit: t cum occasionem de auaricia reperit: alico obtamen i gegā sibi de innocentia optauit virtutis. Dirtutis igitur pondus oīo non habet: quā nequaq̄ perse uerantia continui amoris tenet. Quo con tra bñ de anna flente perhibetur: vultus q̄ eius nō sunt amplius i diuersa mutati qa videlicet mens eius nequaq̄ post preces in cepta leticia lasciuiendo pdidit: q̄s ofonis sue tēpore gemitū rigore exercuerat. Hō

C mullis ḡo in vitam negotiatōis vertitur la bor ofonis. De ḡbus euangelio scriptū est: Dormitant omnes virgines: sub obtēm plāre ofonis. Di accipient plurime iudicium Dr. 25. Oz ergo iniquoꝝ petitionib⁹ q̄ leuiathan illius corpus sunt nullo mō parcitur: eā eo rum preces opere destruitur: recte nūc dr: Nō parcam ei: t vbi potestab⁹ ad deprecandū compositis: q; t per hoc quod vbi potentia t ad deprecandum composita referantur: apte inanitas ofonis ostenditur. Deraciter nāq; orare est: amaros in tōpū ctione gemitus: t non composita vba refo nare. Capitulum. 28.

Sed q; antiquus hostis

quo districtius frangi tur: eo neqūs per multiplicia argumenta dila tatur: eam⁹ tñ infidias dñe quanto subtili⁹ oc cultari ḡliberat: tanto nobis misericordia⁹ ma nifestat: recte subditur: ¶ Quis revelabit faciē indumenti ei⁹. ¶ Leuiathā iste aliter religiosas mētes hoium: aliter vo huic mū do deditas tēptat: nā prauis mala que de siderant obiicit: bonis aūt latenter insidiat: sub specie sanctitatis fraudi. Illis velut fa miliarib⁹ suis iniquā se manifestus insinuat. Istis vo velut extraneis cuiusdā quasi honestatis preterra se palliat: vt mala que eis publice nō valet: recta bone actōis ve lamine subintromittat. Unde t mēbra ei⁹ sepe ecclie apte negtia nocere nō possunt: bñe actōis habitū sumunt: t prona q̄dq; se ope re exhibēt: sed sensi specie mēmutant. Inig cui si apte mali ēnt: a bonis recipi nō pos sent oīno: sed sumāt aliqđ de vtilibz bono-

rum: vt dum boni viri in eis recipiant spe
B ciem quã amant permittum sumant etiam
vi⁹ quod vitant. Unde quosdam Paul⁹
2. Cor. xi. apostolus intuens sub predicatõis velami
ne ventris studio seruientes ait: Ipse enim
Sathanas transfigurat se in angelum lu
cis. Quid ergo mirum si ministri ei⁹ transfi
guratur velut ministri iusticie: Dane trãs
figurationem Josue tenuit: quãdo videns
Judic. 5. angelum cui⁹ esset partis inquisiuit dicens:
Noster es an aduersariorum: vt videlicet
si aduerse virtutis cẽt eo ipso quo se suspe
ctũ cognosceret: ab illusione resiliret. Quia
ergo leuiathã iste i eo quod' iniquitatis op⁹
molitur: sepe specie sanctitatis induitur: t
q: nisi per diuinã grãm simulatõis eius de
tegi idumenta non possunt: bene di: Quis
reuelauit faciẽ indumenti ei⁹: subaudis ni
si ego: q seruor meor mentib⁹ grãm subti
lissime discretõis inspiro: vt reuelata mali
cia faciem ei⁹ nudã videant: quã cooperta
ille sub habitu sanctitatis occultat. Et qa
aliqñ fidelium mẽtes corrumpere ostensio
ne sua, aliqñ suggestione conatur: agit eni
modo ope: mõ pluasione: recte subiũgitur:
¶ Et i medium oris ei⁹ qs irrabit: }} Sub
audis nisi ego q per discretas elector mẽ
tes suggestionũ ei⁹ verba discutio: t nõ ita
hec ecclesia vt sonuerunt manifesto. Bonũ nãq
videntur promittere: sed ad perditũ finem
C trahunt. In medium igitur oris ei⁹ intrare ẽ
calliditatis ei⁹ verba penetrate: vt nequa
quã penetrent: qd resonant: sz quo intendant.
Intrare Ydam i medium oris ei⁹ voluit: qñ
itentõez persuasionis illi⁹ caute pensare ne
gligit diuinitatẽ qppe se per illum decepe
re credidit t imortalitatem amisit. Uñ er
go ab intellectu vboz ei⁹ incaute exteri⁹ stetit: inde de se ori illi⁹ deuorandũ funditus
prebuit. Segnr. ¶ Portas vultus ei⁹ quis
aperiet. }} Porte vultus ei⁹ sunt iniq doctores: q iccirco porte vultus ei⁹ vocati sunt:
q: p ipsos glia creditur: vt leuiathan iste
quasi i potestatis sue principatu videatur.
Sicut eni scriptura sacra sctos viros por
tas sion vocare cõsueuit: sion qppe specula
tio interpretatur: t nõ inerito predicatores
sanctos portas sion dicun⁹: q: per eorũ vi
tam atq doctrinaz abscondita superne cõ
templatõis intramus: ita etiam porte leuia
than illius errorum magistri signant: quo

rum dum predicatio peruersa recipit: mi
seris auditorib⁹ via perditõis aperitur. Sz
porte iste ante oculos hominuz plerũq ad
introducendum qdẽ aperte sunt: sed tamen
ad deprehendendum clause: q: recta i spe
cie exhibent: sed opere prana persuadent.
Ad deprehendendum ergo clause sunt qa
ne intrinsecus cognosci valeant exteriori si
mulatione muniũtur: quas tamen mira po
tẽtia domin⁹ aperit: quia electis suis hypo
critarum mentes comprehensibiles facit.
Portas ergo vult⁹ eius qs aperiet: subau
dis nisi ego: q electis meis magistros erro
sub specie sanctitatis absconditos perspi
cua cognitiõe manifesto. Et q: antichrist⁹
veniens ipsas summas hui⁹ seculi potesta
tes obtinebit q duplici errore seuiẽs: cona
tur ad se corda hominũ t missis predicato
ribus trahere: t cõmotis potestatibus scis
nare: bene de leuiathan iste dominus sub
didit dicens:

Capitulum. 29.

D Er gyrũ dentiũ ei⁹ formi
do. }} Datato nãq nomi
ne hos eius dentes ostenda
re aliter voluit quos supi⁹
portas vocauit. Peruersi
ergo predicatores porte ei⁹
sunt: q: ingressum perditõis aperiunt. Den
tes ei⁹ sunt: q: eos quos i errore capiunt: a
veritatis soliditate cõfringunt. Sicut enim
sancte ecclesie dentes accipimus eos q pre
dicationib⁹ suis peccantiũ duritiã cõterũt
vnde ei per Salomonẽ dr: Dentes tui si Can. 4
cut greges detonsarum ascendentiũ de la
uacro: q nõ inerito detonsis ac lotis ouib⁹
cõparantur: q: innocuam vitã sumentes in
lauacro baptismatis: puersatõis pristine vel
tera vetusta posuerunt. Ira etiam dentib⁹
leuiathan illius errorũ magistri figurantur
q: reprobor vitam mordendo vilaniãt: et
eos a veritatis integritate subductos i sacri
ficio falsitatẽ mactant. Quorum qdem pre
dicatio facile despici ab auditoribus pote
rat: sed hanc ante humana iudicia adiuv
cius seculariũ potestatum terror exaltat.
Recte ergo dr: Per gyrum dentium eius
formido. idest iniquos predicatorũ antichristi peruersi huius seculi protegunt po
testates. Nam quos illi appetunt loquen
do seducere: multi potentium student seui

endo terrere. Per gyrum ergo dentiuz ei⁹
formido est. Dentes aperte dicerentur. Decires
isti peruersi predicatores aliquos subdeu
tes conterunt: q: circa ipsos sunt aliq q iusti
orum mentes terrentes affligant. Quale
itaq illud tempus persecutiõis apparebit
quando ad peruertendam fidelium pieta
tem alij verbis seuiant: alij gladijs. Quis
B etiam infirmus leuiathan istius dentes nõ
despiceret si non eos per circuitum potesta
tum secularium terror muniret: Sed duplici contra eos calliditate agitur: q: quod eis
ab alijs verbis blandientibus dicitur: hoc
ab alijs gladijs ferientibus imperat. Que
vtrorũq actio. i. potentum atq loquentium: in Joannis apocalypsi breui est sentẽ
Apoc. 9 tia comprehensa qua dicitur: Potestas
equorum in ore t in caudis eorum erat.
In ore nanq doctorum scientia: in cauda
vero secularium potentia figuratur. Per
caudam quippe que retro est huius seculi
Phil. 3. posponenda temporalitas designatur: de
qua Paulus apostolus dicit: Unum aũt
que retro obliuiscor ad ea que ante sunt extẽ
tus. Retro enim est omne quod transit: an
te vero ẽ omne quod veniens permanet.
Istis ergo ego, i. nequissimis predicatorib⁹
vbiq carnali impulsu currentibus in ore t
in cauda potestas est: q: ipsi qdem peruersa
suadendo predicant: sed temporalibus pote
statibus fulti: per ea se que retro sunt exal
tãt. Et quia ipsi, apparere despicabiles pos
sunt: ab iniquis auditoribus suis per eos
sibi reuerentiam erigunt: quorum patrocinijs fulciuntur. Unde hic quoq non imerito per gyrum dentium eius formido inesse
describitur: q: multis terrorib⁹ agitur: vt i
peruersis eor predicationib⁹: t si nõ veritatis sua: certe temporalis potentia timeat.
Unde bene eundem antichristum ps dicit
Ps. 9 dicens: Sub lingua ei⁹ labor t dolor: se
det in insidijs cum diuitib⁹ in occulto. Propter peruersa ei⁹ dogmata sub lingua eius
labor t dolor est. Propter miraculorum ve
ro speciem sedet in insidijs: propter secularis autem potestatis gloriam: cum diuitib⁹
D in occultis. Quia enim simul t miraculoz
fraude: t terrene potestate vtitur: t in occultis t cum diuitib⁹ sedere perhibetur.
Sequitur. ¶ Corpus illius quasi scuta fusi
lia. }} Sacra scriptura sancti nomine aliquã

do vti in parte prospera: aliquando in ad
uersa consueuit: nam sepe sancti defectio p
diuina protectione ponitur: nõnanq vero
pro humana repugnatione memoratur.
Pro diuina enim protectione ponitur
cut per ps. dicitur: Scuto bone voluntatis
tue coronasti nos. Scuto nos bõe coronas- Ps. 5.
re perhibetur: q: quos protegens adiuuat
remunerans coronat. Rursum pro humana repugnatione per eandẽ ppheram sanctum ponitur: sicut alibi dr: Ibi confrege cor
nua arcum scutum gladium t bellum. In Ps. 65.
cornibus quippe ciarie superborum: in ar
cu eni insidie longe ferientium: in scuto au
tem obstinata duricia defensionum: in gla
dio aũt vicina percussio in bello vero ipsa
contra dominum mentis motio designat.
Quod nimirum totus in sancta ecclesia cõ
fringitur: dum mentes deo resistentium su
perposito iugo humilitatis edomantur.
Dinc rursum per eundem ps. dicitur: Arcũ Ps. 45
conteret t confringet arma: t scuta comburet igni. Dream enim dominus contrit: cum
occulta insidiantiuz machinamenta dissoluit. Arma confringit cum ea que contra se
erecta fuerant patrocinia humana cõmutat. Scuta igni comburit cum peccantiuz
mentes obstinata se duricia defendentes
ad penitentie t confessionis ardorem sancti spũs calore succendit.

Capitulum. 30.

Quod eo in hoc loco corp⁹ A
leuiathan illius socios fili
ib⁹ comparat perscrutan
dum nobis inuitat: q: du
rum quidem sed tamẽ cito labitur fragile solet esse vas
ocq qs fusile ẽ. Scuta ergo si sunt fusilia i su
scipienda sagittarum pulsibus robusta fiũt:
si casu fragilia. Jeru qdem ferendi minime penetrãtur: si suo se lapsu p fragmenta
dissoluũt. Corp⁹ ergo leuiathan ibi⁹, i. cete
iniqui: q: per obstinationem duri sunt: sed
per vitam fragiles: sentis fusilibus compa
rantur. Cum enim verba predicationis au
dium: multa corrections iacula se penetra
re permittũt: q: in oi peccato quod faciũt:
scutũ superbe defensionis opponunt. Hoz
ei talium qsq de reatu sue iniquitatis ar
guitur non mor cogitat: quomodo culpam
ostendat: non cogitat quomodo se defendat: sed quid i aduersio sue defensio

nis opponat. Nulla igitur veritatis sagitta
penetratur: q2 verba sancte correctionis in
sancto erupit superbe defensionis. Unde be
ne de iudeis contra precepta dñi superba
se defensione tuentibus per Hieremiam di
citur. Redde eis vicem dñe iuxta opera ma
nuum suarum. Mordax eandem vicē expres
sius subdidit dicens. Dabis eis scutā cor
dis labozem tuū. Labor quippe dñi appa
rens inter homines passibilis eius humani
tas fiducia iudea superbe sapientes: dū cer
nerent desperarunt cumq immortalē crede
re dedignati sunt: quē natura passibili mor
talem viderunt. Lūx eius humilitatē con
spicerent: superbie tenebras obduxerunt: sum
ma cura moliti sunt: ne eoz mentes sancta
predicantiū verba penetrarent. Dum ergo
eis dñs vicem malorum operū redderet: de
dit illis scutum cordis laborem suū q2 recto
iudicio inde illos contra se superbe obstina
tos exhibuit: unde ipse pro nobis infirmi
tate laborauit. Repulerunt quippe a se dña
predicantiū: q2 dedignati sunt in dño infir
ma passionum. Laborem igitur dñi contra
eundem dñm scutum cordis habuerunt: q2
superba sapientibus eo despectus apparuit
quo propter eos humilis fuit.

Capitulum. xl.

Oc scutum sicut etiam supe
rius dictum⁹ primus ille pec
cator tenuit: qui requirente
dño cur tigni veriti contigisset: non ad se culpam ret
tulit sed a muliere quā dño
dederat se accepisse respōdit: vt quasi reatum suum oblique in auctorē referret: qui
ei mulierem dederat que talia persuaderet.
Hoc scutum etiam requisita mulier tenuit:
quādo nec ipsa ad se culpam rettulit: sz ser
pentis illud persuasionibus replicauit dicēs.
Serpens decepit me ⁊ comedi: vt ipsa quo
q reatum suū obliquē in creatorem reduce
ret: qui illic intrare serpentem persuasurum
talia permisisset. Serpens vo iam nō requiri
tur: nec eius penitentia querebatur. Dicit
quoq penitentia questa est: scutū requisi
me defensionis contra iustissime correptio
nis verba protulerāt. Unde nūc vsq; i vsus
peccantium trahitur: vt culpa cum arguit
defendatur: ⁊ vnde sinire reatus debuit ide
cumulet. Bene ergo dicatur corpus illius
quasi scuta fusilia: q3 omnes iniqui ne ad
se corripientiā verba perueniant quasi con
tra aduersariorum scuta defensionum pa
rant. Quod videlz eius corpus adhuc no
bis expressius detegit dum subiungit. Com
pactum squamis se prementibus. Fertur q2
draconis corpus squamis tegatur: ne eius
iaculatione vltus penetretur. Ita corpus
omne diaboli. i. multitudo reproborum cū
de iniquitate sua corripitur: qualibz velut
tergiuersationibus se excusare conatur: et
quasi quasdam defensionis squamas obij
cit: ne transfigi sagitta ultionis possit. Quis
quis enim dum corripitur peccatū suū ma
gis excusare appetit: q3 deflere: quasi squa
mis tegitur: dum a sanctis predicatoribus gla
dio verbi iaculatur. Squamas habet: ⁊ ie
circo ad eius preconia tendendi viaz vbi
sagitta non habet. Duricia enim carnali
repellitur: ne spiritalis ei gladius infigatur.
Carnali sapientia contra deum Saulus ob
durauerat: quādo cor eius nulla predicatio
nis euangelice sagitta penetrabat. Sz postq3
fortis celestis increpatione iaculatus: ⁊ su
perno respectu cecatus est: lumen quippe ve
ceperet amisit: ad ananiam veniens illu
minatur. In qua illuminatione q2 defensio
num suarum duricia caruit: bene de eo scr
ptum est. Ceciderunt quasi squame de ocu
lis eius. Carnalis videlicet tegumenti illuj
duricia prisserat: ⁊ iccirco radios veri lumi
nis non videbat. Sed postq3 superbe repug
nationes eius victe sunt: squame defensio
num eius ecciderunt: que quidem sub ana
nie manibus ab oculis ceciderūt corporis:
sz ante iam sub dñica increpatione eccide
runt ab oculis cordis. Cū enim alte iuuectio
nis iaculo confossus iaceret: humili iam et
penetrato corde requirebat dicēs. Dñe qd
me vis facere? Repulsis videlz squamis: ad
ad cordis viscera sagitta pucnerat:
qñ deposita elatione superbie cuz quē impu
gnauerat dñm confitens: ⁊ qd ageret nesci
ens requirebat. Intueri libet vbi est saulus
ille persecutor: vbi lupus rapax.

Capitulum. xli.

Ece in ouem tam dñus est
qui percunctatur pastoris
semitam quā sequatur. Et
notandum q3 cum diceret.
Quis es dñe? Non ei a do

mino respondetur. Ego sum vnigenitus pa
tris: ego principiū: ego verbū ante secula.
Q2 enim Saulus incarnatum dñm credere
contemnebat: ⁊ eius humanitatis infirma
desperauerat: de celo hoc q3 contempserat au
diuit. Ego sum Jesus Nazarenus quez tu
persequeris. Ac si diceret. Hoc a me audi de
superioribus: qs in me de inferioribus de
spicis: auctorem celi venisse desperas in
terrām: ex terra ergo homines cognosce de
celo: vt tanto in me amplius sacramenta in
firmitatis metuas: quanto ⁊ hec perducta i
celestibus ad excellentiam potestatis pro
bo. Prosternens igit̄ me nequaq̄ te astruo
q3 ante secula deus sum: sed illud a me au
dis quod de me credere dedignaris. Postq3
enim dixit Jesus: adhuc in corporee ter
rene inhabitationis subdidit: Nazarenus:
velut si apertius diceret. Humilitatis mee
infirma suscipe: ⁊ tue superbie squamas amit
te. Sciendum tamen est: q3 ille defensionis
squame quālis pene omne humanum ge
nus contegant: hypocrisi tamen specia
liter ⁊ callidiorum hominū mentes fingunt.
Ipsi etenim culpas suas tanto vehementius
confiteri refugiunt: quanto ⁊ studiosius vide
ri ab hominibus peccatores erubescunt. Cor
repta itaq; simulatio sanctitatis ⁊ malicia
occulta deprehensa: squamas obiecit defen
sionis: ⁊ veritatis gladium repulit. Unde be
ne per ysaiam contra iudeos dicitur. Ibi
cubauit lamia ⁊ inuenit sibi requiem: ubi ha
buit foueam ericius. Per lamiā quippe hy
pocrite: per ericium vo malicios quosq; qui
diuersis se defensionib⁹ contegunt designā
tur. Lamia etenim humanam habere dicit
faciem: sed corpus bestiale: sic ⁊ omnes hy
pocrite in prima facie qs ostendunt: quasi
ex ratione sanctitatis est: sed bestiale ē cor
pus qs sequitur: q; valde inuti sunt que sub
dont spē moliunt. Ericij aūt nomine mali
ciosarū mentium defensio designat: q; vide
licet ericius cū apprehenditur cius ⁊ caput
cernitur: ⁊ pedes vident: ⁊ corpus oē con
spicitur: sed mox vt apprehensus fuerit: se
metipm in speram colligit: pedes introrsus
subtrahit: caput abscondit: ⁊ intra tenuitis
mamq totum simul amittitur: qs totū simul
ante videbatur. Sic namirum sic malicios
mentes sunt: cum in suis excessibus cōpre
henduntur. Caput enim ericij cernitur: q3 q

initis peccatis ad culpam accesserat videt:
pedes ericij conspiciuntur: q3 quibus vel
gressibus negocia sit perpetrata cognoscitur: ⁊ ra
mien addactio repente emulationibus mali
ciosa mens introrsus pedes colligit: q; cum
ea iniquitatis sue vestigia abscondat. Ca
put habebit: q; mirio defensionibus nec i
choate se prauum aliquod offendat: ⁊ qua
si spera in manu tenetur remanet: q; in qui
corripit cuncta que iam cognouerat subito
amittens: imo intus intra conscientiā pec
catorem tenet: ⁊ q totū iam deprehendo
viderat: tergiuersatione prave defensionis
illusus totum penitus ignorat. Fertur ergo
ericius in reprobis habere: q; multiplex mā
sele intra se colligens: in tenebras defensio
nis abscondit. Sed in hoc se peccator exco
sat: in qs coligatis defensionib⁹ suum in se
oculum corripientis obnubilat: pannus no
bis sermo etiam quō a similibus iudicatur
ostendit. Sequitur.

Capitulum. xlij.

Ua vni coniungitur et ne
spiraculū quidem incedit p
eas. Qui squame precedūt
ut ob ore predicantiū ali
quo vite spiraculo penetre
tur: ⁊ obdurate sunt ⁊ con
iungere. Quos enim similia
creatus sociat: eōrū dū pertinacia etiam de
fensio peruersa conspirat: vt de facierib⁹
suis alterna se inuicem defensione tegāt.
Qui enim qui q3 monitus: dū admoneri vel
corrigi alterum cernit: recepto contrō cor
pit iam verba vnanimiter allargit: q; se
in altero protegit. Bene ergo dicatur. Una
vni coniungitur: ⁊ ne spiraculum quidem in
cedit per eas: q; inquinatibus suis dum vi
ciis superba se defensione protegunt: sen
tē exhortationis spiracula ad se nullatenus
intrare permittunt. Quorum pellibus con
cordiam adhuc apertius subdidit dicens.
Una alteri adherebit: ⁊ tenentes se neqa
q3 separabunt. Qui enim dum corrigi po
terant in unquitatum suarū pertinacia vni
ti perdurant: ⁊ tanto magis quotidie a cogni
tione iustitie separabuntur: quanto a
se inuicem nulla increpatione separantur.
Ut sicut esse nouū soleat: vitia velut bo
nitia pernitiosum est: si non dñi mise
ricordia pertinacibus corripientibus tem
Peruersos ergo vsus corripientes tem

Eccl. 21 Nad. 1.

concordat: t eloquentia ineorrigibiles: quan to vnanimes facit. De hac vnitate reprobo rum per Salomonē dicitur. Stuppa collecta synagoga peccantiū. De hac Naum pphēta ait. Sicut spine inuicem se complectuntur: sic conuiuium corū pariter potantium. Continuus nāq; reproborum est delectatio temporalium voluptatum. In quo numirum conuiuio pariter potant: qui delectationis sue illecebris se proximis debent. Igitur quia membra leuiathan istius. i. omnes quos dei sermo squamarum compactionibus comparat: ad desensionem suam per culpa concordat: bene dicit. Una alteri adherebunt: t tenentem se nequaq; separabuntur. Tenentes enim se separari negant: quia eo ad desensionem suam vi ciffim constricti sunt: quo se sibi per omnia similes esse meminerūt. Descripto itaq; ei⁹ corpore ad caput sermo reducitur t quid semetipsum extreme persecutionis tēpore antiquus hostis exercerat nunciatur. Nam sequitur.

Capitulum. 34.

Ternutatio eius splendor ignis. ¶ Qd melius exponimus: si primo sternutatio quō agatur ideagem⁹. In sternutatione qppe inflatio a pectore erurgit q̄ cum aptos ad emanandū poros non inuenit cerebrum tangit t cōgesta per nares eriens: totum caput protinus concutit. In hoc itaq; leuiathan corpore. i. huic in malignis spiritibus: seu in reprobis hominibus qui illi per similitudinem iniquitatis inhesernt: quasi inflatio surgit a pectore: tum elatio se erigit ex presentis seculi potestate. Que quasi ad emanandū poros non inuenit: q: in hoc qd contra iustos exsultatur: disponente deo quantū appetit prevalere phibetur. Erurgens siquidem cerebrū tangit t concutit quia collecta elatio sathane sensum in fine mūdi arctius percutit: et caput turbat: dum ipsum auctorem malignorum spirituum: per eum qui antichristus dicitur in presentibus fidelium vehementius excitat. Tunc congesta inflatio per eius nares egreditur: q: tota superbie eius iniquitas aptis malicie statib⁹ demōstrat. Q: ergo sternutatio caput macie ēcutit: leuiathan illius sternutatio vocat illa eius extrema cōmotio q̄ vānatum hominē ingreditur: t p eius reprobos precipat. Qui tāta tunc furie se cōmouet: vt mēbra sui si pōt fieri etiā electa perturbet: tantis signis pdigijs vtitur: vt mirabilium potentia quasi quedā ignis lumine resplendere videatur. Q: ergo cōmotus caput illius musculis clarescere nititur: recte eius sternutatio splendor ignis vocat. In eo ergo qd se ad persequendos iustos cōmouet: ante reproborū oculos signorum virtutibus lucet. Et q: eius tyrānidi sapientes mundi adherent: eorūq; consilijs omne qd prauū molit exercet: recte subiungitur.

Capitulum. 35.

Et oculi eius vt palpebre diluculi. ¶ Per oculos quippe qui inherētes capiti vtilitati visionis inseruiūt: nō immerito eius consiliarij designant: qui suis pueris machinationibus aliter agenda sunt prudent: malignis eius operibus quasi ostensum pedibus iter prebent. Qui recte palpebris diluculi comparant. Palpebras nāq; diluculi extremas noctis horas accipimus: in quibus quasi nox oculos aperit dum venture lucis iam instia ostendit. Prudētes igitur seculi malicie antichristi peruersis consiliis inherentes: quasi palpebre sunt diluculi q: fides quā in Xpo inuenunt: quasi erroris noctes asserunt: t venerationem antichristi verus esse mane pollicentur. Spondent enim se tenebras repelliere t future lucem signis dare scientibus nunciare: q: nec psuadere q̄ volunt possunt nisi exhibere se meliora fateantur. Qui hic ipse coluber in paradiso primis hominibus loquens in eo qd se melius aliqd prudet simulauit: quasi diluculi palpebras aperit: qui in inocentibus mētibus humanitatis iguorantiā reppendit: t sciam diuinitatis promisit. Quasi ignorātie enim tenebras repellebat: t eterne scie diuinū mane nūciabat dicens. Aperientur oculi vestri: t eritis sicut dij scientes bonū t malū. Ita in illo tūc dānato homine veniens: eius oculi palpebras diluculi cōparant: q: sapientes illius simplicitatē vere fidei q̄si trāsacte noctis tenebras respuunt: t eius signa mēdacia quasi erurgentis solis radios ostendūt. Q: q: leuiathan iste nō solū hz oculos q malignis cōsiliis p

uersa prudeant: sed os quoq; ad puerilitates mētes hominū aperit: t qm p predicatores prauos ad diligendā erroris fallaciam auditorū corda succendit: apte subiungit.

((De ore eius lāpades procedunt.)) Qui enī prudēt oculi: q aūt predicant: os vocant. Si de hoc ore lampades exeunt: q: mentes audientiū ad amorē pfidie accendūt: t vnde quasi p sapientiā lucent: inde pculdubio p negotiam cōcremantur. Sed qualis ipsa sapientie eorum lux sit ostenditur: cum protinus subinfertur.

Capitulum. 36.

Sicut tede ignis accense.)) Ecce iam hypocrisis eorū aperte describitur: quorum predicatio redacta lampadib⁹ comparat. Teda enī eū accendit: odore quidem suaues hz: sed lumen obscurū. Ita isti predicatores antichristi: q: sanctitatis sibi spem arrogāt sed tñ opa iniquitatis exercent: ānā blandā quidem est qd redolent: sed nigrum qd lucent. Olent enim p simulationē iustitie: sz obscure ardent per negocie ppetrationē. Quorum simulatiōis maiorā Joānes in apocalypsi bestiā descriptōe cōprehendit dicens. Vidi aliam bestiā ascendēte de terra habētē duo cornua similia agni: t loquebat vt draco. Priore qppe bestiā. i. antichristū superiore descriptōe narrauerat post quē hec alia bestia ascendisse dicitur: q: post eū multitudo predicatorū illius ex terrena prāte gloriatur. De terra qppe ascendere est de terrena gloria superbire. Que hz duo cornua agni similia: q: p hypocrisim sanctitatis eā quā i se facitēr vīs habuit singularē sibi inesse t sapientiā mentē t vitā. Sz q: sub agni specie auditorib⁹ reprobis serpentinū virus ifundit: recte illic subdit. ((Et loquebat vt draco.)) Ista ergo bestia. i. predicantiū multitudo si apte vt draco loqueretur: agno similis nō appareret: sz assumit agni spēm: vt draconis exercear operationē. Q: hic virtūs p tedarū lampades exprimit: q: t obscure ardent p effectā malicie t quasi suaue redolent p simulationē vite. Sz nequaq; estimā dū est: qd tūc solum antichristi predicatores apparebunt: t nūc ab humanis deceptionibus desunt. Modo nāq; priusq; per semetipsos apparcat: nōnulli illum vocibus: pleriq; aūt moribus predicant. Tm predicatores simulationis illius nō sunt: q eū sacros dei ordines obtinent: fugientes rotis desiderijs mundā tenent: q virtutes esse ostendunt q̄ faciunt: sed vitiū est oē qd agunt.

Capitulum. 37.

Ed electorum mens quāto magis lucis eterne luci inhereat: tanto subtilius quō virtutes a vitijs discernere debeat videt. Quid aūt mirum est hoc nos spiritualiter agere: qd quotidie corporaliter eernim⁹ adulatores impiere. Qui eū minima percipiunt: prius qualitatē illius: post figurā: ad extremū eo pondus examinant: ne aut sub auri specie es lateat: aut hoc qd veraciter aurū est: monete reprobe figura deformet: aut qd t aurum: t recte figure est: hoc non integrū pondus leuiget. Cū igit mira ignorātia hominū facta cōspicimus: residere ad mētis nostre trutinā solertes quasi numismatū debem⁹: vt pri⁹ defectio aurū examinet: ne sub vtute se vitiū occultet: t qd prauā intentione agitur: recti vsione palliet. Cui⁹ si intentionis qualitas appetebat: impresse mor formule figura quereda est. si a probatis monetarijs. i. ab antiquis patrib⁹ discat: t ab eor vite similitudine nullo errore vastetur. Cum vo t per intentionē qualitas t recta per exēpla figura cognoscit: restat vt integrū eius pondus exquirat. Bonū quippe qd per signa t miracula coruscat: si perfectionis summā nō habet: pensari solicite p cautelā discretionis debet: ne dū imperfecta res quasi pro perfecta accipitur: in decipientis dānū vertatur. Predicatores itaq; antichristi quō veram numismatis qualitatē teneāt qui in his que agunt intentionis recte vim nesciunt: q: per hec non celestem patriam: sed culmen glorie temporalis exquirunt? Quō a monete figura non discrepant: qui ab omni pietate iustorum iustos persequendo discordant: quomodo in se integritatis pondus ostendunt: qui non solum humilitatis perfectionem nequaq; assecuti sunt: sz nec ipsam primā eius iānuam contigerūt. Vnde ergo electi cognoscant: qd eorum signa despiciant: quorū profecto actio omne qd a pijs patribus gestum memoratur ipsum qd a pijs patribus gestum memoratur ipsum impugnat. Sz ipsi quoq; electi dū tot signa contra

spiciunt: dum cōtemnentes virtutem tanta eius miracula perhorrescunt: quoddam dubietatis nubilum in corde patiuntur: qz dum pfidia illius malicia se celat: in ipsis se aliquatenus visus certior caligat. Unde recte subiungitur. ¶ De naribus eius fumus procedit. ¶ Oculorū quippe acies fumo suffocatur Fumus ergo de eius naribus procedere dr: qz de miraculorū eius indicijs ad mentem caligosa dubietas et in electorum corde generatur. De leuiathan naribus fumus egredi dr qz ex eius pfidijs mendacibus et bonarum mentiū oculos trepidatōis caligo confundit. Tunc nāq; in electorum cordibus conspectis terribilibus ignis: obscura cogitatio cōglobatur. Unde hoc quod iam superius memoriter diximus: veritatis ore per euangelium dr: Surgēt pseudo xpi: et pseudo pphete: et dabunt signa magna et pdigia ita vt in errorē inducantur: si fieri potest et electi. Que in re valde querendum est: quomodo aut hi qui electi sunt inducti in errorē possunt: aut cur si fieri pōt quasi ex dubietate subditur: ens qd fiendum sit dño ois prescius prestolat Sed qz electorum cor et trepida cogitatiōe concutitur: et tamē cor constantia non motum: vna hac sententia dño veraciter cōpicuus ē dicendo: ita vt in errorem inducantur si fieri potest et electi. Quasi enim iam errare ē: in cogitatiōe titubare: sed primus si fieri potest subiūgitur: qz pculdubio fieri non pōt vt in errore pene electi capiantur. Dū aūt in hac fumi caligine ipse et animo feruor exprimitur: cū primus subinfertur. Sicut olle succense atq; feruentes. Olle enim olla feruens ē: vna quecq; tunc alia cogitationū suarū impetus quasi spumas ardentis vindictē sustinens: quas et ignis zeli cōmouet: et ipsa tpalis oppressio more olle succense intrinseus clausus tenet. Unde quoq; Joānes cū huius bestie signa narrasset adiunxit. Ira vt igne faciat de celo descendere. Igne quippe de celo descēdere ē: de celestib⁹ electorū animis sceti zeli flāmas emanare.

Capitulum. 38.

War. 31

Isa. 14.

QUia no leuiathan iste alias nō solū serpens sed etiā regulus dr: p eo qd insidijs spiritib⁹ vel reprobis hoībus pcipatur: sicut Isaias ait: De radice colubri egredietur regulus: Inspiciendū nobis est quomō pene est qualiter regulus permat: vt ex operatōe reguli huius nobis malicia apertius innotescat. Regulus nāq; nō morsu primit: sed flatu consumit. Sepe quoq; acre flatu afficit: et quicquid vel positū longe ptigerit: solarium ispiratione tabescit. Dic ergo pēsare cōpellimur: p hoc quod de naribus eius fumus procedere dicitur et pfusq; apertus apparet qd quotidie i humanis cordib⁹ fumo pestifere exalatōis operatur. Qz enim sicut et superius diximus fumo oculos acies infirmatur non imerito de eius naribus fumus procedere asseritur: cuius nocīa in spiritalibus pauca in humanis cordib⁹ cogitatio nascitur: per quam acies mētis obtunditur: ne lux interna videatur. Quasi enim flatu nebulam caliginem emittit: quia in reprobōrum cordibus insidiarum suarum aspirationibus et amore vite temporalis estum congerit multiplicium cogitationum: et velut fumi globos multiplicat: quia inanissimas presentis vite curas i terrenorum hominum mente coacervat. Iste fumus et eius naribus prodiens: aliquando ad tempus etiam electorum oculos tangit. Dunc nāq; intrinseus fumus patiebatur propheta cum dicit: Turbatus est pre ira oculus meus. Dumus inundatione premebatur dicens: Cor meum conturbatum est in me: et lumen oculorum meorum non est mecum. Fumus quippe iste obtundit acrem cordis: quia caliginis sue nubilo serenitatem intime turbat quietis. Cognosci vero nisi tranquillo corde non potest deus. Unde per eundem propheram rursus dicitur: Vacate et videte quoniam ego sum deus. Vacare autez mens non potest que humano fumi inundationibus premitur quia i ea terrenarum cogitationum volumina ex presentis vite amore glomerantur. Lumē ergo quietis eterne hoc fumo amittitur: quia curarum pruriginē cordis oculus dū confunditur tenebratur: sed fumus aliter iste electorum animos turbat: aliter reprobōrum oculos excecat. Ut bonorum quippe oculis spiritalium desideriorum flatu respergitur: ne prevalente misera cogitatione deficiat. In pravorum vero mentibus quo se licentius per terrenas cogitationes colligit: eo ab eis funditus veritatis lumen tollit. Fumus iste reprobōrum cordibus quos illicita desideria ingerit: quasi p tot ante illos globos intumescit.

Capitulum. 39.

Ps. 87

Pſ. 40

Expositionis. S. Greg. Liber xxxiij.

TErte fumi globos nequimus: qz cū alij superi⁹ iacere sciunt: alij siccius surgant: si erit et in cogitatōne carnali et si alia prauitatis desideria transcūt: alia succedūt. Sepe aūt mens misera quod iaz transierit videt: sed vbi adhuc retineatur non videri gaudet de qbusdam vicijs qz eis subiecta iam nō sit et precauere ac gemere negligit: qz eorū vice successerunt alia: qb⁹ fortasse negligentibus succūbit: sicq; fit vt dum alia vicia trānscunt: et semper alia succedunt: ab hoc serpente cor reprobōz fine intermissione teneatur. Unde bene per Johel prophetam dr. Residuum eruce comedit locusta: et residuum bruchi comedit rubigo. Exprimimini ebrij et flete. Quid enim per erucā que toto corpore i terra repit: nisi luxuria designatur: q̄ cor quod tenet ira polluit: vt i supiorib⁹ mūdicie surgere amorez non possit. Quid per locustam que saltib⁹ euolat: nisi inanis gloria exprimitur: que se vanis presumptionibus exaltat. Quid per bruchū cui⁹ pene totum corpus in ventre colligitur: nisi edendi iglunies figuratur: Quid per rubiginez q̄ dum tangitur iccendit: nisi ira fruitur: Residuum ergo eruce locusta comedit: qz sepe cū luxurie vicium a mente recesserit: inanis gloria succedit. Nam qz iam per amorem cārnis nō seruitur: quasi sanctam se ex castitate gloriatur. Et residuū locuste bruchi comedit: qz sepe cum inani gloria que quasi ex sanctitate venebat resistitur: et ventri vel qbuslibet ambitiosis desideriis immoderatius indulcetur. ¶ Deus ens dei nescia tā atrocius ad quelibet ambitum ducitur: quanto nullo vel humane laudis amore refrenatur. Residuū bruchi rubigo consumit qz sepe dum ventris iglunies per abstinentiam restringitur: ire impatientia acrius dilatatur: que more rubiginis quasi eruēdo messem comedit: qz virtutū fructus impatientie flāma tabescit. Cum ergo vicia vicijs succedunt: agrum mentis alia pestis deuorat: dum alia relinquit. Bene aūt illic subdit.

Capitulum. 40.

Joel. 1

XPergite mimi ebrij et flete Ebrij quippe vocati sunt: q mundi hui⁹ amore confossi mala nō sentiūt que patiuntur. Quid ē ergo vt cere expergiscamini ebrij et flete: nisi somnū vestre insensibilitatis et culte: et in vastatōe cordis tot sibi succedentibus vicijs pestibus vigilantib⁹ lamentis obuia. Per tot igitur globos de leuiathan naribus fumus surgit: per quot numerū pestifer frugem cordis reprobi occulta aspiratione consumit. Cui⁹ adhuc fumi vim solicite dño opprimit: cū dicit subiungit: Sicut olle succense atq; feruentes. Olla enim succensa dr: cuz mens humana maligni hostis suasionibus inflagratur. Olla autem feruet cum iam et per consensum in desiderijs prave persuasionis accendit: et tot vndas quasi feruēdo pfert per quot se negotijs vsq; ad exteriora opera extendit. Dūc nāq; carnalis conscientia olle feruorem: ex leuiathan fumo feruentem pphera pspexerat cum dicebat: Oliam succensam ego video et faciē eius a facie aglonis. Ab aglonis nāq; facie humani cordis olla succenditur: dū ibi gratiane aduersarij spūs illecebre desiderijs inflāmatur. Ille nāq; q dr: Sedebo i monte testamenti in lateribus aglonis: sedebo in monte super astra exaltabo solū meum similis ero altissimo: mentē quoq; semel cepit malignus persuasione sue flamb⁹ quasi suppositis ignib⁹ accendit: quatenus⁹ non contēpta presentibus indefinenter per desideria struet vt alia contēnēda appetat: alia adepta contemnat: vt modo suis compendijs inhiet: modo alienis cōmodis et cum proximo detrimento contradicat: modo carnis illecebris satisfaciat: modo quasi in quodā culmine per cogitatōis superbiam rupta: carnali cura postposita totam se i typo elationis attollat. Qz ergo tot per varia desideria dilaceratur quot illigationib⁹ leuiathan illius inflammatur recte fumus eius succensam se et feruentem olle similis esse perhibetur: qa per tot se feruores afflata cū pēpranōibus pscientia erigit: per quot intra se cogitationibus tumescit. Quod ibis alēs adhuc veritas apertius exprimit dū subiungit: ¶ Dalimus ei⁹ prunas ardere facit. ¶ Quid

Isa. 14

Ps. 4

Ps. 47

B

enim prunas: nisi succensas in terrenis concupiscentijs reprobos hoium mētes appellat: Ardent eni cū quodlibet tēporale appetunt: q; numerā vrunt desideria: que getum ac integrum eē animū nō permittunt Totiens igit leviathan alitus prunas accendit: quotiēs ei⁹ occulta suggestio humanas menres ad delectatōes illicitas getrahit. Alias nāq; superbie: alias invidie: alias luxurie: alias auaricie: facib⁹ inflammat Superbie gppe facem menti cui supposuit: cum hanc ad prēmēda verba dūce iustionis instigauit. Invidie quoq; flamma charn animū succēdit: cum de accepto fratris sacrificio doluit: t per hoc vsq; ad fratricidū facinus peruenit. Luxurie facibus cor Salomonis crussit: quem tanto mulieribus amore subdidit: vt vsq; ad idolorum veneratione deductus: dum carnis delectationem sequeretur: conditoris reuerentie obliuisceretur. Auaricie quoq; igne achab animū concremauit: cū cum ad appetēdā alienam vineā impatientibus desideriis impulit: t per hoc vsq; ad reatum homicidij traxit. Tanto igitur leviathan iste halitu in prunas flat: quāto animā suggestionis hoc externe humanas mētes ad illicita inflāmat Unde t dī mox subditur.

Capitulum. 41.

Flāma de ore ei⁹ egreditur. Flāma gppe oris ei⁹ est ipsa istigatio occulte iocatōis. Prope eni suasionis verba ad vniuscuiusq; animū facit: sed flāma est que de ei⁹ ore egreditur: q; ardet i desideriis anim⁹ cū eius suggestionib⁹ instigatur. Hec quotidie suggerit. hec vsq; ad presentis vite terminū suggerere nō desistit. si tūc se negus dilatat: cum per illum tēnatū homine veniens in hui⁹ mundi se gloria apertius ostendit. Tunc ab eius naribus vastior fumus procedit: q; humana corda fignos ei⁹ admirationib⁹ territa ampliori istigatio peruit. Tūc eius halit⁹ vehementi⁹ prunas ardere facit: q; reprobor mentes quas iā calentes amore glorie t cupidis inuenerit suggestionis sue flatib⁹ vsq; ad negtiam ex crescende crudelitatis incendit. Tunc de ore ei⁹ flāma egreditur: q; gegd p se: gegd per dicatores ei⁹ logtur ignis ē quo infructuosa ligna peremantur: igne aūt terrene concupiscentie cor mens tangitur: q nequaq; fieri pciosa metalla concupiscunt. Qui ergo oris nō vult flāma affici: aurea doctoris veri sniam: non ligneā: feneā: stipulam: si aurum argentū t pciosus lapis, curet inuenire: q; tanto iguis suasionis illi⁹ amplius ē accendit quanto se ei ad pscrutandū molliorem gsq; prebuerit. Sed q; nulla rōne corrigitur: vt mens i hac corruptili carne posita nequaq; suasionis illius ardore tāgat: restat vt malignus flatib⁹ acusta ad oronis opem se sine cessatōe conuertat flāmaq; ppe suggestionem illius extinguit eius vida lachrymarum.

Sancti Gregorij. Liber. 34.

Capitulum primū.

Via et hoc mundo corpus gerim⁹ vnuersitatis terminus ex ea qua nos sum⁹ pte pensemus. Litus ppe qualis sit mundi finis agnoscam⁹: si solicite aspicim⁹: hoc quod de mundo gestam⁹. Et tas eteni nostra per iuueniles annos robustior viget: in senia aūt tēpore, crebr⁹ cescentibus morbis excoquitur: t dum diutius duxē ditur: vt subsistat moriēdi vice quotidie deficit p momēta vinēdi. Ita et mundi tempus dū venientib⁹ annis augetur: crebr⁹ cescentibus malis afficitur: t vnde augmentum etatis capit: inde salutis dispendium sentit. Tribulatōes nāq; illi cū tempor⁹ crescunt t eo detrimenta vite, debilior tolerat quo quasi ad viam pfectio⁹ durat. Totis enim contra illum hostis antiquus viribus soluitur: q quāuis iā nūc iterfit: p eo q superne pdītōis beatitudinē amisit: tunc tamen plen⁹ extinguit qū a tēptandi licētia astractus eternis iendīs religatur. Dū et extrema mūdi atrocius tēptatur⁹ aggredit: q; tanto sit feruentior ad seuiciā: quāto se vicinior sentit ad penam. Cōsiderat gppe q; iusta sit vt licentiaq; negligime libertatis amittat: t quātū breuitate tpis angustat: tantū multiplicitate crudelitatis expandit: sicut de illo voce angelica ad Joannem dī: Ve terre t mari q; descendit diabolus ad vos habens irā magnā sciens q; modi

cū tēpus hz. Tunc ergo in magne ire furorem se dilatat: ne q in beatitudine stare nō potuit: in damnatōis sue foueam cuz pauore ruat. Tunc gegd negter valuerit callidius erquirit: tunc cerucē superbie alter⁹ erigit: t per damnatū illū quem gestat holem dit. Unde t diuina voce recte nunc dī: In collo eius morabitur fortitudo. Quid enim collo leuia: han istius: nisi elatōis ostentio designatur: qua contra deū se erigens cum simulatōe sanctitatis et tumore potestatis extollitur. Qz enim per colli superbia exprimitur: Isaias ppheta testatur: q hierusalē filias redarguit dicens: Et mbulauerunt extento collo. In collo ergo leviathan tūr⁹ fortitudo demorari dr: q; elationi illius etiam subiuncta potentia suffragatur. Hā gegd tunc superbe extollitur gegd collide machinatur: et cum virtute potentie secularis erigitur. Quod Daniel ppheta iuens ait: Dolus in manu ei⁹ dirigetur. Dolus qppe in manu est fraus i virtute: q; oē quod negter volet: hoc ad tempus eregi etiaz fortiter potest. Dolus ho eius dirigi dr: quia fraudis eius malicia nulla difficultate prepeditur. Hoc enim leviathan iste vel vasa eius habere erebro ppium solent q; ad ingratis sue cumulū ea que negter appetūt explere negus possunt. Nam cū fortasse confirmantur electi atq; i desideriis illicitis runt: hoc plerūq; diuini muneris manu retinētur q; voluntatis misere nullos effect⁹ sortiuntur: cūq; cor⁹ vocis valida contrarietas nascatur plerūq; ex ipsa impossibilitate corrigūtur: t miro interne dispōnis ordine p uersionē mutatio male voluntatis sequitur: dū per infirmitatē perfectio denegat. Hic est eni q; sub specie vnitatis aie dissimilitudinem inducit: atq; in pravis itineribus gradiente per ppheraz vīs dicit: Ecce ego sepiā viam tuā spinis: t sepiam eā macerias: t semitas suas non inueniet: t sequetur amatores suos t non apprehendet eos: et quaret eos t nō inuenies dicet: Vadam t reuertar ad virū meū priorem q; mihi bū erat tunc magis q; nūc. Spinis eni electorum vie sepitur: dū voloz⁹ pmetōis inuenimus i hoc quod tempaliter concupiscimus Quasi interposita macerie vīs cor⁹ obuiat amatorum numerum desidera perfectōis dilectas ipugnat. Bonum profecto die amatores suos querunt t non inueniunt dum se quendo malignos spūs: nequaq; eas quas appetunt huius seculi voluptates apprehendunt. Dū aūt subditur: q; et ipsa difficultate mor dicat: Vadam t reuertar ad virū meū priorē q; melius mihi erat tunc: magis q; nunc. Prior gppe vir pius ē: q; casta sibi ama sancti spūs interposito amore cōiunxit. Quem tūc mens vnuscuiusq; desiderat: cum multiplices amaritudines velut quasdam spinas inuenit: i his delectationibus quas temporaliter concupiscit. Hā dū aduersitatibus mūdi que diligit anima morderi cepit: tunc plen⁹ intelligit: quanto illi cū priore viro melius fuit. Eos ergo quos voluptas prava peruertit: plerūq; aduersitas corrigit. Unde t nimis timendus est: ne sequantur p spera cū desiderant iniusta: q; difficilius malum corrigatur quod pfectionis etiam prosperitate fouetur. Le viathā itaq; iste q; cū mēbris suis eternis ē cruciatibus deputar⁹ t dolus in manu ei⁹ dirigitur: t i collo eius fortitudo demorat: q; hoc ē qd tpaliter contra bonos pacifica voluntate desiderat: et puerioze facultate pfumat: vt tanto ei de adaduersitate in pcipi nil obsistat: quāto ei i posteritate de prosperitate nihil remaneat. Et q; tos q; peruersis moribus amicitijs ei⁹ innotescat: prius vas mentis diuitias amittit: apte subiungitur.

Capitulum. 2.

Et facies ei⁹ precedit egestas. Per facie qppe solet notitia designari. Ctū scriptū ē: Et facies mea preedet te. i. noticia vocatū pbebit. Secundū est ho q; egestas i sacro eloquio aliter electorum ponitur: atq; aliter reproborum. Egestas nāq; electoz ē cum vere diuitie ex celsis patrie ad cor⁹ animā redeūt: t in hoc crūnoso pūtis vite exilio posita: pauper se ee meminerūt. Illas qppe diuitias sine ex satōe suspirāt: de quibus Paulus dicit: Et sciatis que sit spes vocationis eius et que diuitie glorie hereditatis eius in sanctis. Et q; adhuc eas nequaq; conspiciūt studios: miseri in crūna illius paupertate pcrepant. Hāc paulo dubio pauperē dicebant: Ego vir videns eas inspere: eam dicebat: Ego vir videns paupertatem meam: in virga indignatio

nis eius. Virga enim indignatōis dei ē percussio destructōis. Quam indignatione tūc homo pertulit cum ex paradiso pulsus veras ierni gaudij vanitas amisit: q; cicera q; necessanter conspiciant q; in prīis vite penurtam ab illa potestatis igenite facultate ecciderant bene dī: Ego vir videns paupertatem meam. Quisqs enī adhuc visibilia appetit peregrinatōis sue malum non intelligit: t hoc ipsum quod patitur videre nescit. Hanc paupertatē Dauid pphera ituens ait: Infirmata est i paupertate virtꝰ mea. In paupertate etenī virtus infirmari dī: q; lapsus in hac peregrinatōe animꝰ t corruptōis sue molestijs reuerberatꝰ hoc quod pdidit pspicari pspedit. Sed hanc paupertatē reprobi considerare nescīūt: q; dū sequuntur ea que conspicūt: cogitare invisibilia negligunt que perdidērūt. Unde t egestas eorum pprie dī: q; dum replentur. vicijs: virtutum diuitijs vacuantur. Quibus sepe cuenit vt per elatiōis dementiam sublevati: pā nequaqꝫ ruine sue dāna considerant cē se etiam a bonis actibꝰ inopes nō cognoscant. Unde voce angelica predicatori laodicie dī: Dicis q; diues sum t locupletatus: t nullius egeo: t nescis q; tu es miser: t miserabilis t pauper: t cecꝰ t nudus. Quasi diuitem se asserit q; per arrogantiam sanctitatis extollitur: sed pauperem cecumq; t nudum arguitur. Pauper ꝙ q; virtutū diuitias non hꝫ: cecus: q; nec paupertatem quā patitur videt: nudus: q; primaz stolam pdidit: sed peius: q; nec se perdidisse cognoscit. Q; ergo vt dixim⁹ egestas reprobꝰ ē defraudatio meritoꝝ: recte de leuiathan dī: faciem eius precedit egestas. Nemo quippe cognitōi eiꝰ iungitur: nisi prīus virtutū diuitijs denudetur. Prius enī bonas agnitōes subtrahit: t tunc eius aptiorem noticiā sue inigratis ifundit. Egestas ergo facie illius precedere dī: q; prīs facultas virtutum perditur: vt quasi p familiaritatem postmodū eiꝰ noticia cognoscatur. Uel certe q; multis ita fraudulēter surrepit: vt ab eis deprehendi nequaqꝫ possit vt sic virtutes eoꝝ enecuat: quatenꝰ astucie sue maliciam non ostendat: faciem eius egestas precedere perhibetur: ac si apte diceret: q; cuꝫ insidians temptat: prīusqꝫ videatur expoliat. Dicit enī quod de effraym per pphetam dī: Comederunt alieni robur eius et ipse ignorauit. Alieni quippe intelligi apostate angeli solent: q; robur comedunt: cuꝫ virtutem mentis peruertendo ptumunt. Quē effraym pertulit t nescīuit: q; in tēptatiōe malignorum spūum t robur animē perdidit: t hoc ipsum q; perdiderit nō intellexit. Leuiathan ergo faciem egestas antecedit: q; negligentium mētes ante temptando expoliat quam eius insidias is q; temptatur agnoscat. Per hoc ergo quod dictum est: i collo eius morabitur fortitudo: virtus violentie ostenditur. Per hoc ꝙ subdītur: t faciem eius precedit egestas: fraudis subtilitas designatur. Quānis de eo q; eꝫ facie egestatem preire cognoscimus suppetit aliud: quod tamē tristius exponamus. Terribili quippe ordie dispēnis occulte: prīusqꝫ leuiathan iste in illo damnato homine quem assumit apparet: a sancta ecclesia virtutū signa subtrahuntur: nam pphetia absconditur: curationum gratia auferetur: p̄lationis abstinētie virtus immutatur: doctrine verba contriscescunt: miraculorum prodigia tolluntur. Que qdem nequaqꝫ superna dispensatio funditus subtrahit: sed nō hec sicut prioribus temporibꝰ aperte ac multipliciter ostendit. Quod tamē mira dispensatiōe agitur: vt vna ex re diuina simul pietas t iustitia complicatur. Dum enim subtractis signoꝝ virtutibꝰ sancta ecclesia velut abiectior appareat: t bonoꝝ premiū crescit: qui illa p spē celestium: nō ppter p̄sentia signa venerantur: t malorum mens cōtra illam eius ostenditur: q; sequi que promittit inuisibilia negligunt: dum signis visibilibus nō tenentur. Dum igitur humilitas fidelium oīum multitudine t manifestatione signorum quasi destituitur terribili occulte dispositiōis examine inde bonis misericordia largitur vnde malis iusta ira cumuletur. Quia ergo leuiathan iste prius q; manifestus t conspicuus veniat ex magna parte in sancta ecclesia signa virtutum cessant: recte nunc dī: Facie eius precedit egestas. Ante enim a fidelibus miraculorum diuitie subtrahuntur: t tunc cōtra eos antiquus ille hostis per apta prodigia ostēditur: vt quos ꝑ signa extollit eo a fidelibus sine signis robustius laudabiliusq; vincatur: quānis etiaz fidelibꝰ in certamine

signa non deerunt: sed tanta erunt dīuine vt nostrop aut pauca aut nulla videantur. Quorum nimirū virtus omnibus signis fit potior: cum omne qđ ab illo terribiliter fieri cōspicit: per interne constantie calcem pmit. Sed malignus hostis tanto ptra eos acrio ri immanitate se exhibet: quanto se despici etiam elarescentibus miraculis dolet. Totum ergo se in eorum interitum colligit: ancīpitesq; reprobos in necem fidelium vnanimi crudelitate coniungit: vt seuiciam suaz tanto robustius exerceat: quanto t in eis que peruerse agere appetit: nulla sibi sui corporis membra discordant. Unde t recte dī. Membra carnū eius cohērentia sibi. Carnis vero leuiathan istius sunt omnes reprobi: qui ad intellectuz spiritualis patrie per desiderium non assurgunt. Membra vero sunt carnium: hi qui eisdem peruerse agentibus t sese ad iniquitatem precedentibus iunguntur: sicut econtra per Paulum dominico corpori dicit. Vos estis corpus christi: t mēbra de mēbro. Aliud quippe ē membrum corporis aliud mēbrū membri. Membrum quippe corporis pars ad totū: membrū vero membri est particula ad partem. Membrū nāq; mēbri est dignitas ad manus ad brachiū: membrū vero corporis totum hoc simul ad corpus vniuersum. Sicut ergo in spirituali dīco corpore membra de mēbro dicimus eos qui in eius ecclesia ab alijs regantur: ita in illa leuiathan istius reproba congregatione membra sunt carnium: qui iniquo ope quibusdaz se nequioribus iungunt. Sed q; hostis malignus sibi in puerso opere a prīis vsqꝫ ad extrema cōcordat diuinus sermo in eo membra carnium sibimet cohērentia memorat. Sic nāq; peruersa vnanimiter sentiūt: vt nulla cōtra se vicissim disputatione dissideantur: nulla eos diuersitatis altercatio tūc scindit: t ideirco contra bonos vehementer prevalēt: q; in malo se concorditer tenent.

Capitulum. 3.

Sicut enim iam superiꝰ diximus vt perniciosum ē si virtus desit bonis ira permitiosius est si non desit malis. Reproborū quippe virtus bonorum viam tanto durius prepedit: quanto ei se per collectionem dariꝰ opponit. Hanc vnitatem reproborum perniciosam sibi Paulus conspexerat cum in medio saduccorum pharisceos deprehensus dicebat. De spe t resurrectione mortuorum ego iudicor. Cuius nimirum voce percussa ptinus cōtra se vicissim audientium turba dissilunt. Cumq; in duas partes tumultuantium multitudo diuidit Paulo via ereptionis aperitur: q; que turba persequentium vnita constringebat: diuisa laxabat. Eripiuntur ergo iusti: dum diuidūtur impii: t electorum votū ad perfectum veniunt: dum reprobꝰ agmina per discordiam cōfunduntur. Quod bene etiā maris rubri scissione signatur. Dum enim in duas partes vnda dividitur: ab electo populo ad terram repromissionis iter ostenditur: quia dum malorum vnitas scinditur: bone mentes ad hoc quod appetunt perducantur. Si malorum vnitas nota nō fuisset: nequaqꝫ diuina prouidentia superbientiuꝫ linguas in tanta diuersitate dissipasset. Si malorum vnitas nota nō fuisset sancte ecclesie hostibus pphēta non diceret. Precipita domine: divide linguas eorum. Q; ergo leuiathan iste tunc contra electos dei in suis viribus effrenatur: cum ad augmentū sue malicie vnitatez in reprobis habere permittitur: vt tanto contra nos robustius vires suas exerat: quanto non solūz nos ictu fortitudinis: sed etiam mole adunationis impugnat. Sed quis contra ista sufficiat q; mens ad tante elationis t compagis pondera non ab ipsa cogitationum radice cor tremiscat: Unde quia trepidare nos per infirmitatem conspicit protinus diuina clementia quid per semetipsam faciat adiungit. Nam sequitur. Si dicit contra eū fulmina: t ad locum aliqm non ferentur. Quid appellatione fulminum: nisi tremendi de ille extremi iudicij sentētie designantur? Que ideireo fulmina vocantur: quia nimirum cos quos ferunt in perpetuum incendunt. Fulmina nāq; super eum Paulus venire conspexerat cum dicebat. Quez dominus Jesus interficiet spiritu oris sui: et destruet illustratione aduentus sui. Hec autem que in eum mittuntur fulmina: ad istum que in eum mittuntur fulmina: ad istum alium non ferentur: quia iustus quidem alium non ferentur: quia iustus quidem alium non ferentur: quia iustus quidem

ticum sub poleis gemit: ita illo extremo iudicij ventilabro inter triticum palea sc̃a discernitur: vt nec in tritici horreū palee transeant: nec in palearum ignem horrei grana delabantur. Illa ergo fulmina locum aliquā nequaq̃ tangunt: quia videlicet igne suo non grana sed paleas incendunt. Sed q̃ leuiathan istum pena non corrigit: infinuat dum subiungit. ¶ Cor eius indurabitur quasi lapis. ¶ Cor enim antiqui hostis vt lapis indurabitur quia nulla vnq̃ conuersionis penitentia mollietur. Qui quia solis ictib⁹ eterne vltionis aptabitur: recte protin⁹ subinfertur. ¶ Et stringitur quasi malleatoris incus. ¶ Incudes quoq̃ malleator solis aptam percussionibus figit. Ad hoc ergo ineas statuitur vt crebris ictibus feriatur. Leuiathan vero vt malleatoris incus stringitur: q̃ inferni vinculis coarcebitur: vt eterni supplicij cōtinua percussione tundatur. Qui modo quoq̃ percutitur: dum iusti quiq̃ illo in infidos vigilante sed doloribus tabescente saluantur. Inincude autem alia vasa formantur: ipse vero tot percussionibus in vas aliud non transfertur. Recte ergo leuiathan ille incudi comparatus est: quia nos illo persequēte componimur: ipse autem t semper percutitur t in vas vtili nunq̃ formatur. Eterne illum percussione relinquimus t nos superni artificis manu in eius tentatione percussi: per illum quasi vascula formata transimus. In ipso etiā tunditur: vt ad vsum domus superne veniamus. Ipse vero quasi incus stringitur quia t si nunc tempus mundum circuit in inferno tamen positus: iam sub ictu sententie non vagatur. Sequitur. ¶ Cui subiatus fuerit: timebunt angeli: t perterriti purgabuntur. ¶ Scriptura sacra ita nōnunq̃ tempus preteritum futurumq̃ permiscet: vt aliquando futuro pro preterito: aliquando vero vtatur preterito pro futuro. Futuro nūq̃ pro preterito vtitur: cum Joannis mulier paritura masculum qui regat gentes in virga ferrea demonstratur. Quod quia incarnato domino veniente iam factum fuerat res gesta nunciabatur. Rursum preterito vtitur pro futuro: sicut per psalmistam dominus loquitur dicens. Fo. 21 Foderunt manus meas t pedes meos: dinumerauerunt omnia ossa mea. Quibus videlicet ꝓphetie speties dominice passionis quasi iam transacta describitur: sed tamen adhuc longe post futura nunciatur. Hoc ergo loco quo dicitur. Cum sublatus fuerit tunc bunt angeli: nil obstat intelligi: quia sub futuri temporis modo preterita describūtur. Nec recte intelligentie sensum relinquim⁹ si credamus leuiathan isto ab arce beatitudinis cadente in ruinam eius etiam electos angelos expauisse: vt cum istum et illorum numero superbie lapsus ejceret: illos ad robustiue standum timor ipse solidaret. Unde t subditur.

Capitulum. 4.

Timebunt purgabuntur. ¶ Purgati vero sunt: quia nimirum isto cum reprobis legionibus eunte: soli in celestibus sedibus qui beate eternum viuerent remanserant. Vnius itaq̃ lapsus eos terruit t purgauit. Terruit ne conditorem suum superbe despicerent: purgauit vero: quia eruentibus reprobis actum est vt electi soli remanerent. Et quia cunctorum opifex deus sit ad bonorum custodiam etiā bene vti actione reproborum: lapsum cadentium vertit i profectum manentium: t vnde punita est culpa superbientium: inde humilibus angelis t inuenta t solidata sunt augmenta meritorum. Istis nāq̃ cadentibus illico in manere datum est: vt cadere omnino non possunt. Sancti vero angeli dum in istis natere sue damna conspiciunt in seipsis ipa cautius robustiusq̃ consistunt. Unde fit auctore omnium rerum domino cuncta mirabiliter ordinante: vt illi electorum spirituum patrie celestis etiam ruine sue damna proficiant: dum inde firmius constructa sit: vn de fuerat ex parte destructa. Sed quia sepe scriptura sacra predicatores ecclesie: pro eo quod gloriam patrie celestis annunciat angelorum solet nomine designare: possumus hoc loco angelos sanctos predicatores accipere. Unde est enim q̃ Joannes in apocalypsi septem ecclesijs scribens angelis ecclesiarum loquitur. idest predicatoribus populorum. Unde propheta ait. Et angeli pacis amare flebunt. Unde rursum Malachias ait. Labia sacerdotis custodiant scientiam t legem inquirunt ex ore eius: quia angelus dominj exercituum est. Unde Paulus ait. Magnum est pietatis sacramentum: quod manifestatum est in carne. iustificatum in spiritu: apparuit angelis: predicatum est gentibus: creditum est mundo: assumptum est in gloria. Qui igitur dispensationis mysterium: postq̃ apparuisse angelis dixit: predicatum gentibus subdidit: profecto angelorum nomine predicatores sanctos. idest veritatis nuncios designauit. Si ergo hoc quod dicitur: cum sublatus fuerit timebunt angeli: t territi purgabuntur: ad futurum tempus refertur: aduentente districto iudice extrema hic ictus leuiathan damnatio designatur: quia de hoc mundo peram iudicij tollitur: qui nunc mira mansuetudinis longanimitate toleratur. Tanto autem hinc pondere terroris eruitur: vt sanctorum etiam predicatorum fortitudo turbetur. Cum enim sublatus fuerit timebunt angeli: quia cum iudicij turbine rapitur: hi qui in corporibus reperti potuerint: immenso terrore concussi: etiaq̃ supernę patrie mēbra contremiscant. Quamuis enim iam fortes atq̃ perfecti: adhuc tamen quia in carne sunt positi: non possunt in mentis terroris turbine nulla formidine concuti. Sed cum leuiathan iste rapitur: eumq̃ omnia elementa in eius interitu quatiuntur: predicatores sanctos quos vt diri adhuc in suis corporibus ilico tempus iudicij inuenerit: spes de regni propinquitate letificat: t carnis infirmitas de ire ostensione perturbat. Erit ergo in eis aliquo modo tremor: letus t timor securus: quia t celesti regno se remunerari certi sunt: et per tanti turbinis metum pro carnis infirmitate contremiscant. Considerem⁹ ergo quomodo tunc iniquorum conscientia concutitur: quando etiam iustorum vita turbatur. Di qui oderunt aduentum iudicis: quid facient si terrorem tanti iudicij etiam qui diligunt expauescant? Et quia in sanctis predicatoribus hoc pauore exequitur: si qua eis inesse potuit leuium rubigo viciorum postq̃ dixit: cum sublatus fuerit timebunt angeli: apte mox subditur: et terrori purgabuntur. Sed quia hec de leuiathan fine cognomin⁹: iterum prauiq̃ pereat quid agat audiamus. Sequitur. ¶ Cum apprehenderit eum gladius subsistere non poterit: neq̃ hasta neq̃ torax. ¶ In scriptura

sacra aliquando per gladium sancta predicatio: aliquando eterna damnatio: aliquando tribulatio temporalis: aliquando animę hostis ira vel persuasio designatur. Gladius vero sancta predicatio ponitur: sicut Paulus ait. Et gladium spiritus quod est verbum dei. Gladij nomine eterna damnatio designatur: sicut de predicante heretico scriptum est. Si multiplicati fuerint filij eius in gladio erunt: quia quantalibet hic numero fecunditate germinent: eterna damnatione cōsumantur. Gladius tribulatio temporalis accipitur sicut marie secutus tribulationibus dicitur. Et tuam ipsius animam pertransibit gladius. Rursum per gladij ira vel persuasio malignę hostis exprimitur: sicut psalmista ait. Qui liberasti Dauid seruum tuum de gladio maligno. Benignus quippe iudex predicationis est gladius quo percutimur vt a culpa moriamur. Maligni vero est diabolice persuasionis gladius: quo male quisq̃ percutitur: vt a vita rectitudinis extinguat. Antiquus ergo hostis ē gladius ille tāc dirus natus homoꝝ vsum ministerij eius assumptus. Ipsum quippe per maliciam fraudis evacuit: t infirmorum corda transfigit. Hūc ergo leuiathan gladius apprehēdit: cū eum finis damnatus homo suscepit. Os autem gladij nomine ex⁹ ira signatur: recte non apprehendere gladiū: sed a gladio apprehendi describitur. In tantum quippe tunc mēs iniqua vertitur: vt dominari omnibus appetens: nequaq̃ sue ire dominetur. Hos nāq̃ cum iram vt vsum iustitie assumpsit: gladium tenemus: q̃ eam sub equitate iudicij possidendo moderamur. Ille aut qui per abruptā furoris rapitur: non apprehendere gladium: sed a gladio apprehendi perhibetur. Non enim iram possidens tenet: sed ab ira tenens tenetur.

Capitulum. 5.

Uncis autem liquet q̃ hasta aduersarium percutimus: torace vero ab aduersario munimur. Per hastaꝝ vulnera infirmos: torace tegimur ne vulnerem⁹: quid igitur per hastam nisi predicationis iaculum: quid per thoracem iusti fortitudo panditur designari? Leuiathan ergo iste q̃ per assumpti reproboꝝ

hominem in ira omnimode crudelitatis effrenatur: apprehendi gladio dicitur: nam per ostensionem immense tunc fortitudinis exhibet quicquid nequiter potest: et neq; hasta: neq; torax subsistere poterit: qz in antichristum veniens tante virtutis gloria apparebit: vt si supernum adiutorium deest: et predicantium acumen obtundat: et longanimitatem patientium destruat. Nisi enim iustorum vitam superna gratia solidet: non subsistit hasta: quia predicatorum virtus frangitur: non subsistit torax: quia constantium patientia dirupta penetratur. Unde et subditur. (¶ Reputabit enim vt paleas ferrū: et quasi lignum putridum es.)) Quod supius hastam dixit: hoc inferius ferri appellatione replicauit: et quod toracem protulit: hoc rursum eris cōmemoratione signauit. Ferrum nāq; acuitur vt aduersarius vulneretur. Es autem rubigine pene nulla consumitur. Ferro ergo predicationis iacula: ere autem longanimitatis constantia designatur. Unde et sub assur specie de sancta ecclesia per moysen dicitur. Ferrum et es calciamentum eius. Calciamentum quippe in scriptura sacra munime predicationis accipitur: sicut scriptum est. Calciati pedes in preparatione euangelij pacis. Quia ergo per ferrū virtus: per es autem perseuerantia exprimitur ferrum et es calciamentum eius dicitur: cū predicatio eius acumine simul et constantia munitur. Per ferrum enim mala aduersantia penetrat: per es autem bona que ppo sunt: longanimiter seruat. Cuius profecto perseuerantia illic apertius infirmat diēs. Sicut dies inuentutis: ita erit et senectutis illius. Sed leuiathan iste quando illum gladium quem sacra eloquia antichristum vocant: in exercitationē sue iniquitatis assumpserit: et ferrum velut paleas: et es velut lignum putridū reputabit: qz nisi diuina gratia protegat: et predicantium vires velut paleas nequicie sue igne consumet: et patientium constantiam quasi lignum putridum in puluerem rediget. Et acumen igitur ferri et eris fortitudo deficiet: dum per violentiam virtutis illius et predicationis sensus obtunditur: et patientie longanimitas dissipatur. Nisi ergo electos suos opitulatio diuina roboret: vbi tunc infirmi erunt: si fortes sicut paleę reputantur. Quid tunc leuiathan iste de palcis faciet: si ferrum quasi paleas estimabit: Quid de putridis lignis actum est: si quasi lignum putridum eris fortitudinem soluit: Sed o quā multi qui suis viribus ferrum se vel es estimant: in illo tunc tribulationis igne se paleas esse deprehendunt: et quā multi qui per infirmitatem propriam se esse paleas metuunt: per diuinum adiutorium fulti inferri atq; eris soliditate roborātur: vt contra aduersarium suum tantomagis in deo fortes sint quanto de se amplius infirmos se esse conspexerint. Sed quanto altius behemoth iste contra electos dei per miracula erigitur: tanto contra eum sancti quiq; vehementius ad predicationis se verba constringunt. Qui tamen ita reproborā mentes possidebit: vt eas nulla confessionis veritatis iaculatione derelinquat. Unde et subditur. (¶ Non fugabit eum vir sagittarius.)) Quid enim per sagittas: nisi verba predestinatorum accipimus. Que dum et voce bene viuentium distinguuntur: audientium corda transfigunt. Dic sagittis sancta ecclesia percussa fuerat que dicebat. Et vulnerata charitate ego sum. De his sagittis psalmista voce narratur. Sagitte parvulorum facte sunt plage eorum: quia scilicet verba humilium penetrauerunt animos superborum. De his sagittis venienti propugnatori dicitur. Sagitte tue acute: populi sub te cadent in corde. Vir itaq; est sagittarius: quia per sancte intentionis arcum audientium cordibus verba recte exhortationis infigit. Quia ergo leuiathan iste verba predicantium despicit: et cum reproborum mentes male suadendo momordit: rursus inter iacula omnimodo eas nō relinquit: recte dicitur: non fugabit eum vir sagittarius. Ac si aperte diceretur. A reproborum cordibus eum sancti predicatoris sagitta non excutit: quia quisquis ab illo apprehenditur: verba iam predicantium audire contemnit. Unde bene precatio precedentibus texitur: dominus de his quos in manu antiqui hostis deserit: per prophetam dicit. Immittam vobis serpentes et regulos: quibus non est incantatio. Ac si diceret. Iusto iudicio talibus vos immundis spiritibus tradam: qui a vobis eruti exhortationis predicantium quasi incantantium sermone uon valeant. Quia ergo leuiathan

iste a cordibus reproborum sancte predicationis spiculis non mouetur: ipse etiam sanctorum virorum contemptus addicit: eum ultio subinsertur.

Capitulum. 6.

A stipulam versi sunt ei lapideo funde.)) Quid per fundam: nisi sancta ecclesia figuratur. Funda nāq; dum in gyrum mittitur: sicut de illa lapides eruunt: gb⁹ aduersariorum pectora feriantur: ita sancta ecclesia duz volubilitate tēpor per tribulationū circuitum ducitur: fortes et illa viri prodeūt: gb⁹ quasi lapideis ictibus iniquorum corda tundantur. Unde et ad ppherā de bonis doctoribus dom⁹ dicit: Deuorabunt et subiicient lapidib⁹ funde. Sancti ppe doctores q ad virtutem et alios instruunt hostes deuorant: dū eos intra corp⁹ suum per vim puersionis imutant. Quos lapidib⁹ funde subiecūt: qz dū fortes quosq; in sancta ecclesia viros instituūt: per eos aduersariorū superbientiū pectora dura confringunt. Unde et Golias imanissimus: saxo funde mortuus est: qz singulari sancte ecclesie lapide drabolica ecclitudo superatur. Leuiathan itaq; iste qz dānato illo homine assumpto: quoslibet fortes ecclesie velut infirmos despicit: eorūq; vires quasi paleas pmit: recte nunc dr: in stipulam versi sunt ei lapides funde. Ac si aperte diceretur. Sanctorum robur quasi in stipule molliciez redigit quorum lingua prius pectus illi⁹ duris ictibus tutudit. Omnē ppe tunc fortitudinē sue iniquitatis exercens: quāto se ab eis vinci spiritaliter videt tanto atrocius contra eos corporaliter prevalet. Et qz nil se cōtra eorum spūm prevalere considerat: in corā carne crudelitatis sue omnia argumenta consumat.

Capitulum. 7.

Sed qd mirū si hūanas vires despicit: q ipsa etiaz supernoꝝ spirituū se iudicij eterna tormenta conterunt. Unde et subditur. (¶ Quasi stipulā estimabit malleum.)) Ac si diceret: Etiam pondus eius animaduersionis despicit q se per supplicium desuper veniens ferit. In scriptura vo sacra malleus nomine aliquando drabolus designatur: per quem nāc delinquentium culpe feriuntur. Aliquando vo percussio celestis accipitur qua vel electi supernos ictus sentiunt vt a prauis operibus coerceantur: vel impia ira reprobos percutit. vt iam supplicia eterna precurrens: qd ēt ipsi horum merentur ostendat. Nam qz appellatione malleoꝝ antiqui hostis exprimitur ppheta testante cum superuenientem extremi iudicij contemplatur dicit. Quomodo confractus est: et contritus malleus vniuersę terre. Ac si diceret. Enim p quē vascula sua dom⁹ in monasterij vsum formanda percutit: qs perpendat quo turbine veniente extremo iudicio eterna damnatione confringat. Rursus per malleū percussio celestis exprimitur q Salomone templū edificante figuratur cum dr. Dom⁹ aūt cum edificaretur de lapidib⁹ dolatis atq; perfectis edificata est. Malleus aūt et securis et omne ferramentū nō sunt audita in domo cum edificaretur. Quid enī domus illa nisi sanctam ecclesiam quā in celestib⁹ dom⁹ inhabitat figurabat. Ad cui⁹ edificationem electi et animę quasi quidā expolati lapides deferuntur. Que cū edificatur in celestibus illic disciplinę malleus resonat: qz illic dolati atq; perfecti lapides ducimur: vt locis iuxta meritū congruis disponamur. Dic enī foris tūdimur: vt illic sine reprehensione veniam⁹: hic malleus: hic securis: hic omnia tunsionū resonant ferramenta: domo aūt dei nulli ictus audiuntur: qz in eterna pax omnis iam percussionū strepitus cōticescit: neq; ibi malleus percutit: qz nulla aduersio affligit. Hinc q; securis leuitas receptos iterum nulla forte securitatis sentētia pcidit: neq; ferramenta perstrepunt: qz nec quidem minima vitia ibi flagella sentiuntur. Qz ergo p malleū desuper veniens celestis pondus percussionis exprimit: qd est q leuiathan iste malleoꝝ despicit: nisi q supernę animaduersionis ictus formidare contemnit. Et qua stipulam malleum deputat: qz ad iuste ire se pōdera velut obtrita terrores leuissimos putat. Unde et subditur. (¶ Et deridebit vibrantem hastam.)) Contra leuiathan vero dom⁹ hastam vibrat: qua si eius mentem delictorum terminatur sententiam. Hastam ppe vibrare est eternam ei mortem et ultricem animad-

uersione preparare. Sed apostata spiritus
auctorem vite etiam cum sua morte despi
ciens hastam vibrantes videt: qz districto
iudicio quicquid graue quicqd horribile se pre
uidet pati nō meruit: sed quo se eterna tor
menta nō posse euadere conspicit: eo in ex
ecranda negotia furioz surgit. Quem eū ple
risq; hui⁹modi sapientes in cūctis appe
tit: tanta pertinacia: tanta fortitudine strin
gi non posse pfiderant: corda sua ad famu
latū ei⁹ tyrānidis inclinant: t omne quod
deo largiente sapiunt hoc contra eum ad
seruitium hostis illius inflectunt. Unde t
recte subdit. ((Sub ipso erunt radij solis.))
In scriptura enim sacra cum figurate sol
ponitur: aliquando dominus: aliquando
persecutio: aliquando de re qualibet mani
feste visionis ostensio: aliquando intelligē
tia sapientium designatur. Per solem qp
pe dominꝰ figuratur: sicut sapientie libro p
hibetur qp omnes impij in extremi die iudi
cij cognita sua damnatione pereuntes sunt. Er
rauimꝰ a via veritatis: t lumen iusticie non
luxit nobis: t sol non ortus est nobis. Ue si
aperte dicant. Interni nobis luminis radi
us nō refulsit. Unde t Joannes ait: Mulier amicta sole t luna sub pedibus ei⁹. In
sole vero illustratio veritatis: in luna autē
que menstruis suppletionibus deficit: mu
tabilitas temporalitatis accipitur. Sācta autē ecclesia quia superni luminis splēdo
re protegitur: quasi sole vestitur: quia cun
cta temporalia despicit: lunam sub pedib⁹
premit. Rursum ergo sole persecutio desi
gnatur: sicut i euāgelio veritas dicit: qp nā
ta sine radicib⁹ semina ortō sole aruerunt:
qz videlicet verba vite in corde terreno: uz
hominum temporali momento virentia su
perueniente persecutionis ardore siccātur.
Rursum sole manifeste visionis ostensio de
signatur: sicut prophera dominum cunctorum oculis apparentem venturum dicens:
In sole posuit tabernaculū suum. Ac si di
ceret: Humanitatis assumpte sacramēta: uz
in lumine manifeste visionis ostendit. Et si
cut eidem pphete diuina voce per nathā di
citur: Tu fecisti in abscōdito ego facio ver
bum istud in conspectu omnis israel: t i cōspectu solis. Quid enim per conspectum
solis nisi cognitionez insinuat manifeste vi
sionis? Rursum solis nomine sapientes in

Sap. 5

Apo. 12.

Ps. 18

2. Re. 12.

tellectus exprimitur: sicut i Apocalypsi scriptum est: Quartus angelus effudit fialam
suam in solem: t datum est illi estu afficere
homines igni. Fialam videlicet in solem ef
fundere. est persecutionis supplicia viris sa
pientie splendere fulgentibus irrogare: et
datum est illi vt afficeret homines estu et
igni: quia dum sapientes viri cruciatib⁹ vi
cti: male agendi errore tanguntur: illoz
exemplo persuasi infirmi quiq; temporali
bus desiderijs iuardescant. Ruine so fortium augmenta prestant perditionis infirmorum. Quia sole acumen sapientie designatur per comparationem quoq; a Salomone dicitur. Sapiēs vt sol permanet: stul
tus vt luna mutatur.

Apo. 16

Eccl. 27.

Capitulum. 7.

Oc ergo loco qd solis radios: nisi acumina sapientiuz
demonstrantur? Quia cuz
multi qui in sancta ecclesia
luce sapientie resplendere
videbantur: tunc vel pua
sionibus capti: vel minis territi: vel crucia
tibus fracti leuiathan istius seditioni subiū
guntur recte dē: sub ipso erunt radij solis.
Ac si aperte diceretur. Qui qui intra sanctā
ecclesiam per acumina sapientie quasi ra
dios videbantur lucis aspergere: t p auctoritatem rectitudinis desuper resplēdere po
testati leuiathan istius iniqua se operatione subtraxerunt: vt non iam recte predicando desuper luceant: sed ei peruerse obsequendo famulentur: Solis ergo radij sub ipso
sunt: cum nōnulli t docti viri sapientie sue
acumina nō libere agendo subtrahunt: sz ad
vestigia leuiathā istius t peruersitate operis: t blandimento adulatōis inclinant: vt
intelligentia que illis sicut sol desuper fuit:
ex celesti munere antiq hostis pedibus substernantur et terrena cupiditate. Unde et
nunc cum quisq; sapientium vel doctorum
pro cōmodo vel gloria vite temporalis per
adulationis lapsum terrenis potestatibus praue agentibus. subijcit quasi sub ve
stigijs venientis antichristo solis se radius
sternit. Et velut celi lineꝫ sibi behemoth humiliat: dum per pestiferum assensum sapientium mentes calcat: Dorsum vero leuiathan istius pedibus se radij solis subdunt
quotiens hij qui doctrine videntur lumine

Eccl. 7.

resplendere immoderato acumine prāua
in sacro eloquio sentiunt peruersisq; sensibus eius se errori substernunt: quia dū contra fidei ea veritatis predicamenta se erigunt leuiathan istius bestijs falsa sentiendo famulantur. Totiēs radij solis sub ipso
sunt: quotiens docti quiq; t intelligentie lu
ce pollentes: vel despectis ceteris in elatione se erigunt: vel summa que sapiunt posponentes sordidis carnis desiderijs ingrā
tur: vel obliti celestium terrena ambiunt:
vel non reminiscentes, quia terra sunt ꝺ co
gnitione celestium inaniter gloriantur. Unde t recte ibi subiūgitur. ((Sternet sibi au
rum quasi lutū.)) Appellatione quippe au
ri in sacro eloquio: aliquando diuinitatis cla
ritas: aliquando splendor superne ciuita
tis: aliquando charitas: aliquando nitor
glorie secularis: aliquādo pulchritudo sa
pientie accipitur. Auri vero nomine ipsa ꝺ
uina diuinitatis claritas designatur. sicut i
canticorum canticis sponsi species describi
tur. Caput eius aurum optimum. Quia ve
ro caput Christi deus: nil vero est in metal
lis auro fulgentius: sponsi caput aurum dī
quia eius humanitas ex diuinitatis sue no
bis claritate principatur. Rursum auri no
mine splendor superne ciuitatis accipitur:
sicut hanc Joannes se vidisse refert dicens: Ipsa ciuitas aurum mundum simile
vitro mundo. Aurum namq; est quo illa ci
uitas constat simile vitro dicitur: vt t per
aurum clara: t per vitrum perspicua designetur. Rursum auri nomine charitas intimatur sicut angelum quem sibi loqui q̄sdā
Joannes aspexit: ad mamillas zona aurea
cinctum vidit: quia nimirum supernorum
ciuium pectora: dum penali nequaq; timori subiecta sunt: atq; se vicissim nulla cessione soluunt: et sola se charitate constringunt.
zonam vero auream circa mamillas habere est: cunctos mutabilium cogitationū motus per solius iam amoris vinculā restringere. Rursum auri nomine nitor glorie tē
poralis exprimitur sicut per prophetam dicitur. Calix aureus babylon. Quid enim
babylonis nomine nisi huius mundi gloria
designatur? Que calix aureus dicitur: quia
dum pulchra esse temporalia ostentat: stultas mentes in sua concupiscentia trahit:
vt speciosa temporalia appetant: t inuisibilia pulchra contemnant. Hoc auro exprimitur in sponsa veritatis dicente: Ego sum
hystoria veritatis dicit: qz cum veritatem in
ipsum concupiscere: vidit q esset pulchra
visa aspectuq; delectabile t comedit. Au
reus ergo babylon caput est: quia vas vitreū
erectionis pulchritudinis ostendit. sensum
interne rectitudinis subtrahit. Rursum au
ri nomine splendor sanctitatis accipitur. Il
lud iudaicum populum a splendore iustitie
ad nequitie tenebras commutatum. Hieremias deplorat dicens: Quomodo obscuratum est aurum: mutatus est color optim⁹
Sicut enim superius primus aurum obscurātur cum subsequentib⁹ iniquitatē tenebris iusticie pulchritudo deseritur: Color optim⁹ mutat cū splendor innocentie in fedi
tatem vertitur culpe.

Ps. 44

Ps. 68

Capitulum. 8.

Uti quoq; nomine in sacro
eloquio aliquando terrenaꝝ
rerum multiplicitas: aliquādo sordidus sapiens in
qua doctrina: aliquādo de
sideria carnalis electionis designatur. Per lutum quippe terrenarum re
rum multiplicitas figuratur sicut per Osee prophetam dicitur: Ue ei qui multiplicat non sua usquequo aggrauat contra
se densum lutum. Densus enim se luto aggrauat: qui per auaritiam terrena multiplicando peccati sui se oppressione coangustat.
Rursum luti nomine doctrina sordium sapiens designatur: sicut per eundem prophetam domino dicitur: Etiam fecisti in mari
equis tuis in luto aquarum multarū. Ac si diceret. Aperuisti per predicatorēs tuos inter doctrinas huius seculi sordida t terrena sapientes. Per luti quoq; desiderium sordide voluptatis exprimit: sicut psalmista deprecans ait: Eripe me de luto vt non
inheream. Luto quippe inhereret est: sordidis desiderijs concupiscentie carnalis inquinari. Hoc ergo loco aurum claritas sanctitatis accipitur: lutum vero vel terrenarum
rerum auaricia vel peccatorum contagia detrimentū: vel sordes carnalium voluptatum
nil obstat intelligi. Quia enim multos leuiathan iste qui intra sanctam ecclesiam
fulgore iusticie resplendere videbantur:
tunc vel terrenarum rerum concupiscentie

Hos. 5

Dta. 2

Dta. 23

vel errantis doctrine contagio: vel carnalibus sibi voluptatibus subiecat: aurum sibi pro dubio quasi lutum sternit. Aurum vero quasi lutum sternere est: in quibuscunq; vite mundiciam per illicita desideria cōculcare: vt hi etiam sordidis eius vestigijs seruāt qui contra illum prius virtutum splendore rutilabant. Antiquus itaq; hostis alios tūc sub specie sanctitatis illudit: alios autem p fœda vicia vite carnalis intercipit. Sed tūc per hec aperte grassabat: nunc autem multorum cordibus occulte dominat: sicut Paulus apostolus dicit. Et reueletur i suo tempore: nam mysterium iam operatur iniquitatis. Totiens igitur nunc aurum sibi quasi lutum subiecit quotiens castitatem fidelium per carnis vitia sternit. Totiens aurum velut lutum calcat: quotiens sensum continentium per immunda desideria dissipat. Quod tunc tāto vehemētius peragit: quanto sue perdite libertati cōmissus hoc quod appetit effrenatius perpetrat. Et fortasse quempiam moueat cur misericors deus heri ista permittat: vt leuiathan iste seu nūc per suggestiones callidas: siue tunc per damnatum illum quē replet homin̄: vel solis sibi radios. i. doctos quosq; sapiētes subiecat: vel aurum hoc est viros sanctitatis claritate fulgentes: quasi lutum sibi vilius coinquinando substernat. Sed citius respondem⁹: quia aurum quod prauis eius suasionibus quasi lutum sterni potuerit aurum ante dei oculos nunq̄ fuit. Qui enim seduci quandoq; non reuersuri possunt quasi habitam sanctitatem: ante oculos hominū videntur amittere: sed eam ante oculos dei nunq̄ habuerunt. Sepe nāq; homo multis occulte peccatis inuolutur: ⁊ in vna aliqua virtute magnus videtur. Que ipsa quoq; virtus inanescens deficit: quia dum innotescit hominibus proculdubio laudatur: cuius iam inhianter appetitur. Unde fit vt ⁊ ipsa virtus ante oculos dei virtus non sit: dum obscōdit quod displicet: prodit qd placet. Que ēo esse merita apud deū possunt: qū ⁊ mala occulta sunt ⁊ bona publica? Plerūq; enim sicut diximus latet superbia ⁊ castitas innotescit: atq; ideo ostensa vix castitas circa vite finem perditur quia cooperta superbia vsq; ad finem incorrecta remanet. Alius elemosinis vacat: propria distribuit: sed tamen multis iniusticijs seruit: vel forte linguam in detractionibus exercet et fit plerūq; vt eis qui misericors fuerat iusta vite sue terminum rapacitatis ⁊ crudelitatis stimulis inardescat. Quod valde iusto iudicio agitur: vt ⁊ perdat ante homines: vnde deo hominibus placuit: qui hoc vnde displicuit corrigere noluit. Alius patientie studet sed inuidere alijs ⁊ seruare in corde malicias non cauet: fit quandoq; impatiēs: q; diu latuit dolens. Vi itaq; ⁊ per aliquid aurum sunt: ⁊ per aliquid lutum sunt: atq; hoc aurum quasi lutum sternitur quando occultis peccatis exigentibus etiam virtus que publice claruerat dissipatur. Sed opere precium credimus si in his virtutem superni ordinis subtilius perpendamus.

Capitulum. 9.

Epe vero oportet⁹ de occulta quorūdā mala vita lerat: vt aperta eorū bona electorum suorūq; vtilit⁹ pro futura dispenset: nam nonnulli mundā nequaq̄ sunditus deserentes non perseueraturi angustum iter arripiunt: sed ad querendum angustam viam exemplo suo eos qui perseueraturi sunt accendunt. Unde plerūq; cōtingit: vt ipsum hoc quod bene vivere videnē: non sibi sed potius solis electis viuant: vtq; exemplis suis ad bene viuendi studia perseueraturos alios non perseueraturi prouocant. Sepe ēo quosdam videmus viam ingredi ad locum ppositū festinare: quos alq; qui euntes conspiciunt sequuntur: eundem q̄ locū pariter petunt: sed fit plerūq; vt irruente aliquo impleatiōis articulo post se redeant qui precibant: ⁊ bi ad locum peruenīant qui sequebantur. Ita nimirum sunt qui perseueraturi vias sanctitatis arripiūt. Iccirco enim virtutis iter non peraturi inchoant: vt eos qui perenturi sunt quos gradiantur ostendant. Quorum etiam casus vtilitate non modica electorum profectib⁹ seruit: quia illorum lapsum dum conspiciūt de suo statu contremiscunt: ⁊ ruina que illos damnat: istos humiliat. Discant enim in superni adiutorio protectione confidere dum pie resq; conspiciunt de suis viribus cecidisse. Quando ergo bene agere videntur reprobi: quasi planum iter sequentib⁹ mon-

strant: quando vero in lapsum nequicie corruunt electis post se pergentib⁹ quasi cauendam superbie foueam ostendunt. Est ergo leuiathan iste ⁊ solio sibi radios subdat atq; aurum luti more subiecat. Est ēo ispotens deus ad electorum suorum solatiū benevti malo reproborum: quando bi qui ad illum peruenturi sunt: ⁊ suis ad eum meritis proficiunt: ⁊ sepe in eo quod superbe sapiunt alienis lapsibus corriguntur. Sed si hec leuiathan iste agere eis quos claros alia qua virtus ostendit: quid de illis facturus est quorum mens vel ex parte aliqua subleuata a terrenis cōcupiscentijs non est. Quos tamen diuinus sermo aperte exprimit dum subiungit. ((Feruescere facit quasi ollā profundum mare.)) Quid per mare nisi vita seculariū: quid per profundum nisi altre ⁊ abdite eorum cogitationes exprimuntur? Quod profundum mare leuiathan quasi ollam facit feruescere: quia nimirum constat q; persecutionis extreme tempore: contra electorum vitam studeat animos reprobor⁹ per flāmam crudelitatis excitare. Tunc profundum mare quasi olla feruescat: cū corda reprobor⁹ valido ardore succendit: ⁊ que hoc pacis tempore intra suam malicia clausa latuerunt: tunc in estum immanissime persecutionis ebulliunt: ac per abruptam credulitatis aperte licentiā: ea que diu preserant odia antiqui hostis erūpant: q; autem pestifero errore persuasi sic i istis famulanter antichristo vt tunc verius prebere se estiment obsequium christo posq; dixit. Feruescere faciet quasi ollam profundum mare apte subiunxit.

Capitulum. 10.

Et quasi cum vngenta bulliunt.)) Ungenta quippe cum bulliunt fragrantiam suauitatis reddunt. Quia ergo leuiathan iste sua seducet corda reprobor⁹: vt quicqd agunt ex iniquitate phidie: pro veritate recte fidei se agere suspicentur quasi bene eis olet id qd zelo religiōis exercent. Usq; in euangelio discipulis suis dicit Ut omis qui interficit vos arbitretur obsequiū se p̄stare deo. Igitur sicut olla feruēte dum crudelitate persequuntur: sed apud eos ipsa persecutio vngentorum fragrantiā redolet dum mens eorū vanis suspicionibus decepta: estimat quia deo obsequium prestat. In scriptura enim sacra vngenta odoribus opimis solet signari virtutum. Unde sponsa in canticis canticorum sponsum vocat fragrare vngenta. In odore vngentorum curremus. Et vnde Paulus apostolus virtutū laude fragrare se latens ait. Christi bonus odor sum⁹ deo. Itaq; q; leuiathā iste ministros suos perditi vasis sui mendacijs opere sub optimene laudis: et preterita virtutis secreipit: posq; dicit. Feruescere faciet quasi ollam profundum mare: reuera mox subdit olet quasi cū vngēta bulliunt. Quia enim per crudelitatis incendium mare feruet hoc in eorūdem iudicio qui excrcitur falso nomine virtutis: ac si vngenta bullisse ostendit vt tanto atrociores ad crudelitatē fiant: quanto se etiam meriti premia quasi pro zelo religionis crūmant. Iustūq; hoc est diuino iudicio: vt qui pietatis vim preuidere ⁊ custodere negligunt: suspicione sue odore fallantur. Unde ad illusionis augmentum eos crudelia perpetrātes signa quoq; ac prodigia subsequunt: sicut ⁊ recte subiungit.

Capitulum. 11.

Post leuiathan grpe semita lucet phibet: q; quacunq; transit miratione nimia: ex miraculor⁹ suorum claritate derelinqt: ⁊ sine q se sequi per ministros suos quilibet possit mendacib⁹ signis coruscat. Unde ⁊ hec iam qd sepe ptulimus in euāgelio suis dicit. Surgent pseudo xpi: ⁊ pseudo pphete ⁊ dabūt signa magna ⁊ prodigia: ita vt in errorem inducant si fieri potest etiā electi. Semita igitur post leuiathan lucet: q; quasi corda penetrat: eorūq; opera prodigijs illustrat: vt ei mirum tanto altius eorū mentes in erroris tenebris teneat: quanto per eos sese quasi potentius lucem de miraculis ostentet. Sed sunt nōnulli q; in memoria ⁊ verba pphetarū ⁊ euangelica precepta retinētes sciunt ⁊ falsa esse signa que cernunt ⁊ vera superna ad que precepta trahit. Vocā corda leuiathan iste: q; sanctitatis obtentu nē mentereripit inter alia se eis illusione componit. Quosdā nāq; hec sentire tenuē posse non

tibus ventura supplicia lenigat: finienda
quoq; districtionis iudicia asserit ⁊ deceptos
callide ad psentes voluptates rapit. Unde
⁊ apte mox subditur. ¶ Estimabit abyssum:
quasi senescentem. ¶ Qs eterna incompre-
Ps. 35. hensibilia q; iudicia abyssi solent nole dcig-
nari: psalmista testatur dicés. Judicia tua
Debze. 8 abyssus multa. Senectus vero aliquádo p
finis propinquitate ponitur. Unde aposto-
lus ait. Quod antiquatur ⁊ senescit: prope
interitum est: leuiathan itaq; iste estimabit
abyssum quasi senescentē: q; reprobozū cor
da sic infatuat: vt suspicionem eis de venta
ro iudicio quod quasi finiatur infundat.
Abyssum náq; senescere estimat' qui termi-
nari quandoq; in' supplicijs supernā aiad-
uersionem putat. Igitur antiquus iste per-
suasor in membris suis. i. in mentibus iní-
quorum futuras penas quasi certo fine de
terminat: vt eorum culpas fine termio cor-
C reptionis ertendat: ⁊ eo magis hic peccata
non finiant quo illic estimant peccatorum
supplicia finienda. Sunt enim nunc etiam
qui ideirco peccatis suis ponere finez negli-
gunt: quia habere quandoq; finem futura
super se iudicia suspicantur. Quibus breui
ter respondemus si quandoq; finienda sunt
Mat. 25. supplicia reprobozum quandoq; finienda
sunt ergo ⁊ gaudia beatorum. Per semet-
ipsam náq; veritas dicit. Ibunt hi in sup-
plicium eternum: iusti autem in vitam ete-
nam. Si igitur hoc verum non est q; mina-
tus est: neq; illud verum est quod promisit.
At inquiunt: ideo eternam penam peccan-
tibus minatus est: vt eos a peccatorum per
petratiõe cõpesceret: quia creature sue eter
na supplicia minari debuit: nõ inferre. Qui
bus citius respondemus. Si falsa minatus
est vt ab iniustitia corrigeret: etiã falsa pol
licitus est vt ad iusticiam prouocaret. Et
quis hanc eorum vesaniam tolleret: qui dũ
promissionibus suis reprobozum supplicia
finiri asserunt assertione sua etiam electoz
premia remunerationes q confundũt. Quis
hanc eorum vesaniam toleret: qui conant
astruere verum non esse q; veritas de eter
no igne minata est: ⁊ dum satagunt deum
B perhibere misericordem: non verentur pre-
dicare fallacem. At inquiunt. Sine fine pu
niri non debet culpa cum fine. Justus nimi
rum est omnipotens deus: ⁊ q; non eterno

peccato cõmissum, est eterno non ds punirl
tormento. Quibus citius respondemus: qd
recte dicerent: si iudex iustus districtusq; ve
niens non corda hominum sed facta pensa
ret. Iniqui enim ideo cum fine deliquerũt:
q; cum fine viterunt. Uoluissent quippe si
ne fine vivere: vt sine fine potuisset in iniq
tatibus permanere. Nam magis appetunt
peccare q; vivere: ⁊ ideo hic semper vivere
cupiunt: vt nunq; desinant peccare cum vi
uunt. Ad districti ergo iudicis iusticiam per
tinet: vt nunq; careant supplicio: quorum
mens in hac vita nunq; valuit carere pec-
cato: vt nullus detur iniquo terminus vltio
nis qui quandiu valuit habere noluit ter-
minum criminis. At inquiunt.

Capitulum. 12.

NUllus iustus crudelitatib⁹
pascitur ⁊ delinquens ser-
uus a iusto dño iccirco cedi
A precipitur: vt a negcia cor-
rigatur. Ad aliqd ergo cedi
tur: cum non eius dominus
cruciatibus delectatur. Iniquc aũt gehẽne
ignibus traditi quo fine semper ardebũt.
Et quia certum est quod pius atq; oipotẽs
deus non pascitur cruciatibus iniquorum
cur cruciantur miseri si non erpiant? Qui-
bus citius respondemus q; omnipotẽs de⁹
qui pius est miserorum cruciatu non pasci
tur: quia autem iustus est: ab iniquorũ vl-
tione imperpetuum non sedatur. Sed iniq
omnes eterno supplicio: ⁊ quidem sua iniq
tate puniuntur: ⁊ tamen ad aliquid conere
mantur. s. vt iusti omnes: ⁊ in deo videant
gaudia que percipiunt: ⁊ iniustis respiciant
supplicia que euaserunt: vt tanto incternuz
magis diuine gratie debitores se esse cogno
scant: quanto in eternum mala puniri con-
spiciunt: que eius adiutorio vitare potue-
runt. At inquiunt. Et vbi est quod sancti
sunt si pro inimicis suis quos tũc ardere vi
derint nõ orabunt: quibus vtiq; dictum est
pro inimicis vestris orate. Sed citius respõ
demus. Orant pro inimicis suis eo tẽpore:
quo possunt ad fructuosam penitentiã eorũ
corda conuertere: at q; ipsa puersione salua
re. Quid enim aliud pro inimicis orandus
est: nisi quod apostolus ait. Ut det illis pe-
nitentiam ⁊ resipiscant a diaboli laqucis a
quo capti tenentur ad ipsius voluntatẽ. Et

quomodo pro illis tunc orabitur: qui iam
nullatenus possunt ad iusticie opera ab ini
quitate cõmutari: Eademq; itaq; causa ẽ:
cur non oretur tunc pro hominibus eterno
igne damnatis: que nunc etiam causa ẽ: vt
non oretur pro diabolo angelisq; eius eter-
no supplicio deputatis: que nunc etiam eis
est: vt non orent sancti homines pro homi-
nibus infidelibus impijsq; defunctis qui de
eis vtiq; quos eterno deputatos supplicio
iam nouerunt ante illum iudicis iusti cõspe-
ctum orationis sue meritum cassari refugi-
unt. Quod si nunc quoq; viuẽtes iusti mor
tuis: ⁊ damnatis iniustis minime cõpacinn
tur: quãdo adhuc aliquid iudicabile de sua
carne se perpeti etiaz ipsi nouerunt quanto
districtius tunc iniquorum tormenta respi-
ciãt quãdo ab omni vitio corruptiõis eruti
ipsi iam iusticie vicinius atq; arctius inhe-
rebunt. Sic quippe eorum mentes per hoc
q; iustissimo iudici inherent: vis districtiõis
absorbet: ⁊ omnino eis non libeat: quicqd
ab illius eterne regule subtilitate discordat.
Sed q; suborto occasionis articulo hec cõ-
tra origenistas breuiter diximus ad eũ que
pretermisimus exponendi ordinem recurra
mus. Postq; misericors dominus callida
machinamenta leuiathan istius indicauit:
aperte predicens omne quod electos exte
rius vehementer opprimit: omne quod in-
terius suggestione sua reprobis blandiẽter
infundit mor immanitatem virtutis illius
breuiter insinuans subdit. Non est sup ter-
ram potestas que comparetur ei.

Capitulum. 13.

POtestas eius super terram
cunctis eminentior perhibe
tur: q; ⁊ si actionis sue meri
to infra homines ecciditoẽ
tamen humanum gen⁹ na-
ture angelice conditionem
transcendit. Quãuis enim interne felicita-
tis beatitudinem perdidit nature tamẽ sue
magnitudinem non amisit etius adhuc vi-
ribus humana omnia superat: licet sanctis
hominibus meritorum suorum subiectione
subiaceat. Unde ⁊ eisdẽ sanctis cõtra hõe
decertantibus eo retributionis sue meritu
crescat: quo ille ab eis vincitur: qui per natu
re potentiam quasi iure se hominibus su-

peresse gloriatur. Sequitur. ¶ Qui factus
est vt nullum timeret. ¶ Sic quidem factus
est per naturam vt conditorem suum caste
timere debuisset: timore videlicet sobrio et
securo: nõ timore quem foras charitas mit
tit: sed timore qui in seculum seculi perma-
net. idest quem charitas gignit. Uiter vo-
ro timet coniugem vxor amans: aliter do-
minum ancilla peccans. Sic fuerat ille cõ-
ditus quatenus timore iusto auctorem suũ
⁊ amans meueret: ⁊ metuens amaret. Et
sua peruersitate talis factus est: vt nullum
timeret. Ei quippe a quo conditus fuerat
subesse despexit. Ita enim deus supra oia
est: vt ipse sub nullo sit. Leuiathan vero iste
eius celsitudinis culmen aspiciens eius per-
uerse libertatis appetit: vt ⁊ poterit cete-
ris: ⁊ nulli subesset dicens. Ascendaz super Isa. 14.
altitudinem nubium ⁊ similis ero altissimo
cuius coepso similitudinez perdidit: quo esse
ei superbe similis in celsitudine concupiit.
Qui enim charitatem eius imitari debuit:
subdimo ambit eius celsitudinem: ⁊ hoc
quod imitari poterat amisit etiama. Celsus
nimirum esset si ei qui veraciter celsus est in
herere voluisset. Celsus esset si participa-
tione vere celsitudinis contentus fuisset.
Sed dum priuatam celsitudinem superbe
appetit: iure perdidit participatam. Relic-
to enim eo cui debuit inherere principio su
um sibi appetit quodammodo esse princi-
pium. Relicto eo qui vere illi sufficere po
terat se sibi sufficere posse indicauit: ⁊ tan
to magis infra se ecciditi: quanto magis se C
contra gloriam sui conditoris erexit. Nam
quem exaltabat libera seruitus: deiecit ca-
ptiua libertas. Qua liberate nunc: vt nul
lum timeat effrenatur: sed ipsa grauiter ef-
frenatione restringitur. Superno enim iu-
dicio cuncta mirabiliter ordinante viuunt
illum libertas q; appetit: quia omnimodo
non timens omnibus supplicijs subiacet:
qui elementis etiam superesse poterat: si
vnum quem debuit timere voluisset. Omni
profecto timeret omnia posside: qui nunc
vnum non timens omnia patitur. Facere
est ergo vt nullum timeret nullum videre
et: quia nec deum: sed nec hoc quod
passurus est metuit. Cui nimirum fu-
turus erat timendo videre supplicia cui
non timendo tolerare. Appetitum ergo

etiſtudiũ vertit in rigorẽ mentis: vt tãm natus iam per vaniciam ſe male egiſſe non ſentiat: q̃ preſſe per gloriã quereb̃at. Nam q̃ nec quẽſtor pecũiarie nõ obtinuit: quaſi quoddam ſuperbie ſue remediũ inſimulã inſenſibilitatis incurrit: & q̃ profecto tranſgredi cuncta non potuit deſpectu ſe ad cuncta preparauit.

Capitulum. 14.

Tuus adhuc ſuperbia ſtudio ſe vilipendi ab eo protin⁹ ſubinferatur. Omne ſublime videt. & cunctos velut infra ſe poſitos quaſi de ſublimi reſpicit: q̃ dũ per intentionem contra auctorem nititur: eſtimare ſibi quẽlibet ſibi ſimilem dedignat. Quod apte etiam ei⁹ membris congruit: q̃ oculus unig per timorem cordis elati: cunctos quos cernunt ſuperbie faſtu deſpiciũt: & ſi quando exteriꝰ veneratur: intus tamen in ſecreto cordis vbi apud ſe ſua eſtimatio ne magni ſint cũctis ſibi vitam meritũ poſtponũt. coſq̃ infra ſe eẽ reſpiciunt: q̃ per elatam ſibi cogitatiõem cordis i cuiuſdam ſe altitudinis: arce poſuerũt. Quid⁹ bene per ꝓphetã dr. Ue q̃ ſapientes eſtis i oculis veſtris: & coram vobiſmetipſis prudentes. Dic et Paulus ait: Nolite prudentes eſſe apud voſmetipſos. Vnde ad Saul diuina increpatione dr: Nõne cum eſſes parvulus i oculis tuis caput te conſtitui i tribub⁹ iſrael: Parvulus quippe in oculis ſuis eſt: q̃ in eo quod ſemetipſum conſiderat: iparem ſe alienis meritis penſat. Nam quaſi grãdem ſe aſpicit q̃ſq̃ ſe ſuper aliena merita elatꝰe cogitationis extendit. Saul aũt reꝓb⁹ in bono quod ceperat non permanſit q̃ faſtu ſuſceꝑte poteſtatis intumuit.

Isa.5
Ro.12.
1.Re.15

Capitulum. 15.

Et contra Dauid ſemp̃ ſe humilia ſentiẽs: eiuſdemq̃ Saul ſe comparatõi poſtponeno: poſtq̃ ferendi locum reperit & pepcit eidẽ ſenientiaduerſario humili ſe ꝓfeſſione ſtrauit dicens. Quez perſequeris rex iſraeli quem perſequeris? Canem mortuum: & pulicem vnũ: Et certe victus in regem iã fuerat i cornu ꝓfante Samuele & cornu ſup ſe oleum fundente didicerat: quod eum diuina gratia Saul reꝓbato ad regni gubernacula poſſidenda ſeruabat: & tamen q̃ ſequens aduerſario mente humili ſe ſubſternebat cui diuino iudicio prelatum ſe eẽ nouerat. Illi itaq̃ ſe humiliter poſtpõebat cui per electõis gram incõparabiliter ſe noverat eſſe meliorem. Diſcant ergo quomodo humiliari proximis debeant qui adhuc quo loco apud deũ habeantur neſciunt ſi ſic ſe electi etiam alios humiliant quatenus iã ſe per interna iudicia antepoſitos deprehẽdunt. Hoc autem ꝓpriũ eſſe ſpecialiter electorum ſolet: quod de ſe ſemper ſentiunt infra ſe ſunt. Vnde nanq̃ ab eodem Dauid dicitur: Si non humiliter ſentiebam: ſi exaltaui animam meam. Vnde Salomon ad ſapientiam parvulos vocat dicens: Si quis eſt parvulus veniat ad eam. Qui enim nec dum ſemetipſum deſpicit: humilez dei ſapientiam nõ apprehendit. Vnde in euangelio dominus dicit: Confiteor tibi domine pater celi & terre: quia abſcondiſti hec a ſapientibus & prudentibus & reuelaſti ea parvulis. Vnde rurſum pſalmiſta ait: Cuſtodiens parvulos dominus. Vnde magiſter gentiũ dicit: Facti ſumus parvuli in medio veſtri. Vnde diſcipulos ammoneno ait. Superiores ſibi inuicem arbitrantes. Nam q̃ inquis quiſq̃ inferiorem omnẽ quem cognouit putat eẽ diuerſo impetu ſtudet vt ſuperiorem quemlibet proximum attendat: Sic nedum in ſe aliter humiliat: humiliatio iret alteri in elationem: bene vtrãq̃ partem ammonuit dicens. Superiores ſibi inuicem arbitrantes: vt in cogitationibus cordis: & ego mihi illum preferaz vt vicissim ille me ſibi: vt cum ab vtraq̃ parte cor inferius premitur: nullus ex impenſo honore ſublenetur. Sed hanc humilitatis formam reꝓbi qui leuiathan huius membra ſunt vel cognoſcere vel tenere contemnunt qui & ſi quando ſe humiles ſpecialiter oſtendunt humilitatis vim ſeruare intrinſecus negligunt. Quibus ſepe accidit: vt ſi quando vnum quodlibet bonum vel nimiũ faciant a malis ſuis omnibus reſpectum mentis protinus auertatur: atq̃ hoc quod vel extremus bonũ fecerint tota intentione ſemper inſpiciant: & ex eo ſeſe iam quaſi ſanctos aſpiciant: obliti malorũ omnium que cõmiſerunt vnius ſui tantũmodo boni memores q̃ ſoꝛ

Ps.130.
Pro.3
Matt.11
Ps.114
1.Thes.2
Phil.2

taſſe facere nec perfecte potuerunt: Sicut euenire econtra electis ſolet vt cũ multarũ virtutum gra polleant vnũ eos vel tenuiſſimũ vicium valde defatigans paſſi: quatenus dũ ex quadam parte ſeſe ſtirmari confiderant de his virtutib⁹ in q̃b⁹ preualent ſe, minime extollant: dũq̃ de infirmitate trepidant: hoc quoq̃ vbi fortaſſe ſunt humiliꝰ fernant: ſepe ergo reꝓbi per hoc q̃ vnũ vel minimũ bonum ſuũ incaute ꝓſpiciunt mala multa & grauia in q̃bus dimerſi ſunt non agnoſcunt. Et ſepe electi p hoc q̃ ad tenuiſſimũ malũ ſuum ſtirmari trepidãt: mira diſpenſatõe agitur vt magna bona ad que pfecti ſunt nõ emittant. Juſti itaq̃ & occulti examinis mẽſura diſponũt: vt iſtos mala adiuuent: & illos bona grauent duz iſti ad perfectũ boni vtuntur leuib⁹ malis: & illi ad augmentum mali vtuntur minimo bono. Iſti quippe inde perfecti⁹ in bono ꝓficiant: vnde de malo tẽptantur: illi aũt inde ad maius malum deficiant: vnde de bono gloriantur. Sic itaq̃ male bono vtitur reꝓbꝰ: & bñ malo vtitur ꝓbus: ſicut ſepe cõtingit vt alius ex cibo ſalutifero lozinate ſumpto peſtem languoris incurrat: alius venenũ ſerpẽtis in medicamine ordinate cõfectionis adhibito languoris moleſtiã vitet. Ille ergo qui cibo ſalutifero vti recte noluit: inde pernicioſe morꝰ: vñ alij ſalubriter viuunt: iſte aũt q̃ veneno ſerpentis cante vti ſtuduit: inde ſalubriter viuit: vivde alij pnitioſe moriũtur. Venenũ ergo ſerpentis nõ ipſam negtiam: ſed ſuggeſtionez negtie dicim⁹: q̃ nolentes ſepe renitentes & tẽptantur: quod tunc i medicamen ſtitẽ cum mens virtutib⁹ erecta ꝓſpecta ꝓtra ſe tentationib⁹ humiliantur. Inq̃ igitur: atq̃ ab oppꝛobatõe iterni examinis reꝓbi q̃libet opa faciant: in q̃buſlibet virtutib⁹ enitẽſcant: humilitatis ſenſum penit⁹ ignorãt: q̃ nimirũ leuiathan hui⁹ membꝛa ſunt: de quo ſuperna voce dr: Qui ẽ ſublime videt: q̃ nõ ſolum per ſemetipſum: ſed p eoꝛ quoq̃ cozda quos cepit: quaſi rex ſublimis cunctos infimos deſpicit.

Ps.130

Capitulum. 16.

Notandũ ẽ q̃ leuiathan iſte: q̃ per coꝛpoꝛeũ beſtiaz deſignatur: ſublime videre deſcribitur: quia videlz cordis ſuperbia eſt extremi⁹ vſq̃ ad corꝑ extendituꝛ prius per oculos indicatur. Ipſe quippe p falſã timoꝛe inflam quaſi ex ſubtolluntur. Pſa enim ſuperbia p oculos quaſi p quoſdam ſe feneſtras oſtendit: et quaſi deo ſuppa ſtillet. Propium humil. ſuũ facies: & oculos ſuperboꝝ humilitatis Hinc ſuperbia p oculos fundꝛe: Salomon quoq̃ de iudee elatione non dubitat: Generatio cui⁹ erecti ſunt oculi: & palpebre eius i altu ſurrecte. Q̃ ergo per coꝛporeum animal leuiathan ille ſignatur: & ſuperbia vſq̃ ad coꝛpus ꝓtenſa aperti⁹ oculus ꝓtenditur: antiquus hoſtis quaſi de ſublimi omnes videre deſcribitur. Sed q̃ multa de oſtendendo humani generis inimico ꝓpoſita ſunt valde mẽ appetat: vt in fine locus dominice cene manifeſti⁹ ex primatur. Unde mẽbꝛa illi⁹ bꝛeui nobis de ſignatõe monſtrantur. Segnior. Ipſe eſt rex ſup vniuerſos filios ſuperbie: vt leuiathan ille i cunctis que ſuperius dicta ſunt caderet ſola ſe ſuperbia ꝓtulit: neq̃ enim q̃ tot illos vicioꝝ ramos creſcere: niſi p hec prius i radice putreſſet. Scripẽ ẽ nanq̃. Dis peccati initiũ ſuperbia. Per hec enim ipſe ſuccubuit: per hanc ſe ſequentem hominem ſtrauit. Eo enim tẽpo ſalutꝛy noſtre imoꝛtalitatis ſperãt: quo vitã ſue beatitudinis extinxit. Sed ideꝛeo bene dominus ſua locutꝰis ſue inſeruit vt cum poſt multa oia leuiathan ill⁹ ſuperbum diceret: quid eſt malis oib⁹ deteri⁹ iudicaret: quãdo ea tam per hoc quod in imo ponitur vicioꝝ radix ſe eẽ monſtretur. Sicut enim ueteꝝ radit ſe eẽ monſtretur. Sicut enim ueteꝝ radit regitur: ſed ab illa ramꝝ extrinſecus ꝓpãdit: ita ſuperbia intrinſecus ydolatꝛ: & ab illa ꝓtinus aperta vicia pullulant. Nulla quippe mala ad publicũ ꝓdiret: niſi hec ipſa mentem in occulto conſtringeret. Dec eſt q̃ leuiathan illius ſenſum ſeruiſſe ſicut olim ſtatim. Unde & humanas mentes i quodam fermoꝛe inſanie concutit: ſed per aperta opera qualiter concuſſi animam euertat oſtendit. Initus nanq̃ ꝓtus elationis quod forte poſtmodum ſpumat in opere.

Capitulum. 17.

Ed q̃ occaſo ſuperbie deſperatõe ſe ꝓcipiat: ꝓbemus hinc

libertas solicitus discutere: atq; ad humanas mentes quata vel qualis veniat: t quibus qualiterue surripiat demonstrare.
Illa quippe vicia eas solidmodo virtutes impetunt q⁹ ipsa destruuntur: vt videlz ira patientiam: castimonia abstinentiam: ubi do continentiam expugnet. Superbia aut quā vitiorum radicem virtu⁹ n⁹ quaquaz vnius virtutis extinctōe contenta cōtra cū cta animę mēbra se erigit: t quasi generalis ac pestifer morb⁹ corpus omne corrumpit: vt gegd illa inuadente agleur: etiam si esse virtus ostenditur non per hoc deo: sz sibi vane gloriē seruiatur. Quasi enīz tyrannus quidā obsessam ciuitatem liberet: cū mentē superbia irrūpit: t quo humiliorē quēq; ceperit: eo in eo durior erurgit: q; quo amplius res virtutis fine humilitate agit: eo latius illa dominatur. Quisq; deo enim se tyrānidem captiua mente susceperit: hoc primū vānum patitur: q; dum so cordis oculo iudicij cgitatem perdit. Nam cūcta que ab alijs vel bene geruntur displicent: t sola ei que ipse vel prauc egerit placent: semper aliena opera despicit: semper miratur que ipse facit: q; quid egerit: eguise singulariter credit: atq; in eo quod exhibet per gloriē cupiditatem sibumetipsi fauet p cogitationem: t secum in cunctis transcendere ceteros estimat: per inania cogitationuz spacia secum deambulans laudes suas tacitus clamat. Nonnunq; deo ad tātam elationem mens ducitur: vt in eo q; timet: eti am per ostentationem locutōis effrenetur. Sed tanto facilius ruina sequitur quanto apud se gsq; impudentius exaltatur. Vnde enim scriptum est: Ante ruinam exaltatur cor. Vnde per Danielem dr: In ania babylonis deambulabat rex: respōdit q; t ait: Nōne hec est babylon magna quam ego edificaui in domum regni in robore fortitudinis mee in gloria decoris mei? Dz hic tumorem quem concite vindicte ira repressit ilico admittit dicens: Cum adhuc sermo esset i ore regis vox de celo ruit. Tibi dicitur Nabuchodonosor rex: regnum transiet a te t ab hominibus te ejicient t cum bestijs feris q; erit habitatio tua: fenū quasi bos comedes t septem tempora mutabūtur super te. Ecce quia tumor mentis usq; ad aperta verba se protulit: patientia iudicij protinus usq; ad sententiam erupit: tāq; hanc districtius percalit: quantum ei se superbia immoderatius extulit: t quia enumerando bona sua in q⁹libz placuit enumerata mala in q⁹bus seruitur audiunt.

Capitulum. 18.

Sciendū vero est: q; ipsa hec de qua tractamus elatio alioz ex rebus singularibus: alioz ex spūalib⁹ possidet. Aliter nāq; iracundie aut auro: aliter elogio: aliter infamie t terrenis rebus aliter sūmis celestibusq; virtutib⁹ vna tamen cadē q; res ante oculos dei cogitur: quādiu ad humana corda venie in eozum obtutib⁹ diuerso amictu pallitur. Nam cum is q; de terrena prius gloria superbierat posmodum de sanctitate extollitur: nequaq; cor eius elatio deserit: sed ad eā consueta veniens vt cognosci nequeat vestez mutauit. Sciendum quoq; est q; aliter preposit os: atq; aliter subditos temptat. Preclato nāq; in cogitatōibus suggerit: q; solo vite merito super ceteros creuit: t si qua ab eo bene aliquando gesta sunt: hec importune eius animo obijcit: t eaz huic deo singulariter placuisse infimat: quo facilius suggesta persuadeat ipsam ad testimoniū poteitat tradite retributōem vocat dicens: Quis nisi omnipotens de⁹ te hus oib⁹ melioz ez cernere: oc hoc sub tuo regimine non dedisset: eusq; mor mentis erigit: vigiles atq; inantes eos q; subiecti sunt offendit: ita vt nullum tam quam dignam respicias cui equanimiter loquatur. Unde t mor mentis tranquillitatem in iram vertitur: q; dum cunctos despicit: dū sensum vitaq; oīum sine moderamine reprehendit tanto effrenatius se in iracundia dilatat: quanto eos q; sibi cōmissi sunt ei sibimet indignos putat.

Capitulum. 19.

Et contra eū subiectoz cor superbia instigat: hoc sūmopere nitit agit vt sua acta considerare fundit⁹ negligant: t semper tacitis cogitationibus rectoz: o sui iudices fiant: q; dum in illo quod reprehendere debeant importune respiciunt: in semetipso quod corrigant nunq; vident. Unde t tanto atrocius pereunt: quanto a se oculos auertunt: quia in hui⁹ vite umbre offendentes corruunt dum alibi intendunt. Et quidem peccatores se asserunt: nec tamen tanti vt tam note in regimine persone traderentur: Et dum eius facta despiciūt: sua precepta contemnunt: ad tantam vsq; insaniam deuoluuntur: vt deum res humanas curare non estiment: q; ei qui quasi iure reprehenditur esse se cōmissos doleant. Dicq; dū contra rectorem superbiunt: etiam cōtra iudicia conditoris infamescunt vt dum passim sui vias diudicant: ipsam quoq; eius sapientiam disponentis impugnāt. Sepe autem rectoris sui dicta preterue obuiat t eandem vocis superbiam libertatem vocant: Sic quippe elatus se quasi pro libertatis rectitudine obijcit: sic sepe se t timor pro humilitate supponit. Nam sicut pleriq; reticent ex timore t tacere se estimant ex humilitate: ita nonnulli loquuntur per ipsa scientiam elationis: t tamen loq; se credūt per libertatem rectitudinis. Aliquando autē subditi proterua que sentiunt nequaq; prodeunt: t horum quoq; locutoria vir compescitur: nonnunq; ex sola amaritudine animi rancoris obtumescunt q; per timoz mētis procacitatis sue verba subtrahit. Sic eū male loq; solent pleriq; tacent: q; cum peccantes aliqd de correctione audiunt: indignantes etiā responsionis verba suspēdūt. Cum vero eos magistri sui blande preuenient de hac ipsa humilitate qua puerili sūt gratiuo indignantur: t tanto eozum mens vastius accenditur: quanto consideratius infirmi indicatur: huj nimirum q; humilitatem que virtutum mater est nescīt: vtrum bonoz sui perdant: eaz si qua bona sunt que optari videantur: q; sargentis fabrice robusta cōsistudo nō figitur: que nequaq; p fundamenti fortitudinem in petra solidat. Soli ergo ruine crescit quod edificant: quia ante molem fabrice humilitatis fundamina non procurant. Quos bene ab intimis prodimus si pancis interioribus ostendamur. Cunctis nāq; superba apud se cogitatiōe tumentibus in ēst clamo: in locutiōe amando in silentio dissoluto in hilaritate: in

rem: in trifficia: in subtilitate in actione: honestas in imagine: in certo in incertis: in tarditate in respectione. Dorum mens semper est ad irrogandas contumelias valida: ad tolerandas infirma: ad obediendum pigra: ad discendos vero alios importuna: ad ea que facere t debet t potest: pigra: ad ea tamen que facere nec debet nec potest prompta. Dec in eo quod sponte nō appetit nulla exhortatione flectitur: ad hoc autem q; intente desiderat: quemuis vt cogatur: q; timeat ex desiderio suo vilescere optat vim in ipsa voluntate tolerare.

Capitulum. 20.

Cuius q; humanos animos aliter tēptari ex rebus carnalibus: aliter ex spūalibus vicimus audiant dū. Omnis caro fenum t gloria eius flos feni: aridum est fenum: et flos eius decidit. Ysa.40 Ps.61. Mat.15. Uerum q; aliter tempori prelatos: aliter subditos perhari sumus audiant illi quod per quendam sapientem dicitur: Duecz te constituerūt noli extolli: sed esto in illis quasi vnus ex eis. Audiant illi obedire prepositis vestris t subiacere eis: ipsi enim pernigilant quasi rationem reddituri pro animabus vestris: Audiant illi cū de accepta potestate gloriantur: hoc quod absolute vocat ardent t viuunt dicitur: Memento fili quia recepisti bona in vita tua. Audiant illi cū contra rectores suos in querela prosiliunt: hoc q; murmurāti populo Moysi t Aaron vocabulo respondetur: Nec vera nos ē murmur vestrū sed contra dñm. Hoc.n. quid sumus. Audiant illi. Turbabuntur in ipsa ira eius patres orphanos: t iudices viduas. Audiant illi quod pena contumacia subditos vlciscitur: Qui resistit potestati dei ordinatio ni resistit. Audiant simul oēs. Deus superbis resistit: humilib⁹ autē dat gratiam. Audiant oēs. Immundus ē apud deum oīs qui exaltat cor suū. Audiant oēs. Quod superbit terra t cinis. Contra hanc languentem culpam nos esse cūctis audiamus eāq; quod magis ve

Exo.16 Luc.16 Eccli.10. Pro.16 Eccli.10

Mal. 3 ritas vocet dicens: Discite a me qz mitis sum ⁊ humilis corde:

Capitulum. xl.

a

Ecce hoc nãq vnigenit⁹ dei filiꝰ fortitudinẽ infirmitatis nostre suscepit: ad hoc inuisibilis nõ solum visibilis: ⁊ cũ iam despect⁹ apparuit: ad hoc cõtumelias ⁊ ludibria: irrisiones obprobria: passiones ⁊ tormẽta tolerauit: vt superbã non eẽ hominem doceret humilis deus. Quanta ergo humilitatis virtus est ꝓpter quã solam veraciter edocẽdam is q̃ sine estimatõe magn⁹ est: vsq; ad passionẽ factus ẽ parvus. Quã eni originem perditõis nostre se supbia prebuit drabolꝰ instrumentum redemptõis nostre fuenta est humilitas dei. Dostis qppe noster magnus inter oia conditus vidcri super oia voluit elatus. Redemptor aũt noster magn⁹ mamens supra oia fieri iter oia dignatus est parvus. Sed melius ⁊ elatõis cãm deregimus: ⁊ fundamenta humilitatis apimus si dicat cõmoratiõe perstrigimus qd mortis auctor qd vite conditor dicat. Esa.14. Ille nanq; ait: In celo ascendam. Iste aũt per ꝓphetam dicit: Po.87. Repleta est malis anima mea ⁊ vita mea inferno appropiquauit. Apo.12 Ille dicit supra astra celi exaltabo solũ meum. Iste humano generi a paradiſi sedibus expulso dicit. Ecce veno cito ⁊ habitabo in medio tui. Ps.24. Ille dicit: sedebo in mõte testamẽti in lacerib⁹ aglonis. Iste dicit ego sũ vermis ⁊ nõ hõ: obprobriũ hoium: ⁊ abiectio plebs. Phil.2. Ille dicit. Ascendã super altitudinẽ nubiũ ⁊ similis ero altissimo. Iste cum i forma dei cẽt nõ rapinã arbitratus ẽ se equalem eẽ deo: sed semetipsum exinaniuit formã serui accipiens: ⁊ per mẽbra sua loquitur dicens: Ps.85. Ego sum similis tibi: Ille ꝑ mẽbra sua loqtur dicens: Exo.5. Nescio ꝓm ⁊ israel nõ dimittã. Iste per semetipsum dicit: Jo.7. Si dicero qz nõ noui eũ: ero similis vobis mendax: sz noui eũ ⁊ sermonẽ eius seruo. Jo.14. Ille dicit mea sunt flumina ⁊ ego feci ea. Iste dicit nõ possum a meipso facere q̃q̃. Et rursum Pater me⁹ in me manens ipse facit opa. Luc.4. Ille regna oia ostendẽs dicat. Tibi dabo ptãrem hanc vniuersam ⁊ gloriam illorũ: qz mihi tradita sunt: ⁊ cui volo do illa. Mar.10 Iste dicit. Calicem qdẽ meũ bibetis: sedere aũt ad dexterã vel ad sinistrã meam nõ est meũ dare vobis: sed ꝙbus paratum est a patre meo. Mat.20 Ille dicit: Eruis sicut diẽ scientes bonũ ⁊ malũ. Iste dicit nõ est vestrũ nosse tempora vel momenta: que pater posuit in sua potestate. Ille vt voluntas diuina despiat: ⁊ vt possit ꝓpria sugaeri dicit: Cur precepit vobis deus: vt nõ comederetis ex oi ligno paradiſi: Et paulopost. Scit enim deus q̃ in quocũq; die comederitis ex eo aperiantur oculi vestri. Iste dicit. Nõ qro voluntatem meã: sed voluntatẽ eius q̃ misit me. Jo.5. Ille ꝑ mẽbra sua loqtur dicẽs: Nullum ptãrũ fit quod nõ peráscat luxuria nostra: exponemus nos rosis anteqũ marcescãt vbiq; reliquamus signa letitie nostre. Sap.2. Iste mẽbris suis pronũciat dicens: Plorabitis ⁊ flebitis vos mundus aũt gaudebit. Jo.16. Ille nihil aliud mẽtes sibi subditas docet: quã celsitudinis culmen appetere: cuncta equalia mentis tumore trãscendere: societatem oium hoium alta elatione transire: ac sese ptra potẽtiã ꝓditoris erigere sicut ꝙdã ꝑ psalmistã dr: Ps.77 Transierunt in dispõnez cordis cogitauerũt: ⁊ locuti sunt negotias iniq̃tatem i excelso locuti sunt. Iste ad spuãta: ad palmas: ad colaphos: ad spineã coronam: ad crucem: ad lanceã: atq; ad mortẽ veniens: mẽbra sua ammonet dicẽs: Si qs mihi ministrat: me sequatur: Jo.12.

Capitulum. xl.

b

Quia igitur redemptor noster regit corda humiliũ: ⁊ leuiathan iste rex dr super omnes filios superbie: aperte cognoscim⁹ q̃ euidentissimũ reprobor. Job 41. signum supbe hoc ẽ et cõtra humilitas elector. Cũ ergo quam gsq; habeat cognoscitur sub quo rege militet innitur. Unusq;q̃ nanq; quasi quendam titulũ portat operis: quo facile ostẽdat sub cuius seruiat: potestate rectoris. Unde ⁊ ꝓ euangelium dr: Et fructibus eorũ cognoscetis eos. Mc igitur nos leuiathan istius mẽbra vel mira faciendo fallerent: apertum signũ dominus: quo deprehẽdi valeat demõstrauit dicens: Ipse ẽ rex super vniuersos filios superbie. Qui ⁊ si quando fictum spem humilitatis assumunt semetipsos tamẽ celare in oibus nequaq; possunt: qz eorum superbia diu latere nõ sinimur: ⁊ eũ ex alia

regitur ex alia actione denudatur. Qui vo sub rege humilitatis militant: semp paucitatq; ex omni latere circũspecti: aduersum iacula elationis pugnant: ⁊ quasi contra venientes ictus solum magis in suo corpore oculum custodiunt: dum in semetipsis principaliter humiliter humilitatem tuentur.

Sancti Gregorij. Liber. 35. Ca. i.

a

Via iste ultimus huius opis liber est: ⁊ locis difficiliorib⁹ ptractatis minus obscura sunt: libet hunc indulgentius remissiusq; trãscurrere. Velut emerso enim magno mari iã litus cernimus: ⁊ intentionis nostre vela deponẽtes non codem quo prius impetu ducimur: sed tamen adhuc ex impulsione flatus ꝓximus: quasi nostre anteactis ventus cecidit: sed tamẽ eius se ipsa iam tranquilliores vsq; ad statiõez nos littoris impellit. Igitur primũq; fidei famulo dominus leuiathan hostis eius q̃ sit ⁊ fortis ⁊ callidus ostendit: duz vires illius subtiliter fraudesq; patefecit: beatus Job ad vtra ꝑ respondit dicens.

Lioquia om

r

nia potes ⁊ nulla te latet cogitatio. Cõtra immanes quippe vires eius intulit: scio q: omnia potes: contra occultas vero machinationes illius subiecit: ⁊ nulla te latet cogitatio. Unde ⁊ mor leuiathan eides exprobrat dicens. Quis est iste qui celat consilium absq; scientia: Absq; scientia enim leuiathan celat cõsilium: qz quãuis cõtra infirmitatẽ nostram multis fraudibus occultetur: ꝓtectoris tamen nostri sancta inspiratione detegitur. Absq; scientia celat consilium: quia ꝛ temptatos lateat: latere tamen protectorem nõ potest temptatorum. Igitur audita fortitudine ⁊ calliditate diaboli: audita etiaz crudelitate nostri potentia: que ⁊ illum valenter reprimit: ⁊ nos misericorditer regit quesumus beate Job vt que de temetipso sentis nobis minime occultes. Sequitur. (I deo

b

insipientie locutus sum ⁊ que vltra modũ excederent scientiam meam. O mnis humana sapientia quãto⁹libet acumine polleat: diuine sapientie cõparata: nec iusta nec pulchra sed insipientia est. O mnia enim humana que iusta que pulchra sunt dei iustitie ⁊ pulchritudini cõparata nec iusta nec pulchra sunt: nec omnino sunt. Beatus itaq; Job ea que dixerat: sapiẽter se dixisse crederet: si verba superioris sapientie non adiceret. In cuius comparatione stultum ẽ nostrum omne quod sapit: ⁊ qui sapienter quidem locutus hominibus fuerat: diuinis tamen sententiis audiens sapientius se cognoscit non esse sapientẽ. Dicit ergo dr ad Moysen iam inter verba dominica nil sensisse pulcre vidit dicens. Loquar ad dominum meum cum sim pulvis ⁊ cinis. Gen.18 Dicit ẽ, q̃ Moyses omni egyptiorum sapientia instructus: et quo loquentem dominum audierit impeditioris ⁊ tardioris lingue se esse deprehẽdit dicens. Obsecro domine non sum eloquẽs: ab heri enim ⁊ nudiustertius ex quo locutus es ad seruum tuum: impeditioris ⁊ tardioris lingue sum. Exo.4 Dicit ergo dr Isaias postq; sedentem dominum super solium excelsum atq; elevatum vidit postq; seraphin duabus alis faciem: duabus velare pedes: ⁊ duab⁹ volare conspexit: postq; id quod ẽ: sanctus sanctus: sanctus: dominus deus exercituum alter ad alterum clamare audiuit ad seipm redeũs ait. Isa.6. Ve mihi qz tacui: qm̃ vir pollutis labiis ego sum: ⁊ in medio populi polluta labia habẽtis ego habito. Ose.3 Horq; ipsa pollutionem vnde cognouerat subdẽs ait. Et regem dominũ exercituum: vidi oculis meis. Dicit Hieremias diuina verba audiens verba se non habere cognouit dicens. Hier.1 Ah.a. domine deus: ecce nescio loqui: quia puer ego sum.

Capitulum. 2.

Hic Ezechiel loquens: de quattuor animalibus dicit. Cum fieret vox supra firmamentum: quod erat supra eorum caput eorum: stabant ⁊ submittebant alas suas. Quid enim per volatum animalium nisi euangelistarum atq; doctorum sublimitas designatur: Vel quid sunt ale animalium nisi earum contẽplationes eos ad celestia subleuantes? Ezech.1 b

Mal.3 ritus vocet dicens: Discite a me q̄ mitis sum ⁊ humilis corde:

Capitulum. 24.

a

DE hoc nāq̄ vnigenit⁹ dei filius formā infirmitatis nostre suscepit: ad hoc lubrice nō solum visibilis: ⁊ etiam despect⁹ apparuit: ad hoc cōtumeliarū ludibria: irrisionū obprobria: passionūq̄ tormēta tolerauit: vt superbū non cū hoiem deceret humilis deus. Quanta ergo humilitatis virtus est ꝑ quā solam veraciter edocē dām is q̄ sine estimatōe magn⁹ est: vsq̄ ad passionē factus ē parnus. Ut enī originez perdūcis nostre se superbia prebuit diaboli instrumentum redemptōis nostre iuenta est humilitas dei. Dolus q̄ppe noster magnus inter oia conditus videri super oia voluit elatus. Redemptor aūt noster magn⁹ ma mens supra oia fieri inter oia dignatus est parnus. Sed melius ⁊ elatōis cām deprehēdimus: ⁊ fundamenta humilitatis apimus si breui cōmoratōe perstringimus qd mortis auctor: qd vite conditor dicat. Ille namq̄ ait: In celo ascendam. Iste aūt per ꝑphetam dicit: Repleta est malis anima mea ⁊ vita mea inferno appropiquauit. Ille dicit supra astra cedi exaltabo soliū meum. Iste humano generi a paradisi sedibus expulso dicit. Ecce vemo cito ⁊ habitabo in medio tui. Ille dicit: sedebo in mōte testamēti in lateribus aglonis. Iste dicit ego sum vermis ⁊ nō hō: obprobriū hoium: ⁊ abiectio plebs. Ille dicit. Ascendā super altitudinē nubiū ⁊ similis ero altissimo. Iste cum i forma dei cēt nō rapinā arbitratus ē se equalem cē deo: sed semetipsum exinaniuit formā serui accipiens: ⁊ per mēbra sua loquitur dicens: Tibi ge similis tibi: Ille p mēbra sua logtur dicens: Meus es tu ⁊ israel nō dimittā. Iste per semetipsum dicit: Si dixero q̄ nō noui eū: ero similis vobis mendax: sz noui eū ⁊ sermonē eius seruo. Ille dicit mea sunt flumina ⁊ ego feci ea. Iste dicit nō possum a meipso facere gcq̄. Et rursum. Pater me⁹ in me manens ipse facit opa. Ille regna oia ostendēs dicit. Tibi dabo ptātem hanc vniuersam ⁊ gloriam illorū: q̄ mihi tradita sunt: ⁊ cui volo do illa. Iste dicit. Calicem qdē meū bibetis: sedere aūt ad dexterā vel ad sinistrā meam nō est meū dare vobis: sed qbus paratum est a patre meo. Ille dicit: Erutis sicut dij scientes bonū ⁊ malū. Iste dicit nō est vestrū nosse tempora vel momenta: quē pater posuit in sua potestate. Ille vt voluntas vnius despicia: ⁊ vt possit ꝑpria sapere dicit: Cur precepit vobis deus: vt nō comederetis ex oi ligno paradisi: Et paulopost. Scit enī deus q̄ in quocūq̄ die comederitis ex eo aperiantur oculi vestri. Iste dicit. Nō ego voluntatem meā: sed voluntatē eius q̄ misit me. Ille p mēbra sua logitur dicēs: Nullum pretiū fit quod nō permittat iniuria nostra: coronemur nos rosis antequā marcescāt vbiq̄ reliquamus signa letitie nostre. Iste mēbris suis prenūciat dicens: Plorabitis ⁊ flebitis vos mundus aūt gaudebit. Ille nihil aliud mētes sibi subditas docet: quā celsitudinis culmen appetere: cuncta equalia mentis tumore trāscendere: societatem oium horum alta elatione transire: ac sese extra potestatē ꝑditoris erigere sicut ꝺ cūdē p psalmistā dr: Dixerunt in dispōez eor dio cogitauerūt: ⁊ locuti sunt negotias iniq̄tatem i excelso locuti sunt. Iste ad sputa: ad palmas: ad colaphos: ad spineaz coronam: ad crucem: ad lanceā: atq̄ ad mortē veniens: mēbra sua admonet dicēs: Si qs mihi ministrat: me seqnatur:

Capitulum. 22.

Via igitur redemptor noster regit corda humilia: ⁊ leuiathan iste rex dr super omnia superborum: aperte cognoscim⁹ q̄ euidentissimū reprobor signum supe b a ē et cōtra humilitas electoz. Cū ergo quam gsq̄ habeat cognoscitur sub quo rege militet inuenitur. Unusq̄sq̄ n quasi quendam titulū portat operis: quo facile ostēdat sub cuius seruiat: potestate rectoris. Unde ⁊ p euangelium dr: Ex fructibus eorū cognoscetis eos. Ne igitur nos leuiathan istius mēbra vel mira faciendo fallerent: apertum signū dominus: quo deprehēdi valeat demōstrauit dicens: Ipse ē rex super vniuersos filios superbie. Qui ⁊ si quando fictam spem humilitatis assumunt semetipsos tamē celare in oībus nequaq̄ possunt: q̄ eorum sa perbia diu latere nō potuit: ⁊ eoz ex alia

tegitur ex alia actione denudatur. Qui bo sub rege humilitatis militant: semp paucis atq̄ ex omni latere circūspectis: aduersum illa cula elationis pugnant: ⁊ quasi contra venientes ictus solum magis in suo corpore oculum custodiunt: dum in semetipsis prudenter aliter humiliter humilitatem tuentur.

Sancti Gregorij. Liber. 35. Ca. 1.

a

Via iste ultimus huius opis liber est: ⁊ locis difficilioꝫ ꝑtractatis minus obscura sunt: liber hunc indulgentius remissiusq̄ trāscurrere. Velut emersoenim magno mari iaz littus cernimus: ⁊ intentionis nostre vela deponētes non eodem quo prius impetu ducimur: sed tamen adhuc ex impulsione flatus ꝑstimus: quasi nostre anxietatis ventus cecidit: sed tamē ex vis se ipsa iam tranquillior vlq̄ ad statiōez nos littoris impellit. Igitur priusq̄ fidei fa mulo dominus leuiathan hostie eius q̄ sit ⁊ fortis ⁊ callidus ostendit: duz vires illius subtiliter fraudesq̄ patefecit: beatus Job ad vtra q̄ respondit dicens.

Lio quia om

r

nia potes ⁊ nulla te latet cogitatio. Cōtra immanes q̄ppe vires eius intulit: scio q̄ omnia potes: contra occultas vero machinationes illius subiecit: ⁊ nulla te latet cogitatio. Unde ⁊ mor leuiathan eides erprobat dicens. Quis est iste qui celat consilium absq̄ scientia: Absq̄ scientia enim leuiathan celat cōsilium: q̄ quāuis cōtra infirmitatē nostrām multis fraudibus occultetur: ꝓtectoris tamen nostri sancta inspiratione detegitur. Absq̄ scientia celat consilium: quia iz temptatos latet: latere tamen protectorem nō potest temptatorum. Igitur audita fortitudine ⁊ callidit̄ate diaboli: audita etiaz creatoris nostri potentia: que ⁊ illum valenter reprimit: ⁊ nos misericorditer tegit quesumus beate Job vt que de semetipso sentis nobis minime occultes. Sequitur. (I deo

insipientie locutus sum ⁊ que vltra modū crederent scientiam meam. (O multa hominū sapientia quāuis ingenii acumine polleat: diuine sapientie cōparata: nec iusta nec pulchra sed insipientia est. Omnia enim humana que iusta que pulchra sunt dei iustitie ⁊ pulchritudini cōparata nec iusta nec pulchra sunt: nec omnino sunt. Beatus itaq̄ Job ea que dixerat: sapienter se dixisse credidit: ⁊ verba superioris sapientie non audacter direxit. In cuius comparatione illorum ē nostrum omne quod sapit: ⁊ qui sapienter quidem locutus hominibus fuerat: diuinis tamen sententiis audiens sapientius se cognoscit non esse sapientē. Vnde est q̄ Dixi am inter verba dominica mā semel paulo vidit dicens. Loquar ad dominum meum cum sim pulvis ⁊ cinis. Vnde ē, q̄ Moyses omni carnalium sapientia instructus: et quo loquentem dominum audiuit impeditioris ⁊ tardioris linguę se esse deprehēdit dicens. Obsecro domine non sum eloquēs: ab heri enim ⁊ nudiustertius ex quo locutus es ad seruum tuum: impeditioris ⁊ tardioris linguę sum. Unde est q̄ Isaias postq̄ sedentem dominum super solium excelsum atq̄ elevatum vidit postq̄ seraphin duabus alis faciem: duabus velare pedes: ⁊ duab⁹ volare conspexit: postq̄ id quod ē sanctus sanctus: sanctus: dominus deus exercituum alter ad alterum clamare audiuit ad se ꝺm rediens ait. Ve mihi q̄ tacui: quia vir pollutis labiis ego sum: ⁊ in medio populi polluta labia habētis ego habito. Mox q̄z ipsa pollutionem unde cognouerat subdēs ait. Et regem dominū exercituum vidi oculis meis. Unde Hieremias diuina verba audiens verba se non habere cognouit dicens. A.a.a. domine deus: ecce nescio loqui: quia puer ego sum.

Capitulum. 2.

Hec Ezechiel loquens: de quattuor animalibus dicit. Cum fieret vox supra firmamentum quod erat super caput eorum: stabant ⁊ submittebant alas suas. Quid enim per volatum animalium nisi contemplativi sancti atq̄ doctores sublimitas designatur? Vel quid sunt ale animalium: nisi sacre eorū contēplationes eos ad celestia subleuantes

Eccl.3.

Eccl.8

Exo.4

Isa.6.

Dan.3

dicit.4

Ezech.1. a

uantes. Sed cum sit vox supra firmamentum quod super caput eorū est: stantes submittunt alas suas: quia cum internam vocem superne sapientie audiunt: quasi vota sua sub alas deponunt: quia videlicet ipsaꝝ veritatis altitudinem minus se contemplari posse cognoscunt. Ad vocem ergo desuper venientes alas deponere est: cognita superna potentia virtutes ꝓprias humiliare & consideratione creatoris nil de se aliud q̄ abiecta sentire. Sancti itaq; viri dum diuinitatis archana audiunt quanto magis contemplando proficiunt tanto amplius despiciendo quod sunt aut nihil: vt prope nihil se esse cognoscunt. Respondeat ergo diuinis sermonibus beatus Job & sapienter proficiens: stultum se esse deprehendat dicens. Insipienter locutus sum: & que vltra modum excederent scientiam meā. Ecce tā to se amplius redarguit quanto amplius profecit & scientiam suam vltra modum excessisse se credidit q̄ in verbis domini plasq; estimauerat: secreta eius sapientia agnouit. De quitur. ((Audi & ego loquar interrogabo te & respondē mihi.)) Audire nostruꝝ est: sono aliunde venienti aurem alio positam cōmodare. At contra deo cui nil extra est audire ꝓprie est sub semetipso surgentia desideria nostre percipere. Ad deum ergo qui & tacētium corda cognoscit: loqui nostrum est nō vocibus gutturis id quod sentimus prodere: sed promptis ad illum desiderijs inhiare. Et quia ideo quisq; interrogat: vt discere valeat: quod ignorat homini deum interrogare est in conspectu eius nescientes se cognoscere. Respondere autem dei est eum q̄ se bene humiliter nescientem cognoscentem cultis inspirationib⁹ erudire. Ait ergo beatus Job. Audi & ego loquor. Ac si diceret. Misericorditer desideria mea percipe: vt dum hec misericordia tua percipiens adimuat ad te multipliciora conſurgant. Bona quippe vota quotiens effectum percipiunt multiplicantur. Unde alias scriptum est. Ps. 16. Ego clamaui quoniam exaudisti me. Non enim ait quia clamauit: exaudisti me: sed clamauit quoniam exauditus fuerat votis proficientibus exauditus clamabat. Interrogabo te respondē mihi ac si diceret: nescientem me ex tue scientie contemplatione cognosco.

Interroganti igitur respondē idest stulticiam ꝓpriam humiliter cognoscentem vo ce. Quia enim interrogaret ipse ex desiderio humilitatis & deum sibi respondere quereret ex magisterio inspirationis verbis sequentibus declaratur. Interrogaturū quippe se perhibuit: sed nil interrogando subiūgit. Nemo q̄ sola humilia de se sentiens: et que misericorditer a domino peeperit: agnoscens protinus subdidit. Auditu auris audiui te: nunc autem oculus meus videt te: his nimirum verbis aperte idicat: q; quanto visus superior est auditu tāto differt ab eo quod prius erubuit: & hoc quod postmodum per flagella profecit. Et quia interno oculo veritatis lumen magis conspexerat humanitatis sue tenebras diudicans plus videbat. Unde & sequitur. ((Ideirco ipse me reprehendo.)) Quanto enim quisq; minus videt: tāto sibi minus displicet: & quanto maioris gratie lumen percipit: tanto amplius reprehensibilem se esse cognoscit. Lux enim intrinsecus sublenatur: per omne qd̄ est: ad eam quam super se conspicit regulam congruere nititur. Et quia adhuc humana infirmitas prepedit cernit: quia ei non minima parte dissentit totamq; ex se illi onerosum est: quod interne regule conuenire est. Quam regulaꝝ beatus Job post flagella proficiens amplius suspicit & a semetipso in sui magna redargutione dissentit dicens. Ideirco ipse me reprehendo. Et quia nulla est cognitio reprehensionis si nō sequantur etiam lamenta penitudinis recte post reprehensionem subditur. Et ago penitentiam in fauilla & cinere.' In fauilla etenim & cinere penitentiam agere est contemplata summa essentia nil aliud q̄ fauillam se cinerem q̄ cognoscere. Unde & ciuitati reprobe in euangelio dominus dicit. Si in tiro & sidone facte fuissent virtutes que facte sunt in vobis: olim in cilicio & cinere penitentiam egissent. In cilicio quippe asperitas & compunctio peccatorum: in cinere autem pulvis ostenditur mortuorū. Et ideirco vtrinq; hoc adhiberi ad penitentiam solet: vt in punctione cilicij cognoscamus quid per culpam fecimus & in fauilla cinere perpendamus: quid per iudicium facti sumus. Considerentur ergo in cilicio pungentia vicia: consideretur in cinere Mat. 11

per mortis sententiam subsequens iusta pena vitiorum. Quia enim post peccatum carnis contumelie surrexerunt: videat homo in asperitate cilicij superbiendo quid fecit: videat in cinere vsquequo elatio ipsa per recordationem atq; penitentiam dolorum punctio designari. Nam hoc quod ait beatus Job ipse me reprehendo: quasi quodā cilicio pungitur: dum in mente sua asperis redargutionum stimulis confricatur. In cinere autem agit penitentiam: qua ex primo peccato quid per iustum iudicium factum sit solerter attendit dicens. Ago penitentiam in fauilla & cinere. Ac si aperte dicat. De nullo actoris mei dono superbio quia sumptus ex pulvere per illate mortis sententiam ad pulverem me redire cognosco.

Capitulum. 3.

Additis igitur cunctis sermonibus Job: cognitis eius responsionibus amicorum: libet ad interni iudicis sententiam speculationem mentis nostre conuertere cui dicitur. Ecce domine veraciter in conspectu tuo differentiam partes audinim⁹: & Job quidem in hoc certamine virtutis sue facta revoluere & amicos eius contra eum cognouimus tue iustitie gloriam defensare. Inter hec autē quid nostra mens sentiat agnoscis. Nec enim possumus eorum nos dicta reprehendere quos defensioni tue cognoscimus deseruire. Sed ecce assistunt partes expectant sententiam: profer ergo domine ex inuisibili regula subtilissimum tue discretionis examen: & quia in contentione ista sit rectius locutus ostende. Sequitur. ((Postq; autem dominus locutus est verba hec ad Job: dixit ad Eliphas themanitem.)) Iratus est furor meus in te: & in duos amicos tuos: quoniam non estis locuti coram me rectum sicut seruus meus Job. O domine iudicij tui sententia indicat quantum a lance tue rectitudinis erratus nostra discordat. Ecce te iudice beatum Job victorem esse cognoscimus: quem in te peccasse loquendo credebamus: te iudice additi sunt rei qui beati Job se meritā transcendere per te loquendo crediderunt. Quia igitur ex diuina sententia quid de partibus estimem⁹ agnouimus: nunc eiusdem sententie parilo subtilius verba pensemus. Quomodo enim superbus beatus Job reprehenditur: si in comparatione eius rectitudinis amici illius nequaq; coram domino locuti recte memorantur. An adhuc alia de eo sententia confirmatur: qua antiquo hosti dicitur. Considerasti seruum meum Job: q; non est ei similis super terram? Sed quid est hoc quod et laudatur hosti: & in scipso reprehenditur: & tamen amicis loquentibus anteferatur: nisi q; sanctus vir cunctos meritorum suorum virtute transcendit: sed cuius quod homo fuit ante dei oculos sine reprehensione esse non potuit. In sancto quippe homine in hac interim vita cōmorante diuini examinis regula habet adhuc q; iudicet: quāuis iam ex comparatione ceterorum honorem habeat quod laudet. Beatus igitur Job pro culpa sua credidit & non pro gratia flagellari: resecari in se estimauit vicia nō autem merita augeri: & in eo reprehēditur q̄ intentionem flagelli, fuisset aliter suspicatus & tamen amicis resistentibus interni iudicij diffinitione resistentibus prelatus est.

Capitulum. 4.

Unde aperte colligitur quāte iniquitatis fuerit in eo quod contra amicorum verba innocentiam sue operationis astruxit: qui diuino etiam ipse eiusdem diuini iudicij defensoribus anteferatur. In eruditio autem libri huius agnouimus: q; de illo fatbū dominus dixerat: mitte manū tuam & tāge eum: & vide si non in facie benedicat tibi. Ad quā petitionem beatus Job vānis exhibitatem: vulneribus & verbis scandalis rangi permittitur: q; videlicet certus qui cum laudauerat erubuit: quod nequaq; iusta asserentes dum boli sanctus vir in maledictionis culpa laberetur. Sicut ergo & saperius virum⁹ qualis beatum Job in sua locutione estimat post flagella peccasse: aperte dominus ldicat in sua assertione erasse. Et qualis dominus ad diabolum loquens bona illi⁹ patientia protulit non autem eius perseverantiam spospōdet. Sciendum tamen est q; nequaq; eius iusticiam permittendo tentato ri protulisse: si eum iustum in tentatione perstare nō posse prouidet. Permisso itaq; 5 2

diuinitus in eius tentatione diabolo: q̃s eum in tentatione succubuisse estimat ignorantiam permittentis accusat. Approbem⁹ igitur in dictis suis: veraciter Job ne deum in sua puidentia nequiter accusemus. Et q̃dem quantũ ad humana iudicia in ꝓbis suis amici eius multa illa recte uisse crederentur: sed ꝓtas aliam ex occulto regulam ꝓferens ait. Non estis locuti coram me rectum sicut seruus meus Job. Coram me ait. i. intus vbi sepe multorũ vita displicet q̃ etiam foris hominibus placet. Unde caute nimis in laude iustorum coniungit dictũ est. Erant iusti ambo ante deum. Nõ enim secura laus est iustos ante homines appare re. Sepe enim humana sententia velut in deo magnum quempiã approbat: sed hunc omnipotens deus qui quasi ex se approbat ignorat. Vnde est enim q̃ psalmista vigilãter exorat dicens. Dirige in conspectu tuo viam meam. Nimirũ q̃ plerũq̃ in conspectu hominum recta via creditur etiam que a veritatis itinere deprauatur. Et notãdum q̃ non dicitur: non estis locuti coram me rectum: sicut Job: sed sicut seruus meus Job vt videlz interpositione seruitutis dum eũ quasi sub quadam peculiaritate cõmemorat: cuncta que in defensione sua dixerat: q̃ non contumacis superbia: sed humili veritate dixerit ostendat.

Ps. 6

Capitulum. 5.

a

Sed q̃ iustus ẽ: t misericors deus amicos eius t ꝑ iusticiam districte redarguit: et per misericordiam benigne conuertit. Nam sequitur. ((Sumite vobis septẽ thauros: t septem arietes: t ite ad seruũ meum Job t offerret holocaustum ꝓ vobis.)) Job autem seruus meus orabit ꝓ vobis faciem eius suscipiã vt non vobis imputet stulticia. Ecce iustus t misericors deus nec culpas sine increpatione deserit: nec reatus sine conuersione dereliquit. Quia enim infirmus est medicus primo putredinem vulneris innotuit: t post remedia consequende salutis indicauit. Quia autem sepe iam diximus q̃s amici beati Job hereticorũ speciem teneant qui deũ dum defendere nituntur offendunt: q̃s in dictis suis ꝓtati rebelles sunt: qui famulori se in falsa assertione

suspicantur. Omipotens deus sepe illos corpori sancte ecclesie per cognitionem ꝓtatis miscerat: bene ipsa quoq; eorũ conuersio que sepe misericorditer agitur per hanc veniam quã amici Job percipiunt designat. Notandũ ẽ magnope est: q̃ conuersionis sue sacrificium domino non per se sed per Job iubentur offerre. Quia nimirum here tici cuz ab errore redeunt. Quia ergo se irãbili suo per se oblato sacrificio placare neq̃q̃ possunt nisi ad catholicam ecclesiaz quaz beatus Job significat conuertãt: vt salutem suã eius precibus obtineant cuius fidẽ peruersis assertionib⁹ impugnabãt. Ait enim Job seruus meus orabit ꝓ vobis: faciem eius suscipiam: vt nõ vobis imputetur stulticia. Ac si aperte hereticis dicat. Sacrificia vestra non accipio: petitionum vestrarũ ꝓba non audio nisi per intercessionem illi⁹: cuius ꝓfessionis verba de me veracia recognosco. Et vos quidem thauros: atq; arietes ad exhibenda sacrificia cõuersionis vestre deducite: sed a me salutem vestram per catholicam ecclesiam: quã diligo postulate. Ipsi enim volo dimittere id q̃d mihi ipsa deliquistis: vt hec vestram incolumitatem obtineat que ex vestro languore laborabat.

Capitulum. 6.

Sola quippe est per quã sacrificium dominus libẽter accipiat: sola que ꝓ errãtibus fiducialiter intercedat Nã etiaz de agni hostia dominus ꝓcepit dicens. In vna domo comedetur nec offeretis de carnibus eius foras. In vna nãq̃ domo agn⁹ comeditur: q̃ in vna catholica ecclesia vera hostia redemptoris immolatur. De cuius carnibus diuina lex efferri foras perhibet: q̃ vari sanctum canibus vetat. Sola ẽ in qua opus bonũ fructuose pagitur: vnde t mercedem denarij non nisi qui intra vineam laborauerunt acceperunt. Sola est que intra se positos valida charitatis compage custodit. Vnde t aqua diluuij archam quidem ad sublimiora sustulit: omnes aũt quos extra archam inuenit extinxit. Sola est in qua superna mysteria veraciter contemplemur. Vnde t ad moysen dominus dicit. Est locus apud me: t stabis supra petrã. Et paulopost. Tollam manum meam t videbis

b

Exo. 33.

posteriora mea. Quia enim ex sola catholica ecclesia veritas conspicitur apud se esse locum dominus perhibet de quo videatur In petra Moyses ponitur: vt dei speciem contempletur: quia nisi quis soliditatem fidei tenuerit diuinam presentiaz non cognoscit. De qua soliditate dominus dicit. Super hanc petram edificabo ecclesiam meã: Qd est ergo hoc loco dicere ad amicos Job nisi ite ad Iob: nisi petram ascendite. Quid est faciem eius pro vobis suscipiam: vt nõ imputetur vobis stulticia: nisi id quod illic videtur posteriora mea videbis: id est ei⁹ que postmodum futura sunt mysteria incarnationis intelligis. Heretici autem p eo q̃d in petra stare contemnunt transeuntis domini posteriora non aspiciũt: quia extra ecclesiam positi incarnationẽ eius sicut sunt mysteria nõ agnoscunt. Sicut autem superius diximus per tauros ecruit superbie per arietes vero vocatus exprimitur q̃ ab hereticis persuasis plebibus quasi seductis gregib⁹ agitur. De hereticis nãq̃ superbiẽ tibus ꝑ: q̃ infirmoz mentes male suadendo corrumpant. Consilium taurorum inter vaccas populorũ. Et quia segnes se populos: velut greges trahunt: arietes aliquãdo nominãtur. Gregem scilicet arietes dicunt. Unde per increpationem Hieremias ait: Principes tui velut arietes. Quia igitur heretici: q̃ ad sanctam ecclesiam redeunt superbie elationem deserunt: t nequãq̃ quasi sequentes greges populorũ eunt ad iteritum vocant: amici beati Job ostendere tauros t arietes iubentur. Tauros et arietes iubentur. Tauros t arietes offerre in sacrificio est: superbum vocatum conuersionis humilitate mactare: vt edomita cernice superbie discant obediendo sequi q̃ quidam vocando preire conabantur. Recte quoq; eorum hec superbia, septem sacrificijs expiatur: q̃ heretici ad ecclesiã reuertentes per humilitatis hostiam dona spiritus gratie septiformis accipiant: vt q̃ elationis sue vesaniam tabuerint nouitate gratie reformentur. Septenarius autem numerus apud sapientes huius seculi quadam sua habetur ratione perfectus, quod ex primo pari t ex primo impari consumatur. Primus enim impar ternarius est: primusq̃ par quaternarius. Et quibus duobus septenarius constat quibusdam partibus suis multiplicatus in duo denarium surgit. Nam si ter quater per quaternarium: seu quaterquies per ternarium ducimus ad duodenarium perueniemus. Sed nos quia signo mundi veritatis pro dicamenta percipimus hoc sibi scientie altitudine dei placendo exercemus. Hoc profecto in cõcussa fidei firmamenta: q̃ quos spũs gratie septiformis repleuerit perfectos esse non solum trinitatis noticiam: sed et am virtutum quaternos: idest prudentie: temperantie: fortitudinis: atq; iustitie operationem prebet: quia in ipsis quoq; quibus ingreditur: suis quodammodo partibus augetur dum t per trinitatis noticiã quaternos: virtutũ actio accipitur: t per actionem virtutum quaternos vsq; ad mansuetudinem trinitatis speciem perducitur. Et apud nos ergo septenarius: sed longe cultissimi terq; quaterq; non inaniter in duodenarium surgit: dum t per fidem opera: t rursum per opa perfecti fidei. Sancti quoq; apostoli gratie septiformis spiritu ipleti duodecim sunt electi In quattuor enim mundi partibus trinitatem que deus est inotescere meruerunt.

Duodeci ergo electi sunt: vt etiam et ipse numeri ratione ostenderet: q̃ per quaternos: infima et ima summa predicarẽt. Sicut itaq; hec seu alia quelibet forsan ratione: in scriptura tamen sacra septenarius numerus aliquãdo secura regni eternitatis: aliquãdo vniuersitas presentis temporis: aliquando autem sancte ecclesie vniuersitas designat. Septenarius quippe numero perfectio eternitatis significatur: eum dies septimus in regem domini sanctificatus vocatur. Cui iam vespera nesciens non dicitur: q̃ eterne beatitudinis regni nullo termino coarctatur. Unde est etiam quod lege data dies septimus feriatus esse precipitur: vt eterna per illum requies designetur. Unde est q̃ in annorum curriculo septenarius numerus sepies multiplicatus nouenarium addito ad quinquagenarium vocatur: vt ꝑ remissionem beatitudinis ad patriam sabbati sacre perpetuam beatitudinis ad patriam iubili sacre perueniatur. Unde est quod septies septima regum obseruatur. Unde est quod resurgens dominus t frequenter apparuit vt tertio iam discipulis cum septem discipulis comedisse describitur: quia hij qui in illo nunc perfecti sunt eterna per illum refectione sacientur.

Capitulum. 7.

a RVrsum per septenariū nu
merū hec vniuersitas tem
poralitatis accipitur. Dic
est enī q̄ per septem dies
hoc totum vite p̄sentis
tempus euoluitur. Vnde ē
quod in typo sancte ecclesie que omni tem
pore hunc mundum p̄dicando circuit
archa domini tubis clangentibus muros
Ios. 6 ierich̄o diebus septem circūacta confregit
Vnde p̄pheta ait: Septies in die laudem
dixi tibi. Quod ipse rursum p̄o toto atq̄
vniuerso sic deprecatōis tempore se dixis
se significans ait: Semper laus in ore meo.
Quod vero per septenarium numerū p̄e
sentis vite vniuersitas designatur tunc ma
gis ostenditur: cum post eum quoq̄ etiam
octonarius subinfertur: Septenarium q̄p
pe cum adhuc alius sequitur et ipso eius
augmento exp̄imitur quod finienda tem
poralitas eternitate concludatur. Vnde est
Eccl. 11. enim quod Salomon ammonet dicens:
Da partes septem necnon et octo. Per se
ptenarium quippe numerum hoc quod se
ptem diēb⁹ agitur p̄sens tempus exp̄ri
mit. Per octonarium vero vitam perpetuā
signauit: quam sua nobis dominus resurre
ctione patefecit. Dominico scilicet die re
surrexit qui dum dicm septimum idest sab
batum sequitur a conditōe octauus inue
nitur. Bene autem dicitur da partes septē
necnon et octo: quia ignoras quid mali fu
b turum sit super terram. Ac si aperte diceretur. Sic dispensa temporalia vt appetere
non obmittas eterna. Oportet namq̄ vt
imposterum bene agendo prouideas: qui
de venturo iudicio quanta tribulatio se
quatur ignoras. Vnde est q̄ quindecim gra
dibus templum ascenditur: vt ex ipsa eius
ascensione discatur: quatenus per septem
et octo et tēporalia solicite dispensē actio:
et p̄uenide mansio eterna requiratur. Vnde
est etiam quod dum monas in denario sur
git. c.l. psalmos p̄pheta decinit. Propter
hunc septenarium numerum temporalia:
octonarium vero eterna signantem: super
centum viginti fideles in cenaculo reside
tes spūs sanctus effusus est. Per septem
quippe et octo quindecim componūtur et si ab
uno vsq̄ ad quindecim numerando pau

latim per incrementa consurgimus: vsq̄ ad
centesimum et vicesimum numerum perue
nimus. Qua scilicet effusione spūs sancti
didicerunt: vt et temporalia tolerando trā
sirent et eterna inhianter appeterent. Bur
sum septenario numero sancte ecclesie vni
uersitas designatur: vnde Joannes l apo
calyps̄ septem ecclesijs scribit: sed per eas
q̄d aliud: q̄ vniuersalem ecclesiam intelligi
voluit: Que numerum vniuersalis ecclesie
vt plena septiformis gratie spiritu signare
tur. Delicet super puerum mortuū septi
es inspirasse describitur. Super extinctum 4. Reg.
populū quippe dominus veniens quasi septies
inspirat: q̄ ei dona spūs septiformis gratie
miser. corditer tribuit. Quia igitur sepe se
ptenario numero sancte ecclesie vniuersi
tas figuratur veniant ad beatum Job ami
ci illius: iussum diuinitus offerant holocau
stum. Sed vigilanter omnino septenarij nu
meri archana custodiant vt videlz hī qui
extra sunt positi: p̄ se vniuersitati sancte
ecclesie misceant: et tunc demū veniā ī rea
tu pristine elationis exquirant. Pro culpa
sua septē sacrificia offerāt: q̄ reat⁹ sui absq̄
latōem non accipiāt nisi gratie septiformis
spūs vniuersali pāci a qua exciti fuerāt ag
gregentur. Dicatur igitur. Samite vobis
septem taūros et septē arietes et ite ad ser
uum meū Job: et offerat holocaustū p vo
bis: Job aūt ser⁹ meus orabit pro vobis fa
ciem ei⁹ suscipiā: vt non vobis imputē stul
ticia. Ac si hereticis redditis aperte dice
retur. Vniuersali vos ecclesie p humilitatē
penitentie iūgite a tōb⁹ eā quaz per vosmet
ipsos digni nō estis veniā ei⁹ a me preab⁹
obtinete: q̄ cum per hanc faciter sepe di
scitis p̄uidis apud me vestre sapientie stul
ticiam delectis. Segtur.

Capitulum. 8.

NEq̄ enī locuti estis coram
me recta sicut ser⁹ meus
Job. Dec Paulo ante
iā domin⁹ ptulit: et tamen
hec eadem iterando subiū
git. Quid est hoc: nisi q̄s
suiam quam semel iudicando dixerat: ite
rā replicando confirmat: atq̄ vt manifesti
us beati Job iusticia amicoruq̄ ei⁹ iniusti
cia demonstretur ei⁹ iam illoruq̄ reprehen
sio iterata voce deprōnitur: vt replicata so

rio appareant q̄ recā int⁹ habeantur. Nā
q̄ cā rec egypti metuenda venture famis
tempora sub boūz spicārūq̄ specie geminā
visione cognouisse. Unde sancte interpres
audiāt quod viderit secūdo ad eandē rem
pertinere somnij firmitatis indicij est.
Qua ex re aperte colligitur: q̄ q̄d in cle
quio diuino repetitur robust⁹ confirmatur
Sed q̄ q̄d inde dicendū sit audiam⁹ at illi
quoq̄ q̄d faciant audiam⁹. Segt. Abie
runt ergo eliphas themanites: et baldath
suites: et sophar naamathites: et fecerunt si
cut locut⁹ fuerat ad eos dominus et suscepit
dominus faciē Job. Dorū interpretatiōm
nominum ideirco reticemus: quia in huius
operis exordio de ea nos latius disseruisse
meminimus. Intuendū vero est: quia ea
cautus fieri predictus fuerat ordo acce
pte venie custoditur: vt in sacrificijs domi
nus non horū: sed beati Job faciem fuisse
dicit referat. Sed quia quisq̄ pro alijs in
tercedere nititur sub pctō et ipsa charita
te suffragatur: recte subditur. Dominus
quoq̄ conuersus est ad penitentiam Job
cum oraret pro amicis suis. Ja enim su
per⁹ pro amicis suis erudit⁹ ostendit ei
factū quod predixit⁹ memoratur fecerit
sicut locut⁹ fuerat ad eos dominus: et suscepit
dominus faciem Job. Sed ei protin⁹ subin
fertur: dominus quoq̄ conuersus est ad peni
tentiam Job cum oraret pro amicis suis:
aperte ostenditur: q̄ etiam pro semetipso
penit⁹ tanto citius erudiri meruit: quanto
deuote pro alijs intercessit. Plus enim pro
se valere poterat suas efficat qui bas et alijs
impendit. Libenti⁹ quippe sacrificium oratio
nis accipitur: quod in conspectu misericor
dis iudicis pro rimi dilectōe condit: quod
tūc veraciter q̄sq̄ cumulat: si hoc etiam p
Dar. 5. aduersarijs impendat. Unde est enī q̄ ve
ritas magistra dicit: Orate pro persequen
tib⁹ et calūniantibus vos. Unde rursum ait:
A Luce 11 Cum stabitis ad orandum dimittite si qd
habetis aduersus aliquem: vt pater vester
qui in celis est dimittat vobis peccata ve
stra quantum vero pro se obtinuit qui pro
alijs interuenit illico demonstratur cū sub
ditur: Addidit dominus omnia que fuerāt
Job duplicia. Tuncta que amiserat du
plicia recepit: quia per pietatem benigni
iudicis tēptationis nostre dispendia vin

cant suffragia exhortationum. Unde
autem tempora probatis qui remunerato
conclusurus sit euidenter nobis intue
facile quod tolerant agnoscat: qui ex per
scriptura ponderet grane si quid inde
rare indicibus. Unde efficaci quoq̄ indi
catur. Ad penitentiam in modum peruigil
ter: in mūstrandis magne compassionis
dine disponatur mensura consolationis.
Unde alias scriptum est: Secundum multi
tudinem dolorū meorum in corde meo co
solationes tue letificauerunt animam meā.
am. In ea enim mensura consolatum se in
qua afflictus fuerat ideat: q̄ letificatus se
secundum multitudinem dolorum dicat.
Non autem minime latere debuit: q̄ ipsa
remunerātio ordinem contemplatur. Et
ciliam quippe correctio: exercitium precedit
tia penitentiam venit: veniam vero mune
ra subsequuntur. Sed quia tantae dispensa
tionis permissionem percussus etiam amico
rum verbis affligit⁹ est: dicitur patenter ma
nentibus consolat⁹ etiam humana vox, cha
ritate refouet: vt videlz et consolatorum
gaudia respondeant quem videlz dolorū
tristicia et aduersa lacerabant. Dū et subdi
tur. Venerūt autem ad eum omnes fra
tres sui: et vniuerse sorores sue et omnes qui
nouerant eum pri⁹ et comederunt cū eo pa
nem in domo eius: et mouerūt super eū ca
put suū. Quid in conuiuijs potius nisi
charitas. Quid vero in mensarum copijs
nisi amminarum delectatio. Bene dicit sub
ditur. Et consolati sunt eum super omne
malum quod intulerat dominus super eū.
Percussi enim mentes consolari: ei prō
pensionē de venia cogitare. Nā quomo
q̄z de culpa penam sentit: ex eodē libere
se credendo se ledicat: q̄ ablata delenit. Et
dederūt ei vnusquisq̄ qui ad eū uenerat au
ream vnā. Licet hec cuncta mente perlustrem
dacter dicta sunt: quia ad allegoricū misterium
bus cogimur: vt ad allegoricū misterium re
curram⁹. Neq̄ ei odiose debem⁹ accipe q̄
eandem vnam: quod minorem aurum obla
lere vnam. Et si forsitan intra literam mi
rum non absonis obiciatur ora tamē: ve
de mirum est inauru oblata esse vna.
Quid vero aut cui ad ornatū pōsit aut
q̄d inaurus ad ornat: Et ipse ergo mone

rio sint compellimur vt prioza quoq; que superfacte sunt intra solam hystoriam cõmendo transcurramus: in allegorie mysteria indagemus. Quia igitur christus t ecclesia vnus est caput t corpus vna persona est: sepe beatum Job virtutes modo capitis modo figuram corporis designare.

Capitulum. 9.

Eruata ergo hystorie veritate sub typo gestaz sancte ecclesie sentiamus id quod scriptum est. Addidit dñs oia quecũq; fuerãt Job duplicia. Sancta quippe ecclesia t si multos nunc passione tentationis amittit: in fine tamen huius seculi ea que sua sunt duplicia recipit: quando susceptis ad plenum gentibus: ad eius fidem currere omnis que tunc inuẽta fuerat etiã iudea
Ro.xi. consentit. Vnde nãq; scriptum ẽ. Donec plenitudo gentium introiret: t sic oĩs israel saluus fieret. Vnde in euãgelio quoq; veritas
Mat. 17 dicit. Helias venict t alie restituet oĩa. Nãe enim amiserat israelitas ecclesia quos convertere predicando nõ valuit: sed tunc Helya predicante: dum quotquot inuenerit colligit: velut plenius recipit quod amisit. Vel certe sancte ecclesie in fine suo duplum recipere est: in singulis nobis t de beatitudine alie t de carnis incorruptione gaudere. Vnde est enim qđ per ppheram de electis dicitur.
Isa.61 In terra sua duplicia possidebunt. Vnde est
Apo.6. quod Joãnes apostolus de sanctis finẽ mũdi querentibus dicit. Date sunt illis singule stole albe: t dictũ est eis vt requiescerent adhuc modicum tempus donec complerẽt numerus conseruoꝝ t fratrum eoꝝ. Sicut enim longe superius' diximus ante resurrectionez sancti singulas stolas accipiãt quia sola animarum beatitudine perfruuntur: in fine autẽ mundi binas habituri sunt qz cum mentis beatitudine etiã carnis gloriam possidebunt. Sed ea que subnixa sunt in fine magis huius seculi conuersionem sed iudaici populi nunciare testant. Nã subditur. ¶ Venerunt autẽ ad eũ omnes fratres sui: t vniuerse sorores sue: t cuncti qui nouerant eum prius t comederunt cum eo panem in domo eius. ¶ Tunc quippe fratres sui t sorores ad christum veniunt: quando ex plebe iudaica quotquot inuenti fuerint
c conuertuntur. Ex illo enim populo carnis materiam sumpsit. Tunc ergo ad eum fratres: t sorores accedunt: quãdo ex ea plebe que ei per cognationem iuncta est vel qui soroꝝ futuri sunt velut fratres: vel infirmi velut sorores ad eum per cognitionẽ fidei: deuota gratulatione cõcurrũt. Tunc apud eum celebre festiuitatis conuiuium exhibẽt quãdo eum iam nequaq; quasi parum hominem contẽnentes ppinquitatis sue memoꝝ deuotioni se eius inherere congaudent. Tunc in domo eius panem comẽdũt eum postposita obseruatione littere in sancta ecclesia mistico eloquio quasi frugis me dulla pascuntur. Bene aũt subiungitur.

Capitulum. 10.

Sancti qui nouerant eum prius.) Prius quippe nouerant: quẽ in passione sua quasi incognitum contempserunt. Nam nasciturum rpm nullus qui plene legz didicit ignorauit. Vnde t Herodes rei magorum occursione perterritus sacerdotes et pucipes studuit solerter inquirere: vbi rpm nasciturum esse presserent: cui ptinus respõderunt: in bethlehem inde. Prius ergo nouerant quem passionis sue tempore dũ despicerent ignorabant. Quoꝝ t notitia poꝝ t ignorantia posteroꝝ: dũ ac breuiter Isaac caligante signatur. Qui dum Jacob benediceret: t quid eueniret in futuro praidebat: t quis illi presens assisteret nesciebat. Sic quippe israelitarum populus fuit qui pphetie mysteria accepit: sed tamen ceecos in contemplatione oculos habuit: qz cum presentem non vidit: de quo tam multa in futuro praidit. Dum se enim posita neqnaq; cernere valuit cuius aduentus potentiam longe ante nunciauit. Sed ecce in fine mundi veniunt t eum quem prius nouerãt: recognoscunt. Ecce in vno ei⁹ panem comedunt: qz in sancta ecclesia sacri eloquij fruge pascuntur: t omnẽ insensibilitatem priscum: torpoꝝ exuunt. Unde t subditur. ¶ Et moerunt super eũ caput.) Quid enim in capite: nisi principale mentis accipitur. Sicut per psalmistam dicitur. Impinguasti i oleo caput meum. Ac si aperte diceretur. Mentẽ in sale cogitationibus mentem meã charitatis vnctione rigasti. Caput ergo mouet: p

formidinem future tacta ab insensibilitate sua mens quatitur. Cleniant ergo parentes ad conuiuiũ atq; excusso torpore moueant caput. i. hi qui redemptoꝝ nostro carne conuiuere fuerãt refectionem q̃q; ipi i fide paupiant: t insensibilitatis prisce duri eã amittant. Hi bene per Abacuc dicit. Pedes eius steterunt t mota ẽ terra. Stante enim dño terra pauidus mouet: qz eũ corda nostri timoris sui vestigia ipsius cernunt in nobis cogitatio terrena cõtremiscat. Hoc itaq; loco caput mouere est: immobilitate mẽtis creatore' t ad cognitionẽ fidei erudelitatis gressibus ppinquare. Sed qz sancta ecclesia nunc hebreoꝝ auersione afficitur: t eã cõuersione relcuatur: recte subiungitur.

Capitulum. 11.

Consolati sunt eum super oẽ qđ intulerat dño super eã.) Consolat videz Xpm consolantur ecclesiã qm ab infidelitatis pristine errore resipiscunt t prauitatem vite
d per quaz recta nocentibus repugnauerant deserunt. Un non grauis meroꝝ ẽ duris cordibus infructuose predicare laboꝝ i ostendenda sitate sumere: sed nullũ de cõuersione audientiũ fructum laboris inuenire. At cõtra magna predicatoꝝ consolatio ẽ subleuamen proiectus auditoꝝ. Relaxatio quippe vicentis est immutatio proficientis. Et notandum qđ in flagello positi consolari nolue
Ps.63. rant: sed ad cõsolandũ cum post flagellum veniũt: qz nimirũ passionis eius tẽpore beati predicamenta fidei contẽnentes: quẽ homine ex morte ppenderãt deum credere despexerãt. Dũ per ps. dicit. Sustinui qui simul mecũ contristaretur t nõ fuit consolatem me: que quesiui t non inueni. Consolatem quippe in passione minime inuenit: q ex despectu mortis etiã ipsos hostis prauit pro quibus ad mortem venit. Post flagella ergo
d pphqui ad cõsolationẽ veniunt: qz i membris suis nãe quoq; dño patiuntur: sed extremo tẽpore israelite oĩs ad fidei cognita dilectione ppinquare. Sed qz sancta ecclesia nunc hebreoꝝ auersione afficitur: t eã cõuersione relcuatur: recte subiungitur.

Capitulum. 11.

Tconsolati sunt eum super oẽ qđ intulerat dño super eã.) Consolat videz Xpm consolantur ecclesiã qm ab infidelitatis pristine errore resipiscunt t prauitatem vite per quaz recta nocentibus repugnauerant deserunt. Un non grauis meroꝝ ẽ duris cordibus infructuose predicare laboꝝ i ostendenda sitate sumere: sed nullũ de cõuersione audientiũ fructum laboris inuenire. At cõtra magna predicatoꝝ consolatio ẽ subleuamen proiectus auditoꝝ. Relaxatio quippe vicentis est immutatio proficientis. Et notandum qđ in flagello positi consolari nolue
Ps.63. rant: sed ad cõsolandũ cum post flagellum veniũt: qz nimirũ passionis eius tẽpore beati predicamenta fidei contẽnentes: quẽ hominẽ

eius qui misit me. Quid enim si suam faceret: eos qui ad se venisset repulisset: Quis aut nesciat q̄ voluntas filij a patris voluntate non discrepet. Sed quoniā primus homo qui suam facere voluntatē voluit a paradisi gaudio exiuit: sed dum ad redemptionē hominū veniens dei voluntatē se patris et nō suam facere ostendit: primere nos intus vocauit. Cū igitur non suam sed patris voluntatem faciat eos qui ad se veniunt foras non ejicit q̄: dum exemplo suo nos obedientie viā nobis egressionis claudit. Vnde rursum ait. Jo.5. Nō possum ego a me ipso facere quicq̄ sed sicut audio iudico. Nobis q̄ppe obedientia vsq̄ ad mortē seruanda ꝓponitur. Ipse audit si sicut audit ita faciat: tunc quoq̄ obedit cū inde venit: ne igitur nobis vsq̄ ad ꝑsentis vite terminū obedientia laboriosa appareat: redemptor noster indicat: q̄ hanc etiam cum inde ve nerit seruat. Quid ergo mirū si homo peccato: obedientie in ꝑsentis vite breuitate se subjcit: quando hanc mediator dei et hominum et cum obedientes remunerat non relinquit.

Capitulum. 13.

Diendū vero est q̄s nunq̄ per obedientiā malū fieri aliquādo aūt debet ꝑ obedientiā bonū q̄s agitur in termittit: neq̄ enim mala i paradiso arbor erat: quā deus homini ne cōtingeret interdixit. Sz vt per melius obedientie meritū: homo bene cōditus creseret dignū fuerat: vt hūc etiā a bono ꝓficeret: quatenus tāto ver⁹ hoc q̄s ageret: virtus esset: quanto et a bono ei sans auctor suo se subdituꝫ humilius exhiberet. Sed notandū q̄ illic dicitur: ex omni ligno paradisi comede: de ligno aūt scientie boni et mali ne tetigeritis. Qui enim ab vno quolibet bono subiectos verat: necesse est vt multa concedat: ne obedientis mens funditus intereat: si a bonis oibus penitus repulsa ieiunat. O ēs aūt paradisi arbores ad esum dns concessit cū ab vna phibuit: vt creaturā suam quā nouerat extingui ꝓficere tanto facilius ab vna restringeret: quanto ad cuncta latius relaxaret. Sz quia nōnunq̄ nobis huius mūdi ꝓspera: nōnunq̄ vere subeūt aduersa. Sciendū summopere est q̄ obedientia aliquando si de suo aliquid habeat nulla est: aliquando autem si de suo aliquid non habeat minima: nam cum huius mundi successus precipitur: ex loco superiori imperatur: is qui ad percipienda hec obedit obedientie sibi virtutē cumulat: si ad hec etiam ex proprio desiderio ardeat: neq̄ enim se sub obedientia dirigit q̄ ad percipienda huius vite prospera libidini proprie ambitionis seruit. Rursum cum mundi despectus precipitur cum ꝓba adversa et contumelie inferuntur: nisi ex ipso animus hec appetat obedientie sibi meritū minuit: qui ad ea que i hac vita despecta sunt inuitus nolensq̄ descendit. Ad detrimentū quippe obedientia ducitur: cum mentē ad suscipienda ꝓbra huius seculi nequaq̄ ex parte aliqua etiā sua vota cōmittunt. Debet ergo obedientia et in aduersis ex suo aliquid habere: et rursum in ꝓsperis aliqd oi modo non habere quatenus: et i aduersis tāto se glorioso: quāto diuino ordini etiā ex desiderio iungitur: et in ꝓsperis tāto sit vilio: quanto in ꝑsenti ipsa quā percipit gloria funditus ex mente separat. Sed hoc virtutis pondus melius ostendimus si celestis patrie duorum hominum facta memoremus. Moyses nāq̄ cum in deserto oues pasceret: domino per angelum in igne loquentem vocatus est: vt cripiendo omni israelitarum multitudini ꝓesset. Sed quia adhuc se mente humilis extulit: oblatam ꝓtinus tanti regiminis gloriam erpuit: mor q̄ ad infirmitatis patrocinium recurrit dicens. Obsecro domine non sum eloquens: ab heri enim et nudiustertius ex quo cepisti loqui ad seruum tuum et tardioris et impediōris linguae sum factus. Et se postposito alium deposcit dicens. Mitte quem missurus es. Ecce cum auctore linguae loquitur: et ne tanti reginiis potestatē susciperet: alterum se esse causatur. Paulus quoq̄ diuinitus fuerat: vt in Damasco ꝓbaret ascē dere ammonitus sicut ipse Galathis dicit. Exo.4. Deinde post annos quattuordecim iterū ascendi hierosolimam assumpto Barnaba et tito ascendi autem secundum reuelationem. Ysay in itinere cum ꝓphetam agabum reperisset quanta se aduersitas in hierosolymis maneret audiuit. Scriptū q̄ppe est: q̄ idem agabus zonam Pauli suis pe Gal.2. Act.21.

Abas inferens dicit: Dirum cuiq̄ hoc zona est: sic alligabūt iudei hierosolymis. Paulo autem protinus respondetur. Ego non solum alligari: sed mori in hierusalem parātus sum pro nomine Jesu: neq̄ proculdubio facio animam meam cara mihi. Preceptum igitur resistentis hierosolymam pergens aduersa cognouit: et tamen hec libenter appetit: audire que timeat: sed ad hec audienda ꝓpatulum. Moyses quoq̄ ad ꝓsequēda de suo nihil habens q̄ pauper renuntiat ne dereliquisse plebi ꝓficiatur. Paulus ad aduersa etiam ex suo voto ducitur quia maiorū iudiciorum cognitionem peragit: sed deuotione spūs etiā ad aduersa ferueſat. Ille ꝓsens potestatis gloriam deo voluit subdere declinare. Sed deo aspera et dura disponente se studuit: ad grauiora ꝓparari. Precunte ergo virtutē q̄ dictum in fracta virtute ifirmamur: et si obedientie palmam appehendere veraciter nitimur posses hui⁹ seculi et sola missione aduersis autem etiam et deuotione mulcemur.

Capitulum. 14.

Notandum vero est q̄ hoc loco cum inaure ornatus: cum ore inaurio offertur quia nimirum innocuis mentibus ornamentū semp obedientie infigitur. Domino attestante q̄ ait: Oues mee vocem meam audiunt: et ego cognosco eas et sequunt me. Beato igitur Job nemo inaurem fine ore nemo ouem fine inaure obtulit: q̄ profecto redemptori suo non obediti q̄ innocens non est: et innocens esse non potest q̄ obedire contemnit. Quia vero ipsa obedientia nō seruili metu: sed charitatis affectu seruanda est terrore pene: sed amore iustitie cauenda q̄ ad comunium veniunt: aurem inaurē obtulisse perhibetur: vt videlicet in ea que exhibetur obedientia charitas fulgeat: que virtutes omnes quasi aurei more cetera metalla transcendat. Sed q̄ nulla est innocentia nulla est vera obedientia i multiplicib⁹ pensationib⁹ diuisionib⁹ poscit: ad cognitionem dei venientes offerant ouem sed vna: offerant aurem sed vnam. Tales venitur: q̄ in vnitate sancte ecclesie inconcussi obedienciā q̄ perfidant. Vnum q̄ppe diuidi per nemine nō pōt: q̄ hoc ipsum vnū quod nemo

mus nō offerunt igitur ouem si mal offerant inaurē sed vnam. Si ad ecclesiam cum innocentia venitur obedientia cū magnis operibus deferatur quasi et curam: salutem nō inuadat.

Capitulum. 15.

Petre liber ordinis fidei et fidei exemplum sancte ecclesie de sacrificio: christiani populi cotidiani conscientia. Dū quod mirū cotidiano magis⁹ alic venerio pe[illegible] ꝓpinq̄tum nobis adhibetur: et ꝑ ꝓpinquitatem nobis ad eū cum maiorib⁹ contēplerunt. Appropinquante enim die ꝑdicti vel precursoris vocabus vel glorioso erūpnib⁹ dignus ipse eis tam diuque morbo adhesisse dominus virtus interiuit. Cuius dū pertransire festinat: aduersitatis sue tempus dilatauit. Cognouit autē cū muneribus venire: q̄ cum quem paulo ante in passione derserant tanta veneratione opera quasi munera offerendo venerant. Illud perlubrio hoc ordine compleri quod et terrenus mūdus et pars illa celi: et hoc: et adhuc eadem et magna que facturum. Idcirco habet cū hijs rei in muneribus. Tūc nāq̄ illum plenius hijs rei in muneribus adorant cū afflictarum mentes hui⁹ mūdi subdite desideriis ex quem superiorem negauerant. Quādoq̄ cognito hostis suo confessionis opponūt. Et ejus celsitudinis gradus amplius appropinquat: aliqua terrena vota fidelia munera et virtutes apparent: qualiter in conspectu illius perfecte minus grauia et corda terrenis homibus obstringat. Dehinc tanto predicante roborati nō solum fidelia q̄ in sancte ecclesie fide dicta et perficiūt: sed sicut sapientes ad cognitionem hui⁹ multi quoq̄ et infidelium ꝓficiunt: ita vt ejus fame gratia reliquie que et repulsi ꝓfundius fuerant: ad fidē matris ecclesie pia cōmodo conuerte cōmorant. Unde et dū subditur. Ca. 15.

Omnes vos debitores estis mee Jobi magne q̄ pene pro eius) Declarat ex ea ordine: per quos ecclesia dominus. Absque eni[illegible] Jobi q̄ pōt

eipso bñdicatur: q; quantū ad israelitici po
puli suscepcōem pertinet: vergente fine pre
sentis seculi: dolorē sancte ecclesie vīs ani
marū multiplici collectōe plolatur. Tanto
ppe locupleta⁹ditabatur: ēgo t manifesti⁹
inotescat: quod ad finē pūtis vite tēporalī
tas vrgetur. Predicatores nanq; sctē ec
clesie bñdictōe extremi temporis pōs. ditari
conspexerat cū dicebat. Ad hoc multiplica
buntur i senecta veri: t bñ patientes erūt
vt annūcient. In senecta. s. veri multipli
cabuntur: q; eoz vita differtur: semper
ad melio⁹ fortiudo pducatur: eiq; p augmē
ta temporū ecclesiē etiam lucra meritorum.
Bñ adē patientes sunt: vt annūcient: q; ec
clesiā predicantes: tāto robusti⁹ aduersa to
lerāt: quanto t per tolerantiā suā alīarum
cōmoda locupleti⁹ reportant. Segtur. ¶ Et
facta sunt ei quattuordeci milia ouium: et
sex milia camelorū: t mille inga bouū: t mil
le asine: t fuerunt ei septē filij: t tres filie.
Qs septē milia ouiū: t tria milia camelo
t quīgenta inga boum t quīgentas asinas:
ante phatōem passiōis habuerit: ipsa ciusd
hystorie prefatio ostēdit: que p flagellum
pdita: t nūc sunt duplicia restituta.
Filij aūt totidē sunt redditi: qs amisit. Se
ptē qppe filios: t tres filias habuit: septē
aūt nūc filios: t tres filias recepisse describi
tur: vt t hij q erūcti fuerant: viuere de
monstrentur. Dū enī dr: Addidit dñs⁹
quecūq; fuerant Job duplicia: t tī totidē
filios ei restituit: qs amisit: nec liberos du
plicatur addidit: cui decē postmodū in car
ne restituit. Decem ro q amissi fuerant: i
occulta alīarum vita seruauit.

Capitulum. 17.

Igo aūt in predeis alīb⁹: postposito culmo hystorie: vt intellectuale videlicet animal pasci mysteriorum fruge discerat: necesse ē vt que sentū⁹ agnoscat. Intelligere. n. possum⁹ q; i his alīs aggre gata fidelīū vniuersitas designetur. Vnde ē nāq; qs per ps. pfi de filio dr: Oia subiecisti sub pedib⁹ ei⁹: oues t boues vniuersas: insuper t pecora cāpi. Die est qs ipsē pphe tare cōspiciens ait: Ysalia tua habitatāt in ea. Quid ergo in ouibus nisi innocentes? Quid in camelis nisi eos q ceteroz sua mala trāsecte crebrantes: t tortuosa mole vi ciorū? Quid in iugatis bobus nisi israeli tas legi subditos. Quid in asinis: nisi sim plices gentilium mentes accipimus? Nam quia innocentes quiq; ouium nomine designantur: testatur ps. qui ait: Nos aūt populus tuus: t oues pascue tue: Neq; enim qui seruare innocentiam negligunt illa inter ne pascue refectione saciantur. Camelī ꝑo nomine: aliquando in sacro eloqo domin⁹ aliquando gentilium superbia exprimitur quasi excrescente desuper tumore tortuosa. Quia enī ad suscipienda onera spōte se ca melus humiliat: non imerito redēptoris nostri gratiam designat. Qui in eo q infirmi tatis nostre onera suscipere dignatus est: a potestatis sue celsitudine sponte descēdit. Unde t per euangelium dicit: Potestatē habeo ponendi animam meā: t potestatē habeo iterum sumendi eam: t nemo tollit eam a me. Et vnde iterum dicit: Facilius ē camelum per foramen acus transire quam divitem intrare in regnum celorum. Quid enim nomine diuitis: nisi quemlibet elatū? Quid camelī appellatione: nisi propriā cōdescensionem signat. Camelus enim per foramen acus transit: cum ipse redemptor noster vsq; ad susceptionem mortis p angustias passionis intrauit. Que passio ve lut acus extitit: quia dolore corpus pupu git. Facilius autem camelus per foramen acus: q diues celorum regnum ingreditur: quia nisi ipse prius infirmitatis nostre one ra suscipiens: per passionem suam foramē nobis humilitatis ostenderet: nequaquam se ad humilitatem illius superba nostra ri giditas inclinaret. Rursum camelī nomi ne tortuosa ac plena vicijs gentilitas desi gnatur: fit per Moysen dicitur. Quod inclinata iam die: egressum in agro Ysa ac in camelo sedens Rebecca conspexit ac protinus de camelo descendit: t sese pallio ad visionē illius velāmata cooptuit. Quē enī Ysaac alius in eo q in climata iā die in agro egressus fuerit designabat: nisi eū q ex tremo huius mundi tēpore: velut in vici sine venies: quasi in agrū foras exijt. Qz ex sit inuisibilis: in hoc mundo se visibilem de monstrauit. Quem in camelo sedēs rebec

ca conspexit: q; cum ecclesia ex gentibus ve niens: dum adhuc vitijs esset inuita: t nec dum spiritalibus: sed alīs motibus ihe rere attendit. Sed protinus de camelo de scendit: quia vicia quibus prius fuerat sup posita deserui: sed etiam pallio operire erubuit: q; viso dño: infirmitatem suc actio nis erubuit: t alia que prius in camelo libe re gestabatur: descendens postmodū vere cundia tegitur. Unde ejdē ecclesie a prio re elatione cōuersē: per apostolicā vocē ih rebecce de camelo descendēti. fidiq; pallium supducenti dicit. Qnē enim fructū habu istis tunc in illis: in quibus nūc erubescatis?

Capitulum. 18.

A bobus ꝑo aliquādo luxuriosorum dementia: aliq; laboriosa fortitudo pdicantium: aliquādo humilitas exprimitur israelitarū. Qz enī bouis nōie per cōparationē luxuriosorum demētia designatur. Salomō indicat: qui eū male suadentis mulieris pe tulantiā premisisset adiunxit. Statimq; ex segtur: quasi bos ductus ad victimā. Rursum q; bouis nōie labor pdicatorū exprimit legis ꝑba testant que aiunt. Non obdura bis os boui triturāti. Ac si aperte diceret. Predicatores sibi a stipendiorū suorū per ceptione non phibeas. Rursum q; bouis nōie plebs israelitica figurat pphēta asse rit qui redēptoris aduentū denuncians di cit. Cognouit bos possessorem suū: t asinus presepe dñi sui. Per bouē. s. israeliticū popu lum: iugo legis edomitā signans: per asinū ꝑo gentilem populū figurans voluptatibus deditum t grauius brutum. Asinorū quoq; t asinarū nōie: aliquando luxuriosorum pe tulantia: aliquādo mansuetudo simplicita: aliquādo vero vt ꝑdiximus: stultitia gentī lium designatur. Quia enim luxuriosorū pe tulantia asinorum appellatione per compa rationē exprimitur: aperte declaratur: cum per pphetam dicitur. Quorū carnes sunt: vt carnes asinorum. Rursum q; asinarū no mine vita simplicium figuratur: redemptor noster cum Hierusalem pergeret: sedisse su per asinam describitur. Hierusalē qppe vi dēs pacis dicitur. Quid igitur signat q dño sedendo asinam Hierusalem dicitur: nisi q simplices mentes dum presidendo possidet eas vsq; ad visionem pacis, sua sacra sessio ne perducatur. Rursum q; asinorum nomine stultitia gentilium designatur pphēta testa tur dicens. Beati qui seminatis super oēs aquas: immittentes pedē bouis t asini. Su per oēs qppe aquas seminare iussus es populis fructuose vite verba predicare. Pedē vero bouis t asini immittere eloquia israelitici t gentilis populi per perpetuū ecclesiā vinculo religare.

Capitulum. 19.

Itere igitur veritate serua ta beati Job nomine cunctis animalibus non imeri to credamus sancte ecclesie populos designari: quatenus ea que scripta sunt despositione sancti spūs cuncta mirabiliter ordinā te: t transacta nobis retrahant: t futura pre dicant. Dignoscam⁹ ergo in ouibus fideles atq; innocentes ex iudea populos legis tra dum sanctos. Agnoscamus in camelis ad fidem simplices et gentilitate venientes: q prius sub ritu sacrilego quasi quadā tortuo sitate mēbrorū valde turpes ostēsi sunt vidēli feditate vitiorum. Et q; sepe vt pre diximus sacra eloquia curant repetere qs affirmant. Possunt rursus in bobus israelī te accipi: quasi iugo legis astrictus: asinus vero vt dictum est: gentiles populi designari: qui dum se colendis lapidibus inmolant: nō reluctante mente quasi dorso sub iuncti: sup posito quibuslibet idolis brutō sensu seruie bant. Sancta ergo ecclesia que in exordijs suis innumeris tentationib⁹ pressa vel israeliticum populum: vel multos ex gentibus amisit: videlicet quos lacrāri non potuit: du plicia in fine recepit: q; in ea ex vtraq; natio ne: fidelium numerus multiplicio; exorsus est. Possunt etiā per iugatos boues: predica tores intelligi. Unde eī cos ad annūciādū vīs mitteret: scire euāgelio: binos mitti de scribitur: vt q; vel duo sunt precepta charī tatis: vel q; haberi socios magis q inter duos non pōt: pdicatores sancti ex ipsa dū tate sue missionis cognoscerent: quatenus eos ciam societatis e mercē. Possunt boues pdiximus per asinos mentes simplicium designari. Sancta vero ecclesia rapiens bo ues atq; asinas recipit: q; pdicatores ipsa eti qui prefli formidine in eius vadum aliī

tatione iacuerant: ⁊ mētes simplicitā que vi
ce terrorib⁹ veritatē illius cōfiteri formida
bāt.tanto iā ndē robustius in cōfessione ve
ritatis voces suas exerūt:quāto pbitu⁹ an
te timuerunt. Dec in significatione ecclesie
breuiter diximus:que quō eiusdē sancte ec
clesie capiti seruiant in crordio huius opis
latius nō dīsse memoramus. Qui ergo de
hac sibi plenius sanctificari nititur:secū duz hu
ius opis librum legere dignetur. Jam vo si
querimur ve ētiā de ipso animaliū numero
differam⁹ cur mille iuga boum: vel mille asi
nc:⁊ ser milia camelorū:⁊ quattuordeci mi
lia ouiū numerenē:dicere breuiter possum⁹
qđ apud secularē gdem sniam millenarius
numerus iccirco pfectus habetur: q⁊ dena
rij numeri quadratū solidū reddit. Decez
qppe decies ducta sunt centū que iam fi
gura quadrata:sed plena nō'est. Ut aūt in
latitudinē surgat ⁊ solida fiat: rursus cētū
decies multiplicanē ⁊ mille sunt. Denarius
autē numerus iccirco pfectus est:q: ꝑmus i
numeris cōpletur paribus suis.i. sexta sui
parte ⁊ tertia ⁊ dimidia:que sunt vnum et
duo ⁊ tria que in summam ducta sex fiunt:
nec alius ante denariū numerū reperiē: qui
suis partibus dum diuiditur tota eius sum
ma compleatur.

Capitulum. 20.

21 Sed q: cuncta hec p sacre scripture celsitudinē prosi
ciendo transcendimus: ibi
senariū:ibi septenariuz:ibi
denariū:ibi millenariū: vn
de sit pfectus inuenimus.
Senarius qppe numerus i scriptura sacra
pfectus est:q: in mundi origine dīs que pri
mo die cepit: sexto die opa implenit. Septe
narius in ea pfectus est: q: omne opus bo
num septē spirituū virtutibus agitur: vt et
fides simul ⁊ opa cōsumenē. Denarius nu
merus in ea pfectus est: q: lex in decē precē
ptis cōcluditur:omnisq culpa nō amplius q
per decē verba cohiberur atq narrante ve
ritate opatores vince denario remunerank
In denario qppe tria iunguntur ad septez:
homo aūt qui ex anima cōstat ⁊ corpore in
septē qualitatibus cōtinetur. Nam tribus
spiritalibus:⁊ quattuor corporalib⁹ viget.
In dilectione etenim dei trib⁹ qualitatib⁹
spiritaliter excitatur: cū ei per legē dicitur.

Diliges dīm deum tuū:ex tota mente tua
⁊ ex tota alia tua ⁊ ex tota virtute tua. Cor
poraliter vo quattuor qualitatib⁹ cōtinet:
q: videlz ex materia calida ⁊ frigida:humi
da ⁊ sicca cōponitur. Homo ergo q ex septē
qualitatibus cōstat:denario remunerari di
citur: q: illa pfectione supne patrie septem
nostra ad tria iunguntē eterna:vt homo con
templationē trinitatis accipiat: ⁊ de renu
meratione opis quasi quodā denario cōsu
matus vivat. Del certe qs septem virtutes
sunt qbus in hac vita laborat: dūq eis in
remuneratione contemplatio trinitatis red
ditur: vita laborantium denario remunera
tur:sed pfectus quisq etiam in hac vita de
narium accipit: dū cūsdem septē virtutib⁹:
spem:fidem charitatēq cōiungit. Multenā
rius quoq numerus in sacro eloquio pfectus
accipitur: q: appellatione eius vniuersitas
designatur. Dīs scriptū est: ꝑdi qs manda
uit in mille generatiōes. Cum enim nequa
q credendū sit q ad centum generationes
mundus extenditur: qd aliud'mille genera
tionib⁹:nisi vniuersitas generationuz figu
ratur? Beatus igitur Job quattuordeci mi
lia ouium recipit. Q: enim in sacra ecclesia
virtutū perfectio ad vtrūq sexum ducitur
septenarius in ea numerus duplicatur. Et
sex milia camelorū q: plenitudinē i illa ope
ris accipiūt: qui ab illa dudū viciorū suo
rum fecditate perierunt. Mille quoq iuga
boum ac mille asinas recipit: q: israelitas
atq gentiles doctos ac simplices post ten
tationum casus in culmine pfectionis assu
mit. Septē quoq filios ⁊ tres filias recipit
q: eorum mentib⁹ quos septē virtutib⁹ ge
nerat: ad pfectionis summā spem:fidē:cha
ritatem:q coniungit: vt tanto verius prole
sua gaudeat:quanto suis fidelib⁹ nil decesse
virtutis pensat.

Capitulum. 21.

Sed q: hec succincte trāscur
rimus nūc ipsis quoq ida
gandis filiarū vocabulis
intēdamus. Sequr. ((Et
vocauit nomē vnius diez:
⁊ nomē secūde casiā ⁊ no
men tertie cornustibi. Dec
nomina pro eo q a virtutibus sumpta sunt
apte curauit interpres non ea sicut in ara
bico sermone inuenta sunt ponere:sed in la

tinum eloquium versa apertius demonstra
re. Quis enim nesciat diem vel casiam latī
nis non cognita. Ac vero cornustibi quā
tum fistula tibiā. sed tibia dicit:nec cantā
in latina tamen lingua sermonis genere mi
nime custoditorū credo ꝑdere maluit: atq
in eius lingue de qua trāsferebat: ꝑpriera
re pdurare. Del q: per cornu vel tibiā vnā
verbum ex vtroq compositū:vtrūq ꝑbam
per vnā ordinationis partem in latina lin
gua transtulisz quo voluit genere sicut vo
cauit.

Capitulum. 22.

Qid ē ergo q ꝑma filia be
ati Job dies dicit:secunda
casia: tertia ꝑo cornustibi
vocata memorat:nisi ga
dium humanū qs benigni
tate conditoris atq eiusdē
misericordia redemptoris eligitur: illis no
minibus designatur. Homo nāq ex die
et cōditione clarus:q: hunc auctor suus i
genite innocentie splendore resparsit. Sed
sponte sua ad peccati tenebras lapsus: ga
dium veritatis lucem deseruit: quasi in no
cte se erroris obscondit. Dīs alias dicitur:
secatus est umbrā. Dz q: auctori nostro nō
defuit largitas bonitatis sue etiam contra
tenebras inigratis nostre eū quē prius po
tenter ad iusticiā cōdidit:potēnius redimē
do postmodū ab errore reuocauit. Cui ga
post casum suū illa cōditionis sue ꝑstina fir
mitas defuit:eli cōtra bella hyma repugnā
tis corruptionis multiplicibus bonoz suoz
virtutibus fulsit. Que nimirū virtutes pro
ficientiā in notitia ceteroz hominum:quasi
suauitate odoris fragrant. Dinc est cuiz qs
per Paulū dicitur. Christi bonus odor su
mus deo. Dunc q: sancta ecclesia in electis
suis quandā fragrantiā suauitatis odoris
ta in canticoz canticoz loquitur dicens. Do
nec rex in recubitu suo est: nardus mea de
dit odorem suū. Ac si apte dicat. Quousq
meis obtutibus rex apud se in rege secreti
celestis absconditur electoz vita miris vir
tutū odoribus exercetur: vt quo edhuc eum
quē appetit nō videt: ardentius p desiderii
flagret. Rege qppe in recubitu suo posito:
nardus odorē dat: dū quiescente ī i sua dea
natione dīo:sanctoz virtus in ecclesia ma

gne nobis gratie fauentis dona ostendit.
Quia ergo ⁊ conditum hec innocentie diu
rnit:⁊ redempti genus humanuz exercita
bonoz operū odorem suauitatis aspersit:
prima filia recte vocat:⁊ secūda nō inuenit
casia nominat. Bene aūt casia dicit: que in
tanto sublimis vite odore viguit. In ipsa
qppe sua origine in qua infirmus homo cōdi
tus fuerat: tantis quantis nunc opus ē vir
tutibus nō indigebat:q: si stare licuit ī cōdi
tus voluit: hostem ex tra posse vincere sine
difficultate potuisset. Postq vero p ālem
sum hominis semel aduersarius ad intima
irrupit:laboriosius iam victor esse:qui ad
hoc impugnatus sine labore repelleretur.
Multa nāq nūc exhibenda sunt:que in pa
radiso necessaria nō fuerūt. Nūc qppe ep⁹
est virtute pātientie:laboriosa crudelitate do
ctrine:castigatione corporis:assiduitate pre
cis:confessione delictoz: indefessoq lachry
marū: quoz ꝑfecto olim conditus homo
nō egrit q: salutis bonū ex ipsa sua condi
tione percpit. Egro qppe pocula amara por
rigunt vt ad salutis statū morbo sublenato
reuocetur. Sane aūt negnaq percipitur
quid accipiat vt cōualescat:sed a quib⁹ ca
veat ne langueat. Nunc ergo maioribus
studijs vtimur: cum salutē nequaq seruan
dam habemus: sed reparare curamus ami
tam. Et q: oēs hi conatus nostre reparatio
nis magnis intra sanctam ecclesiā operi
bus pollent nomen secunde filie velut ca
sia ex merito redolet:vt q ꝑma filia quā
si dies extitit per dignitatem conditionis:
eadem casia fit per fragrantiaz restaurationis
et gratia redemptoris.

Capitulum. 23.

Psa.44 B

Fide ⁊ eidem versiculi re
demptori per prophetā di
citur. Myrra ⁊ gutta ⁊ ca
sia a vestimētis tuis a gra
dibus eburneis: ex quib⁹
te delectauerunt filie re
gum in honore tuo. Quid
enim myrre gutte ⁊ casie nomine: nisi virtu
tum suauitas designatur: quid eburneis
gradibus nisi magna nitela sortitudine ꝑfe
ctorum ascensus exprimitur. Redemptor
igitur venturus myrra:gutta: ⁊ casia in vesti
mento venit:quia ex electis suis quibus se
mente venturus:quasi ex electis suis quibus se
incorruptibiliter indutt: mire virtutis fragrā

1.Cor.2.

Cāt.1.

tiam aspergit. In quibus iste odor ab eburneis gradibus vocatur: quia in eis virtutū opinio non ex ostentione simulationis: sed ex veri ac solidi operis ascensu generatur. Bene autez subditur: ex quibus delectauerunt te filie regum in honore tuo. Sancte nanq; anime ab antiquis patribus ad cognitionem veritatis edite redemptorem suum in eius honore delectant: quia ex eo q bene agunt sue laudi nil vendicant. Quia vero tertio ordine est humanū genus etiaz carnis resurrectione renouatum in illo conctū eterne laudis assumitur: tertia hui coz nastibꝰ vocaturi. Quid enim per cognatibꝰ nisi letantium cantus exprimitur? Ibi enim veraciter adimpletur quod modo p prophetam dicitur. Cantate domino canticum nouum. Ibi veraciter adimpletur vbi canticum laudis dei non iam ex fide: sed ex specie contemplata cātabitur. Ibi a nobis conditor noster laudum suarum veraces cantus recipit: qui humanum genus et condendo diem: et redimendo causam: et assumendo cognatibꝰ fecit: Qui enim lux fuimus condit: et nunc sumus causa redempti: erimus quandoq; cognatibꝰ in exultatione eterne laudis assumpti. Sed priusq; ad nuptiarum thalamum sponsa perueniat: omnem a se vite feditatem respuit: et sponsi amore preparans sese per species virtutum comit. Studet quippe interni arbitris iudicio placere: et intimis desiderijs sublimata fedos mores conuersationis humane transcendere. Unde bene et eisdem filiabꝰ beati iob subditur. Non sunt autem inuente mulieres speciose sicut filie iob in vniuersa terra. Electoruz quippe anime omne humanum genus quod in terra secunduz hominem conuersatur sue pulchritudinis decorem transcendunt: quandoq; se exterius affligendo despiciunt tanto se intus veriꝰ componantur. Hinc est enim q sancte ecclesie que electorum pulchritudine decorat̄ur per psalmistam dicitur. Concupiuit rex speciem tuam. De qua paulo post subditur. Omnis gloria eius filie regum ab intus. Nam si forsan gloriam quereret: intus speciem quam rex concupisceret: non haberet.

Capitulum. 24.

Adhuc quidem quāuis multi virtutum decore fulgeāt: atq; ipsa viuendi perfectione ceteroꝝ merita excedant: nonnulli tamen quia ad altiora assequenda nō sufficiunt: infirmitatis sue consci pietatis eius gremio continentur. Qui inquantum prevalent: mala vitant: quāuis inquantum appetunt altiora bona nō implent. Quos tamen benigne dominꝰ suscipit: eosq; apud se pro modo digne retributōis admittit. Unde et sequitur. ¶ Bediteq; eis pater suꝰ hereditatem inter fratres eoꝝ. ¶ Ipse ergo ex perfectoꝝ merito speciose memorantur: ipse etiam quasi ex imperfectoꝝ typo velut firme hereditatem inter fratres accipiunt. Usus nanq; vite veteris non habebat vt hereditatem femine inter masculos sortirentur: quia legis seueritas fortia eligens: infirma contemnens: districte potius studuit: q benigne sentire. Sed pio nostro redemptore veniente nullus infirmitatis sue consius de sortienda celestis patrimonij hereditate desperet. Pater cuiz noster inter masculos etiam feminis iura successionis tribuit: qui inter fortes atq; perfectos infirmos et humiles: ad sortem superne hereditatis admittit. Unde ipsa veritas in euangelio dicit. In domo patris mei mā siones multe sunt. Apud patrem quippe mā siones multe sunt: quia in illa beatitudinis vita non dispari vnusquisq; intra dispar meritum locum disparem percipit: sed eiusdem disparilitatis damna nō sentit: quia tantum sibi: quantum perceperit sufficit: Sorores ergo cum fratribꝰ ad hereditatez veniunt: q; infirmi illuc cū fortibꝰ admittuntur: quatenꝰ si qs p imperfectionē nō erit summus: ad hereditatis tamē sortē p humilitatē nō sit extraneus. Quas bene Paulus mansiones iuxta merita distribuēs insinuat cū ait. Alia claritas solis: et alia claritas lune: et alia claritas stellarū. Stella enim ab stella differt i claritate. Segtur. ¶ Uixit autez post hec flagella iob centū quadragita annis: et vidit filios suos: et filios filiorū suoꝝ vsq; ad quartam generationem et mortuꝰ est: senex et plenꝰ dieꝝ. ¶ In scriptura sacra non facile plenus dierū ponitur nisi is cuiꝰ per eandem scripturam vita laudatur. Ita

a

b

Ps. 44.

c

Jo 14.

b

c

1. Cor. 15.

finis quippe dierū est: q quālibet multū vite: ut ceteris sue tēpora in vanitate consumit. Ut contra plenꝰ dierū dr: qui nequaq; vicis superueniēdo trāseuntis ex quotidiana mercede bona operis: apud iustū iudicē et postq; transacti fuerint reseruantur.

Capitulum. 5.

Sed q; sunt q hec etiā i typo sancte ecclesie inscripturi desiderāt: quoq; votis tanto magis obediendo: quāto et coꝝ spiritali intelligentie congaudendō. Si quattuordecim per denariū ducimꝰ ad centesimū et quadragesimū numerum peruenimus. Et recte vita sancte ecclesie multiplicata per decē et quattuoꝝ cōputat̄: q; vtriusq; testamenti custodiēs: et tam fm: legis decaloguz q; fm quattuoꝝ euangelij libros viuens: vsq; ad perfectōis culmen extendit. Unde et Paulus apostolus quāuis epistolas gnderet scripserit: sancta ecclesia tamē nō amplius q; quattuordecim tenet: vt ex ipso i epistolarū numero ostenderet: qđ doctoꝝ egregius legis et euāgelij secreta rimatus est. Bene aūt beatus Job post flagella viuere dr: q; et sancta ecclesia discipline flagello percutitur: et postmodū vite perfectione roborat̄ur. Que filios suos: et filios filiorū suoꝝ vsq; ad quartā generationez cōspicit: q; hec etate qua annuis quattuoꝝ tēporibꝰ volubilis vsq; ad finē mundi per ora predicantium: nascētes sibi quotidie soboles contemplat̄ur. Nec abhorret a vero q per generationes dicimus tēpora designari. Quid enī vnaquaq; successionis: nisi quedā ppago ē generis: Et pinctrix regis egypti cū vidisset somniū q tres ppagines ducere: Joseph predixit in solutōe somniorꝝ tres propagines: tres vices renunciat designari. Sic ergo per tres ppagines spaciū trium dierū exprimitur: cur nō etiā per quattuoꝝ generatōes annus quattuoꝝ temporū figurāt̄ur. Sācta itaq; ecclesia videt filios suos: cū primā fidelium sobolem conspicit. Uidet filios filioꝝ: cum ab eisdem fidelibꝰ ad fidem gigni et alios cognoscit. Que etiam senet et plena dierū moritur: q; subsequentē lucē et mercēde quotidiano operis vite fīto corruptionis pōdere: ad incorruptionem spiritalis patrie mutat̄ur. Plena videlicet dierū moritur: cui labentis anni nō volunt: sed stantis eterni retributōe solidant. Plena dierū moritur: que per hec transitia tēpora id quod nō transit operat̄ur. Unde de apostolis dr: Operamini nō escā que perit: sed q permanet in vitam eternam. Dies itaq; suos sancta ecclesia et cum plenis vitam deserit: nō amittit: q i eternis suorum coꝝ lucē multiplicius intuit: quāto nil in eis ab ei tentatōe se cautius solutaq; custodit. Dies suos ecclesia nō amittit: q se se in hac vita vigilanter quotidie pensare nō negligit: et ad ea que recte facta valeat: incerta nulla respicit. Unde est et quod de illa per Salomonē dr: Considerat semitas domus sue et panē otiosa nō comedit. Semitas quippe domꝰ sue considerat: q cursus sue conscientie cogitatōes subtiliter inuestigat. Panē otiosa nō comedit: q hoc quod de sacro eloquio intelligendo percepit: ante eterni iudicis oculos exhibendo operibus ostendit. Unde dr: q; cum iam eternitatis exemplaria obscurauerit ab hac imutabilitatis sue vicissitudine fundit̄ exstinguit: et in eā ab hoc quod accepit ītime visionis hēdiat vite modo nichil vsui. Tāto enī verius tunc lucra conspicit: quāto cunctis exteriorib⁹ plenius occidit. Denique moꝝ hanc dierū plenitudinē: et ibeato Job vno. i. mebro ecclie credamus facta: et i tota simul ecclesia ipsum esse faciendā quatenus i a teneātur rei gestē virtutes vt nō exuetur rei gerende exemplum. Bona enī que de sanctoꝝ vita cognoscim⁹ si virtute carent nulla sunt: si mysteriū non habent mīma. Quo ergo per spūs sancti donum vita describitur: et per ecclesiā nouum vita describitur: et per ecclesiā nouum vita describitur: et per ecclesiā nou

a publico locutōis redeundū est ad curiaz cordis: vt quasi in quodā cōcilio ꝯsultationis ad meipsum discernendū cōuocē cogitatōes mentis: quatenus ibi videā ne aut ieante mala: aut bona nō bñ dixeri. Tunc eni bñ dr̄ bonū: cum is q dicit soli ei: a quo accepit: id appetit placere qd dicit. Et quidem mala me aliqua: ⁊ si dixisse nō inuenio tñ qr oino nō dixeri non defendo. Bōa vero si qua diuinitus accipiens dixi: meo videlicet vicio min⁹ me bene dixisse ꝓfiteor. Nam ad me itrisecus rediens postpositis ꝟbor̄ folijs: postpositis sniarum ramis: dū ipsam subtiliter radicem mee itentōis inspicio: deo quidem me ex ea summope placere voluisse cognosco: sed eidem intentiōi qua deo placere studeo: furti se nescio quo modo itentio humane laudis interserit. Quod cū iā postmodū tardeq̄ discerno: inuenio me aliter agere qd scio me aliter inchoasse. Sic eni sepe itentōem nostrā dum añ dei oculos recte icipitur: occulte subiuncta ⁊ eā velut in itinere cōprehendens itentio humane laudis assequtur sicut ꝑ necessitade qdem cib⁹ sumitur: sed in ipso esu dū furtim gula surrepit: edendi delectatio permiscetur. Unde plerūq̄ contigit vt refectionem corporis quā salutis cā cepim⁹ causa voluptatis expleam⁹. Fatendū est igit̄ qd rectā qdem intentōem nostraz que soli deo placere appetit: nōnunq̄ itentio minus recta: que de donis dei placere hoibus querit insidiando comitatur. Si aūt de his diuinitus districte discutimur qs inter ista remanet salutis locus quādo ⁊ mala nostra pura mala sunt: ⁊ bōa que nos habere credimus pura bona eē nequaq̄ possunt: Sz hoc mihi facere opere precinz credo: quod fraternis aurib⁹ omne quod in me latēter ipse reprehendo incunctanter apio. Quia enim exponendo non celaui: quod sensi cōfitendo non abscondo quod patior. Per expositōem patefeci dona: per confessionez detego vulnera. Et qr in hoc tā magno humano genere nec paruuli desunt qui dictis meis debeant instrui: nec magni desunt qui cognite mee valeant infirmitati misereri: ꝑ hec vtraq̄ alijs fratribus quantum possuz curam confero: ab alijs spero. Illis dixi exponendo quod faciant: istis aperui confitēdo quod parcant. Illis verborum medicamenta non subtraho: istis lacerationē vulnerum non abscondo. Igitur queso vt qsquis hec legerit apud districtū iudicem solacium mihi sue orationis impendat: ⁊ oē quod in me sordidum deprehendit fletib⁹ diluat. Orationis autem atq̄ expositionis virtute collata: lector meus in recompensatione me superat: si cum per me verba accipit: pro me lachrymas reddat.

Exaratum diligentissimeq̄ emendatum est opus presens moralium sancti Gregorij pape In officina Angeli Britānici de pallazolo. Anno dñi. 1498. Die. 2. Junij. Ad laudē ⁊ honorez dñi nostri Jesu xp̄i: eiusq̄ genetricis Marie.

Registrum.

a.b.c.d.e.f.g.h.i.k.l.m.n.o.p.q.r.s.t.v.x.y.z.⁊.ꝯ.ꝝ. A.B.C.D.E.F.G.H.I.K.L.M.N.O.P.Q.R.S.T.U.X.Y.Z. Omnes sunt quaterni preter. Z. qui est quaternus.

